

جلد
اول مشوی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

باسم من اوجد الاشياء من عدم وعدم بمعنى الكاف والنون * فجعلها مشويا صوريا كان او معنويا ما كان وما يكون
كما اخبر سبحانه وتعالى في كتابه المكنون * ومن كل شيء خلقنا زوجين لعلكم تذكرون * سبحانه الذي خلق الأزواج
كلها مما تنبت الأرض ومن انفسهم ومما لا يعلمون * واصلى على نبيه محمد سيد الكونين ومفخر الثقلين وامام القبلتين
ما اختلف الملوان وما كرر الحديدان وما ذكر الله الذاكرون * وغفل عن ذكره الغافلون * وعلى الله واصحابه الطاهرين
واولادهم الوارثين الذين هم في سماء شرعه كالنجوم مضيون * وعلى العاملين العاملين والصالحين السالكين الذين هم
من انوارهم يتفنون وعلى آثارهم مقتدون * اما بعد * حمد الله العلي الكبير * والصلوة على نبيه البشير النذير * بوقر
وحقه كثير التقصير * اول وقتده كه حضرت پيرك كلام منيرين ابتدادن نقل وتقرير اتمكه شروع ايلد كده بعض ياران
اقاض الله عليهم سجال العرفان اول تحقيق ويباني استحسان ايدوب استدعا ايلد بلكه * اول درر معاني ومعارف *
وغرر اسرار ولطائف * سلك تحرير ره دبريه * واتدن بر كتاب مستطاب دوزيه * اكرچه جمله ابياته شرح يارلز سه
باري ابتداده واقع اولان اون سكر ابياته يارزه * الكريم اذا وعد وفا مضعوتى ادا ايلد بلكه * وما مضى ده اولان وعده نك
ظهورين استدعا قيلد بلكه * بواقف دخی * فاما السائل فلا تنهر * فحوا سنجه انلری بو بهره دن نهر اتمیوب ابتداى مشنوده
واقع اولان هر ده ابياتك ودخی بعض مشكل اولان كلماتك * شرحنه شروع ايلدم و بوكابه فاتح الايات ديونام
سويلدم بعدد دي ساچه جبريه في عبداك تركيه اوزره شرح ايلديوب همقدم اولادى * نه جبريه يارلمان وسخط
تحريره ديزلمان درر معاني وغرر لطائف بونده ابراد قيلدم تانغى كثير * واخذى طالبينه بسير اوله * وما بعد نه
يارزبان شرحه دخی مناسب بوله * اميد در كه حضرت حق مقبول قيله * وناس بوندن فائده بوله بالنبي واله * هذا
كتاب المشوى * ها حرف تبنيه درو في الحقيقة اسم اشارتدن دكادر بلكه مشار اليه اوزره تبنيه دن اوفورى ابراد
اولنشدرو ذاسم اشارتندر * وضع اصليسى محسوساته اشارت اولنقى ايجوندر * پس اكر دي ساچه كتاب مشنويدن اول
ايسه دهند باقوة حاضر اولان امور معلومه اولور * وعند العقل وقوى متحقق اولديغى اعتباريله محسوس
منزله سنه تنزيل اولنقى اولور * وكيرود دي ساچه كتاب مشنويدن مؤخر ايسه مشار اليه اوراق اوزره مكتوبه اولان ابيات
مرقومه اولور * كتاب مصدر درر بمعنى مكتوبه درر مفعولك مصدر له تسجيه اولنقى مبالغه ايجوندر * نه كم خلق بمعنى
مخلوق ولفظ بمعنى ملفوظ اولديغى كى * ويا خود فعال مفعول ايجون بنا اولنقى بر صيغه اوله لباس ملبوس كى *
واسميتى راجد زيرا كه دائما موصوف اولور صفت اولمز * مثلا كتاب مرقوم دينور شئ كتاب دينر معناسى حروفك
بعضى بعضينه جمع وضم اولنشدردى كمدر عسكره كتيبه ديد كرده جمعيت معناسنه متضمن اولديغى

اعتباریله در کتابک متنوی به اضافتی بیانیه در خاتم فضة قبیلندندر * متنوی فی ثبوتی ثنیاد * مخوری بر می روبا
مصدر مییدر * یا نسبت ایچوندنر ثبوت الشی دیسن یقن بر شیئی ایکی فات ایلسک * واصطلاح شعرا ده شعردن
بر جنسدر که ایکی مصرع بر قافیه اوزره اوله و بواسم جنسک بوکاب مستطابه علم اولسی اولان باهت شان مسجایی
مشعر اولور * نه کم شاعرله بو قولی بو معنایه دلالت قیلور * بیت * وان اتفق الانام وانت منهم * فان المسک بعض
دم الغزال * و تانیبا جمیع موجودات و مخلوقاتک اسرارینی جامع برکاب اولدیغنی بیان قیلور زیر جمیع اشیا بی الله تبارک
و تعالی زوجین خلق ایلسندر * کما قال الله تبارک و تعالی خطابا للانسان * و خلقناکم ازواج * ای ذکورا و اناثا و قال ایضا
ومن کل شیء خلقنا زوجین لعلکم تذکرون * ای ومن کل شیء خلقنا صنفین مثل الثقلین و السکونین و الدارین و البرین *
و الوالدین و الاشیاء المتضادین کالنور و الظلمة و الارض و السماء و البر و البحر لعلکم تذکرون ای لکی تعلمون الازواج
من خواص الممكنات و الواجب بالذات لا یقبل الانفیة و الزوجية و کما قال الله تعالی * سبحان الذی خلق الازواج کلها
عما تبت الارض و من انفسهم و عما لا یعلمون * پس بو آیت کریمه جمیع اشیا ک متنوی اولدیغنه دلالت ایلمدیه بوکاب
شریفه کتاب متنوی دیو تسمیه ایلمری جمیع اسماء متقابله الیه ک و اصناف اشیا کونیه ک حقایق ک کابی دیمک
اولور (و لارطب و لایابس الافی کتاب مبین) کلامک مفهومی بوکاب حقایق نصایک دخی شائنده صادق اولور پس معنی
اکاه اولک ای طالبان اسرار الهی شو مشار الیه کتاب منشودر و هو اصول اصول الدین ضمیر مرفوع
کتاب متنوی به راجعدر معنی بوکاب متنوی دینک اصلر تک اصلریدر دیمک اولور دین بر وضع الیهیدر که اصحاب
عقولی اختیار محمود لیه بالذات خیراته سوق ایلمر کتاب اللهدن و سنت رسولدن مستفاد اولان فقه بودینی بیان ایدر
سروری مر حوم دیر که پس علم دین سه علمست * بیت * علم دین فقهست و تفسیر و حدیث * هر که خواند غیر ازین
کردد خبیث * و مراد از اصول دین الله اعلم مجموع این سه علمست و بواسیج علمک اصولندن بر اصول دخی علم کلامدر
یعنی اعتقادات و علم اخلاق یعنی وجدانیات و بواسیج علمک اصولندن علم اسرار کشفیه درو بواسر کشفیه کتاب *
متنوی ایله معلوم اولور پس کتاب متنوی بو تقدیر جه اصول اصول دین اولور بو کلام محله مناسب اولقدن
خالی دکادر و بعضی دخی دیر که اصول ثلثه دن مراد تصدیق جنائی و اقرار لسانی و عمل وار کایدر که بونلر دین اسلامک
اصلریدر * و صیغه جمعی اشاره داعی اصول ثلثه دن هر برینک کثرت مباحث و مسائلنه تلمیح ایدر تصدیق جنائی
بر سر خفیدر که عند الله صحیح ایمان بودر اما علم مخلوق اکا صابت انکدن متعذرا و لغین مدار حکم شرعی اولمز و بو تصدیق
جنائی صاحبی بحسب الظاهر تکالیف کفریه دن خلاص بولمز الا اقرار لسانی ایله بواجلندن اقراری دخی بر رکن
اعتبار ایلمشدر و رکن غل بوا یکی رکنک اثریدر * و رکن تصدیق جنائی بو ذکرا و لسان رکنینک اصلیدر که عمل قلبی
اصل جمیع اعمال و اشرف کل افعالدر و لهذا قال عم * ان فی الجسد لمضغة اذا صلیحت صلیح الجسد و اذا فسدت فسدت
الجسد الا وهی القلب * بو مقدمه معلومک اولدیسه حضرت متنوی نک دخی موضوعی اصل احوال قلبیه اولدیسه
دینک اصولک اصولی اولور بوسوز من وجه عدم مناسبتدن عاری دکل فلیتأمل اما بو فقیرله قننده دخی بو محله مناسب
و جوه ثلثه و ارا و لا اصول ثلثه دن مراد اعمال شرعیه و احوال طریقیه و اسرار حقیقیه اوله که بونلر دین اسلامک
اصولیدر پس علوم احوال طریقیه زبده و عمده اولدیغنی جهتدن علوم و اعمال شرعیه نک اصولی کبیدر کذلک علوم
و اسرار الهیه احوال طریقیه به نسبتله انک اصولی کبیدر پس حضرت متنوی ایسه (مصرع) متنوی ماد کان
و حدیثست * متنوی نهجه علوم و حدیث و کان اسرار حقیقیه بو جهتدن اهل اصول اصول دین اولمز
صحیح اولور تانیبا الف لام عهد ایچون اولوب * ان الدین عند الله الاسلام * خواستجه معهود دین اسلام اولور * و بی
الاسلام علی خمس شهادة ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله و اقام الصلوة و ایتاء الزکوة و صوم رمضان و حج البيت
من استطاع الیه سبیلا * حدیثک مقتضا سنجه دینک اصولی بشدر و بوش اصول دخی اصوله مبتنی در که اول اوج
اصول بوش اصلک اصولیدر اول اوج اصلاک بری ایمان ایکنجیسی اخلاص و اوجنجیسی یتدر زیر ابوا وچی اولمسه
اعمال صحیح اولمز و بوا وچلن دخی اصولی علم حکمت و معرفتدر بونلر علم حکمت و معرفتدر صحیح اولمز پس منبوع علم
حکمت و معرفت ایسه ک کتاب منشودر بو جهتدن اصول اصول دین اوراق جازدر نائشادین اسلامک
ایکی اصولی وارد در بری اصول فقه و بری دخی علم کلامک اعتقاداته متعلقدر و اعتقاداته متعلق اولان اصول اصول
فقهک اصولی منزله سنددر اول جهتدن که صحت اعمال ظاهره و صحت اعتقاد باطنه اوزره مبتنی در مادامک اعتقاد
صحیح اولیه عبادت صحیح اولمز و حضرت متنوی بو اصولین دینک اصولی منزله سنددر اول جهتدنکه علم کلام باسره
استدلالیاتدر انکچون بو علمک اصحابی بری برینه مجادله و مدافعه دن خالی دکادر پس بو علوم استدلالیه نک اصولی

مستلزم حق الیقین اولان علم کشفی ووحی قلبیدر که اول مننوی در ولهذآ قال * بیت * این نه نجمست ونه رملست
 ونه خواب * وحی حق والله اعلم بالصواب * فی کشف اسرار الوصول والیقین * کشف لغتده رفع حجاب انکه دیرلر مطلقا
 نه کم کشف المرأة وجهها دیرلر رفعت حجابها معناسن ویرلر واما اصطلاح مشایخده وراي حجابدن معانی غیبیه نک
 طلوع وظهورینه واکامطلع اولغه دیرلر اسرار سرک جعیدر سرادراک الناسدن باطن اولان معنایه دیرلر وصول هجرانک
 ضدیدر اما عند المشایخ امور موهومه کایسندن ترقی ایدوب مرتبه حقیقته علمک بالغ اولسنه دیرلر یقین اطمینان
 فهمه واستقرار علمه دیرلر یقین الماء فی الخوض دیرلر یقین حوضده مستقرا ولسه ویقین اوج نوع اوزره در علم الیقین
 عین الیقین حق الیقین در وودیه باجه نک عربی شرحنده و اوج اقسامک مفصلی بیان اولندی اما اجالیسی العلم
 الیقین ما کان من طریق النظر والاستدلال وعین الیقین ما کان من طریق الکشف والنوال وحق الیقین ما کان
 یتحقق فصلا عن لوث الصلصال کذا قال السهروردی فی العوارف * پس معنی بومثنوی اسرار انوار یقینی و اسرار
 وصول الهی کشف وایضاح ایلاکده دینک اصولینک اصولیدر دینک اولور و جار مع المجرور وصول اوله متعلق
 اولور (وهو فقه الله الاکبر) فقه اصلده فهمه دیرلر نه کم کسر فافله فقه الرجل دیرلر علم وفهم معناسنی ویرلر وضع فافله
 فقه الرجل دیرلر رجل فقیه اولدی معناسن ویرلر بعد زمان عرف الناس بواسمی علم فروعه اطلاق ایلدیلر یقین برکسه
 بوعلمده حفظ مقالات ایلسه ونکاح وطلاقه وبع وشر او عتاقه متعلق سوز سوزیلسه * اکاعلماء دنیا فقیه دیرلر
 حال بوکه عند الاولیاء فقیه علم آخرته عالم وآفات نفسانیه به فاهم اولاندر کما قال الغزالی فی الاحیاء ولقد کان اسم الفقه
 فی العصر الاول مطلقا علی طریق الاخرة ومعرفته فاتی آفات النفوس ومفسدات الاعمال واستیلاء الخوف علی
 القلب ویدلک علی ذلک قوله تعالی (لیتفقوه فی الدین ولینذروا قومهم اذ رجعوا الیه) الایة وما به الانذار والتخويف هو
 هذا العلم وهذا الفقه دون نعرف الالعان والطلاق والسلم والاجارة والعتاق ولهمذا مشایخ بوفقه فقه اصغر وطریق
 وحقیقت ایچون موضوع اولانه علم فقه اکبر دیدیلر حتی امام ابوحنیفه حضرت تری برصغیر الحکم کتابه فقه اکبر
 دیو تسیمه ایلدیلر پس بو حضرت مننوی اللهک اکبر فقهیدر یعنی حقایق و اسرارده متعلق علمینک اعظمیدر اللهه اضافت
 اولنسی علم کشفینک الهام خدا یله اولوب تعلیم وتفکر واجتهاد یله اولدیغندن او توریدر (وشرع الله الزهر) و برهان
 الله الاظهر شرع لغتده یوله دیرلر اصطلاحده انبیانک وضع ایلدیکی طریق مستقیم و صراط قومی اطلاق اولندی
 برهان دلیل و حجتده دیرلر * الله اسم ذات مستجمع جمیع صفاتدر عقل ذات الهیهده متخیر اولد قلی کی بواسمی شریفده
 دخی متخیر اولمشدر * انکچون بعض علما اصله من اله اذا تخیر اذ العقول متخیره فی معرفته * دیمشدر در پس متخیر
 اولد قلی نه بناء اختلاف ایدوب دیدیلر که بوسریانیدر و بعضیسی دیدیکه عربیدر و بعضیسی دخی دیدیکه غیر مستقدر
 و بعضیسی مستقدر دیدی و اصلنده دخی اختلاف اتمشدر در صاحب کشف اصلنده اسم جنسدر بعد معبود بالحق
 ایچون علم قیلندی دیمشدر والحاصل کیچی تخیر معناسنه اولان اله دن و کیچی سکن معناسنه اولان اله دن و کیچی التجا
 معناسنه اولان اله دن مشتق طووب مناسبت بولدر مشلدر در معنی خواص لفظیه و آثار معنویه سندن در دخی جلدده
 شاعرک درگاه پادشاهه التجا ایلدیکی محله * معنی الله کفت آن سیتیویه * بیتنده شرح ایلدیلر و اکثر خواص اسرارین
 بو محله شرعک و برهانک لفظه اللهه اضافت اولنسنده معنادر که بومثنوی بواسمی جلال یله معنی اولان ذات
 الهیه نک طریق روشنی بودر که سالکی جمیع صفاتله متصفه اولان ذات احدیته موصل اولور و دخی اللهک این اولان دلیل
 و غالبتر اولان حتی در که جمیع اسماء و صفاتی جامع اولان مرتبه الوهیه دلالت قیلور * و صفاتده شریعت تحت و برهان
 اولور * مثل نوره کشکوة فی مصباح * مثل اصلنده کلمه تسویه در شبهه و نظیر معناسنه نه کم هذا امثله او مثله او مثله
 دیرلر هذا الشبهه وشبهه وشبهه * دیدیلر کی بمعنی واحد صکره صفت وقصه معناییه نه استعاره اولندی و ضرب
 مثل اتمک ابراز خفیات معانی قیلده و وجوه حقایق و معقولاتدن رافع استار اولقده تأثیر عظیمه سی واردر و لهذا
 کتب الهیهده ضروب امثال چوق واقع اولمشدر حتی انجیلده بر سوره مستقلا ضروب امثال واقع اولمشدر * و کلام
 انبیاء و اولیا و حکماء و بلغا کثریا ضروب امثال اتمک اوزره در زیر انایک شاهدده تمثیل اولنسنده خفی جلی
 مرتبه سن بولور * و معقول محسوس منزله سنه کلور و واقع فی القلب اولور نور اصلنده شول کیفیته در که باصره آنی
 اولان ادر الایدوب انک واسطه سیله سائر مبصراتی ثانی ادر الایدوب مثلاً شمس و قمر دن اجرام کثیفه اوزره فایضه اولان
 کیفیات کی اما نور الهی و نور مننوی بویه دکلدر جناب حقه نور اطلاق بنفسه ظاهر اشیا بی مظهر اولدیغی اعتبار یله در
 کایناتی مصباح الاسرار * کذا مننوی نیک دخی نوری بنفسه بصر بصیرته ظاهر و حقایق و معانی بی مظهر در
 مشکوة دیواره اولن شول دریچه یه دیرلر کم غیر نافذه اوله وقتا کم حضرت مقدسه مولانا نورنا الله بکلامه الاسنی

حقیقت صفت مشنوی بی بیان یوردیلر سه * زیاده فی الکشف والایضاح کاضرب مثلی تعجب ایدوب وعلی طریق
الاستعارة التخیلیه بتلرین مشکاته ومعنایین مشکاته اولان مصباحه * تشبیه ایدوب یوردیلر که بو کتاب مشنوی
نورینک صفت عجیب الشافی یعنی علمینک ومعنایینک حالی شول مصباحک حالی کبیر که مشکاته اوله * و خانه لری
منور و روشن قیله * برکسه نک که خانه قلبنده مشکات ایات مشنوی اوله * مصباح معناییندن انک خانه قلبی برضیا
اولمق مقرر دریا خود مشکاتدن مراد جسد شریف حضرت مولانا یا خود مشنویان و مشنوی خوان اولنلر ایدان
اوله نه کم مشکاتک نوری کوب دری کبی صافی اولان زجاجه وقوت زیت شجره مبارکه واسطه سیله اولور * کذلک
مشنویان اولنلرک مشکات ایدان دخی بونک خنادیل الفاظنده اولان مصابیح علوم معنایینسیله منور اولوب آندن سائر
قلوبک خانه لری نه دخی توجهری مقداری نور حاصل اولور * اگر مشکاتدن مراد جسد شریف حضرت مقدسه
مولانا اولور سه معنی بویه دیمک اولور مشنویک صفتی بنم جسد مشکاتنده و قلم زجاجه سنده اول مشکاته بکر که آنده
مصباح ایقاد اولنه * واشتعال قیلنه * لاشرقیه ولا غربیه اولان شجره مبارکه روح محمدیدن و زینندن مراد علمری
اوله * پس نفده زیت علم محمدی نارسب و مجاهده کامس ایتمک سز اضاعه و اناره اید مجیدر چونکم نور زیت
علم محمدی نور معنای مشنوی به منظم اولدیه و امداد و ایقاد قیلدیه * نور علی نور اولوب بیوت قلوب طالبینه کمالیه
نور یاش و ضیا کستر اولور دیمک اولور * نه کم یوردیلر * یشرق اشراقا نور من الاصباح * یشرق اشراقا جله سی
صفیدر مصباحک اصباح فتح همزه ایله جمع صباح و کسر ایله صدر در بو محله ایکی معنایه سیله حلی جائز اولور یعنی اوله
مصباحک اشراق ایتمکله اشراق ایلیه اوله اشراق که صبا حلو نور نندن انور در مشنوی اصباح نور نندن انور و اقوی اولسی
اول جهت ندر که نور صباح انجی ظلمت محسوسه لیلی بی ازاله ایلر اما نور مشنوی انواع ظلمات معقوله بی ازاله ایلر مثلاً
کفر و معصیت و غفلت و جهالت کبی و امثالها پس بونک اشراقی نور اصباحدن انور اولور * و هو جنان الجنان
ذوالعیون و الاعضان * مشهور اولان فرأت اوله کسر جمیله و ناید و فتح جمیله او قو و تقدر ولیکن برعکس دخی جائزدر
جنتلرک اوسطی یعنی اعلاسی مراد اولق اوزره عیون عینک جمیدر چشمه معنایین غصن غصنک جمیدر دال
بوداق معنایین تقدیر معنایین بو کتاب عالیشان قلوب عارفینک انهار جاریه و اغصان مثمره صاحبی اولان جنتلر
و روضه لیدر * عند العرفا جنان ایکی نوعدر برینه جنان آجله دیرلر که اول آخرتده نتیجه اعمال صالحه اولان جنتلر
و بر نوعنه دخی جنان عاجله دیرلر اول بوذیده اولان ادواق روحانی و علوم و معارف ربانی جنتلریدر * نه کم بو احادیث
شریفه بومعنایه دلالت ایلر * کما قال ع م ارثعوا فی ریاض الجنة قالوا و اما ریاض الجنة یارسول الله قال ع م مجالس
العلم و قال ایضاً اکثر و اغراس الجنة قالوا و اما غراس الجنة یارسول الله قال التهلل و التسبیح ایضاً اذ القیم شجره من
اشجار الجنة فاقعدوا فی ظلها و کلو من اثمارها قالوا و کیف یکن هذا فی دار دنیا یا رسول الله قال ع م اذ القیم
صاحب العلم فکأنما القیم شجره من اشجار الجنة * پس مجالس علم ریاض جنت علم شجره جنتدن عبارت اولدیه
بو کتاب مشنوی دخی جنان عاجله عارفین و بوستان معقوله عالیندر الفاظ دربارلری اشجار مثمره کبی اثمار
دقایق و ازهار حقایقه بارور اولمشدر و ایات حدائق سماتدن ینایع علم و حکم ظهوره کلمشدر حقا بودر که بر حقیقه
رعنادر که فوا که طیبه سی اطیب کل ثمار در اجتنای قیلنله و عیون جاریه سی الد انهار در شارب اولنله محصل ماحلر
مد خنده قاصر و و اصف و صفند مایدر در علمای معانی بو که استعارة تخیلیه دیرلر معقولی محسوس منزله ستمنزلی ایدوب
محسوس اولان مستعار منهل اوصاف لوازمی معقول اولان مستعار لیه اطلاق ایدرلر * منها عین تسمی عند ابنا
هذا السبیل سلسبیل اول جنان جنانک عیونتدن برعین وارد که شوسبیل مولویه نک بنا و اولادی قننده کامسبیل
تسمیه اولنور حلقوم موحدیه انحدار و سهولت مسارعتدن اوثری نه کم شراب مسلسل و سلسال و سلسبیل دیرلر
بر شراب بوغازه سهولتله کیندیجی اولسه یا خود سلسبیل اصلنده سلسبیل ایدی تابط شراقیلندن پس بو چشمه به
سلسبیل تسمیه اولندی اول اجلدن که بو چشمه دن ایچمز الاشول کسه که اول چشمه بی یلن کسه دن اکا سبیل سوال
ایده خدمت صالحه ایله بو چشمه دن مراد حضرت مولانا نک کند لری شارب اولدیفی و انشاء سبیل ایچون بنا
قیلدیفی عین و حد ندر که (من شرب منها لم یظمأ ابداً) خدی نک ما صدقیدر * و عند اصحاب المقامات و الکرامات خیر
مقاما و احسن مقیلا معطوف در مقدم جنان الجنان جله سنک اوزر نه مبتدا مقدر اولمق اوزره خیر خبریدر مقام و مقیلا
تیزلر اوزره منصوبلر در مقیل قال یقبل قیلا و قیلولة دن محل قیلولة به دیرلر قیلولة نصف نهاده استراحتیه دیرلر اگر
نوله اولر سه ده قیلولة استراحت صلحادر که شیاطین آندن بی بهره در کما قال ع م (قیلوا فان الشیاطین لا تقیل) پس معنا
بو عیون حد کوره به منبع اولان جنان جنانک مراد آندن مشنویدر عند اصحاب المقامات و ارباب کرامات مقام نوتدن

خیر بومقامد و مقبل جهتندن احسن مقبلدر چن سال که تعب ساو کدن فتور کسه واحسن مراتج اولان کبابک
 بر محله نظر قیلسه و یاسامی اولسه استراحت بولور و کمالیه آسوده اولور اصحاب مقامات کامل و مکمل اولان اصحاب
 تمکینه دیرلر و ارباب کرامات اهل کمال اولان اصحاب خوارق عاداته دیرلر دخی مقام تکمیل واصل اولمشلر در پس
 ینهماده عموم و خصوص اولور کل اصحاب مقام اهل کرامات اولور بغیر عکس (الابرار فیه یا کلون و یشر بون) ابرار برک
 جمیدر ارباب ربک و اصحاب صحت جعی اولدینی کبی وهم المطیعون الذین لایؤذون الذر ولا یفعلون الشر و بکله تعریف
 اولمشلر در تقدیر معنی ابرار نیکوکار اولان کسه لر بوجنان چنان و بوستان روح روان اولان مشنوبده اعصان کلماتدن
 ثمرات علوم و معارفی دیرلر و عیون عبارات لطیفه سندن شراب اذواق و اشواقی ایچر لر * والا حرار منته یفرحون و یطربون
 احرار حرک جمیدر شول کسه لر دیرلر که بر بقیه رقبه کونیه دن نجات بوله لر و قیود اغلال نفسانیه دن خلاص اوله لر
 و آزاد کان طریقت دخی بوجنان چناندن فرحناک اولور و طرب و جذب شغب قیلور * و هو کنیل مصر شراب للصابرین
 و حسرة علی آل فرعون و الکافرین و بوکاب مشنوی مصرده جاری اولان نیل کبی شرابدر و بغایت لذیذ آبدرموسای
 و قته اتباع قیلان و طاعت حقه و ترک هوایه صابر اولنلر ایچون حسرت و حرماندرا اهل فرعون نفسه و متبع هوایه و سائر
 ایمان عیان و منکر اسرار نهان اولنلره وارسلنا علیهم الطوفان و الجراد آیتنده اهل تفسیر بویه یازمشلر در که سال علیهم
 النیل دماحتی ان القبطی و الاسرائیلی قیص دما فی قم القبطی پس کاب مشنوی آب نیل کبیدر چن فوابع موسای
 زمان اولان اهل عرفانله اتباع فرعون نفس اولان اصحاب بخند لان مشنوی شرابی نوش ایتمده بریره جمع اولسه لر و اتدن
 نوش قیلسه ترک هوا قیلان اهل عرفانک دهاتنده نوش جان و فوق چنان اولور و اهل نفسک در و تنده خون ضلالت
 و غوايته ره خون اولور تنه کم بر محله بومعنایه مناسب یورلر (یت) آب نیست این که بقبطی خود نموده * آل مؤمن را
 نه خون بود آب بود * آب نیست این که حدیث جانفزا * باریش در چشم قبطی خون نما * همچو قرآن مشنوی مازدل
 هادی بعضی بعضی رامضل * تنه کم بوآیت کریمه اله استشهد ایدوب یورلر * کما قال الله تعالی یضل به کثیرا و یمدی
 به کثیرا و یماضل به الا الفاسقین * بوآیت کریمه جوابدر ماذا اراد الله بهذا قولنه تقدیر کلام ای ذال الله به اضلال کثیر
 و هدایه کثیر دیمکدر و فعل مصدر موضعنه وضع اولمشدر و تجد و حدوث افاده ایلکدن اوتری و الله تعالی اضلال ایاز
 بوقرآنده وضع اولنان مثل سبیل الادیین و طاعتدن خارج اولنلری بوقرعه و دیباجه مشنوبده یازناه شددر اعتماد الفهم
 القاری اما اوقو نغی احسن در زیر ارجله یور دقلری کلام صحیح و فاصله اوزره دراکر بوقرعه ییله یازلسه و قرأت اولنسه رعایت
 سجع و فاصله اولمش اولور * و انه شفاء الصدور و جلاء الاحزان * و دخی تحقیقا بومشوی صدورک امرضنه شفا و احزانک
 انواعه جلادر یعنی بومشوی بردوای معنوبدر که اسقام روحیه و امراض قلبیه به عین شفا و احزان دنیویه و اخرویه به
 محض جلادر کما قال الله تعالی فی حق القران (یا ایها الناس قد جاءکم موعظه من ربکم و شفاء لما فی الصدور و هدی و رجة
 للمؤمنین) و کشف القران و دخی اسرار حقایق قرآنیه بی مبالغه اله کشف اید یجیدر که رموز و اشارات بیان و کاهی
 تاویلان نکات تحقیق و عیان اتمکله حقا بودر که اسرار قرآنیه نک تفسیرنده بویه برکاب شریف اولوز سنن اثار نبویه نک
 تعبیر و تقریرنده بوکه مماثل بر تالیف و تصنیف ظهوره کلز کما قال الجنانی * بیت * انی ابصرت فی النوم الرسول *
 فی یدیه المننوی و هو یقول * صنف کتب لاسرار النبی * لم یصنف مثل هذا فاعجبی * وسعة الارزاق * و دخی بومشوی
 سعت ارزاقدر سعت مصدر در بمعنی موسع رزق حظ و منتفع به اولان شیاره دیرلر و صوریه و معنویه به شاملدر ارزاق
 صوری اموال ظاهره و اقوات بدنییه کبی و ارزاق معنوی علوم و معارف دینییه و اذواق روحانییه کبی و بومشوی سعت
 ارزاق صوری و معنوی اولسی اول جهتندر که مطهر نفوس و قلوب و مطیب اخلاقدر کما قال * و تطیب الاخلاق
 ای مطیب الاخلاق عن رذایل البشریه و اوصاف النفسانیه دیمکدر پس طهارت و سعت رزقه سبیدر تنه کم اصحاب
 رسولدن بریسی حضرت رسول علیه السلامه فقر و قلندن شکایت ایلدی اول حضرت اکامر ایدوب یور دیرلر که دم
 علی الطهارة یوسع علیک الرزق (بایدی سفرة کرام بررة) سقره سافرک جمیدر سافر کاتبه دیرلر تنه کم سفرت الکتاب
 سقرادر قرای کتبتنه کابا معناس و برلر اصلنده ترکیب کشف ایچوندز تنه کم سفرت المره دیرلر بوزنی آچد قده بررة بارک
 جمیدر محسن و نیکو کردار اولان کسنه لر دیرلر بایدی ده بانک متعلق مقدر در که اول بامکتوب و باخود محفوظ دیمکدر
 و جارح المجرور متعلق محذوفیه مبتدای محذوفک خبری اولور تقدیر کلام بومشوی مکتوب و مرقومدر ملائکه دن
 کاتب اولنلرک الله صکه انزلو محفوظدن استنساخ ایدرلر اوبله کتب که کریملر نیکو کنند لر در و بونلر قرآن
 عظیم الشانک لوح محفوظدن استنساخ و کاتب ایلن ملائکه در پیش حضرت مشنوی قرآن عظیمک معناسیدر
 و بوحقیقه قنده اصل قرآن صرف معتادرتنه کم شرح عربیده یلان ایلدیلر پس مشنویک معناسی انزل الله

یازنش معنی اولور بعده حضرت خداوند کاره الهام اولوب اول معانی شریفه فی کلمات منظومه ایله ادا ییوردقلزنده
 حضور شریفقلزنده اولان کتبه انسانی کتبت ایله دیر سفره و برره دن مراد ظاهر ابوکلمات منظومه فی تحریر ایدنلردخی
 اولسه اولور زیر انلردخی برره انسانی در که گرام اولیا الله در جمله دن بری حضرت حسام الدین چلبی که اکثر کتبت مشنوی
 ایدن انلراید یلر اولیای کرامدن و برره انساندن اولدقلری مشهور آقا قدر (منعوتون ان یمسه الا المظهر و ن) اول سفره
 و برره فسقه و مجرمی منع ایدرلر دورباشلرله که بومشونیک معانی و اسرارینه واذواق انوارینه مس ایله به الا اوصاف بشریه
 و اخلاق ردیه و عقاید ردیه دن مظهر و پاک اولدقلر زیرامعنا ی قرآنه مس ایلر الا طهارت ظاهره و باطنه قیلنلر هاجان
 هامون غفلت بوکامطلع اولزلر و خامان هوام طبیعت بوندن لذت المزلرا کرچه الفاضلن اوکر نورلر و کابن کتورلر رسده
 کشل الحسار یحمل اسفارا قیلنلر ندرلر (تنزیل من رب العالمین) مبتدای محذوفک خبریدر و تنزیل بمعنی منزلدر بمعنی
 بومشوی عالم لستیدن و یا هر یسندن تدریجه قلبه انزال اولنش و طریق الهام الالهیه القاضیه لستیدن (لایاتیه
 الباطل من بین یدیه و لا من خلفه) بومشونیک اوکندن واردندن باطل کلر که بومظهر حقدر و قل جاء الحق و زهق
 الباطل ان الباطل کان زهوقاً آیتک مصداقجه اضداد و نقضیات بربرده جمع اولمز و الله برصده و برقبه و الله تعالی
 کمال فضلندن بوکابی کوزه درو حیات ایدر (قاله خیر حافظا و هو ارحم الراحمین) پس الله تبارک و تعالی خیرلور در جمیع
 مخلوقدن حافظ اولق بوندن زیر مخلوق صیانت و محافظت ایده یم دیر ککن اضاعت ایدر و اول توصیف و القاب
 فرقیانه ایله تلقیب ایلمک صحیح ایلدی پس حضرت خداوند ککار بوکاب مستطابی القاب قرآنیله ایله ملقب
 قیلدقلر ندر نصکره بوکاب شریفک بوالقابندن ماعدا بعض القاب اخراسی اولدیغنه اشارت ییورلر (وله القاب آخر لقبه
 الله تعالی و دخی بومشوی ایچون ذکر اولنان القابندن ماعدا آخراسیله لقبلور ایدر که حق تعالی حضرتقلری اکانقب
 و یردی مثلاً سامی نامه کبی که بونلردخی مشنونیک لقبلر ایدر لقب برشی اسم علمیه اولدقد نصکره بر آخر اسم علمه دخی
 تسبیح اولتقد مدح و ذمه شامل اولور علمه لقب فرقی بودر که علم ذات شخصه دلالت ایدر دلالت وضعیه ایله لقب دخی
 ذات شخصه دلالت ایدر مدح و ذمندن بر صفتی متضمنه اولق اعتباریه بخلاف اعلام کنیت ابوت و اموت و نبوت و بونلر
 امثالی برمعنا ی اضافی به دلالت ایدر مثلاً ابوبکر و ام کلثوم و ابن عباس کبی (واقصرنا علی هذا التلیل) و بر اقتصار
 و اختصار ایدر ک شول ذکر اولنان القاب قلیله اوزرد (والتلیل یدل علی الکثیر) و حال بوکه قلیل کثیره دلیلد (والجرعة
 تدل علی الغیر) قد حک دبنده اولان بر ایچم صومجم ما اولان بر کوله دلالت ایدر و الحفنة تدل علی البیدر الکبیر
 و بر اوج شی دلالت ایدر خرمن کبیره پس ازدن چوغه استدلال ایله و قس علی هذا سائر الاوصاف (يقول العبد الضعیف
 المحتاج الی برحمته الله تعالی) اصحاب کمال و خداوندان ذوق و حال مع جلالتهم و عظم شانهم عبودیتدن دم اورمقدن
 و عجز و قصورلرینه اعتراف قیلقدن خالی دکلدر عبودیت و بنده لکله مسی و معنون اولق قتلزنده ربوبیت و مالکیت ایله
 عنوان بولقدن اولی درنته کم حضرت سلطان انبیاء صلووات الله علیه وعلیهم ییورلردی لا نظرونی کما نظری عیسی
 ابن مریم و قولوا عبد الله و رسوله و قال ایضاً انا عبد و قولوا هو عبد الله و رسوله و حضرت عیسی عم حقنده دخی جناب
 عزت ییورلر (لن یتکف المسیح ان یکون عبد الله و لا الملائکه اصحاب کمال قتلزنده انا الحق دیندن انا العبد دین الکلمه
 و لهذا حضرت خداوند کار بر رباعیلزنده ییورلر رباعی) من بنده شدم بنده شدم بنده شدم (من بنده بخدمت سرافکنده
 شدم * هر بنده که آزاد شود شاد شود * من شاد از آنکه ترانده شدم * و هر بنی و ولی هر نه قدر عزت و شرف بولسه لر
 و کاله و اصل اولسه لر بنده الله رحمتنه محتاجلر در و لهذا قال عم لن یدخل احدکم علیه الجنة قالوا و الا انت یا رسول
 الله قال و لا انا الا ان یتغمدنی الله برحمته و فضله محمد بن محمد بن الحسین البلیغی عطف ییایندر عبد ضعیفک حضرت
 مولانا ناک اسم شریفقلری محمد و لقبقلری جلال الدیندر بابالربنک اسمقلری دخی محمد و لقبقلری بهاء الدیندر حضرت
 پیغمبر ع م واقعه لر زنده سلطان العلماء دوقب و یردی و حضرت مولانا ناک دده لر حسین در بونلرک تسبیقلری بلخی
 و سلسله شریفقلری حضرت ابوبکره منتهدر رضی الله عنه سلسله لر بودر محمد جلال الدین بن محمد بها الدین بن حسین
 ابن احمد بن محمود بن مودود بن ثابت بن مسیب مطهر بن حاد بن عبد الرحمن بن ابی بکر رضی الله عنه بر سلسله لر دخی
 ابراهیم ادهم حضرتقلرینه منتهی اولور جدی حسین مذکور بلخ شاهنک قزنی تزویج ایلدی که سلطان العلماء و الله لر
 اولدر و سلطان العلماءک جده سی که محمد خطیبینک مادر در ابراهیم ادهم حضرتقلرینک قزیدر و لادب شریفقلری
 بلخ شهرنده اولدی هجرت نبوینک تیوز در دخی سنه سنده ربیع الاول آیتک التبی کونی واقع اولشدر و بلخدر
 مناقبه مسطور و اولان قصه مشهوره اوزره رحلت ایدوب قوسده قرار ایلشدر و قاتلری هجرتک تیوز الشمس ایکنجی
 سنه سنده جادی الاخره ناک بشتی کونی واقع اولشدر جلال الشمس سکر سیل عمر سور مشلدر در قصه لر مناقبه مفصلاً

مذکور در و تقبل الله منه بین المقول والمقول جمله معترضة دعائیه در معنی الله تعالی عبد ضعیف من قبول ایلسون
 کتاب مثنوی بی تقبل لك مفعولی محذوف در تقدیری تقبل الله من العبد الضعیف عمل المثنوی دیکدر (اجتهدت
 فی تطویل المنظوم المثنوی) مقول قول در اجتهاد بر کسه بر مطولی تحصیل ایلکده طاقت وقوت بذل و صرف ایلکده
 دیر لرین براده بر سوال لازم کلور که اول سوال بود در مقدمایور مشلدر که بو کتاب مثنوی سفره و برره الاریله مکتوب در
 و بر العالمین دن منزله بر عبارت حضرت مثنویک و ارباب الهی و اطعام معناسنه اولان وحی ربانی اولدیغنه دلالت
 ایدر نه کم بو محله سیور لر و مثنوی خوانلر دخی بعد النقل بویقی اقور لر * بیت * این نه نجمست و نه رملست
 و نه خواب * وحی حق و الله اعلم بالصواب * پس براده بن اجتهاد ایلدم سیور دیر کسب اجتهاد له حاصل اولان معانی
 سائر علما و شعراک تفکر له تحصیل ایلدیکی معانی قیلندن اولور فوجهله الهام الهی و وحی ربانی اولور جواب
 اولدر که هند اهل التحقیق حضرت پیغمبره اولان وحی مع السفیر بیله اجتهاد احیانا واقع اولور دی و احیانا بایلا
 اجتهاد و لا صعوبه ظهیره کلور دی نه کم حضرت عائشه دن مروی اولان بو حدیث شریف بو معنایه دلالت قیلور
 ان الحارث بن حشام سئل رسول الله عم فقال یا رسول الله کیف یأتیک الوحی قال رسول الله عم
 احیانا یأتینی مثل صلصلة الجرس و هو الشدة علی فقیصم عنی و قد و عبت عنه ما قال و احیانا یتخلل لی الملك رجلا
 معنی شریف احیانا بکا وحی کلور دی چاک صداسی کبی و صفوان اوزره سلسله صوتی کبی بوصفت اوزره کلان
 وحی صفت آخری اوزره کلان و حیدن بکا اشد و اصعب در پس اول ملک بندن وحی قطع ایلر حال بو که بن اندن وحی حفظ
 ایلرم و احیانا اول ملک رجل ضرور تیده بکا تمثیل ایلر بکا صراحة سیور پس بن انک دیدیکنی اغضا و معنی حفظ ایلرم
 بو صورتده شدت صعوبت بو قدر بو تقدیر چه اجتهاد دخی لازم کلر اما صورت اولی اوزره اجتهاد ایلک لازمدر که
 اول صلصلة جرس و سلسله علی الصلوات کبی کلان معانی مجمه و واردات مجمله و مهمدر حضرت شیخ اکبر
 خلع النعلین شرحنده دیر که و انواع کثرة الجوز مثلا التي اوحدها الحق خلف ثلثه حجب لا یوصل الیه
 الا بعد رفع تلك الحجب این قشی بوقسمی معنی و حل رموز انکه بکرمشدر یعنی کاه اولور حضرت حق جانبندن اتیا
 و اولیا به معنای مجرده و علوم غیبیه القا اولنور انک استخر اچنده و مرتبه الفاظ و کلماته اظهار و اخراچنده خیلی
 تعب و مشقت چکر لر و حل رموز معنی ایتکده اجتهاد ایدر لر پس وحی بلا سفیر اولان حضرت مثنوی دخی ایکی نوع
 اوزره اولور شول الهام ربانی اولور که بلا صعوبه و لا اجتهاد تنزیل رب العالمین اولور و شول معانی مجرده و فیوضات
 مهمه و واردات مجمه اولور که انک کشف و خلند و نظم و کلمات مرتبه سنه اخراچنده اجتهاد ایلک لازم کلور انک چون
 اجتهدت سیور مش اولور یعنی بن کوشش و اجتهاد ایلدم منظوم اولان مثنویک تطویلند و فی تطویل نظم المثنوی
 دیمویب المنظوم المثنوی سیور ملرندن نکته بودر که کویا که بو کتابک نظمنده کند ولر اراده بشریه لر اولمشدر بیلکه
 رب العالمیندن بویه منظوم قلب شریف غریبه ملهم و منزل اولمشدی المشتمل علی الغرایب و النواذیر ایه منظومه مشتملدر
 غرایب حکایاتی و نوادر تمثیلاتی و غیر المقالات و درر الدالات غرر غره نک جمیعدر انک السنه درهم مقداری و زیاده
 اولان بیاضه دیر لر بعده هر شریف و هما یون شیر ما اطلاق اولندی در دره نک جمیعدر انک جو به دیر لر دخی اویه منظوم
 مثنویکه مقالات شریفه و واضحی و دلالات متلایه و زاهره و باهره بی مشتملدر و و طریقه الزهاد و حقیقه العباد
 و دخی اول منظوم اولان مثنوی تارک ماسوی الله اولنرک طریق اوزره و کثرت عبادت قیلنرک حقیقه معنوی به سی
 اوزره مشتملدر بما ابدای قریضه مداومت قیلنر زاهد قسمت الهیه به راضی اولنر دیر لر کما قال عم لرجل اعمل
 الفرائض تکن عابد اوارض نفسک بما قسم الله لك تکن زاهدا قصیرة المباتی کثیرة المعانی مباتی مینینک جمیعدر مبنی
 مصدر جمیعدر معانی معنینک جمیعدر یا اسم مکان اوله عنی یعنی دن و یا خود اسم مفعول اوله و قصیرة المباتی لفظا
 مرفوع مبنی دای محذوفک خبری اولتی اولی در اکر چه منظوم مثنوی به صفت اولتی ایه مجرور اولسه ده جا زدر تقدیر
 کلام اول مثنوی خیال کلام ماقل و دل حدیثک مصداقچه بتاری قصیره و معنای کثیره جوامع الکلم و هر بیتی
 بر اقلیم و هر بر مصرعی عین جد و تعلیم بر کتاب حکیم و دفتر اسرار عظیمدر (لاستدعا سیدی و معتمدی) لام اجتهدت به
 متعلقدر یعنی تطویل منظوم مثنوی به بن سعی و اجتهاد ایلدم بنم سیدمک و سندمک و معتمدک استدعا و اقتضا
 ایلدیکندن او توری مناقبه مسطور و السنه فقراده بویه مذکوردر که حضرت حسام الدین چلی فقراتک الهی
 نامه حکیم سنائی به و منطق الطیر شیخ عطار به میل و محبتارین کور و ب خاطر شریف غریبه خطور ایدر دیکه تولیدی بزم
 دخی خداوند کار مزبونلر کبی بر یاد کار فقراسنه نظم و تألیف ایدر دی تا کم فقراتی تلاوت ایدوب آنک معناسی اوزره
 طریقت حقه کیده لر دی بر کون بو خاطره بی لسانه کتور و ب التماس و استدعا ایلد کلر نه حضرت خداوند کار دستار

مبارک کردند اون سکریتی پس سخن کوتاه باید والسلام مصراعنه کافجه بهدک انراج ایدوب چلبی حضرت تری نیک
الرینه ووروب بیوردیلرکه دخی سزک ضمیر منیرکه بو خاطره لایح اولزدن مقدم عالم غیبین قلبه الهام الهی اولدیکه
بواسلوب مرغوب اوزره برکاب خوب و محبوب القلوب انشاوانشاد اولنه پس اول حضرت الهام اولندیغی اوزره
نظمه کتوروب چلبی حضرت تری آئی املا و تحریر یسور لر دی و مکان الروح من جسدی من بمعنی فی درکا (اذانودی
للصلوة من یوم الجمعة) ای فی یوم الجمعة یعنی دخی جسد مده روح مدبرم مکاتمه اولان سید و ستمک استدعاسی ایچون
اجتهاد ایلدم (وذخیره یومی وغدی) دخی بو کو نمک و یاریتمک ذخیره سنک استدعاسی ایچون اجتهاد ایلدم یعنی دنیا
و آخرتده ذخیره روحم و باعث فتوح اولان چلبی حضرت تری ایچون نظمه کتوروب سوبلدم (وهو الشیخ قدوة
العارفین) و بو نظم منتهی بی استدعایین سید و ستم اول شیخ کاملدرکه عارف لک مقتدا سیدر (وامام الهدی والیقین
اهل هدی و اهل یقینک امام و پیشوا سیدر مغیث الوری) خلق عالمک ممد و مغیثیدر مغیث شول غوثه دیر لکه مخلوقاتنه
ظاهر او باطن سادرمان رسان و حین استمداد و استغاثه ده فریاد لرینه بنشوب بلادن انلره امان اوله بومر تبه ده اولنه قطب
زمان دیر لر امین القلوب و انهی نهی نهیه نک جمعیدر نهیه عقله دیر لر صاحبی مخاطره و ضرردن نهی ایلدیکی
ملابسده ایلده و امور و لوازمده کامنتهی اولدیغی اعتبارله یعنی اول قدوة العارفین خزان قلبه امین و جواهر عقوله خازن
مبیندر و دبعة الله بین خلیفته اول حضرت الهک اما تقدیر مخلوقاتنی مایینده امتحان العباد هم بنده لری ایچره آئی
و دبعة قوم شدراول کسه که امانت خدایه خیانت ایلر یعنی آنک حقنده لازم کلان رعایت و خدمتی ضایع ایلر خائن
و عاصی اولور و اول کسه که آنک قدر عالینی بلوب رعایت و خدمتی حقنده لازم اولان ادایه مواظبت و محافظت ایلر
امنان اولور و سعادت و دولت بولور (وصفونه فی بریه بریه بالهمزة و بغير الهمزة بتشديد الياء) خلیفت معناسنه در
دخی حق تعالی نیک کزیده و مقبولیدر مخلوقاتنی ایچنده (و وصایاه لنبيه) وصایا و صیه نک جمعیدر اصغر لشکر و سپارش
قیلیمشدر معناسنه بوراده بر سوال وارد اولور که اول سوال بودر بو محله کافجه بهدک حسام الدین حضرت تری نیک اوصاف
علیه سنی مفرد اولدیغی اوزره ایراد ایلدی بوققرده جعله کتوردیلر پس توفیق نوجهله اولور (جواب) بونده ایکی وجه
وارد بر وجه و صایاه بریه اوزره معطوف اولوق بر وجه دخی من مقدار اولمقدر تقدیر معنی اول شیخ **کامل** الهک
صفوت و برگزیده سیدر بریه سی ایچره و دخی وصایا سی ایچره دیمک اولور و یا خود اول شیخ کامل الهک نبی سنه اولان
وصایا سی جله ستمندر دیمک اولور و من ذکر اولنمسنده نکته بودر که حضرت حسام الدین واحد کالف جمیع
وصایا و خبایا اولان اولیاء الهک قائمقامی وجهه نک مراتب اسرارنی جامع بر خلیفه ربانی و وارث رسول سبحانیدر
دیمک اولور (لیس علی الله بمستنکر ان یجمع العالم فی واحد) بو عبارت بعینه کتاب تعرفک اوائلنده واقع اولمشدر و شارح
تعرف اولنلر بویه دیمشدر که الهک نبی سنه اولان وصایادن مراد فقرای اصحابدر که الله تبارک و تعالی انلری حضرت
حبیبینه (واصبر نفسك مع الذين يدعون ربهم بالغداة والعشي يريدون وجهه) آیت کریمه سبله و صیت قیلدی زیر ابو آیت
کریمه نک سبب نزولی علی الاتصاف بودر که صنادید کفار فقرای اصحاب بکاردن عارطو بوب مجلس رسول الله دن طرد
اولنلرین مراد ایلدی بوروبوئی سوبلدی بیکه انهم قوم اردلون و نحن رؤساء مکرمون نه تنکف ان یجالس معهم
فان طردتهم لا منابک فهم النبي ع م ان یفعل ذلک لحرصه علی ایمانهم قزلت (ولا تطرد الذين يدعون ربهم بالغداة
والعشي يريدون وجهه) پس بونلره حضرت رسول بیوردیکه بن بونلری طرد ایلزم بونلر دید بیکه (فاجعل لنا یوما ولهم
یوما) پس حضرت پیغمبرینه خبر ویردیکه (لا تجعل آخر الامر) بونلر دید بیکه امسدی پاری مجلس واحده ده بوزک
بزه دون و ظهر لک انلره دون تا انلره برابر اولیه لم پس حضرت رسول ع م بوسوزه بر مقدار میل کوسترد کده (واصبر نفسك
مع الذين يدعون ربهم) آئی نازل اولدی حضرت نبی به ع م انلرله خیمس نفس ایدوب و انلره رعایت قیامی سپارش
و وصیت ایلدی پس بونلر الهک وصایا سی اولدی پس حضرت حسام الدین بونلرک اسرار علومنه وارث و مقام لرینه
قائم اولدیسنه جله وصایادن اولور (و خبایاه عند صفیه) خبایا خیمه نک جمعیدر خفایا خفیه نک جمعی اولدیغی کبی وزنا
و معنا وصایاه اوزرینه معطوفدر یعنی اول شیخ کامل الهک اصغیا ستمندر عندرسوله و اخفیا اولیاء الله دن بر طائفة
علیه در که الله احب عباد انلر در و شانلرنده احادیث شریفه جوق واقع اولمشدر جله دن بری قال ع م (ان احب
العباد الی الله الاخفيا الا صفیاء الارباء ان حضر والم یعرفوا وان غابوا لم یذکروا وهم من الناس بطواهرهم ومع الحق
بیواظنهم) پس حضرت چلبینک عند النبی خبایای الهیدن اولسی علوشاتنه و کمال عزتسه دلالت ایلر زیر اعند
الناس اخفیا دن اولان اولیا نک شانی بویه عظیم اولیجق عند النبی نبی اولنک شانی نوجهله اعظم اولوق کرک قیاس
اولنه (مفتاح خزان العرش) اول قدوة العارفین اولان شیخ عرش اعلانک و خزینته لرینک مفتاح حیدر امین کنوز الفرض

ارضك كنز لربك حافظ واميدور يعني شيخ حسام الدين چلبی شول انسان کاملدر كه عالم علوی وسفلی وروحی
ونفسی نك حقایق اسرارینك آلت فنی وباعث كشفیدر وكنوز فرشیه نك رموزینه امین و خازندركه غوث الاكبر
وقطب الاقطاب اولان كاملا شلیدر عرشه وفرشه باذن الله متصرفدر وجهه سی امیر لربنه منقادور امدرتنه كم
مرتبه لربك حكمی بویتلردن معلوم اولور كه بومرتبه به وارنلردر * بیت * ولا ذاك الا ومن نور باطنی * به ملك
یدی الهدی بمشیقی * ومن شرعی بحرا محیط كقطرة * ومن مطلق نور البسيط كلمه * ابوالفضائل شيخ مذكورك
كنیتدر لسان عربده بر كسه بی كنیله ذكرا بلك تعظیمی اشعار ایلر بودخی ایكیدن خالی دكلدر یا نفس الامر دن
اخبار ایلدر لربنملا ابوالقاسم وابوطالب كبی بری دخی تقال طریق اوزره اولور مثلا ابوالغنائم وابوالفضل كبی اكر
منعمانك ذاتده علام وفضائل یوق ایسه اندن غنائم وفضائلك ظهوری رجا ایتكله تكنیه ونسبیه ایلدر لرواكر
مسمايك ذاتده غنائم وفضائل واریسه نفس الامری اخبار ایتكله تعظیم مراد اولور یعنی اول قدوة العارفين
اولان شيخ كامل فضیلتلر باباسیدر كه فضائل برور اولدیغی جهتدن فضائل اكاولاد اول فضائله بدر پروداد كبیدر
واجب اولان علمدن ماعدایه فضیلت دینور ولزم كلان اخلاق واحوالك زیاده سنه فضیلت اطلاق اولنور
(حسام الحق والدين) شيخ مذكورك اقییدر وبقبله ملقب اوللربنه باعث اولدر كه اول حضرت دین اسلامده
شكول وشبهائی قطع ایل كده وبدعت وضلالتی رفع قیلقد ه سیف قاطع وبرهان ساطع ایدی نه كم بوصفیلر حضرت
رسولده بولندیغی ایچون كعب بن زهیر رضه اول حضرت سیف تعبیر ایل یوب دیدی * بیت * ان الرسول لسيف
یستضاء به (مهند من سیوف الله مسلول) یعنی اول حضرت حق تعالینك و دین مصطفایك شم شیر بران وشیر غرائیدر
حسن بن محمد) عطف بیاندر شیخه حسام الدین چلبینك نام شر یقیدر و بابا لربك اسمی محمد در ابن الحسن المعروف
بابن اخي ترك دده لربك نامی دخی حسن در ككه معروفدر اخي ترك اوغلی دیمككه اخي ترك دده لربك باباسیدر
ابو یزید الوقت وچنید الزمان وقتده وزمانده اولان تعریفلر مضاف الیه دن عوضدر وجهه مبتدای محذوف خبریدر
ای هو ابو یزید وقتده وچنید زمانه دیمك اولور یعنی اول حسام الدین ولایت وكرامته وقتنك یاریندی ایدی ونصوف وعلم
ومعرفته زمانتك چنیدی ایدی دیمك اولور صدیق بن صدیق بن صدیق رضی الله عنه وعنه صدیق صیغه مبالغه سیدر
صدقك صدق راست و ككر چكه دیرلر كه آنك فعلنده وقولنده كذب شایبه سی اولیه پس اول كامل كه مفتاح خزان
عرش وامین كنوز فرش اوله اول مبالغه ایله صادق اولمق مقرردر كذاك پدیرلری دخی بر شیخ كامل وولی فاضل ایدی دخی
صدیق اولسی كرامت علیه سندن معلومدر كذاك دده لری دخی صدیقدر كه اخي ترك اوغلی دیمككه بین المشایخ السلف
معروف ومشهور اولمشدی پس حسام الدین چلبی صدیق اوغلی صدیق اوغلی اولور (الارموی الاصل) حسام
الدین حضرت لربك صفت نسبییه سیدر یعنی چلبی حسام الدین و بابا لری و دده لری ارمودید كاری موضعه ونسوبدر كه
اصلی اكراد دندر المنتسب الی الشیخ المكرم بما قال امسیت كریا واصبحت عربی اول حسام الدین چلبی منتسبدر
امسیت كریا واصبحت عربی دیمككه بین المشایخ مكرم اولان شیخه كه اندن مراد شیخ ابوالوفاء بغدادیدر كه حسام الدین
چلبینك جد اعلایدر و سلسله شریفدری انلره منتهدر اول ولی كاملاك جله مناقبندن بری اولدر كه اول حضرت
ای ایدی وسواد خوان دككل ایدی زمانه سی خلقی آنك ظاهرا قیسل وقالی اولدیغندن آتی ارشاد تر بیه سزا
كور میوب علی طریق الاستهزاء آندن وعظ طلب ایلدیر پس طالب وعظ اولنلره دید بكه نوله یارین انشاء الله حاضر
اولات پس انك ای لکن یاران تعجب ایلدیر كیجه حضرت حقه متوجه اولوب منامنده حضرت رسولی كوروب
انلره بیوردیلر كه یارین خلقی جمع ایله وانلره نصیحت ایدوب حقایق اسرار قرآنی سوبله كه حق تعالی سكا اسم علیم
وحكیم ایله قیجلی ایلدی پس صباح اولدی علما وصلحا آنك وعظ ایدم جكندن خبر آلوب امتحانا جامعه كادیلر بعد الصلوة
اول حضرت منبره چیقوب ابتدا كلامی بو اولدیكه امسیت كریا واصبحت عربی یعنی بن كیجه كردی اولدم وصباح
عربی اولدم پس بویه دیمككه وبوقولك سبیلله بین العلما والعرفا مكرم ومفخرمدر كه كرامت عظیمدر قدس الله روحه وارواح
اخلافه الله تعالی تقدیس ونظیر ایلسون اول شیخ ابوالوفاء نك روحی وآنك خلقلربك دخی ارواحی صفات بشریه
واوساخ طبیعیه دن (فتم السلف وتم الخلف) نعم افعال مدح دندر السلف والخلف فاعلدر مخصوص بالمدح
مخذوفدر ای نعم السلف الشیخ ابوالوفاء وتم الخلف الشیخ حسام الدین له نسب القت الشمس علیه رداءها اول حسام
الدین ایچون برنسب عظیم وارددر كه شمس اول نسبك اوزرته ردا سی القا ایلدی بونسبدن مراد مذکور اولان نسب
صوری اولسه ده قابلدر بو تقدیرجه شمس سندن مراد شمس فلك نبوت حضرت لربدر كه اول نسب عالینك اوزرته انوار
باطنی القا ایلدی وهر بری انوار بو تدریه منور اولوب ردا الندی دیمك اولور ونسب نك ترویج نوع ایچون اولوب مراد نسب

معنوی اولیه دخی اعلاد بر تقدیر چه معنی آنک نسب مذکور درن ماعدا بر نسب معنوی سی دخی وارد در که
شمس معهود حضرت تریکه مراد شمس الدین تبریزیدر اول نسب معنوی یلرینک اوزرینه رداسنی یعنی ارشاد
هداسنی القا ایلدی دیمک اولورردا که طشره قفانه دیرلر ارشاد و هدایتدن استعاره اوله وحسب ارخت النجوم لویه
اضواءها وانکچون بر حسب وارد در که کواکب اول حسب قفنده ضیالری ارخا ایلدی وست اولدی یعنی (ان الله
عباد اولوهم انور من الشمس) حدیثینک فواستجه انک حسب ضیا کستری بر مرتبه نورانیدر که بونجوم طاهره
وطاهره انک نور حقیقی و قویسی قفنده ضیالری وست قیلوب ارسال انوار ایلماشدر یعنی فی الحقیقه بویه در که اگر شمس
ظاهر کی بونلر نوری باهر اولسیدی نجوم اضواسنی ارخا ایلک محقق ایدی ابن قارضک * بیت * فبدری لم یأفل
وشمس لم تغب * و بی تهندی کل الداری المنيرة * دیدیکی بومعنایه اشارتدر * لم یزل فناؤهم قبله الاقبال
لم یزل افعال ناقصه دن بر فاعلدر اسمی فناؤهم خبری قبله در فاساحت داره دیرلر معنی زائل اولسون همیشه دائم
اولسون بود کراولسان عزیزلرک ساحت خانه لری قبله اقبال اهل اقبال اولقدن یتوجه الیه بانوالولة اولیه قبله
اقبال که اکا انباء و لایعنی اولاد ملوک و قضاة و یا خود فرزندان والیان و لایا تدر توجه ایدرلر بومعنایه یتوجه قبله
اقباله صفت اولدینی اوزره دراندن بدل اولقدن جائزدر معنا انلرک فناسی ابناى و لایعنی متوجه الیه اولقدن زائل اولسون
دیمک اولوب حال اولق ضعیفدر زیر اعدامقید اولق لازم کور دعاده قید مستحسن دکادر و لایه بر وزن قضاة والینک
جمعیدر و کعبه الامال بطوف بها و فود المجد والعفة و فود و فک جمعیدر ایلمی به دیرلر ته کم و فود فلان علی الامیر دیرلر ای
ورد علیه رسول معناسن و برلر مجد شرفه دیرلر عفاة بر وزن قضاة عافینک جمعیدر عافی طالب معروف و احسانه دیرلر
معنی ودخی انلرک ساحت سعادتیناهی کعبه آمال اولقدن خالی اولسون که آنی طواف ایدر رسولان شرف و طالبان
احسان و شرف و لایزال کذلک ما طلع نجم و ذر شارق ما مصدر به در طالع فعل ماضیدر ذریدر ذرادن بمعنی طلع
شارق کونلک اسمیدر بولزال جله سنده بر فاج وجه وارد بر وجه لری جله سی اوزره معطوفدر بولزال انک اسمی
ضمیر مستتردر که خلقه عائددر که مراد حسام الدین چلبیدر و یا خود شمسک القای ذرا یلدیکی نسبه به عائد اوله فناؤهم
ضمیری سلفه عائد اولق اوزره پس تقدیر کلام بویه دیمک اولور که ودخی زائل اولسون اول خلف اولان حسام الدینک
فناسی اول سلفنک فناسی کبی قبله اقبال و کعبه آمال اولقدن و یا خود اول نسب معنوی به نک فناسی زائل اولسون
اونسب صوره نک فناسی قبله اقبال و کعبه آمال اولقدن زائل اولدینی کبی یلدر لطلوع قیلد بجه و کونش
طوغد بجه یعنی الی یوم القيمة لیکون معتصم الاولی البصائر بکون نک اسمی ضمیردر که خلف اولان حسام الدین عائددر
نسب معنوی به عائد اولسه ده جائزدر معتصم محل اعتصامه دیرلر یعنی محل تمسک و التجایه دیرلر لام جاره لایزال به
متعلقدر یعنی زائل اولسون اول حسام الدینک ساحت خانه و فنانی آستانه لری و یا خود اول نسب معنوی یلرینک
آستانه لری بصیرت صاحبیه محل تمسک و التجا اولق لام اجتهدت به متعلق اولوب ضمیری منظوم مشنوی به عائد
اولسه ده جائزدر تقدیر کلام بن اجتهاد ایلدم سید و سنده مناسی ایچون تطویل منظوم مشنوده اول مشنوی اولی
البصائر معتصم اولق ایچون دیمک اولور الربانین الروحانیین و السماویین العرشین النوریین اولیه اولی البصائر که ربانلر
و روحانلر در سماویلر عرشلر نورانلر در مطلق بین الناس مشهور اولان اصحاب بصائر در کل السکوت النظائر الغیب
الحضائر بوجه نک اعرا بنده وجوه ثلاثه جائزدر یعنی وصفیت اوزره مجرور و مدحیت اوزره منصوب و خبریت اوزره
مرفوع اولق بوصیفه لری مبالغه ایچون اولسه ده جائزدر که علی سبیل البدل بونلر هر بری مبالغه ایلد ساکتلر
و بغایت ناظرلر و زیاده غائبلر و کالیله حاضرلر در دیمک اولور اما جمع ایچون اولق اولی در سکوت ساکتلر جمعیدر
قعود قاعدلر جمع اولدینی کبی نظار و حضار ناظر و حاضرلر جمعیدر کاب کاتلر جمع اولدینی کبی غیب غائبلر جمعیدر
رکع را کعک و سجد ماجدلر جمع اولدینی کبی تقدیر کلام اولیه اولی البصائر که بعد انصاف صفات المذکور اسرار
حقایقه ناظرلر و آتی سوبله دن صامت و ساکتلر در و یا خود ضمائر ناسه ناظرلر و افشای رازدن ساکتلر در و بونلر قایلرله
خلقدن غائبلر و غائبلرله عند الحق حاضرلر در و یا خود نفسلرندن غائبلر ریلرله حاضرلر دیمک اولور الملوك تحت
الاطمار کسر طایله طمرک جمعیدر اسکی لباسه دیرلر یعنی بونلر اسکی لباسلر التند مختفی اولان شاهان بی کر
و خسروان بی کلاه درلر * الله تحت حجاب الذل طائفة * اخفاهم الله بر الفقر اجلالا * هم السلاطین فی اطمار
مسکنة * جرواعلی فلک الحضراء اذیالا * اشرف القبائل اصحاب الفضائل انوار الدلائل آمین یارب العالمین بونک
اعرا بنده دخی اوج وجه جائزدر بوطائفة علیه جله قبیللرک شریفلر در فضیلتلرک صاحبیلر در فضائل علیه
و علیه نک هر بری منبعیدر دلائلک نورلریدر اگر چه حقه ارشاد و هدایت ایلین دلائل عارفدن غیری به ازاله حجاب

ظلمت باطن ایلکده نور کیدر اما عارف دلیک نوریدر مطلوبه حقیقته واصل ایلکده و ذلایله رونق و قوت ویرمکده پس
 عارف دلائل تادن مستغنی دلائل عارفدن دکل (کالصباح مستغنی عن المصباح والعیان عن البیان) آمین اسم فعلدر
 معنای استجب دیمکدر ابن عباس حضرت تری یوردر که رسول حضرت تازدن آمینک معناسنی سوال ایلدم
 یوردر که افعیل دیمکدر رب مالت و سید و مربی معناسنه در یعنی بودعایی مستجاب الیه ای عالم لکد ریسی دیمکدر
 (و هذا دعاء لا یرد فانه * دعاء لاصناف البریه شامل) و شوحسام الدین جلینک مع نسبه العالیسی حقنده
 ایلدیکم دعا بردعادر که الله قنده رد اولغزیرا اول دعادر که منافعی و فوائدی اصناف خلایقه و انواع بریه به
 شاملدر و بودعالت بوخصوصده اصناف بریه به شامل اولسی بووجهله در که اول ولایت آشیانه نک فنای
 آستانه لری معتصم اولیحق ناس ایدن تبرک و تین ایدر لر حیاته اولدقچه اندن استفاضه و استرشاد ایدر لر و وفات
 ایلدکده هر قدمی غلرندن استعانت و استمداد ایدر لر پس (حیاتی خیر لکم و عماتی خیر لکم) حدیثک غوا سنجه بو وارنان
 محمد سیکدخی حیاتلری و عمتلری اصناف بریا به خیر در و نفع لری جمله به شاملدر و بودعالت رد اولغزیرا قبول اولسنه
 دلیل اولان بودر که حال فنای آستانه لری قبله اقبالدر که ابنای ولایه کامتوجهلدر و حیاته اولوب سر لینه واصل
 اولنلرک ساحت خانه لری کعبه آمالدر که وفود عفا و طالبان فیوضات و کشفات آنی طائفلدر (والحمد لله رب
 العالمین والصلوة علی سیدنا محمد وآله وصحبه اجمعین) و حامدیننده جیعا محامدی جمیع صفاتی مستجمع اولان ذات الهیه
 ایچوندر که عالم لکد هر یسید و روح الهیه بزم سید من حضرت محمد ال و اصحابک اوزرینه اولسون الی یوم الدین
 آمین ای الاخوان نور الله قلوبکم بانوار العلوم والعرفان و ایدکم بهدایته المشاهده والعیان) بجن عاشقان خدا و سالکان
 طریق هدی بر کاره ابتدا ایلسه لرنام سعادت انجام خالق انامله ابتدا ایدر لر و برسمته کتسدر لرنک اسماء حسناسنی ذکر
 ایتمکله کیدر لر بر امر ذی بالده که اول حضرت نام با کمالی ذکر اولغیه اول کار آخر الامر ایتروبی نفع و بدتر اولق مقرر در
 (کما ورد فی الحدیث الصحیح) کل امر ذی بال لم یبدأ فیه بسم الله فهو ایتروبی جامع خطیبده و سنن ابی داودده
 بو حدیث بولفظ اوزره دخی بولفظ ایلده هر ویدر که یوردر (کل کلام لا یبدأ فیه بالحمد لله فهو اقطع و مستند امام احمدده
 دخی روایت اولنور که) کل امر ذی بال لا یبدأ به ذکر الله فهو اجدع یعنی هر امر ذی بال که الله اسمیه ابتدا
 و اشتغال اولغیه اول ایتدر و اول کار و حال مرغبی پر و بال کبی دائمد ضرر و خطر در * بیت * جو مرغ امر ذی بالی
 ز آغاز * نه از نیروی * در آید بر واز * بمقصد نارسیده بر برزد * فتدز انسانکه دیگر بر نغیزد * پس بوراده بر سوال
 وارد اولور که حضرت مشنوی بر امر ذی بالدر و بر کتاب بی مثال و پر کالدر نیچون حضرت مولانا اگر جمله و بسمله ایلده
 ابتدا ایلدی جواب با صواب بودر که بشنول باسی بسمله و جمله مقامنه قائم و نیچه اسرار و نکاتی جامع بر حرفدر بلکه جمیع
 اسرار کتب منزله بی و علوم صحف الهیه بی حاوی بر ظرفدر که (کما قال اسد الله الغالب علی ابن ابی طالب کل ما فی التوریه
 والانجیل والزبور موجود فی القرآن فی الباء و حضرت شیخ اکبر رضه فتوحانده بوخصوصکه کتاب باده حرف بانک
 اول قدر اسرار بی از مشلدر که انک بو مختصرده ایرادی ممکن دکادر ولیکن در یادن بر قطره و خورشیددن بر ذره قلیل
 کثیره دلائل اولدیغیچون بر مقدار اندن تحریر اولندی (قال فی کتاب الباء اعلم ان الباء اول موجود و هو فی المرتبه الثانیة
 من الوجود و هو حرف شریف و من شرفه و تمکنه افتتح الحق به کتابه العزیز فقال بسم الله و هكذا ابتدا به سانی کل سورة
 ولما اراد الله ان یزل سورة التوبة بغیر بسمله ابتدا فیه بالباء فقال (براءة من الله) دون غیرها من الحروف و کان شیخنا
 ابو مدین یقول ما رأیت شیة الا و رأیت الباء علیه یعنی الباء المصاحبة للموجودات من حضرة الحق فی مقام الجمع
 ای بی قام کل شی و ظهر و قیل للعارف السبلی انت السبلی قال انا النقطة التي تحت الباء یشیر الی انه کما تدل النقطة علی
 الباء و تمیزها عن التاء و الراء و غیرهما کذلک ادل انا علی الذی منه وجدت و به ظهرت و به بطننت فهذان شیخان کبیران
 شاهدان عدلان قد شهدا لک بشرف هذا الحرف و جلالتة علی غیره من الحروف الی هنا کلامه و حرف ایلده ابتدا
 اولغسنده و جمله اسرار بی جامع اولدیغندن ماعدابر نیچه نسکانه دخی اشارت وارد اولانکه بودر که بی آدمک ابتدا
 تکلم ایلدیکی حرف یادرا و ل وقتده که جناب حق بونلره (الست بریکم) دیو خطاب ایلدی بونلریلی دیو جواب ویردیله
 پس اوراده دخی ابتدا بالیه اولدی انکیچون که برکسه بوکابه ابتدا ایلدکده لفظ بی بی مذکر اوله اولابو حرفدن
 الست عالمده اولان عهد و میثاقی یادقیله پس بوکتاب شریفه حضرت مولانا انکیچون مجدد عهد الإلفة و میسر
 اصحاب الکلمه دیو جلد رابع دیباجه سنده تلقیب ایلدی که بونک ابتدا حرفی مذکر عهد قدیم و مشعر وصال محبوب
 کریم در زیر احرف با اتصال و التصاقه دلائل ایدر پس بوراده ارباب البابه اشارت اولور که من اوله الی اخره حرف بحر
 سالکن التصاق و اتصاله اشارت قیلور و بارگاه و صلتیه رهنا اولور نایابو کتابک حرف بالیه ابتدا ایلسنده مشنوی اولسنه

اشارت وارد و قلم اعلی مرتبه دخی دلالت وارد بر بانگ مثنوی اولسند اشارت حسابده ایکی اولدینی جهته ندر و قلم
 اعلایه دلالت ایتمی اولدر که بوحرف مبدأ سلسله کل موجود در انکچون حضرت شیخ اکبر فتوحاتده بالباء ظاهر
 الوجود بیوردی مثلاً الف وجود مطلقه مشایدر حرکاتی و سکاتی قبول ایلدیکی وجهدن وقائم بالذات اولوب
 ونقطه سی اولیوب وسائر حروفه تعلق قلیوب ومبدأ کل حروف اولدینی جهته ندر پس الفه اقرب اولان حرف بادر که
 بدایت کل حروف در مرتبه ثانیه ده در کذلک مرتبه احدیتدن ابتداء ظهوره کذلک قلم اعلی در که حرف بایه بر نیجه وجهله
 مشایدر جمیع موجوداتدن مرتبه احدیه قریب اولدینی جهته ندر و بدایت جمیع حقایق کونه اولدینی وجهته ندر
 و مرتبه ثانیه ده واقع اولدینی حیثیتدن و بوحرف بانگ شایسته ندر که طرفینی معانقه قیلشدر کذلک اول حضرتک
 خصائص کونه سندن در که احدیتی و بشریتی معانی اولشدر نه کم (لایسعی فیهم ملک مقرب) و ندای (انما انا ملککم)
 هر عالمک کوش هوشنه وصول بولشدر کما قال ابن الفارض مترجمان مرتبه الحقیقه المحمدیه بیت * تعانقت
 الاطراف عندی و انطوی * بساط السوی عدلا بحکم السویه * پس بوحقیقت مبدأ جمیع موجوداتده واقع اولوب
 مبین حقایق معنوی اولدیسسه حرف باده دخی بومعنی موجود اولوب مبدأ جمیع حروف و کلماتده ایراد اولنور مبین
 لطائف و دقائق مثنوی قیلندی تا بود قایت مذکور هی مذکور اوله و سامع بونکاتی بونده بوله (فقال سلطان العارفين
 و برهان الواصلين * مثنوی * بشنوا این فی چون حکایت میکند * از جدایه شکایت میکند * ای کوش کننده
 اسرار حقیقت حضرت مولانا اولابشنود و استماعه امر ایدوب غیری عبارتله ابتدا ایلدی کلمزده نکته عظیمه
 وارد زبر را (فی که آغاز حکایت میکند) دیسه لوقابل ایدی و یا خود) فی که هر دم نغمه آرای کند) دیسه لرو بونک امثالی
 نیجه کونه عبارتله تعبیر قیلسه لوقادر ایدیلر ولیکن بشنود و استماعه امر له ابتدا ایلدیلر انکچون دین و طریقتده
 ابتدا واجب و لازم اولان استماعه را انکچون بصردن و سائر اعضادن و جوار حندن دین و طریقتده سمع اولی در) کما قال
 الامام فخر الدین الرازی فی تفسیر الکبیر اعلم ان السمع افضل من البصر لان السمع شرط النبوة لان الله تعالى حيث
 ذکرهما فی القرآن قدم السمع علی البصر والتقديم دليل الفضل لان السمع شرط النبوة بخلاف البصر ولذلك ما بعث
 الله رسولا اصم وقد كان فيهم من كان مبتلياً بالعمى ولانه متصل بالسمع تتايح عقول البعض والسمع سبب استكمال
 العقل بالمعارف والبصر لا يوفق الا على المحسوسات ولان السمع متصرف في الجهات الست بخلاف البصر ولان
 السمع متى تبطل فقد تبطل النطق والبصر اذا بطل لم يبطل النطق) و یسلک ای اخی که عند الله ذی روح اولنک زیاده
 شر لوسی حق کلامندن صاغر اولندر و آتی سولمکدن دیلسز قالدندر) کما قال الله تعالى فی کلامه المجید (ان شر
 الدواب عند الله الصم البکم الذین لا یعقلون) یعنی وجهه ارضده حرکت ایلین ذی روح عند الله زیاده شر لوسی
 استماعدن صاغر اولندر و آتی نطق ایلکدن دیلسز قالدندر که کلام حق عقل و ادراک ایلر لمحقق بوایت کریمه ده
 بیورر لربکم اصم اولقدن اولور زبر انطقه البتة سمع لازم در پس اول کسه که کلام حق ایشتمیه و انکله عمل ایدوب
 ایش ایشتمیه ابکم اولق مقرر در پس عند الله دوابک شر لوسی اولق مقرر و محققدر انکچون حضرت مولانا بشنود و امر
 ایدر که استماع ایلین آخر نقطه کلور و ابکم مالک زخندن خلاص اولور و ناسک شر لوسی اولقدن قورتلور (و خیر الناس
 مرتبه سن بولور * مثنوی * دان که اول سمع باید نطق را * سوی منطق از ره سمع اندر * نطق ککو موقوف راه
 سمع نیست * جز که نطق خالق بی طمع نیست * پس نه کله لم فی بر نیجه وجهته ندر عبارت اولق قابلدر اول صوفی صافی
 و عاشق وافی درونی ماسوادن خالی و نفخه حقله مالی اولان مرشد عالیدن استعاره اوله زبر اینک انسان کامله صورتا
 و لفظا و ذاتا مناسب تامه و مشایهت عامه سی وارد در صورتا اولان مشایهت صغرت سیما و شرح سینه در که عشاق
 الهیه نک رنگ بیرونلری و حال درونلری بگونه در و بر قاج بردن دخی میان بسته اولسیدر کذلک اولیای خدادخی
 عبادت حقه نیجه وجهله کمر بسته اولشدر و لفظا مناسب اولدر که اهل فرس فی کله سنی اصکبر مواضعده نفی
 معناسنه استعمال ایدر لرتنه کم بویته شاعر لمن نیم دیدیکی گبی * بیت * کسب فی انکس که کوید دمبدم * من
 نیم جز موج دریای قدم * پس بونلر وجود عاصیلرین نفی ایشدر و عدم اصلیلرینه کشدر در (مثنوی) از وجود
 خویشتن کسبتم تهی * نیست از غیر خدایم آکهی * دیوب بوقلق مقامنده قرار طومشدر و ذاتا اولان محالست
 اولدر که نه کم نایک درونی غل و غشدن خالی و انده اولان نعمات و الحانه باعث و بادی اولان نایک در کذلک بوطائفه
 علیه نک درونلری ماسوادن خالی و نعمات الهی و تفخات ربانی الیه مالیدر هر الحان و نعماتکه نایه نسبت اولنور
 نایکندر پس تقدیر کالات و کلمات و آثار و اسرار حالات که بونلر نسبت اولنور فی الحقیقه خدای متعالینکدر بونلر
 اور ناده برالت ملاحظه و مظهر معامله در) کما قال الله تعالى فی حق نبیه صلی الله علیه وسلم) و مار میت اذ میت

ولكن الله رمي) وقال في حق نطقه (وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحى بوحى) وثاني ما يدن مراد قلمش اولدني
اعتباريله بلا استعاره قلم ظاهر مراد اوله اكرچه حضرتك ناي حقنده اجرا ايلدكلى بعض اوصافى بومعنا اوزره
تغير و ناله قلمك تحرير اتدن استعاره و يا خود لسان حاله تغير و ناله سندن عبارت اولور مثلا تغير و ناله كى بوتقد برجه
ملايم اولزما حسن معنياه و لطافت فحوايه خلل كلز زير اوقدر علوم دينى و اموردنيو نيك انتظامى انك وجودنه
مر بوطدرو بوجه معارف و لطائف كونه نك ظهورى اكه منوطدر * كما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لولا القلم
لما قام الدين و لما صلح العيش و قال قتادة رضى الله عنه القلم من الله نعمة عظيمة لولا لم يقيم دين و لم يصلح شئ كذا
في مجمع البيان و الله تعالى حبيبه على وجه الامتنان بالقلم قرآنه امر ايدب بيوررلكه (اقرأ و ربك الاكرم الذى علم
بالقلم قال صاحب المدارك في تفسير هذه الاية ما دونت العلوم و ما ضبطت الاخبار و لا كتب الله المنزل الا بالقلم
و الكتابة لولا لما استقامت امور الدين و الدنيا) پس بوتقد برجه معنى حضرت مولانا طالب اولنله خطايا بيوررلكه
اى طالب حق اولان قلمك تحرير و تسطير قيلدني كفتارى ايش و آنك لسائدن جارى اولان اسرارى ايش ايت
كور كه سكا زبان حاله نه سويلر و لسان معنى ايله نه تقرير ايلر انكي چون قلمه حكما انسانك برلسائده بودرد عيشلر
نه كم (القلم احد لسانى الانسان يودى به ما فى الجنان و يبلغ البعيد كما يبلغ القريب باللسان) ديوتعبير ايتمشلر پس
زبان قلم بومعناى مذ كوره بي حالاسويلر و قالانقرير ايلر اكر حالاسويلسى مراد اولور سه كوش هوشله استماع ايله كه
اول قلم سكا لسان حاله نه سويلر ديمك اولور و اكر حالاسويلسى مراد اولور سه كوش حسله اصغاييله كه قلم سكا نه تقرير
ونه تحرير ايلر ديمك اولور نائش اقلدن مراد على طريق الاستعارة ولى كمالك و مر شد فاضلك وجودى اوله بوتقد برجه
بينهم ساد مشابيهت حركات و سككات قلم بالكلية كاسك اولدني كى اوليانك دخى حركات و سككات و تصرفات كلمات
و كالاتلى بالكلية واجب بالذات اولان مبدع كاشانك ديمك اولور نه كم بوايات بومعناى اثبات ايلر * مشنوى
اوليا اصحاب كه غنداي غنود * در قيام و در تقابل هم رقود * خفته از احوال دنيا روز و شب * چون قلم در پنجه
تقليب رب * آنكه او پنجه نه بيند در رقم * فعل پندارد بجنبش از قلم * و رابع على وجه الاستعارة قلم اعلى اعنى
حقيقت محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم مراد اوله كه جناب حق اول حقيقتنده (ن والقلم و ما يسطرون) ديوقسم
بيوردى و اول حضرت بو حقيقتك شائده (اول ما خلق الله القلم) ديوتعبير قيلدى پس اول حضرتك حقيقتى
نقوش كاشانه و ارقام موجوداته سبب اولدني اعتبار ايله روح محمدى تعبيرا و لنور (اول ما خلق الله روحى و اول ما خلق
الله عقلى) هب بر معنياه اشارت قيلنور و بغير طر بقتله دخى دن حضرت مصطفى و قلم اعلى آن نور زيرا
لفظنى ابجد حسابى اوزره التمشدر لفظ س دخى التمشدر پس سين حضرت محمد كاشانه * كما قال الله تعالى فى كلامه
(يس) قال ابن الخنفية يا محمد و فى الحديث ان الله سماني فى القرآن بسبعة اسماء المزملة المذثر عبد الله محمد احمد طه و بس
بوتقد برجه بشنوا نيك معناسى حضرت محمد دن ايشت ديمك اولور و ليكن بوراده مصرع نائده بر سوال لازم كلور كه
چونكه فى دن مراد اولياى خدا و يا خود حضرت محمد مصطفى اوله پس بونلر خود عين و صلته در اويله اوليحق فرقتده
نه كونه شكاييت ايدر لر و نه وجهله جد القلردن اشتكاشنه كيدلر بوسواله بر قاج و جهله جواب و يريلوب اولو
انبيا و اوليانك شكاييتلى قبل الوصول اولان احوال ماضيه به نسبتله در و احوال ماضيه بي نقل ايلدكلى نندن مراد
ارباب غفلته تنبيه و اصحاب عطلته ارشاد در ثانيا بونشته ديوده كمال وصول ممكن اولزما كره عين و حدته مستغرق
ايسه لوده نه يقين حكمنى قومى پس پيراهن وجود مادام كه موجود اوله كمال وصول مفقود اولور پس بوكال و صاله
مانع اولان تعين صورتى جدا القلرى عدا يليب اندن شكاييت ايدر لر ثالثا عند الاوليا مرتبه جمعه مستغرق
اولقندن لذت لوبر حالت دخى بوقدر زير ايو مر تهده مغايرت و انيفيتدن عارى و كافت و مشقت كثرندن برى اولور لر اول
وقتده كه بونلرى مرتبه جمعدن ارشاد ناس ايجون مرتبه فرق و تميزه كوندره لكون و ممكن ديواى و نهى قيلور لر
وينك و بددن الم و زحمت كورر لر و مغايرت و اختلافاتله متصف اولور لر اكرچه وحدتى كثرته كورر لر سهده بومر ته بي
جد القلر عدا يليب اندن شكاييت ايدر لر نه كم حضرت نبى عليه السلام ليتنى لم اخلق وليت اى لم تلدنى (ديوبو
جد القلردن شكاييت قيلور لردى حالو كه اول حضرتك مرتبه لى مقام جمع الجمع ايدى و مقام جمعه معراج
ايدوب محبوب حقيقتك و جميع ارواح انبيا و اوليانك و ملائكة مقربين و اهالى عليينك التفاتيه خورك اولمش ايكن
مرتبه كثرته تنزيل قيلدقه اوجهم و ابولهيك طعن و تحقير نه مبتلا اولمشلردى انكي چون (ما ودى النبى مثل
ما ودى) ديوبو فرقت و اذيتيه اشارت قيلمشلردى زير اى مرتبه دعوت مرتبه فرقتدرا كره و صلته ايسه لوده فافهم
احوال سائر اوليا المرشدين و قس عليه و الله اعلم باليقين فقال سلطان العارفين * مشنوى * كزستان نامرا

بپایه اند * از نفیرم مردوزن نالیده اند * بویست شریفه * نیستانیدن مراد مرتبه احدیت اولسده قابل
 و مرتبه اعیان اولغه ده شاملدر مرتبه احدیت اول ذات بی جهته دیرلر که حقایق شئونات الهیه حضرت
 ذات مقدسه دن ودخی بعضی بعضیستند ممتاز اولیه واصلالا علمیا و لا عینا وجود کلیه بومر تبه کان الله ولم یکن
 معه شیء غنی عن العالمین و کنت کز انخفیا مرتبه سیدر غیب هویت و غیب اولدخی دیرلر و بونک امثالی عبارتله
 تعریف ایدر لیس بومر تبه به مبدا ظهورات حقایق و شئونات اولدینی ایچون نیستان تعبیر ایلک صحیح اولور
 بومر تبه دنصکره اولان مرتبه به غیب ثانی و تعین ثانی و مرتبه اعیان ثابته دخی دیرلر اعیان ثابته شول صور علمیه
 الهیه در که هنوز دخی رایحه وجودی استشمام ایتمشلدر و لیکن وجود علمی ایله موجود اولوب بری برندن تمیز
 اولمشلدر حقایق موجوداته اولکی مرتبه ده شئونات ذاتیه دینور و بومر تبه ماهیت اشیا و اعیان ثابته و حروف
 عالیات تعبیر قیلوب کما قال الشیخ الا کبرضه * بیت * کما حروف عالیات لم نقل * متعلقات فی ذری اعلی القل *
 انا انت فیه و نحن انت وانت هو * فالکل فی هو و هو سل عن وصل * بویستک موجز و مفید معنایی بودر که
 بومر تبه علمده جمله اعیان ثابته دن شول حقایق غیبیه و حروف عالیه ایدلر که نقل اولندقی یعنی ایجاد تعلقی ایله
 مخلوق وجود قلندقی و برتعلق اید یحیی ایدلر لذلذره اعلا سنده قلنددن مراد اسماء و صفات و اعلا سندن مراد
 امهات سبعه و ذری سندن مراد اسماء ذاتیه و مقایع غیبیه اوله که لا یعلمها الا الله انک شائده بیورلمشدر پس
 بومر تبه ذاتیه ده جمیع افراد انسانی یعنی بن سن سز و بر سنسن و سن اوسن کلیسی اونده اودر پس واصل اولندقد نصکره
 سوال قیل که بومر تبه ده متکلم و مخاطب و غائب واحد و متعدد عین واحد در بواعیان ثابته بی شیخ محمد شیرین دخی
 حروف عالیات ایله تعبیر ایدوب بیورلر * بیت * لقد کما حروف عالیات * نزلانی سطور سافلات * ظهیر نابعد
 ما کما خفیا * و صرنا الا ان کل الکائنات * و ما الا کوان الا نحن حقاً * فانما کائنات ممکنات * الی اخره اما حضرت
 مولانا بومر تبه به نیستان تعبیر ایدرلر و اعیان و ارواحی نه تشبیه ایدرلر بومعنا نکه توضیحی بوکونه اولور که بوعالمدن
 منقطع اولوب تا کم عالم انسانیته کلنجه به دلهر بر عالمده ایدلر یکی تغییر و ناله بی تغییر ایدرلر پس ابتدا حرکت حبیه و میل
 ذاتی کمال جلا و استجلا اقتضا ایدوب مرتبه احدیتدن بوش شئونات ذاتیه بی بواسطه الفیض الاقدس مرتبه علمه
 کتوروب هر بری علی ما هو علیه علم ازلیه بنی اوزره میز اولدقد پس اسم مبدی و باعثک تجلیسی ایله مرتبه نیستان
 اعیانندن دخی بونلری قطع ایدوب عالم ارواحه کتور دیرلر اسماء و صفاتله فاعله و مؤثره اولدقلری جهتندن مرادانه
 مشابه و اعیان ممکنات قابله و منفعله اولدقلری حیثیتدن زنانه مماثلدر انک تغییرندن انلردخی لسان علمه ناله و افغان
 ایدلر برته کم کاملر بومعنا بی نظمه کتوروب سویلدیلر * مثنوی * فی که آغاز حکایت میکند * زین جدا یم اشکایت
 میکند * تا بنیغ فرقم بپایه اند * از نفیرم مردوزن نالیده اند * کیست مراد اسماء خلاق و دود * کان بود فاعل
 در اطوار وجود * چیست زن اعیان جمله ممکنات * منفعل کشته ز اسماء و صفات * چون همه اسماء و اعیان بی قصور
 دارد اندر مرتبه انسان ظهور * جمله در ضمن انسان ناله است * که بر اهریک زاصل خود خداست * شد کربان کبرشان
 حب الوطن * این بود سر نفیرم مردوزن * پس هر بر روح بوعالمده الست خطابن * کوش ایدوب ریلرین ییلوب
 هر بری استعدادی مقداری بلی دیوب و جنود مجنده اولوب هر روح کندی نوعیله تعارف قیلوب ریلرندن نیجه فتوح
 بولوب بوعالم ایلدخی کمال انسیت حاصل اولدقد حرکت حبیه و میل ذاتینک کمال ظهور و اظهاره توجهی بونلری
 بوعالمدن دخی اسم باعثک حکمیه قطع ایلر و عالم مثالدن دخی اجرام سماویه به کتورر پس رجال مرتبه سنده اولان
 عقول و نسامنزله سنده اولان نفوس انک تغییرندن لسان روحانیتله ناله به کلورلر و معنوی آه و فغان قیلورلر و عالم
 مثالده و اجرام سماویه ده دخی نیجه عجائب و غرائب کوروب بوعالمده دخی انسیت حاصل اولدقد تقدیر علیم و حکیم
 انلری بوعالمدن دخی قطع ایدوب عالم عناصره و موالیذ ثلاثه به کتور دکنه بوعزت و رفعتلردن ایریلوب اسفل
 السافلینه ردا اولندیغنه مردوزن کبی اولان آسمان و زمین نالان و کریان اوله لکما قال النبی صلی الله علیه وسلم روی
 ابوهریره مر فوعا * بکت السموات السبع و من فیهن و من علیهن و الارضون السبع و من فیهن و من علیهن لعزیز ذل
 و غنی افتقر بواسمان و زمینک بکاسی آیت کریمه ده دخی واقع اولمشدر و لیکن انبیاء و اولیا و مؤمنینک فراقنه کافر و عاصی
 اولنلره دکل زیرا بودنیا انلره جنت کیدر * کما قال الله تعالی (فما بکت علیهم السماء و الارض و ما کانوا منظرین *
 و بواسمان و زمینی فمعما و مفسرین دخی مردوزنه تشبیه ایتمشلدر * کما قال البیضاوی فی تفسیره (وانزلنا من السماء ماء
 فاخرجنا به من الثمرات رزقا لکم جعل الماء سبعیا الخروج الثمار بقدره الله و مشیتته و لیکن المزج بالتراب سبب الاخراجها
 و ماده لهما کانه طقة للحيوان و ایدع فی الماء النازل من السماء قدرة فاعله و فی الارض قوة قابله یتولد من اجتماعهما

انواع الثمار پس بوانسان صلب سعادن بطن ارضه کلوب اندن دخی تولد ایدوب عالم نباته اندن دخی حیواناته اندن دخی
مرتبۀ انسانه کلوب ته کم حضرت مولانا عالم جاددن مرتبۀ انسانه کلجه به دل بویتلرله خبر و یروب یوررلر که
* مثنوی * آمده اول باقیم جاد * وز جادی در نباتی اوفتاد * وز نباتی چون بحیوان اوفتاد * نامدش حال نباتی
هیچ یاد * باز از حیوان سوی انسانیش * می کشدان خالق که دانیش * مثلاً قوت قاعله سماویه و اندن نازل اولان
مایه قوت قابله ارضیه مجتمع اولوب بوایکسینک اجتماعندن نبات تولد ایدوب اول نباتی بارادۀ الله حیوان ییوب
شجاعت و جسامت بغلیوب بعده یانسانک لطیفن و یا حیواندن حاصل اولان لقمه نک تفسین انسان ییوب هضم
و ابعک فضلہ سندن نطفه حاصل اولوب حین مجامعتده صلب رچلندن و ترائب مرتبه دن چیقوب بطن مادرده ممزوج اولور
ته کم بو حدیث شریف طور ابعده طور مرتبۀ انسانیتہ کلجه به دل خبر و یروب عن ابن مسعود اتفقاً علی الروایة عنه
* قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان خلق احدکم یجمع فی بطن امه اربعین یوماً * یعنی سزدن بر یکوز ماده خلقی که
ماء رجل و مرتبه در رحم مادرده جمع قیلور فرق کونده پس اول نطفین ممزوجتین شی واحد حکمنده اولوب مادرک قوت
جاذبه سی درون رحمہ جذب ایدوب وقوت ماسکه سی آتی امسالک ایدوب و فم رچی قبض ایدوب بعده ید قدرت اول ماء
ممزوج فرق کونه دلک تدریجله تربیه ایدر (ثم تكون علقه مثل ذلك) اندن صکره فرق کون قدرده چینیخس ات پاره سی کبی
اولور * ثم يرسل الله الملك فينفخ فيه الروح * اندن صکره الله تعالی اول جنینه بر ملک ارسال ایلر پس اکانهخ روح ایلر
نفخ یلی امسالک ایلکه صالح اولان جسمک تجویفنه اوفورمکه دیرلر لیکن بو محمله ماده قابلیه حیات حقیقه یی
بالعمل افاضه ایلکدن کابه در پس نفخک ملکه اسنادی مجازیدر زیر نفخ و احیاء افعال الهیدر * كما قال الله تعالی
فاذا سویت و نفخت فيه من روحي * پس اول جنین حیات بولد قد نصکره مدت تمام اولدقه تولد ایلر بعد التولد ییوب
و ایچوب و ایام طفولیتی کچوب عقل و تمیز صاحبی اولوب کندوبی بر شخص معین بولور اگر هدایت الهی یاری قیلور سه
مبدأ معاددن تذکر قیلور و بو عالمی فانی و غیر بقسرا یلوب کندوبی بونده غریب کورر پس نیستان حقیقیدن ایری
اولد یغن ییلوب بو هجراتدن فی کبی تغییر و افغان قیلدقه انک مر د عقلی وزن نفسی دخی انک تغییرندن ناله ایدر لر روحک
فراقی انلره دخی تأثیر ایدوب انک مرادی جائنه کیدر لر و بو عقل و نفسک مر دوزنه مشابیه اولسنه حضرت مولانا
اشارت ایدوب یوررلر * مثنوی * ما جرى مر دوزن اوفتاد عقل * ان مثال نفس خود میدان و عقل * این زن
و مر دیکه نفسست و خرد * در تن بسته است بهر تنک وید * بعده بومر تبیلدن ترقی قیلوب بر ملک ارشاد یله مبدأ
و معادینه وصول بولوب تکرار ارشاد اللطالین بو عالم فرقه تنزل ایدوب احبا و اصدقا سندن مر دوزنه نیستان
حقیقیدن ایریلوب بو عالم غربته دوشد یکنی بولره ارشاد ایچون حرارت و گرمیت وآه تغییر یله سویلسه بولر دخی انک
تقریر تغییرندن ناله و افغان قیلور لر و بوا یانک مضمونیه مترنم اولوب دیرلر * مثنوی * حبذا روزی که پیش از روز و شب
فارغ و آزاد بودیم از طلب * متحد بودیم با شاه وجود * حکم غیریت بکلی محو بود * نا کهان در جنبش آمد بحر جود
بجمله رادر خود ز خود با خود نمود * واجب و ممکن زهم ممتاز شد * رسم و آیین دویی آغاز شد * کر نکردیم باز پازین سفر
نیست از ما هیچکس مہجور تر * بو جمله معانی مذکورہ از نیستان نامر ابریده اندده کی تالفظندن منہم اولور زیر معنی
تا نیستان دن بنی قطع ایدلدنبری بمن تغییرمدن مر دوزن نالیده در نه آنکه شمعی نالان اوله لر دیمک اولور * الحمد لله علی
التوفیق لمثل هذا التحقيق والتدقيق * مثنوی * سینہ خواهم شرحه شرحه از فراق * تا بگویم شرح درد و اشتیاق
پس * بعد التزل من المرتبة الحقيقية الى مقام الدعوة البشرية * فی کبی درونی ماسودن خالی و نفحات حقله مالی اولان
مرشدعالی رتبۀ بو عالمده انک کلامن استماع قیلان و نیستان حقیقته عرض التبعاع ایدوب اسرارنی طالب اولان
مر دوزنه دیرلر که ای بو عالم فائده محبوس فالنرو نیستان حقیقی مشاهده سندن محروم اولنلر بر بوسوزلی سوبلکه
وبواسرار و احوالی شرح ایلکه بر سینہ بی کینه و بر سکینه استرمکه یار حقیقینک فراقندن شرحه شرحه اوله تا بویلہ
بر قابل و مستور اولان کسنه یه اول حضرتہ اولان درد و اشتیاقی سوبلیم وانک اسرارنی بوصفتلو اولان کسه یه
شرح ایلیم اگر مستمع و مستفید بومر تبیه بی مستعد اولر سه اسرار یاری اکسویلزلر و درد و اشتیاقی اکاشرح ایلزلر
* مثنوی * این رسولان ضمیر راز کو * مستمع خواهند اسرافیل خو * تا ادبشان بچاکه ناوری * از رسالتشان
چہ کونه بر خوری * هر ادبشان کی همی آید پسند * کامند ادبشان زایوان بلند * ایوان بلند نیستان
حقیقی و مقام اصلیدر بونلرک اصل ادبی یار حقیقی بی طلبده بکدل و یکجهت اولق و جلہ بی انک عشقنده ترک
قیلوق سینہ سی بریان و کوزلری کریان و دمیدم فی کبی نالان اولق و بو کونه صفتلرله تحصیل استعداد قیلددر تا بونلرک
سوزینه سوزینه قابل اوله سن فاذا علمت هذا وجب علیک الا تحصيل الاستعداد و قابلیه ارشاد الاستاد و ذلك انک سار

القواد من الفراق وامتلاء الصدور من الاشتياق حتى تعرف مقال ارباب الكمال وتفهم بيان اسرار اصحاب الاحوال
 ولذا قيل لا يعرف ذال الحال الا ذوالحال وذا الكمال الا ذوالكمال كما قال شيخنا وسلطاننا لعرفنا من كان
 من جنسنا وسانر الناس وقال ايضا * بيت * پرسید یکی که عاشق چیست * کفتم که چو من شوی بدانی * فبعض
 الشارحين في هذا البيت انتقل من لفظ شرحه الى انشراح الصدر وروى كبر حجم الكتاب باليسيط والتكرار وزعم
 انه بجزء خا وبعضهم كحاطب الليل لا يميز الرطب واليابس والنافع والضار فلا تعتمد على اقوالهم ان كنت عارفا بكلام
 السكارا وترجمتهم وتفسيرهم خارج عن الدلالة اللفظ بالمطابقة او بالتضمن او بالالتزام فاذا كان التفسير خارجا عن هذه
 الدلالات لا يقبل عندها اهل الديانات فافهم ولا تغفل ولكي يت مرتبة اعيانك مرتبة انسانه اولان سیر نزولی بی
 سیاندر و بیوت مرتبه انسانیه اولان عالمه مشتاق اولان و تحصیل استعداد قیلان و بونلک بومر تبه ده ارشاد
 ایدن کسه لک حالی میندر و بونلک عقبنده کلان بیت مرتبه انساندن بنه نیستان اعیانه اولان سیر عروجی
 سیانده در ته کم یوردر * مثنوی * هر کسی کودور ماند از اصل خویش * باز جوید پرور کار وصل خویش *
 بیوت شریف بر تمهید مقدمه به محتاج در که اول مقدمه ایچون بر نسبت خاصی وارد که اول نسبتک جمله سنه نسب
 اسمادیر و صور علمیه اعیان ثابته به دیر لره اعیان ثابته صور اسماء الهی به اطلاق ایدر و اسمادان مراد بواسماء
 ملفوظه دکادر بلکه جناب حق بر صقیله ظهورینه بر اسم تعبیر ایدر لرا نکچون بوطافقه علیه نک قنارنده اسم عین
 معنی در مثلاً علم ذات مع العلم و قدوس ذات مع القدوسه دیر لرس تعینات کلیه و جزویه دن هر بری اسماء کلیه
 و جزویه دن البته اسمک مظهرید بر بعضی بر اسمک و بعضی بر نیجه اسمک مظهریدر اما حقیقت انسان جمیع اسمانک
 مظهریدر مثلاً کوه ملائکه سجود و قدوس اسمک و اسماء سلبیه نک مظهریدر انکچون (و نحن نسبح بحمده
 و نقس لک * دیدیلر و مره شیاطین اسم مضل و متکبر و عزیر اسمک مظهریدر انکچون (فبعزتک) دیوعزیر
 اسمک قسم قیادی و حقننده (ای و استکبر) آیتی نازل اولدی اما حقیقت انسان بوجه اسماء متقابله و متضاده بی
 جامع در انکچون کاه مطیع و کاه عاصی و کاه قریب و کاه قاصی اولور اگرچه بواسماء مختلفه نک احکامی حقیقت
 انسانیه ده ظاهر اولور و بحکم اسماء المختلفه هر انده بر شانله کار قیلور لیکن هر انسان علی حده مرتبه اعیانده
 حقیقه بر اسمک مظهریدر اول اسم انده حاکم و رب و اول انسان انک محکوم و مر بویسدر دایما کالسان علمده دیر که
 * بیت * چند روزی هر یکا خواهی برو * باز کشت آخر کارت منم * پس انک مبدای اولی اسمد را آخری دخی او کاسنتی
 اولور * مثنوی * صورت از بی صورتی آمد برون * باز شد کانا الیه راجعون * پس بومقدمه به عالم اولدک ایسه و اصل
 ندر بلذ کسه * بحکم البدایه و النهایه و انطباق کل واحد منهما علی الآخره (سیر و سلوک دوری اولور و نیستان اعیاندن
 نزولی و بنده کاعروجی * کدائرة مفروضه متوهمة علی کرة * دیو تعبیر قیلور پس مرتبه انسان نهایت تنزلات نصف
 قوس وجود بدایت نصف قوس عروجیدر انکچون انسانه بر رخ جامع و مطلع انقبجر دخی دیر لکه انسان نهایت
 ظلمت شب اکثر و بدایت نور روز و حدث واقع اولشدر کافیل * مثنوی * هست انسان بر رخ و نور و ظلم * مطلع الفجرش
 ازین گفتند هم * پس بوسیر جوعی و عروجینک مبدای مرتبه انسان ایدوکن بلد کسه بونی دخی یلکه مرتبه انساندن
 نیستان اعیان و حضرتک اصل خویش دیدیکی جهانیه سیر ابکی نوع اوزره در بر نوعی اضطراری و بر نوعی اختیاریدر
 اضطراری اولان سیر اولدر که بر کسه بونشت دنیویه ده بارادته اسم هادی مقتضای نفسی اوزره سیر ایدر پس آخر الامر
 موت اضطراری کلوب آتی فنا قیلوب عالم اصلنه کیدر ولیکن اول حقیقتدن بهره دار اولمز بلکه بوعالمده آتی بیلدی ایسه
 انده دخی بیلز و خیر و شر کسب ایلدیکندن ما عدا هرنه ایسه غیری بر بهره بولمز اما اختیاری اولان سیر بودر که سالک
 عامل بارشاد شیخ کاسل طریق نصیبه به سالک اولوب و تر کیه درونه اشتغال قیلوب حتی صفت عنصربه و نباتیه
 و حیوانیه دن خورنلوب و سرفی اغیار و ماسوادن خالی بولوب تاب تجلی احدیتله باطنی منور اولدقهده * ککند و اصل
 حقیقتنی بونشته ده بولور و ریسنی یلور و آنکله آشنالق قیلور پس حضرت مولانا نک هر شول کسه که اصلندن دور
 قالدی روز کار و صلاتی * ککیر و دیردیمه سندن مراد اصل بومعنی اولور * مثنوی * من بهر جمعیتی نالان شدم *
 جفت بد حالان و خوش حالان شدم * بویته کانه به دل مبدای و معادله و سیر عروجی و نزولینک اسرار و احوالی بیان
 ایلدیلر بویته مر شد اولنلر لک و بدایه الفت قیلورینی و انلره اسرار نیستانی * تل اوللرینی بیان ایدر لر یعنی درونی
 اغیار ماسوادن خالی و نقه الهیه الیه مالی اولان مر شد عالی رتبت و وائی ولایت دیر که بن مراتب سلوکده
 هر بر مرتبه ده اسرار نیستان حقیقتدن کویان اولدم و عشق احدیتله ناله قیلدم و هر بر مرتبه نک اها پسندن نیک و بد
 الیه جفت اولدم و صحبت قیلدم نه هر کس بکا کند و ظنندن یار اولدی زیر اما بعدنده اولان بیت بویته خبر در بود

باز در که جمعیت و عطا و تذکیر اوله و خوش حالان من ادینکو کاران و بد حالان من ادا اهل عصیان
 اوله پس (فان الذکر یتمتع المؤمنین) فواسخیه نیکو کاران اولان مؤمنان و اولیا مرتبه احدیه دن تذکیر ایدر لر
 و اسرار حقیقیه انلره تقریر ایتدیلر و عصا بد حاله دخی * و ذکران نفع الذکر * مقتضا سنجه مو عظمت نصیحتی
 ایشار ایدر لر و جانب مرحمت و ملائمته * کیدر لر و بشیر و تذکیر ایتمکله عالم اصله تحریر و ترغیب ایدر لر و بد حالانک
 خوش حالان اوزره تقدیمدن بر نیجه نکتته عظیمه وارد مع هذا تا آخر اولسه ده نظمه خلل کلزدی اولانکته بودر که
 ایتدالرشاد و تذکیر انلره لازم اولدیغنی مذکر اولور و انلره مرتبه ارشاد و تربیه ده تقدیم اولنسی و اصلاح ایچون مقدم
 انلره صحبت قلنسی اشعار قیلور تا کم بوقفیر اول اکسیر تأثیر لر صحبت بربر کاتیریه * اولنک قوم لایستی جلسهم
 سعادتیه ایره لر و بونلر ایله جفت اولد قلی ایچون جناب حقندن ددایت و مغفرت کورده لر و بر نکند دخی بودر که
 ارشاد صحبت قریب اولان بد حال بعید اولان نیک حالدن بونلره اقرب و اولی در زیر بعض عاصی و ظالم لنفسه عجز
 و انکساری سببیلر رحمت و قربته و اولیا به یقین اولور و بعض خوش حال طاعت و صلاحته اعتماد قیلدیغنی ایچون
 حقندن و اولیادن دور قالدیر بونکته بی اشعار ایچون (جناب جل شانہ کلام مجیدنده) ظالم لنفسه و مقصد و سابق
 بالخیرات قال ابن عطاء قدم انظام لتلا یأس من فضله لانه لم یکن له شیء یسکل علیه الا ربه فاعتمد علی رحمته و آخر السابق
 لیعلم ان المنه لله علیه حیث وفقه لذلك وان لیؤمنه ذلك من طرده * پس بواجلادن می شدان الهی نیک و بددن صحبتی
 و نصیحتی در یغ ایتوب هر برینه بحسب استعداداتهم نیستان حقیقتدن سو یلر لر و اول جانبه بونلری دعوت ایلر لر
 ولیکن هر کس کامل اولدیغنی تقریر برجه بونلره اتحقق کندی ظنندن ایلر لر و بونلری کندی فهمی ایلر لر و کاوره
 قیاس قیلور ته کم یورر لر * مشنوی * هر کسی از ظن خود شدیار من * از درون من نیجست اسرار من * یعنی فی کبی
 نفعات حقه بر اولان و نفعات الهیه ایلر الحان قیلان می شد بونی تقریر ایلر و بسوزی سو یلر که اگر چه بن اسرار
 حقیقیه فی هر بر مرتبه ده سو یلدم و بد حالان و خوش حالان ایلر صحبت ایلدم ولیکن بونلردن هر بریسی کندی ظنندن
 بکایار اولوب بنم در و نده اولان اسرار می دیلدی و مقصود بالذات ندر یلیدی زیر اظنه بر شینک حقیقتی بینم و سری ندر
 فهم اولنم بلکه بر شینک حقیقتی بیلکه و سر نه و اصل اولغه علم کر کدر (کما قال الله تعالی) ان یبغون الا الظن وان الظن
 لا یغنی من الحق شیاً قال البیضاوی فان الحق هو حقیقه الشی لا یدرک الا بالعلم والظن لا اعتبار له فی المعارف الحقیقیه
 و انما العبره فی العملیات حتی شینک حقیقتی دیمک ایلر تعبیر ایلدی بر شینک حقیقتی نفس الامر ده اولدیغنی ماهیته
 دیر لر و ایسه ادرال اوامر العلم الیقین ایلر پس ظنک معارف حقیقیه ده اعتباری بوقدر ظنک اعتباری عملیات
 و شریعات و عرفیات در و معارف حقیقیه ده اعتباری بونلر اصطلاحده اشیا ایچون ثابته اولان ماهیات اشیا به
 دیر لر که جاعلک جعلی کا تعلق قبلیه اما معارف غیر حقیقیه ده مباحث شرعیه و عرفیه کبی بونلر ده ظنک اعتباری
 وارد پس اولیا نلک در و نده اولان اسرار ایسه معارف حقیقی و لطائف حقانیدر ظن و قیاسک بونده مدخلی بوقدر
 انکی چون پیغمبر صلی الله علیه و سلم (ایاکم والظن فان الظن اکذب الخواطر * یوریدی پس اولیا نلک اسرار در و نده
 و اصل اولم دین کسبه به لازمدر که ظنی ترل ایلر و بونلر علمندن علم تحصیل ایلر حتی بونلره یارور از دار و محرم اسرار
 اوله و در و نلر نده مخزون اولان انواره و کلاملر نده مدفون اولان رموزه یول بوله زیر بونلرک اسرار کفتار لرندن
 دورد کادر علمی اولنه ته کم یورر لر * مشنوی * سر من از ناله من دور نیست * لیک چشم و گوش را آن نور نیست *
 بویت شریف کان سوال مقدره جوابدر بونده ناله دن می اد کفتار با صوابدر کان سوال لازم کادی که بونلر در و نلر نده
 اولان اسرار بر نیجه جست و جو ایدم و قلبنده اولان معارف حقیقیه بر نیجه فهم ایدم جواب و بر لر که درونی فی
 کبی ماسوادن خالی اولان ولی کامل بو کلامی نالی اولور که بنم سر من کلامدن دورد کادر زیر کلام متکلمک صفتدر
 پس صفت موصوفه و کلام متکلمه دلالت ایلدیکچون * مصرع * کلامندن اولور معلوم کسینک کندی مقداری
 دیمشدر و نطق اسرار حقیقه علامت اولدیغچون (مصرع) سوزندن اکنور دایم ولینک بونجه اسرار * دیو تعبیر
 قیلشروع اندر غزل خویش تهمان خواهم کشت * دینلر بو معنایه مشیر اولشدر ته کم بو معنایه بر شاهد دخی
 حضرت مولانا نلک مناقبده وارد اولشدر بر کون اول حضرت یارانه خطایا یور دیلر یاران من این جسم نیستم که
 در حضور شایم بلکه من آن ذوق و خوشی ام که از کلام من در باطن میدان من مرعی زند الله الله آن ذوق را که بیاید
 و آن خوشی را که میخشد غنیمت دارد و شکرها اگر اید که من آن ذوقم پس قاری کفتار انبیا و اولیا و تالی کلام سعادت
 انجم خدا اولان متکلمک انوار ذات و اسرار صفاته مطلق اولق استر سه آینه کلاملر ته نظر قیاسک و مناظر
 کفتار لرندن اسرار لر ته واقف اولسون انکی چون امام جعفر بن محمد باقر رضی الله عنهم یورر لر * لقد تجلی الله خلقه

فی کلامه ولکنهم لا یبصرون * یعنی مهر تجلی الهی مطلع کلام ربانیده پیدا و هویدا در ولیکن بوبصر بصیرت خلق اتک
مشاهده سنده نامند در کذاک اولیایک کلامنده دخی جناب حق متجلیدر وانلک گفتارنده اولان اسرار انوار
پروردگار کدر ولیکن خلقک چشم و کوششده نور معرفت وار میدر که انلک انوار نه مطلع اوله لاما اول عارفک که
چشم و کوششده نور معرفت وارد رانلر اولیایک گفتارندن اسرار نه مطلع و واقف اولورلر و حالت درونه شعور اولورلر
و متکلم اولان ولی اگر حیاته ایسه انک وجودنی یا ماست درخت موسی و یا خود نایزن النده برنای پر نوا کبی
عدایدلر و انک درخت خلقه تنندن ظهوره کلان انوار اسرار ی حقدن یلورلر و نای خلقندن صدور قیلان گفتاری
برخوای (ان الله یقول علی لسان عبده) وجود مطلقه دن استماع قیلورلر و اگر متکلم حاضرده دکل ایسه بلکه کلامی
کتب و صحائفده مسطور ایسه اول مسطور اولان کلامک مناظرندن انک سرینه واقف اولورلر و حقیقتندن اطلاع
بولورلر زیرا بر شیک اعیانه وجودی و ازمانده وجودی وار و عبارتده وجودی و ارکابده وجودی و اریس
ما فی الکتابه ما فی العباره دلالت ایدر و ما فی العباره دلالت ایدر و ما فی الا عیانه دلالت ایدر و اریس عارف
کتابندن اعیانه واقف اولورلر بلکه جمیع اشیا حقه قائم اولدیغی حیثندن کتابده و عبارتده و ازمانده و اعیانه
علی الاطلاق جناب حق مشاهد قیلورلر و نایک بنم سرم بنم نلندن دورد کدر پیورد یکی بومعنا اولورلر اما حق هر برده
ملاحظه و مشاهده قیلین قلب بومعنا دن عاقل اولورلر انکچون جناب حق جل شانیه کلام مجیدنده موجود اولان
ذکری و بشری و اسرار قلب عظیم مالکک نه و القای جمع ایلین مشاهد صاحبیه مخصوص قیلوب پیوردیکه * ان
فی ذلک لذکر لمن کان له قلب و اتقی السمع و هو شهید * یعنی بوقرآن عظیم الشانده قلب عظیم صاحبی ایچون
موعظه و ذکر حق وارد در و یا خود ظاهر و یا باطن حاضر اولدیغی حالده القای جمع ایلین کسه ایچون پس چشم قلبی
و کوش دلی پر نور اولین کسه قرآنده اولان اسرار ی و اولیایک گفتارنده اولان آثار ی مشاهد قیاز * مشنوی *
تن زجان و جان زن مستور نیست * لیک کس را دید جان دستور نیست * بویست شریف اولکی بنته تمثیل طریقله تن
و جانی دخی تعریفدر یعنی فی کبی الت حق و مظهر فیض مطلق اولان محقه قله در لکه بزم سرم بزم کلامه زدن دورد کدر
نته کم تن جانندن و جان تندن مستور کدر لیکن بر کسه به جانی کورمکه دستور کدر اگر چه جان بو کوزاله کوزلر
ولیکن تدبیر و تصرفی و خواص و کالاتی جهتندن مستور دکل بو حیثیتندن بدن آینه سندن جمال روح نمایاندر اما
ماهیتندن (قل الروح من امر ربی) دیکه قرآن عظیم الشانده خبر و بر لیک فی کماندر هیچ بر کس حقیقت روح
ندریله مشدر و انک ماهیتنه واقف اوله مشدر انکچون هر کس عقلی بتدوکی قدرانندن کلمات مختلفه سوله مشدر
انکچون متکلمیندن بعضیسی دیر لکه روح بر جسم لطیفه بدنده سریان ایلر ماه و ردده و دهنک سمعده و نازک
حدیده سریان ایلدیک کبی * و علیه اکثر المتکلمین من اهل السنه و الجماعه دیر لکه روح عبارتدر شول اجسام نورانیه
و سماویه و لطیفندن که تغیر و تبدل و تجز ی قبول ایلر مثل ضوء الشمس فتن بدن مکنون و مستوی اولسه اول اجسام
شریفه الهیه باذن الله نافذ بدن اولور مثل نفاذ النار فی الحید و ماء الورد فی الورد و الدهن فی السمسم بودخی اولکی سوزه
مشابه بر سوزدر (وقال بعضهم الروح جوهر لطیف قائم فی کثیف کالبصر فی الحدقه و فیه نظر و قال الجنید (الروح شی
استأثر الله بعلمه لا یجوز عنه العباره) یعنی روح الله تعالیکن علمنده مستقل اولدیغی شیلدر ندرانندن عبارت جائز
دکادر و صدر الدین القنوی حضرت تری (و یسألونک عن الروح قل الروح من امر ربی) اینک تفسیرنده پیورلر اگر سوال
اولنورسه که حضرت رسول صلی الله علیه و سلم معادن علوم و شایع فهوم ایکن کشف حقیقت روحندن نیچون
منع اولندی الجواب اول زمانده سائل اولنلر قوم یهود ایدر علی طریق الامتحان قریشه دیدلر که پیغمبر یکزدن
اوج نسنه سوال ایلک اصحاب کهنی و ذوالقرنینی و روحی صحیح جواب و پرورلر ایسه حق پیغمبر در دیدلر و مسکوت عنه
اولنی روحی مر ایدلر لیس حضرت پیغمبر علیه السلام اصحاب کهنک و ذوالقرنینک بونلره قصه لر ی بیان ایلدوب
سر روحی ابهام ایلدی (وهو المیم فی التوریه) روح حقنده مشایخک و علمانک چوق کلمات مختلفه سی واقع اولمشدر
اما زیده کلمات بونقل اولاندر ولیکن بوقر روحی بو کونه تعریف ایدر مکه روح اسم حیک برتوی و تجلیسی بر نور
الهیدر عالم امر دن داخل بدن و خارج بدن دکدر و تنه متصل و انندن دخی منفصل دکدر بوقر تعریف اولنلر روح الهیه
بدنده لطافت اختلاطدن حاصل اولان بر مطیه سی وارد که بدنک جمیع اعضا و اعصاب و عروقنده مثل سریان النار
فی الحید و الدهن فی السمسم سریان ایلر و حامل قوا و حواس اولور پس بوروب حیوانینک بدنه نسبت کمال لطافتی
اولدیغی اجادن روح الهینک بو کانه شقی اولوب بونده سیر و تصرف قیلور و حسن و جمال و ریسنندن اخذ ایلدیک علم
و کمالن هر نه قدر ایسه روح حیوانی واسطه سیله بدنده مظهر اولور پس عالم و عارف اولان اول کسته نک اقوال و احوال

خصال و آداب نه نظریلوب اتم بوظاهرده کورن آتارندن اسرار نه مطلع اولورور و حنك حقه اولان آسنمالکی
 و معامله سن ماهیتی یلوب بود کراولنان جهندن روح تندن مستورد کادر زیراتده کورین لطافت و ملاحه
 اولسون و یا خود بلاغت و فصاحت و علم و معرفت و صنعت اولسون روح کدر اما حقیقی جهندن روح بو کوزله
 کورلر ولیکن دیده حقیق ایل کور بلکدن منع اولمز زیر امشاهده حق ایلین چشم باطن روحی دخی مشاهده ایلر
 فافهم ولا تغفل * مثنوی * آتشت این بامک نای نیست باد * هر که این آتش ندارد نیست باد * فی کبی درونی
 ماسودن خالی و تفحات الهیه ایل مالی اولان هر شد عالی کندی گفتار پرانوی حقنده علی طریق الاستعارة
 بو کلامی تالی اولوب یوررلر که بونایک صداسی یعنی اولیای خدای کلامی و اداسی بر آتش سوزنده و حرارت دهنده
 و گرمیت کننده در که غل و غش و ماسودن درونی احراق و ازاله ایلر و ظلمات بطونی کیدروب اناره قیلور هوای
 نفسدن حاصل اولان قیل و قالی پروبال کبی دکدر ته کم جناب حق کلام مجیدنده رسولنک نطق شریفی حقنده
 * و ما یناطق عن الهوی ان هو الاوحی یوحی * یوردی پس اول حضرت نه وارث و کامل اولنرک نطقه دخی بو آیت
 کریمه نک معناسی شامل اولور زیر کامل و مکمل اولان اولیایک دخی بامک و صداسی هوای نفسدن دکدر بلکه وحی
 الهی و القای ربانیدر پس هر کم بونلرک سوزنده اولان سوزی طوتمیه و بوچاشنیدن بر لذت طایفه فنا اولسون و بو قلیق
 بولسون که فنا نارتجلی بی اقتباسه و آتش درون اولیای اتیماسه و سیه در بعضی فهملر حضرت مولانا نک نیست
 باد یورد قلیق بددعا زعم ایتش لروتا و بل ایدوب بیانه کتمش خبر لری یوق که طریق اولیاده مقصد اقصا و مطلب اعلا
 یوق اولمقدر * بیت * کارگاه کنج حق در نیستیست * غره هستی چه داند نیست چیست * هر کس بو بولده فنا سی
 مقداری بقا بولور و بوقلی قدر حقه آشنا اولور فاذا کان کذلک طریق اولیاده و السنه اصفیاده یوق اول دیمکدن خیرلی
 دعا اولمز * مثنوی * آتش عشقت کاندری فتاد * جوشش عشقت کاندری فتاد * بو بیت اولیایک دروننده
 و کلامنده اولان آتش نه آتش درانی بیان ایلر یوررلر که آتش عشق الهیدر که درونی ماسودن خالی اولان بکارک
 قلیق نه واقع اولدی و انلر بو آتشله معشوق باقیدن ماعدای احراق قیلدی * بیت * عشق آن شعله ست کوجون
 بر فروخت * هر که جز معشوق باقی جمله سوخت * عشق شول افراط محبته دیرلر که عاشقک چشم و جائنه و جمله
 قواسنه و جناننه داخل اوله و معشوقدن غیر بی آنک دیده و دلندن بالکلیه محو قیلنه ته کم شیخ اکبر حضرت تری فتوحاتده
 بو کونه تعریف ایدوب یوررلر (قال الشيخ العشق افراط المحبة و کفی عنه فی القرآن بشدة الحب فی قوله تعالی و الذین
 آمنوا اشد حباله (و فی قوله تعالی قد شغفها حبا) ای صار حبها یوسف علی قلبها کالشغاف و هو الحلة الرقیقة الی
 تحتوی علی القلب فهی ظرف له محیطة فالعشق التفاف الحب علی الحب حتی خالطته جمیع اجزائه و اشتمل علیه اشتمال
 العشقة (و قال فی محل آخر فاذا عم الحب الانسان بجملته و اعماه عن کل شیء سوی محبوبه و سرت تلك الحقيقة فی جمیع
 اجزائه و قواه و روحه و جرت فیه مجری الدم فی عروق و لحمه و اتصلت بجمیع اجزائه جسمه و روحه و لم یبق فیه متسع
 لغيره و صار لطفه به سماعه و نظره فی کل شیء الیه و لا یری شیئا الا یقول هو هذا حیث یذسی ذلك الحب عشقا کما حکى
 عن زلیخا انها افتصدت فوقع الدم فی الارض یوسف یوسف حیث سقط الدم لجریان ذکر یوسف مجری الدم فی عروقها
 کلها هکذا حکى عن الخلاج لما قطعت اطرافه انکتب بدمه فی الارض الله حیث وقع ولذلك قال رحمه الله هم الذین
 استهلكوا فی الحب هذا الاستهلاك پس درون اولیایه واقع اولان آتش عشق در که محبوب و باقیدن غیر بی بونلرک دروننده
 قورمز و کذلک جوشش عشق در که بونلرک خم قلبنده اولان معانییه دوشوب و هول می معانی بو ذوقله جوشه کلوب
 بونلرک باشندن آشوب بونلرک اول حینده اول شراب نابی اقداح و القاطه قویوب شاربانی محبته اناله ایدرلر دخی
 اول می معانی بی کوزه کوشلری ایل نوش ایدرلر و مست مد هوش انک میخانه سی بولنه کیدرلر و بر معنای لطیف دخی
 بودر که میدن مراد هر کسک روحی اوله کاذوق و نشاط و یرد یکی و خم وجودنده هر انده بر شانه غلیان قیلدنی
 ملاپسه ایل جائزدر پس هر کسک می روحنه دوشن جوشش محبت ذاتیه و ازلیه نک جوششیدر که بحکم فاجبت ان
 اعرف هر کسک وجودی کو پنه سریان قیلدنده انک می جانن بر کونه شانه غلیان قیلشدر و اول محبتک جنبش
 و خروشدی که نظام عالم و انتظام بی آدم حاصل اولمشدر * مثنوی * فی حریف هر که از یاری برید * پرده ایش پردهای
 مادرید * بو بیت شریف درونلری اسرار حقه پرانوار اولان بکار کم لره بحسب الحقیقه یاردرلر آتی تذکار ایلر یوررلری
 کبی درونلری ماسودن خالی اولان هر شده ایلر شول عاشق زارله یاردرلر که دو کالی یارندن و جمیع کار و یارندن
 منقطع اره بلکه کندی نفسندن و جمله هوا و هوا سندن کذوقیله تا کم بو وجهله انلرک صحبت و ارشادینه بول بولده حتی انلر
 دخی من حیث الحقیقه انلر ایل یار اوله زیر ابو بکار برای مصلحت وقت اکثر ناله دخی بحسب الصورة یار اولور ولیکن

* مصرع * هم نشینت من نیم سایه منست * مفهوم من تذکار قبول لر پس بونلرله مناسبت و حریمت که بتل و انقطاع
 شرط در (ولهذا امر الله نبيه عليه السلام ارشاد اللطالین) واذ کرام ربك وتبتل اليه بتیلا * ای دم علی ذکر الله لیلایا
 و نهارا و انقطع بالعبادة و جردت نفسک عما سوى الله * مصرع * تائبه نیک پرده لرندن مراد مقامات اولیادر
 انکچون که علم موسقیده و اصطلاح مطربانه سرود ایلد کلامی مقاماته پرده تعبیر ایدر لر ته کم مقام راست و مقام عراق
 پرده راست و پرده عراق دیر لر و پرده های ماده کی پرده لر دن مراد سالکات حجابات نورانی و ظلماتی اولان پرده لریدر
 پس بوقتدیر برجه معنادر که فی مثابه سنده الت حق و مظهر فیض ذات مطلق اولان مرشد اول طالب مستعد که
 یاریدر که دو کالی یارندن منقطع اوله و نفعندن و هوا و هوسندن نجات بوله اول مرشد که مقامات علیه و مراتب سیمیه
 و سینه سی بزم حجابات نورانی و ظلماتیه مزی هتک ایلدی و اسرار حق و انوار ذات مطلق هر مرتبه دن بزه کشف
 ایدوب سویلدی پس سالک که ابتدای حالده مرتب الهیه دن هر مرتبه پرده قویدر اول وقتده که جمیع مراتب
 الهیه نک اسرارینه عالم اولان مرشد مرتبه بمرتبه سویلیه روحانی و جسمانی هر مقامک حقیقتن کایقین کلور که
 شیخ مقاماتی اکا حجاب اولان مرتبه لر هتک ایدوب عین اول حجابات نورانی و ظلماتیدن روی یاری مشاهده
 قبولور و غیر کورد کنی عین یلور * فقال سلطان العارفين * منوی * همچونی زهری و تریاقی که دید * همچونی
 دمساز و مشتاقی که دید * بویست شری بغه زهر قهر دن و تریاق مهر دن استعاره در تقدیر کلام درونی ماسودن
 خالی اولان مرشد عالی کبی قهر و لطف صاحبی کم کور مشدر یعنی بونلر کی زهر و تریاق معدنی که کور مشدر
 زیر امر شد خلیفه حقد و خلیفه کامل اولدر که مستخلفک و جوب ذاتیدن ماعد اهر نه قدر صفات متقابله و اسماء
 متضاده سی و اربابه انکله متصف اوله (کما قال الشيخ الاکبر فظهر جمیع ما فی الصورة الالهیه من الاسماء فی هذه النفسه
 الانسانیة فحازت رتبة الاطاعة و لهذا کان آدم خلیفه و لاجل حصول هذه الجمعية صار خلیفه فی العالم ان لم یکن
 آدم ظاهرا بصورة من استخلفه فایکون خلیفه فی العالم * پس جناب حق جل شانہ نیجه قهر و لطفله متصف ایسه
 بونلر دخی بوصفتلرله متصف اولوب شریعت و طریقت بر مقتضای امر الهی محل لطف اولنه لطف و محل قهر اولنه
 قهر ایدر لر مؤمن موحد اولنلرله تواضع و ملائمت و کافر و فاجر اولنلرله شدت و غلظت جابنه کیدر لر (کما قال الله تعالی
 فی اصحاب رسوله) اشداء علی الکفار رجاء بینهم * پس اصل فی الحقیقه کمال بوصفتین متقابلتین ایله متصف اولوب
 مستحق مهر و مهر و مستعد قهر و قهر قبولدر لر (بیت) و وضع الندی فی موضع السیف بالعلی * مضر کوضع السیف
 فی موضع الندی دیمشدر دخی * بیت * اذ انت اکرم الکرم ملکته * و ان انت اکرمت اللئیم قردا * دیو تحقیق
 ایتشدر لر انکچون جناب حق جل شانہ حبیبینه کفار و اهل نفاق حقنه غلظت و شدت ایلکه امر ایدوب بیوردر لر که
 یا ایها النبی جاهد الکفار و المنافقین و اغلظ علیهم * یعنی ای نبی کامکار کفار شقاوت کردار و اهل نفاق ضلالت شعاره
 ملائمت ایلکه که بونلر محل لطف دکلدر بلکه اجرای حدودله مجاهده و غلظت و شدتله معامله ایلکه بونلرله اولی در
 حضرت رسولک صلی الله علیه و سلم ذات شریف لر نیلک ویده بلکه هر احواله بوندن مقدم ملائمت و احسان اوزره
 ایدی جناب حضرت بوخصلی علی العموم هر کسه اجرا ایلکه روا کور مدی تا کم هر حق ذی حقه اعطا ایلش
 اوله و اوصاف مستخلف ایله اتصاف قیله و کمال اعتدال ایله معتدل اوله اول حضرتک کمال حلم و سلا بتمترین بو آیت
 کریمه دن قیاس ایلکه که جناب حق کا غلظت و شدت ایله دیو امر بیوردر و حضرت موسانک ذات شریفن فهم ایلکه که جناب
 حق انلرله (وقولاله قولالینا) دیولیت و ملائمت امر بیوردر پس معلوم اولدیکه کامل و مکمل اولنلرله بوزهر و تریاقدن
 عبارت اولان صفتین متقابلتین ایله متصف اولق مدوح ایش بواجلدن حضرت مولانا نیک کی الت حق اولنلری مدح
 ایدوب فی کبی زهر و تریاق کم کور مشدر بیوردر دخی بونلر کی طالب حقه دمساز و مشتاقی کم کور مشدر دیو ادا
 قبولدر لر ته کم حضرت نبی علیه السلام زمان شریف لر نصکره کلان امتنه و اشوقا الی لقاء خوانی دیو عرض
 اشتیاق ایدر لر کذلک اول حضرتک وارث لر دخی طالب حق اولنه دمساز و مشتاق اولوب بوخصلته طریق حقه
 کیدر لر والله اعلم * منوی * فی حدیث راه بر خون میکند * قصه های عشق بجنون میکند * یعنی ولی کمال
 و مرشد فاضل اولنلر بر خون اولان طریق عشق سوزین سویلر لر و اولز دن اول اوله نیک سرین نقل ایلر لر و پوراه عشقه
 بر خون تعبیری انکچوندر که البتته عاشق اولمینه ریسنی کور مرز و محبوبه ابر مرز پس طریق عشق نتیجه سی موت
 ارادی و قتل اختیار ایدر * کما قال ابن القارض * بیت * هو الحب فاسلم بالحنی ما الهوی سهل * فما اختاره
 مضنا به وله عقل * و عش خالیفا فالحب راحته عنی * و اوله سقم و آخره قتل * و ان شئت ان تحبی سعید ایت به * شهیدا
 و الا فالغرام له اهل * و قل اقتیل الحب و فیت حقه * و الممدی هیات ما الکحل الکحل * و حضرت مولانا بشیخی

جلده بر حکایه ابرار ایدوب یوررلر که بر عاشق معشوقه انک بولنده ایلدیکی وفاسی و غم و هجراننده اولان صفاسی و کجیله لر قائم و کوندزلر صائم اولسنی عد ایلدی و بونلک کی عبادات و طاعاتی هر نه ایسه معشوقه مر حق ایچون احصا ایدوب سولدی پس معشوق دخی بو کونه جواب ایلدی * یت * کفت معشوق این همه کردی و لیلک * کوش بکشاین و اندریاب نیک * آنچه اصل اصل عشقت و ولاست * آن نکردی این چه کردی فرعه است * کفتش آن عاشق بگو آن اصل چیست * کفت اصلش مردنست و نیست نیست * پس وصلت باری موت اختیاریه مربوطدر و محبتک نتیجه سی اولمکه متوطدر انکچون جناب حق جل شانہ حدیث قدسی سنده یوررلر من احببی قتلته و من قتلته فعلی دینه و من علی دینه فانادینه * بواجلدن حضرت مولانا بوراه عشقه برخون تعبیر یوردی اگر چه بوراه عشقه برخون تعبیر یوردی اگر چه بر راه برخوندر اما معنای عشقه برخواندر (و اما الحیاة فی الموت) خواسته بونلره اولمک آب حیوان و حیات جاوداندر دخی اول بکار مجنون عشق پروردگار اولان زارلر قصد لری سولر و بر خوای (لایکمل ایمان احدکم حتی یقول الناس انه مجنون * بونلر ناس و پروسواس زعمرنده مجنوندر یوخسه عند الله و عند الانبیاء و اولیا بونلر کامل العقل و الایمان برز و قنوندنرته کم جناب حق خالق بیچون حضرت رسالت پناه حقننده کافرلر دن حکایه یوررلر که * و یقولون انه مجنون * انک امورنده متعبر اولدکلرندن و شان شریفی بیاید کلرندن اول حضرت نه تحقیقا بوجنوندنر دیرلردی بو عاشقک دخی عقلی و سمعی اهل دیوانه لک بولنه کنندیلر کیدرلر * مشنوی * محرم این هوش جزیی هوش نیست * مر زبان رامشتری جز کوش نیست * یعنی بوذ کراولنسان هوشک محرمی دکدرالاعقل معاشدن بهوش اولنلر اول دنیایه پیغمبر علیه السلام کی انتم اعلم بامور دنیا کم دینلر در زیر احکمت الهیه هر شیئی بر شبنه لایق و هر کسی بر کونه مصطفی سابق قبله در مئلا زبان طاب و مشتری اولان کوشدر کذلک بو هوش کله عاشق و محرم اولان بی هوشدر * کما قال ابو یزید البسطامی علم الله استعداد عباد فتم من لم یصلح للعشق والمحبة فشغلهم للخدمة والعبادة فهم العابدون والزاهدون ومنهم من یصلح لمحبة فاختصم لمحبة فهم العاشقون والاهون * یت * هر کسی را بهر کاری ساختند * میل انرا در دلش انداختند * پس بو هوشه محرم اولان اهل دینه لایق و لازمدر که بخود دلش شرابن ایچه و مست اولوب کند و دن کجه حتی معشوق حقیقی اکابر قبوی فتح ایدوب آچه پس حضرت مولانا بو هوشه محرم اولان عقل جزویدن بهوش فلان کسه لرنه ایدو کین بیان ایلد کد نصکره کونلری عقل معاش غمده ضائع اولان کسه لر لک حالی علی قاعده اسلوب الحکیم تقریر ایدوب یوررلر * مشنوی * در غم ماروزهای یکاه شد * روزهای سوزهای همراه شد * بویلت شریف اسلوب حکیم قاعده سی اوزره در اسلوب حکیم اولدر که بر عالم کسه بر نیچه نتیجه ارشاد و نصیحت قیلد قده المحاض نصیح ایچون انلرک مابیننه کندوی اذخا ایلوب نصیحتی اولا کندی نفسنه سویلیوب انلره تعریض ایلده و اول قومنا بو اسلوب اوزره کلام حکمت آمیزی سویلیه * کما ورد هذا الاسلوب فی القرآن قال الله تعالی فیہ طایعنا عن حبیب النجار و مالی لا عبد الذی فطری والیه ترجعون * اول زمانده که حبیب نجار حضرت تلی قوم انطاکیه به حضرت عیسا فک کوندردیکی رسالدن خبر الدقه مغاره دن جیقوب بونلره کلوب ارشادده کمال تطف مری ادا تمکله اولان نفسنی معرض نصیحته اذخا ایلدوب انلره علی وجه التعریض والتقریر دیدیکه ایانم ایچون نه شیء وارددر که بی یوقدن و ارا بیلن الله عبادت ایتزم حال بو که سزلک جمله کراول حضرت نه راجعدر اما مقتضای ظاهر بوایدی که * و مالکم لاتعبدون الذی فطركم والیه ترجعون * پس بونلره المحاض نصیح و کمال تعریض ایچون بقاعده اجرا اولنور بو اسلوبه عدول اولندی * یت * خواهی این معنی شود بر تو عیان * مالی لا عبد اذ قرآن بخوان * می کنند تعریض آن مستکبران * که برایشان بندگی آید کرا * تاز راه بندگی آ که شوند * بکذرن دازی رهی از ره روند * همچنین واصل نشسته پیش یار می کنند از هجر نالشهای زار * تا شود محبوب و محروم از وصال * واقف از هجران بر رنج و ملال * روی بر تابد ز دل احتجاب * زود بشتابد سوی حسن المأب * حضرت مولانا بقاعده بی حضرت مشنویه جوق محله اجرا ایدرلر تا که بورادن معلوم اوله ته کم بر محله دخی یوررلر * مشنوی * چون تالم تلخ از دستان او * چون نیم از حلقه مستان او * چون نه باشم همچو شب بی روز او * بی وصال روی روز افر روز او * بوذ کراولنان قاعده اوزره حضرت مولانا بیتی دخی ادا یوررلر که بزم اول هوشه محرم اولان غمده و نایافته المنده کونلر زبیکانه اولدی کونلر من سوز و کداز ره همراه اولدی اما مقتضای ظاهر بوایدیکه (در غم تان روزهای سیکانه شد) دیرلردی پس بو اسلوب عدول بوذ کراولنسان نکته بی اشعار ایچون طریق حسن بو معنایی فهم ایتیموب روزهای مرشد اولنلر دن استعاره در دیر و بو کونه تعبیر ایدر که اولیا رقتند و مرشدان کذشتد رارشاد کردن ما غم خوردند بو سوزلک بو کلامه

مناسبتی یوقدر و بویستک شر حنده سروریدن غیری خطا ایاش چوقدر لیکن بوذ کراولنسان اسلوبدن غیری به مساعدده
یوقدر * مثنوی * روزها گرفت کور و باله نیست * تو بمان ای آنکه چون تو باله نیست * یعنی کونرا کرکتد یسه
وایا عزی هو او هوس ضایع ایند یسه اول کونرا کتد یکنه باله یوقدر سن قال ای مرشد کاملکه سنک کبی باله یوقدر سنک
تریه و همتک سببیه بره تدارک مافات و تلاحق ضایعات ممکندر تو بمان خطابی جناب حقه دخی اولسه جا زدر
ولکن شول بر حسن تعبیر ایتمکله که سنک عنایت واحسانک قالسون ای شول خالق کون و مکان که سنک کبی باله
و سبحان یوقدر شول کسه به که عنایت الهی بار اولور مافاتی تدارک قیلور و مظهر ولایت اولور و انوار هدایتی بولور
(کما قال المشایخ) العناية تهتم بالحناية توجه الهداية نور الولاية یوقدره مقصر اولنره اسرار الهیه دن محروم
قالنره تسلیه وارد در کان یورور که ای مقصر کونراک ضایع اولد یسه و هو او هوس عمر نازینک تلف قیلد یسه غم یسه
شول وقتده که بر مرشدی بوله سن واکاقتد اقیله سن آنک همتی بر کایتله و ارشاد با سعادت قی سببیه جمیع سیئاتک
حسناته و ضایعاتک محصولاته مبدل اولق مقرر * بیت * همنشین مقبلان چون کیماست * چون نظر شان
کیما بی خود یکاست * و یا خود جناب حقه توجه قیله سن و عنایت الهیه بی بوله سن پس محروم و مغبونلک
دامندن قورتلوب سعادت ابره سن اگر بویکی امر دن برسی اولمزه نعوذ بالله خسران و خذلان ورطه سنده
قالور سن کما قیل * بیت * بی عنایات حق و خاصان حق * کرمک باشد سیاه شش ورق * مثنوی * هر که جز ماهی
ز آبش سیرشد * هر که بی روزیست و روزش دیرشد * بویست شریفده اهل سلوک اوج نوع اولسنه اشارت وارد در نوع
اول شول ماهیان دریای محبت حق و غواصان بحار انوار مطلقه در دیر که ماهی مثال آب زلال و صاله سیرا و لمیوب
(هل من مزید) نعره سن اورور که هزار دریای نوش ایتمه بلکه نیجه یک مهرا تب مقامانی کجوب کتسه لینه
ریان اولزل و طلب و اشتیاقی الدن قوملر نوع ثانی شول قانعان آب وصلت و قاعدان کوی طریق قدرلر که نیم
جرعه دن سکران و یک کوزه دن ریان اولور و نوع ثالث یوقصد دن بی حصه و بوروزیدن بی بهره و بر غصه قالورلر
اولکی طائفه نک مشالی بایزید کبی اینکینی طائفه نک مشالی معاذ رازی کبی اوچینی طائفه نک مشالی سائر اهل لعب
و بازی کبیدر ته کم معاذ رازی بایزید حضر تلرینه یازوب کوندر دیکه * ع * سکر من شر بنه من کاس حبه
پس بایزید دخی اکا یازوب کوندر دیکه * بیت * شربت الحب کاس بعد کاس * ولا تغذ الشراب ولا رویت مشایخ
ریده و عدم ریده ابکی طرف اولشلر در بر قسمی دیرلر که سالک مشاهد لوح محفوظه مالک اولد قده و حقایق اشیای
بولد قده ریان اولور و عطشی مندفع اولوب طلبدن قالور و بوقدرله اکتفا قیلور * کما قال الشيخ الاکبر فی الفتوحات الری
ما یحصل به الا کتفاء و یضیق المحل عن الزیادة اعلم انه لا یقول بالری الا من یقول بان ثمة نهایه و غایه و هم المکشف لهم
عالم الحیاه الدنیا و نهایات مدتھا و هم اهل الکشف فی اللوح المحفوظ المعتکفون علی النظر فیه او من کان کشفه فی نظره
الوجود علی ما هو علیه ثم استدل دون الحجاب و رای التناهی اذ کل ما دخل فی الوجود متناه و لیس لصاحب هذا
الکشف من الکشف الا خروى شی فمن رأى الغایه قال بالری و علو الهمة بالغایه * و بر قسمی دخی دیرلر که ظهورات
الهیه به نهایت یوقدر و تجلیات ربانیه قتی چوقدر پس عطشان اولان عاشقک جانی نه وجهله ریان اولور کما قال الشيخ
فی هذا الباب * بیت * الری قال به قوم و لیس لهم * علم بان وجود الری معدوم * لو کان ری تناهی الامر و انقطعت *
امداده و زیادات و تعلیم * فالامر لیس له حد یحیط به * لکنه الرزق فی الاشخاص مقسوم * و حضرت مولانا دخی
ری یوقدر دین طائفه علیه دندر ته کم بر غزل رعنارنده یورورلر * بیت * ریک ز آب سیرشد من نشدم زهی زهی *
لایق ابن کان من نیست زهی زهی زهی (ته کم بر محله دخی) بیت * ای برادر بی نهایت در کک هست * بر هر آنچه
میرسی بالله مثبت * یورورلر پس بومقدمه معلومک اولد یسه معنای بیت دیمک اولور که هر شول کسه لر که
ماهی بجز احدیتک غیر یدر یعنی دریای و بختک ماهیسی دکدر بوذ کراولنسان اسرارلر صورندن سیر اولدی و بوقدرله
قتاعت قیلوب ری بولدی و هر شول کسه که بوروزیدن بی لذت و بولندن بی روزی قالدی آنک روزی دیر اولدی دیمک
عجم ایچنده ضرب مشدر رته کم هر که بی سیرست روزش دیرست دیرلر و بوی آج اولنک کونی غم و اندوهله کجدیکندن
کایه ایدرلر و فی الحقیقه بولندن بی نصیب اولان و بوشر بدن بی بهره قالان کسه لر دنیا و آخرتده عیشی یوقدر * بیت
فلا عیش فی الدنیا لمن کان صاحباً * و من لم یعت سکرایها فاته الحزم * علی نفسه فلیبک من ضاع عمره * و ایس له
منها نصیب و لا هم * مثنوی * در نیابد حال بچته هیچ خام * پس سخن کوتاه باید و السلام * یعنی بچته اولنلر
و کماله ابرنلرک حالی هیچ خام و ناص قالان ادرالک ایدمه من انکچون لا یعرف الکامل غیره حتی ینتهی الیه سیره دیمک لردر
ولا یعرف ذا الفضل الا ذوه دینلر خوب ادا ایستلر در زیر کماللرک حالی مقالله تعریف اولمز و بوذوقی طوینن بیلمز

اینکه کامل و بیخسته که در درو مرتبه لری ندر تحقیق اید لم تا کم اهل کماله و مرتبه لری نه علم حاصل اوله قال ابن العطار فی الحکم
 الکامل عبدا اذا شرب از داد صحوا و اذا غاب از داد حضورا فلا یجمعه شیء من فرقة ولا فرقة من جمعه ولا فناءه
 عن بقاءه ولا بقاؤه عن فناءه یعطى کل ذی قسط قسطه و یوفى کل ذی حق حقه و قد قال ابو بکر الصدیق رضی الله عنه
 لما نزلت براءة عائشة رضی الله عنها من الافک یا عائشة اشکری رسول الله صلی الله علیه وسلم فقالت
 والله لا اشکر الا الله دلها ابو بکر رضی الله عنه علی المقام الاحکم المقتضی اثبات الانوار و قد قال الله تعالی (ان اشکری
 و لو الادیك و قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من لم یشکر الناس لم یشکر الله بو کلام من فهم اولسان
 اولد که کامل و حدی اکثرده و اکثر فی وحدته کورندرو هم بویتک حکمن اجرا یدوب
 حق ذم فی حقه ابر کورندرو نیجه مرتبه تفرقه ده دغدغه کثرت اید مرده اولن لری
 علم فوجیده دیری کورندروسوز کونه کر کدر و السلام تم الکلام

بعون الله العلام و صلی الله

علی سید الانام و اصحابه

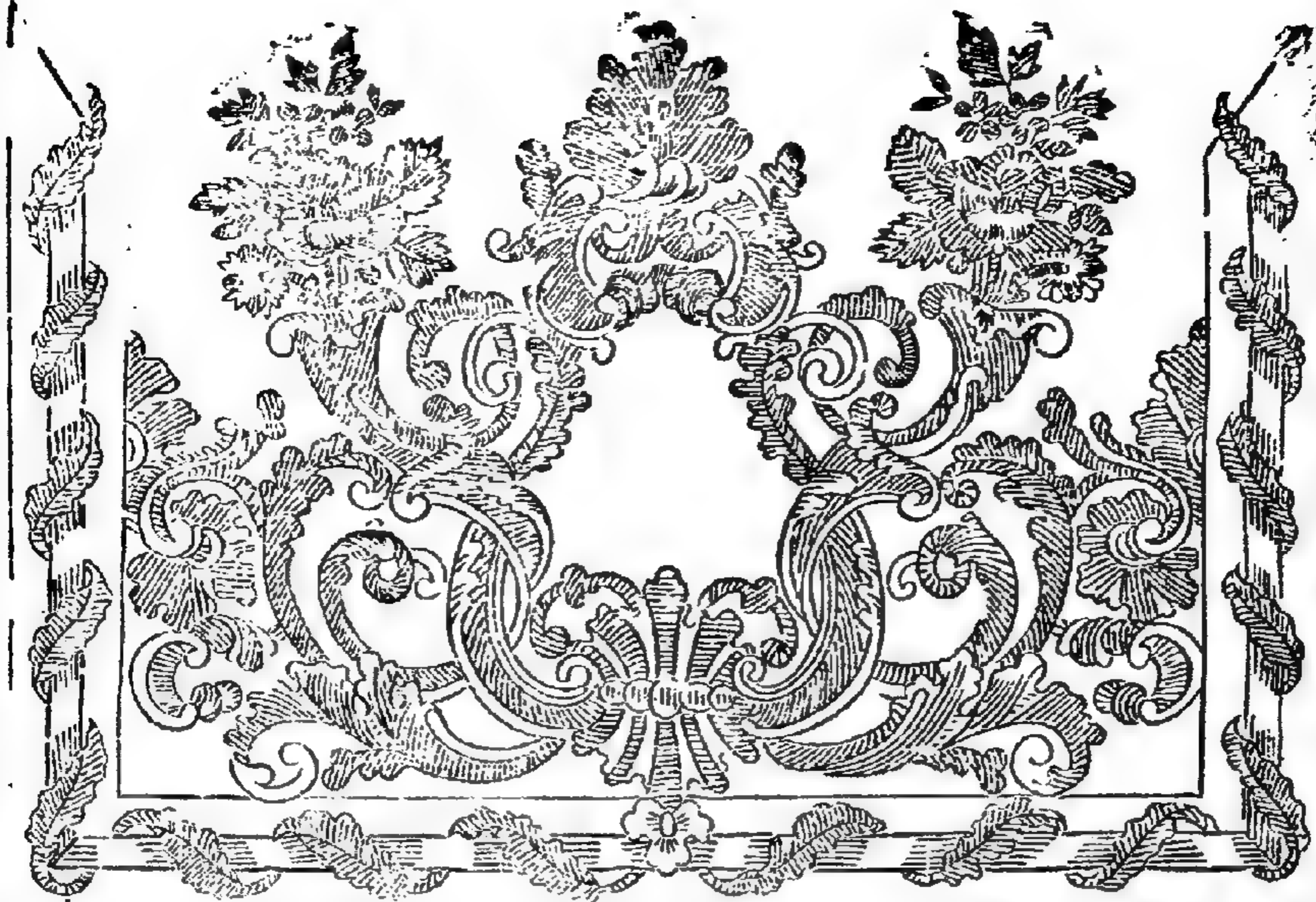
الفخام و اولاده

الکرام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل كتاب المشنوی مجمع البحرين * من تفاسیر القرآن والاحادیث النبویة وملتی النهرین * من الفاظ
الفارسی * وكلام العربی * والصلوة علی نبینا محمد البرزخ الجامع بین الفرق والجمع الحقیقی * الداعی الی التوحید
الاهی * ومربنا الجمع بالبرهان القوی * وعلى آله واصحابه الذين اجتمعوا على الاتحاد الصوری والمعنوی (اما بعد
بوفقی مولوی وقتاكم حضرت مشنوی سید عربی اولان ایساتنی آیات کریمه واحادیث نبویه بی متضمنه اولان کلماتنی جمع
ایدوب وشرح قیلوب جامع الایات دیمکله بین الفقرا شهرت بولدیسه * بعده مستقل برکاب اولدیسه * بعده کلمات
مشکله وایسات معضله فارسیه سنی * دخی شرح وایضاح ایدوب فاتح الایسات مستقل برکاب اولدیسه * بعده
دیلدم که بوایکسینک ماینینی جمع قیل (تا صرح البحرین یلتقیان) نکته سن عیان وهربری برکاب آخر اولدیغی جهتندن
(بینهم بارزخ لایبغیان) سرفی بیان قیل * وپونلردن استخراج معانی ولطائف ایلین اصحاب معارف (یخرج
منهم اللؤلؤ والمرجان) قولنک مفهوم رموزین بوله ووجهله حضرت مشنوی به برشرح کامل اوله انعم معنای
باصوابه واقف * ودأب کتاب وغوای مستطاب عارف اولنلر قنده برشرح کامل وکتاب شاملدر زیر بو کتاب
شریفک دأب لطیف بودر که ایسات مشکله بونده بعینهم مسطوره وشروجه دروایسات غیر مشکله مخافته
عن التطویل * ورغبة بالاختصار الجمیل بعبارتها یازلمشدر لیکن معنای بسط اولوب لازم کلان شرح وایضاح
فی الجمله ترک اولمشدر * ومشنوی خوان اولنلر بلا تأمل معنای وانصح * وعند القراءة فحواری اذهان پاکرینه
لا یج اولمقدن اوتری هر بیتک اولنه سرخ ایل بر حرف میم یازلمشدر * تا معلوم اوله که اول میمک مایعدنده اولان معنی بعینه
اول بیتک شرح و معناسیدر بو کتاب مستطاب مجموعه اللطائف ومظمورة المعارف تعبیر اولنسه صوابدن خالی
دکدر * شول جهتدن که کتب معتبره دن بونده معارف جلیله ولطائف کثیره جمع اولمشدر * طالبینه ترغیب
وراغبینه تحریص ایچون اول کتب نفیسه نک اسامیسی تحریر اولندی تفاسیر متعلق اولان کتب ابواللیث ومعالم
التزیل ومدارک وقاضی وابوالسعود وتفسیر کبیر درودخی قاشانی وکشاف وجمع البیان وتیسیر در واحادیثه متعلق
کتب مسلم وبخاری ومصابیح وشارق وترغیب وترهیب وجامع الصغیر در ونصوفه متعلق اولان کتب فتوحات
مکیه وفصوص الحکم و دیوان ابن فارض وعوارف المعارف وکتاب تعرف واصطلاحات للشیخ عبد الرزاق القاشانی
واججاز البیان للشیخ اکبیر در وکلامه متعلق اولان شرح موافق وشرح عقائد وحکمتیه متعلق اولان هیماکل
وشرعیاته متعلق اولان شرح شرع و مشکوة الانوار * وفقهه متعلق اولان هدایه وصدور الشریعه ولغته متعلق
اولان صحاح ونهایه ابن اثیر در ووجهینه باعث وداعی اولدر که مشنوی خوان اولنلر بو کتابی مطالعه قیلنلر

آیات کریمه واحادیث نبویه و کلمات طائفة علییه *** بلا تکلف ولا تتبع محله مناسب حاضر بوله *** و بوقبیره خیر دعا**
 قیلہ و مناسب اولہ *** و محله خطبه و دیباجه یا زلسنه باعث و علت ایکی نکته یه اشارت اولدیغیچوندر *** نکته**
 اول مقدم مشروحه اولان اون سکریت حضرت مولانا ک قلب شریف لیسنه جناب خدا جانبدن دفعه
 واحده الهام والقا اولتوب حضرت حسام الدین چلبی لسان حال دیوب **کونه برکاتک تالیقن اول حضرت دن**
 استدعا ایدوب خاطر عطر لری بواندیشنه اوزره ثابت و برقرار ایکن حضرت خداوند کار دستار مبارک لرندن
 بویات شریفه بی اخراج و اظهار ایدوب پیوردیلر که حسام الدین دخی سن لسان مقال الیه استدعا ایلزدن اول
 جناب متعالدن بکونه برکاتک منظوم اولسی قلبه الهام اولندی آل بویات شریفه بی که قلیل
 کثیره نمونه در کما بینافی شرح ال دیباجه پس حسام الدین چلبی لسان مقال الیه بقیه نقیه سن دخی استدعا
 پیوردیلر نه بند بکسل بیتدن ابتدا ایدوب تالیف و تحریر یسینه شروع قیلدیلر نکته ثانی حضرت مثنوی صورتاش
 دیباجه واسطه سیله شش مجلد دروشش مجلد اولسنده نکته بودر که *** بیت *** شش جهت را نورد از شش صحف ***
 کی بطوف حوله من لم یطف *** بیتک مقتضاسنجه شش جهاته انوار معارف و اسراری اعطا الیسی اشعار ایلرنا کم
 ظلمت جهل و غفلتده قاللر بونک انوار ساطعه سن کوروب حولنه طولنه لر واستناره قیلر و خلقت اشیا ده دخی ایام
 الهی شش روز واقع اولشدر **(کما قال تعالی الله الذی خلق السموات والارض وما بینهما فی ستة ایام)** پس بومعنا لرشش
 عدد ک فضیلتنه دلالت ایدر بواجلدن جلد مثنوی دخی شش عدد اعتبار اولندی و بومجلده خطبه و دیباجه تحریر
 اولندی **(والله اعلم بالصواب *** والیه المرجع والمآب *** قال سلطان العارفين و برهان الواصلین *** مصباح درون اهل یقین
 مفتاح خزان اسرار رب العالمین *** ارشاد السالکین و تعلیم الطالبین *** مثنوی *** بند بکسل باش آزادای پسر ***
 چند باشی بند سیم و بند زر *** بوییتک ما قبلنه مناسبی فصل قاعده سن اقتضایدر فصل دیدکاری علم معاینده
 اولدر که کلام متغایر سنک ما بیننده جهت جامعه اولدیغی اجلدن بینمایه برکلام آخر دخی تقدیر اولغله مناسب
 تامه بولنور *** و بوقاعده مثنوی سنک اکثر مجلدنه اجرا اولنور فافهم پس وقتا کم بیت اولده هیچ خام اولنر بخته لک حالی
 فهم ایتر لیور دیلر سه بر سوال مقدره لازم کادیکه پس بومر تبه بخته لکه بالغ اولان رجالک احواله اطفال طریقت
 نیجه بالغ اولورونه وجهله کمال مرتبه سن بولور پس ارشاد الصبیان الشریعة و تعلیم الاطفال الطریقه بوییت
 مستطاب سوال مقدره یه جواب طریقله ادا پیور لر که بند دنیایی کس و آزاد اول ای اوغلان نیجه بر سیم وزره بند و مقید
 اوله سن ای بی اذعان عقل و عرفانک و ارایسه حضرت رحمانک رسولنه پیوردیغی حدیث قدسیدن معنی دان اولور سن
 وصیان مرتبه سندن قورتلور سن *** قال الله تعالی یا احمد لا تکن کالصبی فانه اذا نظر الی الایض والا حرا حبه *** بیت
 باز یجه ابست طفل فرب این متاع دهر *** بی عقل مردمانکه بد و مبتلاشدند (مثنوی) کبر بری بجزرادر کوزه
*** چند کنجد قسمت یک روزه *** ای صغر حائده فلان اگر بجزر ازاقی کمال حرصکدن کوزه وجود که دو کسل اکانقدر
 رزق صغار که اول روز مره اولان نصیبکدر پس هر کسک روز مره قسمتی (نحن قسمنا یومهم معیشتهم فی الحیوة
 الدنیاء *** آیتک مقتضاسنجه مرزوق و مقسومدر و اهل کلامک بر کسه نک رزقی بر آخر المز و اوده یا غمز و تلف اولز و برده
 قالمزدید کاری علمایه معلومدر فرضا طالب رزق موتدن هارب اولدیغی کبی رزقندن دخی هارب اولسه رزق
 البسته آفی بولور تبه کم جابر حضرت لری بوحدیث شریفی حضرت نبیدن روایت قیلور *** قال علیه السلام لو ان ابن آدم
 یهرب من رزق کما یهرب من الموت) لادر که رزقه کایدر که الموت *** بوی بویله بیلن قانع اولور و دام حرصدن نجات بولور
 مثنوی *** کوزه چشم حریصان پر نشد *** ناصدق قانع نشد پر در نشد *** حریصانک چشمی کوزه سی آب
 اموال و ارزاق الیه بر اولدی **(کما قال النبی علیه السلام لو کان لابن آدم وادیان من ذهب و فضة لا یبتغی الیهما ثالثا ولا یملأ
 جوف ابن آدم الا التراب) ناصدقکه قانع اولیه و قطرات بارانندن بر قاج قطره الیه اکتفا قیلیه درونی درله طولمدی
 کذلک درون صدق دخی اگر قانع اولز سه در معرفتله طولز و فقر و احتیاجدن نجات بولمز که قال علی کرم الله وجهه
 ورضی الله عنه فقیر کل ذی حرص غنی کل من یقنع پس هر ذی حرص فقیر الحالدر *** ولو کان ذامال و مر قانع غنی البالدر
 ولو کان بلا اعراض و لا اموال *** کما قال علیه السلام (لیس الغنی عن کثرة العرض انما الغنی غنی النفس اللهم ارزقنا
 غنی النفس و خلصنا عن الحرص والهوس و طهرنا عن العیوب والنجم) (مثنوی) در که راجاه ز عشق چلشد ***
 اوز حرص و عیب کای بالشد *** یعنی هر کس که جامه افانیت و نفسانیتی افراط محبت خدادن چال اولدی و لباس وجود
 موهومیسی عشقه فنا بولدی اول کسه حرصدن و عیبیدن بالکلیه بالاولدی زیرا باعث عیوب وجود پر ذنوبدر
 کما قال علیه السلام (وجود ذنب لا یقام به ذنب آخر) پس یقین وجود نفسانی دست عشقه چال اوله وجود حقانی**

بولور و هر عیوبدن و کلی ذنوبدن پاك اولور و زینا تنقای علت انتقای معلولی اقتضا قیلور پس معلوم اولسون كه مطهر
 قلوب انسانی و منزه کی عیوب نفسانی و طیب علل جسمانی و روحانی عشق در * مشنوی * شاد باش ای عشق خوش
 سودای ما * ای طیب جله علت های ما * ای بزم سودا سی جوق اولان عشق منزه شاد اول ای بزم جله علت های بزم طیبی
 ابدی آباد اول عشق جمیع علت های طیبی اولی نیجه ممکن اولور و بر سبب جواب بر صواب اولدر كه امر اض علی ایکی قسمه
 منقسم در بر قسمی جسمانی و بر قسمی روحانی در عشق بوا یکی قسمه دخی طیب روحانی در و توضیح معنی بوجهله
 اولور كه حضرت نبینك (البردة رأس كل داء) یور دینی حدیث موجب نیجه امر اض جسمانی اكثر كثر اكل و شربدن
 حاصل اولور عاشق اولان كسه ایسه اكل و شرب قیدندن قورتلور و بر هیز كار اولور و ایله اریجق (والحیة رأس كل دواء
 مفهومی بولور عشق امر اض جسمانی به دخی دوا قیلور و عاشق بدنی عشقه زنده اولوب حیات بولور نه كم زایجا
 هر بار خسته اولسه یوسنی كورسه صحت بولور دی و نمناك اولسه یوسنی اكسه شاد اولور دی * وضعف حالنده كورسه
 و یا اكسه بدنه قوت كلور دی نم اگر چه عشق تحافت و تحول و صغرت وجه و ذبول مانند ی آفتلار اراث ایلر ولیكن
 بوعلة حیات عشقه نسبتله عین صحت و محض انعمت و راحت در كمال صدر الدین فی شرح الاسماء الحسنی العاشق
 لا يزال فی حیاة طیبیه بشهود المأمشوق وهو الذنیم العشاق واعظم العیش عند كل مشتاق وان ظهر فی ظواهرهم
 آثار الاكلام فلا ینافی ذلك طیب خیاتهم فان الاكلام الجسمانیة لا تقابل نم الروحانیة فاللهجوب اذا رأى بلاء فی العشاق
 یحمل ذلك علی نفسه ونفس العشاق علی خلاف ما یتوهم هذا المحجوب * اما قسم ثانی كه امر اض روحانی در مثلاً
 اخلاق رذیه و افعال سیئه كه عشق بولور دخی طیب شافیدر و دوا ی كافیدر * اولاحب الدینا رأس كل خطیئة
 * حدیثك مقتضاستیجه حب دنیا كه جمیع معاصی به بادی و جله علل مغنویه بی حاویدر عاشق اولنده بولور و ثخوت
 و ناموس كه اكبر سیئه و بوسدر (لا یجتمع الكبر مع الايمان فی قلب واحد) مقتضاستیجه ایمانله كبر بر برده جمع اولور فكیف
 یجتمع مع العشق فافهم * مشنوی * ای دوا ی ثخوت و ناموس ما * ای توافلاطون و جالینوس ما * ای عشق بزم
 دوا ی ثخوت و ناموس سمن و ای عشق سن بزم افلاطون و جالینوس سمن جمیع اخلاق ذمیة دن بوا یکی صفی افراد
 بالذکر ایلرندن مقصود بودر كه شیطان بوا یکی صفت سیئه ملعون و مطرود اولدی ته كم جناب حق كلام مجیدنده
 نومعنائی بیان قیلدی شول وقتده كه جمیع ملائكة به اسجد و اخطابی وارد اولد قده کلیسی سجده ایدوب ابلیس اباه
 واستكبار ایلدی و جناب حق اكلیا ابلیس (ما منعك ان تسجد لما خلقت ییدی) دیو سجده ای تمامسندن سوال
 قیلد قده آدمی سفلی و كندونی عالی عدا ابلیس (خلقتنی من نار و خلقتنه من طین) دیكله حقه بختن سولادی چوق
 كسه لر دخی شیطان مأیوس کی كبر و ناموس صفتله مأیوس اولوب مظهر عشق اولان اهل یقیندن اعراض قیلوب
 انایت مر ضلر نه وانا خیر منه غرضلر نه مبتلا اولدیلر (اكر بوساحب دولتلك خدمت و صحبتلرین اختیار ایلسه لر دی
 بومر ضلردن صحت بولور لر دی جمیع امر اضدن عشقه پاك اولور لر دی * و زمرة حكما دن افلاطون و جالینوسی اراد
 ایلرندن نكته بودر كه * بری رئیس حكای اشراقیه و بری دخی رئیس حكای مشائیة در حكاء اشراقیه علم و حكمتی
 تصفیة درون و ریاضت بیرونله حاصل قیلنر و بلا قرأة و لا كتابه حكیم اولنلر در و حكای مشائیة علم و حكمتی ریاضتله
 تحصیل ایده میوب كتابت و قرآنله ملازمت ایدنلر و جالینوسن ركابنده كیدنلر در پس عشق بوا یکی حكیم کی هم صفوت
 و ریاضتله حاصل اولان علم و حكمتك استادی و هم كتابت و قرآنله وجوده كلان فهم و معرفتك معلم بر شادی و دخی
 امر اض صوریه و علل مغنویه نك طیب با سدادیدر * مشنوی * جسم خال از عشق بر افلاک شذ * كوه در رقص آمد
 و چالان شد * خاك دن اولان جسم عشق دن افلا كه كندی و آسمانه صعود ایددی حضرت مصطفاك صلی الله علیه
 وسلم جسم شریفی و ادریس و عیسی علیهما السلام بدن لطیفی کی معتزله طائفه می حضرت پیغمبرك علیه
 السلام یقظه حالنده حجرة امهائیدن خروج و آسمانه عروج ایلد كری نه انكار ایدر لر و حضرت عائشه فك بوقولنی تمسك
 ایدر لر * كما قالت والله ما فقد جسدر رسول الله ولكن عرج بروحه وعن معاوية مثله * اما جاهر علما و طوائف عرفا
 و فقهائونلر خلا قیدر زیر احلم حالنده فضیلت و نوم نأتمده مزیت یوقدر و آسمانه واقعه حالنده روحله صعود ایدن
 چوقدر با خصوص رسولك جسمله آسمانه عروج ایلسنه كتاب الله دخی ناطقدر * كما قال الله سبحانه و تعالی سبحانه
 الذی اسرى بعبده لیلا من المسجد الحرام الى المسجد الاقصی) و بو خصوصده چوق آثار صریحه و اخبار صحیحه واردر
 (ومن جملة الاخبار قال علیه السلام ینا انانی المسجد الحرام عند البیت اذا تانی جبرائیل بالبراق فخرجت به
 الى السماء آه اصبح واولی اولان اولدر كه معراج ایکی قسمدر بری جسمانی یقظه حالنده و بری روحانی نوم حالنده
 پس بوا یکی نوع اوزده اولان خبر لر دخی موفق وایکی قسم اولان طائفه دخی مصدق اولور و اما ادریس و عیسی

عليهما السلام ملا عجلایه جنس بتلری اولدیغنه نساء عشق خداوندرین دخی جسملرین کثافت بشریتدن بالایدوب
وقلب الافلاک جانیبه کیدوب (رأیت ادریس وعیسی فی السماء الرابعة) حدیثک مصداقجه انده سا کندرلر وکوه طورک
جالال اولمسی اولدرکه جناب حق کاتجلی قیلدقد مباره اولوب حرکت ورقصه کلوبه کی مکه وکی مدینه طرفنه
توجه ایدوب وکی دخی تحت الارضه کیدوب قیامتده سیر ایدر کجاری عن انس بن مالک قال قال رسول الله صلی
الله علیه وسلم لما تجلی ربه للجبل صار بعظمته ستة اجبل فوقعت ثلاثة منها بالمدینه احد ورقان وجراس ووقعت
ثلاثة منها بمکه وقطعة شاحت فی الارض وهی تسیر تحتها الی یوم القیامة * مشنوی * عشق جان طور آمد عاشقانه
طور مست وخرموسی صاعقا * بویت معرفت اساس سورقاعر افدما ولان بآیت کریمه دن اقتباس اولمشدر (قال
رب ارفی انظر الیک قال ان ترانی ولكن انظر الی الجبل فان استقر مکانه فسوف ترانی فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا
وخرموسی صاعقا * وقتاکم جناب عزت جلت قدرته وعلت تکمیل * ووعدا موسی ثلاثین لیله * مقتضاسنجه
اوبوز کون وکیجه وعده ایدوب بعد تکمیل ثلاثین یوم صومدن خلوف فم عارض اولوب مسوا کله دهان مبارک لکین
نطیب ایدوب لکن (خلوف فم الصائم اطیب عندی من المسک) مقتضاسنجه مذکور رایجه نک حصول یحیون واتمناها
بعشر فم میقات ربه اربعین) نصیله مشرف اولوب اربعین تمام اولدقد اول سلطان طور پر سرور وحبور اولوب
میقات حق واصل زنا تل اولوب کلام حق کوش ایدیمک مست ومستغرق عشق اولوب دیدیکه (وب) ای بنم ریم ارفی
بکا کوسترسنی (انظر الیک بنظر ایدم سکامذهب اهل سنت وجماعت اولدرکه حق من حیث الربوبیه کورمک جائزدر
زیرا بنی دن مستحلی طلب محالدر نه کم بیضاوی حضرت تلری بیورر * وفيه دلیل علی ان ربه الله جائز لان
طلب المستحیل من الانبیاء محال اما ارباب شهود ما بیننده بر سر دخی وارددر که بجن نور حق بوظاهر کوزنه استیلا
ایدوب بودیده بشرته ازل قابلیتی وبردکده چشم سرعین چشم سر اولوب ظاهر باطنک وباطن ظاهرک عینی
اولدقد بکوزله وجمع اعضا سیه حق مشاهدیه قادر اولور اما اهل ظاهر بومعنایه رانی دکالدر نه کم عبدالله
بلیانی بیورر * رباعی * تاحق بدو چشم سر نه بینم هر دم * ازبای طلب می نشینم هر دم * کوسند خدا بچشم سر
نتوان دید * آن ایشاندومن چنینم هر دم * قال ان ترانی (حضرت حق بیوردیلر که سن بنی البتیه کورمسن
معتزله انی تأید معناسنه المشردر اما خطای فاحشدر اهل تحقیق بیورر که سن بن اولدیغک حینیتدن بنی
کورمسن والا کذاکی ذاتکده وصفات وافعالکی صفات وافعالکده افتا قیلدقد رانی ومرتبی حقیقتده بن اولوب
غیرت واثینیت ما بیندن رفع اولوب ذاتی مشاهده قیلورم دیکددر برلر نه کم سید الطائفه جنید بغدادی بیورر
رایت ربی بری فقال من انت قلت انت تفسیر فاشانیده بومعنایه اشارت بیورر که حضرت موسی ایام
موعوده نک عشر اولنده افتای افعال ایدوب وعشر ثانیده افتای صفات ایدوب وعشر ثالثده افتای ذات
ایلدی اما ذاتدن بقیه ما قالوب * مع تلك البقیه مشاهده مراد ایلدکده کان جناب عزت (لم تجتمع المشاهده
مع تلك البقیه ولكن انظر الی الجبل) ولكن نظرا لیه سن جبل طوره تأویلی ای انظر الی جبل وجودک (فان استقر مکانه
اگر جبل طور مکانده مستقر اولور سه (فسوف ترانی) عن قریب سن بنی کورمسن تأویلی ای فان استقر وجودک
فی مکانه امکنت رؤیتک ایای وذلك من باب التعليق بالحال زیرا مادام که وجود باقی اوله مشاهده ذات میسر اولور
فلما تجلی ربه للجبل * وقتاکم رب موسی جبل طوره ویا جبل وجود موسی سیه تجلی ایلدیه (جعل دکا) ای مدکوکا
مثلاشیلا وجودله اصلا یعنی حضرت حق جبل طوری مدکوکا قیلدی تأویلی جناب عزت وجود موسی
موسایی مضعدل ومثلاشی قیلدی اعلم یا طالب الاسرار تجلی حق عبارتدر ظهور ذات وصفات وافعال الهیه دن
پس بونجلی اوج نوع اوزرینه اولدی تجلی ذاتدن مراد ذاتکی ذات حقه افنا بیکدر وبتجلی صفات وافعال ظهور
ایلنسه صفات وافعالک صفات وافعال حقه محو وفتا اولور پس جناب عزت تجلی ذات ایلدکده ذات موسی
مثلاشی اولدی (وخرموسی) ای سقط موسی عن درجه الوجود (صعقا) ای مغشیا علیه وفتا پس بویست شریفک
بآیت کریمه به تطبیق وتوفیق بوجهله در که عشق حق جمیع موجودات و تعینات و محکات و ملوناتک روح وروانی
کبیدرو امراض نفسانی وروحانیتک در مانیدر الحق بر بر تور جانیدر که جادات مرده به ابرسه زنده و نباتات
افسرده و پیر مرده به کذر قیلنسه فرخنده ایلر نه کم ابن فارضک بوکلامی حجت فارض ویرهان لامع ورامضدر * شعر *
ولو نضجوا من شأثری قبر میت * لعادت الیه الروح وانتعش الجسم * وان خطرک یوما علی خاطر امر * اقامت به الافراح
وارتحل الهم * پس نور عشق الهی طوری جاد ایکن حرکت کتوروب ووجود موسی موسایی لسه طایدوب
وجود موسی به حقانی اعطا ایدوب رؤیت رجائی به لایق قیلدی * مشنوی * بالی دمساز خود کرجه نمی *

همچونی من گفتنهای کفنی * بویتنک ما قبله مناسبتی سوال مقدره جواب طریقله اولور و بومخلده دخی قاعده
فصلی اقتضای اول سوال بود که وقتیکم جسم خالص عشقه افلاک عروج و کوه طور رقصه کلوب مقامندن خروج
ایلدیسه و عشق اشیانک جانی و کوه طورک روح و روانی اولدیسه بوعشق بزه دخی گفتارنی سوله و حقایق اسرارنی
شرح ایله پس یوررلر که کربن لسان حاله دمساز اولان یارمک لبینه مقارن اولیدم نی کی بن گفتنی اولان سوزلی
سویلردم و اسرار و حقایق عشقی شرح ایلردم ولیکن دمسازه جفت اولمق و همرازه مقارنت قیلمق سکوت
ایلمکی و یا خود عقل ادرالک ایلدیکی قدر سوبلمکی مقتضی اولور زیرا حکمت و معرفتی همراز اولینه سوبلمک حکمت
ظلم ایلمکدر * کما قال علیه السلام لا تعطوا الحکمة غیر اهلها فتظلموها ولا تمنعوها عن اهلها فتظلموهم (اسرار العشق
امانة الله والاولیاء امناء الله در بموجب * ان الله بأمرکم ان تودوا الامانات الی اهلها * امانتی اهلنه ویرن
اکاء * ونا اهل ونا محرمة ادا قیلان کراهدر پس بویتنی دخی عدم گفتاره علت اولمق طریقله ادا یوررلر * منوی * هر که
اواز همزبان شرجا * بی زبان شد که چه دارد صدنوا * یعنی اگر دمساز و همرازمک اغزنه مقارن اولیدم نی کی
نغمات عشقی تقریر قیلیدم لیکن عدم مقارنت یار عدم گفتاره سیدر زیر اهرشول کسیه که همزبان بدن جدا اولدی
اگر چه ضد نوا و صداد دخی طور سه بی زبان قالدی پس عالم اسرار دن اگر چه صد * کونه علم و عرفان و ابقانه کان
اولسه ده مادام که محرم و همزبان بولیه شرح و بیان قیلز فرضا شرح و بیان قیلسه ده نامحرم اندن حصه المز
و مستفید اولز انکچون اکثر عرفان طقه کلز * منوی * چونکه کل رفت و گلستان در گذشت * نشوی زان پس
ز بلبیل سر گذشت * یعنی چونکه کل کندی و گلستان یکدی اندن صکره بلبیلدن سر گذشت اشتیاز سن معنایی
چونکه کل کی اصحاب سبل کتسه و طالبان اسرار کل گذشت ایتسه و گلستان رغبت و بوستان محبتی دخی
کجه بلبیلان معرفت و نغمه سرایان باغ حقیقتک باشندن یکن احوال کوش ایتز سن تته کم بلبیل ترنم ایلمی
وقتیه می هون و منوط در گذشت مرشد دخی معارف و حکم سوبلمی مسترشد و مستمع طراوت هم و گلستان
دمنه موقوف و می بوطدر * کما قال علیه السلام ان الله یلقی الحکمة علی قلوب المرشدین بقدر هم المستمعین
* منوی * جمله معشوقست و عاشق پرده * زنده معشوقست و عاشق مرده * بویتنی مستطاب دخی سوال مقدره
جوابدر کان دیمک اولور که عشقک حقایق و اسرارن صورن و اهلیت و محرمیته مستحق اولان جمله اسرار عشقندن
برسی بودر که عالم عشقه اندینیت اولمز و عاشقه معشوقک مایینه مغایرت صغیر تته کم مرتبه احدیتده قاجبیت ان
اعرف دین و عرض محبت قیلان اول معشوق نهان ایدی پس الان عند شهود اهل العرفان کما کاندرو اول آن توان
و پوشان اوشاند * بیت * ان کان حسن بود و نبود از جهان نشان * قالان ان عرفت علی ما علیه کان * اعلم ان
المعشوق یجلی فی صورة العشق والعشاق المتکثرة بحجاب واستار الله معشوق الحقیقی فاذا نظرت الیه الحب بعین الحقیقة
لم تره حجابا الا وجوده الموهوم فاذا رفعت حجاب الایة لم تر غیر المعشوق کما قال المنصور * شعر * انت ام انا هذا العین
فی العین * حاشای حاشای من اثبات اتین * یعنی وینک اتی نیاز عنی * فارفع بفضلک انیامن البین * منوی * کر باشد
عشق را پروای او * او جو مرغی مانند بی پروای او * اول عاشقک که عشقه میل و هوس اولسه و بار عشقه طاقت و پروا
بولسه اول کسیه مرغی برکی قالدی وای اکالمر بطیر یجناحی الهمه والمحبته فوا سنج مر تبه اصله و کاخ و صله عاشق
جناح محبتله او چرو فیانی کثرتی و بودی بشریتی پروبال همتله بکرجناح عشق اولز سه برکسه جناهدن نیجه فقر و دست
محبت معاونت قیلز سه بر طالب باب نجاح و فلاحی نه وجهله آجر بلمکه مؤمن کامل اولیوب عمری نقصانده بکرج
کما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا یؤمن احدکم حتی یکون الله احب الیه من نفسه واهله وماله و سائر الناس اجمعین
* منوی * من چه کونه هوش دارم پیش و پس * چون نباشد نور یارم پیش و پس * بویتنی مستطابی دخی سوال
مقدره جواب اولمغله ما قبله مناسبتی اولور و اول سوال یت اولدن لازم کلور زیرایور مشلردی که اول کسیه نک که
عشقه میل و پروای اولمز و عشقندن نصیب المزاوول کسیه مرغی برکی اولدی و مبداء و معاد جانبینه پروا زایلکدن
قالدی پس عقل مقصود بالذات دلیل و هادی در دین طاقه نک لساتندن بر سوال لازم کلدی که اول سوال بودرا کر
پروبال عشق اولز سه جناح عقله پروا زاید و زو مبداء و معاد جانبینه قدم هوشله * کیده رز پس بویه دینره اول
حضرت کندی نفسلرین المحاض نصیح ایچون مایینه اذخال ایلیوب جواب با صواب و برر که ای عقلی مبداء و معاد
جانبینه پیشواطو تلو رانی هادی اتخاذا یتکله کندیلر فی ورطه غفلت وجهالتله اتلرین نه کونه عقل طور تر مبداء
و معاد جانبینه و نه وجهله هوشی رهبرایده رم مقصود و رم ادم طرفته چونکم یارمک نور عشقی و ضیاء هدایتی پیش
و یسمده اولیه و حضرت معشوق بی کندی به عشقه جذب قیلیه و نیجه قایلدر که خفاش عقل شمس حقیقی مشاهده

فيله و مور پر فتور فهم اول سليمان احدى بولي بوله اگر جناب وحدته عقل هادی اولور سه ده ینه نور حقه هادی اولور
 و مرتبه وصلت اول نور له بولور و پس اول نور له ادرال قیلور (کما قال صاحب التعرف معرفة العقل و هدايته الى الله
 ليس من ذات العقل بل بتعريف الله اياه و هدايته له و اتفاق مشايخ صوفيه دخی بودر که عقل حقه دلیل اولمز و اسرار
 ربوبیتی ادرال قیلور بر محدث شید را بنجی کندی کبی محدثی ادرال قیلور (کما قال ابن العطاء العقل آله للعبودية لا للاطلاع
 علی اسرار الربوبية * پس معلوم اولدیکه بر کسه مبداء و معاده و وحدت و کثرته عقل طوته من تا نور خدا اکا هادی
 اولمیخجه و عقله بر معنی ادرال آید من تاحق اکا هدايت قیلمیخجه * مشنوی * عشق خواهد این سخن بیرون کند *
 آینه غماز نبود چون بود * یعنی ای عقلی مقتضی ظهور کلام و مرید صدور معنی و مراد دین عقلا تحقیق بونی بوله
 بیلکه عشق اقتضا ایلر عقل دکل که بوا آینه جانده نمایان اولان وجوه کلام بیرون اوله و ظهوره کله و کتابلده قاله
 و ارشاد قیلله عشق مقتضای ظهور معانی در کما کان شأنه فی الازل کما اخبر الله عن حبه الازل بان قال کنت کثیرا محفيا
 فاحببت ان اعرفی (پس اولابو کلمات عالمک بطوندن ظهوری حب ازلی اقتضا ایدوب و تقس رحمانی واسطه سبیلله
 ظهوره کلوب صحائف کونده موجود اولدی پس انسان دخی بر کون جامع و نسخه الهی در اول عشق ازلی استر که
 آنک در و تنده مستور اولان وجوه معانی نفس انسانی واسطه سبیلله ظهوره کله و حقایق اسرار طالع عیان اوله
 تا طالب و عاشق حقیقت عشق ندریله و معشوقی نه یوزد ندر بوله پس آینه جان مصفا اولیجی و زنگار ما سوادن چلا
 بولیجی وجوه معانی و رخسار حقایق انده نمایان اولمغه چاره یوقدر هر نه یوز که عالم غیبیدن کورینور البتته آینه جان
 آتی غماز اولور زیرا آینه غماز اولمق نیجه اولور * مشنوی * آینه جانست از ان غمازی * زانکه زنگار از رخسار
 ممتازی * بویست مستطابی دخی سوال مقدره جوابدر کان دیمک لازم کادی که بوا آینه جان خود هر انسانده واردر
 پس نیچون عشق بزم آینه من ده صور معانی اظهار قیلور و جائز آینه سی بو کونه اسراری نیچون غماز اولمز جواب
 با صواب بودر که ای سوال کننده سنک بحالک آینه سی اول جهتن غماز از دکلدر که آنک رخندن زنگار ما سوا
 ممتاز دکلدر پس آینه جان و مرآت جنانکه با صلنسه انده صور معانی کور لمکدن فالور و مصلقه ذکر الله ایلله اکا جلا
 و بر مک لازم اولور (کما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان القلوب تصدء کما یصدء الحديد قالوا وما جلا و هیا
 یا رسول الله قال ذکر الله زنگار دلی بالآینه که ذکر الله دن اولی بر مصلقه اولمز (کما قال علیه السلام ان لکل شی صقالة
 و صقالة القلوب ذکر الله) واللهم کمالیله ذکر آینه که بادی بروی مری هادی نک وجودندن اعلا کسه اولمز
 (کما قال علیه السلام ان الله عبادا اذروا ذکرا لله) پس آینه جان پالک اولمی نفس سقامت معنویه دن
 صحت بولسنه موقوفدر و نفسک اصلاح و صحتی لقاسی رؤیت الهی اکدر ان طیب الهینک صحت و تربیه سنه
 مریوط و مری هوندن پس جانک صافی اولمی و نفسک سقامت معنویه دن خلاص اولوب صحت بولمی بروی
 صادق و طیب حاذق کسنک صحت و تربیه سنه متوقف اولدیه بو حکایتی تفهیم السالکین و تعلیم الاطالیین
 ایراد ایدر لر تا کم صورت حکایه دن طالب اولنر مراده واصل اوله لر و نفسک اصلاحی بولنی بیلله لر (داستان
 عاشق شدن پادشاه کنیز کی را * و خریدن پادشاه اورا * و رنجور شدن کنیزک و تدبیر پادشاه در معالجه او) مشنوی
 بشنوی دای دوستان این داستان * خود حقیقت نقد حال ماست آن * ای دوستان حقیقت بو حکایتی کوش ایدک
 خود فی الحقیقة او داستان بزم حالمز در زیر ابو حکایه دن مال و مقصود بودر که (مثنوی) بودشاهی در زمانی پیش ازین
 * ملات دنیا بودش و هم ملک دین * جسد خلق اولمز دن حقیقتده اول بر پادشاه روح واردی ملک دنیا و هم ملک
 دین یعنی سعادت دارین آنک وجودنده موضوع ایدی (مثنوی) اتفاقا شاه روزی شد سوار با خواص خویش
 از بهر شکار * اتفاقا پادشاه روح بر کون کندی خواصیله یعنی قوای علیه و علیه سبیلله اسب همت و عزیمته سوار اولوب
 شکار معرفت ایچون مرآت وجودی سیر ایلدی (مثنوی) یک کنیزک دیدش بر شاه راه * شد غلام آن کنیزک جان شاه
 پس گذرگاه خواص و عوام اولان شاه راه دنیا به کلدکده روح حیوانی کنیز کن کوروب و آنک لطافت و ملاحظت
 مشاهده قیلوب در حال جان شاه آنک اسیر و غلامی اولدی (مثنوی) مرغ جانش در قفس چون می طپید * داد مال
 و آن کنیزک را خرید * آنک جانی مرغی قفس تنده چونکم طبطباب و اضطراب قیلدی پادشاه میل و محبت مالی
 اکاروبوب آتی تحت تصرفنه الدی (مثنوی) چون خرید او را و بر خوردار شد * آن کنیزک از قضا بیمار شد *
 چونکم شاه اول کنیز کی الدی و بر خوردار اولدی ولیکن کنیزک نفس قضایله بیمار اولدی و غیره محبت واسطه سبیلله
 شکوفه جمالی صولدی معلومدر که هر زمان انسانک مرادی حاصل اولمز و هر کس کیف مایشاه مقصودینه واصل
 اولمز (مثنوی) آن یکی نخواست و پالانش نبود * یافت پالان کرک تحریر در بود * مثلاً اول بر کسه مر کب

جسمانی طوئدی انک بالان نعمت دنیوی می اولدی چونکه نعمت بالان دنیوی بی بولدی کرک موت و سبع سقامت
 مرکب تنی قایدی * مثنوی * کوزه بودش آب می نامد بدست * آب را چون بافت خود کوزه شکست * بر مثال آخر
 دخی بو خصوصه سیورر که بر کسه نیک کوزه وجودی و ارادی زلیکن الله آب مقصودی کلدی چونکم آب مقصودی
 بولدی خود کوزه وجودی شکست اولدی * مثنوی * شه طیبیان جمع کرد از چپ و راست * گفت جان هر دو در دست
 شمس است * و الحاصل روح سلطانی روح حیوانینک بو بیمار لغت کورد کده بین و شمالدن علماء مقلدین و مشایخ
 مزورین جمع ایلدی و بونلری مصلح نفس قیاس ایدوب هر ایکیز لک جانی سزلک الیکز ده درد یوب سویلدی * مثنوی *
 جان من سہلست و جان جانم اوست * درد من و خسته ام درمانم اوست * اکمال تعشقندن کندی حیاتی سہل
 عدا ایلدی و بونلر دیدی بنم جانم سہل در بنم جانم جانم جانم * هر قننی حکیم که سزلردن بنم جانم منزله سنده اولان تقصیر درمان
 درمان کرد هر جان مرا * برد کج و در و مرا جان مرا * هر قننی حکیم که سزلردن بنم جانم منزله سنده اولان تقصیر درمان
 قیلدی اول اور بنم کج قلبی و در ارادتی و مرا جان اختیار می دیو سویلدی پس بو طائفه کند یلری مصلح و مر بی زعم
 ایلد کارندن * مثنوی * جله گفتندش که جانبازی کنیم * فهم کرد آریم و نبازی کنیم * پادشاه جله سی دید یلر که
 جانباز لک ایدم لازم کور سه فهم جمع ایدوب اسباز لک یولنه سکیده لم دید یلر * مثنوی * هر یکی از ما مسیح عالمیست
 * هر ارم را در کف ما مر همیست * و بزدن هر بر مر مسیح عالم و حیای بخش بنی آدم در دود عوا ایلد یلر هر ارم ایچون بزم
 المزده بر مر هم وارد رسو یلد یلر * مثنوی * کر خدا خواهد نکفتند از بطر * پس خدا بخودشان بخیز بشر * و کبر لردن
 انشاء الله دیمد یلر خدای متعال دخی بونلر بشر یلر نیک عجزنی کور ستردی پس انسانه لازم و واجبدر که اولابر کاره
 باشلد قدہ بن بونی اشلم دیمه مکر انشاء الله دیمکله نه کم حضرت حق حبیبینه تنبیه و عبادتہ تعلیم ایدوب سیورر لک
 (ولا تقولن لشيء اني فاعل ذلك غدا الا ان يشاء الله) حضرت سلیمان علیه السلام دخی ترک استئنا ایلد یکچون
 جناب حق اے عجز بشر یلر یلر دیک حدیثله تا بدرتہ کم صحیحینده وارد اولدی (عن ابی هریرة قال سلیمان
 لا طوفن الیله علی تسعین امرأه کلھن تأتي بفارس یجأھد فی سبیل اللہ فلم یقل ان شاء اللہ فطاف علیھن فلم یحمل
 منھن الا امرأه واحدة جاءت بشق رجل وایم الذی نفس محمدیدہ لوقال ان شاء اللہ لجاهد وافی سبیل اللہ فرسانا جعون
 پس معلوم اولدیکه هر شیده استئنا ایلک لازم و واجبدر ولیکن استئنادن مر ادا نیق قولله اولان استئنا دکار بیلک
 استئناک معناسی و حقیقیله متصف اولقدرا کر لفظا استئنا بی تارک اولسه معنی قلبی حاضر قیامد رتہ کم سیورر لک
 * مثنوی * ترک استئنا مر ادم قسوتیست * فی همین گفتن که عارض حالتیست * مر ادم فتح میله ده جائزدر قسوت
 محله غفلت دخی نسخه در تقدیر معنی ترک استئنادن مر ادم بر قسوت قلبدر یعنی اللہک معرفتندن و حول و قوتندن
 مرده و بزم مرده اولق و فسرده قالمقدرو خسه همان اول عارض اولان حالت دکار ما شمع می فتح میم ایلد مر ادم اوقیوب
 ترک استئنا آدم ایچون قسوتدر دیمکله حضرت آدمه بومعنی جائز اولزدیمش و اولاد آدمه آدم دیمک جائز دکار
 دیوبعض دلایل ضعیفه ایراد ایلشد در ککه کلامنک ضعیفی قوت عقلی اولان کسبه قتی روشن و واضحدر قلبنامل
 مثنوی * ای بسا ناورده استئنا بگفت * جان اوباجان استئناست جفت * ای چوق کسه اگر چه انشاء الله دیمکی
 گفت ولسانه کتور محمدرو لیکن اول کسه لک جانی استئنا ب جفت اولشد رجان استئنا توحید افعالدر و توحید افعال
 بو حدیثک مفہومیدر که سیورر لک (اللهم لا مانع لما أعطیت ولا معطي لما منعت ولا اراد لما قضیت ولا مبدل لما حکمت
) ولا یتفع ذالجد منک الحد (یعنی مانع و مضار و نافع الله ایدوکن بیلک جان استئنا در و توحید افعالدر و دخی
 ما شاء الله کان و ما لم یشاء لم یکن شینا) حدیثک معناسی بولق جانی جان استئنا ب جفت قیلقدرد * مثنوی * هر چه
 کردند از علاج و از دوا * کشت رنج افزون و حاجت ناروا * پس اول بر کبر اولنر کبر لک بی (نسوا الله فانسیهم
 انفسکم) صدقچه جان استئنا ب بلکه لفظ استئنا بی او نودوب الله تعالی ده بونلر نفس لک نافع اولان شینی انسا ایدوب
 کنیزک نفس حقنه هر نه کمال جدن و دوا دن ایلد یلر سه نافع اولیوب انک رنجی زیاده اولوب بونلر حاجتی ناروا اولدی
 مثنوی * آن کنیزک از مرض چون موی شد * چشم شه از اشک خون چون جوی شد * و اول کنیزک نفس طیب
 حاذقه و مر بی صادق و برمد یکندن مر ضدن ترار و تخیف موی کی اولدی پادشاهک کوزی قانلو باشند ابرمق کی
 اولدی یعنی روح سلطانی نفسک بو حالتن کوروب بمبالغه ایه کر یه قیلدی * مثنوی * از قضا سر کنکین صغرا فرود
 * و روغن بادام خشکی می نمود * قضای الهیند سر کنکینک خاصه سی دافع صغرا اولق ایکن زیاده ایلدی بادام یاغنک
 خاصیت طبیعیه سی رطوبت و یزملک ایکن بیوست کور ستردی * مثنوی * از هلیله قبض شد اطلاق رفت * آب آتش را
 مدد شد همچونفت (هلیله دیکلری معروف ملین دارودن قبض واقع اولدی اطلاق کندی یعنی برعکس اولوب

لیفت زائل اولدی آتک خاصیتی دفع حرارت و عطش ایکن آتش درونه معین اولدی نفت یاغی آتسه معین اولدی کبی
 بویتلرده مذهب طبیعیه ده اولنله و یا خود آنلر مذهبیه میل قیلنله قبیله و تعریض وارد رزیرا طبیعیه مذهبیه
 اولان حکماک اعتقادی بودر که هر شینک تأثیری مستقلا کندی طبیعتندردیر و مؤثر حقیقیدن غافل اولور
 پس بعض زمانده حکیم مطلق بعض شینک خاصیتی ازاله ایلمر مثلاً مرکبیینک خاصه سی مزیل صغرا ایتمک ایکن
 و بادام یاغنک خاصه سی دفع یبوست قیلق ایکن و هلیجک خاصه سی لیفت و یرمک ایکن و آتک خاصه سی دفع حرارت
 قیلق ایکن خاصیتلری زائل اولور و طبیعتلرینک مقتضاسینک خلاقی اوزره عمل قیلور پس مذهب طبیعیه باطل اولور
 زیر هر شیء بطبعه مؤثر ایشارایسه طبعنده یابس اولان مرطب اولمزدی و مرطب اولان دخی یبوستی زیاده قیلزدی
 و ملین اولان قبض و یرمز و قابض اولان لیفت ایر کورمزدی پس معلوم اولدی که هر شیده مؤثر حقیقی خدای تعالیدر
 اشیا دکلی و الله اعلم (ظاهر شدن عجز حکیمان از معالجه کنیزک بر پادشاه و روی آوردن بدرگاه خدا و خواب دیدن پادشاه
 بمشروعی را و یافتن طبیب الهی و حاصل شدن مراد او * مثنوی * شه چو عجزان حکیمان را دید * پابرهنه جانب
 مسجد دوید * پادشاه چونکم اول حکیم را که عجزی کوردی یعنی کنیزک مر ضنه علاج ایلمکده آنلرک عدم قدرتی
 مشاهده قیلدی یالن آتی مسجد جانبیه بلدی یعنی خلع نعلین ایلدی که عند التحقیق متوجه الی الله اولان سالک
 پابرهنه اولمقدن مراد خلع نعلین دنیا و آخرت قیلقدرد و یا خود نعلین جسمانیت و روحانیت خالق اولمقدرد و محو و فنا
 مرتبه سنی بولمقدرد و یا خود کما اشار المشیخ الی هذا المعنی فی قوله تعالی (فاخلع نعلیک انک بالوادی المقدس طوی
 قال فی تفسیر الغرائب ای اخلع هملک لاهلک و لغنک و اخلع حب الدنیا و حب الاخرة عن قلبک و لهذا قال صلی الله علیه
 و سلم الدنیا حرام علی اهل الاخرة و الاخرة حرام علی اهل الدنیا و هما حرامان علی اهل الله * مثنوی (رفت در مسجد سوی
 محراب شد * سجده گاه از اشک شه پر آب شد) مسجد ایجره کندی محراب جانبیه متوجه اولدی سجده گاه پادشاهنک
 کوزینک باشندن پر آب اولدی یعنی وافر بکا ایلیم و اغلدی بونده اشارت وارد در شول معنایه که بر کسه مضطر اولسه
 و حضرت حقن بر مرادی رجا قیلسه مسجد جانبیه کیده و قبله به متوجه اوله و حضرت حقه بکا و تضرع الیه سجده
 ایده دعا سنک استجابته بوصفتلر وسیله اولور * مثنوی * چون بخویش آمد ز غرقاب فنا * خوش زبان بکشد
 در مدح و ثنا * چونکم اول پادشاه غرقاب فنادن کندی به کلدی یعنی مرتبه محو و فنا کادی حضرت حقه
 مدح و ثنا ایلکده زبانی خوش اجدی زیر حضرت حق حمد و مدح اولغنی سور (کما قال علیه السلام ان الله یحب
 ان یحمد) و عبادندن کندی به ثناء جیل قلمغنی طلب ایلمر (کما قال الشیخ الاکبر فی الفصوص ان الحضرة الالهیه تطلب
 الثناء الجمیل من عباده) و لهذا تقدیم مدح و ثنا استجابت دعایه شرط اولمدر * مثنوی * کای کینه بخششت ملک
 جهان * من چه گویم چون تو میدانی نهان * ای وهاب مطلق ملک جهان سنک کینه بخششکدر بن نه سوله بم
 چونکم سن نهانی یلور سن و قلمده اولان اسرار اوله و آخر عالم اولور سن * مثنوی * ای همیشه حاجت مارا پناه *
 بار دیگر ما غلط کردیم راه * ای دانا بزم حاجتزه پناه اولان اله و ملجاء و ماوی اولان پادشاه کبر و بر بولی غلط ایلدنه یعنی
 سنک کبی کریم و رحیم و علیم و حکیم و هابدن رجا ایتمکی قویوب عاجز و محتاج اولان حکیملردن دوا و شفایابی ایلدنه *
 مثنوی (لیک گفتی کرچه میدانم سرت * زوردهم پیدا کنش بر ظاهر * الهی اگر چه یوردل بن سنک سرکی یلورم
 و سنک درونکه و ما فی الضمیر که عالم اولورم) (کما قال الله تعالی) وان تبهر بالقول فانه یعلم السر و اخفی) و لیکن سن ای بنده
 علی الفور اول سرکی ظاهر لسانک اوزره ید الیه و آتی بکا دعایره اشکاره سوله (کما قال الله تعالی) ادعونی استجب لکم
 * مثنوی * چون بر آورد از میان جان خروش * اندر آمد بجز بخشایش بچوش * چونکم پادشاه میان جانندن
 و درون جنساندن خروش کتوردی و نیاز و تضرعی مرتبه کاله یتوردی خدای تعالینک عطا و بخشایشی دریایی
 جوشه کلدی و انک دعا سن قبول قیلدی * مثنوی * در میان کره خوابش در بود دید در خواب او که پیری رفته و د
 اول پادشاهی کره میانده ایکن نوم قایدی واقعه ده کوردیکه اکابر پیروز کور ستردی * مثنوی * گفت ای شه
 مرده حاجات رواست * کر غریب آیدت فردا زماست * اول پیر پادشاهه ایتدی ای پادشاه بشارت سکاسنک حاجتک
 روادرا کر سکایارین بر غریب کلور سه اول برزنددر * مثنوی * چونکه ایذا و حکیم حاذقست * صادقش دان
 کوامین و صادقست * چونکم اول غریب سکاکه بونی بویه بیل که اول حکیم حاذق در آتی صادق بیل که اول امین
 و صادق قدر که شایسته کذیدن اول مبر او مقدسدر * مثنوی * در علاجش بحر مطلق رایین * در مزاجش قدرت حق را
 بین * انک علاج و تریسه سنده سن بحر مطلق کوریعی سبی ادرالک ناسدن خفی اولان صنع مطلق انک علاجنده
 کور بحر سبی عیون ناسدن خفی اولان شیشه دیر لر آنک من اجنده قدرت حق کور که فی یسم و بی بصیر و بی عشی

و بی بیطش حدیثش مقتضای سجد اول حقه سبع و بصیر و حق الیه قوی و قدیر در * مثنوی (چون رسید آن وعده گاه
 و روز شد * افتاب از چرخ اختر سوز شد * چونکم اول وعده نک وقتی یقشدی و روز اولدی آفتاب چرخ جانبدن
 اختر سوز اولدی یعنی شعنه نوریه کواکبی محو قیلدی * مثنوی * بود اندر منظره شه منظر * تایید آنچه
 بنزدند سر * پادشاه منظره ده یعنی قصر نک پنجره سنده بود واقعه نک ظهوری ایچون مترقب و منتظر ایدی تا کم کوره
 اول غریب و عجیب اولان پیریکه اکسیرنده کوستردیلدر سر تقدیرنده اولور * مثنوی (دید شخصی فاضلی پر مایه
 آفتابی در میان سایه * پادشاه کوردی بر فاضل پر مایه بر شخصی مثلاً سایه مایینده بر آفتاب ایدی یعنی سایه
 جسمک میآئنده بر آفتاب معنوی و نور الهی ایدی جسد شریفی مانند فی روح لطیفی آفتاب عالم طی کبی ظهوره
 کلدی * مثنوی * می رسید از در زمانند هلال * نیست بود و هست بر شکل خیال * اول فاضل پر مایه اولان شخص
 ایرادن ایرشدی هلال کبی هلال کبی اولسی نور آیتنه و کثرت ریاضتدن تحافت جسمنه اشارت اولور بحسب الظاهر
 یوق ایدی دیده نامدن مرتبه می مخفی اولدی اعتباریه اما بحسب الباطن خیال شکلی اوزره وارایدیکه خیال اگر چه
 بحسب الظاهر یوقد ولیکن بحسب الباطن وارد مثنوی (بیست و شش باشد خیال اندر روان * توجهانی بر خیالی بین
 روان * روح روان ایچره قوت خیالی یوق کبی اولور لیکن سن جهانی بر خیال اوزره جاری و روان کور که خیال جمیع
 جهانده متصرف ذرا کابر و اساطین اولیا و مشایخ عرفا عالم مثاله مسمی بر عالم اثبات ایدوب بیوررلر که عالم اجسام
 مادیه و عالم ارواح مجرد ماییننده بر عالم وارد که اجسام کثیفه دن لطیف و ارواح لطیفه دن کثیف قابل تجزی
 و انقسام اولقده اجسامنه مشابه و هیولی و صورتدن مجرد اولقده ارواحه مساویدر و هر شیکه بوعالمده موجود در
 البته انک مثالی اول عالمده مشهود در یا صورتی متحد اولقده غله ته کم صونک مثالی عالم مثاله سودا و له و اخلاق مر ضیه
 و اعمال صالحه نک مثالی بساتین و ریاحین و غار و انهار لاده للشاربین و اخلاق رذیه و اعمال سیئه نک مثالی
 ظلمات و غیاهب و حیات و عقارب و غساق و غسین اولور پس ارباب سلوک بومقامی ایکی قسمه منقسم ایشلدر در
 عالم ارواحه تعلق جهتندن خیال مطلق و عالم مثال دخی دیرلر و عالم اجسامه تعلق طرفندن عالم خیال مقید دیرلر که
 یوناسک وجودنده اولان خیالات و دخی عالم رویاده کورد کبری خیالاتدر * مثنوی * بر خیالی صلحشان
 و جنکشان * و زخیالی نغرشان و تنکشان * بر خیال اوزره در بو خلقک صلی و جنک کبری خیال اندر بو خلقک نغری
 و عیب و تنکی * مثنوی * ان خیالاتی که دام اولیاست * عکس مه رویان بستان خداست * بویست مستطابی سوال
 مقدره جوایدن کان دیمک لازم کلدیکه جمیع عالمک صلح و جنکی بر خیال اوزره و جمله خلقک نغری و تنکی بر مال اوزره
 اولیجق پس اولیا الله دخی زمرة عالمیان کبی بو خیاله مقید لر میدرانلری بوجه دن اخراج ایدوب بیوررلر که
 اول خیالات ککه اولیا الله دامی و زما میدر بستان خدا نک مهر و لری نک عکس میدر بستان خدا دن مراد مرتبه
 واحدیت اوله اشجار و ثمار و اسماء و صفات مقام اولدیغی ملائسه الله و بومرتبه واحدیت بستانک مهر و لرندن مراد
 اسماء و صفات اولور و بومهر و یان اسماء و صفاتک عکسی تجلیات صفاتیه اولور و اولیه اولیجق معنی بستان خدا اولان
 مرتبه واحدیتک مهر و لری نک تجلیاتی که بوعالم خلقنه نسبتله خیالات کبیه در اولیا نک دامیدر دیمک اولور و جمیع انبیا
 و اولیا به تجلیات الهیه نک دام و زمام اولسی خود محقق در و یا خود بستان خدا دن مراد مرتبه اعیان ثابته اوله که
 فی الحقیقه نظرگاه خدادر مهر و لرندن مراد انبیا عظام اوله که نفس الامرده الله نوریه منور در و عکس لرندن مراد
 انلردن ظهور ایدن علوم و احکام اوله بو تقدیر جهمع معنی بستان خدا اولان اعیانک مهر و لری که انبیا عظام در انلر
 عکس لری که انلردن ظهور و صدور ایدن علوم و احکام در اولیا به دامد و زیر اهر ولی البته بر نینک قدمنده و بر رسولک
 شرعنده در اولیه اولیجق مقید دام علوم و احکام انبیا و لری صحیح اولور و بوعالم و احکامه خیالات اطلاق اعراض
 اولدیغی جهتندن اولور و الله اعلم * مثنوی * آن خیالی را که شد در خواب دید * در رخ مهمان همی آمد دید *
 شول بر خیالی که پادشاه واقعه ده کوردی اول مهمان غیبینک رخنده ظاهر کلدی و مثل فلق الصبح رؤیاسی
 بعینه واقع اولدی زیر انصویرات خیالیه ایکی قسمه منقسم در بر قسمی اولدر که صور خارجیه به مطابق اولمیه
 و بوقسمه تعبیر واقع اولور و قسم ثانی اولدر که مطابق اوله شول شیکه انک صورتی تصویر اولمیشدی خارج خیالده
 یعنی اول صور خیالیه نک خارج خیالده اولان صور محسوساته مطابقی اولان قسم اندن کشف دیمکله
 و امور غیبیه اطلاع دیمکله تعبیر اولور و تأویل و تعبیریه محتاج اولمز ته کم حضرت رسولک علیه السلام
 بغض واقعه سی کبی (کاذک فی القرآن لقد صدق الله رسوله الرؤیا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله
 آمنین محلقین رؤسکم و مقصرین) پس حضرت رسول قبل الخروج الی الحذیمه واقعه ده کند و بی اصحابیه مسجد

حرامه امن اوزره باشلرین قازیدر اولد قلمی سالدده داخل اولور ووردی پس هجرتدن التی میل صکره بعینه ظهوره
 کلوب بومنوال اوزره داخل اولد یلر پس اول حضرتک اکثر کوردیکی بوقیلدن اولوردی ته کم حضرت عایشه دن
 هر ویدر که یوردر (اول مابدی به رسول الله من الوحي الرؤيا الصادقة فكان لا يرى رؤيا الا خرجت مثل فلق الصبح
 كما يناتفصها في شرحنا في نقش القصص في فص الاحصاقية * مثنوی * شه بجای حاجبان در پیش رفت *
 پیش آن مهمان غیب خویش رفت * پادشاه زیاده خط و سرور زدن حاجبیرینه قارشو ایلر و کندی واکا استقبال
 ایدی و اول مهمان غیبینک اوکنه بنفسه کند یسی کندی * مثنوی * هر دو بحری آشنا آموخته * هر دو جان
 بی دوختن بردوخته * هر ایکسی اشنالقی اوکر تمش بر بحر ایدی یعنی پادشاه ظاهر علمینک بحری و مهمان غیبی باطن
 علمینک بحری ایدی و بحرین عظیمین از لایه بری بر یله اشنالقی اوکر تمش ایدی اول حینده صورت عالمنده دخی اشنالقی
 مینسراولدی هر ایکسی جان بحسب الظاهر دکل کسرت عالم معناده بری برینه دکلش اولدی و بری بر یله اتحاد و ابتلا ف
 قیلدی که ارواح اتحاد و ابتلا فی بدن عالمه کلمزدن اول عالم ارواحده واقع اولمشدر (کما قال صلی الله علیه وسلم
 الارواح جنود مجنده فما تعارف منها ائتلف وما تنافرت منها اختلف * مثنوی * کف معشوقم تو دوستی نه آن *
 لیک کار از کار خیزد در جهان * پادشاه مهمان غیبی به بگونه ادب اوزره خطاب ایلوب دیدی بنم معشوقم سن
 ایدل اول کینزلد کل ایدیکه الجواز قنطرة الحقیقتدرو لیکن بوجهانده کار کاردن فالقرب یعنی برایشدن بر آرایش
 حاصل اولور * مثنوی * ای مرآتو مصطفی من چون عمر * از برای خدمت بندم کمر * ای پیرو فاسنی بکا مصطفی
 کبی سن و بن سکا عمر بر صفا کبی ام سنک خدمتکدن اوتری بن کمر بغلام یعنی سنک خدمت ارادتک ایچون مراد
 شریفک اوزره سکا خدمت قیلورم ته صکم حضرت عیسی علیه السلام صلی الله علیه وسلم ایمان
 کتوردی و اول حضرت اکایمان واسلامی تلقین ایدوب احسان کرین مر سبسته یوردی و حضرت عمر رضی الله عنه
 اول حضرتک شرع شر یفته کالیه خدمت ایدوب دین مبینک ظهوره کلمسینه سبب اولدی و بی نهایت خدمت قیلدی
 (از خداوند ولی التوفیق در خواستن توفیق رعایت ادب در همه حالها و بیان کردن و خامت ضررهای بی ادبی)
 * مثنوی * از خدا جویم توفیق ادب * بی ادب محروم * کشت از لطف رب * بومخل توفیقک ولی و صاحب
 اولان خداوندن جمیع حاللرده ادب رعایتی ایچون توفیق طلب ایلکده در وادب سزل و خامت و شامتک ضرر لر بی
 بیان ایتک محکمه در توفیق حق تعالی حضرتی عزاسمه عبد فی کندی نیک رضا و محبتی اولان طرفه سوق ایلکدر
 صلاح و عبادت و عشق و محبت کبی * مصرع * از خدا جویم توفیق ادب * خدا دن ادب توفیقنی طلب ایده لم تا کم
 توفیق الهی ایله دایره ایدن خارج بزدن بی ادبانه و کستخانه کار صادر اولمیه ادب جمیع اخلاق حیده نک
 حصولدن عبارتد ز بر تحصیل شریعت و تکمیل طریقت ادب له نمکدر (شعر) ادب و النفس ایها الاصحاب * طرق
 العشق کالها آداب * ادب سرمایه سعادت دارین ایدیکنی اشعار و تنبیه ایچون سرور کائنات علیه افضل الصلوات
 یور مشلدر که (ادبی ربی فاحسن ادبی) معنای شریفی ربم بی تأدیب ایلدی و ادم کوزل ایلدی دیک اولور پس سالک
 لازمدر که اول حضرتک ادبیه مؤدب اوله ز بر اسلوله و تصوف دید کلمی همان محض ادبدر ته کم ابوحنض کبیر
 یور لر تصوف کله ادب و لکل وقت ادب و لکل حال ادب و لکل مقام ادب و ذوالنون مصری حضرت قاری یور لر که
 علمینک بالادب ظاهر او باطنا فا اساء الادب احد باطنا الا عوقب باطنا ولا اساء ظاهرا الا عوقب ظاهرا پس سالک
 کر کدر که اهل دل حضورنده باطنی مؤدب و اهل صورت قننده ظاهری مؤدب اوله تا کم طریقت و شریعتنه مخالف
 ناشایسته وضع ایتکله عقابه مستحق اولمیه بی ادب محروم کشت از لطف رب زیر ادب سزایکی عالمده یله لطف الهیدن
 محروم اولدی و ایمان و حیا لباسندن هریان قالدی کما قیل * بیت * ادبدر کیشینک دایم لباسی * ادب سز کیشیلر
 غریانه بکرن (بیت) مایه دولت اید ادبست * پایه عزتی خود ادبست (مثنوی) بی ادب تنهانه خود را داشت بد * بلکه
 آتش در همه آفاق زد * ادب سز یا لکز کند یسی بد طوعندی بلکه جمیع عالمه آتش اوردی یعنی ادب سز یا لکز کند یسی
 مبتلای بلای دارین ایتدی بلکه نیچه کسه بی دخی اضلال ایلدی و اناک شامتی و و خامتی خلق عالمه سرایت قیلدی
 کما قال الله تعالی فی سورة الانفال) و اتقوا قننه لا تصیبن الذین ظلموا منکم خاصة) یعنی ای مؤمنلر سز بر هیذا یلک شول
 بلیه و عذابدن که خاصة سز دن ظالم اولان کسه لره اصابت ایلز بلکه ظالمه و غیر ظالمه عام اولور پس ظالمک شامتی
 غیر ظالم اولنلره دخی سرایت قیلور (ولهذا قال الله تعالی ولا ترکوا الی الذین ظلموا منکم النار) پس ظالملره میل
 قیلان و ظلم ایچنده اولنلره نزول قیلان عذاب مبدل اولور و ظلمه بوجهتندن آفاقه آتش اوزر * مثنوی * مابده
 از ایمان در می رسید * بی صداغ و بی فروخت و بی خرید * مابده بر مقتضای (واتر لنا علیکم المن والسکوی) اسماعیلدن

قوم حضرت موسایه یشوردی صد اعسز و بیع و شر اسز بونله و اصل اولوردی (کما قال الله تعالى في سورة البقرة و نزلنا علیکم الغمام و انزلنا علیکم المن و السلاوی کلوا من طیبات ما رزقناکم و ما ظلمونا و لکن کانوا انفسهم یظلمون) مانده دن مراد من و سلوی درمن بعضیلر قولنده خبر رقیق و اکثرک قولنده ترجیحین یعنی قدرت حلوا سی دید کلریدر سلوی سمائی دید کلری قوشدر یعنی بلد رجین کی بر قوشدر که تیه صحر اسنده هر کون طلوع بخردن ظهور شمسه دک آسمان طرفندن بنی اسرائیله بومن و سلوی کلوردی و بونلر استدیک قدر اتدن بی بیع و شر اسز آ لوردی * مثنوی در میان قوم موسی چند کس * بی ادب گفتند کوسیر و عدس * حضرت موسایک قومک ایچنده بر فاج کسه ادبسنر یعنی رعایت ادب ایتمیوب قنی صرمساق و مر جک دید یار ته * کم حق تبارک و تعالی سورة بقره ده بونلر قولنی و حضرت موسایه بی ادبانه اولان سوزنی حکایه ییور و ب دیرلر (واذ قلتم یا موسی ان نصبر علی طعام واحد لئلا نربک یخرج لنا مما تنبت الارض من بقلها و قشائها و فومها و عدسها و بصلها قال اتستبدلون الذی هو خیر اهبطوا مصر فان لکم ما سألتم و ضربت علیهم الذلة و المسکنة و باوا بغضب من الله * مثنوی * منقطع شد خوان و بان آسمان * ماندر فنج زرع و بیل و داس مان * آسمانک خوان و نانی منقطع اولدی بزما و اوراق زحقی و بیل بل ملک زحقی و زراعت رنجی قالدی داس اوراق مان بز دیمکدر * مثنوی * باز چون عیسی شفاعت کرد حق * خوان فرستاد و غنیمت بر طبق * کیر و حضرت عیسی علیه السلام چونکم شفاعت ابلدی حق تعالی خوان کوندردی و طبق اوزره غنیمت کوندردی بر پرینه بر اواسه باء فارسینک ضمه سیله نه معنی صحیح اولور یعنی حق تعالی طبق طولوسی خوان و نعمت کوندردی دیمک اولور حضرت عیسانک اصحابی ایتدی یار عیسی سنک ربک سکامطیع اولور می سن اندن استد کده بزه زحمتسز آسمان دن مانده انزال ایده حضرت عیسی علیه السلام جناب حقه دعا ابلدی نه کم حق تعالی حضرت تری کلام مجیدنده سورة مانده نک آخر نه قریب بوم عنادن خبر و یروب حکایه ییورلر * قال عیسی بن مریم اللهم ربنا انزل علینا مائدة من السماء تكون لنا عید الاولنا و آخرنا و ایه منک و ارزقنا و انت خیر الرازقین * مثنوی * باز کستاخان ادب بکذاشتند * چون کدایان ذلها برداشتند * کیر و کستاخ لادی ترک ایتدی یار حریص و کدالر کی ذلار قالدردی یار یعنی طمع علزندن ادخار ایچون ذخیره و حصه لر کتوردیلر * مثنوی * کرد عیسی لابه ایشان را که این * دایمست و کم نکرد داز زمین * حضرت عیسی علیه السلام بونلره یلوارمش که بوما مانده نک آسمان دن نزولی دایمدر اکسل اولز عدم نزولنه سوء ظن قیلک و حریص اولوب طمعکار اولمک * مثنوی * بد کانی کردن و حرص اوری * کفر باشد پیش خوان مهتری * بد کمالق و حریصلق ایلک بر اولونک نعمتی قنده کفر اولور حاصل کلام اولدر که منم حقیقی اولان حضرت حقل نعمتی عبده و اصل اولور کن و عبده اندن روز و روز نصیبین آلور کن بل که بونهعت فوت اوله دیوانک ادخار نه حریص اولق و جعجیچون طمع قیلق حقیقته کفران نعمت اولور * مثنوی * زان کدار و بان نادیده زار * ان ذر رحمت برایشان شد فراز * اول کورعش کدایوز لوردن و آزلزندن اوتری اول نعمت منقطع اولدی وزله بند اولملرله نعمت و رحمت قبوسی اول قومک اوزرینه فراز اولدی یعنی مسدود اولوب اول نعمت منقطع اولدی و ادخار قیلندر قرده و خنایر صورتیه مسخ اولدی (کما روی عن جابر رضی الله عنه قال قال صلی الله علیه و سلم انزلت المائدة علی قوم عیسی خیرا و نجوا و امر و ان لا یخونوا و لا یتخروا و لا یخافوا و ادخروا و افسخو و اعلی صورة القردة و الخنازیر * مثنوی * آبر بر ناید بی منع زکات * و زنا افتد و با اندر جهات * بویت شریف هر عصر ده شرع شریفده بی ادب اولنلرک شامت و و خامتنی مبین اولور معنای شریفی اولدر که صحاب یوقار و کلز زمین اوزره امطار قیلز زکاتک منعندن اوتری یعنی اغنیاز کانی منع ایلسه لر یغمور یا غمغسب اولور و زنا نک ظهورندن اطراف جهانه طاعون مستولی اولور ته کم بو حدیث شریف بومعنایه دلالت قیلور (قال النبی صلی الله علیه و سلم خمس بخمس ما نقض العهد قوم الاسلط الله علیهم عدوهم و ما حاکموا بغیر ما انزل الله الا فساد فیهم الفقر و لا ظهرت فیهم الفاحشة الا فساد فیهم الموت و لا تطفئوا الکلیل و المیزان الا منعوا التبات و اخذوا بالسنین و لا منعوا الزکوة الا حبس عنهم القطر و روی عن کعب بن مالک قال قال علیه السلام اذا رایتم القطر قد منع فاعلموا ان الناس قد منعوا الزکوة فاحذروا فانه قبح الله ما عتده و اذا رایتم الوباء قد فشا فاعلموا ان الزنا قد فشا * مثنوی * هر چه بر تو آید از ظلمات و غم * آن زبی با صکی و کستاخست هم * هر نه که ظلمات غمدن سنک اوزر که کلور اول سنک بی با کلک کدن و هم کستاخلف کدن اولور یعنی انسان فر حده ایکن محزون اولسی و نعمته ایکن مغبون اولسی و صحتی کیدوب سقامت کلسی کندی معصیت و قباحتنک جزا سیدر (کما قال الله تعالی و ما اصابک من سبته فن نفسک) ازرا حق تعالی عبده و وجودنده اولان نعمتی مغیر اولز حتی عبده کندی عملی و اخلاقنی تغیر قیلیمینجه (کما قال الله تعالی فی سورة الرعد ان الله لا یغیر ما بقوم

حق یغیر و اما بانفسهم * مثنوی * هر که بی باکی کند در راه دوست * رهزن مردان شد و نامر داوست * هر شول
 کسه که بی باک و کستا خلق ایلیم دوستک بولنده هر دان الهینک یوان اورچی اولدی و نامر داوادر یعنی هم ضال
 و هم مضل اولور نیجه کسه لری دخی طریق اولمادن اخراج قیلوب کند کی بی ادب و کستاخ ایلم * مثنوی * از ادب
 بر نور کشتست این فلک * و زادب معصوم و پال آمد ملک * بوفلک ادیدن بر نور اولمشدر یعنی تا خلق اولدنبری ادب
 اوزره دور قیلوب امر حقه مطیع اولد یعنی سبیل حق تعالی آتی مشاعل کواکب و نیرین شمس و قرله منور قیلدی
 و ادیدن یعنی ادب سبیل ملک معصوم و پال کلدی یعنی هر بری ادب اوزره مسیح و ساجد و راکع و عابد اولد قاری
 جهنمدن خطا و زلادن و نقصان و خلادن معصوم و پال کلدی پس سنک دخی سماء روحل مؤدب اولور سه نجوم
 علوم و فهم ایل منور اولور و عقل ملک کی ادب اوزره مسیح و مقدس اولور سه و عبادات و طاعات قیلور سه عیوب
 ذنوبدن مطهر اولور و لون خطا و معاصیدن پال کلدور * مثنوی * بدز کستاخی کسوف آفتاب * شد عزازیل زجرات
 و دیاب (بویته ایکی وجه جائز در وجه اول اولدر که آفتاب اسناد اولنان کستا خلق آفتابک اولیوب خلق اوله و خلق
 کستا خلق ششامتی منیر عالم اولان آفتاب دخی سرایت قیله تا کم خلق کستا خلق ششامتی شمس نورنه حجاب
 اولوب برقاج ساعت منکسف اوله تا خلق اول کستا خلق دن توبه و انابت قیلسون دپوتنبیه الهی اوله وجه ثانی اولدر که
 بو کستا خلق آفتاب اسناد اولنه کان آفتاب فلک چارم اوزره متفرد اولد یغنه مغرور و مجب اوله پس حق تعالی
 مغرور و مجب اولنله و ترفع و تکبر قیلنله تعلیم و تنبیهدن اوتری امل نورنی قرصندن برقاج ساعت زائل قیله تا کم خلق
 عاقل اولنلری بی ادب لکدن و کستا خلق دن توبه قیله و عجب و کبری کیدروب متواضع و متواضع اوله بعض کسه لر حکما
 و نجمیندن کسوف آفتاب و خسوف ماهتاب بر یسول کسه نک موته دلالت ایلر انک علامتیدردیمش لرو بعضی دخی
 بومذبه ذاهب اولوب اعتقاد ایلمش لرو خصوصه حدیث صحیح وارد اولمشدر که بواعتقاد باطلدر (قال صلی الله
 علیه وسلم ان الشمس والقمر آیتان من آیات الله لا ینکسفان لموت احد ولا حیاته) اول بر عزازیل یعنی شیطان لعین
 و جرأت و جسارتدن رب العالمینک بایندن مر دو داولان ابلیس لعین بر نیجه کره هر بری سبب لعنت اوله حق کستا خلقه
 جرأت ایلمشدر اوله (واذ قلنا للملائکه اسجدوا لآدم) آیتنده اولان اسجدوا امر یله جمیع ملائکه ایلیمه مأمور اولمشدی
 جمیع ملائکه امره امتثال ایدوب سجده قیلدی لراول ابواسمیکار ایدوب ترک امره جرأت قیلدی بعدده حضرت
 حق جل شانہ (یا ابلیس ما منعک الا تسجد لما خلقت بیدي) دیو امره عدم امتثالدن و ترک سجده دن سوال بیورد قدده
 ابراز حجت ایتمک جرأت و کبر و انانیت طریقنه کیمکه جسارت ایدوب بو گونه جواب و یردیکه (انا خیر منه خلقتنی
 من نار و خلقتنه من طین) و بونلردن ماعدا (فما اغویتنی) دیککه مولاسنه بالمشافهه خطاب ایلمک جرأت قیلدی
 پس بو کستا خلقله جرأت و جسارتی سبیل ملعون اولدی و رحمت حقندن محروم و مغبون قالدی پس سالک
 بوقصه لردن حصه بواولدی که کستا خلقدن حذر اید و ممکن اولد یعنی ادب بولنه کیده و الله اعلم بالرشاد (ملاقات
 بادشاه با آن طیب الهی که در خوابش بشارت داده بودند بملاقات او) بویانده ایکی مؤمن بر نیجه زمان مفارقت
 قیلوب بعدده ملاقات اولد قدده مصاحفه قیللرینک فضیلتنه دلالت وارد رسته کم بوحديث شریف بومعنايه شهادت
 ایلم (كما قال عليه السلام ما من مسلمین يلتقيان فيتصافحان الا غفر لهما قبل ان يتفرقا) * مثنوی * دست بکشد
 و کار آتش گرفت * همجو عشق اندر دل و جان گرفت * بادشاه طیب الهی به استقبال ایدوب ملاقات ایتمکده
 الی آجوب الی کارلنده طوتدی یعنی زیاده اشتیاقندن تکرار بیکرار مصاحفه و معانقه ایدوب کاهی صاغ و کاهی
 صول طرفنه طوتدی زیرا ارباب طریقت و اصحاب حقیقت میاتنده الا آن بوسفت اجرا اولنورسته کم سلطان انبیا
 صلی الله علیه وسلم حضرت علینک برادر بزرگوار جعفر طیار حضرت لری ارض حبشه دن چیقوب مدینه منوره به
 کلد کده حضرت رسوله ملاقات اولد قدده حضرت رسول علیه السلام انکله معانقه ایلد یلرسته کم مصایحه
 مسطوردر که امام یغوی حضرت لری بیوردر عن جعفر بن ابی طالب فی قصه رجوعه من ارض الحبشه قال جعفر
 فخرجنا حتى اتينا الى المدينة فلقيني رسول الله صلى الله عليه وسلم فاعتنقني ثم قال ما ادري انا بفتح خير افرح ام بقدم
 جعفر وعن ابی هريرة اتفقنا على الرواية عنه قال خرجت مع رسول الله حتى اتى خباء فاطمة فقال عليه السلام اثم لكم
 یعنی حسنا فلم يلبث حتى جاء يسعي واعتنق كل واحد منهم صاحب عشتي كبي اول طيب الهی بی دل و جاتنده
 طوتدی یعنی اکاجان و جئاتنده برایتدی (مثنوی) دست و پیشانیش بوسیدن گرفت * و ز مقام و راه برسیدن گرفت
 اول بادشاه اول طیب پرا تبا هلك الی والننی او بک طوتدی بودخی بین المشایخ طریقته در که بر محذور و مکرم کسه
 سفر دن کسه و بر سالك راه حق اکاملاقات ایلسه الی و یوزنی او بک ستدرسته کم روایت اخری اوزره محی السنة

مصباحیه امام جعفر اسنادا بگونه روایت ایدز (قال لما قدم جعفر قبل رسول الله بين عينيه) واول پادشاه اول
 حکیم الهینک مقام وراغدن صور مطلق طوتدی بودخی بین الامثال والاقران سنت و طریقه قدر که مشایخن
 واهل سلوک کدن ابکی کسه بری برینه ملاقات ایلد کده دفع وحشت و باعث انسیت والفت اولق ایچون قادمک
 مقامندن وراغدن سوال قیل و سلوک و طریقه قدر کوردیکی آیات و عبردن مستفسر اوله * مثنوی * پرس پرس
 مر کشیدش تا بصدر * گفت کنی یافتیم آخر بصبر * اکا صور ارق و مقام و منزلندن استفسار قیله رقی صدره
 چکدی و تعظیم و تکریم الیه مقام اعلایه اجلاس ایدی و دیدی بر کج بولدم و سنک کبی بر خزینه رحمانه واصل اولدم
 آخر صبر الیه * مثنوی * گفت ای هدیه حق و دفع حرج * معنی الصبر مفتاح الفرج * واول پادشاه دیدی کم ای حقت
 ارمغانی وای دافع زحمت و حرج وای معنی * کلام الصبر مفتاح الفرج * مثنوی * ای لقای توجواب هر سوال *
 مشکل از تو حل شود بی قیل و قال * ای طیب الهی سنک لقای شریفک هر سوالک جوابی در مشکل سندن حل
 اولور بی قیل و قال یعنی سنک انوار بالک و اسرار و احوالک واسطه سیه و ملاقات شریفک و مصاحبت لطیفک بر کاتیله
 مشکلات علوم و معضلات فهوم بی قیل و قال بی جواب و سوال حل اولور و طالبک قلبنه ظهوره کلور که اصحاب
 ولایت اولان مرشد کاملک کرامتنک بر علامتی دخی انک خدمتمند اولان طالبه مشکلات بی قیل و قال حل از مندر
 مثنوی * ترجمانی هر چه ما را در دست * دستگیری هر که پایش در گسست * ای عالم سردان هر نه که علوم و عرفاندن
 بزم قلعه نهاندر کاتر جانسن یعنی مافی الضمیری مبین و معبر اولان بر عارف زبان دانسن هر شول کسه نک که
 پای جانی و حل بشریده و آب و گل طبیعتده فالمشدر انک دستگیریسن * مثنوی * (مر حبا یا محبتی یا مر نضا * ان تغب
 جاء القضاء ضاق القضاء * الرحب بالضم السعة والرحب بالفتح الواسع و مر حب مصدر میگرد فعل محذوفک مفعول
 مطلقیدرای اتیت مر حبا و سعة یعنی وسعتله کادک و خوش گذرک و اصحاب طریقت مابیننده قادم اولنه مر حبا مر حبا
 دیو تر حیب ایلک سنت طریقه قدر ته کم عکرمه دن مر ویدر که رسول صلی الله علیه وسلم حضرت تلیرتک حضور لر بر نه کادم
 سفر دن اول بکامر حبابک مر حبابک یا عکرمه دیدی ابکی کره و قالت امهانی ذهبت الی رسول الله صلی الله علیه
 وسلم عام الفتح فقال لی مر حبا یا امهانی یا مر نضی ای رضا اولنش وای اجتنبا اولنش اجتنبا من باب الافتعال
 بمعنی الاصطفا یعنی برگزیده اگر سن بدن و یا خود بوقومدن غائب اولور سنک قضا و بلا کادی صهر الرتک اولدی جاء
 وضاق فی صیغه ما ضیده اراد ایلسی و قوی متحقق اولدیغندن او تریدروان تغب فعلک مفعولی مقدر در ته قدرده
 ان تغب عنی اوعن هؤلاء القوم جاء القضاء لهم وضاق القضاء عليهم) پس اولیاء الله وجود لری بر بردنکه غائب اوله
 البتة اول قوم و اول دیاره نیجه بلا و قضاها تائل و نایل اوله اما وجودش بر قری و همت لطیف لری که بر قومده حاضر اوله
 انلر حرمتنه اول دیاردن نیجه بلیان مندفع اوله ته کم حدیث قدسی حجت قاطع و برهان ساطع در کما قال رسول الله
 صلی الله علیه وسلم حاکما عن ربه قال الله تعالی اذا کان الاشتغال بی غالب علی عبدي جعلت همه ولدته فی ذکری
 عشقنی و عشقته رفعت الحجاب فیما بینی وینه لایسهو اذا همی الناس کلامه کلام الانبیاء اولنک الابدال حقا
 او انک الذین ان اردت باهل الارض عقوبة او عذابا ذکرتم فیهم فصرفته عنهم (مثنوی) انت مولی القوم من لایشتهی
 قدردی کلا لکن لم ینتهی) ای سلطان حقیقت سن قوم مشایخنک خداوندی و اقدیسی سن هر کم سنی استخیه تحقیقا
 هلاک اولدی کلا ای حقائک لم ینتهی اگر منتهی اولوب رجوع ایتمزه سنی استمدن و سلطان العارفین کلام لر بی
 حرف تحقیق و حرف زدع و لام توطنه الیه اراد ایلسی اولیا و اصفیایه محبت ایتمزله هلا کنی مشعردر معاذ الله که
 انکار ایدنلرک هلاک و بلا سنی بطریق الاولی پس حدیث الیه ثابت در کتبات و جادات و جمیع موجودات عالمه تصلیه
 و خیر دعا ایدر لر پس اولیاء الله بسبیل الاخری ته کم ابوداود ترمذی ابوامامه دن رضی الله عنه بوحید بی روایت
 قیلور (قال علیه السلام ان الله و ملائکته و اهل السموات و اهل الارض حتی النمله فی جحرها و حتی الحوت فی البحار
 لیصلون علی معلی الناس الخیر) پس بونلر محبت سعادت دارینه مؤدی و انکار و عداوت قهر خدایه مفضی اولور
 * مثنوی * چون گذشت آن مجلس و خوان کرم * دست او بگرفت و برداندر حرم * چونکم اول مجلس واول خوان
 و کرم بکدی یعنی چونکه اسرار و معارف رحمانی و غذا و ذوق روحانی مصاحبندن فراغت ایلد بلر که پادشاهه تمام
 قناعت کادی پادشاه طیب الهینک الی طوتدی و بی توقف محرمی کبی حرمی ایچنده ایلتدی حضرت مولانا
 بونکله اشعار ایلر که مریده لازمدر که جمیع خصوصده مر شده مر اجعت ایدوب حصول مر اداته آنی و سیه قیلوب
 خاص قلبنه آنی ایچرو ایلته جمیع امرارتهایسنه محرم راز ایده تا کم سعادت ابدیه و قرب وصال الهیه میسر اوله
 (بردن پادشاه ان طیب را بر سر بیمار تا حال او را یند * مثنوی * قصه رنجور و رنجوری بخواند * بعد از آن در پیش

رنجور نشاند (رنجور اولان کنیز کل ورنجور لکنک پادشاه عالمپناه مرشد صاحب آتیه قصه سنی او قودی یعنی
 کند یله انک ماینده واقع اولان ماجرای حکیم الهی به من اوله الی آخره نقل ایندی بعد تقریر الاحوال اول حکیم الهی
 رنجور اولان کنیز کل قتنه او توردی بوندن مراد مریدک شاه روحی مرید اولان کنیز کل نفسی طیب الهی اولان
 مرشد کامله بعد تقریر قصتها تسلیم ایندی دیمک اولور * مثنوی * رنگ رو نبض و قاروره بدید * هم علامات
 وهم اسبابش شنید * اول طیب الهی دخی اول مرید رنگ رو نبض و قاروره سنی کوردی هم اول رنجور
 مرشد علامتی وهم اسبابی لسان شاهدن ایستدی مقتضای سنجه نور فرستله علایم و آثار ظاهر دن انک باطننده
 اولان رنجبه مطلع اولوب پادشاهه بوکونه جواب وپردی * مثنوی * گفت هر دارو که ایشان کرده اند * آن عمارت
 نیست ویران کرده اند * دیدی هر دارویی و دوائی که اول خود بین و خود نما اولان حکما بونک علاجی خصوصه
 ایلملرد اول عمارت و دوا دکلر بلکه خراب و ویران ایلملرد * مثنوی * بی خبر بودند ز احوال درون * استعین الله
 بما یفترون * یعنی اول طیب الهی دیدی که ای پادشاه علماء رسوم و مشایخ مقلدین بی خبراید بِلر احوال بلویدن یعنی
 امراض کنیزک نفسندن بن الله صغیرم اقترا ایدن لکن اقترا سندن کانه بیلد کمری شقی بیلورم دیو ادعاری عین اقترا
 مثنوی * دیدر نج و کشف شد بروی نهفت * لیک پنهان کرد با سلطان نکفت * اول طیب الهی کنیز کل رنجی
 کوردی اکانپنهان و نهفت اولان اسرار کشف اولدی وانی نور فرستله بیلدی (کما قال علیه السلام ان الله عباد ايعرفون
 احوال الناس بالتوسم ولیکن اول سری پنهان ایلدی سلطانه دیمدیکه قلوب الاحرار قبور الاسرار در امانه الله
 اولان اولیابی اذن خدا برکسه نک باطننک سری بر آخره اظهار و افشا ایلملر بلکه آتی کند یه یله سولمزلر
 * مثنوی * رنجش از صفرا و از سودا نبود * بوی هر هیزم بدید آید زدود و اول کنیز کل رنجی صفرا و سودا دن دکل ایدی
 مصرع ثانی سوال مقدره جوابد رکان دیمک لازم کلدی که انک رنجی صفرا و سودا دن اولمدیغی ندن معلوم اولدی
 جواب بیوروب دیرلر هر اودونک رایحه سی دختندن ظاهر کلور یعنی هر شینک علایم و آثاری اول شینک ذاتیه دلیل
 اولور و عارف اثر دن مؤثره استدلال قیلور پس سودا و صفرا دن اولان رنج بلادن اولان رنجبه مشابه اولمز و عشق
 و محبت مرئی هیچ بر مرئی بکزه من اگر چه مرض عشق دخی تخافت و تحول و صفت وجه و ذبول ابراهن ایلر ولیکن
 بو حالت امراض جسمانیه دن اولان حالته مماثل اولمز * مثنوی * دید از زاریش کور از دلست * تن خوشست
 و او گرفتار دلست * اول طیب الهی اول کنیز کل خسته لغندن کوردی که انک خسته لکی کوکل خسته لکیدر انک
 تنی خوشدر ولیکن او کوکل گرفتاریدر * مثنوی * عاشق پیدا است از زاری دل * نیست بیماری چو بیماری دل *
 عاشق پیدا در کوکل زار یلغندن یعنی الظاهر عنوان الباطن فخوا سنجه دلد مضمحل اولان محبت زاری دلدن
 و مرشد دیده و سوزش سینه دن ظاهر و هویدا اولور کما قال صاحب قصیده البردة * بیت * ایحسب الصبان الحب
 منکم * مابین منسجم منه و مضطرب * فکیف تکر حبا بعد ما شهدت به علیک عدول الدمع والسقم * هیچ بر بیمارلق
 یوقدر کوکل خسته لکی کی زرا کوکل جسد ممکنه نسبت ملک کبیر و اعضا و جسد قلبه نسبت رعایای ملک کبیر
 بر موجب حدیث شریف روی عن ابی هریره رضی الله عنه قال قال علیه السلام القلب ملک وله جنود فاذا صلح الملك
 صلحت جنوده و اذا فسد الملك فسدت جنوده فحق قلب صحت و سلامت و اولسه جسدک فساد و سقامتی ضرر و بر مرض
 اما قلب خسته و شکسته اولسه صحت جسد مفید اولمز پس هیچ بر بیمار لک کوکل بیمار لکنه بکزه من و مساوی کلز
 * مثنوی * علت عاشق ز علتها جداست * عشق اسطرلاب اسرار خداست * عاشق علی جمیع علل و امراض
 جسمانیه دن جدا در انکچون حکما مرض عشقه علاج قیله عیش بود درده و اوبله عیش عارف اولنر شفاء العاشقین
 لقاء المعشوقین دیرلر فلا سغه مذهبنده فالنر علل سودا و یه دن علاج پذیر اولمز بر علت در دیوسویدر لر خبر لری یوق که
 عشق کتاب هدی و اسطرلاب اسرار خدا در اسطرلاب شول ربع دائره دیرلر که انکله اوضاع و اطوار نجوم معلوم اولور
 و افتابک ارتفاع و انحنای ظهوره کلور پس عشق دخی افتاب ذاتک و کواکب اسما و صفاتک اسطرلابی کبیر
 منجم افلاک معانی اولان عرفا اسطرلاب عشقه اسرار خدای و اطوار نجوم علوم اسمایی بیلورلر و انکله سماوات
 حقایقه یول بولورلر * مثنوی * عاشق کر زین سر و کر زان میرست * عاقبت ما را بدان سور هبرست * بویست سوال
 مقدره جوابد رکان دیمک لازم کلدی که اسطرلاب اسرار خدا اولان عشق محبت ربانی و هادی مرتبه حقیقت عشق
 سبحاندر عشق مجازیده بوکونه خصلت بولمز حضرت مولانا بویه دینلر جواب با صواب بیورلر که عاشق لکی که
 افراط محبت در میل شهوانی و حب جسمانی دکلدر پس عشق اولدیغی حیثیتدن کرل حقیقت طرفندن اولسون
 و کرل مجاز و صورت جانبدن ظهوره کلسون المجاز قنطرة الحقیقه فخوا سنجه عاقبت بری اول مقام حقیقه و مرتبه

و حده رهبر در فرضا حقیقه و اصل اولدن عقله متصف اولوب عشقی کتم قیلان عاشق مجاز حالنده اولسه شهید
اولم مقرر در تنه کم امام سیوطی جامع الصغیره بو حدیثی حضرت عائشه به ابن عباسه دخی اسناد ایتمکله روایت
قیلور (قال علیه السلام من عشق وعف وکتم ثم مات مات شهيدا) حقیقت عشقه و ماهیت جلاله خود تفرقه
و اثبیت یوقدر لیکن بعض عاشقک جمالی مطلق عشقه استعدادی اولم دیغندن محبوب مطلق آتی جمال مقیده مقید
قیلور تا بونده جیل مطلق عشقه مستعد اولور آخر الامر عارف اولوب و کندوبی عشقه فنا قیلوب محبوب حقیقی وصالن
بولور * منوی * هر چه گویم عشق را شرح و بیان * چون بعشق آیم بجل باشم از آن * هر نه که عشق ایچون شرح
و بیان سویلرم چونکم عشقه کلم اتدن استحقایلم انکیچون که عشق صفت ذات الهی ظروف و حروفه صغیر بر میرنا
متناحیدر * شعر * تعالی العشق عن هم الرجال * وعن وصف التفرق والوصال * متى ما جل شئ عن خیال *
یجل عن الاطاعه والمسال * رتبه عشق اتدن عالیتر در که طیور هم رجال اولم پیرامن سر پرده جلالت یول بوله
واصحاب عقول دست افهام و افکار له انک رخسار برانوارندن نقاب ارتیابی رفیع قیله و پایه عشق اتدن دخی
برتر در که تفرقه و وصاله موصوف و موسوم اوله زیر اهر بار که برشی مرتبه خیال دن برتر اوله احاطه و مثال دن دخی
عالیتر اولور پس عقول و فهم انک شرح و بیاتده عاجز قالور * منوی * گرچه تفسیر زبان روشنکرت * اینک
عشق بی زبان روشنکرت * اگرچه لسانه مضاف و منسوب اولان تفسیر و تعبیر روشنکرت لیکن بی زبانک عشق
لسان الحال انطق من لسان المقال فواستجبه اوضح و روشنکرت در مثالبه مقال اضطراب و الم و صغیره وجه و غم
و عدول دمع و سقم عاشقک عشقه شاهد حالدر * شعر * فكيف تنكر حبا بعد ما شهدت * به عليك عدول الدمع والسقم
ایحب الصب ان الحب منكم * ما بین منسجم منه و مضطرم * پس بو حالات اولسه بو صفتلر بولمسه مجرد عشق
تفسیر ایتمکله خود عاشق اولم محاند * منوی * چون قلم اندر نوشتن می شتافت * چون بعشق آمد قلم بر خود
شکافت * قلمدن می ادیا الان ظاهرده اولان قلم و یا خود اول وجوده کلان قلم اوله اگر قلم صوری مراد اولور سه معنی
بویله دیمک اولور که چونکم قلم کتاب هر شی بر منقلقه سرعت قیلدی چونکم عشقه کادی قلم کند و اوزیرینه طغری شق
اولدی قلمک یارلسی منقطع اولوب یارلسندن کایه و استعاره اولور و انقطاع و انشقاق قلم علی طریق المبالغه
عشقک جلالت و مهابتن اشعار قیلور کان دیمک اولور که قلم رشیک نحریرنه سرعت قیلدی چونکم عشقک نحریرنه
کلدی مهابت و جلالت عشق کامستولی اولوب شق اولدی و یا خود قلمک شق اولسی عشقک کمال لذت و حلالتن
اشعار قیلور تنه کم بر کسه زیاده طنلو برشی بیسه دود اقلری یاریلور پس معنی قلم عشقه کاد کده عشقک کمال لذت
و حلالتن شکافته اولدی دیمکدن کایه قیلور و اگر قلمدن مراد قلم اعلا اولور سه شکافته اولسی بحرندن و عدم
قدرتدن کایه اولور تنه کم معنایه مناسب برده دیر که (اول ما خلق الله القلم فقال له اکتب فکتب ما کان وما یکون
ثم قال له اکتب لا اله الا الله فکتبها ثم قال له اکتب محمد رسول الله فلم یقدر ان یکتبها) پس جمیع اشیای کاتب ایلوب
حتی توحید حق دخی کاتب ایلوب محمد رسول الله بر منغه عاجز اولسند نهکته بودر که حضرت مظهر عشق احددر
پس معنی قلم جمله فی کاتب ایلدی و مظهر عشق اولان محمد لاسرارنه و عشقه کاد کده عاجز قالدی دیمک اولور
* منوی * عقل در شرحش چون در کل بحقت * شرح عشق و عاشقی هم عشق کفت * عقل عشقک شرحنده
نرکی با حلقده یا ندی قالدی یعنی عقل کندوبی ورطه شبهات و شکوکدن خلاص ایده میوب و راه عشق و محبتنه
کید میوب عاجز و مخیر اولدی انکیچون الاهک قوله محبتی و قولک الله اولان محبتی کند و فهمنه مناسب تاویل
قیلدی نه کم اکثر علما و فقه با و عقلا دیدیلر که الاهک قوله محبتی کا انعام و احسان می ادا یلسیدر و قولک الله محبتی
الاهک عبادتی اختیار و رضا و امر فی ایشار ایلر سیدر دیرلر بونک امشالی تاویل و توجیه ایدرلر بونلره دیرز که بیت
دیمکله کشتی صاحب مسند اولمز * حدیث عشق ای جان مسند اولمز * بواصولی استرسک ارباب و مولدن استه اصحاب
عقولک کتابلرینک ابواب فصولنده عشق بولمز و عشق وجدانیدر قیل و قال و جواب و سؤاله بیان قیلمز عشق
و عاشقک شرحنی نه عشق سویلر و عشق بیلان بویتی تذکار ایلریت (چو عشق آمد هلا ای عقل بکر رتبه مرد آشی
آی پنبه بر خیز * منوی * افتاب آمد دلیل آفتاب * کردلیت باید از وی رومتاب * آفتابه دلیل نه آفتاب
اولدی اگر سکادلیل کر کسه اتدن یوزد و ندرمه کما کا غیر دلیل اولمز و عقول و افکارا کایول بولمز (اتفق المشایخ علی
ان الدلیل علی العشق والمعشوق هو العشق وحده ولا سیل للعقل الیه سالانه محدث و المحدث لا یذل الاعلی مثله کا
سئل عن النوری ما الدلیل علی الله و علی محبة الله قال الله قیل فابال العقل قال عاجز لا یذل الاعلی عقله عقل سر
کردان انجق کون و مکانه جولان و طیران قیلر آفتاب ذات سبحانه و صفت رحمان اولان حب یزدانه نیجه ذلیل

اولور بلکه بوضوح و صمد و متلاشی اولور کما قال الجنید العقل یجول حول الکون فاذا نظر الى المسکون ذاب
 * مثنوی * از وی ارسایه نشانی میدهد * شمس هر دم نور جانی میدهد * سایه دن مراد عقل و دخی عقل است دلانه
 آلت اولان اشیا در و شمس دن مراد ذات الهیه در مع صفتی المحبة الازلیة پس تقدیر معنی اول آفتاب احدیت دن
 و ضیاء محبت ذاتیه دن اگر چه عقل سایه سی و کون پیرایه سی نشان و برر شمس حقیقت هر دم اول عقله نور جان و فهم
 و عرفان و برر اول جهتندن عشقه و معشوقه دلالت قیالور بخسه اگر نور جان و کل عرفانه بصیر بصیرت عقل منور
 و مکمل اولسه عشقی ندن یلوردی و معشوقه نیجه دلالت قیالوردی (مثنوی) سایه خواب آرد ترا همچون سحر * چون
 براید شمس انشق القمر * شمس دن مراد ذات الهیه در مع صفتی المحبة الازلیة و قدردن مراد عقل در نور القمر مستفاد
 من الشمس فخوا سنج عقل نوری حقدن الورو و انسکه سایه کبی اولان مصنوعی و شمس کبی ضیاء بخش اولان صانعی
 ادرال قیالور مادام که شمس حقیقت تجلی قیلد فقه اول دمه که شمس حقیقت تجلی قیلد سایه کبی اولان عقل و اشیا
 سکا غفلت کنور حکایات مورث خواب اولدینی کبی و دخی چونکم شمس حقیقت تجلی قیلد و محبت ذاتیه ظهوره کاه
 قرع عقل منشق و مضاعف اولور یعنی نوری و وجودی قانز و عقله مدرک اولان اشیا دخی ظهوره کلز فرضا ظهوره
 کاسه مورث غفلت اولور * مثنوی * خود غریبی در جهان چون شمس نیست * شمس جان باقیست اورا امس
 نیست * شمس جان باقی کش اورا امس نیست * دخی نسخه در جهاند خود شمس کبی بر عجیب و بی نظیر نسنه یوقدر
 یعنی باقی اولان شمس کبی کما کازوال و غروب یوقدر مصرع نایده اولان شمس مصرع اولده اولان شمسی مفسر اولور
 و اندن بدل اولور * مثنوی * شمس در خارج اگر چه هست فردی می توان هم مثل اونصور بر کرد یعنی بو شمس ظاهر
 اگر چه خارج عالمه فردی نظیر در ولیکن هم بونک مثلنی مصور لر تصویر یا نسکه قادر اولور * مثنوی * شمس جان
 کو خارج آمد از اثر * نبودش در ذهن و در خارج نظیر * شمس جانندن مراد جانلره حیات و بر دیک حیثیتدن ذات الهی
 اولسه ده قابلدر و جانلره نور و کو کلره حبور و سرور و بر دیک جهتندن محبت ربانیه به دخی شاملدر پس تقریر معنی ذات
 الهیه و محبت ربانیه کونشی که بوفلک کردن خارج اولدی اکاذهنده و خارج عالمه مثل و نظیر یوقدر دیمک اولور * مثنوی
 در تصور ذات اورا کنج * کو * تا در آید در تصور مثل او اول ذات الهیه و محبت ربانیه نک تصورات انسانیه ده
 صغملغنی قنی یعنی ممکن دکلدر تا آنک مثلانی تصویره آتی ادرال قیلد زبر عقل و عقل یلدیکی و تصور قیلدینی هر نه ایسه
 محدث و مخلوقدر (کما قال علی کرم الله وجهه کل ما یعلم عقل فانه خالقه) پس عقل یلدیکی و تصور قیلدینی مخلوق
 اولیحق ذات الهی و محبت ربانی تصویره کلدکن و عقل آتی ادرال قیلدکن منزله در * مثنوی * چون حدیث روی
 شمس الدین رسید * شمس چارم اسمان سر در کشید * روی ذات معناسنه در نه کم قرآنده و حدیثه و جهلک ذات
 معناسنه استعمالی جوق کلسندرو آسمانندن مراد سحاب در و سعاد کر اولور و سحاب مراد اولق دخی آیتله و حله
 ثابت اولمشدر نه کم (وفی السماء رزقکم) ده ای وفی السحاب رزقکم دیدیلر و اهل تفسیر (وانزل من السماء ماء) آیتنده
 اربد بالسماء السحاب فان ما علاک السماء دیو تفسیر ایندی بر پس تقدیر مرام بر خوای الکلام یجر الکلام چونکم شمس
 حضرت لربنک حقیقی یوز یلک سوزی مرتبه تقریر و بایه تحریر و اصل اولدی چارم فلکک شمسی بر خوای (ان الله
 عباده قلوبهم انور من الشمس) کندودن انور اولان شمس یوز یلک سوزین سامع اولدقه سحابه باش چکوب کمال
 استیاسندن سحابی یوزینه نقاب قیلدی و محتنی و مستر اولدی کویا که سحابه مستر اولدی اندن استیاقیلمسی
 اولدی (مثنوی) واجب آمد چونکه آمد نام او * شرح کردن رمزی از انعام او * چونکم اول حضرتک نام شریفی لسانه
 و تقریر و یسانه کلدی ذکر المنعم شکر النعمة مقتضای سنجه آتی برای شکر نعمت یاد قیاق و انک انعامندن بر رمزی
 شارح اولق واجب اولدی زیر او من شکر النعمة افشاؤها حدیثک فخوا سنجه اظهار نعمت منم ایدن نعمتک
 شکر فی ادا قیلدی و ولی نعمتی خیره یاد ایتک از دیاد نعمته باعث اولدی * مثنوی * این نفس جان دامنم بر تافتست *
 بوی پیر امان یوسف یافتست * جانندن مراد حسام الدین چلیبدر کاقیل فی اول المثنوی و سندی و مسکان الروح من
 جسدی و بویدن مراد نفس رحمانی و تقحات سبحانی و لور و پیراهندن مراد علی طریق الاستعاره حضرت شمسک
 وجودش بر یلدر تقحات یوسف حقیقیه و نسجات محبوب از لیه به محل اولدینی ملائسه ایله و حضرت مولانا بشیر
 صادق و حسام الدین چلبی یعقوب عاشق منزله سنده اولور مصرع ثانی مصرع اوله علت اولق معناسن اقتضا قیالور
 پس تقدیر معنی بویه دیمک اولور که بودم جانم و آم اولان حسام الدین دامنم طوتمشدر انکچون که یوسف حقیقینک
 ذات و صفاتیه مظهر اولان وجودک را یحه و فایحه سی (انی لا جدر یح یوسف لولا ان تفقدون) دین یعقوب کبی بوشیر
 یوسف حقیقیدن بولمشدر انکچون اول حضرت حالی و اسرار بالنی متقاضی اولمشدر * مثنوی * کز برای حق محبت

سألهای بازگو حالی از آن خوش حالها بودیت قول مضمر اولی طریق اوزره سوال مقدره جواب اولور کان حسام الدین
چلبی نه دیدی دیک لازم کادی بیورر لر که دیدی یا مولانا نیجه ییلر اولان مصاحبتک حقیچون اول حالری خوش
اولان شمسدن برحالی کیر و سوله وانسکله اولان مقالی بزه نقل الیه * مشنوی * تازمین و آسمان خندان شود * عقل
و روح و دیده صد چندان شود * تا کم زمین جسد و آسمان روح آنک اند کار بر انوار الیه و گفتار حقیقت شعار الیه
خندان اوله و لطافت و طراوت بوله و نور عقل و روح و دیده دل اضعاف مضاعف اوله پس حضرت خداوند کار علی طریق
الاعتذار کند بیک فتناسی و حسام الدین چلبینک اقتضاسی و اسرار شمسه عدم اقتدار فی بر قاج ایساته دخی الی آخر
البیان ادا بیورر لر * مشنوی * لا تکلفنی فانی فی الغنا * کات افهامی فلا احصى ثناء * حضرت سلطان الواصلین
حسام الدین چلبی به خطایا بیورر لر که لا تکلفنی بکاتکلیف ایتمه ای حسام الدین حضرت شمسک مدحی فانی زیر
تحقیق سابق فی الغنا فنادیم و فناء عبارت در وجود غیره اضعاف لاندن یعنی سالت وجودی و سائر ماسواتک وجودی
ذات حقه فنا قیلقدن عبارت در کات افهامی بنم فهمم تداو لدی فلا احصى ثناء پس بن احصا و اعداد ایدم مزم
آنک مدحی و ثنائی * مشنوی * کل شیء قاله غیر المفیق * ان تکلف او تصلف لا یلیق * کل منصوب در مفعولید در
قاله نک و قاله ده که ضمیر کل شبهه را جعد و غیر لفظا هر فروع فاعلیدر قاله نک تقدیر کلام هر شیء و هر کلامی که
بیهوشکارک و گفتار لر یعنی اعتذار از اظهار لری عدم اقتدار مدح و ثناء شمسه دلالت قیللری مستغرق جمال
و حدت اوللری اشعار در شول دم که اول حضرت انوار ذات حق مطلع وجود شمسدن متجلی و طالع کور و رب
و ذرات ممکنات بر توشش حقیقتله قائم کور بجهت حیران و هائم اولوب علی طریق الاعتذار ممکنات بر توشش بیورر لر که
بن بومر تبه دهر مست و بیهوشک عالمنده ایکن مدح و ثنائی ایتمک لایق در کادر زیر ابومر تبه نک کلامی مرتبه
بشر تبه منفهم اولز * مشنوی * من چه گویم یکرم هشیار نیست * شرح آن یاری که اورا یار نیست * بن نه سولیم
بنم بر طهرم هشیار دکادر اول بر بارک شرنیکه آنک یار و نظیری یوقدر یعنی عشق یار بنم جمع عروق و اعضا و اجزای
بر مرتبه تحلل و سرایت ایلشدر که من جمیع الوجوه عقله محل قالمشدر پس مستک سوزنی هشیار اوللر فهم قیلز و محو
طبقه سنده اوللر کلامی محو و کلمینه اهل محو آنک کلامندن مستفید اولز علی الخصوص مست اولان عاشق
بر یاری شبیه دن سولیمه که آنک موجودات ایچره یاری و نظیری اولیه یاردن مراد فردانیت حقل مظهری اولان شمس
الدین تبریزی قدس الله سره العزیز حضرت تلیدر که قطب الاقطاب و فرد الافراد در فرد الافراد اولان کسسه هر عصره
بر کسه اولدینی محقق اولدنیچون اکایار و نظیر یوقدر دیک برنده اولور و هذا قال شرح آن یار که اورا یار نیست *
مشنوی * شرح این هجران و این خون جگر * این زمان بگذارتا وقتی ذکر * بو هجرانک شرحی و بو خون جگرک شرحی
ای حسام الدین چلبی بوزمان قوتوقت آخره دل تا کم محو مرتبه سنده محو کاد کده و افاقت بولد قده عقلک فهم
ایدار یکی قدر اول یاری نظیرک شرحی سولیم و آنک مقامات علیه و مراتب معنویه سندن بر مقدار نقل ایلیم * مشنوی
قال اطعمنی فانی جائع * و اعجل فالوقت سیف قاطع * قال حسام الدین چلبی دیر لر حضرت خداوند کاره اطعمنی
یا مولانا بکا اطعام الیه فانی جائع زیر این آچم و طعام معانی و حقایقه محتاجم و اعجل بکا اطعمه معارفی و اشربه
اسرار و لطایفی اطعام ایلکده بحاله الیه فالوقت زیر اوقت سیف قاطع بر سیف قاطع و شمسیر صارم کبیدر دائما اعمار
انسانی بران اولمده و اوقات بنی آدمه نقصان و بر مکده درامدی انسانه لایق اولان هیچ اوقات تضییع ایتمک کرکرتنه کم
ابن فارض حضرت لر بیورر بیت * و کن صارما کالوقت فی کل ماعسی * و ایاک علی فهی اخطر من عسی * مشنوی
صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق * نیست فردا گفتن از شرط طریق * حسام الدین چلبی حضرت خداوند کاره دیدی که
ای رفیق صوفی ابن الوقت در فردا بیکل شرط طریق دکادر زیر اهل طریق اولان صوفی ماضی و مستقبله نظر قیلز طفل
صغیر بدینک حکمنده محکوم اولدینی کبی صوفی دخی وقتک حکمنده محکوم و مقید در وقتی نه اقتضایا ایلر سه آنی
کور و آنی مراد ایلر کچم شمس و کچم که ملتفت اولز و اوچنی جلده ده داستان مشغول شدن عاشق بعشق نامه خواندن
بیانده مسطور اولمشدر * مشنوی * تو مکر خود مر دصوفی نیستی * هست را از نسبه خیز نیستی * یا مولانا مکر سن
خود مر دصوفی دکلیسن که این زمان بگذارتا وقت دیگر دیر سن استفهام تقریر ایچوندر یعنی سن خود مر دصوفی سن
دیک اولور و ارغه نسبه دن یوقلق حاصل اولور دیر سن یعنی موجود اولان شیشه و بره سی و کچمک زمانده اوله سیدن فنا
کلور و عدم اولور * مشنوی * گفتش پوشیده خوشتر سیرار * خود تو در ضمن حکایت کوش دار * بن اول جان منزله سنده
اولان حسام الدین چلبی به دیدم یارک سری پوشیده اولق خوشتر در تا کم نا محرم لاندن خبر دار اولیه خود سن
حکایاتک ضمن و عبارتک دروشده قولق طوت تا کم ضمن حکایاتده اولان معانی شریفه ده یارک اسرار نه مطلع

اوله سن وانك عظم شانه شعور بوله سن * منثوی * خوشتران باشد كه سر دلبران * گفته آید در حدیث دیگران *
خوشتران اولدركه دلبر لك سري یعنی محبوبان حرم عزت اولان اولیاء اللہك حقیقتك و باطنك علمی سويلنش كله
غیر دلركه حدیثی ماینبنده تا نا محرم و بیكانه آنی غیر ينك علمی و سري قیام قیله و اغیار و نا محرم لردن مقصود بالذات
اولان یار لك اسراری پوشیده اوله * منثوی * گفت مكشوف و برهنه بی غلول * باز * كودم مدهای بوالفضول *
جسد مده جانم منزله سنده اولان حسام الدین چلبی دبدبكه مكشوف و عریان و بی خیانت سرباری کیر و سويله بكا دفع
و برمه ای فضیلت صاحبی گفتك فائلی جان منزله سنده اولان حسام الدین چلبی در جان دیدی ديك حقیقت معنایه
شعور دن خالیدر * منثوی * پرده بردار و برهنه كو كه من * می فحسیم با صم بایرهن * وجهه سرباردن پرده معنایی
قالد و جایی رفع ایله و عریان و آشكارا سويله كه بن پیرهن ایله اولان صمله یا تمزم یعنی محبوب اولان محبوب ایله و مستور
اولان مطلوب ایله بر مقامده استراحت ایتمزم پس مجاز و كایه پرده لرین و اشارات و حکایه ستر لرین رفع ایله و مطلوب اولان
سری اشكارا و مبین سويله تا كم داماد روحم عروس سربار ایله بجله در و نده خلوتخانه بطونده استراحت قیلمش
و همخوابه اولمش اوله (منثوی) گفتم ارعریان شودا و در عیان * فی تومانی فی كارت فی میان (حضرت خداوند كار جان
منزله سنده اولان حسام الدین چلبی به و پرد كاری جواب با صوابی تقریر ایدوب بیور لرین اول جان مشایه سنده اولان
حسام الدین چلبی به دیدم اكر اویار حقیقتك سري عریان اوله مرتبه معاینه دهنه سن قالور سن نه اطرافك قالور و نه
میانك قالور حقیقت معنی اولدركه حضرت شمس الدین تبریز ينك سرندن مراد سر و حدت مطلقه در فی الحقیقه
و حدت مطلقه لك سري عیانه كلك كده آنی مشاهده قیلان سالكك وجودی قالمز و كار و میانی محو و فنا اولور و كل
شیء هالك اولوب وجهه باقی ظهوره كالور پس حضرت مولانا حسام الدین افندیك كمال فنایه نوعا عدم استعداد لرین
كورب آنی محو و فنا مرتبه سندن بلا استعداد منع بیوردیلر تا تدریجك كمال فنایه استعداد حاصل ایلد كدنصكره
حضرت شمسك مظهر اولدیقی و حدت مطلقه سرنه طالب اوله و لهذا بیور لر * منثوی * آرزوی خواه ایلك اندازه
خواه * بر تابد كوه را يك بر لك كاه * ای تمذه جانم منزله سنده اولان حسام الدین چلبی آرزو مراد ایسته ولیكن اندازه
ایسته یعنی استعدادك مقدار ی طلب ایله زیر كسه استعداد ينك و راستده اولان مرتبه لك سرنه طاقت كتوره من
بنه كم بر صمان چوبی طاعك قعملنه طاقت كتوره من زیر صمان پیراغك طاعنی قعمل ایلكه استعدادی یوقدر
كذلك هر بر مرتبه لك اهلی فوقنده اولان مرتبه لك سرنه طاقت كتوره من * منثوی * آفتابی كزوی این عالم فروخت
* اندكی كریش اید جله سوخت * مثلاً بر آفتابكه اندن بوعالم شعله لندی و ضیا بولدی اكر بر آزا حق درجه سندن
بوعالم جانبینه ایلر و كله جله بی بقه پس آفتاب حقیقی دخی و محدثات و موجوداته سبحات و جهندن كشف حجاب
ایدوب قریب اولسه جمیع اشیا بی احراق ایلیددی (كما قال صلی الله علیه وسلم حجاب النار لو كشفها لحرقت سبحات
وجهه ما انتهی الیه بصره) و بشر بنده و ملك بنده اولنردخی او نور حقیقته مرتبه سندن بر درجه زیاده بلا استعداد
تقرب ایلسه محترق اولیدی (كما قال جبرائیل فی المعراج عند الوصول الی سدره المنتهی لودنوت قدر اتمه لا حترقت
منثوی) قننه و آشوب و خونریزی مجوی * پیش ازین از شمس تبریزی مكوی * ای جانم منزله سنده اولان حسام الدین
چلبی قننه و غوغا و خونریزلق ایسته كه حضرت شمسك حقیقتك سري ظاهر اولوق موجب قننه و غوغا و مستلزم
سفنك دما و جنگ و وعا اولور امدی بوندن زیاده شمس تبریزدن سوز سويله وانك حقیقتك سري لك ظهوری طلب
ایله كه انك ظهوری سبب قننه و غوغا و خونریزلق اولور * منثوی * این ندارد آخرا از آغاز كوی * و تمام این حکایت
باز كوی * بوشمس تبریز ينك سري ينك بیانی نهایت طوتمز حکایه لك ابتدا سندن سويله یوری بو كنیزك حکایه سنك
تمامنی کیر و سويله (خلوت طلبیدن ان ولی از پادشاه جهت دریافتن ریح كنیزك را) منثوی * گفت ای شه خلوتی كن
خانه را دور كن هم خویش و هم بیكانه را * طیب الهی پادشاهه ایتدی ای شاه خانه بی تمام خلوت ایله هم محرم
و خویشی و هم بیكانه بی دور ایله یعنی خانه دهندن و كنیزك كدن غیری بر فرد قالمیه بونده اشارت وارد مریده خلوت
ظاهره و باطنه اولمیخجه و تخلیه خانه دل قیلمیخجه امر اض باطنه نفسانیه ظهوره كمر و طیب الهی اولان شیخ انك
نه مرتبه مبتلا اولدیفته حقیقتله كاه اولمز و لهذا كالیله عزت و خلوت قیلمغه و بیكانه لردن بلكه محرم و آشنا لردن بیله
مجتنب اولمغه اشارت ایدوب بیور لر * منثوی * كس ندارد كوش در دهلیزها * تا بر سم زین كنیزك چیزها * اول ولی
كامل و مرشد فاضل كنیزك نفسك مرتضه و اصل اولقدن اوتری روح سلطانی به تخلیه ظاهر و باطن امر ایدوب
ایتدی بر مرتبه خلوت ایله كه دهلیز لرده یعنی ایکی قبوما بینده كسه قولق طوتمیه تا كم خلوت محقق اولد قده بو كنیزك كدن
لسان حاله و یا مقال الله شیر صورم * منثوی * خانه خالی ماند يك دیارنی * جز طیب و جز همان بیماری * پادشاه

طیب الہیدن چونکم بوکلامی اشتدی انکله عمل ایدوب خانہ بی تخلیہ ایتدی خانہ خالی قالدی بردیار فالمدن طیب
الہی وہم اول بیمار دن غیری فالمدی * منوی * نرم و نرمک گفت شهر تو کجاست * کہ علاج اہل ہر شہری جد است
اول طیب الہی ازل کنیز کہ نرم و خزن کلام کہ داب المرشدین در ملا مجہ دیدی سنک شہر کہ قندہ در بوندہ تنبیہ واردر
معلم و مرشد اولان کسنہ لرہ کہ مریض معنوی اولان کسہ لرہ رفق و ملائمت ایلہ (کما قال علیہ السلام ان اللہ رفیق
یحب الرفق و یعطى على الرفق ما لا يعطى على العنف او ما لا يعطى على ما سواه و قال صلى الله عليه وسلم المحروم من يحرم
الرفق و قال لعائشہ رضی اللہ عنہا علیک بالرفق و بالک والعنف و الفحش فان الرفق لا یكون فی شی الا زانہ و لا یزع من شی
الا شانہ و عن جریر عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال من یحرم الرفق یحرم الخیر) و حضرت حق تعالی غلیظ القلب اولمغنی
و خلقہ خشونت قبلغنی ذم ایلایوب غیر بلرہ ارشاد سورۃ ال عمرانہ یورر لر (فبما رحمة من اللہ لنتاہم ولو کنت
قطعا غلیظ القلب لاتفضوا من حولک) اول طیب الہی اول کنیز کہ ایتدی ای کنیز لر ہر شہر اہلینک
معالجہ سی جہاد رتہ کم عند الاطباء الجسمانیہ ہر شہرک اہلینک علاجندہ تفاوت مقرر در کذلک عند الاطباء
الروحانیہ شہر معنویدن ہر شہرک اہلینک تربیہ و علاجی دیکر در (ولہذا قال علیہ السلام الناس معادن کعادن
الذهب والفضة) بوحدیت شریفک شرحی جلد نایندہ ترک گفتن ان مردنا صبح بعد از چند بند مغرور حرص بیاتندہ
مذکور اولمشدر * منوی * و اندران شہر از قرابت کیستست * خویشی و پیوستگی با چیسستست * طیب الہی
ایتدی ای کنیزک اول شہر دہ قرابتدن سکا کیم واردر سنک خصم لک و اتصالک نہ شی ایلہ در بوندہ تنبیہ بودر کہ
مرشد و مربی مریض النفس مریدک اقربا و تعلقات روحانیہ و جسمانیہ سندن استفسار ایلر تا نور فراستہ و قوت
یکاستلہ انک اقران و جلسا سندن و میل و محبت ایلدیکی اشیادن در و تنک اسرار نہ مطلع اولہ و امراض باطنہ سنے
شعور تحصیل قبلہ * منوی * دست بر نبض نہاد و یک یک * بازی پر سید از جور فلک * اول طیب الہی دست
عقلی اول کنیزک کل نبض مقالی اوزرہ قودی و بر بر یک یک کلد لرینک معناسی مصرع ثانی بہ مصر و قدر فلک جور
و ظلمدن کیر و اول کنیزک کدن صوردی نا کورہ کہ کنیزک نبضی نہ سوزدہ و نہ سوادہ حرکت ایلر بورادہ بعض متوہمین
جانبندن برسوال لازم کلور کہ اول سوال بودر کات دیر لر کہ اذن حقلہ مرشد و قدرت ربانی ایلہ مربی اولان طیب الہی
مریض النفس اولان مریدک امراض باطنہ سنے مطلع اولقدہ تا بومر تہ تبسس و تفحص قیلوری و امراض معنویہ
صاحب مشاہدہ اولان طیب الہی بہ مستور و پوشیدہ اولوری بویقی مثل موقعندہ ابراد ایتمکلہ سوال مقدرہ
جواب یورر لر * منوی * چون کسی را خار در پایش جہد * پای خود را بر سر زانوند * یعنی نم مستور اولور
و مرض معنویک انلرہ دخی ادرالنا بلسی مشکل کلور مثلا چونکم بر کسہ نک ایاغنے خارباتہ اول کسہ کندی ایاغنی
دیر اوزرہ قور خاری بولقدن اوتری * منوی * و ز سر سوزن ہمی جوید سرش * و ریناید میکند بال ترش * ابکنہ
باشندن اول دیکنک باتدیغی باشی اررا کر اول ایاغنے بتان دیکنی بولہ من سہ دوداغیلہ اول دیکنک باتدیغی محلی یاش ایلر
تا کم انک بولغسی و اخراجی آسان اولہ * منوی * خاردر باشد چنین دشواریاب * خاردر دل چون بودادہ جواب
ایاقدہ اولان دیکن بولہ دشواری بولنجی اولدی کوکلہ اولان خار نیجہ اولور بکاجواب و بر یعنی محسوس اولان و جسمہ
الم و برن بولنجین عسر تلہ بولنجی اولدیغی ثابت اولدیسہ کوکلہ اولان خار معنوی بی بولق نہ و جہلہ آسان اولور
کیر و جواب و بر یعنی ہر کسہ آنی بولق آسان اولمز مکرشول کسہ بہ کہ عالم ربانی اولہ و نظر کشف و شہود ایلہ باطن
انسانہ نظر قبلہ (منوی) خاردر لر کریددی ہر خسی * دست کی بودی غماز ابر کسی * کوکل خارنی اگر ہر بر خس
کوریدی یعنی قلبدہ اولان مرضہ ہر ادنی و اخس اولان کسہ نظرا بر کوریدی غمازک بر کسہ اوزرہ بچن دستی اولوردی
یعنی غم و ہموم بر کسہ نک تلہی اوزرہ بچن ہجوم قیلوردی یعنی اقدام و ہجوم قیلزدی و ہر کس خار دلہ واقف
اولسیدی قلبدہ غم و الم قومزدی دیکل اولور * منوی * کس زبردنم خرخاری نہد * خرناند دفع آن بری جہد *
مثلا بر کسہ خرنقور و روغی التہ بر خار قور و خراک دفعنی بیلز یعنی دفعنہ قادر اولمز اضطرار بندن و الغروبیت مثل
موقعندہ واقع اولمشدر شول نفساری خرنکی اولان غافلرک حقندہ کہ امراض معنویہ دن بر خار دل آزارہ مبتلا اولسہ
انک دفعنہ قادر اولمز بلکہ انک المندن کمالیلہ مضطرب و متالم اولوب بر بردہ قرا قیلز و در و تنک المندن آسودہ اولمز *
منوی * بر جہد و ان خار محکم ترزند * عاقلی باید کہ خاری بر کند * خرا فالغرو اول خار آنی محکم رک اورر یعنی فالغدقہ
خرم خارک تاثیر زیادہ اولور بر عاقل کر کہ اول خاری خردن قویرہ و کیدرہ تا کہ خراک المندن خلاص بولہ (منوی)
خرز بہر دفع خار از سوزدرد) جفتہ می انداخت ہر جازخم کرد) خراک دفع و رفعدن اوتری سوزدردندن یعنی
زیادہ الم واضطرار بندن جفتہ آتدی بوز بردہ زخم و مجروح ایتدی از سوزدردنک معناسی مصرع ثانی بہ مصر و قدر یعنی

اول خاری انراج وقتنده اولان محنت و زحمته صبر ایلیوب بلکه الم و دردندن انراج خاره قصد ایلمن عاقل حکمت شعاره
 اذ او بجا چفته لرین استر و آتوب و کندینک حظ نفسی جانی طوق قلب و جاننده یوزره زخراوردی دیمک اولور
 مشنوی) ان حکیم خارجین اوستاد بود * دست میزد جایی از مود * اول حکیم خارجین امراض مغنویه بی بیلکد
 و آتی تشخیص قیلقد اوستاد ایدی ال اوردی یعنی ابادی یکاست و فراستی بریرانک احوالی اوزره قوروب صندی
 و انک در و تنک سرفی تجسس و تقصص ایلدی (مثنوی) زان کنیزک بر طریق داستان * بازی پرسید حال دوستان * اول
 کنیزکدن حکایت طریق اوزره کیرود و سترینک سالی صورتی زیر * المره علی دین خلیله فلیتظر احدکم بما یخالف
 حدیثک فخوا سنجه انسا ناک کار و اسراری اخلا و بارانندن معلوم اولور و جلا و صا حیلرندن احوال درونی ظهوره
 کور * مشنوی * با حکیم اوقصها می گفت فاش * از مقام و خواجکان و شهر تاش * چونکم کنیزک اول حکیم الهیدن
 بومر به رفیق و ملائمتی کوردی اکا اول کنیزک اشکاره قصه لری سویلدی کنیزک مقاسندن و خواجکلرندن
 و شهرندن و شهرک اطرافندن تاش چغتای دلنجه شهرک اطرافنه دیر لسان فارسیده ایکی شی بر شینه منسوب اولسه
 اکا دیر لره مثلاً خواجه تاش و شهر تاش کبی ایکیسی بر افندی قوی و ایکیسی بر شهر لودیمک اولور بعض نسخه ده شهر ل
 تاشک ماینده و او واقع اولشد بر تو قدیر اوزر معنی شهرندن و شهرنده اولسندن قصه لری سویلدی دیمک اولور (مثنوی
 سوی قصه کفتنش می داشت گوش * سوی نبض و جستش می داشت هوش * اول حکیم الهی اول جاریه ناک
 قصه سویلدی جانبه قوی طو تر دی انک نبضی جانبه و نبضنک حرکتی جانبه عقل طو تر دی تا انک نبض جانی نه کونه
 حرکت ایلر عقله یله و انک حرکتدن در و تنده اولان سر نه مطلع اوله سه کم طیبیان طبیعت نبضک حرکتندن
 در و تنده اولان مرضه استدلال قیلور لرو مطلع اولور * مشنوی * تا که نبض از نام که کرد جهان * او بود مقصود
 جانش در جهان * تا که کنیزک نبضی کیم نامندن فالقیجی و حرکت ایدیجی اولور جهانده انک جانینک مقصودی
 اول اولور حاصل کلام طیب الهی کنیزک مرضی مرض عشق ایدیکن یلدی و لیکن معشوقی بیلک
 ایچون بودر جست و جوقیلدی زیر معشوقی معلوم اولیجق مرض عشقه علاج اولق ممکن دکلدر * مشنوی *
 دوستان و شهر اورا بر شمر * بعد از ان شهر در کرانام برد * اول کنیزک شهر ناک دوستلری صایدی یعنی اسم
 و رسمیه ذکر ایلدی بوندن مقصود هر یکه نفسنک دوستلری و آنک مقامنده ساکن اولان یاران طیب
 الهی اولان مرشدانک قتنده هر برینک نامنی اکا احصا ایلر تا کوره کم قنغی کسه ناک نامنه میل قیلور و نه شینک
 اسمندن حظ آلور و منبسط اولور چن بر کسه بر شینه محبت قیلسه انک نامی ذکر اولد قدیه بهر حال سومد یکی شینک
 نامی ذکر اولد یعنی کبی اولر بلکه عند ذکر المحبوب یا قولنده یا قلمنده و یا خود بشره سنده اکابر آحر حالت عارض اولور
 پس صاحب فراست بوندن یلور که انک اول شینه میل وارد و لهذا طیب الهی آنک شهر ناک دوستلری علی حده
 احصا ایلدی تا کوره کم قنغی شینک نامنه یاده ملتفت اولور و انک نامی ذکر اولد قدیه شاد اولور و فرح قیلور کوردیکه
 اول دوستلری ناک برینک نامنده اکا اصلا تغییر کلدی و اوضاعی متبدله اولدی اندر صکره بر آخر شهره نام ایلدی یعنی
 بر آخر می تبه ناک تعریف و توصیفنک ذکر نه شروع ایلدی (مثنوی) گفت چون بیرون شدی از شهر خویش (در کدامین
 شهر بودستی تویش * اول طیب الهی نه اول جاریه به ایلدی ای کنیزک چونکم کندی شهر کدن طشره کتدک یعنی
 مرشد کامل هر یکه نفسنه دیر که چونکم کندی وطن اصلیه کدن هجرت ایلدک قنغی شهرده سنن زیاده اولش سن
 یا خود بوندن مقدم قنغی شهرده اولش سن ارتق بومعنی یا معوحده ایلدیش اولد یعنی اوزره در بعضی قنغی مر تبده
 ارتق اقامت قیلش سن دیر مشنوی * نام شهری گفت وزان هم در گذشت * رنک رو قبض اودیکر نکشست * بر شهرک
 ناسنی دیدی و اندن هم یکدی بوجه مذکور اولان دوستلر نامنده و شهر لر لشد کرده اول جاریه تغییر اوضاع قیلدی
 کنیزک یوزینک رنکی و نبضی دیکر اولدی * مشنوی * خواجکان و شهر یارانیک یلک * باز گفت از جای و ازبان و ناک
 خواجه لری و شهرده اولنلری بر بر هر برینک مقامنده و انلره اولان نان و نمکدن کیرودیدی یعنی التکرار حسن
 موجب نه تکرار تفصیل ایلد خواجه لری و شهر لور لری ذکر ایلدی که من احب شینا اکثر ذکره فخوا سنجه اکر بود کراولنا انلره
 محبتی و ار سه تفصیل و تکرار دن حظ آلور و اکر بونلره محبتی یوغ ایسه تکرار دن واکتار ذکر دن اکاملالت حاصل اولور
 پس بو تفصیل و تکرار دخی بر کسه ناک باطننده مضمر اولان محبوبی بیلکه وسیله اولور * مشنوی * شهر شهر و خانه خانه
 قصه کرد * رنک رنک جنیدونی رخ کشت زرد * طیب الهی کوردیکه اجمالله مرادی حاصل اولر پس تفصیلا
 علی حده شهر شهر و خانه خانه قصه ایلدی کنیزک اصلا نه طمری حرکت ایلدی و نه یوزی صار و اولدی یعنی تغییر
 اوضاع قیلدی و متغیر اولدی * مشنوی * نبض او بر خال خود بدی کرتد * تا پیر سید از سر رفتدی چوقند * انک نبضی

ضرر و حرکت سزگندی حالی اوزره اولدی تا کم طیب الهی کنیز که قند کبی شیرین سمر قند شهر نندن صورتی یعنی
 سمر قند طبیعتدن قند کبی ا کا سوال قیلد قند نور فر استله آنک مرتبه سنده انتقال ایلدوب بویتک مفعولی آنک ماصدق
 حالی اولدی نه کم یوررله مثنوی * نبض جست و روی سرخ وزر دشد * کر سمر قندی زر کر فر دشد * سمر قنددن
 مراد شهر طبیعت وزر کردن مراد هوای بشر ندر که کنیزک نفسک محبوب وهم صحبتیدری یعنی مرشد صادق و طیب
 حاذق کنیزک نفسک علت خفیه و مرض معنویه سنی بیلک ایچون چوق سوز سوبلدی و جوانی خیل جست و جو
 ایلدی آخر الامر شهر طبیعت کلوب آنک بعض محاسن یاد ایلد کده کنیزک نفسک عرق محبتی حرکت قیلوب
 و روی بشری متلون اولد یکه زیر اول نفس سمر قند طبیعت مفسوب بر قو مجیدن فرد و جدا اولندی هوای زر کره
 مشابهت تامه سی وارد رسول اعمال و مزین و مزین و افعال اولدی چی جهندن نه کم زر کر لر فحاش و مزین و ناسدر
 * کما قال علیه السلام اکذب الناس الصواغون * زر کر ره پیغمبر علیه السلام اکذب ناس پیوردی قلب
 زرا ندوله و یا خود مواعید کاذبه ایله ناسی فریب ایلد یکاری ایچون و یا خود کلاملین کذب و دروغله مزین و عموه
 سوبلد کاری ایچون پس هوایک دخی کاری تسویل اعمال ایلک و دعوا و لافله و کذب و کرافله کلامن مزین و خرف ایدوب
 سوبلد کدر پس مادام که کنیزک نفس زر کر هوا و هو سه میل قیله مرض معنویه دن خلاص اولمز و ملاحات اصلیه سن
 بوله مزین و سلطان روحه مقارنت قیله من (مثنوی) چون زرینچور آن حکیم این راز یافت * اصل آن درد و بلار باز یافت
 چونکم رنجور دن اول حکیم بورازی بولدی یعنی چونکم مرشد کامل مرض کنیزک نفسی بیلدی اول درد و بلانک
 اصلی و حقیقتی کیر و بولدی * مثنوی * گفت کوی او کد است در کدر بر سر پل گفت و کوی غافتر * طیب الهی
 کنیز که ایتدی اول زر کر محله سی طریق و کذرده قنغی سیدر اول کنیزک ایتدی کوی پری باشی و غافتر محله سیدر غافتر
 سمر قندده بر محله نک اسعید زر کر که مراد هوادر آنک محله سندن مراد دنیا در الدنیا قنطرة فاعبروها ولا تعمروها
 حدیثک فخوا سنجه دنیا سمر قند شهر طبیعتده بر کوی پری کبیدر (کما قال بعض العلماء * بیت * بر کهنه کوی پریدر
 بوجهان کم کلان کچر * بالامن والسلامه اجعل عبورنا * کوی پری جای اقامت دکلدر دنیا دخی توطن و نمکن پری دکلدر
 حضرت مولانا بیل و کذر افطلرنی بورمزی بیان ایچون کتور مشدر * مثنوی * گفت دانستم که رنجت چیست زود *
 در خلاصت سحرها خواهم نمود * طیب الهی کنیز که ایتدی بیلد مک سنک مرضک ندر علی الفور سنک خلاصکده
 یعنی سنی بومرضدن خلاص ایتکده سحر لر کوی سترمک استرم چونکم طیب الهی کنیزک مرضی تشخیص ایلدینه
 مریضه قوت قلب اولمقدن اوتری تسلیه و یروب آتی تبشیر صحت ایلد شاد ایلدی زیرا که طیب روحانی و اگر طیب جسمانی
 اولنرک قانوتند ندر که بعد تشخیص المرض مریضه صحت و شفا ایلد بشارت ویرر که مریض اولان کسنه به شفا یله مرده
 ویرمک نوعا شفا دن خالی دکلدر * مثنوی * شاد باش و فارغ و ایمن که من * ان کم باتو که باران باچن * شاد و فارغ و ایمن
 اولکه بن سکا آتی ایلیم که باران چنه ایلر یعنی باران چنه نیجه حیات بخش اولورسه و اول چنی نه مرتبه تازه و ترقیلورسه
 بندخی سنک چنزار قلب و روح که حیات بخش اولم و سنی افسرده و بزم مرده لکدن قور وروب صحت و عافیه تر و تازه قیل
 بونده نکته بودر که طیب الهی اولنر مریض النفس اولان مریدره اکثر صحت معنویه و سلامت روحانیه ایلد بشارت
 ویرلر تا کم اول مریض یأس و قنوط مرضه مبتلا اولیه و اککاضف قلب کلکله صحت حقیقیه دن امیدن
 قطع قیلیه * مثنوی * من غم و میخورم و غم مخورم * بر قومن مشفقترم از صد پدر * کنیز که استعالت و یروب
 و آتی بشارت صحت و عافیه دیر کروب ایتدی بن سنک غمک بیرم و لازم اولان کلامی سکا دیرم سن غم یجه و بنم حالم نه
 سنجر اولور دیمه بن سکا بوزیدردن مشفقترم مرشد کامل ابون دن خیر لودر (ولها قال علیه السلام خیر الابرین
 من علمک * مثنوی * هان هان این راز را با کس مگو * کرچه از توشه کند بس جست و جو * اکاه اول اکاه اول
 بورازی کسه به سوبله که کل سر جا و زلالتین شاع دیلمشدر اککرچه پادشاه سندن زیاده جست و جو ایلر سه ده
 مثنوی * کورخانه راز تو چون دل شود * ان مرادت وود ترا حاصل شود * سنک راز کل کورخانه سی یعنی مقبره سی
 چون دل اوله سنک مراد اول سری پنهان ایتکدن تیزرک حاصل اولور مصرع اولده قلبی قبره تشبیه پیوردیلر قلوب
 الاحرار قبور الاسرار نکته سنی اشعار دن اوتری نه کم قبره مدفون اولان تکرار اندن خروج ایتک عادت دکلدر کذلک
 قلب ایچرمسطور اولان دخی ظهور قیاق مقبول دکلدر * مثنوی * گفت پیغمبر که هر که سر نهفت * زود کرد دیا مراد
 خویش جفت * حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم پیوردیلر که هر شول کسه که سرفی کیزلدی کندینک مراد نه اول
 کسه علی الفور جفت اولور مقارنت قیلور کما قال صلی الله علیه و سلم من کتم سره ملک امره بعض حوائجک حصوله
 و مقاصدک وصوله * کتمان سر و سیله اولدیغنه بو حدیث دخی دلالت ایلر که طبرانی و بیهقی و ابونعیم معاذ بن جبل دن

وبعض اصحاب حدیث حضرت عمر دن وبعض دخی حضرت علیدن روایت ایدر لردی کما قال صلی الله علیه وسلم
 استعینوا علی انجاح الخواجج بالکتمان فان کل ذی نعمة محسود) نه کم کتمان سره مناسب بوا بیات شریفه فی مثل
 موقعه ایدر ایدوب بیوررلر * منوی * دانه چون اندر زمین پنهان شود * سر او سر سبزی بستان شود * مثلاً دانه ل
 چون زمینده پنهان اوله انلرلر سری بستانکیشیلکی اولور یعنی بساتینده ظهور ایلین سبزوات ارض ایچره مدفون
 اولان دانه لرلر اسر ایدر که اول دانه لرلر ارض ایچره نجه مدت مستور اولسی سبزواتک ظهور قیلسنه و بساتینک
 خضر واتله مزین اولسنه سبب اولدی * منوی * زرو تفره کربودندی نهان * پرورش کی یافتندی زیر کان * مثال
 آخر التون وکوش اسکر تحت الارض ده نهان اولمیه لردی معدن التندہ چن پرورش بولور لردی و نوجهله بعد زمان
 ظهوره کلوب بویه عزیر الوجود اولور لردی بونلرلر زیر کانه پرورش بولسی و عاقبه الامر بین الناس عزیر الوجود
 اولسی بدایت حالده استتار و اختفا قیلرینک محصولیدر پس کتمان اسرار و صبت بیورد قلرند نصکره بنه طیب
 الهمینک قصه سنه شروع ایدوب بیوررلر * منوی * وعدها و لطفهای ان حکیم * کردان رنجور را این زبیم * اول
 حکیم الهمینک مواعید صادق و الطاف صحیح سی اول میضی خوف و حذر دن بری و این ایلدی * منوی * وعدها
 باشد حقیقی دلپذیر * وعدها باشد مجازی ناسه کبر * حقیقی وعده لردلپذیر اولور یعنی مواعید صادق فی الصدق
 طمانینه طروب حدیثنک فخوا سنجه کوکل قبول قیلور و قلبه اندن طمانینه حاصل اولور مجازی و دروغ وعده ل
 ناسه طوئیچی و غم ویرچی اولور یعنی الکذب ریمه فی القلوب قولینک مقتضاسنجه مواعید کاذبه قلوبه قلق و اضطراب
 ویرچی و کوکل اندن ناسه و غم طوئیچی اولور * منوی * وعدها اهل کرم کینج روان * وعدها ناهل شدر لچ روان * اهل
 کرمک وعده سی کینج رواند یعنی خلق قنده جاری اولان کینج روانا اعلک وعده سی رنج رواند یعنی جانه رنجور (در باقن
 ان ولی رنج را عرض کردن رنج او را پیش پادشاه * منوی * بعد از ان برخاست عزم شاه کرد * شاه را زان شمه آگاه کرد
 طیب الهی کنیزکک مرضی تشخیص اید کد نصکره قالدی و پادشاهه عزم ایلدی پادشاهی اول کنیزکک
 رنجندن بر شمه آگاه و خبردار ایلدی کان پادشاه اول ولی کامله ایتدی پس بو خصوصده تدبیرندر * منوی * گفت
 تدبیر آن بود کان مرد را * حاضر آریم از پی این در در را * اول ولی کامل ایتدی تدبیر اولدر که اول مرد زری بودرک
 اصلاً حیچون سمرقند دن بونده حاضر کتوره لم * منوی * مرد زری را بخوان زان شهر دور * باز رو خلعت بده او را غرور
 اول بعد شهر دن که مراد سمرقند در زری مردی دعوت ایله زرو خلعتله ا کاغرو ویر یعنی خلع وافر وذهب
 متکاثره ایله اول زر که غفلت و غرور ویرتا ا کاغرو ویرا ووب و کند و شهرندن خروج قیلوب بورایه کلمکه سبب
 اوله دیدی * منوی * چونکه سلطان از حکیم این راشنید * بند او را زدل و جان برکیند * چونکه سلطان حکیم
 الهمیدن بونی ایشندی انک بندنی دلدن و جانندن قبول و اختیار ایلدی بونده تنبیه بودر که مرشد کاملدن هر نه
 فرمان ظاهر اولور سه مریده لازمدر که جان و دلدن ا کا اطاعت ایدوب هیچ بوجهله مخالفت و عناد ایلیمه (فرستادن
 پادشاه رسولان را سمرقند باوردن مرد زری * منوی * پس فرستادن طرف یک دور رسول * حاذقان و کافیان
 و پس عدول * پس پادشاه بلاتاً خیر استجمال ایدوب اول طرفه یعنی سمرقند طرفه برایکی رسول کوندردی اوله
 رسولر که حاذق و اداء رسالتده کافیلر و زیاده عادلر * منوی * تا سمرقند آمدند آن دو امیر * پیش ان زر کرز شاهنش
 بشیر * بویکی امیر تا سمرقند کلدیلر اول زر کرلر قنده پادشاهدن بشارت ویرچی کلدیلر * منوی * کای لطیف استاد
 کامل معرفت * فاش اندر شهرها از توصفت * کای لطیف استاد و معرفتی کامل شهر لرده صفت سندن فاشدر
 یعنی زر کرلر صفی شهر را ایچره سندن مشهور اولوب زر کرلر صنعتنده سنک شهرتک بین الناس ظاهر اولمشد (منوی
 نک فلان از شه برای زر کری * اختیار کرد زرامهتری * اشته فلان شاه زر کرلرکن اوتری سنی اختیار و قبول ایلدی
 زیرا کامل و مهتر سن * منوی * اینک این خلعت بکی و زروسم * چون ییایی خاص باشی و ندیم * شدی بو خلعتی
 بوزری و سبی اخذ و قبض ایله چونکم پادشاهک حضور نه کله سن خاص مصاحب اولور سن * منوی * مرد مال
 و خلعت بسیار دید * غره شد از شهر و فرزندان برید * مرد زری کمال و خلعت فراوانی کوردی ا کاغرو ویر اولدی شهرندن
 و فرزندان جدا و منقطع اولدی * منوی * اندر آمد شادمان در راه مرد * بیخبر کان شاه قصد جاننش کرد *
 مرد زری کرشادان اولوب بوله کادی یعنی اول ارسال اولنان ایکی امیر ایله بوله دوشدی پادشاهه ملاقات ایتسه که عزم
 ایلدی مرد زری خبر که اول شاه آنک جاتنه قصد ایلدی (منوی) اسب تازی برنشست و شاد تاخت * خونهای
 خویش را خلعت شناخت * عربی آتیه سوار اولدی و شادان آتی سوردی * کندینک فان بهاسن خلعت ا کلدی
 بویسانک تا و بلی و بوحک تحقیق بویه دیمک اولور که چونکم سلطان روح حکیم بر فتوح دن بونی قبول قیلوب در حال

عقلی و فهمی رسوایی زرگر هوا به ارسال ایلوب انار دخی زرگر هوا بی مقامندن اخراج ایچون مزاج کیرلک ایلوب
 نعمت و خلعت و ریاستدن سو ایلوب شهر طیبه عده می کوز و مستورا ولان هوا مغرور اولوب مراد آتیه سوار اولوب
 مرادانی جانبیه متوجه اولدی قصه دن حصه بودر لیکن صورت قصه ده می دزر کرک سفره ریاست و منصب و نعمت
 خیالیه عزیمت قیلینده بوا یکی ییتی نصیحت سورر لر * مننوی * ای شده اندر سفره ریاست رضا * خود بیای خویش
 تا سؤالته رضا * در خیالش عز و مال و مهتری * گفت عزرائیل رواری بری * ای سفره یوز اختیار و رضا ایله سکیدن
 کندی ای اغیله تا سؤال قضای و در دولا جانبیه دل اگر چه خاطر لد دولت و عزت آرزو قیلور ولیکن نه ییلور سنکه عاقبت نه
 منجر اولور پس خواطر من خرقه به مغرور اوله و کندی یکی خیالات عمو به به مقید قیله دیکن اولور و بوییتک مفهومی
 بو کونه معانی اقتضا قیلور و معنی لازم میسی بو کونه و بوشکل نصایحی مستلزم اولور بو صدر ضایله سفره کیدن کسه ناک
 خیالند مملکت و عزت و مهترلک و اراما عزرائیل بو کونه لسان حاله علی طریق الاستمزا و الاستحقاق دیدیکه پوری
 ای مدمع و غافل حرص و هوال طرفه بلی ایلر و رسن بولی اکی معنی مراده بولی ایلر من قبل وصول المراد بن سنک جانک
 الورم و سنی بی مراد قیلورم دیر بوییتک دخی مفهوم منطوقیسی بویله دیکی مقتضی اولور و طول املدن تحذیر قیلور
 * مننوی * چون رسید از راهان مر دغریب * اندر آوردش به پیش شه طیب * سوی شاهنشاه بردنش بنار *
 تا بسوزد بر سر جمع طراز چونکه بولدن اول عجیب و غریب اولان مر دشا هک شهر نه تشدی ایچر و شاهک او سکینه
 کتوردی آتی طیب شاهنشاه جانبیه ایلند یلر آتی نازله تا اول مر داول شمع زیبایک باشی طرفنده پروانه واریانه پس
 اولدخی حکایه دن مأل و نتیجه مقال اولدر که اول حکیم الهی کنیزک نفسک اصلا حیچون انک زرگر هوا به جفت
 اولسنی سلطان روجه امر ایدوب پس اولدخی آتی بر قاج زمان هوا سنه تابع قیلوب بعد زمان اول مر شد کامل
 انکچون شربت معرفه الهی مهیا قیلوب اکاشراب ایلد کده لطافت و ملاحات زرگر هوا زاتل اولوب دختر نفسک
 حضورنده مضمحل و باطل اولدی و دختر نفس انک قباحت و خبیاتن کوردیکه ایدن او صنوب و سلطان روح
 جانبیه اصینوب هوا به محبت ایتک مر ضندن صحت بولدی * مننوی * شاه دید او را بسی تعظیم کرد * محزن زری
 بدو تسلیم کرد * پادشاه آتی کوردی زیاده تعظیم ایلدی زرخرینه سنی اکاتسلیم ایلدی * مننوی * پس حکیمش گفت
 ای سلطان مه * ان کنیزک را بدین خواجه بده * صکره حکیم الهی پادشاهه ایتدیکه ای بزرگ و عالی سلطان اول
 کنیزکی بو خواجه به ویر * مننوی * تا کنیزک در وصالش خوش شود * اب و صلش دفع آن آتش شود * تا کنیزک انک
 وصالنده تدرست و خوش اوله زر کرک وصالی آبی و آتشی و بوحارنی دفع ایدیمی اوله یعنی کنیزک مرضی دفع اوله
 (مننوی) شه بدو بخشیدان مهر روی را (جفت کرد آن هر دو صحبت جوی را) پادشاه طیب الهینک سوزله اول مهر روی
 اولان کنیزکی زرگره باغشلدی اول هر یکی صحبت طلب ایدیمی بی بری برینه جفت ایلدی * مننوی * مدت شش
 ماه می رانند کام * تا بصحت آمد آن دختر تمام * آتی آی مقداری اول ایکیسی بری برله مراد سوردیلر تا اول دختر
 تمام صحت کلدی * مننوی * بعد آزان از بهرا و شربت بساخت * تا بخورد و بیش دختری کداخت * اندن صکره یعنی
 آتی آیدن صکره اول زر کردن او توری طیب الهی شربت دوزدی نازر کر اول شربتی ایچدی و دخترک او کنده ایددی
 * مننوی * چون زر ثجوری جمال او نماند * جان دختر درو بال او نماند * چونکه مر یض لکندن زر کرک لطافت
 و جمالی قالمادی دخترک جانی انک و بالنده قالمادی یعنی انک ثقلنده و غمنده قالمادی * مننوی * چونکه زشت و ناخوش
 ورخ زرد شد * اندک اندک در دل او سر دشد * چونکه زر کر زشت و ناخوش و پوزی صاری اولدی آرازانک قلبنده باوید
 اولدی یعنی ککو کلی سو و بوب ایدن اوصانندی قصه دن حصه سورر لر و عشاق مجازی اولنله تعریض ایدر لر
 (مننوی) عشقهایی کزنی رنکی بود * عشق نبود عاقبت سکی بود * شول بر عشق کله محضایر ننگدن او تری اوله رنکدن
 مراد بوندن حسن ظاهر یدرانک کبی عشق حقیقتده عشق اولمز بلکه عاقبت عار و عیب اولور * مننوی * کاش کان
 هم تنک بودی یکسری * تا ترفی بر روی ان بدداوری (کاشکی اول زرگر هم باشند باشه تنک و عیب اولیدی ذره قدر حسنی
 اولمیدی تا اول زر کر او زره بوقیج و نامعقول حکم و حالت کیمیدی یعنی واقع اولمیدی * مننوی * خون دوید
 از چشم همچون جوی او) دشمن جان وی امد روی او) او زر کرک جوی کبی چشمندن قان یلدی یعنی قان اغلدی
 انک پوزی انک جانبیک دشمنی کلدی یعنی زر کرک حسن و جمالی سکندینک هلا کنه سبب اولدی حضرت مولانا
 بو مضمونی اثبات ایچون بوا سیات شریقه بی ایرادی سورر لر * مننوی * دشمن طاروس آمد پرا * ای بسا شه را بکشته
 فراو * طاروسک دشمنی طاروس قنادی کلدی ای جوق شاهی انک فری یعنی شوکت و سلطنتی آتی تبه لشدر * گفت
 من آن آهویم کز ناف من * ریخت این صیاد خون صاف من * زرگر موفی زما تده ایتدی بن اول آهویم صکره بنم

ناقدن اوتری اول صیاد بنم صافی خونگی دوکدی یعنی ظاهراً در بنم مثال همان اول آهو کبیدر که صیاد آبی نافندن
 اوتری صید ایدوب هلال ایددی * مثنوی * ای من آن رویاه صحران کز کین * سر بریدنش برای بوستین * ای بن اول
 صحرار و باهی * که بوسودن بوستی ایچون آنک باشی کسدیلر یعنی بنم عالم همان اول رویا دلک حالنه بکزر که بوستین دن
 اوتری باشن کسدیلر * مثنوی * ای من آن یلی که زخم یلبان * ریخت خونم از برای استخوان * ای بن شول یلم که
 قیلچینک زخمی استخواندن اوتری قائمی دوکدی مثنوی * آنکه کشتنم بی مادون من * می نداند که فحشبد خون من
 اول کسه که بن بندن ادنی اولان ایچون دپلشد در بیلز که بنم قائم او یوماز یعنی البته آنک اثری قاتله ابرشور بوهم وجهدر
 بیلز می که بنم قائم او یوماز بوجه اوزره می ندانده استغهام انکاری معناسی وارد روزر کرل دون اولان شمه روحنه
 وعقلنه نسبت حسن صورتی اولور که آنک قتلنه سبب حسن صورتی اولدی و شاه آبی دون اولان صورتیدن اوتری
 قتل قیلدی مثنوی * بر منست امر روز و فردا برویست * خون چون من کس چنین ضایع کیست * بوکون بنم اوزره در
 وبارین آنک اوزرینه در که قیامتده آنک عقوبتنی چکر بخیلین کسه نک فانی بن ضایعدر یعنی ضایع دکلدر بلکه هر کس
 نه ایلر سه کندی نفسنه عائد اولسی مقرر در سه کم بویتلری مثل موقعنده ایرادیور لر (مثنوی) کرچه دیوار افکند
 سایه دراز * باز کردد سوی او ان سایه باز * مثلاً کرچه اول نهارده دیوار اوزون سایه براغور یا خود سایه سنی اوزون
 براغور اول سایه تکرار دیوار جابنه رجوع ایلر زیرا هر کس دن خیر و شر نه صادر اولور سهینه اکا عائد اولور (کما قال الله
 تعالی من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء فعلیها * مثنوی * این جهان کوهست و فعل ماندا * سوی ما آید ندها را
 صدا * بوجهان فی المثل طاعدر و برنم فعلن ندادن در ندرل صد او عکسی برنم طرفزه کاورز بر طاعه حیرسه لر صداسی
 برویه منعکس اولور حاصل معنی بو عالم فایده هر کس نه عمل اوزره ایسه البته آنک جزاسی کورردیم کدر (کما قال الله
 تعالی الیوم تجزی کل نفس بما کسبت لا ظلم الیوم) و لا یظلمون قیلاً * مثنوی * این بکفت و رفت دردم ز بر حال *
 ان کنیزک شد ز عشق و ریج پال * زر کر بوسوزلری دیدی و فوری حال التنه کندی یعنی اولوب خا که دفن ایدیلر اول
 کنیزک زر کره اولان عشقندن و کمدوده اولان مرشدن پال اولدی * مثنوی * زانکه عشق مر دکان پاینده نیست *
 زانکه مرده سوی ما آید نیست * زیرا که مرده لر عشقی پاینده و باقی دکلدر زیرا که مرده برنم جائزه کلچی دکلدر یعنی
 هر محبوب مجازی و عشق مجازی باعتبار مایول الیه مرده وفانی حکمنده در و محبوب حقیقی و آنک عاشقی دائمی
 و باقیدرس بر که عاشقان محبوب حقیقت مرده حکمنده اولان محبوب مجازی و عشق مجازی برنم جائزه کلچی دکلدر
 پس مرده نک و زنده نک عشقنک مابیننی فرق و تمیزه شروع ایدوب بیور لر * مثنوی * عشق زنده در روان و در بصر
 هر دمی باشد ز غنچه تازه تر * زنده نک عشقی جانده و کوکلده و کوزده هر بر دم غنچه کبی تازه نک اولور بو معنی دخی
 جائز اولور که دینله دیرینک عشقی روانده و بصرده در یعنی عشق حقیقتله ایدی حی اولان عاشقک عشقی جانده
 و بصرده در زیر مشاهده آیات و آثار محبوب حقیقتدن بصر عشاق لذت آکورو جان آنک وصالنه ابروب دائم ذوق
 و خلوت بولور هر بر نفس غنچه دن تازه تر و خوشتر اولور اما عشق مرده بونک عکسیدر که آنک عشقی تنده اولور
 و معشوقنک حسنی باقی اولدی بی اجلدن عشقی دخی فانی اولور بعد زوال حسن المعشوق عاشق مجازی بر مرده
 و افسرده قالور * مثنوی * عشق آن زنده کزین کو باقیست * کز شراب جانفزایت ساقیست * اول حی و لا یحیون
 اولان اللهک عشقی قبول الیه که اودائم و باقیدر که سکا اول الله حیات زیاده ایدیمی شرابدن ساقیدر * مثنوی * عشق
 آن بکزین که بجله انبیا * یافتند از عشق او کار و کیا * اول اللهک عشقی اختیار الیه زیرا جمیع انبیا اول اللهک عشقنده
 کار و کیا بولدی یعنی تصرف و قدرته و شرف رسالت و عزت نبوته و اصل اولدی بمر مثنوی * تو سکو ما را بدان شه بار نیست
 با کریمان کارهاد شوار نیست * سن دیمه بزه اول شاهه اجازت و راه بو قدر زیرا کریمه ایشلر و یا خود کریمه ایشلر مشکل
 و دشوار دکلدر یعنی اول شاه حقیقتنک کریم اولان و لیلرینه هیچ کار مشکل و دشوار دکلدر همان انلره بط
 قلب ایلوب تسلیم اولد قد نصکره انلر سنی اول شاه اعظمه اولیه اشنا ایدر لر * بیان آنکه کشتن و زهر دادن مر دزر کر را
 باشارت الهی بود * مثنوی * کشتن آن مر دبردست حکیم * فی بی امید بودونی ز بیم * اول مر دل حکیم الهینک
 انده قتل و هلاکی نه پادشاهدن امید ایچون ایدی و نه خوف و بیم دن اوتری ایدی (مثنوی) آونکشتن از برای
 طبع شاه * تا نیامد امر و الهام اله * طیب الهی زرگری پادشاهک طبع و خاطر ایچون اولدر مدی مادام که
 طیب الهی به اللهک امر و الهامی کلدی * مثنوی * آن پسر را ککش خضر بید خلق * سرانرا در نیابد عام خلق
 اول پسرک که خضر علیه السلام آنک بوغازنی کسلی خلقک عامی آنک سری و حقیقتنی ادرالک ایلر اما خلقک خاصی
 فهم ایلر دیمک اولور بونک قصه سی جلد ثانیکنک آخرینه قریب عذر کفتن فقیر با آن شیخ بیاتده ذکرا و لشدن * مثنوی *

آنکه از حق باید اوحی و جواب * هر چه فرماید بود عین صواب * اول کسی که اوحی سبحانه و تعالی حضرت تزلزلدن
وحی و جواب بولور او می شد هر نه بیور سه عین صواب اولور خلاصه کلام وحی سبحانی و الهام ربانی موجب بجه عمل ایدن
هر نه ایلر سه خوب و هر غوب اید و کن اشعار در انبیا و اولیا کبی * مثنوی * آنکه جان بخشد اگر بکشد و است *
نائبست و دست او دست خداست * اول کسی که جان بفشد اگر بکشد بی اولدر سه روادر زیر استرسه دیری قیلغه
دخی قادر اولور نائب حقدروانک دست خداست * مثنوی * همچو اسمعیل پیشش سر بنه * شاد و خندان پیش
نیغش سر بنه * حضرت اسمعیل علیه السلام حضرت ابراهیم علیه السلام او کنده باش قویوب تسلیم اولدیغی کبی
سندخی انک او کنده باش قوونک تیغ امرنک او کنده شاد و خندان جان ویر حضرت اسمعیل قصه سی و بو اینک تفسیری
جلد نالیک آخر نه قریب تمثیل کریمتن مؤمن بیاتمه ذکر اولمشدر مثنوی * تا بماند جانت خندان تا اید * همچو جان
بالا احمد با احد * تاسنک جانک ایدی خندان قاله احمد لیک جانی احده ایدی خندان قالدیغی کبی * مثنوی * عاشقان
جام فرح آنکه کشند * که بدست خویش خوبانسان کشند * عاشق سرور و فرح جانی اول وقت نوش ایلر که
خوبلر اندری کندی اللریله دپه لیه * مثنوی * شاه آن خون از بی شهوت نکرد * نورها کن بد کانی و نبرد * پادشاه
اول قانی حظ نفسدن او تری ایلدی سن آلمک حقند مسوءظنی و مجاده و منازعه بی ترک ایل * مثنوی * تو کمان بردی که
کرد آلودگی (در صفاغش کی عیله بالودگی) بالودگی فاعلدر غش مقدم مغولدر پس ولی کامل حقند مسوءظن ایدن
کسه ایچون جواب با صواب و بیورر لای اسیر و هم و کان سن کمان ایلند که اول ولی کامل غرض نفسله آلوده لک
ایلدی نفسی اخلاق ردیده دن و خاشاک بشریه دن سوزمکک فتن غل و غش قورصفا حالنده پس اولیا و انبیا کدورات
بشریتدن کرار او می اراسوز لاشلر و اغراض نفسانیه دن پال و خالص او لاشلر در بونلرک افعالی سائر اهل نفسک افعالی
کبی دکلدر فافهم * مثنوی * بهر آنست این ریاضت وین جفا * تا برارد کوره از نقره جفا * بوندن او تریدر یعنی تصفیه
قلب و تزکیه نفس ابلکدن او تریدر بور ریاضت و جفا و مشقت تا بونه سیدن جفای یعنی خیس و خاشاک کی یوقار و کتوره
زیده کلام بونه طریقت ایچره نفسه بور ریاضت و جفا اندن او تریدر که تاسیم روح کدورات نفسانیه دن و غل و غش
جسمانیه دن پال اوله و نقره صافی کبی خلوص بوله * مثنوی * بهر آنست امتحان نیک و بد * تا بچو شد بر سر آرد زربد
ایونک و کک امتحانی بوندن او تریدر که تا قایمیه زر کوپکوفی یعنی غل و غشنی باشی اوزره کتوره و زید لکدن قورتلوب
خالص قاله * مثنوی * کر نبودی کارش الهام اله * اوسکی بودی در اتده نه شاه * اکر اول پادشاهک ایشی الهام الهی
اولمیدی او بر قیچی بر کلب اولیدی شاه اولمیدی * مثنوی * پال بود از شهوت و حرص و هوا * نیک کرد اولیک نیک بد نما
بلکه اول پادشاه شهوت و حرص و هوا دن پال ایدی اول پادشاه خوب و لطیف ایلدی لیکن بد کور یعنی ایوایدی یعنی
باطنامشروع ایدی و صورت نامشروع نه کم حضرت خضر علیه السلام نفس زکیه بی قتل ایلدیکی و سفینه صالحی
خرق ایلدیکی کبی * مثنوی * کر خضر در بحر کشتی را شکست * صد درستی در شکست خضر هست * اکر حضرت
خضر علیه السلام دریاده کشتی * درستی صدی ایه حضرت خضرک صمقلغده یوزدرستلک وارد بو محله مناسب
اولان آیت کریمه نک تفسیری و حضرت خضرک خرق سفینه ایلدیکی قصه ابکنجی جلدک آخر نه قریب صوفی بسیار
خوار بیاتمه مفصل و مشروح ذکر اولمشدر * مثنوی * و هم مریسی با همه نور و هنر * شد از ان محبوب لوبی بر مبر *
حضرت موسی علیه السلام و همی یعنی کندی وجود شریفند مدبر اولان عقلی بود و کلی نور نبوت و هنر مجزات ایل
بیله حضرت خضرک بواسر ازندن محبوب اولدی سن قنادسز اوچه یعنی مادام که سکایقین قنادی اولمیه سن
بو گونه اسرار لدنی جاتنه پرواز ایتمه و مجرد و همله مشوب اولان عقل جزوی اسینه سوار اولوب بو طرفه کتده اکر بی الهام
خدا عقل بوسردن خبردار اولیدی بو قدر نور و هنر صاحبی اولان حضرت موسی علیه السلام عقلی سر خضر دن
خبردار اولوردی بوندن معلوم اولدی که بی الهام خدا مجرد عقل بوسرک ادر اکنده عاجز و فر و مانده اولور ایمش * مثنوی
آن کل سرخش لو خوش مخوان (مست عقلست او تو بچنونش مخوان) اول زررک خونی معناده قرمزی کلد رسن آتی
خون او قومه یعنی اول زررکه ظلم اولدی دیمه زبر الهام الهی ایل اولدی شتند فائده وارد اول پادشاه طیب الهی عقلک
مستید رسن آتی بچنون او قومه یعنی حد دن زیاده عاقلدر سن ا کابچنون او قومه یعنی بچنوندر دیمه و حقند نامعقول
کلمات ایل * مثنوی * کریدی خون مسلمان کام او * کافر مکریدی من نام او * اکر اول پادشاهک مرادی مسلمانک
خونی اولیدی کافر اکر بن انک نامنی لسانم اوزره ایلنور دمسه یعنی هر کر آنک نامنی یا نامیلزدم مثنوی (بی بلرزد عرش
از مدح شقی) بد کمان کردد زمد حش متقی * عرش عظیم شقی و فاسقک مد خندن دترربو حدیث شریفه اشارت بیورر لکه
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اذامدح القاسق غضب الرب و اهترلک العرش رواه ابن ابی الدنیا و البیهقی عن انس کذا

فی الجامع الصغیر) متقی اولنلر اول فاسق و شقیق مدح اولنلر سندن بد کمان اولور و مادحه سو و ظن قیلور بودخی بر نوع کاه
اولور که متقی اولنلر سو و ظننه سبب اولمش اولور پس موضع تهمت که فاسقی مدح ایل کدر اتدن اجتناب لازمدر تا کم
متقی و صالح اولنلر بد کمان اولیه و سو و ظن قیلیه (ولهذا قال صلی الله علیه وسلم اتقوا مواضع التهم * مثنوی * شاه بود
و شاه بس اگاه بود * خاص بود و خاصه الله بود * شاه ایدی و زیاده آگاه پادشاه ایدی یعنی ظالم و حقدن غافل دکلدی
خاص ایدی و در کاه الهینک خاصی ایدی * مثنوی * آن کسی را که چنین شاهی کشد * سوی بخت و بهترین جاهی
کشد * اول بر کسه بی که بونجیلین بر پادشاه بر اتباه اولدوره بخت جاننه و اعلا و اشرف اولان منصب و مرتبه طرفته
چکر یعنی آتی عالیقدر و رفیع المیزان ایدر (مثنوی * کرندی سودا و در قهر او * کی شندی آن لطف مطلق قهر جو *
اگر پادشاه آنک قهر و هلا کنده آنک نفعی کور مسیدی اول لطف مطلق یعنی صافی لطف چن کسه نک قهر و هلا کنی
ایستی اولوردی یعنی حق تبارک و تعالی محض لطف صاحبیدر و قهر و غضبی بی علت و بی غرضدر چن بنده سینه
قهر و غضب ایلسه اول قهرده اول بنده به نفع وارد رکذلا اول لطف مطلق مظهری اولان ولی کامل و عید فاضل
چن بر کسه نک قهر نده اگاه منفعت و فائده کور مسه قهر جو اولر و اگاه غضب قیلر بلکه قهر لری اول مقهوره عینی سود
و منفعتدن اوتری اولور ولیکن اطفال سیرت اولان کسسه لر بوسردن اگاه اولیوب متالم و مضطرب اولور * مثنوی *
بچه میلر از آن نیش حجام * مادر مشفق در آن دم شاد کام * مثلاً طفل حجامک اول نیشدن دتر و خوف ایلر مشفق
و مهربان مادر اول نغمه مسرور و شاد کامدر یعنی حق جانندن بر طفل سیرت کسه به بر بلا کسه اول نیشدن اول
بی عرفان لرزان اولور ولیکن مادر مشفق کبی اولان آنک سر نه مطلع اولد یغندن شادان و خندان اولور (مثنوی) نیم جان
بستاند و صد جان دهد) آنکه در و همت نیاید آن دهد) سنک نیم وضعیف جانکی آلور و اکابدل یوز جان و برر اول نسنه که
سنک فکر و وهم که کلز آتی و بر نیم جانندن مراد روح حیوانی و حیات فانیدر چن حضرت حق و جواد مطلق بر عبده
بلا و قهر تسلیط ایتسکه اونیم جانی السه و اخذ قیلسه (مالا عین رأت ولاذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر) حدیثک
طو اسخه و همه کلین و قلبه خاطر اولین صد حیات طیبه و نیجه یوز جان پاکی اگاه عوض و برر * مثنوی * تو قیاس
از خویش میگردی ولیک * دور دور افتاده بیکر تو بینک) سن خدای تعالینک کارنی و آنک اولیا سنک اسرارنی کند کدن
قیاس طور سن و ایکن زیاده دور و حقیقتدن بغایت مهجور و دشمن سن اینو نظر قیل که (قیاس النفس علی النفس جائز
دکدر و حقیقته ایرن ار نلر کار و کردارین بشر بنده قیلان کسه کندی حالنه قیاس ایلک لایق و مناسب دکدر نه کم
طوطی کندی حالی ابر * کاه ده مذکور اولان جوالقینک حالنه قیاس ایلدی لیکن عاقل اولان یلور که بونک حالیه آنک
حالتک ما بیننده بین السماء و الارض تفاوت عظیمه وارد پس بومنا سبتله بوحکایت شریع ایدوب بیوررلر (حکایت آن
مرد بقال و طوطی و روغن ریختن طوطی درد کان بقال مثنوی) بود بقالی ووی را طوطی) خوش نوایی سیر کو یا طوطی
زمان سابقه بر بقال و ار ایدی و آنک بر طوطیسی و ار ایدی خوش آواز و سیر و تکلم ایدی بی بر طوطی ایدی * مثنوی *
برد کان بودی نکهبان دکان * نکته کفتی با همه سوداگران * صاحب دکان آند دکل ایکن دکانده دکاک نکهبان
و حافظی ایدی جمع بیع و شر اید بچیلره آدمی کبی نکته و لطیفه دیردی (مثنوی) در خطاب آدمی ناطق بدی * در نوای
طوطیان حاذق بدی * آدمی خطابنده ناطق ایدی یعنی بر کسه به خطاب ایلسه آدمی کبی سویلیجی ایدی طوطی لر
تر نمده حاذق و استاد ایدی * مثنوی * خواجه روزی سوی خانه رفته بود * درد کان طوطی نکهبانی نمود *
خواجه بر کون خانه سی جانبه کشش ایدی دکانده طوطی خواجه بر نه نکهبانلق کوستردی یعنی دکانی حفظ ایلدی
* مثنوی * کر به برجست ناکه * برد کان * بر موشی طوطیک ازیم جان * ناکه بر کدی دکان ایچره صچره دی
بر موشدن اوتری طوطی جل جان قورقوسندن * مثنوی * جست از سوی دکان سوی کریمت * شیشهای روغن
کل را بریمت * دکاکن بر جانندن صچره دی بر جانبه قاجدی زیر کر به کند و سینه قصدا ایلدی صاندی کل یاغنک
شیشه لرینی دو کدی یعنی خوفندن چارکن شیشه لره طوقند یغندن شیشه دوریلوب اتلردن یاغ دو کدی * مثنوی
از سوی خانه بیامد خواجه اش * برد کان بنشست فارغ خواجه وش * طوطینک خواجه سی خانه سی جانبندن
دکانه کلدی باز کان * کبی دکانده فارغ و بی باله اووردی * مثنوی * دید پر روغن دکان و جامه چرب * بر سرش
زد کشت طوطی کل ز ضرب * کوردی دکان یاغله پرو جامه سی یاغ بولا شمش دکان صاحبی بی حضور یغندن غضب
ایدوب طوطینک باشنه اووردی طوطی ضربدن کلیل اللسان اولدی باشی کل اولدی دیکل ایها منندندخی خالی
دکدر * مثنوی * روز کی چندین سخن کوتاه کرد) مرد بقال از ندامت آه کرد * طوطی الم واضطر ایدن بر قاج
کو بچکر سوزنی قصر ایلدی یعنی هرگز سو یلدی بقال ایسه ندامتدن آه ایلدی ای حیف یعنی طوطی بی اوردیغنه

پشیمان اولدی * منوی * ریش بر می کند و می گفت ای دریغ * کافتاب نعمتم شد زیر میخ * زیاده المذنب صفاتی بودی
 و ایندی ای حیف بوم و جهد در زیاده المذنب صفاتی بودی وای دریغ دیردی که بنم نعمت و دولتم آفتابی بلوت
 آکنه کندی یعنی طوطی تکلمی واسطه سیله ذی قیمت اولور چونکم انک آوازی و تکلمی کیده بی قیمت قالور و نعمت
 زائل اولور خواهه نک آفتاب نعمتم شد زیر میخ دیمیسی انک آوازی نک زائل اولسندن کایه اولور * منوی * دست من
 بشکسته بودی ان زمان * چون زدم من بر سران خوش زبان * اول زمان بنم الم صمنش اولیدی اول خوش گفتار
 طوطینک بن باشنه نیچون اوردم بوم و جهد چونکه بن اول خوش زبان مرغی اوردم بنم الم اول زمان صمنش اولیدی
 * منوی * عذیبهای داد هر درویش را * تا ییابد نطق مرغ خوش را * اول خواهه هر درویشه هدیه لر و صدقه لر
 و برردی تا کم * کندی مرغ غنک نطقنی بوله بومعنی ییابد نقطه واحده ایل اولدیغی اوزره در اما ییابد نقطتین ایلدیغی
 نسخه در بوتقدیر اوزره معنی تا کم کندی نک مرغ غنه نطق کله دیمک اولور و بونده اشارت بو اولور که چن برکسه نک طوطی
 روحی ذکرت سیج ایلکدن و کلام سو بلیکدن ابکم اولسه بودخی بر نوع بلا و اثر غضب مولادر بلای دفع و نار غضبی
 اطفای ایلز الا صدقه * کما قال علیه السلام الصدقة تطفی * غضب الرب و قال علیه السلام الصدقة ترد البلاء * منوی
 بعد سه روز و سه شب حیران و زار * برد کان بنشسته بد نومید و آرز * اوج کون اوج کیجه دذکره حیران و زار مأیوس کبی
 دکانده او تور مشدی * منوی * با هزاران غصه و غم گشت جفت * که عجب این مرغ کی آید بگفت * بقال هزاران
 غصه و غم جفت و قرن اولمش بوله دیو که ای عجب بوم مرغ چن * گفتاره کلور * منوی * می نمودان مرغ را هر کون
 شکفت * نا که باشد اندر آید اربگفت * بقال اول مرغ هر درویش عجب و غریب نسنه لر کو ستردی تا اوله که اول طوطی
 سوزه کله * منوی * جوقی سر برهنه میگذشت * با سرب می مو چو پشت طاس و طشت * دکان او کندن باشی
 آجق بر جوقی کسه یکدی جوقی درویشاندن بر طائفه در آنک آخونده اولان همزه وحدت ایچوندر طاس و لکن
 ارقه سی کبی قوی سز باشد * منوی * آمد اندر * گفت طوطی نا که مان * بانک بر درویش زد که ای فلان *
 طوطی چونکه جوقی بی کوردی اول زمان سوزه کلدی درویش اوزره حیقردی که ای فلان * منوی * از چه ای کل
 با کلان امیختی * تو مکر از شیشه روغن ریختی * ای کل نه سبیدن کلره قارشیدن کلان شیشه دن یاغی دو کلدی یعنی
 سنی دخی بنجلین اوروب باشکی کلمی ایلدیلر * منوی * از قیاسش خنده آمد خلق را * کو چو خود پنداشت
 صاحب دلقر * طوطی درویشی کند و سینه قیاس ایتدیکندن خلقه خنده کلدی یعنی خلق تعجب ایدوب کولدی لر
 زیرا که طوطی صاحب دلقر کندی کبی صاندی * منوی * کار با کار قیاس از خود سکی * کرچه ماند در نوشتن
 شیر شیر * قصه دن حصه بیور مغه شروع ایدوب دیر لر که پال اولان اولیانک کاری کند و تنفسکدن قیاس طومعه که
 قیاس النفس علی النفس جائز دکلر که بر نفس بر نفس بکزه مک احتمالی یوقدر کرچه بکزیار لقمه شیر شیر بونده
 ایکی وجه اوزره معنی صحیح اولور اول کتابته لفظ شیر ایکیسی بری برینه مشاهد و لیکن معنایی ارسلا و بری
 این معنای در پس صورت نامشابه و معنایی برینه مغایر اولدی لر تا ییاز لقمه شیر شیر بکزه مسی بر اوستاد نقاش
 بر ارسلا نک بشکله نقشی کاغده یازمه سیدرو فی الحقیقه اول کاغده یازیلان شیر ذی روح اولان شیر مشاهد و لیکن
 بینماده تفاوت عظیمه و مغایرت کلیه وارد کردلک اهل صورت ایل اهل معنائک حالی بونک کبیدرا کرچه ایکیسی
 ییله صورت انساندر اما من حیث المعنی باطنی یکسان دکلر * منوی * جمله عالم زین سبب کراه شد * کم کسی
 زابدال حق کاه شد * جمله عالم بوسبیدن کراه اولدی یعنی با کلر کارنی کندی نفساری اوزره قیاس ایلد کلری سبیدن
 کراه اولدی از کسه ابدال محققن کاه اولدی خلاصه کلام اولیا الهی کندی لر کبی زعم ایلد کلرندن انلر اسرار نه
 و مرآتینه عالم اولیوب ضلالت و غوایتده قالدیلر دیمک اولور * منوی * همسری با انبیاء داشتند * اولیا را همجو خود
 پنداشتند * انبیای عظام علیهم السلام ایل همسر لک یعنی برابر لک دعوا سن طوتدی لر * کما قال الله تعالی حاکما عنهم
 قالوا انتم الابرار مثلنا * اولیای عظامی کندی لر کبی زعم ایتدی لر * منوی * گفته ایتک ما بشر ایشان بشر *
 ما و ایشان بسته خوابیم و خوریم * بونلر دیمش که داشته بزبشروانلر دخی بشر در بزوانلر خواب و خوره مقتدر * کما قال
 الله تعالی فی سورة الفرقان حاکما عنهم و قالوا ما الهذا الرسول یا کل الطعام ویشی فی الاسواق * منوی * این ندانستند
 ایشان از عی * هست فرقی در میان بی منتها * اول کراهلرا عی اولد کلری جهندن بومعنائی بیلدی لر بونلرله انلر
 میاتنده بی نهایت بر نوع فرق عظیم وارد در مجر د صورت بشر یتده مماثلت لری معنادخی مماثل و مشابه اولغی مقتضی
 اولز انکچون حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم بونلرله بشر یتده مشترک اولسنه اقرار بیوروب (انما انابشر مثلکم
 بیوردی و یوحی الی دیمکله بونلردن وجودش رفیق فرق و تمیز قیلدی پس حضرت خداوند کار دخی انبیاء اولیانک کفار

و فجار ايله بشر بنده واکله و شر بنده و نفسايتنده مشترک اولوب لیکن من حیث المعنی بونلرک یئینده تفاوت عظیمه
 اولدیغنی تفهیم ایچون شرب مثل ایرادایدوب ییوررله مشنوی * هر دو کون زبور خوردند از محل * لیک شد زین
 نیش زان دیگر غسل * مثلاً هر ایکی در لو آری یعنی بال آریسی و صاریجه آریدر بر برده یلر لیکن بوندن نیش اولدی
 و او بر بسندن غسل اولدی (مثنوی) هر دو کون آهویکا خوردند از آب * زین یکی سر کین شد و زان مشک ناب (مثال آخر
 ایکی دور لو آهوا و تلوق بدیلر و صوایج بدیلر بوندن که مراد شکار آهوسیدر نجس اولدی و اول برندن همافی مشک اولدی
 مشنوی) هر دو فی خوردند از یک آنجور (این یکی خالی و آن پر از شکر) مثال آخر هر ایکی فی که بریسی شکر قامشی و بریسی
 غیر قامشدر بر آنجور دن ایچدیلر یعنی بر محلدن صوایج بدیلر بری شکر دن خالی و اول بری شکر دن پردر (مثنوی) صد
 هزاران ایچنین اشباه بین * فرقشان هفتاد ساله راه بین * نیچه یوز یک بو فجلین اشباه و امثالی کور یعنی بوذ کراولنان
 غمیلان کبی حد دن زیاده امثال و اشباه وارد در و قس علی هذا سائر الامثال انلرک ما یئینده تمش ییل مقداری یول کور
 یعنی اهل صور تله اهل معنائک میاتنده تفاوت عظیمه و مسافه بعیده واردر (مثنوی) این خورد کرد د پلیدی زو جدا *
 و آن خورد کرد دهه نور خدا * بو کراهم غذا و طعام بر آندن پلیدلک جدا اولور یعنی انک وجودندن انجی نجات آیریلور
 و اول طاقفه که مراد انبیا و اولیا در طعام و غذا یرید یکی نور خدا اولور (مثنوی) این خورد کرد دهه بخل و حسد (و آن
 خورد زاید دهه نور احد * بو کروه بر جمیع آندن بخل و حسد ظاهر و متولد اولور و اول قوم پر شکوه بر جمیع آندن احدک
 عشق طوغر * مثنوی * این زمین باله آن شورست و بد * این فرشته باله و آن دیوست و دد * مثلاً بوانبیا و اولیا زمین
 یا کدر و اول کفره و فجره شور و بد در نه کم بو آیت کریمه بو ایک طاقفه نک حقه خوب و لطیف مثال اولور (کمال
 الله تعالی فی سورة الاعراف (و البلد الطیب یخرج نباته باذن ربه و الذی خبت لا یخرج الا نکدا) مثلاً بو طاقفه
 علیه فرشته باله و اول طاقفه خبیثه دیو کیدر * مثنوی * هر دو صورت کریم ماندر و است * آب تلخ و آب شیرین را
 صفاست * هر ایکی صورت اکبری بر نه مشابه اولور و او معقول در بر صورتده اشتراک و مشابهت مقرر در نه کم
 آجی صویک و طتلو صویک صفاسی وارد یعنی ایکنسی بله صورتا صافیلر و صفوتده بری بر نه مشترک در و لیکن ذوق
 اولنسه ما یئینده تفاوت معلوم اولور * مثنوی * جز که صاحب ذوق که شناسد سیاب * او شناسد آب خوش
 از شور آب) که صاحب ذوق دن غیر بو ایک سنک لذتی کیم اگر ادراک ایلر خوش و لذت آبی تلخ را به آبدن اول کلر
 یعنی اول اهل ذوق اولان کسه کلر * مثنوی * مقرر با مجزه کرده قیاس * هر دو را بر مکر ندارد اساس * اول اهل
 ذوق دن غیر سی کفره کبی سحری مجزه به قیاس ایلش هر ایک سنک بنیادی مکر او زره ظن ایلر یعنی بی ذوق و بی عرفان
 اولان کسه مجزه ایلر سحرک ما یئینی و صاحب مجزه ایلر اهل سحرک میانی فرق ایتمز لکن کیم جلد نالده ساحر بچه لر
 بیاتده بو ایک سنک میاتنک فرق مسطور اولمش در فلی طلب فیه کرده نک فاعلی بیت اولده اولان صاحب ذوق دن
 غیر بسیدر * مثنوی * ساحران موسی از استیزه را * بر گرفته چون عصای او عصا * حضرت موسی علیه السلام
 زمانه سنک ساحر لری عناد و مجادله دن او تری کندیلرینی حضرت موسی علیه السلام کبی زعم ایدوب انک عصاسی
 کبی الارنده عصا طوتمشردی * مثنوی * زین عصا تا آن عصا فریست زرف * زین عمل تا آن عمل راه شکر ف
 بو سحره نک عصا سندن تا اول عصایه و انجیه دل بر عظیم فرق وارد و بو عملدن تا اول عمله و انجیه دل بر اولو یول وارد
 یعنی بو ایک سنک ما یئینده مسافه بعیده و فراخ کثیره وارد * مثنوی * لعنه الله این عمل را در قفا * رحه الله
 این عمل را در وفا * بو عملک قفا سنده یعنی یئینده و منتها سنده اللهم لعنی وارد و اول عمل ایچون وفا ایلکده
 اللهم رحتی وارد که مجزان انبیا و کرامات اولیا مقتضی رحمت خدادر * مثنوی * کافران آندر مر اوزینه طبع *
 افق امد درون سینه طبع * کافر لرعناد و جدا لده یوزینه طبع در یعنی میون طبیعتلور در ککه میونک طبیعتی تقلید
 او زره مجبوله اولمش در کذلک کفره دخی عناد و استیزه آبا و اجداد نه طبیعتلرینک مقتضاسی او زره تقلید ایدر لر زرا
 سینه نک ایچنده طبیعت نفسانیه بر عظیم آفت کلدیکه کندی به هر نه ملایم اولور سه کاتقلید و میل و محبت ایلر
 * مثنوی * هر چه مردم می کند یوزینه هم * آن کند کرم دیند دمبدم * مثلاً هر نه بی که انسان ایلر میون هم آتی
 ایلر که آدم دن آتی کوره دمبدم یعنی اهل طبیعت میون کبی مردان الهی اولان انبیا و اولیا دن هر نه بی کور سه لانه
 تقلید اول عملی بلا تحقیق ایلر ولیکن مقلد ایلر محقق علینک ما یئینی میون ایلر انسانک عملی کیدر * مثنوی * او کمان
 برده که سن کردم چو او * فرق را کی داند آن استیزه رو * او میون کمان ایلتمش که بن انسان کبی ایلدم اول استیزه یوزلو
 یعنی اول تقلید ده عناد و جدل ایدییجی ایک سنک ما یئینده اولان فرق قن یلور یعنی یلزم * مثنوی * این کند از امر
 و او هر ستیز * بر سر استیزه رویان خاک ریز * بوا مر الهی دن ایلر و او عناد و مر آدن ایلر یعنی بو محقق کامل عملی امتشالا

لا اله الا الله اول بوزینه طبیعت اولان مقلد مجر دعناد و تقلیددن اوتری ایلر عناد و تقلید اید بجهیلرک باشی اوزره طپراق صابج و وجود و برمه * مثنوی * این منافق با موافق در نماز * از بی استیزه آید فی نیاز * اول منافق موافقه نمازده عناد و تقلیددن اوتری کلور نضرع و نیاز ایچون کلز * مثنوی * در نماز و روز و حج و زکات * با منافق مؤمنان در بردومات * صلات و صوم و حج و زکاتده مؤمنان منافق لاه بردوماتده در بعضی غالب و مغلوب اولقده در مؤمنان ایمانله تحقیقها عمل ایلد کبری جهتدن دنیا و آخرتده غالبدر و منافق ایمانسنز تقلید ایلد عمل قیلمد قلمری اجلدن دنیا و آخرتده مغلوبدر * مثنوی * مؤمنان از اید باشد عاقبت * بر منافق مات اندر آخرت * مؤمنانله عاقبت برد اولور یعنی غالب اولور و نجات و فلاح بولورلر آخرتده منافق اوزره مات اولور یعنی خائب و خاسر اولورلر و عذاب و لعنت بولورلر (مثنوی) گرچه هر دو بر سر یک بازیند * هر دو با هم مروزی و رازیند * اگرچه هر ایکسی بیلد بر ایون باشی اوزره در بعضی مؤمنانله منافق هر ایکسی بر عمل طرفی اوزره در هر ایکسی بری برینه نسبتله مروزی و رازیدرلر مروزی بر شهرک آدی و راز بر آخر شهرک اسمیدر که بینهماده مسافه بعیده و فراسخ کثیره واردر مروزی مروزی منسوب و رازی راز منسوب دیک اولور بعضی مروزی مروزی منسوب معناسنه در علی خلاف القیاس مروزی بر شهرک اسمیدر رازی راز شهرنه منسوب معناسنه درری بر شهرک اسمیدر دیک * مثنوی * هر یکی سوی مقام خود رود * هر یکی بروفق نام خود رود * لیکن هر بریسی عاقبة الامر کل شیئ يرجع الی اصله فخوا سنجه کندی مقامی جانبیه کیدر و هر بریسی کندی نامنک وفقی اوزره یعنی مقتضاسی اوزره کیدر بوراده نامدن مراد اصل عندالله ازلی هر کسک ثابت اولان اسمیدر که لوح محفوظده اگر مؤمن ثابت اولدیسسه ازله اولان نامنک موافقتی اوزره مقامی جانبیه کیدر و اگر شقی و منافق دستور اولدیسسه اول اسمک حکمی اکا آخر الامر غالب اولور شقی و منافق کیدر * مثنوی * مؤمنش خوانند جانش خوش شود * و منافق کوی پر آتش شود * مؤمنه مؤمن او فورلرک روحی خوش و مسرور اولور و اگر مؤمنه منافق دیه سن پرانش و زیاده مضطرب اولور * مثنوی * نام او محبوب از ذات و یست * نام این مبغوض زافات و یست * یعنی اول مؤمنک نامی محبوب اولق انک ایمانله موصوف اولان ذاتند در نفس الامر ده ایمان حبیبدر انکچون موضوع اولان اسم دخی محبوب و یا خود مؤمنک نامی علم اللهه ثابته اولان عینندن محبوب و مقبولدر که قبل من قبل بلاعله در کذلک منافقک ذاتک مبغوض اولسی اقاتندن و نفاقله موصوف اولان ذاتند در فی الحقیقه نفاق اقت و بر بر امر صفتدر که انک قبی انک اسمی دخی قبح ایلر و یا خود منافقک نامی آفات ازلیه سندن مبغوضدر که اول آفات انک عین ثابته سندن اقتضاسیدر که وردمن رد بلاعله در * مثنوی * میم و واو و میم و ونون تشریف نیست * لفظ مؤمن چیزی تعریف نیست * لفظ مؤمن درت حرفدر و لفظ منافق بش حرفدر بودرت حرف ذات مؤمنه شرف و بر من و بوبش حرفدن ذات منافقه عیب و شین ابر من بلکه لفظ مؤمن مصدق اولان ذاتی تعریف ایچون موضوع و لفظ منافق ظاهری باطننه مخالف اولان ذاتی توصیف ایچون موضوع اولمشدر پس ذاتی مؤمن اولان کسه به منافق دینسه و بونک امثال القاطمکروهه ایلد نسیمه اولنسه نفسنه الم کلز و ناخوش اولز زیر ایلور که بو حروف انسانک ذاتیه عیب و بر من لیکن بوله دین کسه به شرعاً مواخذ لازم کلور اما ذاتی نفاقله متصف اولان کسه به منافق دیسک بونام دون انک درونی عقرب کبی صوقر زیر انفسی مریض و خبیثدر پس لفظ منافق انک مرض نفسی محرک اولور و خراشیده قیلور و نفسنه الم واضطراب کلورته کم * مثنوی * چون منافق خوانیش این لفظ دون * همچو کزدم می * نلدر در اندرون * بیورد قلمری بومعنا به اشارتدر زیر معنی چونکم مؤمنه منافق او قویه سن بودون خبیث نام انک قلبی عقرب کبی صوقر یعنی اندن زیاده مجروح و بیحضور اولور * مثنوی * کر نه این نام اشتقاق دوزخست * پس برادر وی مذاق دوزخست * اگر بومنافق نامی اصلی دوزخ اولان نفاق صفتندن مشتق اولمیدی پس نیچون اول منافقده مذاق دوزخ اولوردی که اول خشم و غضب و اضطراب در و ندر که جهنم صفتدر * مثنوی * زشتی * این نام بداز حرف نیست * تلخی آن آب بحر از ظرف نیست * بوبد اولان منافق نامنک قبی حرفدن دکدر کذلک انک اولان مؤمن لفظنک حسنی دخی حروفدن دکدر بلکه ایکسینک بیلد قبح و حسنی ذاتلرند ندرته کم در یا صورنک آجیلغی برندن و یا برداغندن دکدر ذاتند در و استعداد ازلیه سندن در * مثنوی * حرف ظرف آمد در معنی جواب * بحر معنی عنده ام الکتاب * سورته رعدده بو آیتدن مقتبس در (وما کان لرسول) ای ماصح لرسول ولم یکن فی وسعه (ان یأتی بایه یعنی بر رسوله صحیح اولدی که آیتلر دن بر آیت کتوره (الا باذن الله) اللهم اذنب له کتورر هر نه ایسد (لکل اجل کتاب) هر وقت و زمان ایچون بر امر مکتوب و مقدر واردر تا اول وقت کلمینجه اول امر مکتوبک حکمی ظهور ایتز (بحواله ما یشاء) الله

تعالی محو و نسخ ایلرلو حدن دیلدیکی نقشی (و ثبت) اثبات ایدردیلدیکی امری (وعنده ام الكتاب) و اول اللهمک
 عند نده در لوح قضاء سابقه مشایخ صوفیه قتنده لوح در تدر اول قضاء سابقه که عقل کل و عقل اول و حقیقت
 محمدیه و قلم اعلی و ام الكتاب دخی دیرلر بوجله به حدیث وارد اولمشدر اول ما خلق الله العقل اول ما خلق الله النور اول
 ما خلق الله القلم (کبی پس بولوح عقل کلامه منقش اولان امور من بعد تغیرات و تبدلات واقع اولمز نایس لوح قدر که
 نفس ناطقه کلیه در لوح اولده بمحل اولان امور بولوحده مفصلدر بولوح محفوظ دخی دیرلر نایس لوح نفوس جزئیة
 سمائیة که بونده منقش اولور شکله و هیأته و مقداره بوعالمده هر نه وارایسه اولکی لوح روح مشابه سنده در وایکنی
 لوح قلب مشابه سنده در و اوچنی لوح خیال مشابه سنده در و اربع لوح هیولیدر که قابل صورتدر بوعالم شهادتده
 پس بولوح لوح محو و اثبات دخی دیرلر پس معنای بیت بودر که حروف ظرو ف کبیر و معانی اول حرفده آب کبیر در آب
 معنای بجمری ایسه اول اللهمک عند نده در ککه اول بجمر معنی ام الكتاب و لوح قضاء در حرفدن مراد جمیع قوالب
 انسانیدر زیر اجمیع عالم کلمات و حروف منزله سنده در کن امریک مظهری اولدیغندن اوتری پس ظرو ف و قوالب
 انسانیده هر کسک روحی و استعدادی و قابلیت آبی کبیردر پس هر کسک روحنده موضوع اولان شبیرینک و تلخیص
 یعنی سعادت و شقاوت انسانک قوالب جسدانیدن حاصل اولوق دکدر بلکه بجمر معنای حاصل اولمشدر که اول
 بجمر معنی الله قتنده در و اول بجمر معنای مراد ام الكتاب در معنی آخر حروف ظرو ف کبیردر هر کلامده موضوع اولان
 معنی آب کبیردر آجیلوق و طیلوق صویک صفتیدر ظرفک دکل وینک و بدک معنای تکدر حرفک دکل کذلک ایمان و اتفاق
 و خلاف و وفاق انسانک معنای سندن در قلبندن دکل بجمر معنی ایسه عند الله ثابتدر که اول ام الكتاب و لوح محفوظدر
 هر کسک قلم و شبیرینکی اول بجمر معنای و لوح بی خطا دندر * مثنوی * بجمر قلم و بجمر شبیرین در جهان * در میان
 شان برزخ لا یتغیان * سورة رجاءده اولان آیه اشارتدر تفسیری بوجلمده تفسیر مرج البحرین سر خنده کلور
 معنای بیت آجی دریا و طیلور دریا جهانده بوایکیسنک میانه معنوی پرده وارددر که بری برینه متجاوز اولمز و معنا
 اختلاط قیلر در دیمک اولور بجمر تلخیص مراد از لده کافر و منافق اولندر در و بجمر شبیرندن مراد از لده مؤمن و موافق
 اولندر در اگر چه بونلر بحسب الظاهر بری برینه مختلط اولور ولیکن من حیث المعنی بری برینه مخالفت قیلور که اول
 برزخ معنوی بونلری بری برینه اختلاط ایله که قومز و برزخ معنویدن مراد بوراده هر برینک خاصیت ذاتیه سی
 و استعداد از لیه سیدر * مثنوی * و آنکه این هر دوزیک اصلی روان * بر کذرین هر دور و تا اصل آن * بونی بیلکه بوهر
 ایکی بجمر بر اصلدن رواندر یعنی بوایکی ضد اولان بجمر برینک اصلی حقیقت واحده در که بوایکیسنی اول حقیقت واحده دن
 بوعالم روان اولمشدر در ظهور قیلشدر بوایکی دریا نك اختلاف صور یسندن کذر ایله تا بونک اصلی اولان حقیقت
 واحده به دلکیت بوجله اختلافات صورینک متحد اولمز بری اول مر ته ده سیرایت * مثنوی * زر قلب و زریکودر عیار
 بی محک هر کزندی زاعتبار * قلب التوفی و خالص التوفی عیار ایله که محکمز مجرد اعتبار جهتندن بیله مر سن
 بیلکه بونلری بیلکه و ماینلری فرق قیلغه محک استر زیر ابکیسنه به صور تا التون اعتبار ایلر اما محک اورد قده هر برینک
 قبی و حسنی عیانه کلور بونده زر قلبدن مراد مرانی و منافق در زریکودن مراد مؤمن و موافق و عاشق و صادق در
 بوایکیسنک مایننی مجرد اعتبار جهتندن بیله مر سن بیلکه بونلری بیلکه و ماینلری فرق قیلغه محک علم و معرفت
 لازمدر که انبیا و اولیایه مخصوص اولان محک علم ایله بونلر مایننی فرق اولنور و تمیز قیلنور * مثنوی * هر کزادرجان
 خدا بنده محک * عریقین را باز داند اوزش * هر شول کسه نک که خدای تعالی جاتده علم و عرفان محکنی قویه هر یقینی
 اول کسه شکدن * کیر و یلور و شن ایله یقینک مایننی اول محک واسطه سیله فرق قیلور * مثنوی * در دهان زنده
 خاشاکی جهد * آنکه آرامد که بیرونش نهد * بر دیرینک اغزنه بر خاشاک صحر سه یعنی دوش سه اول دیری اول وقت
 دکلور و حضور ایلر که اول خاشاکی اغزندن طشره قویه * مثنوی * در هزاران لقمه یل خاشاک خرد * چون
 در آمد حس زنده بی ببرد * نیچه یل لقمه نک ایچنده چونکه بر کوچک خاشاک کلدی یعنی واقع اولدی زنده نک حسنی این
 ایلندی یعنی اول کسه اول خاشاکی و آخر لقمه نک ایچنده ادرال ایلدی خلاصه کلام حس ظاهریده بوقدر فهم
 و ادرال وارددر که هزاران لقمه نفیسه نک ایچنده بر خاشاک خرد اولسه آتی ادرال ایلر پس حس باطنیده دخی اول قوت
 و قدرت وارددر که نیچه یل افعال صالحه اولسه و آنک ایچنده نفاق و کفردن بر فعل اولسه در حال آتی ادرال
 ایلر و یا خود هزاران مؤمن صادق مایننده بر منافق انلره هر حالده تشبه قیلسه ینه اول منافق قوت ذاتیه علیه سی
 اولان عارف یلور و ادرال قیلور * مثنوی * حس دنیا نردبان این جهان * حس دینی نردبان آسمان * دنیا به منسوب
 اولان حس بوجهاتک نردباندر یعنی بوجهان صورینک غارتک اسبایددر حس دنیویدن مراد دنیا به

متعلق اولان ادرا کاتندرا کرطاهری اولسون واکر باطنی اولسون یعنی حواس ظاهره و باطنیه دن دنیوی اولان
حسره هر برسی بوجهان صورتیک نزدیکانیدردینک اولور اما دینه منسوب اولان حس که بوندن مراد ادرا کات
عرفانیه وایقانه درزربان آسمان معنوی درومر قات درجات عالم آخر ویدر (منوی) صحت این حس بجوید از طیب
صحت آن حس بجوید از حبیب * اول حس دنیوی سلامت و صحتی طیب صوریدن ایستیم کز بر طیبسان
طبیعت خلل کلان حسره معالجه ایله باذن الله صحت ویرمک ممکند بو حس دینیک یعنی ادرا کات یقینک صحت
وسلامتی حبیدن طلب ایلینک حبیدن مراد حضرت خدا و انک خلفاسی اولان هر عصرده اولیا و اصفیاد که
بونلر طیبسان الهی و حبیبسان ربانیدر که دینی و روحانی اولان ادرا کات خلل کلسه باذن الله کاصحت ویرور و اول
حسری خلل دن قور تر و ب سلامت مرتبه سنه ابر کورر * منوی * صحت این حس زمعموری تن * صحت
آن حس زنجیر ب بدن * اول حس صورتیک صحتی تنک معمور لغندند بو حس دینیک و ادرا کات یقینک صحتی بدنک
ویران و خراب لغندند * منوی * راه جان من جسم را ویران کنند * بعد از آن ویرانی آبادان کنند * زیرا جانک
یولی البته جسمی ویران ایلر اول ویرانلقد نصکره نه معمور ایلر حاصل معنی اولدر که جان بولنه برکسه سالک اولسه
اول طریق حکمی جسمک شہوان و مقتضیاتی از الیه قیلر بعد فناء اوصاف الجسمانیه آتی لذایذ روحانیه و قوای عقلیه
و عرفانیه ایله معمور و آبادان ایلر * منوی * ای خنک جانی که در عشق مأل * بذل کرد او خاتمان و مال * ای
سعادت قوشول بر جانکه مأل و مایک عشقنده یعنی فی الحقیقه هر جمع و مصیر اولان خدای تعالینک جنتده خاتمانی
و مالک و جانی بذل ایلنه تا سعادت ابدیه بی و حیات طیبیه بی حاصل قیلر ابتدا ای حالده جان و مالی بذل قیلان و انک
مقابله سنده اجر جیل و جزاء جزیل بولان کسه ایچون بومشالری ضرب ایدوب بیورر * منوی * کور ویران
خانه بهر کینج زر * وز همان کنجش کند معمور زر * مثلاً برکسه خانه بی ویران ایلدی زر خزینه سندن اوتری که انده
مدفون اید و کن ییادی و نه همان اول کنجدن خانه سنی اولکیدن معمور زر و اظیف رک ایلر اول کنجی بولد قدده
* منوی * آبر اید و جور ایاک کرد * بعد از آن جور آروان کرد ایچورد * مثال آخر برکسه صوبی باشندن
کسدی و جوی پال ایلدی یعنی محل آب اولان ابر معنی نجاست و خیانتدن پال ایلدی اند نصکره ابر معنی ایچمه که لایق
اولان صوبی روان ایلدی ایچورد بونده ایچمه که لایق آب دیمکدر * منوی * پوست را بشکافت و سکارا کشید
* پوست تازه بعد از انش برده مید * مثال آخر برکسه دری بی یاردی و دمی فی انک ایچندن طشره چقردی اند نصکره
تازه دری انک بر نه بتدی * منوی * قلعه ویران کرد از کافرستد * بعد از آن بر ساختش صد برج و سد * مثال
آخر پیرادشاه کافر قلاعندن بر قلعه نک حین محاربه ده برج و بار و سنی ویران ایلدی کافر دن الدی ویران ایدوب کافر
الشدن الد قد نصکره اول قلعه بی دروزوب اکانیچه یوز برج و بار و سد و وزدی بوجه امثال بدایت حالده بذل قیلان و نهایت
کارده انک اجر و عوض بولان کسه لر حقنده اولور * منوی * کار ایچون را که کیفیت نهد * این که گفتیم این ضرورت
می دهد * صحت این حس بجوید بیتندن بویته کلنجیه دلک بسلط ایلدکاری قاعده و طریقه اولان انحصاری نئی
ایچوندر کان بیورر که اگر چه بز بر طریقت ایلد که اول راه جان جسمی ویران ایلد کلسکر و دخی سالک کنج توحید
ایچون خانه وجودین خراب وجود و هو می اول کنجدن معمور و مستطاب قیلد در دینشدی و بونک امثالی ضروب
امثال ذکر اولنشدی اویله اولیحق کار ایچون همان بگونه طریقه منحصر در بوندن غیری اکبول بوقدر دینش اولمز
زیرا کار ایچون کیم کیفیت و پرور یا خودنه کسه انک فعلی بر حالته و بر طریقه مربوط قیلور بر سوزلر که دیدیم بوضرورت
ویرر بر کاه اولور که اول حق بر قولنی بلار یا ضمه ولا جماعده کماله ابر کورر و جهل و غفلتله مرده ابرکن در حال علم
و معرفتله دیری کورر * منوی * که چنان بنماید و کاهی چنین جز که حیرانی باشد کاردین * افعال خدا و تیره واحده
اوزره د کدر تا عقل و قیاسه صغه (فعال لما یرید و بفعل ما یساع و یحکم ما یرید) انک شان شریفنده ظاهر
و بدیددر پس کاه اولور که بی مجاهده چوق کسه لر مشاهده مرتبه سن بولور و روی مقصودی کورر و مجاهده ایلینلر
و ریاضت بولنه کیدنلری محروم قیلور کورر سنکه نیجه کسه جمیع عمر فی کفر و عصیانله بکورر آخر عمر نده کایمان
و ایقان و عرفان شرابن ایچورر لر در حال کفر و عصیاندن بکورر لر و مرتبه حقیقه اوچورر لر مثلاً سحره فرعون کبی
و بعضلر دخی طاعت و عبادت قیلور حتی ولایت و کرامت مرتبه سن بولور و عند الناس مقبول و مسلم اولور آخر الامر
کافر اولور مثلاً بلعم و بر صیصا کبی (لایستل عما یفعل و هم یستلون) در انکچون کل ذوقنون کاردینده حیران
و مجنوندر * کم عاقل عاقل اعیت مذاهبه * و جاعل جا هل تلقاه مرزوقا * هذا الذی ترک الاوهام حائرة * و صیر العالم

النحر بر زند بفا * مثنوی * فی چنان حیران که پشتش سوی اوست * بل چنین حیران که غرق و مست دوست *
 دیده حیرانیدن مراد انجیلین حیران دکل که پشتی حق جانینه و پوزی خلق جانینه در بلکه مراد اولان بو تجیلین حیراندر که
 دوستک مست و مستغرقیدر دیده حیران ایکی قسمدر بر قسمی حیران حق شکنده حیران خلقه در و معرض محبت
 وجوده مطلقدر لباس دین و زی اهل یقین ایه و کلام مشایخ کزینله جلب دنیا و جمع احباب ایلر و خلقه دین و تقوادر
 و راه خدادن سویلر بر قسمی دخی مست و مستغرق دوست اولمشدر و ترک کائنات و مخلوقات قیلشدر و رضای باری بی
 اختیار ایشلار و دائمی مذهب عشق و محبت کیشلدر رتبه کم این فارض بو ایکی قسمه اشارت یورر لر (شعر * فاخترت
 حتی اخترت چنینک مذهب * فوا حیرتی ان لم تکن فیک حیرتی) (مثنوی) ان یکی راروی او شد سوی دوست * وین یکی را
 روی او خود روی اوست * مست و مستغرق دوست اولان حیرانک پوزی (بلی من اسلم وجهه لله وهو محسن
 آیتنک طبقه دوست جانینه اولدی و پشتی حقه و پوزی خلقه اولان حیرانک پوزی خود آنک کندی پوزیدر یعنی قلبی
 خود وجهه مخلوقیتی و بشریتی جانینه در حق جانینه متوجه دکلدر و سروری مر حوم از خود فانی کشت و بخودا
 پیوست تصرف و توجه از ان خدایه مدعی او حیرانک پوزی اول دوستک پوزیدر دیک معناسنی مشعر اولور رتبه کم
 شعی دخی بو معنایه ذاهب اولوب و او برینک خود آنک وجهی دوستک وجهیدر که مراد ارباب حقیقتک کزیده سیدر که
 مرتبه استغراق و عالم وجددن جدا اولاز دیشدر ولیکن سیاق و سباقه مناسبتی از کاور و بو معنایه نه چنان
 حیرانکه پشتش سوی اوست یتنسد توفیقی قتی مشکل اولور فالاولی * مثنوی * روی هر یک می نگر می دار پاس *
 بو که کردی تو ز خدمت روشناس * هر برینک پوزینه نظرایله و حفظ طوبت یعنی حیران خلق و حیران حق اولان
 کسه لر که ذاتلرینه نظرایله و بونلرک خاصه ذاتلرینی قلیکده حفظ ایت بولایکه خدمتدن سن روشناس اوله سن یعنی
 مر جودر که خدمت الهیه ده و خدمت مشایخ ربانیه ایلکدن حقیقت شناس اوله سن رو بونده ذات و حقیقت
 معناسنه در * مثنوی * چون بسی ابلیس آدم روی هست * پس هر دستی نشاید داد دست * چونکه آدم صورتلو
 شیطان چوقدر یعنی صورتده آدمی و سیرته شیطانیدر که شیطان خلقی نیجه اضلال ایدوب صراط مستقیمدن
 جیقار رسه اول ضال و مضل همچنان خلقک ضلالتنه سبب اولور پس بیعت و ارادت ایچون هر براله ال ویرمک لایق
 دکلدر زیر احتمالدر که شیطانی و نفسانی اولوب هر شد لباسیه متلبس اوله و مشایخ محققین زینه داخل اولوب
 ناسی بو مکرله صید قیله * مثنوی * زانکه صیاد آورد بانک صغیر * تا فرید می غ را آن مرغ کیر * زیرا که صیاد صغیر
 صداسنی کتورر یعنی قوش کبی صقلق دوروب او تر تا اول قوش طو تیعجی مرغی الدایه بوندن مقصود صور تا صالح و معنا
 ابلیس صالح کبی اولان کسه لر در که الفاظ و گفتار مشایخله خلقی صید ایدر لر و اول در دمندره اولیا و انبیایک
 کلاملرندن دانه دو کوب دام مکرلرینه قید ایدر لر * مثنوی * بشنود آن مرغ بانک جنس خویش * از هوا آید بیابد
 دام ویش * اول مرغ کندی جنسنک بانکنی ایشیدر اول بانکه مغرور اولوب هوادن آشفه کلور و دام ویش بولور یعنی
 دامه گرفتار اولوب هلاک اولور * مثنوی * حرف درویشان بدزد مر ددو * تا بخواند بر سلمی زان فسون * فقیران
 حقیقی اولان درویشلرک حرفتی یعنی کلمات و اصطلاحاتی دون همت اولان مر داو غورلر تا کم بر سلم و ساده دل کسه
 اوزره اندن افسون اوقویه یعنی اولیا و فقرانک کلامنی برون کسه به سوبلیه تا کم اول ساده دل بو حیلله ایه صیدا یلیه
 * مثنوی * کار می دان روشنی و کرمیست * کار دونان حیلله بی شرمیست * می دان الهینک کاری کرمیت و نور ایتدر
 دونلرک و مدعی و کذاب اولان متقولرک کارلری بی حیا القدر و خدعه و حیللدر * مثنوی * شیر بشین از برای کد
 کند * بو مسیلم را قلب احمد کند * سوال و در پوزدن اوتری بو کدن ارسلان ایلر یعنی شیران طریقت صورتنی
 اورنوب اهل دنیا به انلر کبی سوز سویلر و حال بو که قلبلری کلاب و ذیابه مشایهدر (کافال صلی الله علیه وسلم سیخرج
 فی آخر الزمان من السکر رجال یختلسون اهل الدنیا بالدين و یلبسون جلود الضأن السنتم احلی من السکر و قلوبهم
 قلوب الذیاب الی آخر الحديث کذا فی المصاییح فی باب السمعة والریا) بو مسیلم کذابه احمد لقب ایلر بو مسیلم کذابدن
 مراد اول مدعی و لافزنلر کندی نفس خیینلریدر که اکایغمبر علیه السلام حضرت تلیرنک اسمیه ورمیله زب و زینت
 و یروب کندیلر بی نبی و ولی علامتلیله معلم ایدوب خلقی صید ایچون انلره صورت صلاحدن کور نور لمسیلم کذاب
 شول کسه در که حضرت رسول صلی الله علیه وسلم او اخرینه قریب ظهور ایدوب دعوی نبوت ایلشدر بعد وفات
 النبی علیه السلام حضرت ابوبکر رضی الله عنه بر مقدار عسکر ایه اوزرینه واروب انکله محاربه قیلوب آخر الامر قاتل
 حضرت حمزه اولان وحشی آنی قتل ایلشدر رتبه کم سورقه نمائده اولان (یا ایها الذین آمنوا من یرتد منکم عن دینیه
 آیتنده اهل تفسیر دین ده مر تد اولنلری اوج قسم ایدوب بو مسیلمه کذابک دخی قصه سنی بو کونه یازمشلدر در مسیلمه تنبأ

وكتب الى رسول الله صلى الله عليه وسلم من مسيلة رسول الله الى محمد رسول الله اما بعد فان الارض نصفها الى ونصفها
لك فاجاب عليه السلام من محمد رسول الله الى مسيلة الكذاب اما بعد فان الارض لله يورثها من يشاء من عباده
والعاقبة للمتقين فخاربه ابو بكر رضي الله عنه بمنحود المسلمين وكان بينهم قتال شديد فنصر الله المؤمنين عليهم وقتل
مسيلة على يد وحشي قاتل حزة وكان يقول قتل خير الناس في الجاهلية وشر الناس في الاسلام كذا في مشكوة
الانوار * مثنوی * بومسيلم القب کذاب ماند * مر محمد را اولوالالباب ماند * بومسيلم عاقبت لقبی کذاب قالدی
وحضرت محمد صلی الله علیه وسلم تحقیقا لقبی اولوالالباب قالدی اولوالالباب عقلا صا حبلری معناسنه در اولواسم
جمع اولور وحضرت رسول صلی الله علیه وسلم عقل شریقی حددن زیاده اولدی یغیچون وکند یلری واحد کالاف
قاعدہ سی اوزره جمع منزله سنه تنزیل اولنوب اولوالالباب دینلدی (مثنوی) ان شراب حق ختامش مشک ناب
یاده را ختمش بود کتده عذاب اول مردان الهی و دوستان ربانی شراب حقدر که انک عاقبت و خاتمه سی مشک نابدر یعنی
مر داروخوار و هلاک و بوارد کادر و بونلردن نوش ایلین شراب خورلرک دخی خاتمه سی سعادت کردار و برقرار غنبر نثار در
قلیتنافس المتنافسون بوشربک حقننه دینلده البق و مثل هذا فلیعمل العاملون بونلرا یچون ذکر قیلنسه احددر
اما اول دونانکه باده شیطان و ماده عصیاندرلر انلرک خاتمه سی فصاحت و شغاعت و عذاب و عقوبتدر و بونلرک
مشریدن شارب اولان طالب لری نک دخی عاقبتلری و غایتلری ذهابت و هلاکت و رذالت و خباثتدر نه کم بومکارلرک
طالبی طالب حق اولنلره اعلام و اشعارا یچون وزیر غدار و حیلہ کارید کردارک وانی مر شد اتخاذا یلین غبارت شعار
و بلاهت دتارلرک عاقبة الامر هلاکت و بوارلرین تحویر و تذر کار بیوررلرک تا سالک اولنلر بوقصه دن حصه دار و بهره دار
اوللر (داستان پادشاه جهود که نصرانیان را میکشت از بهر تعصب ملت خود) مثنوی * بودشاهی در جهودان
ظلم ساز * دشمن عیسی و نصرانی کداز * جهودلرده بر ظلم دوزیچی پادشاه و اریدی عیسایک دشمنی و نصرانی بی
اریدیچی یعنی نصرانی بی هلاک ایدیچی ایدی * مثنوی * عهد عیسی بود و نوبت آن او * جان موسی او و موسی جان او *
اول زمان حضرت عیسایک زمانی ایدی و نوبت نبوت انک آتی ایدی یعنی اکا مخصوص ایدی حقیقتنه خود
او موسایک جانی موسی انک جانی ایدی زیر ابیکسی حضرت حق جل شانہ نک پیغمبر لیدر و ابیکسی نک جانی حقیقتنه
بر در اختلاف المحقق صورته در و بحکم (لا تفرق بین احد من رسله) جمیع پیغمبرلر حقیقتنه متحد در و حقیقتلر نه
و جانلرینک نورینه نظر اولنلرک قد بر انلرک ماینتی فرق ایلر زاما مراتب حسیله بری برلرندن افضل اولمسی محقق
و مصر حدر (کما قال الله تعالی تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض * مثنوی * شاه احول کرد در راه خدا *
آن دو دمساز خدای را جدا * احول شاه خدا اولنده اول ابیکی خدایه منسوب دمسازی جدا ایلدی یعنی طریق
حقده بری برینه موافق ابیکی پیغمبری که حق طرفندن کلمکده برابر ایکن اول احول و دو بین بونلرک حقیقتنه نظر
ایتمیوب ظاهر شرعیتلر نه باقوب بونلری بری برندن غیری عدا ایلدی انک احول و دو بین لکنی تفهیم ایچون استاد ایل
شا کردلر قصه سی علی طریق التمثیل ابراد ایدوب بیوررلر * مثنوی * گفت استاد احول را کاندرا * روپرون آر
از و ناق آن شیشه را * مثلاً بر استاد بر شاشی به ایتدی که ایچر و کل پوری خانه دن اول شیشه بی طشره کتور * مثنوی
گفت احول زان دوشیشه من کدام * پیش تو آرم بکن شرح تمام * اول احول ایچر و کیروب خانه ایچره شیشه بی ابیکی
کوروب استاده ایتدی اول ابیکی شیشه دن بن قغیسی سنک او که کتورم تمام شرح و بیان ایل * مثنوی * گفت
استاد آن دوشیشه نیست رو * احولی بکذار و افزون بین مشو * استاد احوله ایتدی اول ابیکی شیشه دکلدر پوری
شاشیلغی قور زیاده کور بیچی اوله * مثنوی * گفت ای اوستا مرا طعنه مزن * گفت اوستا زان دویک را بر شکن (احول
استاده ایتدی ای اوستا بکا طعنه اوزمه زیر ایشده ابیکدر استاد احول شا کردینه ایتدی او ابیکی شیشه دن برنی صی
مثنوی * چون یکی بشکست هر دوشد ز چشم * مر دا حول کرد از میلان و خشم) چونکه اول احول بر شیشه بی
صیدی اول بریسی دخی اولدی یعنی احولک چشمندن نایده اولدی زیر اولده هم بر ایدی * مثنوی * شیشه یک بود
و یچمش دو نمود * چون شکست آن شیشه را دیگر نبود * حقیقتنه شیشه بر ایدی و انک کوزنده ابیکی کوزندی
چونکه شا کرد بریسی صیدی او بریسی چشمندن کندی زیر حقیقتنه اول بر ایدی مرقی اولان خیال دخی کوزندن
غائب اولدی پس پادشاه جهود بکدیده باطنی احول ایدی بوا حول ظاهر شیشه بی ابیکی کور دیک کبی اول احول باطن
انبیای علیهم السلام وحدت یشه بی ابیکی کوروب برلرندن فرق ایلدی پس دیدۀ باطنک احول اولمسنه سبب و علت
نه کونه خصلت اید و کنی سیانه شروع ایدوب بیوررلر مر زیاده میلندن و غضبندن شاشی اولور یعنی بوا ابیکی صفت
قیچمه موجب احول بصر بصیرت اولور و مریدی حقیقت بین ایلکدن دور و کور قیلور جهود پادشاهی حقیقت

کور مکدن کور و دور قالدیغی کبی (منوی) خشم و شهوت مرد را حول کند * راستقامت روح را مبدل کند * غضب
 و شهوت مردی را حول ایلر و روحی استقامتدن مبدل و محول ایلر یعنی قوت غضبیه و قوت شهویه انسانک بصر بصیرت
 علل و خلل و یروب روحی عدالت و استقامتدن تبدیل و تغییر قیلوب حقه میل قیلقدن و حقیقت بین اولقدن آتی دور
 و مهجور ایلر * منوی * چون غرض آمد هنر پوشیده شد * صد حجاب از دل بسوی دیده شد * چونکه غرض کلدی هنر
 مستور اولدی کوکلدن * کوز جاننه یوز برده اولدی یعنی برکسه انواع هنرک صاحبی اولسه و برکسنک کوکلی
 کوزنه غرض نفسانی کلسه و اول صاحب هنر اول غرضله نظر قیلسه آنک جمله هنری پوشیده اولور و نیچه یوز حجاب
 آنک کوکلدن کوزی جاننه حائل اولور * منوی * چون دهد قاضی بدل رشوت قرار * کی شناسد ظالم از مظلوم زار
 چونکه قلبنده قاضی رشوته قرار ویره و غرض نفسانی پیدا اوله ظالمی زار و ضعیف مظلومدن قحنا کابلکه غرض
 سببیه ظالمه معاونت ایلر * منوی * شاه از حد جهودانه چنان * کشت احول کالامان یارب امان * شاه جهودلره
 منسوب اولان کین و غضبندن آنجیلین احول اولدی که الامان یارب الامان یعنی یاربی اول خویندن سن امین الیه دیمک
 اولور * منوی * صد هزاران مؤمن و مظلوم کشت * که بنام دین موسی را و پست * اول لعین یوز یلانی کاه مؤمن
 دیده لدی بوا اعتقاد اوزیره که دین موساتک حافظ و معینی ام (آموختن وزیر مکر پادشاه را جهت رفع نصرا یسان * منوی
 اوزیری داشت رهن عشووه ده * کو براب از مکر برستی کره * اول پادشاه جهود یول اور بی عشووه ویر بیچی یعنی
 حیل و مکر قیلچی بر وزیر طو تر دی که اول وزیر آب اوزره مکرندن دو کوم بغلردی یعنی آبی بغلردی و جاری و ساری
 اولقدن کیر و فوردی دیمک اولور * منوی * گفت ترسایان پناه جان کند * دین خود را از ملک پنهان کند * وزیر
 بر وزیر پادشاهنه ابتد ترسار جانلری حفظ ایلر یعنی هلاک اولقدن خوف ایلر پادشاهدن کندی دینلری
 پنهان ایلر یعنی هلاک خوفندن دینلری سترواخته ایلر * منوی * کم کش ایشانرا که کشتن سود نیست * دین ندارد
 بوی مشک و عود نیست * انلری دیله زیراد پلکک فائده سی یوقدر دین رایحه طو غمزیر امشک و عود کادر * منوی
 سر پنهانست اندر صد غلاف * ظاهرش باتست و باطن برخلاف * دین یوز غلاف ایچنده پنهان سر در آنک
 ظاهری سنکله در و باطنی خلاف اوزره در * منوی * شاه کفتش پس بگو تدبیر چیست * چاره این مکر
 و این تزویر چیست * شاه وزیر ابتد پس بوکه تدبیر ندر سوله اول مکرک و اوتزورک چاره سی ندر (منوی * تا نماند
 نه جهان نصرائی * فی هویدا دین و فی پنهانی) تا کم جهانده بر نصرائی قالمی نه بر آشکاره دینلونه بر پنهان دینلونه
 و جهدر نه دینی آشکاره اوله نه دینی پنهان حاصل معنی قتل عام ایدوب نصاری قومنی جیعا هلاک ایدم کر کسیدی آشکاره
 و کر کسه پنهان ایلسونلردیمک اولور * منوی * گفت ای شه کوش و دستم را ببر * بیی ام بشکاف و لب در حکم من *
 وزیر دیدی ای شه المی و قوافمی کس مصرع نایسده اولان لب در حکم مرده بر قاج وجه جائز در اولامر امری بامر دن
 امر اوله بو تقدیر بجه معنی نورتمی یار و لبه حکم ایلکده امر ایله بینیمی یاردقدن صکره بنی زبرداره کتوردیدی و ثانیاً
 سر سیردن امر اوله معنی بینیمی یار و لبی حکم ده مرور ایله یعنی لبکی حکم ایلکده انفاذ و اجرا الیه معناسنه اولور و ثالثاً
 سر تلخ معناسنه اولوب حکم مضاف اوله معنی بینیمی یار و لبی دخی آجی حکم ایلکده و یا خود بینیمی یار و لبکی آجی حکم
 ایلکده ایله دیمک اولور * منوی * بعد از آن در زردار آور مرا * تا بخو اهدیک شفاعتکر مرا * بوقدر سیاستد نصکره
 بنی دارا حاجی التنه * کتور اصمق قصده تا بر شفاعت اید بی بی ایستیه یعنی بکاشفاعت ایدوب صلبدن خلاص
 ایده * منوی * بر منادی کاه کن این کار تو * بر سر راهی که باشد چار سو * بوایشی سن مناد یلرند ایده جک یرده ایله
 بر یول باشند که چار سو اوله * منوی * آنکهم از خود بران تا شهر دور * تا در اندازم در ایشان شر و شور * اند نصکره
 بنی کند کدن تا اوراق شهره سور تا انلرک ایچنه فساد و قتنه و غوغا براغم که دینلر نه تمام اختلاف و نقصان واقع اوله کان
 پادشاه اول وزیر بر وزیر دیدی که سن انلر نه ایلیه جکسن وزیر دخی انلر ایلیه جکی مکرری و سوبلیه جکی فکری
 پادشاهه تقریر ایدوب دیدی (می) پس بگویم من بسر نصرائیم * ای خدای رازدان میدانیم (پس نصرائلره دیم که
 سر له بن نصرائی می یعنی نهائی دینده ام ای راز بیلچی خداسن بنی یلور سن) تلپیس ان وزیر جهود جهت قصد ترسایان
 و عرض کردن طل ایشان در پیش شاه * منوی * شاه واقف کشت از ایمان من * و ز تعصب کشت قصد جان من
 پادشاه بنم ایمانندن یعنی نصرائیمدن کاه اولدی و تعصب و غضبندن شاه بنم جائمه قصد ایلدی * منوی * خواستم
 تا دین خود پنهان کنم * آنچه دین اوست ظاهر آن کنم * ایستدم تا دینی شاهدن پنهان ایدم اول نسنه که آنک دینلدر
 یعنی دیننه لازمدر آتی ظاهر ایدم که یهودیتدر * منوی * شاه بوی برد از اسرار من * متهم شد پیش او کفتمار من
 شاه بنم اسرارمدن بر رایحه ایلندی یعنی سرخی طویدی شاه قتنده بنم سوزم متهم و بی اعتبار اولدی * منوی *

گفت گفت تو چونان در سوزنست * از دل تو نادل من روزنست * شاه ایتدی سنک سوزنک نان ایچنده ا یکنه کبدر
یعنی سوزنک زیاد ضرر لودر من القلب الی القلب روزنه طبقه بنم قلبدن تاسنک قلبکه پنجره واردر * مثنوی *
من ازان روزن بدیدم حال تو * حال تو دیدم تو شم قال تو * بن اول روزن سنک حالکی کوردم یعنی سنک حقیقت
حالکه ایردم سنک حالکی کوردم یعنی حقیقتنه نظر ایر کوردم سنک مقالکی ایستخزم و قبول قیلزم بعض نسخه
نونک و اول فتحه سیله نوشتم واقع اولشدر بو تقدیر اوزره معنی بن سنک حالک کوردم و قالک دوردم دیمک اولور * مثنوی
کرنودی دین عیسی چاره ام (اوجهودانه بکردی پاره ام) اگر حضرت عیسانک دیندن بکا چاره ومدداولمیدی بعض
نسخه کرنودی جان واقع اولش یعنی اگر عیسانک جانی بنم چاره و در مان اولمیدی اول شاه جهودی جهودانه
پاره لردی یعنی ترحم ایتیموب بنی پاره پاره ایلردی (ی) بهر عیسی جان سپارم سردهم) صد هزاران منتش برخودنم
عیسادن اوتری جانمی تسلیم ایلرم و باشمی ویر یرم عیسادن اوتری جان ویرمکی کندی تقسم اوزره صد هزاران
منت قورم یعنی آنی کمالیله جانم منت یلورم * مثنوی * جان دریغ نیست از عیسی ولیک * واقفم بر علم دینش نیک نیک
* بوییت نصاری قومنک جانبدن اولان سوال مقدره جواب اولور کان انلر جانبدن دینک لازم کلور که چونک عیسی
حضر تارندن اوتری جان و باش ویررسن و آنی جانم که منت یلورسن پس آنک یوانده جان فدا قیلقدن نیچون دریغ
قیلورسن بونلر سوال مقدره جواب ویروب دیر عیسادن جانم دریغ دکلدن امانک دینک علمی اوزره تمام واقفم
یعنی زیاده خوب یلورم بوسبدن شمدی اولمک استخزم * مثنوی * حیف می آید مرا کان دین پاک * در میان جاهلان
کرد هلاک * بکا حیف و ظلم کلور که اول پاک دین که مراد دین عیسا در جاهلر اوزره سنده هلاک وضائع اوله (مثنوی *
شکر ایزد را عیسی را که ما * کشته ایم این دین حق را رهنما * الله و عیسی به شکر اولسون که بر اول حق دینه
و مذهب رهنما و دلیل اولش * مثنوی * از جهود و از جهودی رسته ایم * تا بز ناری میا ترا بسته ایم * جهوددن
یعنی جهود لردن و جهود لعدن قور تلشز تا که بر ز ناریه میا نمزی بغلشز * مثنوی * دور دور عیسیست ای مردمان
بشنوید اسرار کیش ای مردمان * ای مردم در دور عیسی دوریدر انک دینک اسرار فی جانه بدن استماع ایلکرتا که سزه
تحقیق و بیان ایدم بونده تنبیه بودر که هر صورت ظاهر ده لباس صلاح و معناده طالع کسه چوقدر و ظاهر امو من
اولان کسه ره اعتماد و اعتقاد ایلک جائز دکلدن بر صورتده صالح و معناده طالع کسه چوقدر و ظاهر امو من
و موافق و باطن کافر و منافق آدمه نهایت یوقدر نه کم بود وزیر بر وزیر کبی که صورتا ادعای نصرایت ایلدی و معنا
صرف جهود ایلدی بوجه نصاری قومنه ایلیمه چکی مکر و وزیر بر وزیر که نصاری قومنک مایینه داخل اولمزدن و انلری
بو حیلله ایلضلال قیلزدن مقدم بو وزیر پادشاه جهوده بو کونه تقریر ایلدی مثنوی (چون وزیر آن مکر بر شه بر شه
از دلش اندیشه را کلی ببرد * چون وزیر بوحیله بی شاه اوزره صایدی و بیان ایتدی و قلبنده مر کوز اولان حیلله
و حقدی بر بر نه ایسه عیان ایلدی جهودشاهنک قلبندن جمیع اغم و غصه بی ایلندی پس نصاری قومی قتل عام
ایتمکدن فراغت ایلدی * مثنوی * کرد پای شاه آن کاری که گفت * خلق اندر کاروی مانده شکفت * شاه وزیر
ایلدی اول برایشی که وزیر دیدی یعنی سیاست و عقوبتن هر نه سوبلیدی ایسه آنی اول وزیر ایلدی خلق
اول وزیرک حالنده عجبه فالش ایدی که شاهک بوقدر مقبولی ایکن نیچون اکاسیاست ایتدی دیو خلق تعجب
ایلدی بعض نسخه مصرع ثانی خلق حیران ماندان مکر نهفت واقع اولش یعنی خلق اول مستور مکردن
حیران قالدی زیر حقیقت حالی بیلدیلر * مثنوی * راند اورا جانب نصرانیان * کرد در دعوت شروع اوبعد ازان * اول
وزیر بر وزیر نصرانیلر جاثبسه سوردی بویه ایلد کد نصرانه نصرانیلر تمام اعتقاد کلسون ایچون اندن صکره اول
وزیر دعوت شروع ایلدی و قوم نصاری حضور نه کلوب اکاتباع اولمغه باشلدیلر (قبول کردن نصرانیان اورا
از پوشش و ضعف * مثنوی * صد هزاران مرد ترسایدش او * اندک اندک جمع شد در کیش او * صد هزاران یعنی
حددن زیاده مرد ترس اول وزیر بر وزیرک جاثبسه آزار آنک محله سنده جمع اولدی تا اندن آیین دین عیسی نه ایسه او کر نه لر
* مثنوی * او بیان می کرد ایشان را بر از * سرانگیون و زنار و نماز * او انلره رازله بیان ایلردی انجیل و زنار
و نماز سرنی * مثنوی * او بظاهر و اعظا احکام بود * لیک در باطن صغیر و دام بود * اول وزیر ظاهر ده دین عیسانک
احکامی و عظم ایدی لیکن باطنده دام و صغیری ایدی خلاصه معنی اول وزیر ظاهر احکام الهیه بی نقل ایدی بی
ایدی ولیکن باطن اول احکامی خلقه دام ایدوب کندی اول دامک صغیر و صداسی ایدی خلقی اول صغیر ایل صیدا ایدوب
کندی بیعت و ارادته قید ایلردی و بوحکایه نک مالی آفاقه و انفسه تاویل اولور آفاقه معتبر اولدیغی تقدیر اوزره
شاه جهوددن مراد شیطان چندر که دشمن بی آدم در وزیر حیلله کاردن مراد شیطان انس اولان مرایی و منور

ولباس مشایخه ملبس و مهر در دروازه انفسه اولدینی تقدیرجه شاه جهوددن مراد نفس و وزیر بدن مراد قوت
واهمه اولور و عیسادن مراد روح و نصارادن مراد قوای روحانیه اولور پس شیاطین انس اولان مرایی و وزیر لرک
شیاطین جنه کمال آشناقلری اولدیغیچون (یوحی بعضهم الی بعض زخرف القول غرورا) مغز اسفجه اقوال من خرفه بی
اندره القاید لر و خلقی اضلال و اغواجا بنه کیدر لر و وزیر لر حین دعوتده اول مرتبه دشمن شیطان و محب رحمان
کور نور و لباس دیانت و تقوایی بر شکلده بویور لر که عوام کالهوام دکل بلکه اکثر هم نام انلری تمیز و تشخیص
قادر اولر لاله نور یله ناظر اولنر کذلک انفسه دشمن قوای روحانی اولان شاه نفس طرفندن قوت واهمه انوار
عقله مشوب و لباس دیانت و تقوایله مستور اولوب ظاهر او اعظ احکام اولوب عبادت و طاعتیه امر ایلام باطنیا
صغیر و دام اولدینی جهتن قوای علمیه و عملیه دن حاصل اولان اذواق و انوار اخلاصی ازاله و هلاک ایلر مشایخ بوکا
خواطره ملبوسه دیر لر هر کس نفسک بومکری غیر زیاده مرلر * مثنوی * بهر این بعض صحابه از رسول * ملتس بودند
مکر نفس غول * آنکچون بعض اصحاب کرام رسول نیکام علیه السلام دن نفس غولک مکر فی ملتس اولور لر دی
و عبادت و اخلاص جانده اغراض نهانندن نه مکر و حیله قیلر آتی سوال قیلور لر دی عصمت الله وایا کم عن خواطر
الملبوسه و مکاید المتشیخین المطموسه * مثنوی * کوچه آمیزد از اغراض نهان * در عبادتها و در اخلاص جان *
دی بار رسول الله نهانی غرض لر دن نه فارشدر و نه مکر و حیله پیدا ایلر عبادت لرده و جان اخلاصنده نه مکر و حیله ایلر
اکر کوکاف عربیله او قونور سه معنی بویله اولور که او نفس عبادت لرده و اخلاص جانده اغراض نهانندن نه مکر لر خلط ایلر
مثنوی * فضل طاعت را نجات دئی ازو * عیب ظاهر را نجات دئی که کو (اول رسول مکر مدن طاعتک فضلنی طلب
ایلر لر دی بونده ایکی وجه جائز در وجه اول اولدیر که طاعت ایچون اولان فضل و ثوابی دیمز لر دی و اندن استفسار
ایلر لر دی زیرا خالص اولان طاعتک فضیلت و ثوابی محقق اولدینی بیلور لر دی بلکه آندن ظاهر اولان عیبی
استر لر دی که قنی یعنی طاعتک ظاهر نده اولان عیبی ایلر لر دی زیرا شوائب اغراض دیو طلب ایلر لر دی وجه ثانی
اولدیر که اول پیغمبر علیه السلام دن طاعتک زیاده لکنی طلب ایلر لر دی زیرا شوائب اغراض نفسانیه دن خالصه اولان
طاعات قلیله اغراض نفسانیه ایلر مشوبه اولان طاعات کثیره دن خیر لو اولدینی بیلور لر دی پس آندن عیب ظاهری
قنی دیو جست و جو قیلور لر دی کودی معناسنه امر حاضر اولسه دخی جائز در * مثنوی * موی و موی و ذره ذره مکر نفس
می شناسید ند چون کل از کفر نفس * نفسک مکر فی موی و موی و ذره ذره اول اصحاب کلدیلر و فرق ایلدیلر کفر نفس
پیراغندن کلی فرق ایلد کار ی کبی * مثنوی * موشکافان صحابه هم دران * وعظ ایشان خیره کشتندی بجهان *
صحابه نک موشکافلری یعنی مدققلری نفسک حیله و مکر ی باینده ایلدیک و عظه انلرک جانی هاتم و حیران فالور دی که
نفس مکارک بوقدر حیله و خدعه سی انلری متبحر قیلور دی نعوذ بالله من شرور انفسنا و من سیئات حسناتنا (متابع
کردن نصرانیان وزیر را بجملی از ضعف چشم) (می) دل بد و دادند ترسیان تمام * خود چه باشد قوت تقلید عام
* ترسار تمام مرتبه اکاکوکل ویردیلر یعنی اکا اعتقاد و اعتماد ایلدیلر عوام کالهوامک تقلید نک خود نه
قوتی اولور بونده عوامک اعتقاد و تقلید نده قوت و ثبات اولدیغنه تنبیه واردر (ولهذا قبل اعتقاد العوام کرب
الحمار تقوم ساعة وتسقط ساعة) که بونلر طبیعتلر نک مشتبهاسنه مناسب بر کسه بولسه لرا کاحبت و اعتقاد
قیلور لر و اگر نفسلر نک هواسنه مخالف اندن بر فعل و بر خصات کور سه را اعتقاد لر دی در حال ساقط اولوب
اندن رجوع ایلر لر دی * مثنوی * در درون سینه مهرش کاشتند * نائب عیسیش می پنداشتند * نصاراتک عوامی
انک محبتنی سینه لری ایچره اکدیلر آتی حضرت عیسا نک قائم مقامی صاندیلر * مثنوی * اوبسر دجال یکن
چشم لعین * ای خدا فریاد رس نعم المعین * اول وزیر ظاهر ارجال دین کبی ایدی و سرا بر کوزلی دجال لعین
ایدی یکن چشم اولسی ظاهر بین لکندن عبارتدر نه کم حضرت نبی علیه السلام بوکونه دجال و مکار لر دن تحذیر
ایدوب سورر لر تکون فی آخر الزمان دجالون کذابون یا تون لکم من الاحادیث بما لم تسمعوا انتم ولا آباؤکم فایا کم وایاهم
لا یضلونکم ولا یفتنونکم رواه ابوهریره معنای مصرع ثانی ای خدا فریاده ایرش بونک کبی مکار لر دن سن لطیف
و معین سن * مثنوی * صد هزاران دام و دانست ای خدا * ما چومرغان حریص بی نوا * ای خدا دنیاده یوزیک دام
ودانه واردر بر آج حریص مرغلر کبی بز که بر از اجق نسنه ایلر اسیر دام اولور و بعض نسنه ده دام دانست واقع اولمشدر
اضافله که معنی بویله اولور ای خدا جهانده یوزیک دانه طوزاغی واردر یعنی اشکاره دانه لر واردر ایکن معناده
دام لر در * مثنوی * دمبدم ما بسته دام نوم * هر یکی کرباز و سیر غی شوم * الهی هر بر دمه بز بر یکی دامه بغلشن
و مبتلا اولمش فرضی هر بریمز اکربازوا کر بر سیر غ اوله و زبعتی مع هذا اگر هر بریمز عقل و ادراکده سیر غ کبی

و شکار معانی و معارف ایلکه بلزکی اولور بقده نهمیردانه مبتلا اولمقدن خالی اولمز * منوی * می رهانی هر دی
 مار و باز * سوی دای میویم ای سر فراز * الهی کمال لطفکدن هر مردم اول دلمردن سن بری خلاص ایلرسن و کبرو
 ای بی نیاز بر دام جانه کیدرز (منوی) * حادین ابار کندم می کنیم (کندم جمع آمده کم می کنیم) الهی بر تو ابارده کندم
 ایلز یعنی بواتلو وجودده اعمال و طاعات بقدا ایلزین تحصیل ایلز جمع اولش کندی ضایع ایلز یعنی وسوس
 شیطانه و حیل و مکر نفسیه ننگ قلب ایچره دخول اولدی یعنی ایلدن انزل استراحت می سببیه اعمال و طاعاتنک
 ذوقی کندی ضایع ایلز جمع هنا صور اعمال و طاعات موجوده در ولیکن ایلذوقی و نوری مفقوده در * منوی *
 میفیندیشیم انحرابوش * کین خلل دو کند مست از مکر موش * آخر بر عقل و ادراکزه اندیشه ایلز که کندمه
 بو خلل موشک مکر ندند یعنی عمل ذوق بقدا نیک نقصان و خلل موش کبی اولان شیطانه مکر و فساد دند که
 ایلذوق و لذاتی ابار دورندن هر دم استراحت ایلز (منوی) موش تا ابار ما خرمزدست (از قش ابار ما ویران شدست
 موش تا که بزم ابار مزه خرم و اورمشدر یعنی موش کبی اولان شیطان بزم ابار قلجزه تا کم دلتش و دخول
 قیلندر اول موشک فن و ضررندن بزم ابار مز ویران اولمشدر * منوی * اول ای جان دفع شرموش کن * و آنکه
 در جمع کندی کوش کن * اولان ای جان موشک شرفی دفع ایل و اندن صکره کندی جمع و تحصیل کوش و سعی ایل و الا اول
 کندی سکاچ بر فاعله اولمز بر اسن جمع ایلرسن موش ضایع ایلز * منوی * بشنوا از اخباران صدر صدور * لا صلوة
 تم الا بحضور * اول صدر لصد رنک خبر ندن ایست که یورمشدر لا صلوة الا بحضور القلب یعنی نماز کامل و تمام
 اولمز الا قلب حضور ایل پس کندی مدفن می ادب و راده ذوق درون و حضور قلب اولور و شیطان صلوات و طاعاتنک حاصله
 اولان ذوق و لذاتی و حضور قلبی مکر و حیل ایل از لاله ایلر و صلوات و طاعاتنک روحی کیدی و انجی دسم و صورتی قالور
 و بلا حضور دسم صلوة عند اهل الذوق صلوة حکمنده اولمز * منوی * مکر موشی دزد در ابار ماست * کندی اعمال
 چل ساهه نجاست * اگر بزم ابار مز ده خرم موش اولمیدی یعنی ابار در و غمزده سارق اولان ابلیس قرار قیلیدی
 پس فرق ییل مقداری اولان عمللر بقدا بقی خنددر یعنی فرق ییلدن برو ظهوره کلان اعمال ذوق و انواری بقدا
 قلبکده بوقدر پس معلوم اولدی که طاعاتنک حاصله اولان ذوق نفس و شیطان آخذ اولور و از لاله قیلور ایش
 * منوی * بر بزم مزه صدق هر روزه چرا جمع می ناید درین ابار ما * آزار و اوفق اوفق هر کونک صدق نیچون بوزم
 ابار مز ده جمع اولمز روز مدن صوم اولسه دخی و جهندن خالی اولمز و معنایه خلل کلز یعنی هر صومک صدق از از نیچون
 بوزم ابار در و غمزده جمع کلز و کثیر اولمز اگر بزم ابار کونده بر قاج دانه داخل اولسه و ضایع اولسه بعد الا یام جمع اولق
 و ابار طولق مقرر اولوردی پس بزم دخی در و غمز ابار نده هر کون اولان اعمال صدق و ذوق دانه لری ضایع
 اولمیدی و شیطان آتی بر جابدن سرقه قیلیدی ابار قلبی صدق و ذوق ایل بر اولان صدق بقر کبی بزم دخی قلج
 بر اولوردی و صدق و صفایه دلوردی پس بومعنایه تفهیم ایچون بویتنلری مثل موقعنده ابرادیدوب بیوررلر (منوی
 بس ستاره آتش از اهن جهید * وان دل سوزیده پذیرفت و کشید * مثلاً آهندن آتش چوق ستاره می صجره دی
 یعنی چقمقدن آتش و افر شراره لری ظهوره کلدی و او یا غش کوکل آتی قبول ایتدی و چکدی (منوی) لیک در ظلمت
 یکی دزدی تهن * می نهد انکشت بر استار کان * ولیکن ظلمتده بردزد اول ستاره لراوزره نهانی بر مغنی قور
 * منوی * می کشد استار کان لیک * تا گمتق روز چراغی از فلک * بر اول ستاره لری یعنی شراره لری سوزندر
 تا کم ظلمتدن بر چراغ شعله لیمه آهندن مراد طاعاتنک و ستاره لردن مراد انوار طاعاتنک سوزیدمدن مراد
 عاشق سوخته ننگ قلبدر ظلمتدن مراد ظلمت نفسیه و دزدیدن مراد وسوس و شیطانیه در پس تقدیر کلام بویله دیمک
 اولور که طاعات و عباداتدن ستاره و شراره لری انور لرا معصومدی و ظهوره کلدی و اول یا غش کوکل اول انواری
 سوخته و ارقبول ایتدی و در و تنه چکدی و لیکن ظلمت نفسیه ده بردزد بر تنیس خفیه اول ظاهر اولان نور لراوزره
 مکر و اضلال بر مغربی قور و اول وسوس و تشویش و دغدغه بر مغربی اول نور لری بر سوزندوب از لاله ایلر تا کم آسمان
 معنویدن بر چراغ روحانی شعله لیمه و کندی ننگ خیانت و خیانتی ظهوره کلیمه زیر اول دزدلیم یلور که خانه دله چراغ
 روحانی شعله لورسه و نور الهی ظهوره کلوب نور درون اولور سه کندی ننگ مکر و فساد عیان اولور و حیل و خدعه به
 مجالی قالیوب آخر اول خانه دن فرار قیلور پس نه مناجاته و حضرت حق جانبیه عرض حاجاته شروع ایدوب
 بیوررلر * منوی * کر هزاران دام باشد در قدم * چون تو بامانی نباشد هیچ غم * الهی اگر هزاران دام اولور سه قدمده
 یعنی هر بر آمده چونکم سن بزمه اوله سن یعنی سنک عداوت و عنایت بزمه اوله هیچ غم بوقدر (می) چون عنایات
 بوزد بام مقیم * کی بودی ازان دزدلیم * الهی چونکم سنک عنایت و هدایت بزمه اوله بزمه دانه هادی و رهنا

اوله اول اثیم اولان دزدن بزه بجن خوف و بیم اولور و مشنوی * هر شی از دام تن ارواح را می رهانی میکنی الواح را
 الهی سن فادوسن وشول فتاح سستکه هر کجه تن داسندن ارواحی قوز ناروسن والواحی قوباروسن یعنی ذهمنلر
 لوحه لرندن نقوش خواطری قلم ایلسن (مثنوی) می رهند ارواح هر شب زین نفس * فارغان فی حاکم و محکوم کس
 هر کجه ارواح بوقفس تمدن خلاص اولور فارغ و آراده لر در نه کسه نک حاکمی و نه کسه نک محکومیدار ارواحدن مراد
 بونده هر کسک روح روانیدر که روح تمیز دخی دیرلر حالت نومده خروج ایدن و عالم ارواحه کیدن روح بوروح رواندر
 بونده قالان روح حیوانیدر و فی الحقیقه نوم غلبه قیابوب روح روان بدن داسندن خلاص اولد قده عالم ارواحده
 کسه نک حاکمی و دخی بر کسه نک محکومی اولد یعنی کبی بعدا خلاص بواسطه التوم من البدن دخی همان بویه فارغ
 و آراده اولور پس بوجه اول سوال لازم کله هر کجه ارواح قفس تمدن قورتلوب نام اولد قده منامنده یا سا کم اولمقدن
 و یا محکوم اولمقدن خالی اولر اکثر ارواح انسانی خود خوابده بوقیود ایلهم مقید لر و بوسواله جواب شافی اولدر که
 منامده حاکم و محکوم اولان و قیود و زندانده قالان روح روان دکادر بلکه روح حیوانیدر که حس مشترک واسطه سیله
 کند و فی اوصوفیت خیالی ده کور و مشنوی * شب زندان بجه زندانیان * شب زندولت بجه سلطانان * زنده اند
 اولدر کجه ایلهم زندان و جسدن بجه برادر سلطانیه منسوب اولدر یعنی صاحب دولت کجه ایلهم زندان بجه برادر
 پس بوجه تمدن هر بری فارغ و آراده اولور اگر چه منامده هر بری بر قید ایلهم مقید اولور لسه ده (مثنوی) فی غم
 و اندیشه سود و نایان بی خیال این فلان و آن فلان * بوجام تمدن خلاص ارواح نه زبان غمی و نه قائم فکری و اردر نه
 بوقلان فکری و نه اولفلان فکری و اردر بلکه بوجه دن فارغ و آراده اولور اگر بوردانه بر سوال اولور لسه که رؤیاده خود
 سود و زبان اندیشه سی و بوقلان فکری مقرر در و باطله بر قیود ایلهم مقید اولمقدن بجه بر سوال آراده نک بوجه مبسر
 اولور جواب اولدر که رقیب عالم ارواحده عالم اجساد اولور و مننده اولان عالم مشالده کور و بر پس اکثر زمانده انسانک
 ارواحی عالم ارواحه و اصل اولوب و ریاضیات داسندن دخی آراده اولور و بعضی زمانده حکمه و لمصلحه اول ارواحی
 حق تعالی عالم خیالده بر حاله مقید اولور پس بوجام دخی قیوددن خالی اولد یعنی بشاء عالم اجساددن عدا اولور
 و حضرت خداوند کلک مراده بر قری عالم اجساددن و عالم اجسامه متعلق اولان عالم خیالدن دخی آراده اولوب عالم
 ارواحه وصول اولوب مستغرق بی قید اولد قارینه کوره دوزیر ارواح انسانک حالت نومده اکثر ایشانلری بی قید
 و آراده اولمقدن بعضی زمانده رؤیاده بر قید ایلهم مقید اولمقدن پس بورد قری کلام اکثره بشاء اولور و عالم ارواحده
 اولان آراده لکه نسبت اولور فافهم * مشنوی * حال عارف این بودی خواب هم * گفت ایزد هم رقود زین هم *
 سورة کهفده بجناب عزت اصحاب کهف حقیقه میوردر که (و تحسبهم ايقاظا) خطاب سلطان ایشاعلیه السلامه و باهر
 خطابه قابل اولان کسه لر در علی الانفراد یعنی اگر سن اول وقتده حاضر اولد و کوریدلنا اصحاب کهفی ای محمد
 ویلای کسه سن ظن ای اییلد بونلری ایقاظ ویدار و هم رقود حال بو که بونلر قائم و راقدر در (و نقلمهم) ای نصر فهم (ذات
 الین یعنی بزد و بوز بونلری صاغ جانبته (ذات الشمال) وصول جانبته (وکلمهم) بواجحاب کهفک کلی باسط ذراعیه
 ایقاف بی باسطدر (بالوصید) فناء غایبه فاشانی درجه الله تا ویلا تدم اصحاب کهفدن مراد عارف بالله اولان اولیدر
 دیمش لدر نه کیسور در و تحسبهم ايقاظا ای و تحسب العارفين بالله ايقاظا لا فتاح اعینهم و احسبهم و حرکاتهم
 و الارائتالی اشتغال الدیاهم رقود عن ماسوی الله فی الحقیقه و نصر فهم الی جهة الخیر و نقلمهم تارة الی جهة مقتضی
 الطبیعة و الشواغل الجسمانیة ظهور الحکمتنا و کلیمهم ای نفسهم باسط ذراعیه ای قویع مای الوصید ای بقاء البدن
 ملازمة لهم معنای بیت عارف اولدر که حال منامده هم بو کونه آراده لک بوقی قیدلک اولور اگر چه بونلر اویانق و بوجالده
 کونلری آچق ظن اولور لیکن بونلر بوجالده اویومش لدر و قیود بدن تمدن خلاص اولمشلر در نه کم حق تعالی اصحاب
 کهف حقیقه بونلر کونلری آچق اولد یعنی جهنمدن بونلری کورن ایقاظ ظن ایلد یکچون بونلر راقدر در بونلردن
 اولر که دندی پس بر کسه نک هم بیدار شکل متجمل اولمشی و هم اویوب بوجالده قطع علاقه قیلمشی بواسته اثبات اولور
 پس عارف بیدار شکل ایکن نیجه نام اولور و ارواح حاکم نوم واسطه سیله بولمشی آراده لکی نیجه بولور دیمک لازم کله زنده کم
 بوجعانیة تبیین ایدوب تفسیر میوردر * مشنوی * خفته از احوال دنیا روز و شب * چون قلم در نیجه تقلیب رب *
 عارف خیاالت احوال تدبیر کجه و کونلر اویومش و فارغ اولمشلر بولمشی نیجه مننده قلم کبیدر یعنی قلم کاتبک الله
 نه کونلری اختیار و ایسه و انک حرکت و سکاتی و هر حالای کاتبک اولد یعنی مقرر اولد بیه عارف دخی دست قدرت
 الهیه ده کاتبک الله قلم کبیدر * مشنوی * هر که او نیجه منینه در قلم * فعلی وندارد بجهش از قلم * اول کسه که رقم
 و کاتبندستی کور من جنبش و حرکتده فعلی قلمدن صاف و یعنی فعلی و حرکتده تقلیب ربی مشاهده قلم اول فعل

و حرکتی عارفک وجود نندن قیاس ایلر * مثنوی * شمه زین حال عارف و انمود * خلق را هم خواب حسی در بود *
حق تعالی حضرت نلری عارفک بو حالنده بر شمه کوستردی تا بوراحت جرمیه دن انلرک راحت و فراغت کلیه سنه دلالت
و استدلال قیله لر و انلر کبی بونلر دخی بو عالم دن کوز یوموب راحت ابدیه بوله لر (مثنوی) رفته در صحرای بیچون جانسان
* روحشان آسوده رابد انشان * بو خلا بقل جانلری صحرای بیچونه کمتدر انلرک زوچی و بدنلری آسوده اولمش
و راحت بولمشدر * مثنوی * وز صفیری باز دام اندر کشتی * جله را در داد و در داد و رکشتی * الهی بر صغیر و صدادن اول
ارواحی دام ایچره کیر و چکر سن جله سنی داد داره چکر سن یعنی جمیع ارواحی عدل ایلر که و عادل اولمغه جذب ایلر سن
تا کم بونلر بدنلرینه کله لر و اعمال و احوالده عدل قیله لر و عادل اوله لر دیمک اولور * مثنوی * چونکه نور صبحدم سر برزند
کرکس زرین کردن برزند * چونکم صبح دمینک نوری باش یوقر و اوره یعنی ظهوره کاه کردونک زرین کرکسی قناد
اوره یعنی کرکس زرین کبی اولان آفتاب فلک عالمه ضیا کستراوله * مثنوی * فالتق الا صبح اسرافیل وار * جله را
در صورت آردان دیار * صبا حلی ظهوره کتور پیچ اولان خدا اسرافیل کبی جله ارواحی اول دیاردن یعنی
عالم ارواح دن عالم صورته کتور و هر کسی کندی کارنه منسغول ایلر بوییت سورة انعامده اولان آیت کریمه به تلمیح
اولور فالتق الا صبح فلقت الشیء فلقد ابرار ایکنی بایدن یارمق معناسنه در و اصباح بالکسر مصدر و بالفتح جمع
صباح درای شاق عمود الصبح عن ظلمته اللیل یعنی اول الله مظهر صبا حدر ظلمات لیلدن (و جاعل اللیل سکا
و لیلی عبادنه مسکن قیلیمیدر) والشمس والقمر حسابا و شمسی و قمری حسابا به آت قیلیمیدر (ذلك تقدیر العزیز العليم
بونلری بومثوال اوزره قیلمقلق اول عزیز قوی اولان اللهک تقدیر بیدر که جمیع احواله عالمدر * مثنوی * روحهای
منبسط راتن کند * هر تی را باز آستن کند) منبسط روحلری یعنی ارواح مجرد بی تن ایلر یعنی ارواح مجرد بی تنه مقید
ایلر هر تی کیر و یو کوا ایلر یعنی هر بدنی تکلیفاته مکلف قیلر و بار اعمال ایلر آتی یو کوا ایلر * مثنوی) اسب جانهارا کند
عاری زرین * سر النوم اخ الموت است این * الله تبارک و تعالی وقت نومده جانلر آتی بدن ایرندن عاری ایلر و روح روانی
عالم مثاله طیران ایلر و روح حیوانی روح روانک یا غنه بند کبی اولوب حین یقظه ده اول بند واسطه سیله حق تعالی اول
روح روانی نه بدنه کتور و زرین بدنی اکابند ایدوب نه در کار اولور بومعنی النوم اخ الموت حدیثک سریدر زیر انوم احد
توفیق در (کما قال الله تعالی وجه لنا نومکم سباتا) ای قطع ما عن الاحساس والادراک (ولذا يقال للمیت المسبوت
وقال ایضا الله یتوفی الانفس حین موتها والی لم تموت فی منامها فیمسک الی قضی علیها الموت ویرسل الی اخری الی اجل
مسمی * مثنوی * لیک پیرانکه روزا بند باز * می نمیدر بایشان بند دراز * ولکن اتدن اوتری که کونلر بدنلرینه
کیر و کله لر اول ارواحک آبقلر نه اوزون بند قور یعنی ارواحله اجسادک مایینه علاقه وضع ایلر تا ارواح بدنلرندن
حالت نومده بالکلیه قطع علاقه ایلر (مثنوی) تا که روزش واکشدن مر غزار * و زحرا کاه آردش در زیر بار تا که
اول علاقه واسطه سیله اول ارواحی کونلر مر غزار عالم ارواح دن بدنلرینه کیر و چکه و اوتلاق دن جان آتلی بار آکنه
کتوره یعنی عالم ارواح چرا کاهندن ارواحی تسکلیف و اعمال یو کله نلر تنه کتوره و هر بر روح اول باری حامل اوله
مثنوی * کاش چون اصحاب کهف این روح را * حفظ کردی یا چو کشتی نوح را * تا ازین طوفان بیداری وهوش *
و ارهیدی این ضمیر و چشم و گوش * ارواح انسان هر کیجه قوال بایدان حبسندن خلاص اولوب و صحرای ارض الله
واسعه ده سیر قیلوب استراحت اولد قلرنده جناب حق بعض قوللر نلرک روحنی افکار شیطانیه و مکاید نفسانیه
و مقتضای عقل و معاش و طبع خفا شدن مصون و محفوظ ایلر و علی السحر روحلری بدنلرینه کله کده کند بیلرینی غل
و غشدن بالبولور لر و انلرک روحنی که جناب حق حفظ قیلر به علی السحر قلوب کند بیلرینی طوفان حوادثه مستغرق
بولور لر بس حضرت خداوند کار بومعنا به اشارت قیلور لر که کاشکی اصحاب کهفک روحی کبی اول روحی حفظ ایدیدی
و یا خود کشتی نوحی حفظ ایلدی کبی آتی حفظ ایدیدی تا بویدارق طوفانندن وهوش جزوی کردانیدن
بوقلب و چشم و گوش خلاص اولیدی روایت صحیحیه ایلر مثبتدر که هر کم بودعایی یا تدبیری وقتده اوقوسه الله انک
روحنی بلیات صوری و معنوی دن حفظ ایلر و حضرت پیغمبر علیه السلام کند بیلرینی اوقور لر دی (باسمک ربی وضعت
جنبی و بک ارفعه ان امسکت نفسی فارجهها وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به الصالحین) و اکثر بودعایی دخی
اوقور لر دی (اللهم سلطت نفسی الیک وفوضت امری الیک والجات ظهیری الیک و وجهی الیک رهبة و رغبة الیک
لا ملجأ ولا منجأ منک الا الیک آمنت بکاک الذی ازلته و بنیست الذی ارسلته * مثنوی * ای بسا اصحاب کهف
اندر جهان * بولوی تویش تو هست آن زمان * ای چوق اصحاب کهف یعنی عارف بالله جهاتده بوزمان سنک
یانکده و سنک او ککده و اردر حاصل معنی قیاسته دکن عالم اولیا الله دن خالی دکلدر (مثنوی) غار با او بار با او در سرود

مهر بر چشمت و بر گوشت چه سود * غار اول اصحاب کشف مشایخ سنده اولان عارفان در باران کله سرورده در بوجوه
 اوزره دخی معنی ویرمک جائز در غار کابار و معیندران کله سرورده و تغنیده در غار دن * مراد بونده خدای تعالیدن استعاره
 در که اولیا و عرفانک هر دم * لجه و مأ و اسیدرسنک چشمک اوزره و گوشک اوزره مهر و پرده واردرانلرسنک بانکده
 و او ککده اولدیغی نه فائده ایلر زیرالنری کورمکه دیده عشق و محبت ایل نظر ایلک لازمدر و عاشق و محب اولمیان کسه لر
 انلر مشاهده سندن بی بهره بی نصیدر نه کم بومعنائی توضیح ایچون مجنون وایلانک قصه سنی تقریر ایدوب بیورر لر
 نظیره آوردن قصه لیلی راز سوال خلیفه (م) گفت لیلی را خلیفه کان تویی (از تو مجنون شد بریشان و غوی) خلیفه
 لیلی به ایتدی که اول سنه سن که سنک عشق کدن مجنون پریشان و آرزون اولدی (مثنوی از ذکر خوبان و افزون نیستی
 گفت خامش چون تو مجنون نیستی * حسنده سن غیری خوبلردن زیاده د کسن لیلی خلیفه به ایتدی اېسم اول سن
 چونکه مجنون و عاشق د کسن خلیفه لیلایه حقیقی ایله مشاهده ایتمکه قادر اولدیغی کبی عوام دخی اولیا اللهک
 سرفی مشاهده ایتمکه قادر د کلدر زیراعین رضا و محبتله ناظر اولمز بلکه عین سخط و چشم صورتله ناظر اولور پس
 بونلر کوزندن انلر حسن معنوی سی مستور اولوب انلر جمال با کمالی مشاهده سندن محروم قالور لر (مثنوی *
 هر که بیدارست او در خواب تر * هست بیداریش از خوابش بتر * هر شول کسه که بیدار و احوال دنیادن خبرداردر
 اوزیاده خواب غفلتده در انک بیدار لغی انک خوانیدن بدتر و قبیحتر در زیر خوابیده ایتکن کاهلردن و احوال دنیادن
 بریدر اما بیدار لنده کاهلردن و قیود دنیوی به ایله مقید اولوب خطا و عصیان دن خالی د کلدر * مثنوی * چون بحق
 بیدار نبود جان ما * هست بیداری چو در بند آن ما * چونکم حقله بیدار اولیه بزم جائز بلکه عقل و حسله بیدار اوله
 اول بیدارلق بنده اولق کبی بزه لایق اولدی دیمک اولور لفظ دراکر ظرف معناسنه اولور سه اما وصف ترکیبی اولور سه
 اول بیدارلق قیوبانگی کبی بزم لایق مزاولدی دیمک اولور حد ذاتده عقل و حسله بیدارلق بنده در وحدت و سدره
 حقیقتدر و یا خود بند ایکی طاع آورده سی و عقبه معناسنه در تقدیر معنی اول بیدارلق بزم ایچون در بند کبیدر دیمک
 اولور * مثنوی * جان همه روز از لکد کوب خیال * وز زیان و سود و از خوف زوال * جان دوکلی کون خیالک
 دیمه اورم سندن یعنی خیال و فکر جانی اور سه ایوب مشوش قیلسنندن و زیان و فائده دن و زوال خوفندن
 * مثنوی * فی صفای ماندش فی لطف و فر * فی بسوی آسمان راه سفر * اول جانک نه صفاسی و نه لطافت و نه قوی
 فالور نه آسمان و نه عالم ملکوت جائنه روحه سفر بولی فالور بلکه بوعالم سفلی بیده نفس و شیطان النده زبون اولوب عالم
 علوی مشاهده سندن و تجلیات الهی معاینه سندن محروم قالور * مثنوی * خفته اوباشد که آواز هر خیال *
 دارد امید و کند با او مقال * فی الحقیقه خفته اول کسه اولور که او هر خیال دن امید و رجاء طو و خیال ایله
 مصاحبت مقال ایلر یعنی قلبنه کلان خیالات دنیوی به وجود و یروب انکله مکالمه ایلر و عمر نازنینی بیهوده بیره صرف
 ایلر * مثنوی * دیور اچون حور بیند او بخواب * پس ز شهوت برزد او بر دیو آب * مثلاً اول کسه دوشنده شیطان
 حوری کبی کورر پس اول کسه شیطان شهوت دن آب دو کر یعنی شیطان سیبیله احتلام اولور * مثنوی * چونکه
 تخم نسل را در شوره ریخت * او بخود آمد خیال از وی کرخت * چونکه نسل تخمنی شوره بره دو کدی اول کند یسنه
 کلدی یعنی بیدار اولدی خیال اندن قاجدی خیال دن مراد شیطاندر که آتی دوشنده کوردی پس عمری
 بیدار لنده هوا و هوسه و خیال و آرزویه صرف ایلین کسنه بو کبکرز * مثنوی * ضعف سر بیند از آن وقت پلید * آه
 از آن نقش پلید نابید * اول احتلام اولان کسه اندن باشنک ضعف و صداعنی و تنی پلید و ناپاک کورر آه اول خیال
 اعتبار ایله ظاهر و حقیقت اعتبار ایله معدوم اولان نقشندن که نیجه کسه نک ضلالت و هلاکته سبب اولور بوندن مراد
 دنیادر که صورت حسیله ظاهر و حقیقت جهت سندن معدوم و فائیدر بومعنی دخی جائزدر که نابیددن مراد باطن
 اولدیغی حسیله حضرت حق و نقش بیددن مراد دنیا اولوب اول نابیدلر بید و آشکارا اولان نقشندن دینه پس دنیا
 خصوصنده بر آخر مثالک ضربه شروع ایدوب بیورر لر * مثنوی * مرغ بر بالا پران و سایه اش * می دود بر خاک پران
 مرغ و ش * مرغ فلک جائنه پرواز اید بی و انک سایه سی یلر طیراق اوزره قوش کبی او چو حی اولدیغی حالد بونده
 مرغدن مراد اسماء و صفات الهیه در و سایه دن مراد نقوش و خیالات دنیوی در * مثنوی * ابلهی صیادان
 سایه شود * میرود چند آنک بی مایه شود * بر ابله اول سایه بی صید اید بی اولور اول قدر یلر که مایه سز و قدر سز اولور
 زیراعمر فی اکا صرف ایلر * مثنوی * بی خبر از مرغ آن عکس هواست * بیخبر که اصل آن سایه کجاست * اول ابله
 بی خبر که او سایه او هواده اولان مرغک عکسیدری خبر در اول ابله که اول سایه نک اصلی قنده در یعنی دنیا که خیال
 ظل کبیدر و اسماء و صفات الهیه مرغ کبیدر ابله اولان بی معرفتک خبری یوقدر که بود دنیا نک نقوش و آرایش اسیما

وصفت الهیه نك عكوس وظلالیدر بوسایه و پیرایه صور نك اصلی مرتبه حقیقت در پس اصلی قیوب سایه
و پیرایه نك صید و شکارینه سعی قیلان عمرنی ضایع قیلور و مقصود بالذات دن محروم فالورنه کم تمثیل ایدب بیوررلر
مثنوی * تیرانداز دیسوی سایه او * ترکشش حالی شود از جست و جو * اوایل شکار را بلك قصد نه سایه جاننه اوقات
طلب و سعیدن آنک ترکشی خالی و تنهی اولور یعنی سهام انعام قواسنی سایه دنیا جاننه ری ایلر و جست و جو تیرلر دن
آنک ترکشی خالی فالور ترکشدن مراد عمر در نه کم بیوررلر * مثنوی * ترکش عمرش تنهی شد عمر رفت * از دیدن
در شکار سایه نقت * آنک عمری ترکشی بوش اولدی عمری کندی رفت فعل ماضی مفرد مذکر غائب در سایه نك
شکارنده نقت بلكدن اوتری یعنی کر میت ایل بلكدن اوتری بودنی و جهد در سایه نك شکارنده بلكدن بر حرارت
اولدی بیلان بیورر قد نصکره انکه مکره فریفته و نقوش ظاهر سنه گرفتار و شیفتم اولان ابلهک بوقید و دامن
خلاص و نجات بولسنه و سینه نه اید بکنک پیانته شروع ایدوب بیوررلر * مثنوی * سایه یزدان چو باشد دایه اش
وار هانداز خیال و سایه اش * اول ابلهک سایه یزدان یعنی ظل الهی اولان ولی عالیشان چونکه دایه و میریسی
اوله آنی سایه دن و خیال دن کیر و قور تر * مثنوی * سایه یزدان بود بنده خدا * مرده این عالم وزنده خدا * یزدانک
سایه سندن مراد خدا نك بنده سی اولور اول بنده خدا ابو عالمک مرده سی و خدا نك زنده سیدر یعنی بو عالم دن بر موجب
موت و اقبل ان موت و اولمش و میت کبی فراغت قیلش و خدای تعالی ایل زنده اولمش و آنک قرب و صالنی بولمش در
* مثنوی * دامن او کیر و تر بیکان * تارهی در دامن آخر زمان * ای اسیر سایه دنیا اولان کسه اول سایه خدا نك
دامنی طوب یعنی آنک تبعیت و اتقیادی ذیلنه علی القور نشبت ایت بی کان تا کم آخر زمانک دامننده اولقدن
قور تله سن یعنی تا کم بی شبهه آخر زمانک نه پاینده واقع اولان قن و محندن نجات بولسن * مثنوی * کیف مد
الظل نقش اولیاست * کودلیل نور خورشید خداست * سورة فرغانده اولان آیت کریمه دن مقبصد در نه کم بیوررلر
الم ترالی ربک نظر ایتمیسن یا محمد ربک صنعنه و قدرته (کیف مد الظل) نه حاله ظلی بسط ایلدی ظل دن مراد عند
اهل التحقيق ظلال کائنات و صور مکنونات در مد ظل دن مراد اظهار ایدر یعنی ربک بو وجود خارجی بی نیجه اضافی
بسط ایدوب اظهار ایلدی (ولو شاء لجعله ساکنا) اگر ربک دیرسه اول ظل کائناتی خزینه عرمده ساکن قیلوب غیب
مطلقه منعدم و مکتوم قیلور (ثم جعلنا الشمس علیه دلیلا) اند نصکره بر قیلدق شمسی اول ظلك اوزر نه دلیل قیلدق
زیر الشمس اولیخه ظل معلوم اولز شمعدن مراد عقل در یعنی بر شمس عقلی قیلدق بو ظل کائناتک اوزر نه دلیل قیلدق
تا حقیقی نور عقله منقهم اوله (ثم قبضناه) ای ذلک الظل یعنی اند نصکره بر اول ظلی اخذ ایلدک (الینا) بزم جائزه
(قبضایسیرا) ای سهلا غیر عسیر یعنی آسان لغله معنای بیت کیف مد الظل که حق تعالی بیوردی که اند نصکره مراد
عند اهل التحقيق ظل کائنات در بوسایه کائنات نقش اولیادر که اول اولیاء اولان ظلال کائنات دلیل نور ذات خدادر که
نقشه راجع اولسه دخی جائز در بوجه اوزر معنی که اول نقش اولیا اولان ظلال کائنات دلیل نور ذات خدادر دیک
اولور بو وجود خارجی نك نقش اولیا اولسی بو وجه در که جله عالم حقیقت محمدیه نك صورتی و نقشه در زیر امد بر
موجودات و مرتبی نمکات اولدر و هر کامل و مکمل که مظهر امرار حقیقت محمدیه اوله بو عالم بالکلیه نك جسدی
و صورتی و نقشی کبی اولور حیث مایشانده تصرف ایدر لسته کم ابن فارض حضرت تری بیوررلر * شعر * ولا فلک الا
ومن نور باطنی * به ملک یهدی الهدی بمشیتی * مثنوی * اندرین وادی مروی این دلیل * لا احب الا فلین کوچون
خلیل حضرت و اهب الاحسان و الانعام سورة انعامه حضرت خلیل علی نبینا و علیه السلام ملک مبدع اهل انده اولان
احوالنی حکایه بیوررلر (فلما جن علیه اللیل) وقتا کم حضرت ابراهیم اوزرینی لیل بیوررلر ستر ایلدیه فاشانی لیلی
طبیعت جسمانیه ایل تاویل ایدب دیر که فلما انظم علیه اللیل ای عالم الطبیعة الجسمانیة فی صباء و اول (رأی کوکا
یلد زری کوردی تاویل یعنی رأی کوکب ملکوت الیهیکل الانسانی التي هی النفس المسماة روحا حیوانیه اذ وجد
فیضه حیوانه و تربیته یعنی هیکل نفس انسانک کوکبی که روح حیوانی در آنک حیوتن و تربیه سن و فیض بولدیه
قال هذاری حضرت ابراهیم علیه السلام دیدیکه بو کوکب بنم رعد و تاویلده بو کوکب روح حیوانی بنم رعد دیدی
فلما اقل) وقتا کم اول کوکب زایل اولدیه تاویلده یعنی روح حیوانیه صفتی انوار قلب و آثار شد و عقله زائل اولدیه
قال لا احب الا فلین دیدی که بن زایل اولان شیر محبت ایتمزم قال القاشانی ای الغابرین فی الجسم المحجبین به حضرت
خداوند کاردخی تعلیم بیوررلر که طریق وحدت و راه جناب عزه دلیل و رهمناسز کتمه و نقوش کائنات نه لا احب
الا فلین دی خلیل و اوجه یه دل و یرمه زنه ار * مثنوی * روز سایه آفتابی رایاب * دامن شه شمس تبریری شتاب *
یوری سایه دن بر آفتابی بول یعنی سایه الهی اولان ولینک وجود ظاهر بسندن آفتاب احدیتی بول تبریزه منسوب

شاه شمس دامنق بول یعنی اگر سایه وجود ولیدن آفتاب حقیقی بولمق استرسک شاه معنی اولان شمس الدین
 تبریزی قدس الله سره العزیز حضرت تباریک دامن امر وارشادنی محکم طوت بتاب لغتده بولدیکن معناسنه در
 و بوجمل ده محکم طوت معناسنه استعمال اولنور * مثنوی * ره ندانی جانب این سور و عرس * از ضیاء الحق حسام
 الدین پیرس * بوسور و عرس جانبه بول بیلاز ایسک سور دو کون معناسنه عرس کانه و کوی بکویه اطلاق اولنور
 لیکن بونده محبوب معناسنه استعاره قیلنور ندانی ده استغهام معناسی ویریلور تقدیر کلام اگر بوجوبه حقیقته
 و آنک وصالی سورنه بول بیلزسک حقت ضیاسی اولان حسام الدین چلبی افندی قدس الله سره العزیز حضرت تباریک
 سوال الیه که اول محبوبه حقیقتک و آنک وصالک طریق بقی اعلا ییلور و محبوبک وصالنه عاشق اولان کا اقتدا قیلور
 یعنی بوا یکی کامل عصر لریک مرشد و مرید سید را کرشمس حضرت تباریک بوله من سک اول معشوقک بولنی حسام الدین
 چلبی افندی در صور بومعنی اول عصر ده اولنره کوره در پس اول عصر ده اولنره نسبت بولکلامدن حصه بودر که
 ای آفتاب حقیقی بولمق استین شاه طریقت اولان شمس حضرت تباریک مشربنده برولینک دامن امر وارشادنی طوت
 واکراول محبوبک وصالنه بول بولزسک حسام الدین صفتلور بر مرشد کاملدن آنک طریق بقی سوال ایت دیمک اولور
 مثنوی * ورحسد کیر در در ره کلو * در حسد ابلیس را باشد غلو * اگر حسد بولده سنک بونغاز کی طونه حسدده
 ابلیس لعین ایچون غلو اولور یعنی طغیان اولور و تجاوز قیلور بونده مشایخ عظامه و اولیای کرامه حسد ایلمکدن
 حذر ایلمک تنبیه وادرنه که شیطان حضرت آدم علیه السلامه حسد ایلیوب و سرکش اولوب انده اولان
 نیجه منافع و فوائددن محروم قالدی کذلک ولی اولنره وارشاد قیلنره شیطان کی حسد قیلان وانا خیر منه دیوب
 سرکش اولان کسلر انلره منافع دینه و فوائد یقینیه سندن محروم قالور * مثنوی * کوز آدم تنک دارد از حسد *
 با سعادت چنک دارد از حسد * زیرا که او شیطان حسدندن آدم علیه السلامدن عار طو ترونی الحقیقه سعادت الیه
 چنک طو تر حسدندن که آدم علیه السلام حضرت تباریکه ملائکه کی محبت و مطاوعت قیلسه ایدی سعادت ابدی به
 واصل اولوردی چونکم اکا حسد ایلیوب مخالفت قیلدی ککندینک سعادت الیه چنک طو توب دولتینک بولن
 آوردی (مثنوی) عقبه زین صعبتر در راه نیست * ای خنک آنکس حسد همراه نیست * راه حقه بوحسددن اصعب
 و دشوار بر عقبه یوقه درای سعادت تلوشول کسه که حسدا کا همراه کلدن * مثنوی * این حسد خانه حسد آمد بدان
 از حسد الوده باشد خاندان * بوحسد انسانی حسد خانه می کلدی ییل ای اهل طریق حسددن خاندان آکوده
 اولور یعنی حسد بر صفت قبیحه در که خاندان وجود انسانی بی ملوث قیلور * مثنوی * هر حسد خانه حسد باشد
 ولیک * آن حسد را بالک کرد الله نیک * اگر چه حسد انسانی خانه حسد اولور ولیکن بوحسدى الله تبارک
 و تعالی ایوبالک ایلدی ته کم انبیا و اولیا و اصفیایک حسد لری بالک ایلدی کی کبی مادام که تطهیر الهی بر کسه نلک خانه
 حسدنی ماء علم و معرفتله بالک قیلیمه آنک حسدی خانه حسد اولقندن خالی اولز دیمک نکته سنی اشعار ایلم * مثنوی
 طهراییتی بیان پاکست (کنج نورست ارطلسمش خاکست) سورة بقره ده بوا آیتدن مقتبسدر (و عهدنا) ای امرنا هما
 الی ابراهیم واسماعیل) یعنی بز امر ایلدک ابراهیم واسماعیل (ان طهراییتی) تطهیر ایلمک بتمیمتی دیمک کله
 للطا قین) طواف ایدنلرایچون (والعا کفین) دخی مقیم اولنلرایچون (والرکع السجود) دخی را کعلروساجدر لرایچون
 قال القاشانی ای امرناهما بتطهیر القلب من قاذورات احادیث النفس وارجاس و سواس الشیطان و انجاس دواعی
 الهوی و ادناس صفات القوی للطا قین ای السالکین المشتاقین الذین یدورون حول القلب فی سیرهم و العاکفین
 الواصلین الی مقام القلب المقیمین فیہ بلا تلویحات النفس و الرکع الخاضعین الذین بلغوا الی مقام تجلی الصفات
 و مرتبة الرضا السجود القاتنین فی الوحدة پس حضرت خداوند کار دخی بوا آیتک معناسنی تطهیر قلبه الوب
 بیورر لکه حضرت ابراهیم واسماعیل حق جا بنندن کعبه نلک تطهیرنه امر تطهیر قلبه اشارت اولور ویا کلکی بیان قیلور
 ته که بیورر لکه طهراییتی قولی بالک ایلدی کی پیاندر زیر ادله اصولیه نلک بری دخی قیاسدر پس تطهیر کعبه واجب اولیجق
 تطهیر قلب بطریق الاولی زیر المؤمن اشرف من الکعبة عند الله حدیثک فواستجبه مؤمن کعبه دن اشرف سدر پس
 تطهیر قلب لازمدر معنای مصرع ثانی اول جسد من حیث الباطن نور الهی کنخیدرا کر چه اول نورک طلسمی جسد
 خاکیدر انسانی ظاهر نه نظر قیلسک خاک و طیندن مرکب اولمش بر جسد در و باطنی انوار الهینک و علوم و اسرار
 ربانینک مخزنیدر بومخزن نوره جسد خاک کی طلسم کبی واقع اولمشدر زیر بوحسد خاک کی درونده اولان کنج نوری
 کوستر من و شیطان سیرت اولنره درونده اولان خزینه نلک فتحنه و مشاهده سته بول ویر من * مثنوی * کرکشی
 بری حسد مکر و حسد * زان حسد در لایسها هم رسد * چونکه کی حسد اوزره یعنی درونی غل و غشدن صافی اولان

جسد اوزره مکر و حسد ایلیمه سن اول حسد دن گوگانه سیاه قلم ابریشور که انک سیبیله تیره دل اولوب ظلمت جهل
و غفلتده و سیاهی کفر و معصیتده قالورسن * مثنوی * خاله شومردان حق رازیرپا * خاله بر سر کن حسد راهمچوما
مردان حقن آباغی التمه خاله اول بزجلین حسد باشی اوزره طپراق ایلهر کن حسده وجود ویرمه (بیان حسد وزیر)
مثنوی * ان وزیر له از حسد بودش نژاد * تایا طل گوش وینی باد داد * اول وزیر جگ که انک اصلی حسد دن ایدی نژاد
اصل معناسنه در حسد باطل ایل * کوش وینی سنی یله ویردی یعنی عبث بیره کندی اختیاری ایله قولنی دیورنی
کسدردی * مثنوی * بر امید انکه از نیش حسد * زهر او در جان مسکینان رسد * کوش وینی سنی یله ویردی اول
امید اوزره ویردی که حسدی نیشندن انک زهری مسکین و بیچاره لر له جاتنه ایرشه یعنی نصار انک فقر او مساکیندن
جاتنه حسد نیشندن زخم اوره تا انلری صورت او معنا هلاک قیله * مثنوی * هر کسی کو از حسد یینی کند * خوبشتن
بی کوش وینی یینی کند * مصرع اولده کند بفتح الکاف کنیدن لفظندن قور بر مق معناسنه ماضیدر پس تقدیر معنی
هر شول کسه که حسد دن برون قور بره یعنی خلقه ضرر قصدا یلیه کندی وینی معنای کوش وینی ایلر بر احسد انسانک
جمع جانن کروانف جنانن بی فرایلا کرچه بر قاج وجهله دخی معنی قایلدر اما انلرده تکلف زیاده اولور * مثنوی * یینی
آن باشد که او بوی برد * بوی او را جانب کوی برد * یینی اولدر که او بر رایحه ایلته یعنی قوقود ویر رایحه ده اولدر که آتی
بر محله جاتنه ایلته یینی دن مراد مشام روحانی اولور که رایحه روحانی اله و رایحه روحانی آتی حقیقت محله سنک جاتنه
ایلته دیمک اولور * مثنوی * هر که بوش نیست بی یینی بود * بوی آن بویت کان دینی بود * هر ککه اکابوی بوقدر
بوهم وجهدر هر ککه انک بوی بوقدر یعنی انک بوری فوق المیز حقیقتده اول کسه برونسز در زیر برونسز مراد رایحه
المقدر چونکم رایحه المیه عدم مشابه سنده در بویدن مراد اول دینه منسوب بویدر ککه انک سیبیله کوی یار
حقیقی اولان مر شده وصول بوله حاصل معنی یینی دن مراد معنوی اولان یینی و رایحه دن مراد رایحه دینیدر
بر کسه نك که دین رایحه سنی استشمام ایلیمک قوت شامه باطنیه می اولسه اول کسه مشام معنوی صاحب لر نه
نسبت برونسز در (مثنوی * چونکه بوی برد و شکر آن نکرد * کفر نعمت آمد و وینیش خورد * چونکه بر بوی ایلدی
وانک شکر فی ایلدی یعنی چونکم طالب بر معدن رواج دینی اولان کاملدن بر دینه منسوب رایحه الدی و یقینه
مخصوص اولان بر رایحه فی مشام جاتنه استشمام قیلدی کر کدر که انک شکر فی ایلیم چونکم اول رایحه دینه نك شکر فی
ایلیم اول کسه کفران نعمت کلدی و بوری ییدی یعنی قوت شامه روحانیه سنی محو ایلدی پس دین رایحه سنی المغه
قابل اولان قوت که دروندن زائل اوله اول کسه نعمت دینه ده بی بهره قالور بلکه مصر اولور سه نفع و ذیالته عاقبه الامر
کافر اولور و لهذا قبل (بیت) مشو کفران نعمت زانکه کفران * چونیکو بنکری باشد و کفران * مثنوی * شکر کن
مر شا کرانرا بنده باش * پیش ایشان مرده شو پاینده باش * شکر ایل و تحقیق شکر ایلیم بیلیم بنده اول شا کرلردن مراد
بونده حق تعالی نك نم صوری و معنوی سینه شکر قیلان کاملدر در انلر اوکنده مرده اول باقی اول یعنی شا کر اولان
مر شده بنده و مرید اولیم کر کدر که کمالیت بینیدی الغسال مرده اوله سن و جمیع مراد کدن کذر قیله سن تا کم
حیات ابدیه و سعادت سرمدیه مر ته سن بوله سن شکر له و شا کر له تفصیلی اوچنی جلد له شر خنده بر قاج محله بیان
اولمشد * مثنوی * چون وزیر از رهزی مایه مساز * خلق را تو بر میا وراز نماز * اول وزیر جهود کبی رهز نلکدن یعنی
بول او بر می و اضلال قیلیم یلقدن کند بکه سر مایه دوزمه سن مضل اولوب خلقی مأمور اولد قلی نماز و نیازدن بوقار و
کتورمه یعنی انلره نماز و نیازی ترک ایتدومه * مثنوی * ناصح دین کشته آن کافر وزیر * کرده اواز مکر در لوزینه سیر
* اول باطننا کافر اولان و نور صورتادینک ناصحی اولمش ایدی مکر و حیله سندن اول وزیر کویا لوزینه ایچره صار مساق
ایلمش ایدی یعنی انک حالی فی المثل صورتده لوزینه درونده سیر اولان حلاویه بکزر ردی ته کم زمانه مر ایسلی دخی
بوقیله اندر * فهم کردن حاذقان نصار اکر وزیر را * هر که صاحب ذوق بود از کفته او * لذتی میدید و تلخی جفت او
* نصارادن هر ککه صاحب ذوق و اهل تمیز ایدی وزیر له سوزندن یعنی وعظ و نصیحت متعلق اولان کلامندن
بر لذت کوردی و آجیلک انک جفتی یعنی انک کلامنده و الفاظنده ظاهر ابر لذت و حلاوت کوردی که باطننا مرارت
فساد و ضلالت انکله جفت اولمش و ازدواج قیلش ایدی وزیردن مراد بونده مرانی و مدعی و کذاب اولان و نصیحت
و ارشادی دام تر ویر ایلیم خلقه بحسب الظاهر نصیحت قیلان و بحسب الباطن انلری مضل اولان طائفه در
مثنوی * نکتهای گفت او آمیخته * در جلاب قند زهری ریخته * اول وزیر نصیحتنده غرض نفسانیه ایله قرشش
نکته لر دیردی مثلاً قند جلابی ایچنه بر زهر دوکش ایدی مراد آقا قنده اهل ریا نك حالی بونک کبیر و انفسده صورت
صلاحه متلبس اولان نفس لواحه نك عبادات و طاعاتی و خیر و حسناته متعلق اولان خواطر و کلماتی بوقیله اندر

دیمک اولور (منوی) ظاهرش می گفت در ره چست شو* و اثری گفت جان راست شو* وزیرک کلامنک ظاهری
 سامعه طریق حقه چست و چایک اول دیردی اثره یعنی کلامنک اسلوب و خواسته جانه سست اول دیردی یعنی
 بر ذوالوجهین کلام سویلردی که انک ظاهرندن طریق حقه ترغیب و تحریض ایملک منقهم اولوردی و لیکن انک اثری
 و معناسی جانه سست اول و ترک طاعت قیل دیمکی ایهام و اشعار قیلوردی اگر اثر کسر همزه ایله قرأت اولور سه معنی
 بویه دیمک اولور که انک کلامنک ظاهری سامعه راه حقه چست اول دیرایدی و انک عقبنده خفیه ایما و اشارتله
 جانه سست اول دیردی یعنی انک مقالی ظاهر اچست اول دیمک اولور پس بر شایق مشعر اولوردی و انک اثرندن جانه
 سست و کادل اول دیمکی نکته قیلوردی دیمک اولور پس بر شینک ظاهری خیره و اثری شره داعی اولدیغنه و صورتانافع
 و معناضر قیلدیغنه بوا سیات شریفه بی ضرب ایدوب بومعنائی تفهیم بیور لر* منوی* ظاهرتقره کراسفیدست
 و نو* دست و جامه مرسیه کردازو* مثلاً تقره نک ظاهری اگر چه بیاض و یکیدر نوضم نوله قرأت اولورال و جامه
 اول تقره نک اثرندن سیاه اولور تقره ده بو خاصیت وارد که برکسه آتی الیله صایسه و جیب جامه ده جوق زمان طوئسه
 البته انک اثری اول کسینک الی و جامه سنی سیاه ایلرا اگر چه اول تقره ظاهر اسفید و نودر کذلک کلمات مضربه و نصایح
 من خرفه ظاهر ادین اسلامه متعلق اولدیغی جهتدن بیاض و نو کیدر ولیکن معنائک اثری و مؤثر ظلمات باطن
 و موجب کدورت درون اولسی مقرر در* منوی* آتش ارچه سرخ رویت از شرر* نور فعل اوسیه کاری نکر*
 مثال آخر آتش اگر چه سرخ روی در یعنی نورانی شکل در شرر و شعله جهتمندن سن اول آتشک فعلندن و اثرندن اولان
 سیمکاراغه نظر ایله مثلاً هر نه بی یا قسه و علوی کسه البته اول شی سیاه کوه رکی قالور پس شکلی نورانی و کار و اثری
 ظلماتی اولور کذلک مرایی و کذاب و مدعی اولنلرک فعلانی و قوانی بو که کوره قیاس ایله (منوی)* برق اکر نوری غاید
 در نظر* لیک هست از خاصیت دزد بصر* برق اگر چه نظرد بر نور کوه بر بوم معنادر برق اگر چه نظرد صافی بر نور
 کورینور لیکن انک خاصیتند در بصری او غریقی یعنی خطف ابصار و اخذ رؤیت و انوار ایلک زیر اکوز قاشوب بر نسنه
 کوره من اولور کذلک اهل ریا و قبل تصفیه النفس ارشاده تصدی ایلین اصحاب دعوی ظاهر انظرده بر نور کوه تر لر
 و یا خود کند بیری نظر ناسده بر نور صافی کبی کورینور ولیکن بونلرک خاصیتند در مستعد اولان طاب لیلرک ابصارنی
 خطف ایلک و بونلرک بصر بصیرتک او کجه ادر اکت نوارنی بی ساب ایلک* منوی* هر که جزاگاه و صاحب ذوق
 بود* گفت اودر کردن او طوق بود* هر که آگاه و صاحب ذوق غیری ایدی یعنی خبردار و صاحب ذوق دکل ایدی
 وزیرک سوزی او کسینک بوننده طوق اولدی یعنی کردن جانه قلاده کبی فالدی ته کم بوزمانده بی ذوق و بی تمیز اولان
 کسه لرک کردن جانه وزیر کبی بر تزویر اولان مرایی و مدعیلرک قولی طوق او اش و هر بری انلرک کلمات من خرفه سنی
 بونلرک قلاده قیلشدر* منوی* مدت شش سال در حیران شاه* شد وزیر اتباع عیسی را پناه* شاهک
 فراق و هجراتدن الی ییل مقصداری اول وزیر بر تزویر عیسی علیه السلام حضرت تارینک توابعنه پناه اولدی یعنی
 خواصدن غیری به ملجاء و ماوی اولوب حفظ قیلدی (منوی) دین و دل را کل بد و بسپرد خلق* پیش امر حکم او
 می مر دخلق* خلق جمیع عادی و دلی اکتاسلم ایلدی خلق انک امر و حکمی او کنده اولوردی یعنی اکتالیه مطیع
 اولوردی* بیغام شاه پنهان با وزیر* منوی* در میان شاه و او بیغامها* شاه را پنهان بد و آرا مهسا* شاهله
 او وزیرک اورنه سنده بیغاملر و ارایدی شاهک او وزیره خفیه اراملری و ارایدی یعنی نهانی وعده لری و قلبه ارام و سکون
 و بره جک سوزلری و ارایدی* منوی* پیش او بنوشت شه کای مقبل* وقت آمد و دوقارغ کن دلم* اول وزیرک او کنه
 شاه مکتوب یازدی بویه دیو که ای بنم مقبول و عده نک وقتی کلدی بنم کو کلی نیز غمدن ازاد و فارغ ایله شاهک وزیره
 خبر ارسال ایستندن مراد بونده شیطانک نفس نهانی اخبار من خرفه و خواطر من و ره بی القا ایلمسیدر تا قوای
 روحانینک محو و ازاله سنده سعی قیل و قوای روحانیه و نورانی بی ازاله ایتمکله شیطان غمدن فراغت کاه و آسوده اوله
 * منوی* گفت اینک اندرین کارم شما* کافکم در دین عیسی قتنها* مکتوب ایچنده وزیر ایتدی ای شه شمعی
 بو فکرده یم که عیسایک دینی ایچنه قتنه لر راغم که تا انک سببی ایله ظاهر او باطن هلاله اوله لر و ضلالتده قالب عقوبته
 کرفتار اوله لر (بیان دوازده سبط از قوم نصاری) نصارا دن اون ابکی سبطک بیاتده در سبط بلوک و قبیله
 معناسنه دن* منوی* قوم عیسی را باند در دار و گیر* حاکمانشان ده امیر و دوا میر* قوم عیسی ایچون دار و گیرده
 یعنی ضبط و حکومتده انلرک حاکمی اون ابکی امیر ایدی* منوی* هر فریقی مر امیری راسع* بنده کشته میر خود را
 از طمع* هر بر بلوک بر امیره تابع ایدیلر اسباب دنیا امیدندن کندی امیر نه بنده اولشدی* منوی* اینده و اینده
 امیر و قومشان* کشته بنده آن وزیر بد نشان* بواون ابکی امیر بونلرک قومی اول وزیر بد نشان بنده و افکنده

اولمندی بعض نسخده بنده ضمیر سر واقع اولمشد بر تو قدر اوزره معنی انرا اول وزیر بد نشانک بند و صیدی اولمشدی
 دیمک اولور * مننوی * اعتماد جله بر گفتار او * اقتدای جله در رفتار او * جله نك اعتمادی اول وزیرك سوزی
 اوزره ایدی که هر نه دیسه مخالفه ایتمز لدی جله نك اقتدای انك رفتار و روشی اوزره ایدی (مننوی) پیش او در وقت
 وساعت هر امیر * جان بدادی کرد و کفتی بمر * وقت وساعتده یعنی هر دم جمیع امیرانك قتنده ایدی که انك قتندن جدا
 اولمز لدی بودخی وجه در اوزر لر اؤکنده وقت وساعتده یعنی هر دمده هر امیر جان و برردی اگر فرضی هر برینه اول
 دیسه ایدی (مخلیط وزیر در احکام انجیل به قوم نصاری) بو محله طوامر ك اختلافندن مراد مراتب سلوكن مخالفی
 واحکام شریعتك بری برینه تساقض و مغایر تیدر و الحال لا اختلاف فیہ حقیقه بل یلزم الاختلاف بحسب المراتب
 والاعصار والاشخاص ولیکن مشایخ مقلده و ارباب تفرقه کالویر مع توابعه الجملة اختلافات آیات و اخبار که بحسب
 الاشخاص والاعصار و اراده اولمشد رآنی حقیقه متناقض و متخالف زعم ایدر لر و مشرب و مذهبی برینه موافق اولانی
 الورر و مناسب اولینی یا تاویل ایدر لر و یا ترل قیلور لر مثل تزوج و عزوبت بری برینه ضد ایکن ایکی سنك بله حقنده مدح
 و قدح برینه مناسب و ترل و قبول لر برینه موافق احادیث شریقه و اراده اولمشد راما نظر اولنسه مخالفی بحسب الاشخاص
 و یا بحسب الاعصار لازم کور مثلثا کحواسا لواحدیتنه و بونك کبی احادیث شریقه به امتثال ایلك لازمدر
 تزوج استطاعتی اولان شخصه اما تزوج استطاعتی اولسه و یا قدرتی اولسه ولیکن زمان فاسد اولسه و عالمه اختلال
 کلسه تزوج مع قدرته لازم اولمز (کما قال علیه السلام خیر امتی بعد المأتین خفیف الحاذق و الاو من خفیف الحاذق
 یا رسول الله قال من لاهل له و لاولد و دخی افطار مع الطاقه علی الصوم بلا عذر بوعصر ك اهلنه جائز دکل
 ایکن صومه معتاد اولمز دن اول بد اسلامده اولان طائفه به (وعلى الذين بطبقونه فدية طعام مسکین) نصنك
 موجب بجه افطاره رخصت و بر لدی بعد الاعتیاد (فن شهد منكم الشهر فليصمه) نصيله حکم اول مقلد اولنردن
 منسوخ اولوب شیخ و شیخه حقنده قالدی (ولما رای الیم و دهذا الاختلاف طعنوا و قالوا لا ترون الی محمد یا مر اصحابه
 باصر ثم ينهاهم عنه ویقول الیوم قولوا و يرجع عنه غدا فترأت ما ننسخ من آیه او ننسخها الی آخر الایة پس بومقدمه
 معلومك اول دیسه اول وزیر بر تزویر دخی دین عیساده دخیل و مقلد ایدی حضرت عیسانك یك رنگ کی صفتن بیلدی
 واحکام انجیل به حقیقتله واقف اولدی انکی چون انجیل ده واقع اولان اختلافاتی حقیقی صنوب مراتب و اشخاص
 و استعداداته حل قیله میوب و طریق توحیدی بوله میوب ضال و مضل اولدی پس بو اختلافات اقوال شرایع انبیاده
 و تساقض افعال طریقی اولیاده محقق در ولیکن بحسب المراتب و الاستعدادات لازم کور و مثلاً هر بر طومار ك حکمی
 بر مرتبه نك و یا بر شخصك حالیدر که اخر مرتبه اهلنه و آخر شخصه انك حکمی لازم اولمز فافهم * مننوی * ساخت
 طوماری بنام هر یکی * نقش هر طومار دیکر مسلکی * اول بولوس نام وزیر هر بر امیرك نامنه انجیلك حکمنده
 بر طومار دوزدی هر طومار ك نقش بر غیری مسلک و مذهب ایدی (مننوی * حکمهای هر یکی نوع دکر * این خلاف
 آن زیایان تابسر * طومار لر لر هر بر نك حکملری بر غیری نوع ایدی یعنی وزیر بر تلیس نصاریه و بر دیکی طومار لر
 بر برینه مخالف ایدی و بو طومار اول طومار ك خلا فی ایدی انتم اسندن ابتداء مننه و ارنجه یعنی اولندن آخر نه دسکین
 جمیع سی بری برینه مخالف ایدی * مننوی * در یکی راه ریاضت را وجوع * رکن توبه کرده و شرط رجوع * بر طومار ده
 راه ریاضتی و فضیلت جوعی و رکن توبه بی بیان ایلمش و شرط رجوع الی اللهی سوله مش (مننوی) در یکی کفته ریاضت
 سود نیست * اندرین ره مخلصی جز جود نیست * بر طومار آخر ده دخی ریاضت سودمند دکلدر دیمش بویولده جود
 و سخاندن غیری محل نجات و خلاص بولا جق بر بری و قدر حد ذاتده اخلاقی مذهب اولنه ریاضت تحصیل حاصل در
 بویولده اخلاق حیده صاحبینه مالی و ارایسه جود مالی بوعیسه بذل و جود ایلك مخلص دیمک اولور مخلص اگر کسر
 لام الله افعال بایندن قرأت اولور سه بومعنی بویولده جوددن غیری بر خلاص ایدی بی یوقدر دیمک اولور (مننوی) در یکی
 کفته که جوع و جود تو * شرک باشد از تو بامعبود تو * برنده دخی دیمش که سنك جوعله جودله سنك کند کدن
 اولدیغی تقدیر جبه شرک اولور معبود که زیر الاطاقة علی طاعة الله الالبتوفیق الله و لا حول عن معصية الله الابعصمة
 الله در پس بر کسه جود و جوعی و توبه و رجوعی کنندیدن بیلسه کند و بی حقل عملنه شریك قیلش اولور و شرک
 خفی ده قالور اوله و لیحق شرکله اولان عملدن فراغ یك اولور پس بومرتبه صاحبینه اولی اولان عمل هر کارنده اللهی وکیل
 اتخاذا بیلله و جمیع امورن کا تفویض قیله و بالکلیه تسلیم اوله (مننوی) جز تو کل جز که تسلیم تمام * در غم و راحت
 همه مکرست و دام * زیر اؤکلدن و تسلیم تمامدن غیر بسی غم و راحتده دو کلی مکر و دامدر اما مع توکل و التسلیم التمام
 سایر اعمال دخی سعادت قریبامدر (مننوی) در یکی کفته که واجب خدمتست * ورنه اندیشه تو کل تهمتست *

برنده دخی دیمش که سالکه واجب اولان خدمت و عبادت در یو خسه توکل اندیشه سی بلا عبادت و لا خدمت باعث
 تهمت در که یا الحاده و یا زندگی به جل اول نور زیر خدمت و عبادت دن قطع نظر متوکل اولق و حق کندوی تسلیم قیلق
 دین و طریقت دکدر بلکه توکل و تسلیم دخی مع الخدمة والعبادة مقبوله * منوی * دریکی گفته که امر و نهیهاست
 * هر کردن نیست شرح عجز ماست * برنده دخی دیمش که امر و نهی لکدینه وارده اولشدر ایلکدن اوتری دکادر
 بلکه بزم عجز میزی و عدم استطاعت میزی شرح ایچوندر بزم دینزده مشایخ صوفیه و بعض متکلمینک دخی
 سوزلی بودر که لا استطاعة علی امتثال امر الله واجتناب نهیه الایخلق الاستطاعة علی امتثال امره و توفیقه
 خلافا للمعتزله زیرا انلر قننده استطاعة اعضاء سلیمه و قوت موجوده در پس استطاعة عرضدر و اعراض لاتبی
 زمانین مقتضاسنجه بر فعل ایچون اولان قوت بر آخر ایچون دخی باقی قالمز بلکه هر فعل ایچون الله دن عبده استطاعت
 و قوت و بر ملک لازم کلور حتی اول بنده و کاری اشیله و اول امری طونه خلافا للکرامیه زیرا انلر قننده استطاعت مستمره
 در مع الافعال کلها بونلره جواب بودر که بتقدیر جبه استغناء العباد عن الله لازم کلور و خلق الله جمیع احواله
 مفتقر و محتاج اولمق کورینور و ایاله نستعین قوی بی معنی اولور و بطالت الرب عن بعض الافعال لازم اولور پس
 حول و قوه و استطاعت الله اولور بتقدیر جبه بر سوال لازم کلور که قوله فعله استطاعت اولمق پس بوا امر و نهی
 نه ایچوندر جواب بویتنک معنا سیدر که وزیر لساندن یورر لر او امر و نواهیکن و رودی قول مستقلا کندی قوتیه
 ایلکدن اوتری دکدر بلکه عجز می و عدم استطاعتی شرح ویسان ایچوندر که لا استطاعة علی طاعة الله الای توفیق
 الله مقتضاسنجه هر طاعته اشتغالی و هر امره امتثالی الله دن یله و اندن دایما انک امر نه امتثال ایلکه و طاعته
 اشتغال قیلغه قوت و معاونت طلب ایلکه نه انکه معتزله و قدریه کی قدرت و قوتده کندی و مستقلا قادر زعم ایدوب
 حقه شریک قیلله و اندن مستغنی اولیه (می) تا که عجز خود ببینیم اندران * قدرت اورا بدانیم ان زمان) تا کم کندی
 عجز می مرآه امر و نهی ده کوره و زو حقل قدرت و قوتی یله و ز اول زمانده که کمال عبودیت بودر بو که عجب و خود
 یتنک صغیر بومر ته عجب و خود یتنکی نی ایتک ایچون سالکه لازمدر ولیکن جبردن احتراز ایچون بونک عقببنده
 اولان مر ته لازم اولور که وزیر طوماردن نقل یورر لر (می) دریکی گفته نه عجز خود ببین (کفر نعمت کردنت آن عجز
 هین * برنده دخی دیمش که کندی عجز کی کورمه زیر امع الاستطاعة علی الطاعة کاه اولکه بو عجز کفران نعمت در یعنی
 حقل انعام و احسانی اولان قدرنک شکر که عبادت در ادا ایلوب اظهار عجز ایلک کفر نعمت حق ایلکدر (منوی
 قدرت خود ببین که این قدرت ازوست * قدرت تو نعمت اودانکه هوست * کند کده اولان قدرته نظر ایلکه بو قدرت
 اندن در تکلیفه مدار اولمق ایچون (لا یکلف الله نفسا الا وسعها) در سنک قدرت و وسعی انک نعمتی یلکه او الله هودر
 هو عبارة عن وجود ازی متفرد بصفة الجلال والجمال (وهذا اول کلمه دعی الله عباده الیه بقول قل هو فتم بها
 الکلام ثم قال الله غایه ما فی الباب) جبره مایل اولان بوراده دیر که نعم برده قوت و وسعت جسمانی وار ولیکن اول قدرتی
 طاعته صرف ایتکه عاجز پس جواب اولدر که سنده اولان قدرت سرمایه سنی مکلف اولدیغک امور ایچون صرف
 ایلک مر ادا یلست حق سنی اندن منع ایلزا کرموانع شکننده بعض امتحانات دخی کو ستر رسده زیر افعول و ارادت
 حقه ظلم یو قدرته کم (وما ظلمهم الله ولكن كانوا انفسهم یظلمون) و دخی (وما ربک بظلام للعبید) یوردی و بوا یکی
 مر ته دن اعلایر مر ته دخی وارد که اول مر ته فنا فی الله در کل اولیا به میسر در کاشا رت ایدوب یورر لر * منوی
 دریکی گفته کزین دو پر کذر) بت بود هر چه بکنجد در نظر برنده دخی دیمش که بوا یکسندن کچ اول کندی و من کل الوجوه
 عاجز کورمک و یا خود کندی و الله قدر نیله قادر کورمک در زیر ایت اولور هر نه کم غیریت قیاسیله نظر جانه صغه نه کم
 بومر ته به شیخ الاسلام هر وی حضرت نری اشارت یورر لر (من وحد الواحد من واحد و کل من وحده جاحد حاصل
 کلام اولدر که بر کسه مادامکه کندی ایله اوله اگر کندی عاجز کورمسی اولسون و یا خود قدرت و قوتی جمیع الله دن
 یلسون اول کندی دیدیکی اثینیت اوردنه بتدر و جابدر اول محو اولیجبه و بقای حق بالکلیه ظهوره کلمیجبه کمال
 مر ته سی بولمز و اول کسه فنا فی الله ده دینلر (منوی * دریکی گفته مکش این شمع را * کین نظر چون شمع آمد جمع را
 برنده دخی اوسط سلو کده اولان و مر ته فنا فی الله دن بی بهره قیلان کسه ایچون دیمش که بو موجوداته و دنیا به
 اولان شمع نظر کی سویتدر مه که زیر ایت نظر شمع کی کلدی جمع باطنه و قوت قلبه انسانک بواشیایله و دنیا و مافیهایله
 بالطبع الفی مقرر در پس اوسط سلو کده و یابدایت طریقده اولان کسسه از هدفی الدینا یحبک الله حدیثیه عمل قیلسه
 و ترکوا الدینا لاهلها حدیثنک مضبوطه دنیا بی دخی کمال بولمق دن اول تارک اولسه عجزه دوشرو عقلی ششرو تفرقه
 خواطر مکسری باشنه او شریس بو کونه اولان کسسه امسک علیک بعض مالک فهو خیر لک حدیثیه و بونک امثال

احادیثه عمل قیلق و مال و کار ایچنده اولق دینه انفع در * منثوی * ز نظر چون بگذری و از خیال * کشته باشی نیم شب شمع وصال * زیرا کردخی کاله یتیمه دین جهانه نظردن و آنک خیاالندن بچرسک شمع وصال اولان نظری قبل السکال نصف سلو کده سوی سدرمش اولور سن پس تدریجه کمال تحصیل ایدوب قلب بوجهانک حقیقتن بیایوب کمال فراغله فارغ اولد قده سن دخی شمع نظرك بودیادن سوی سدرسک شمع جانک برضیا و زجاجة جنانک باصفا اولور نته کم بومعنایه اشارت قیلور لر * منثوی * دریکی گفته بکش باکی مدار * تا عوض یینی نظرا صد هزار * برنده دخی عاشق حق اولنله و قلبی حق نوریه قوت بولنله دیمش که بوجهانه اولان نظرك شمعنی سور سدر بال طوغمه تا بوجهانندن دوخته اولسه چشم باطن افر و خته اولور و انوار الهی بدن ضیا بولور (منثوی) که زکشتن شمع جان افزون شود * لیلی ان از صبر و مجنون شود * زیرا دنیا به اولان نظرك شمعنی سور سدر مکدن شمع جانک افزون اولور سنک دنیا دولتی اولان لیلانک و محبوبک سنک صبر کدن سکا عاشق و مجنون اولور * منثوی * ترک دنیا هر که کرد از زهد خویش * پیش آید پیش او دنیا و پیش * بوییت ما قبله علت اولور انکچون سکا محبوبه اولان دنیا دولتی سنک محبوبک اولور * که هر شول کسه که دنیا بی ترک ایلدی کندی زهد ندن ایلر و کاورانک اوکنه دنیا و زیاده کلور بود دنیا سایه کبیرد قو وارسک او ککجه بچر و بچرسک سکا تابع و طالب اولور کما قال الله تعالی فی الحدیث القدسی یا دنیا اخدی من خدمتی واستخدی من خدمک * منثوی * دریکی گفته که انجیت داد حق * برنوشیرین کرد در ایجاد حق * و برنده دخی دیمش که اول نسنه بی که حق تعالی سکا و بردی انجیت انچه ترا تقدیر بنده درسک اوزر که آتی شیرین ایلدی سنی وجوده کتور مکده * منثوی * برنوا سان کرد خوش آرا بکیر * خویشتر ادر میفکن در زخیر * سنک اوزر که دینی و دنیوی آتی که آسان ایلدی آتی خوش طوت کند یکی بولر * آغریسنه و مشقت و ریاضته براهه بومر تبه دینک رخصت و سهولتی طرفته اشارت در که لا حرج فی الدین در کما قال الله تعالی و ما جعل علیکم فی الدین من حرج پس دین محمد سهولت اوزره قولشدر و حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حنفیت و مسامحت اوزره بعثت و انشدر کما قال علیه السلام بعثت بالحنفیة السجدة و دخی عسرتدن و تعمق و تکلفدن تحذیر قبلشدر در کاروی عن عمر رضی الله عنه ایاکم و التعمق فی الدین فان الله قد جعله سهلا خذوا ما تطيقونه پس جناب حق قوللر نه دینده من بعد عسرت مراد ایلر پس قول دخی عسرتنه دوشیمه (کما قال الله تعالی یرید الله بکم الیسر و لا یرید بکم العسر) برنده عزیمتی ادا ایلدی کی کبی رخصتی دخی محلسده ادا ایلسه اللهک مقبول و محبوب قولی اولور (کاروی عن ابن عمر قال انبی صلی الله علیه وسلم ان الله یحب ان تؤتی رخصه کما یحب ان تؤتی عزایمه اما سالک بودی سنده اولان رخصت و سیره طرفته قبل ترکیه النفس مائل اولسه بغایت ضرر چکر ولیکن بعد تصفیة النفس رخصت جای مندوب و مستحسن در جوق کسیر رخص دینیه بی کندی لره مذهب اتخاذ ایلد کارندن فوائد دینیه دن خاسر اولد ایلر و نقصانده قالد ایلر نته کم برطو ما رده عزیمته اشارت ایدوب نقل بیور لر * منثوی * دریکی گفته که بگذار آن خود * کان قبول طبع نور دست وید * برنده دخی دیمش که ترک ایه کندی مقتضا کی زیرا اول سنک طبعنک قبولی اولان مردود و قبیح در پس طبیعت که سهولت و رخصته مایل در بجن طبعیله رخصتی ارتکاب ایتسه باطل در بلکه ارتکاب رخصت دخی طبعیا اولیه لمرضاة الله اوله * منثوی * راههای مختلف آسان شدست * هر یکی را ملتی چون جان شدست * کور میسن فرق ضاله نک و اصحاب اهو به نک مختلف اولان بوللری طبعه آسان اولشدر هر بر طائفه به بر ملت مشربلر نه خوش اولدینی ایچون جان کبی کلشدر * منثوی * کر میسر کردن حق ره بدی * هر جهود و کبر از او که بدی * اگر اللهک دینده اولان اموری میسر ایلسی طریق و مذهب اولیدی هر جهود و کبر اول حقدن آگاه اولوردی اما حقت مجرد تیسیر و تسهیل ایلسی جانی عزایمندن قطع نظر بول بولدی (کما قال الله تعالی و اتبعوا احسن ما انزل الیکم من ربکم) ای العزایم دون الرخص و التاسخ دون المنوخ پس اللهک میسر ایلسی ارتکاب ایلک محلسده لای الحاحه خوبدر اما مجرد بومیسر اولانی مذهب اتخاذ ایلک مرهوبدر (منثوی) دریکی گفته میسر آن بود * که حیات دل غدا ی جان بود * برنده دخی دیمش که اللهک میسر ایلسی اولدر که کو کلک حیاتی که ذوق باطن در جان انسانی و روح حیوانی به غدا اوله تا طاعت کراهته اولیه بلکه حضور قلب ولذة نفسه اوله * منثوی * هر چه ذوق طبع باشد چون گذشت * برنیارد همچو شوره ربیع گشت * زیرا هر ته کم طبع انسانینک ذوقیدر چونکم بکدی اول طبع یوقار و کتور مز و شور و ربکی ربیع کشتی یعنی انسانک طبعی کو کادن غدا بولسه و طاعت طرفته اول طبع عتده ذوق ولذت فالسه اول طبع زمین شوره کبی حاصل کتور مز و کدیکی طاعت تخمینی شور مز اگر چه طبع انسانی حیات دلدن قطع نظر ایلسه طاعتدن ذوقی یوقدر ولیکن حیات دل کاغدا اولسه طاعتدن ذوق بولور فرضا طبع عتده طاعت ایچون ذوق اولسه بلکه عبادت و طاعتی مع الکراهه قبلسه * منثوی

(منشوی) جز پشیمانی نباشد ربع او به جز خسارت پیش نارد ربع او به پشیمان شدن غیری اولز آنک ربع و حاصلی خسارتدن
 غیری اوکنه نسنه کتور من آنک بیعی و یا خود خسارتدن غیری زیاده نسنه کتور من آنک بیعی احب الی الله
 ادومهادر که انسانه اول عملدن پشیمانلق کلمه * منشوی * او معسر نبود اندر عاقبت * نام او باشد معسر عاقبت * اول
 طبعنده طاعت ذوق اولین و طاعتی صفای خاطر له قلیان کسه عاقبتنده طاعت ایچون میسر اولان کسه اردن
 اولز بلکه آنک نامی عاقبتنده معسر اولناردن اولور و یا خود معسر عاقبت آنک نامی اولور نعوذ بالله بویته بوحیدیت
 شریفه اشارت وارد که اتفاق اوزره حضرت علی کرم الله وجهه دن می ویدر (قال علیه السلام ما منکم من احد الا
 وقد کتب مقعده من النار و مقعده من الجنة قالوا فلا تکل علی کتابنا یا رسول الله قال اعملوا فکل مینر لما خلق له) یعنی
 هر کس علی موفق و مسهل اولمشدر خیردن و شر دن خلق اولند یعنی عمل ایچون یعنی از له اهل جنت اولنه بود زیاده
 سبب جنت اولان اعمال میسر و آساندر و اهل جهنم اولنه موصل دوزخ اولان اعمال میسر و آساندر و بالعکس
 اهل جنته اهل جهنم علی معسر و کذلک اهل جهنمه اهل جنت علی معسر در تنه کم حضرت بی علیه السلام
 بوحیدیتی تفسیر بیوردیلر فاما من کان من اهل السعادة فیسیر لعل السعادة و اما من کان من اهل الشقاوة فیسیر
 لعمل الشقاوة ثم قرأ (فاما من اعطی واتق و صدق بالحسنى فسنیسره للیسری و اما من بخل و استغنی و کذب بالحسنى
 فسنیسره للعیسی) (منشوی) نومعسر از میسر باز دان * عاقبت بنکر جمال این و آن * سن معسری میسر دن کیر و بیل
 تعسیر اولن کسه ایله تیسیر اولن کسه نکه ما یعنی فرق قیل و عاقبت بونک و آنک جهانیه و ماله ناظر اول هر کم طاعت
 حق ذوق طبع و شوق قلبه ایله میسر در و لما خلق طبعنه موافق در و هر کم مع الکر اهه قیلور سه معسر در و بمعنای
 عاقبتنه نظره در زیر احوق کسه اولور که او اولنده معسر اولور و اخرنده میسر اولور و بالعکس دخی اولور پس انما الاعمال
 بالخوا تم در انکچون عاقبت بنکر بیوردیلر (منشوی) در یکی گفته که اوستادی طلب * عاقبت یعنی نیایی در حسب *
 حسب آبا و اجداده اولان شرف و مغایرته در لر پس برنده دخی دیمش که بویوله بر اوستاد طلب ایله که الرفیق ثم الطريق
 دینلمش و بویوله می شد سز کیدن یکلمشدر و اوستادی اولینک حقنده من لا استاذ له فاستاذ الشیطان قولى صادق
 اولمشدر (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیله آتینده اهل تحقیق وسیله دن هر ادمر شد و رفیق در میسر در
 و دخی (فاستلوا اهل الذکر ان یمکنکم لا تعلمون) آیتی اوستاد و معلم طلبی ایچون در دیوید قیاسلر و بونلر امثال آیات
 و اخباری استاذ طلبی حقده چوق تالی اولمشدر در لاسیما حضرت موسی علیه السلام اولو العزم ایکن حضرت
 خضری طلب ایلمسنده اولان امر بو خصوصده دلیل قاطع و برهان ماطهر پس حسب و نسبه عاقبت ینک و اهل
 یقینلق بولمز سن و حسب و نسب ایله عاقبت کاره و نهایت علوم و اسرار و واقف اوله من سن اگر آبا و اجداده اولان علوم
 و کمال انسانه نفی اولیدی حضرت نوح علیه السلام اوغلی حقنده انه لیس من اهلک) دیمزدی و حضرت خضر
 اول ولد شیخ صالحی قتل قیلزدی و برخواهی (ان اکر مکم عند الله اتفاق) اتقای ناس اکر ناس اولزدی اکر حسب
 و نسب عاقبت ینک اولیدی (فلا انساب بینهم) درخت اولزدی و سلمان فارسی رضی الله عنه ال رسول دکل ایکن
 السلطان من الی دیو بیور میزدی * منشوی * عاقبت دیدن هر کون ملتی * لایحرم کشتند اسیر زانی بویته بلا استاد لفظی
 ما قبلنده اولان بیت قرینه سیله مقدار اولمشدر و اعتماد الفهم العالم قرینه نکه قیاسی سیبیه نظم دن محذوف اولمشدر
 زیرا معنی عاقبت کوردیلر و بلا استاد نهایت کاره نظر قیلدیلر هر کون ملل سالفه و ام سابقه لایحرم بلا اتباع
 انبیاء امیر زلت و ضلالت اولدیلر اکر کندی بلد کله اولان عاقبت ینکدن بکسه روایسیای عظام علیهم السلامه
 تابع اولسه لزوانری می شد و استاد اتخاذ قیلسه ردی اسیر ضلالت و غوایت اولیه لدی دیک اولور و منشوی * عاقبت
 دیدن نباشد دست باف * ورنه کی بودی بدینها اختلاف * عاقبت بین اوللق و نهایت کاره نظر قیللق و حقیقت حالی
 بوللق ال اور کوسی اولز که سن بو نظری سهولتله ال کتوره سن و کندی کی حقیقت ینک هر تنه سن بلا استاد بتوره سن
 اکر بو عاقبت ینک دست باف کی مهمل اولیدی چن دینلرده و اصحاب آیتلرده اختلاف اولوردی پس بونلرده
 بو اختلاف حقیقت بین اولد قلرندن و استاده متابعت و خدمت قیلد قلرندن اولور (ولا یزالون مختلفین الا من
 رحم ربک) بخوانی اوزره رحمت رب العالمین انبیاء و اولیای بو اختلافاتدن خلاص قیلمشدر و طریق بوحیدی بونلره
 مبین اولمشدر بونلردن غیر بیسی و بونلرک توابعندن ابروی اختلافده فالمشدر و منشوی * در یکی گفته که استاهم تویی
 زانکه استقار انساها هم تویی * مر دباش و سخنر می دان مشو * و سر خود کیر و سر گردان مشو * بر طومارده دخی کامل
 العقل اولنلره نسبت دیمش که استاد و مر شده سن من زیرا استیاد و مر شدی عالم و شتاسا اولان هم سنن اوله
 اولیچق بو مر تنه کمال کسنده اوله و قلیک و حدن مطلقه بی بوله و هر غالدن غنی شکاهادی و مر شد اوله مستقلا سندخی

مرد اول و زبون و مغلوب مردان اوله پوری کندی باشکی طوت مرشد طلبنده حیران و سرگردان اوله بومر تبه
 اولیاء اللهدن ظاهر امر شده خدمت ایتمین اویسیله کوره و خدا پرور کوره در اویسیلر انلدر که ظاهر اشخ
 و مرشدی اولیه و صورت اخلاصت مناسیح قیلیمه لیکن مغنا بر وینک روحانی آتی تربیه و ارشاد قیلیمه اما بو کوره دخی
 اکثری بعد الکمال لاعن احتیاج بر مرشد ارباط ایلملدر بو کوره مشهور اولان اولیادن شیخ عطار قدس
 الله سره العزیز حضرت تریذر که ظاهر اشخاری معلوم اولما مشدر حسین منصور حضرت تریذر روحانی تری
 آتی تربیه قیلیمه و ثانیاً حسن عرفانی قدس الله سره العزیز حضرت تری در ظاهر اشخاری بو قدر معنایا برید
 قدس الله سره العزیز حضرت تریذر روحانی تری تربیه قیلیمه و ثالثاً پیام الدین نقشبندی قدس الله سره العزیز
 حضرت تریذر که انلدر دخی ظاهر اشخاری بو قدر معنایا عابد الخالق عجب و آیتک روحانی تری تربیه قیلیمه پس
 بومر تبه کماله ایرنلر نسبت اوستاده خدمت نقص الامر ده تحصیل حاصل اولور کذلک خدا پرور دخی مرشد لازم
 اولمز بر انلدر دخی جذبه خدا سیله بولده فالز لیکن شوایکی طاقه دن ماعداسی اسکر خدمت اوستاد قیلر لسه
 و مرشد و معلم تابع اولمز لسه ناقص فالور و علوم دین و اسرار یقیندن بی نصیب اولور بونلر خضره مردان اوله
 و کندی تدار ککده اول مرشد طلبنده حیران فاله دینلر زیر ابوطومارک سوزی بوا یکی طاقه حقنه در غیر بلر الخ
 * مثنوی * در یکی گفته که این جمله یک نیست * هر که اود ویند احوال مر دگ نیست * برنده دخی دیمش که بوجه اقوال
 مختلفه بحسب الحقیقه بر لکدر هر شول کسه ایکی کور و بری برینه ضد بولور شاشی ار جکر در و بصر بصیرتی کور در
 بحسب المراتب و الاقوال و الافعال اولان اختلافات دن حقیقتک اختلافی و احکام دینیه نک تساقض و تغایری
 لازم کلز بلکه هر مر تبه نک حکمی لازم اولان محکمه صرف اولنسه متناقض اولمز تبه کم کثرات و اختلافات اشیا
 وحدت ذاته خلل ویرمن (فی کل شیء آیه تدل علی انه واحد) (م) در یکی گفته که صدیک چون بود * این که اندیشد
 مکر مجنون بود * برنده دخی دیمش که یوزر نیجه اولور بونی کم اندیشه ایلر مکر مجنون اوله وزیر بر ترزوریک اهل تقلید
 اولسی بویتدن منفهم اولور تبه کم اصحاب تقلیدک حال بودر که ارباب توحیدک کلامی واسطه سیله وحدت مطلقه به
 اقرار ایلر لرون طقه کتور و بانی سولر لرا اما تحقیقا توحید کندی مقامی اولمدی ایچون هر بار که کثرات مختلفه و افعال
 متنوعه به نظر ایتسه لروهم ایدر که بو کثرت و تفرقه ضد وحدت و جمعیت اوله پس صدیک چون بودر بر لرون وحدت نه
 یوزدن مرآت کثراته متجلی و کثرت نه جهتن وحدتله متعلیدر بیلر لرون شریعت و طریقت و حقیقتده واقع اولان
 احکام متنوعه و اقوال مختلفه نک اختلافاتی بحسب المراتب ایدر کن فهم قیلر لرون کم وزیر بر ترزوریک بونلر اولان اقوال
 مختلفه نک حقیقتک سیله مدی و مراتب و اشخاصه نظر قیلوب موحد اوله مدی (مثنوی) هر یکی قولست ضد همدگر
 * چون یکی باشد یکی زهر و شکر * زیرا بواقوالدن هر بری بر قولدر که بری برینک ضدیدر نیجه بر اولور بری زهر و بری
 شکر که الضدان لایحتمعان درنم مراتب حسیله و صورت اعتباری ایلر لکل شیء اثر و لکل نباه مستقر و دخی لکل
 مقام مقال و لکل عمل رجال دینور و زهر و شکر مغایر عدا و لنور و زهر وجودده هر مر تبه نک بر آخر حکمی وارد کما
 قیل * بیت * هر مر تبه از وجود حکمی دارد * که حفظ مراتب نکنی زندیق * و لکن بوا اختلافات استعدادات مختلفه
 صاحبانندن حاصل اولور و مراتب کثیره اعتباریه ظهوره کور اما معنایه نظر اولنسه اکر بواقوال مختلفه ده و اکر
 عالمده اولان اشیا متنوعه و افعال متکثره ده اختلاف فالز و مناسقت و مغایرت اولمز * مثنوی *
 تازهر و از شکر در نکذری (کی توار کلزار وحدت بوری) مادام که سن زهر و شکر و نفع و ضرر قیدندن یکمیه سن و جمیع
 اضداد لایمیان توحید ایلک شرایح ایچمیه سن بقی سن کلزار وحدتدن رایحه آکور سن ونه وجهله وحدت مطلقه بی
 بولور سن اکر اضداد و انواعه بقارسک حق بوقیلور سن پس کلزار وحدت کبرن آتی اسماء متضاده و اوصاف متقابل
 و افعال متنوعه ایلر متجلی کورند دخی و هو الاول فی عین آخریه و الاخر فی عین اولیه و الظاهر فی عین باطنیه و الباطن
 فی عین ظاهر تبه دیندر بومر تبه الضدان لایحتمعان مر تبه سیدر زهر و شکر و نفع و ضرر بونده برابر در معز عین مذلدر
 و محیی عین ممیتدر و قابض عین باسطدر و قس علی هذا سائر الاضداد * مثنوی * این نمط وین نوع ده طومار و دو *
 بر نوشت آن دین عیسی را عدد و بوا سلوب و بونوع اون ایکی طوماری اول عیسی دیننه عدد اولان وزیر یازدی بو نمط
 و بونوع دیمکرندن بومعنا منفهم اولور که مثنویده واقع و مکتوبه اولان کلمات مختلفه آنک طومار بونک
 اقوال مختلفه سی اولیه بلکه انجق آنک اختلافی بومشودیه مسطور اولان الفاظ منظومه و مختلفه به تشبیه و تمثیل
 اولور و بونکونه مختلفه سوز لرسو یلدی دیک اولور پس مثل اولمز مثال اولور و دخی آنک طوماری اون ایکیدر و مثنویده
 مکتوب اولان در یکی گفته اون التیدر شهادت ایلر که بوانک عینی اولیه بلکه بوندن مراد اختلافات احکام شرعیه

و مغایرات مراتب مرعیه اوله توفیق و توحینه اولندی فی اوزره وزیر برتر وزیر انجیلک احکامنی حقیقه متغیایر
و متناقض زعم ایدوب اول احکام مختلفه ایل بر نیجه گروهی تفرقه و اختلاف بر قدیمی کبی طائفه مقلده دخی احکام
مختلفه شرعیه فی توفیق ایده مد کلرندن و جمعیت جابنه کیده مد کلرندن مستغرق امتی الی ثلثه و سبعین فرقه کلهم
فی النار الا واحد قوائک موجبجه یتش اوج فرقه اولوب بوجه دن فرقه ناجیه جامع جمیع مراتب اولان اهل توحید
اولدی که طریق عدل و اوسطی اختیار قیلدی مثلاً الکزجیری اولدی و بالکلیه قدری دخی اولدی و معتزله مذهبنده
دخی قالمدی مع هذا ینه بونلک ادله و مذهب ایله محلیده عمل قیلدی و الله اعلم (در بیان آنکه این اختلافات در صورت
روشنست نه در حقیقت راه) اوزیک رنگی عیسی بونداشت * و مزاج خم عیسی خونداشت * جامه صدرنک از ان
خم صفا * ساده و یک رنگ کشتی چون صبا) اول مقلد وزیر احوال و برتر وزیر حضرت عیسی علیه السلام بکر نکلی
مرتبہ سندن رایحه و ذوق طومدی و حضرت عیسی علیه السلام مزاجی کویندن خوی طومدی بوزر نکلی
جامه اول صفاخی اولان مزاج عیسا دن ساده و یک رنگ اولوردی صبا کبی مزاج عیسا یی خه تشبیه ایدب کبر و اکا
مضاف قیللری حضرت عیسا نکه ظاهرده دخی صباغ اولد قلمی ملا یسه سیله در وزیر حضرت عیسی علیه السلام
معجزات علیه سندن بری دخی اول ایدی که بر کویدن جامه لری انواع الوان بوردی و لازم کلسه انواع الوانله منصف اولان
جامه یی بکر نک و ساده ایلردی اکثر اهل تواریخ بونی بویه یا زمشر و اهل تفسیر دخی (فلما احس عیسی منهم الکفر قال
من انصاری) آیتنده بونه اشارت قیللر در محشی بیضاوی اولان شیخ زاده مرحوم حاشیه بیضاویده دیر که (قال اهل
التواریخ ان امه سلطه الی صباغ فاراد الصباغ ان یغیب بوما لبعض مهماته فقال له هنا ثياب مختلفه فقد جعلت علی
ککل واحد منهم علامه فاصبغها بکک الالوان فادخل الجميع عیسی فی جبب واحد فرجع الصباغ و سأل
فاخبره بما فعله فقال قد فسدت الثياب فخرج ثوبا اخضر و ثوبا احمر و ثوبا اصفر و ثوبا بیض کایرید الصباغ فتعجب
الحاضرون منه و آمنوا و هم الخواریون) و جامه صدر نکدن مراد جامه وجود انسانیدر که الوان اخلاق بشریتله ملون
وصفقه نفسانیتله منصف و مکتودر و حضرت عیسی علیه السلام مزاجی کویندن بکر نک اولمسی اول حضرت نک
شرعنه و قلبنه داخل اولنلر و وجودی جامه سی الوان اختلافات بشریه دن خلاص اولوب نور توحید ایله بویانمسی
و صبا کبی صفا بولمسیدر (مثنوی) نیست یک رنگی (کز خیزد ملال) بل مثال ماهی و آب زلال) و بوی توحید بکر نکلی
اول بکر نکلی دکلر که آدن سالک ملالت حاصل اوله بلکه اول بی رنگلیک عالمی آب زلال کبی و اکامستغرق اولنلر ماهی
کبی آنکه زنده اولوب و آنکه راحت و حیات بولوب عیش و نوش قیلورلر (مثنوی) کرچه در خشکی هزاران رنگهاست
ماهیانرا بایوست جنگهاست) اگرچه بوقور و واقده یعنی بوعالم صورتنده هزاران نقوش و الوان وارددر لیکن ماهیان
بحر و حدت اولان انبیا و اولیا نیک بیوستله جنگاری وارددر یعنی عالم کبرندن احتراز و نفرتلری وارددر (مثنوی) کیست
ماهی چیست دریادر مثل * تابدان مانند ملک عزوجل * ماهی کدرودریانه شیدر مثله که تا کابکره به ملک عزوجل
یعنی بومثل دکل مثالدر سن و حدت بیرنگلیکنی دنیا بیرنگلیکنه قیاس ایتمه * مثنوی * صد هزاران بحر و ماهی
در وجود * سجده آر دیش آنرا کرام وجود * زیر انچه یوزیک بحر و ماهی بوجود عالمنده سجده و عبودیت کتورلر
اول اکرام وجود صاحبک اوکنه و یا خود اکرام وجوددن مضاف محذوف اوله پیش آن ذی اکرام وجود دبعک اوله
و یا خود در جل عدل قیسلندن اولوب اول عین اکرام و عین جود اولان حقل حضور ینه سجده کتورلر دبعک اوله
* مثنوی * چند باران عطایا باران شده * تابدان آن بحر در افشان شده * بر نیجه باران عطایا غچی اولدی اول
حضرت طرفندن تا اول بر قاج باران عطایا سیله بویحرلر در افشان اولدی * مثنوی * چند خورشید کرم
افروخته * تا که ابرو بحر جود آموخته * و بر نیجه خورشید کرم اول حضرت جابنندن افروخته اولدی و طلوع
قیلدی تا کم بویرو بحر لر آدن جود و صفا و کمرندی پس قیاس ایله اول حضرت نک عظم شانی که جمیع بحار آنک
قلم جودندن بر قطره و جله نیرات آنک خورشید کرمندن بر ذره و کل نم جهان آنک خزاین نعمتلرندن بر بهره در پس
نوجه دریا کامثال اولور * مثنوی * پر تودانش زده بر آب و طین * تا بکه شددانه پذیرنده زمین * اول خورشید
کرم الهیدن پر تودانش و لعه شناسش خالک و طینک اوزرینده آوردی تا بوزمین اول پر تو واسطه سیله دانه پذیرنده اولدی
* مثنوی * سالک امین و هر که در روی کاشی * بی خیانت جنس آن برداشتی * کور من مین خالک زمین امیندر هر نه
تخمیکه اکا کدک بلا خیانه بلکه مع زیاده آنک جنسی اندن قالدردک * مثنوی * این امانت زان امانت بافتست
کافتاب عدل بروی ناقتست * بوامینلکی زمین اول امانت الهیه دن بولشد که آفتاب صفت عدل آنک اوزرینه
طالع اولمشدر * مثنوی * تا نشان حق نیارد نوهار * خالک سرهار انکرده آشکار * نشانندن مراد امر در که

بادشاه را که امر نه نشان دیر و یا خود اسم عدالت که اعتبار زمان در تقدیر معنی تا امر الهی و یا خود
 صفت عدالت شای اولان اعتدال ریعی نو بهار موسمی کتور می به بونال جو فنده اولان اسراری آشکارا بیلدی
 ولسان حاله هر بر برک و بار و ازهار و اشجار ما فی الضمیرین سوبلدی هماندم که آیت الله البقل مقتضای شخصه
 جناب کرد کار نو بهار واسطه سیله اسرارنا کی اظهرا بیلدی هر برک و بار برلسان اولوب اهل انظاره خالی
 سوبلدی بیت امیر اسلک المغه حکمت کا بندن سبق * خامه قدرت نه یازمش صفحه اشجاره بقیت اشجاره بق که
 هر ورق بر کا بدر (ادرا کی اولیاته جهان بر ورق دکل * مثنوی * آن جوادی که بجادی رابداد * این خبرها
 وین امانت وین سداد * اول بر جواد که بر جاده ویردی بو خبری و پو امانتی و بوسداد و استقامتی (مثنوی) بر جادی را
 کند فضلش خیر * عاقلانرا کرده قهر او ضرر * هر بر جادی آنک فضل و احسانی خبر دارا یلر که جمیع خصوصه
 حق تعالی آنک امر نه مطیع طرد مع هذا بونلرده عقل و تمیز یو قدر آنک قهری عاقلری کورا بیلشدر که عقل فوقی ایله آنک
 قهر نندن خلاص یولغه قادر اوله مدیر و فکر و فراست و نتیجه یک حکمت و معرفت آنک فضا سندن نجات یوله مدیر
 (مثنوی) جان و دل را طاعت آن جوش نیست * با که کویم در جهان یک کوش نیست * مثلاً حکماء کافرین و عقلاء
 مشرکین کبی جان و دله اول جوش و طاعت یو قدر یعنی حق تعالی حضرت تباریک اسرار نهانی و حکمت بی پایانی
 فهم و ادراک ایلر که جان و دل ایمون اول طاعت و کالایق قدرت یو قدر بوجان و دلک ادراک ایلر که عاجز و فرمودانده
 قالدیغی سری کیمه سوبلیم که جهاننده بونک استماع نه لایق بر کوش یو قدر یک کوش نیست دیونی کلی ایلر کلر نندن
 مراد انصار کالعدم قولنک مفهومی اشعار ایلر * مثنوی * هر یکا کوشی بد ازوی چشم گشت * هر یکا سنی
 بد ازوی چشم گشت * هر زده که بر کوش و ارایدی آندن چشم اولدی یعنی هر فنده که سمع مرتبه سنده بر کسه وار
 ایدی اول خدا نک توفیق و هدایت نندن رؤیت و مشاهده مرتبه سنی بولدی هر فنده که بر سنک و ارایدی آندن چشم اولدی
 یعنی هر زده که بر جولا بفهم و جماد کبی ابکم کسه و ارایدی اول خدا نک فضل و عنایت نندن چشم اولدی و جوهریت
 مرتبه سنی بولدی * مثنوی * کیمیا سازست چه بود کیمیا * مجهز به بنشست چه بود سیمیا * اول خدای تعالی کیمیا
 دوزنجیدر کیمیا نه اولور یعنی اول حضرت قیامیه ایلر که افاده قیلور اکر اول کیمیا کبیردینلسه بوسوز یعنی
 اولور کیمیا شول اکر بر در که شماس و رصاص مقوله سی شیری سیم و ذهب خاص ایلر و خدای تعالی بوا کسیرک
 صانعیدر کذلک انبیاء اولیا هر بری معنوی کیمیا لدر که کفر و عصیان و جهل و طغیان مسئله لری طاعت و ایمانه
 و عدل و عرفانه تبدیل ایلر حق سبحانه و تعالی بومعنوی اولان کیمیا لدر که دخی خالق و صانعیدر پس اکا کیمیا دینلسه
 برنده اولمز اول صانع مجهز به بنشدر سیمیا نه اوله مجهزه شول خارق عاداتدر که انبیاء علیهم السلام ندن غیر سی آنک
 انبیا نده عاجز لدر بر اول خارق عاده اولان حاله آنک چون مجهزه بیلدی که خلاق عاجز ایلر اول خارق عاده اکر
 اولیادن ظهوره کلمه کرامت دینور و سیمیا صحره مشابیه شول غیلا تدر که آنک حقیقی یو قدر لیکن اوستاد آتی
 صنعتله هیون ناسه موجود شکنده کوستر مثل اهل شعبده نک بعض صنعت غریبه کوستر دکری کبی
 * مثنوی * این شتا گفتن زمین ترک تناسل * کین دلیل هستی و هستی خطاست * بندن بو شانی دیمک و احصا
 ایلک عین ترک شاد در بر بو شانی دیمک وجوده دلیل و نشاندرو وجود عنده اهل الکمال بر نوع ذنب و خطا در بلکه
 اصحاب کمالک شانی خدای تعالی به بی شائیه وجود کمال عجزله تا ایلر کدر و وجود ایلر اولان مدح و شانی ترک قیلدر
 ندم که سلطان انبیاء علی الله علیه و سلم احصای شائیه کده وجود و قدرتی ترک ایلدی و لا احصی شائیه انک کما انیت
 علی نقسک دیو بروردی * مثنوی * پیش هست او یاید نیست بود * چیست هست پیش او کور و کبود * اول خدا نک
 وجودی قنده نیست و قانی اولی کرک و وجود آنک او کنده نه در کور و کبود و در کور و کبود آرده فالش شینه دیر بونده
 وجود غیر آنک وجودی قنده بی نفع و بی معنی دیمکدن عبارتدر پس وجود غیرک کور و کبود منزله سنده اولدیغی
 بو منزله تفسیر سور رب دیر (مثنوی) کز بودی کور و بکداختی * کرمی خورشید را بشناختی * اکر وجود غیر کور
 اولییدی اولندن اریددی یعنی اسکر حق ندن غیر نک و ما سو امر نه سنده اولان اشیا نک وجودی حضرت حق
 شهود نندن کور اولییدی بلکه آتی کندینک وجود نده مشاهده قیلیدی بوز کبی اریددی و قانی اولیدی و خورشیدک
 کرمک کفی اکلیدی یعنی خورشید حقیقتک نور و بر قوی و آنک تأثیر بی فهم قیلیدی پس بو وجود غیرک وجود حقه
 قائم اولدیغی بلامسی و آندن خبر دار اولامسی کور لکنه دلالت ایلر * مثنوی و بونودی او کبود از تعزیت * کی
 فسر دی همیچ این ناحیت * رنگ کبود دیا رجمده رنگ ماتدر دیا رجمده سیاه رنگ ماتم اولدیغی کبی
 معنی اول وجود ما سو نفع نندن کبود اولییدی یعنی حضرت حق ندن بعید اولی ماتم نندن ازرق پوش شکنده

اولییدی بونا حیت بوز کی بچن طو کردی یعنی بونا حیه تمکات و وجود کائنات بوز کی بچن منجمده اولور دی و غیرت
مرتبه سنده موجود فالور دی بلکه اول قدیم مطلقه قریب و قرین اولسیدی و آنک ظهوری کند یلرک وجود نده معاینه
قیلسیدی غیرتدن اثر لری فالور دی (کما قال الحنید اذا قرن المحدث بالقدیم لم یبق له اثر) پس موجوداتک ماسوا و غیر
مرتبه سنده موجوده و منجمده اولسی وصال حقندن و شهود وجود مطلقدن کور و مجبور فاللر نه شهادت ایلر
(دیرین خسارت وزیر دین مکر * مثنوی * هجوشه نادان و غافل بدوزیر * پنجه میزد با قدیم نا کریر * پادشاه
جهود کبی وزیر دخی نادان و غافل ایدی مفارقتی ممکن اولین و امرینک قبولی ضروری و لازم اولان قدیمه پنجه
اوردی یعنی حضرت حقه مقابله قیلدی زیرادین عیسی علیه السلام حق تعالی نیک مراد ایلدی یکی دین ایدی آنک
تغییر نه سعی قیلدی حقه پنجه اورمق کبی اولدی نا کریر لاد و لازم معنا سنه در (مثنوی) با چنان قادر خدای کر عدم
صد جو عالم هست کرداند بدم * انجیلین قادر بر خدایه پنجه اوردی که عدمدن بر دمده بو عالم کبی بوز عالم وجوده
کتورر * مثنوی * صد جو عالم در نظر پیدا کند * چونکه چشم را بخود بینا کند * سنک نظر کرده بو عالم کبی بوز عالم
پیدا ایلر چونکه سنک چشمکی کند وسیله کور بی ایلیمه یعنی کندی نور یله کور بی ایلیمه * مثنوی * کر جهان نیست
برزل و بی نیست * پیش قدرت ذره می دان که نیست * اگر جهان سنک فتکه عظیم و بی پایان و بی نهایت در لیکن
قدر و قدیمک قدرتی قتنده بر ذره بیل بو عالمی که حقیقته بوقدر * مثنوی * این جهان خود حبس جانهای شمس است
هین روید آن سو که صحرای شمس است * بوجهان خود سزل جانلر یکنزل حبسید را کاه اولو کز اول جانبه کید یکنزیر اول
جانب سزل صحرای و تفرجکاه کز در اول طرفدن مراد انبیا و اولیا علیهم السلام کند کلری ارض الله واسعة و مرتبه
حقیقتدر * مثنوی * این جهان محدود آن خود بیحد است * نقش و صورت پیش آن معنی سست) بوجهان صورت
محدود و اول جهان معنی خود بی حد و بی نهایت در و نقش و صورت اول معنی عالمک اوکنده حجاب و سد در بو عالم
معنی دائم بو عالم صورت نده متصرف و آنک اهلی بو عالم اهلینک اوزر نه غالب و متسلطدر پس بو عالم معنی اهلنک عالم
صورت اهلی اوزر غلبه و حکومتنک یساته شروع ایدوب یوررلر * مثنوی * صد هزاران نیرة فرعون را در شکست
از موسی بایک عصا * فرعونک صد هزاران نیرة سفی یعنی بو عالم صورتک اهلی اولان فرعونک و آنک عسکرینک
آلت حرب و قتالی اول عالمک اهلی اولان بر موسادین بر عصا ایلدی * مثنوی * صد هزاران طب جالینوس بود *
پیش عیسی و دمش افسوس بود * بو عالمک اهلندن اولان جالینوسک صد هزاران طبی و ارایدی اول عالمک اهلی اولان
حضرت عیسی علیه السلام اوکنده و آنک نفس مبارکنک قتنده افسوس و بیپوده اولدی زیر ابواب طبای صوری
ایر ای اکه و ابرص و احیای موقی ایلکه قادر اولدی بر حضرت عیسی علیه السلام دن بومجهزه لری کور و ب عاجز فالدی
مثنوی * صد هزاران دفتر اشعار بود * پیش حرف امی اشعار بود * پنجه بوزینک شعر لرک دفتر و شاعر لرک افصحی
و ارایدی اول عالمک بر امینسنک اوکنده اول اشعار عیب و عار اولدی امی ده که یالزل اولکیسی نسبت ایچوندر و ایکنجیسی
و حدت ایچوندر ضمیر غائب اولان اش مقدما آن معنی دیملکه اشارت یورد قلری عالم معنایه راجع در و یا خود
بخدای تعالی به راجع در و اشعاره دخی راجع اولسه جائز در و لیکن اولین اولی و امیدن مراد حضرت محمد صلی الله
علیه و سلم در و اول حضرت ته امی دینلکده بر ابکی وجه و اردر اولار بر شی اوقیوب و استاددن بر علم تعلم ایلدی یکی ایچون امی
دید یلر که نادان نیجه طوعدی ایسه غیرت تعلیمه محتاج اولیوب اولیه ظهور ایلدی ثانیامدن مراد عند اهل تحقیق
ام الکتابدر اول حضرت ته امی دیو امه نسبت قیلدی آنک علمنک ام الکتابه منسوب اولدی یغندن عبارتدر و اول حضرت تک
عصر شریفنده افصح فصحا و ابلاغ بلغاقتی چوق اید یلر و مکرمه ده بونلرک بر نادیه لری و از ایدی کلوب اول موضعده
جمع اولوب بری بر یله تحدی ایلر لردی حق بوجله دن بر کزیده و عا بقدر سبعة معلقه صاحبی یدی شاعر لرک کائنات
شعری اعجاز مرتبه سی بواشدی و بونلرک هر بری علی سبیل التحدی شعر لرین کتورر باب کعبه به تعلیق قیلسیدی
چونکم سلطان انبیا صلی الله علیه و سلم بونلرک دعوت به بعث اولند قده و بونلرک حضرت حق جابندن قرآن عظیم ایل
تحدی قیلند قده اقصا سوردن بر سوریه فی کتورر مک و کانظیره دیمکه عاجز و فرومانده اولوب هر برینک اشعاری کند یلر
عیب و عار کلوب کعبه ایل کعبه قبول سندن شعر لر فی اوغر لدر و اول حضرت تک لسان شریفندن ظهور ایلین خروف
و کلمات مثالی کلمات و حروفک نظیره سنه قادر اولیوب هر بری اختفا قیلدی یلر پس اول عالمک اهلنک بو عالمک اهلی اوزر
طالب اولدیغنه انبیا عظیم علیهم السلام بومجهزاتی ایلها استشهاد یورد یلر و هر بیتک مجهزه سی کندی عصر نده
اولان قومنه هر نه کار و صنعت غالب اولدیه و اول قومک ایچنده هر نه حالت مقبول و پسندیده کلدیه و انینک
مجهزه سی اگا کوره واقع اولشدر مثلاً حضرت موسی علیه السلام زمانده مکره و ساحر مرغبت زیاده ایدی که

دعوت ایلدیلر و کندیلرک عشق و محبتن اکاشکار مسو بیلدیلر اول زن دخی بونلره بو کونه جواب ویردی که سیزله
مطلوبیکز حاصل اولنر الا اوج فعلی ارنه کابله اولابنم معبودم اولان بته پرستش ایتمکله و شوهری قتل قیلغله و دخی
شرپ خرا تمکله بونلریت پرستلکی و قتل نفسی اکبر کاتردن ایدوکنی ییلوب آتی ایستلکدن اجتناب قیلوب شرپ
خیره راضی اولدیلر لیکن مجمع قیام و ام الحیثات بواحد یکنی بیلدیلر وایت اولنور که اول زمان بونلره دیدی که سز
هر شب بعد ادا حکومت ککه آسمانه عروج ایلر سز اول اسمله که آسمانه عروج ایلر که آنک بر کانیله قادر اولور سز
بکاتعلیم ایلک بونلر اول اسم اعظمی اول زنه او کتدیله اول اسمک قوتیله اول زن آسمانه عروج ایلدی و خدا آنک
صورتی مسخ قیلدی آنک صورتی بر کوکبک صورتیه مبدل اولدی بو محله حضرت خداوند کارک دخی
اگرچه کلام در ربارلرندن بالبد ایهمین زهره مشهوره اولق منقهم اولور ایکن عین زهره مشهوره اولمق
کورینور بو تقریبه که مسخ لغتده بر صورتک بر آخر صورتیه تبدیل اولسنه دیرلر که صورت آخری صورت اولی دن ادنی
اوله پس مسخ کرد اورا خدا وزهره کردیورملری خدای تعالی ان زن راضی کرد و بر شکل زهره کرد و یاد صورت
زهره کردیمکی اقتضا ایلر پس خدای تعالی اول زنی زهره صورتیه مسخ ایلندن و اول زنک شکلی زهره مشهوره
شکلنه کرسندن آنک عین زهره اولسی لازم کلمز بلکه حق تعالی آتی زهره صورتیه قیلدی دیمکی مستلزم اولور پس
صورت زهره به مسوخه اولد قد نصکره صاحب تفسیر دیدیکي یا آسمانه قالمش اوله و یا خود سائر محسوسات
کبی ناره کذر قیلش اوله پس عین زهره مشهوره اولق توهمی بونکله مندفع اولور و آنکار علما لازم کلمز و بو محله بونندن
انسب و فنیق اولر قلیتامل * مننوی * عورتی راز زهره کردن مسخ بود * حاله وکل کشتن نه مسخست ای عنود *
بر عورتی زهره ایلک مسخ اولدی یعنی بر عورتک زهره صورتیه اولسی و شکل زهره به کبررسی مسخ اولدی ای زیاده
عناد ایدیمکی حاله وکل اولق مسخ کلمدیر یعنی مسخدر * روح می بردن سوی جرح برین * سوی آب وکل
شدی در اسفلین * روح سنی جرح برین جانیله ایلنور یعنی آسمان روحانی جانیله سنلر روح سنی جذب ایلر سن
مرته اسفلینده آب وکل جانیله کتد یعنی مقتضای روحی قویوب مشتهای تی اختیار ایتد * مننوی * خوشتن را
مسخ کردی زین سفول * زان وجودی که بدان رشک عقول * کندیکي بواچخلق جهتمندن مسخ ایلدک شول
بر وجودن مسخ ایلدک کم اول وجود عقولک شکلی ایدی یعنی احسن التقویده اولان وجود حقیقیه انسانیه که
فی الحقیقه عقول و ملائکه ناک مغبوطی و مرغوریدرسن آتی تن پرست و متابعه هوا ایلست اولان کسینه صورت
حیوانیه به مسخ ایلدک بو آب وکل مرته سنده سفلی اولان اکل و شر به مقید اولدیغک جهتمندن (مننوی) پس بین کین
مسخ کردن چون بود * پیش آن مسخ این بغایت دون بود * فاذا کان كذلك بمقدمه معلومک اولدیسسه نظر ایلله
بو مسخ ایلک نیجه اولدی او مسخک او کند بو مسخ بغایت دون اولور یعنی اول زهره ناک مسخنه نسبت بو آب وکل
صورتیه مسخ اولق کالیله ادنی اولور زیر اول زن صورت زهره به که شکلا نور ایتد بر مسوخه اولوب سفلیدن علوی
جانیله عروج قیلوب آسمانه قرار قیلدی مع هذا احسن التقویده اولان صورت معنویه انسانیه به نسبتله یسه
مسخ اولدی پس آب وکل اولق و محض حیوانیتیه قالمی نه مرته مسخ اولور بو کاکوره قیاس ایلله (مننوی) اسب همت
سوی اختر تاخنی * ادم مسجود در انشاخنی * بوییت نجوم علمنه مشغل اولان و علم هیئتله تفوق و ترقی زعن قیلان
کسه لر جانیلندن حاصله اولان شبهات و وهنمیان دفع ایچون اولور و ما قبله بوجله مناسب اولور حاله وکل
کشتن نه مسخست ای عنود یور دقلری کبی دخی پیش آن مسخ این بغایت دون بود کلامن ادا ایلد کیری کبی کانه اسیر
اکل و شرپ اولان و عالم طبیعتده قالان منجمین و اهل هیئت علملرینک موضوعی عالی اولدیغی جهتمندن کندیلری دخی
مرته سفلیه و شکل حیوانیه دن نجات بولمش و بو حکمدن کندیلری مستثنای اولمش زعم ایلر و کویال انسان حاله
مسخ معنویدن بر نجات بولد قد یوسو بیلر پس انلره خطابا بوییت شریفی سوررلر و انلرک زمینده مسجود ملائکه اولان
آدمک قدر و شانی بیلکی قویوب علم و همتلرله افلا که صعود و ترقی ایلد کالری ذم و قدح قیلوب دیرلری منجم همت
آخی اختر جانیله سور دله و کندیکي علم نجوم و هیئت واسطه سیله زهره و ارا فلا که ابر کوردک مسجود ملائکه اولان آدی
اکلمک یعنی حضرت آدم که سنلر بدر کدر آسمان اهلینک مسجودی اولمشدر پس حضرت آدم آسمانه و اهل آسمانه
خدمت و التفات و محبت قیلدی بلکه آسمان و اهل آسمان کانه عظیم و خدمت قیلدی پس سنکه آدم زاده اوله سن
اگر خیر خلق اولیدک اولدیغک مرته بی سن اکار دله والولد سرایه معنایی سنده بولنور ددی و آنک صفتیه موصوفه
اولوب ککندی قدرک بیلوردک * مننوی * آخر آدم زاده ای ناخلف * چندینداری بویستی راضی *
چند کوی من بکیرم عالمی * این جهان را برکم از خود همی * ای خلیف یعنی ای ناصالح آخر آدم زاده سن نیجه

برای خلقی سن شرف زعم ایلرسن یعنی علم نجوم ایل زهره کی آسمانه کیمک و افلاک علیه ترفع و ترقی ایتک آدم
 مسجوددن موروث اولان و انبیا عظامدن ظهوره کلان علمه نسبت تدنی و تسفلد ز پس سن اول پستلکی نیجه
 شرف عد ایلرسن و مقصود بالذاتی قویوب بیانه نه کیدرسن ای فاخلف خطابی اهل نجوم و اهل هیئته اولیوب
 اهل هوا و اهل دولته اولسه دخی لطیف اولور و تقدیر اوزره معنی آخر آدم اوغلیسن ای خیر منزه صالح ولد بود دولت
 صوری و رفعت ظاهری معنایست لکدر پس سن هوا و هوسله نیچون ترفع و آسمان دولت صوری جابنسه ترقی ایدوب
 معنایست و سغلی اولان هر تبدی نیجه بر شرف و دولت ظاهره به حریص اولوب بن عالمی طوترم دیو نیجه بر دیرسن
 بوجهانی دولت ایلرسن دیک اولور و هو الانسب للمحل ای رفعت حاضره به و دولت ظاهره به حریص اولان بن عالمی
 طوترم بوجهانی کندمدن پرایلم یعنی نیجه دیک کندمک دولت و رفعتیه بو عالمی طولدورم دیرسن * مشنوی *
 کرجهان بر برف کرد سر سیر * تاب خوریکد از دش بایک نظر * مثلاً کر بوجهان باشند باشه قارایله پراولسه
 آفتاب حرارتی بی بر نظره ایدر یعنی دولت صوری و نفخوت و رفعت رسومی فی المثل برف کیدرا کر بر کسه دولت
 صوری و شوکت رسومی ایل جهمانی باشند باشه طوتسه و عالمی تحت تصرفه آکوب ضبط ایلسه خورشید حقیقینک
 تاب قهری بر نظره افی ایدر و علی الفور محو و نایاب ایلر کندک تاب لطفی دخی برف کی اولان معاصی و اوزاری بر نظره
 ایدوب محو و فنا ایلر محصل کلام اول خورشید حقیقینک تاب قهرنه دولت و قدرت اناس نیجه طاقت کشوره منزه
 کندک تاب لطف و رفته خطا و معصیت و بجرم و ضلالت برفلری دخی قشود و وره منزه بلکه انک تاب لطف و عنایتی
 معاصی و اوزار کشیر می علی الفور افنا ایلر ته کم بعض کبار سیور لر العنایه تدم الجنایه و توجب الهدایه و نورث الولاية
 * مشنوی * وزرا و وصد و وزیر و صد هزار * نیست کرد اند خدا بایک شرار * و جناب خدا اول پادشاه ذوالعطاء در که
 اول وزیرک و زرفی و انک کی نیجه یوزینک کسلا دخی و زرو خطاسنی شعله رحمتدن بر شراریه یوق ایلرا کر ارادی تعلق
 ایلر سه * مشنوی * عین ان تحیل را حکمت کنید * عین ان زهراب را شربت کنید * اول تحیلات فاسده نک عیننی
 حکمت و افیه ایلر و اول عین زهراب اولان سیفاتی شربت شافیه و حسنات صافیه ایدوب (اولک یدل الله
 سیفاته حسنات) دیوانله اشارت ایلر و انلر خفته کلام سویلر * مشنوی * آن کان انکیز را سازد یقین * مهرها
 رو باندازا سباب کین * اول کان ظهوره کتورک کسمی اهل یقین دوزوب حقیقه سیور و اسباب کیندن محبت و مهر لر
 بتور لر (مشنوی) پرورد در آتش ابراهیم را) یعنی روح سازد بیم را * حضرت ابراهیم علیه السلامی آتش ایچره بیلر
 و بیم و خوفی روحله ایمک ایلر انک عقلی ادرال ایلر حکمت و صنعتی جوق و اسرار و کارنه قیاس و اندازه یوقدر کاه
 اولور که عادت الله بر مقتضای عقل و اسباب و وسایط اوزره جاریه اولور و کاه اولور که خرق عاده ایدوب برخلاف مقتضای
 عقل برشی ایجاد قیلور (مشنوی) از سبب سوزش من سودا بیم * در خیالاتش چو سوسفطایم * سوسفطایم حکماً
 دهر به دن بر طاقه در که حقایق اشیا بی انکار ایدر لر بونلر اوج قسدر بر قسعی بواشیایه اوهام و خیالات باطله در لر
 بونلر عناده در لر بر قسعی بونلر دن اشیه نک ثبوتیه منکر دکلر ولیکن زعم ایلر که اشیا تابع در لر بر قسعی بونلر دن
 اشیا اعتقادات اوله یعنی بر شیشه اگر جواهر اعتقاد ایلر سک جوهر دروا کر عرض اعتقاد ایلر سک عرض دروا کر قدیم
 اعتقاد ایلر سک قدیم در و محدث اعتقاد ایلر سک محدث در در لر بو کروهه عنده تسمیه اولنور و بر قسعی دخی اشیه نک ثبوتیه
 و عدم ثبوتیه اولان علمی انکار ایدر لر و زعم ایدر لر که بونلر شک ایدر بیلر در و شک ایلد کارندن دخی شک ایدر بیلر در علم
 جرابوقسمه لادریه در لر زیر بونلره سوال اولنسه که بواشیاندر جوابلری لادری دیمکدر پس حضرت مولانا نک
 چو سوسفطایم دیو کند یلر بی تشبیه بیور دقلری بولادریه قسیدر معنای بیت بن خدائک سبب سوز لکندن حیران
 و سودا بیم که بو خصوصیه مقتضای عقله اعتماد یوقدر و انک ارادت ذاتیه و حکمت خفیه سننک خیالاتدن
 سوسفطانی کی یم که لادری دیلدر نم که جمیع انبیا و مرسلین صلوات الله علیهم اجمعین بو خصوصیه بولید دیلدر کمال امر
 الله نییه فی کتابه الکریم قل ما کنتم بدعائمن الرسل ای بدیعائمنهم اقدر علی مالم یقدر و اعلیه و مالدری مایه فعل بی
 و لا بکم ای فی الدارین علی التخصیل اذلا علم لی بالغیب والله اعلم (مکر دیکر انکیختن وزیر در اضلال قوم نصاری
 مشنوی) مکر دیکر آن وزیر از خود بیست (وعظ را بکذاشت و در خلوت نشست) اول وزیر بر ترز ویر کند و سندن بر غیری
 مکر بغلدی یعنی پیدا ایلدی و عظمی قودی و خلوتده او قودی زیرا کثرت مشاهده قلت حرمتی موجبدر بو بیتده اکثر
 اهل خلوتنک اخلاصه خلوت نشین اولیوب بلکه ریا و تعظیم و خلق ایچون خلوت کزین اولد قلینه اشارت وارد رسته کم
 بو وزیر بر ترز ویر لر خلوت اختیار قیلسی بو قیلدنن * مشنوی * در می یدان در فکند از شوق سوز بود در خلوت
 چهل پنجاه روز * می یدلره شق و آرزودن حرارت بر اقدی یعنی مصاحبت و دیدار نه زیاده مشتاق اولد یلر فرق الی

کون خلوتده اولدی که کسه به کورندی * مثنوی * خلق دیوانه شدند از شوق او * از فراق حال و حال و ذوق او *
 خلق آنک اشتیاق و آرزو شدند دیوانه بی صبر اولدیلر آنک سالک و مقالک و ذوق بالک فراقندن * مثنوی * لایه و زاری
 همی کردند او * از ریاضت کشته در خلوت دو تو * خلق تضرع و فغان ایلدیلر او وزیر ریاضتدن خلوتده ایکی قات
 اولش ایدی * مثنوی * گفت ایشان نیست مارایی تو نور * بی عصا کش چون بود احوال کور * آنلردیمش که
 سنسر بزه نور یوقدر عصا کشنر کورک احوالی نیجه اولور * مثنوی * از سرا کرام و از بهر خدا * پیش ازین مارا
 مدار از خود جدا * اکر ام اجلندن و خدا دن اوتری بری بوندن زیاده کند کدن جدا طوعه * مثنوی * ما چو طفلانیم
 و ما را دایه تو * بر سر ما کستران آن سایه تو * بر طفلار کی بز و سن بزه دایه کیسن سن اول سایه بی بزم باشمز اوزره
 دوش یعنی بزی تربیت و حمایتک سایه سنده طوط * مثنوی * گفت جانم از محبان دور نیست * لیک بیرون آمدن
 دستور نیست * وزیر ایدی بنم جانم مجلردن ابراق دکلد لیکن خلوتدن طشره کلکه اجازت یوقدر مادامکه بر اشارت
 اولیه * مثنوی * آن امیران در شفاعت آمدند * وان مریدان در شفاعت آمدند * اول امیرلر بوضوح شفاعت
 کلدیلر اول مریدلر شفاعت کلدیلر یعنی تشیع و کندیلر حقنه زبان در از لغه شروع ایلدیلر بوله دیو که * مثنوی *
 کین چه بد بختست مارای کریم * از دل و دین مانده مای تو یم * که ای کریم بوزنه بد بختلقد بر سنسزدل و دیندن
 یم فالشز * مثنوی * تو بهانه می کنی و مازدرد * می زنی از سوز دل دمه های سرد * سن تعلل و بهانه ایلرسن خلوتدن
 حیقامق ایچون و بزود و غمدن و ککوکل حرارتدن ضوق نفسلر اوزر یعنی زیاده اضطرار بزدن مفید و موثر اولین
 آهلیلر بوزر * مثنوی * ما بکفتار خوشت خو کرده ایم * ما ز شیر حکمت تو خورده ایم * بر سنک لطیف سوزیکه خوی
 ایلشز و معتاد اولشز بر سنک حکمت و معرفتک سودندن فوش ایلشز سندن مفارقته قادر دکلز * مثنوی *
 الله الله این جنابا ما ممکن * خیر کن امر و زرافرد ما کن * الله حقچون الله حقچون بزه بوخصای ایلله و یا خود اللهدن
 قورق اللهدن قورق بزه بوخصای ایلله بودم خیر ایلله بوکونی یارین ایلله زبانا خیره آفت وارد * مثنوی * میدهد دل
 مرزا کین بی دلان (بی تو کردند انرا بی حاصلان * کوکل سکار ضا و برری که بوی دلر یعنی سنک کوکل رضا و برر
 و معقول کورری که بوی دل و بی جان اولان مریدلر آخر سنسر بی حاصللردن اوله لر یعنی سندن دور اولوب بطال
 قاله لر * مثنوی * جله در خشکی چوماهی می طپند * آب را بکشار جور دارند * جله بی خشکیده اولان ماهی
 کبی حرکت و اضطراب ایلر کویا که سنسر حیاتدن امیدلری قطع ایلرلر بر مقصدن بندی فالدر آبی آج یعنی صوی
 اولکی کبی اجرائیت * مثنوی * ای که چون تو در زمانه نیست کس * الله الله خلق را فریادرس * ای کسه که زمانه ده
 سنجلین کسه یوقدر الله الله خلقه فریاده ایش و معاونت ایلله یعنی الله ایچون بزی بواسطه ایدن خلاص ایلله (دفع کردن
 وزیر هرید انرا * مثنوی * گفت همان ای صخر کان گفت و کو * وعظ کفتار زبان و گوش جو * وزیر بوسکونه عرض
 اشتیاق ایلین مریدلر محقق و صادق اولان مریدلر کبی دیدی اکاه اولک ای گفت و کونک مغلوب و اسیری اولان قوم
 گوش و زبانک سوزنی و بندی دلیلی قوم یعنی گوشه متعلق و زبان مضاعف اولان وعظ و کفتارک استماعنی طلب قلیلی
 طائفه * مثنوی * بنده اندز گوش حس دون کنید * بند حس از چشم خود بیرون کنید * دون اولان حس قولغنه
 بنده ایلکیز یعنی ظاهر قولغنی بغلیکیز تا کم سمع باطنی مفتوح اولوب کلام الهیه و اسرار ربانی بی استماع ایده سز کندی
 چشمکزدن حس بندی طشره ایلکیز یعنی کندی باطنک کوزندن بو حس ظاهری قیدی اخراج ایلکیز تا بصیر
 بصیرتک حس ظاهری بجایندن خلاص اولد قده کشاده اوله و عالم غیبک غرائب و عجایب مشاهد ایلکه بول بوله
 و جمال محبوب حقیقی بی معاینه قیله * مثنوی * بنده آن گوش سر گوش شریست * تا نکر دین کر آن باطن کرست
 اول سر قولغنک بنده سی یعنی طبعی باش قولغیدر مادامکه بو ظاهر قولغی مفتوح در باطن قولغی مسدود در پس
 کر کدر که مالا یعنی دن و هزل و دروغ بی معنادن بو ظاهر قولغی سد ایده سن تا سمع باطن کشاده اوله زبانا بو ظاهر
 قولغی صاغر اولیه اول باطن قولغی صاغر در سمع باطنک مفتوح اولسی سمع ظاهرک مسدود اولسنه موقوفه در
 فاقهم * مثنوی * بی حس و بی گوش بی فکر شوید * تا خطاب ارجعی را بشنویید * حسنر و کوشنر و فکر تسنر
 اولکیز یعنی انکشاف درون و انشراح صدورک حصول ایچون حس و کوشنر و فکرک احکام و قیودندن بری و عاری
 اولکیز تا نفس مطمئنه مرتبه سن بولوب حضرت حقن نفس مطمئنه واقع اولان ارجعی خطابی استماع قیلکیز که
 حضرت حق کندی ذکره مطمئنه اولان و شنوات و مقتضیات نفسانیه دن نجات بولان نفسله کندی جنابانه دعوت
 ایلک اوزره خطاب ایدوب (یا ایها النفس المطمئنه ارجعی الی ربک راضیه) بیور بوا یلک تفسیری عنقریب عرب
 بادیه نشین حکایه سنده کلور پس ای سنک ذکره مطمئنه اولان و حظوظ جسمانیه دن رجوع قیلان نفسک بوارجعی

خطابنی گوش باطن له کندی جسمانی اولان قیودندن نجات بولوب حضرت حق جانیته متوجه اولدینی اوقاتک
 کایسند استماع ایلرله آنکه هفتان خین موت طبیعیده استماع ایلرله (مثنوی) تا بگفت وگویی بیداری دری * تو
 ز گفت خواب بویی کی بری * دریده کی با خطاب ایچوندر بیداریده که یا مصدریه درکوی بیدار بیلغه مضافر یعنی
 مادامکه سن بیدار لغت گفت وگویی سنده سن یعنی شنکه قیل وقال ظاهره مقید اوله سن گفتار خوابدن واسرار عالم
 نایابدن چن رایحه الورسن ونه وجهه باطن ذوقن بولورسن دیمک اولور * مثنوی * سیر بیرونست قول و فعل ما *
 سیر باطن هست بالای سما * بزم قول و فعل سیر بیروندر یعنی با اقوال و افعال الله اولان سیر ظاهره عالمه منسوب اولان
 سیر در که بوعالمدن طشره کثر فعلک سیری فعلده ترقی و تولاک سیری قولده ترقی ایلکدر سیر باطن آسمان اوزره در یعنی
 قلبک و عقل و روحک سیری آسمانک فوقنده در مراد قلب و روحک سیر مع الله و سیر فی الله ایلکدر که الله اولان
 سیر و الله اولان سیر بوسماوات سبعه دن عالیتر در * مثنوی * حس خشکی دید کر خشکی یزاد * عیسی جان پای
 بر دریا نهاد (حس ظاهره خشکی و یا خشکه منسوب اولانی کوردی زیرا که خشک کدن طوغدی خشک کدن مراد
 بوعالم صورت در جان عیسی علیه السلام که روح اللهدر پای همت و عزیمتن دریا اوزره قودی در یادن مراد عالم معنی
 دریا سیر در * مثنوی * سیر جسم خشک بر خشکی قناد * سیر جان پادردل دریا نهاد * خشکه مضاف اولان جسمک
 سیری خشک که دوشدی یعنی بوعالم صورته و خا که منسوب اولان جسمک سیری و سلوکی خالک و صورت عالمه واقع
 اولدی اما جان سیری آباغنی دریا نلک اوزره سنه قودی یعنی روح سیرده قدم همتن بجر معنی ایچره وضع ایلدی انسان
 فی الحقیقه بر برزخ جامعدر که نصفی بری و نصفی بجرید روح سبحانه و تعالی اول انسانی برویچرده سائر اولمغله
 و تصرف قیلغله مکرم ایلدی نه کم بو آیت کریمه نلک معنای باطنیسی بومضه و نه اشارت اولمشدر (قال الله تعالی و لقد
 کرمنا بنی آدم و حملناهم فی البر و البحر * بونلک تفسیری و تحقیقی ایلکینی جلدک آخرینه قریب قصه بط بچکان
 بیاتنده کاور (مثنوی) چونکه عمر اندر ره خشکی گذشت * کاه کوه و کاه دریا کاه دشت * آب حیوانرا بچاخواهی
 تو یافت * موج دریا را بچاخواهی شکافت * چونکم عمر خشک یولنده بکدی یعنی بوعالم صورتک طریقه قنده عمرک
 ضایع اولدی کاه طاعنه کاه دریا ده و کاه صحراده یعنی ای طاب سنک عمرک عالم صورتک طریقه قنده اگر تجارتله
 اولسون و اگر سیاحتله اولسون و اگر دنیا به متعلق اولان خدمتله اولسون کاه طاعنه کاه دریا ده و کاه صحراده
 مرور ایلله الجواب سن آب حیاتی قنده بولسک کرل سن دریا نلک موجنی قنده یارسک کرکدر یعنی چونکم سنک عمرک
 بیابان عالم صورته بوبله ضایع اوله آب حیات معنای بی نه محله بولسک کرل و امواج دریای عالم ارواحی نتیجه یاروب
 و قطع قیلوب عالم الوهیه کذر قیلسک و نتیجه واصل اولسک کرل یعنی مادام که جان عالم صورت سیرنده مقید در آب حیات
 معنادن ایچره مزور دریای عالم ارواحی قطع ایدوب ایلر و بچکه مزو هوای عالم حقیقه در پرواز ایدوب اوچه مر دیمک اولور پس
 کرکدر که سالک هم خا که منسوب اولان موجلردن وهم آبه منسوب اولان موجلردن کذر قیلله و خلاص اوله تا کم
 مرتبه حقیقی و مقام ولایت بوله پس موج خا کینک و موج آیینک تفسیریند بویته اشارت ایدوب بیورلر * مثنوی
 موج خا کی وهم و فهم و فکر ماست * موج آبی محو و سکرست و فناءست * خا که منسوب اولان موج بزم وهم و فهم
 و فکر مزدر کرکدر که سالک وهم و فهم و فکر موجلردن ایلر و بچکه که بونلر جسمه و عالم صورته متعلقدر و آبه منسوب
 اولان موج محو و سکر در و فناءدر یعنی موج آیدن مراد روحانی اولان محو و سکر و فناءدر که بوروحانی اولان
 محو و سکر و فناءدن سالک بچمک کرل تا محو حقیقی و سکر حقیقی و فناء حقیقی مرتبه سنی بوله محو و سکر و فناء
 روحانی ایلله محو و سکر و فناء حقیقیتک مایندده تفاوت عظیمه واردر محور روحانی اولدر که سالک کندوبی مع بقیه
 الوجود محو کورر حال بوکه کندوبی اوله کورمسی عین وجود در و سکر روحانی اولدر که روحک لذت و لذت و اقیله
 سالک مع بقیه الوجود سر خوش اولسیدر و فناء روحانی دخی سالک کندوبی فانی کورمسی در و محو و سکر و فناء
 حقیقی بقیه وجود ایلله اولان حالتلردن برتر در (مثنوی) تا درین سگری ازان سگری نودور * تا ازیں مستی ازان جامی
 نو کور * مادام که سن بوسکرده اول سکرده دورسن یعنی ای سالک مادام که سن بوسکر روحانیده مقید اوله سن
 اوسکر حقانیدن دور و محو و سکر تا سن بوندن مست سن اول جامدن سن کورسن یعنی مادام که سن بولذات
 روحانیده دن مست سن اول جام حقانیده دن کورسن زیر الذات روحانی دخی نه قدر و اریسه حجاب نورانیدر
 ته کم انواع لذات جسمانی حجاب ظلمانیدر پس سالک حجاب ظلمانیدن کذر ایلک نتیجه لازم ایسه عند
 اهل الفنا حجابات نورانیه دن دخی کذر ایلک اوله لازمدر انکچون سیری سقطی قدم الله سره العزیز حضرت تبری
 کندی مریدانی لذات طاعنه دن تحذیر ایدوب بیورلردی ایا کم ولذات الطاعات فانه اسم قاتل * مثنوی *

گفت و کوی ظاهر آمد چون غبار * مندی خاموش خوکن هوش دار * بو گفت و کوی ظاهری غبار کی کلمه در که
 بوقیل و قال صوری آینه قلبک زینکاریدر و لهذا قال النبی صلی الله علیه وسلم لا بن مسعود قیل و قال و کثرة السؤال
 و اضاعة المال کذا فی الجامع الصغیر بر زمان خاموش اولغی خوی ایله عقل طوت یعنی قل الخیر و الا فاسکت حدیثیه
 عمل ایدوب هوش دردم لفظنک مصداقچه عقل کی نفسک اوزره طوت یعنی سویلد بک کلامی تفکر و تغفل ایت
 (مکرر کردن مریدان که خلوت را بشکن) جمله گفتند ای حکیم رخنه جو * این فریب و این جفا با ما مگو * مرید لرجه
 ایندی لر ای فرجه و مهانه استی حکیم بو فریب و حیلانی و بوجفایی بزه دیمه یعنی بوسوزدن فراغت ایله * منوی *
 چار بار قدر قدرت بارنه * برضه یغان قدر طاقا کانه * چار پایه طاقت و قوی قدر بولق قوی یعنی بولق کتورن حیوانه
 تحمل ایلد بکی قدر بولق اوزر زاده قومه ضعیفلا اوزره قوت و قدرنی قدرایش قوی یعنی (لا یکلف الله نفسا الا وسعها) ایله
 عمل ایدوب تکلیف ما لا یطاق ایله * منوی * دانه هر مرغ اندازه و بست * طعمه هر مرغ انجیری کیست * هر مرغ
 دانه سی آنک مقداریدر یعنی جسته سی قدر در هر قوشک طعمه سی بر انجیر چن اولور (منوی) طفل را ککر نان
 دهی بر جای شیر * طفل مسکین را از نان مرده کبر * اگر طفله سودیرنه نان ویره سن مسکین طفلی اول ناندن اولمش
 طوت یعنی اولمشنی مقرر یل زیر اول سالده نانه تحملی بوقدر * منوی * چونکه دندانها برارد بعد از آن * هم بخود
 کرد دلش جوای نان * چونکه طفل دندانلر بوقار و کتوره یعنی طفلک که دیشلری بد کد نصره هم او طفل کندی
 اختیار ایله نان طاب ایدی ایلور دایه سنه احتیاج چکمز بوم و جهد دریم او طفل کندیشنه نان طلب ایدیچی اولور
 دایه سنه توقف ایلز * منوی * مرغ پر نارسته چون پران شود * لقمه هر کربه دران شود * قنادی بتماش قوش
 چونکه پرواز ایدیچی اوله هر یرتی کدینک لقمه سی اولور یعنی مرغ پر نارسته کبی کاله ایرمین مرید و پروبال معنوی
 بولین مستفید اکر مرشد و مرید سندن قبل الکمال دور اولسه و بر جناح تربیه سندن مهبوز قالسه آنک حالی شول
 قنادی بتماش قوش کبی اولور که اول هر کربه درنده نک لقمه سی اوله زیر ابو مرید ناقص دخی کربه درنده کبی اولان
 اهل هوا و اهل ضلالک و شیطان و نفس پروبالک لقمه سی اولور و انلرک بجه ضلالتنده قالور * منوی * چون برآرد
 پریم بر تر پرد * بی تکلف بی صغیرینک ربد * چونکه مرغ قناد کتوره یعنی قنادی بته او کندی اختیار ایله او چار زحمت
 و تکلف سزینک و بد صداسیز یعنی اونک و کتوتک معاوتیسز * منوی * دیور انطق تو خامش میکنی *
 گوش ما را گفت تو دش میکنی مرشد و مریدی سنک نطق و مصاحبتک شیطان نفسی خاموش و دور ایلر سنک سوزک
 بزم قولغمزه هوش ایلر یا خود سنک سوزک بزم قولغمزی هوش ایلر یعنی سنک گفتار معنیدارک بزم سمعزه عقل
 و هوش ادخال ایلر یا خود محل عقل و هوش قیلر * منوی * گوش ما هوشست چون گویا تو بی * خشک ما بحرست
 خود دریا تو بی * بزم سمعزه عین هوش در معدن عقل در چونکم گویا سن اوله سن بزم خشکمز بحر در چون دریاسنسن
 یعنی بزم صوری اولان وجود من عین دریای معانی اولور چونکم بزم دریاسنسن * منوی * با تو ما را خاله بهتر از فلک
 * ای سماء از تو منور تاسمک * سنکله خاله بزه فلکدن بکر کدر زیر انسان کامل مظهر ذات و صفات الهیه در
 و فلک انجیق بعض اسماء و صفات الهیه نک مظهریدر پس انسان کامل ایله مصاحبت الهیه مصاحبت ایلک کبیدر
 انکچون زمینده مرشد کامل ایله اولق افلاک اوزره املا کله اولمقدن بهتر در بوخبر شریف دخی بو مضمونه دایستدر
 (کما قیل من اراد ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف) ای سن شول کسه سنکه سماء کدن سنکه دلک سنک
 نور کدن عالم منور در * منوی * بی تو ما را بر فلک تاریکیست * با تو ای ماه این فلک باری کیست * صورت رفعت بود
 افلاک را * معنی رفعت روان بال را * مرید لر لساندن مرشد کامله خطاب اولور نه کم وزیرک مرید لری اکادید لر سفیر
 بزه فلک اوزره ناریکل کدر سکا سبتله ای ماه الهی بوقل باری کیدر نه شیندر زیر رفعتک صورتی یعنی صورتا رفعت
 افلاک ایچون و رفعتک معناسی یعنی رفعت روان بال ایچوندر زیر بو عالم صورتا عالم کبری و معنا عالم صغیر ادر
 و انسان کامل صورتا عالم صغری و معنا عالم کبری و مجموعه عظماء در * منوی * صورت رفعت برای جسمهاست *
 جسمها در پیش معنی اسمهاست * رفعتک صورتی جسمها ایچوندر جسمها معنی قنده اسمها در یعنی معنایه نسبت
 جسمها ک هیچ اعتباری بوقدر (جواب گفتن وزیر خلوت را نمی شکم * منوی * گفت چتهای خود کونه کنید *
 بند را در جان و در دل ره کنید * وزیر مرید لر ایتدی جتلی بکر قصه ایلکتر و ابرام و الحاحدن قارغ اولکتر نیم پندمه
 جانکتر ایچنده و کو کلکتر ایچنده بول ایلکتر یعنی پندی جان و کو کادن استماع ایلکتر * منوی * کرامینم مهم نبود
 امین * کرمکوم آسمانرا من زمین * اکر امین ایسه م امینم اولمز فرضا اکر بن آسمانه زمین دینسه م سر بی قصدیق ایلک
 و نکات استماع قیلق لازمدر بوسوزک جمله سی اکر چه وزیر لسانندند لیکن انظر ما قال ولا تنظر الی من قال حدیثنک

موجب جبهه جله بی مقبول و می غویدر که می شد ایله می بد لر شما می ننده واقع اولان سکالمات و معاملات در که بصورتده
 بیان اولندی * مننوی * کرکالم یا کمال انکار چیست * در نیم این زجت و از ارجیست * اگر بن اهل کال ایسه م کاله
 انکار نه در که بنم سوزری قبول اخیوب عناد ایدرسزوا کراهل کال دکل ایسه م بوزجت و جفانه در یعنی بدن فراغت
 ایلکنز (مننوی) من نخواهم شد ازین خلوت برون * زانکه مشغول باحوال درون * بن بوخلوتدن طشره اولق
 استمزم زیرا که درون و قلب احوالنه مشغول (اعتراض می یدان بر خلوت وزیر (م ی) جمله گفتند ای وزیر انکار نیست
 گفت ما چون گفتن اغیار نیست * وزیر که می یدلری اکا حسن ادب ایدید برای وزیر انکار می بود و بزم سوز من اغیار
 سوزی کبی دکلدر * مننوی * اشک دیدست از فراق و دوران * آه آهست از میان جان روان * سنک فراگدن
 کوز من لک یاشی بلیجیدر یعنی اغلیجیدر جاتمز ایچنده آه آه روان و ظاهر در یعنی جاندن آهرا یلرز جانه نسبت روان خوب
 واقع اولمشدر * مننوی * طفل بادا نه استیز دویک * کید او کرچه نه بداند نه نیک * طفل دایه و می یسنه استیزه
 ایلز ولیکن اغیار او کرچه ابوی و کتوی فرق ایلز می یدایله می شد کامل ما می ننده اولان معامله در که بصورتده تقریر
 سیورر اما بو محله بر قاعده وارد در که طالب اسرار مننوی اولتره انک بیلنمی لازم در که مننوی شارحی اکا واقف
 اوله می شد در که اول قاعده بود در که حضرت مولانا مننوی شریفنا اکثر محله تقرر بر مقال ایلر کن در حال ظاهر دن
 مظهره و یا خود مظهر دن ظاهره انتقال ایدر لر حقیقتده ظاهر و مظهر عین واحد اولدیغیچون مظهر که خلیفه
 کاملک وجود ایدر و انده ظاهر که اسما و صفات یله حد در پس عارف موحد خلیفه نک تعین ظاهر نه مناسب سوز
 سوزلر کن در حال مستخلف غلبه شهودی سبیل کلامنی خلیفه نک مرآت وجود نده ظاهر اولان مستخلفه مناسب
 سوزلکه باشلر نه کم بو محله بویله در که می یدوزیره خطاب ایلر کن در حال شهود و وحدت مطلقه غلبه قیلوب کلاملری
 جناب حق و وجود مطلقه توجیه ایدوب سوزلکه باشلیدر و یدیلر که * مننوی * ما چو چنکیم و تو زخمه میزنی * زاری
 از مانی تو زاری میکنی * ای بزم می یدم مظهر نده اسما و صفات یله ظاهر اولان ربیمز بر چنک کبی آلتزن اکا زخمه
 اوررسن و ناله وزاری بزدن دکل سن زاری و نالان قیلورسن (مننوی) ما چو ناییم و تو از ما زتست * ما چو کو هیم و صدا
 در ما زتست * بر تابی کبی بزرده اولان نواستند در و بزرگوه کبی بزرده اولان صداستند در (مننوی) ما چو شطر نجیم
 اندر بردومات * بردومات ما زتست ای خوش صفات * و کذلک بر شطر نجی کبی بر غالب و مغلوب اولقده بزم غالبیت
 و مغلوبیت بزمندرای صفاتی خوش ربیمز (قل کل من عند الله) خواستجه (والله خالق کل شیئ) مقتضا سنجه و دخی
 (والله خلقکم و ما نعملون) آیتنک مقتضا سنجه جمیع اقوال و افعال و احوالک حق خالقیدر بنده همان آورنده
 بر آلتدر و بوجه سوزد قری بورایه کلنجه به دل توحید افعاله اشارتدر بومر تبده اولنه مخلص دیرر که سر لامله و جمیع
 انجالی اگر خدادن کوروب کندوسنی معدوم مطلق مشابه سنده قویوب مظهراتی اعتباری دخی اولسه بومر تبده
 اولانه فتح لامله مخلص دیرر بونک قدر و علوشانی اولکیدن زیاده در که بونلر که مرتبه سی توحید ذاتدر پس توحید
 ذات مرتبه سینه اشارت ایدوب سیورر * مننوی * ما که باشیم ای تو ما را جان جان * تا که ما باشیم با تو در میان *
 بزم اوله وزای سن بزم جاتمز جانی تا کم بزنسکله آورنده اوله و زو وجودده و ایجاد افعاله مشارکت قبله وز
 * مننوی * ما عدمهاییم و هستیهای ما * تو وجود مطلق فانی نما * ای پادشاه مطلق بزمز اولدیغیمز حیثیتدن
 محضا عدملر زو بزم وارلقلر من دخی عدمدر محقق و سن فانی کو سترنجی بر وجود مطلقسن ای طالب گفتار
 خدمت مولوی وای راغب اسرار حضرت مننوی بویست معنوی جوق سوز کوثر را بکر تفصیلا مباحث کثیره ایله شرح
 ایلر سنک طالبک عقلک شورر اما اجمالاً وجود مطلقک اسرارندن بر مقدار تحریر ایدم تا کم شبهه سی اولنر بو قدرله
 اکتفا ایدم لر اتفاق مشایخ بونک اوزر نه در که واجب الوجود و وجود مطلقدر کما قال الشیخ الاکبر قدس الله
 سره العزیز فی ابتداء الفتوحات فی العقیده ان الله تعالی اله واحد لا شریک له موجود لذاته من غیر افتقارالی موجود
 یوجد به بل کل موجود سوا من فقر الیه تعالی فی وجوده فالعالم کله موجود به و هو و حده متصف بالوجود لنفسه
 لا افتتاح لوجوده و لا نهایه لبقائه بل وجوده وجود مطلق غیر مقید قائم بنفسه و قتا کم منکران حضرت شیخ
 بو عبارتی فتوحاتده و بعض مصنفاتده کورد یلر سه زعم ایلدیلر که شیخ وجودیه مذهبنده اوله پس اول حضرت زعم
 فاسد نتیجه تکفیر ایلدیلر و شیخ بعض معتقدلری دخی قیاس ایلدیلر که شیخ وجود مطلق در عبارتدن مرادی
 یا وجود عام اوله بیلدیلر که بوندن نتیجه فساد لازم کلور با خصوص شیخ واجب الوجود و وجود مطلق دیمکدن مرادی
 واجب الوجود علت و معلول دکلدر کما قال فی الباب السادس من الفتوحات اعلموا ان الحق هو الموصوف بالوجود
 المطلق لانه سبحانه لیس معلول لشیئ و لا علیه بل هو موجود بذاته و وجوده لیس غیر ذاته مع انه غیر معلول الذات بورادم

بر سوال لازم کاور که عدم معلولیت ذات الهی علی الاتفاق ظاهر در اما عدم علت اولی نیجه قابل در که فلاسفه اکتفا
 علل العلل دیر و عقل کله آتی علت تامه طور تر و دیر که عقل اول حقدن مفارقت قیلز و اول دخی دائم عقل اوله افاضه
 قیلة دن خالی اولمز بونقد برجه انکله مقید و اکملت اولور (و کما ان الفلاسفة صرحوا بان ایجاد الحق تعالی للعالم من لوازم
 ذاته فیمتنع خلوه عنه) پس بونلر ارادت و قدرتی انکار ایدوب ایجاب اثبات ایلدیلر و موجب بالذات دیدیلر بومعنا ایسه
 حقدن وجودنی عالمک وجودیتیه عین تقیید و عالمک قدمی تأیید در پس شیخ اکبر قدس الله سره العزیز حضرت تلمی
 فتوحاتک ایکنی باینده بومحله مناسب دخی جواب باصواب بیورر که (اعلم ان الحق تعالی موجود بذاته مطلق الوجود
 غیر مقید بغيره و لا معلول عن شیء و لا علة لشیء و هو خالق المعلولات و العلل پس بومقدمه معلومک اولدیه حضرت
 مولانا و حضرت شیخ اکبرک وجود مطلق دیمیلر و وجودیه مذہبنده اولنلرک وجود دیمسک ما بینده فرق عظیم وارد
 زیر اولنلرک وجود مطلق دیمسی علت دکل و موجب بالذات دکل دیمک اولور و وجودیه مذہبنده اولنلرک وجود مطلق
 دیمسی مطلق وجود عام اولدر دیمک اولور بونکدر رتبه کم سعد الدین تفتازانی مقاصد شرحنده تصریح ایلدی اما بوا یکی
 حضرتک بیوردیغی ایمان محض در که بواک ایمان لازم در اکر سوال اولنور سه که شیخ اکبر حضرت تلمی فتوحاتده سبحان
 من اظهر الاشياء فهو عينها دیدی و دخی بیت (ففي كل شيء له آية تدل على انه عينه) بیوردی پس بوسوز لر مذہب
 وجودیه فی مؤید اولور جواب اولدر که ینہ فتوحاتک اول محله بر قاج سطر آتغی بیورر که (فهو عين كل شيء في الظهور
 ما هو عين الاشياء في ذواتها سبحانه بل هو هو والاشياء اشياء) پس سوز چوق و قیل و قاله نهایت یوق معنای بیت کله لم
 ما عدمها بیم دید کبری اعیان ثابتیه نسبتله در که الا عیان ما شمت رایحة الوجود فخر اسنجه وجود خارجی رایحه سنی
 استشمام ایتماسلر در و هستیهای مایعنی بزم خارجه اولان وار لغمز دخی اگر چه بحسب الظاهر وارد در ولیکن اول دخی
 بحسب الحقیقه عدم و هالکدر که (کل شیء هالک الا وجهه بیوردی بملک بیورمدی پس سن ای معبود بالحق بلامقید
 بالاشياء ظاهرا باقی و نفس الامر ده قافی اولان شیرلی کوستر می بروجود مطلق سن امام غزالی مشکوة الانوارده
 بیورر که) ترتی العارفون من حضيض المجاز الى ذروة الحقيقة واستكملوا معارجهم فرأوا بالمشاهدة العينية انه ليس
 في الوجود الا الله وان كل شيء هالک الا وجهه فانه لا یصیر هالک کافی وقت من الاوقات بل هو هالک از لا ید ابوبیتک
 مشرب اهل تحقیق اوزره و هر شیء نفس الامر ده هالک اولد یغنه ککوره بر لطیف معنای دخی وارد در اول معنا
 و هستیهای ما ما عدمها بیم اوزره معطوف اولیه بلسکه و هستیهای ما مبتدا و مصرع ثانی اکا خبر اوله پس معنی بویه
 دیمک اولور که بروجود خارجی حینیتندن عدم ملر و هالک لکز که بزم وجود من حقیقه وجود دکلدر و بزم ذوات حقیقی
 و اعیان ثابتیه من سن وجود مطلق قافی فحاسب اگر چه اعیان مرتبه علمده متمیزه اولد یغنی اعتبار ایلر بزم
 هستی حقیقی بزم سن وجود مطلق سن دیمک قابل اولور (کان الله ولم یکن معه شیء) حدیثی جنید قدس سره العزیز
 حضرت تلمی استماع ایلد کارنده بومرتبه به اشارت ایدوب الآن کما کان بیوردیلر (رباعی) هستی که درو
 ظهور ایات حقست * در دیده اهل کشف مرآت حقست * پس ظاهر اومیین که معروض فناست * در باطن اونکر که
 آن ذات حقست پس توحید ذات مرتبه سننه اشارت بیورد قد نصکره ینہ مرید لر لسانندن توحید افعال مرتبه سنک
 تحفه بقیه شیران علی تمثیل ایلک طریق اوزره شروع بیورر * مشنوی * ما همه شیران ولی شیر علم * جمله شان از باد
 باشد دمدم (بونلر دیدیلر که مثلاً بزد و کالی شیر لر ولیکن سنجاق شیری بر یعنی سنجاق لر بزنده تصویر اولنان ارسلانلر
 کبی بر اول علمده مصور اولان شیر لر جمله سی دمدم بلدن اولور کذلک بزم دخی جمله من و حرکات و سکنات من کل الوجوه
 حقیقته نظر ایدار ادت الهیده ظهوره کاور کما قال علیه السلام اشارة الى هذا المعنى القلب كریشة في فلاة تقلبها الريح
 ظهر البطن * مشنوی * جمله شان ید اونا ید است باد * انکه نایداست هرگز کم میناد * بوسنجا قلدرد منقوش
 اولان شیر لر نقشک جمله سی و حرکتی ید ادر و باد نایداست در کذلک بزم دخی اجساد و اشخاص لر جمله حرکتی ظاهر و برزده
 متصرف اولان خدا باطن و نایداست در اولک نایداست در بزدن اکسک و جدا اولسون کم کاف فار سینک ضمه سیه قرآت
 اولسه ده معنی صحیح اولور اول خدا که باطن و نایداست در بزدن غائب اولسون دیمک اولور (مشنوی باد ما و بود ما از دانتست
 هستی) ما جمله از ایجاد دنتست * الهی بزم باد من و بود من یعنی محرکز و وجود من سنک داد و احسانکند در باددن
 مراد محرک و مدبر اولان عقل و روح در بزم وجود من جمله یعنی علی الاطلاق کلیله سنک ایجاد دندر * مشنوی *
 لذت هستی نمودی نیست را * عاشق خود کرده بودی نیست را * الهی سن شول قادر مطلق سنکه بوقلغه وارلق لذتی
 ککوسترک یعنی عدمه وجود طعم من اذاقه قیلک نیست دن مراد بوراده عدم اضافی اولان اعیان ثابتیه در که
 خارج عالمه اضافتله رایحه وجودی استشمام ایلماشلر دی عدی کندیکه عاشق ایلشدک ازل از الوده بونده عدم دن مراد

انبياء اوليائك وعشاق الهى اولان اصفياك عين ثابتة زير كه دخی وجود خارجی رايحه سنی استشمام ایلزدن
 اول خدای تعالی بونری ازل آزالده کندی به عاشق ایلشدی * مثنوی * لذت انعام خود را وامگیر * نقل و ناده
 و جام خود را وامگیر * الهی کندی ازل اولان انعام واحسانک لذتی بزدن گیر و طوطمه یعنی دریغ ایتمه کندی جامکی
 و ناده کی و نقل کی یعنی عشقه متعلق اولان لذات و تجلیاتی بزدن دریغ ایتمه (مثنوی) و ربگیری کیست جست و جو
 کند * نقش بانقاش چون نیر و کند * الهی بوفیوضاتی اگر دریغ طوته سن کیم جست و جو ایلر فی المثل نقش نقاشله
 نیجه زور و مقابله ایلر یعنی سنکه فیض و امداد کی امسال آیده سن بر کسمه آتی طالب اوله من و مجرد صور و نقوش
 منزله سنده اولان مخلوقات سن نیچون بویه ایشلرسن دیوسنک فعلکه معارضه و مقابله قیله من (می) منکر اندر ما ممکن
 در ما نظر * اندر اکر ام و سخای خود نکمر * خداوند ابره باقه بره نظر ایلله کندی اکر ام و سخا که نظر ایلله (مثنوی)
 ما نبودیم و تقاضا ما نبود * لطف قونا گفته ما می شود * الهی بزوغ ایدک و برزم تقاضا من دخی یوغدی سنک
 لطف قدیمک برزم لسان ظاهر من ایلله سولیمامش سر منک مقتضاسنی ایشیدردی و مناجات می یلوردی (می) نقش
 باشد پیش نقاش و قلم * عاجز و بسته چو کودله در شکم (خدا یا نقاش نقاش و قلمک او کند عاجز و مقید اولور بطن مادرده
 ککودله عاجز اولدیغی کی * مثنوی * پیش قدرت خلق جمله بار که * عاجزان چون پیش سوزن کار که (مثلا قدرت
 الهیه نک او کند جمله بار که عالمک خلقی سوزن او کند کار که کی عاجز لر در کار که ترکیجه کار کف دید کلریدر * مثنوی
 کاه نقاش دیور که آدم کند * کاه نقاش شادی و که غم کند * اول نقاش حقیقی انسانک وجودی کار کاهنده کاه
 آدم نقاش و کاه شیطان نقاش ایلر یعنی کاهی صفت انسانیه ایلله متصف و کاهی صفت شیطانیه ایلله متصف قیلر
 کاهی انده شادیلک نقاش و کاهی غم نقاشن پیدا ایلر * مثنوی * دست فی تادست جنباند بدفع * نطق فی تادم زند
 در ضر و نفع * افراد موجودات دن بر فردک الی یوقدر که تا کندیده خدای تعالی نک موجود قیلدیغی نقاش دفعنه
 الی تحریرک ایلله و کذلک هر بر سنک نطق یوقدر تا ضرر و منفعت جهتندن دم آورده یعنی کندی به ضرر کلسه و یا اتدن
 منفعت دور اولسه نیچون بوضری کتوردک و اول منفعتی بدن از ایلدوب یوردک دیوسوز سوبیله حقیقتده براحد
 بویه دیمکه قادر و مستحق اولمرتبه کم (لایسئل عما یفعل و هم یسئلون) بومضمونه دلالت ایلر * مثنوی * تورتقرآن
 باز خوان تفسیر یت * کف ایزد مار میت اذرمیت * کر بیر انیم تیران نه زماست * ما کمان و تیر اندازش خداست *
 سورة انفالده اولان آیتدن مقتبسدر مار میت اذرمیت و لکن الله رمی وقتا کم حضرت پیغمبر علیه السلام بقایا الله
 حالیه متصف و متخلق اولدیلر سه جناب عزت فعل رمی اذرمیت دیمکله کاثبات ایدوب و مار میت دیمکله اندن نفی
 ایدوب و لکن الله رمی قولیه ذات بیچوته اسنادا یتخی مرتبه جعده مقام تفصیله اشارتدر پس رای حقیقتده حقدور
 و حضرت نبی علیه السلام کالتدربو مقامه مشایخ قرب فرائض تعبیر ایدر لر پس بوابات شریفه فی هرید لر لسانندن
 جمیع اشیا نک و سالک اولنرک عند سطوة ارادة الذاتیه و التصرف الالهیه اضمعال و تلاشی سنه و انقهار و تقاضای سنه
 اشارت یورر لر و نه بقای حقله و ارادت وجود مطلقله کارکننده اولدق لر فی اشعار ایدر لر یعنی مرتبه قرب فرایضده
 جمیع افعال حقل اولدیغنه شاهد قرآن عظیمدن سن بویتنک تفسیری اوقو که ایزد تعالی (مار میت اذرمیت)
 یوردی رسولی حقدور پس حضرت رسولک بومر تبه سنه وارث اولان اولیادخی دست حقه آلت اولوب انلردن ظهور
 ایلدین کار حضرت پرورد کردن اولور نه کم یت ثانی بومعنائی تفسیر قیلور اکر بر سهام اقوال و افعالی قوس وجود مزدن
 رمی ایلسنک فی الحقیقه اول بزدن دکلدر زیر ایزد دست تصرف حقدور کمان کی بز و بو کمانک تیراندازی خدادر که
 مرتبه قرب فرایضده قول حقه آلت اولور پس بو کلمات طیبه دن جبر شائبه سی نوهم اولنوب آتی دفع ایچون
 بر قاج یت یورر لر * مثنوی * این نه جبر این معنی * جبار یت * ذکر جباری برای زاریست * زین العرب دیر که جبار
 انبیة مبالغه دندر معناسی عباد فی امر دن و نهیدن دیلدیکی شیتک اوزرینه قهر ایدر یجیدر و قال بعض الشراح
 هو الذی یحمل الخلق علی ما اراد صدوره عنهم علی سبیل الاجبارینه زین العرب بعض شراح دن ناقلدر که انلر دیدیلر که
 جبار اول الله در که خلقی علی سبیل الاجبار جل ایلر اخلاق و ارزاق دن و اعمال و اجلن و بونلر امثالی احوال دن دیلدیکی
 شیلرک اوزرینه که انلردن صدورین مراد ایلدی معنای یت یعنی بود کر اولنان اسرار و کفایت تکالیف شرعیه نک
 اسقاطندن اوتری اولان جبر مذموم دکلدر بلکه بو حقل جبار احسنک معناسیدر که تکالیف شرعیه نک مبنای
 اولان اختیار جزئییه بی سلب ایتز بلکه عین اختیارده اول جبارک فاعل مختار و مقلب القلوب و الابصار اولسنی
 اشعار ایلر پس اول اللهم جبار لغنک ذکر یا کاتضرع و زاریلک ایچوندر که همیشه آتی فاعل مختار یلور (اللهم
 یا مقلب القلوب و الابصار ثبت قلوبنا علی دینک یا الله دیه سن * مثنوی * زاری ما شد دلیل اضطرار * خجالت ما شد

دلیل اختیار برزم زار یلغمزه اضطراب من دلیل اولدی که فغان و زاری بقا البتة اضطرابی اولور و برزم بر کاردن خجالتی
اول کاری اختیار من له ارتکاب ایلدی که مزه دلیل اولدی زبیر اجناس حق خلقدن بلا اختیار مع الاضطراب اولان
کاری تعییب و تعمیر ایتمزل پس بچن بر کسه دن بر کار معیوب و نامعقول ظهوره کسه انلردن شرمسار اولسی
دلیل اختیار در زیر بلا اختیار اولان کار عند الله و عند الناس معذور در معیوب دکل * مثنوی * کر نبودی
اختیار این شرم چیست * وین دریغ و خجالت و آرم چیست * اگر برزم اختیار من اولییدی بر کار نامشروعی
ایشلد کده حقندن و یا خود خلقدن بو شرمسار ارق ندر و بویحیف و خجالت و حیاند بر بونلر خود اختیاره دلیلدر
زیر اختیار اولین مثلا حیوانات کبی بر کارک ظهورنده حیف ییز و شرمسار اولمز زیر استادان بشاکردان
چراست * خاطر از تدبیرها کردان چراست * حضرت خداوند کارائیات اختیار جرییده بر شاهد آخره دخی
شروع ایدوب بیورر که ای اختیار جزوی بو قدر دین جبری اگر اختیار اولسه اوستادلر شاگرد لینی بر کار معیوب
ایچون نیچون ز جرم منع ایدر لدی اختیار اولینه خود ز جرم منع بو قدر و خاطری معلم اولنلر تدبیر لدن
دوندرمک نیچوندن اختیار اولدینی ایچوندن اگر اختیار اولیوب مضطرب اولسه مضطرب تدبیری دوندرمکه
قصدا اولور میدی * مثنوی * کز تو کوئی غافلست از جبر او * ماه حق پنهان شدست در ابر او * بویست معترض طرفندن
اولان سوال اولور که این نه جبر این معنی جباریست یقیندن لازم کاور زبیر او کلامدن منقهم اولان و جمیع مشایخک
واهل سنت و الجماعت کلماتدن ظهوره کلان بودر که جبر ایکی قسمدبری جبر مذمومدر که سلب اختیار
ایدوب عبد جبار منزه سنده در دیوب خیر و شر اندن نه صدور ایلر سه خداوند درین طائفه مجبره نک جبریدر
و بر قسمی دخی جبر عمد و حد که سلب اختیار ایلر و عبد جبار منزه سنده در دیوب سو باز بلکه معنا جباریتی مشعر
اولور و اسرار قضا و قدردن خبر و بر و جمیع انبیاء و اولیا و علمائک مذهبی اولان جبر او سطر که بوجبره متصف اولین
مجوسی و شویه کیندر (یت) هر آنکس را که مذهب غیر جبرست (نی فرمود کوما تندر کبرست) دید کاری بوجبر عمد و حه
اشارتدر که سر جباریت حقد ر پس حضرت خداوند کار بویکی جبرک ما بینتی فرق ایلین معترض جانیندن
بر سوال ابر ایدوب بیورر که اگر سن ای معترض اولان کسه غافلدر جبر عمد و حدن اول ذکر اولسان مرید طائفه سی
دیر سنک ماه جباریت و سلطنت حق انلر ابر وجودنده پنهان و مستور اولشدر و بونلرک بولکائی اهل جبر مذموم
اولد قلرندن ظهوره کلسدر دیو اعتقاد ایلر سک * مثنوی * هست این را خوش جواب اربش نوی * بکذری از کفر
و در دین بکروی * بواعتراضه بر لطیف و معقول جواب وارد را کز آتی استماع ایدرسن کفر و انکار دین کچرسن و دینه
تصدیق ایدرسن اول جواب بودر که بر قاج ایساته تنبیه بیورر (مثنوی) حسرت و زاری که در بیمارست *
وقت بیماری همه یدارست * ای معترض معلومدر که حسرت و فغان خسته و شکسته لک وقتنده در صحت
و سلامت وقتنده دکلدر و بیمار ارق وقتی دو کلی یدار قدر غفلت و معصیت زمانی دکلدر بو معالوم اولدیه
اول مریدلر دخی بوسوزلری بغایت سوزلرندن سوزیلر و خسته فراقی بار ایکن زاریلق ایلدیله بواسته اختیار
دکل بر امر اضطرابدر مثلا خسته نک فغان و زاریسی کبی و خسته لک وقتی ایسه اتباه و حقندن اکامالوق وقتیدر
جرم و گناه وقتی دکلدر ته کم (مثنوی) آن زمان که می شوی بیمار تو * می کنی از حرم استغفار تو * اول زمانده که سن بیمار
اوله سن جرمکدن استغفار ایلرسن (مثنوی) می نماید بر تو زشتی * کنه * می کنی نیت که باز آیم بره * اول شکسته لک
حالنده سکا گاه و خطاتک زشتکی کور نور صحت بولورسم یوله کیر و کلم دیویت قیلورسن (مثنوی) عهد و پیمان
میکنی که بعد ازین * جز که طاعت نبودم کار کین * و عهد و پیمان ایلر سنکه بو حالتد نصکره اگر سلامت بولورسم بکا
طاعتدن غیری بر کار مقبول و کزین اولیه (مثنوی) پس یقین کشت این که بیماری ترا * می بخشد هوش
و یداری ترا * پس یقین و مقرر اولدی بو که شکسته لک سکا هوش و اتباه بغشلسکا (مثنوی) پس بدان این اصل را
ای اصل جو * هر که در دست او بردست بو * فاذا کان کذلک ای اصل معنایی طلب ایلین بو قاعده بی میل که هر کیمک که
دردی و انکساری وارد اول کسه رایحه المشر در جبر حقیقندن و اسرار الهیدن بو خسه مجبور و مکسور اولین اهل
جبر که نفسارینک در سلسکی حالنده مجبور زدیله انلر رایحه الهه مشلدر * مثنوی * هر که او یدار تر پردر دتر * هر که
او کاشتر رخ زرد تر * در دیندارانی و اتباهی مستلزم اولدینی کبی حقندن یدار اولوق دخی با در داولقی مستلزم اولور
نه کم بیورر هر شول کسه که حلق جمال و جلالتدن و تصرف و تقلبندن زیاده یدار و باخبردر اول کسه زیاده
وردلور هر شول کسه که آنک استغنا و قضا سندن اکاهتر دیووزی زیاده اصفردر (کافال علیه السلام) اما علمکم بالله
و انا اخشیکم من الله (مثنوی) کز جبرش اگاهی زاریت کو * بینش زنجیر جباریت کو) اگر اول اللهم جبرندن یعنی

ارادت بکلیه سندن و کیف مایشاء تصرف و تقلیدندن اگاه ایستک تضرع و زاری ایلم کلک قنی که جبر و تصرف حق
 مشاهده قیلان کسه نک تضرع و زاری ایلمک شاستند ندرته کم انس حضرت تری حضرت رسالتینا هندن روایت
 ایدر که اول حضرت اکثر زمانده تضرع بره (یا مقلب القلوب و الابصار ثبت قلوبنا علی دینک یا الله) قولی اکثر
 ایدر ردی (فقلت یا بنی الله آمنابک و بما جئت به فهل تخاف علينا قال نعم ان القلوب بین اصبعین من اصابع الرحمن
 یقلبها کیف شاء) اگر جبار لک زنجیر نه کند یکی بسته کور رسک جبار لک زنجیر رسک کورشی قنی که حق جباریت
 و قهاریتی کورن و قبضه قدرته و مجبور و مکسور اولان کسه نک علامتی وارد که به ورر لر * منوی * بسته در زنجیر
 چون شادی کند * کی اسیر حبس آزادی کند * زنجیر ده بغل اولان نیجه شادی لک ایلر و قن اسیر حبس آزاد لک ایلر
 یعنی بسته زنجیر جبار اولان قولر هر کز نفسا یتلری و هواری جهنندن شادی لک ایتزلر و اسیر حبس ارادت حق اولنلر
 آزاد لک کی آموده و فارغ البال اولنلر بلکه بنده لری کی افکنده و دردمند اولور لر بر مثال آخر دخی بودر که * منوی *
 ورتوی بینی که پایت بسته اند * بر نوسر هنکان شه بنفسته اند (مثلا اگر سن کند یکی کور رسک آباغکی بغل ساردر
 رسک اوزر که پادشاهک چاوشلری اوتر مشلدر (منوی) پس نوسر هنکی مکن باعاجزان * زانکه نبود طبع
 و خوی عاجزان) فاذا کان کذلک یجن سنده بو حالت و بو واقعه محقق اولد یسه سن عاجز اولان مخلوقات اوزره سر هنکلک
 ابله زبرا که عاجز لک طبعی و خوی اول سر هنکلک ایلک و امر و نهی قیلن دکلدر بو محله مفید و مختصر نتیجه بودر که
 بر کسه کند وی بسته زنجیر جبار کورسه و آتی هر حالده کندیده کورن و خلقی دخی بو حالت اوزره بولان عاجز اولان
 خلقه حکومت ایلمکدن قالور و انره طعن و ملامت ایلمکدن و مسلط اولمقدن بری اولور انکچون جباریت حق
 مشاهده ایلن عرفاده بو گونه صفتلر بولنر مکر که امر حق اوله و یا خود رضای حق ایچون اوله * منوی * چون
 توجیرا و غمی بینی مکر * و در همی بینی نشان دید کو * چونکم سن کندی نفسکده اول خدانک جبر و اکره نی کور مر سن
 دیمه که بن مجبور و مکر هم و اکرانک جبری کند کده کور د کسه کور رسک نشانی قنی جبر و اکره حق کور رسک نشانی
 شاد و خندان اولمق و ناله و افغان قیلن قدر * منوی * در هر آن کار که میلست بدان * قدرت خود راهمی بینی
 عیان * امور دنیویه دن هر اول بر ایشده که سنک اول ایشه میل و ارزول وارد اول ایشده کندی قدرتی عیان کور رسن
 خدای تعالی دندر دیمز سن بلکه بن ایدم دیو تفانرا یلرسن یعنی سنکه حظ نفس و میل قلبه بر کاری اشییه سن انده
 مختار سن مجبور دکلسن و انده قدرت و ارادتکی عیان کور رسن (منوی) در هر آن کاری که میلست نیست خواست
 اندران جبری شدی کین از خداست * و شول کاره که میلک بو قدر و طلبک دخی بو قدر انده جبری اولور سن که
 بو خدا ندر یعنی کار دینده و آخرته متعلق اولان عملره میل نفسک اولد یغندن بو کار لده جبری اولور سن و دیر سنکه
 حق تعالی بو کاری اشته زو بن بو کار لده جبری اولورم دیر سن و دیر سنکه مجبورم حال بو که بو نفسک اول کار لدن
 نفرت دیر بو خسه جبر حق دکلدر * منوی) انبیاد در کار دنیا جبریند * کافران در کار عقبا جبریند * انبیاء علیهم السلام
 دنیا ایشنده جبریلدر یعنی دنیا به طالب و راغب دکلدر کافر لآخرت ایشنده جبریلدر یعنی آخرته طالب و مائل
 دکلدر * منوی * انبیارا کار عقبا اختیار * جاهلانرا کار دنیا اختیار * انبیاء آخرت ایشی اختیار ایدر زبرادندان
 نفرت ایشلدر جاهلره کار دنیا اختیار و مقبولدر پس هر کسه که اتمک قلبنده محبت دنیا محبت عقبا دن زیاده اوله اول
 کسه جاهلان زمره سندن (م) زانکه هر مرغی بسوی جنس خویش می پردا و در پس و جان پیش پیش * زیرا که
 هر مرغ کندی جنسی جانینه او چار اول مرغ تن آرده و روح ایلر و ایلر او چار یعنی تن و روحه تابع در روح ته تابع دکلدر
 پس هر کس روحی نه جنس دن ایه اول جانیه کیدرتی دخی کاتبیت ایدر (م) کافران چون جنس سحین امدند
 سحین دینار اخوش این امدند * انبیاء چون جنس علین بدند * سوی علین جان ودل شدند * کل شیء یرجع الی اصله
 فواستجبه هر کس اصلی جانینه آخر الامر رجوع ایلر چونکم کافر لرحیم جنس سندن کلدیلر و اجلدن دنیا زندانه
 خوش آیین کلدیلر و انبیای عظام علیهم السلام چونکم جنس علین اولدیلر و لهنجان ودل علین جانینه کتدیلر
 سحین بروزن فعلیلیدی قات یرک التند * موضع کتاب بخار در دیمش (کما قال الله تعالی کلان کتاب الفجار لنی سحین
 و ما ادربک ما سحین کتاب مر قوم) ای کتاب مسطور جامع لا اعمال الفجرة من الثقلین و علین فعلیل و زنده اولان علی دن
 منقوله در صلحاء تقلیدک خیراتک دیواندر و یا معاء سابعه ده برابرک دقرا عما لک مقامک اسمیدر (قال الله تعالی
 کلان کتاب الابرار لنی علین و ما ادربک ما علین کتاب مر قوم یشهد المقر بون) (منوی) این سخن پایان ندارد
 لیک ما * باز گویم آن تمامی قصه را * بوالهی سوزر پایان و نهایت طوطی ما بزا اول قصه نک تمامی کیر و دیلم * نومیذ
 کردن وزیر مریدان را از قص خلوت (منوی) آن وزیر از اندرون آواز داد * کای مریدان از من این معلوم باد * اول

[illegible]

دخامت عیسا به تفرقه و ضرر من ادا ایستادن اوتری کوشن و یعنی منی بر باد ایلد کند و سنی دخی هلاله
ایلدی و بر حصه دخی بود که خلوتک تنجیه سی موت ارادی اولق لازم درون نفسی سالک اربعین ده کشته قبط واجب
اولد یعنی اشعار ایلر (منوی) چونکه خلق از حیرت او آگاه شد * بر سر کوروش قیامت گاه شد * چونکه خلق
اول و زبرک موتدن آگاه اولدی انک قبری اوزره خلعت زار و فغانی * کثرتدن قیامت بری اولدی (منوی)
خلق چندان جمع شد بر کور او * موکان جامه دران در شور او * انک قبری اوزره اول قدر خلق جمع اولدی صاحبانی
یو لچیلر و جامه لری بر قییلر اولدی حاله انک غوغا سنده (منوی) کان عدد دراهم خدا داد شمر د * از عرب و زرت
وزروی و کرد * که اول عددک صایسن هم خداییلور یعنی قابل شمارد کل ایدی هریدن و تر * کدن و زوی و کرددن
یعنی انده بود قدر طوائف مختلفه جمع اولشدی (منوی) حاله او کردند بر سرهای خویش * در داودیدند در مان جان
خویش * اول و زبرک قبری خاکنی باشلری اوزره ایلدیلر انک دردنی و فراقنک زخنی کندی جانلر شه درمان کوردیلر
(منوی) آن خلایق بر سر کوروش مهبی * کرده خون را از د و چشم خود رهی * اول خلایق انک قبر شک باشی
اوزره بر آئی کندیلر انک ایکی چشمندن خونه بر یول ایلش ایلدیلر یعنی قان کوزلندن آب کی روان اولدی جمله خلایق
انک درد و فراقندن فریاد و فغانده ایدی هم شاعر و هم بکییلر و هم اولور بوجه احوال انلر کا کمال شوق
و محبتی اشعار ایلر * طلب کردن است عیسی علیه السلام از امر ا که ولی عهد از شما کدام است * منوی *
بعد ماهی خلق * گفتند ای مهان * از امیران کیست بر جایش نشان * بر آید نصکره خلق ایستدیلر ای اولور
امیرلر دن انک برینه نشان و قائم مقام کیمدر (منوی) تا بجای او شناسیمش امیم * دست و دامن را بدست او دهیم *
تا او وزیر برینه آئی امام و خلیفه ا کلیه لم دست و دامن می از انکه و بره لم یعنی اکا کلی تسلیم اولم (منوی) چونکه
شد خورشید و ما را کرد داغ * چاره نبود بر مقامش جز چراغ * چونکه آفتاب فلک علم و معرفت اولان بوجهان دن
کندی و انک فراقی بزم دروغه داغ ایتدی انک مقامه چراغدن غیر چاره اولمز یعنی ظلمندن نجات بولم ایچون قائم
مقام خورشید فلک باری بر چراغ لازمدر کذلک حقن بودنیان خورشید فلک حکمت و معرفت اولان مرشد کامل
انتقال ایلسه انک قائم مقامی بر چراغ نورانی لازمدر که ظلمت تقسایه ده قلات سالک لران دن استناره ایده لروانی پیشوا
و مقتدا ایدوب طریق حقه کیده لر (منوی) چونکه شد از پیش دیده وصل یار * ناتی باید از رومان یاد کار * چونکه
بارک و صالی کوزا کندن کندی اول یاردن بزه بر باد کار نایب کر کدر که اول یارک و صالنی مذ کراوله و بونی کورمک
آئی کورمکی افاده قیله و بوا کا عر حاله نمائل گاه (منوی) چونکه کل بگذشت و کشتن شد خراب * بوی کلر از که
بایم از کلاب * چونکه کل کندی و کشتن خراب اولدی کلک رایحه سنی کیمدن بولور کلابدن زیر کلاب کل و کشتنک
نایب منایدر کل و کشتنک مر و رند نصکره انلر رایحه سنی استین کلابده بولور کذلک انیساعلم السلام و اولیای
عظامک مر و رند نصکره انلر اثر و رایحه سنی طلب ایلین انلر جانندن خلیفه اولان و ظهوره کلان کسه لرک وجودنده
بولور (منوی) چون خدا اندر نیاید در عیان * نایب حقند این بیغامبران * چونکه خدای تعالی عیانه کلز یعنی
محسوس اولوب ظاهر اولمز خلق ایچره بویغمبر لر حق تعالینک نایب و خلیفه سیدر که انلر واسطه سیله خلق عالمه
حکم ایلر و انلر لسانندن بنی آدمه علوم و اسرارنی سویلر بس انلر تابع اولان همان حقه تابع اولمش اولور ته * کم
بو معنایه اشارت ایدوب بیورلر (م ی) فی غلط کفتم که نایب بامنوب) کرد و بنداری قیج آیدنه خوب) بویغمبر لر نایب
حقدر دینم من حیث الحقیقه بویله دکلدر غلط سویلدم که نایب له منوبی ا کرفی الحقیقه ایکی ظن ایلیه سن قیج کلور
خوب کلز نایب له منوبی ایکی ظن ایلنک قیج اولسی اولدر که اولاشرک خفی فی مستلزم اولور و نایب ایانک وجودندن
ظهور ایلین احکام حق اراد قسز ایانک کندی مقتضایان اولسی اشعار قیلور نالسا انیسایه اطاعت الله
اطاعت اولمق لازم کلور حال بو که رسوله اطاعت عین الله اطاعتدر کا قال الله تعالی من بطع الرسول فقد اطاع الله
وانک یدنه یعن عینله الله یدنه یعن قدر کا خبر الله تعالی فی سورة الفتح ان الذین یسایعونک انما یسایعون الله خلیفه
مستخلفک عیندر دید کلری بوجهتند در و حضرت نبی علیه السلام من رأی فقد رأی الحق بیور دقلری بو معنایه
شهادت ایدر نظر حقیقت ینله نظر اولسه نایب ایه منوب مایندنه من حیث الحقیقه اثبیت یوقدر اما من حیث
الاعتبار مرتبه فرقه نظر خالق ایه مخلوق مایندنه فرق و تمیز جو قدر (منوی) فی د و باشد تا و بی صورت پرست) نیش
اولک کشت کر صورت پرست * فی کله سی اولکی یتندن مستفاد اولان معنی اتحادی فی ایچوندر یعنی نایب له منوب
بر اولز ایکی اولور تا سن صورت پرست سن یعنی مادام که سن صورت بین و تفرقه کرین سن و اول کسه نک او کنده نایب
و منوب بر اولدی بو خلیفه مستخلفک عینی اولدی که صورت عالندن قوز تلوب معنی عالمه نظر قیلدی بس معنایه جمع

اینجا اولیا مقدر و صورت نامتین و متعدد اولیای فی تفهیم ایچون بویتلری مثل موقفنده ایراد ایدب یوزرلر
 * مثنوی * چون بصورت بنکری چشم قودست * و نورش درنگر کز چشم رست * مثلاً چونکم سن
 صورتی بقیه سن و یا خود صورت اعتبار به نظر اید سن سنک کوزلک ایکیدر من انلرک نورینه نظر اید که
 اول نور کوزدن بتدی و ظهور اید پس اگر چشم منزله سنده اولان اییاتک نورینه نظر ایل سنک بلافراق الله
 نوری کورر سن وانلرده اولان ظهوری حقل ظهوری بولور سن اما صورتلرینه نظر قیالور سن حقدن غافل اولور سن
 و بری برندن متفاوت بولور سن * مثنوی * نور هر دو چشم توان فرق کرد * چونکه در نورش نظر انداخت مرده
 هر ایکی کوزلک نوری فرق ایل که قادر اولر چونکم مرده چشمک نورینه نظر ایدی یعنی بر مرده صورت چشمه نظر
 ایچوب نورینه نظر اید اتحاد اییاد اولیای کنیدی کوزلرندن یلوردی و نائبله منوبک من حیث المعنی
 متحد اولدیغنه واقف اولوردی دیمک اولور (در بیان آنکه لا تفرق بین احد من رسله الی آخره) بویات ککریمه نک
 تحقیقک بیاتده در که حق تبارک و تعالی سوره بقره نک آخرتده مؤمنلر لسانلرندن حکایه بیوروب دیرلر
 (لا تفرق بین احد من رسله) یعنی مؤمن اولنلر دیرلر برزاتک و سنک ماینینی فرق ایلر زور سنک مایینده نه جهتدن
 فرق اولدیغنه و بولر من حیث المعنی نوجهله اتحاد قلدیغنه اشارت ایدوب بویات ککریمه بی تفسیر بیوررلر
 * مثنوی * ده چراغ ار حاضر اید در مکان * هر یکی باشد بصورت غیر آن * فرضاً بر مکانده اگر آن چراغ حاضر که
 هر بریسی صورتده او بر سنک غیری اولور * مثنوی * فرق توان کرد نور هر یکی * چون نورش روی آری بی شکی
 اون چراغدن هر بر سنک نوری فرق ایلک ممکن دکدر شکسر چونکم اون چراغک نورینه توجه اید سن
 بومعنائی تفهیم ایچون بر مثال آخره شروع ایدوب بیوررلر * مثنوی * کر تو صد سبب و صد آبی بشمیری *
 صد غماتیک شود چون بشمیری * اگر سن ظاهرده بوزالم او بوزایوایی صایه سن متعدد اولور چونکم صقه سن
 ذکر اولنلر بوزالمز جیعا بر اولور * مثنوی * در معانی قسمت و اعداد نیست * در معانی تجزیه و افراد نیست *
 معاینده قسمت و اعداد بوقدر معاینده جزو و قیلق و هر شی فرد افراد اولوق بوقدر یک که عالم معانی و حقایقده
 هر شی متحدلر در معایندن مراد مرتبه و وحدت و مرتبه الوهیتدر که انده خدادن غیری بوقدر * مثنوی *
 اتحاد یار با یاران خوشست * پای معنی کبر صورت سرکشست * بارک یار الله اتحادی خوشدر معنی
 یاغنی طوت صورت سرکشدر یعنی موجب تفرقه اولان صورتی ترک ایت و معنی یاغک طوت تا اتحاد حقیقی به
 واصل اوله سن و وحدت مطلقه سرق بوله سن اگر صورتی نظر ایدر سنک مغایرت و اختلافدن قورتلر سن * مثنوی *
 صورت سرکش کدازان کن برنج * تابیینی زیرا و وحدت چو کنج * سرکش اولان صورتی رنجله اریجی ایل
 یعنی معنی عالمندن باش چکی و قلبه تفرقه و دغدغه و بریجی صورتی طاعت و ریاضتله اریجی ایل شول مرتبه به
 دککه مقتضیات صورت و لوازم طبیعتدن خلاص اوله سن حتی اول صورتک تختنده وحدت مطلقه بی کنج کبی
 کوره سن چونکم اول وحدت کتبخه ابره سن غنی اوله سن و تشویش و دغدغه اختلاف و کثرتدن قورتلوب
 صفا بوله سن * مثنوی * ورتونکدازی عنایتی او * خود کدازدای دلم مولای او * واکرای اسیر صورت سن
 تسکی ریاضتله اریجه سن اول اللهک عنایتلری خود ایدر و انک مقتضیات محو و نایاب ایلر ای فلان کسه بتم
 کوکام انک بنده سیدر ای حرف نداد در منادی محذوفدر که اول اسیر صورت اولان کسه لردن بریدر مولانا بونده بنده
 معناسنه در بویته حضرت مولانا قدس سره العز بر قرب الهی به وصول ایکی وجهه اوزره اولدیغنه اشارت بیوررلر که
 بریسی کسی و بریسی و هی اوله کسی اولدر که ادای فرایض و نوافل ایل مقتضای صورتدن سالک خلاص اولوب انک
 نتیجه سنده قرب نوافل و یا قرب فرایض ظهوره کله و هی اولدر که سالک طاعت و ریاضتله مقتضیات طبیعتدن
 قهارزه قادر اوله میوب و کنج وحدتی بوله میوب عاجز و فقیر فالد قدع عنایات الهیه دن بر عنایت و تقلینک عملنه موازی
 اولان جذبات رحمانیه دن بر جذبه اول سالکه ابریشوب انی صورت قیدندن قورتلوب کتد و لکندن محو و فانی ایلدوب
 کنج وحدته ایصال ایلر (مثنوی) او نماید هم بداهت خویش را * او بدوزد خرقة درویش را * اول الله کمال لطفندن هم
 کوکل کوزلر نه کوستر کندوبی و تجلی قیالور قلوبه و دیده قلوب عشاق آنی مشاهده قیالور (کما قال الشیخ عبدالله
 محمد بن العزیز رقیه الله بالقلب الصافی جائزۃ کما قال عمر رضی الله عنه رای قلبی ربی و قال علی کرم الله وجهه لا عبد ربنا
 لم اره) اول خدادیکر خارجتدن باره باره اولان درویشک قلبی خرقة سنی که جابر المکسور اولوق انک صفتدر خرقة
 قلبدن استعاره و دیکمک انک انکساری در ست ایتمکدن عبارت اولور * مثنوی * منبسط بودیم و یک جوهر همه *
 بی سروبی بایدیم ان سر همه * دو کلیم بر جوهر منبسط ایلک جمله من اول طرفه بی سروبی بایدیم یعنی جیعا جمله منک

اولان استعداد و فهم درستدر یعنی ای سالت سنگه و حدت وجود نکته لایحه استعداد و فهم صائب طوغمه سن
 کرد که انک استماع و تعلمه اقدام ایتمه سن زیرا فاما استعداد سن پس بعد حصول الاستعداد بونکته لری او کرمکه
 اقدام قبل سن زیرا فاما استعداد اولان سالک کتدین و اعتقادنه بونکته لر عین ضرر و عظیم خطر در پس کرد که بونکته لری
 استماع ایلمکدن کیر و کیده سن و توحید و طاعتله تحصیل استعداد اید سن و بونی سویلین عارفه مقارن کاسک سا
 ضرر و بر منته که تیغ تیزه سیری اولان کسه فار شو کاسه ضرر و بر مدیکی کبی (مثنوی) پیش این الماس بی اسپرمیا *
 کز بریدن تیغ را بود حیا * محصل کلام بوالماس تیغک او کته که مراد سر و حید در سپر سز کله یعنی استعداد سز بلکه
 استاد سز و ارشاد سز بونک فهم و ادرا کته اقدام قبله زیرا که تیغ تیزه کسه کمکدن حیا اولمز یعنی تیغ کبی اولان نکات توحید
 سالک پای اعتقادنی قطع ایلمکدن استحقاق قبل از پس ~~کر کرد~~ کما حسن چنه مر به سنده اولان بر استاد اله
 کتوره سن و انک ارشاد و تربیه سیله کنذیکی مرتبه استعداد به توره سن بعده اولیا انک نکاتی و حقیقت آمیز اولان کلماتنی
 تعلمه سعی و اقدام ایلمه سن (مثنوی) زین سبب من تیغ کردم در غلاف) تا که کز خوانی نخواهد برخلاف * بوسیدن
 بن تیغی غلاف ایچره ایلمدم بومصرع بیت اولک مصرع نایسنه علت اولور و بویته حضرت خداوند کار حضرت
 مشویده اولان کلام لری پوشیده سو بلرینه وجه و علت نه اید و ککنه اشارت بیورر تقدیر معنی چونکم بونیغه
 کسه کمکدن حیا اولمز یعنی مقرر اولدیه بوسیدن بن تیغ نکاتی غلاف اصطلاحات و امثال ایچره وضع ایلمدم
 تا کم بر ~~کر~~ خوان آنی خلاف مراد اوزر و ارقومیه و اعتقادنه ضرر و بر طاعت و عباداتدن و اداب طریقتدن
 بی بهره قالمیه پس بومعارف و اسرارک بیانندن رجوع ایدوب و اول امر انک قصه سنک یساته شروع قیلوب بیورر لر
 مثنوی * آمدم اندر قنای داستان * و ز وفاداری جمیع راستان * بر داستانک نه تمام لغنه کلدل راستار جمعینک
 وفادار لغندن اولان داستان کلدل بومصرع اوله قید اولور سه معنی بویله دیمک اولور و جا زدر که ما بعد نده اولان بویته
 می هون اوله پس تقدیر کلام بویله دیمک اولور که بزینه داستانک تمام اولسنه کلدل راستار جمعی وفادار لغندن (مثنوی
 کز پس این پیشوایر خاستند * بر مقامش نایب میخواستند * که بوفات ایدن پیشوایر انصکره فالقیدیلر اول پیشوا
 و مقتدا انک بر نه بر نائب استدیلر * منازعت کردن امر ادرولی عهدی و تیغ کشیدن بر همه کرم (مثنوی) یک امیری
 زان امیران پیش رفت * پیش ان قوم وفاتدیش رفت * اول امیر لر دن بری ایلر و کتدی اول وفادار قومک او کته کتدی
 (مثنوی) گفت اینک نائب آن مردمن * نائب عیسی منم اندر ز من * اول امیر دیدی اشته بن اول مر دل نایبیم زمانده
 عیساتک نایب بنم هر وارث نبی اولان ولینک نائب و خلیفه سی معنا اول نبینک نایب اولدینی مقرر در بواجلدن زمانه ده
 نائب عیسی علیه السلام بنم دیدی * مثنوی * اینک این طومار برهان منست * کین نیابت بعد از او آن منست *
 اشته بو طومار بنم حجت و برهانمدر که اول وزیرک بکا و بر دیک طومار در که بونیابت اندنصکره بنم ایچو تدر و بکا
 مخصوصدر (مثنوی) ان امیر دیگر آمد از کین * دعوی او در خلافت بد همین * اول بر غیری امیر دخی بوصول کلدی
 انک دخی دعواسی خلافتده هم بوایدی * مثنوی * از بغل اونیز طوماری نمود * تا برآمد هر دورا خشم جهود *
 قوا لغندن اودخی بر طومار کوستردی تا ایکسینه بیل جهود خشمی کلدی یعنی زیاده غضبناک اولدیلر (مثنوی)
 ان امیران ذکر یک قطار * بر کشیده تیغهای آبدار * و اول غیری امیر لر بر قطار اولوب یعنی بری برینک
 آردنجه آبدار و تیز تیغلر چکمشر نیابت و خلافت دعوا سندن اوتری (مثنوی) هر یکی رایتع و طوماری بدست
 * در هم افتادند چون بیلان مست * هر برینک الله تیغ و بر طومار مست قیلر کبی بری بر نه دوشدیلر یعنی جنگ
 ایلدیلر (مثنوی) صد هزاران مرد ترسا کشته شد * تاز سرهای بریده پشته شد * اول جنگ و غوغا ده نیجه یوزینک
 مرد ترساده لشم اولدی حتی کسلس باشلردن پشته اولدی (مثنوی) خون روان شد همچو سیل از چپ و راست *
 گوه کوه اندر هوا زین کرد خاست (چپ و راستدن فان سیل کبی روان اولدی بوجنگدن طاع کبی هوا ده غبار فلقدی
 و هوا کرد دورتله طولدی * مثنوی * تخمهای قتها کو کشته بود * افترهای ایشان کشته بود *
 قته لر تخم لری که اول وزیرا کش ایدی انلرک باشلرینک آفتی اولش ایدی یعنی انک مقدما زراعت ایلدیک قته لر
 تخمک محصول امر انک و انلرک توابعینک باشلرینه آفت و بلا اولش و بونلری عاقبت جنگ و هلاک پراکش ایدی
 * مثنوی * جوزها بشکست زان کان مغز داشت * بعد کشتن روح پاک نغز داشت * انلرک جسدی فی المثل کویا
 جوز لر کبی ایدی جوز لر صندی و اول کسه که مغز طوتدی یعنی نور ایمان و یا خود قلب بر عرفان طوتدی بعد الهلاک
 لطیف و پاک روح طوتدی * مثنوی * کشتن و مردن که بر نقش تنست * چون انار و سیب را بشکستنت * اولک
 و مقتول اولن که تن نقش اوزره واقعدر فی المثل انار و سیب صحت کیدر یعنی نار و سیب وجودی صمغه درونلرینک

حالی ظهوره کلور و کیفیات و چاشنیهای معلوم اولور کذلک ابدان آدمی مستند قد نصکره احوال بابلنه سی ظهوره کلور
 و درون تن اسرارای عیان اولور (منشوی) آنکه شیرینست باشد ناردانک * و آنکه بوسیدست نبود غیر بانک (اول نسنه که
 شیرین و لذیذ در او ناردانک اولدی یعنی اول روح که شیرین و لطیف در ناردانک کبی مقبول اولدی و شول کسیه که
 ایچروسی جور عیشدر ولیدن خالی اولمشه در بانک کدن غیری اولدی یعنی آنک انجیق صداسی اولدی * منشوی * آنچه
 بامعنیست خود پیدا شود * و آنکه بوسیدست اورسوا شود * اول نسنه که معنی ایلده در بعد هلاله البدن خود او پیدا
 و ظاهر اولور و اول نسنه که جور عیشدر اول رسوا اولور * منشوی * و رو معنی گوش ای صورت پرست * زانکه معنی
 بر سر صورت پرست (ای صورت پرست پوری معنایه چالش زیر که معنی صورت باشی اوزره قناد در یعنی معنی که ایمان
 و عرفان و ایقاندر صورت باشی اوزره بومعنی پر دولت هماد که موجب سعادت و مستلزم دولت و عنایتدر تنه کم
 عوام ناس قنده پر همابر کسیه نک باشی اوزره سایه صالیه موجب دولت و سعادت در اما خواص اولیا قنده صورت
 باشی اوزره پر معنی موجب دولت و سعادت در یعنی دولت ابدیه و سعادت سرمدیه استرسلک طالب معنی اولکه معنی
 صورت باشی اوزره پر همابر کسیه در دیک اولور بردن مراد پر همابر اولیوب مطلق قناد معنایه اولوب قوت و قدرت
 معنایه استعاره اولسه و سره طرف معنایه ویریلوب معنی بویه اولور سه دخی جائز در پوری ای صورت پرست
 معنایه سعی ایلده زیرا که معنی صورت طرفی اوزره قوت و قدرت در یعنی قوش قنادی ایلده نیجه پرواز ایلر سه صورت انسانی
 دخی آشیانه حقیقته پر معنی ایلده پرواز ایلدوب و اصل اولور پس طالب معنی اولنلر جابندن تحصیل معنایه طریق ندر
 و آنک حصولی نیجه میسر اولور دیک لازم کلدی انلره جواب طریق بقیله بیوررلر (منشوی) همنشین اهل معنی باش تا *
 هم عطایابی و هم باشی فتا * اهل معنایک همنشین و مصاحبی اول تا انلردن هم عطایا بولسن و هم فنی اوله سن یعنی
 صاحب قنوت ایمان و عرفانه تازه و طری معنی بر جوان عالیشان اوله سن (منشوی) جان بی معنی درین تن بی خلاف
 هست همچون تیغ چوپین در غلاف (تا غلاف اندر بود باقیست) چون برون شد سوختن را التست (معنایه سزجان
 بوتده خلاف و شکسز غلاف ایچنده آماجدن اولان قلیج کیسدر که باقیقدن غیری کاره برامز تیغ چوپین مادام که غلاف
 ایچره اوله قیتملور در تیغ آهنین اولوق قیاسیله چونکم غلافندن طشره اولدی و آنک حالی ظهوره کلدی یا قیچون آلتدر
 * منشوی * تیغ چوپین را مبردر کارزار * بنکر اول تانه کردد کارزار * جنگ وقتاله تیغ چوپینی ایلتمه جنگ
 وقتاله کتزدن اول نظر ایلده تا که ایشک فغان و زار اولیه یعنی ای لای اولمیان و درونی ذوق عرفان و ایشاندن
 بی بهره قلان کسیه تیغ چوپین کبی اولان روح بی معنای قیامت کارزارینه ایلتمه اول بود نیاده اول روح که نظر ایلده کور که
 تیغ چوپین کبی بی معنایمیدر و یا تیغ آهنین کبی بر جوهر و بامعنا میسر تا حین معرکه ده ایشک زار اولیه کرکدر که
 روح کبی بود نیاده نیجه کره امتحان و اختبار ایلیمه سن تا آنک بامعنی اولمسی سکا حق الیقین ظهوره کله بجز دظن و کماله
 آتی بامعنی زعم اتمه و آخرت جابنه اول زعمله کتمه تا اول محله ایشک زاری اولیه و باشکه بلا کلیه * منشوی * کر بود
 چوپین برود بیکر طلب * و برود الماس ینش آباطرب * بود نیاده روح که نظر ایلده کر چوپین منابه سنده ایلر پوری
 غیر بسنی طلب ایلده یعنی چوپین بوسیده کبی اولان روحی ترک ایلدوب ماتد تیغ الماس بر روح صاحب فتوح طلب ایلده
 و اگر الماس اوله ذوق و طربله ایلر و کل (منشوی) تیغ در زرادخانه اولیاست * دیدن ایشان شمارا کییاست * تیغ معنی
 و شمشیر حب و ولا اولیا نیک جبه خانه قلبلرنده در تیغ باطنی اولمیان و شمشیر ایقان و عرفانی کردن جائه قلاده قیلیمیان
 کسیه زه کرکدر تنه جان و جنائی انلره و یروب تیغ عرفان و ایقانی انلردن اله و انلری بولا و یله و کوره زیر انلری کورمک
 ای طالب لیسزله کبریت انجروا کسیر اعظم در نعم کلید کنج دولت دیدن ارباب ولایت و کیمیای سعادت خدمت اصحاب
 کرامت در ولیکن هر طالب ایلک بونلری کورمکه لیاقتی یوقدر با خصوصیکه بونلره متشبه مقلد قتی چوقدر پس طلبده
 زیاده صدق کرکدر که بونلر رؤیتی میسر اوله * منشوی * جمله دانا یان همین گفته همین * هست دانا رجه للعالمین *
 جمیع دانا روعا عالم ینالر همین بونی دیمشدر همین که وارث نبی اولان دانا و عارف ینا عالملا ایچون رجندر اصل دانا و وارث
 انبیا اولان علما بالله در که خلیفه مصطفی و خلفاء جمیع انبیا اوله کما قال علیه السلام العلماء خلفاء الانبیاء و ورثتی
 اوورثه الانبیاء پس (وما ارسلناک الا رجه للعالمین) ایق که اول حضر تنک شان شریفنده نازلدر پس اکا وارث اولان کامل
 دخی عالمدر رحمت اولور (می) کراناری می خری خندان بجز * تاده دهنده زدانه او خبر * اگر ای طالب برانارالورسلک
 خنده ایلیمی یعنی شق اولوب در و تنده اولان دانه لری ظاهر قلمی انارال تا خنده آنک دانه سندن خبر ویره اناردن
 عی اعلی طریق الاستعاره التمثیلیه عارف بالله که وجودیدر خنده دن مر ادها نکشا و معنی نما اولدینی حالتدر
 و دانه سندن مر ادا سرار روحی و عقاید و افکار قلبیه در پس بیوررلر که ای طالب اولیا کرانار صفت بریار خدای خریدار

اوله سن دهانکشا ومعنی نما اولان مخزن دردانه اسراری آل که تا آنک انبساط و تکلمی اسرار دانه لرندن وعقیده سی
 خانه لرندن خبر ویره زینهار شول اناری آله که مستور اوله و درون احوالی نامعلوم اوله تا صکره مغبون اولیه سن
 و مخدول قالمیه سن (مثنوی) ای مبارک خنده اش کو از دهان * می نماید دل چو در از درج جان * یعنی ای مبارک
 شول نازک خنده سی که یعنی شول عارف بر اسرارک دهانکشا ومعنی نما اولسی که اول عارف دهانندن کو ستره درج
 جانندن در کبی سر دانی تا گفتار بپروشدن اسرار درونی اشکار قیله و طالع لایرا کاشکار اوله (مثنوی) نام مبارک خنده آن
 لاله بود * کرده ان اوسیا هی دل نمود * نام مبارک خنده اول لاله نک خنده سی اولدیکه آنک دهاننده خباثتک
 سیاهلغی کورندی لاله دن مراد شول مدعیدر که آنک کلامندن سواد و قسوت قلبی و جهل و ظلمت درونی منقهم اولور
 و ظهوره کلور (مثنوی) * نار خندان با غرا خندان کند * صحبت مر دانت از مر دان کند * نار خندان یعنی منشق
 اولوب دعا نکشا و دانه نما اولان اناری باغی خندان و شادان ایلر زینت باغ اولدییی جهتندن کذلک نار خندان باغ جنانی
 خندان ایلر و کذلک صحبت مر دان الهی سنی مر داندن ایلر بر صحبتک مؤثره اولسی محقق و هر شیء مقارنتک حکمی
 اخذ ایلر دید کبری مصدق در مصاحبت اولیا مصاحبت خدایه موصوله و خدمت اصفیا قربت مولایه وسیله اید و کی بین
 العرفا معهود و موثوقدر (کما قال ابو بکر طهستانی احبوا الله فان لم تطبقوا فاحبوا مع من یحب الله اتوصلکم
 بر که صحبت الی محبة الله تعالی (یت) از در اهل دلان دور مشوای طالب * هر که دور نیست ازین در بخت از نزدیکست
 مثنوی * کز تو سنک خیره و مر مر شوی * چون بصاحب دل رسی کو هر شوی * ای نامستعد اولان و عدم قابلیتیه
 اعتراف قبیلان کسه فرضی اگر سن قتی طاش و مر مر اوله سن چونکم صاحب دله ایریشه سن کو هر اولور سن زیرا
 اصحاب دلدن اولان اولیا نک نظر لری کی یاد را تکرار نظر کسیر تأثیر لری طالبک مس کبی اولان وجود حقیرنی زرخا لاص
 صکی عالیقدر و عزت و شرفه صاحب صدر ایمر (مثنوی) مهر پا کان در میان جان نشان * دل مده الایمهر
 دلدوشان * ای طالب یا کلرک محبتنی جاتک ایچنده دیک یعنی جان دل کی اتلرک محبتیه مقام ایت کو کل قومه
 الادخلو شلرک محبتیه قو (مثنوی) کوی نو میدی مر و امید هاست * سوی تاریکی مر و خورشید هاست * نو میدلک
 محله سنه کچه ز بر امید لر وارد یعنی مأیوس و نا امید اوله که حضرت رجاءک طالب اولر ایچون الطاف خفیه سی
 وارد قرانلق جانبیه کچه خورشید لر وارد یعنی ظلمت یأس و دورت حرمان جانبیه توجه ایتمه که آسمان و لایتنک
 آفتاب لری وارد که اتلر نور کاملر له طالع لری ظلمت درونی از اله ایدر لر * مثنوی * دل ترادر کوی اهل دل کشد * تن
 ترادر حبس آب و کل کشد * کو کل سنی اهل دل محله سنه چکر تن سنی آب و کل حبس سنه چکر اکر دله تابع اولور سنک
 اصحاب دله مقارنت ایلر کله دولت ابدی و سعادت سرمدی بولور سن و اگر تن حکمنه اویار سنک آب و کل زنداننده
 ذلیل و حقیر فالور سن (مثنوی) هین غدای دل بده از همدلی * رو بچو اقبال را از سقبلی * اگام اول بر همدلن کو کل
 غدا سنی و بر پوری دولت و اقبالی بر مقبلدن استه یعنی بر صاحب اقبال اولان اهل کالدن اقبال حقیقی بی طالب اول
 و قلب و روح که آنک معارف و اسرار لرندن غدا و بر دینک اولور (تعظیم نعت مصطفی علیه السلام که مذکور بود
 در انجیل) حضرت ملک جلیل اثنا انجیلده حضرت نبی جلیل بعض صفات علیه سنی بیان ایلش ابدی نصرا یانندن
 بر طائفه انجیلک قرآنی وقتنده حضرت رسولک انجیلده مذکور اولان نعت شریفه تعظیم و تبجیل ایلر لردی
 اول حضرتک نام شریفی بر کاتیله و آنک نعتیه تعظیم و تبجیل ایلر کبری سیبیه هلاله صوری و معنویدن حق تعالی
 انلر خلاص و نجات میسر ایلدی نه کم بونلرک حالی و تعظیم ایلر کبری واسطه ایلر بولر قلمی مر تبه نک نتیجه و مآلنی
 نظمه کتورب سور لر * مثنوی * بود در انجیل نام مصطفی * ان سر یغمبران بحر صفای * مصطفی علیه السلام
 نام شریفی انجیلده و اریدی اول یغمبر لرک سروری صفایمیر سنک نامی و اریدی * مثنوی * بود در کرحلیها و شکل او
 بود کز غزو و صوم واکل او * اول رسولک شکلر سنک و حلیه لر سنک ذکر و اریدی حلیه زینت معناسنه در اما بونده
 شکل ظاهرا وزره مشاهده اولسان صفاتندن عبارت اولور انجیلده آنک غزاستک و صوممنک واکل و شر بنک ذکر و
 و اریدی * مثنوی * طائفه نصرا یان بر ثواب * چون رسیدندی بدان نام و خطاب * نصرا یلرک بر طائفه سی
 نو ایدن اوتری چونکم اول نام شریفه و خطاب لطیفه ایریشور لردی یعنی اوقوبوب لسم شریفه لری نه و اوصاف لطیفه لری نه
 کاسه لر (مثنوی) بوسه دادندی بران نام شریف * رو نم ایدندی بدان وصف لطیف * اول نام شریفه بوسه و بر لردی
 یعنی او بر لردی اول لطیف و صف اوزره و زور لردی و بوسه و بر لردی یعنی آنی تعظیم اوزر لری نه سور لردی * مثنوی
 اندرین قتنسه که گفتیم ان گروه * اعم از قتنه بدند و از شکوه * بوقتنه ده که بن دیدم یعنی وزیرک قتنه سنده امر آنک
 قتالنده و جهلانک مقتول اولاننده که بوقتنه و قتالی مقدماد کرایلدم اول تعظیم نام مصطفی علیه السلام ایلن کره

قتنه دن وشکوه دن * منثوی * امین از سر امیران وزیر * در شاه نام احمد مستعبر * امیر لک وزیر لک شدند
 امین و سالم احمد لک نام شریفی پناهنده مستعبر اولد باریعی امان بولبی و محفوظ اولیبی اولد باریعی هلاک اولد دن
 و آخرتده جهنمه کر مکدن نجات بولد باریعی و نصاری فرقه لریک ایچنده بر فرقه ناجیه وارد کره انلردخی فرقه ناجیه
 اسلامییه کبی دیناده قهر الهی ایه هلاک اولر لرو آخرتده دخی ناره دخول قیلر زنته کم بو حدیث شریف بو مضمونی مؤید
 اولور بو معنایه شهادت قیلور (قال علیه السلام افترقت اليهود فی روایه آخری تفرقت اليهود علی احدی و سبعین فرقه
 کلهم فی النار الا واحده منهم) نصاری قومک تفرقه سبه سبب ابتدا بوذ کراولتان بولیس نام وزیر اولشدر که بونلری
 دوازدده طومار سیبیلله اولاون ایکی فرقه قیلندر بعده بو اون ایکی فرقه یتیم بر فرقه اولشدر بونلرک کلیسیا اگر
 یهودی واکر نصارادن اهل ضلالت و اصحاب غوایتدر دیناده قهرله هلاک اولق و آخرتده ناره دخول قیلق
 مقرر درالونلردن شول بر فرقه لرد کل که تورییه و انجیلده حضرت مصطفایک نام شریفی و نعت اطیفک کوروب تعظیم
 ابتدا بیلر و انک نبوتی و شرعی مصدق اولد باریته کم نصارادن بو گروه ناجی اول حضرتک نام شریفی قنه تعظیم
 و نعت لطیفه تکریم ابلده کلری سیبیلله کندی زمانلرنده اولان قن و هلاک کندن امین اولد بیلر و نیجه دولت صوری
 و معنوی به وصول بولد باریته کم یوررلر * منثوی * نسل ایشان نیز هم بسیار شد * بورا احمد ناصر آمد باریشد * انلرک
 نسلی دخی بسیار اولدی احمد لک توری بونلره ناصر کلدی بار اولدی * منثوی * وان گروه دیگر از نصرائیان * نام احمد
 داشتندی مستهان * و نصرائیلردن او بر غیر طایفه احمد لک نام شریفی خوار و مستهان طور لر دی * منثوی *
 مستهان و خوار کشتند از قن * از وزیر شوم رای و شوم قن) اول طایفه قنه لردن که انلره واقع اولدی خوار و مستهان
 اولد بیلر شوم قنلو و شوم رایلو وزیردن یعنی رأیی شوم زنی نامبارک اولان وزیرک قنه و فسادندن خوار و مستهان
 اولد بیلر (منثوی) هم محبط دینشان و حکمشان * از بی طومارهای کریسان * هم انلرک دینی و انلرک حکمی
 محبط و منوش اولدی نام شروع و کریسان طومار لردن اوتری * منثوی * نام احمد انجین باری کشت * تا که نورش
 چون نکهداری کند * حضرت احمد لک نام شریفی بونک کبی معاونت و بار بیک ایلر تا کم اول حضرتک نور شریفی
 نه گونه * که دار و حافظلق ایلر بوندن قیاس ایه * منثوی * نام احمد چون حصاری شد حصین * تاجیه باشد
 ذات ان روح امین * حضرت احمد لک نام شریفی چونکم محکم و قوی بر حصار اولدی که اکامع التعظیم تحصن ایلدر
 قن و محن صوری و معنوی نجات بولدی اول روح الامیشک ذات شریفی تانه من تبه حصن حصین اوله بوندن
 فهم ایه * منثوی * بعد ازین خونریز درمان ناپذیر * اندر افتاد از بسلاهی آن وزیر * بودرمان قبول ایلدین
 خونریز در نصکره یعنی چاره و علاج قبول اینقان دو کبی شاه جهود و نصکره که اول وزیر بر ترزیرک بلا و مکرندن
 طریق مستقیمدن آشغه دوشدی بو یتیمک مستعنه صحیح سکوت افاده ایلدین نتیجه سی بعد ایلان اولان یتدر
 (حکایت آن پادشاه جهود دیگر که در هلاک دین عیسی علیه السلام سعی نمود * منثوی * یک شه دیگر
 ز نسل ان جهود * در هلاک قوم عیسی رو نمود * اول جهود شاهنک نسلندن بر شاه دخی عیسی پیغمبرک
 قومک هلاکته یوز کوستردی یعنی اولکی شاه کبی بوشاه دخی قوم نصاری هلاک ایتمک توجیه ابتدا (منثوی)
 ککر خبر خواهی ازین دیگر خروج * سوره برخوان و السماء ذات البروج * و السماء ذات البروج اون ایکی برج
 صاحبی اولان سما حقیقون (والبوم الموعود) دخی قیامت کونی حقیقون (و شاهد و مشهود) اهل تفسیر شاهد
 و مشهوده حق معنی و بر مشلدر شاهدندن مراد حضرت محمد صلی الله علیه و سلم اوله و مشهوددن مراد امتی اوله
 و یا شاهد امت محمد و مشهود ام سالفه و یا خود شاهد الله تعالی و مشهود خلایق و یا شاهد کراما کاتین و مشهود
 بنی آدم الی غیر النهایه معنی و بر مشلدر اما اهل تحقیق شاهدندن مراد وحدت ذاتی عین جمعه مشاهده قیلان کسدر
 و مشهود ذات احدیتدر دیمشدر و تکیلری تعظیم ایچون در تقدیر کلام دخی شول مشاهده ذات حقیقی ایدن عارف
 حقیقون که آنک قدر عظیم اللهدن غیر ادرک ایدمن و مشهود اولان ذات واجب الوجود حقیقون انک
 عظمت کبریا سته عقول و افهام طاقت کتوره من (قتل اصحاب الاخدود) جواب قسمدر لقد تقدیر ایتمکله
 یعنی اشیاء مذکوره حقیقون لقد لعن قوم قریش کاللعن و قتل اصحاب الاخدود یعنی تحقیق ملعون و مقتول اولدی
 اصحاب اخدود و انددد الشق العظیم فی الارض اخدود برده اولان شقوقه دیرلر (النار) بدل اشتعال راخدوددن یعنی
 قتل اولدی اصحاب نار (ذات الوقود) صفتیدر نار لیه یعنی اوله نار که لهب و اشتعال صاحبیدر (اذهم علیها قعود
 اذ نظریه در قتل نک ای قتل حین احرقوا بالنار هم بو کفار علیها نارک حوالیسنده قعود جالس اولد بیلر کسیر اوزره و هم
 بو کفار اخدود (علی ما یفعلون بالؤمنین) مؤمنلره عذاب لردن و احرادن اشلد کلری شیشه شم و حاضران و مشاهده

کان ایدیلرس حضرت خداوند کار اصحاب اخذ و دلحالتی بو محله میان ایدوب بیورر را کر بو غیر خروجدن خبر
 استرایسک یعنی ذونواس یعنی نام شاه جهودک خروجک خبر فی طلب ایلرایسک (والسما اذات البروج) سوره سنی اوقو
 یعنی بوسوره ده بوشاهک قصه سنه اشارت وارد در که قصه سی مشهور و اکثر تفاسیرده مسطور در (منوی) سنت بد
 کز شه اول براد * این شه دیگر قدم بروی نهاده * شاه اولدن سنت سینه که طوغدی بوغیری شاه هم انک اوزرینه قدم
 قودی * منوی * هر که او نهاده ناخوش سفتی * سوی اوقورین رود هر ساعتی * هر شول کسه که اول بر ناخوش
 سنت قودی و بر بدعت و قبیح طریقت احداث ایستی هر بر ساعتده آنک جاتنه نفرین و لغت کیدرنته کم بو حدیث
 شریف بو معنایه دلالت ایدر (قال علیه السلام من سن سنة حسنة فله اجرها و اجر من عمل بها من سن سنة سيئة
 فله جزاؤها و جزا من عمل بها * منوی * نیکوان رفتند و سفتها بماند * و زلیمان ظلم و لغتها بماند * اولر
 بو عالم دن کتدیلر و انلردن لطیف خصلتله قالدی و لثیم و ذمیم اولان ادا نادن ظلم و لغتله قالدی * منوی * تاقیامت
 هر که جنس آن بدن * در وجود آید بود رویش بدن * قیامتده دکن هر کیم اول بد لک جنسی وجوده کله انک میل
 و بوجهی انلره اولور الجنس الی الجنس میل دینشدر * منوی * رنر کست این آب شیرین و آب شور * در خلایق
 می رود تا نفخ صور * بو طنلو صور و آجی صور طمر طمر در که ابکیسی بری برینه مختلط اولمز خلایق ما بیننده نفخ صور
 دکن کیدر آب شیریندن مراد اخلاق حمیده و اوصاف حسنه و طاعت و عدالت و علم و حکمت و بونلر امثالی خصلتدر
 و آب شور دن مراد اخلاق ذمیجه و اوصاف سیئه و افعال ردیه و ظلم و معصیت و جهل و غفلتدر و بونلر امثالی قباحتدر
 * منوی * نیکوانرا هست میراث از خوشاب * المجه میرا نست اورثنا الکتاب * سوره فاطرده بو آیتدن مقتبسدر
 ته کم بیورر (ثم اورثنا) اند نصکره بر اعطا ایلدک یا محمد (الکتاب) قرآن عظیمی بعد الوحی (الذین اصطفینا من عبادنا)
 شول قوللر مه که سنک امتکدن بر انلری کزیده و اصطفا ایلدک (فهم ظالم لنفسه) پس بونلردن بعضی ظالم لنفسه در
 (و منهم مقتصد) و بونلردن بعضی خیرات و سیئات ما بیننده متوسطدر (و منهم سابق بالخیرات) و بونلردن
 بعضی سابق بالخیرات در (قال المحققون الظالم المقلد والمقتصد المحقق والسابق الواصل و روی عن النبی کلهم
 فی الجنة) معنای بیت نیکولره و خوش خولر میراث خوشایدن اولدی اول نه میراندن * اورثنا الکتابدیر یعنی نیکولره آب
 خوشدن اولان میراث نه میراندن در رسک خدای تعالی عبادندن بر کزیده * ایدیکی بنده ثرینه کتاب کریمی و قرآن عظیمی
 میراث و بر مسیدر که حضرت قرآن اوصاف هر سلین و اخلاق سلف صالحین بونلردن ماعدانجه عجا ئب
 و غرائبی جامع بر کتاب مبین در که حق تعالی حضرت تری امت * بددن بواج طائفه * بو خوشاب ککی اولان کتاب
 مستطابی میراث قیلشدر * منوی * شد نیاز طالبان ارشکری * شعلها از کر * هر میخامبری * اگر فکر و نظر
 ایلرسک طالب حق اولنلر نیاز و احتیاجی بیغمبرلک کوهرنده شعله لر اولدی و حق تعالی بیغمبره منسوب اولان
 شعله لر دن طالبلره نیاز و تضرعی میراث قیلدی * منوی * شعلها با کوهران گردان بود * شعله ان جانب رود هم
 کان بود * شعله لر کوهرلره دونی اولور زیرا کوهر اصل و شعله انک فرعیدر و فرع اصله تابعدر کذلک نیاز طالبانکه
 شعله کوهران کیدر بیغمبره منسوب اولان نور نبوته تابع و انک اطرافنی طائفدر شعله اول جانبیه کیدر هم معدن
 اولور که انک معدنی جوهر در بونده مراد نور نبویدر که طالبلرک شعله نیازی و پر نور و سازنی اصل و معدنی اولان
 نور نبوی به عائد اولور دیکدر بو معنایی توضیح ایچون خانه لوده عاریتی اولان نور شمسی تمثیل ایدوب بیورر * منوی *
 نور روزن کرد خانه می دود * زانکه خور بر جی بر جی می رود * مثلاً روزنک نوری خانه انک اطرافنه دیر یعنی روزنده اولان
 آفتابک نوری خانه انک حوالیسنی دور یا یزیرا که آفتاب بر جیدن بر ججه کیدر چونک آفتاب بر جیدن بر ججه کیده
 و بر جیدن بر ججه حرکت ایدم انک نوری دخی اکابیعیت ایلر حرکت ایلر زیرا آفتابک نوری آفتابدن جدا اولمز و کذلک شعله لر
 جوهر لر دن جدا اولمز پس انوار دل طالبان دخی انلرک خانه قلیبده * و ایلر آفتاب نبوته تابعدر که اندن جدا اولمز
 و بو خانه قلوبده اولان نورلرک حرکت و دوری آفتاب نبونک و حقیقت محمدینک مقتضاسنه کوره در که طالبان الهی
 ایلر حقیقت محمدینک ما بیننده من حیث المعنی اتصال وارد در که انک خاصیتی و حکمی بونلرک باطننده مؤثر اولور و بونلرک
 باطنی دخی انک خاصیت و حکمیه منصف و متأثر اولور پس آفتاب حقیقت محمدینک من حیث المعنی قلوب طالبینده
 متأثر ایلدیکنه انجم ظاهره انک وجود اناسده تأثیر ایلدیکنی مثال ابراد ایدوب بیورر * منوی * هر که با اختران
 یوستکدست * مر و را با اختر خود هم تکدست * مثلاً هر کجک که بر کوکب ایلر اتصال و مناسبتی وارد اول کسه به
 کندی اختر یله یله یلکک وارد یعنی کوکبک خاصیتی اول کسه ده ظاهر اولور و اول کسه انک خاصیت و حکمیه متأثر
 و منفعل اولور * منوی * طالعش کر زهره باشد در طرب * میل کلی دارد و عشق و طلب * اول کسه انک طالعی اگر

زهره اوله طریقه اول کسه میل کلی و عشق و طلب طو تار یعنی عیش و طرب ایلمکه کلیله میل و محبت و طرب ایلم
 * مثنوی * و بود من یحیی مخور بر خو * جنگ و بهتان و خصومت جوید او * واکر من یحیی منسوب خوریز
 خوبلور کسه اوله اول کسه جنگ و بهتان و خصومت است که انک طالعنک مقتضای بود و روقس علی هذا خواص
 سائر الکواکب پس کواکب صورتک تأثیر بی نور قاج بیتله تفسیر ایندکد نصکره کواکب معنوی نیک تحقیقنه
 شروع ایدوب بیوردر * مثنوی * اخترانست از و رای اختران * کاحترق و نفس نبود اندران * بو اختران ظاهره نیک
 و راستند فلک ذات الهی ده اخترل و اردر که اول اخترل زوال و نفوس اولمز بو اخترل دن مر ادا و صفات الهیه در
 و تأثیراتی مستقلا کاسناد ایلینلر کافر اولدیلر اما بو اخترلر اسناد ایلینلر مؤمن و عارف اولدیلر نه کم زید بن خالد جهنی
 روایت ایلمکه بر کون حضرت رسول علیه السلام صلوة صبحی قیلد قد نصکره اول کجه یغمه و یغمه شدی ناسه التفات
 ایدوب بیوردر که (هل تعلمون ما قال ربکم قالوا الله ورسوله اعلم قال صلی الله علیه وسلم قال الله تعالی اصبح من عبادی
 مؤمن بی کافر یا لکوا کب فاما من قال مطرنا بالکوا کب فذلک کافر بی مؤمن بالکوا کب واما من قال مطرنا بفضل الله
 ورحمته فهو مؤمن بی کافر یا لکوا کب پس اختران ظاهری حقیقه مؤثره یلین کافر دروا اختران اسماء و صفاتی
 مؤثره یلین مؤمندر که بو تأثیر الالهک صفاته اسناد ایلینلر مطرنا بفضل الله ورحمته دیلدر در * مثنوی * سایر ان
 در اسمائیهای ذکر غیر این هفت آسمان نا- و ر * و کواکب اسماء و صفات سایر در فلک الهیه که اول بو هفت
 آسمانک غیر در و بو سموات سبعة نک ما یکدر (کما قال فی دیباجة الجلد الثالث الفلک النورانی الرحمانی الدری حاکم
 علی الفلک الدخانی الکری والشهب الزاهرة والسرجه المنيرة * مثنوی * راحخان در تاب انوار خدا * فی هم یوسسته
 فی ازهم جدا * یعنی اول اختران الهی که اندن مر ادا و صفات ربانیدر ثابته و راستند در خدای متعالک ذاتک
 انوار نیک تاب وضیاعده که من بعد بو کواکب اسماء و صفات از لا و اید از و ال تغیری طاری اولمز مثلاً بر سبیل
 بر صفت کیدوب انک برینه بر صفت دخی کلز رحمتی از لیدر کذلک غضبی دخی از لیدر و مخ لوقک رحمتی و غضبی کبی کاه
 کلوب کاه کتمزیر ذات الهی حوادث دکلدر و بو صفات الهیه تجوی نه بری برینه متصلدر و نه بری برندن جدا در بری
 برینه متصل اولماسی اولدر که مثلاً هر براسم من حیث الاکار و الا احکام بری برندن منفصلدر نه کم معز ضد مدل
 و ما ذع مخالف معطیدر اما موصوف بر اولدیغی اعتبار یلبری برندن جدا و منفصل دکلدر مثلاً معز ذات من له
 الاعزاز در کذلک مدل دخی نه اول ذات من له الا ذلالدر بو جهت در که صفات الهی عین ذات دکلدر و غیر دخی
 دکلدر لاهی هی و لا غیر هادر * مثنوی * هر که باشد طالع اوزان نجوم * نفس او کفار سوزد در رجوم * هر شول
 کسه نک که طالع اول نجوم اسماء الهیه دن اوله انک نفسی کفاری احراق ایلمر رجوم و طرد ایلمکده مر ادا انک
 نفسینک نوری کفر و کفرانی سوزان ایلمر دیمک اوله علی تقدیر المضاف و یا خود علی طریق الغزا و الجهاد کفار
 پرفسادی اهلان ایلمر دیمک اوله و یا خود انک نفسی کفار نفسی یعنی نفسک مبالغه ایله اولان کافر کلر فی بقا و بنیاد
 کفر فی بقدر دیمک اوله اما بو مغلده بر سوال کلور که اول سوال بودر عند المحققین جمیع عالم و آدم مظهر اسماء و صفات خدای
 ذی الکرمد بر پس هر کسک طالعی اندن اولور اوله اولیجی بعضی دن بعضی انک تخصیص ایلمک نیجه راست کلور
 جواب بودر که مر ادا اسماء حسنادر بو خسه جمیع اسماء کلیه دکلدر * مثنوی * خشم من یحیی نباشد خشم او
 منقلب رو غالب و مغلوب خو * منقلب رو و مغلوب خو و صفت ترکیبدر در و مصرع ثانی مر یحیی قید و صفت اولمده
 قابلدر و او ضمیر نک مر جمعی اولان کسه یه دخی قید و صفت اولمق ممکندر علی کلا التقدر برین معنی بویه دیمک اولور که اول
 مظهر اسماء الهی اولان کسه نک خشم و غضبی مر یحیی منسوب اولان خشم نفوس عوام کبی دکلدر که او مر یحیی منقلب
 بو رجیدر صورتا غالب و معنای مغلوب خودر زیر غلبه و تأثیر حقیقه نفسندن دکلدر و غلبه و قهرنده دوام بو قدر
 کندیدن ضعیف اولان عوامه غالب اولوب تأثیر ایدر باذن الله کندیدن شریف اولان خواصه غالب دکلدر بلکه
 انلر نسبتله مغلوب خودر و مصرع ثانی مر جمیع ضمیره تیدار لور سه معنی بودر که مظهر اسماء اولان کسینک خشمی
 خشم مر یحیی اولمز بلکه خشم الهی و غضب ربانی اولور که اول مظهر اسماء الهی اولان کسه منقلب رو در و حقیقه
 غالب و بحسب الظاهر مغلوب خودر که اولیاء الله صفتی و احوالی بویه در * مثنوی * نور غالب امین از نقص غشقی
 * در میان اصبعین نور حق * نور غالب که مظهر اسماء اولان اولیاء الله نوریدر نقص و ظلمندن ایمندر و حق نور ذاتک
 اصبعینی ماینده منقلبدر که اول اصبعین دن مر ادا اولان صفتین متقابلتین در اعنی جلال و جمال * مثنوی *
 حق فشاندر نور را بر جانتا * مقلان برداشته دما نها * و ان تثار نور را و ایا فته * روی از غیر خدا بر تافته * بوییت سوال
 مقدره جوابدر کان دیمک لازم کادیکه اول نور غالبه و اصل اوللر نه وجهله و اصل اولدیلر بونده سبیلهی بولدیلر و یا خود

ازل ازاده می حاصل قیلد یارب بیورر لر که حق سبحانه و تعالی اول نوری رش ایلدی ارواح اوزره (کمال علیه السلام ان الله خلق الخلق في ظلمته ثم رش عليهم من نوره فن اصابه من ذلك النور اهتدى ومن اخطاه ضل عن سواه السبيل یعنی تحقیق الله تبارک و تعالی خلقی ظلمت عدمه خلق ایلدی اندنصکره یونلرک روحلرینک اوزرینه اسما و صفاتی نورندن نورمما جدی مقبلان الهی و مقبولان ربانی داما ان استعداد لرکی کویا یوقا و قالدیروب اجدیلر اول نثار اولان نوری هر کس استعدادی مقداری کیروبولمشدر یوزنی خدادن غیری دن دوندرمشدر و مهتدی اولمشدر یعنی اول نور مرشوشی یولق واسطه سیله ماسوادن اعراض قیلش ومن کل الوجوه خدای تعالی به متوجه اولمشدر

• منثوی • هر کس ادا مان عشقی نایده • زان نثار نور بی بهره شده • هر شول کسه نک که عشقی و محبتنه منسوب داما ان استعدادی اولدی اول نثار اولان نور الهی دن بی نصیب اولدی و یونیا ده ضلالتده قالدی (منثوی)

جزوه ها را رویه اسوی کست • بلبلانرا عشق بازی با کست • بوییتلرک ما قبلنه مناسبتی سوال مقدره جواب اولغله اولوردیمک اولور • که داما ان عشقی اولین یوعالده کسب داما ان عشقی ایلوب اول نوره متوجه اولوب اندن با بهره اولسه قابل دکلیدر بیورر لر که قابل دکلدر زیر اجزولر یوزلری کلینک جانبنه در پس بر کسه نک جانبنه که نور هدایتدن بر لعه اوله اول نور کلینک جزوی کبی وضیاء اصلینک فری کبیدر کل شیء بر جمع الی اصله فخوا سنجه اول جزو کندی کبی جانبنه متوجه درینهم ماده مناسبت تامه اولدیغندن اوتری مثلاً بلبلانک عشق باز لقی کله در زیر اکل ایل بلبل مایینده مناسبت وارد در پس اول مرشوش اولان نور الهیه دن هر کم ازاده با بهره اولدیسه بلبلک کله عشقی کبی جناب حقه عاشق اولان جزولر کله توجهی کبی توجه قیلوب مهتدی اولدی و یونک خلاقی اولان ضلالتده قالدی و اهل جهنم اولدی • منثوی • کاورارنک از برون و مر در • از دورن دان رنگ سرخ وزر در • رنگهای ینک از خم صفاست • رنگ زشتان از سیاهانه جفاست • بوییتلرک دخی ما قبلنه مناسبتی سوال مقدره جواب اولغله اولور اول سوال بودر که اول نثار اولان نوری یولان کسه ایله یولین کسه نک بشره زنده رنگلری و علامتلی ندر بیورر لر که کاولر رنگ کبی برون و مر دنگ رنگ کبی سرخ وزر دنی در وندن ییل که انسان اله جه سی در وندن حیوان اله جه سی برون دند دید کاری مشهور مثلدر ایلور نکلر که اندن مر ادا خلاق حیده و اوصاف پسندیده در خم صفادندر یعنی صفت لطیفه و جمالیه کوی ننددر و زشتلرک رنگی یعنی کافر و فاسقلرک لونی ضلال و مکرک سیاه بر کلوصو ننددر سیاهانه جفا ضلال و مکر حقدن استعاره اولور نه کم خم صفا صفت لطیفه و جمالیه دن استعاره در • منثوی • صبغة الله نام ان رنگ لطیف • لعنة الله بوی این رنگ کثیف • اول رنگ لطیفه نامی الله بویه سیدر که اول نور مرشوش محلی اولنلری جناب حق ایمان و عرفان و هدایت و توحیدر نکیله منصف قیلدی و بویکثیف و قبیح اولان رنگ کفر و ضلالتک رایحه سی اللهک لغنی یعنی اول کسه بی رحمت و قریبندن طرد و تبعیدی در • منثوی • آنچه از دریا بدریا می رود • از هم انجا کامد انجای رود • جزوه ها را رویه اسوی کست • یتنی توضیح و تفسیر در تقدیر کلام جزولر کلری طرفنه سفر ایلدر اول نسنه که دریا در دریا به کیدر زیر اکل شیء بر جمع الی اصله مقتضاسنجه هم اندن کلدی هم اکا کیدر اگر چه نیجه مر آب و مقاماتی سیر قیالور سه ده و اسامی کثیره ایله مسمی اولور سه ده آخر الامری نه معدن و مر کز نه کیدر اکر نوری و اکر ناری و اکر بری و اکر بخاری هر نه دن کادیسه • اکر رجوعی محققدر مثلاً حرارت شمس واسطه سیله بخاردن بخار مر تفع و متصاعد اولور و بعد التصاعد ابخرة ارضیه ایله مر کب اولوب متراکم اولدقده محباب دینور و رودت هوا واسطه سیله متقاطر اولدقده قطرات امطار اطلاق اولور و بر بریه کلد • کده و اجتماع قیلد قده سیل و جوی تسخیمه قلو و پس بوقدر مر اتری سیر قیلد قدنصکره • واسامی کثیره ایله مسمی اولدقده نصکره • نه مر کزی جانبنه میل و رجوع ایلر • کذلک ارواح انسانی با بحر شیرین جلالیه و با بحر تلخ جلالیه و قهریه دن ظهوره کلور و اطوار مر آب و جودی سیر قیالور آخر الامری نه مر کز و مدار نه راجع اولور • منثوی • از سر که سیله های تیزرو (وزن ما جان عشق آمیزرو) بوییت ما قبلنده اولان یتنه تمثیل ایچوندربیعنی مثلاً طاع باشند تیزرو سیلر نیجه در بزم تلمیزدن عشق آمیز یورینی و محبتله مختلط کیدیمی جانلر بویه در که دریای وحدت جانبنه بر بریده قرارا یتیموب مرتبه خاکدن و کوه مغاص کدن مکان طو یتیموب جریان و سر بان ابدوب و اصل اولور (اتش کردن پادشاه جهودوب نهادن یلوی اتش که هر که این بت را • سجده • کند از اتش برست • آن جهودسلک یسین چه رای کرد • یلوی اتش بتی بر پای کرد • اول سلک جهودی کورنه فکر ایلدی اتش یاتده بر بتی آباغ اوزره ایلدی (منثوی) کانکه این بت را سچود آرد برست • وورنه آرد در دل آتش نشست • و دیدیکه اول کسه که بویته سجده کتوره آتشدن قورتلدی و اکر بویته سجده • کتورمیه آتشک ایچنده اوتردی • منثوی • چون سزای این بت نفس ابداد • از بت نفسش بتی

دیگر زاده چونک اول کلب جهود بوبت مشابه سنده اولان نفسک لایقنی و مر ادنی و پردی بعض نسخه ده نوله نداد
واقع اولمشد بوبتقدیر اوزره معنی اول کلب جهود بونفس یتنک امر الهی اوزره سزاسنی و برمدی تنک نفسی بتندن
برغیری بت طوغدی * مننوی * مادر بتهایت نفس شماس * زانکه این بت مارو آن بت ازدهاست * النفس هی
ام الاصل نام قولک مضمونجه بتلک اناسی سزلک نفسک زیتدر زیرات پرستلک و جمیع هوا و ارزو و مستلک معدن
اصلی نفسد زیر اوصوری اولان بت مار مشابه سنده و بومعنوی اولان نفس بتی مانند اذره هادر و لهذا قبل النفس
هی الصنم الا کبرماری اولدرمک نیجه یسیر و اذره های اولدرمک نیجه صعب و عسیر ایسه سائر بتلری ازاله ایتمک ماری
هلاک ایتمک کی آسان و یسیر اما بت نفسی اولدرمک اذره های اولدرمک کی صعب و عسیر در پس خارجه اولان
بتلک نفس بتی اصل و معدنی اولدیغنی تفهیم ایچون چقما قله طاشی تمیل ایدوب یوررل * مننوی * آهن و سنکست
نفس بت شرار * آن شرار از آب میکید قرار * مثلاً نفس آهن و سنکست و بت شرار در اول شرار آبدن قرار طوتر
یعنی ساکن اولور و سوزور * مننوی * سنک و آهن ز آب کی ساکن شود * آدمی بایر دوکی ایمن بود * لیکن سنک
و آهن آبدن ساکن و زائل اولور و فی فرض ایچده بالار آب ایچنده ازلسه لراتش نه اندردن زائل اولمز آدمی بوا یکسی ایله
چقن ایمن اولور بوا یکسی سندن مر ادظا هر اسنک و آهن در اما معناتفس و شهوت در مادامکه سنک و آهن برنده اوله آدمی
آتشدن ایمن اولمز کذلک نفس و شهوت که برقرار اوله انسان کفر و معاصیدن ایمن اولمز که جمیع کفر و معاصینک اصلی
نفس و شهوت در نه که خارجه اولان نار و شعله نک اصلی سنک و آهن در اکثر نسخه لده بودرت بیت واقع اولمشد که
معنای بویه دیک اولور * مننوی * سنک و آهن در درون دارند نار * آب را بر نارشان نبود گذار * سنک و آهن
اتشی در و نه طوتار لر بواجلدن انلک ناری اوزره آب کذری اولمز یعنی ناری محو ایتمک که قادر اولمز (مننوی) آب جو
نار برونی را کشد * در درون سنک و آهن کی رود * آب جو چونکه آتش صورتی سویندر آب سنک و آهنک ایچنه چقن
کیدر * مننوی * سنک و آهن چشمه نارند و رود * قطره هاشان کفر تر سا و جهود * سنک و آهن که مر اد نفسد
آتش و قوت چشمه سیدر یعنی انواع فسق و فساد و کفرک منبعیدر اول چشمه نک قطره لری تر سا و جهودک
وسائر کافرلک کفریدر زیر ابوجه به سبب نفس اماره بالسوء در * مننوی * آب خم و کوزه کرفانی شود * آب چشمه تازه
و باقی بود * کوپک و برد اقل صوتی اگر فانی و ناب اوله اما چشمه نک صوتی تازه و باقی اولور * مننوی * بت سیاه آبت
در کوزه نهان * نفس را آب سیاه را چشمه دان * بت کوزه ایچنده سیاه آب مشابه سنده در نفسی آب
سیاه چشمه ییل * مننوی * آن بت منحوت چون سیل سیاه * نفس بت کر چشمه بر آب راه * اول منحوت بت یعنی
کافر لک اللله یونلش و دوزلش بت فی المثل سیاه و بولاتق سیل کبیدر که بر زماندن صکره اول سیل دو کمنک و یا آنک
بولانقلنی کتمک نمکند اما بتکر اولان نفس اماره شاه راه اوزره فی المثل بر چشمه در که لایق قطع جاری اولور یعنی نفس
انسانی طریق ربانیده کفر و عصیانک منبعی و خذلان و خسراتک معدنیدر که طریق الهی آنک آب سیاه هیله کل الود
اولمشد که نیجه سالک لک قدیمی آنک بالخیله ملوث اولش و نیجه سی اول ورطه ده باغش قالمشدر * مننوی * صد
سور ایشکند یکبار سنک * و آب چشمه می زهاند بی درنک * بر باره طاش بوز دستق بی صرو ایچلرنده کی صوتی
دو کوپ ضایع ایلر ولیکن آب چشمه تو نفس تر تقاطر ایدوب روان اولور * مننوی * بت شکستن سهل باشد نیک سهل *
سهل دیدن نفس را جهلست جهل * صوری اولان بتی صمق سهل اولور زیاده سهل و آسان اولور اما نفس اماره بی
سهل و آسان کورمک جهلدر یعنی کماله جهلدر تکرارلر تا کید و زیاده افاده ایلر * مننوی * صورت نفس ار بچوی
ای پسر * قصه دوزخ بخوان با هفت در * ای پسر اگر نفسک مثال و صورتی استرسکیدی قبولود و زخک قصه سنی
او قوتنه کم جهلک صفتنی حق تعالی حضرت لری سوریه مجرده بو آیت کریمه ایله بیان یوررلر (وان جهنم لموعدهم اجمعین
لهما سبعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم) بو آیت کریمه نک تفسیری جلد اولک آخرینه قریب زید حکایه سنده
اولمشد که ابواب سبعة دن مر اد حدیث شریفله ثابت اولان مهلکات سبعة دینمشدر * مننوی * هر نفس مگری و در
هر مکر از ان * غرقه صد فرعون با فرعونیان * نفس اماره نک ایشی هر نفسده بر مکر در و اول نفسده اولان
مکر لردن هر مکرده فرعونیلرله یوز فرعون غرقه در یعنی نفس اماره نک خیل و مگری قتی چوقدر آنک خیل و خدعه می
کویانجه یلک فرعون بوا بیلله غرق اولش بر دیادر که کا حد و پایان یوقدر * مننوی * در خدای موسی و موسی
کریز * آب ایمان از فرعون مییز * نفس اماره نک شر و ضرر و نیدن خلاص استرسک موسی علیه السلام ک خدا سته
و موسایه قاج یعنی موسی مشرب اولان و قلب موسی اوزره سیر قیلان مر شد کامله و آنک ریسنه التجا ایله تا امان
بوله سن فرعونلقدن یعنی عاصی و طغی اولمقلقدن ایمان صوتی دو که * مننوی * دست را اندر احد واحد برن *

ای برادر واره از بوجهل تن * الیکی احد و احد و اربعی احد تعالی بنک امر نه و حضرت احد علیه السلام
سفته تمسک الی ای برادر تن ابوجهلندن کیر و قورتل ابوجهل نفسدن قورتلای حضرت احد علیه السلام نه موافقت
و جناب احد علیه السلام شرعنه متابعتن کسه به میسر اولز ابوجهل تندن خلاص اولق استین کرکدر که انک
شرعنه تمسک الیه * سخن آمدن طفل در میان آتش و تحریض کردن خلق را در افتادن با آتش الی آخره * مثنوی *
یک زنی با طفل آوردان جهود * پیش آن بت و آتش اندر شعله بود * اول جهود شاهی او غلبه یله یسله بر عورنی
کتوردی اول بتک او کنه و حال بو که آتش شعله ده ایدی * مثنوی * طفل از بستدر آتش در فکند * زن بترسید و دل
از ایمان بکند * اول جهود طفلی عورتدن آتش بر قدی عورت آتشدن قور قدی و کوکائی ایمان دن قور قدی
* مثنوی * خواست تا او سجده ارد پیش بت * بانک زدن آن طفل انی لم امت * عورت دیلدیکه اول بتک او کنه سجده
کتوره اول طفل آتش ایچندن انی لم امت دیو بانک آوردی یعنی تحقیق این اولدم دیو مادری جانبه چاغردی (مثنوی)
اندر آئی ای مادر ایچمن خوشم * کرچه در صورت میان آتشم * ای مادر آتش ایچنه کل خوف ایله زیر این
بونده خوشم اگرچه ظاهرده آتش ایچنده یم اما آتشدن ضرر یوقدر * مثنوی * چشم بندست آتش از پهر جیب
* رحمتست این سر بر آورده ز جیب * صورت آتش حجابدن ادری کوز باغیدر عوام ناسه بو آتش جیب غیبدن باش
یوقار و کتورمش رحمتدر * مثنوی * اندر مادر بین برهان حق * نایبینی عشرت خاصان حق * ای مادر
آتش ایچنه کل حق تعالی حضر تیر بتک برهان و آبتی کور تا حق تعالی حضر تیر بتک خاصان عشرت و ذوقنی
کور سن یوقصه دن حصه بودر که اول دم که عقل طفلی مادر طبیعتدن جدا اولوب فقر و ریاضت آتشنه دوش سه انده
لذت روحانی و نعمت معنوی بولوب و خاصان خدا نکه اولان ذوق و عشرتی بولوب کماله کابقیین حاصل
اولدقد نصکره نطقه کلوب اولامادر طبیعتی اول جانبه دعوت ایله برده اول آتش فقر و ریاضتدن خوف ایلین
و آندن خوفی سببیه جهود نفسه تابع اولمغه میل قیلان کسدری دخی دعوت ایله بونله کلک بو آتش فقر ایچره
خاصان خدا نکه عشرتی کورلدیو سویلر (مثنوی) اندر آب بین آتش مشال * از جهانی آتشت ابش مشال *
ای مادر ایچر وکل آتش مثالنده آب کور یعنی عقل طفلی مادر طبیعت در که ای مادر طبیعت خوف اتمیوب بو آتش فقر
و ریاضتک ایچنه کل آتش مثالنده آب حیات کور شول برجهان نکه فی الحقیقه آتشدرو ظاهر اول آب مثالنده در
یعنی بودنیا که صورتنا آب لطیف مثالنده در لیکن معناده عذاب نارد و دین و دیانت و فقر و ریاضت اگرچه ظاهرا
آتش کور نور لیکن معنای نعمت خوش و راحت دلکشدر (مثنوی) اندر اسرار ابراهیم بین * کوردر آتش یافت
سرو و یاسین * ایچر وکل حضرت ابراهیم علیه السلام اسرارنی کور که اول ابراهیم آتش ایچره کل و یاسین بولدی
(مثنوی) مرلیمی دیدم که زادن زو * سخت خوف بود افتادن زو * ای مادر سندن طوغدیغ و قی و بوعالمه کادیکم
زمانی موت کوردم سندن دشمنک و جدا اولق بکافق خوف اولدی زیر اعتقادم بوایدیکه سنک رحمتدن اوسع
بر عالم بوله میم بورحم ایچره قیلدیغ ضروری آنده قبله میم (مثنوی) چون برادم رستم از زندان تنک * درجهان
خوش هوایی خوب رنگ * چونکم سندن طوغدم تنک اولان زندان قور تلام خوب رنگ و خوش هوایی جهانه
کلام که رحم مادره نسبت جنتدر (مثنوی) این جهان را چون رحم دیدم * کنون * چون درین آتش بدیدم
آن سکون * بن شمدی جهانی رحم کبی کوردم چونکم بو آتش ایچره بوسکون و قراری کوردم * مثنوی * اندرین
آتش بدیدم عالمی (ذره ذره اندر عیسی دخی) ای مادر بو آتش ایچره بوعالمی کوردم که اول عالم ایچره ذره ذره بر عیسی دم
و اربعی اول عالمک اجزاسندن هر جزءندن مرده را حیا بدیچی بر حیا بخش عیسی دم بی آدم وارد رسالک
عقل طفلی بوعالم اهلنک هر برین عیسی دم کورمن الا آتش فقر و فنا ایچره اولدم که کز دوی آتش فنا به اوب
و وارلغ بقوب محو ایلیوب بقای حقه باقی اولدقد نصکره آتش ایچره بوسری مشاهده ایلیوب و طالب حیات ابدیه
اولنله اول عالمک سرنی بو کونه سویلر (مثنوی) یک جهان نیست شکل هست ذات * و انجهان هست شکل بی ثبات *
ای مادر آتش معدوم الشکل و موجود الذات برجهان که بن آنده ساکنم مر اعدالم حقیقتدر و اول موجود الشکل
اولان جهان بی ثباتدر که سن آنده ساکنسن بوندن مر اعدالم صور تندر که شکلا موجود و معنای معدومدر (مثنوی)
اندر مادر بحق مادری * بین که این اذرندار ادری * ای مادر مادرک حقیقچون آتش ایچنه کل کور که بو آتش آتشت
طوغتر (مثنوی) اندر مادر که اقبال آمدست * اندر مادر مده دولت زدست * ای مادر آتش ایچنه کل که اقبال
دولت کلمشدر ایچر وکل ای مادر در واتی الدن برمه * مثنوی * قدرت آن سک بدیدی اندر * نایبینی قدرت و لطف
خدا * اول کلک قدرتنی طشرده کورلدی ایچر وکل تاحق تعالی حضر تیر بتک قدرت و لطفنی کورده سن بعض نسجه

مصرع ثانی تاییدی قدرت رب الوری واقع اولشد یعنی تا خلق ریسند قدرت کوره سن دیمک اولور (منوی)
 من ز رحمتی کشام پای تو * کز طرب خود نیستم پروای تو * بن سنک آباغکی بوجابه مرحت جهنم ندن چکر م
 طرب و ذوقدن خود سکا پروام یوقدر یعنی بر مرتبه طرب و نشاط مستغرقم که سنک جابه قولایلم و سنی قایر مقلّم
 یوقدر سنی بوجابه چکد یکم مجر دسکا مر حمت ندربونده تنبیه بود که سالک طفل روحی آتش فقره و شوب انده عالم
 حقیقی مشاعده ایلد کد نصکره کندی نفسی و طبعی اول جابه دعوت ایلر و سائر خلایق دخی طاعت و ریاضت
 آتشنه دعوت ایلکی نفسنه تکلیف ایلرته کم یومعنا به اشارت ایدوب بیوررل * منوی * اندر آرد بکر از اهرم بخوان *
 کاندرا آتش شاه بنهادست خوان * آتشک ایچنه کل و غیر یلری هم اوقوتا کلوب آتشک ایچنه کیره لر زیر آتش ایچره
 شاه خوان قوه شد در شاهیدن مراد شاه جهود در و آتش ایچره اولان خواندن مراد حیات حقیقی و نعمت اخروی
 در پس آتش ایچره بونعمتی وضع ایلین فی الحقیقه الله در و شاه جهوده اسنادی اسناد مجازیدر اول ناری ایقاد ایدوب
 مؤمنلری اول ناره القا ایدوب بونلرک اول نعمت معنوی به وصولنه سبب اولدیغی ملائسه ایلر مادری نه خطاب ایدوب
 آتی کندی مقامنه دعوت ایلد کد نصکره عامه مؤمنینک دخی دعوتنه شروع ایدوب دیدی * منوی * اندر آید
 ای مسلمانان همه * غیر عذب دین عذابست آن همه * ای مسلمانلر جمیعاً آتش ایچنه کلکز دین و طاعت لذتندن
 غیر بسی اول دو کلی عذابدر یعنی دین و طاعتک لذتی لذت باقیه در و سبب نعمت ابدیه در و دین و طاعت لذتندن غیر
 اولان لذت لذت فانیه در و باعث عذاب اخروی در * منوی * اندر آیدای همه پروانه وار * اندرین بهره که دارد صد بهار
 ای مسلمانلر پروانه وار جمیعکز ایچرو کلک بویه و نصیبه کلکز که بوز بهار طو تاری یعنی عالم حقیقه و اصل اولان
 عقل خلقی جانب دین و طاعت به بگونه دعوت ایدر (منوی) بانک می زد در میان آن گروه * برهمی شد جان خلقان
 از شکوه * اول طفل صغیر اول گروهک اورنه سنده نداوردی خلایقک جانی هیبت و عظمتدن پر اولدی و جانلری
 نور یقین ایلر طولدی * منوی * خلق خود را بعد از آن بی خویشتن * می فکندند اندر آتش مر دوزن * اندر نصکره خلق
 کند یلری اختیار سز مر دوزن کیم واریه آتش ایچنه بر اقدیلر * منوی * بی موکل بی کشش از عشق دوست *
 ز آنکه شیرین کردن هر قلخ ازوست) موکل سز کشش سز دوستک عشقندن یعنی اندر اوزره کسه حواله اولدن و انلری آتش
 جابه جذب قیلدن محضاً حقک محبتندن کندیلری آتشنه بر اقدیلر زیرا که هر آجی طنلوا ایلن اندر که استدیکی
 قولر جفای عین صفا و محنت و تقوی محض نعمت و ذلت لذت و درد و بلائی مطلق دواوشفا ایلر * منوی *
 تا چنان شد کان عوانان خلق را * منع می کردند کانش در میا * جتی خلقک آتشنه کیر می و رغبت ایلسی انجیلین
 اولدی که اول عوانلر خلقی آتشنه کله دیو منع ایلدیلر * منوی * ان یهودی شد سیه روی و جمل * شد پشیمان زین
 سبب بیمار دل * اول یهودی سیه روی و جمل اولدی بوسیدن پشیمان و خسته دل اولدی * منوی * کاندرا ایمان
 خلق عاشقتر شدند * در فنای جسم صادقتر شدند * زیرا که خلق ایمانه اولکیدن عاشقنلر اولدیلر جسملری فنا
 ایلکده صادق اولدیلر * منوی * مکر شیطان هم در و پیچید شکر * دیو هم خود را سیه رو دید شکر * خدایه
 شکر اولسون که شیطانک مکر و حیله سی هم اکا طولشدی یعنی مکر و حیله و فساد ی نه اکا صارلدی و عاند اولدی
 شیطان سیه رو اولمق و مکر و فساد ی هم کندوسنی سیه زو کوردی خدایه شکر اولسون بویست شیطان سیه رو
 اولمق و مکر و فساد ی نه کندی به عودت قیلق معنا بر نعمتدر که آنک مقابله سنده خدای تعالی به مؤمنلرک شکر گزار
 اولسنی اشعار ایلر (منوی) انچه می مالید در روی کسان * جمع شد در چهره آن ناکس * اول نسنه بی که پادشاه
 جهود مؤمنلردن اولان کسه لک یوزینه سوردی آندن مراد اول جهودک مؤمنلر ایلدیکی اهانت و حقارتدر اول
 ناکسک چهره سنده اول جمع اولدی بومعنی آن ناکسه متصل اولمیوب آن ضمیرنا کس مفرد اولدیغی اوزره در اکر آن
 ناکسه متصل اولوب ناکسک جمعی اولورسه معنی اول ناکسلرک یوزنده مؤمنلرک یوزینه سوردکی شی جمع اولدی دیمک
 اولوروی مالیدک فاعلی شیطان اولمق در شاه جهود اولمق محله انسیدر * منوی * آنکه می درید جامه خلق چست
 * شد دریده آن اوایشان درست * اول کسه که خلقک جامه عرضی و لباس جسمی بی توقف یرتدی یرتلق اول
 درنده نکلایقی اولدی و انلر درست اولدی یعنی اول شاه جهود و انک اعوان و انصاری که مؤمنلرک عرض و وقارلرین
 بر تنغه قصد ایلشاردی حق تعالی آنلری آتش ایچره درست ایدوب نعمت بولدیلمن حفر بئر الاخیه وقع فیه حدیثک
 مقتضاسنجه انلر حقنده فازدیغی قیویه و تابعیه کندی دوشدی و آتش قهر الهی ایچره آخر کار یا نوب پشیدی پس
 غیر یلر ضرر مر ادا ایلمیوب اول ضررینه کندیلر عاند اولدیغی مناسبتیه بویانی ایراد ایدوب بیوررل (کتر ماندن دهان
 ان مر دکه نام محمد علیه السلام را بنسخه واسه تهر خواندی * منوی * آن دهان کز کرد و از نسخه بخواند *

مر محمد راد هانش کز بماند * آرل بر کسه اغزی اگری ایلدی مسخره لق جهنندن او قودی یعنی حضرت محمد علیه
 السلام نام شریفی است از ایلد اغزی ناکر لڈ کر قیلدی آنک اغزی اگری قالدی (منوی) باز آمد کای محمد عفو کن *
 ای ترا الطاف و علم من لدن * کبر و کادی بویه دیو که ای محمد عفو ایلدی رسول حق سنک ایچون الله قنده اولان علمک
 اطفاری وادر * منوی * من ترا افسوس می کردم ز جهل * من بدم افسوس راه نسوب و اهل * بن جهل دن سنی تمسخر
 ایلدم تمسخره منسوب و اهل بن اولدم قصه دن حصه بیاتنه شروع ایدوب بیوررل * منوی * چون خدا خواهد که
 پرده کس دردم * میلش اندر طعنه پا کان برد * چون تکم خدای تعالی حضرت تری استیه که کسه نک پرده سنی برته اناک
 میلنی پا کارل طعنه سنه ایلتور * منوی * ورخدا خواهد که پوشد عیب کس * کم ز ند در غیب معیوبان نفس *
 و اگر خدای تعالی حضرت تری استیه که کسه نک عیبی اورته معیوبلرک عیبینه نفس اورمن و انلرک عیب وقد حنه متعلق
 سوز سوزیلز * منوی * چون خدا خواهد که مان یاری کند * میل مارا جانب زاری کند * چون خدای تعالی استیه که
 بزم معاونت و عنایت اید بزم میلزی نیاز و زاریلق جابنه ایلر (می) ای خنک چشمی که آن کرمان اوست * ای هما یون
 دل که آن بریان اوست * ای سعادت و شول چشم که اول چشم اناک کرماندروای مبارک کوکل که او کوکل اناک بریاندر
 * منوی * آخر هر کیه آخر خنده است * هر داخرین مبارک بنده است * هر کیه نک آخری آخر الامر خنده در آخر
 و عاقبت کور یچی مر در مبارک بر بنده در پس کیه نک فوائد و منافعی تنهیم ایچون بویتلری مثل موقعنده ایراد ایدوب
 بیوررل * منوی * هر یکا آب روان سبز بود * هر یکا اشک دوان رجت بود * مثلاً هر قنده که آب روان اوله انده سبز
 اولور هر قنده که بر کوزیاشی یلچی اوله آنک ثمره سی رجت اولور * باش چون دولاب نالان چشم تر * تاز صحن جانت
 بر روی خضر * دولاب کبی نالان و چشم تراول بودخی و جدر که دولاب نالان کبی چشم تراول یعنی کوزی
 یا شاو اول تاسنک جانت خنده خضر به یعنی جانت ایچنده ایمان و اسلام سبز لری ظهور اید * منوی * اشک
 خواهی رحم کن بر اشک بار * رحم خواهی بر ضعیفان رحم آر * اشک و کر به استرایسک کوزیاشی یا غدر یا غیر اوزره
 مر جت ایلر کرمان اولان یتیم و مظلوم و فقیر اوزره مر جت و شفقت ایلر که بونلره مر جت رقت قلبی و کریمه چشمی
 مستلزم اولور و بونلره مر جت و شفقت ایلر کدن حاصل اولان رقت دل و سرشک دیده سبب مغفرت و باعث رجت حق
 اولور خدای تعالی دن رجت استرایسک ضعیف و فقیر اوزره مر جت کتور * کما قال علیه السلام ارجو اتر جوافعال
 علیه السلام ارجو امن فی الارض بر حکم من فی السماء * عتاب کردن آتش را ان پادشاه جهود سه سر سخن (منوی)
 رویانش ککر دشد کای تدخو * وی جهان سوز طبیعی خوت کو * شاه جهود یوزنی آتسه ایلدی بویه دیو
 سونلدی که ای تدخو آتش سنک اول طبیعی جهان یا قبی خویک قنی که احراق ایلک سنک خاصیت ذاتک ایلدی
 * منوی * چون نمی سوزی چه شد خاصیت * باز بخت ماد کر شد نیت * نیچون یا قز سنک خاصیتک نه اولدی
 یا خود بزم طالع مزدن سنک نیتک غیر می اولدی * منوی * می بخشای تو بر آتش پرست * آنکه نپرستد ترا او چون
 پرست * سن آتش پرست اوزره ترحم ایلز سن اول که که سکا طایمز اول کسه نیجه قورتلدی * منوی * هر کزای
 آتش تو صابر نیستی * چون نسوزی چیست قادر نیستی * ای آتش یا قنده سن هر کز صابر دلکسن نیچون یا قز سن
 سبب ندر قادر دلکسن پس تعجب باشلیوب کندی کندی به دیدی * منوی * چشم بندست این عجب یا هوش بند *
 چون نسوزاند چنین شعله بلند * ای عجب بو حالت کوز یا غمیدر یا عقل یا غمیدر بویه بلند و قوی شعله نیچون یا قز
 * منوی * جادوی کردن کسی یا سیمیاست * یا خلاف طبع نواز بخت ماست * ای آتش بر کسه سکا جادو لقمی ایلدی
 و یا خود سیمیا میدریا سنک طبعک خلا فی بزم بخت مز دغیدر * منوی * گفت آتش من همان آن آتشم * اندر اوق
 تایی بنی تابشم * آتش لسان حاله و یا خود باذن الله لسان قاله ایتدی بن همان اول آتشم ایچوکل تاسن بن
 سوز و حرارتی کوره سن بعض نسخته آتشم برینه ای شمن و تابشم برینه تاب من واقع اولشدر * منوی * طبع من
 دیگر نکشت و عنصرم (نیغ حقم هم بدستوری برم) بنم طبع و عنصرم متغیر و متبدل اولدی حق تعالی حضرت تری سنک
 نیغی بم و آنک ایدار ایدده بم هم آنک دستور و اذینله کسرم پس کندی سنک ارادتی حقه کمال اطاعتی و حضرت حقل
 آشنالری نه رعایتی و دشمن و یکانه اوللره عداوتی ترکمانلرک کلابنه تمثیل ایدوب دیر * منوی * بر در خر که سکان
 ترکمان * جابلوسی کرده پیش میهمان * مثلاً خرگاه قبوسی اوزره ترکمانک کابلری میهمانک او کنده جابلوسلق و ملاعت
 ایلشدر * منوی * و ریخو که بکذر دیکانه رو * حله ییند از سکان شیرانه او * و اگر خرگاه جابنه یکانه رو و اجنبی شکل
 بر کسه کجه اول یکانه کبلردن شیرانه حله کورر (منوی) من ز سنک کم نیستم در بندگی * کم ز ترکی نیست حق در زندگی *
 بعد ضرب المثل آتش جهود شاهنه ایتدی بن بنده لکده کلبدن اکسن دکلم حق تعالی حضرت تری حیات و قدرنده

برتر کردن آتش که در تنه کم تر کمانک کابی آشنا اولان مهمانی اینجتمز و ییکانه و نا محرم اولنه محبت و انسیت این تنه دخی
حق تعالی آتش ازین احراق ایتمزم و ییکانه لره مرتبت ایتمیوب یا قمر دیدی پس حضرت خداوند کار قدس الله سره
العزیز هر کسک طبعنده اولان آتش انسانا فی غمناک ورنجیده قیله سنک و با خود معتدل اولوب صحت و صفا و برمه سنک
بیانه شروع ایدوب قصه دن حصه بیوررلر (منوی) آتش طبعنا اگر نمکین کند * سوزش از امر ملین دین کند *
ای انسان اگر سنک طبعنا آتشی سنی نمکین ایلیه سوزشی و احراق اول مالک دینک امر ندن ایله * منوی *
آتش طبعنا اگر شادی دهد * اندر شادی ملین دین نه * سنک طبعنا آتشی اگر سکا سرور و بره حقیقتده یوایی
حالت سنک طبعنا دکلدر بلکه انده شادی بلقی دین پادشاهی قور و کذلک غم و المی دخی اول قور پس بو غم و شادی بلقی
طبعنا کذلک بلایوب حضرت حق دین ییل (منوی) چونکه غم یعنی تواستغفار کن * غم بامر خالق امد کار کن * چونکه
سن قلبکده غم کوره سن استغفار ایله که استغفار ایلمک غوم و همومدن خلاصه سبب اولور (کما قال علیه السلام من
لزم الاستغفار جعل الله من كل هم خراجا ومن كل ضيق مخلصا) غم خالق موجوداتک امر ایله کار کن کلدی یعنی
تأثیر ایدیی و عمل قیلچی اولدی دیمک اولور کار کن وصف ترکیبی اولور سه معنی بودر واکر وصف ترکیبی اولیوب کن امر
حاضر اولور سه معنی غم خالق عالمک امر ایله کلدی ای غمناک اولان کسه کار ایله یعنی مستغفر اول و عمل صالح قیل دیمک
اولور (منوی) چون بخواد عین غم شادی شود * عین بند پای آزادی شود * چونکم اول خالق عالم استیه عین غم
شادی اولور عین پای بند یعنی مطلق ایاق باغی اولان شی از ادلق اولور (منوی) باد و خال و آب و آتش بنده اند * بامن
و تو مرده با حق زنده اند * باد و خال و آب و آتش بنده لدر بکا و سکا نسبت مرده لرو حقه نسبت زنده لدر یعنی عناصر
اربعه و بونلردن ماعداجادات و نباتاتدن تقدراشیا و اریسه حقله زنده و قائم و آنک امر فی طوع و نهي مطیع و منقاد لدر
و اکاتبیح و تقدیس قیلقد عارف و استاد لدر * منوی * پیش حق آتش همیشه در قیام * همچو عاشق روز و شب
بیجان مدام * حق تعالی حضرت تلیک حضورنده آتش دائم قیامده در هر نه بیورر سه اکایام کورتر مثلا عاشق کبی
روز و شب دائم بیجاندر یعنی خدمته و ترصد و حاضر و قبول فرمانه مستی و نافر در بیجان نقطه ثلثه ایله پادشاهی
اولسه و طولشچی معنایی ویرسه بویله دیو که اول آتش عاشق کبی روز و شب دائم طوط و اشجید در دخی خوب اولور
* منوی * سنک بر آهن زنی بیرون چهره * هم بامر حق قدم بیرون نه * طاشی آهنه اورر سن آتش طشره صحرار
اگر چه ظاهر طاشی چقمغه اورمقدن صادر اولور لیکن معنایم اللهم امر ایله اول شراره لره قدی طشره قور
و ظهور قیلور واکسب سنک وجودک اولور (منوی) آهن و سنک و هوا بر هم مزن * کین دومیزا بند همچون مر دوزن)
پس ای کاسب اعمال و مسبب افعال هو انک طاشی و چاقغنی بری برته اورمه یعنی نفسکی هوایه تابع و مقارن
قیلدر زیر او ایکیسی یعنی سنک و آهن و بونلردن مراد اولان نفس و هوا در مر دوزن کبی طوع و نهي یعنی نفس آهن و هوا
طاش کیدر چن بوا یکسی بری برته اورسک یعنی مقارن و منضم قیلسک بوا یکسی سنک از دواج و اجتماعندن نیجه
فسوق و معاصی تولد ایله و نیجه قتنه و فساد شراره لری ظاهر اولور که نیران حروب و قتالک استعالتنه سبب اولور
* منوی * سنک و آهن خود سبب آمد و لیک * تو بیالاتر نکرای مر دینک * سنک و آهن خود شراره و نارک وجودنه
سبب کلدی و کذلک نفس و هوا دخی قتنه و فسادک و قتال و جدالک ظهور نه الت اولدی ولیکن ای مر دینک سن بالاتر
اولان مر نه به نظر ایله که اول بالاتر اولان مر نه خالق جمیع اسباب و افعالدر پس نظری خالق جمیع افعال ایله و سائط
و اسبابه نظر قیله که بونلر الات ملاحظه و امور اعتباریه قیلندندر (منوی) کین سبب رازان سبب آورد پیش (بی سبب
کی شد سبب هرگز خویش) زیرا که بوسبب صوری بی اول سبب معنوی ظهوره کتوردی سبب حقیقی سبب صوری
کند یسندن چن حاصل اولدی یعنی بوا سبب صوری اسباب معنوی سنک اقتضایی اولیجه ظهوره کلدی هر تقدیر
اسباب و وسائط و اریسه اسباب حقیقینک مقتضایی اوزره ظهوره کلدی پس اول اسباب معنویدن مر ادنه
ایدیکنی بویتلرله اشارت ایدوب بیوررلر * منوی * و آن سیما کابیار اریزند * آن سیما زین سیما برترند * این
سبب را آن سبب عامل کند * باز گاهی بی بر و عاقل کند * این سبب را محرم آمد عقلها * و آن سیما راست محرم انبیا
اول سبیلر که انبیای عظام علیهم السلامه رهبر لدر و سبیلر بوا سبب صوریه دن برتر و عالیتدر لدر زاول انبیایه رهبر اولان
سبیلردن مراد اسما و صفات الهیه در که نفس الامر ده اسباب ظهورات کونیه در و هدایت بخش جان انبیا و ولایتده ارواح
اولیاد بوا سبب دنیوی بی اول سبیلر که اسماء الهیه در عمل کنند و نفع دهند ایله کاه اولور که کبر و آبی بی اثر و بی
ثمر و معطل ایله مثلا رزاق و معاشک حصولنه دکان و جهد و اکتساب اسباب صوریدر که اسم رزاق بوا سبب
صوریه به عمل و برر سه و کار قیلور سه مفید اولور و الا معطل قالور و کذلک امر اضی و اسقامه ادویه و اشریه اسباب صوریه در

اگر بوندره اسم شافی نفع و شفا و بر سره نافع و مصلح اولور و الا ادویه و اطبایی معنی اولور پس معلوم اولدی که بواسباب صوری
اول اسباب معنوی اولان اسماء الهینک التیدر و اول اسباب حقیقی بواسباب مجازیده عاملدر و سبیلره عقل محرم
اولدی که بر کار ظهوره کاسه عقل آتی سبب ظاهریدن قیاس ایلر و اول حقیقی سبیلره انبیای عظام علیهم السلام
و اولیای کرام محرم کلدی که بوندره و ثری فی کل الاشیاء الهی کورر لر و آلات و اسبابی امر اعتباری یلور لر مثلاً آتش
محرق بالطبع د کلدی که اذن الله احراق ایلر و آب مغرق بنفسه د کلدی که ارادت حقه اغراق ایلر و کذلک نان
انسانی بالطبع مشبع د کلدی که انسانک قرنی نان واسطه سیله حق طویرور و صودفع عطشه انجق بر سیدرا کا
ریان ایتمکی حق یورر کما قال الشیخ الاکل فی توبیر المصابیح و شرط المكتسب ان لا یعتقد ان الرزق من الکسب بل من
الله و نسبة الرزق الی الکسب کنسبه الطعام الی الشیخ کما ان الشیخ انما یحصل من الله لا من الطعام اذ رب کلة تشیع
الا کل اذا قدر الله فیها الشیخ و رب عالم تشیع اذا لم یقدر فیها) دخی باب تو کلدی تو کلی عام و خاصه تقسیم ایلدی کی محله
دیر که فالتوکل العام ان یعلم الرجل ان لا مؤثر فی کل الاشیاء الا الله فالطعام لا یشیع الا بالله و الماء لا یروی و الادویه لا تشفی
و السم لا یقتل و النار لا تحرق الا بامر الله و کذلک الاشیاء (منوی) این سبب چه بدینازی کورسن * اندرین چه این
رسن آمدن رسن * لسان عربده بوسبب نه اوله دیو فارسیجه سوال اولور سره فارسی دلیلله اککار سن دی لغت عربده
سبب شول حبله دیر لر که آنکله صوبه توصل اولنه اندن استعاره اولندی هر شول شی ایچون که آنکله بر شی
آتره توصل اولور (کما قال ابن الانیری فی التهایه السبب هو الحبل الذی یتوصل به الی الماء ثم استعیر لکل ما یتوصل
الی شیء کقوله تعالی) و تقطعت بهم الاسباب) الی الوصل و لودات پس مصرع نایده علی طریق الاستعاره دنیایی
چاهه تشبیه ایدوب یورر لر که بوجاهه دنیایه بوسبب صوری و عقلی هر نه ایسه فن خدا و صنع الهله کلمشدر * منوی *
کردش چرخه رسن را علتست * چرخه کردان نه دیدن ذاتست * این رسنهای سیهادر جهان * جهان و جهان از
چرخ سرگردان مدان * تا نهانی صفر و سرگردان چو چرخ * تا نسوزی توبی مغزی چو مرخ * باد آتش می شود از امر حق
* هر دو سر مست آمدند از خمر حق * بوجرخ افلاک ککر دش و دورانی رسن ایچون یعنی سبب دنیویه ایچون علت
و حدوث حادثاته سیدر و ایکن نه مسبب الاسباب و مفتح الابواب و المؤثر فی الافلاک و المتصرف فی العناصر و الاملاک
خدای با کدر پس تأثیری چرخ و انجمه اسناد ایدوب چرخه کردانی مشاهده ایلماک خطا و ذلت در تنه کم عبده نجوم
و دهریه بی فهم تأثیراتی چرخ و انجمه دن کوروب کافر اولدی پس سن ای طالب حق بوجهاتنده اولان اسباب ظاهره
رسن لر بی اکاه اول اکاه اول چرخ سرگردانند بیله تا چرخ کبی خالی و سرگردان قالمیه سن و ینیسر لکدن حره و یا جام اغاجی
کبی یا تمیه سن و طبیعی مذهبنده اولنره اعتراض طریقله یورر لر که امر حقه باد آتش اولور و بالعکس و هر شی
طبیعتدن و خاصه سندن ایلر یلور باذن الله زیر ابواب و آتش و جمیع اشیا با د اراده الهیه دن سرخوش کلمشدر
* منوی * آب حلم و آتش خشم ای پسر * هم زحقینی چو بیکشایی بصر * حلم آبی و خشم آتشی یعنی آب کبی
لطیف حلمی و آتش کبی تیز و تند غضبی ای پسر هم حقندن کورر سن چونکه بصرفی آچه سن یعنی اگر بصیر بصیرتک
کشاده ایستک نفسکده اولان آب حلم و آتش غضبی دخی هم حقلم امرندن کورر دل * منوی * کربودی واقف
از حق جان باد * فرق کی کردی میان قوم عاد * اگر بادک جانی حقندن واقف و خبردار اولمیدی عاقومنتک اور تاسنی
چن فرق و ادراک ایلدی یعنی هود پیغمبر علیه السلام امتنی عاقومندن چن فرق ایلدی و عاقومندی قهر و هلاک
ایدوب و مؤمنره باد صبا اولور میدی (سر سخن) قصه باد که در عهد هود پیغمبر علیه السلام قوم عاد را هلاک میگردانی
آخره * منوی * هود کرد مؤمنان خطی کشید * نرم می شد باد کا نجاب میرسد * حضرت هود علیه السلام کندی به
تابع اولان مؤمنرک اطرافنه بر خط چکدی تا کم صر صر اول مؤمنره ضرر و ریمیه اول باد صر صر اول یره که تشیدی
نرم و لطیف اولوردی (و اما عاد فاهلکوا بریح صرصر) آیت کریمه سنک مقتضاستجه قوم عاد و بریح عاصف ایل هلاک
اولوب انلره ایرشد کده قاهر و عنیف اولوردی (منوی) هر که بیرون بود زان خط جله را * پاره پاره می شکست اندر هوا *
هر که اول خطدن طشره ایدی جیه یسنی هواده پاره پاره صردی * منوی * همچنین شیبان رای می کشید * کرد
بر کرد مره خطی بدید * بونجیلین یعنی حضرت هود علیه السلام کبی شیبان رای خط چکدی قیون سور بسنک
اطرافنه بر خط ابتد شیبان رای رضی الله عنه امام شافعی رضی الله عنه حضرت تکرینک زمان شریفنده کلمش
و دنیایی تارک اولمش و فواخی مصرده قرار قیلش بر مرد صاحب کرامت و بروی اهل سعادت ایدیکه اکثر اوقاتده
حضرت امام شافعی آنک زیارتیه وارردی و اول شیبان رای جمعه دن جمعه یه شهره کلوب جمعه نمازی ادا ایدوب ینه
ککوسفند لری جانبند روان اولوردی (منوی) چون بجمعه می شد آن وقت نماز * تانیاید کرک المجازله و تاز *

چونکم اول شیبان را می جمع جابنه کیدیدی نماز رقتند تا کم قورد اوراده سوری اوزره ترک و تاز کتور میه
(مثنوی) هیچ کرکی در زرفتی اندران * کوسفندی هم نکشتی زان نشان * هیچ بر کرک اول خطک ایچنه کتمزدی
هر بر کوسفند اول نشاندن دوغزدی یعنی طشره کلمزدی پس قصه دن حصه بیاتنه شروع ایدوب یورورل * مثنوی *
باد حرص کرک و حرص کوسفند * دایره مر دخیار ایدوبند * قوردل حرصی بلی و کوسفندل حرصی مر دخیارک
دائرة سینه بند اولدی یعنی مقید و مربوط اولدی قوردل حرصی بلی دائرة دن ایچرو کیده میوب کوسفندلر ضرر
ایر کورمدی و کوسفندلر دخی دائرة دن نجار و زاید میوب کندیلر قوردالنه ویرمدی کذلک مر دان خدادائرة سینه
داخل اولنلر حرص و هو واسطه سیله دائرة دن چقوب ابالیس و شیاطین پنجه لینه گرفتار اولنلر ابالیس و شیاطین
دخی اول دائرة کیروب آنلری آزرده و پریشان قیلنلر زرادائرة مر دخیایه بوا یکیدی مقیدلر و مر دخیارک دائرة سی
بونلرک ما یینه سدر اولمشدر (مثنوی) همچنان باداجل با عارفان * نرم و خوش همچون نسیم یوسف آن *
عارفله اجل و موت بلی دخی بونک کبی نرم و لطیفه اول باداجل یوسف علیه السلام را یحه طیبه سی کبی بعض
نسخه ده جمع صیغه سی اوزره یوسفان واقع اولمشدر یوسفان دن مراد لطیف و خوب اولان محبوبلر در بعض
محبوبلرک نسیمی عاشقله نیجه خوب کاورسه باداجل دخی عارفله آنک کبی لطیف و خوب کلور بعض نسخه ده دخی
یوستان واقع اولمشدر معناسی واضعدر (مثنوی) آتش ابراهیم راندان نزد * چون کزیده حق بود چو نش کرد *
آتش حضرت ابراهیم علیه السلامه دیش اورمدی چونکه اول حضرت حقل مقبول و کزیده سیدر آتش آنی نیجه
اصرز (مثنوی) * ز آتش شهوت نسوزد اعل دین * باقیانرا برده تاقعزمین * همچنین اهل دین شهوت آتشندن یاغز
اما اهل دیندن باقیلر قعرزمینه ایلمشدر ته کم آتش صوری حضرت ابراهیم علیه السلامی یلوب یاقدینی کبی آتش
شهوات نفسانی دخی اهل دینی یلوب و فرق قیلوب آنلری یاغز (می) موج دریا چون با مر حق بتاخت (اهل موسی را
رقبطی و اشباخت * دریاتک موجی چونکه حقل امریه جابدی و سرعت ایلدی حضرت موسی علیه السلام
اهلنی قبطیدن اکلدی یعنی سبطیلره دریای قلم منقلب اولوب اون ایکی یردن بول اولدی و قبطیلری (فغشیم من الیم
ماغشیم) خواستجه بر و بوب غرق و هلاک قیلدی بومحله واقع اولان حکایات بعض مواضعده مفصلاً بر قاج کره شرح
اولند یغچون تفصیل و تطویردن اجتناب اولنوب بوقدرله اکتفا قیلندی * مثنوی * خالک قارونرا چو فرمان
در رسید * باز روختش بقعر خود کشید * خالک قارونی چونکم اکفرمان الهی ابرشدی ز روختی اله آنی کندینک
قعر نه چکدی (مثنوی) آب و کل چون ازم عیسی خرید * بال و پر یکشاد مرغی شد پرید * آب و کل چونکه حضرت
عیسی علیه السلام نفسندن اولنادی یعنی آنک دم مبارک کندن فیض آلدی و حیات بولدی بال و پر آجدی
و بر مرغ اولوب او جدی ته کم بوایت کریمه بومعنایه شهادت ایدر (قال الله حاکما عنه فی اخلاقکم من الطین کهبیثه
الطیر فانفخ فیه فیکون طیرا باذن الله) بویخصیت سنک وجود کدن دخی حاصل اولور و سنک نفس کدن نیجه طيور
جنت حیات بولوب ظهوره کاورته کم بوییت بومعنایه شهادت ایدر * مثنوی * هست تسبیح بخار آب و کل * مرغ
جنت شد زنفخ صدق دل * سنک تسبیح آب و کل بخاری اولدی آب و کلدن مراد جسد انسانیدر کوکل صدقک
نفخندن اول بخار جنت مرغی اولدی مؤمنلرک تسبیح و تهلیلک صدق دلاری بر کاتیل طيور جنت اولسی احادیثله
ثابت اولمشدر * مثنوی * کوه طور از نور موسی شد برقص * صوفی کامل شد درست اوز نقص * طور طغانی
حضرت موسی علیه السلام ریسنک نورندن رقصه کلدی کامل صوفی اولدی و اوطور طغانی نقصانندن قورتلدی
بویتنک شرحی بوجلدلک اولنلنده طور مست و خر موسی صغاییتنده تفصیل اولمشدر او چنی جلدلک اولنلنه قریب
دخی (صار دکانه و انشق الجبل) یتنده تعبیر قیلنمشدر فلیطلب فیها * مثنوی * چه عجب کر کوه صوفی شد عزیز *
جسم موسی از کلوخی بود نیز نه عجب اولدی اگر کوه طور عز رصوفی اولدیه یعنی عجب دکادر حضرت موسی
علیه السلام جسم شریفی دخی بر کلوخ ایدی یعنی حضرت موسی علیه السلام جسدی اصلنده بی جان برخالک
پاره سی ایدی پس حضرت حق جل و علا کاحیات و قدرت و علم و ارادت و ربوبیت و رسالتله تشریف ایدوب کندیلر
مکالمه مرتبه سینه ایر کوروب ارنی انظر الیک دیمکه قابل و لایق ایلدی پس حق تعالی بر کوهه تجلی قیلسه و اول کوه
اول تجلی بر کاتیل صوفی عزیر اولوب رقصه کلسه و کامل اولوب نقصانندن نجبات بولسه بعید و غریب دکادر
(مثنوی) این عجایب دیدان شاه جهود * جز که طنز و جز که انکارش نبود * اول جهودشاهی بود کراولنان عجایی
کوردی که اول آتش طعندن غیری واکانکاردن غیری اولدی (طنز و انکار کردن شاه جهود و قبول نا کردن نصیحت
ناصحان خویش را) (سرمخن) * مثنوی * ناصحان گفتند از حد مگذران * مر کب استیزه را چندین مران *

ناصحرا کائیدیلر حددن تجاوز قیله و مفید و ظالم اولمه عناد مرکبی بودر سورمه * مثنوی * ناصحان رادست
 بست و بند کرد * ظلم رای و بند در پیوند کرد * ناصحان لانی بغلدی و بند ایلدی ظلمی برینه اولشدردی علی التوالی
 ظلم ایلدی * مثنوی * بآنک آمد کار چون اینجار سید * پای دارای سنک که قهر مار سید * عالم غیبیدن آواز کادی ایش
 چونکم بورایه ایرشدی ابق طوت قرار ایلای کلب که بزم قهر من ایرشدی (مثنوی) بعد از آن آتش چهل کز بر فروخت *
 حلقه کشت و آن جهود انرا بسوخت * آند نص کره اول آتش قرق ارشون یوقاری شعله لندی حلقه اولدی و احاطه
 قیلدی و اول جهود لری جمیع ایاقدی ته کم سورة برو جده حق تعالی (ولهم عذاب الحریق) یوردی بعض اهل تفسیر
 عذاب حریقدن مراد دنیاده احراق بالنسار اولمایدرد عیشلدر (مثنوی) اصل ایشان بود آتش زاندا * سوی اصل
 خویش رقتند انتها * ابتدادن انزل اصلی آتش ایدی یعنی ابتدای خلقتدن بونلر آتشین خلق اولغش و ناریک بونلره
 غالب اولش ایدی بر موجب کل شیء يرجع الی اصله عاقبت کندیلر سنک اصلاری جانبته کندیلر (مثنوی) هم زانلر زاده
 بودند ان فریق * جزوهارا سوی کل باشد طریق * بفریق که مراد اصحاب اخذ و در هم آتشدن طوغش ایدیلر
 بوسیدن آتش خوینی طووب مسلمانی یا قدیلر جزو لک طریق کل جانبته کلدی و هر جزو عاقبه الامر کل جانبته
 رجوع قیلدی * مثنوی * آتشی بودند مؤمن سوزوبس * سوخت خود را آتش ایشان چوخس * اوطالم
 مؤمن یاقینی بر آتش ایدیلر انجیق یعنی آتشک اگر چه احراق ایلمسی وارد لیکن احراقدن ماعدانیچه خاصیتی وفایده
 و منفعتی وارد اما بوی دینلر انجیق مؤمنلر یاقینی بر آتش ایدی عاقبت انزل آتشی کندیلر فی خاروخس کبی یاقدی
 و کندیلر عملاری کندیلره عائد اولوب بنیاد وجود لری بقدی * مثنوی * آنکه بودست امه الم هاویه * هاویه باشد
 مر اورا زاویه * اول کسه نک اصلی هاویه اوله بر خوی کل شیء يرجع الی اصله هاویه اکاراویه و مکان اولور (کما قال الله
 تعالی) و اما من خفت موازینه فامه هاویه و ما ادبرک ما هیه نار حامیه (هاویه یاقینی بر جهنمک اسعیدر (م) مادر فرزند
 جویان ویست * اصلها مر فرعه هار ادر یست * فرزندک مادری فرزندنی طلب ایدی مجید را اصله فرعلک ایزنده یعنی
 طلبنده در * مثنوی * آیهادر حوض اگر زندان یست یاد نشفش میکند کار کانیست * مثلا ایلر اگر چه حوضده
 زندانی و محبوسد ریا اول ای نشف ایلر زیرا که ارکانه منسوبدر ارکان رکنک جعیدر مراد چار عنصر در بعض نسخه ده کان
 کانیست واقع اولشد در معنی که اول معدن در دیمک اولور * مثنوی * می رهاندی برد تا معدنش * اندل اندل تانه بینی
 بزدنش * باد اول آبی حوضدن خلاص ایلرانی معدنه دل ایلر اندل اندل یعنی تدیر بجه که آنک ایلر تانی کور مر سن
 (مثنوی) وین نفس جانهای مارا همچنان * اندل اندل دزد از حبس جهان * بونفس بزم جانلر مزی انجیلین یعنی
 بوباد نفس بزم عمر لرمزی اول حوض ایچندن نشف اولنان ماکی آرزو از جهانک حبسندن اوغر لر پس کر کدر باد نفس
 باد هوا و هوس اولیه تا عمر آتی بیان بیر ضایع قیلیمه بلکه توحید الهی و تسبیح ربانی ایلر مزی و مطیب اوله تا (الیه
 یصعد الکلم الطیب) فوا سنجه معدن حقیقته رجوع قیله و آب جانکی اصلنه ایصال قیله (مثنوی) تا الیه یصعد اطیاب
 الکلم * صاعد امنالی حیث علم * سورة فاطرده بو آیت کریمه به اشارت یوردر (الیه یصعد الکلم الطیب) اول الله
 صعود و عروج ایدر کلمات پاکیزه کلمه توحید و سایر تسبیح و تهلیل و تالیف فاشانی کلمه طیبی تاویل ایدوب دیر که ای
 النفوس الصافیة الطیبة عن خبائث الطبایع الذاکرة لیشاق توحید تا نفوس زکیه بی کلمه طیبیه به تشبیه بوجهتند در که
 جمیع موجودات کلمه ککن دن حاصل اولشد و بوقدر برجه سبیلک اسمی مسبیه اطلاق قیلندن اولور پس جمله
 موجودات کلمه الله در لیکن انبیاء علیهم السلام و اولیاء عظام کلمات تاما تدرسته کم جناب عزت حضرت عیسی علیه
 السلام حقنده (و کلمته القاها الی مریم یوردر پس بوجهتند در نفوس زاکیه به کلمات اطلاق) (والعمل الصالح برفعه)
 و دخی اعمال صالحه که صدقه آراسته اوله رفع ایلر آتی یعنی اول کلم طیبیه بی محل قبول و رضایه معنای بیت حضرت
 خداوند کار یوردر که (تا الیه) تا اول اللهم جنابه یصعد صعود و عروج ایدر اطیاب الکلم پاکیزه کلام کلمه توحید کبی
 و بعض علوم و معارف حقانینک کلماتی کبی و بونلره مشابه اولنلر آناری حقه صعود ایدر صاعد امنالی کلمه طیبیه
 بزدن صعود ایلدیکی حالده و یا خود صاعد صعود معنای اوله پس مفعول مطلق اولور یصعد صعود ایدر بزننده یعنی اول
 اللهم جنابه کلمات پاکیزه بزم جانلر بزدن صعود ایلکه صعود ایلرالی حیث شول محله و مقامه که علم الله تعالی ییلدی
 آتی (مثنوی) ترقی انفسنا بالمتقی * متحفا منالی دار البقا * ترقی ارتقا و عروج ایدر انفسنا بزم نفسلر مزی و کلاملر مزی
 بالمتقی تقاوت و طهارتله اولغله حرام لقمه دن و معاصی و آنامدن و منهی اولان کلامدن متحفا منا بزدن تحفه
 و هدیه قلند یعنی حالده الی دار البقا دار بقایه و عالم علایه (مثنوی) ثم تاتینا مکافات المقال * ضعف ذالرجه من ذی
 الجلال * اعراب یست ثم حرفدر حروف عاطفه دن تاتینا جمله سی یست سابقه ترقی جمله سنه معطوفدر و مکافات

تأنیساتک فاعلیدر مضافدر مقاله ومقاله الف لام مضاف الیه دن عوض درای مقالسادیمک اولورضعف لفظ امر فوع
 بددر مکافاتن ذال اسمدر اسماء اشارتدن اعرابدن محلا مجرور مضاف الیه درضعفه مشارالیه مقالدر تقدیر کلام
 تأنیسات مکافات قدرضعف ذلک المقال دیمکدر رجعتیمیزیت اوزره منصوبدر ومن حرف جر متعلقله ضعیفدر رجعتنک
 ای رجعت کاتنه من ذی الجلال معنای بیت ثم تأنیسات یعنی بعد الصعود بزه کاور مکافات المقال مکافات ومجازات مقالاز
 ضعف ذال اول مقالزک ضعیفی کاور یعنی اول مقالزک ایکی مثلی قدر مکافات کاور رجعت رجعت یوتدن من ذی
 الجلال اول جلال وعظمت صاحبندن یعنی آنک اوزرینه لازم و واجب اولدینی جهتدن دکل بلکه قولرینه لطف
 ورحتی یوتدن کاور دیمک اولور * مننوی * ثم یلمینا الی امثالها * کبی نیال العبد مما نالهها * ثم یلمینا جله سی
 تأنیسات جله سنه معطوفدر فاعل ضمیری تحتند مستتر هو ذی الجلاله عائددر امثالها سده ضمیر مکافاته عائددر کی
 حرفدر حرف نواصبدر العبد لفظ امر فوع نیالک فاعلیدر العبد منصوب اولوب نیال نک مفعولی اولسه ده جاتردر
 من حرف جر ماموصوفه ویا موصوله در علی کلا التقديرین مکافات مقالدن عبارت اولور نال فعل ماضی فاعل ضمیری
 تحتند مستتر هو عائددر عبده هاضمیر بارز محلا منصوب مفعولیدر نال نک عائددر مکافات حکمنده اولان مایه ومامع
 صفته وباصلته محلا مجروردر من الیه ومن بیانه در متعلق محذوفدر که اول خبردر ویا ناعم ویا نولر امثالی محله مناسب
 اولان کله لر در اکر العبد منصوب اوقنور سه نیال نک مفعولی اولور و حرف جر متعلق محذوفله نیال نک فاعلی اولور و اکر
 امر فوع اوقنور سه حرف جر متعلق محذوفله نیال نک مفعولی اولور تقدیر کلام بویه دیمک اولور که بعد محیی مکافات
 مقالنا الینا یوصلنا الله الی امثال تلك المكافات لینال العبد نعیما هو من جنس مکافات اتی فال ذلک العبد الیه اقبله یعنی
 مقالزک مکافاتی بزه کد کد نصکره حضرت ذی الجلال والا کرام بری الجا وایصال ایلر اول مکافات امثالنه عبده نائل
 اولق ایچون شول نعم وحسنات که اول عبدک نائل اولدینی مکافات مقال قبیلندندر و امر فوع اولدینی اوزره معنی
 عبدایر شسون ایچون اول خیره اول نعیمه که اول شی جنسندندر که عبدا کانا نائل اولدی که مراد اول شیدن مکافات
 مقالدر * مننوی * هکذا تعرج وتنزل دائماً * ذافلازلت علیه قائماً * هکذا ده هـ حرف تنبیه در کاف حرف
 تشبیه در ذال اسم اشارتدر تعرج فعل مضارع فاعل ضمیری تحتند مستتر هی راجعدر بیت سابقده اولان انقاسه
 ویا خود انقاس معنای سه مؤل اولق اوزره مقاله راجع اوله تنزل فعل مضارع فاعل ضمیری تحتند مستتر هی
 هکذا در مکافات مقاله دائماً ظرفیت اوزره ویا تمیزیت اوزره منصوبدر ای زمانا دائماً من حیث الدوام دیمکدر
 ذال اسمدر اسماء اشارتدن مشارالیه مصرع اولک مضمونی ومفهومی در اعرابدن محلا امر فوع مبتدادر فاعل عقیب
 ایچوندر لازلت ده لازال افعال ناقصه دن بر فاعلدر تا محلا امر فوع آنک اسمیدر قائماً خبریدر علیه ده علی حرف جر در
 اکامتصل اولان ضمیر غائب محلا مجروردر علی الیه که ذالیه اشارت اولنان مفهومه راجعدر معنای بیت اکاه اول شود کر
 اولنان تعرج بزم انقاسمز ویا خود مقالز که مراد اطمیاب کلم در حق جانبیه عروج وصعود ایدر وینزل و مکافات
 مقالز نزول ایدر دوام جهتندن یا خود هر زمانه شومفهوم که ذکرا اولندی یعنی عروج انقاس ونزول مکافات
 بونک اوزرینه همیشه قائم اولدی پس سن بوا یکی حالتدن زائل اولدک هر بار که سندن اطمیاب کلم وانقاس نفسیه حق
 جانبیه عروج ایلله آنک مکافاتی سکانزول ایلر نیاده نزول ایلین جزاء عاجله سیدر و آخرتده کلجک ونزول ایلجک جزاء
 آجله سیدر (مننوی) یارمی کویم یعنی این کشش * زان طرف ایدک امدان جنبش * تا الیه بصعد ییتندن بورایه
 کانجیه دل بومضمونی عربی سوبلدک شمد نصکره یارمی سوبلیم یعنی بوجکمک کششدن مراد انقاس نفسیه بی
 ونفوس طیبه بی حق تعالی حضرت تباریک عالم اعلایه جنبه یا تمسیدر پس بوجکمک انسانک روحنه اول طرفدن
 کاور که اول جنبش کلدی یعنی روحه اول لذت وذوق حاصل اولدی وروح اکامیل قیلوب مجذب اولدی (مننوی)
 چشم هر قومی بسوی مانده است * کان طرف یک روز ذوقی مانده است * هر بر قومک کوزی بر جاتیده فالمشدر و دائم
 اول جانبیه نکران اولمشدر زیر اول طرفده بر کون بر ذوق سورمشدر * مننوی * ذوق جنس از جنس باشد خود یقین *
 ذوق جزوازل کل خود باشد یقین * یقین بودر که جنسک ذوقی کنیدی جنسندن اولور زیر اخلاف جنسندن ذوق اولق
 ولذت بولق عقله ملایم دکادر کذلک جزو ذوقی کنیدی کاندن اولور نظر الیه کنیدی کاندن غیریدن جزو ذوق الحق قاعده
 علمه مناسب دکادر پس جنس ایکی قسم اولور بری او بری کتوقسم ثالث بوا یکی قسمه مستعد و قابل اولندر
 پس بوقسم ثالثه اشارت ایدوب یوررلر (مننوی) یا مکران قابل جنسی بود * چون بدو یوسبت جنس اوشود *
 یا خود مکرظا هر اخلاف جنسندن اولان کسه اول بر جنسه قابل ومستعد اوله مثلاً بر عاصی مطیع اولمغه و بر مطیع
 عاصی اولمغه قابل اولدینی کبی چونکم اول ظاهرا خلاف جنس اولان جنسه اولشدی آنک جنسی اولور اول جنسه

قابلیتی حسیه (مثنوی) همچو آب و نان که جنس ما نبود * کشت جنس ما و اندر ما فرو * مثلاً آب و نان کبی که
ظاهر بر ایزم جنس زد کادی بزه اولشعله بزم جنس از اولدی و بزم وجود مرده زیاده ایلدی و قوت و جسامت از آرتوردی
(مثنوی) نقش جنسیت ندارد آب و نان * ز اعتبار احرار جنس دان * آب و نان شکل و صورت جهتندن جنسیت
نقش طوغمز که آنک انسانه شکلا مشابیهتی یوقدر اما آخر اعتباردن آتی جنس ییل (مثنوی) ورز غیر جنس باشد ذوق ما
آن مکرمانند باشد جنس را * آنکه ما تدرست باشد عاریت * عاریت باقی نباشد عاقبت * مرغ را که ذوق آید از صغیر
چون که جنس خود نیابد شد تغییر * بیورر که البته جنس ذوقی جنس دن اولور و خلاف جنس دن ذوق المی ممکن
دکدر پس جنس اگر چه اوج قسم اولور اما اصل بالاستقرا ایکی قسم اولور اول بر قسمی مر دود و مطر و ددر اول
قسمی معنا و صورتا جنس در مثلاً بر عالم کسه بر عالم کسه نیک و بر انسان صالح بر آخر انسان صالح صورتا و معنا
جنسیدر و ایکنی قسمی معنا جنسیدر لیکن صورتا انسانه جنس دکدر اما اعتبار آخره جنس اولور و بونوع انسانده
دخی بونور و مثلاً بر کسه هیئت صلحاده و اولیاده دکل بلکه عوام شکلنده اما معنوی اولیا و صلحایه قابلیتی اعتباریه
انله جنسیدر بوندن ذوق حاصل اولور اما مر دود اولان قسم ثالث صورتا جنس و معنا نا جنس اولندر در مثلاً نانات
شکلنده زهر و احسان شکلنده اولان قهر و انسان شکلنده اولان حیوان و اهل عرفان هیئتنده اولان اصحاب طغیان
کبی پس معنای یتنه کله لم بوقسم ثالثه اشارت ایدوب بیورر که اگر بزم ذوقنا جنس حقیقی دن اوله مکر اول جنسه
مشابه اوله صورتا بوملاسه ایلاندن دخی حظ النور و ذوق از نور اما بوزوق معتبر و باقی دکدر زیرا بوزوق سبی
و منشأی مشابهت در اول نسنه که مشابهت در عاریت و عرض اولدی عاریت و عرض ایسته عاقبت باقی فالمر پس
بر شینک سبی زائل اولیجق مسبب دخی موجود اولمر پس بوضوح بر قاج مثل ایراد ایدوب بیورر که مثلاً اگر
مرغه ذوق کله کندی جنسی آوازی کبی اولان صغیر صیاددن چونکه بو آوازه فریفته اولوب کله کندی جنس
بولسه نفرت ایدیبی اولور و دام بلاده فالور * مثنوی * تشنه را که ذوق آید از سراب * چون رسد در وی کریرد جوید آب
و بر مثال آخر دخی بودر که بر تشنه به اگر چه سراب دن ذوق کاو را به مشابه اولدیغیچون چونکم اول سرابه یقشه
اول آب شکلی آندن قهار اول تشنه یتنه طلب آب ایلر پس متشیخ اولان کذاب و مدعی اولان فاصو ایلر دخی (کسر آب
بقیعه بحسبه الظمان ماء حتی اذا جاءه لم یجد شینا) چن طلب آب حیات حقیقی اولندر بونلری ماء حقیقت ظن ایلدوب
دفع عطش ایچون بونله کمال رغبتله توجه ایلسد لبونلر تشنه لکی زیاده اولوب آب مراده واصل اولمر لروکندی بیری
سراب چمالتدن و ورطه غفلت و بلاء هندن خلاص قیلر بوضوح مرده به مثال آخر دخی بودر که (مثنوی) مفلسان
هم خوش شوند از زر قلب * لیک آن رسوا شود در دار ضرب * مفلس اولان طالب ایلر اگر چه خوش اولور لرقب التوتدن
لیکن اول زر قلب کبی اولان مزور رسوای اولور لردار ضرب حقیقتده یعنی حضور عزتده (مثنوی) ناز را بدو دست
از ره تفکند (تا خیال کز ترا چه تفکند) از کلیله باز خوان آن قصه را * و آن در آن قصه طلب کن حصه را * زینهار ای طالب
تا زرا ندوده الی سنی طریق حقدن کیر و بر آغیه و باطل واکری خیال سنی غفلت و جهالت قیوسه آغیه کلیله و دمنه نام
کتابدن بوقصه بی کیر و اقو و اول قصه دن حصه طلب ایلر که قصه دن مراد حصه در که اول کلیله و دمنه ده مسطور
اولان قصه بودر حکایت توکل و ترله جهد گفتن تنجیران بشیر * مثنوی * طائفه تنجیر در وادی خوش * بودشان
از شیر دام کش مکش * وادی خوشده تنجیران طائفه سی یعنی حیوانان دن صیده مناسب اولان بر طائفه
براطیف وادیده انله ارسالندن منازعه واضطراب وار ایدی دام * مثنوی * بس که ان شیر از یکین در میر بود *
ان چرا بر چله ناخوش کشته بود * زیاده که اول شیر بوضودن تنجیر لری قیاردی اول او تلاق جیه بیسنک اوزر شد ناخوش
اولمشدی (مثنوی) حیلر کردند آمدند ایشان بشیر * کز وظیفه ما تراداریم سیر * اول تنجیر لری شیر کادیلر حیلر ایلدیلر
دیدیلر که وظیفه دن بزیستی طوق طو و تارزیعی سکایومی تعیین وظیفه ایده نم (می) جز وظیفه در پی صیدی میا) تانکر دد
تلخ بر ما این کیا * تعیین اولتان وظیفه دن غیری بر صیدله اردنجه کله تابومی عا و یکا بزم اوزر مره تلخ و ناخوش اولیمه
(جواب گفتن شیر تنجیرانز او فائده جهند گفتن (می) گفت آری کرو فایتم نه مکر * مکرها بس دیده ام از زید و بکر *
شیر انله ابتدی بلی دیدیکز سوز مقبولدر اگر وفا کورم مکر و حیلر کوریم زبیر ازید و بکر دن چوق حیلر و مکر لروکوردیم
احتمالدر که سزدخی بر مکره شروع ایده سز * مثنوی * من خلالة فعل و مکر مر دم * من کزیده زخم مارو کزدم *
بن خلقت فعل و مکر نیک هلاکی ام مارو عقربک اصرار می ام یعنی مارو عقرب طینه عتنده اولان کسه لردن چوق ضرر
کورمشم (مثنوی) مر دم نفس از دروغ در کین) از همه مر دم بتر در مکر و کین) دروغدن بوضوح اولان نفس مر دمی
بکا مکر و کین ایلر کده جمیع خلقتن قیصر لک و ضرر لور کدرسته کم بوحیث شریف بومعنا به دلالت ایدر (قال علیه

السلام اعدى عدوك نفسك التي بين جنبيك (مثنوی) گوش من لا يبلغ المؤمن شئيد * قول يغمر بجان و دل كريد
 فنجبر انه ديد بکه ای و خوش بنم قولم لا يبلغ المؤمن حديثك گوش ايندى و يغمر بک قواني جان و دلنه قبول ايندى
 ته کم احمد و ابوداود و هريره و ابن ماجه ابن عمر دن بوحديث شريفى روايت ايدر لقال عليه السلام لا يبلغ المؤمن
 من حجر واحد من تين يعنى مالدوغ اولمز بر دل کدن ايکي کره يعنى مؤمن عاقل بر محمد نکه بر کره ضرر کوره تکرارينه
 کندى به ضرر کلان بره او غره من و اول محمد دن بر کره دخی محترده اولمز برا که من جزب المجرب حلت به اندامه در
 (ترجیح نهادن بحجیران توکل را بر جهد و کسب) (مثنوی) جمله گفتند ای حکیم با خبر * الحذر دع ليس يغنى عن قدر
 جمله بحجیر لارسلانه ايندي لرای خبر دار اولان حکیم حذری ترک ایلد زير احذر قدر دن غنا و فائده و بر من
 (کما قول عليه السلام دع الحذر فان الحذر لا يغنى عن القدر) يعنى حذری ترک ایلد زير احذر قدر دن مغنى اولمز زير المقدر
 کائن و جف انقل بما عو کائن و انا کل شئ خلقناه بقدر و کل شئ فعلوه في الزبر) درو بونک امشالی آیات و اخبار چوقدر
 همان عبده لازم اولان تسليم و رضا در غير چاره يوقدر (مثنوی) در حذر شوريدن شور و شرست * و توکل کن توکل
 بهترست * قدر دن حذر ایلد کده شور و شرک بر شانتلی وارد شوريدن بونده بر نشان معناسنه استعمال اولنور
 یوری جميع خصوصه خدايه توکل ایلد توکل ایلد کدر زير اوق کلاه قضا و قدر ده تسليم اولق بولنور اما کسب و مجاهده ده
 نوعا قضا به معارضه ايلک اولور نه کم يوررل * مثنوی * با قضا پنج من ای تد و تين * تان کيردهم قضا
 با قوتين * قضا ایلد پنجه اورمه ای تد و تين يعنى مته و رو غصبلو کسه ناقضا دخی سنکله عناد و خصومت طوميه
 * مثنوی * مرده بايد بوديش حکم حق * تا يابيد زخم از رب الفلق * بنده حق تعالى نیک حکمی او کند مرده اولق
 کرک کاليت بين يدى الغسال تا مبدع کائنات و مظهر مخلوقات اولان رب العز ندن زخم کليه زير مجرد کسبه اعتماد
 قيلق و توکل کلی تارک اولق حضرت حقل قضا سنه معارضه قيلق کيدرو آنکله مقابله ايدوب پنجه اورمق کيدور
 پس حضرت حقه توکل قلبن و آنک قضا سنه رضا و بر من کسه به عاقبت الامر زخم و قهر کلک و بر بلا ایلد هلاک اولق
 مقرر در (ترجیح نهادن شير جهد و کسب را بر توکل و تسليم) (مثنوی) گفت آری در توکل رهبرست * اين سبب
 هم سبب يغما برست * ارسلا ننجبر لره ايندى نيم اگر چه توکل سالک رهبر و دليلد که جناب حقه ايرشدر
 بوسبب که مراد جهد و کسب ادر هم يغمر عليه السلام حضرت تلي نیک عادت و سفتيدرو محله شير دن مراد جهد
 و کسبای توکل اوزره ترجیح قيلان و اسباب و وسائله متمسک اولان طائفه در که انلرک جتلى بودر که ذکر يوررل
 * مثنوی * گفت يغمر يا و از بلند * با توکل زانوی اشتري نند * بوحديث شريفه اشارت يوررل که معاذ بن
 جبل رضى الله عنه حضرت تلى روايت ايدر لبر * کون بر کسه حضرت رسول عليه السلامه کلوب ايندى
 يا رسول الله دوه ملک زانوسنى بغليب آتک حفظنده احتياط قيله يعنى و يا خود مطلق العنان قو و و يروب
 خداى تعالى به متوکل اوله يعنى قال النبى صلى الله عليه وسلم اعقل بعيرك ثم توکل على الله يعنى يغمر عليه
 السلام حضرت تلى و از بلند ايدى الله توکل ايلد کله دوه نیک دبرنى بغله توکل ايلد کله جهد و اهتياجى
 جع ایلد مجرد توکل قيلوب جهدى ترک ایلد ديمک اولور * مثنوی * رمز السكاسب حبيب الله شنو) از توکل
 در سبب کاشل مثنو * ای مجرد توکل نشيت قيلان کسه السكاسب حبيب الله حديثك رمزنى ايشت و بوحديث
 عمل ايدوب سمدخی برايش ايت توکل دن اوترى سبب خصوصنده کاهل و قاصر اوله معنى حديث شريف کسب
 ايد بچي کسه اللهم محبوب در رهنى موهو کلو قوليد ديمک اولور (ترجیح نهادن ننجبران توکل را بر اجتهاد
 (مثنوی) قوم گفتندش که کسب از ضعف خلق * لقمة تزويدان مقدار حلق * نويانده قوم دن مراد
 توکلای جهد و کسب اوزره ترجیح قيلان و طريق توکل ذاهب اولان طائفه در اول قوم کسب و اجتهادى افضل
 کورن شيره ايندي لره کسب خلق ضعفتن و تزويدن خالی دکلدر کوبار لقمة تزويدر که حريص اولنلرک بوغازى
 مقدارى اولور يعنى حرصى مقدار ايسه کسب و کاره سعى دخی اولقدر اولور * مثنوی * نيست کسى از توکل خوبتر *
 چيست از تسليم خود محبوبتر * حق تعالى حضرت ته متوکل اولقدن خوبتر بر کسب يوقدر که (ومن يتوکل على الله
 فهو حسبه) يور مشدرو دخی (وعلى الله فليتوکل المؤمنون) ديوم مؤمنلره امر قيلک در تسليم دن خود مر غوب
 و محبوبرک تدريعى حضرت حقه امر کی تسليم و تقواض ايلکدن محبوبتر بر خصلت يوقدر انکچون حضرت حبيب
 اکرم صلى الله عليه وسلم در کجه ياتدينى وقتده اللهم اسلمت نفسى اليك وفوضت امرى اليك و البأت ظهري اليك
 يوررلردى * مثنوی * پس کررتد از بلا سوي بلا * پس جهند از مار سوي ازدها * بو خلقى بلادن بلا جاننه چوق
 بخارلر چوق کسه لمار دن از درها جاننه صجرا لرمثلا توکل ز حمتدن بخارلر از درها کپی صعب اولان کار و کسب

پنجه سته گرفتار اولور * مشنوی * حيله گردانسان و حيله ش دام بود * آنکه جان پنداشت خون اشام بود * انسان
 دردمند مراد نفسنت حصولی ایچون حيله ایلدی و کسب آیتاتک خصلت و ستیدردیوتو کلی قویوب اسبابه
 تمسک قیلدی آنک حيله سی کندی به دام قید اولدی اول نسنه بی که جان قیاس ایلدی فان ایچی اولدی * مشنوی *
 در یست و دشمن اندر خانه بود * حيله فرعون زین افسانه بود * غافل انسان عدودن خلاص ایچون بلا و عبا
 قیوسی کسب غنا ایتمکله بیلدی حال بو که دشمن خانه در و تنده ساکن و آسوده ایدیلر پس بونلر جمله اعدادن اضیر
 ایکن یعنی اعدای عدو اولان نفس و کندی به قرین اولان شیطان خانه در و تنده ایکن انسان بو عدو لری خانه در و تنده
 قویوب فقر و بلا کله جک قیوی سدا یلرا کرچه غنا و ثروتله بو قیوی یلر امارا ما خبری یوق که نفس و شیطان آنک بنیاد دین
 و آخرتن یقار فرعونک حيله و مکرری بو افسانه دن اولدی یعنی قیوی بغلیوب دشمن خانه ایچره اولمق قیلندن
 افسانه اولدی * مشنوی * صد هزاران طفل کشت آن کینه کش * و آنکه او بی جست اندر خانه اش * اول انتقام
 ایدیچی و کینه چکچی یوز یلک طفل دپه لدی و اول کسه بی که اول فرعون استردی آنک خانه سنده ایدی یعنی فرعون
 لعین انبای بی اسرائیلی دولتنک دشمنی ظهور ایلده سن دیو قتل ایلدی حال بو که حضرت موسی علیه السلام کندی
 خانه سنده صلب پدردن مادری رحنه واصل اولدی و بعد التولد در بای نیل آتی فرعون سر اینه قریب ساحله القبا
 ایلد کده * فالتقطه آل فرعون لیکن لهم عدو او حزنای * آیتک طبعه آنک اهل اول موسی علیه السلام ایخدا یوبوب
 قره عین لی و لک دیو آتی خانه لرنده یسلد یلر او چنی جلدده بو قصه مفصلا شرح ارنمشد (مشنوی) دیده ما چون بسی
 علت دروست * و رفتنا کن دید خود در دید دوست (بزم کوز من چونکم انده چوقلق علت وارد که کورمکده و بر شینک
 حقیقتی یلکده خطا و خلل دن خالی دکدر یوری سن کندی کورمکی دوستک کورمکده محو وفائی ایله تا کم سنک
 نظر لسن دن محو اوله و اکابدل دوستک نظری سنده ظهوره که تا کم غلط و خطا کورمکدن بری اوله سن * مشنوی *
 دید ما را دید انعم العوض * یایی اندر دید او کل غرض * بزم کورمزه آنک کورمسی نعم العوض در یعنی دوستک نظری
 و بصری بزم نظر من لیرینه نه کوزل عوض در اول حضرتک نظر نده کلی مقصودی بولور سن و غلط و خطا کورمکدن
 بال و عاری اولور سن پس کندی ارادت و قدرتی و آرزو و مشیتکی و الحاصل بالکلیه بشریتکی اول حضرتک ارادت
 و قدرت و مقتضا و مشیتده محو ایل و طفل صغیر بکیرنی هر وجهله وکیل اتخا ایدوب اکاتور کل و تمسک ایلدیکی
 کبی و حضرت نبی الهی اکلا فی کلاه طفل الصغیر دیدیکی کبی سندخی بویه دیوب اول حضرتی کندی که وکیل اتخا
 و کندی کار و کسبکه و صنعت و قدرتی که اعتماد ایتکی ترک ایله تا جمیع مؤتک بی زحمت و مشقت حاصل اوله (مشنوی)
 طفل تا کیر او تا پویا بود * مر کیش جز کردن بابا بود * مثلاً طفل مادامکه طوئیی و یلی ایلدی یعنی تا قوت و قدرته
 وصول بولدی اول طفلک مر کبی باباسنک بوینندن غیری ایلدی زیر اول طفل باباسنی جمیع امور نده وکیل مطلق
 اتخا ایدوب کندونی اکاتسلیم قیلشدن اول دخی اکا وکیل اولمشدر (فاتحه و کیلا) ایت کریمه سنک حسب پنجه سندخی
 ربکی وکیل مطلق اتخا ایله تا سنی رزق ایچون کیر او پویا اولمقدن خلاص ایدوب کنتر لا یعنی به واصل ایده (مشنوی)
 چون فضولی کشت و دست و پا نمود * در غنا افتاد بر کور و کبود * چونکم طفل بر فضول اولدی یعنی صاحب قوت
 و کستاخ اولوب ال آتی کوستردی زحمت و بلا یه و کور و کبود اولمغه دوشدی کور و کبود آردمغه دیر لر بونده
 مقصود دن بعید و غافل اولمغه دوشدی دیک اولور پس کندونی مستقلا صاحب قوت و قدرت یلوب ارزاق جان بنه
 همت و حرکت قیلک سبب زحمت و مشقت اولور اما بوجله یی ترک ایدوب تو کل طریقه کیدوب حضرت حتی جمیع
 امور نده وکیل اتخا ایلک باعث راحت و موصل نعمت و سعادت اولور * مشنوی * جاتم های خلق پیش از دست
 و پا * می پریدند از رفا اندر صفا * خلقک جانلری دست و پا دن اول یعنی جوار حله عمل و تصرف قیلزدن مقدم عالم
 ارواحده و فامر ته سندن صفامر ته سنده اجنه روحانیه ایله اوچار لردی * مشنوی * چون بامر اهبطوا بندی
 شدند * حبس خشم و حرص و نرسندی شدند (چونکم اهبطوا امر یله مقید و محبوس اولدیلر یعنی مرتبه ارواح دن
 عالم اجسامه نزول ایلک دیو حق تعالی نیک امر یله ارواح ما مور اولدی و بو عالم اجسامه کلدیلر خشم و حرصه و قناعت
 و قله حبس اولدیلر * مشنوی * ما عیال حضرتیم و شیر خواه * گفت الخلق عیال للاله * برحق تعالی نیک عیالی بز
 واندن سود طلب ایدیچی بز یعنی برحق تعالی نیک عیالی کبی بز واندن غنا و قوت ابدانمزی استیجی بز ته که بر کسه نیک
 اهل و عیالی نفقه و کسوه لرین و قوت و غذا لرین اول کسه دن طلب ایدر لر و اول کسه نیک اوزرینه بونلرک رزقنی و بر مک
 لازمدر ککذلک جمیع دواب و حیوایاتک رزقنی و بر مک الله اوزره لازمدر کما قال الله تعالی (وما من دابة فی الارض
 الا علی الله رزقها) بوجهتدن خلق عیال الله سکید در ته کم حضرت یغمبر علیه السلام دن مر ویدر

خلق الله عبادا فقال عليه السلام تخلق عيال الله فاحب خلقه اليه احبهم لعياله عيال كسر عين الله عيال
جمع در جيا د جیدل جعی اولدیغی کبی اهل و اولاد معناسنه درار ککه و دیشی به شامل در * مثنوی * آنکه او
از آسمان باران دهد * هم تواند کوز رحمت نان دهد * اول الله که آسمان دن او باران و بر که سبب ارزاق در هم قادر در که
اول الله رحمت و احساندن بنده لرینه بی کسب نان ویره چونکم قضیه بویه اولدیغی مقرر و ایچق توکل ایلک اولیدر
پس ذیل توکل کله غمسلک ایدن طاعتقه عقلی و نقلی اولان جملترین اظهار ایلدیلر سه نوبت کسب و اجتهادی افضل و اولی
کورن شیر نهاده کلوب بوتلرک مقدماتی تسلیم ایلد کذ نصکر کسب و اجتهادک قضیلندن دلائل ایلین براهین
و دلائلن سوبلکه بشلدی) ترجیح نهادن شیرجه درابر توکل * مثنوی * گفت شیر آری ولی رب العباد * نزد بانی
پیش پای مانهاد * ارسلان بونلر مایندی بلی کرچک سوبلر منحق تعالی حضر تلی بی کسب و بی سبب بنده لرینه رزق
و یرمکه قادر در ولیکن جمیع عبادله مالک و مریسی یرم ایا غمز اوکنه بر نرد بان قودی که اتدن مراد اسباب صوریدر
نه کم نزد بانسز بر عالی موضعه بر کسه حقمز کذلک صوری و معنوی بر عالی مرتبه به وسیله و سبب سز بر کسه ایره من
پس بر یو کسک یره حقمغه نزد بان نیجه لازم اولد یسه بر مرتبه به ایرمکه بر سببه تشبث ایتلک لازم کادی * مثنوی *
پایه پایه رفعت باید سوی بام * هست جبری بودن انجا طمع خام * طامع جاننه پایه پایه کجملک کرک باه دن مراد هر مراد
و مرام اولان شیردر پس بچن بر مقصود و مرامه توجه ایتلک بر سببه تعلق ایدوب تدریججه کجملک لازم اولور بومر تبده
جبری اولمق طمع خام و بنهوده مراد بر معنی بودنیاده سعی و کسبی ترک قیاق و جبری اولوب بی کسب و بی سبب حق
تعالی بنی اگر دنیوی و اگر اخروی مقصود و مرادمه ایصال ایلر دیمک خام طمع و خیال باطلدر نم دنیا خصوص منده
ترک اسباب ایتلک و توکل طریقنه کجملک جمیع انبیا و اولیا نلک سفت و طریقتلری اوزره مستحب و مورد و آخرت
خصوص منده توکل ایتلک و ترک اسباب و اکتساب طریقنه کجملک جمهور لک اتفاق اوزره مذموم و مقدور و حد بر لک دنیا
خصوص منده توکل قیلن سن و آخرت خصوص منده مجتهد و مکاتب اوله سن که سنت و طریقت بودر * مثنوی * پای داری
چون کنی خود را توکلک * دست داری چون کنی پنهان تو چنلک * آیاق طو تارسن کنیدی نیجه لک ایلر سن ال
طو تارسن نیجه کی سن نیچون پنهان ایلر سن بوالدن ایا قدن مراد کسب ایلک کدر زبر احکیم مطلق بوالی و یانی عبادنه
انکچون و بر دیکه عمل ایده لر * مثنوی * خواجه چون بلی بدست بنده داد * بی زبان معلوم شد اورا مراد * مثلا
افندی چونکه بنده سنلک الله بر بیل و یردی زبان و مقال سز اول بنده به مراد معلوم اولدیکه لسان الحال انطق من
لسان المقالدر * مثنوی * دست همچون بیل اشارتهای اوست * آخر اندیشه عبارتهای اوست * کذلک ال
بیل کبی اول الله اشارت لیدر یعنی الله تعالی بنده سنه مقال و کلام سز ال و یردی بوانسانده اولان ال اول خواجه نلک
بنده سنه بی مقال و یردی بکی بیل کبیدر اول الله جانندن اشارتدر که انکله کسب و کار ایلیه عاقبت فکر اید بچیلک اول
اللهک عبارت لیدر یعنی آخرت کاری فکر اید بیجی و نتیجه جوارح و اعمالی ادرالک ایلجی عقل اول اللهک عبارات و کلماتی
کبیدر زبر او فکر و اندیشه کلام نفسی قیلند ندز چونکم بر بنده به حق تعالی عاقبت اندیش بر عقل و فکر و روزی
قیله کان کا حقیقت حالی و نتیجه مالی لسان معنوی ایلد تقریر و تعبیر ایلش اولور وای بنده سن بوجوارحی بواعمال
اخروی ایچون صرف ایلد بوسو بیلش او نور (مثنوی) چون اشارت هاش را بر جان نمی * در وفای آن اشارت جان دهی *
چونکم اول اللهک اشارت لری جانلک اوزره قویه سن یعنی دست و پا و سائر جوارح را اعضا اللهک اشارت اولنان کاری جان
و دل ایلد قبول ایده سن اول اشارتک وفا سنده جانکی و یره سن یعنی اول اشارت ایچون وفا ایلک خصوص منده جان و تسکی
بذل قیلن سن * مثنوی * پس اشارت هاش اسرار ت دهد * باز برداردز تو کسکارت دهد * پس سکا اول الله اسرار
اشارت لری و یرروسی کشف و شهود مرتبه سنه ابرر کور رسندن بار کلفت و مشقتی قالدرو سکا کار و تصرف و یرر
* مثنوی * حاملی محمول ککرد اند ترا * قابلی مقبول کرد اند ترا * شمدیکه حاملسن و ثقل طاعات و عباداتی
مرتکب سن سنی محمول ایلر یعنی براق عشق و شوق اوزره سوار ایلوب کلفت و مشقتدن و زجت بشریتدن آزاد ایلر
و ثقل عبادتی دخی رفع اید بی و آتی سکا عبودت اید بی ایلر الا آن که قابلسن یعنی املک امر و تکلیفی قبول اید بیچین سنی
مقبول و یرکریده ایلر * مثنوی * قابل امر بی قائل شوی * وصل جویی بعد از آن واصل شوی * و املک امر بی شعی
قابلسن قائل امر اولور سن یعنی اول اللهک امر فی الان قبول ایلجی پس بعد قبول الامر املک عبادنه امری سوبیلجی
اولور سن و از شاد ایلوب افعیل کذا و لا تفعل کذا و امر و نهی قیلاور سن شعی و صلت الهی دیلر سن بعد طلب الموصل
و اصل اولور سن و اول حضرت نه اتصال قیلاور سن * مثنوی * سعی شکر نعمتش قدرت بود * جبر توانکاران نعمت بود
سنلک سعی و مجاهده ایلک قدرت نعمتک شکری اولور یعنی قدرت و قوت بدینه کم نفس الامر ده بر نعمت عظمادر

آنک شکرى عبادات و طاعات جانبیه سعى ایلکدوسنک جبرک اول نعمته انکار اولور یعنی مع القوة والقدرة
بن مجبورم طاعته طاعتی بوقدر دیمک کلک اول قدرت نعمته انکار و کفران اولور پس (ولئن کفرتم ان عذابی لشدید
موجبجه کفران تم اولنه اول اللهک عذابی شدید اولور و اول نعمت اندن کیدوب آخر الامر اندن محروم قالور
* منوی * شکر قدرت قدرت افزون کند * جبر نعمت از کف بیرون کند * قدرت نعمتک شکرى سنک قدرتکى
زیاده ایلر یعنی (ولئن شکرتم لازیدنکم) آیتنک حسبجه قدرت و استطاعت نفسنده بر نعمتدرا آنک شکرى قدرتک
یتدکجه طاعت منعمه سعى و ادای خدمتد رجونکم قدرت نعمتک شکرین قیله سن قدرتکى افزون ایلر جبر نعمتی
الکدن طشره ایلر یعنی بن مجبور و مضطرم دیومع الاستطاعة ترک سعى و خدمت ایاسک الکن اول قدرت
و استطاعت نعمتی از اله ایلر عند العلماجردن مراد سلب اختیار و اسقاط تکلیفات ایدوب عبد جاد منزله سنده در
دیمکدرو عند الا و ایابر سالت قبل انوصول الی الکمال اوسط سلوکده سعى واجتهادی قویوب مقتضای نفسه اویوب
عبادات و طاعاته تکاسل ایلکدورنه کم بومعنايه اشارت ایدوب وسط سلوکده ترک سعى واجتهاد ایلین سالتک خفا یا
بورر لرا کرچه بن جبری دکلم بنم جبرم ندر دیرسک * منوی * جبر تو خفتن بود در ره محسب * نایینی آن درود که
محسب * ای سالت سنک جبرک یوله اویومق اولدی یوله اویومه تا کم در حقیقتی و در کام وحدتی حقیقت کورمیه سن
اویومه یعنی ای سالت سنک جبرک الله تو کل ایدوب سعى و کوششی ترک ایدوب طریق حقه استراحت اختیار
ایتمک و حظ نفسک جانبیه کتمکدرو مادام که باب حقیقت کیرمیه سن و در کام الوهیتی کورمیه سن استراحت ایلر
واجتهاد و کنسای ترک قیله * منوی * هان محسبای جبری بی اعتبار * جزیران درخت میوه دار * ای
اعتبار سنز کاهل جبری زینهار اویومه اول میوه لودرختک التندن غیری برده درخت میوه داردن مراد عالم ربانی اولان
کاملک وجودیدر نه کم بوحديث شریف دخی بومعنايه دلالت ایلر عن ثوبان رضی الله عنه (قال علیه السلام اذا قیمتم
شجرة من شجرة الجنة فاقعدوا فی ظلها و کلاوا من ثمارها قالوا کیف یمكن هذا فی دار دنیا یا رسول الله قال اذا قیمتم
عالمافکنا لقیتم شجرة من اشجار الجنة) یعنی ای وسط سلوکده قیلان و مجاهده و تحصیلده کاهل اولان استراحت قبول
ایله باری اکر یا نورسک و استراحت ایدرسک شول معارف و اسرار حقایق میوه لرینک درختی اولان عالم ربانینک تحت
حایت و سایه هدایتده استراحت ایلر * منوی * تا که شاخ افشان کند هر لحظه یاد * بر سر خفته بریزد نقل
وزاد * تا کم هر لحظه یاد شاخ افشان ایلر یا تمسک کنه فک باشی اوزره نقل وزاد دو که یعنی یا نورسک اول شجرة الهی
اولان عالم ربانینک ظل حایتده یا تمسک کنه تا با دار ادب الهی آتک قلب و روح و عقلی شاخ لرین سلکچی اوله تا آتک ظل
سعادتده آسوده اولان و استراحت قیلان کاهلک اوزرینه نقل اسرار و زاد معارف و ادواتی تشار قیله اول کاهل
بی اعتبارک جانی اول صاحب دولتک سایه حایتده قرار ایلدیکي واسطه ایلر حق تعالی حضرت قلندن نیجه عنایت
و هدایت و رحمت و قربت ثمره لرینه واصل اوله * منوی * جبر خفتن در میان رهزنان * مرغ بی هنکام کی یا بدامان *
جبر ندر دیرسک عند الا و ایار رهزنا ورتاسنده یا تمقدیر یعنی ترک سعى و کوشش ایدوب اهل نفس و اهل شیطانت
مایندده استراحت ایتمکدرو وقتسز قوش یعنی قناسدسز پروازه جرات ایلین مرغ چقن امان بولور یعنی اول سالتک
قبل الوصول الی الکمال رهزنا مایندده استراحت میل ایلر و قیله پروبالی تخمین قوش کیدر که دونه لر پنجه سندن
امان بولمز و انلر مایندده هلالک اولور خلاص اولمز * منوی * ورا اشارت هاش را بی زنی * مرد پنداری و چون بی
زنی * واکر اول اللهک اشارت لرینه برون اوره سن برون اورمق متکبر اولمقدن و التفات و تعظیم قیله ایا مقدن کایه در نه کم
بعض متکبر لرک دأبنددر که بر کسبه انلر بر سوز سوز یار سه اکر خوش لرینه کلمزه برونلرین تحریک ایدر لر عدم
التفات ستمنه کیدر لر پس سندخی ای کاهل بی اعتبارا کراعضا و جوار حکمه اولان اول اللهک اشارت لرینه التفات
ایلیوب متکبر اولوب اول نعمتک شکر فی ادا ایلکدن سرکش اولورسک کنیدی مرد صنورسک و چونکم کذبی
حقیقت کوزیله کوره سن بر عورت سن من داو لدر که حق تعالی سنک ویردیکی نعمتک شکر فی ادا قیله و هر عضو فی ما خلق
لهنه صرف ایلر اکر بر کسبه بونلری تارک اولسه و کندی مرد بالغ زعم قیله نفسنده اول زن کیدر * منوی *
این قدر عقلی که داری کم شود * سر که عقل از وی بپرد دم شود * واکر اول اللهک اشارت لرینه تعظیم و التفات ایلر سنک
بوقدر و عقلیکه طو تارسن ضایع اولور بر باشند که عقل منقطع اوله و یا خود پرواز قیله اول باش دم اولور یعنی قورق کبی
دنی و حقیر قالور زیر انسان سائر حیواندن عقله اشرف و افضل در و عقلی اولان انسان سائر حیواندن عقله اشرف
و افضل در بی هوش اولان انسان ادنی و اضلدر (منوی) زانکه بی شکری بودشوم و شنار * می برد
بی شکر را تا قعر نار * اول سیددن مالک اولدیغک عقل کم اولور که شکر سنک نامبارک و عیبدر اول شکر سنک

ناشکر اولان کسه بی تاقع ناره ایل تور * منتهوی * کرو کل میکنی در کار کن * کشت کن بس تکیه
 بر جبار کن * ای کامل اولان جبری اکرو کل ایلر سک کار و عملده ایله یعنی کار و عملی ترک ایل کلک حالنده
 تو کل ایل (ان الله لا یحب الباطلین) خواستجه تا کم اللهم سومدیک بطل الرزمه سندن اولیه سن زراعت
 و کار ایله بعد معالغه ایله جابران کسار و مصالح کار اولان خدایه اتکال ایله کسب و کاردن قطع نظر آخرت
 خصوصنده تو کل ایلک جائز کلدرا کرسن دیر سک که (وعلى الله فلیتوکل المؤمنون) نص شریفی الله اوزره
 تو کل ایلک وجوبه دلالت ایلر بس آخرت خصوصنده دخی برکسه ترک اعمال ایدوب بوا مره امتثال
 ایتمکله الله متوکل اولسه جائز اولری الجواب بو خصوصده تو کل جائز کلدزیرا عید بو خصوصده
 اعماله مکلف و ما مورد (کما قال الله تعالى واقیموا الصلوة و آؤا الزکوة و اؤا کعوا مع الراکعین) بس ترک عمل ایلین
 بونک امثالی وجوب ایچون اولان امر لری ترک ایلک لازم کلور بوا یسه جائز کلدزیرا که او امر الهیه به عید بحسب
 الطاقه امتثال ایلدوب آخرت خصوصنده کار و کسب ایلیه مع هدایه حضرت حق متوکل اوله زرا
 بلا تو کل مجرد کسب و عمله دخی اعتماد جائز کلدزیرا (باز ترجیح نهادن تو کل بر جهد) (منتهوی) جمله باوی
 بانکه ببرد اشتد * کان حرصان که سیها کشتند * جمله وحوش ارسله آواز ز فالدر دیلر بویله دیو که اول حرصان که
 بود یا خصوصنده سیلر تخمینا کد یلر نه بروردی و بونلری اول اسبابه تمسک قیللری نه مرتبه به ابر کوردی (منتهوی)
 صد هزار اندر هزار از مردوزن * پس چرا محروم ماندند از زمین * مردوزدن نیجه یوزیک نیجه یوزیک کسه پس
 منافع زماندن نیچون محروم قالدیلر حال بو که اسبابه تمسک قیلدیلر و مجتهد و مکسب اولدیلر * منتهوی * صد هزاران
 قرن ز آغاز جهان * همچو اژدرها کشاده صد دهان * جهاتک ابتدا سندن بوا نه کفیه دلک نیجه یوزیک قرن
 و قرون ماضیه دن نیجه یوزیک کروه اژدرها کبی مراد و مقصود لری جائز به یوز آغز اچشدر * منتهوی * مکرها
 کردند آن دانا کروه * که زین برکنده شد زان مکر کوه * اول دانا قوم وزیرک طائفه مراد لری نه وصول ایچون مکر لری
 ایلدیلر بر مرتبه که دیندن طاع مکر دن قویش اولدی یعنی انلرک مکر لری طاع لری برندن قو پردی مراد انلرک مکر
 و حیللر سنک قوتنی اشعار در (منتهوی) کرد وصف مکرها شان ذوالجلال * اتزول منه اقلال الجبال * نه کم بونلرک
 مکر لری ذوالجلال اولان الله تعالی کلام مجید نه وصف ایلدی که اول کلامک مضمونی مصرع ناید مرعنی البته زاتل
 اولور ازل مکر دن جبالک قلل لری دیمک اولور مننده کی ضمیر مصرع اولده اولان مکره عائد اولور و باقی معنی بو آیت کریمه دن
 ظهوره کاور که خدای تعالی سور قار اهیده ام سابقه نک حقیقه کندی قضاسندن احتراز ایدوب هزار حیل و مکر
 ایلد کلر فی بیان سور زلر (وقدمکر و امکرهم) تحقیقا کفار مکر ایلدیلر غایت مکرله (وعند الله مکرهم) و بونلرک جزاء
 مکر لری عذابدر مکتوبدر عند الله (وان کان مکرهم) اگرچه بونلرک مکر لری اولدیه ده (لتزول منه الجبال) ای مسوی
 لازالت الجبال و معد الذلک یعنی جبال از اله ایچون مسوی و معد اولدیه ده و یا خودان نافیله اوله و لام آتی مؤ کد اوله
 و ما کان الله لیه عذیبهم و ما کان الله لیهضیع ایمانکم) آیت کریمه لر نه اولان لام کبی بو تقدیر جهه معنی محالدر بونلرک مکر لری
 جبالی زاتل قیللر یعنی بونلرک مکر لری جبالی زاتل قیللر و یا خودان مثله دن محقق اوله و لام آتی مؤ کد اوله تقدیر کلام
 وان کان مکرهم من الشدة بحيث تزول منه الجبال و تنقلع عن اماکنها و الحاصل قضا و قدره مکرلر و حیللرک فائده سی
 بو قدر * منتهوی * جز که آن قسمت که رفت اندر ازل * روی نمود از شکار و از عمل * که اول قسمت و نصیبدن غیریکه
 از لده واقع ایلدی شکار و عملدن یوز گوسترمدی یعنی حاصل اولدی * منتهوی * جمله اقتضاسندن از تدبیر و کار * ماند کار
 و حکمهای کرد کار * اون قومک جیهی تدبیر و کاردن دوشدیلر یعنی عاجز قالدیلر حق تعالی سک کاری و حکم لری
 قالدی جد و جهدک هیچ فائده سی اولدی * منتهوی * کسب جزای مدارای نامدار * جهد جزوه می میند ارای
 عیار * پس ای نامدار کسبی بر نامدن غیر بیله زیر کسب بر آلت ملاحظه در حقیقه ده تأثیری بو قدر جهدی
 بروهم دن غیر صائمه ای عیارانکچون که جهلک بقدر اولیان مرادک وصولنه و حصولنه اصلا علاقه و فائده سی
 بو قدر (نکرستن عزرائیل بر مر دمی و کریمحتن ان مر ددر سرای سلیمان علیه السلام و تقریر ترجیح نهادن تو کل بر جهد
 وقت فائده جهد الی آخره بویان لطیف بو حدیث شریفه اشارت اولور که اهل تفسیر سور قلممانک آخر نه (و ما تدری
 نفس ما ذاتکسب غذا و ما تدری نفس بای ارض تموت) آیت کریمه سنک تفسیر نه تقریر و تفسیر ایلشدر بر تفسیر
 یضاویده بویله واقع اولمشدر که (روی ان ملک الموت مر علی سلیمان علیه السلام فجعل یظنر الی رجل من جلسائه و یدیم
 النظر الیه فقال الرجل من هذا یا سلیمان فقال ملک الموت فقال کانه یریدنی فوالریح ان تحمطنی و تلقینی بالهند ففعل
 فقال ملک الموت کان دوام نظری تعجبامنه اذا حرت ان اقبض روحه بالهند و هو عندک) پس بو حدیث شریفک معنای

لطیفی نطقه کتوروب تفسیر پیوردر (مثنوی) رادمی دی چاشتگاهی در رسید * در سراج دل سلیمان درد وید *
 بر کریم کسه بر قوشلق وقتی ایز شدی حضرت سلیمان علیه السلام عدلی سر اینه یلدی (مثنوی) رویش از غم زرد
 هر دو لب کبود * پس سلیمان گفت ای خواجه چه بود * آنک پوزی غمدن صاری و هر ایکی دوداغی کول * پس سلیمان
 علیه السلام کادیدی ای خواجه سکا نه اولدیکه بومر تبه متغیر و متبدل اولدک * مثنوی * گفت عزرائیل بر من
 اینچنین * یک نظر انداخت بر از خشم و کین * خواجه حضرت سلیمان علیه السلام ایبتدی عزرائیل علیه السلام
 بکا خشم و کیندن پر بو بچلین بر نظر اندی * مثنوی * گفت هینا کنون چه میخوای بخواد * گفت فرما باد را
 ای جان پناه * سلیمان علیه السلام کایتدی اکاه اول شمدی نه استرایسک استه اول کسه سلیمان علیه السلام ایبتدی
 ای جان جفا یدیحی یله امی ایله (مثنوی) تا هر از پنجایهندستان برد * تو که بنده کان طرف شد جان برد * تا بنی بورادن
 هند ستانه ایله یولا یککه بنده که اول طرفه کندی جان ایله یعنی جانی خلاص ایده پس بو خصلت اکثر ناسک
 وجود نده موجود اولدی بقی اجلدن قصه دن حصه بیاتنه شروع ایدوب پیوردر * مثنوی * نک زرد رویی کبر براتند
 خلق * لقمه حرص و امل زاتند خلق * داشته بوتک کبی خلق درویشلکدن قارار اول سبیدن خلق حرص و املک
 لقمه سیدر (مثنوی) ترس درویشی مثال آن هراس * حرص و کوشش را تو هندستان شناس * درویشک خوفی
 اول کسه نک خوفی مثالیدر که قورقید یغندن بد زه مبتلا اولدی و موتدن نجات یولدی سن حرص و جبهدی
 هندستان کله پس اگر درویشلکدن قورقوب حرص و کوشش جاتنه ذاهب اولورسک نیچه بلا و زحمت چکدیککدن
 ماعدل مقدر اولان فقر دن دخی نجات بوله من سن چونکم قصه دن حصه ایلیکن بیان ایلد بکر تکرار قصه نک تبه سنی
 تقریر شروع ایدوب پیوردر * مثنوی * باد را فرمود تا او را شتاب * برد سوی فقر هندستان براب * حضرت سلیمان
 علیه السلام باده پیوردی تا اول کسه بی خوری هندستانک نهایتی جاتنه صوا و زره التدی یعنی اقصای هندستانده
 بر جزیره التدی که آنک اطرافی آب ایدی * مثنوی * روز دیگر وقت دیوان و قضا * پس سلیمان گفت عزرائیل را *
 ایرتسی * کون دیوان وقتی و خلاقه ملاقات وقتی پس سلیمان علیه السلام حضرت عزرائیل دیدی * مثنوی *
 کان مسلمان از چشم از بهر آن * بنسکریدی تا شد آواره زجان * که اول مسلمان غصبه اندن اوتری نظر ایلد که
 تا جاتندن آواره اولدی بعضی نسخه ها معجمه ایله تان واقع اولمشدر بو تقدیر آواره معنی اول مسلمان اندن اوتری خشمه
 نظر ایلدک که تا خان و ماتندن آواره اولدی * مثنوی * گفت من از خشم کی کردم نظر * از تعجب دیدمش در ره گذر *
 حضرت عزرائیل سلیمان علیه السلام ایبتدی بن کالج غصبدن نظر ایلدم یعنی اکا خشمه نظر ایلدم ره گذر ده
 اکا تعجب نظر ایلدم * مثنوی * که هر افرمود حق کامر و زهان * جان او را تو بهندستان * از حق تعالی
 بکایوردی بو کون اکاه اول سن آنک جانی هندستانده آل (مثنوی) از تعجب گفتم کرا و را صد پرست * او بهندستان
 شدن دور اندرست * تعجبیدن ایتم اکرا نک یوز قنادی و ارایسده اول کسه هندستانه کچک کده دور در او بهندستان
 اندر شدن دورست تقدیر نده اولور * مثنوی * تو همه کار جهانرا همچنین * کن قیاس و چشم بکش و سیز * ای
 فقر دن قورقان و تحصیل دنیا به حرص اولان سن جهانک جمیع کار و بارنی بو بچلین قیاس ایله و کوزله آج و کور که سعی
 و خذره مقدر اولدکدن خلاص ممکن دکدر * مثنوی * از که بکتریم از خودای محال * از که برابیم از حق ای و بال
 کیندن بخاور کندیمزدن ای کسه محالدر یعنی تقدیر الهی و قضاء ربانی بر من عین ذات و نفس صفا از کیندن که ذات
 اول قضایک مستقضا سی آوزر مجبوره اولمشدر پس قضاء الهی و تقدیر ربانی بدین چاقو کشی کندی ذاتدن چقمق
 کیندر بواسطه محالدر کیندن قیاس حقدن قیاسی صاحب و بال و بالده مضاف مقدر اولورای صاحب و بال
 و با خودای خود و بال تقدیر نده اولور یعنی ای ذرو بال حیل و مکرله کیندن قبل از حقه دخی قیاس حق تعالی نک تقدیری
 اولیجه و بر شینک حصوله ارادتی تعلق قیلیمنج اول شیئی کسه اندن قیاس و بالی کسه سعی و حیل ایله کتور من
 (بازتر جمیع تهادن شیر جهد را بر تو کل و فوائد جهد را بیان کردن) (مثنوی) شیر کفت آری ولیکن هم بین *
 جهد های انبیا و مؤمنین * ارسلان مجیر لره ایبتدی بلی تو کل ایلک خوب و اطمینان دنیا خصوصنده ولیکن هم کور
 انبیا و مؤمنینک جهد لری آخرت خصوصنده اگر جهدوا کتسایک قائم سی اولمیدی انلر بوقدر مجاهدت کثیره
 انلر لمیدی انلرک مجاهدات کثیره سی جهدوا کتسایک منافع و فوائد شهادت ایله * مثنوی * حق تعالی
 جهد هاشان راست کرد * آنچه دیدند از جفا و کرم و سر د * حق تعالی انلرک جهد لری راست ایلدی آنی که جفا دن
 و کرم و سر ددن کور دیر یعنی ریاضات شاقه دن هر نه کور دیر سه و کرم و سر ددن نفس لری سه هر نه
 ایر کور دیر سه حق تعالی آنی ضایع ایلیوب انلرک جهد و سبیل لری درست و جزلر فی ثابت و راست ایلدی

* مثنوی * حیلهاشان جمله حال آمد لطیف * کل شیء من ظریف هو ظریف * ظرافت ذکار کاسته دیر لر
 پس انبیای عظام صلوات الله علی فیما وعلیهم اجمعین طریق حقه اولان حیله لری یعنی نفسه واهل نفسه مداراته
 مجاهده لری جمله حال لطیف کلدی بحکم کل شیء من الظریف ظریف هر شیء عاقل و ذکی اولان کسه دن معقول
 و مستحضر * مثنوی * دامهاشان مرغ گردونی گرفت * نقصهاشان جمله افزونی گرفت * اول انبیاء و اولیاء علیهم
 السلام دام لری گردونه منسوب مرغ طوئدی یعنی جرخ گردون و نگر فنی صید ابتدائی انزل نقصی جمله زیاده لک
 طوئدی * مثنوی * جهدی کن تا وافی ای کما * در طریق انبیاء و اولیاء * ای اولونا قادر اولد بقه و طاعتک بند که جهد
 الیه انبیاء علیهم السلام و اولیای کرامک طریق بنده تاسلخ کنی سعادت منک و اوله و حق تعالی مقامکی انزل کنی عالی
 قبله * مثنوی * باقضا پنجه زدن نبود جهاد * زانکه این راهم قضا بر ما نهاد * قضا الیه پنجه اورمق و مقابله قیلق
 جهاد اولدی یعنی ترک اجتهاد و اکتساب ایتمک و مقدر کاتندر کسب و جهدک فائده سی یوقدر دیمک قضای
 الهی الیه پنجه طوئقی واکمق الله ایتمک کی در بویایه صواب دکلدر زیر که قضا الهی بوسکسب دخی اجتهادی
 بزم اوزر مره وضع ایلدی یعنی بواکسب و اجتهادی بزم اوزر مره حکم الهی و قضا ربانی یازدی پس بونی
 ترک ایتمک و انک تقه بر ایلد بکنه راضیم دیوسو بیلک انک حکمنه و قضائنه معارضه ایتمک و کندی نفسنک مقتضای
 اوزره که کدر بویایه صواب و سداد دکلدر دیمک اولور و طریق انبیاء علیهم السلام و اولیای کرامده مجاهده اید نلره
 اصل ازبان واقع اولد یعنی واضعاف مضاعف اجر جزیل و جزاء جیل بولدی یعنی اثبات ایچون کند یلره محال اولان
 شیشه شرط ایدوب بیور لر (مثنوی * کافر من کر زبان گردست کس * در ره ایمان و طاعت یک نفس * کافر من اکر
 بر کسه زبان ایلش ایسه ایمان و طاعت بولنده بر نفس یعنی بر کسه بر نفس ایمان و طاعت بولنده اولوب اصلا و قطعاً
 زبان ایلک واقع اولمشدر که (ان الله لا یضیع اجر المحسنین آیتی بومعنا به دلالت ایدر) (وما کان الله لیضیع ایمانکم *
 نص شریفی بومضمونه شهادت ایدر پس کند یلر کفری اختیار ایتمک محال درو محسن و مجاهد اولنلرک جزائی ضائع
 اولقدخی محال اولور زیر محاله تعلیق محالی مستلزم اولور اکر بوراده بر سوال لازم کلور سه که بیلیم و بر صیصا به و بونلر
 مثالی بعضی صلحایه نه دیر سنکه بونلر طریق انبیاء و اولیاده پنجه ایام جهد و اکتساب ایتدی بولر طاعات و عبادات
 ستمنه بر مر تبیه ایدر که مستجاب الدعوات اولوب کشف و کرامت مقامنه ایتدی بولر مع هذا بونلرک جهد و اکتسابی
 ضائع اولوب و حسن خاتمه دن محروم فالوب کافر اولد یلر الجواب بزم سوز مر جهد و اکتسابک و اعمال و افعالک خلاصا
 لوجه الله اولمشنده و بی ریایوبی سمعه ظهوره کلشنده در ریایو سمعه الله اولان اعمال دکلدر که بونلرک طاعات و اعمالی
 عزت و وقار ایچون و خدمت و تعظیم اناس ایچون ظهوره کلشدر (وقدمنا الی ما عملوا من عمل فجعلنا هم بهامشورا)
 آیت کریمه سنک فحوا سنجه انکیچون هبامشور اولمشدر اکر خالص اولیدی ضائع اولیق احتمالی بوغدی اکر دیر سنک که
 خالص اولیدی بونلر دن کشف و کرامات و مستجاب دعوات ظهوره کلور میدی نعم اتفاق منایج انک اوزر نه در که
 عبد عبادتده مکر ایلسه (یخادعون الله و هو خادعهم) مقتضای سمعه حق تعالی دخی اکامکر و خدعه ایلر پس اول
 کشف و کرامات و خارق عادات استدراج قیلندن اولور بوسکسب کونه کرامات و خارق عادات صحت اعماله دلالت قیلر
 و الحاصل بر کسه دن که خلوصه بر عمل صادر اوله اول عمل محققدر که ضائع اولر پس مع الاستطاعة علی طاعة الله
 مع سلامة الجوارح عاجز و شکسته یم دیمک باشتی دوست و سالم اولوب قصد له یا شمش شکسته در دیوب باشن بغله بر
 کسه به بکزر پس بوکونه قصد له جبری اولان کسه به خطاب ایدوب بیور لر * مثنوی * سر شکسته نیست این سر را
 سبند * یک دوروزه جهد کن باقی بچند * ای قصد له جبری اولان کسه یا شمش صفتش دکلدر بویاشکی بغله زیر اچیرک
 معنایی صفتی بغله دیر لرمادام که سن صحیح صمیمه سن و منکسر اولوب بی قدرت و بی طاقت فالیمه سن نه وجهه له
 قصد او عدا جبری اولور سن و بر شکسته یم دیو کندینه جبری استاد قیاسور سن پس جبری قورایکی سکون عمل
 و عبادتده جهد الله باقی کل یعنی بویاشکی کون اولان عمر دهمی و کسب اخروی الله و آخرتده باقی و ابیدی شاد و خندان
 اول (مثنوی) بد محالی چیست کون دنیا بچست * نیک حالی چیست کوعقی بچست * بر محال بد یعنی حصولی نا اید
 ممکن اولین شیئی استدی اول کسه که دنیا استدی بر او حال استدی اول کسه که عقی استدی که آنک دولت و لذتی ابدی
 و سرمدیدر (مثنوی) مکر هادر کسب دنیا بار دست * مکر هادر ترک دنیا بار دست * دنیا کسبندن سعی و مکر لریار ددر
 دنیا ترکندن مکر و حیله ایل کل کلر وار ددر یعنی شرعی و جائزدر (مثنوی) مکر آن باشد که زندان حفره کرد * آنکه حفره
 دست آن مکر دست سرد * ترک دنیا بار ددر و حلال اولان مکر اول اولدیکه زندانی دلالت ایتدی یعنی بوسجن دنیایی
 خرق ایدوب آخرت جا نیشه کندی اول کسه که دلکی یا غلدی اول سرد بر مکر در یعنی شول کسه که دنیا زندانندن

آخرت سراینه اولان قبولی یابدی و آتی سدا یلک خصوصه مکر ایلدی اول مکر بارد و مذموم بر مکر در * مثنوی *

این جهان زندان و مازندانیان * حفره کن زندان و خود را وارهان * بوجهان زندان در و بر زندانلر زندان دنیا بی
 مجاهده قارمه سیله دلاک ایل و کند یکی بوجین دینان خلاص ایل حفره بونده دلاک معنایه در * مثنوی * چیست
 دنیا از خدا غافل بدن * فی قشاش و نقره و فرزندوزن * مصرع اول هم سوال و هم جوابدرا کثر کسینه تو هم اید و لکه
 شرعته و طریقه مدمومه اولان دنیادن مراد بوعالم شهادت اوله و قشاش و نقره و فرزندوزن و دولت و ثروت اوله
 مذمومه اولان دنیادن مراد عندالایبیا و الایساعلیهم السلام بود کادرته کم بوییت شریفله بومعنایه اشارت ایدوب
 بیورلر دنیا ندر فی الحقیقه خدای تعالی دن غافل اولمقد ر قشاش و نقره و فرزندوزن دنیاد کادرته کم حضرت نبی
 صلی الله علیه و سلمدن برکسه مالد نیایار رسول الله دیو سوال ایلد کده کل مال الهالک عن مولد فیهو دنیا کدیو جواب
 ویردیروفی الحقیقه اگر محسوس و اگر معقول هر نه شیکه سنی ربکدن کندی به مشغول ایلر سه دنیا اولدر * مثنوی *

مال را کز بهر حق باشی حول * نعم مال صالح خواندش رسول * شول مالی که حقل رضا سندن اوتری کتور بجی
 اوله سن اول ماله حضرت رسول صلی الله علیه و سلم کوزل مال صالحدر او قودی ته کم بوحديث شریف دلالت ایلر
 نعم المال الصالح للرجل الصالح یعنی مال صالح رجل صالح ایچوندر نه کوزلدر پس رضای حق ایچون حفظ اولنان
 مال دنیادن اولمز بلکه دیندن اولور پس دنیا صد دنده اولان نقره و قشاش و ارزاق و معاشک ضرری نه جهتدن وفائده
 سی نه جهتدن اید و کفی بیان ایلد که شروع ایدوب بیورلر * مثنوی * آب در کشتی هلاک کشتی است * آب اندر
 زیر کشتی پستی است * کشتی ایچنده آب کشتینک هلاکیدر کشتی نک التنده آب کشتیه معین و ظهیر در یعنی متاع
 و قشاش و ارزاق و معاش فی المثل صوکیدر و انسان کشتی صکیدر اکر بونلر کجبتنی در و نه قورسینه و بونلر
 فکر و خیالی آبی آنک قلبنه داخل اولور سه سبب هلاک اولور اما بونلر کج و خیالی در و نه داخل اولیوب در و نی
 محبت حقله طوره و مال و رزق طشرده فالور سه اصلا ضرر ویرمز بلکه آنک دین و طاعتده اولمسنه معین و ظهیر
 اولور * مثنوی * چونکه مال و ملک را از دل براند * زان سلیمان خویش جز مسکن نخواند * چونکه حضرت
 سلیمان علیه السلام مال و ملک کی قلبندن سوردی اول سیددن سلیمان علیه السلام کند یسنه مسکیندن غیری
 او قومدی روایت اولنور که سلیمان علیه السلام اکثر اوقاتده فقر او مساکین ایله او توروب بیلک یرایدی بر کون برکسه
 اول حضرت نه دیدیکه سن سلیمان علیه السلام اوله سن نیچون فقر او مساکینه او توروب بیلک برسن (قال احب المساکین
 و جالس المساکین و اکل معهم * مثنوی * کوزه سر بسته اندر آب رفت * از دل پر باد فوق آب رفت * دریک و اینلو
 صو ایچنده باشی و اغزی بغلش برداق بادله پر کوکلدن آب اوزره کندی یعنی آب ایچره غرق اولیوب آنک اوستنده سیر
 ایتدی مراد شول تارل دنیا اولان سالک کوزه وجودیدر که آنک درونی هوای حقله طولو و اغزی شهوات نفسانیه
 ولایدنیوبدن بغلواوله آنک وجودی دنیا به غرق اولمز بلکه فوق الدنیا مرتبه اعلا ده سیر قیلر * مثنوی *

یاد درویشی چودر باطن بود * بر سر آب جهان ساکن بود * درویشلک هوایی چونکم برکسه نک باطننده
 اولسه اول کسه جهان صورتک اوستنده ساکن اولور یعنی دنیا محبتنه مستغرق اولیوب عالم جانده سیر قیلور
 * مثنوی * کرچه جله این جهان ملک و پست * ملک در چشم دل اولاشی است * اصکر چه بوجهان جیمعا آنک
 ملک کی در ملک جهان آنک کوکلی کوزنده لاشیدر که هر کرا کالتفات ایلر سلیمان علیه السلام کی * مثنوی * پس
 دهان دل بیند و مهر کن * پرکش از یاد کیر من لدن * فاذا کان کذلک بوسوز معلومک اولد یسه کوکلک اغزی بغله
 و مهر ایله تا کیم محبت دنیا آبی آنک ایچنه کرمیه اول کوکلی لدنی اولان علم یادندن پر ایله بعض نسخه ده مهر من
 لدن واقع اولمشدر بوقدر اوزره معنی اول کوکلی من لدن مهر نک هواسندن پر ایله لدندن مراد حق تعالی حضرت تلیرتک
 ذات و صفاتیدر * مثنوی * جهد حقت و ذوا حقت و درد * منکر اندر ننی جهدش جهد کرد * جهد ایلک
 حقد و دوا ایلک حقد و درد دخی حقد یعنی بوتارلهر برینک حقیقی ثابته در باطل دکلدر اما منکر اول شیرک
 جهد فی منع و ننی ایلکده جهد ایلدی بومصرعه اش که ضمیر غایبدر شیر غایبدر و شیردن مراد شریعت و طریقه مدمومه
 جهد و کسب قیلان وسی و کوششک مفید و نافع اولسنی ادله عقلیه و نقلیه ایل اثبات ایلین عالمروپیرلر در و منکر کردن
 مرادا کرچه ظاهرا تنجیرلر در اما جهدوا کتسابی ننی قیلان وسی و کوششی تارل اولوب بطال و عطلال اولان فرق
 ضاله مرادا اولور پس تقدیر معنی بویه دیمک اولور که جهدل و دوا و دردل حقیقتلری ثابته درا کرچه جهدی منکر اولان
 طایفه جهدی اثبات ایلین شیر مشربلرک جهد فی ننی ایلک خصوصه مدمومه ادله عقلیه و نقلیه ایل جهد ایلدی پس
 بو طایفه نک ننی جهد ایلک خصوصه مدمومه جهد ایلری کندی لری مکذب اولور و جهد وسی اثبات قیلور پس ننی جهد

ایلمزنده جهد ایلمری عینیه اثبات جهد ایلمکی مستلزم اولور اسکریجه مقال جهندن جهدی نئی ایدر رسیده
نه کم سوفسطائیه طائفه سی حقایق اشیایی نئی ایلدیلر آنلر حقایق اشیایی نفیه قابل اولمی عین اثبات حقیقت
قیلمه لری مستلزم اولور ولهدا استکلام اولندیلر حقایق الاشیاء ثابته اذنی نفیه اثباتها (مقررشدن ترجیح جهد بر توکل
(مثنوی) زین نعت بسیار برهان گفت شیر که جواب آن جبریان کشتند سیر و ارسلان بواسطه بدن که بیان اولندی چوق
برهان ودلیله سل سولیدیکه جوابدن اول جبریلر طوبیله وقائع اولدیلر * مثنوی * روبه واهو وخرکوش وشغال *
جبررا بکذاشتند وقیل وقال * روبه واهو وخرکوش وشغال که شجیرلر کزیده لیدر جبری وقیل وقالی قودیلر وبحث
وجدالان فراغت قیلدیلر وفضیلت جهدی معتقد اولدیلر * مثنوی * عهدها کردند باشیر وزیان * کاندیرین بیعت
نیفتد درزیان * شیرزیان ایله یعنی آکرچی ارسلانله عهد ایلدیلر که بویعتده زیانه دشیمه لر (مثنوی) قسم
هر روزش بیایدی جگر * حاجتش نبود تقاضای دگر * زحمت و مستقسر از کاهر کونک قسمت و عذابی کله ارسلانله
غیری طلب و تقاضای حاجت اولمیه پس مایلمزنده اتفاق ایلدیلر که مقارعه ایده لر * مثنوی * قرعه بر هر کوفتادی
روز روز * سوی آن شیر اود ویدی همچو پوز * حیوانان دن هر کجک که اوزرینه قرعه دوشردی کوندن کونه
اول ارسلان جانیله او حیوان پارس کبی یلردی (انکار کردن شجیران بر خرکوش در تاخیر رفتن بر شیر * مثنوی * چون
بخرکوش آمد این ساغر بدور) بانک زد خرکوش کانر چند جور (چونکم دور ایله بوساغر خرکوشه کلدی یعنی نوبت اکا
ایرشدی خرکوش بانک اوردی وایتدیکه آخر جور وستم نیچیه دلک بومله کلنجیه دلک بوقصه آفاقه جل اولندیغی اوزره
شجیرلردن مراد بطالت و عطالت اختیار ایدن کسه لرو شیردن مراد کسب و مجاهدت قیلان دلیرلر اولور و انفسه
اولندیغی اوزره شجیرلردن مراد قوای نفسانی و خواطر شیطانی اولور و شیردن مراد عقل معاد اولور اما بومعهده
شیردن مراد نفس اماره و شجیرلردن مراد قوای روحانی و حواس ظاهره و باطنه اولور و خرکوشدن مراد عقل معاد
اولور پس عقل معاد شیر نفس صید و غده اولمغه رضا و برمیوب و کندی به تابع اولان قوانک دخی انک جانیله کتمسه
و کندیلر اکاغدا ایتمسه رضا و برمیوب انک دفع و ازاله سی خصوصنده تدبیر ایلمکه شروع ایلمه سی اولور و قوای
روحانیه عقل کاملک علوم و اسرارنه و تدبیر و تدارکنه واقف اولدیلر جهندن انک نفسک حکمنه و مقتضاسنه
مخالفت ایلمسه انکار ایلمری مراد اولور (مثنوی) قوم گفتندش که چندین کاه * جان فرا کردیم در عهد و وفا * اول
قوم خرکوشه دیدیلر که بوقدر وقت بز و فوافعهدده جائمزی فدا ایلدیلر (م) و بچو بدنائی مای عنوده تانر فجد شیر و رو
زود زود * ای عنودسن بزم بدنام لغمزی استمه تا که شیر انجمنیه پوری پوری تیرتیز مراد حواس ظاهره و باطنه
و قوای نفسانیه و روحانیه نفس اماره نک زبونی اولدیلر جهندن آنی عظیم و قوی عدا و ییوب و عقل کاملک علوم
و اسرارندن غافل اولوب و حد ذاتده آنی ضعیف و حقیر قیاس قیالوب آنک شیر نفسه مخالفتنه و عدم اطاعتنه بکونه
انکار ایدر لر عقل معاد دخی بونلر لسان حالده بکونه جواب و یروب یورلر (جواب گفتن خرکوش ایشانرا) مثنوی
گفت ای یاران مرا مهلت دهید (تا بمکرم از بلا بیرون جهید) خرکوش انلر ایتدی ای یاران بکامهلت و بریکز تا مکرم
سببیه بلادن طشره صحرایه سز و شیرلرالم واضطرانیدن خلاص اوله سز * مثنوی * تا امان یابد بمکرم جاتسان
ماند این میراث فرزندانسان * تا بنم مکرم سببیه سزل جانکزامان بوله بومکر سزل فرزند لیکزم میراث قاله باشلرینه
بکونه بلا کلد کده بنم مکر و حیلهم کبی مکر و حیلله ایدوب دشمنانیدن خلاص اوله لر * مثنوی * هر سمر امتار
در جهان * همچنین تا مخلصی می خواندشان * هر یغمبر علیه السلام امتلری جهانده بونجلین تا بر محل خلاص
ونجاته انلری او قودی * مثنوی * کز فلک راه برون شودیده بود * در نظر چون مردمک پیچیده بود * زیرا هر نبی فلکدن
طشره اولق یوانی کورمش ایدی هریری صورتا نظر ناسده مردمک کبی پیچیده ایدی یعنی اسکریجه بونلر خلقت
نظرنده صغیر و حقیر اولمش ایدی لیکن اقطار سماوات وارضدن خلاص اولق یوانی کورمش ایدی * مثنوی *
مردش چون مردمک دیدند خرد * در برزکی مردمک کس ره نبرد * مردم اونیلمری کوزیک کبی صغیر و حقیر
کور دیلر کوزیک نک اولولمغه معنا کسه یول ایلمدی کذلک اگرچه خلق عالم انبیای عظام علیهم السلامی بحسب
الصورة مردمک کبی خور و حقیر کوردیلر اما انلرک من حیث المعنی اولان عظم شاته کسه یول ایلمدی (اعتراض
شجیران بر سخن خرکوش (مثنوی) قوم گفتندش که ای خرکوش دار * خویش را اندازه خرکوش دار * قوم بر سبیل
اعتراض خرکوشه ایتدیلر ای خرکوش بزم سوزمنه قولق طوت کند یکی خرکوش اندازه سنده طوت یعنی مقدار یکی
یلوب حد و طور کدن تجاوزا تمه (کما قال علیه السلام رحم الله امری أعرف قدره ولم یعد طوره * مثنوی * هین چه
لافت این که از قوم تران * دریاوردند اندر خاطران * کاه اول بونه لاف بر بویه کسندن اولور اولور آنی خاطره کتور مدیلر

(منشوی) مجبی یا خود قضا مان در بیست * ورنه این دم لایق چون تو گیت * ای خر گوش مجب و خود پسند سن
 یا خود قضا بزم قضا زده در والا بونفس و کلام حق سنک کینک لایقید مر ادحواس جسمایند و قوای نفسانید نک
 نفسی قوی و عقلی ضعیف کور ملری و عقلک نفس اماره و زره غلبه و مقابله سنی محال بیالزندن عبارت اولور
 باز جواب خر گوش تحجیر انرا (م ی) گفت ای باران حقم الهام داد * مر ضعیفی را قوی رأی فتاد * خر گوش تحجیر لره
 جواب و یروب ابتدای باران حق تعالی بکا الهام و بردی تحقیق بر ضعیفه بر قوی رأی دوشدی پس صورت بین اولیوب
 سیرت بین اولغه سبی ابلک که صورتنا جوق حقیر شی وارد که آنک کارنی صورتده عظیم و جسم اولان شیرا شلم که قادر
 اولمز (منشوی) آنچه حق آموخت مر زبور را (ان نباشد شیرا و کور را) مثلا اول نسنه بی که حق تعالی زبوره او کرتدی
 اول صنعت شیر و بیان اشکنه اولمز * منشوی * خاتمه سازد پر از حلوی تر * حق پروان علم را بکشاد در * اول زبور
 حلوی تردن طولو خانه لردوزر حق تعالی حضرتی آنک اوزرینه اول علمک قبوسنی احدى حق تعالی نک الهام سیه
 اول زبور سیدس و هموار خانه لردوزر که مهندس لر آنک صنعتده عاجز و متحیر لرد * منشوی * آنچه حق آموخت
 کرم سیه را * هیچ بیلی داندان کون حیل را * مثال آخر اول نسنه بی که حق تعالی ایلک قوردنه او کرتدی هیچ بر فیل مع
 جسماته و عظام شکله آنک کی حیل بی سلور می * منشوی * آدم خاک کی زحق آموخت علم * تا به فتم آسمان
 افروخت علم * خاک که منسوب اولان آدم علمی حق تعالی حضرتیدن او کرتدی آسمان هفتمه دلک و یا خود تا آسمان
 هفتمه آنک علمی شعله لندی یعنی سماوات سبعة آنک علمک نور یله منور اولدی * منشوی * نام و ناموس ملک را
 در شکست * کوری انکس که در حق در شکست * ملک نامنی و ناموسنی صیدی یعنی ملائکه آنک علمی کوروب
 قصور لرنه معترف اولوب سبحانک لا علم دیو کند یلردن ننی علم قیلد یلر و عجز لرن یلر اول کسه نک کور لکنه که حقه
 ریب و شکده در و اول کسه دن مر اد کیم اید و کین بویتله تعریف ایدوب یور لره * منشوی * زاهد ششصد هزاران ساله را
 یوز بندی ساخت ان کوساله را * الی یوز یک ییللق زاهد که مر اد شیطان در والی یوز یک ییل زاهد اولسندن مر اد
 کثر زهد و عبادتدن عبارت اولور بر یوز بند دوزدی اول کوساله ایچون اول کوساله بی یوز بنده منسوب اولان دوزدی
 دیک دخی وجه در یوز بند شول آغز باغنه دیر لره که یوز اغینک اغزنه بغلر اناسنی امسون ایچون پس بر سبیل استعاره
 تخمیل به شیطانی یوز اغویه تشبیه اید لر آنک یوز بندندن مر اد قیاسات عقلیه سی اولور * منشوی * تا تاند شیر علم دین
 کشید * تا نکرد کرد آن قصر مشید * تادین علمک سودنی حکمکه یعنی امکه قادر اولیه تا اول محکم و عالی قصرک
 اطرافنی طوانیمه قصر مشیددن مر اد علم دین و اسرار یقین اولور که حق تعالی آتی حضرت آدمه تعلیم قیلدی و شیطان
 استیکاری سبیلها کا وصولدن محروم قالدی (م ی) علمهای اهل حس شد یوز بند * تا نکیر د شیران علم بلند * کذلک
 اهل حسک علمری انلره یوز بند اولدی یعنی اهل ظاهرک علمری کند یلره آغز باغنی اولدی تا اول عالی علمدن سوت طوغمیه
 یعنی علم دیندن و اسرار یقیندن ذوق المیه زیر القاط و عباراته مشغول اولان و قیاسات عقلیه دن لذت یولان کسه لر
 انبیاء علیهم السلام و اولیای کرام حضرت امتک ذوق الدقلری علوم دینییه و اسرار لدنییه دن ذوق الهی مز لر و منتفع اوله مز لر
 منشوی * قطره دل را یکی کوهر فتاد * کان بدرباها و کرد و نه انداد * کوکل قطره سنه بر کوهر دوشدی کوکل قطره سندن
 مر اد شول سویدای دل در که صنوبری الشکل اولان قلبک ایچنده مر دمک چشم مقداری بر قطره لطیف خوند که محل
 حیات و روح در سویدای دله علم و ادرا که موصوف بر روح کوهری واقع اولدیکه حق تعالی حضرتی آتی در باره
 و فلکاره و یرمدی پس اگر چه منبع روح اولان سویدای دل حد ذاتده بر صغیر شی در ولیکن من حیث المعنی زیاده
 عظیم و کبیر در که صور تا عظیم اوللر آنک مالک اولدینی علوم و امرا ره مالک اوله مز لر (منشوی) چند صورت اخرای
 صورت پرست * جان بی معنیت از صورت نرست * ای صورت پرست آخر نیچیه دلک صورت سنک معناسز جانک
 صورتدن قور تلدی اگر معنایه واقف اولق استر سنک صور نه بقه مقدن کذر قبل تا هر شینک عالم معناده اولان مر نه سنه
 و قدر نه عالم اوله سن (منشوی) کر بصورت ادعی انسان بدی * احمد و بوچه ل خود یکسان بدی * اگر آدم اوغلی
 صورتله انسان اولیدی احمد و ابوچه ل خود یکسان اولوردی زیرا (انما انابشر مثلکم) حسبجه ایکیسی بله بشر بنده
 و صورت انسان بنده مشترک لرد ولیکن من حیث المعنی ینهماده (کین الارض و السماء تفاوت عظیمه و اردر) (منشوی)
 نقش بردیوار مثل آدمست * بتکر از صورت چه چیز اورا گت * مثلاً دیوار اوزره نقش آدم کبیر د نظر ایه کور که
 صورتدن آنک نه شیئی اکسک در اول آدم شکله مماثل اولان صورتک نه شیئی اکسک اید و کنی بویتله بیان یور لره (م ی)
 جان کست ان صورت با تاب را * رو بچو آن کوهر کیاب را * او با تاب اولان صورتک یعنی اول دیواره نقش اولان
 تابلو و زینتو صورتک جانی اکسک در یوری اول نایاب ولی نظیر کوهری طلب ایه که لازم اولان اودر * منشوی * شد سر

شیران عالم جله پست * چون سلك اصحاب را دادند دست * جله عالم ارسلان نيك باشي پست و نكون اولدى چونكم
 اصحاب كهفك كاسنه ال و پرديلر معني انزل صحنه و خدمته حق جابندن دستور و برلدى و جنت اعلايه انزله بيله
 داخل اولغه تبشير قيلندى باخصوص كه (وكليم باسط ذراعيه بالوصيد) نص شريفيله معنون اولوب قرآن عظيميله
 ذكر اولندى چونكم بوصد و قدرا كاسيسر اولدى سلاطين و حوش اولان شيرلر باشي اول صورنا حقير اولان سكه
 و بريلان شرف و عزتي كورد كده پست و نكون اولدى حال بوكه بونلر اندن بحسب الصوره نيجيه و جوهله اولى و اعلا در
 و معني پوزندن بويله شرف و عزت بولدى پس (ان الله لا ينظر الى صوركم ولا الى اعمالكم بل ينظر الى قلوبكم و نياتكم)
 حد يثيك مفهومى اوزره خدای تعالى و اتيه اعليم السلام و اولياى كرام صورته بائزله بلكه نيت و سيرته نظر ايدر لر
 پس كركدر كه سندخى صورت بين اولقندن كذريقيله سن و ناظر سيرت اوله سن زير اهر صورته بهتر و عاليتر اولان
 معنيده دخی بهتر و عاليتر اولمز و لهذا قبل اقل جبال الارض طور وانه * لا عظم عند الله قدر او منزل * صورنا شاة
 فيلدن اصغر در اما نظيفه در و صورنا ييل اندن اكبر در وليكن جيفه در نه كم الشاة نظيفه و القيل جيفه ديلدى (مى
 چه زيانستش از ان نقش نفور * چونكه جانش غرق شد در بحر نور * اول منفور و قبيح نقشدن اكانه زبان وارد چو نكه
 آنك جاني نور دريا سنه غرق اولدى * مثنوى * وصف صورت نيست اندر خامها * عالم و عادل بود در نامها * كايك
 خامه لر نه وصف صورت بوقدر معني كاترلك فالمر نه صورتي توصيف ايلك بوقدر خامه لر دن مراد ذكر سبب اراده
 مسبب قاعده سى اوزره كايكلى نامه لر ده عالم و عادل اولور معني متكوبلر ايجره بر كسه بي وصف ايتك لازم كلسه
 صفات حيده سى يازيلور صورت جيله سى يازيلوب اكار سال اولمز اكر صورته اعتبار اولدى بر كسه مدح اولنديغي
 و قنده آنك شكل و صورتك حسنى يازوب اكا كوندركم معتبر اولور دى بو خود معتبر و مقبول اولامشدر مكر كه ينه
 اهل صورت ما يينده زير اونلر كندى محبوب و محذوملر نه نامه يازسه لر چشم و ابروسنى مدح ايدر لر و صورت و شكلكنده
 اولان حسن و لطافتى يازر لر بونلر بويله يازمه سى اهل معنا قنده ليس بشي قيلندندر پس بعض كسه لر نامه لر نه
 شكل و صورتى مدح ايدر لر ديلسه معتبر اولمز * مثنوى * عالم و عادل همه معنيست و بس * كش نيابى در مكنان پيش
 و بس (عالم و عادل جميعا الحق معني در مراد روحك صفت حيده لر بدر كه اول صفتلر مكنان و جهات پيش و پسده بوله من
 سن اكر ديسك كه بدن علم و عدل صفتلر نه مكنان دكلميدر الجواب بوكونه صفتلر جاك صفتلر بدنك صفتى دكل
 جان ايسه داخل بدن و خارج بدن دكلدروا كامنصل و اندن منفصل دخی دكلدر پس بدن بو صفتلر مكنانى اولمز
 و بو صفتلر معنوى اولور كه اول معنابى مكنانده و پيش و پسده بوله من سن ديمك اولور * مثنوى * مى زند بر تن زسوى
 لا مكنان * مى نكند در فلان خورشيد جان * بو علم و عدل صفتلر نيك موصوفى اولان جان لا مكنان جابندن تن اوزره
 اورر معني عالم غيبدن و مرتبه لار ييدن اول روح الهى جسم اوزره بر تو صار و انده تدبير و تصرف قيلر حد ذاتنده جان
 كوشنى فلكره صغمر قنده قالديكه خانه جسدنى آدمه صغه صورت عالم و آدم روح الهى به نسبت بر شى حقير در
 * ذكر دانش خر كوش و بيان فضيلت و منافع دانش * مثنوى * اين سخن بايان ندارد هوشدار * هوش سوي قصه
 خر كوش داره بوكونه سوزلر بايان طوغمز عقل طوب و فهم سخن ايت عقلى خر كوش قصه سى جابنده طوب (مثنوى
 كوش خر بفروش و ديكر كوش خر * كين سخن را در نيابد كوش خر * اشك قولغنى صان و غيرى قولق صانون آل زيرا
 بو سوزى اشك قولغنى فهم ايلز كوش خردن مراد ظاهر قولغيدركه كوش صور بو كلام معنوى بي فهم و ادرا كه قادر
 اولمز بلكه بولايى كوش ادراك فهم ايلر كركدر كه آنى عقل كامل صاحب لر دن صانون اله سن ديمك اولور * مثنوى *
 رو نور و به بازى خر كوش بين * مكر شير اندازى * خر كوش بين * پورى سن خر كوش رو به باز لغنى كور معني دلكو كى
 حيله و مكر او بنامه سنه نظر اير كور خر كوشك شير انداز اولان مكرنى كور معني خر كوشك شيرى چاهه اتمه سنك مكرنى
 مشاهده ايله ديمك اولور چونكم خر كوش حقيرك شير قوى و دليرى چاهه آغسى و طائفه تحجيراتى آنك شير دن آزاد
 ايتسى عليه اولديغي مقرر اولدى ايسه علمك فضيلتلك و مدحت محمد عليه الصلوة والسلامك ياتنه شروع ايدوب
 يورر لر * مثنوى * خاتم ملك سليمانست علم * جله عالم صورت و جانست علم * علم سليمان عليه السلام ملكك
 خاتميدر نه كم سليمان عليه السلام ملككده اجناس مختلفه بي مشهور اولان كند يلك خاتمى سيبيله تحت تسخير
 و تصرفه امشدى كه اول خاتمك نقشى عماله اولمش و آنك وجودى عماله ظهوره كمشدى پس بر كسه نك فص قيلنده كه
 علم تسخير و تصرف منقوش اوله سليمان عليه السلام و اخلق عالمك تصرفته قادر اولور جله عالم صور تدرو علم جاندر
 ته كم صورت حيات و قوتى جاندر بولور عالم دخی نظام و انتظامى علمدن بولور انكچون عالم الملك حيات و روحى
 مشابه سنده اولور موت العالم كوت العالم حديثى بو ضحونه شهادت قبولر (مثنوى) آدمى رازين هنر بيجاره كشت

* خلق دریاها و خلق **سکوه و دشت** * آدمی به پو هنر جهتند بپیاره اولدی یعنی بوذ کراولانان علم و حکمت
 اجلندن اوتری آدم اوغلنه زبون و محکوم اولدی دربارک و طاع و صحرالک خانی که انسان بر و بجزر مخلوق اوزره
 علم قوتیه حاکم و متصرفدر * **مثنوی** * زو پلنک و شیر ترسان هجو موش * زو نهنک بجز در صفرا و جوش * پلنک
 وارسالان انساندن موش کی خوف اید یجید در یا لکنه کی انساندن صفرا و جوشده در یعنی درونی بولنقهده
 و قینامه در که مراد آلت در و تنک مضطرب و متألم اولسندن عبارتدر * **مثنوی** * زو پری و دیوسا حلهما گرفت
 * هر یکی در جای پنهانجا گرفت * انساندن پری و دیوسا حلهما طوتدی یعنی آلت خوفندن قاجوب سوا حلی
 مسکن اتحادا بنددی هر بریسی خوفندن پنهان برده بر طوتدی * **مثنوی** * آدمی رادشمن پنهان بسبست *
 آدمی با حذر عاقل کسبست * آدمینک پنهان دشمنی زیاده چوقدر * **مثنوی** * ویری و شیاطین و عفاریت *
 حذروند ار که اولان آدمی عاقل بر کسه در * **مثنوی** * خلق پنهان زشتان و خویشان * می زند بر دل بهردم
سکوه * خلق بونده فتح خامعجه ایلیمعنی مخلوق در ضم خائله خوی معناسنه از لوق عدم مناسبتدن
 خالی اولدی بختدن ماعد اجمع ضمیری اکا رسال ایلک تکلفدن دخی عاری اولمز پس سیاق و سباقه انساب اولان مخلوق
 معناسنه اولمقدری یعنی ذکر اولتان مخلوق پنهاندر بونلر ضرر لری و تقه لری و کله کلر و ایل کلری هر دمده
 قلب اوزره **اتلر** * **کوب** و تأثیری اورر یعنی وسوسه و اغوائی و الهام و افکار حسنه فی القاسی **سکوه** کل
 اوزره هر دمده بونلر کوبی یعنی شیاطینک و وسوسه ایلد و کسی و ملائکه فک الهامه تلوی دو کلری هر دم دلره واصل
 اولور (کما قال علیه السلام ان للشیطان لمة والملك لمة یابن آدم فامالة الشیطان فایعاد بالشر و تکذیب
 بالحق و امالة الملك فایعاد بالخیر و تصدیق بالحق فمن وجد ذلك فلیحمد الله ومن وجد الاخری فلیتعوذ بالله من الشیطان
 رواه ابن مسعود * **مثنوی** * بهر غسل اردر روی در جو **سار** * بر قو آسیبی زند در آب خار * حق سبحانه و تعالی
 ملائکه و جن و شیاطیندن مخلوقات خفیه سی وارد که کیمی انسانه دوست و کیمی دشمن در **اتلر** که نور بلدر
 انسانه دوست و **اتلر** که نار بلدر انسانه دشمن در اگر چه بونلر لذاتی بحسب الظن مستوره و مخفی در لیکن فعلی
 و اثر لری وجود انسانیده ظاهر و بیدار اولور مثلاً جن سن غسل ایچون بر جو ساره داخل اولسک سکا آب دینه
 اولان خار بر آسیب اورر یعنی آیاغ که با توب الم و برر * **مثنوی** * اگر چه پنهان خار در است پست * چونکه در قو
 می خلد آتی که هست * اگر چه خارک وجودی آب ایچنده پست و پنهاندر چونکه اول خار سکا با نه یلور سنکه آب
 ایچنده خار واردر پس دایما همزات شیاطین و الهامات ملائکه مقربین قلوب مؤمنینه **سکوه** تأثیری و خلیان
 و اضطراب و یرد یکی ایچون **سورر** * **مثنوی** * خار خار و حیلها و وسوسه * از هزاران کس بودنی یک کسه * باش
 تا حسهای تو مبدل شود * تا یقینی شان و مشکل حل شود * تا سختهای یکان رد کرده * تا یکان راسرور خود کرده *
 کو کلک خار خاری یعنی الهامات ملکیه و همزات شیطانیه جهتندن اولان اضطراباتی نیجه ییک کسه دن اولور یا لکنز
 بر کسه دن دکل یعنی یا لکنز بر ملکدن که قریب کدر همان اندن الهام اوله و غیره ملائکه دن اولیه و همان قریبک
 اولان بر شیطاندن و وسوسه اوله غیره شیاطیندن اولیه بویه دکلدر بلکه نیجه یوزینگ ملائکه دن کر کسه سکامو کل
 و کر کسه غیره موکل بواضطرابات و الهامات حاصله اولور و کذلک گروه شیاطیندن هزاران در لو کسه دن همزات حاصل
 اولور یا لکنز بر کسه دن دکل یعنی اکثر اضطرابات الهامات و خلیان همزات هزاران کسندن اولور همان بر کسه دن دکل
 یعنی اکثر کسه به واقع اولور همان بر کسه به دکل سروری و شمعینک ذاهب اولدی یعنی بو در لیکن اولکیسی اولی در
 پس مؤمنه بوا یکی خاطره نک ما ینتی فرق و تمیز ایلک لابد در ولازمدر اگر سن بونلر وجودیه انکار ایلر سکت صبر ایله
 تاسنک حواسک بود نیاده موت اختیار ایله و یا خود موت اضطرابی ایله مبدل اوله و عالم ملکوت **سکوه** و ملکوت
 اصغر در حال ظهوره کله تا بوملائکه و شیاطینی **سکوه** و مشکل حل اوله اول زمانده بیه سن تا کملر سوزنی رد
 ایلشسن و کیم لری کندی که سرور قیاشسن بوسوز ملائکه و شیاطینک وجودنی انکار ایلین طوائفه الزام و حجت بر زیر
 فلاسفه و عقلا دن بعض کسه وارد که خار جده ملائکه و شیاطینک وجودی بوقدر دیر لر و ملائکه سماویه دن مراد
 قوای سماویه و ملائکه ارضیه دن مراد قوای ارضیه و ملائکه انساندن مراد عقل و فکر و قوای روحانیه و قوت علمیه در
 و قوت علمیه در و شیطاندن مراد نفس اماره و وسواس و خناسدن مراد قوت و اهمله در دیر لر (کما قال امام الحرمین من
 المتکلمین فی کتابه الشامل اعلموا ان حکم الله ان بعض العقلاء انکر والملائکه و اولوا بقوی الروحانیه وان **سکوه**
 من الفلاسفة و جاهل القدریه و کافة الزنادقة انکروا الشیاطین و الجن اصلاً و راساً و لا یعد ذلك محالاً یثبت
 بالشریعة و انما الهب من انکار القدریه و معظم اهل الاعتزال مع تمسکهم بنصوص القرآن و الاخبار) پس ای وجود

ملائکه و شیاطین و انکار ایلین کسه لر صبر ایلک تا حکم مبدل اولدقده بونلری کورمه سنر و مشکله کنز حل اوله اول زمانده مشاعده قیله سنر که ملائکه دن کیلرل سوزلری و الهاملری رد ایلدیکز و شیاطیندن کیلری کندیکز سرور و مقتدر ایلدیکز بومعنی دخلی قایلدر که انلری مشاعده ایلدکده معلوم اوله ملائکه و شیاطینک وجودنه اقرار ایلین اولیا و محققیندن کیلرل سوزلری رد ایلدیکز بونلرل وجودنه انکار ایلین قومدن کیلری کندیکز سرور و مقتدر ایلدیکز (باز طیبیدن تحجیران از خر گوش سرانیدیشه اورا) (مثنوی) بعد از آن گفتند ای خر گوش چیست * در میان آرانچه در ادراک تست * اندنصکره تحجیر را بیدیلای چیست و جاپک اولان خر گوش اورتابه کتور اول نسنه بی که سنک ذکر وادرا کنده در * مثنوی * ای که باشیری تو در پیچیده * باز کورازی که اندیشیده * ای خر گوش سن برارسلانه صارلش سن کیروسوله و آشکاره ایله شول بررانی که فکر ایلش سن * مثنوی * مشورت ادراک و هشیاری دهد * عقلم امر عقل را یاری دهد * مشورت مستشیره ادراک و هشیاراق و بر عقل بر عقله قوت و یاریلق و بر * مثنوی * گفت پیغمبر بکن ای رای زن * مشورت کاملستشار مؤتمن * بوحدیث شریفی مسلم بخاری و ابوداود ترمذی ابوهریره دن و نسائی ام سلمه دن روایت ایدرلر قال النبی صلی الله علیه وسلم المستشار مؤتمن و مستشار اسم مفعولدر مشورت طلب اولنان کسه درامستشار فلان فی الامر من فلان دیرلر بکن برکارده برکسه برکسه نک رأی طلب ایلسه مؤتمن دخی اسم مفعولدر ایتمه دیرلر ای جعله امینا معناسن و برلر پس معین مشورت طلب اولنان کسه امین قیلنشدن یعنی مستشاره واجبدر که بکن بر مستشیر اندن علی مصلحه فی هذا الفعل ام لادپورای طلب ایلسه اکصالح اولنی و خیر لوکانی خبر و بره زیرامستشار امین اتخاذ ایلنشدن پس معنای بیت تحجیرلر خر گوشه دیدیلر که ای خر گوش پیغمبر علیه السلام دیدیکه مشورت ایله ای رای زن که مستشار مؤتمندر سندخی بزدن رای طلب ایله و بری امین اتخاذ ایله تا کم بزم آرا و عقولمزه قوت بوله سن دیدیلر پس بوحدیث مستشار تحجیران و مستشیر خر گوش اولور بعضی خطا ایدوب عکسن زعم ایدرلر و بکلش معنایه کیدرلر شول وقتده که تحجیران طبع علویهایم صفتلو کسه لر صاحب عقل و عرفاندن مشاوره طلب ایلسه لر صاحب عقل اولنلر اندن بر قاج و جهله امتناع ایدرلر اولاهر کس مشاوره یه لایق دکادر مکر کامل العقل اوله و ثانیاهر زمانده تدبیر تقدیر و امیر قضایه کاه نک جفت و کاه جفت نک کاور و ثانیاهر کسه کشف راز ایلک جائز دکادر قلوب الاحرار قبور الاسرار انکچون دیدیلر که اسرار انده مدفون و مصون اوله پس رازدلی سوبلک خطا و حبس نفس ایلک احری وادلی درسته کم سو یلنک ودها نکشالک ایلنک مضررتی بو بیانه بزه تفهیم یوررلر (منع کردن خر گوش از راز ایشازرا * مثنوی * گفت هر رازی نشاید باز گفت * جفت طاق آید کههی که طاق جفت * خر گوش ایتدی هر رازی ظاهر و آشکاره دیمک لایق دکادر زیر کاهی جفت نک کاور کاهی نک جفت کاور نه کم جفتی تکمی دید کاری او بونده نک دینه کاهی جفت ظهور ایدر و جفت دینه کاهی نک ظهور ایدر پس امور آینه بر عاقلک معلومی اولیجق آتی قبل الوقوع اختیار ایلک ضرر دن خالی اولمز * مثنوی * از صفا کردم زنی با آینه * تیره کرد زرد باما آینه * یعنی ای صفت و سکونک نقعن بنیلین و حبس نفس قیلین کسه اگر صفادن اوتری دم اورسک آینه به و یوزنه فارش و صفاسنی مدح قیلسک علی انقور آینه بزمه بولا نور و تیره اولور بویتمده مثل به مذکور و مثل مخدوف و نمثل به آینه و مثل اسباب مراد اولور هر نه ایه پس آینه اسبابک صفاسنی وجه مرادی ککوستر مکه قابلیت و استعدادندن عبارت اولور و آینه اسبابک تیره اولسی وجه مرادی ککوستر میوب اکا قابلیت اولمقدن کتایه اولور پس توجیه معنی بوکونه اولور که آینه به صفاسندن اوتری مدح ایتکله دم اورسک آینه بزه علی انقور بولور کذلک بکن آینه اسباب مراده مقابل بالمشافه کلام سوبلسک مرآت آلات مقصود کلامک واسطه سیله مکرر اولور و رخسار مرادی ککوستر میوب بوز بلور بوسوزا کتایه انسانک در و تنده کتی سوبلسی وصول مراده مانع اولور دیمسنی اشعار قیلور لاسیم اذهب و ذهتاب و مذهبی خصوصتده ناخمره سوز سوبلمک ایچون حدیث شریف وارد اولمشدر کما قال علیه السلام استر ذهیک و ذهتابک و مذهبتک پس بوحدیث شریف که وارد اولمشدر تلمیح ایدوب یوررلر (مثنوی) در میان این سه کم جفتان لبث * از ذهتاب و از ذهبت و از مذهبت * بواج نسنه نک بیان واقفاسندن لیکی آرد برت یعنی هرگز سوبله ذهتابکدن و ذهبتدن و مذهبتدن زیرا انسانه کندی جان و جانشاندن احفظ بر مخزن و محرم اولمز * مثنوی * کین سه را خصمست بسیار وعدوب در کینت ایستد چون داند از * زیرا بواج و چه خصم و دشمن چوقدر یا خود بواج ایچون خصم و دشمن چوقدر چونکه خصم وعدو بونلر دن برنی یله سنک بوسو کده طورر * مثنوی * زربکوی با یکی دو الوداع * کل سر جاوز لانتین شاع * واکر برایکی کسه یه رازکی سوبلیه سبک خود اول سره و داع و ترک لازمدر زیر اهر سر * ککه ایک بی تپیا و زایلدی

شایع و ظاهر اولدی یعنی هماندم که سردرون ایکی لبدن تجاوز ایلیمه و یا خود ایکی کسیدن تجاوز ایلیمه شیوع و ظهوری مقرر اولور پس یا ستر اسرار کسرت و یا خود اخیاردن حذر اکر مشاوره لازم کلور سه اهل و محرم اولنله مشورت ایلیمه و سرکی ایلیمه لسان حالله سولما اکر لسان مقالله سولرسک باری علی طریق الکلیه و الاشارة ایلیمه کم حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز و معنایه کوره پرند لری تمثیل ایدوب سیور لر * مننوی * کرد و سه پرند رابندی بهم * بر زمین ماتد محبوس ازالم * مشورت دارند سر پوشیده خوب * در کایت با غلط افکن * مشوب * مثلاً ایکی اوج اوچیحی قوشی بری برینه بغله سکت بر اوزره المدن محبوس قالور لر بونلر مشورت طو تر لر خلاص اولمق خصوصند لسان حالله سر پوشیده یعنی مستور و خوب ناظر اولنله کایتده غلط افکن اولمق بوجهله ممکن اولور که بونلر کاه ساکن اولور لر کاه بری بریلیمه بر زنان اضطر ایلرندن جنک و جدل قیلور لر پس همان بونلره ناظر اولنلر بونلر سیکونلرندن توهم ایلر که بونلر خلاصدن مأیوس اولدیلر و زمینه الفت و انیت قیلدیلر حال بو که بونلر لسان حالله خلاص اولمق خصوصند مشاوره درلر و اکر بونلر جنک و جدل لرین کور سه لرینه توهم ایلر لر که بونلر متحد ازای دسکالر در و بری بریلیمه اتفاق لری بوقدر مشاوره ایسه اتحاد آرا ایلیمه اولور و جنک و اختلاف ایسه بری برینه بغض و عداوتی اشعار قیلور پس عداوتیه نیجه معین اولور و ضد بدیلیمه کونه اتفاق قیلور غلط افکن مشوب اشته بو کار مقولدر که بونلر بحسب الظاهر اولان اختلافی عین اتحاد و تضاد و سازعی محض اتفاقا در زیر عقل صایب جزم ایلر که بونلر خلاص خصوصند معنات فقلدر پس عاقل و دانا اولدر که پرند لر دن بور موز و اشاراتی الوب اکر محل اقتضا ایلدر سه غلط اندازلق برله بو کونه معالیه قیلوب تاسری فاش ایتمیه بو محله مناسب اولان معنای بودر اما سروریدن عجبدر که بوا یساته بر قاج سوز نیاز مشدر که عند عقل الصائب کجھراق لا عبدر و بوندن عجب عجایب شعیدر که بعض معناده اگانه قیلد ایش و آنک اثر نه کمشدر اما بمقتضای لکل عالم هفوة و لکل صا ر م نبوة نه معذور در (مننوی) مشورت کردی پیمبر بسته سر * گفته ایشانش جواب دی خبر * در مثالی بسته گفته رای را * تاندا ند خصم از سر پای را * او جواب خویش بگرفت از * و ز سوانش می بردی غیر تو * حضرت پیغمبر علیه السلام چن بر مجلسه اصحاب کرامله مشاوره ایلیمه لر دی بسته سر یعنی مستور و پوشیده مشورت ایلدر دی اصحاب کرام رضی الله عنهم اول رسول جواب دیمش و خصم بی خبر ایدی و اصحاب پیغمبر علیه السلام ک مر اذندن بی خبر ایدیلر دیمک مناسب معنی دکلدر حضرت پیغمبر علیه السلام ک دأب شریف لری بو ایدیکه رای لطیف لرین بر مشاله مقید ایدوب سولدر دی تا خصم کلامک سردن پاسنی بیلیمه واکا کوره تدارک قیلیمه اول رسول کندی جوابی طو تر دی اول اصحاب بدن و اول رسولک سؤالندن غیر یلر و دین محمد علیه السلام دن ابریلر ایجه فهم ایتمزدی اکر چن مشاوره ده منافقیندن بعض کسه اولسه ایدی ذوالرحنه بین بر حدیث شریف سیور لر ایدیکه عرفای اصحاب سر حدیثه مطلع اولوب اونی جنان لرین تخمیر و اسقیه لسان لرین ایکا و ابواب دهان لرین اغلاق ایلدر لر دی نه کم خروا اینتکم و او کو اسقیتمکم و اغلقوا ابوابکم وارد اولمشدر اما نا محرم اولان غیر یلر بونلر سرندن بو المیوب انجق معنای ظاهر نه کیدر لر دی (قصه مکر خرکوش * مننوی * ساعتی تأخیر کرد اندر شدن * بعد از آن شد پیش شیر پنجه زن * خرکوش شیر جانی نه کتمکده بر ساعت تأخیر ایلدی اندر نکمره پنجه اورچی اوسلا نک او کته کندی (مننوی) زان سبب کاندر شدن او مانددیر) خاک را می کندوی غریب شیر) اول خرکوش که کتمکده کیج قالدی اول سبیدن شیر خاکی پنجه سیله قور پردی واکر ردی یعنی آنک کیج فالسندن اوتری شیر غضبیدن بری فاز یوب کومر دتمکده باشلدری قصه دن حصه هر بار که نفس اماره نک غدا سی کندی به کتمکده تأخیر اولنسه شیر و ارغضبه کلمسی مقرر اولد یعنی اشعار ایلدر * مننوی گفت من گفتم که عهدان خسان * خام باشد خام و سست و نارسان * ارسال کنی سینه ابدی بن دیدم که اول دینلرک عهدی خام اولور خام و سست و ضعیف و نارسان اولور یعنی عهده وفا ایشیمی اولور * مننوی * دمدمه ایشان هر از خر فکند * چند بقریه در این دهر چند * انلرک دمدمه سی و اتفاقا له اولان آوازه می بینی اشکدن دوشردی بود هر بنی نیجه برالدنیجه بر بونده قصه دن حصه بودر که نفس اماره صاحب لری اهل دهرک مکر و خداعنه الدنمقدن خالی اولمز و هر بار که مفتون و فریفته اوله کنی سنی بو کونه ملامت ایلکدن بری اولمز * مننوی * سخت در ماند امیر سست ریش) چون نه پس بیند نه پیش (از احقیقش) ست ریش کوشک صقالودیمکدر اما تدبیر و تدارکی ضعیف اولان کسه دن نگایه اولور احقیده یا مصدریه اولور و بوییت مثل موقعنده واقع اولور تقدیر کلام بوا اولور که محکم عاجز قالور سست ریش و بی اندیش اولان امیر چونکه اول امیر احق لغندن نه اردنی نه او کونی کوره یعنی اول حاکم که حقاقت و غضبندن شول وقتده که اوکن واردنی کور مینه اول ضعیف اندیشه و خجالت پیشه زاده عاجز و فر و مانده قالور

ورای با صوابدن محروم اولور شیر دلیر عاجز قالدینی ورای با صوابدن محروم اولدینی کبی * مننوی * راه هموار است
 وزیرش دامها * قطعه معنی در میان نامها * بویته ایکی وجه یا ترا اولور وجه اول اولدر که مصرع اول مقتضای
 مقامک دلات ایدیکی کلام محذوفه علت اوله اول کلام محذوف چون نه پس یبندنه یدش از اسقیش قولندن لازم
 کلور که دینیه پس امیره لازم و واجبد که یدش و یستی کوره و هر بر قدمه احتیاط ایلد نظر ایر * کوره زبر اول
 ظاهر اموار و لطیفه در آتک التنده طوز اقلر وارد ناملا ایچنده معنی قطعی وارد یعنی اگر کا کم عالم اولر سه ورای
 و تدبیرله سلوک قیلر سه طریق الهیده اولان داملری * کور میوب اکا کرتار اولور و معنایه طرف و محل اولان
 نام و کلامی بی معنی اولان نام و کلامدن تمیز اید میوب و رطه جهل و غفلتده فالور و وجه ثانی اولدر که بویته یدت
 اولده حاقندن اوکن اردن کورمین امیر سست اندیشه مشال اوله تقدیر کلام بوجه اوزره بویه دینک اولور که
 اول حاقندن اوکن اردن کورمین امیر کویا بحسب الظاهر شول راه هموار در که آتک التنده داملر وارد و شول
 ناملر در که آتک ایچنده معنی یوقدر یعنی بی تدبیر و بی اندیشه اولان امیر ظاهر ادر و یول کبیر در که * کورن کسه لر
 آتی مقصوده موصل بروسيله قیاس ایلر اما آتک باطننده نیجه ضرر و فساد داملری مشاهده ایلر و دخی شول
 الفاظ مهمله کبیر بحسب الظاهر اکام و کلام اطلاق اولنور ولیکن انده معنادن اثر اولر پس بومناسبتله
 اکثر الفاظ و ترا کبیر لذیذ حقیقته نظر اولند قدمه دام مشابه سنده اولد یغنه و معنادن خالی اولد یغنه اشارت
 و تنبیه ایدوب یوررلر * مننوی * لفظها و نامها چون دامهاست * لفظ شیرین ریک آب عمر است * لفظلر
 و ناملر طوز اقلر کبیر یعنی چوق ناملر وارد در که بحسب الظاهر شریف و عابد دام معنا دام * کول کبیر در مثلاً
 بر کسبه امیر و یا خود شیر و دلیر و یا خود کا کم با تدبیر و بر و بعض کسه لر دخی صلاح الدین و معین الدین و مصلح
 الدین دیولقب ایدرلر * کول و احقره بونام دام اولوب بونام ایلد معنی اولان کسه لر لذت و اتنی دخی اسملری کبی
 قیاس ایدرلر حال بوکه بونلرک مسملری اسملرینه مطابق دکدر و کذلک لفظلری دخی بویه در چوق الفاظ وارد در که
 عبارات فصیح و استعارات لطیفه شکند مظهره کلندر و صناعات شعریه و اصطلاحات بدیعیه بی جامعه
 اولندر اما معنادن بهره سی یوقدر اگر چه الفاظده صناعاتی چوقدر پس بوکونه کلام و ادا کسر اب بقیعه بحسبه
 الظمان ماء آیت کریمه سنک فحوا سجه بر آب قیعه به مماثل اولمشدر انکچون * وورلر شیرین و لطیف لفظ بزم عمر من
 آتک ریکیدر حاصل کلام اولدر که قوم صوبی ایچوب و جذب ایدوب نیجه ضایع ایلر سه ظاهر شیرین اولان الفاظ
 و عبارات دخی بزم عمر من صوبی اولیه ضایع ایلر مطلقاً الفاظده متعلق اولان علوم انسانک عمر فی ضایع اید بیچدر
 دینک اولور پس بوراده بر سوال لازم کلور که دینیه چوتکم الفاظ شیرین جنب آب ایلین رماله مشابه اولد یسه هر لفظ
 بو * کده داخل میدرسوال مقدره جواب اولق طریق اوزره منبع آب حیات اولان لفظلری اولکی لفظلردن
 استنسا ایدوب یوررلر * مننوی * آن یکی ریکی که جوشد آب ازو * سخت کم یابست رو آنرا بچو * اول بر قوم که
 اندن صوقینار قتی آتبولنجیدر بوری آتی استه یعنی شول بر لفظ که آتدن آب حیات علم و عرفان جوشان اولور و زلال
 معارف و اسرار ظهوره کلور بوکونه لفظلر الفاظ و کلمات افاس مایبندنه زیاده کیابدر بوری آتی طلب ایلد تا آب عمری
 ضایع قیلندن نجات بوله سن و خاصه آب حیات معنای آتدن شارب اوله سن پس منبع آب حیات اولان کلماتک
 متکلمی مر د خدا اولدینی اجادن و کلام متکلم صفتی اولدینی جهندن اوله منبع آب اولان ریکدن مردان خداک
 کلامی مر ادا ایلدوب ثانیاً کندی ذاتلری مر ادا ایدوب یوررلر * مننوی * هست آن ریک ای پس مر د خدا * کو بحق
 یوست از خود شد جدا * ای پسر اول ریکدن مر د خدا در که اول مر د خدا حق تعالی حضرت تلیسه و اصل اولدی
 و کده یسندن جدا اولدی یعنی صفات نفسانیه دن و اخلاق بشریه دن گذرایدوب اوصاف الهیه ایلد اتصاف قیلدی
 * مننوی * آب عذب دین همی جوشد ازو * طالبانرازان حیات است و غم * اول مر د خدا دن دینک لذت و شیرین
 صوبی همیشه قینار و ظهور ایلر طالبلره اندن حیات و تشو و غما وارد و الحاصل مردان خداک اگر ذواتی و اگر
 کلماتی منبع آب حیات اولان ریکه بکزر (مننوی) غیر مر د حق چوریک خشک دان * کاب عمرت را خورد او هر زمان
 اما مر د خدا دن غیر یستی قوری قوم ییل زیر او هر زمان سنک عمرک آتی ایچر و الحاصل بونلرک ذاتلری و کلماتلری
 محل ضیاعت عمر اولدینی مقرر در پس بونلرله مقارنتدن حذر لازمدر عمر ضائع اولیه * مننوی * طالب حکمت
 شوازم د حکیم * تا از کردی توینا و علم * مر د حکیدن طالب حکمت اول یعنی لازمدر که بی معنی اولان
 کسه لر دن مفارقت قیله سن و بر منبع حکمت اولان مر شد علیمدن علم و حکمتی طالب اوله سن تا کسه سن اندن بصیر
 و علیم اوله سن حکمتک تعریفی و بوکا متعلق اولان کلمات جلد ثالث دیباچه سنده مذکور او اشدر فلیطلب فیه

* منتهی * منع حکمت شود حکمت طالب * فارغ اید از تحصیل بیب * حکمت طالب اولان کسه یعنی حکمت
 الهیه بی طالب اید بی کسه بعد تحصیل الحکمة حکمتک منبجی اولور منبج حکمت اولاد قد نصکره اول کسه تحصیل
 سیدن فارغ اولور * منتهی * لوح حافظ لوح محفوظی شود * عقل اولور روح محفوظی شود * لوح حافظ بر لوح
 محفوظ اولور یعنی ابتدای حالد طالب حکمت اولان کسه حفظ علوم حکم اید بیجی لوح ایدی بعد تحصیل السکال
 جهل و غفلتدن و خطا و ذلتدن و مقابل علم و حکمتدن مصون و محفوظ بر لوح اولور زیرا بومر تبه آینه دل مجلی
 اولوب و لوح محفوظه مقابله قیلوب اندام اولان علم و اسرار بونده منعکس و منتقش اولور اول طالب حکمتک عقلی روح
 القدسدن محفوظ اولور و فیض الوری و حدن مراد کنیدی روحی و باروح اعظم و یا خود روح القدس اولغنه امکان وارد
 (منتهی * چون معلم بود عقلش مراد * بعد ازین شد عقل شاگردی و را * چونکه اول کسه اول عقلی معلم ایدی که
 تحصیل عقلی سبیل اولوردی اند نصکره عقل اکابر شاگرد اولدی زیر آتک روحی و علمی عقل مر تبه سندن تجاوز
 قیلیدی و حضرت حقه واصل اولدی * منتهی * عقل چون جبریل کوید اجد * کر یکی کای نیم سوزد مراد * عقل
 حضرت جبریل کی اکاد برای اجد اکبر آدم ایلر و قوم تجلی نوری بی بقار یعنی شب معراجده حضرت جبرائیل
 علیه السلام سدره واروب مقامنده فالده حضرت بی اکایا انیلم تأخرت منی دیوسوال قیلد قدده بویه دیو جواب
 و بر دیکه یا اجد لود نوت اغله لا حترقت پس عقل دخی سالک حضرت حقه کمال حینی و قرینی کورد کده * کنیدی
 مر تبه سندن ایلر و به استعدادی اولدیغنه بناء جبرائیل علیه السلام و اول سالک روحنه دیر که ای وارث اجد
 وای معدن اسرار محمد بن بومر تبه دن ایلر و به تجاوز اید مزه و حضرت حقل ذات و صفاتک مشاهده بی
 مر تبه سنه کیده مزه سن سعادت اول جانب سیرالده کر بن کنیدی مر تبه دن ایلر و بر آدم قوم تجلی نوری بنی احراق
 و انسا ایلک مقرر در دیر * منتهی * قوم اینکدار زین پس پیش ران * حدمن این بودای سلطان جان * بن بنی
 قوموند نصکره ایلر و سور بنم حدم بوالیدی ای جان سلطانی ته کم حضرت جبرائیل علیه السلام حضرت سلطان
 انبیایه لیله معراجده بویه دیدی پس وارثله مورث عنک ما یننده مناسبت نامه اولدیغی چون وارث کاملده دخی
 بو حالت بولوب عقلی اکابوسوزی سویلر و آندن بو کونه تأخر ایلر پس کر کدر که سالک روز و شب طالب علم و حکمت
 اوله و طریق علم حکمتده قدرتی بندیکه سعی و کوشش قیله * منتهی * هر که ماند از کاهلی بی شکر و صبر * او همین
 داند که کیرد پای جبر * هر شول کسه که کاهل سکندن بی شکری صبر قالدی یعنی اعضا و جوارحه عبادت و قلیله
 محبت ولسانیه محمد حق قیلیدی و امر الهی به صابر اولدی اول کسه همان بونی * اور که جبر آغاض طویر و جبر
 بولنه کیدر یعنی دیر که اکرام الله بنم طاعت قیلمه هادی اولور سه بکافوت و مکنت و بر بنم حالا طاعت و عبادته
 قدرت و رغبت بوقدر دیر مع هذا نفسک مرادی جانبته قوت بولور اما طاعت کسه کاهل سکندن عاجز و بی قدرت اولور
 (منتهی) هر که جبر آورد خود رنجور کرد * تا همان رنجوریش در کور کرد * هر شول کسه که جبر کتوردی یعنی
 راه طاعتده عدم قدرت و استطاعت اظهار ایلدی اول کند و بی رنجور ایلدی و قوت و قدرتی واریکن تمارض
 قیلیدی تا همان اول رنجور اقی مقبره دما یلیدی و هلال قیلیدی و یا خود اول جبر آتی موتا منزله سنده قیلیدی تا کور
 کسل و فتوره مدقون و مستور اولدی دیمک اوله پس مع القدرة والاستطاعة اظهار عدم قدرت مزیل نعمت و مغنی
 قوت و قدرته باعث اولور ته کم مع العجوة والسلامة لاغله تمارض ایلک استیلاب مرض و سقامت قیلور (کافال علیه
 السلام لا تمارضوا فانکم اذا تمارضتم فتمرضوا) پس بو حدیثک معنای نظمه کتوروب بیورلر * منتهی * گفت
 پیغامبر که رنجوری بلاغ * رنج آرد تا بید چون چراغ * جبر چه بود بستی شکسته را * یا بیبوستن رله بکسته را *
 حضرت پیغامبر علیه السلام دیدیکه لاغ و لطیفه ایلد اولان خسته لان مرض کتور تا چراغ * کی اولور یعنی چراغ
 سوزند یکی کی اول کسنه دخی سوزور پس جبر لغتده نه اوله شکسته و مکسور اولنی بغلق و مصلح اولنی و یا خود منقطع
 اولان عروق و حبالی بری برینه متصل قیلغنه دیرلر انکی چون جناب حقه عرب عربا یا جابر المکسور دوندا ایدرلر که
 مصلح مکسور اندر * منتهی * چون درین ره پای خود نشکسته * بر که می خندی چه پار بسته * چونکم ای اهل
 جبر بوراه طاعتده سن آغاض صیمه دل و کند یکی مکسور قیلدیکه کجه کور سن و نه یا غل بغلر سن یعنی کی استهزا
 و تمسخر ایلر سن و آغاض جبرک کسالت ایدیلر بغلر سن و عاجز و بی پاید دیوراه طاعتده کتیموب تمارض قیلر سن جبر
 مذمبده اولدر عبادت و طاعت قیلنری استهزا ایلک شاندر ندر ته کم دیرلر عجب دیوراه خلق برده اختیار و قدرت
 زعم ایدرلر و به عبادت تکلیف ایدرلر تر خود بو خصوصده عاجز و بسته پارس حضرت خداوند کار بونلر دیر که عباد
 اللهدن کجه خنده ایلر سن و نیچه بسته پاید دیوسویلر سن بونلری مستهزی اوله و کند یکی طریق حقه شکسته باقیله

زیر اسن راه حقه پایکی شکسته قلیدک رفتاوی نوا اولیدک جناب حق سکا پای معنی وساق بی عنا و براق رعنا
ویرردی و سنی منزل مقصوده ایر کورردی (مثنوی) و آنکه پایش در ره گوشش شکست * در رسید اورا براق ویر نشست
حامل دین بود و محمول شد * قابل فرمان بد او مقبول شد * تا کنون فرمان پذیرفتی ز شاه * بعد ازین فرمان رساند در
سپاه * تا کنون اختر اثر کردی درو * بعد ازین باشد امیر اختر او * کز ترا اشکال آید در نظر * پس پوشک داری در ان شق
القمر * کور مرت میسن ای کاهل بی هزار اول یغیر علیه افضل الصلوات مبارک آیت قاری ره کوشیده شدی و متورم
اولدی نه کم صحیحینده وارد اولد بکه اول حضرتن طول قیامدن و کثرت تہجددن مبارک آیت قاری متورم اولدی پس
حضرت عایشه رضی الله عنها اول حضرتہ دیدیکہ اتکلف هذا وقد غفر لك ما تقدم من ذنبك وما تأخر قال عليه السلام
افلا اكون عبدا شکور پس جناب حق سورۃ طہ فی انزال ایلدیکہ (طہ ما اقرنا عليك القرآن لتشقی) یعنی یا محمد بز سکا
قرآنی عبادتہ نفسکہ تعب و یرمک ایچون انزال ایلدک ییوردی فقال له جبرائیل یا محمد ارفق علی نفسك فان لها
علیک حقاً و بومضوی قصیدہ برده صاحبی نظمہ کتوروب دیر * بیت * ظلمت سنة من اخي الظلام الى * ان
اشکت قدماء الضمر من ورم * پس بو کوشش مقابله منده اول حضرتہ براق پشردی و انک اوزرینہ او تریدی پس آنی
مقام اعلا یہ ییوردی او ایلده اول بر کزیدہ آفاق حامل اجمال دین و میر تکب اتقال شرع متین ایدی محمول براق اولدی
و قابل فرمان ایدی مقبول رحمان اولدی * بیت * مهتری در قبول فرمانست * ترک فرمان دلیل خرمانست
تا شمدی امر و فرما فی قبول ایدیچی اولدی پادشاه حقیقتدن بعد قبول امر رحمان فرمان رسان اولدی خلق جهان
و سپاہ اکوان اوزرہ نہ کم ابن فارض اول حضرتنک مر تبہ سندن ترجان اولوب دیر لر * ولا فاك الا ومن نور باطنی * به ملک
یهدی الہدی بمشیقی و یدری لم یأفل و شمس لم تغب * و بی تہندی کل الدار الی المنیرہ * پس تا شمدی یعنی عبودیت
و بشریت حالندہ نجوم اول منبع علومہ اثر ایلدی اما مقتضیات بشریتدن جدا و عبودیت ادا ایلد کد نصکرہ امیر
اختران و متصرف زمین و آسمان اولدی اگر سکا بو خصوص ایچون اشکال و شک کلور سنہ نظر و فکر تہدہ پس سن
انشقاق برده شک و شبہ طورہ میسن منکر انشقاق قراولان طائفہ کی مع هذا بو خصوصہ آیت کریمہ و احادیث
شریفہ وارده اولمشدر بر جہوردخی بونک اوزرینہ اجتماع قیلشد * قال الله تعالى (اقتربت الساعة رانشق القمر
وان یروا آية یعرضوا ویقولوا سحر مستر * روایت کثیرہ ایلہ تا بتدو صحیحیند مدخی مکتوبند رکد کفارہ کہ حضرت
رسولدن بر آیت استدیلا اول حضرت ماہ بدرہ اشارت ایلدیلر ایک پاره اولوب ای توب حرا طاعتک بری بر جابندن و بری
بر جابندن کذر قیلوب نہ مقامنہ واردی قصہ سی مشهور در تفصیلہ حاجت یوقدر پس حق تعالی بو حاصل اولان
انشقاقدن خبر و یر قیامت قریب اولدی حال بو کہ اقتراب ساعتک آیاتدن بعضی حاصل اولدیکہ اول انشقاق
قمر در وقت انشق القمر قرآنی دخی بو معنایی مؤید اولور جماعت مفسرین و جہورد تحقیقین بو معنایہ ذاہب اولمشدر اما
مؤلفین سینشق القمر بوم القیمۃ معناسن و یرمشدر رتہ کم عثمان بن عطاء بابا سندن روایت ایلر کہ (انہ قال معناه سینشق
القمر و بونلک حقیقی بودر کہ لو وقع انشقاق القمر فی عهد النبی علیہ السلام لما کان یحیی علی احد من اهل الاقطار
بوسوز باطلد زیرا قابلد رکہ جناب حق اکثر ناسہ کو ستر میہ و کجہ اولدیغندن ناسک کی ار لرنده و کی نومده اولمش
اولہ لر پس بو تاویل باطلدر * مثنوی * تازه کن ایمان نہ از گفت زبان * ای ہوارا تازہ کردہ در نہان * ایمان کی دل
و جاندن تازہ ایلد زبان سوزندن تازہ ایلد زیرا تصدیق جنان اولمشہ اقرار باللسان اولر کہ منافق ایمانیلہ مشرک
اولور ای نہانہ و باطنندہ ہوا ی نفسی تازہ ایلش کسہ * مثنوی * تا ہوا تازہ ست، ایمان تازہ نیست * کین ہوا جز
قل آن دروازہ نیست * مادام کہ ہوا تازہ و غوی در ایمان تازہ و کامل دکلدر زیرا ہوا اول دروازہ نک قفلندن غیری
دکلدر یعنی ہوا ککہ نفسک ما سوا یہ محبتندن عبارتدر جناب خدایہ واصل اولمغہ مانع قویدر زیرا اول دروازہ
حقیقتک ہوا قفل کییدر مادامکہ ہوا زایل اولمہ باب حقیقت مفتوح اولر و سالک جناب حقہ وصول بولر (مثنوی
کرده تاویل حرف بکر را * خویش را تاویل کن نہ ذکر را * ای ہواسنی الہ انتخابدین و تاویل باطل سمٹنہ کیدن کسہ
بکر کلہ فی تاویل ایلش سن یعنی حقیقت معنایہ مطلع اولیوب مقتضای ہوا ی نفسک اوزرہ معنی و یرمشسن کندیک
قرآنہ تاویل ایلہ قرآن و حدیثی دکل یعنی لازم و واجب اولان اولدر کہ کندیک اصلاح ایدوب حضرت قرآنہ
اویدور سن و قرآنی مراد نفسک اوزرہ تاویل ای تمیوب حالی اوزرہ قویہ سن پس بو کونہ تاویل اید نلرہ و مقتضای ہوا لری
اوزرہ توجیہ قیلنلرہ بر سیل توجیہ خطاب ایدوب ییوردر * مثنوی * بر ہوا تاویل قرآن میکنی * پست و کز شد از تو
معنی * سنی * ای تاویل باطل صاحبی ہوا ل اوزرہ قرآنی تاویل ایدر سن مراد اللہ و مراد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
اوزرہ تاویل ایلر سن بلند و روشن معنی سندن الحق و اسکر ی اولدی یعنی قرآن و انک معناسی نفس الامر دہ عالی

وروشنند اما سن هوای نفسک اوزره تاویل ایلدیکسکدن الحاق واکری اولدی پس مکس و بول خری بوسکونه
 کسه لره تشبیح و تنظیع ایچون علی طریق التخیل ایراد ایدرلر تا کم کلام الهی تفسیر ایدرلر تاویل باطل جانینه کجیه لر
 وکندی رأیله دخی تفسیر ایتیلر که (من فسر القرآن برأیه فلیتبعو معقده من النار) حدیث شریفی قوت و بینه تفسیر
 و تاویل ایدرلر حقنده وارد اولمشدر بعض نسخه ده بواجیت واقع اولمشدر که ترجمه سی بودر * مثنوی *
 ماندا احوالت بدان طرفه مکس * کوه می بنداشت خود را هست کس * ای تاویل باطل صاحبی سنک
 احوالک اول عجیب مکسه بکزر که اولمکس کند یسنی برکسه صاندی * مثنوی * از خود او سر مست کشته بر شراب
 ذره خود را بیدیه آفتاب * سزا اول مکس سز کند یسندن سر مست اولمش شراب اوزره کند یس سنک ذره سنی آفتاب
 کورمشدر یعنی کند یسک ذره قدر فهم و ادراکنی خورشید انور قیاس ایلشددر * مثنوی * وصف بازارا شنیده در بیان
 گفت من عنقای و قتم بیکان * بیان و تفصیلده طوغانلرک وصفنی اشتمش یعنی بازار عالم معنائک اوصاف
 و اخلاقی بیان اولسان کابلرده استماع ایش و مجر ذرم فاسدی کندی به غلبه ایدوب بن کمانسز وقتک عنقاسی ام
 دیش (زیافت تاویل مکس و رکیک ظن او) (مثنوی) ان مکس بر برک کاه و بول خر) همچو کشتیان همی افراشت سر
 اول مکس صمان چوبی و اشک بولی اوزره کشتیان کبی باشتی بوجلدردی (مثنوی) ککفت من دریا و کشتی
 خوانده ام * مدتی در فکر آن می مانده ام) اول مکس دیدی بن دریا و کشتی او قومشم یعنی بول خره دریا و برک کاهه کشتی
 اطلاق قیلشم بر مدت آنک فکر نده قالمشم و نیچه ایام بکاره مشغول اولشم * مثنوی * اینک این دریا و این کشتی و من *
 مر د کشتیان و اهل رأی زن * اشته بودر یا بول خره اشارت در بول کشتی برک کاهه اشارت در بول مر د کشتیان
 و رأی اید یچی اهل یعنی اول مکس بویه زعم ایلر برک کاهه اشته کشتی و بول خره اشته دریا دیوسو بیلر و کند وی بر رأی زن
 کچی زعم ایلر بوسکونه تاویل باطل ایلر * مثنوی * بر سر دریا همی راندا و عمد * میخودش آن قدر بیرون ز حد *
 دریا نک اوستنده اول مکس صال سوردی بوقدرشی که مراد برک کاه و بول خر و کند یسک وجودیدر کاحددن زیاده
 و بیرون کورندی * مثنوی * بود یچمد آن چین نسبت بدو به ان نظر که یندا ترا راست کو * بی حد و فراوان ایدی اول
 چین کا نسبت یعنی اول بول خر مکسه نسبتله بی حد ایدی اول نظر که اول بول خری راست کوره قنی یعنی هر شیئی
 حقیقتیه کوره اول نظر مکس جنسندن قنده اولور اول نظر اولز الا انسانده اولور * مثنوی * عالمش چندان بودکش
 ینشست * چشم چندین بحر هم چند ینشست * مکسک عالمی اول قدر اولور که آنک ینش و نظریدر چشم
 بوقدر بحر هم کا بوقدر در زیر هر کسک ادراکی نه مقدار ایسه علی دخی اول مقدار اولور و اشیا بی دخی اول مقدار
 ادراک قیلور پس مقالک مألنه و بولکلا مکس نتیجه و مر امه بویته اشارت ایدوب بیورر * مثنوی * صاحب
 تاویل باطل چون مکس * وهم او بول خر و تصور رخس * باطل تاویلک صاحبی مکس کیدر آنک وهم وظنی بول خر
 و تصور و تاویلی خسدر تصور او خستست تقدیر نده در رخس برک کاه معنائنه اولور تاویل باطل اولور قید ایلری
 تاویل حقدن احترازدر که تاویل حتی بیلر الا الله و علمده راسخ اولنر یلور * مثنوی * کر مکس تاویل بگذاردر برای
 * آن مکس را بخت گردانده می * اگر مکس رای واسطه سیله اولان تاویل ترک ایلر سه اول مکسی طالعی هم ایلر
 یعنی اگر مکس مشرب اولان مول رأیه اولان تاویل باطلی ترک ایلر بوب ثابت اولور سه آنک طالع همایونی اوج
 معناده انی همایون ایلر پس تاویل رکیکدن قور تاوب بعده هرنه سویلر سه تحقیق سویلر وهم وجهه در اگر مکس
 تاویل باطلی رأی ملیح و فکر صحیح ایلر سیله آنی بختی همایونی عالی مرتبت ایلر * مثنوی * ان مکس نبودکش
 این عبرت بود * روح او نه در خور صورت بود * کش که اش تقدیر نده در تقدیر کلام اول مکس اولمز که کا فکر صحیح ایلر
 تاویل باطلدن غیور ایتلک و راه تحقیقه کیمک حالی میسر و مقدر اوله آنک روحی صورته لایق اولمز بلکه صورت عالمندن
 برتر و عالیتر اولور و آنک ادراکنده عقول حیران فالور (تولیدن شیر از دیر آمدن خر گوش (می) همچو ان خر گوش کو
 بر شیر زد * روح اوکی بود اندر خور دقد * مثلاً اول خر گوش کبی که او کند وی شیره آوردی یعنی شیره پنجه آوردی و محاصره
 و مقابله قیلدی آنک روحی فن قدنه لایق ایدی یعنی آنک روحی قد و صورتدن عالیتر و برتر ایدیکه کندندن اقوی
 و اعظم خصمه مقابله ایدوب آنی هلاک ایدی * مثنوی * شیر می گفت از سر تیزی و خشم * کز ره گوشم عدو بر بیست
 چشم * شیر حدت و غضبی طرفندن کند یسنه ایتدیکه دشمن گوش بولندن چشمی بغلدی یعنی اول طائفه نک
 سوزلری استماع ایدوب کوزلرم بغلندی * مثنوی * مکرهای جبریا نم بسته کرد * تیغ چو ینشان نم را خسته کرد *
 جبریلر مکرلری بنی بسته و مقید ایلدی انلر لانا جدن تیغی بنی مجروح ایلدی یعنی انلرک صادق و صحیح اولن
 سوزلری بنی خسته و شکسته ایلدی * مثنوی * زین سبب من نشنوم ان دمدمه * با آنک دیوانست و غولان ان همه

شماره بن اول دمدمه بی اشتیازم و انزلنا قایل من و ره سبیل اصل برایش ایتمزم بوجه سی دیورلک و غوللرک
صداسیدری یعنی بونلک بوجه سوزلری شیطانلرک و غوللرک حیل و مکرله اولان کلام و اداسیدر غول یابانده بر نوع
جندر که بعض کسه لره دوستی کبی صدالبوب انلری اضلال ایدرلر ایکنی جلدده تحقیق مذکور اولمشدر * مثنوی *
بردران ای دل نوازشان را مایست * بوستان برکن که شان جز بوست نیست * ای کوکل سن صبر و توقف ایله انلری
یرت انلرک بوستنی قویار که انلر بوستدن غیردی دکلر و فی الحقیقه عهدنه وفا ایلین کسه لر محض اقشرو بوست منزله سنده
در که شیر غضب الهی انلره من حیث المعنی بوکونه یف ایلر و بوی و قالی طورمه هلاک ایله دیولسان حاله سوبلر (می)
بوست چه بود که تمای رنگ رنگ * چون زره بر آب کش نبود درنگ * قشرو بوست ندر کونا کون مقالات و دورلو
دورلو کلمات در آب اوزره اولان ذره کبی یعنی نقوش و ارقام کبی که اتم درنگ و قراری اولمسه * مثنوی * این سخن
چون بوست و معنی مغزدان * این سخن چون نفس و معنی همچو جان * بوسوز سوبلنور بوست کبی ییل و معنایی ایچ
کبی ییل بوسوز نقش کبیدر و معنی اکاجان کبیدر معناسی اولین سوز قالب بی جان کبیدر که کالفاظ مهمله دیرلر و اگر
رضای خداوند و رضای رسوله موافق اولمسه اکامالای یعنی تعبیر ایدرلر * مثنوی * بوست باشد مغزیدر اعیب
بوش * مغزینک و راز غیرت غیب بوش * بوست بر امن ایچون عیبی ستراید یجیدر * کذلک القاط و عبارات
کشینک در و تنک عیبی اورتجیدر و ایند اقال علیه السلام العلم و المال یستران کل عیب بومغزی غیرتدن غیب
اورتجیدر غیبیدن مراد بونده غیب هویت الهیه در یعنی حضرت غیب مطلق کمال غیرتدن مغز تغز صاحب اولان
ولیلری دیدن ناسدن ستراید یجیدر که بونلک جمال جانلری و کمال عرفانلری خلق عالم کوره منلر و لطافت
در و نلرینه نظرایر کوره منلر اما انلر که مغزیدر صاحب لیدر علم و مال و قیل و قال اگر چه انلرک فساد درونی عیون
عوامدن سترایش در ایچکن دیده خواصدن عیوب و قباحتلری مستور و پوشیده اولمشدر * مثنوی *
چون قلم از باد بد دفتر ز آب * هر چه بنویسی فنا کرد دشتاب * چونکه قلم باد بددن دفتر آبدن ایدی هر نه یازرایسک
فوری فنا و محو اولور * مثنوی * نقش آبست اروفا جوی ازان * باز کردی دستهای خود کزان * بی معنی اولان سوز
فی المثل نقش ایدر اکراندن و فایده استرایسک کیرود و نرسک کندی اللریکی ایصریحی اولدیغک حاله * مثنوی *
باد در مردم هوا و ارزوست * چون هوا بکذاشتی پیغام هوست * اکراددن مراد طو ترایسک انسانک وجودنده
هوا و آرزو در چونکم هوای قویه سن و خدا ناک امر نه اویه سن هوانک خبریدر یعنی چونکم هوای نفسانیه بی ترک
ایلیه سن هویت الهیه نک الهام و کلامی مرتبه سیدر و حضرت حقله مکالمه خوش ایلمک و خبر الملق و آتی مشاهده
قیلک مقامیدر * مثنوی * خوش بود پیغامهای کرد کار * کوز سر تابای باشد بایدان * حق تعالینک پیغاملری
خوش و لطیف اولور زیرا که او پیغاملر باشند آیاه دکن یعنی اولندن آخر نه دکن بایدان و برقرار اولور پس کر کردر که
ترک هوا ایدنه سن و طریق حقه کیده سن تا الهام حقه لایق اوله سن و پیغام خدای کوش و هوشله استماع ایلمک
استعداد بوله سن و مقام امنه و بنایه و اصل اوله سن * مثنوی * خطبه شاهان بکرد و آن یکا * جز یکا و خطبه های
انبیا * شاهلرک خطبه سی و اول سلطنت و دولت لری بالکلیه متبدل اولور انبیای عظام علیهم
السلامک خطبه لزندن و سلطنت و دولت لزندن ما عدا سیکه بونلر متبدل و متغیر اولور باقیدر * مثنوی * زانکه بوش
پادشاهان از هواست * بار نامه انبیاز کبریاست * از در مه نام شاهان برگنند * نام احد تا بد بر می زند * زیرا
پادشاهلرک هیبت و شوکتی هوا ندر انکچون متبدل و فانی اولور انبیای عظامک اجازت نامه سی کبریا ندر یعنی
انبیایک حکومت نامه سی و تصرفی عظمت و کبریا صاحب اولان خدای تعالیدر حق تعالینک کبریا لغنه
نیجه فنا و زوال کلز سه انبیایک دخی اولولغنه اوله زوال کلز ایجه لزندن شاهلرک نامن قور برلر یعنی سکه لری تغییر
ایدرلر اما حضرت احد علیه السلامک نام شریفی تا ابدی اورلر یعنی بعض سیم و ذهبدن لوحه لرا و زره تبر کا و تینا آنک
نام شریفی تا قیامتده دکن نقش ایدوب قز لر و یا خود کاغدن صحیفه لرا و زره دایمانه یته دک کاتب لرانک
اسم لطیفی یاز لر پس نام احد همیشه مضروب اولقدن خالی اولور پس بوراده بر سوال لازم کاور که دینه مقدمه ایدیکز
ایدیکه انبیای عظام علیهم السلامک دولت و خطبه لزندن ما عدا شاهلرک دولت و خطبه لری بالکلیه متبدل و متغیر
اولور و انلرک ناملری در علردن زوال بولور پس سلفده کلان انبیایک شریعتلری دخی منسوخه اولدی و اکثرینک ناملری
دخی نام معلوم قالدی و نابید اولدی پس جز یکا و خطبه های انبیای دیوشاهلرک خطبه و سلطنتندن انلرک خطبه سی
و سلطنت و ناملری استقامتک نیجه هیچ اولور بوسوال مقدره جواب و یروب یورلر * مثنوی * نام احد نام جاه
انبیاست * چونکه صد آمد بوده هم پیش ماست * حضرت احدک نام شریفی جمیع انبیایک نامیدر یعنی انک اسمی

جميع انبياء عليهم السلام انك سمعتي وانك شريعتي جميع انبيائك شرايعك خلاصه واكمل دروانك حقيقي جامع
 جميع حقايق وانك روح شريفي جميع ارواح وعلومه حدائق كيدركه جله في محيط طدر چونكه انك اسمي ذكر اوله جميع
 انبيائك وجهه اوليائك واصفيائك اسماء ذكر اولهمش كيدرمثلا چونك هم بزم قنطرة در زير اوز
 اعدادك اكمل در ماده اوله عدد در بونك تحت حكم منده داخل در وفي الحقيقه بوزديك طقسان وسكسان وشمش
 وشمش تا احمده وارثيه دل جله سي بوزك ايجنده موجود در بوز جله في محيط طدر پس حضرت احمد عليه السلام
 نامي وشرعي وحققيقي بوكا كوره قياس ايله كه انك ذكر اولهمسي جله انك ذكر اولهمسي مغني اولور (هم دريسان مكر
 خر كوش * مثنوي * در شدن خر كوش پس تا خير كرد * مكرها با خويستن تقرير كرد * خر كوش شيره كتمه
 جوق جوق تا خير ايلدي شيره ايله جك مكري اولاكند بسنه تقرير ايلدي (م ي) در ره آمد بعد تا خير دراز * تا بكوش
 شير كويك دوراز) دراز وافر تا خير دنصكره خر كوش بونه كلدی تا شيرك قولاغنه برايكي رازديه خر كوشدن مراد بونده
 عقل معاد در عقل معاد صاحب ريك بر كاره شروع ايلك وقت منده تاني و تدبير لري بوكونه اولور هر شينك آخري اول تفكر
 و تصور ايدوب اندنصكره اكشروع ايدر لر * مثنوي * تاجه عالمه است در سوداي عقل * تاجه ياد بهشت است اين
 دريای عقل * عقل سودا منده تانه عالمه واردر عقل درياس منده نه عجب وسع حشر واردر سوداي عقل بونده عقلا
 قارلتس منده يعني وجود منده ديمك اولور * مثنوي * صورت ما اندرين بحر عذاب * مي دود چون كاسه با بر روی آب
 مثلا بزم صورت ووجود عجز بوشيرين درياده كه مراد دريای عقل در بيلو وحرکت ايلر آب اوزره اولان كاسه لر كي * مثنوي
 تاشند بر بر سر دريا جوطشت * چونكه بر شد طشت دروي غرق كشت * تا كم بزم صور غرق كاسه سي آب عقلدن
 بر اوليه دريا اوزره لکن كيدرمثلا چونكه طشت آله بر اولدي درياده غرق اولدي يعني مادامكه بزم وجود من كاسه لري آب
 عقلدن طوليه وانك اسرار لطافتدن بر اوليه عالم صورت سيرندن خالي اولمز ونقوش والوان كورمكدن فارغ كلزما
 شول دمكه عقله بر اوله وانك معاني واسرار ايله طوله عالم صورتدن گذرايد رو دريای عقله عمقنه كيدراسرار عالم جبروتی
 مشاهده قیلور و بحر لاهوته مستغرق اولور حتى واروب عقل كل مرتبه سني بولور * مثنوي * عقل پنهنه است
 ز طاهر عالمي * صورت ما موج يا ازوي نهي * عقل درياسی پنهان در وظاهر اولان بر عالم در ويا خود عالمه منسوب اولان
 ظاهر در ويا خود بصورت عالمي ظاهر در ديمك اولور بزم صورت في المثل اول دريادن بر موج ويا بر نمدر (مثنوي)
 هر چه صورت مي وسيلت سازدش * زان وسيلت بحر دوراند از دش * هر نمنه في كه صورت وتن اول دريايه وسيله
 وواسطه دوزر بحر عقل اول وسيله اجلندن اوتري صورت وتني كندیدن ابراق آثار يعني صورت وتن دريای عقل كله واصل
 وداخل اولق ايجون غرنه شينيكه وسيله دوزر سه اندن دور اولغنه سبب اولور پس اكامل وصل اولان وسيله ينه كندی نوري
 اولور آني غيرك ادرا كيجون وسيله قیلست ممكن اولور اما غيري انك وصول وادرا كيجون وسيله قیلست انك ادرا كندن
 محروم فالور پس كندی ذاتي سيلان وريسي دخي مشاهده قیلان اول نور الهيدر واکرا كا واصل اولق مراد ايلرسك
 عقلكي وسيله ايله كه جزو كله وسيله اولغنه ممكن اولور * مثنوي * تا نيند دل دهند راز را * تا نيند تير دور انداز را
 تا صورت مرتبه سنده اولان كوكل رازو بريجي كورميه تا ابراق آتيجينك اوقتي كورميه دور انداز دهند رازدن
 مراد خدای تعالی در تيردن مراد واسطه وسيدر تقدير كلام مادامكه كوكل رازو بريجي كورميه و ابراق آتيجينك
 سبب و تدبيري تيره نظر اير كورميه بوندن اولي معني تير دور انداز مضاف اولميوپ نيندك فاعلي اولمقدور بتقدير
 اوزره تيردن مراد صورت مرتبه سنده اولان دل ويا خود مجرد حقندن دور اولك وجودی اولور و تقدير بر معني بويه ديمك
 اولور كه مادامكه كوكل رازو بريجي كورميه و دخي تير كندوي ابراق آتيجي كورميه يعني مادامكه تير كي اولان دل
 ويا وجود غافل بعید ايديجي و ابراق آتيجي فاعله نظر اير كورميه جواب بويت اولور (مثنوي) اسب خود را ياره داند
 وز ستر * مي دواند اسب خود در راه تيز * اول وجود غافل كند ينك آتني ياره وضایع اولمش ييلور و عناد وجدال دن
 كند ينك آتني يوله تيز ايدير بر اسبدن مراد حقندن غافل اولان كسك عقل وروحيدركه دائماً كاسواردر (مثنوي)
 اسب خود را ياره داندان جواد * اسب خود او را كشان كرده چو ياد * اول جواد كند ينك اسبني ياره وكم ييلور و حال
 بوكه كند ينك آتني چكيجي ويلي ايلش * مثنوي * در فغان و جست و جوان خيره سر * هر طرف پرسان و جوان
 در بدر * اول سر اسبه و سر كردان غلط ايدوب فغان و طلبه در قیودن قيه هر طرفه بليجي و طلب ايديجيدرو بويه
 ديچيدر (مثنوي) * كان كه دزد ايد اسب مارا كو و كيست * اين چه زير ران تست اي خواجه چيست * كه اول كسه كه
 بزم اسبزي او غور لادی قني و كيدرمثلا شول كسه كه كندی روحندن و عقلندن خبردار اوليه و عالم ارواح
 و عالم عقولك و جبروت و ملكوت ديد كاری عالمه طلبنده اوله اول كسه كندی را كب اولدي في آني حالا كارا ككب

ایکین ضایع ایلدم دیوطن ایلدی کیدر پس بو گونه کسیه دیمک کرکدر که بواسب که سنک اولوغک تشده در
ای خواجه ندربنی بو عقل و روح که سن اکارا کب سن و اول سنی حاملد بونه در دیمک کرک اول کندی حقیقتدن غافل
اولان واسبی یاوه زعم قیلان کسیه دیسک بوسنک سوار اولدیغک اسب نه در (مثنوی) اری این اسبست ایکن اسب کو
یا خود ای ای شهسوار اسب جو * نغم بواسبدر لیکن اسب قتی دیرای اسب طلب اید بیجی شهسوار کندی که
کل یعنی اگر بر حقیقتدن غافل اولان کسیه بوسنک را کب اولدیغک عقل و روح کدر که حال سنک ملک کده دروسن
آنی طالب سن دیسک دیر که بی بو عقل و روح در ولیکن عالم عقل و عالم روح قنده در که بن آنک طالی بی پس اکادینک
کرکدر که ای شهسوار اسب جو غفلتی ترله ایلد و کندی که کل تا کم حقیقتکی کوره سن عالم ارواح دید کاری کندی
روح کده و عالم عقول و جبروت دید کاری کندی عقل کده و عالم لاهوت دید کاری کندی سر کده مشاهده قیله سن
وهو معکم اینک انستم (رموزنه عالم اوله سن که بوجه بی سنن دورد کدر * مثنوی * جان زیدانی و نزدیکست کم
چون شکم بر آب و لب خشکی چو خم * تقیة الهی اولان جان انسانه کمال ظهور نندن و غایت قریندن کم و پنهاندر
انسان بر کوب کیدر درونی آب حیاتله پر و بیرونی آبدن خشک و خالی در پس حقیقت نظری ایلد نظر اولانسه جان جان
انسانه جان و جانندن دخی اقرب و اظہر در بر خوای * و فحن اقرب الیه من جبل الوری * و بر مقتضای (واعلموا
ان الله یحول بین المرء و قلبه) و بر مقتضای (و فی انفسکم افلا تبصرون) نہایه مافی الباب شدت ظهوری اکا
تقاید رسته کم تنک حیات و قیامی جانله در پس جاتک حیات و قیامی دخی جانانله در معلوم اولدی که هر حالده انسان
جانندن و جاناندر ایرود کدر ولیکن اکثر انسان بومعنائی مشاهده قادر کدر انکی چون حضرت مولانا قدس الله
سره العزیز بوی خصوصه الوانله نوری تمثیل ایلد بیلر تا معلوم اوله که الوانک ظهوری نورک وجودنده متوقف ایکن و نور
الواندن اظہر ایکن الوان مشهور و نور اکثر ناسه نسبتله مفقوددر (مثنوی) کی بینی سرخ و سبز و زرد و آبی تانه بینی پیش
آین سدنور را * لیک چون در رنگ کم شده و شوش تو * شد ز نور آن رنگها روپوش تو * چونکه شبان رنگها مستور بود *
پس بدیدی دید رنگ از نور بود * وجود الوان مذهب شیخ ابوعلی سیناده و ظهور الوان بعضی مذهب بنده و وجود نور
واسطه سیله در پس الوانک ظهوری اوج نوع نوردن ایکیسی اولمجنجه اولزا اول نور بصر نایان نور شمس و قمر ثالثا اگر کجه
ایسه نور حراغ انور در پس معنای بیت سن سرخ و سبز و زرد و رنگی شیلری کوردر سن یعنی جمیع الوانی نیجه مشاهده
قیلورسن تا بوالواندن اول اوج نوری سن کورمیه سن یعنی البتته بواج کونه نوردن ایکیسی اول سکا حاصل اولمندر
اندن صکره سن الوان و اشکالی کوزدک ولیکن چونکم سنک هوشک رنگ کدره مستغرق و کم اولدی اول رنگر سکا
نوردن حجاب و روپوش اولدی و سیران الوان و اشکال سنی مشاهده نوردن غافل قیلدی چونکم کجه کادی و اول
رنگر مستور اولدی پس کورد که رنگی کوره کلک نوردن اولدی امدی ظهورات اشیا نور خدا ایلد در زیر هر رنگم
ظاهر فی نفسه و مظهر لغیره در اکثر تسخیمه اول نور پس جناب حق جل شأنه نفسنده اسما و صفاتله ظاهر و مظهر
جمیع مظاهر در پس بواجندن آنک اسماء حسنا سندن بری نورددر (و فی حدیث ابی ذر قال سألت رسول الله صلی الله
علیه وسلم هل رأیت ربک قال نوری اراه بوحیث اوج وجهله قرأت اول نور فتح همزه و کسر همزه و یاء نسبیله ایکی
وجه اوزره بر نورددر که یا خود نوره منسوبدر که بنانی کورورم دیمک اولور پس وارثان انبیا و اوصالان حقیقت هدی
دخی ما را بت شیا الاورایت الله قبله فخواستجیه هر نه نظریاتسه را بتد اخدانی کوردر لاندن صکره نور خدا ایلد اشیا بی
مشاهده قیلور و مؤثر دن اثری بولور کما قال الاعرابی انبی صلی الله علیه وسلم قال علیه السلام بم عرفت الله
قال عرفت الاشیاء بالله ای بنور الله و هدیته لا بواسطه الاشیاء پس کوره مستبدلین بونرک عکسیدر که انرا نوردن مؤثره
استدلال قیلور و صانعی صنعله بیلور بوطا فم اول الوانی کورور بعد نوره وجودنه انکلا استدلال قیلان کیدر
والکی طاقه نورک وجودله الوانی کورن کیدر میزینهما فاین هما * مثنوی * نیست دید رنگ بی نور برون * همچنین
رنگ خیال اندرون * این برون از آفتاب و از سها * و اندرون از عکس انوار علا * خارجه اولان نور سز رنگ و اشکالی
کورمک میسر اولدی که ظلمتده الوان و اشکال ظهوره کلیدی همچنین در رنگ خیالک رنگی و احوالک نونی دخی
بی نور درون ممیز اولدی و نافع اولان مضر اولندن فیصل بولدی الوان و اشکال بیرونی بصر ایلد کوریلور خیال و احوال
درونی بصیرتله بیا نور و نور سیرتله فرق اولنور بونور برون آفتاب و سها دن یعنی نیران ظاهر دندر و نور درونی عکس
انوار خدا دن و اثر صفات اسماء تد در پس اصل نور بونور بصیرتدر و نیجه و جوه شقی ایلد نور شمس و قمر دن نور بصر دن دخی
افضل و اقوادر زرقوت با صره کندی نفسی و ادراکی و هم آلتی که قلب و دماغ را در الیله و کلیات و جزئیات
و غیر ذلک و مددیمانی دخی ادراک ایلر و باطن اشیا به ناقد اولور پس نور شمس و قمرده و نور بصرده بوخصیلت و هفت

یوقدرایله اولیجی اصل نور دیمک بوکامیج اولور * مثنوی * نور نور چشم خود نور دلست * نور چشم انور دلها
 حاصلست * نور چشم شول قوت باصره در صککه جمیع چشمی اولان حیواناتده نور چشم موجود و حاصلدربلا
 انضمام نور قلب پس حیوانات انکچون هر نه بی کورسار طبیعتلرینه ملایم اولانی احساس ایلمکدن غیرینه ایدوکن
 حقیقه بیلر لیس نور نور چشم یونلرده و نور بصیرتی اولان آدلرده یوقدر زرا نور نور چشم خود نور دلدر نور چشم ایسه
 کوکلرله نور ندن حاصلدر یعنی عندالرویه مدد که اولان نور چشم نور قلوبدن حاصلدروبا خود قوت باصره نک و خواص
 ظاهره نک نشوونما سی ریاس جمیع اعضا اولان قلبدن در که هر حسیکا کا اتصالی و آندن استعدادی واردر بو تقریرله
 نور چشم نور دلدن حاصلدر * مثنوی * باز نور نور دل نور خداست * کوز نور عقل و حسیکالک و جد است * کیر و بونلر
 کی کوکلر نور نیک نوری نور خدا در یعنی نور دل که قوت عاقله دراکانور خدا منضم اولمق سزین هر انسانده واردر دون
 المجانین استعداد لری مقداری پس نور خدا که عقل و حسی نور ندن کالک و جدادر چقن نور قلبه منضم اولسه انکله
 معرفه الله حاصل اولور و اما وصفاتی یاور و مراتب الهیه بی تمیز و ادراک قیالور بی یسمیع و بی بصیر مر تبه سی
 بولور حتی هر اعضا سی نور خدا یله (واشرقت الارض بنور ربها) مقتضاسنجه منور اولدقد نصکره کند و بی عین نور
 خدا بولور شے کم حضرت یغمبر علیه السلام دعا ایتمکله بومعنا ه اشارت قیلوب یورر لر (اللهم اجعل فی قلبی
 نوراً و فی سمعی نوراً و فی بصری نوراً و عن یمینی نوراً و عن شمالی نوراً و فو فی نوراً و تحتی نوراً و اوما می نوراً و خلقی نوراً و اجعل لی
 نوراً * مثنوی * شب نهد نور و ندیدی رنگها * پس بضد نور پیدا شد ترا * دیدن نورست و انکه دیدر نک * وین بضد
 نور دانی بی در نک) پس الوان و اشکالک کور لسی نور له در چونکم کیمجه نور اولدی رنگ لری کور مدله پس نور لک ضدی
 سبیلله سکانور پیدا اولدی امدی اول نوری کور مکدر اند نصکره رنگی کور مکدر و بومعنا بی یعنی اول نوری کور ب
 صکره رنگی کور مکی نور لک ضدیله یلور سن بلا فکرو توقف که بونی بیلک بدیمیا تندن در ملا حظله و نظره محتاج دکلدر
 مثنوی * رنج و غم راحق بی آن آفرید * تا بدین خند خوش دلی آید بدید * رنج و غمی حق سبحانه و تعالی انکچون خلق
 ایلدیکه تا بویکی ضد سبیلله خوش دلک ظاهره که که هر شی ضدیله منکشف اولور مثلاً اگر کیمجه اولسه بلغمزدی که
 نهار نه در وشتا اولسه معلوم اولمز دیکه بهار نه در قور و غشا اولسه سلامت و عنانی کم یلور دی سقامت اولسه
 صحتی کم یلور دی و حیات اولسه موت دن کم اکام اولور دی با خود ظلمت اولسه نور و قوت اولسه فتور یلک ورمیدی
 و ام اولسه حضور و غم اولسه سرور بولور میدی البته نعمت نه متی مظهر اولور و ذلت عزتی و زحمت راحتی تبیین قیلور
 اعلا پسنی الیه یلور و هستی نیستیده کور یلور (یت) هستی اندر نیستی بتوان نمود * مال داران بر فقیرانند جود *
 و قس علی هذا سائر الاضداد * مثنوی * پس نهانیها بضد پیدا شود * چونکه حق را نیست ضد پنهان بود *
 فاذا کان كذلك الاشياء تبین باضدادها فواستجبه نهانیها بضد یل عیان اولور چونکم حقه ضد یوقدر پنهان اولور پس
 باعمر یلله اوقمغه جائزدر که چوق نهانیها بضد یلیدا اولور چونکم حقل ضد وندی یوقدر پنهان اولور دیمک
 اولور یعنی جناب حقل وجودده شریک وندی را اولو هیتمه مقابل وضدی یوقدر که بواسطه تضاد و قابل
 ظهوره که بلکه جمیع اوصاف متضاده و اسماء متقابله الیه مرایای کائنات و محالی موجوداتده متجلیه اولان
 حضرتدر (یت) و ماهی الان بدت بظواهر * فظنوا سواها و هی فیهم تجلت * و غایت خفانی کمال ظهور ندندر
 و نهان اولسی زیاده عیان اولسنندندر انکچون * یت * ای تو مخفی در ظهور خویشتن * وی رخت پنهان
 بنور خویشتن دیمشدر * مثنوی * که نظر بر نور بود انکه بر نک * ضد بضد یلیدا بود چون روم و نک * پس بضد نور
 دانستی نور * ضد ضدر ای نماید در صدور * نور حق را نیست ضدی در وجود * تا بضد او را توان پیدا نمود *
 زیر انظر اول نور اولور اند نصکره و نک اولور اولیجی ضد ضدیله پیدا اولور روی و رنگی کبی پس ضد نور له یللدک
 سن نوری زیر اضدی کور ستر ضد و رده بویه اولیجی نور حق بوکونه استدلال قیلق ممکن دکلدر زرا حق تعالی
 حضرت لری نک نور نک وجودده ضد وندی یوقدر تا کم ضدی الیه آتی پیدا او هویدا کور ستر نک ممکن اوله زرا نوری ظلمتک
 ضدی اولان نور دکلدر که آنک نور فی ظلمتله یلله سن و وحدتی کتر نک مقابلی اولان وحدت دکلدر که وجود مقیددن
 وجود مطلق آیزوب کا بواستدلال الیه عارف و واقف اوله سن اگر نظر حق یلله بقارسک بروحدت کور رسنکه جمیع
 کثراته رونما اولمش و بر حقیقت بولور سنکه جله اضداد و اختلافاته ظهور قیلمش ومع هذا بوکثرات و مظاهره کا محمل
 و مکان دکلدر (مثنوی) لاجرم ابصار ما لاتدر که * و هویدر لک بین قوازموسی و که * سورة انعامده اولان آیت کریمه به
 اشارتدر (لاتدر که الابصار) ای لایحیط به الابصار لانه لطیف جلیل عن ادراکها و کیف تدركه و هی لاتدر که
 انفسها التي هی نور منه (و هویدر لک الابصار) لاجل طنه بکل شی و لطف ادراکها پس بویتک معنایی لاجرم بزم کوزلرین

اول الله ادراله واحاطه ابد من نقي ادرالتني رؤيتي مستلزم دكلد زير ادراله احاطه به دير لرحق تعالى احاطه اوله قدن
منزهد واول الله بزم ابصار عيزله جميعي ادراله ايلر بزم بصير لرحق ادراله ايلمك خصوصي سن كور موسى عليه
السلام دن وكوه طور دن كه جبل طور رب موسى عليه السلام تجلي قيلد قده كوه طور مد كوله ومتلاشي اولوب
وحضرت موسى عليه السلام مغشي عليه بقبلاوب عقلي كيدوب بعد الا فاقه (سبحانك بت اليك وانا اول المؤمنين)
دوب جناب حق بوبصر له ادراله اوله قدن تنزيه قيلدي (مثنوي) صورت از معني چوشيرازيشه دان * باجواز از سخن
زانديشه دان * اين سخن و او از انديشه خاست * تونداني بجز انديشه كجاست * ايلك چون موج سخن ديدى
لطيف * بجز ان دانيكه باشد هم شريف * يعنى لاجرم بزم ابصار عيز آنى كور مد يكي من حيث ذاته در لامن حيث صنعه
و آثاره اگر چه عالم معني بوكوز ايله كور لزاما معنا صورتده ظهورا يلد يكي جهتن صورتدن معنايه عارف اولور سن
و آثار دن موثرى ييلور سن ته كم تمثيل يورر لرمشلا معني عالمن دن صورت عالمي يشه دن شير كبي ييل ته كم شير
مشيتانده نشو و نما بولوب و ان دن چيقوب ظهورد كلوب ينه اكا عودت ايلر كذللك بوضورت عالمي دخی مشيتان
معنادن نشو و نما بولور و ان دن ظهورد كور وينه اكار جعت قيلور يا خود صورت عالمي انديشه دن حاصل اولان
سخن و آواز كبي ييل كه معني عالمي فكر و انديشه كيدور و صورت عالمي صوت و سخن كيدور كور كه بوسوز
وبو او از انديشه دن قالدی و حاصل اولدی مع هذا سن بيلز سنكه بجز انديشه نه سكا نه در كه انسانه نه داخل ونه
ان دن خارج ونه منفصل ونه متصلدر وليكن بجز موج سخن چونكم كور دككه لطيفد رآنك بجز نقي دخی هم
ييلور سنكه شريفد زير الجرعة تدل على الغدير والحفنة تدل على البيدر الكبير فواسخه اثر دن موثره استدلال
اولور و جزودن كله استشهاد و انتقال قيلور فقس على هذا عالم الصورة وعالم الماني والصنع مع الصانع الاعلى
* مثنوي * چون زدانش موج انديشه بتاخت * از سخن و او از او صورت بساخت * از سخن صورت
برادوباز مرد * موج خود را باز اندر بجز برد * صورت از بي صورتی آمد برون * باز شد كنانا اليه راجعون *
چونكم عقل و دانش بجز ندن موج انديشه تصور اولوب حلقوم و مخارج جانب چايدى و اول تصورات ذهنيه
مربيه مخارجده حروف و كلمات لباسن كيوب سخن دن و اول سخنك آواز دن صورت دوزدى و الفاظ و عبارات
شكلن بغلدي سوزدن صورت طوغدى و معني حاصل اولدى و كير و اولدى و زائل اولدى زير اسروف و كلمات اعراض
سياله كيدور كه ايكي زمان باقى فالمر يس بحكم كل شئ يرجع الى اصله موج سخن كير و بجز نه كتدى كذللك جميع صورت
بي صورتلك عالمن دن كه عقل كل عالمدر نفس رحمانى كبي معاني اسماء الهيه بي اظهار قيلدى كير و اكا كتدى بز كه
موجودات ممكنه بجز جله من تحقيقا كارا جعلاز * مثنوي * پس ترا در لحظه مرگ و رجعت يست * مصطفى افرمود
دينا ساعت يست * جله عالم مى شود هر دم فنا * باز پيدا مى نمايد در بقا * هست عالم دائمادر سير و مجلس * نيست خالى
يك نفس از خلع و لبس * پس اى سالك اگر نظر حقيقت يذله بنسك هر لحظه سكا مرگ و رجعت وارد روهر آنده اعدام
و آنك امشالى ايجاد مقرر در هر كس دخی همچنان آنا فنا موت و حيا نده در لايه كن تجدد امشال و تعاقب
اشكال ايلد يكي چون اكله محجوب بربوسردن غافلدر و بومعني (بل هم في ابس من خلق جديد) آيتك معنباى
حقيقه يسندن دخی حاصلدر پس افراد ممكنه كاندن هر فرد دائما خلق و ابسده و فنا و بقا در رل بونكته بي
اشعارا بجز حضرت مصطفى عليه السلام الدنيا ساعة بيوردي مدت دينا بر ساعت اوليجق بر آدمك عمرى اول
ساعتدن بردم اولور نه بابه مافي الباب اول بردم سرعت انكيزي صنع خدا نمند كوستر اما كالمع بالبصر
او هو اقرب در عند اهل الله كما قال الله تعالى في امر الساعة (وما امر الساعة الا كالمع بالبصر او هو اقرب * مثنوي *
فكر ما تبرست از هو در هوا * در هوا كي پايد ايد تا خدا * تونداني بجز انديشه كجاست * بيور مشلردى و بجز انديشه به
مناسب بر قاج ايات شريفه دخی ادا يورب و خلع و ابس سرنى دخی مناسبته ذكرا قيلد قد نصكره بجز انديشه بي
و منبع فكر و هريشه بي بيان ايدوب بيورر كه اى طالب اسرار الهى بزم فكر و انديشه مز كويار تيرد رهويت
ذات الهيه دن هواى وجود انسانيه ده اول تير فكر بجز اكله نور تاينه خدای تعالى به كور پس دمبدم سهام افكار
و افهام هويت الهيه دن هواى قلوب انسانيه به رى اولور ينه جوانينه عودت ايلر كذللك دينا و ما فيها تقدر
و ارايه هر آنده حق جانندن نفس رحمانيه واسطه سيله هر شيشه وجود اعطا اولور وينه مقتضاي احديت
و قهاريته انلردن سلب و اخذ اولور ته كم بومعنايه اشارت ايدوب بيورر (مثنوي) هر نفس نومی شود دينا و ما *
بي خبر از نوشدن اندر بقا * هر طرفه العينده كه نه و نوا اولور بو دينا مرده و حى اولور بواشيا و بزه رانده بو ديناك
يكه نه و نوا يسندن بي خبر ز بقاى صورتده كه بوجهانك صورتا بر نوع او زره اولان يقاسسندن و تيره واحده

اوزره اولان قیامتدن قیاس ایلر که بوعالم لحظه فلحظه کهنه و جدید اولمیه حال بو که هر آنده نیست و هست اولمده در
 بومحله توضیح معنی و تحقیق فحوی بود که اسماء ایهه ایکی قسمه منقسمه که اول انفسیه و قهریه در وجه سی هر آنده
 در کار و بر عملدر که هیچ برینه تعطیل ممکن دکلدر پس حقایق امکانه دن چن برشی وجوده کلسه در حال رحمت رحمانید
 آنی اخذایدوب ا کافاضه وجود ایلر پس احدیت حقیقه که اقتضای انقهار تعینات واستدعای اضمهلال کثرات
 ایلر در حال اول وجودی نفسندن خلغ و سلخ ایلر هماندم رحمت رحمانیه اسلوب سابق اوزره ا کافاضه وجود
 ایلرینه وحدت حقیقه آنی اندن سلب و اخذ ایلر فعلی هذا جمیع اشیا داتما اعدام و ایجاد و افنا و ایضا اوزره اولوب
 دنیا و مافیاهردم کهنه و نوا اولمقدن خالی دکلدر پس بوجهان و کون و مکان اعراض سیاله کبی اولدیه بوجهل دن
 عمر انسانی ماء جاری به تشبیه ایدوب بیورر لر * مننوی * عمر همچون جوی فو فوی رسد * مستمری می نماید در جسد
 آن زیزی مستمر شکل آمدست * چون شرر کش نیز جنبانی بدست * عمر انسانی آب روان صکی طور مر فو فو
 یتشوب جریان ایلر در حال هر دم که گذشته اوله نفس رحمانی افاضه عمر ایلر بوجهل دن جسد انسانیده عمر مستمر
 داتما کور نور تجدد و الامثال و متشابه الاشکال اولدیه چون اما کمال سرعت سر یاندن و بغایت نیز جریان دن
 اول عمر مستمر شکل کلسه روحس انده غلط ایدوب آنی طول و دراز عمر صامتدر مثلاً شول بر شاخ اوزره بر آتش پاره
 کبی که سن آنی الکله نیز نیز تحریرک ایدیه سن یا دایره مدور و یا خود بر خط مستقیم کور نور ته کم بومعنائی تفهیم
 ایچون تکرار نقطه جواله تاریه بی تمثیل ایدوب بیورر لر * مننوی * شاخ آتش را بجنبانی بساز * در نظر آتش نماید
 پس دراز * یعنی بر آتش مضاف شاخ سوخته بی کندی صناعه که و کار که تحریرک ایلرک نظرده زیاده طول و دراز آتش
 کور نور که نقطه تاریه جواله نک یا کری الشكل کور نمسی و یا خود خط مدید مرقی اولمسی مقرر و محقق در نه کم
 دینلشد در * قطعه * در نقطه آتشین بگردان * تا دایره از آن نماید * این دایره غیر نقطه نیست * ایکن بنظر چنان
 نماید * مغالطه حواس ظاهره و باطنیه چو قدر و حواس مدرکات حقیقت و نفس الامر اطلاق بقدر لاسیما
 قوت و اعمه و قوت خیالیه نک اکثر کور و بیلد یکی بر عکس و غلط در نه کم بوحس ظاهره سراب معدومی موجود
 و قطره تاریه بی خط مدود کور و نقطه جواله بی دایره زعم قیور کذلک احوال دویین صورت دایره موجودات ممکنه ده
 تجدد تجلیات غیر متناهییه ایلر ظاهره اولان نقطه و حقیقتی ممکناتدن غیر کور و ب و کثرات و تعینات نفس الامر ده
 امر اعتباری ایکن حقیقه وجودی و ارزعم ایلر حال بو که عند اهل الشهود دایره سوهومی کیدر * قطعه * این
 نقطه ز کردنی که دارد * بر صورت دایره بر آید * بگذارد خیال و وهم بشکر * تا دایره نقطه نماید * مننوی * این
 درازی مدت از تیزی صنع * می نماید سرعت انکیزی صنع * طالب این سرا که علامه ایست * نک حسام الدین که
 سامی نامه ایست * بویست سوال مقدره جوابدر که اگر عمر انسان بر آن ومدن دنیا بر ساعت نیجه اولور که بوقدر ایام
 کثیره و مدت مدیده وارد در دیر سک بود درازی مدت انسانه نسبتله در که حقیقت کاره واقف دکلدر پس حواس انسانه
 سرعت انکیزی صنع الهی بر نفسی چوق زمان و تیزی صنع ربانی بر آنی نیجه یکن ایام کو ستر حال بو که ایام الوهیه
 نسبتله بود دنیا بر ساعت در انکیچون (وما امر الساعه الا کلمع البصر او هو اقرب) در و خلق عالم یوم قیامت کورد کارنده
 حقیقت کاره واقف اولوب کنند بیری دنیا ده یا بروقت و بر یا ساعت کلندی ظن ایدیه لر * کما قال الله تعالی (کانهم
 یوم یرونهم یلبثوا الا عشیة اوضحها) پس بوسر مجرد قبل و قاله بیلغز بلسکه بوا سر ارک صاحبی اولان رجاله خدمت
 و ارادته بیلنور انکیچون بیورر لر که بوسرک طالی فرضاعلامه عصر اولسد با کادیکه اشته کامل و مکمل اولان
 حسام الدین چلبی قدس الله سره العزیز که اول حضرتک وجود شیرینی نامه سامی و نسخه الهیدر اولیه و لیحق اول عصر ده
 بوسر طالب اولان انلردن اخذ ایلسی لازم ایدی ولیکن هر عصرک طالی (خدا العلم من افواه الرجال بقلب لا یعقل
 ذی عقل) خواستجه اول عصرک کماله متصف اولان رجالتدن اخذ ایلسی لازمدر (رسیدن خرکوش بشیر * مننوی
 شیر اندر آتش و در خشم و شور * دید کان خرکوش مر آید ز دور * آجلغندن و خرکوش زیاده تأخیر اندیکندن
 ارسلان حقت و حرارتده و غضب و اضطراب ایدی کوردیکه اول خرکوش ایراقدن کلور (مننوی) می دود
 بی دهشت و کستخ او * خشکین و تند و تیز و ترش رو * دهشتنر و کستخ خلقسز اول خرکوش بیلر یعنی کویا
 خدمته قصور ایلوب ادای خدمت ایلوب بی باله کور خشکینا و شدتلو و حدتلو واکشی یوزلو اولدیه یعنی حاله که
 صادق وی کاه اولنلرک حالی بودر * مننوی * کز شکسته آمدن تهمت بود * وز دلیری دفع هر ریت بود * زیر اشکسته
 وزبون کلکدن جرم و تهمت اولور و جرأت و دلیر لکدن هر شک و شبهه نک دفعی حاصل اولور (مننوی) چون رسید او
 بیشتر نزدیک صفت * بانک برزد شیرهای ای ناخلف * چونکم اول خرکوش صفت قتمه ایلر لرک ابر شدی یعنی شیر

طور دینی صفتی تر ازادی های ای ناخلف دیوارسلان خرکوش اوزر بانگ آوردی * مشنوی * من که کاوازاراهم
 بدریده ام * من که کوش شیرنرمالیده ام * وابتدی بنکه کاواری برتشم وپاره پاره ایلمشم بنکه ارکک اوسلانک قولغنی
 بورمشم یعنی نادیب ایدوب مغلوب و مقهور قیلمشم شیردن مراد بوحملده غضب شیر حقیقت اولور و خرکوش بدن
 مراد حضرت حق ایله عهد قیلان و عهدنه وفا قیلمیوب مکر و حیل طریقه ذهاب اولان و امر حق و قبیله برینه
 کتور میوب تاخیر ایلین کسه لر اولور پس غضب الهی شیری امره و قبیله استمال ایتمیوب تاخیر ایدن کسه لره بوکونه
 خطاب و عتاب ایدوب دیرکه * مشنوی * نیم خرکوشی که باشد کوچنین * امر مارا افکنده او پرزمین * برنیم خرکوش
 یعنی بریارم عهده و وضعیف خرکوش کیم اوله که او خرکوش بونک * کبی برنم امر مزی بر اوزره براغه یعنی امر مزه
 التفات ایتمیوب تحفه بر ایلیم پس حضرت مولا نافع دس الله سره امر حقه استمال ایلکده تاخیر ایدنلره و مکر و حیل
 نفسانی ستمنه کیدنلره نصیحت بیورر لر دیر لر (می) ترک خواب و غفلت خرکوش کن * غره این شیرای خرکوش کن
 ای خرکوش سیرت طوشان ازیتوسنی و انک غفلتی ترک ایله طوشان کوزی آچی او پورانی کورن ییدار صنور حال
 بوکه اول او پور و کندن غافل اولور (کما قال صاحب حیاة الخیوان الارنب تمام مفتوحة العين فرما جاءها
 القناص فوجدها كذلك فیظن انها مستیظة) پس جوق انسان وارد که کوزی آچقدرو کورن آتی ییدار صنور
 لکن نفس الامرده غافل و ناخبریدار شکل اولان غافل لر غفلت نه خواب خرکوش دیر لر پس بوکونه کسه لره تنبیه ایدوب
 بیورر لر ای غافل خواب غفلت خرکوشی ترک ایله ای خر بو غضب الهی شیرنک غره و خروشی استماع ایله (عذر گفتن
 خرکوش) (مثنوی) گفت خرکوش الامان عذریم هست * کرده عفو و خداوندیت دست * خرکوش شیر ایدوب
 الامان بر عذریم وارد را کرسنک خداوند لک عفو ال ویره یعنی سنک خداوند لک عفو میسر اولور سه عذری
 بیان ایلیم * مشنوی * گفت چه عذرای قصور ایلیم * این زمان آیند دریش شهان * شیر خرکوشه ایدوب ای
 ایل لک قصور و ناقصی نه عذری معنی نه بی معنی عذر شاهرک قننه بوزمانی کاور لر بونده تنبیه بودر که وقت سز اولان
 طاعت سبب عتاب و عتاب اولور * مشنوی * مرغ غبی وقتی سرت باید برید * عذرا حق را غنی شاید شنید * وقت سز
 قوش سن سنک باشکی کسک کرک احق عذری استماع و قبول لایق دکلدر * مشنوی * عذرا حق بدتر از جرمش بود
 عذر نادان زهر هر دانه بود * احق عذری جرم و خطا سندن بر امر رکدر جاهلک عذری هر علمک زهریدر یعنی
 هر کونه عذر قیلسه عذرک طریقه بیلیوب دخی زیاده خطا ایدوب عاقل و عالم و پرور * مشنوی * عذرت ای
 خرکوش از دانش نمی * من نه خرکوشم که درکوشم نمی * ای خرکوش سنک عذرک علم و ادب و خالید برین خرکوش
 دکام که عذر کی بنم کوشه قویه من یعنی بن سنک کی ضعیف العقل اولنلردن دکام که بی محل اولان عذر کی استماع
 ابتدیروب قبول قیلدیره من * مشنوی * گفت ای شهنا کسی را کس شمار * عذراستم دیدم کوش دار * خرکوش
 شیر ایدوب ای شاه بر حقیر نا کسی کس عذراستم دیدم عذره قواقی طوت و آنک سوزنی استماع ایت * مشنوی
 خاص از بهر زکات جاه خود * کوهی را تو مران از راه خود * علی الخصوص کندی منصب و عزت زکات * بدن اوتری
 اولسون بر کراهی کندی بولکدن سورمه و آتی طریق لطف کدن دور ایلیم بوحملده خرکوشدن مراد علایم غضب الهی
 ظهوره کده اظهار عذرا ایلین اهل تسویف و احباب خطا اولور و دخی اهل جرم و معصیته تعلیم اولور که حین
 عتابه تا ادب ایدوب و تذلل و تواضع ستمنه کیدوب بوکونه تضرع و نیاز ایدوب (مثنوی) بحر کوآبی بهر جوی دهد
 هر خسی را بر سر و روی نهد * دریا که اودریا هر جوی آب ویر رازل جهتن آب ویر که حرارت شمس واسطه سیله
 انجیر قما هوا به نصاعدا ایدوب آتی سحاب کندی به نشف و جذب ایتد کدنصکره اندن زمینه متقاطر اوب جویله آب
 ویرمش اولور پس بحرک جود و عطاشه بومر تبیع عظیم شانی واریکن * بر خسی باشی و یوزی اوزره قور * مشنوی *
 کم نخواهد کشت دریا زین کرم * از کرم دریا نکر دیش و کم * دریا بو کرم سن کم و ناقص از لیسر در دریا کرم بدن زیاده
 واکسک اولمز * مشنوی * گفت دارم من کرم بر جای او * جامه هر کس برم بالای او * شیر خرکوشه ایدوب بن کرمی
 او کرمک برنده طوریم یعنی کرمی اعلانه و مستحتمنه ایلیم زیر ناف اهل کرم حکمتی مخا * روعه الی مبطل اولور هر کسک
 جامه سنی انک قدی مقداری کسرم که عدالت و حکمت بونی اقتضا ایدور پس مجرد کرمک کرمه اغترار و اعتماد بغیر
 استعداد جائز دکلدر (کما قال الله تعالی) یا ایها الانسان ما غرک بربک الکریم الذی خلقک فسویک فعدک (مثنوی)
 گفت بشنو کریم جای لطف * سر نهادم پیش از درهای عطف * خرکوش شیر ایدوب عذری و سوزی اشتا کر
 محل لطف اولمز ایسه م عطف و قهر از دهاسنک از کرمه باش قودم زهر نه بیورر سنک بعده تسلیم اولدم اصل عذرا و لدر که
 * مشنوی * من بوقت چاشت در راه آمدم * بار فیق خود سوی شاه آمدم * بن قوشلق و قننده بولکادم کندی

رفیقم شاهک جان به کارم پس اول رفیقنی تفسیر ایدوب دیر * منتهوی * یاسن از هر تو خر گوش دکر * جفت
وهمره کرده بودند آن نفر * بخله سندن اوتری بر غیری خر گوش اول قوم جفت و همراهِ ایلناردی * منتهوی * شیر
اندرا دقصد بنده کرد * قصد هر دو همراهِ آینه کرد * بر شیر بولده بنده به قصد ایلدی هر یکی همراهِ کلجی به قصد
ایلدی * منتهوی * گفتش ما بنده شاهنشیم * خواجه تاشان که آن در گیم * خر گوش دیر اول شیر ایتدم
بر بر شاهنشیم بنده سی ایز اول در کا هک حقیر خواجه تاشاری ایز * منتهوی * گفت شاهنش که باشد شرم دار *
پیش من تو یاد هر نا کس مبار * اول بولده اولان شیر آخر بنده بولکلامی که اشتدی بکا دیدی شاهنشاه کم اوله شرم طوت
سن بنم حضور مده هر نا کسک ایدی کنور مده اگر آملد کرنی بردخی یاد ایلر منک * منتهوی * هم تراو هم شمت را بردرم
کر تو یارت بگردید از درم * هم سنی و هم سنک شاهکی بر تارم اسکر سن بولدا شکله بنم قبوم سندن رجوع ایدوب
کیدرسکن * منتهوی * گفتش بکذار تا بارد کر * روی شه ییم برم از تو خبر * اول شیر ایتدم قوبری هلال ایلد تا بر کره
دخی کندی شاهمک یوزنی کوره ییم سندن خبر ایتیم * منتهوی * گفت همراهِ را کرونه پیش من * ورنه قربانی
تواند رکیش من * اول شیر ایتدی بولدا شکلی بنم قتمده رهن قوبو خسه سن بنم آیین و مذهبده قربانسن * منتهوی *
لا به کردیم بسی سودی نکرد * یار من بسته مرا بکذاشت فرد * اول شیر جوق نضرع و یاز ایلدم بر فائده ایلدی
بنم بولدا اشمی الدی بنی یا لکتر قودی (منتهوی) یارم از زرقی سه چندان بد که من * هم بطف و هم بخوبی هم تن * بنم
یارم ایز بیلکدن اوج اول قدر اید بکه بن یعنی اوج بن قدر ایدی هم لطافتده و هم خوبلقده و هم جنده ده و همیزالکده
(منتهوی) بعد ازین زان شیر این ره بسته شد * حال ما این بود باو گفته شد * شد نصکره اول شیردن بولده سدد اولدی
بنم حالم بولیدی و سکا سولنش سوزی دیرم و حق سوزا جید در قل الحق ولو کان مرا یسان اولنش اولدی * (منتهوی)
از وظیفه بعد ازین امید بر * حق همی کورم ترا و الحق مر * شد نصکره وظیفه دن امید کی کس سکا حق سوزی دیرم
و حق سوزا جید را حق مر حدیثک مقتضای سنج حق اولان کلامی سکا سولدم سندی شد نصکره بر تدارک ایلد
(منتهوی) * کرو وظیفه بایدت ره پاک کن * همین یا و دفع آن بی پاک کن * اگر سکا وظیفه کر که بولی پاک ایلد اگاه اول
کل اول بی پاک دفع ایلد بویانده (گفت بشنو کر باشم جای لطف) ییتدن بورایه کلجیبه دل ظاهر اخر گوشک خطاب
ایلدی یکی شیردن مراد نفس اماره اولور و خر * کوشدن مرادینه عقل معاد اولور و اول بولده راست کادم دیو حکایه
ایلدی یکی شیردن مراد نفس اماره نک صفتلر نک عکسی و اثری مراد اولور و * کندی به همراهِ دو اسناد ایلدی یکی
خر کوشدن مراد عقل معاش اولور و عقل معاد نفس اماره شیرنه بو کونه مکر و خداع ایدوب تا آتی کندی مقامندن
آیروب حیل ایلد بولده کنور و براه حقه نشان ایلدی یکی چاه فقر و ریاضته اتمق استروانک شر و شورندن تعبیر لر کبی اولان
قوای روحانیه بی و مدركات ظاهره و باطنیه بی ایمن ایتلک استرپس نفسی ریاضت قبوسنه اتمغه بو کونه علم و حیل لازمدر
(جواب گفتن شیر خر گوش را و روان شدن با او * چون * کم اول شیر خر گوش کندی ضدندن خبر و بردی و غذا
حظنک انتظا عندن یام ایر کوردی در حال مقامندن ایریلوب کندی به معارض اولنک دفعنه شروع ایدوب
* منتهوی * گفت بسم الله یا تا او بجاست * بیشتر شو کر همی کوبی تو راست * دیدی بسم الله کل تا او شیر قنده در
او کده اول و ایلر و کیتا کر سن طوغری سولر ایلک (منتهوی) تا سزای او و صد چون اوده هم * و در روغت این سزای
نوده هم * تا آنک و یوزا نجلینک لایقنی ویرم اگر بودید بکل سوزیلان ایسه سنک لایقنی ویرم مراد نفس اماره نک
عقل معاده انکار ایلدی اولور (منتهوی) اندر آمد چون قلاوزی بییش * تا بردار ایلدی دایم خویش * خر گوش
بر قلاوز کبی شیر لاکنه کادی یعنی عقل معاد نفسیش و اولدی تا آتی کند سنک طوزانی جاننه ایلته * منتهوی *
سوی چاهی کونشانش کرده بود * چاه را اودام جانش کرده بود * بر قیو جاننه که اول آتی نشان و تعیین ایلش ایدی
قبوی او خر گوش شیر لاکنه دایم ایلش ایدی اکثر نسخه ده چاه را بخلنه چاه رخ واقع اولمش در بوتقدیر جهمعنی عمیق
و تارین قبوی آنک جاننه دایم ایلش ایدی دیک اولور * منتهوی * می شدند این هر دو تا نزدیک چاه * ایت خر گوش چو
آبی زیر گاه * بویا یکسی که مراد خر گوش و شیر در ناچاهک قتمه کنده یلراشته سکا بر خر گوش صمان التذه
صوکی دیک آنک مکر و پوشیده سندن کایه اولور ته کم بعض حیل کر لول اوزره بر چقورده و افر صوا و اسه آنک اوزری
صمان ایلستر ایدوب آینه لردن بری آتی صمان ظن ایلدوب اوزرینه بصدقه ایچنه دوشتر * منتهوی * آب کا می را
بهامون می برد * آب کوهی را عجیب چون می برد * آب بر صمانی صحرایه ایلد و زریا خفیه در آب بر طغانی عجیب نیجه
ایلتور یعنی برندن قلع و قعه قادر اوله من کوهدن مراد عقل و علمه ثابت و راسخ اولندر که آب مکرانلری تحرکه قادر
اولر و کاهدن مراد شول ضعیف العقل اولان سفیه لردر که آب مکر و هوائلری برندن ایروب صحرای میل و هوسنه

ایلتور * منوی * مکر او دام کند شیر بود * طرفه خرگوشی که شیر می رود * آنک مکر طوزانی شیر کند اولدی عجب
 بر خرگوش که بر شیر قایدی یعنی طرفه در که صورت برضعیف و حقیر اولان شی ظاهر بر قوی و دلیر اولان شی مغلوب
 ایدوب هلاک ایددی و برضعیف کسی که بر قوی و دلیر کسی قهر و هلاک ایتسی جوق واقع اولددر * منوی *
 موسی فرعون را بارود نیل * می کشد بالشکر و جمع ثقیل * مثلاً بر موسی فرعون نیل ابرمغه چکر لشکر ایلد و جمع
 ثقیل ایلد یعنی جمعیت کثیره ایلد * منوی * پشه نمرد در ایا نیم بر * می شکافدی محراب در زمزم * مثال آخر بر پشه یارم
 قتاده قایم مقسز و ترجمه نمرد دل با شنگ در زنی بر ابر یعنی با شنگ یینی شق ایلر خلاصه کلام اولد که حضرت موسی
 علیه السلام ضعیف ایکن اکتاناً بید الهی اولوب ذوالا و تاد اولان فرعون نیچه یوزیک عسکر ایلد و دنیله چکوب
 کندی و اباعیلها ندن چکوب فرعون هلاک ایلدی و نمرد دخی حضرت ابراهیم علیه السلام زما تده بر قوی شاه اید بکم
 دولت دنیا و جاه و عزت صوری آنی مغرور ایدوب دعوی الوهینه شروع ایلدی بر کون غروره کلوب اله آسمان ایلد بن
 مقابله ایدرم دیو عسکر ایلد بر صحرایه چیقوب او نور دقده حق سبحانه و تعالی اضعف جمیع مخلوق اولان پشه لری انلره حواله
 ایدوب بر مرسته انلر اوزره مسلط اولد بلر که قراری فراره تبدیل ایدوب کی انلر واسطه سیله شربت موتی ایچدی یلروسالم اولددر
 مقام لری جانبیه نیچه الم واضطر ایلد فاجدی یلر اول حینده بر نیم پشه نمرد دل یوزینه قونوب آنی دفع ایدم میوب یورتدن
 ایچر و کیدوب یینی سننه داخل اولدی و آنک سر نه درت یوزیل قرار قیلدی نه کم شیخ عطار قدس الله سره العزیز
 حضرت لری منطق الطیرده بویتله بو معنایه اشارت یوردرل (یت) نیم پشه بر سر دشمن کاشت * در سر او چار صد سالش
 بداشت (می) حال آن کو قول دشمن را شنود * بین جزای آنکه نیدار حسود * کور آنک حالی که او دشمنک قولی اشتدی
 کور اول کسینک جزاسی که حسود یار و مصاحب اولدی (می) حال فرعونی که هاما نرا شنود (حال نمردی که شیطانرا
 شنود * اول فرعونک حالی کور که هاما نک سوزنی استماع ایلدی هاما ن فرعونک وزیر ایدی اگر چه کاظم اهر
 دوست ایدی اما من حیث الحقیقه عدو اولدی زیرا هر بار که ایمانه کلمه استسه انکه مشاوره ایلدی پس آنی ایمان
 و اسلام دولتمدن محروم ایلدی اول نمردل حالی کور که شیطانک سوزنی استماع و قبول ایلدی شیطان نمردد
 انسان صورتده تمثیل ایدوب سن تکر یسن ابراهیم تابع اوله و ایمان کتورمه دیو دوست شکلنده بعض سوزالقا
 ایلدی اول بی عقل آنک سوزنی قبول ایددی کور که آنک حالی نه مرتبه یددی خلاصه کلام و نتیجه مرام بوقصه دن
 حصه اولد که * منوی * دشمن ارچه دوستانه کویدت * دام دان کرچه زدانه کویدت * دشمن اگر چه دوستلر کی
 سکا و یلر دام ییل اگر چه سکا دانه دن سوبلیه * منوی * کر ترا قندی دهد آن زهر دان * کر بتن لطفی کند آن قهر دان
 اگر سکا دشمن شکر و پره آنی زهر ییل اگر سکا متعلق بر اطف ایلد آنی قهر ییل بوجه عدولک زیاده دشمنی سکا کندی
 نفس کدر و شیطان لعیند که انسانه عدو مبین در (کما قال الله تعالی) الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان
 انه لکم عدو مبین) وقال علیه السلام اعدی عدولک نفسک الی بین جنیبتک پس نفس و شیطان سکا دوستلر کی هر نه
 دیر لسه و سکا متعلق هر نه لطفی القایلدر لسه آنی دام و مکر ییل که آنک حقیقی هلاک و عاقبتی ندامت و فضاحت اولمق
 مقرر در یو حذر و احتیاطک فوائد و منافعی وارد در مادامکه قضای الهی کلیه و مقتضای ربانی ظهور قلیله (می) چون
 قضا اید یینی غیر پوست) دشمنانرا باز نشناسی زدوست * چونکم قضای الهی کله پوستدن غیری بی کور من سن و رسم
 و صورتدن کوب هر شینک حقیقتنه و باطننه نظر ابر کور من سن دشمنلری دوستدن کیر واکلر سن واپوری کتودن فرق
 قیلر سن و لهذا قال علیه السلام (اذا جاء القضاء بمی البصر و اذا حل القدر بطل الحذر) (منوی) چون چنین شد ایتمهال
 اغاز کن * ناله و تسبیح و روزه ساز کن * چونکه بویه اولدی ایتمهاله آغاز ایلد یعنی قضا کله و سنی فرق و تمیز دن عاری قیلد
 چاره سی بودر که یا مقلب القلوب و الابصار ثبت قلبی علی دینک دیو ایتمهال و تضرعه باشله و ناله و تسبیح و روزه بی دوزمک ایلد
 یعنی صوم و تسبیح و تضرعه شروع ایلد (منوی) ناله سیکن کای تو علام الغیوب) زیر سنک شکر یدمارا مکوب * ناله ایلد
 بویه دیو که ای سن جمیع غیبه زاده عالم پادشاه سن برامن فکر طاشنک التند بزی دیر که (می) اگر سکی کردیم ای شیر
 افرین * شیر را سکار برما زین کین * ای ارسلان خلق اید یی پادشاه اگر کلبک و کستاخل ایلد کسه شیری بو پوستدن
 بزم اوزریمزه حواله ایلد شیردن مراد بونده نفس شیر و یا شیطان شیر و یا قضا شیر و غضب شیر اولمغه قابلیت
 واردر (منوی) * آب خوش را صورت آتش مده * اندر آتش صورت آبی منه * الهی لطیف آیه آتش صورتی و برمه
 یعنی آب دینی بزه سوزنده کو سترمه آتشده ابلق صورتی قومه یعنی دنیا و شهوات و هوا که من حیث المعنی آتش
 کیدر آندله لطافت و نعمت و راحت صورتلرین قومه تا کافر یفته اولوب نار واره دوشیمه (منوی) از شراب قهر
 چون مستی دهی * نیتهارا صورت هستی دهی * الهی چونکم خلقه قهر شرابندن مستلک و بره سن بوقله و اراق

صورتی و بررسن مثلا بودنی که فی الحقیقه بوقدر حق تعالی اکاوا ملک دولت و عزت و وارلق صورتی و برمشدر
و آخرت که فی الحقیقه ثابت و موجوده در اکاوا ملک نعمت و عزت و بوقلق شکن و برمشدر قهر شرابندن مست اولان
یونگی و ارودخی و ارالنی یوق کورر * مشنوی * چیست مستی بند چشم از دید چشم * تا نمایند سنگ کورر * چشم *
مستلک ندر چشمک کورر مسندن چشمک با غلغله سید بر مرتبه کورر مکدن کوز بغلنه که حتی طاش کورر و یولتیشم
کورر نه یعنی دلی و حقیر عالی و ناجیز و قبیح چشم کبی لطیف و ملیح کورر نکدر * مشنوی * چیست مستی حسها
مبدل شدن * چوب کز اندر قطر صندل شدن * مستلک ندر حشر مبدل اولقدر یعنی ادراکات صوری و معنوی شک
خاصیت لری متغیره اولوب که اشیا یی کما فی حقها ادراک و احساس ایتمکه قادر اولیه مثلا ایلغین آغاجی نظرد صندل
اولقدر یعنی اول ایلغین آغاجی کبی باطل اولان شیر صندل و عود آغاجی کبی لطیف و مقبول کورر نه بواجادن سرور
کائنات علیه افضل الصلوات حضرت لری اکثر اوقاتده تعلیم الامت و دعای ایدر اللههم ارنال الحق حق اوارز قنا اتاعه
اللههم ارنال الباطل باطلا و ارز قنا اجتناب اللههم ارنال الاشیاء کما هی * قصه هدهد سلیمان علیه السلام در بیان آنکه
چون قضا اید چشمهای روشن بسته شودالی اخره (مثنوی) چون سلیمان را سر برده زدند * جمله مرغانش بخدمت
آمدند (چونکم سلیمان نبی علیه السلام حضرت لری ایچون سر برده آورد بیلرو آنک چتره ایونئی صحرارده قورد بیلر جمع
طیور اول صاحب حبورک حضور نه کادیلر (مثنوی) همزبان و محرم خودیافتند * پیش او یک یک بجهان بنشینافتند
زیر امر غلر سلیمان علیه السلامی کند بیلر نه همزبان و محرم بولد بیلر لاجرم بر بر اول حضرتک اوکنه جاتله ایدر بیلر (مثنوی
جمله مرغان ترلر کرده چیک چیک * با سلیمان کشته افصح من اخیک * جمله قوشلر آنک اوکنده چیک چیک ترلر ایلش
ایدیلر یعنی قوش کبی اوتمکی و بی معنی بره صدای تمکی ترلر ایلش لردی سلیمان نبی علیه السلام ایلر قوشلر سندن
قرداشکدن فصیحتر و مافی الضمیری بیان ایلکه با طعنه اولش لردی (مثنوی) همزبان و خوشی و پیوندیست (مرد
با نامحرمان چون بندیست * همزبانلق خصملاق و پیوند لکدر یعنی ایکی که بر اساسی بیلک و بر زبان اوزره تکلم ایلک
سبب اتصال و قرابت در دنیا محرم لره بنده منسوب اولان محبوس کیدر اکثر زمانده هم زبان اولق و ایکی کسه
برزگام قیلق محرم اولغه و لغت قیلغه لسان اوزره سبب اولور اما اصل محرمیت جان و دلک بری بر نه از لده
تعارف و اتحادندن حاصله اولدی چیون جوق اولور که ایکی همزبان اولیان کسه لر بری بر نه محرم اولور لر و محبت
قیلور لر * مشنوی * ای بسا هندو و ترلر همزبان * ای بسا دوترلر چون یکانکان * ای جوق هندو و ترلر همزباندر
یعنی ای جوق کسه به ترک و هندلر بر بر نه همزبانلقی جوق قدرای جوق واقعدر که ایکی ترلر همزبان ایکن بری بر نه
سکانه لر کیدر * مشنوی * پس زبان محرمی خودد بکرت * همدلی از همزبان بیترت * پس محرمک زبان خود
آخردر یعنی بر کسه بر کسه ایلر محرم اولق و هر بری آخرنک لسان حالق بیلک و سر در و ته مطلع اولق همزبانلقدن
غیر دیر همدلک همزبانلقدن اولی و افضلدر پس بوندن حصه بودر که بر کسه لسان مشایخی اوگروب ائلره همزبان
اولسه و سر در و نلرندن غافل قالسه ائلره انجق لسان جهندن اشنا اولش اولور اما بر کسه ائلره لسان حالنه عارف
و مافی البالنه واقف اولسه و محرمیت مرتبه سن بولسه اگر چه اصطلاحلرین بیلر سهده بواندن اولی و افضلدر همدلی
از همزبان بیترتست بیوردقلری بومعنائی مؤید اولور * مشنوی * غیر نطق و غیر ایمان و سبیل * صدهزاران ترجمان
خیزد ز دل * نطق سز و اشارت و کتابت سز کوکدن نیجه یوزیک ترجمان حاصل اولور و هر بری مافی الضمیری اهلنه
ترجمه و بیان قیلور اهل حال قننده لسان الحال انطق من لسان الحال در و اهل بال قننده لسان الحال انطق
من لسان الحال در اهل دل اولش لرادرا ککننده نادانلر بلکه اهل حال اولنلر آنک فهمنده عاجز و ناتوانلر در
فهم من فهم و جهل من جهل پس اسرار محرمیتی و همزبان و همدیتی مناسبته بیان ایلد ککدن نکره
قصه به شروع ایدوب بیوردلر * مشنوی * جمله مرغان هر یکی اسرار خود * از هنر و ز دانش و از کار خود * جمیع
قوشلر هر بریسی کنندی سر لری ککنند بیک هنر ندن و علم ندن و کار و کردار ندن * مشنوی * با سلیمان یک یک واهی
غود * از برای عرضه خود را می ستود * حضرت سلیمان علیه السلامه بر بر آشکاره کو ستردی عرض و اعلام
ایچون کنندیسی اوکدی * مشنوی * از تکبری و از هستی غیویش * بهر آن تاره دهن او را پیش * بونلرک عرض هنر
ایللری تکبر لکدن و کنندی وجود لر ندن دکل ایدی بلکه هر قوشک هنر عرض ایلسی آنکچون ایدی که تا بول ویره اول
مرغک هر بر نه اوکنه و قرنه تا آنکه اشنا اولغه اول هنر وسیله اوله بونده حصه بودر که خلقا حق اولان اولیا و اصفیایه
بر کسه بونیتله عرض هنر ایلسه کامصاحب اولقدن و رضاسن اله کتور مکدن اوزری و لازم کلور سه اول هنر خدمت
قیلقدن اوزری جائز اولور بر عرض هنر ایلک مذموم و عنوج اولسی مجرد خود پسند و خود فروش اولقی مستلزم

اولد یغیچون و کبر و نخوت و خروا نایت صفتلری اشعار قیلد یغیچون اولور ا کرانییا علیهم السلام و اوایای عظامک قرینه
وصولدن اوتری عرض هنر اولور سه معقول و مقبول اولور سه کیم یوسف علیه السلام حضرت تلیتک ملک مصره اولان
خطابی قرآن عظیم الشانده حکایت اولندی (قال اجعلنی علی خزان الارض الی حقیظ علیم) و بوایت کریمه ده طلب
ولایتک جوازیه دلیل وارد را کر طالب اولان کسسه اقامت عدل و احکامه قادر ایسه بونک مثالی اکابکر که * می
چون بیاید برده را از خواجه * عرضه دارد از هنر دیباجه * مثلا چونکه اسیر اولنه بر خواجه دن کرک اوله یعنی
چونکه بر اسیر بر کسه بی افتد یلکه قبول ایده اول اسیر کندیده اولان هنردن بر دیباجه عرضه طو تارنا اول خواجه
انی قبول قیله و بوآنک خدمتنه وصول بوله دیباجه بونده بر مقدار معناسنه استعمال اولنور * مثنوی * چونکه
دارد از خرید ایش * خود کند بیمار و کر و شل و لنگ * چونکه اسیر خواجه نک مشربلکندن عار طوته یعنی اندن
حقایق بیوب نقرت ایده اول اسیر کند یسنی خسته و صاغر و چولق و اقسق ایله (مثنوی) نوبت هدهد رسید و پیشه اش
و آن بیان صنعت و اندیشه ش * هدهد دل نوبتی و آنک پیشه و هنرینک نوبتی ایرشدی و اول هدهدک اندیشه
و صنعتک یساقی نوبتی ایرشدی (مثنوی) گفت ای شهینک هنر کان که ترست * باز گویم گفت کونه بهترست * هدهد
ایتدی ای شاه نبوت بر هنر که اول هنر حقیر تر در اشکاره دیم حال بوکه کونه و مختصر سوز او رکدر که خیر الکلام
ما قل * دل * موجب نه سوز و جز و مفید کر کدر گفت بونده سوز معناسنه در * مثنوی * گفت بر کونا گدا مست آن هنر
گفت من آنکه که باشم اوج بر * سلیمان علیه السلام اکایتدی سوبله نا اول قنغی هنر در هدهد دیدی اول وقت که
بن اون هوا اوزره اولم و زیاده بو * کسک اوجم بر نقطه واحد ایله اولور سه بر اوج تقدیر نه اولور و کر نقطه ثلثه ایله پاه
قاری اولور سه وصف ترکیبی اولوب بو کسک اوجیبی معناسنه اولور (مثنوی) بنکرم از اوج با چشم یقین * من
بینم آب در قعر زمین * چونکه اوج هوادن نظر ایدم چشم یقینله بن آبی قعر زمینده کوریرم (مثنوی) تا کجاست
برچه عمقستش چه رنگ * از چمدی جوشد زخا کی باز سنک * اول آب ناخنده درو آنک درینلکی ندر یعنی نه
مقدار در و اول آبک رنگی ندر اول آب ندن قینار بر خاک کد نمی یا بر طاشد نمی قینار و یا خود طیار قلقد نمی
و یا طاشلقد نمی قینار و ظاهر اولور زمین ایچره آبی کورمک و هر قنغی محله ایسه اکا نظر ایر کورمک هدهدک
خاصیتند ندر کما ورد فی کتاب حیاة الحیوان قال یذکر عن الهدهد انه یری الماء فی باطن الارض کما یراه الانسان
فی باطن الزجاج و زعموا انه کان دلیل سلیمان علیه السلام علی الماء و هذا السبب تفقده لما فقد (مثنوی) ای سلیمان
بهر لشکر کار * در سفر میدار این کار * هدهد سلیمان نبی علیه السلام حضرت تلیت نه ایتدی ای سلیمان لشکر کا هدن
اوتری یعنی لشکر بر محله نزول ایتدکده انظره آبی آشکاره ایلکدن اوتری بو مادن اکاهی سفرده یا نکده طوب و اولور که
بر کسه هر تقدیر قدر و شرفده اولسه و دولت و عزتده کمال مرتبه سن بولسه نه کندی به لازم اولان صاحب هنردن
اعراض الیها اگرچه اول صورتا حقیر ایسه ده زیر انسان مدنی الطبع در * که بری برینه البته محتاج در (مثنوی)
بس سلیمان گفت ای نیکو رفیق * در سیاهانهای بی آب عمیق * بس سلیمان علیه السلام اکایدی ای او بولد اش
عمیق و بی پایان آب سبز سیاهانلرده بر مله اول * مثنوی * تاییابی بهر لشکر آب را * در سفر سقشوی اصحاب را * تا کم
لشکر دن اوتری آبی بوله سن سفرده اصحابه سقا اوله سن یعنی لشکر و مصاحبیرمزدن اوتری سقا اوله سن و صوبی
بولوب آنک وجود نه دلالت قیله سن بونده هر خدمتی اهلنه ویرمکه تنبیه وارد هر امر و حاکه لازمدر که بر کاری آنک
اهلنه تفویض ایلیه و اول کاری نا اهل اولان کسسه تفویضدن حذر قیله تا عاقبت نادم و پیشیمان اولیه و اشراط
ساعتی خلقه اظهار قیله که بر امری بر نا اهل ویرمک اشراط ساعتندر کما قال علیه السلام اذا وسد الامر الی غیر اهله
فانتظر الساعة (طعنه زاع در دعوی هدهد * مثنوی) زاع چون بشنود آمد از حسد) با سلیمان گفت کو کز گفت و بد
زاع چونکه هدهد دن بوسوزلی اشتدی حسدنن ایلر و کلدی سلیمان علیه السلام حضرت تلیت نه ایتدی اول هدهد
اکری و قیچ سوبلدی (مثنوی) از ادب نبود بییش شه مقال * خاصه خود لاف دروغین و محال * شاهک حضورنده
سوز سوبلک ادب دن اولر علی الخصوص خود زیاده دروغ و لاف اوله و اولاف ممکن اولیوب محال اوله بو معنی دروغین
ضم داله و کسر غین ایله اولدینی وجه اوزره در فتح دال ایله و فتح غین ایله دخی اوقتی جائز در زیر اغین لغتده بولوت معناسنه
کلور بوراده برده معناسنه استعاره اولسه جائز اولور بو تقدیر اوزره معنی علی الخصوص خود بر لاف ازله که اتده برده اوله
و اولاف محال اوله اول هدهد لاف و کراف اسنادی نه جهتدن لازم کلور دینور سه اطواب (مثنوی) کر مر و را این نظر
بودی مدام) چون ندیدی زیر مشتی خال مدام * اگر اول هدهد مدام بو نظر اولیدی بر اوج خاک کل التند اولان طوزاخی
نیچون کورمزدی * مثنوی * چون گرفتار آمدی در دام او * چون قفص اندر شدی نا کام * اول هدهد دامده نیچه

گرفتار کوردی نه حاله ناکام و ناجار قص ایچره مبتلا اولوردی هدهددن مراد بوراده اسرار نه یارده مطامع اولان
 و مکنونات بواطنی مشاهده قیلان اصحاب مکاشفه دروزاغدن مراد انلرک کشف و شهود نه انکار ایلین طاقفه در
 * مثنوی * پس سلیمان گفت ای هدهددر و است * کرتودر اول قدح این درد خاست * پس سلیمان علیه السلام
 هدهده ایتدی ای هدهدرو و او معقولیدر که اول قدحده سندن بود در ظاهر اولدی یعنی ایتدی حالد سندن بوکونه
 تیره لک ظهوره کلدی * مثنوی * چون نمایی مستی ای خورده تودوغ * پیش من لافی زنی و آنکه دروغ * ای دوغ
 ایچمهش کسه سن نیچون مستلک کوستر رسن بنم اولکده بر لاف اور رسن اند نصکره اولاف دروغ اوله (جواب گفتن
 هدهد طعنه زاغ را * هدهد حضرت سلیمان علیه السلام دن چونکم بوکونه عتاب آمیز خطایبری کوش ایتدی
 ا کاجواب و یروب ایتدی * مثنوی * گفت ای شه بر من عور کدای * قول دشمن مشنوا زهر خدای * ای شاه رسالت
 بن عربان کدا اوزره خدارضا سیچون دشمنک قوائی استماع ایله * مثنوی * کریطلانست دعوی کردم * من نه مادم
 سر بر این کردم * اگر بنم دعوا ایل کلکم کذب و بطلانله ایسه بن باش تودم و رانسی و مطیع اولدم بنم بو یو بنی کس
 مثنوی) زاغ کو حکم قضا را منکرست * که هزاران عقل دارد کافرست * زاغ که اوزاغ قضاتک حکمنه منکر در
 اگر هزاران عقل طور سه هم کافر در بویتار هدهدلسا سندن طعنه زاغ جواب طریقله اولور هدهددن مراد قضا
 و قدره ایمان کتورن طاقفه علیه اولور و زاغدن مراد قضا و قدره انکار ایلین قدریه اولور و سلیمان علیه السلام دن
 مراد فرق مختلفه نلک السنه و مذهبیه عارف اولان وارث کامل حضرت نبویه اولور چن ارباب شهود اسرار
 وجوده بر عارف و مراتب کونیه ده مستور و نابود اولان آب معنایه و اققر دیود دعوی شککنده سوز سوبلسه لراغل قدر
 مذهبیه و معتزله مشرینده اولان زاغلدر حال انکار ایدر لر و اعتراض سمته کیدر لر و دیر لر که لانسلم که بونلرده
 بو نظر اوله و بونلر آب معنایی هر دم مشاهده قیله زیرا که بونلرده بو نظر مدام اولیدی نیچون زیر خالک بشرینده مستر
 اولان دام بلایی کور مز لردی و گرفتار ذلت و محبوس قص محنت و عقوبت اولقدن توجیهله ازاد اولمز لردی معلوم
 اولدیکه بونلر بود عواده لغاف و صلا فلدر پس چن منبع علوم و عرفان اولان سلیمان زمان علی طریق الامتحان
 هدهدان معرفته و عارفان آب حیات حقیقه دیسه که بو اعتراضه جواب ندر بو طعنه به گفتار با صواب نه وجهله در
 بونلر دیر لر که ای شاه حقیقت زاغ طبیعت اولان اهل قدر که حکم قضایه منکر لر در که هزاران عقل و علم دخی طور لر سه
 کافر لر در بحکم حدیث شریف (قال علیه السلام القدریه محبوس هذه الامه درو شر و معاصی قضای الهیه دن
 دکلدر بلکه عبدک نفسی آتی ایجاد ایلر دین قدریه بی بعضلر تکفیر ایتشلر بعضلر توقف ایتشلر در تکفیر ایتشلر بونلر
 اهل قبله اولوب قرآنله استشهد ایدلر کاری ایچون توقف ایتشلر در و تکفیر ایدلر خالقیت حقه شریک قوشد قلدی
 ایچون تکفیر ایتشلر در قضا و قدرلک خبر و شر نه ایمان کتورمین مؤمن اولدیغنه متعدد احادیث شریفه وارده اولشدر
 کما قال علیه السلام والله لا یؤمن احدکم حتی یؤمن بانقدر خیره و شره و قال علیه السلام الایمان بانقدر نظام التوحید
 قضا الشیاءک از لدن ابده دلک اوزر نه جاریه اولان احواله حکم کللی اجمالیدر و قدر اولحکمک اوقات معینده آشنا
 اوزره اولان صورت تفصیلیه سیدر (مثنوی) در قوتا کافی بود از کافران * جای کندی شهوتی چون کافران * اگر سنده
 فرضی ثنویه مذهبیه اولان کافر لر دن بر کاف اولسه یعنی قضا الهیه نلک انکاری مشعر بر حرف اولسه کافران کبی
 یعنی فرج نسوان کبی موضع شهوت و محل رابعه بدن یعنی بر خوای انما المشرکون نجس شرک نجاست معنویه در
 پس ثنویه و قدریه خصالنندن سنده که شرک خفی بی متضمن بر خصلت اولسه جنابت معنویه و خبائث باطنیه ایله
 ملوث و ناپاکسن کر کدر که درونکی آب توحید و معرفتله بال و طاهر قیله سن تا کم موحدین زمره سنده داخل اوله سن
 مثنوی) من بینم دام را اندر هوا * کرنبو شد چشم عظم را قضا) پس هدهد سلیمان علیه السلام ایتدی هواده ایکن بن
 خالک التنده نهانی اولان طوزاغی کور برم قضا الهی اگر بنم عظم کوزنی اور غزسه (مثنوی) چون قضا اید شود دانش
 بجواب * مه سیه کردد بکیرد آفتاب * چونکه قضا الهی کله علم و عقل خواب غفلته کیدر ماه سیاه اولور آفتاب
 طویلو ر یعنی چونکم قضا الهیه کله ماهه خسوف و آفتاب کسوف کلور بو بونلر نوری زائل اولور (می) از قضا این
 تعبیه کی نادرست * از هضادان کو قضا را منکرست * قضا الهیه دن بو تعبیه یعنی بو تخلیط و مکر چن نادر و قلیلدر
 یعنی نادر دکلدر بلکه بوکونه تخلیط و مکر اتدن جوق واقع اولور قضا الهیه دن ییل که او قضایه منکر در زیر بر کسه نلک
 انکار و کفر نه قضا الهی تعلق ایتسه اول کسه کافر و منکر اولمز دی معلوم اولدیکه هر کافرک کفری و هر منکرک
 انکاری قضا الهیه ندر (قصه آدم علیه السلام و بستن قضا نظر اورا که مرعات صریح نهی و ترک تاویل) حضرت آدم
 علیه السلام ک قصه سیدر و قضای الهی آنک چشمی نهی صریح رعایتندن بغلسنک یا تنده در که اول نهی صریحی

(ولا تقر هذه الشجرة فتسكونا من الظالمين) درودخی آنک ترک تاویلدن کوزنی بغلسنک سیانده دروزرک تاویل
معطوف در مراعات اوزره تقدیر کلام و بستن قضا چشم اوزر ترک تاویل دیمک اولوروزرک تاویلدن کوزنی بغلدی
دیمک ترک تاویلی کورهمیوب و تاویلک ترکنده اولان فواندی سیله میوب ونهی صرحه امتثال ایده میوب تاویلی
روا کوردی واختیار قیلدی دیمکی اشعار ایلر * منثوی * ابوالبشر کو علم الاسما بکست * صد هزاران علمش اندر
هر رکت * ابوالبشر که اول ابوالبشر علم الاسما تک بکیدی یعنی حق تعالی تک تعلیم ایلدی کی اسماء تک امیریدر آنک
هر طمر نده صد هزاران علم واردر و اسماء دن مراد عند المحققین نه اید و کته بویترله اشارت ایدوب یورور (منثوی) اسم
هر چیزی چنان کان چیز هست * تا بیایان جان اوراد اددست * هر رشیک اسمی انجیلین که اول شی ازله ماویل اولمشدر
تا نه پایته دل آنک جائه ال وردی یعنی علم الله ده رشیک اسمی نه اولدیه و خاتمه و عاقبتنده نه اوله حق ایسه آنک
علی حضرت آدم ک جائه کشف اولدی و هر رشیک حقیقتی یلدی دیمک اولور * منثوی * هر لقب کوردان مبدل
نشده * آنکه چشمتش خواند او کاهل نشد) هر لقبی که او وردی اول لقب مبدل و متغیر اولدی یعنی هر نه شیشه حقیقتی
اعتبار یله بر اسم دیدی ایسه اول اسم من بعد متغیر اولدی زیر ابولقب واسم دن مراد هر رشیک لوح محفوظه ثابت
اولان اسمیدر اول کسبه که چست او قودی اول کسبه کاهل اولدی زیر ابواسمی اکا حقیقتنه مطلع اولمغه اطلاق
ایلمشدر پس تبدیل ممکن اولمز (منثوی) هر که آخر مؤمنست اول بدیده * هر که آخر کافر اوراشد بدید * هر شول کسه که
آخرند مؤمندر آتی اول کوردی و خاتمه سنده مؤمن اولدینی حسیله کلمو من دیدی هر شول کسه که آخرند کافر در
اول حضرت آدم علیه السلامه ظاهر و آشکاره اولدی (منثوی) اسم هر چیزی و از دانا شنو * سر رمز علم الاسما شنو
هر رشیک اسمی سن عالم دن است علم الاسما کدر منک سرفی است یعنی حق تعالی تک آدمه تعلیم ایلدی کی اسماء تک
و منک سرفی اول اسماء عالم اولان عارف و دانا دن استماع ایت * که حق تبارک و تعالی وارنلن آتیا اولان عارف
قوللرینه هر رشیک حقیقتنده اسمی ندر و اول شی عاقبه الامر نه اوله جقدر بونی دانا اولنلر یلور استرسک انلردن
برسن بولوب انلردن تعلم ایتدیمک اولور * منثوی * اسم هر چیزی بر ما ظاهرش * اسم هر چیزی بر خالق برش *
هر رشیک اسمی برم قنیزده آنک ظاهریدر یعنی هر شی بحسب الظاهر نه حاکمه موسوم ایسه بر کاهل و دیر زما هر رشیک
اسمی خالق کونینک قنیزده آنک سر و حقیقتیدر ته کم رشیک ظاهرده اولان اسمی و حقیقتنده اولان اسمی بویتردن
ظاهر اولور * منثوی * نزد موسی نام چوین شد عصا * نزد خالق بود نامش ازدها * موسی علیه السلامک
قنیزده آنک چوپنک نامی عصا ایدی آنک حقیقتده ثعبان اولسندن خبری یوق ایدی اما خالق عالم قنیزده آنک نامی
ازدها ایدی رشیک او ائله بحسب الظاهر اسمی عند الناس بر * کونه اولوب آخر الامر اول اسم زائل اولوب
حقیقتنده اولان اسمیه مسمی اولدیفته اول اعصای مشال ایلد کد نصکره مشال آخرک سیانته شروع ایدوب یورور
منثوی * بد عمر نام اول بیت پرست * لیک مؤمن بود نامش در البت * مثلاً حضرت عمر رضی الله عنہک نامی اول
حاله بت پرست ایدی زیر اسلامه داخل اولزدن اول عند الکفره نامی اوله ایدی لیکن الست عالمنده آنک
نامی مؤمن ایدی لاجرم لول ازله اولان حقیقتنک اسمی اسلامه داخل اولد قد نصکره ظاهر اولوب بودیان آخرنه
اول اسمیه انتقال ایلدی (می) آنکه بد نزدیک ما نامش منی * پیش حق این نقش بد که بامنی * اول نسبه نک که برم قنیزده
اسمی نطقه اولدی حق قنیزده اول منی بونقش صوری ایدیکه بیکله موجود و انا یتله مشهود در بویست نفس الامر ده
اولان اسمی اشیا ایچون ضرب اولان تمثیلاتک بریدر مثلاً هر رشیک ایک نوع اسمی واردر بر اسمی حقیقیکه عند الله
ثابت اولان اسمدر اکمن بعد تبدیل و تحویل واقع اولمز ازلا و اید انا تیر بوزلور بر اسمی دخی مجازی و صوریدر البت بر اسم
زائل اولور و آخر الامر اول اسم حقیقی عند الله هر نه ایسه ظهوره کاورو آنکه مسمی اولور یعنی صورتنا کافر و عند الله
مؤمن نسجه اولدیه عاقبه الامر مؤمن اولور و ک صورتنا مؤمن و عند الله کافر ایسه نعوذ بالله آخر الامر کافر اولور
وقس علی هذا سائر الاسما پس اسماء اشیا حقایق اشیا دن عبارتدر و الحقایق لا تنقلب ککلامی بومعنا به
اشارتدر پس حضرت آدم علیه السلامه جناب حق و علم آدم الاسماء کلام مقتضای سجه جمیع مسجیاتک حقیقه
و صورتنا نامی اکامیان اولدی حاصل کلام حضرت آدم علیه السلامک علم و دانشنه و فضیلت و ینسنه غایت و نهایت
یوقدر (منثوی) صورتی بد این منی اندر عدم) پیش حق موجودنه پیش ونه کم) بومنی عدمه یعنی عالم باطنده و مرتبه
علم حقه بر صورت ایدی حق تعالی تک قنیزده موجود ایدی بوظاهرده اولان صورتنن پیش ونه کم * منثوی *
حاصل ان آمد حقیقت نام ما * پیش حضرت کان بود انجام ما) حاصل کلام برم حقیقتنده نامز یا خود حقیقت نامز اول
کلدی حضرت حقل حضورنده که او برم انجام و عاقبتنزه یعنی انجام و عاقبتنزه هر نه شی اوله جقدر برم حضرت

حقك حضورنده حقیقتك اسمی اول ارادی دیمکدر (مثنوی) مرد را بر عاقبت نامی نه در بی بران کو عاقبت نامی نه بد
 * حق تعالی حضرت تری مرده عاقبت نام مرده اوله جق ایسه آنک اوزر بنه اسم قور آنک اوزر بنه دکل که خلقا کا
 بر عاقبتی نام قور یعنی بعض کسه وارد که اولنده مؤمن آخرنده کافر اولور و بعضی بالعکس پس آخرنده و خاتمه کارده
 هر نه گونه صفتله متصف اولور سه و دیادن آخر نه هر نه حال ایله انتقال قبولور سه آنک حق وقتنده اسمی اولدروا کا اول
 نامی حق قومشدر (مثنوی) چشم آدم چون بنور بالید (جان و سر نامها گشتش بدید) آدم بیغمبر علیه السلام
 چشمی که او نور پا کله کوردی جان و نامرک سر و حقیقتی کا اشکاره اولدی * می * چون ملک انوار حق دروی بیافت
 در سجود افتاد و در خدمت شتافت) چونکه ملک حق انوار فی حضرت آدم علیه السلام ده بولدی لاجرم ملک سجوده
 دوشدی و خدمتده بودی * مثنوی * مدح این آدم که نامش می برم * قاصر م * که تاقیامت بشهرم * بو آدمک
 مدحی که آنک نامنی ایلتورم قاصر م نرضا اگر آنک فضا لانی قیامتده دلصایم و بعض نسخه ده مصرع ثانی بویه
 واقع اولمشدر تاقیامت کر ستایم قاصر م) یعنی قیامتده دلکا کرانی مدح ابرسم قاصر م که هو حقه آنک ستایشنه
 قادر د کلم دیمک اولور * مثنوی * این همه دانست چون آمد قضا * دانش یک نهی شد بروی خطا * کای عجب
 نهی از بی تحریم بود * یا بتأویلی بد و توهم بود * بو جلای ییلسدی چونک قضا کله کده بر نهیک دانشی کا خطا
 اولدی اول نهی بود که جناب حق آدمه و حوایه خطا با یوردیکه * ولا تقر با هذه الشجرة فتسکونا من الظالمین *
 و نهیده اولان خطا بود که حضرت آدم علیه السلام و نهیده متردد اولدی و کسندی به دیبریکه
 ای عجب و نهی تحریم ایچونمی اولدی و یا خود تأویله منسوب اولان تنزیه ایچونمی اولدی و تنخوبغنی اولدی نهی تحریمی
 اولد که آنی فاعل و مر تکب اولان کسینه عتاب و عقابه مستحق اوله ته کم (ولا تقر با هذه الشجرة * نهی کبی
 و دخی و لا تقر بامال الیتیم نهی کبی و نهی تنزیهی اولد که آنک مر تکبی عتاب و عقابه مستحق اولمز بلکه انجق
 ترک اولی قیلش اولور و کند و فی اول منهی اولندن انجق تنزیه و تطهیر لازم کور یارورد فی هذا الحديث قال علیه السلام
 من اكل الثوم والبصل والکراث فلا یقرن المساجد * مثنوی * در دلش تأویل چون ترجیح یافت * طبع در حیرت
 سوی کندم شتافت * اول آدمک کو کلنده تأویل ایملک چونکم ترجیح بولدی و ترک تأویلی ایملک اوزره اختیار
 قیلدی پس آنک طبعی کندی حیرته ایکن کندم جابنه سر عتایسیدی * مثنوی * باغبان را خار چون دریای رفت
 دزد فرصت یافت کالابر دفت * مثلاً باغبانک چونکم آباغنه دیکن باندی باغبان کندی حاله مشغول ایکن خر سر
 فرصت بولدی متاعنی علی القور ایلتدی * مثنوی * چون زحیرت رست باز آید برام * دید برده دزد رخت از کارگاه
 چونکم آدم علیه السلام حیرتدن قورتلادی کیر و بویه کادی آدم کوردی دزد اسبابی کار کا هدن ایلمش یعنی شیطان
 آنک اسباب طاعتنی و متاع معرفتی سر قه ایتمش و حله جنقی وجود لرندن نزع ایدوب آنی دنیا صحرای سینه اغش
 * مثنوی * ربنا انا ظلمنا کف و واه * یعنی آمد ظلمت و کم کشت رام * ربنا انا ظلمنا واه دیدی سورة اعرافده اولان
 ربنا انا ظلمنا آیت کریمه سنه اشارتده که تفسیری عنقریب اضافت کردن آدم ذلت راسر خنده کور یعنی ای بزم ریمز
 بر تقصیر ظلم ایملک دیدی واه ایلدی و جرمنه معترف اولوب کندی بدین صدور ایلمن خطا سنه تأسف ایلدی یعنی ظلمت
 کادی و راه مستقیم کم و نایدا اولدی یعنی کلمه سی کلمه تفسیر در کان حضرت مولانا حضرت آدم علیه السلام انا ظلمنا انا ظلمنا
 انفسنا دیدیکی قولی بومصرع نایله تفسیر ایدر لکان یورر لککه حضرت آدم علیه السلام انا ظلمنا انا ظلمنا انا ظلمنا
 حقیقتی ظلمتدر پس ظلمت کادی و قضا بصیر بصیرتی پوشیده قیلدی و راه روشن نایدا اولدی دیمکی دیر دیمک اولور (می
 این قضا ابری بود خورشید پوش * شیراز درها شود ز و هج و موش * بوقضاء الهی کونش از رتبی بر بلوتدرارسلان
 و از درها قضا الهی بدن موش کبی اولور پس ای سلیمان * مثنوی * من اکر دای نه بینم که حکم * من نه تها جا هلم
 در راه حکم * اکر بن حکم قضای الهی ظهیری وقتی بر طوزا غی کوریم حکم قضا الهی بولنده همان بالکتر
 بن جاهل و غافل د کلم بلکه ظهیر و وقتنده پیسا و اولیا علیهم السلام یله عاجز و متحیر لر دیدی * مثنوی * ای خنک
 انکو نکو کاری گرفت * زور را بکذاشت از آری گرفت * ای سعادت لاول کسه که اول نیکو کارلق طوتندی اول کسه
 زور و نجلدی قودی و زاری و تضرع بولن طوتندی (مثنوی) که قضا پوشد سیه همچون شبت * هم قضا دستت بکیرد
 عاقبت * اکر قضا الهی سنی کیچه کبی پور سه و پوشیده قبولور سه بر مرتبه که ظلمت محنت و غفلتده قالوب خیر و شری
 کورمک ممکن اولیه هم عاقبت سنک دستکی قضا طوتاروسنی اول ظلمتدن نه قضا خلاص ایدر * مثنوی *
 که قضا صد بار قصد بیان کند * هم قضا جانت دهد در مان کند * فرضا قضا الهی اکر یوز کره سنک جانکه قصدایده
 و سنی هلاله مرتبه سنه ایر کوره هم قضا الهی سکا جان و پروردردیکه در مان ایدر * مثنوی * این قضا صد بار اکر

راهت زند * بر فراز جرح خرقاقت زند * بوقضاء الهی فرضا اگر بوز کره سنگ بولکی اوره سنگ خرقاقتی جرحن
 فوق اوره اور ریختی سنی عالی مرتبه به ایر کورر * مثنوی * از کم دان این که می ترساندت * تا بملک ایمنی بنشاندت
 حقل کر مندیل بونی که سنی قور قودر تا خوف سیبیل سنی ایمانک ملکنه نصب ایده یعنی (لا خوف علیهم ولا هم
 یخزنون) دید یکی ولید که مرتبه سنی ایصال ایده (می) این سخن پایان ندارد کشت دیر * گوش کن نوقصه خر گوش
 و شیر * بوسوز که مراد اندن قضا و قدر شاسر ارنه متعلق اولان معارف علیه در پایان طوتمز صد دیمز بعید اولدی ونقل
 ایلد یکم شیر و خر گوش قصه سی گیر و قالدی شمد نکیر و خر گوش و شیر قصه و حکایتی استماع ایلد که تاشیرک عاقبتی
 نجه اولدینی سکامه لوم اوله (یا راپس کشیدن خر گوش از شیر چون نزدیک چاه رسید) مثنوی) چونکه نزد چاه آمد شیر
 دید که کزله آن خر گوش ماند و با کشید * چونکه شیر چاهک قسنه کلدی کوردیکه اول خر گوش بولدن قالدی وایاغن
 جکدی * مثنوی * گفت یا راپس کشیدی تو چرا * پای را واپس مکش بیش اندرا * شیر چونکه خر گوش اول حالی
 کوردی اکادیدی ای خر گوش سن ایاغکی نیچون گیر و به جکدل آباغنی کیر و آرد که چکمه ایلر و به کل * مثنوی * گفت
 کوپایم که دست ربای رفت * جان من لرزید و دل از جای رفت * خر گوش چونکه شیردن اول سوزری اشتدی شیر
 اشدی قنی بنم آباغم که الم و آباغم خوفدن کتدی بنم جانم دزدی کوکام برندن کتدی * مثنوی * رنگ رویم راغنی
 بینی چورر * زاندرن خودی دهد رنگم خبر * بنم بوزمک رنگی * کور من مدین التون کبی صار و بنم بوزمک
 رنگی خود دروغدن خبر و برر * مثنوی * حق چو سیما را معرف خوانده است * چشم عارف سوی سیما مانده است
 حق تعالی حضرت تلی چونکم سیما بی معرف او قومشدر (که قال الله تعالی بعرف المحرمون بسمیاهم وقال خطا بالنبيه
 علیه السلام تعرفهم بسمیاهم وقال سیماهم فی وجودهم من اثر السجود) چونکم سیما احوال درونی بیلکه وسیله
 اولدیه اول سبیدن عارفک چشمی سیما جابنده فالشدر که احوال درونی آندن استدلال ایدرلر (مثنوی) رنگ و بو غماز
 آمد چون جرس (از فرس که کند بانک فرس) رنگ و بوی جرس کبی غماز کلدی یعنی بر کسه نک رنگی و بر شینک رایحه سی
 آتک مافی الضمیر فی غماز ایدی کلدی ته کم جرس * کور نمین بر مختل شینک وجودنی مغبر و غماز اولدی فرسک بانکی
 فرسدن آگاه ایلر یعنی فرسی کور و سسک صد اوره آتک صداسی آتک وجودنه دلالت ایدر * مثنوی * بانک هر چیزی
 رساند زو خبر * تابدانی بانک خراز بانک در * هر بر شینک صداسی آتک ضمیر و سر نندن خبر تشدیدر تا بیلکه سن بانک دری
 بانک خردن زیرا افعال و احوال درونه راهنما اولور و عارف رضایه متعلق اولان سوزدن قلبک رضاسنه
 و غضبه متعلق اولان سوزدن درونده اولان غضبه استدلال قبولر ته کم بوحديث شریف بومعنايه شهادت ایلر
 عن عائشة رضي الله عنها اتفقنا على الزيادة عنها قال عليه السلام اني لاعلم اذا كنت عني راضية واذا كنت علي
 غضبي فقلت ومن اين تعرف ذلك فقال عليه السلام اما اذا كنت عني راضية فقلت تقولين لا ورب محمد واذا كنت
 علي غضبي تقولين لا ورب ابراهيم قلت اجل والله لا اهجرا لاسمك معاني شريفي اولدر که حضرت نبی صلی الله
 علیه وسلم حضرت عائشه صدیقہ رضی الله عنہا عن ابيها به دیدی تحقیقہ بان بیلورم شول و قتده که سن بندن
 راضیه اوله سن و شول و قتده که سن بنم اوزر عید غضبناک اوله سن غضبی فعلی و زتنده انق مقصوره ایلد غضبناک
 تا بشیدر پس حضرت عائشه رضی الله عنہا دیدی بن دیدم که آتی نندن بیلور سن یا رسول الله رسول علیه
 السلام حضرت تلی دیدی اما شول و قتده که با عائشه سن بندن راضیه اوله سن پس تحقیقہ سن دیر سن محمد لرینسی
 حقیچون بوبله دکلدر دوقسم ایدر سن و شول و قتده که سن بکا غضبناک اوله سن پس سن دیر سن ابراهیم لرینسی
 حقیچون بوبله دکلدر حضرت عایشه ایدر بن دیدم که نعم صادق سن یا رسول الله حقیچون بنم هجرانم همان سنگ
 اسمکه مقصور در یعنی حین غضبه سنگ ذات شریفکدن قلبا هجرانم بوقدر پس بوحديث شریفه بر کسه قن
 کلامندن قبلنده اولان حالنه و افعالندن در و تنده اولان سر نه استدلال قیلغه دلالت واردر زیرا الظاهر عنوان
 الباطن فخواصه انسانک ظاهر نده بعض علایم و آثار اولور که آتک باطننده اولان اسرار نه اول علایم و آثار دن
 دلالت واردر و آنک حال در و تندن مخبر و معلم اولور ته کم بوحديث شریف بومعنايه دلالت و شهادت قبولر
 قال عليه السلام ما اضر احد شيئا الا ظهر في فلتان لسانه وصفحات وجهه وقال جارا لله العلامة مناسبا
 لهذا الخلل مخايل الغم والمسرّة تكي وتضحك في الامرة * مثنوی * گفت یغمبر تمیز کسان * مرء مخفی
 لدی طی اللسان * حضرت یغمبر علیه السلام یوردیلر که المرء مخفی تحت لسانه پس بوحديث شریفک مضمونی
 اوزر یوردیلر که یغمبر علیه السلام انسان فی تمیز ایلک حقنه یوردیلر انسان لسانی طی ایلک قتنده و کلماتن
 نمحنده پنهادر زیرا ترجان جنان و دلال عالم جاندیر پس صرف نقد عرفان اولان اول لسانه نظر قبولر بعده اول

لسان واسطه سیله متکلمت مرتبه سینه واقف اولور (قطعه) زبان در دهان ای خردمند چیست) کلید در کنج صاحب
 هنر چو در بسته باشد چه داند کسی) که جوهر فروشت اییلور (مثنوی) رنگ و از حال دل دارن نشان) رجم کن
 مهر من در دل نشان * یوزل زنگی کو کلک حالتدن نشان طوتار زیر اسمیادرونه البته دلالت ایدر بنم حالی مشاهده
 ایدوب بکامرحت ایلد بنم محبتی قلبیکده نصب ایلد پس رنگ ظاهر انسا ملک باطننک حالتنه کونه دلالت ایلر یوسله
 اشارت ایدوب یورر لر * مثنوی * رنگ روی سرخ دارد بامک شکر * بامک روی زرد دارد صبر و نکر * قرمز یوزل زنگی
 شکر رنگنی طوتارذ کر مسیب اراده سبب قاعده سی اوزره شکر دن مراد نعمت اولور پس حرت وجه شکر صداسن
 طوتار و نعمته دلالت ایدر زیر انعمت و راحت سیز یوز قرمز اولمز صبر دخی ذکر مسیب اراده سبب قاعده سی اوزره بلا
 و محنتدن کایه اولور نکر بونده کفران معناسنه در تقدیر کلام صاری یوزل زنگی صبر و نکر طوتار یعنی بلا و محنتنک
 و کفران نعمتک صداسنی طوتار و اتدن اخبار ایدر زیر اصغر ت وجه درد و محنتدن و عدم راحت و نعمتدن حاصل اولور
 و عدم نعمت کفران اولمقدن ظهوره کاور پس رنگ روی زرد بر کسینک حیرته و انکار نه دلالت قیلش اولور خر گوش
 شیر ابدی ای شیر دلیر * مثنوی * بر من آمد بامک دست و پا برد * رنگ رو و قوت و سیما برد * بکا کلدی اول نسنه که
 دست و پای قطع ایلر رنگ روی و قوت و سیما یی ایلر بونده تنبیه بود که عقل سلیم هر بار که شیر موتی تفکر ایلد
 و هادم الذات اولان مرگ قریب اوله و علام موت اکا اصابت قیلد آنک تدبیر ایلد یکی جوار حده قوت و قدرت قالمز
 و رنگ و سیما سی برنده اولمز پس خر گوش لساتدن احوال موتی بویستله بیان ایلکه شروع ایدوب یورر لر
 * مثنوی * آنکه در هر چه در اید بشکند * هر درخت از بیخ و بن او بر کند * اول نسنه که یعنی اول قهر و هلا که سبب
 اولان موت شیر بکا قریب کلدیکه هر نه شی که کله آنی صر هر آغاجی کو کندن و بدندن او قورار * مثنوی * در من
 آمد آنکه از وی کشت مات * آدمی و جانور جامد نبات * بکا کلدی اول نسنه که اندن مات وفانی اولدی آدمی و حیوان
 و جامد و نبات (مثنوی) این خود اجزا اند و کلیات از وی زرد کرده رنگ و فاسد کرده بو بود کرا و انسان موالید ثلاثه خود
 جز اولدر کلیات هم اتدن رنگنی زرد ایلش و رایحه سنی فاسد ایلش در کلیاتدن مراد بونده عناصر اربعه و افلاک تسعه
 ازلق و بونلردن ظهوره کلان اشیا ازلق محله مناسب در پس کلیاتک بعضنک فنا و زوالنک شرحته شروع ایدوب یورر لر
 می) تا جهان که صابرست و که شکور * بوستان که حله پوشد کاه عور * تا کم جهان و مافیها کاه بلا و محنته صبر ایدوب
 و کاهی راحت و نعمته زیاده شکر ایدو مجید در پس تبدل و تغیردن خالی اولدی بوستان کاه برک و باردن حله کیر و کاهی
 عاری اولور پس بودخی متغیر اولمقدن و رونقنه زوال کلکدن نجات بولدی (مثنوی) آفتابی کو بر آید نار کون) ساعتی
 دیگر شود او سر تکون * شول بر آفتاب که طلوع و قنده نار کون یوقار و کاور و عالمی شعله و شعله سیله منور قیلور
 بر غیری ساعتده اول آفتاب سر نکون اولور یعنی بر قاج ساعتدن نص کره زواله واروب باشی آشنای غروب ایدر
 منور عالم ایکن کور که بوهم زوالدن خلاص اولدی (مثنوی) اختراقی ناخفته بر چار طاق * لحظه لحظه مبتلای احتراق
 شول اختراک که طوغش و طلوع قیلش در چار طاق فلک اوزره وقتافوقتا و آنا نانا مبتلای احتراق اولمقدن خالی
 دکلدر احتراقدن مراد اولدر که قن بر کوکب بر کوکبه مقارن و مقابل اولسه اول مغلوب و محترق اولان کوکبک
 حکمی و تأثیری فاله قدر * مثنوی * ماه کو افزود ز اختر در جمال * شد ز رخ دق او همچون خیال * ماه که اختر دن
 جمالده زیاده اولدی دق رنجندن اول ماه خیال کبی اولدی ته کم هلال و محاق و قنده مشاهده اولنور دق بر مر ضد که
 قن بر کسه به واقع اولسه آنی بغایت نحیف و ضعیف و زار ایلر بویاسات و ما قبلنده و ما بعدنده اولان ایسات
 هر شینک فنا و فواته و تبدلات و تغیراته تمثیلات طریقه در تنه کم یورر لر * مثنوی * این زمین با سکون بادب *
 اندر آرد زلزلهش در لرزوتب * بو سکونله ابدله اولان زمین که حرکت واضطر ایدن بریدر زلزله آتی ستمه و لرزه به کتوروب
 با خصوص که زلزله ساعت آتی بر مرتبه به یورر که کالعهن المنقوش پاره پاره و ریزه ریزه ایلر * مثنوی) ای بسا که
 زین بلای مرده رینک) کشته است اندر جهان او خردورینک) ای جوق طاع بوارنه قالمش بلادن یعنی بو صو که قالمش فوات
 و فنادن جهان ایچره اول طاع خردورینک اولمش در یعنی ریزه ریزه و قوم کبی اوقو اولمش در تنه کم) و بدت الجبال بشاف کانت
 هبامنبش آیت کریمه سی بو مضمونه دلالت ایدر (مثنوی) این هوا باریج آمد مقتن * چون فضا ایدوب کشت و عفن
 بو هوا لطیف که روحه مقتن کلدی و حیاتبخش وجود انسانی اولدی چون کیم قضاء الهی کله اول هوا بوا
 و متعفن اولور * مثنوی * آب خوش کر روح راهم شیر شد * در غدیری زرد و تلخ و تیره شد * آب لطیف و شیرینکه اول
 رلاحه هم شیر اولدی یعنی برابر کلدی بر غدیرده بر زمان طور مغله صاری و آجی و بولائق اولدی زرد و تلخ و تیره دلک آبه
 نسبت موت و فساد قتلیدر * مثنوی * آتشی کو باد دارد در بروت * هم یکی بادی بر خواتدیموت * شول بر آتش که

اول یقده یل طو تار باد بروت کبر و سرکش شدن گایه در که آتش جوهر نورانی و علوید و با جلدن سرکش طو تار مع
 هذا هم بریل آنک اوزر نه بیوت او قور یعنی اولک و سوبینک حالتی اکا اجرا ایلر نه کم بر شعه اوف دیسک سو نور پس
 بویه نورانی و سرکش ایکن بر مقدار یلدن نوری کیدوب مرده اولور (منوی) حال دریا ز اضطراب و جوش از فهم کن
 تبدیلیهای هوش او دریا نیک حاتی آنک اضطراب و جوش شدن یعنی آنک غلبان و خرو شدن آنک عقلنک تبدیل
 اوللر فی فهم ایته کم بر کسه نیک صورت ظاهره سی جوش و خرو شده اولسه و حرکات و اضطراب قیلسه آنک عقلنک
 تبدیلی فی ظاهره اولان اضطراب ندن فهم ایلر سن پس دریا نیک دخی و جوش و خرو شدن هوشنک تبدیل اوللر فی
 فهم ایله عند المحققین دریا نیک دخی هوشی وارد مر ادا نده مدبر و متصرف اولان عقلدر عند الحکما کا عقل فعال دیر لر
 * منوی * چرخ سرگردانکه اندر جست و جوست * حال او چون حال فرزندان اوست * که حسیض و که میانه کاه
 اوج * اندر و از سعد و نحسی فوج فوج * یعنی چرخ سردانکه الملاء الاعلی یطلبون الله کما انتم تطلبونه فخوا سنجه طلب
 رضای موجود نده حرکات شوقیه ایله دورانده در آنک حالی دخی جو فنده اولان فرزندانک حالی کیدر یعنی موالید
 ثلثه کبی اول دخی دائمی متبدل و متغیر اولقده در کاه حسیض در که مذلت و حقارت صفتیدر و کاهی میانه که
 ذلت و رفعتک اعتدالی مرتبه سیدر و کاهی اوج در ککه کمال رفعت حالیدر مثلاً فلکی بر دایره فرض ایلر و آنک
 اوسطنه بر خط و همی چکسک آنک نصف سفلیسنه هابط و حسیض و نصف علویسنه صاعد و اوج دینور کوکب که
 حوالی بروج اوزرنده سیر ایدر مستقیم در آنک خلاقی اولور سه راجع در کوکب که کاهی یوقار و فلک که قریب و کاهی
 آشفه فلک که قریب اولور یوقار و اوجه و اوردیغنه بعد ابعده دیر لر و دورا بقته بونی مقتضیدر که اوج مرتبه سنده اولان
 میانه مرتبه سنده اولان حسیضه نزول ایدر و حسیض مرتبه سنده اولان وسط مرتبه سنده و وسط مرتبه سنده
 اولان اوجه عروج ایدر پس حدوث و تغیر دن خالی اولور و سعد و نحس دن اول چرخده فوج فوج چوق سعادت
 و نحوست واردن * منوی * از خود ای جزوی ز کاهها مختلط * فهم می کن حالت هر منبسط * یعنی ای کلردن
 مختلط اولان و عناصر اربعه دن مرکب و ممزوج اولان جزوی کند کدن فهم و قیاس ایله هر مرکب اولین منبسطن
 حالی سن نفسکده نیجه متغیر و منقلب ایلر جمیع کلیات و جزویات تبدلات و تغیر اتدن و فوات و مو اتدن خالی
 دکادر (منوی) چونکه کلیات را رفعت و در در * جزوایشان چون نباشد روی زرد * چونکه کلیات جهانه ریش
 و در و در اندر لک جزوی نیچون زرد روی و مریض اولیه یعنی چونکه کلیات تغیر و تبدل و فسادن خلاص میسر
 دکادر پس اندر لک جزو لک نه خلاص نیجه میسر اولور * منوی * خاصه جزوی کوز اضدادست جمع * زاب و خال و آتش
 و بادست جمع * خصوصاً اول جزو که اوضد لردن جمع و مرکب در آب و خال و آتش و باددن جعدر یعنی علی الخصوص
 بر جزو که اضداد اربعه دن مرکب اوله و طبایع مختلفه دن اجتماع قیلر آنک متغیر اولماسی و فنا بولماسی عجبدر
 نه کم اضداد اربعه نیک امتزاجی میش و کرکک امتزاجنه تمثیل ایدوب بیور لر * منوی * این عجب نبوده که میش از کرکک
 جست * وین عجب کین میش دل در کرککست * یعنی بوعجب اولدی که قیون قورددن صحرادی و فرار ایلدی عجب بو که
 بوقیون قورده کوکل بغلادی حاصل کلام انسانک مقام و موتی عجب دکادر سقامت و موت چار اضداد لک بری بریه
 امتزاج ایلر سندن حاصل اولور بلکه انسانک صحتی عجبدر که اول کرکک و میش و کور و شیر لک انضدان لایحه معان ایکن
 بری بر نه کوکل و بر مسی و مصالحه قیلر کیدر (قطعه) چار طبع مختلف و سرکش * پنج روزی بدند با هم خوش
 کر یکی زین چهار شد غالب * جان شیرین بر آید از قالب * منوی * زندگانی زاشتی ضدهاست * مرلذان اندر
 میان انسان جنک خاست * انسانک زندگانی و صحتی بچار اضداد لک بار شمه سندن اولوم یل اول زمانکه بودرت
 ضلله اورتیه سنده جنک قالدی و اعتدال زایل اولوب مزاج فاسد اولدی (منوی) لطف حق این شیر او کور را الف
 دادست این دو ضد دور را * حق تعالی نیک لطفی انسانک وجودنده و شیر و کوره و ایکی اراق ضده الق و انس و بر مشدر
 شیر و کور دن مراد که ایکسی بری برینه ضد در عناصر اربعه دن حرارتله برودتدر و یا خودی و سوله و طوبتدر (منوی
 چون جهان را مجور و زندانی بود * چه عجب رنجور را کرفانی بود * چونکه جهان بالکلیه رنجور و زندانی اوله مریض
 ا کرفانی اوله عجب دکادر (رسیدن شیر از سبب پای و پس کشیدن خرگوش (منوی) خواند بر شیر و ازین رو پندها
 گفت من پس مانده ام زین بندها) خرگوش شیر و بوزدن پندرا و قدی و دیدی بن بوندلر سببندن آرده قالمش و کنگده
 آیانمی چکمشم قصه دن حصه بودر که عقل معاد نفس اماره شیرنه بوکونه پندوارشادر ایلر متصح اولسون و کین
 و کدورتدن فراغت قیلسون ایچون چونکم بوموت و فناء عالم دن عبرت المیه و عقل معادله نصیح و پندی اکا کارکر
 اولیه خرگوش عقل آخر الامرانی چاه ریاضت و فقره آروانی اول چاه ایچر مغلوب و مقهور ایدر * منوی *

شیر گفتش تو را سبب مرض (این سبب کو خاص کایستم غرض) شیر خر گوشه ایندی سن اسباب مرضی شدن بوسیله دی
خاصه همان بکا غرض بود یعنی تبدلات و تغیرات عالم و فنا و زوال بنی آدمی معلوم در پس چاهدن تباعد و تاخر
ایله که سبب ندر یعنی بنم مقصودم بود در بونی سوله (مثنوی) گفت آن شیر اندرین چه ساکنست * اندرین قلعه را آفات
ایمنست * خر گوش شیر جواب و یروپ دیدی بوجا هده ساکن در اول شیر بوقلعه ده آفاتدن ایمن و محفوظ در چاه
و قلعه دن می ادبونده خلوتخانه شیران طریقت اولور که انلر قلعه خلوت ایچره آفات نفسانیه و مکاید شیطانیه دن
مصون و محفوظ اولور و خارجده اولان شیردن مراد نفس اماره و اهل نفس غداره اولور که چاه خلوت ایچره ساکن
اولان طریقت شیر لری نلر ضدی وعد و سیدر پس خلوت و عزت لک محل امن و سلامت اولدیغنه و ماقول اولنلر
آفات عالمدن قاجوب چاه خلوت و عزلی اختیار قیلدیغنه بوا یکی بته اشارت ایدوب بعده بنه قصه به شروع ایدوب
یوررلر که (مثنوی) قهر چه بکنزید هر کو عاقلست * زانکه در خلوت صفاهای دلست * قیونلک دخی اختیار
ایلدی هر که اول عاقل در زیر که خلوتده ککوکل صفاری وارد * مثنوی * فلان چه به که ظلماتی خلق *
سرنبرد آنکس که کیر دیای خلق * چاهک ظلمتی بککه خلقت ظلمت لری بد و مضر در بوم مصر عده خبر محذوف در ککه
اوبد است یوردر لری در که آنکه مضرست دیکدر که قرینه کلام بونلره دلالت ایدور قرینه هست یوردر لری در که
انک ضدی بد و مضر در و خبر تقدیر اولغنه سبب اولدر که خبر مقدر اولر سه بوم مصر عده صحیح سکوت
افاده ایلر و باشنی قورتر مدی اول کسه که خلقت آیاغنی طور مراد خلقت مختلط اولان و روز و شب معاشرت
قیلان کسه فلاح و نجات بوله میوب عاقبت خائب و خاسر اولور و سوء خاتم اوزره اولور دیککی افاده ایدر * مثنوی *
گفت پیش از خیم اورا قاهرست * تو بین کان شیر در چه حاضرست * شیر خر گوشدن چونکم بوسوز لری اشتدی ایلر
کل بنم زخم آتی قاهر درای خر گوش سن کور که اول شیر چاهده حاضر میدر (مثنوی) گفت من سوزیده ام زان آتشی
* تو مکر اندر بر خویشم کشی * خر گوش بر مکر سدا ایدوب شیر ایندی بن اول آتشدن یاغشم یعنی اول آتش سوزان
کبی اولان شیردن نیچه زحمت و محنت کوروب سوخته اولشم ای شیر مکر سن بنی کندیکه چکه سن * مثنوی
* تابشت تو سن ای کان کرم * چشم بکشایم بچه در بنکرم * ای کرم معدنی تابن سنک مظاهرت رعاوت ککه چشم
آچم چاه ایچره نظر ایدم (نظر کردن شیر در پناه و دیدن عکس خود را و ان خر گوش را) (م) چونکه شیر اندر بر خویش
کشید * در پناه شیر تا چه می دود (چونکه شیر خر گوش کند بنک صدرنه چکدی پس خر گوش شیرک حفظ و پناه هنده
چاهه دکن یلدی (مثنوی) چونکه در چه بنکرید نداند آب * آندراب از شیر و او در یافت تاب * چونکه شیر و خر گوش
معاً چاهده اولان آب ایچره نظر ایلدیلر آب ایچره شیردن و او خر گوشدن عکس تاب ظاهر اولدی (مثنوی) شیر عکس
خودش دید از آب تفت * شکل شیری در برش خر گوش زفت * شیر کند بنک عکسنی کوردیکه صودن یلدی و ظاهر
اولدی تفت بونده تافتدن محقق در فعل ماضیدر یلدی و ظاهر اولدی معناسنه بر شیرک شکلی انک قنده برقریه
خر گوش کوردی * مثنوی * چونکه خصم خویش را در آب دید * مرور بکذاشت و اندر چه جهید *
چونکم شیر کند بنک خصمنی چاهده اولان آب ایچره کوردی شیر خر گوش چاهک طشره سنده قودی و کند یسی
چاهک ایچند صیجادی پس نفس اماره صاحب بنک کسب ایلد کلمی معاصی و مظالم چاهنه عاقبت دوشد کلمی
و کندی عمللر بنک سوء جزا سنده نهایت کارده گرفتار اولد قلمی بیسان ایلد که شروع ایدوب یوررلر (مثنوی)
در فتاد اندر چهی کوکنده بود (زانکه ظلمش در سرش آینه بود) اول شیر بر قیویه دوشدیکه اول قیوی حقیقتده اول
شیر قازمش ایدی زیرا که انک ظلمی انک باشنه کلجی اولدی و بخیر لطائفه سنده هر نه ایلر سه عاقبت بولدی بونده
تنبیه بودر که * من عمل صالحا فلنفسه ومن اساء فلنفسه (آیتنک خواستجه برکسه هر نه عمل ایلر سه کندی نفسی
ایچون ایلر) (من بعمل مثقال ذره خیر ایزه و من بعمل مثقال ذره شر ایزه) آیت کریمه سنک موجبجه برکسه
خیر و شر نه عمل ایلر سه عاقبت جزا سنی کورر * مثنوی * چاه مظالم کشت ظلم ظالمان * اینچنین گفتند
چله عالمان * چاه مظالم اولدی ظالم لک ظلمی عالمرک جمیعسی بولدی دیلر (کآ قال النبی صلی الله علیه وسلم الظلم ظلمات
یوم القیمه * مثنوی * هر که ظالم تر چمش با هول تر * عدل فرمودست بدتر ایتر * چونکم حقیقت حال بود پس هر که
ظالم کرد رانک قیوسی هولنا کدر یعنی زیاده قورق و لو و تاریکتر در عدل الهی بدتر بدتر یورمشدر که و جزا سینه
سینه مثلها قولی بومعنا بی مؤید اولمشدر * مثنوی * ای که توار چاه ظلمی میکنی * از برای خویش چاهی میکنی *
ای شول کسه که سن منصب کدن اوتری خلقه بر ظلم ایلر سن حقیقتده کند کدن اوتری بر قیو قازر سن * مثنوی *
کرد خود چون کرم یله بر من * بهر خود چه میکنی اندازه کن * ایلک قوردی کبی کندی اطراف که طوله کند کدن

اتری قوی قازر ایسک مقدارله قازیعنی بر عمل قبیحی ایلسک اتمک جزا سندن خلاص اوله بحق وعذابه صبر
 ایده جان قدرایله والا کراتک عذابه صبر ایده منرسک اندن تبعاده ایله کاقیل (وان تصبر علی النیران قاعص) والا کن عن
 للعصیان قاص (مثنوی) هر ضعیف از اتوبی خصمی مدان * از نبی ذاجا نصر الله بخوان * ای ظالم قوی وای حاکم
 غوی سن ضعیف اولنلری خصم سزومعین سز بیله بلکه ضعیفانک معین وناصری الله در شاهد استرسک قراندن اذاجا
 نصر الله سورده سن اوقو که حضرت نبی صلی الله علیه وسلم مع اصحابه او ایلده ضعیف وقوم قریش وکفار مکه قوی وغالب
 اید برحق تعالی حضرت نلری یغمبر علیه السلامه ظفر ونصرت ویروب غالب وقهار اولان ظالم لری مغلوب ومظلوم
 وضعی نلری غالب وقاهر ایدوب شهر لری اهل اسلامه ویردی نه کم رسولنه خطابا یورر لر (اذاجا نصر الله والفتح) شول
 وقتده که اللهک جنس نصرتی مؤمنلره کاه ودخی فتح مکه ویا خود فتح جمیع بلدان حاصل اوله (ورأیت الناس یدخلون
 فی دین الله افواجا) وسن نابی اللهک دیننه فوج فوج داخل اولور کوره سن (فسبح بحمد ربک) وسن تتریه ایلد ربکی شانه
 لایق اولمیان اوصافدن جد و سپاسنه متلبس اولدیفک حالده (واستغفره انه کان توابا) واتدن مغفرت طلب ایله تحقیقا اول
 ربک داتما مستغفر اولان عبادنه رحمت ومغفرت ایلد تواب اولدی محل استغما داللهک ظفر ونصرتی حضرت یغمبر صلی
 الله علیه وسلمه وتوابعنه ضعیف ایدکن کلمسی وانلرک قوی اولمیدر (مثنوی) کز قوی بی خصم تواز نور مید * نک جزاء
 طیر ایا یلت رسید * ای ظالم فرضا کرسن یل ایسک وصورتده قوی ونیل ایسک خصمک سندن اورکدی وقاجدی
 ایسه آشته سکا جزاء طیر ایا یل یشدیکه اضعف مرغاندر که اقوای جانورانی واصحاب طغیانی بقوه الله هلاک ایلدی
 نه کم حق سبحانه وتعالی کلام مجیدنده رسولنه خبر ویروب یورر که * الم ترکیف فعل ربک باصحاب القیل * روایت
 اولندیکه ملک نجاشی قبلندن اولان والی * یمن اعنی ابرهه بن الصباح صنعاده قلیس نام برکنیسانا ایلوب استدیکه
 حجاجی اکانصر یف ایده پس کانه قبیله سندن برکشته واروب برکیجه اوکنیسانه افسان ایتدی ویا خود بر آتش
 یا قوب باد آتی اول کنیسانه اولشد پررب آتی احراق ایلدی پس ملک یمن غضبه کلوب یمن ایلدیکه کعبه بی یقه وخراب
 ایده پس حبشه عسکرله وحمورد نام بر عظیم قبیله ودخی بعض فیل لره تخرب حرم محترمه قصدا ایدوب مغصس نام
 موضعه کلدکده عبدالمطلب مع اشراف اکاچیقوب بوکاردن رجوع ایتک ایچون ثلث مالن اکا عرض ایلوب
 قبول ایتوب تخرب کعبه به مصر اولوب فیل لری حرم محترمک جانبه سوردر کارنده میلاردن اونه ایچر وکعبوب یمن
 طرفنه دوندرد کارنده هروله وسرعه برله اول جانبه کیدوب بونلر بوکاره مشغول ایکن حضرت حق ایا یل قوشنی
 بونلرک اوزرینه ارسال ایدوب هر برینک منقارنده عدسدن یولک برطاشی بونلرک باشنه آتوب باشلندن ککروب
 دبر لردن چتوب بونلری هلاک ایلدی قصه سی تفاسیرده مسطور در پس حق تعالی رسولنه یورر که یا حمز بن عبد
 کور مدکی یعنی انلرک آتارنی مشاهده قیلدک و اخبارنی استماع ایلدک که سنک ربک نه اشدی اصحاب فیله (الم یجعل
 کیدهم فی تضلیل) وبونلرک کعبه خصوصنده اولان مکر فی تضلیع وابطالده قیلدیم یعنی بونلرک مکر فی ضایع
 وباطل قیلدی (وارسل علیهم طیرا ایا یل تریمهم بحجاره من سجیل) وبونلرک اوزرینه ایا یل قوشنی ارسال ایلدی سنک
 وکلدن اولان حجاره بی بونلرک اوزرینه آتد نلری حالده (جعلهم کعصف ما کول) پس بونلری حق تعالی همان کبی قیلدی
 وهلاک ویتاه ایلدی * مثنوی * کز ضعیفی در زمین خواهد امان * غلغل افتد در سپاه آسمان * اکر بر ضعیف زمینده
 امان استیه یعنی بر یوزنده اکر مظلوم بر ظالم دن بحضور اولوب حق تعالی حضرت نلرندن امان استیه اول مظلومک
 تضرع و نیازندن آسمانک عسکر نه غلغله دوشر (مثنوی) کز بداندانش کزی بر خون کتی * در دندانت بکیرد چون کتی
 اکر بر ضعیفی دیشکله ایصره سن و بر خون و مجروح قیله سن بوستم مقابله سنده کاتدین تدان مقتضاسخه دیش
 اغریسیکه سنی طوته نیجه ایلرسن و جزاکی بولد قدنه قیلورسن * مثنوی * شیر خود را دید در چه وزغ او * خوش را
 نشاخت آدم از عدو * شیر اولدم چاهده کن دیسنی یعنی کندینک عکسنی کوردی وغلور هجو سندن اولدم
 کن دیسنی عدودن اکلدی (مثنوی) عکس خود را از عدوی خویش دید * لاجرم بر خویش شمشیری کشید *
 کندینک عکسنی اول شیر کندینک دشمنی کوردی لاجرم شیر کندی اوزرینه بر شمشیر چکدی (مثنوی) ای بسا ظلمی که
 بینی در کسان * خوی تو باشد در ایشان ای فلان * ای چوق ظلم که غیری کسه لرده کور رسن ای فلان اول ظلم انلرده
 سنک خویکدر * مثنوی * اندر ایشان تافته هستی * تو * از تضاق و ظلم و بد مستی * تو * سنک وارفتک انلرده
 یلدر امش و طالع اولمش در سنک تضاق و ظلم و بد مستی لککدن یعنی سنک وجودضکده اولان نفاقدن و ظلمدن
 و بد مستلکدن و سائر اخلاق سیئه دن هر نه ایسه غیر یلرک وجودی آینه سنده رو نما اولوب سن اول صفتلری انلرک
 زعم ایلوب انلره بغض و عداوت ایلرسن حال بوکه المؤمن مرآة المؤمن حدیثک مقتضاسخه انلر سنک مرآتکدر

و آنرا در کورین صفات قبیحه سنک کنیدی صفات کبر (منوی) آن تویی و آن زخم بر خودی زنی * بر خود آن دم
 تار لغت می تنی * بر موجب المسلمون کنفس واحده اول ظلم ایلدیکل که فی الحقیقه سنسن اول زخی کنسدیکه
 اوررسن کنسک اوزره اول دمده لغت تارنی طوقورسن یعنی اوزریکه لغت ایلرسن تارتل معناسنه در * منوی *
 در خود آن بد رانمی بینی عیان * ورنه دشمن بودی خود را بچان * کنیدی وجود کده اول بدفعالی و قبیح خصالی
 عیان کورمنسن والا کنسدیکه جانله دشمن اولورسن * منوی * جمله بر خود می کنی ای ساده مرد * همچوان شیری که
 بر خود جمله کردی ای ساده و ابله مرد کنسک اوزرینه جمله ایلرسن اول مذکور اولان شیرکی که کنیدی عکسی اوزره جمله
 ایلدی و کنیدی سنی هلاله قیلدی (منوی) چون بقعر خوی خود اندررسی * پس بدانی که تو بودان نا کسی * چونکه
 کنیدی خوبیکل قعر و غورنه ایرشه سن پس اول زمان یلورسن که اول نا کسلک سندن ایدی (منوی) * شیر را در قعر
 پیدا شد که بود * نقش او آنکش در کس می نمود * ارساله قیود بنده ظاهر اولدیکه کورنن آنک نقش ایدی اول
 نقش که اکاغیری کسه کورندی * منوی * هر که دندان ضعیفی میکند * کاران شیر غلط بین میکند * هر که
 بر ضعیفک دیشنی قویره حقیقه اول غلط کورننی شیرک ایشنی ایلر * منوی * ای بدیده خال بد بر روی عم * عکس
 خال تست ان از عم مرهم * ای بر امزیک کورمنس عمی یوزنده یعنی ای عمی و خالی داتمه قبیح نقش کورنن کسه اول
 سنک خالکله عکسی و اثریدر عمکدن نفرت ابله خال خاه معجه ایلدر اولکی مصرعه بلک معناسنه و مصرع ثانیه
 خاه معجه ایلدیک معناسنه و خاه معجه ایلدیک حالت معناسنه اولقی دخی جائزدر * منوی * مؤمنان آینه بلک دیکرند
 این خبری از یم بر اورند * مؤمنلری بر لریک آینه سیدر بو خبری پیغمبر علیه السلام حنرتدن کتورلرنه کم امام
 طبرانی اوسطه بو حدیثی انس حنرتلرندن روایت ایلدر لقال علیه السلام المؤمن مرآة المؤمن یعنی مؤمن مؤمنک
 آینه سیدر هر نه صورتنیکه بر کسه بر مؤمن قرنداشک وجودنده کوره اول کنیدی صورت حالیدر دیک اولورای آدم
 وای عالمک وجودنده احوال قبیحه و صفات خبیثه کورن کسه (منوی) بیش چشم داشتی شیشه کبود * زان سبب
 عالم کبودت می نمود * مثلاً سن کوزک او کنده شیشه کبود طوندک اول سیدن عالم سکا کبود کورندی حال بو که عالم
 کبود کادر (منوی) کره کوری این کبودی دان زخویش * خویش را بد کومک و کس را تویش * اگر کور دکل
 ایسک بو عالمده کور دیکل کبوداکی کنسکدن ییل کنسدیکه بر امز دی ارتق غیر به بر امز دیمه یعنی اگر کور دل دکل
 ایسک بو عالمده کور دیکل عیب و نقصانی کنیدی تقسکدن کور کنیدی نفس که بددی غیر کسبه ارتق بد سوبله تا کنیدی
 عیب که مشغول اولدله غیر ناسک عیوبی کور سکدن فارغ اوله سن ولسانکی غیبت و مالا یعنیدن امسال ایدوب
 طیبیت و سعادت بوله سن نه کم حضرت نبی صلی الله علیه وسلم یورر لوطوی لمن شغل عیبه عن عیوب الناس و اتفق
 الفضل من ماله و امسک الفضل من قوله و رواه الدیلمی فی فردوس الاخبار عن انس رضی الله عنه (منوی) مؤمن اری نظر
 بنور الله نبود * غیب مؤمن را برهنه چون نمود * مؤمن اگر الله نورله نظر ایلر اولییدی احوال غیبدن مؤمنه نتیجه
 کور نوردی یعنی مؤمن اگر الله نورله نظر ایلر سه غیبده اولان امور و احوالی مکشوف و عریان کوره من و باطنده اولان
 اسرار و نظر ایلر کوره من اسرار ضحایره نظر ایلر کورنلر و حقیقت حالی کورنلر الله نورله نظر قیسلان ارنلدر (ولهذا قال
 صلی الله علیه وسلم فی حقهم اتقوا فراقه المؤمن فانه یظهر نور الله و رواه البخاری فی التاریخ و الترمذی عن ابی سعید
 و الطبرانی عن ابی امامه * منوی * چونکه تو نظر سار الله بدی * نیکو بی را و اندیدی از بدی * ای عیب بین
 چونکم سن الله نارله نظر ایلر اولدک تار الله دن مراد اللهک بعد و فراقیدر یعنی چونکم سن اشیا به اللهمک
 فراقیله و اندن بعید اولدیک حاله نظر ایلر سکا ایلکی بر امز لقنن ککیر و کور مدک وینک و بد حقیقه نه سیدر
 تمیز ایلدک بونک سببی حقه نظر ایلرک اولور * منوی * اندک اولدک نور را بر فارزن * ناشود نار تو نوری بو الحزن *
 ای خلقک عیب و نقصان کورمکه مشغول اولان کسه اگر بود نظر دن خلاص اولقی استرسک از جق از جق
 نوری ناره اور یعنی تدریجیله نور تو حیدی نار شریط و لهب طبیعت و نفسانیت اوزره اور تا کم سنک نار نفسک
 و لهب طبیعتک نور و حده و ضیاء حقیقه مبدل اوله ای حزن و غم صاحبی اولدک نار نفسک منطق اوله
 و نور و حده سنک وجود کده تجلی قیل اول توره اشیا به نظر قیورسن و جمله اشیا بی مظاهر الهی بولورسن پس عیب
 ینلکدن بری اولورسن مادامکه نور حقه نظر قیلیمه سن حقیقت بین اوله من و عیب ینلک مرته سندن
 دخی کدر قیلیمه من پس بومعنی انسانک مجرد کنیدی کسب و اختیار به حاصل اولم یوب بلک توفیق
 الهی و هدایت ربانی ایلد یعنی مقرر اولدیمه تعلیم اللطالین مناجاته توفیق و ترغیب الصالحین عرض حاجاته
 باشلیوب * منوی * هم تو زن یارب از ان آب طهور * ناشود این نار عالم جمله نور * یارب العالمین اول آب طهور دن

هم سن اورنا که عالمک بوناری جیعانوراوله آب طهوردن مراد توفیق و عنایت و تیسیر و هدایت در که نفسنده
 بونلر ماء طهور کیسدر که هم مطهر لروهم مطقیار در نار عالمدن مراد بعد و غفلت و جهالت و کشف است
 و بونلر امشالی بد خصمت در حد ذاته بوصفتم سبب نار و جهنم در و باعث نار فرقتدر بواجلدن بونلر نار
 تعبیر اولنور و بوصفتلری انساندن از اله ایتمز الاعنایت و هدایت آبی (منثوی) آب دریا جلده در فرمان تست * آب
 و آتش ای خراوند آن تست * الهی دریانک آبی بالکلیه سنک فرمانکده درای خداوند آب و آتش سنک لایق و ملککدر
 آب و آتشدن مرادا کرچه ظاهر ده اولان آب و آتش فهم اولنور اما آبدن مراد جمیع مطهر و مطنی اولان شیر اولور
 اگر صوری اولسون و اگر معنوی اولسون و آتشدن مرادا اگر صوری و اگر معنوی احرار و افنا ایلمن شیر اولور
 پس اگر بوجه سی سنک امر و فرمانکده و قبضه تسخیر کده دیمکی اشعار ایدیمی اولور * شنوی * کر تو خواهی آتش
 آب خوش شود * ورتخو خواهی آب هم آتش شود * ای خدا کرسن استیمه سن آتش لطیف و خوش آب اولور
 و اگر استیمه سن آب هم آتش اولور (منثوی) این طلب در ماهم از ایجاد تست * رستنازید ایدیارب داد تست *
 الهی برده بطلب و سعی هم سنک ایجاد کدرید ادد و ظلمدن قورتلن سنک داد و احسانکدر (منثوی) بی طلب
 تو این طلب مان داده * کج احسان بر همه بکشاده * طلبسز برده بطلبی سن و برده احسان خزینه لرینی
 جمیع قوللریکه آجده و بی شمار بی حد عطار و بر مشن چونکم طلبسز برده طلب احسان ایلدیک پس طلب
 قیلد قد نصکره مطلوب میزدی دخی عطا الیه) مرده بردن خرکوش سوی تجیران که شیر در چاه افتاد * شنوی *
 چونکه خرکوش از رهایی شاد گشت * سوی تجیران دوان شد تا بدشت * چونکه خرکوش خلاص
 اولد دن شاد اولدی تجیران جاننه صحرا به دکن یلرک کتدی (منثوی) شیر را چون دید در چه کشته زار *
 برخ میزد شادمان تا مر غزار * خرکوش چونکه شیری چاه ایچنده زار و مقهور ایش کوردی مر غزار و چراگاه
 دکنین شاد اولدی یعنی حاله برخ آوردی و رقص قیلدی (منثوی) دست میزد چون رهید از دست مرک * سبز
 و رقصان در خوا چون شاخ و برک * خرکوش چونکه موتک اندن قورتلدی اللری بری برینه آوردی و سبز و رقصان
 اولدی هواده شاخ و برک کبی یعنی هواده شاخ و برک رقصان اولدی یعنی کبی سبز لک لطافت و طراوتدن کنایه در (منثوی)
 شاخ و برک از حبس خال آزاد شد * سر بر آورد و حریف باد شد * شاخ و برک خاکک حبسندن آزاد اولدی باشن یوقار و
 کتوردی و بادک حریف و مصاحبی اولدی (منثوی) برکها چون شاخ را بشکافتند * تا یالای درخت اشتاقند *
 بیراقلر چونکه بودا غی یار دیلر و حبسندن نجات بولد یلر تا درختک اوزرینه ایو دیلر و فو قنه عروج ایلوب مراتب عالییه
 بولد یلر (م ی) بازبان شطأه شکر خدا) می سراید هر برور بری جدا) که برور داصل مارا ذوالعطا * که درخت استغلاظ آمد
 فاستوی) بویات شریفه سورة فتمده اولان آیتها شارح اولدی بودر که (ذلک مثلهم فی التوریه) یعنی شو و صف مذکور
 بونلر صفت عجیب الشانیدر کتاب موساده (ومثلهم فی الانجیل کزرع اخرج شطأه) دخی صفتلرید را انجیلده و یا خود
 مثلهم فی الانجیل مبتدا اوله و خبری کزرع اخرج شطأه اوله یعنی بونلر انجیلده صفتلری شول اکن کیسدر که اول
 حالنده ایراز و اخرج ایلیمه شاخنی و پیراغنی (فآزره) من الموازرة یعنی المعاونة او من الايرار و هی الاعانة پس تقویت
 و یروپ معاونت ایلده اول شطأه (فاستغلاظ) پس رقتدن غلظته تبدیل اوله (فاستوی علی سوجه) اندن نصکره ساقلری
 اوزره قایم اولدی (یعب الزراع) زراعی عجب کتورر اول زرع قوی و عظمتی و حسن منظری جناب عزت جلوت قدرته
 و علت صحابه کرامک مبدأ اسلامنده ضعیف و قلیل اولوب بعده کثیر اولوب اندن نصکره بونلر احوالی مستحکم
 اولدی یعنی ضرب مثل یورر لر زراعت حضرت یغمبر علیه السلام اول حالده شطأه زرع عجبی ایدی بعده چهار
 یار کرین رضی الله عنهم ایله قوی اولوب و اصحاب سعادت قرینه مستحکم و مستغلاظ اولوب یوما فیوما زیاده اولد قد ناس
 بونلر احوال عجیب الشانیه تعجب ایدر لدی (لیغیظ بهم الکفار) تعلیلدر بونلر احوالی زرع تشبیهده روز بروز ترقی
 و زیاده اولد قلی یعنی بونلر یوما فیوما ترقیلری کفار بونلر غلیظ و غضب ایلرندن اوتیریدر (وعد الله الذین آمنوا) الله
 تعالی وعده ایلدی شول کساره که ایمان کتور دیلر (و عملوا الصالحات) دخی عمل صالح اشلدیلر (منهم مغفرة) بونلردن
 مغفرت اولنه عفو و توب و عیوب و عده ایلدی (واجرا عظیما) دخی عظیم اجر و وعده ایلدی معنی آیات لسان شطأه
 ایلیمه یعنی هنوز چیقن بیراقله اول زرع خدای تعالی سنک شکر فی هر بریمش و هر بیراق بشقه ایدر لر یعنی ادا ایلر بولدیکه
 عطا و احسان صاحب اولان خدای تعالی بزم اصلری بسلدی تا اول بزم اصلر و کوکرمز مستغلاظ و مستحکم درخت
 کلدی و ساقی اوزره مستوی و قائم اولدی حضرت مولانا حبس تسدن و سخن بدندن ازاد اولان عشاقک احوالی
 و حبس خاککدن فو ظم و راولان شطأه زرع تشبیه ایدوب و بطون درختدن برور ایدن بزرگتره تمثیل ایدوب دیرلر که

هر شول کسه نک که شطاروی حبس خالتدن آزاد و برک و شکوفه قلبی بند بدنن خلاص اولوب مرتبه کلامه
 درخت مستحکم و شجره مستغلقه مثابه سینه بند کده هر مرتبه دهلسان حاله شکر کرارلق و باد هوای عشق باره
 رقص و بی قرار ایدوب دائم ذوق و شوقدن خالی دکالدر * مثنوی * جانهای بسته اندر آب و گل * چون رهند
 از آب و گل هاشاددل * آب و گلدن بسته و محبوس اولمش جانلر چونکه آب و گلدن یعنی جسمایت و نفسایتدن
 قورتلورلر شاددل اولدقلری حاله بوشاددل کلهسی مرهون اولور بویته (مثنوی) در هوای عشق چون رقصان
 شوند * همچو قرص بدر بی نقصان شوند * یعنی شاددل اولدقلری حاله بوشاددل اول جانلر در حق تعالی شاد
 هواسنده سرور قلبه رقص ایدیمی اولورلر قرص بدر کبی بی نقصان اولورلر (مثنوی) جسم شان در رقص و جانها خود
 میسر * وانکه کیرد جان از آنها خود میسر * انلرک جسمی رقصه در کمال سرورلرندن جانلری خود صورمه که انلرک
 جانلرینک اوصافی تعبیره قابل دکالدر اول کسه لکه جان اوله و روح محض مرتبه سن بوله انلردن خود صورمه زیرا
 انلرک شانی توصیف ایلک ممکن دکالدر * مثنوی * شیراخر کوش در زندان نشاند * تنک شیر کوز خرکوشی بماند
 * خرکوش ارسلانی زندانده او نورندی اول بر شیر زهی عیب و عار که اول بر خرکوشدن کیر و قالدی بویته تعریض
 وارد شول شیر و دلیر کچن کسلره که خرکوش تقینک زبونی و آتک خداع و مکرینک مفتونی اوله (مثنوی) در چنان
 تنکی و آنکه این عجب * نخر دین خواهد که کورندش لقب * انجیلین بر عیب و عارده درو آندن صکره بوعجبدر استر که آنک
 لقبی نخر الدین دیه لر یعنی اسیر نفس و هوا ایکن و عیوب و ذنوبه مبتلا ایکن بوندن صکره بوعجبدر که کند و بی دین
 و طریقتده بر عالی قدر کسه زعم ایلوب استر که خلق آنک لقبی نخر الدین و یا مصلح الدین و یا اکمل الدین دیه و بوالقاب
 کبی تعظیم و تکریمی مشعر مدح ایلیدر بونده نخر الدین رازی حضرت تارینه شایسته تعریض اولق دخی مختلدر * مثنوی
 ای جو شیری در تنک این چاه فرد * نفس چون خرکوش خونت ریخت و خورد * ای کسه سن بوتنها چاهک دبنده یعنی
 بون قیوسنک ایچنده بر شیر سن خرکوش کبی نفس مکر و حیلله ایل سنک قاتک دوکدی و ایچدی (م ی) نفس خرکوش
 و صحرادر چاه * نوبقعر این چه چون و چرا * سنک خرکوش کبی مکار نفسک صحرادر چاهه در سن اندن غافل اولوب
 بوجون و چرا چاهنک قعرنده فالنسن یعنی قیل و قال و بحث و جدال و جواب و سوال بی مال قیوسنه دوشوب افکار
 و وسوس صوبی عقلک باشندن آشوب زاروز بون اولمش سن (مثنوی) سوی مجیران دویدان شیر کیر (کاشر و ایا قوم
 اذا جاء البشیر * اول خرکوش شیر کیر یا تدبیر مجیرلر جائینه شیرک هلاک اولسنی تبشیرا تکل ایچون مسارعه ایلدی
 و انلرک بشارت و یروب سویلدی که ای قوم بشارت ایلک بری بر پکزه زیرا که سزمرده و بریچی کلدی و سزی
 هلاک دشمنله مسرور و شادان قیلدی حدیثده وارد اولمشدر که مؤمنلره بشارت و یرمک و قلبلرینه ادخال سرور
 ایلک افضل اعمال دندرتنه کم حضرت رسول علیه السلام یور مشلر من افضل الاعمال ادخال السرور علی المؤمنین *
 رواه البیهقی عن ابن المنکدر خرکوش طائفه تجیرانه بگونه بشارت و یردیکه * مثنوی * مرده مرده ای گروه
 عیش ساز * کان سنک دوزخ بدوزخ رفت باز * ای عیش دوزخی و عشرت ایدیمی گروه سزمرده و بشارت که اول دوزخ
 کابی کیر و دوزخه کسدی * مثنوی * مرده مرده کلن عدوی جانها * کند قهر خالقش دنداتها * بشارت بشارت که
 اول جانلرک دشمنی خدای تعالی سنک قهری آتک بشارتی قویاردی بونده مراد نفس اماره نک مقهور اولسنی و عقل
 معاد آنک شرنندن نجات بولسنی و قوای روحانیه و جسمانیه و حواس ظاهره و باطنه آنک فنا و زوالندن عقلک تبشیر
 قیلسنی و انلرک دخی بو خبر مسرت آمیزدن مسرور و شادان اولسنی اولور * مثنوی * انکه از پنجه بسی مرها بکوفت
 همچو خس جاروب مرکش را بروفت * اول شیرک پنجه سندن چو قلق بشاری دوکدی مرک جاروبی آتی هم خس
 و خار کبی سپوردی (مثنوی) جمع کشتند از زمان جهل و وحوش * شاد و خندان از طرب در ذوق و جوش * اول زمان
 جهل و وحوش جمع اولدی شاد و خندان اولدقلری حاله طرب و سروردن ذوق و جوشده * جمع شدن مجیران در کرد
 خرکوش و ذنکافتن اورا (مثنوی) حلقه کردند او چو شمع در میان * سجده آوردند و گفتندش که همان * وحوش آنک
 اطرافنی حلقه و احاطه ایلدی اولر آنلرک میاتنده بر شمع کبی ایدی اکاسجده تعظیم کتور دیلرو کادیدیلر کاه اول (م ی)
 نورشته آسمانی یا یری * نه تو عزرائیل شیران نری * سن آسمانک فرشته سبسن یا یرسن فرشته آسمان و یری دکلی
 بلکه سن ارکات ارسلانلرک عزرائیل سن که قهرله آتی هلاک ایدوب یری آنک شرنندن خلاص ایلدک مراد قوی و حواسک
 عقل معاده بعد از خلاص من اقات النفس ایلدک لری مدح و شاد و مریدلرک مرادی مرتبه سنده اولان مرشد صاحب
 سداد قیلدقلری جد و سپاسک صورتیدر (م ی) هر چه هستی جان ما قربان تست * دست بردی دست و بازویت درست
 هر نه اولد کسه یزمن جانم سنک قربانکدر ایدن ال ایلدک یعنی جمله به سبقت ایدوب غلبه ایلدک و قولک درست

اولسون * مثنوی * راند حق این آب را در جوی تو * آفرین بردست و بر بازوی تو * حق تعالی حضرت تری بو علمك آبی
 سنك جوی وجود كه سوردی و اجرا ایلدی سنك دست و بازو كه تحسین و آفرین اولسون دیدیلر * مثنوی *
 باز کوتا چون سکا ایلدی بکر * ان عوانرا چون بجا ایلدی بکر * بزه اشکاره سوله اول شیري مکرله کندیکه حتی نه
 حیلایله ایناندر دل اول ظالمی مکرله نیجه مقهور و پامال ایلدك * مثنوی * باز کوتا قصه در مانها شود * باز کو
 تا هر هم جاتها شود * اول شیر خصو صندم ایلدیکم مکرری بزه گیر و سوله حتی قصه ایلدك بزه در مانلر اوله شیرنه و جملله
 فرصت بولدی بگی بزه اشکاره دی تا بزم خسته جانلریزه هر هم اوله (مثنوی) باز کو کز ظلم ان استم نما * صد هزاران زخم
 دارد جان ما * اشکاره سوله كه اول ستم کوستر یجنگ ظلمدن بزم جانلریزه صد هزاران زخم طور بونده تنیه
 بودر كه اصلاح نفسه کوشش قیلان طالب لر نفس و هواسنی اولدیرن و حواس و قواسنی کولدیرن مرشدن
 نفسك اصلاح و افتناسی خصوص صندم ایلدی بکی مکر و تدبیری سوال ایلدك تا آنك کلمات طیبه سی بونلر در و ته
 درمان اوله بونلر دخی کندی نفسلرینك اصلاح و افتناسی خصوص صندم آنك مکر و تدبیری کبی مکر و تدبیریله
 * مثنوی * گفت تا اید خدا بودی مهان * ورنه خر کوشی که باشد در جهان * خر کوش بونلر دیدی ای اولور
 بو حالت خدای تعالیك تا اید و توفیق ایدی بو خسه جهانده بر خر کوش کیم اوله بونده تنیه بودر كه چن عاقل اولان
 کسه یادشمن ظاهر اوزره و یا عدوی باطن اوزره ظفر بولسه و او خصوصده ناسا کاتحسین و آفرین قیلسه مغرور
 اولمیه و اول قوت و قدرتی کندی علم و عقلنه اسناد قیلیمه بلکه آتی تا اید الهی و توفیق ربانی یله و کندوی خر کوش
 کبی بر عاجز و ناتوان عدا ایلیمه و بولیمه * مثنوی * قوت بخشید دل را نور داد * نور دل مر دست و بار اوزر داد *
 حق تعالی حضرت تری کر مندن بکا قوت بغسلدی و قلبد نور و بر دی کوکل نوری تحقیق دست و پایمه قوت و زور و بر دی
 (مثنوی) از بر حق میرسد تفضیلها * باز هم از حق رسد تبدیلیها * تفضیللرک جمیع سی یعنی زیاده لکار و قوت و قدرت
 و غلبه و نصرت و ظفر و فرصت و بو گونه فضیلتلرک جمیع سی اذلنه الله تعالی قتمدن ایرشور تبدیللر هم کیر و حضرت
 حقدن ایرشور یعنی قوتی ضعفه و غلبه بی اتمز امه و قدرتی عجزه تبدیل ایلک کلر و هر حالای عکسنه تحویل قیلقلقلر
 هم نه حقدن یتشور که مقلب القلوب و الابصار و محول الاحوال و الافکار و اول پادشاه ذوالاقتدار در * مثنوی *
 حق بدور و نوبت این تا اید را * می نماید اهل ظن و دید را * بو تا اید و توفیق حق تعالی حضرت تری دور و نوبتله ظن و کان
 و بصیرت و عیان اهلنه کوستر یعنی هر زمانده و هر دورده حق سبحانه و تعالی حضرت تری استدیکی بنده سنی توفیق
 و عنایتله مؤید و منصور و ایلیمه و بولیمه ظاهر و باطن اول مؤید اولان کسه اعدای دین اوزره غالب کلوب آنك غلبه و تسلطی
 و اکا اولان تا اید و توفیق حق سبحانه و تعالی حضرت تری اول زمانده اولان اهل ظنه و اصحاب بقینه کوستر حق اهل
 ظن و اهل یقین اولور که اول کسه اول کاری مجر دکندی قوت بشریه سیله ایشلمدی بلکه اول کارلر اندن ظهوری اکا
 اللهم توفیق قیلیمه و اکا قوت و قدرت و بر مسیله ظهوره کلدی پس نوبته منسوب اولان ملکه مغرور اولان کسه لرک
 هر بر بنه علی حده خطاب ایدوب خر کوش لسانندن پند و نصیحت سیور لر (پند دادن خر کوش تحجیر انرا که بدین شاد
 مشوید (م) هین بملک نوبتی شادی ممکن) ای نوبسته نوبت آزادی ممکن) اکاه اول نوبته منسوب اولان ملک سیبیلله شادلق
 ایلیمه ای کسه سن نوبته بسته و مقید سن آزادلک ایلیمه ملک نوبتیدن مر اددینادر که هر کس انده قسمت اولنان قدر مناوبه
 اید تصرف ایدروا کتری کندی نوبتک و نوبتنده اولان ملکک بسته و دلخسته سی اولور بو گونه کسه لر کندیلری
 حرواز از عزم ایلک برنده اولمز حرواز اولان کسه لر اول کسلر در که ملک نوبتیدن و اکا سیر اولمقدن نجات بوله لر و حضرت
 حقل عشقنه و بنده لکنه اشتغال قیلله * مثنوی * آنکه ملکش برتر از نوبت تفند * برتر از هفت انجمنش نوبت زتند
 * اول کسه که آنك ملکک نوبتدن عالیت طوق لر یعنی ترتیب ایدر لر اول کسه نك هفت انجمن برتر نوبتن اور لر یعنی
 انلر که بو نوبته منسوب اولان ملکدن آزاد اولدیلر و احرامی تبه سن بولدی لر اول کسه لر ملکک و هر مرتبه سی افلاک
 تسعه دن عالیت اولدی آنك نوبتنی سبعة سیاره دن یوقار و اور لر و مرتبه سنی عرش اعلا یه ایرکور لر * مثنوی *
 برتر از نوبت ملوک باقیند * دور داتم روحها باساقیند * نوبتدن برتر اولدیلر باقی ملککار در دور داتم یعنی علی الدوام
 انلر روحلری ساقی حقیقتله در لر و ساقی حقیقت انلر روحلرینه دائمی باده وحدتی و شراب حقیقتی اشراب
 ایلر بعض نسخه ده دور داتم روحها باساقیند واقع اولمشدر بو تقدیر اوزره معنی بو ملوک باقیه علی الدوام روحلره ساقیلر در
 یعنی اسرار الهیه و معارف ربانیه شرابی بونلر طایب لک روحلرینه اسقا و افاضه اید یجیدر دیمک اولور * مثنوی *
 ترک این شرب اربکوی یک دور زل در کئی اندر شراب خلد بوز * برایکی کونا کر بوشرب ترک ایلیمه سن یعنی بو اکل و شرب
 جسمانیه بی بر قاج کون ترک قیلیمه سن و صوم و ریاضته مشغول اولیمه سن اغزیکی جنت شربنده ایلر سن شراب مخلدی

دهان جان ايله ساقى حقيقتدن نوش قيلرسن * منتهوى * اى نهان لستيم ما خصم برون * مانده خصمى زوبتر
 در اندرون * اى شاهلر بر طاهرده اولان دشمنى قتل و هلاك ايلدك ليكن آندن بدتر بر خصم بزم دروغزده قالد يكه
 اول نفس اماره در (تفسير رجعتنا من الجهاد الا صغر الى الجهاد الا كبر) حضرت رسول عليه السلام هر بار كه
 بر غزادن كلسه رواقامته نيت قيلسه لريورر لرديكه بز جهاد اصغر دن جهادا كبره رجوع ايلدك كفاره مجاهده لى
 جهاد اصغر و نفس مكاره مجاهده ايتمكي و انك خلافت و عدم مقتضائنه كمكي جهادا كبره تعبير ايدر لردي انك چون
 عدولك زياده عدوى نفس در كمال قال عليه السلام اعدى عدولك نفسك التي بين جنبيك پس اعداى عدوله مجاهده
 اكبر مجاهده در و افضل مجاهده دخي تقصيله و هو اسيله مجاهده قيلاند (كما قال عليه السلام افضل الجهاد
 ان يجاهد الرجل نفسه و هو امر واهن الخ) عن ابى ذر الغفاري (منتهوى) كشتن اين كار عقل و هوش نيست * شير باطن
 شجرة خر * كوش نيست * بو خصمى اولدر مكلل عقل و هوشك كاري دكلدر زير باطن شيرى خر كوشك زوبنى
 و مغلوبى دكلدر شير باطن دن مراد نفس اماره در و خر كوشدن مراد هوش جزوى صاحب ديريست * نفس اماره هر
 هوش جزوى نك شجرة زوبنى اولر و آنى قتل ايلك هر عقله ميسر كلز (مى) دوزخست اين نفس و دوزخ ازدهاست * كو
 بدر باهانسكر دد كم و كاست * بو نفس اماره دوزخ در و دوزخ ازدر هادر زير اول نفس در باره كم و نقصان اولر اول دوزخ
 در باره كم اولر ديمك دخي جائز در نه كم بويت بودر باره نفسك و دوزخك ناقص اولمه سنى تفسير ايدر (منتهوى) هفت در بار
 در آشامده نور كم تكر دد سوزش آن خلق سوز * دوزخ بدى در ياي نوش ايلر هنوز اول خلق يقينى نك حرارتى كم و ناقص
 اولر * كذاك نفس بدى در با قدر ملك و دولتى بلكه سر تا سر جمع در با ايچنده اولان نعمت و عزتى نوش ايشه هنوز انك
 كرميت و حرارتى ناقص اولر و قناعت كاوب اوله در دولته طويجز (منتهوى) سنگها و كافران سنگدل) اندر آيد اندرو
 زار و جبل * طاشلر و طاش كوكلو كافر (دوزخك ايچنه زار و جبل كلورلر) (منتهوى) هم نكر دد ساكن از چندين غذا *
 تا رحق ايد مى اورا اين ندا * دوزخ بوقدر غذا دن هم ساكن اولر و ا كقناعت كلز تا كه اول دوزخه حق تعالى دن بوندا
 كله (منتهوى) سير كشتى سير كويدنى هنوز * ايت انش ايت تابش ايت سوز * طويديكى طويديكى يعنى عمتلى و سير
 اوله كى بوق هنوز ديه اشته سكا انش اشته سكا حرارت يعنى دوزخ حق تعالى به بويه جواب ويره * منتهوى * عالمى را
 لقمه كرد و در كشتيد * معده اش نعره زنان هل من مزيد * يعنى اول دوزخ عالمى رلقمه ايلدى و چكدى معده مى هل
 من مزيد نعره سن اور مجيد (كما قال الله تعالى يوم نقول لجهنم هل امتلاء) يعنى قيامت كوفى بزدوزخه ديرز
 طويديكى و تقول هل من مزيد جهنم ديركه دخي زياده وارمى (منتهوى) حق قدم بروى نه دار لا مكان * آنكه اوساكن
 شود از كن فكان) پس جناب حق قدمنى اول جهنمك اوزر نه قويه لا مكان عالم دن اندنصكر مارل دوزخ ساكن اوله
 امر و قبول عالم دن يعنى حقا ارادت كلييه سندن و در حال بلاسهله جهنم اطاعت و امتثال ايلدك كن ساكن
 اوله قط قط ديه مكاروى عن انس اتفاقا على الرواية عنه قال عليه السلام لا تزال جهنم تقول هل من مزيد حتى يضع الجبار
 فيها قدمه فتقول قط و عزتك فيزوى بعضها الى بعض قدم متشابهاتند در سلفك مذهبي توقف و تسليم و خلفك
 مذهبي تاويل و تكلم در پس تاويل بنده و جوده و قدر اما عند اهل التحقيق مقبول اولان وجهلر بونلدر كه قدم بعض
 مخلوق خدا نك اسمى اوله و قدم ده كى ضمير او مخلوق معلومه راجع اوله و يا خود قدم دن مراد نبي و اوليا اوله و جباره
 اضافتى مجرد تعظيم و تشريف ايچوندر نه كم حضرت مرية نافخ جبريل امين ايكن جناب حق نفخى كندى نقشه
 اضافت ايدوب (و نفخنا فيه من روحنا) بيوردي و بود و جهمى ابن ملكت دخي و الاستعارة لجماعة من الناس غير بعيدة
 ديمكه جائز كور و مولانا جامى بوحديثك شرحنده بورياه مناسب ديركه اكثر باره اصطلاحنده قدم جبار انسان
 كامله اطلاق اولر و شوملايه ايله كه قدم آخر اعضاى انسان در و انسان دخي من حيث نشأتهم العنصرية آخر جميع
 خلق جهاندر (كما قال عليه السلام خلق الله آدم بعد العصر في يوم الجمعة آخر الخلق في آخر ساعة من ساعات الجمعة
 پس مشابها ما بولند يعيچون بوجهتدن بوتله قدم جبار ديلسه قابلدريس بر خواى حديث تقول جهنم
 يوم القيمة جزيا مؤمن فان تورك اطقا ناري نور مؤمنله نار و انتاب جهنم منطقي و من دفع اوراق اوليحق انوار انبياء
 و اوليا ايله منطقي و منجمه اولمق بطريق الاولى و مضطرب اولوب بعضى بعضسنه ضم و جمع اولمق بسبيل الاخرى در
 نه كم نفس انساني دخي جهنم دن بر جزو در اول وقتده كم جناب حق انلر قدم صدق و ارشادنى نفوس انسانيه دن
 بر نفسك اوزر نه وضع ايليه صورت و كرميت نفسانسه مى منطقي اولور و حرص و شره كيدوب آرزنده قط قط ديب
 قناعت قيلور * منتهوى * چونكه جزو دوزخست اين نفس ما * طبع كل دارد هميشه جزوها * چونكه بوزن نفس
 دوزخك جزو در جزو خود دنايم كال طبع و خو بى طو تر پس معلوم اولد يكه نفس اماره صفت مذكوره واصل

من اجد دوزخ کبیر زیر اهر جزو بهر حال کندی کانک خوی و طبیعتن طور * مثنوی * این قدم حق را بود کورا کشد
غیر حق خود که کان او کشد * در کان تنهند الا تیر راست * این کان را باز کون کز تیر هاست * راست شو چون تیر واره
از کان (کز کان جز راست نبه دبی کان * یعنی بود دوزخ قهر اید بجای قدم حق مخصوص اولدیکه اول نفس اماره بی دخی
اولدر اول نفس کاننی الله دن غیری خود کیم چکر نفس کاننی چکمک انک اوزرینه غالب وقادر اولمقدن کایه در
زیر این اناس مشهور و مثلد که فلان کسد فلانک ایی چکه من دیر لر و بونی عدم قدر تدن وقادر اولمقدن کایه ایدر لر
پس بر کسه بر کسه فلانک این چکمک اکانا غالب وقادر اولمقدن کایه اولور پس نفس کاننی مناسبه نفس کاننن
خلاص اولوب هدف مقصوده وارن و یولندن صابوب نشانندن کیر و فلان کس لری تیر راست و تیر کز تمثیل ایدوب
یور لر که ای سالک کانه قوم لر الا تیر راستی بویته ذکر ملزوم اراده لازم وارد که اول تیر کانه قومه سی ذکر اولوب
اندن خلاص اولوب نشانه آتوب واصل اولسی مراد اولمقدن پس معنی ای سالک کان نفسدن خلاص اولتی ایچون
و هدف مقصوده وصول اولتی ایچون قونمز الا مستقیم و راست اولان تیر و یو کان نفسک معکوس واکری اولقری
وارد که یولدر هدف مقصوده وارن لر بلکه کیمی منبر اولور و کیمی ملحد اولور و کیمی کیر و قالور و بومعنا به مصرع بالا التزام
دالات فی اولور و قاعده معلومک اولدیه سندخی اوق کبی طوغری و مستقیم اول و فاستقیم کما امرت فحوا سنجه امر
اولند بغل اوزره عمل قیل تا کان نفس اماره دن خلاص اوله سن کاننن راست اولمین اوق صیجره یوب خلاص اولمز
بی کان انکچون حضرت نبی علیه السلام حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله عنه بود عای بو کونه تعلیم
ایدوب یور دیکه یا علی قل اللهم اهدنی و سددنی و اذکر بالسداد سداد السهم یعنی دیکه یارب بکا هدایت ایل و بی
سدد قیل و خاطر کده ذکر ایل اول دم اوق سدادنه مشابه سدادیکه تا مراده اصابت ایدن لر دن ارله سن * مثنوی
چونکه واکشتم زیکار برون * روی آوردم به ییکار درون * چونکه ظاهری خصمک جنگندن رجوع و فراغت
ایلدیم پس شمدی درونی خصمک جنگنه توجه ایلدیم * مثنوی * قدر جعنا من جهاد الا صغیرم * یانی اندر جهاد
اکبریم * بر شول کسلر که تحقیقا جهاد اصغر دن یعنی کفار له مجاهده ایتمکدن رجوع ایلدک و حضرت
نبی ایل جهاد اکبر ده بر یعنی نفس هوا سیله مجاهده قیامده یز * مثنوی * قوت از حق خواهم و توفیق و لاف *
تابسوزن برکنم این کوه قاف * نفس اوزره غلبه قیامده قوت و توفیق و لانی حقدن استرم لافدن مراد نفس اوزره
غالب اولدم و آتی مغلوب و مقهور قیامدم دیوسو بلکدر یعنی نفس اوزره غالب اولمقدن قوتی و توفیقی حقدن استرم
و اکانا غالب اولدم وانی مغلوب و مقهور قیامدم دیو خلقه سوز سوبلکی دخی اللهدن استرم تا بکوه قافی برندن ایکنه ایل
قوپرم کوه قافی برندن ایکنه ایل قوپرم دیکنه نبیه بودر که نفس اماره بی جمیع صفت ذمیجه سیله برندن
قوپرم قوه قافی سوزله برندن قوپرم قدر اصعب و اشدد روانک بر صفتنی قلع ایلک ایکنه ایل طاعلری برندن
قوپرم قدن اعسر و طاعلری برندن قوپرم قانک است ايسردر (ولهذا قال ابو هاشم قلع الجبال بالا بر ايسر من قلع
صفه اکبر * مثنوی * سهل شیری دانکه صفها بشکنند * شیر است انکه خود را بشکنند * سهل و بی اعتبار ییل اول
بر شیریکه جنگده صفه صر شیری الحقیقه اولدر که اول کسه کند و بی صری یعنی اول کسه که کند و بی و هواسنی کسر ایلر
و نفسنه غالب اولوب آتی مقهور و مغلوب ایلر و اوان و دلیر اول کسد و یو خسه صفه صرین و آدم لرین کسه دکلر قال
عليه السلام ليس شديد بالصرة انما الشديد الذي يملك نفسه عند الغضب (م) در بیان این شویک قصه) تبری از سر
کفتم قصه) بونک یاتنده بر قصه اشت یعنی صفه صرین شیر سهل و حقیر و کند و بی صرین فی الحقیقه شیر و دلیر اولد یعنی
مفهومک یاتنده بر قصه رعنا کوش ایله تا بوقصه سیبیل بنم کلامک سرندن بر حصه اله سن اول قصه بودر (امدن
رسول روم تا امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه و دیدن او کرامات عمر رضی الله عنه (مثنوی) تا عمر آمد ز قیصر یک رسول
در مدینه از یابان نغول * تا حضرت عمر رضی الله عنه قیصر دن بر رسول کلدی بعض نسخه ده با واقع اولشد یعنی
مدینه ده حضرت عمره قیصر رومدن بر رسول کلدی بعید و دور یابانن * مثنوی * کفتم کو قیصر خلیفه ای حشم
تا من اسب و رخت را انجا کشم * اول رسول مدینه تک خلقنه دیدی ای حشم خلیفه تک قیصری قنی تا بن اسب
و رخت و اسبابی اورا به حکم (مثنوی) قوم گفتندش که اورا قیصر نیست * مر عمر را قیصر جان روشنیست) اول قوم اکا
دیدلر که انک قیصری یوقدر بحقیقا حضرت عمره قیصر و شالغه منسوب جاندر سا ترا میر لر دنیا تعمیر نه بذل عمر و همت
ایلدیلر سه حضرت عمر جان و جنان عمارتیه بذل عمر و همت ایلوب خانه جانی تعمیر و قصر جنانی تویر ایلشد
دیدیلر (مثنوی) گرچه از دیری ورا آوازه ایست * همچو درویشان مر اورا کازه ایست * اگر چه میر لکدن
و حاکمکدن اول عمر ایچون بر آوازه وارد دروین الناس لیسر و حاکم اولغله شهر و نامدار در لیکن انک دروینلر کبی بر حقیر

خانه سی وارد رکاز حقیر و کوچک او دیر لرزه شوی) ای برادر چون بینی قصر او) چونکه در چشم دلت رست موی
 اهل مدینه اول رسوله استدیاری برادر سن آنک قصر فی نیجه کور رسن چونکه سنک چشم دلکده موی
 بشدر بویتلر حضرت عمر رضی الله عنہم قصر جان و جنائی کور رسن و آنک مراتب عالیہ و مقامات سامیہ سنہ
 نظری کور رسن کس لره حضرت مولانا ساندن اولسه دخی لایق و جائز در اول چشم دلده بتن موی دن مراد هو او هوس
 موی اذیان محله اتسیدر نته کم هر کرا هست از هوسها جان باله مصر عنده از لان هوسلر بو چشم دلده بتن موی و علی
 مین و مفسر اولور * مثنوی * چشم دل از موی و علت باله آرم و آنکه آن دیدار قصرش چشم دار * ای برادر قلبک
 کوزنی موی دن و علتدن باله کتوری یعنی بصیر بصیرت کی عیوب و علادن باله اولتی مرتبه سنہ بتور اندنص کره آنک
 قصر معنوی سنک دیدار رخسار نه کوز طون و اسیدایت مادامکه بصیر بصیرت موی عیوب و علادن عاری اولیده آنک
 قصور جانی مشاهده ایلسکده قصور دن خالی اولر پس بقصور معنویه نک و ایوان روحانیه نک رؤیتنه یول نه اید و کی
 بویتله اشارت ایدوب یورر لر * مثنوی * هر که راهست از هوسها جان باله * زودیدند حضرت و ایوان باله *
 هر کینک که هوسلر دن جانی باله اولدی علی الفور اول کسه حضرت حق و ایوان پاکی کورر (مثنوی) چون محج باله شد
 زین نارودود * هر یکار و کرد وجه الله بود * چونکم حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بونارودوددن باله
 اولدی ناردن مراد نار غضب و شهوت و دوددن مراد کثافت و کدورت بشر بتدریعی چونکم حضرت رسول اکرم
 صلی الله علیه وسلم بونار غضب و شهوت و دخان کدورت بشریدن طاهر اولدی بر موجب (فایما قولوا فم وجه الله)
 هر قنده که توجه ایددی وجه الله ایدی پس شول کسه لره فارودود نفسانیدن خلاص اوله لرو کثافت و کدورت بشریدن
 فورتاب صفوت بوله لرو رات مرتبه سنه و اصل اولوب اول حضرت نک هر شیده وجه حق مشاهده ایددی کی
 کبی انلردخی مشاهده ایدر لر (ما رأیت شیاً الا رأیت الله فیہ) دینلر بوشاهده یه ابرن ارلردن * بیت * جهان
 مرآت حسن شاهد ماست * قشاهد وجه فی کل ذرات (مثنوی) چون رفیق و سوسه بدخواه را * کی بدانی
 ثم وجه الله را * ای چشم دلی موی هو او هوسدن باله اولین کسه چونکم سن بدخواه از لان و سوسه به رفیقسن بودخی
 جائز در چونکم سن بدخواهک و سوسه سنه رفیقسن بدخواه دن مراد شیطان اولور یعنی چونکم سن ابلیس ملعونک
 و سوسه سنه همراه و جلیس اوله سن ثم وجه اللهی چن یاور سن و هر شیده وجه حقیقی طاهر اولدیغنه نو جهله یول
 یولور سن (مثنوی) هر که را باشد ز سینه فتح باب * از هر ذره بیند افتاب * هر شول کسه به که سینه سندن فتح باب اوله
 یعنی هر شول طالبه که قلبندن کشف الهی حاصل اوله و بصیرتی کشاده اولوب نور حقله نظر قله اول کسه در ذره دن
 افتاب حقیقی کورر (مثنوی) حق بدیدست از میان دیگران * همچو ماه اندر میان اختران * غیر یلرک اور تاسندن
 حضرت حق بدید و طاهر در اختر لرک اور تاسنده ماه پیدا و آشکاره اولدیغی کی خفاسی کمال ظهور ندر اعل حقه
 حق پیدا و طاهر خلق غائب و مستور در و اهل خلقه خلق طاهر و پیدا و حق غائب و خفیدر (مثنوی) دو سیر انکشت
 بر دو چشم نه (شیخ عینی از جهان انصاف ده) ایکی بر مغک او جنی کوز لر یکک او زینه قوجهان دن هیچ کورر مین
 انصاف و بر یعنی انصاف بودر که جهان دن هیچ بر شی کوره مر سن (مثنوی) کره بینی این جهان معدوم نیست *
 عیب جز انکشت نفس شوم نیست * ایکی بر مغکی کوز لرک او زره قود یغک تقدیر جهه اگر کورر مسک بوجهان
 فی الحقیقه معدوم دکلدر یعنی مجرد سنک کوز لرک مستور اولوب بوجهانی کورر مدیک کردن بوجهانک معدوم اولسی
 لازم کلز بلکه بوجهان موجود و طاهر در سن اندن کوز یومش اولور سن کذلک جهان حقیقت بوجهان دن دخی
 اظهر و روشنتر در کربن اول اظهر اولان جهان حقیقی بی نیچون کوره مر م دیر مسک عیب شوم نفسک بر مغندن غیری
 دکلدر یعنی نفس خبیث و شوم بصیر بصیرت او زره وضع اولش و آتی پوشیده خیلش انکشت کبیدر طهور اولان جهان
 حقیقی کورر مکه سبب اولدر و عیب و قیاحت چشم دله برقی کبی اولان نفسکدر (مثنوی) تو ز چشم انکشت را بردار
 هین * و آنکه آتی هر چه میخواهی بین * سن کوز کردن بر مغکی قالدره گاه اول یعنی قلبک کوزندن برقی کبی اولان
 نفس شومکی رفع اید و آنک آرزو مراد اتنی اگاه اولوب درونکدن دفع اید و آندنص کره شر نه استرسک کورر مراد اولدر که
 بصیر بصیرتدن غشاوه غفلتی و مانع مشاهده رؤیت اولان حجابی از اید تا حقیقت حاله واقف اوله سن و اهل بصیرتک
 کورر دیکنی سندی مشاهده قیله سن دیمک اولور (مثنوی) فوج را گفتند امت کو ثواب * کففت اوزان سوی
 و استغشوائیاب * بویت شریف سوره فوحده اولان بو آیتدن مقتبدر (و انی کلمادعوتهم) حضرت حق جل و علا
 لسان فوج نبیدن علی طریق الحکایه بو آیتی نقل یورر لر و انی تحقیق این کلمه بار که دعوتهم بقومی دعوت ایلدم
 توحید حقیقی و ایمان عیان جابنه (لتغفر لهم) تا بوتری ایمان سبیل مغفرت اید سن (جعلوا اصابعهم فی آذانهم) بونلر

اصبعی اذ نزلته قید یاری یعنی سحر فی سدا یلدی استماع دعوتدن (واستغشوا ثیابهم) غشاوره و غطا قیلوب بورند یلر
 ثیاب یلر بیسم دعوتک فرط کراهندن (قال القاشانی فقد تروا بایدهم و التحفوا بملهم الیها و نعاظمهم بها
 (واصروا) ای اکبروا علی انکفر و المعاصی (واستکبروا استکبارا) یعنی معاصی به مکب اولوب دعوتدن استکبار یلد یلر
 معنای بیت حضرت نوحه امتی دید یلر قی برمه موعود اولان ثواب نوح دخی دیدیکه اول طرفدنکه استغشای ثیاب
 ایلدیکز آنکچون کورمن سکر حضرت خداوند کاردخی سیورر که ای هوای هوا جس شهواته محجب وای غشاوره
 علایق و عوایق بدله مستتر سن ذات وصفات حتی نیجه مشاهده ایدرسن که دیده سر یرتک حجاب غفلتدن کشاده
 و بصیرتک عیای شهوتدن آزاده اولیه پس چشم جان کور و کوش چنان مستور اولدیغندن شهود جمال حقندن
 دور اولدیکز (منوی) رور سردر جامه های پیچیده اید * لاجرم بادیده و مادیده اید * ای ثم وجه الله سرندن غافل اولنلر
 باشکزی ریز کزی جامه لریکزه صار منسز یعنی وجه باطنکزی و سر جانکزی طبیعت جسمانیت جامه لرینه پیچیده
 قیامسز لاجرم کوز ایلر کور منسز یعنی سر لک دخی چشم باطنکزر واردر ولیکن حجاب بدینه ایلر محجوب
 و مستور اولدیغندن وجه باقی کور منسز و بواجلدن جمال حقیقی هر شیتده مشاهده قیامسز * منوی *

آدمی دیدست و باقی پوسهست * دیده آنست آنکه دیدد و سست * آدمی فی الحقیقه دیده در و باقی پوسه در یعنی انسان
 بصره منزله سنده در باقی اشیا و اعضا پوسهست * کبیده در ته کم مر دمک چشمه انسان العین دیر لردخی انسان دید کازی
 باقی اشیا به نسبت انسان العین منزله سنده اولدیغی اعتبارله در ازل نسنه که دوستی کورمکدر کورمک اودر پس انسان
 دوستی کورمکدر دیمکی مستلزم اولور زیر آدم دیده در و دیده دخی دوستی کورمکدر دوستی کورمین دیده اولمز و دیده
 مر تبه سنده ابرمین آدم اولمز دیمکی اشعار قیلور بوند بر وجه آخر دخی جائز اولور فی الحقیقه آدمی چشمدر و باقیسی
 پوسه در کورمک اودر که دوستی کورمکدر دوستی کورمین کوز فی الحقیقه کوز اولمز پس دوستی کورمین آدم انسان اولمز
 و انسان العین مر تبه سن بولمز دیمک اولور * می * چونکه دیدد دوست نبود کوربه * دوست کوز باقی نباشد دوربه * چونکم
 بر دیده به دوستی کورمک اولیه کور اولمز یکدر دوست که اول باقی اولیه دور اولمز یکدر زیر اقلان اولان محبوب دوستملغه
 لایق ذکر مع الاختیار باقی اولیان محبوبدن فارق اولمز سه بالضروری مفارقت خود مقرر در بواجلدن باقی اولیان
 دوستلردن مع الاختیار دور اولوب باقی اولنه کولکل بعلی لازم و واجب اولمشدر (منوی) چون رسول روم این الفاظ تر
 در سماع آورد شد مشتاقتر * چونکه قیصر رومک رسولی بو ترو تازة الفاظی اهل مدینه دن سماعه کتوردی یعنی گوشه
 بتوردی حضرت عمر رضی الله عنہی کورمکه مشتاق اولدی (منوی) دیده را بر جستن عمر کاشت (رخت را واسپرا
 ضایع گذاشت * کوزنی حضرت عمر رضی الله عنہک جست و جویی اوزره حواله قیلدی اسبابنی و آتی ضایع قودی
 یعنی اسباب واسپنی بتوردی و فراغت قیلدی * منوی * هر طرف اندر بی ان مرد کار * می شدی پرسان اود دیوانه وار
 اول مرد کارک ایزنده و اثرنده هر طرفه اول رسول روم دیوانه کبی پرسان اولور دی بو بنده بو معنی دخی جائزدر که پرسان
 اولفظند مضاف اولد اولفظنی حضرت عمره عاقله مصرع اولده اولان ان لفظی دخی اکاماند اوله و مرد کاردن مراد
 رسول روم اوله بوتقد بر اوزره معنی بولدی دیمک اولور که مرد کار اولان رسول اول حضرت عمر بنده هر طرفه انک پرسانی
 اولور دی مجنون کبی * منوی * کین چنین مردی بود اندر جهان * و از جهان مانند جان باشد نهان * اول
 رسول روم تعبیرا کند و سنده بولدی دیدیکه جهان ایچره بونک کبی بر مرد اوله و جهانندن اول مرد جان کبی نهان اوله یعنی
 بولدی مد بر عالم و جان کبی حیات بخش بنی آدم بوجهان ایچره بر مرد صاحب علم اوله مع هذابو جهان اهلندن
 ینه پنهان اوله بو مر تبه شهرت و نباهتله اختفا عجبدر دیوب انک طلبنده اولدی * منوی) جست او را تاش چون
 بنده بود * لاجرم جوی بنده یا بنده بود * پس اول رسول روم آتی جست و جوی ایلدی تا اکابنده کبی اوله لاجرم طلب
 ایلدی مطلوبنی بولایچی اولور) کما قال علیه السلام من طلب و جتد و جتد * منوی * دید اعرابی زنی او را دخیل * گفت
 عرایشک زیر آن فخیل * بر اعرابی عورت اول رسولی دخیل کوردی اعرابی شهر دمساکن اولمین بادیه و قری عربلر نه
 دیر لدخیل صکره دن کلوب بر قومه داخل اولان کیسه به دیر لر یعنی بادیه و قرا دمساکن اولان عربلردن برخانون اول
 رسولی غریب کوروب فرستله انک طالب حضرت عمر اید و کفی یلوب اکایدی اشته عمر اول خرما آغا جنگل تنده در
 (منوی) زیر خرما بن زخلفان او جدا * زیر سایه خفته بین سایه خدا * اول حضرت عمر خلافتدن جدا خرما آغا جنگل
 تنده در خدای تعالی نیک ظنی سایه فخل تنده یا تمش کوردیدی (یا قتی رسول روم امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه
 زیر درخت خفته) (منوی) آمد او انجا و از دور ایستاد * مر عمر اید و در لر زو افتاد * رسول روم اول بره کلدی ابراقدن
 آباغ اوزره طور دی حضرت عمر رضی الله عنہی کوردی و در تمکه دوشدی * منوی * هیبتی زان خفته آمد بر رسول

حالتی خوش کرد بر جانش نزل * رسول روم اول خفته اولان حضرت عمر دن بر هیبت کلدی بر خوش حالت انک جانی
اوزره نزل ایلدی * مثنوی * مهر و هیبت هست ضدهم ذکر * این دو ضد را دید جمع اندر جکر * شجیت و هیبت بری
برینک ضدیدر اما رسول روم بوا یکی ضدی جکر ندیده جمع اولمش کوردی (مثنوی) گفت با خود من شهنشاه دیدم *
پیش سلطانان مد و بگزیده ام * رسول روم چونکم بو هیبت و عظمتی کند یسندده کوردی کندی به دیدی
بنیادش اهل کورمش سلطانان رفتند اولو و مقبول و گزیده او شلم (مثنوی) از شها تم هیبت و ترسی نبود * هیبت این مرد
هوشم را بود * بادشاهلردن بکابر خوف و هیبت اولدی اما بومر دل عیبتی بنم عقل و هوشمی قایدی (م ی) رفته ام
دریشه شیر و پلنگ (روی من زیسان نکر داند رنگ * شیر و پلنگ اولان میشه به کشم بنم یوزم انلردن رنگی دوندردی
(مثنوی) بس شدستم در مصاف و کارزار * همجو شایران دم که باشد کارزار * چونکم مصاف و کارزار ده شیر کی
اولدم اولدم که کارزار اوله و اول وقتده که عمل دشوار اوله یعنی کار دشوار اولدینی دمه شیر کی بن چوق صفارده
و جنس کارده اولدم * مثنوی * بس که خوردم بس زدم زخم کران * دل قوی تر بوده ام از دیگران * زیاده زخم ییدم
و چوق زخم کران اوردم اول حالده غیر یلردن دل قوی تر اولمش (مثنوی) بی سلاح این مرد خفته بر زمین * من بهفت
اندام لرزان چیست این * بومر در صلاحیتر اوزره یا بومر بنیدی اندام لدر ترجیم بونه حالندر * مثنوی *
هیبت حقست این از خلق نیست * هیبت این مرد صاحب دل نیست * بو هیبت حقست شیفتی در خلقند دکلدر
زیر اخلق هیبتی کرار می ارا کورمش دیدی بو صاحب دل می دل هیبتی دکلدر زیر اخلق بوش اولان درویش لمرک
بومر تبه هیبتی اولمزدیدی (مثنوی) هر که ترسید از حق و تقوی کرید (ترسدا زوی جن و انس و هر که دید) بویست حضرت
مولانا قدس الله سره العزیز لساندن خائف اولمزد و زهد و تقوی اختیار قیلندر عظم شانی بیان ایچون واقع اولمش در
بیورلر که در شول کسه که الله دن قورقدی و تقوی اختیار ایلدی تقوی بنک ادنی مرتبه سی شرک خفی و جلیدن پر هیز
واوسط مرتبه سی جمیع محرمات و مشقیاتدن پر هیز و اعلام مرتبه سی جمیع ماسوی الله دن پر هیز ایلکدر بر کسه که
الله دن قورقسه و بومر اتب ثلاثه اوزره متقی و پر هیز کار اولسه اندن قورقرجن و انس و هر کیم که آتی کوردی تنه کم
بو حدیثده واقع اولدی من خاف الله خاف کل شیئ منه و فی روایه اخری من خاف الله یخوف الخلق منه و من خاف الخلق
یخوفه من الخلق (م ی) اندرین فکر ت بحرمت دست بست (بعد یک ساعت عمر از خواب جست) بو فکر تده رسول روم
حرمت و ادب لهال بغلیدی و حضرت عمر رضی الله عنه تعظیما خضوع و خشوع ایله قایم طور دی بر ساعتده نصکره
حضرت عمر رضی الله عنه خوابدن بچره دی او توردی (سلام کردن رسول روم بامیر المؤمنین عمر رضی الله عنه * م ی
کرد خدمت مر عمر را و سلام) گفت پیغمبر سلام الله کلام) رسول روم حضرت عمر رضی الله عنه خدمت و تعظیم و سلام
ایلدی پیغمبر علیه السلام اول سلام اند نصکره کلام دیدی کما قال علیه السلام السلام قبل الکلام و فی روایه اخری
السلام ثم الکلام رواه الترمذی عن جابر (مثنوی) بس علیکش گفت او را پیش خواند * ایمنش کرد و پیش خود نشاند
السلام تطوع و الردف ریضة حدیثک مقتضا سنجه پس حضرت عمر علیه السلام دیورد سلام ایلدی بول رسول رومی
او کنه او قودی حضرت عمر رضی الله عنه آتی خوف دن ایمن ایلدی و کندی بنک حضور ندیده او توردی * مثنوی *
لا تخافوا هت نزل خائفان * هست در خور از برای خائفان * خایفان نزل لا تخافوا اولدی یعنی الله دن قورقی
کسه لک ما حضر طعمای قورغلدیو امین قیلدی ته کم ربوبیت حق اقرار ایلدوب استقامت ایلین خایفان ایچون
ملائکه عند الموت و یا عند البعث و الحشر نزل ایلدوب انلر لا تخافوا ولا تحزنوا دیلر (کما قال الله تعالی ان الذین قالوا ربنا
الله ثم استقاموا تنزل علیهم الملائکه ان لا تخافوا ولا تحزنوا و ابشروا بالجنة الی کنتم توعدون) زیرا لایق اولدی خایفدن
او تری اول لا تخافوا نزلی (م ی) هر که ترسد مر و را ایمن کنند * مر دل ترسند راسا کن کنند * هر کیمکه الله دن قورقه
تحقیقا آتی ایمن ایلر تحقیقا خوف ایدیمینک کوکلی ساکن و متسللی ایلر * مثنوی * آنکه خوفش نیست چون
کوی مترس * درس چه دهی نیست او محتاج درس * اول کسه که انک خوفی یوقدر کا خوف ایله نیجه دیرسن یعنی
دیمرسن اکادرسن نه و بررسن او خود درسه محتاج دکلدر یعنی حکمت بالغه الهیه بوتک اوزر تبه جاریه در که
امین اولنی قورقودر و خایف اولنی امین ایدر و هر کس نی محتاج ایسه انک حاجتی اکا سوق ایدر محتاج اولین
کسه به برشی و بر ملک حکمته مناسب دکلدر * مثنوی * آن دل از جارقته راد لاشاد کرد * خاطر و برانش را آباد کرد *
حضرت عمر اول کوکلی برندن کتشی دلشاد ایلدی انک ویران خاطر فی آباد ایلدی * مثنوی (بعد از ان گفتش سخنهای
دقیق * و ز صفت پاک حق نعم الرفیق * اند نصکره حضرت عمر رضی الله عنه رسول روم اسرار الهیه دن دقیق
و خفی سوزلردیدی و نعم الرفیق اولان حق تعالی تک بال و بی نظیر صفتلردن دیدی رفیق رفیق در رفیق غنک ضدیدر

وحق تعالی رفعت اید بجهت رکاء و ال علیه السلام ان الله رفیق بحب الرفق رفیع بولدش و صاحب ازملق دخی جائز در که
 و هو عکم اینی کتم یوردی (مثنوی) و ز نواز شمای حق بدال را با تا بد اندازم م رحل را با و دخی حق تعالی نیک
 ابداله اولان نوز شمرندن سویله دی یعنی حق تعالی نیک اولیا به اولان احسان نرندن کا نقل ایاری تا اول رسول روم مقام
 و حلی یله که عند الاویام مقام ندر و حال ندر مایه المرقی تمیز قبیله پس مقام و حالک مایه نخی تمیز ایله که شروع اید و بیورر لر
 مثنوی) حال چون جلوه ست زان زیبا عروس * وین مقام آن خلوت آمد با عروس) حال بلا عمل ولا کسب قلبه کلان
 حاشه دیر لر که صفت نفسانیه نک ظهور ایله زائل اوله مثلاً بسط کبی و قبض کبی و صحو کبی و محو کبی و محبت کبی
 و شوق کبی پس بیورر لر حال فی المثل اول زیبا عروس شدن جلوه کبی در و بود عند المتابع اولان مقام عروسه اولان خلوت
 کلامی یعنی صاحب مقام اولدر که منبع حال اولان ذوق و تجلی اتم ملک اوله صاحب حال اولان انجیق اول ذوق
 تجلی بی بعض اوقات ده مشاهده قبیله (مثنوی) جلوه بیند شاه و غیر شاه نیز * زقت خلوت نیست جز شاه عزیز * جلوه بی
 شاه و شاهان غیر بی دخی کور و بود خصوصه و تفاوت بود در اما عروسه خلوت و ذوق عزیز شاهدن غیر بی بود پس
 اصحاب مقام عروسه خلوت ده اولان شاه کبی و اصحاب حال عروسه جلوه سنی مشاهده ایلین خلایق کبی در پس
 مایه نرندن عموم و خصوص و اردر کل اصحاب مقام اصحاب حال در بغیر عکس (مثنوی) جلوه کرده خاص و عام تر اعر و س
 خلوت اندر شاه باشد با عروس * عروس خاصه و عامه جلوه ایلین در لیکن خلوت ده عروسه انجیق شاه اولور عروس شدن
 مراد محبوبه حقیقت در که عوام و خواصه تجلی ایلین در لیکن خلوت ده و حدت ده اتم وصاله همیشه محرم اولور
 اصحاب مقام اندر (مثنوی) هست بسیار اهل حال از صوفیان * نادرست اهل مقام اندر میان * اهل حال صوفی لردن
 چو قدر که تلوی ناندن خالی دکل در لیکن صوفی لر ایچنده صاحب تمکین اولان اهل حال از در حال و مقامی مناسبه
 بیان ایلد کد نص کره نه قصه به رجوع اید و بیورر لر (مثنوی) از منازلهای جانش یاد داد) و ز سفرهای روانش یاد داد
 حضرت عمر جانک منزل لرندن اکا یاد و بردی و مراتب روحانیه بی ذکر قیلدی و روح روانک سفر لرندن اول رسول رومه یاد
 و بردی و خبر ایر کوردی * مثنوی * وز زمانی کز زبان حالی بدست * و ز مقام قدس کا جلالی بدست * و بر زماندن
 سواد بیکه زماندن خالی اولمش در مراد الله اولان و قدر که انده صباح و مسافر زمان و مکان اولمز و شول مقام قدس دن
 یاد و بردیکه اجلاله منسوب اولمش در مقام قدس دن مراد مرتبه احدی ندر شائبه کثرتدن و مزاجه اغیار و سوادن
 باله و مقدس در و بود مرتبه لر زیاده اجلال و اعظما منسوب اولمش در * مثنوی * و ز دوائی کاندرو سیر غ روح * پیش
 ازین دیدست پر راز فتوح * دخی شول بر هوادن خبر و بردیکه اول هواده سیر غ روح بو عالمه کلمه زدن اول و بود
 نشئه عنصریه ده تدبیر قیلدن اقدم پر راز فتوح کورمش ایدی یعنی دخی شول عالم ارواحک هوا و فضا سندن
 سویله بیکه بو عالم جسده کلمه زدن اول روح سیر غی اول عالمه فیوضات الهی و فتوحات ربانی کورمش بی پر و بال اول
 عالمه نیچه مدت پر راز قیلشدی (مثنوی) هر یکی پر رازش از آفاق پیش * و ز امید و نهمت مشتاق پیش * اول هواده
 سیر غ روحک هر پر رازی آفاقدن زیاده ایدی و مشتاقک امید و حرمندن زیاده ایدی روحک هر پر رازی اول عالمه
 آفاقدن زیاده اولسی بو وجهله در که بو آفاق محسوس و محدود در اول عالم معقول و نامحدود در و بو آفاق اول عالمه نسبت
 صغیراده بر بیضه قدر در پس معقول و نامحدود اولان روحک پر رازی محدود اولان آفاقدن زیاده اولور و مشتاق اولان
 کسسه نک حرص و رجا سندن دخی زیاده اولور و روحدن مراد بونده کامل اولنلر روحی اولور ناقص اولان عوامک
 روح بزرگتری آفاقدن زیاده پر رازه قادر اولمز * مثنوی) چون عمر اغیار و رورایا یافت * جان اورا طالب اسرار یافت
 چونکم حضرت عمر اغیار و زو اولان رسول رومی یار بولدی اتم جانی اسرار الهیه به طالب و راغب بولدی * مثنوی *
 شیخ کامل بود و طالب مشتهی * مر دچاپک بود و مر کب در کبھی * شیخ کامل و طالب مشتهی ایدی مر دچاپک
 و مر کب در کبھی ایدی مر کب در کاهه منسوب مر کب ایدی دیمکدن مراد تسد و حرون و سیکانه دکل بلکه حاضر
 و مهیا و علم ایدی و مر دایس چاپک و فارس ایدی دیمک اولور مر دچاپکدن مراد حضرت عمر رننی الله عنه و مر کب
 در کبھیدن مراد رسول روم اولور و بود معنی حضرت عمر کیمیدان تربیه و ارشاده زیاده کامل و استاد اولدیغندن عبارت
 اولور و رسول رومک قبول تربیه ایلکده و غایت مستعد و قابل اولسنی کتایه قیلور و فی الحقیقه طریق الهیده بر مرشد
 کامل نیچه ایام و شهر و خدمت و ملازمت ایلوب تعب و زحمت چکمک هر کسه لازم و واجب اولنلردن دکل در زیر
 بعض قابل و مستعد کسه لر اولور که نامستعد اولان کسه لر نیچه سال و یا آمده تحصیل ایلنیک مر ته بی اول قابل
 و مستعد اولان مرشد کاملدن برانده حاصل ایلر (م) دید آن مرشد که اورا شاد داشت) تخم بال اندر زمین پال کاشت
 اول مرشد کوردیکه اول رسول روم ارشاد طوطدی لاجرم پال تخمی پال یرما کدی یعنی اتم پال و قابل اولان زمین

وجوده بالاولان تخم یقینی و بذر اسرار دینی اگدی دیمک اولور (سوال کردن رسول روم از امیرالمؤمنین عمر رضی الله عنه
 مثنوی) مرد که منش ای امیرالمؤمنین (جان زبانا چون در آمد در زمین اول مرد حضرت عمر رضی الله عنه دید که
 ای امیرالمؤمنین جان عالم بالادن زمینه نیجه کلدی (م) مرغ بی اندازه چون شد در قصص) گفت حق بر جان فسون
 خواند و قصص * جانکه نفس الامر ده اندازه و قیاسه صفه زدی بی اندازه اولان مرغ قصص تنه نیجه کلدی و بویه جای
 مضیقده نه وجهله قرار یبندی حضرت عمر اکایدی حق تعالی حضرت تری جان اوزره افسون و قصص معنوی و علم
 او قودی اول فسون و قصص معنوی بدن مراد حق تعالی که روح عالم جسده کلک ییچون و انده الفت و قرار قلیق ایچون
 و بر دیک شوق و محبت و میل و رغبت در (مثنوی) بر عدمها کان ندارد چشم و گوش * چون فسون خواند می آمد
 بچوش * عدم اوزره که اول عدم کوز و قولق طو غز حق تعالی حضرت تری چونکه افسون او قویه اول عدم ملر همیشه
 جوشه و وجوده کلور ل عدم ملر دن مراد بونده اوزر احدی که عالم اشباحه نسبتله عدم ملر در بوخسه عدم مطلق دکدر چونکم
 ظاهر اچشم و گوش طو غیان ارواحه حق تعالی فسونلر اقیه یعنی انلر لظهور و خروجه ارادت الهیه تعلق قیلله
 و انلر ل عالم اشباحه کلمنی انلر ملهم اوله در حال جوشه کلور ل و ظهور و خروجه مبادرت قیلور ل (مثنوی) از فسون او
 عدمها زود زود * خوش معلق می زند سوی وجود * اول اللهون فسون شدن عدملر فوری فوری یعنی اول رجائک
 نفسندن باطنده اولان ارواح علی القور وجود جانیه لطیفه معلق او درو تعین و تشخیص مرتبه سنه تعلق قیلور
 فسوندن مراد نفس رجائیه اولور امر نکوینی اواسه دخی جائز در (کما قال الله تعالی) انما امره اذا اراد شیئا ان یقول
 له کن فیکون * مثنوی * باز بر موجود افسونی چو خواند * زود اسیه در عدم موجود راند * حق تعالی کبرو
 موجود اوزره بر افسونی چونکه او قودی موجود ل فوری عسکری عدم جانیه سوردی (مثنوی) گفت در گوش کل
 و خندانیش کرد * گفت با سنک و عقیق کانیش کرد * حق تعالی کلک قولغنه راز دیدی و آتی خندان ایلدی کلک قولغنه
 راز دیدی دیمکدن مراد اتمک وجودنه تجلی لطفیه ایل تجلی ایلدی دیمکدن عبارت در حضرت حق سنکه راز دیدی و آتی
 کانک عقیق ایلدی سنکه راز دیدی دیمکدن مراد آتی تجلی لطفیه ایل تریبه ایدوب عزیز الوجود و ذی قیمت ایلدی
 دیمکدن نگاره در * مثنوی * گفت با جسم آیتی تا جان شداو * گفت با خورشید تا رخشان شداو * حق تعالی
 حضرت تری جسمه بر آیت جمالیه دیدی حتی اول جسم مبارک کیدر که حق تعالی حضرت تری اکابر آیت و نشان تعلیم
 ایلدی که اول واسطه ایل جان اولوب آسمانه عروج قیلدی حضرت عیسی علیه السلام و حضرت ادريس علیه السلام
 جسملری دخی بو کاسکوره قیاس ایل و ارواحا اشباحا حناار و احناار دینه لردخی بو آیت حتی مستمع
 اولنلر و جسملری جان قیلنلر در حق تعالی آفتابه بر راز دیدی حتی آفتاب منور و رخشان اولدی آفتابه راز دیدی
 دیمکدن مراد اتمک فرصنی خلق ایلدی و اتمک وجودنه اسم نورک تجلیسیله تجلی ایلوب آتی منور عالم ایلدی دیمکدن
 عبارت در * مثنوی * باز در گوشش دمدنکته مخوف * در رخ خورشید افتد صد کسوف * کبر و خورشید ل قولغنه
 بر نور قولش نکته سویلدی اول نکته سبیلله خورشید ل نورنه کسوف دوشدی نکته مخوفدن مراد قابض و مانع
 و دافع اولان اسملرک تجلیسیدر حق اول خورشید ل ذاته حق تعالی بو صفتلرله تجلی ایلنلر نورنی قبض ایدوب آتی
 ضیا کسوف لقتدن و تصویر عالم قیلنلر منع و دفع ایلر اگرچه ماهک ظهیری اتمک وجهنه پرده اولور سه ده بو کسوف ایچون
 انجق بر سبب صورتی و بوخسه فی الحقیقه اتمک نورنی منع ایلن حضرت حق ارادیدر * مثنوی * تا بکوش ایران گویا
 چه خواند * کوچومش از دیده خود داشت راند * اول کوایعنی متکلم اولان خدا معا بلک قولغنه نه او قودی که اول
 معاب مشن کبی دیده شدن کوزیاتی سوردی و قطرات امطاری دموع ابصار کبی اقتدی و اجر ایلدی (مثنوی)
 تا بکوش خالک حق چه خوانده است * کو مر اقب گشت و خامش مانده است * عجب حق تعالی خالک قولغنه نه
 او قومشدر که خالک مر اقب اولدی و خاموش فالمشدر محصل حق تعالی حضرت تری ابره بر فو غله تجلی قیلدی که اولاده که
 اتمک واسطه سیله بغم و ریا غدر مغه ارادتی تعلق ایلله ارادت الهیه نک اثرنی ابر ل ذاتی فهم ایلدر حال قطرات امطاری
 مراد الله اولدنی قدر زمینه امطار ایلر و کذلک زمینه دخی بر کونه تجلی قیلدی و اتمک ذاته بر مرتبه تمکین و استقرار
 و بر دیک همیشه مساکن و ساکت اولوب ریحی جانیه منتضر اولمشدر و بوندن مقصود اولدر که هر شی ریسنک
 کلامنی ایشدیجی و فهم ایدجی و کامطیع اولجی و امرن طریجیدر (مثنوی) در تردد هر که و آشفته است * حق
 بکوش و معما گفته است * تا کشد مجبوسش اندر دوکان * آن کم کو گفت یا خود خندان * هم زحق ترجیح یا بدیک
 طرف (زان دوین را بر کزیند زان کف) هر شول کسه که تر دده آشفته و حیراندر جناب حق اتمک کوش و هوشنه
 پوشیده و مستور و غیر معین سوز و یلشدر تا اول کسه بی ایکی کمان ایچنده مجبوس ایلله و اول ایه که کمان بو مصرع

تا اینکه معناسید که متردد و متخیر اولان کسه دیر که آنجی ایلیم که اول الله دیدی مثلاً (اجیبوا داعی الله) و دخی
استجیبوا لله و للرسول زاد عام کبی دخی و اعمالوا صالحا آیتلی کی آیتیکه دیدی و یوردی و یا خودتونک ضد بنی ایلیم که
اول مخالفت امر الهی و عدم متابعت حضرت رسول علیه السلام در مطاوعت شیطان غول و نفس بر فصول در هم
آخر الامر نه مقاب انقلب اولان حقدن ترجیح یوزر بر طرف که (یضل من یشاء ویهدی من یشاء الی صراط مستقیم
یورده شد و متردد اولان کسه اول ایکی کاندن برنی اختیار ایلر اول ~~مکتف~~ حقدن و جانب وجود مطلقه نکه
(ومن یددی الله فهو المهتدی ومن یضل الله فواله من هاد) بو خصوصه دلیل قاطع و بونک امثالی آیات و اخبار
شیره بوم زهیه بر همان ساطع در بر خلاف قدریه و عزله که انلر بونکونه آیات و اخباری تأویل ایدر لر و جبردن
احترار ایدر بونک شرک خفی جابنه کیدر لر * مثنوی * کر فخواهی در ترده هوش جان * کم فشار این پنبه اندر کوش جان *
ای طریق حقه متردد اولان کسه اگر چنانک عقلتی تردده اولمق ایسترایسک یعنی متردد اولمقدن نجات بولمق
استرایسک بونقبه بی جان قواغه طقمه پنبه دن مراد پنبه غفلت و یا معصیتدر (مثنوی) تا کفی فهم آن معما هاش را
* تا کفی ادرالمرمز و فاش را * ناحق تعالینک اول معما لربنی فهم ایلیم سن تارمز و فاشی ادرال ایلیم سن یعنی
جانت قواغه غفلت و معصیت و حب جاه و میل دولت پنبه لرن طقمه تا کم حق تبارک و تعالی نیک جانکه سوبلدیکی
مستور سوزری فهم ایلیم سن تا کم جناب حقدن فاش و ظاهر یوردی کلامک معناسنی و رمز و اشارتله جانه القا
ایلدیکی الهامک خواستی ادرال قبله سن و ظاهر و باطن اسرارنه عالم اوله سن چونکم جانت قواغی غفلت و معصیت
پنبه لرنن پال اوله * مثنوی * پس محل وحی کرد کوش جان * وحی چه بود کفتنی از حس نهان * پس سنک جانتک
قولغی محل وحی الهی اولور وحی ندر حسدن نهان و نهان اولان کلامدر بونده و حیدن مراد الهام الهیدر لغتده وحی
اشارته و کلام خفی به دیر بوم معنی اوزره مومناره و صلوا اولیا به وحی الهی اولمقدن خالی اولمز حتی اضعف جانوران که
نملدر (واوحی ربک الی النحل) خواستجه ~~کک~~ کادخی بو طریق اوزره اشارت الهی و الهام ربانی اولمقدن خالی اولمز
اندیشه مخصوص اولان وحی ملک واسطه سیله اولان و حیدر * مثنوی * کوش جان و چشم جان جز این حسست *
کوش عقل و کوش حس زین مفاسست * کوش جان و چشم جان بو حس صوریدن غیردر و انلر ادرال ایلدیکی
حواس ظاهره نکل ادرال ایلدیکدن غیردر عقل معاشک قولغی و حس صورینک قولغی بو وحینک استماعندن
مفلس و بی بهره در پس مقدمای یورد قلمی کلمات سابقه دن جبر معناسی منقسم اولوب سوال لازم کلور ~~کک~~ که اول
یوردیغکز کلمات طیبیه جبری متضمنه در پس جبر سزل ~~کک~~ کزده مقبولیدر بوسوال مقدره جواب طریقله
یوردر که * مثنوی * لفظ جبرم عشق رای صبر کرد * هر که عاشق نیست حبس جبر کرد * بویت مثنوی شریفک
انغمض ایستادن بریندر بونده خبی اختصار و اردر سائله صحیح سکوت افاده ایلیم معنی بالتمام بونیک لفظندن حاصل
اولمز بلکه مفهومندن مستفاد اولور و مفهوم بودر کهای سائل بن جبر دیسه لفظ جبری بن عشقه اطلاق ایلیم
بنی بی صبر ایلدیکچون بی صبر کرد لفظ جبرمه علت موقعنده واقع اولمشد یعنی عشقه جبر لفظنی اطلاق ایلکه عشق
بی صبر بی قرار ایلسی سبیدر دیمک اولور تقدیریت مثلاً شویده دیمک اولور که لفظ جبر را بن بر عشق اطلاق میکنم
برای آنکه امرای صبر کرد بونیده سروری مرحوم اصابت ایتمش و شمع بیانه کشدر ان اردت فلیطالع و معنای مصرع
ثانی در شول کسه که عاشق دکلدر مثلاً قدریه و معتزله طائفه سی ~~کک~~ کی اول جبری حبس ایلدی یعنی منع ایلدی
بو مصرعک مفهوم مخالفه سی و هر شول کسه که عاشق در و اهل سنت و الجماعة طریقنده صادقدر اول کسه
جبر اوسطی منع ایلزدیمک اولور * مثنوی * این معیت با حقست و جبر نیست * این تجلی مهمست این ابر نیست * بوزم
ذکر ایلدیکمز معنی حقه هر حاله معیتدر یعنی عیده هر حاله حقدن مستغنی و مستقل دکلدر بلکه هر حاله حقدن
ارادته و خلق ایتمسته محتاجدر دیکدر بوخسه جبر دکلدر بود کراولنان معنی تجلی عماه حقیقتدر و ظهور نور و حدتدر
بو ابر خطا و ضلالت دکلدر (مثنوی) و ربوداین جبر جبر عامه نیست * جبر آن اماره خود ~~کک~~ کامه نیست * قرضا
بود ~~کک~~ کراولنان معنی جبر اولدیه ده عوام جبری دکلدر بلکه خواص اولیا نکل جبریدر که اول توحید افعال
و توحید صفاتدر و عند اهل السنة جبر اوسط دید کلریدر بو جبر اوسط نفس اماره خود کامه و فرق ضالهدن اولان
جبر نکل جبر مذمومی دکلدر بر بو جبر سلب اختیار ایدر لر و اسقاط تکلیفات شرعیه و خلق اوامر مرعیه طریقنده
کیدر لر و عید جبرادکی مجبوردر و علی ای حال من کل الوجوه معذوردر بر لر بود کراولنان جبر بویه دکلدر بلکه
بو جمیع انبیا و اولیا نکل مرضیسی اولان نفس الامردر (مثنوی) جبر را ایشان شناسدای پسر * که خدایکشد
شان در دل بصر * پس بونکونه جبری اول کسرفهم ایلر ای پسر که خدای متعال انلر قلبنده اولان بصر بصیرت لرن

کشاده قیلدی (مثنوی) غیب و آینه بریشان گشت فاش * ذکرمانی پیش ایشان **کشت لاش** * اول
بصر بصیرت سبب غیب و آینه انرا وزره فاش اولدی یعنی امور غیبیه و اسرار لازیمیه و احوال آئینه فاش اولدی
ماضینک ذکر انرا قنده لاش اولدی یعنی یادمانی و گذشته بونلر حضورنده لاش اولدی (مثنوی) اختیار و
جبر ایشان دیگرست * قطرها اندر صدفها کوهرست * و بواهل الله جبری و اختیاری اهل جبرک جبری
واهل قدرک اختیاری * کبی دکلر زیر ابوابیکسی سله مذموم و مدبر بلکه بونلر اختیار و جبری غیرد اختیاری
(و مایشاؤن الا ان یشاء الله) - مقتضای سنج مشیت - حقه مختار اولمیرن و مراد قیللرین اختیار ایلر و جبرلری (قل کل
من عند الله) - خواستجه توحید افعال و توحید صفاتی اشعار ایلر و حذاتده بونلر کونه جبر تصفیه نفس قیلان و آداب
شرعیه مؤدب اولان اهل الله نسبتله مقبول و معدود حذر نفس اماره صاحبزاده کوره مذموم و مقدر و حذر دشتلا
قطره لرد فله کوهر در یعنی قطرات مطار اجواف اصدا فله لاک و در ربلا اعتبار اولور و افواه ماربد کردارده زهر مار
اولورسته کم بر کسه سری سقطی حضرت تلیرند دیدی یاسری فلان کسه دیرکه انما نحن کالباب حرکات و سکنات است منا
حضرت سری سوردیکه بوسوزی یا غایت عارف و محدسویار و یا خود بغایت جبری ملحد اکر بونی - بویلین آداب شرعیه
مؤدب و احکام مرعیه ایلر مذهب ایسه موحود و کاملدر و اگر اسقاط تکلیفات شرعیه قیلان مباحیه دن اولان
کسه لایسه بی دین ملحد در اعان الله و یا کم من الجبر و الضلال * مثنوی * هست بیرون قطره خرد و بزرک * در صدف
درهای خردست و شرک) - صدفدن طشرده قطره لور در صدفده اول قطره لر * کوجک و یولک اینجودری یعنی صدفک
خاصیتند که خرد اولان قطره بی در صغیر و بزرک اولان قطره بی در کبیر ایلر پس اولیاء الله صدف قلبی دخی اول
خاصیتی طوتر که خارجده اولان جبری علم توحید قیلر و طشرده نالایق اولان انلر قلبینه داخل اولد قد نصکره
ولسا تلرندن ظهور قیلد قد نصکره لایق و سزاووله (مثنوی) طبع ناف آهوست آن قوم را * از برون خون و درونشان
مشکها * اول ذکر اولنان قوم ایچون مسک آهوسنک نافه سنک طبیعتی وارد بونلر طشردن خوندر بونلر درونی
مسک در یعنی خارجده اولان عامه ناسک نظرند بونلر ظاهری خون کی حقیر در من حیث البشریه انلر قنده
صورتلری و کلاملری دم کی نامقبولدر اما بونلر درونلری نفحات الهیه و تجلیات ربانیه مسک لره پردر * مثنوی *
ز مکو کین مایه بیرون خون بود * چون رود در ناف مشکي چون شود * سن ای معترض اولان کسه بر سبیل اعتراض
دیمه که بومایه طشرده خون ایدی اول مایه چونکم نافک ایچنه کیده نیجه شک اولور بونلرک خود مع لومیه در که
دم نافه خارجده نجس و مردار ایکن نافه به داخل اولدیگی کبی پالک و لطیف مسک اولور که اول نافه نک خاصیتند در که
اول دم می داری تبدیل ایلر پس قلب اولیاهم بونک کیدر خارجده اولان جبره و الحاده متعلق اولان علوم و کلمات انلرک
نافه قلبینه داخل اولد قد و لسان شر یقلرندن صدور قیلد قد مسک لک اذفر کی لطیف و عود و عنبر کی نظیف اولور
(مثنوی) تو مکو کین مس برون بد مختقر * در دل اکسیر چون گشتت زر * سن دیمه که بونلر طشرده بی قدر و مختقر
ایدی اکسیرک ایچنده اول مس نیجه زرا اولدی بومعلومدر که مس کیمیا به داخل اولد قد زخالص اولور و قدر و قیمت بولور
مثنوی * اختیار و جبر در توبه خیال * چون در ایشان رفت شد نور جلال * ای اصحاب و لایتنک و ارباب هدایتک
در و نلرندن عاقل اولان کسه اختیار و جبر سنده خیال ایدی یعنی اختیارم و ارویا خود جبرم و اخیالنده سن
و جبر و اختیار سنده خیال کبی اولدی چونکم انلر کندی اول جبر و اختیار نور جلال اولدی یعنی سنک وجود کده
خیال مرتبه سنده اولان جبر و اختیار انلرک وجودند اول جبر و اختیار حق تعالی نلرک ذاتک و عظمه سنک نوری
و تجلیسی اولدیکه اختیارلری ذات حق ارادیه اولور و جبرلری دخی جبرایت حقه مغلوب و محکوم اولد تلری
جهتدن اولور پس بونلرک جبر و اختیاری مرتبه عقلمه مقید اولنلرک جبر و اختیاری کبی اولر * مثنوی *
تا ن چودر سفره ست باشد او جاد * در تن مردم شود او روح شاد * مثلانان چونکه سفره نک ایچنده اوله
اول نان جاد در ولیکن اونان خلقک بدتده بعد الا کل شاد روح اولور و روح حیوانی اندن قیمت بولور * مثنوی *
در دل سفره نک در مستحیل * مستحیلش جان کند از سلسیل * سفره نک ایچنده نان مستحیل روحه و جسمه
تبدیل اولر اول نانی جان مستحیل ایلر سلسیل جهتندن یعنی مادامکه نان سفره در کندی کنندین اول روحه
و جسمه مستحیل و متبدل اولر بلکه اول نانی جان بعد الا کل روحه و جسمه مستحیل و متبدل ایلر آب لطیف
جهتندن سلسیل آب لطیف معناسنه در و هاتم طعام ایلر بواجادن جان آنی سلسیلدن مستحیل ایلر
یوردی (مثنوی) قوت جانست این ای راست خوان * تا چه باشد قوت آن جان جان * ای راست و درست او قویچی
بوکه یسان اولندی جانک قوت و تاثیریدر چونکم روح حیوانیده بومر تبه تاثیر و قوت اولدیه و جناد و نانی روحه

و جسمه تبدیل قیلدیه سه بوندن قیاس الیه تا اول جائك جانی در روحك و روحك قوتی نه مرتبه اوله جائك جاتندن مراد کامل اولان انك جائیدری یعنی بوندن قیاس الیه که روح الارواح منزله سنده اولان و ایلمك جائتك قوتی نیجه در انلك روح شریفه اول مرتبه قوت و ارد و که خارج عالمه و میان بنی آدمده پالک و طیب اولمیان و نظافت و لطافت مرتبه سن بولمیان شیلر انلره مقارن اولدقده پالک و لطیف و خوب و نظیف اولور و بمعناك توضیحی ایچون بویتملی دخی مثل موقعنده ایرادایدوب یوررلر (منثوی) گوشت پاره آدمی از زور جان * می شکافد کوه را با بحر و کان * مثلا آدمینک برات پاره می جائك قوتدن طاعنی شق ایلمر بحر و ککانه یعنی طاعنی و بحری و معدنی جان قوتیه یارر و پاره یاره ایلمر * منثوی * زور جان کوهکن شق حجر * زور جان جان دران شق انقمر * طاعن قازیمچینک قوتی طاش یارمقدور کوهکن وصف ترکیبیدر مطلقا هر طاعن قازیمچی به شامل اولسه ده جائدر اما قمر هاد مراد اولمق روشندر جائك جائتك قوتی شق قرا یلمکده در جائك جاتندن مراد روح الارواح اولان حضرت نبی و اول حضرت نه وارث کامل اولان هر ولیدرا کرچه ولینک وجودنده شق قرا یلمک ظهوره کلمه شد اما انك جائنده اول قوت و اردر که اگر ارادت الهیه تعلق ایلمسه انك جانی دخی شق قمره قادر اولور * منثوی * کرکساید دل سرانبان راز * جان بسوی عرش سازد ترکناز اگر کک و کل راز طغارج فنک باشن آجر سه یعنی قلب بوراز و اسرار دن دخی زیاده سویلمسه و حقیقتله بواسراری کاشف اولور سه جان عرش جائنه چیر و سر عتله روان اولور و مصرع روحك بدندن چقمسندن و عالم ارواحه سر عتله کتمسندن کتایه اولور و جاتندن مراد اگرچه کندی روح شریفه نه النفسه ده قابلدر بوسری چوق سویلمکله اول جائنه زیاده شوق و محبت غلبه ایدوب جان اول طرفه روان اولور و بوندن محو و فنا مرتبه سن بولور دینک قابلدر اما جائندن مراد بوسره مستعد اولینلرک جانی اولمق محله انسیدر کان دیمک اولور که اگر بواسراردن دخی زیاده سویلمسه و راز طغارج فنق فتح ایلمسه بوسره قابل و مستعد اولینلرک جانی عالم ارواحه کتمک و قبل الکمال مرتبه اعلایه ترکناز انک لازم کلور و واجدان کشف راز و اقدام اولغیوب کتمان اسرار لازم کورلای دیمک لازم اولور الله اعلم * اضافت کردن آدم علیه السلام آن زلت را بخویشتن که بر بنیاطنا و اضافت کردن ابلیس نگاه خود را بخدا که بما اغویتنی (می) فعل حق و فعل ماهر دو بین * فعل ما را هست دان پیداست این * کرنا شد فعل خلق اندر میان * پس مکوکس را چرا کردی چنان * خلق حق افعال ما را موجود است * فعل ما آثار خلق ایردست * صراط مستقیم و طریق قویم اولدر که جبر صرفدن حذر ایدوب و ادب بولنه کیدوب شیطان کی بما اغویتنی دیمکله اغوا و اضلالی خدای متعاله اسناد قیلیه سن بلکه آدم زاده ایسک زلت و معصیتی حضرت آدم علیه السلام کی کندی نفسکه اضافت ایدوب بر بنیاطنا بواعتذاردن خالی اولیه سن زیر الا افراط و لاتفریط والا می بین ذلک در پس ادب بودر که جناب عزت عبادنه تعلیم یوررلر که (وما اصابتك من حسنة فمن الله وما اصابتك من سيئة فمن نفسك) در مع هذا بویه ایکن قل کل من عند الله مقتضا سنجه حسنات و سیئاتك خالقنی الله یله سن که (وان الله خلقکم و ما نعملون) یورر مشدر و الحاصل کمال اولدر که موحد و صافی و افعال اوله سن اما ادب رعایت قیلیه سن تا اسماء الله مرتبه سن بولسه سن نه کم شیخ اکبر حضرت تری یا یا الناس اتقوا آیتنک تفسیرنده بو محله مناسب رعایت آداب ایتمسی تعلیم یوررلر قوله اتقوا ربکم ای اجعلوا ما ظهر منکم وقایه ربکم واجعلوا ما بطن منکم و هو ربکم وقایه لکم فان الامر ذم و حمد فکونوا وقایه فی الذم واجعلوا وقایه لکم فی الحمد * کونوا ادباً عالمین پس بومشده معلوم اولدیه معنای ایسات اولدر که یرم فعلز که بزدن صدور یا ربکی حیثیه دن و دخی حقل فعلانی خالق افعال اولدینی جهتدن هر ایکسینی کورریم فعلزی وار یل که هر کسک تعینتک مقتضایی و افعالی سنا و آشکاره در محنتی دکل جمله دلایل عقلیه دن بری بودر که اگر فعل خلق کاسب اولدقاری جهتدن آورنده اولدیه سه پس چن طبعکه مختلف بر کسندن بر فعل صدور ایلد کده مدیمه کا نیچون شویله ایدرسن مع هذا یدرسن و خطاب و عتاب ایدرسن معلوم اولدیکه عبد کاسب اولدینی حیثیتدن عتاب و خطابه مستحق اولور نهایت مافی الباب بودر که حقل خلق ایلمسی بزم افعال مزیه وجوده کتوریمچی و مرتبه ظهوره بتوریمچیدر بزم افعال مزیه آتار خلق ایرد متعالدر که * شعر * مرید الخیر و الشر انقیح * و اکن ایس رضی بالمحال (منثوی) ناطقی یا حرف میند یا غرض * کی شود یکدم محیطد و عرض * زیرا که نطق ایدیمی کسه یا حرفی کورر یا خود غرضی کورر ناطق بر نفسه ایکی غرضی چن احاطه ایدیمی اولور یعنی ناطق اولان کسه حالت واحده ده هم حرفی و هم معنایی کورر مزدفعه واحده ده ایکی مقصودی احاطه ایدیمز بلکه حرفی کورر سه معنادن ذاهل اولور و معنایی کورر سه حرفن عاقل اولور پس عبد هم موجد و افعال و هم کاسب افعال اولمغه قابل دکلدر بلکه انک شاتسندنر که انقیح بر طرفی یله واکا مشغول اوله اکثر نسخه مصرع نایده دو عرض عین مهمله الیه واقع اولمشدر ایکی عرضدن مراد بری

حرف و بری اندن حاصل اولان معنی اولور * منتهی * که معنی رفت شد غافل ز حرف * پیش و پس یکدم نه بیند هیچ
طرف * آدمی تکلم ایلمد کدها که معنی باینکه کسیه لفظدن غافل اولور هیچ بر کوز بر دمده او کوئی واردنی کور من
طرف کوز دیر لر * منتهی * آن زمان که پیش بینی آن زمان * تو پس خود کی بینی این بدان * مثلاً اول زمانده که
او کی کور من اول زمانده سن کندی آرد یکی فحن کور رس بونی یل * منتهی * چون محیط حرف و معنی نیست
جان * چون بود جان خالق این هر دو ان * چونکم حرفه معنایی بر دمده جان محیط د کادر بوا یکی انک جان نیجه خالق
اولور ابکی اندن مر ادهم فعل و هم خلق فعلدر یعنی جان آدمی هم کاسب فعل و هم خالق فعل اولمغه قادر د کادر ا کر قادر
اولیدی حرف و معنایی یکدمده احاطه ایلدی چونکم ابکی جانبی احاطه به قادر اولدیغی معلوم اولدیسه بوا یکی غرضک
دخی محیطی و خالق اولدیغی بوندن معلوم اولور سروری و معنی هر دو اندن مر ادهم حرف و معنادر دیمش اما شرح
اولدیغی اوزره هر دو ان دن مر ادهم کاسب فعل و خلق فعل اولق اولیدر (منتهی) حق محیط جمله آمدای پس * و اندارد
کارش از کار دکر * اما حق تعالی حضرت تری ای پس جمله اشیا بی محیط کادی لایشغله شأن عن شأن فخواستجه آنک
بر کاری بر کار آخردن کیر و طوطو غمز و مشغول ایتمز (منتهی) گفت شیطان که با اغوی قتی * کرد پنهان فعل خود دودنی *
سورقه اعرافده اولان آینه اشارتدر (قال فما اغوی قتی) شیطان دید که سنک بی اغوا ایتمد یکک حقیچون فجاده با قسم
معناسنه اولور و سبب معناسنه اولمده جائز برای سبب اغوا آنک دیمک اولور (لا قعدن لهم صراطک المستقیم) ای
لا عرضن لهم فی طریق التوحید الذاتی و امنعهم عن سلوکها بان اشغلهم بما سوا المعنی بیت دیمک اولور که شیطان
حضرت حقّه بالمشافهه خطاب ایدوب سن بی از درد یغک سبیله دیدی و کندینک غوایت و ضلالتنی حضرت حقّه
اسناد ایلدی کندینک فعلنی اول دودنی پنهان ایتدی اگرچه حضرت حق آنک غوایت و ضلالتنی خلق اید مجیدر
اما کندینسی اکا کاسبدر چونکم کندینک کسبنی و فعلنی کیزلای و فحنی حضرت حقّه اسناد ایلدی بوجرات
و بوکست خلق سبیله امن و طرده لایق اولدی * منتهی * گفت آدمکه ظلمنا انفسنا * اوز فعل حق بند غافل چوما *
بویت سورقه اعرافده اولان آینه اشارتدر (قال انما ظلمنا انفسنا) آدم و حوا علیهم السلام بعد العصیان دیدیلر ای بزم
پرورد کار منیز کنیدی نفس لر عزمه ظلم ایلدک (وان لم تغفر لنا) اگر بزم مغفرت ایتمز سنک (و ترجمنا) دخی مر جت ایتمز سنک
(قال القاشانی ای وان لم تغفر لنا بالباسنا الا نوار الروحانية مشرقه علینا و ترجمنا بافاضه المعارف الحقیقیة) لکنون
من الخاسرین) ای من الذين اتلفوا الاستعداد الاصلی و هو مادة السعادة والبقاء اگرچه حقیقتده جمیع افعالک خالق
حقدر و خیر و شر و نفع و ضرر کل من عند الله مقتضا سنجه اندن ظهور ایدر لیکن رعایه لا ادب (ما اصابک من حسنة
فمن الله وما اصابک من سيئة فمن نفسك) مقتضا سنجه حسنه بی حقّه و سینه بی نفسکه اسناد ایدسن نه کم حضرت آدم
علیه السلام الهی بر نفس عزمه ظلم ایلدک دیدی اول آدم حق تعالی سنک فعلدن بزم کی غافل اولدی بلکه حق تعالی هر فعلی
خالق و هر شیء موجود اید بکنی یلور کن بند ظلمی کنیدی نفسنه اسناد ایلدی (منتهی) درکنه اوز ادب پنهانش کرد (زان
کنه بر خود زدن اوز بر بخورد * اول آدم کاه ایچنده ادبه رعایت ایلدی یکی جهندن حضرت حقک کاهی خلق ایلمسی
اخفا ایلدی شیطان کبی بی ادبک ایلدی که اول فعل حقّه کنیدی فعلنی ستر ایلوب بما اغوی قتی دیدی لاجرم حضرت
آدم علیه السلام او کاهی کندینسنه اسناد ایلدیکندندن میوهیدی یعنی منفعت بولدی (منتهی) بعد توبه گفتش ای
آدم نه من * افریدم در توان جرم و محن * آدم علیه السلام حضرت تری توبه ایلدکد نصکره حق تعالی اکا دیکم ای آدم
اول جرمی و محنتلری سنده بن بر تمدمی یعنی سنده بن خلق ایتمدی (منتهی) نه که تقدیر و قضای من بدان * چون بوقت
عذر کردی آن نهان * سندن صادر اولان جرم و محن بنم تقدیرم و قضام د کلیدی عذر و قشند آنی نیچون ستر و پنهان
ایلدک * منتهی * گفت ترسیدم ادب نکذاشتم * گفت دم من پاس آنت داشتم * آدم علیه السلام جناب عزته
جواب و یروب دیدی خوف ایلدم ادبی ترک ایلدم حق تعالی حضرت تری ایتدی بن هم سنک اول ادبکی حفظ و تدم یعنی
اول ادبکی مقبول ایدوب سستی انکیچون مقرب و برگزیده ایتدم * منتهی * هر که آرد حرمت از حرمت برد * هر که آرد قند
لوزینه خورد * هر شول کسیه که در کاه حقّه حرمت و تعظیم کتوره افک مقابله سنده حرمت و تعظیم ایلنور هر کیچکه قند
کتور لوزینه بر یعنی (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) اینک فخواستجه بر کسه هر نه کونه اینک کتور رسه ادنی مر ته
جزایه اون انک مثلنی الور و اوسط مر ته اضاعاف ایلک بر ولور (هل جزاء الا حسان الا الا حسان مقتضا سنجه
احسانک جزای د کادر الا احساندر (منتهی) طیبات از بهر که لا طیبین * یار را خوش کن بر فحان و سین * طیبات کیچک
ایچوندر طیب اولنر ایچوندر پس یاری خوش ایله خوشلق کور ورنجیده ایله رنجیده لک کور (کما قال الله تعالی
الطيبات للطيبين والطيبون للطيبات والخيرين للخيرين والخيرون للخيرين) پس در کاه حقّه طیب کلنر ایچون

طبیعیات وارد و خبیث اولنلر ایچون خبیثات وارد و مصرع ثانی بومعنائی مثر اولور و بر کلام بار را خوش کن
خوشی بین و بر نجان بندی بین دیمک اولور (م ی) یک مثال ای دل بی فرقی یار * تا بدانی جبر را از اختیار * ای کوکل جبر
و اختیاری بری برندن فرق و تمیز ایلنک ایچون بر مثال کتور تا جبری اختیار دن بیله سن * مثنوی * دست کان لرزان
بود از آزار عیاش * و آنکه دستی را اولر زانی ز جایش * مثلاً دست اول دست که ارتعاش دن در میجی اوله رعشه بر مر ضد رکه
انسانه کاد * کده انک الی دره در بی اختیار الی دره بن کسه به مر تعش دینور و اول بردستی که آتی برندن سن
دره در سن * مثنوی * شرد و جنبش آفریده حق شناس * ایلنک توان کرد این با آن قیاس * هر ایکی حرکتی حق
تعالینک براندیشی و مخلوقی اکله لیکن بونی اکتیاس ایلنک کرکزیر ابو اختیار ی و اول اضطرار ایدر اگر چه ایکدن سنک
بیله خالق حقدرو لیکن یتهماده فرق عظیم وارد * مثنوی * زین بشیمایه که لرزایدیش * مر تعش را کی پشیمان
دیدیش (بو حرکت دن پشیمان سنکه آتی سن در تزلزل پس معلوم اولدیکه بو خصوصده سنک اختیار ک و وارد اما مر تعشی
اول حرکت دن بچن پشیمان کور دلی یعنی پشیمان کور مدلزیرا که مجبور در پس اهل الالهک جبری مر تعشک جبرنه
بکزر که مقبول و عمد و حدر و اهل نفسک و جبریه نک جبری غیر مر تعش اولنک تحریک اید ایلد کده مجبورم دیمسنه
بکزر که مذموم و مقدر و حدر نفسا برنک حظی جائنه کاسر مرید و مختار اولور و طاعت و عبادنه کاسر اختیار من
بو قدر دیو کند یلری جبری قیلور لر (مثنوی * بحث عقلست این چه عقل آن حیله کر * ناضعینی ره بردانجام کر *
بوذ کر اولنان بحث عقلک بحثیدر بو حیله کر نه عقلدر یعنی بو حیله اید یجی عقل جزوی حد ذاته ده عقل دکلدر دیمک
اولور استقام انکار ایچون اولوب حیله کر اولان عقلی نفسنده عقل اولقندن نی قیلور زیر اصلنده عقل کلیدر که
انبیاء و اولیانک عقلیدر و عقول جزیه اکتسبت عقل دکلدر پس تقدیر معنی بوذ کر اولنان بحث بحث عقل در کده
اصلنده عقل دکلدر بو بحث عقلی انکیچوندر که تا بر ضعیف الذهن کسه مکر که اول جبر و اختیار مر ته منه بول ایلد
و جبر و اختیار ندر عقلی یتدیکی قدر فهم ایلد (مثنوی) بحث عقلی کر درو مر جان بود * ان ذکر باشد که بحث جان بود
عقله منسوب اولان یعنی بحث فرضا کر درو مر جان اولسه اول بحث غیر اولور که جان بحثی اوله یعنی جان بحثی
بر مر ته خوب و لطیف اولور که عقله منسوب اولان بحث کر درو مر جان بیله اولسه کائماثل اولر (مثنوی) بحث جان
اندر مقامی دیگرست * باده جائز اقوامی دیگرست * جان متعلق اولان بحث بر مقام آخرده در که اول مقام عقلدن
عالی و برتر در جان باده سنک بر آخر قوامی وارد که اول عقل باده سنک قوامنه بکزه من (مثنوی) آن زمان که بحث عقلی
ساز بود * این عمر باو الحکم موجود بود * اول زمانده که عقله منسوب اولان بحث دوزنی و اعتباری و ارادی
بو عمر کده مراد حضرت عمر رضی الله عنهدر بو الحکم الیه همراز و دمساز ایدی بو الحکم ابو جهلک مقدم اولان
کنیتیدر و آنکده اسمی عمر در دیشلر بو الحکم دیوا کائکیچون کنیت و بر مشلر که حکم عقلیه ده غایتله ماهر و ابجیات
فکریه به زیاده قادر ایدی چونکم حضرت نبی علیه السلام بعث اولنوب انلری دین مبینده دعوت ایلد کده بو قدر عقله
اسرار نبویه دن غافل و علوم دینییه دن جاهل اولدی پس ضدیله کنیت و بر یلوب ابو جهل دیمکله معروف اولدی و بو کنیتله
شهرت بولدی اما حضرت عمر ایمانه کلدی و علم دینی و بحث جانی یلیدی اول حضرت نک لقب شریفی فاروق اولدی
انکیچون که حق باطلدن زیاده فرق و تمیز قیلدی ته کم یور لر (مثنوی * چون عمر از عقل آمد سوی جان * بو الحکم
بو جهل شد در بحث ان * چونکم حضرت عمر عقلدن جان جائنه کلدی یعنی عقل جزوی مر ته سنندن بکوب ایمان
و اسلامه کلوب جان مر ته سنی بولدی بو الحکم آنک بحثیده ابو جهل اولدی یعنی کنیتی ابو الحکم ایکن اول جاتک
بحثیده ابو جهل اولوب جهل و غفلت مر ته سننده قالدی و ایمان و عرفان دن و اسرار و حکم جاندن محروم اولدی
* مثنوی * سوی حس و سوی عقل او کاملست * کر چه خود نسبت بچیمان او جاهلست * حس جائنده و عقل جزوی
جائنده اول ابو جهل کاملدرا کر چه جانده نسبت خود او جاهلدر و الحاصل است دلالتی و صوری و عقلی اولان امور
نسبت اول ابو الحکم درودینی و یقینی و جانی اولان علومه نسبت اول ابو جهلدر پس بوندن معلوم اولدیکه عقل جزوی سنک
بحثی و استدلالی دینه متعلق اولان و جانه اتساب قیلان علوم و اسرار و واسطه اولمز و قانع و قانعی * مثنوی *
بحث عقل و حس اثر دان یا سبب * بحث جانی یا عجب یا ابو العجب * بحث عقلی و بحث حسی بی اثر ییل یا سبب یعنی
عقل و حسک بحثی یا اثر دن مؤثره استدلال و یا خود سیددن مسببه اتقال ایلنک ییل که عقل و حس اثر و سبب مر ته
سندن ایلری نجا و زاید مر و جان مر ته منه کیده مر اما بو جانه منسوب اولان بحث یا عجبدر و یا خود عجب صاحبیدر
یعنی جانه منسوب اولان بحث و علمی بر مر ته عجب ییل و عجب عجبیدر که عقل جزوی صاحبی انک ادراک کنده
حیران و کلماتک فهمنده دخی عاجز و ناتواندر (مثنوی) ضوع جان آمد نماد ای مستفی * لازم و ملزوم و فانی مقتضی

* زانکه ینارا که نورش بازگشت * از دلیل و از عصا کش فارغست * بود کراولسان جبر و قدر بجای قیل و قال
 و بحث عقل بر عقل اندر که متکلمین و اهل جداله لا یقدر فاما اصحاب کمال بوکونه بحث وجدالدن خلاص اولشدر
 زیرای طالب رضا و ضیای هدی وای راغب سراسر ار خدا بوندره جانک ضوئی کادی و عین العیان حاصل اولدی پس
 دلایل عقلیه دن لازم و ملزوم و نافی و مقتضی قالمدی لازم و ملزومه مثال طویل النجاد و کثیر الرماذ کبی که بوندر ملزومدر
 و بوندر لازم کلان قد طویل و مهمان کثیردر که بوندرن کاتبه در اما بومحله مناسب اولان لازم و ملزوم مثلاً افعال خلق
 ملزوم و کاحقک خلق اتعسی لازمدر نافی و مقتضی اسم فاعلدر اکراما ینسبدرنده و اومقدر اولورسه بری برینک
 مقابل وضی اولوب تنی ایدیبی و اقتضا ایدیبی دخی قالمدی دیمک اولوروا کرا و مقدر اولورسه مقتضی تنی ایدیبی
 قالمدی دیمک اولور مثلاً بومحله مناسب عند اهل السنة افعال خلق حتی مقتضیدر و اهل قدر و اصحاب اعتزال بونی
 نافیدر پس ضیای جان و مقتضای اعیان اولدقده بود کوراک بر سیده قالمز اول سیدنکه برینا کمسنه نک نوری
 باز غدر یعنی طالع و لامعدر اول ینادلیلدن و عصا کشدن فارغدر بعض نسخه ده از دلیل چون عصا کش فارغست
 واقع اولشدر بوتقدیر اوزره معنا اول ینا عصا کش کبی دلیلدن فارغ و مستغنیدر دیمک اولور (تفسیر و هو معکم
 اینما کنتم) بو آیت کریمه سورة حنیدده در و بومحل بو آیت کریمه نک تفسیر و تحقیقینک بیاتنده در معنای شریفی اول
 الله سز کله یله در هر نه برده و نه حالده اولسکرا اکثر علما اول الله هر نه برده اولسکرا علم و قدرت یله سز کله یله در عموما
 و فضل و رحمت یله در خصوصاً دیو تفسیر ایشلدر در اما بومعیت فی الحقیقه عقله بیلنمز و فهمله ادرانک اولنمز محصل
 عقل بونک در کنده خیر اندر اما بویان سر معیتی یلدر یجی و اتمک معناسنی قابل معرفت اولنه روشن و واضح ایدیبیدر
 تفسیر و هو معکم اینما کنتم * منوی * یاردیکر ما بقصه آمدم * ما ازان قصه برون خود کی شدم * بر کبر و بحسب
 الظاهر قصه جانبیه کلدک بز خود فی الحقیقه اول قصه دن چن طشره کتدک یعنی قصه نک حقیقتندن طشره کتدک
 و مقصود اصلیدن خروج اتمک هر نه قصه به کلسک انکه یله بر و هر نه حاله ایرسک اندن خالی دکلز (منوی) کرجمیل
 اییم آن زندان اوست (و رب علم اییم آن ایوان اوست) اگر جمیل مر تبه سینه کلسک و غافل و جاهل اولسق اول اتمک زنداندر که
 اللهک عالم و عارف قولری مر تبه جهله المسالک اولور و زندان محنتی بولور و اکر علم مر تبه سینه کلورسک اول علم اول
 مقصود حقیقینک ایواندن تن انسانی ایوان سوریده نیجه راحت بولورسه جان دخی مر تبه علمده اوله راحت بولور و رفعت
 حاصل قیلور بعض نسخه ده قافیه زندان ماست و ایوان ماست واقع اولشدر بوتقدیر اوزره معنی اکر جهله کلورسک اول
 بزم زندانمز دروا کر مر تبه علمه کلورسک اول بزم ایوانمز و مقام عالیشانمز دروا حاصل مر تبه جهله و مر تبه علمده اندن
 خالی و دور دکلز * منوی) و ربخواب اییم مستان ویم * و ربیداری بدستان ویم * و اکر خوابه کله و زانک مستلری بز
 و اکر یسد اولغه کله و زانک قصه و حکایتنده بز محصل کلام ایکی حاله یله آندن بعید و مهجورد کلز (منوی) و ربکرییم
 ابر برزق ویم * و ربخندیم آن زمان برق ویم * و اکر اغلیه و زاول خدانک آبله برابری بز که قطرات دموعی باران کبی
 یا غدر برز زمین وجود مزده نباتات حسنی بتور مکدن اوتری و اکر خنده ایلله و زاول زمان خدای تعالینک برقی بز
 (منوی) و ربخشم و جنک عکس قهر هوست * و ربصلح و عذر عکس مهر اوست * و اکر غضب و چنکه کله و زاول اللهک
 قهر سکن عکس و اثریدر یعنی بزم قهر و غضب مز صفتری حق تعالینک قهر و غضب عکس و اثریدر که وجود انسانی آنک
 صفاسنک مرآت و مظهریدر و اکر صلح و عذر کله و زاول اللهک مهر و محبت عکس و اثریدر که برده ظاهر اولشدر
 منوی * ما کیم اندر جهان یج یج * چون الف او خود ندارد هیچ * چه دارد هیچ هیچ دخی نسخه در بوییت
 شریف حقک خلقه معیتی حقیقتده مع الاغیار و السوی اولدیغنی مشعر اولور بلکه معیت بحسب المراتب و الاسماء
 لازم کلور و لافی الحقیقه معیت مع الغیر ممکن اولمز کما قال ابن الفارض (ولیس معی فی الملك شیء سواي * والمعیت
 لم تحضر علی المعیت * پس حضرت خد اوند کاردخی بومر تبه به اشارت ایدوب سیوردر که ای طالب سر و حدت اکر چه
 مر تبه مظهر بته نظر تشبیه ایدوب اغله حق آنک ابر برزق بز کلسک آنک برقی بز و خشم و چنکیز آنک عکس قهری
 و صلح و عذر بزم آنک عکس مهریدر دیردک لیکن مر تبه احد بته نظر اولنسه بز کیز بو طولاشق و قرشق جهانده که
 اسماء کثیره و مختلفه نک ظهورات یله معقد اولشدر اول حضرت خود نفس الامر ده الف کی متوحد بالذات در اتصال
 و انفصالدن و حرکات و سکناتدن و اغیار و سوادن منزهدر کما قال علیه السلام (کان الله ولم یکن معه شیء و قال الحنید
 الا ن کما کان) اما بومعنادن اوجه و انسب و عقل و فهمه اقرب اولان معنا بودر که مصرع ثانی حضرت احد بته تشبیه
 اولوب حقایق ممکنیه به تشبیه اوله بوتقدیر اوزره معنی بز و جهان معقدده کیز الف کبی بز اول خود نه طور هیچ هیچ
 برنسنه حرکات و نقاطدن طوتمز کذلک بز دخی نفس الامر ده هیچ برتنی طوتمز بلکه بزم وجود بزم فی الحقیقه نابوددر بزم

مجلسی مرده ظهور این حرکات و سکنات و اختلافات آنک اسماء و صفاتک مقتضیاتیدرس التوحید باسقاط الاضافات
 بمرتبیه کوره دینکدر * مثنوی * چون زمر آن رسول این را شنید * روشنی در دلش آمد بدید * چونکه اول
 رسول روم حضرت عمر رضی الله عنہم بن بركات طیبیه اشتدی بر روشنک اول کلامدن آنک کو کلمه ظاهر کادی
 و قلبی منور قیلدی اول رسول روم اول کلام حکمت آمیز کذوقدن بر مرتبه نورانی اولدی واستغراق مرتبه سن
 بولیکه * مثنوی * بخوشد پیشش سوال وهم جواب * کشت فارغ از خطا و از صواب * آنک او کلمه هم سوال
 وهم جواب محو اولدی خطادن و صوابدن فارغ اولدی زیر امقام وحدتی بولدی و کمال صفوته ایردی (مثنوی * اصل را
 دریافت و بگذشت از فروغ * بهر حکمت کرد در پرسش شروع * اصلی بولیکه مقام حقیقت در و فروغدن کجیکه مراد
 صور خلقیه در اگرچه اصلی بولدی و فروغدن تجا و زقیلدی و سوال و جواب قیدندن قورتادی ولیکن حکمت
 و منفعتدن اوتری رسول روم سواله شروع ایلدی تا نیجه طالبلر بوعلمدن مستفید اوله لرواسر ارحقیقته وصول بولدی
 بودخی کلینک دأبندند که کند بر سوال و جواب قیدندن مستغنی ایکن طالبلر کتفعندن و فائده بولسندن اوتری
 طالبلر لازم اولان علمی سوال ایدر لرواسر تفسار سمته ککیدر لرواسر تفسار سمته اول علمدن منتفع اوله لرواسر رسول رومک
 بعد الکمال سوالی دخی بوقیاددن اولور * سوال کردن رسول روم از عمر رضی الله عنه از سبب ابتلای ارواح با این
 آب و کل اجسام * مثنوی * گفت یا عمر چه حکمت بود سر * حبس آن صافی درین جای کدر * سوال ایدوب دیدیکه
 یا عمر نه حکمت ایدی نه سربایدی اول صافی اولان روحک بومنگد و تیره اولان برده حبسی یعنی روح صافی که بویه
 عالی جوهر ایکن بدن کثیف و مغلیده محبوس اولسنه حکمت ندر دیدی * مثنوی * آب صافی در کای پنهان شده
 جان صافی بسته ابدان شده * آب صافی کاک ایچنده پنهان اولمش صافی جان بد نلره مقید اولمش یعنی بونده حکمت
 ندر دیدی * مثنوی * گفت تو بحث شکر فی سبکی * معنی را بند حرفی میکنی * حضرت عمر رضی الله عنه ا کا جواب
 و پروب دیدی ای رسول روم سن بر شکر ف یعنی بر عمیق و دقیق بحث ایلرسن بونک حقیقتیه کشتی شرعاً جائز اولنلردن
 دکدر ولهم ذار و حاک حقیقتندن سوال اولند قده (قل الروح من امر ربي) دیکه جواب ویرلدی اما جان صافینک
 بدن کثیفه کلسنده واکانه عشق و تعلق قیلسنده چوق فائده وارد در مثلاً جله فائده دن بری بودر که بر معنایی بر حرفه
 بند ایلرسن تا اول حرف واسطه سیله درونکده اولان معنی ظهوره کله و خارجده مخاطب اولان کسه لرا اول حرف
 واسطه سیله اول معنادن منتفع اوله لرواسر ایدیکنی یله ل * مثنوی * حبس کردی معنی از ادرا *
 بند حرفی کرده تو بادرا) درونده آزاد اولان معنایی حرفه حبس و قید ایلدن سن بادنفسی بر کله به مقید ایلسن و ناسه
 اول نفس و کله واسطه سیله آنی سوبلشن * مثنوی * از برای فائده این کرده * تو که خود را فائده در پرده * بونی سن
 معلومدر که فائده ایچون ایلشن سنکه خود فائده دن پرده ده سن یعنی روحک بدن کثیفه کلسندن واکانه تعلق
 قیلسندن محبوسن * مثنوی * دانکه از وی فائده زاییده شد * چون نبیند آنچه ما را دیده شد * بعض نسخه ده
 زاینده واقع اولشد در تقدیر معنا اول الله که اندن فائده طوعیجی اولدی و باطو غلش اولدی یعنی جنس فائده اندن
 وجود بولدی و ظهوره کادی اول الله نیچون کورمه آنی که بزه کورلش اولدی یعنی بزه اولقدر علم و حکمت وار که
 البته بر فائده کورمه سن بر معنایی بر کله به تعلیق ایلرز و ضمیرده اولان معنایی حرف و کله واسطه سیله ناسه سوبلرز
 چونکم مخلوق ایکن بزه بوفائده کورلش اولدی پس حکیم مطلق اولان حضرت حقه عالم معناده اولان ارواحی قوه به
 کتور مکنده و صورت عالمنه بتور مکنده نیچون فائده کورلیه ونه و جملله ارواح صافیته نک اجساد کثیفه به کلسنده
 منافع کثیره و فوائد عظیمه اولیه (مثنوی) صد هزاران فائده ست و هر یکی * صد هزاران پیش آن یک اندکی * معناتک
 کلامه مقید اولسنده و مخارج و حروف مرتبه سنه کلسنده نیجه یوزیک فائده وارد و صد هزارانک هر بری اول
 بر فائده نک قتنده که مراد اندن جانک جسده تعلق ایلسیدر اندک در مصرع اولده هر یکی لفظی مصرع ثانی به مروهون
 اولور و معنی هر بر صد هزاران قدر عدد اول بر فائده قتنده اقل قلیلدر که اندن مراد روحک بدنه تعلق ایلسنده اولان
 فائده در جله دن بری مشایخ عظام روح صافینک جسده کثیفه تعلق ایلسنده اولان فائده خصوص سنده مر آتی
 تمثیل ایلسلر در و دیمسلر در که زجاجة صافی بی کثافت روغما اولرز و ناظر اولنک وجهی اول زجاجة صافیده تمثیل
 قیلرز پس صورت انسانیته نک کورلسندن اوتری استادان جهان زجاجة صافینک ظهرنه کدر و کثافت کتور و رب
 در حال اکاناظر اولنک وجهی عیان و نمایان اولدی کذلک ارواح صافیده صفت الهیه بکمالها کورنمیبوب آینه
 ظهرنده اولان کثافت کبی حق تعالی اجساد کثیفه بی ارواح صافیه به ضم ایلد کده ارواح صافیه ده ظهوره کلین
 و نمایان اولسن صفات الهیه اجساد انسانیته ده ظهوره کادی و مرآت وجود آدمیده نمایان اولدی * مثنوی *

این دم نطق است که جزو جزوهایست که فائده شد کل کل خالی حرامست * مثلاً اول سنک نطق نفسی که
 جزو جزوهایست بر عضو بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست
 سنک نطق دمی که جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست
 اینک نطق کلامی که جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست
 بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست
 ظاهر اول فقه کل اول و پس کل مرتبه سنده اولان فائده دن نیچون خالی اولور جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست
 فائده بی جامع اولی اول و پس کل مرتبه سنده اولان فائده دن نیچون خالی اولور جزو جزوهایست بر جزو جزوهایست
 فویت کل روح بدنه کلسنده واکانعلق قیل سنده اولان فوائدی اثبات ایلر رسول رومک جان صافی بسته ابدان
 شده دیوسوال ایلدی سکن مراد بر جان دکلدر بلکه جانلر کلسدر ایدانک جعله اولی دخی بو که دلالت ایلر
 وهر آدمک روحی بوجه ارواحدن بر جزو کلسدر پس رسول رومک روحی بوجه ارواحدن بر جزو منزله سنده اولدی
 مقرر اولدیسه حضرت عمر رضی الله عنه اکابو طریق اوزره خطاب ایدوب یوررلای رسول رومک که جزو سنک
 اینک فائده ایلدر که سن هر دم فائده دن خالی دکل سن پس کل روح طعنه نیچون دست کتور رسنی یعنی کل روح
 ابدان کشفیه تعلق ایل سنده فائده ندر دیو نیچون طعنه شروع ایلر سن ارواح ابدان کلسنده و بدن آینه سنده
 ظاهر اول سنده لایعده لایحی فوائد کثیره و منافع عظیمه وارد که فخر بر تعبیری ممکن دکلدر اما قلیل کثیر مدلیل
 اولدیغیچون بوج فاج فائده مذکری ایلد اکتفا اولندی فائده اول اولدر که روح صافی بدنه کلمکله تحصیل کمال
 ایلر زرا ایلر وجودنده بالقوه اولان خاصیت بوعالم اجسامده فعله کلور واک علمی عیان مرتبه سن بولور اول عالمده
 ابتدکی اقراری بوعالمده اثبات قیلور اول عالمده صالح و فاسد و صابر و مجاهد اگر چه حق تعالی سنک معلومیدر که
 بوعالمده دخی صالح اولان و فاسد اولان و صابر و مجاهد مرتبه سن بولان همان اول عالمده صابر و مجاهد اولند
 بغیر تفاوت و لیکن اول عالمده صابر و مجاهد اولمغا اعتبار بقدر زرا اول عالم صلاح و فساد و صبر و جهاد عالمی
 دکلدر پس لازم کلدیکه انده بالقوه حاصل اولان اعمال بوعالمده فعله کله و ثبوت مرتبه سن بوله و اهذا (قال الله تعالی
 و لنبلونکم حتی نعلم المجاهدین منکم و الصابرين) مجاهد و صابر عالم ارواحده ایکن دخی حق تعالی سنک معلومی ایدی
 و دخی صبر و جهادله ابتلا اولمغا شدیدی پس اول عالمده صابر و مجاهد مرتبه سن بولمغا بولمغا بولمغا بولمغا بولمغا
 و طاعت و مجاهدله اختیار اولمغا نیچو پس بوعالمده کلدیلر مجاهد قیلوب مجاهد اولدی بولر بللر صبر ایدوب صابر
 مرتبه سن بولدی و روقس علی هذا سائر الاوصاف اگر انسانک روحی بوعالم اجسامده کلمه و بالقوه ذاتده اولان
 خاصیتی فعله کتور مسه کمال بولمزدی و بالقوه ذاتده اولان خاصیت فعله کلمه و ثبوت اولمزدی و فائده ثانی اولدر که روح
 عالم ارواحده ایکن و صالک ذوقنی و اول عالمک قدرتی بولمزدی و فراق و هجرانک طعنه دخی طوع عزدی پس اول عالمک
 قدرتی بیل سکن و نعمت و صاله عالم اولمقدن اوزری حق سبحانه و تعالی اول روح آزادی مجن طبیعت کتور و ب
 محبوس قیلدی و فراق و هجران الملمین کامذیق اولدی تا اول عالمده عبادتله مستعد اوله و بعد انخلاص من البدن اول
 نعمت قدرتی یله حضرت آدم علیه السلام قصه سی بومعانی مؤید اولور و روشن قیلور زرا اولحق تعالی اکاجنت
 ملکن و بر مش و جنته ایچره آتی (یا آدم اسکن انت و زوجک الجنة و کلامنهار غدا حیث شئت) آیتک مفهوم اوزره
 نعمت و راحتله مستغرق قیلشدی ولیکن بی تعب و بی زحمت و بی سعی و بی مشقت بپسر اولان نعمت قدرتی
 نوجا بیلیمک مقرر اولدیسه حق تعالی حضرت تری انک شجرة حنطه به تقرنی چندن خروجه و حادن زمینه هبوطه
 سبب ایلوب بودنیابه کتوردی و بوقدر الام و شدایدی چکمک مرتبه سنه یوردی انک وجودی بوقدر انسانک
 وجودیه سبب اولد قدر نصکره و تحصیل کمال قیلد قدر نصکره شه جنت اعلا به واصل ایلدی محقق اولان عرفانک
 معلومیدر که نصکره کن و صول اولکی کبی دکلدر و فائده ثالث اولدر که کنت کفر تحقیقا حاجیت ان اعرف خلقت الخلق
 لاعرف حدیثک فحوائی اوزره خاصه انسانک مخلوق اولی و روحک بوجنده کلمی حق تعالی سنک بیکله بیلیمکی
 ایچوندر و عبدریسنی معرفت شهودیه و تفصیلیه ایلد مشاهده قیلوب ایچوندر اگر چه عالم ارواحده دخی هر روح ریسنی
 استعدادی قدری لوب اقرار قیلشد لیکن معرفت اجمالیه ایلد معرفت تفصیلیه و شهودیه ایلد دکل زرا معرفت
 شهودیه و تفصیلیه نک محلی بوعالم ظاهر در صفات الهیه دن نیچه صفات وارد که انک ظهوری بوعالم ظاهر واسطه سبله
 اولور مثلاً اسم شافی کبی که شافی احسنک ظهوری جسدده اولان مرضی ازاله ایدوب شفا و بر مکه اولور عالم
 ارواحده ایلد بوعالمک تجلیسی بوعالم ظاهر اولمزدی کذلک اسم محیی و ممیت کبی بوترک دخی ظهوری بوعالم ظاهر منبذله در

اگرچه محیی اسمت عالم ارواحده اثر و تجلیسی وارد اما ظهوری اصل بوعالمده در که اولک و دیر ملک بوعالمه نسبتله در
 پس عبد بوعالمه کامیجبه شای اسمت و محیی و عیبت اسمت اثار فی مشاهده قیلدی بوعالمه کاسد کد نصکره
 ریسنک بوصفله موصوف اولدیغنی یقینا یلادی و مشاهده قیلدی و کذلک حق تعالی نیک نواب اولمسی و ستر
 عیوب و مغفرت ذنوب قیلسی روح بوعالمه کامیجبه مشاهده قیلدی زرا عالم ارواحده عیوب و ذنوب یوغدی که حق
 ستار و غفار لک صفتری اول واسطه ایله ظاهر اولدی کذا و کذا نیجه صفات وارد که انک ظهوری بوعالم ظاهره
 مرهوندر پس عبد ریسنی اول صفتره موصوف بیلک دخی بوعالم اجسامه کلمکه موقوفدر سعادت کبری و نعمت
 عظمی بر کسه ریسنی موصوف اولدیغنی اوصاف کامله ایله بیلن و مشاهده قیلقدیر کالیله بیلک ایسه بوعالمده میسر
 اولور پس روح انسانینک عالم اجسامه کلمسند فائده حضرت حق اوصاف کامله ایله بیلنسی و عبدک تکمیل
 معرفت قیلسی ایچوندر * مشنوی * کت را کز فائده نبود سکو * و ربود هل اعتراض و شکر جو (روحک جسده
 تعلق ایستند فائده یوقدر دین کسبه جواب بود که سوزک اکر فائده سی اولمز سه سوبله وی معنی اولان الفاظ
 و حروفی تکلم ایله و اگر سوبله بیلک سوزک فائده و معناسی اوله اعتراضی ترک ایله و شکر طالی اول که بوسر سکا و وجهله
 کشف اولمش اولور که روحک عالم معنادن قالبه کلمسی ضمیرده اولان معنی حرفک الفاظ و حروفه کلمسی و متکلم
 مافی الضمیرینی انکله بیان و عیان قیلسی کیمدر البتته متکلم اولان کسه باطنده اولان بر معنای اظهار ایتنا استبه
 آتی بر حرف و بر کلمه به وضع ایذوب ازل واسطه ایله فی اظم ارایلر حرف اول معنایه ظرف اولور معنی اول حرفه ظهوره
 کاور پس متکلم که بر معنایه دلالت ایلین کلمه بی ادا ایله البتته انده فائده مقرر اولور پس هر روحک جسده کلمسی
 بوکه کوره قیاس ایله هر روح قالبه کلز الانفس روحانی واسطه سیله چونکم بر روح بر قالبه کله اول قالبده انک اثری
 نمایان اوله کلمه معنایه دلالت ایلدیکی کبی اول قالب کندی روحنک شاتنه و حقیقتنه و انده نه ایچون وضع اولندیغنه
 دلالت ایلر پس صفات کونده ای ایات حق اوقومق استین کسسه هر کلمه بر معنایه دلالت ایلدیکی کبی هر صورت
 دخی بر کونه معنایه دلالت ایلر امدی بوقوال انسانیه و صور کونییه به نظر ایله که هر بری خاصه کندنده موضوع
 اولان معنایه دلالت ایلر اکر عارف ایست مشایخک عالم معنی دید کارنی بوعالم صورتده کوررسن و متکلم حقیقتنک
 اول صورتدن نه مراد ایلدیکنه واقف اولورسن * مشنوی * شکر یزدان طرق هر کزن بود * فی جدال و درویش کردن
 بود * حق تعالی نیک شکر ی هر کردنک طوقی اولور یعنی هر کسک بوسنه لازم و فرضدر که منعم حقیقی به شکر قیلله علی
 الخصوص عالم ارواحدن بوعالم انسانیت کتوردیکی و مرتبه عقل و فهمه بتوردیکی نعمتنک شکرین قیلله شکر جدال
 ابلک و یوزا کشتنک دکلدر یعنی منعم حقیقی سنی بر بلایه مبتلا ایسه و اقات و مختلفه امتحان قیلسه بنده نه نعمت وارد
 دیو جدال ابلک و اول بلادن یوزل و کوزل ترش ایلیوب بونه بلادرد یوشکایت آمیز سوز سوبلک شکر اولمز شکر اولور که
 وجودکی محضانه نعمت یله سن و اگر بر بلا ایله امتحان از لنورسک جدال و ترش و یلکدن حذر قیلله سن و ممکن اولدیغنی
 مرتبه صابر اوله سیکدیمک اولور والله اعلم * مشنوی * کر ترش ربودن آمدشه ~~شکر و پس~~ * پس چوسر که شکر
 کونی نیست کس) اکر شکر انجق ترش اولوق کادیه پس بوعتبارله سر که کبی بر شکر کوی کسه یوقدر زبر امر که
 بر دم ترش و یلکدن خالی دکلدر (مثنوی) سر که را کز راه باید در جکر * کوبشوسر کنکین اواز شکر * سر که به اکر
 جکرده یول بولق کر کسه سر کیه دی اوسر که شکر دن سر کنکین اولسون یعنی اکتی یوزل اولان کسبه دورنه یول
 کر کسه کادیکه حلاوت و شکر و طاعتله مخلوط و عروج اولوب تا اول واسطه ایله دورنه یول بوله و مقبول اوله (م) معنی
 اندر شعر جز با خبط نیست * چون فلا سکت و اندر ضبط نیست) معنی شعرده خبط و خطا دن خالی دکلدر معنی
 شعرده صیاد کیمدر که ضبطده دکلدر یعنی نته کم بر صیادان کسه استدیکی بری نشانه المدینی کبی و مرادی اوزره
 آتی اور مدینی کبی فاعلم اولان کسه دخی استدیکی معنای سوبلیمز و کیف مایشاء مافی الضمیر فی تعبیر ایلمیز بیکه
 شعرده معنی صیادنده اولان طیاش کیمدر که اولور که بر مرادی نشان ایلیوب انک نظمده قصد اولنسه معنایر آخر
 جابه کیمدر و شعرده فاعلمک مرادی اولان معنی ظهور ایدر بویع کان بعض کلمه انک نظمه کلمسی و تقریر اولسی اول محله
 نسب و الیق ایاکن اول کلمات نظمه کلیوب اول محله بر آخر کلام و بر آخر معنی سوبلندیکنه اعتذار ایاکن طریق
 اوزره واقع اولمشدر در (معنی) انکه من اراد ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف) اول قولک معناسنک سیانده
 در که بر کسه اللهم ایله او نورمق دیلسه پس اول کسه اهل تصوف ایله او نورسون زیر اونه مظهر اوصاف الهی و مرآت
 اسرار ربانیدر کتید یلردن اولمش و حقله باقی اولمشلر ته کم جنید حضرت تری تصوفی بویه تفسیر ایلیوب دیدیکه
 التصوف ان عیبتک الحق عنک و یحییک به پس اهل تصوف کند یلردن قافی و حقله باقی اولمشدر * مشنوی * ان رسول

از خود بشد زین یک دو جام * کی رسالت یادماندش فی پیام * اول رسول روم بویا یکی جامدن که نوش ایلدی
 کند یسندن کندی جامدن مراد حضرت عمر رضی الله عنہ کی سوردینی کلام سعادت انجامد که تحقیق تحقیق ایل
 بر ایدی اول رسول روم فی کوش هوشه نوش ایلدوب بی خود اولدی واستغراق مرتبه سن بولدی انک یاد و خاطر زنده
 نه رسالت ونه پیام قالدی * مثنوی * واله اندر قدرت الله شد * ان رسول ایجا رسید و شام شد * اول رسول بر حالته
 ایشدیکه الله تعالی ان قدر زنده واله و حیران اولدی اول رسول بومر تبیه ایشدی و شاه اولدی (مثنوی) سبل چون
 آمد بدیریا بحر کشت * دانه چون آمد بمزرع کشت * سبل چونکه دریاه کلدی و قارشدی دریا اولدی
 دانه چونکه مزرعه کلدی کشت و زرع اولدی یعنی رسول روم مقدما سبل کبی ایدی بحر معنی اولان حضرت عمر
 رضی الله عنہ و اصل اولغله دریای معانی اولدی اول بردانه کبی ایدی مزرعه اسرار الهی اولان حضرت عمر رضی
 الله عنہ و اصل اولد قدمیت معنایی بولوب کشف علوم و معارف اولدی کذلک هر کجیکه اهل تصوفدن برینه
 ملاقات اولسه قطره ایکن دریا و دانه مشابه سنده ایکن محل جمع اولق مقرر در پس بومعنایی مؤید اولان - وزره شروع
 ایدوب یورر (مثنوی) چون تعلق یافت مان با تو ای بشر * فان مرده زنده * کشت و باخبر * چونکه نان بوالبشره
 تعلق بولدی اکاغدا اولق صبیله لاجرم مرده و حیات فان زنده و خیر اولدی * مثنوی * موم و دیزیم چون فدای
 نارشد * ذات ظلماتی * او نور شد * موم و دیزیم چون آتشه فدا اولدی و باندی اول موم و دیزیم ذات ظلماتی سی انوار
 و منور اولدی * مثنوی * سنگ سرمه چونکه شد در دیدگان * کشت ینبایی شد ایجا دیدبان * سرمه طاشی چونکم
 کوز زده اولدی یعنی سرمه طاشی بحق از توب چونکم کوز زده چکلدی اول سنگ * مسحوق ینالغ سبب اولدی
 اول چشم کور بی اولدی (مثنوی) ای خنک ان مرده * کز خود رسته شد * در وجود زنده پیوسته شد * ای سعادت تو
 اول مرده که کند یسندن قورقلش اولدی بر زنده نک وجود نه اولششم اولدی یعنی بر مرده شد کامله و اصل اولوب انک
 سایه تریه سنده پرورش بولدی (م ی) زای ان زنده که با مرده نشست * مرده کشت و زندگی از وی بچست * وای
 اول زنده به که مرده ایلد او تر دی اول زنده مرده به مقارنته مرده اولدی و زنده لک اندن صحرادی مرده دن مراد اغنیا
 و اهل دنیا در (کما قال علیه السلام یا کم و بحال السالمون قالوا من المونی یا رسول الله قال علیه السلام الاغنیاء و فی
 روایه آخری قال اهل الدنیا و زنده دن مراد قلبی علم و عرفانه حیات بولان کسه در چونکم بر زنده دل اولان کسه مرده
 دل اولان کسه ایلد مقارنت قبیله صحبت مؤثره در طبیعت سارقه اولدی یعنی جهندن مقارنت حکمتی اخذ ایدوب
 مرده و بر مرده لک کاخی سرایت ایدر پس ای زنده دل اگر صحبت و مقارنته لایق و حیات قلبی زیاده اید بی اهل
 تصوفدن * کسه بی بولز سک مرده دلله ینم صاحبندن فرار ایلوب خیر ایلدیس و روح و روانه انیس اولان
 حضرت قرآن له انسیب ایلد و انک تلاد فی ایلد متلذذ اول و احکامیه عمل قیل (مثنوی) چون تو در قرآن حق بکر منقی
 باروان انیس آمیختی * ای زنده دل اولان کسه چونکم سن مرده دل اولد لک صحبتی تر لک ایدوب حقل قرآن به سینه
 یعنی حضرت قرآن لک تلاوته مقید اولوب احکامیه عمل قیلوب کا انجام اید سن انیسای عظامک روانیه مختلط
 اولور سن و انلک جانلرله آشنالقی قیلوسن (مثنوی) هست قرآن حالهای انیس * ما هیان بحر باله کبریا * زیر قرآن
 انیسای عظامک احوال و اوصافی اولدی انیسای عظام فی المثل باله اولان دریای کبریا نک ما هیلر در کرسن دیر سک
 که بن قرآن عظیمی او فورم قرآن عظیمی او قومقدن مراد اصل انک احکامی قبول ایلد (مثنوی) و بر بخوانی ونه
 قرآن پذیر * انیس او اولیا را دیده کبریا * فرضی اگر سن قرآنی او قویه سن و قرآن پذیر اولیه سن انیساعلیم السلام
 و اولیای عظامی دخی کورمش طوت قرآن پذیر اولیا نه انیساعلیم السلام و اولیای عظامک صحبت و ملاقاتی فائده مند
 اولور قرآنی قبول قیلین انلک رویتندن بهره و نصیب المیز (مثنوی) و پذیرایی چور خوالی قصص * مرغ جانب
 سک اید در قصص * و اگر قرآن عظیمی قبول اید بی اوله سن و انده اولان قصص انیساعلیم السلامی چونکم او قویه سن
 سنک جانک قوشی تن قصصه سک کلور یعنی طارکلور و متالم اولور (مثنوی) مرغ * کواندر قصص زندا نیست *
 می نیوید رستن از نادا نیست * بر قوشکه او قوش نفس ایجره زندا اید در قصص قورقلق استمرسه فادانلغندندر
 (مثنوی) روحهایی کز قصصهارسته اند * انیسای و هر شایسته اند * شول بر روحلر که قصصلر دن قورقلشلر در
 رهبر لکه شایسته ولایت اولان انیساعلیم السلام در شایسته حق اولان و رهبر اولان انیساعلیم السلام در دیمک
 دخی وجهه در مثنوی * از برن آوزشان ایدزدین * کسه و رستن ترا نیست و این * اول انیساعلیم السلامک
 آوازی طشردن دین جانندن بروکلور یعنی کدی لکه عالم معناده مقصد صدقه ساکنلر در انلک کلامی دین جانندن
 برو خارج عالمدن طالبلر بویه دیوکلور * کسه نفس تدن قورقلق بولی ساکلور در بودر این و این کله سنک منار الهی

مرده دلر محبتی ترک ایدوب حضرت قرآنه التجایدوب ملک احکامیه عمل قیاب ایای عظامک حالیه حاله کدر
 * مثنوی * مایدین رستم زین سکنی قصص * جز که این ده نیست چار این قصص * آتیای عظام دین جابندن بویه
 دیر که ای طالب فلاح و نجات اولان کسه بزبوت سکن اولان تن قفسندن بود کراولتان سیه قورتلدق بوقفسن چاره سی
 یعنی بوقفسندن قورتلغه چاره بویولدن غیری دکلدر یعنی بوقفسن قفسندن قورتلغه چاره همان بود کراولتان طریقه
 منحصر در مرده لرحبتندن خلاصه وسیله رتن قفسندن نجاته ذریعه بودر که * مثنوی * خوش وار مجور سازی
 زار زار * تا ترا بیرون کنند از اشتها * کندیکی زیاده ضعیف و رنجور دوزخ سن و اغنیای اول دنیایه کندیکی معیوب
 کوسره سن تاسی اشتها ردن بیرون ایلیه لرو مقبول و مطبوع دکلدر دیوسویلید * مثنوی * که اشتها خلق
 بند محکمت * در ره این از بند آهن کی کست * زیرا خلقک اشتها ی محکم بند در یعنی بین الخلاق مشهور اولق
 و نباهت شان بولق حق یولنده بر محکم قید در طریق الهیده بواشتها قیدی بند آهندن چن کدر یعنی قید اشتها قید
 آهندن که دکلدر بلکه بند اشتها بند آهندن دخی محکم رواهذ اقال علیه السلام بحسب امر من الشرائع ایشار الیه
 بالاصابع فی الدین اوفی الدنیا الا من عصمه الله نته کم شهرتدن قورتلغه رتن قفسندن خلاص اولغه بوقفسنی تقریر
 ایدر لرحصه الله سن و سندی اول طوطی کبی قفسن قفسندن نجات بوله سن و صهرای معانیده پرواز قیل سن *
 قصه بازار کان که طوطی محبوس اوور اپنیغام داد بطوطیان هندوستان هنگام رتن بختارت (مثنوی) بود بازار کان
 اوور (طوطی) در قفس محبوس زیبا طوطی (بر بازار کان و اریدی و آتک بر طوطی و اریدی قفسده محبوس بر زیبا
 طوطی ایدی * مثنوی * چونکه بازار کان دفراساز کرد * سوی هندوستان شدن آغاز کرد * چونکم بازار کان سفری
 دوزمک ایدی و تدارک ایلدی هندوستان جابنه کتمکه عزم و آغاز ایلدی * مثنوی * در غلام و هر کتیرل راز جود
 گفت بهر توجه آرم کوی زود) هر غلامه و هر جابه سینه جود و کرمدن اول بازار کان دیدی سندن اوتری نه کتورم
 تیر دیدی * مثنوی * هر یکی ازوی مرادی خواست کرد * چله راعده بداد آن نیک مرد * انلردن هر بر بسی اول
 بازار کان بر مراد طلب ایلدی اول نیک مرد چله سینه وعده و بردی * مثنوی * گفت طوطی راجه خواهی ارمغان
 کا رمت از خطه هندوستان * جمیع غلاماردن و جابه لاند فکره طوطی سینه ایدی نه ارمغان استرسن که سکا
 هندوستان سرحدندن آتی کتورم (می) گفتش آن طوطی که انجا طوطیان * چون بیسی کن ز حال من بیان * اول
 طوطی بازار کان دیدی اول برده که طوطیاری چونکه کوره سن بنم حاملدن انلر بیان الیه بویلدیو که * مثنوی *
 کان فلان طوطیکه مشتاق شماست (از قضای اسمان در حبس مات که اول فلان طوطیکه سزل مشتاق کز در قضای
 آسمان بزم حبس مرده در * مثنوی * بر شما کرد او سلام و دادخواست و ز شما چاره و ره ارشادخواست * اول طوطی
 سز سلام ایلدی و سزدن داد طلب ایلدی و سزدن ارشاد و چاره یونی طلب ایلدی * مثنوی * گفت می شاید که
 من در اشتیاق * جان دهم اینجا بمرم در فراق * طوطی بازار کان ایدی انلر بویلدیو که لا یقید و بن سزل اشتیاق کزده
 جان و یرم بونده سزل فراق کزده اولم * مثنوی * این روا باشد که من دیند سخت * که شمار سبزه کاهی بر درخت *
 بوز اولایق می دین محکم بنده اولم سز کاه سبزه کاهی درخت او زره اوله سز بوجه دخی جائز در ککه دینه که سز
 درخت او زره سبزه کاهده اوله سز بونده تنبیه بودر که بر کسه بلایه مبتلا اولدقه انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامک
 ارواحندن بگونه استمداد ایلیه * مثنوی * اینچنین باشد وقای دوستان * من درین حبس و شما در کلستان * دوستلر
 دوستلر و فاسی بویلی اولور بن بویه حبس و محبوس اولم و سز کلستان اوله سز (مثنوی) یاد ایدای مهان زین مرغزار
 یک صبحی در میان مرغزار) ای اولور بوزار و گرفتار مرغدن یاد کتور یکتر صبح و حله مرغزار ایچنده یعنی صبح
 ایچیلن شرابله بومرغ ضعیفی اول کلزار ایچره خاطر * کتور یکتر و کراید یکتر (مثنوی) یاد یاران یارو میون یاد
 * خاصه کان ایلی و این مجنون یاد * یارلر بریاری یاد دتد کرایسی یارلیچون میون و مبارک اولور علی الخصوص یاد
 ایلی لیلی و مذکور اولان مجنون اوله * مثنوی * ای حریفان بت موزون خود * من قد حهای خورم بر خون
 زخود) از خون خود دخی نسخه در بوییت طوطی * تک ارواح انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامدن استمداد و استرشاد
 قیلندن و قفسندن خلاص و رها ایچون مستعین و مستجد اولسنگ سیاتده واقع اولان ایسات شریفه دندر
 طوطی جان سالک ارواح انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامه عرض نیاز ایلر بویکونه کلام سویلر که ای کندی موزون
 بومعتدل اولان محبوسلر حریفاری و مقربلری انصافیدر که بن عالم هجران و فراقده کندی قائمدن پرقد حلا ایچرم پس
 بجهله و عین جمعه خطاب ایلر ایکن و عرض حاجات ایدوب حالن سویلر کن بوجهلدن بر مطمع نظری و مصرع بصیری
 اولان محبوب معینه انتفات ایدوب سویلر بجهله تک نفس واحد حکمنده اولستی و من تبه و حده اتحاد قیلستی

اشعار ایلرودیرکه * مثنوی * یکن قدح می نوش کن بریادمن * که همیخواهی که بدهی دادمن * ای محبوب و مرغوم
 بر قدح می وصال و مشاهده دن نوس ایله بنم یادما کراسترسن که ویرمن بنم نصیب و دادمی (یت) چو با حبیب نشینی
 و باد بهیمی * سیاد دار حریفان یاد پیما را * مثنوی * یاساد این قتاده خالیز * چونکه خوردی جرعه برخالیز
 یا خود بخال الیچی اولان افتاده نیک یادنه یعنی بو عالم سفلی و جسمانیده قلان دل داده نیک یادنه چونکم ساقی حقیقتدن
 شراب طهوری ایچمه سن و الارض من * کاس الکرام نصیب خواستجه اتمک فضل و جرعه سنی خال اوزره دوله
 مثنوی * ای عجب آن عهد وان سوکند کو * وعده های آن لب چون قند کو (ای عجب اول عهد و اول عین قنی اول
 قند کبی شیرین لبک وعده لری قنی (می) کفر اراق بنده از بد بندگیست) چون تو باید بد کنی پس فرق چیست اگر بند نیک
 فراقی بندیده لکدن یعنی قوللقد اولان قباحتندن ایسه چونکه سن بدیده ایلرسن پس خداوند و بنده از رته سنده
 فرق ندر حضرت مولانا نیک قدس الله سره العزیز د آب شر بقلری مثنوی نیک اکثر محله بودر که مظهر خدا اولان ولی
 کامله خطاب ایلرکن مظهر و ظاهر لمر ته احدیتده بر اولدیغنه اشارت ایچون مظهر دن ظاهره و متجلیدن تجلیه
 التفات ایلرلوا کامناسب و موافق سوز سوزیلرلر ته که بو محله دخی بولدر فافهم و اول جناب محبوب حقیقی به
 یورد قلری ایسات شریفه دندر که یوررلر (می) آن بدی که تو کنی در خشم و جنگ * با طرب تراز سماع و بانک چنک
 * ای محبوب حقیقی اول بد و جفاییکه سن خشم و جنگده ایلرسن سماعتدن و جنگک بانک و صدا سندن شوق
 و طرب بکله در * مثنوی * ای جفای تو زدولت خویر * و انتقام تو زجان محبوب تر * ای جان سنک جور و جفاک
 دولتدن خویر در و سنک انتقامک جان و حیاتدن محبوب تر و مرغور تر در * مثنوی * ناز تو ایست نورت چون بود *
 ماتم این یا خود که سورت چون بود (ای دلبر حقیقی سنک نازک بودر که عشاق ذوق و صفالزندن اکایتمغه جان ویررلر
 سنک نورک نیجه اوله سنک ماتمک بودر یا خود سنک سورتک نیجه اوله (مثنوی) زحلاوتها که دارد جور تو * و زلطافت
 کس نیاید غور تو) حلاوت و لطافت لردنکه سنک جورک طور که تعمیری ممکن دکادر و لطافت و ملاحظندن که سنک
 غورکی بولر یعنی سنک لطافت و ملاحظتک بر مر ته به پایاند که کسه اتمک حد و غایتنه ایرمز * مثنوی * تالم و ترسم که
 اویا و رکند * و زکرم آن جور را کتر * کند * ناله ایلرم و قورقمر که اول محبوب حقیقی بنم ناله می تصدیق ایلیمه
 و کمال کرم و رجسندن اول جوری کتر ایلیمه * مثنوی * عاشقم بر قهر و بر لطفتش بیجده * و العجب من عاشق این هر در و صد *
 بن اول محبوبک لطفنه و قهر نه جدله عاشقم زیاده عجبدر که بن بودر ایکی ضدک عاشقم * مثنوی * والله اریزین خار
 در بستان شوم) همچو بلبل زین سبب نالان شوم) والله اگر بوخاردن بوستان جانبته کیدم یعنی بوخار بلادن قحوب
 بستان راحت و گلستان نعمت جانبته سیرایدم بلبل کبی بو سیدن نالان اولورم و اوخار بلادن قحوب گلستان راحت
 کلدیکم ایچون فریاد قیلورم (می) این عجب بلبل که بکشاید دهان * تا خورد اوخار را با گلستان * بو عجب بلبلدر که
 دهانی آجر حتی اول بلبل خاری گلستان ایله بیه یعنی بلا و جفای صفا کبی قبول ایلیمه (مثنوی) این چه بلبل این نه نیک
 انشیت) جلله ناخوشها ز عشق او خوشیست * نه نیک دریای محیطده ساکن باغنه شکنده بر عظیم جانوردر که اندن
 یول جانور اولمز مش عجایب مخلوقاتده مسطوردر که بر عالم کسنه هند کسینه کیروب کسیدرکن بر طایفه راست
 کلوب اهل کشتی دیدیلر که سبحان الله بونده طایغ یوقدر بونه حکمتدر دیوب کیدن طشره چقدیلر اول کوهک اوستنده
 آتشاری اقدیلر عکریشوردیلر بعد زمان اول کوه عظیم حرکت کلوب دریا ایچره کتمکه باشلدیغنی کوردکاری کبی در حال
 کبی به قاجوب کیردیلر و کوردیلر که اول کوه عظیم دریا ایچره غایب اولوب کتدی اهل کشتیدن خبردار اولنلر دیدیلر که
 بحمد الله که اغزی جانبنده بولندق و اگر اغزی جانبنده نیجه ییک کبی اولسه کانسبت بر پرگاه قدر اولمیدی دیدیلر
 پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز عاشق خدا اولناری نه که تشبیه ایدوب یوررلر بونه بلبلدر یعنی بلبل دکادر
 بلکه بو عاشق آتسه منسوب نه کدر جمیع ناخوشلر اتمک عشقندن خوشلقد و ذوق و دل کسشک در عاشقان حق
 و مشتاقان جمال مطلق کل شی من الحبيب حبيب مقتضایه محبوب حقیقیدن لطف و قهر و عداوت و مهر و ریاق
 و زهر هر نه کورسه مقبول کوررلر نعمت و محنت مقابله سنده نیجه شکر لری اولورسه تقی دخی نعمت و محنت عین
 منحت یلایوب اوله شکر لری اولورلر و بلا و جفای صفا یلورلر کما قال ابن الفارض * شعری وکل اذی فی الحب منك
 اذابدی) جعلت له شکری مکان شکری) و ما حل بی من محنة فهو منحة) و قد سلمت من حل عقد عزمی) و منك شفاقی
 بل شفاقی منة * و فیک لباس البؤس اسخ نعمته * و یاریند قدس الله سره العزیز نظر یو محله مناسب
 یوررلر که بنده قضای خدایه رضالول مر ته ده در که اگر بنی دوزخده مؤبد قیلیمه بنم شکرمت جنتده مخلد اولاندن
 نه زیاده اولوردی اصل اهل ولا قنده بلا مبلیدن عاقل اولقدر کما قال الشبلی الیاء هو العقله عن المبلی (و کما قال

التشیری فی هذه الایة واسخ علیکم نعمه ظاهرة وباطنة التعم الظاهرة المنحة والولاء والتم الباطنة المحنة والبلاء لان
البلاء یورث القناء والقناء یورث البقاء پس عشاق الهمینک بومحلہ مناسب سوزلری چوقدره مان عاشق
اولدرکه بالکلیه کندی ارادت واقتضاسنی ترک قیلہ ودوستک مراد ورضاسنی هر نه ایسه کندی به مراد سیله ناعاشق کل
مرتبہ سنی بوله * مثنوی * عاشق کست خود کاست او عاشق خویشست وعشق خویش جو * بوبلیل باغ
وحدت وعند لیب کلزار حقیقت عاشق کادر کلدن مراد معنی الله اولان مرتبہ الوهیتدرکه جمیع اسماء وصفاته
متصفه درو عاشق کل اولدرکه جناب حق اسماء لطیفه سی جهتدن نیجه عاشق ایسه اسماء قهریه سی طرفدن دخی اوله
عاشق اوله مثلاً معطی بی نیجه سورسه ما فی دخی اوله سورسه ومعز وباسطه نیجه پورسه مدل وقابض جانبہ دخی اوله ایوه
جیل ولطیف اولسنی نه کونه آرزو قیلورسه قهار ومنتقم اولدینی وقتده دخی اوله آرزو قیلوربو کونه اسماء جلالیه دن
دخی حظ آلور والحاصل معشوق هر نه صفتله تجلی قیلسه وهر نه حالی مرید اولسه عاشق دخی مرادی اول اولور
بومرتبہ به وار ان عاشق بالکلیه کندیدن قوریلور و من خرج عن السکل وصل الی السکل کلامنک طبقه کلدن بکن کل
اولور وخلفه مستخلف عینی اولور دید کاری مرتبہ بی بولور و کنیدی کنیدی به عاشق اولور و کنیدنک عشقن طلب قیلور
زیر ابعدا المحو محو کلد کنصکره انینیت اولز ومغایرت باقی فالمر (کما قال ابن الفارض * شعر * فی المحو بعد المحو
لم لا غیرها * وذاتی بذاتی اذ تجلت تحت * فوصفی اذ لم تدع بائین وصفها) وهیئتها اذ واحد نحن هیتقی) وقد رفعت
ناء الخطاب یتنا * وفی رفعها من فرقة الفرق رفعتی * صفت اجنحه طیور عقول الهی) بویسان الهی منسوب اولان
عقول طیور کقنادلرینک صفتدر عقولک بش مرتبہ سی واردر اول مرتبہ سی روح حساسیدر اول نسنه بی که حواس
خسسه ظاهره ارادایلر بوروح آتی تلقی وقبول ایلر بوروح روح حیوانینک اصلیدر و بوروح سودامن صیینک دخی
وجودنده واردر ایکنی مرتبہ سی روح خیالیدر حواس خسسه نک ارادایلدیکی شیلری حفظ ایلر وقت حاجتده روح
آتی عقله عرض ایلر که انک مرتبہ سی بالاتر در صیینک وجودنده بدایت نشوونما سنده بوروح یوقدر زیراکوردیکی
شیئی در حال فراموش ایلر اوچنی مرتبہ سی روح عقیدر که حس وخیال دن خارج اولان معانی بی ادرال ایلر که معارف
ضروریه کلیه کی بو حالت جهام وصییا نده یوقدر دردیجی مرتبہ سی روح فکریدر که انواع تالیقاتله علوم عقلیه بی
اخذایلر و کنیدی معلوماتی مایته درج ایلر که انکه ابواب معارف وعلومک استفتاحنه قادر اولور علمانک عقلی کی
بومراتب اربعه ده اولان عقوله عقول بشریه دینور بشنی مرتبہ سی شول روح قدسیدر که انبیاء علیهم السلامه مخصوصدر
وبعض اولیای عظامه دخی مخصوص اولور و بوروح قدسیدن انوار غیبی واسرار لاری متجلی اولور عقول الهی
بومرتبہ ده اولان روحلردن عبارتدر و بورعقول الهی عالم معانیده و مراتب الهیده پرواز ایلدیکی جهتدن طیوره
مماثلد بورعقولک جناح لری قوت علیه وعلیه دروشوق ومحبت ولایت وکرامت و بونلر امثالی اولان صفتلر اکاجنحه
ککیدر که بگونه صفت علیه ایلر اوج معناده پرواز ایلر (صفت اجنحه طیور عقول الهی (م) قصه طوطی
جان زینسان بود * کو کسی کو محرم مرغان بود * جان طوطینک قصه سی بواسلبدن اولور یعنی طوطی محبوس
اولدینی کی وآرزوی پرواز قیلدینی کی جان طوطیسی دخی تن قصنده محبوس اولمش واندن خلاصه آرزو ایلر
عالم ارواح سیری دیلر قی رکه که او مرغلر محرمی اوله یعنی قی بر طالب که طیلور الهی اولان انبیاء علیهم السلام
واولسلی عظامک محرمی اوله وانلرک رازی فهم ایلر که تحصیل استعداد قیله * مثنوی * کو یکی مرغی ضعیفی بی کاه *
واندرون از سلیمان با سپاه * قتی کاه سز زیاده ضعیف بر مرغ و انک درو شده سلیمان علیه السلام عسکر یله اوله یعنی
سلیمان حقیقت که حضرت حقدر جمیع جنود یله انده اوله وانک وسعت باطنی بر مرتبہ ده اوله که جمیع اشیا بی احاطه
قیله محصل صور تا اصغر معنا عالم اکبر اوله * مثنوی * چون بنالد زاری شکر و کاه * اقتدا ندر هفت کردون غلغله *
ازل مرغ ضعیف شکر سز و شکایت سز چونکم زاریلر کله ناله ایلر که ناله سی سبیله هفت کردونه غلغله دوشه یعنی
اولیای عظامدن حد ذاتده صور تا ضعیف و تخیف بعض کسار واردر که شکر و شکایت طریقیله دکل بلکه کمال شوق
ومحبتلرندن آه و ناله ایلر لردی آسمان خلقنه انک ناله سندن ولوله و زلزله دوشردی دیمک اولور (م) هر دمش صد نامه
صدیک از خدا یاری زوشت لیبک از خدا * خدای تعالی حضرتلرندن هر دم اکایوز نامه یوز بیک ایریشور یعنی نیجه
فیوضات الهی ونیجه ارادات ربانی حق جانبندن انک جائنه کلور اول کسه دن بر یاری دیمک حضرت خدادن انک
مقابله سنده التمس کره لیبک دیمک اجبتک اجابه بعد اجابه دیمک معناسنی متضمن اولور * مثنوی * زلت او به زطاعت
نزد حق) پیش کفرش جله ایمانهای خلق انک خطاسی غیر یارک طاعتندن حق تعالینک قنده یکدرو انک کفری قنده جله
ایمانلر کهنه در انک خطاسی خلقک خطاسی کی دکلدرتسه کم محبتدر فی الدین خطا ایلسه ثواب یازیلور

واصحاب تقلیدک ایمان و طاعتندن مجتهدک خطاسی اولیدروانک کفرندن مراد کفرک لغت معناسی
 اولدیغی اوزره ستر در یعنی اول عاشق کندی ایمان و طاعتی و حضرت حقله اولان اسرارنی و قریبتی عیون ناسدن ستر
 ایلمسی قنده مقلد اولان خلایقک ایمانلری کهنه و بی اعتبار در دیمک اولور حضرت جنیدک کفرت بدین الله والکفر
 واجب لدی (دعوی و حضرت شبلینک طوبی لمن مات فی کفره فن مات فی کفره فآراء القردوس دعوی ستر اسرار و بویت
 معناسی مراد اولور * مثنوی * هر دی اویا یکی معراج خاص * بر سر تاجش نه صد تاج خاص * هر بر نفسده اول
 عاشق صادق ایچون بر خاص معراج وارد که مشاهد الهیدن هیچ خالی اولزانک تاجینک باشی اوزره حق تعالی
 نیجه تاج خاص قور تاجدن مراد بونده علوشاندر یعنی حق تعالی انک رفعتی اوزره نیجه خاص و مقبول رفعتلر قور
 و یا خود تاجدن مراد ادب الهی اوله تنه کم میورلشد * بیت * ادب تاجیست از نور الهی * بنه بر سر پروهر جا که
 خواهی) پس فوتقیدر اوزره انک ادبی اوزره حق تعالی کندی نورندن نیجه تاج قور دیمک اولور * مثنوی * صورتش
 برخاک و جان در لامکان * لامکانی فوق و هم سالکان * اول عاشق کاملک صورت جسدی خاک اوزره در وانک جانی
 لامکانده در بر لامکانکه سالک لک و همکنک فوقنده در که سالک لک قوت و اهمه سی آفی تصور و توهم ایلیز
 (م) لامکانی فی که در فهم آیدت * هر دی در وی خیالی زایدت * سکا دیکم لامکان اول لامکان دکلر که سنک
 و همکه و فهمکه کله هر یردمده اول مکانه سکا بر خیال طوغه و براندیشه حاصل اوله * مثنوی * بل مکان لامکان
 در حکم او) همچو در حکم بهشتی چارچو بلسکه مکان و لامکان اول لامکان حکمنده در جنتک درت ایرمغی بهشتیلرک
 یعنی بهشته منسوب اولان اهل جنتک حکمنده اولدیغی کبی تنه کم حدیثله ثابتدر که اهل جنت جنتک ایرمقلرنی
 کیف مایشاء استدکاری جابه روان ایلیلر و جنتک انهار اربعه سی انلرک حکمی و تصرفنده اوله کذلک مکان
 و لامکان لامکان حقیقینک حکم و تصرفنده اولور * مثنوی * شرح این کونه کن ورخ زین یتاب * دم حزن والله اعلم
 بالصواب * بو طيور عقول الهینک شرحی قصه ایله و بوندن یوز چور بر سوبله و جیعیستندن الله تعالی صوابه عالم رکدر
 * مثنوی * باز میگردیم ما ای دوستان * سوی مرغ و تاجر هندوستان * طيور عقول الهیه سیاتندن وانلرک مراتب
 و اسرارنی شرح ایلمکدن ای دوستلر بکیر و رجوع ایلم مرغ و تاجر هندوستان جابنه یعنی بونلرک قصه سی بیان ایلمکه
 دیدن خواجه طوطیان هندوستان را در دشت و بیغام رسانیدن ازان طوطی الی اخره (مثنوی) مر دبا زرکان
 پذیرفت این پیام * کورساند سوی جنس از وی سلام * مر دبا زرکان طوطیستندن بو خبری قبول ایلمکه اول
 بازرکان طوطیستندن جنسی جابنه یعنی هندوستانده اولان طوطیلره طوطیستندن سلام ایرشدره * مثنوی *
 چونکه تا اقصای هندستان رسید * دریابان طوطی چندی بدید * چونکم بازرکان هندوستانک اقصا و غایتنه
 ایرشدی بیابانده بر قاج طوطی کوردی (م) مرکب استانید پس اوزداد (ان سلام وان امانت باز داد بازرکان اوزاده
 مر کبی طور دیردی و صکره آواز و یردی اول سلاهی و اول امانتی آشکاره و یردی * مثنوی * طوطی زان طوطیان
 لرزید بس * اوفتاد و مر د و بکستش نفس اول طوطیلردن بر طوطی چوقد تردی اکر پس باء فارسی ایله اولور سه
 معنی اول طوطیلردن بریسی دتردی و صکره دوشدی و اولدی وانک نفسی منقطع اولدی دیمک اولور (م) شد پشیمان
 خواجه از کفت خبر * کفت رفتم در هلاله جانور * خواجه خبرک دیمسندن پشیمان اولدی و اول طوطینک
 پیامنی انلر سو یلسندن ندامت قیلدی بازرکان کندی به دیدی بر جانورک هلاکته کتدم یعنی موته سبب
 اولدم (مثنوی) این مکر خو یشت با ان طوطینک) این مکر دو جسم بود و روح یک بازرکان انی صحیح مرده اولدی
 خیاس ایروب کندی به دیدی اولدیم قفسم زده اولان طوطی چکه مکر که خصم در و ارایسه بو ایکسی مکر صورتا یکی
 جسم ایدی و مکر بر روح ایدی * مثنوی * این ترا کردم چرا دادم پیام * سو ختم بیچاره را زین کفت خام * بو کاری
 نیچون ایلدم و اول طوطیدن بونلره نیچون خبر و یردم حیفا که بیچاره طوطی فی بو خام سوزدن یا قدم پس بو مناسبتله
 زبانندن حاصل اولان ضرر و زیانک سیاته شروع ایروب سورلر * مثنوی * این زبان چون سنک و هم آهن و شیشست *
 و آنچه بجهد از زبان چون آتشست * بوزیان فی المثل سنک کبی و هم آهن کیدر و اول نسنه که زبانندن صحر از و ظاهر
 اولور آتش کیدر * مثنوی * سنک و آهن را من بر هم کراف * که ز روی نقل و که از روی لاف * پس ای قاتل سنک و
 آهنی کراف و بیهوده یر بر یرینه اورمه کاهی نقل یوزندن و کاهی لاف یوزندن یعنی بی تفکر و بی تدبر کر که لاف
 یوزندن و کر که نقل جهتندن کلامه دم اورمه و بیهوده یره سوز سوبله (مثنوی) زانکه تاریکست و هر سو پنبه زار
 در میان پنبه چون باشد شرار * زیرا که بو عالم طبیعت قر نلقدرو هر جانب فی المثل پنبه لکدر پنبه ایچنده شرار آتش
 نیجه اولور فکر ایله یعنی معلومدر که پنبه به آتش دوشد که نیجه یارسد وانک سبیلله نیجه آتش سوخته اولور سه کلام

قسته آنکیزدخی نیران حرب و فسادى اوله اشتعال ایلر * مثنوی * ظالم ان قومی که چشمه ان دوختند * زان سخن ما
 عالمی را سوختند * ظالم در اول قوم که کوزلانی دگدیلر یعنی انماض عین ایدوب اول سوزلردن عالم اعلانی یا قیدلر *
 مثنوی * عالمی را این سخن ویران کند * رو به ان مرده را شیران کند * بر کلام قسته آنکیز عالمی ویران و خراب ایلر اولمش
 دلکوری ارسلانلر ایلر یعنی اصحاب خداع و حیل و دن اولان کدلمر مرده مشابه سنده مسکنده ایکن اول سوزلر انلری
 شیران ترکی غضبناک ایلر * مثنوی * جانهاد راصل خود عیسی دمند * یک زمان زخند و گاهی می همنند * کر حجاب
 از جانم ابر خاستی * گفت هر جانی مسیح آماستی * جانلرک جی عیسی دخی عالم طبیعت کلمزدن اول الوان و ادناس بشریتله
 ملوث اولمزدن مقرر کندى اصلنده عیسی دملرد و هر برینک مرده را احیا ایلان شلند نذر اما بشریت کلد کد نصکره
 بر زمان زخلمرد و گاهی می هملرد یعنی هر بار که بشریت و مقتضای طبیعت غلبه ایلله انلرک نفسی برینه زخم
 اورور و جراحت اورور و هر بار که اصلنده اولان خاصیت جان ظهوره کلد اول زمانده می هم اولور و حیاته و برور مصرع
 اول عالم ارواحده اولدق لینه کوره درو مصرع ثانی عالم بشریت کلد کله نه کوره در پس جمیع جانلرک حیاته بخش
 اولسنه و دم عیسی کبی مرده را احیا قیلسنه مانع اولان بشریت حجابلری و طبیعت پرده لیدر فرضا جانلردن اگر
 بشریت حجابی قالدیدی و ادناس طبیعتیه دن روحلرک و مقدس اولیدی هر بر جانک سوزی حضرت مسیح
 سوزی کبی اولیدی و مرده لری احیا قلدیدی * مثنوی * کر سخن خواهی که کوپی خون شکر صبر کن از حرص
 و این حلوا مخور ای متکلم اولان کسه اگر شکر کبی لذیذ و شیرین سولک استرسک و مسیح آسانطق جان بخشکله نیجه مرده
 دللری احیا ایلک استرسک حرص و طمع دن صبر ایلله و بحلوانی بیجه حلوان مراد لذات جسمانیه و حظوظ نفسانیه در
 یعنی بولدا نذ نفسانیه و مشتهیات جسمانیه دن بیجه و حرص و طمع دن صبر ایلله تا شکر کبی سوز سولیه سن و آنکله
 نیجه مرده دللری احیا ایلله سن دیک اولور (م) صبر باشد مشتهای زیر کان (هست حلوا آرزوی کودکان) زیر کارلر
 و عاقلرک مشتهای و مبتغاسی صبر اولور اما کود کلرک آرزو و اشتیاسی حلوا اولور * مثنوی * هر که صبر آورد کردون
 بر رود * هر که حلوا خورد واپس تر رود * ای عاقل هر شول کشی که صبر کتوردی و کتدوی صابر لر می ته سته بتودری
 کردون اوزره کیدر بر می ته سته عالی پرواز اولور که انلر روحی آسمان برین اوزره سیر ایدر هر شول کسه که صبر و قناعتی
 کندى به پیشه ایلله می ته سته سی عالی و قدر و قیمتی سامی اولوب بر می ته سته یا برر که معنا آسمان رتبت و کیوان رفعت
 اولوب انک روحی افلاک اوزره سیر ایلر اما شول کسه که نفسک حظنه اویار و انجق مشتهای طبیعتی اختیار ایلر مدبر
 اولور و حیوانیتله قالدور و روحانیت و ملکیت ذوقدن محروم اولور پس بوندن بر سوال لازم کاور که اول سوال بود
 انبیا علیهم السلام و اولیای عظام خود بر لایحیر لر و مقتضای بشریت و مشتهای طبیعتلری و ربوب بود نیاده خوش
 بکر لر ز دخی انلره اقتدا ایدوب یسک و ایچسک و نفسمز مراد و مشتهاسنی و ربوب خوش بکسک جائز اولمزمی و مقبول
 کلزمی حضرت شیخ عطار لک قولیه جواب و ربوب انک کلامنی تفسیر سور لر * تقرر قول فرید الدین العطار قدس الله
 روحه بیت تو صاحب نفسی ای غافل میان خالک خون میخور (که صاحب دل اگر زهری خورد آن انکین باشد معنای
 شریقی اولد که اهل نفس اوللره خطایا سور لر ای غافل سن صاحب نفس سن خالک اوزره سنده قانی یعنی بد نک ترابه
 ملاصق ایدوب خدمت و ریاضت ستمنه کیدوب میان خالک ایچره جکر قانی بی که سکا نافع اولان بودر زیر که صاحب دل
 اگر بر وافر زهریه ا کا اول غسل مصفا اولور (مثنوی) صاحب دل را نذر این زیان * کر خورد اوزهر قاتل را عیان
 صاحبده اول زهر زیان طومر ا کر اول صاحب دل آشکاره زهر قاتلی بیه * مثنوی زانکه صحت یافت و زهر بیه ز رست
 * طالب مسکن میان تب در صحت * زیر اصحاب دل امراض روحانیه دن قور تلوب صحت معنوی بولوب پرهیزدن
 خلاص اولدی اما طالب مسکن هنوز تب اوزره سنده در یعنی نفسانی اولان امراضک ایچنده مدر پس اکا پرهیز ایلان
 لازمدر (مثنوی) گفت پیغامبر که ای طالب جری * هان مکن با هیچ مطلوبی مری پیغمبر علیه السلام دیدی ای جری
 دلیر اولان طالب زنهار بر مطلوبه جدل و تراغ ایلله یعنی ای طالب می ته سنده اولان مبتدی می ادم و مطلوب می ته سته
 واصل اولان کاملرله عناد و همسر لک ایلله که سنک حالک انلرک حالنه بکزه من (م) در تو نمرود یست آتش در میرو *
 رفت خواهی اول ابراهیم شو (سند نمرود لک وارد آتش ایچنه کجه آتش ایچنه کجک استرسک اول ابراهیم اول یعنی ای
 نمرود صقیله متصف اولان اهل نفس بوا کل و شرب و حفظ نفس من حیث المعنی آتش کیدر اول جانبه کجه واکاشتغال
 ایتمه ا کر لاید کجک استرسک اول ابراهیم صقیله متصف اولاند نصکره اول جانبه توجه قیل تا سکا ضرر و پر میه و سنی
 عاقبت هلاک می ته سته ایر کور میه (م) چون نه شباح و فی دریا بی (در میقکن خوش از خود را بی) ای اهل نفس
 چونکم یوز می د کاسن و دریا به منسوب اولان اهل دریا دخی د کاسن سقاقت و خود را ی لغدن کند کی دریا به براتنه که

زیرا غریب اولور سن یعنی بو حظوظ نفسانیه و مشتهیات جسمانیه فی المثل دریا کبیر علماء عاملین و اولیای کمالین بو مجرده
 سیاحل و اهل دریا کی غواصل در بونلر حظوظ نفسانیه دریا سنه داخل اولسه لکن دیلری اندن خلاص و نجاته
 قادر لدر سن مجرد کنندی رأیکله و هوای نفس کله انلر متابعت ایلر کسین اول دریا یه کندی کی براتمه کده انده ضرر و زیان
 بولور سن * مثنوی * اوز قعر بحر کو هر آورد * از زیانها سود بر سر آورد * اول مطلوب مرتبه سنده اولان و سیاحت
 و غواصلق علمی یلان دریانلر دیندن کو هر کتور بعض نسخه ده مصرع اول اوز آتش ورد اجر آورد واقع اولمشدر
 معناسی اول ابراهیم خوانشدن ورد اجر کتور اول زیانلردن سود و منفعتی فضله کتور بر سر بونده فضله معناسه در
 می (کاملی کر خالنه کیرد زرشود) ناقص ارز بر دنا کستر شود بر کامل فرنی اگر طیرا غی طوتسه التون اولور اما ناقص
 اولان کسه اگر التون ایلنسه خا کستر اولور یعنی کامل بر حقیر و ناقص شیئی طوتسه کامل العیار و عزیر الوجود ایلر
 اما ناقص بر عزیر الوجود و کامل العیار شیئی اخذ ایلنسه خا کستر کی حقیر و بی معنی ایلر دیمک اولور (می) چون قبول
 حق بود آن مرد راست (دست اورد کار هداست خداست چونکم اول مرد راست و صادق حق تعالی نلر مقبولی اوله
 جمیع ایشلر ده انک الی خدا نلر الیدر یعنی اندن هر نه صادر اولور سه خدای تعالی دن صادر اولور و اول کامل حضرت
 حق آت مشابه سنده اولور (مثنوی) دست ناقص دست شیطانست و دیو (زانکه اندر دام تکلیفست و دیو) ناقص الی
 شیطان و دیو الیدر زیر اول ناقص شیطانلر تکلیف و حیله بی طوز اغنده در (مثنوی) جهل آید پیش اودانش شود
 جهل شد علمی که در ناقص رود * اول کامل قننه جهل کلور علم اولور اما جهل اولدی شول بر علم که ناقصه کیدر زیر
 مقتضای علم اوزره عمل ایلر که قادر اولور و اول علم قدر فی دخی بیلر * مثنوی * هر چه کیرد علی علت شود * کفر کیرد
 کامل ملت شود (علته منسوب اولان مریض هر نه بی طوتسه علت اولور زیر امراض فاسد اولنجه هر نه بی یسه فاسد
 ایلر اما بر کامل کفر طوتسه ملت اولور زیر کامل کفری عن علم طوتره شرعا و عقلا آتی طوتحق واجب اولدی بی حینده
 طوتریس انک اول حینده کفری طوتسی ملت اولور * مثنوی * ای مری کرده پیاده با سوار * سر نخواهی بردا کنون
 پای دار * ای سواره مری و عناد ایلش پیاده شدی باشکی ایتیمید سر سن ایاق طوت پیاده دن مراد مبتدی و ناقص
 کسه در سوار دن مراد منتهی و کامل اولان کسه در یعنی ای منتهی و کامل اولان کسه له همسر لک و برابر لک ایلش
 ناقص باشکی قورتر مغه قادر دکلسن الان آنکه همسر لک سمندن آیاغک کیر و طوت دیمک اولور * تعظیم ساحران
 مر موسی راعلیه السلام که چه فرمای اول تواندازی عصا باما * مثنوی * ساحران در عهد فرعون لعین *
 چون مری کردند با موسی بکین) ساحر لفرعون لعینلر زمانده چونکم کینله حضرت موسی علیه السلامه
 مری و عناد ایلدیلر * مثنوی * لیک موسی را مقدم داشتند * ساحران او را مکرم داشتند * لیکن ساحر لاول
 حینده حضرت موسی علیه السلامی مقدم طوتدیلر ساحر ل حضرت موسی علیه السلامی مکرم و معزز طوتدیلر
 مثنوی * زانکه گفتندش که فرمان آن تست) گرمی خواهی عصا تو فکن نخست * زیرا که ساحر ل حضرت
 موسی علیه السلامه ایتدیلر فرمان سنلر ایچوندر اکر استرسلر عصا کی اول سن براق نته کم حق تعالی حضرت لری
 بو آیت کریمه ایلر بو معنای ییلن بیورلر و ساحر لردن حکایه قیلورلر (قالوا یا موسی اما ان تلقی و اما ان نکون اول
 من الی) ساحر ل لیه موسی اما ان تلقی عصا ل دیو تقدیر ایللری تعظیم و تکریم معناسی اقامه ایلر (و اما ان نکون اول
 من الی) دیملری فرمان سنکدر و اختیار سنکدر اکر استرسلر اول بر القایده لم و اکر استرسلر اول سن القایله دیمکی
 اشعار ایلر * مثنوی * گفت فی اول شمای ساحران * افکنید آن مکرهارا در میان * حضرت موسی علیه السلام
 انلر ایتدی اول بن براترم ای ساحر ل اول سز اول محروم کیرلری اوز تابه براغکز نته کم حق تعالی حضرت موسی علیه
 السلام انلر دیمسندن حکایه بیورلر (قال لهم موسی القوا ما انتم ملقون) مثنوی (این قدر تعظیم دین شاترا خرید
 * کز مری ان دست و پاهاشان برید) بو قدر تعظیم و حضرت موسی علیه السلامی بو گونه تقدیم ایللری انلر مدین
 صانون الی یعنی انلر ایمانه سبب اولدی که حضرت موسی علیه السلام ایلر و عناد ایلد کاری جهندن انلر اول
 اللری و ایللری کسلدی یعنی کامل اولان حضرت موسی علیه السلامه ساحر ل لیه تعظیم ایللری دینلرینه سبب اولوب
 مقبول حق اولدی و مری و عناد ایلد کاری مقابله سنده تلرینه زخم کلوب اللرین و ایللرین کسدر دیرلرته کم بویت
 بو معنای مفسر اولور * مثنوی * ساحران چون حق اوبشناختند * دست و پا در جرم آن دریاختند) ساحر ل چونکم
 اول موسی علیه السلام حقی اکلدیلر و عظم شاته عارف اولدیلر اول ایتد کاری عناد و خصوصیتک بر منده دست
 و پارلری اوینا تدیلر و قطع اولغنی روا کوردیلر تا کم دست و پارلرک محبت موسی علیه السلام اوزره قطع اولغنی مقدم
 ایلد کاری کستا خلفه کفارت اوله پسینه حضرت شیخ عطار ل قول شریفنک دلالت ایلدی کی معاینلر شاته

شروع ایدوب یوررلر * مثنوی * لقمه ونکته است کامل و احلال * تونه کامل مخوری باش لال * ای ناقص اولان
 اهل نفس لقمه بیگ ونکته دیک کامله حلاله در زیر که کامل اولان کسه هر تقدیر لقمه بیسه نور حق اولور و عبادت
 و طاعت توفیق قیلاور و هر نه مرتبه نکات و اسرار سوبیسه انک عهده سندن کاور و آتی شرعه توفیق و تطبیق قیلاور سن
 کامل دکاست بیسه و لال و خوش اول زیر اسن لقمه بیسه غفلت و کسافت زیاده اولور و هوا و نفس قوت بولور و اگر
 توحید آمیز نکته سوبیلسن و اسرار الهیه دن ییلدیک قدر نقل ایلسن توفیق قادر اوله مرتسن و آتی مقتضای شرع
 اوزره تعبیر قیله مرتسن پس نیجه کسه نک ضلالتنه و فساد عقیده سنه سبب اولور سن لازم کاور که بیگدن و ایچمکدن
 برهیز قیله سن و ساکن و خوش اوله سن و اهل کاله نیجه زمان خدمت قیله سن ناسندخی کمال مرتبه سن بوله سن
 اندنصکره لقمه بیگ ونکته مدیک سکادخی حلال اوله * مثنوی * چون تو کوشی اوزبان فی جنس تو * کوشهار احق
 بفرمود انصتوا * چونکم سن قولق اولق مرتبه سنده سن و اول کامل لسان مرتبه سنده تعبیر و نطق صاحبدر
 اول سنک جنسک دکادر زیر که حق تعالی حضرت قاری * کوش مرتبه سنده اولنره انصتوا بود کلکه و اصغایلکه
 امر یوردی کما قال الله تعالی (فاذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلکم ترحون) بآیت کریمه نک تفسیری جلد ثانی
 اواخره قریب منازعت چهار کس بیاتده مذکور اولمشدر * مثنوی * کولد اول چون براید شیر نوش * مدتی
 خامش بود اوجله کوش * مثلا او غلجق چونکم اول طوغه شیر نوش طوغر یعنی سوداچی طوغر بر نیجه مدت اول
 کولد خاموش اولور جله کوش اولدینی حلاله * مثنوی * مدتی می بایدش لب دوختن * از سخن تا از سخن آموختن *
 اول کولد که بر نیجه مدت سوز سو بیلکدن لبی دیک کرک تا اول کولد سوزدن سوزا و کرک کلکه دیک یعنی سوز
 او کرک که قابل و تکلمه قادر اولنجیه دیک اغزنی سوز سو بیلکدن بغلقا کالازم اولور * مثنوی * ورنه دارد کوش فی فی
 می کند * خویشتر را کنک کیتی میکند * و اگر اول کولد قولق دوغیه فی فی ایله یعنی بی معنی و بیهوده سوبیلاور اول طفل
 کند یعنی جهانک دیلسری ایلسر طفل مرتبه سنده اولان مبتدی به لازمدر که خیر الوبین اولان شیخک نیجه زمان
 کلامه قولق طونه و اندن حسن تعبیر ایلمکی و اسرار طریقت سوبیلمکی استماع ایله تا کندیدخی بعد صاحب نطق
 و مالک حسن تعبیر اولنه و اگر انک کلامه قولق طوغر سه و اندن تعبیر اسرار ایلمکی تعلم اغزسه فی فی دینلر کبی الفاظ
 مهمله سوبیلکدن بی معنی و بیهوده کلام نقل ایلمکدن خالی اولنر محصل معنی کند بی جهان اهلینک دیلسری ایلس
 اولور بو معنای استماعه اصلنده استعدادی و قابلیت اولوب ولیکن استماع انیموب قابلیت ضایع ایلمن کسلره کوره در
 و اول کسلره اصلنده کوش ایتمکه استعداد طوغر لوبیتله انلره دخی اشارت ایدوب یوررلر (م) کتر اصلی کش بود
 آغاز کوش * لال باشد کی کند در نطق جوش * اصلی اولان صاغر که کابندادن قولق اولدی یعنی تا امدادن
 صاغر طوغدی اول کسه دیلسر اولور نطقه بجن جوش ایله یعنی لیدی سوز قادر اولنر کذلک از لده سمع باطنی اولمین
 کسه لر * کفتار مشایخی استماعه میل قیلز و ابی انلر سوزنی متکلم اولمز * مثنوی * زانکه اول سمع باید نطق را
 * سوی منطق از ره سمع اندرا * زیرا که نطق و کفتار اول کوش و استماع کر کدر سوز جابنه ای طالب سمع بولندن
 کل بورایه مناسب اولان کلمات تفصیلا بتداهش نو این فی یتنده حرور ایلمشدر * مثنوی * وادخلوا الایات من
 ابوابها * واطلبوا الاغراض فی اسبابها * یعنی اولان نطقه و حسن تعبیر استماع لازمدر منطق تعبیر جابنه سمع بولندن
 ایچر و کلکه نطق قیوسی معدر که دینلشدر سزایاته ابوابندن داخل اولک و اغراض مر ادائی اسبابندن طلب قیلک
 نیکو کارلق یوته ابوابندن داخل اولقدر و بد کردارلق یوته ظهورندن بری کلکدر (کما قال الله تعالی و لیس البربان تا اوا
 الیسوت من ظهورها و لکن البرمن اتقوا و اتقوا الله لعلکم تفلحون) یعنی نیکو کارلق دکلد که
 یوته اردندن و ظهورندن کله سز ولیکن ایلمک شول کسه نک ایلمکیدر که لا اله الا الله حرام ایلمدی شیدن برهیز ایلمیه و ستر یوته
 قیولندن بروکلک ای مؤمنرو الله من تلقایلمک سزه امر ایلمدی خصوصه عذاب و عقابندن فلاحی رجایلمدی بیککر
 حلاله * مثنوی * نطق کان موقوف راه سمع نیست * جر که نطق خلق بی طمع نیست * اول نطقه سمع بولنه موقوف
 دکادر یعنی سمع طریقیله حاصل اولمز طمع سز اولان خالق نطقندن غیری دکلد * مثنوی * مبدعست اوتابع
 استادی * مستند جله و را استادی اول خدای نطقی و هر شیئی مبدعدر یعنی یوقدن و اراید مجیدر استاد و ارشاده تابع دکلد
 اول جله نک مستندیر انک غیر یه اسنادی یوقدر یعنی جمیع اشیا نک مستند و معتمدی اولدر اما انک هیچ بر شینه استناد
 و اعتمادی یوقدر (م) باقیان هم در حرف هم در مقال * تابع استاد و محتاج مثال * اما باقیلر یعنی سایر خلائق و هم
 حرقلرده و هم مقاله البته استاده تابع و مثله محتاجدر استاد سز و مثال سز بر صنعتک اداسنه و بر مقالک معناسنه
 قادر اوله مرت * مثنوی * زین سخن کر نیستی ییکانه * دلیق و اشکی کیرد ویرانه * پس طالب مبتدی به اولاسکون

واستماع وتعلم کلام شیخ لازم اولدیغنی بیان ایلد کد نصکره طریق حقه کادخی نه لازم ایدیکنی بیان سوررلرای طالب رضای الهی بوسوزدن اکر یکانه دکل ایسک یعنی بوکلامه محرم واشنا ایسک برورانه ده خرقه و کوزیاشی طوت یعنی اکر بوسوزلری اشدنک و قبول ایتد کسه بوند نصکره سکا لازم اولان اولدر که دنیایی ترک ایدنه سن و برورانه ده برکهنه کسومه قناعت ایدوب کوزیاشی اقیده سن که بدایت سلو کده اولدر شرط بودر بونده بر معنی دخی جائزدر کحرف شرط اولوب صاغر معنا سنه اوله بو تقدیر اوزر معنی ای طالب بوسوزدن صغرد کاسن اما یکانه سن کر کدر که برورانه ده دلق واشک طوته سن تا محرم واشنا اوله سن و عتاب الهی بدن نجات بوله سن * مثنوی * زانکه ادم زان عتاب از اشک رست * اشک تر باشد دم توبه پرست * زیرا که حضرت آدم علیه السلام اول عتابدن کوزیاشندن قورتلدی توبه پرست اولان کسینک نفسی زیاده کوزیاشیله اولور یعنی ذنوبدن توبه به ملازمت قیلان کسه نک اغزندن چقان کلامی زیاده کوزیاشنه مقارن اولوق کر کدر یوخسه مجر دبی سرشک دیده و بی سوزش سینه تبت و رجعت قوله اعتبار یوقدر دیمک اولور * مثنوی * بهر کیه آدم آمد بر زمین * تا بود کریان و نالان و حزن * آدم علیه السلام بر اوزر کیه دن اوتری کلدی تا کم زمینده نالان و کریان و حزن اوله پس آدم زاده اولنه دخی بو حالت لازم اولوق کر کدر * مثنوی * آدم از فردوس و از بالای هفت * پای ماچان از برای عذر رفت * حضرت آدم علیه السلام فردوس اعلادن و فوق سبعة سمادن عذر دن اوتری پای ماچانه کتدی یعنی صف نعاله کتدی ایتدیکی خطا نک عذر فی دیکدن اوتری نزول ایتدی پای ماچان اصلنده ایاق دولاشدر مقی و آبول آبول کتک معنا سنه در صکره شایخ نجم انی بابو ج ویشق چیقاره جتی بیره اطلاق ایلدیلر اول مناسبتله که اکثر اول برده ایاق دولاشی و بابو ج کین آدم بر مقدار آبول آبول یورپی اولدیغندن اوتری مثنوی شریقه هر نه برده که پای ماچان ذکر اولور سه اتدن صف نعال مراد اولور و طریق مولوینک و مشایخ صوفیه نک الان دأ بندر که جتن برکسه بر جرم ایله آئی پای ماچانه بکوردلر تا بر منه اعتذار ایلیه و مر شده مقتدا سندن کناهنک عفونی دیلیه و مشایخ عظام بوادی حق تعالی حضرت نلری حضرت آدمی عالم اعلادن مرتبه اسفله خطا سنک عذر فی دیکدن اوتری تنزیل ایلدیکدن اخذایتمشدر فافهم (م) (کر زبشت آدمی و زصلب او) در طلب می باش هم در طلب او ای طالب حق اولان کسه سبندخی اکر حضرت آدم نک صر تدن و صلبندن ایسک یعنی اکر اولاد آدم ایسک همیشه طلبنده اول و هم انک بلوکنده اول شیطان کی سرکش اوله و کیه و زاریدن فراغت قیله خیر خلف اولنه لازمدر که جد نک اثر نه کیده و نک طریق و عانی اختیار ایده طلب بضم الطاء بلوک معنی سنه در * مثنوی * زآ تش دل و آب دیده نقل ساز * بوستان از ابرو خورشید ست باز * کوکل آتشندن و کوزیاشندن نقل دوزیر بوستان سحاب و آفتابدن کشاده و تازه در * مثنوی * توچه دانی ذوق آب دیدکان * عاشق نانی نو چون نادیدکان * سن کوزلک یاشینک ذوقی نه یلور سن سن کور عشار کی عاشق نان سن (م) (کرواین اتیان نان خالی کنی) پرز کوه رهای اجلائی کنی اکر سن بودرونک طغارجعنی ناندن خالی و طعام بیجکدن بری ایلیه سن اتیان درونکی اجلاله منسوب اولان کوه لر دن پر یار سن * مثنوی * طفل جان از شیر شیطان باز کن بعد از آنش باملك اتیان کن * ای سالک راه خدا جانک طفلانی شیطان سودندن منع ایله شیطان سودندن مراد غدای جسمانیه در اند نصکره اول جانی ملائکه به شریک ایله یعنی ملائکه نک غدا سنه و ذوقنه آئی اور تاغ ایدوب انلر ذوق الدیغنی بردن سنک دخی جانک ذوق السون (مثنوی) تا تو تاریک و ملول و تیره * دانکه باد یولعین همشیره * ای طالب مادامکه سن کشف و تاریکسن و ملولسن و صفت نفسله بولا تقسن ییلکه شیطان لعین ایله همشیره سن یعنی شیطانک ذوق الدیغنی ولدت بولدیغنی بردن سنندخی ذوق الوب لذت بولور سن * مثنوی * لقمه کو نور افز و دو کال * آن بود آورده از کسب حلال بر لقمه که اول لقمه نور و کال زیاده قیلدی و اول لقمه بی آکل اولان کسه نک درونی منور اولوب مرتبه کاله متوجه اولدی حلال کسیدن کتور لاش لقمه اولدر یعنی لقمه حلالک البتته شاتندندر که نور درونی بو کال جلی افزون ایلر (ی) روغنی کاید چراغ ما کشد * آب خوانش چون چراغی را کشد * شول بر روغنه کله بزم چراغزی سوندیره اول روغنه آب دی چونکم بر چراغی سوندیره چونکم بر روغنده و روغنی خاصیتی اولیه و چراغه معاونت قیلیه اول آب طبیعت اولوب پس روغن دینز کذلک بر لقمه که چراغ قلبه ضیا و بر میه بلکه نور درونی اطفای ایلیه اول طعام اکر چه صورتا حلال مرتبه سننده ایسه ده کاحرام دی زیر خاصیت حلال اتده بولنمش اولور و اتدن خاصیت حرام ظهوره کلش اولور پس انک حلال مرتبه سننده اولوسی نه فاده قیلور * مثنوی * علم و حکمت زاید از لقمه حلال * عشق و رقت آمد از لقمه حلال (حلال لقمه دن علم و حکمت طوغر عشق و رقت قلب حلال لقمه دن کلور و حلال لقمه نک خاصیت و شانی بونلدر در (م) (چون ز لقمه تو حسد بینی و دام) جهل و غفلت زاید از ازان

حرام چونکم لقمه و طعم آمدن سن حسد کوره سن و قید و دام کوره سن یعنی کنديکي بر شيشه مقيد کور و ب و راه حق دن
 مانده بوله سن اندن جهل و غفلت طوغه آتی حرام میل زیر لقمه حرامک شانی بود و لوکان فی صورة الحلال البقته
 لقمه حلال نور جان و ذوق درون کتور و لقمه حرام کثافت و جهل و غفلت کبی خصلت بر تور (می) هیچ کندم کاری
 و جو برده * دیده آسبی که کره خردد * مثلاً هیچ بغدایی اگر سن و اربه حاصل و بر روی یعنی و بر من یعنی بغدای اکسک
 البته بغدای محصول و بر و اربه اکسک اربه محصول و بر و هیچ کور و من میسن بر آسبی که کره خردد یعنی اسب کره خرد
 و خردخی کره آسبی و بر من محال عقار و کذلک لقمه حلال طاعت و نورایت و علم و حکمت و بونلر امثالی خصلت
 محصول و بر و لقمه حرام ظلمات و معصیت و جهل و غفلت محصول و بر و رنه اندن و خصلت و نه بوندن او خصلت
 ظاهر اولور نه کم اربه دن بغدای و بغدایدن اربه حاصل اولور و اندن اشک و اشکدن آن دخی طوغه (می) لقمه تخمست
 و برش اندیشها * لقمه بحر و کور و هرش اندیشها * زاید از لقمه حلال اندر دهان * میل خدمت عزم رقت انجمن
 فی المثل لقمه تخم در و آنک حاصل فکر لر در معناده لقمه در یاد و آنک کور و هر اندیشه لر در آغزده حلال اولمق دن طوغه
 حق تعالی نیک خدمت میل اول جهان کتک طوغه * باز گفتن باز رکان باطوطی انچه دید از طوطیان هندوستان
 (می) کرد باز رکان قجارت تمام * باز آمد سوی منزل دوست کام اول باز رکان قجارت تمام ایلدی دوست لر مرادی اوزره
 نیکو حال و مرغه البال منزلی جاتنه کادی (مثنوی) هر غلامی را بسیار در مغان * هر کنیز لر را بخشید او نشان
 اول باز رکان و عده ایلدی یکی اوزره هر بر غلامنه ارمغان کتوردی هر کنیز که او باز رکان نشان بغسلدی یعنی احسان
 ایلدی * مثنوی * گفت طوطی ارمغان بنده کو * انچه دیدی و انچه گفتی باز کو * طوطی اکا ایلدی بنده نک
 ارمغانی قنی اول نسنه بی که کوردک و اول نسنه بی که اشتدک کیرودی (مثنوی) گفت فی من خود پشیمان ازان * دست
 خود خایان و آنکستان کران باز رکان ایلدی دیمز بن خود اندن پشیمان کندی المی چینی و بر مقلمی اصریحی اولدیغ
 سالد بویه دیمک دخی وجه در کندی المی چینی ام و بر مقلمی اصریحی ام بویه دیو * مثنوی * من چرا پیغام خامی
 از کراف) بر دم از بی دانشی و از نشاف که بن برخام خبری نیچون کز افدن یعنی بیوده جهمتدن ایلدم دانش سز که مدن
 و عقل سز لغمدن نشاف سفاخته و عقل سز لغه دیر لر * مثنوی * گفت ای خواجه پشیمانی ز چیست * چیست
 ان کین خشم و غم را مقتضیست * طوطی باز رکانه ایلدی ای خواجه پشیمانی نذر اول ندر که بو خشم و غمی
 مقتضیست * مثنوی * گفت کفتم ان شکایت های تو * با کوره طوطیان همتای تو * باز رکان طوطی به ایلدی سنک
 یکا سپارش ایلدی یک اول شکایت لر هندستانده سکا مشابه و همتا اولان طوطی لر کوره نه دیدم * مثنوی *
 ان یکی طوطی ز دردت بوی برد * زهره اش بدید و لر زید و میرد * اول بر طوطی سنک درد کدن رایحه ایلدی و سنک
 مراد کی فهم ایلدی انک اولدی چاک اولدی و دتردی و اولدی * مثنوی * من پشیمان کشتم این گفتن چه بود) لیک چون
 کفتم پشیمانی چه سود) بن پشیمان اولدم بو خبری دیک نه ایدی یعنی بوسوزی انلر ادا ایلک نیچون اولدی دیو پشیمان
 اولدم لیکن چونکم دیدم پشیمانی نه فائده پس بومنا سبته حفظ لسانه و ضبط دهانه تنبیه ایدوب سیور لر
 * مثنوی * نکته کان جست نا که از زبان * همچو تیری دانه جست اوز رکان * بر نکته که نا گاه زباندن صجره دی
 آتی بر تیر کبی میل که او تیر کاندن صجره دی یعنی دهاندن چیقان سوز کاندن چیقان اوق کبیدر (مثنوی) و آنک درد
 از ره آن تیرای پسر * بند باید کرد سیلی راز سر * ای پسر اول تیر بولندن کبری دوغز بر سیلی باشند بند و سدا ایتک کرک
 * مثنوی * چون گذشت از سر جهانی را گرفت * کر جهان و بران کند نبود شکست * چونکم سیل باشند کجی
 یعنی باشند حفظ و ضبط اولادی جهانی طوتدی اگر جهانی و بران و خراب ایلر سه عجب اولر سیلدن مراد کلمات
 انسانیه در انک ضبطی جنان و دهانده مایکن ممکن اولور چونکم حفظ دهانه قادر اولیه سن و آتی باشندن ضبط
 قیلیه سن باشندن تجا و قیلد قد نصکره جهانی طوتسه و اهل جهانی اول کلام قینه انکیز و بران ایتسه عجب اولر که
 جوق سوز لر جهانی خرابه سبب اولمدر * مثنوی * فعل را در غیب اثر هازا نیست) و ان موالیدش بحکم خلق
 نیست و انساندن صدور ایدن فعل و قول که خیر و شر هر نه ایه عالم غیبده اثر لر زاده نیدر یعنی طوغه خلق مقرر در
 و فعلک اول موالیدیکه عالم غیبده طوغه خلق حکم منده دکلر (مثنوی) بی شریک جمله مخلوق خداست * ان
 موالید ارچه نسبتشان بپاست * اول موالید و آثار شریک سز جمله خدا نک مخلوقیدر یعنی کسه نک انی ایجاد ایتسند
 اصلا شریک قی یوقدر بلکه خدای متعال اول آثار و جزای خلق و ایجاد ایلر اگر چه اول موالید نسبت و اضافتی نه
 بره در زیر اصل فعل بر دن صدور ایلدی پس فعلدن طوغان دخی بزم اولور کما قال علیه السلام الناس مجزون باعمالهم
 ان خیرا خیر و ان شرافشر (می) زید پرا نید تیری سوی عمرو) عمرو را بکرفت تبرش همچو نمر) مدنی سالی همی زاید دزد

در دهها آفرینند حق نه مرد * زید را می آن دم از مردی داز و جل * در دهها میزاید انجنا تا اجل * زن موالید و جمع چون
 مرد او * زید را ز اول سبب قتال کو * اصل فعل بر کسه دن ظهور یابد کده انک آناری دخی کامنسوب و مکتوب
 اولدیغه بومستله بی تمثیل طریق ایدوب یورور لمللا زید بر اوقی پرتاب ایلسه عروجانه انشاق اول عمر وی
 طوتدی اوق قبلان کی و برسته مقداری زیدک اوقنک یار مسندن عمر وک وجودنده در دلر طوغدی اول در دلری عمر وک
 وجودنده حق برادر زید برادر من کور که زید را می اول اوقی اندیغی دم اولسه خوفندن در دلر ووجعلر طوغر عمر وک
 وجودنده اول اوقنک زخندن تا عمر وک اجلی وقتنده اول اوقنک ووجعلنک موالیدن چونکم عمر و برسته صکره
 اولسه زیده سن اول سبب اولدیغندن اوتری قتال دی که عمر وک زخی سیبیه اولدی * مثنوی * آن وجمعهار ایدوب
 منسوب دار * کرچه هست آن جمله صنع کرد کار * همچنین کشت ودم ودام وجماع * آن موالیدست حق رامستطاع
 * اول ووجعلر که عمر وک وجودنده حاصل اولدی زید ا کا اول بادی اولدیغی جهندن زیده منسوب طوت ا کرچه اول جمله
 اوجاع و آلام صنع کرد کار و ایجاد پرورد کار در زیدک انده صنع و مدخلی بو قدر و همچنین ا کن و نفس و شصت و دام و جماع
 و سایر اعمال اول موالید که بونلردن تولد ایلر حق مطیع در مثلاً کنی انجق القای تخم ایلر بتور منک و دانه شکله
 کتور منک و کاله بتور منک انک صنعید را کنجینک انده مدخلی بو قدر ولیکن نه محصول کامنسوب اولور ا کرکندم
 و ا کر شعیر و ا کر بنه و ا کر حریر هر نه ایسه هیچ * کنندم کاری و جوبردهد * دیده آسبی که کرده خردهد * کر بخاری
 خسته خود کشته * و رحریر قزدری خود دوشته * کذلک دم دخی تخم کبیر رچن سن کلمات هدایت سمانی تلفظا بلسک
 انک محصولاتی نه سکاعاند اولور و قس مقالات الضلالة علی هذا و شصت و دام دخی بویه در سن جماع ایلر سن اول نطفه بی
 جناب حق مضغه و علقه ایلر و جنین ایلر بعد التولد هر نه ایسه سکامنسوب اولور بوراده بر سوال مقدر لازم کور که اول
 سوال بودر چونکم موالید و آثار کار صنع پرورد کاره ایودن ایو و کدن کم تولد ایلر کدر تبدیل عاده الله قابلیدر که
 بر عملدن حسنه مأمول ایکن سیئه و سیئه توقع اولتور * کن حسنه تولد ایلیه و مأمول و متوقع اولان اثر یا منعدم
 و یا منعکس اوله بویا سیئه جواب یورور (م ی) اولیا را هست قدرت از اله * تیر جسته باز گرداند ز راه * بسته درهای
 موالید از سبب * چون پشیمان شد ولی زان دست رب * یعنی نعم خلقای خدا اولان اولیای عظام ایچون اللهدن اول
 قدرت و قوت وارد که آتش اوقی بولندن کیر و دوندن لر موالیدک قبولی ولی خدا بغلشد رسیدن نهی آثار و اسبابدن
 دفع و قطع ایلر چونکم ولی پشیمان ولی حضور اولدی اول موالیدک ظهورندن ولیکن بوموالیدن دست ربندن بغلر کنند
 دست قدرتیله دکل بومصرعه ایکی وجه جائز در بر وجه بودر که ولی حرف استدر ا کدن ولیکن معناسنه اوله بو تقدیر
 اوزر بسته نک و پشیمان شدک ضمیری اولیای عظامدن علی سبیل البدل هر بر ولی به عاند اولور نه کم بو تقدیر اوزر معنی
 ویرلدی و بر وجه دخی ولی اولیای عظام خدا دن علی الاطلاق بر کسه مراد اوله بسته و پشیمان شدک فاعلی اوله پس
 بو تقدیر اوزر معنی چونکم ولی خدا موالید و آثار ظهورندن بی حضور اولدی دست ربندن قدرت حق جهندن
 موالیدک قبولی اسباب طرفندن بغلر و آثاری اسباب و آلاتدن دفع ایلر دیمک اولور مثلاً آب مغرق ایکن آبی اغراق
 ایلر کدن منع ایلر و نار محرق ایکن ناری اسراق قیلقدن دفع ایلر نه کم شیخ * بر حکایه قیلور لر که طبعی مذهبده
 بر حکیم ایلر وقت شتاده بر مجلسده * معارفت واقع اولدی (قلنا یا نار کونی بردا و سلاما علی ابراهیم) آیتی تلاوت اولوب
 مناسبتله قصه ابراهیم علیه السلام ذکر اولندی و نار ا کابر دوسلام قیلندی دیو حکایه اولندی در حال حکیم بوندن
 بولاندی و دیدیکه محرق بالطبع اجسام قابله بی یقین نجه ممکنه و پس بوا آید نار دن مراد غرودک نار غضبی بر دوسلام
 ولدی دیمک اولور دیو مذهب باطله ذاهب اولیجی غیرت الهی ظهوره کلوب بسکا بر حالت مستولی اولوب اور تاده
 منقل ایلر و آفر آتش و ارایدی جناب حق آبی بسکا مسخر قیلوب ا کادیمکه ایمان کتورر میسن ا کر شواتش سنی یا تراسه
 دیدی بی پس انک انی کتورر اول آتسه قودم و آتشی اسبابنه قویدم من بعد احراق ایلدی پس اول حکیم ایمانه کلدی
 (م ی) گفته نا گفته کند از فتح باب (که از آن نه شیخ سوزنده کباب گفته گفته را تقدیر نده در و کتدک فاعلی و لیدر تقدیر معنی
 اول ولی کامیاب کندی به اولان فتح بایدن دینلمشی دینلمش ایلر اول وجه اوزر که اندن نه شیش نارونه کباب کور نور
 یعنی کسب ظلم و ستم ایلر بلکه آلت حقد که قدرت حق بر له کمال عدالت ایلر دیمک اولور * مثنوی * از همه دلها که آن
 نکته شفیذ) ان سخن را کرد محو و نابدید * دو کلی قلوبدن که اول ولی نکاتی اشتد یلر سه قلوبدن اول سخن و کلماتی محو
 و نابدید ابتد یعنی بونلر مصرف خواطر و جواسیس شما بر در کما قال ابو یعقوب موسی رضی الله عنه فی حدیث النبی
 علیه السلام اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر في نور الله فانهم جواسيس القلوب يدخلون قلوب الناس ويخرجون الخواطر
 والوسواس فاذا جالسوهم فجالسوهم بالصدق والاخلاص (مثنوی) کرت برهان باید و حجت مها) باز خوان من اینه

او تنفسها ای اولوا کرم کابرهان و حجت کر که قرآن عظیمی من آیه او تنفسها ی کبر و او قو بوسوره بقدره اولان آیه
 اشارت در (ما تنسخ من آیه او تنفسها) بو آیتک صیب نزولی بود که یهود و مشرکین دیدیلر که محمد اصحابه امر ایلدیکی شیئی
 نهی ایلر و نهی ایلمشکنر نه امر ایلر یس حقنن کادر یلر که تلقاء نفسندن دید کلر نده نازل اولدی و نسخ لغتده بر شینل
 صورتی زائل اولوب بر شیئی آتیه تبدیل اولمدر و نسخ آیتندن مراد حکمی نفی اولوب بر غیر آیتک حکمی ثابت اولمدر
 ما تنسخه ما شرطیه جازمه در و انما من باب الافعال او تنفسه و حقنن و قلبندن بر شیئی اذهاب ایتمک دیر لکن تدبیر کلام
 هر قفنی آیتی که آیتلردن بر نسخ اید و زو یا خود او تنفسه و زنان بخیر من اول آیت منسوخه دن دخی خیر لوسن کتور برز
 او منفسها) یا خود او کما تنفسه و ثوابه بر آیت آخری کتور برز (الم تعلم ان الله علی کل شیئی قدير) بیاز میسن یا محمد یعنی
 یلور من تحقیقا الله تعالی جمیع شئیته قادر پادشاهد ریس بو آیتک بو محله توفیقی بو منوال اوزره اولور که حقنن اولیا الله
 و انبیای عظام دن بر کسه مر تبه قرب فرائضه واصل اولمدر و اوصاف حقه متصف اولمدر باذن الله تعالی و بتصرفه
 و جمیع اشیا ده متصرف اولوب حکماری نافذ اوله پس قلوب خلقه باذن الله متصرف اولوب شول کس لردن که راضی
 اوله لکن قلبندن افکار فاسده و خبیثه یی نسخ ایدوب بر شیه افکار حسنه و خواطر پسندیده کتوره لروا نلردن که
 راضی اولمیه لرافکار حسنه یی انلره انسا ایدوب افکار خسیسه ابر ایدم لر زیر احق سبحانه و تعالی آیت اولده انسانی
 کنده ذاتی اسناد ایلدی و بو آیتده انسانی اولیا سنه اسناد ایلدی که باذن الله تعالی انلر دخی تذکیر و انسا یه قادر لردن
 نه کم بویه بومعنائی اثبات ییور لری * منوی * آیت انسوکم ذکری بخوان * قدرت نسیان نهادن شان بدان *
 بو آیت سوره قد افلح ده در ابتدای بود که (انه کان فریق من عبادی) بو آیت حضرت بلال و صهیب و سلمان رضی الله
 عنهم و فقراء اصحاب رسول الله حقننه نازل اولمدر و نه ده ضمیر شان ایچوندر یعنی تحقیق اشان بود که بنم عبادم دن
 بر فریق و زمی عبادت رفیق وارد در که (بقولون) انلر دیر لکه (ربنا) ای بزم ربنا (امننا) بر سننک و حدایتک تصدیق
 ایلدک (فاغفر لنا) پس بری انوار ذات و صفات کله ستر ایل (وارحنا) و برز رحمت ایل (وانت خیر الراحمین) حال بو که
 مر حمت ایلد یجیلر ارحمین (فاتخذ عوهم) پس سز انلری اتخاذا ایلد یکنر (سخریا) ضم سینله و کسریه ده قرأتدر یعنی
 مسخره اتخاذا ایلد یکنر (حتی انسوکم ذکری) حتی سزه انلر او تنفسه یلر بنم ذکری اهل تفسیر بومعنائی اختیار ایللر که
 یعنی انلر استهزا سنه او قدر تو غل ایلد یکنر که انلر حاللر نه تقید ایتمه کنر بنم ذکری او تنفسه یی اما اهل تحقیق
 همان لغظندن مستفاد اولان معنائی اختیار ایلدر یعنی سز انلری استهزا ایلد یکنر انلر ده سزه بنم ذکری او تنفسه یی
 بو تنفسه یی انلر ده باذن الله تعالی رف اولمش اولور (وکنتم منهم تفتخون) حال بو که ای کافر لر سز انلره کولر اولد یکنر
 (الی جزیتهم الیوم) جناب عزت یوم قیامت ده یه که تحقیق یابن یونلر جزا یردم الوان نعمی بو کون (بما صبروا)
 سز لاذوا سز اکر صبر ایلد کار یی بدیلله (انهم هم الفائزون) تحقیق قیامتده انلر ده کافر لردن اوصاف نعمته
 جائز و اوصالدر انواع غنیمته حنرت مولانا قدس الله سره العزیز دخی ییور لر که ای اولیای عظام و عرفای
 شعیب و فقرای اصفیای استهزا سز انلر احتراز ایلدک که انلر غیرتی قلب کنر دهنور ایمانی نزع ایلد رتسه کم شیخ اکبر
 حضرت قری ییور لری من حبس مع الصوفیه و العرفاء و خالفهم فی شیئی بما تحقیقون به نزع الله الایمان عن قلبه و صحیحینده
 وارد در که من اهان لی و لیسافند یار زنی بالمحاربة و بر حدیثه دخی اغیر اشعث لواقسم علی الله لا یره محصل مقال عرفا
 و فقرایه علی کل حال سوء ظندن و استهزا و طعنندن احتراز لازمه در معنی بیت انسوکم ذکری آیت کریمه سنی او قو
 بو طائفه نیک قلوبه نسیان قوم لری نیک قدرتی ییل * منوی * چون بتذکیر و نسیان قادرند * بر همه دلهای خلقان
 قادرند * چون کم از ایاتن کبر و نسیانیه قادر لردن خلایقک جمیع سننک کو کالری اوزره قاهر لردن یعنی انلر قلوبی
 اوزره غالب لردن و تصرف ایلر که باذن الله قادر لردن راستر لسه بر شیئی خلایقک قلبنه کتور لری و استر لسه بر شیئی انلر
 قلبندن ازاله ایدوب آتی او تنفسه ییور لری * منوی * چون نسیان بست او راه نظر * کار نتوان کرد و یر باشد هنر * چونکه
 ولی نسیان بدیلله بر کسننک فکر و نظری یوانی بغلبه اول کسه بر کار و عمل ایلر که قادر اولمز واکره نری اولور سده
 * منوی * خلقت و آخریه اهل السموات از یی خوانید تا انسوکم * بویت مقدم اولان یعنی مفسر در خلقت افعال
 قلوبندر مفعولیه تعریفه ایدر مفعول اولی سخریه و ثانی یی اهل السموات در و جموعا لی معنائیه در تنفسه یی کلام ای
 اهل دنیا و ارباب نفس و هوا سز اهل سموی و اصحاب علوی سخریت ظنن ایلد یکنر آمدی قرآنندن او قویک تا انسوکم
 آیتنه دل پس قورقک که اللهم ذکری سزه انلر او تنفسه ییور لری اللهم ذکری نور جان و ضیای جناندر بر قلبنک نزع اولوب
 زائل اوله نعوذ بالله اول قلب محل کفر و عصیان اولور * منوی * صاحب دمیاد شاه جسمهاست * صاحب دل
 شاه دلهای شمس است * شهر و کوی صاحبی جسم پادشاهیدر که انلر تصرف و حکومتی اجسامه در اما صاحب دل

منزل قلوب بکزیادشاهیدر که انزل تصرفی و حکومتی قلوب در * مثنوی * فرع دید آمد عمل بی هیچ شک * پس نباشد
 مردم الامر دمک * من تمام این نیارم گفت ازان * منع می آید صاحب مرکز * جمیع عمل بلا شک و شبهه نظر
 فرعی در بصر عمده اصل علت مستقله در پس فی الحقیقه انسان اول الامر دمک چشم و ساری اعضا و صورت
 و جسم و رسم منزله سنده در کما قال الشیخ الا کبر فسمی هذا الکنون الجامع انسانا و خلیفه لانه للحق بمنزله انسان
 العین من العین الذی به یكون النظر و هو المعبر عنه بالبصر پس بن بونک تماسی دیکه قادر دکام یعنی بن بوانسان العین
 منزله سنده اولان اولیای عظامک احوالی سوبلکه و اسرار فی کماله شرح ابلکه قادر دکام زیر صاحب مرکز
 اولان انبیای عظام علیهم السلام من منع وارد اولور که انل مرتبه ولایت دن و مقام حقیقه دن افشای راز ایتمکه رانی
 دکالکه لوظهرت الحقایق لبطلت الشرایع و انکچون کما والناس علی قدر عقولهم لا علی قدر عقولکم دیو عقول
 و افهام ناسدن خارج کلام سوبلکه کن نهی اولتمدر * مثنوی * چون فراموشی خلق و یادشان * باو بست و اورسد
 فریادشان * چونکم خلقه او تندر مق و ا کدیروب معلوم ایندردک اول خلیفه حق اولان ولی خدا یله در اول کامل
 یتشور اول خلقک فریادنه انکچون کاغوث اطلاق ایدر لک اشار این انقارض (شعر) وان دعیت کنت المجیب وان اکن
 * منادی اجابت من دعائی و ابست * مثنوی * صد هزاران نیک و بد را ان بهی * می کنند هر شب زدلهاشان نهی
 صد هزاران نیک و بد افکار و خواطری اول بهتراولان و بهای حسنله انصاف قیلان هر کجه خلقک قلوبندن نهی
 و هر کون ینه بر ایلر و خلیفه حقد که کونده بقوه الله و ارادته تصرف ایلر کما قال الشیخ یجلی الحق لمراء قلب الولی
 الکامل قند عکس الانوار من قلبه الی العالم فیکون العالم باقی محفوظا و وصول ذلک القیض الیه فلا یجسر احد من العالم
 علی فتح المنزلین الالهیه و التصرف فیها الا باذن هذا الکامل لانه هو صاحب الاسم الاعظم و لا یتخرج من الباطن
 الی الظاهر معنای المعانی الا بحکمته و لا یدخل من الظاهر فی الباطن شی من الاشیاء الا بامرہ وان کان یجملها حیانا
 عند غلبه البشریه علیه پس بویان تا آخرته و ارنجیه دک ولی کاملک تصرفک شر حیدر اما سروری و شعی باو بست
 ضمیر فی خدایه ارجاع ایندکاری بومعانی عوامه تفهیم ایچوند ر الله اعلم فی الحقیقه بونصرف ینه حضرت حق کدر
 و ولینک وجود مجازی سی اعتبار یله دکدر خلیفه مستخلفک عینیدر دیدکاری بومعنا یه اشارت در پس حضرت
 مثنوی نک دآیندندر که اکثر محله خلیفه کاملی و انک اوصافی ذکر ایلر کن خلیفه فی الحقیقه مستخلفک عینی
 اولد بی نکتہ بی اشعار ایچوندر حالا خلیفتک ذکرندن مستخلفک ذکر ینه انتقال ایدر لروا کما مناسب اولان کلام
 سوبلر لرو بومحله دخی بویه در که ولی کاملک ذکرندن و کما مناسب اولان کلامدن خدای تعالی نیک تصرفه انتقال
 ایلر بویان سورر ل (م) روز دلها را ازان بر می کند * ان صد هزارا بر از در می کند * کوندز کو کاری خدای تعالی
 اول افکاردن پر عملو ایلر اول قلوب صدقلری دردن بر ایلر یعنی افکار و معانی و اسرار در لردن قلوب صدقلری
 هر کون طولوا یلر * مثنوی * آن همه اندیشه یشانها * می شناسد از هدایت جانتها * اول یشین اولان یعنی کوندزین
 هر ورونقدم قیلان دو کلی اندیشه ل الله تعالی نیک هدایتدن جانلری اکر لری یعنی بعد النوم بیدار اولد بی کبی هر کسک
 فکری و اندیشه سی ینه کا کور و هدایت الهی دن کندی جانی فهم قیلور * مثنوی * یشه و فرهنک تو آید بتو *
 تادر اسباب بکشاید بتو * سنک صنعت و کمالک حین یقظه ده سکا کاور تا اسباب قبوسنی سکا فتح ایلر یعنی سنی اول
 صنعت و هنرک نیجه سبیلر مشغول ایلر * مثنوی * یشه زرگر باغ نکرتشد * خوی این خوش خوب آن منکر نشد
 نوم حالنده هر کسک صنعتی و هنری لوح خاطرندن کیدر و حضرت حق آتی قوت و قدرت ایلر حفظ ایدر چونکم بیدار
 اوله سن نظر ایلر زرگرک صنعتی آهنکره کنیدی بوخوش و لطیف خویلوک خوی اول منکر و بدخویه کنیدی یعنی
 هر کسک خوی و هنری اکر خیر و اکر شر هر نه ایسه بعد النوم ینه کا کلسی و صاحبینی بولسی مقرر در محصل بر کسه نک
 خوی و هنری و عمل و صنعتی صباح اولد قدمها کلوب بر آخر کسبه دخی و از مریدس النوم اخلاوت خواستجه موت نومه
 بکزر و بعد الموت اولان حیات بیدار لغه بکزر کر کدر که اول عالمک حالی و موتنی الان اولان نومله بیدار لغه قیاس
 ایلر سن فته کم بیورر ل * مثنوی * یشها و خلقها هم چون جهیز * سوی خصم ایندروزر سختیز * صنعتلر و خویلر
 جهاز کبی قیامت کوئی خصم صاحبی جابنه کاور لرونه حالله اولد یلر سه و دنیا دنه عمل اوزره اولد یلر سه ینه
 اول حال اوزره بعث اولور لکما قال علیه السلام یبعث الناس علی ما ماتوا علیه و قال علیه السلام تموتون کما تعیشون
 و تمشرون کما تموتون (مثنوی) یشها و خلقها از بعد خواب و ا پس آمد هم بخضم خود شتاب خوابد نصکره صنعتلر
 و خویلر سر عتله کنیدی کرو خصم و صاحبنه کاور * مثنوی * یشها و اندیشه ها در وقت صبح * هم بدانش باشد که بود
 ان حسن و صبح صنعتلر و فکر ل صبح و قنده هم اول یره گندی که اول حسن و صبح ایدی یعنی اکر خسندر و اکر قبحدر ینه

کندی صاحبته کیدر * مثنوی * چون کبوترهای پیک از شهرها * سوی شهر خویش اردیهرها * مثلاً یک کبوتر
 کبی شهر لردن کندی شهری جابنه خبر لر و نصیلر کتور لر تته کم بغداد و عراق جابنده بر شهر دن بر شهر خبر کوندر من
 لازم کسه اول شهر دن مقدا بر قاج کبوتری سرسل خبر اولان کسه نک شهر نه کتور لر اول دخی مرادن یازوب انک قنادنه
 بغل اول کبوتر آتی کندی شهر نه کتور را اعمال انسانی دخی بوکه بکزر * شنیدن آن طوطی حرکت ان طوطیان
 و مردن ان طوطی در قفص و نوحه خواجه بروی * مثنوی * چون شنیدن آن مرغ کان طوطی چه کرد * هم بلرزد
 او قناد و کشت سرد * چونکه بو مرغ اشتدیکه هندستانده اولان اول طوطی نه ایندی هم بو طوطی دتردی دوشدی
 و صوق اولدی و کندویی میت کبی قیلدی (مثنوی) خواجه چون دیدن فتاده همچین (برجهید و زد کله را بر زمین
 باز رکان چونکه طوطی بی بونک کبی دوشمش کوردی برندن صجره دی واضطر اشدن تاجنی بره آوردی * مثنوی *
 چون بدین رنگ و بدین حالش بدید * خواجه بر جست و گریبانش درید * چونکه باز رکان طوطی تی بور نکده و بوحالده
 کوردی خواجه غایت المذن سجرادی و بقه من یرتدی پس حینه باشلیوب * مثنوی * گفت ای طوطی خوب
 و خوش حنین * این چه بودت این چرا کشتی چنین دیدی ای خوب و خوش حنین اولان طوطی بوسکانه اولدی
 نیچون بویله اولدک اینچنین چرا کشتی تقدیر نه اولور * مثنوی * ای دریغای مرغ خوش آوازم * ای دریغای عمد
 و همراز من * ای دریغ اولسون بنم خوش آوازی مرغی ای دریغای بنم مصاحبم و بنم همراز من * مثنوی * ای دریغای
 مرغ خوش الحان من * راح روح و روضه ریحان من * ای دریغای بنم خوش الحان اولان مرغی بنم روح و شک شراب
 و راحتی و بنم ریحانمک روضه سی اولان مرغ دیدی و بوگونه نوحه و حنین ایدوب تأسفیدی بوندن مراد حیات
 قلبیه در که بعضی مقال و فعال سبیل اول حیات زائل اولور و طوطی قلب اول خیانت سزتن قفسی ایچره مرده
 مشابه سنده اولور چونکم باز رکان آخرت اولان کسه طوطی قلبنک حیاتی کتیش کوره لازمدر که بوسکونه
 فریاد و حنین قیل و گاه اولور که بو قلبک و حیات قلبک زوال و غیبتی عشق و فانیله دخی اولور اول حینده عاشقینه
 نوحه و حنین قیلور تته کم شیخ محمد مغربی حضرت تارینک بو کلامی بومعنا به دلیل اولور (شعر) لقد کان لی قلب و قد غاب
 عن صدري * الی این لم اعرف ولا راعه ادری * اهل ساری لیل من العشق ساریا * الی حضرت المذکور من عالم الذکر
 الالیت شعری هل الاقیه مره * وهل اری فی لقیاه ما ارتضی عمری * الامن رای قلبا فریدا من الوری * الامن رای
 قلبا وحیدا مدی الدهر * الامن رای قلبا مصنی مطهر * من الشک والانکار والشک والکفر * الامن رای
 قلبا عن الوهم خالیا * الامن رای قلبا تخلی الی الفکر * الامن رای قلبا بدور مع انهی * الامن رای قلبا بفر
 عن القشر * الامن رای ورقاء خضراء حله * زمان الصفا غایت من الایک والوکر * وقلت له یا ذاک الیکون طایع * تجببت
 عن عینی و قد مت من هجر * فقال انبساطا عنک ما کنت نازحاً * ولکننی عودا الی البطن من ظهر (مثنوی) کر سلیمان را
 چنین مرغی بدی * کی خود او مشغول ان مرغان شدی * بویته بعض متوهمین توهم ایاشلدر که اگر خواجه دن
 مراد حضرت مولانا قدس الله سره العزیز اولور سه و با خود عشاق دن بر آخر ولی مراد اولور سه علی کلا التقدیرین
 فضیله ولی علی النبی علیه السلام لازم کلور واکر خواجه عامه مؤمنیندن بر کسه اولور سه ده بوسوالینه
 وارد اولور پس بویته عقله و شرعه نه وجهله توفیق اولور پس سروری و شعی بویته می دفع ایچون اگر چه بعض
 تاویل و توجیه جابنه کتشلدر اماینه (لایسمن ولا یغنی من جوع) قیلندن اولوب شفای صدر حاصل اولمین کلمات
 تحریر ایاشلدر بویته مناسب معنی و بوجمله موافق ادا اولدر که مطلقا عاشق کندی نک معشوقی خرنه ایسه سائر
 معاشق و ملا یحذن اجل و اعلی یلور مثلاً مجنونه لیلادن زیبا و رعنا بر محبوبه دخی بوغیدی و قلبی جمیع محایب
 و دایران جهان دن مستغنی و طوق ایدی مع هذا لیلی بر سیه جرده و تخیف و خوارچه قزایدی پس اگر مجنون ادعا یلسه
 که بنم لیلان کبی احسن و اجل جمیع جهانده و خوبان سلطان زمانده بر محبوب بوقدر اکر اولسیدی چن سلاطین
 جهان عسا کرور عایایه مشغول اولور لر دی بوسوزا کانستله صادق در مع هذا نادن افضل و اجل محبوبه اولمسی
 لازم کلز بلکه بوسوز کندی نک لیلایه کمال عشقنی مین اولور و محبوبه سنک کندی نظر نده اولان مرتبه سنی اشعار
 قیلور کذلک عشاق دن و اولیای عظام دن بری کندی معشوقنی مرغنه تشبیه ایدوب علی تقدیر الفرض دیسه فرضا
 اکر سلیمان نبی علیه السلام بنم معشوقم کبی مرغی اولیدی و بنم معشوقه الفت و محبت قیلدیغ کبی اول دخی اکر
 الفت و محبت قیلیدی چن اول طیوره مشغول اولور دی دیسه بوقایمک سلیمان علیه السلام اوزره فضیلتی لازم
 کلز بلکه کندی نک معشوقنه اولان عشق و محبتنی اندن نی لازم کلور پس مرتبه بیوت عشق و محبت مرتبه سی دکلا در
 علم و حکمت و عقل و تصرف مرتبه سیدر فرضا عشق انبیای عظامه دخی غلبه ایلسه خلقله انیت و ناسله الفت

مانع اولوردی پس عشاق من نسیه محبتده لسان محبتله سويلد کاري سوز عند کرام الناس معذور و مقبولدر
 ولو کان خارجا عن الشريعة و متجاوزا عن الادب و الطریق بقدر کاه اولور که افراط محبت و کرمیت عاشقه ادبه رعایت
 ایلکدن مانع اولورته کم شیخ اکبر حضرت نوری بوجله مناسب فتوحاتک یوزتمش سکنی بایند مقام محبتده دیر که
 حکمی ان خطا فاراد خطا فکان یجہا فی قبة سلیمان علیه السلام و کان سلیمان علیه السلام فی تلك القبة فسمعه
 و هو یقول لها القـد بلغ منی حبک انک لو قلت لی اهدم هذه القبة علی سلیمان لفعلت فاستدعاه سلیمان علیه السلام
 و قال له ما هذا الذی سمعته منک فقال یا سلیمان لا تجعل علی فان للمحب سانا لا یتکلم به الا المحبون و انا احب الانی
 و العشق ما علیهم من سبیل فانهم یتکلمون بلسان المحبة لا بلسان العلم و العقل فتحنک سلیمان علیه السلام و رجه
 ولم یعاقبه کذلک المحب لله لا یؤاخذ فان الحب من یل للعقل و لا یؤاخذ الله الا العقل لا المحبین المعذورین (مثنوی)
 ای دریغامریغ کارزان یافتم * زودوری از روی او بر تافتم * ای دریغاشول مرغیکه اوجوز بولدم انک یوزندن
 علی القور یوز جوردم یعنی اندن جدا اولدم پس زبانک زیان اولسنک و اندن صدورایدن اکثر کلماتک ضرر قیلسنک
 سیاتسه شروع ایدوب یوزر لر * مثنوی * ای زبان تو بس زبانی مرا * چون تویی کویا چکوم مرا ترا * خواجه
 کند یسک زبانه لوم ایدوب دیدی ای زبان سن بکاچوق زیانسن چونکه سوبلیجی سنسن بن سکا نه سوبلیجی که بوقدر
 مضر نه سبب اولورسن و سکوت ایتوب یه نکلم قیورسن * مثنوی * ای زبان هم آتش هم خرمی * چند این آتش
 درین خرم زنی * ای زبان فی المثل هم آتش سن و هم خرمسن زبانک خرم اولسی کلمات طیبه که سبب خرم
 حسنا در آتی تکلم ایلسندن عبارت درو آتش اولسی کلمات فاسده که محرق خرم طاعات در آتی سوبلیجی سنسن کایتدر
 بو آتشی بو خرم نه نیجه بر اوررسن یعنی مفسد طاعات حسنا اولان کلماتی نیجه بر سوبلیجی سنسن * مثنوی * در نهان جان
 از تو افغان میکند * کرچه هر چه گویش آن میکند * ای زبان جان نهانده سندن فغان ایلر کرچه جان هر نه دیر سنک
 آتی ایلر بو مصرع زباندن صادر اولان کلام امر الهی و نهی ربانی اولدیغنه کورمدر که هر نکم زبان امر الهی و نهی
 ربانی مفهومی جانه تکلیف ایلسه جان اکامخالفت ایدوب بوجهتدن هر نه دیر سه آتی ایلر * مثنوی * ای زبان
 هم کنج بی پایان تویی * ای زبان هم رنج بی درمان تویی * ای زبان هم بی پایان کنج سنسن یعنی بی پایان اولان خراین علوم
 و اسرار کشف و فتنه مفتاح سنسن و کنج بی پایان ثواب حسنا نه دخی وسیله سنسن ای زبان هم علاج و درمانسنر
 رنج سنسن سلامت سنک سکوتکده در و لهذا قال علی کرم الله وجهه ما سلامه الانسان الا فی حفظ اللسان و بلای
 بی درمانک نطق لسانه موکل اولسنه حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله عنہک بو کلامی دخی دلالت ایلر که البلاء
 موکل بالمتنطق یوزر مشدرو فی الحقیقه اللسان صغیر الحرم و کثیر الحرم قولنک فحوا سنجه لسانا کرچه بر کوشت باره در
 و لیکن آنک باره سی او کلوز درمان پذیر اولمز بر بارمدر کما قال الشاعر (شعر) جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام
 ما جرح اللسان * مثنوی * هم صغیر و خدعه مرغان تویی * هم انیس و حشت هجران تویی * ای زبان قوشلرکده هم
 صغیری و هم خدعه سی سنسن یعنی طیور ارواح انسانی الدایجی و انزل کنکندیلرین لسانی اوزره سوزشو یلجی
 و انلری بواسطه صید و قید ایلجی سنسن هم هجران و وحشت صاحبک انیس سنسن و حشده مضایف مقد و اولور
 یعنی مطلقا صاحب و حشت و فرقت اولان کسه لر سندن صدور ایلدن کلمات سبب انس اولور * مثنوی * چند امان
 میدهی ای بی امان * ای توزه کرده بکین من کان * ای امانسنر لسان بکا تقدرا مان و بررسن یعنی بکاچوق زمان
 امان و بررسن ای سن بنم کیغنه و قصدمه یایی کرشاش سن یعنی سهام کلامکله بنی مجروح ایتکه قصدا یلش سن
 مثنوی * تک بیرانیده مرغ مرا * در چراگاه ستم کم کن چرا * ای زبان نهی بنم مرغی اوچورمش سن ظلم چرا کاغنده
 از او تله یعنی ظلم محکندن حظالمه و ظلمه و ستمه متعلق سوز سوبلیجی * مثنوی * یا جواب من بده یاد اده * یا مرا از اسباب
 شادی یاد اده * یا بکا جواب سوبله که سکا علاج ندر یا خود داد و بر یعنی انصافه کلوب عدالت ایلر که سکا سناج بودر
 یا خود بکا اسباب فرحدن یاد و بر یعنی مسرت و شاد بیلک سبیلرین ذکر ایلر تا کاتشبث ایدوب شاد و فرحناک اولم
 پس لسانه خطاب ایلر کد نصکره نه نوحه به شروع ایدوب دیر * مثنوی * ای دریغاصبح ظلمت سوزمن *
 ای دریغافور صبح افروزمن * ای دریغ اولسون بنم ظلمت یاقینی و محو ایدجی صبحم ای دریغایتم روزی منور ایدجی
 صبحم بعض نسخه ده نور صبح افروزمن واقع اولمشدر بو تقدیر اوزره صباح شعله نه درجی و صبحه ضیلور بی نورم
 دیمک اولور و کندی طوطیسنی استعاره تمثیلیه طریق اوزره صبحه و نوره تمثیل قیلش اولور یعنی ای حیف و دوریغ اولسون
 بنم ظلمت غم و المی ازاله ایدجی و شاد بیلک صبحی منور قیلجی مرغم سن بکا صبح ظلمت سوزوروز دافروز کی ایلر
 کتد دیمک اولور * مثنوی * ای دریغامریغ خوش پروازمن * زانتها بریده تا غا ازمن * ای دریغ اولسون بنم بلند

و خوش پرواز مرغ زانها بریده تا آغاز من اتها دن تا بنم آغازمه پرواز ایلش مرغ بونده مرغدن مراد تاجر
 طریقت اولنل قوت روحانیه سی اولور و اتها دن آغازه بران اولسی مرغ به بشریتدن مبدأ اولکه مراد اندن مرغ به
 احدیت و یا خود مرغ به اعیان نایته در اول جانبه عروج و ترقی قیلسی اولور مرغ به بشریت انسانک روحنه مبدأ
 اولدن سیر نزولی ایلکده انتها واقع اولمشدر چونکم روح آغازدن سیر نزولی ایدوب بشریت کلوب سیر نزولیسی نهایت
 بولور بوندن صکره نه نامبدأ آغاز سیر عروجیه ترقی قیلوب حتی واروب اول ابرار یعنی مرغ به بی بولور بیت همه ز آغاز
 سوی آخر اتد * من از آخر سام سوی آغاز دین قائل قولی دخی بومعنا به اشارت اولور بومعنی دخی جائز اولور که
 اتها دن مراد و آغازدن مراد سلو کده اولان نهایت و بدایت اوله اکثر مکملانک روحی نهایت مرغ به به وصولد نصکره
 تکمیل طالبین ایچون بدایت مراد سلو که سیر عن الله بتکله نزول ایدر لر پس اتها دن آغازه پرواز ایلک بوجوله
 اولور نته کم چنید حضرت نلرندن برکسه من نه بایته دیوننه نایتن سوال ایلدی قال الرجوع الی البدایه دیوا کا جواب
 ویردی بو کلام بود کراولسان معنای مؤید اولور * مشنوی * عاشق رفیقت نادان تابد * خیر لا قسم بخوان تافی کبد
 از کبد فارغ بدم باروی تو * و وزید صافی شدم در جوی تو * بویتنک ما قبله مناسبتی بوجوله ممکن اولور معنی بوله
 دیمکدر که عاشق رفیقدر بود کراولسان حالدن نادان اولوب کار دنیا و فیایه دانا اولان کسه تابد دلکا کرشاهد
 استرسک قالد لا قسم بی اوقوتافی کبد دلکا (لا قسم بهذا البلد) بعض مفسر لای زائد طوتمشدر تقدیر کلام بن قسم
 ایدرم شومکه شهر نه وزاید کل دینلر بوله معنی ویردر لر که بن قسم ایتمزم بومکه شهر نه یا محمد (وانت حل بهذا البلد) حال
 بو که سن بومکه شهر نه حلول ایده سن پس قسم سنک ذائقه لا یقدر ولا زائد اولیجی معنی بن قسم ایدرم شومکه شهر نه
 سن حلول ایلدی بکک حلاله زیر اشرف المکان بالکیندر اول شهره قسم سنک شائکی مشعر دراکر سن اولسک اکا قسم
 ایتمزم دیمک اولور بعض حل حلال معنایه المشربو تقدیر بجه بن شوبلده به قسم ایدرم که سکا ته کم حلالدر کفار له
 قتال ایلک بوشهر ده وسندن غیری بر احمده حلال اولدی نته کم عام قحده کفار له بر ساعت قتال ایلک حلال
 اولدی یا خود معنی بن قسم ایدرم شوشهره که سن حلال سن کفار به معنی صیده تعرض لر بنی حلال ایلد کبری کبی
 سکا دخی تعرضی حلال مرغ به سنه ایر * کورد بیلر (والد و ما ولد) والدین مراد حضرت آدم علیه السلام اوله که
 ابوالاشباح و یا حضرت پیغمبر علیه السلام اوله که ابوالار و احدر یعنی آدم علیه السلام حقیچون دخی اولادی
 حقیچون (لقد خلقنا الانسان فی کبد) جواب قسمدر تحقیق بایز خلق ایلد انسان فی رفیقه و تعبده پس تعب اول
 مشقت رحم و ریج آخر مضایقه موتدر و قس ینهمم لاجرم اکثر ناس غم دنیایه مغموم و الم ماسوایه محزون و ظردر
 خدمت مشایخ قیلز لر و قدر عرقایی بیلز لر که مضایقه جهاندن خلاص اوله لر بن ایسم کبد و ریجدن فارغ اولدم
 سنک روی شریفک مشاهده سیله ریج و کبددن فارغ اولتی علی طریق الکایه دانا و عارف اولتی مستلزم اولور و وزید
 غمدن و رمح المدن صافی اولدم ای محبوب سنک جوی عشق و محبتکده پس بر سوال ولرد اولور که اول کبددن فارغ
 اولدم و وزیددن صافی اولدم دیدکد نصکره بود ریج و تحقیق نلرندر دیمکدر پس بوسواله جواب طریقیله بوییتی ادایور لر که
 مشنوی * این دریغها خیال دیدنست * و ز وجود نقد خود بیدر نیست) بوی دریغ دیمکدر و تحقیق بیکلر ملاحظه
 محبوب و دیدن روی مقصود نلر بیدر و مشاهده کردن ایسه سالک کندی تقد اولان وجودندن متقطع اولمقد پس
 طوطی وجودن قنایه و قنایه ایچون اگر چه ظاهر ادریغ قیلقه در اما باطن خیال دیدن یار له مسرور و املققد در ایله
 اولیجی بو کار باز کونه صورت ادریغ جسددر طوطی وجود موهومینک فوتنه و باطناسر تر در معشوق
 حقیقتنک وصلته فافهم * مشنوی * غیرت حق بود با حق چاره نیست * کودلی کز حکم حق صد پاره نیست *
 بومرغ خوش اولسی وفوت اولسی حق تعالینک غیرتی ایدی و حکم حقه چاره یوقدر قنی بر کوکل که حق تعالینک
 حکمتده یوز پاره دکلدر پس غیرتی الحقیقه نه اید بکنی بویتنه بیان ایلکه شروع سور لر (مثنوی) غیرت ان باشد که
 او غیر همه ست * انک افزون از سان و دم دست * غیرت اول اولور که اول خداد و کلی اشیا نک غیریدر پس ماسوا
 حکمتده اولته غیرت طو تر اول خدا کیساندن و دمدمه دن یعنی تطهیر و صوتندن فزون و توصیف و تفصیلدن
 بر و نلدر (می) ای دریغاشک من دریادی * تا تار دلیر زیادی * ای دریغ بنم کوزم باشی دریا اولیدی تازی با اولان
 دلیرک تشاری اولیدی (مثنوی) طوطی من مرغ زیرک سار من * ترجمان فکرت و اسرار من * بنم طوطم بنم زیرک
 خوی نامرغ سار بونده خوی معنایسته در بنم فکرت و اسرار منک ترجمانی جواب بویتندن حاصل اولور (مثنوی)
 هر چه روزی داد و نداد ایدم * او ز اول گفته تا یاد ایدم * اول طوطی بی توصیف و کمال انسیتی تعریفدر که اندن مراد
 روح انسانی و وجودت هائیدر در که اول طوطی مرغ غایبیکه هر نسته بی کار زق و روزی ویر و یا برمه بکا کلور دی

و ناداد و داد بکامونس ایدی کمال انستندن و عدم مفارقتندن گناه در یعنی روح انسانی کرک نصیب و رزق و پرو کرک سه و چرمه تاموت اضطراری و یا خود موت اختیاری زما ته دل انسا نه کلکدن و مونس اولقندن خالی اولمز و موت کلد کده اگر چه روح اضافی اولمز ولیکن روح حیوانیه و جسد انسانیه مونس و یا راولمز داد و ناداد آیدم دادم و نادادم آید مرا تقدیرنده در اول طوطی اول گفته دن تا بنم یادمه کاور که اول گفته دن مرا دالست بر یکم قالوایی در یعنی بنه ازلی آشنادر (مثنوی) طوطی کاید روحی آواز او پیش از آغاز وجود آواز او بر طوطی در که انا و ازلی و حیدن کاور و اول سوبلز الا وحی الهیه سوبلز انا آغاز و ابتداسی وجود خارجینک ابتداسندن مقدمدر که حق تعالی ارواحی اجساددن ایکی یوزینک بیل مقدم خلق ایلشدر کما قال علیه السلام ان الله خلق الارواح قبل الاجساد بالنی مائة عام * مثنوی *

اندر و ن تست آن طوطی نهان * عکس اورادیده و بر این وان (اول طوطی سنک در و ن کده باطن و نهاندر که سنک نفس ناطق کدر بونک اوزر سن انا عکس و اثری کور منسن یعنی پوشینک و اوشینک ظاهر نده کور دیکل اول روحک عکس و اثری در سن انجی انا عکس و اثری کور در سن ذاتدن غافل سن (ی م) می بردشادیت را تو شاد از او) می پذیری ظلم را چون داد از او * اول روح سنک سرور کی و شاد بیلک کی سندن ایل تور مع هدا سن اندن نه شاد سن ظلمی اندن عدل و احسان کبی قبول ایلر سن یعنی هر بار که سنک نفسک حظی و نفس ناطقک جسمک متعلق سروری کوندر سه سن اندن نه شاد اولور سن و اوسنک نفسک حظی از انا ایلک که سکا ظلم ایل سه سن انا بوستی عدل کبی قبول ایلر سن (مثنوی) ای که جان از بهر تن می سوختی * سوختی جان را تو زافر و ختی) ای شول اهل نفس که جانک تن ایچون یا قلد علی خلاف اهل المحبة و روح روانکی ضایع و تلف قیلد و تنکی افر و خته ایدوب متزین و متجسم اولد (مثنوی) سوختم من سوخته خواهد کسی * تا ز من آتش زند اندر خشی * سوخته چون قابله آتش بود * سوخته بستان که آتش کش بود * بن یاندم علی عکس اهل النفس و الصور سوخته استری بر کسه که تا بنم کانون قلمدن آتش عشق و محبتی اقتباس ایدوب خمس بشرینه و هوا و هوس نفسانیده اوره سوخته یعنی فار چونکم قابل و اخذ آتش اولور اویله اولیچ سوخته بی آل که آتش کش اولور و نار محبت و شراره عشق جذب قیلور یعنی نا بخته و خام اولندن و کانون درونی بی نار قلا ندن حذر ایل و انلردن کذر ایل که برو دت و فسرده لیکری سکا سرایت ایتیه دیمک اولور پس خواجه به نوحه و حنینه باشلیوب دیر (مثنوی) ای دریغای دریغای دریغ * کالچنان ماهی نهان شد زیر میخ ای دریغ اولسون ای دریغ اولسون ای دریغ اولسون که انجیلین بر ماه بلوت التیه نهان اولدی بودخی تا جر طرقت اولنک حیات قلبیه و قوت روحانیه سنک قوته تحسیر و تأسف ایلکدن عبارت اولور (مثنوی) چون زخم دم کاتش دل نیز شد * شیر هجر آشفته و خون بر شد * بن نتیجه دم اوره بم که کوکام آتشی تیز و زیاده اولدی هجران و فراق شیر آشفته و خون بر اولدی چونکم هجران شیری بر کسه نک اوزر نه غلبه اید بی و افک فانی دو کبی اوله سوز سوز بیلک و حال درونک نقل ایلک طاقی قالمز پس بطریق استعاره تخیلیه هجرانی بر شخص تدوسته تمثیل بیورب تفهیم ایچون بویی مثل موقعه ایدر لر * مثنوی * آنکه او هشیار خود تدست و مست * چون بود او چون قدح کیرد بدست) مثلا اول کسه که هشیار اولدی یعنی حینده تدو مستدر چونکم التیه قدح طوته و شراب نوش ایده اویله کسه نه کونه اولور پس عشق و فراقی بو که کوره قیاس ایلک عقل مر به سنده ایکن و عقله حکمینی و مقتضاسنی انقاز و اجر ایلدیکی وقتده بیل بر تدو مست کسه کیدر چونکم عقلی از انا ایده و جوش و خروشه کلوب عاشقک وجودنه غلبه ایده اول حینده نیجه اولق کرک فهم ایل * مثنوی * شیر مستی کر صفت بیرون بود * از بسط مر غزار افزون بود * مثلا بر مست ارسلانکه صفتدن خارج اوله و دائرة عقل و ادرا کدن بیرون اوله مر غزار لک بسطندن انا مستلکی زیاده اولور ز بر امر غزار مستلکی تحریک و تهییج اید بیجدر پس مست ارسلان کبی اولان عشق و شوق که دائرة توصیف و تعریفدن بیرون در چن مر غزار قلب عاشقه قدم قوسه و انا قلبنک روتق و زینتی کور سه انا مستلکی دخی زیاده اولور پس حضرت خداوند کار شیر مستلک بسط مر غزاره کلد کده مستلکی افزون اولسندن کندی جناب لیلک مر غزار حقیقه ایلر و حبیب حقیقه اولان معامله و مکه الله سنک بیاتیه شروع ایدوب بیوزر لر * مثنوی * قافیه اندیشم دلد ارمن * کویدم من دیش جز دیدار من * بن نظم کلام ایچون قافیه وردیف اندیشه ایلر و بنم دلد ارمن یکادیر کیم دیدار شیر یغمدن غیر یستی فکر ایل * مثنوی * خوش نشین ای قافیه اندیش من * قافیه دولت نوی دریش من * ای بنم قافیه فکر اید بی عاشقم خوش و آسوده او تور بنم قلمده دولت قافیه سی سنسن یعنی دولت و سعادتک نظیر و مثلی بنم قلمده سنسن پس قافیه و شعر حاجت یوقدر بوندن مراد شعرک و قافیه نک تفکری حضرت الهیده مذموم اولسنی اشعار ایلر فی الحقیقه اول مر به ده قافیه اندیشک مذمومدر که ادب حضرت

الهی (ما زاغ البصر وما طغی) آیتنک خواستجه محبوب حقیقین غیری به بصر بصیرت میل و تجاوز ایلمکدر نته کم
 اوچنی جلده طلب الدلیل عند حضور المدلول قیج یساتده بومعنایه اشارت سور مشلردرو بومعنایه متعلق اولان
 کلمات انده تفصیل اولمشدر اما حضرت الهیه دن قطع نظر سائر مرتبه ده اولدقلری حالد نظم و قافییه و شعر مقبول
 و مندر و بدر * منوی * حرف چه بود تا تواندیشی ازان * حرف چه بود خار دیوار زان * حرف و صوت نه شیدر که تاسن
 اندن آندیشه قیلده سن حرف فی المثل ندر باغلر دیوار نیک خاریدر یعنی حدائق معانی و ریاض معارفن دیواری اوزره
 خار مشابه سنده در * منوی * حرف و صوت و کفت را بر هم زخم * تا که بی این هر سه با قدم زخم * پس حرف و صوت
 و کفتی بری بر نه اورورم یعنی محبوب حقیقی حضرت مولانا قدس الله سره العزیزه دیر که حرف و صوتی رفع ایلمکه
 بومر تبه ده بونلرک حکمی بودر تا که بواوچیسر مرتبه وحدتده سنکله دم اورورم و سکا سر کواوورم اول سر
 بودر که بویترله آتی بیان سورر لر * منوی * آن دی کز آدمش کردم نهان * با تو کویم ای تو اسرار جهان * آن دی را
 که نکفتم با خلیل * و آن غمی را که ندانم جبریل * آن دی کز می سپادم نزد * حق ز غیرت نیز می ماهم نزد * اول
 بر دمیکه آتی آمدن نهان ایلمد و اندن کتم قیلدم سکا سولیم ای سن جهاتک اسراری سن و مجموعه عالم و کون
 جامع سن اول دمیکه خلیل ابراهیم دیمدم سکا دیرم و اول بر غمی که جبرائیل علیه السلام بیلز سکا بیلدیرم و اول
 بر دمدر که حضرت عیسی علیه السلام اندن دم اورمدی و خبر و برمدی حق تعالی کمال غیرتدن بر سر دخی هم
 اندن دم اورمدی بولکلمات لطیفه و بویسات شریفه نیک الفاظندن معنایه واقف و حقیقته عارف اولین کسه بونی فهم
 ایلمکه حضرت مولانا قدس الله سره العزیزه را بنیادن افضل اوله مع هذا بویه دگدر و مراد شریفه لری دخی تفضل علی
 الانبیاء کادربلکه بومحله اوج وجه مراد اولتور و اوج کونه معنایه اشارت قیلنور که هر بری برهان قاطعدر که
 کسه کلاذیمز اول وارث کامل محمدی اول حضرت متابعت تامه ایله نیک حقیقته مظهر مرآت اولوب مقابله قیلدقه
 علی طریق الابداری یعنی کنور القمر بستفاد من الشمس انوار شمس حقیقت محمدی بدر کامل وارث نبویه متجلی اولدقه
 اول کامل کندی عصر نده اول کنندمه علی طریق الوراثه ظهوره کلان مرتبه محمد نیک ترجائی اولور و کامتاسب
 ادا قبولور که بومر تبه قطب اعظم و غوث اکبر اولان بکارک مرتبه لریدر و حقیقت محمدیه دن ترجان اولتی طریق بقیله سوز
 شویباش اولیا چوقدر جلده دن اکبر مشایخدن شیخ اکبر و ابن فارض در که اکثر کلاملری ترجانیت اوزره در لاسیمیا
 تائیه ابن فارض کما اکثر محله مترجم حقیقت محمدی اولشد در جلده دن بری بویتردر که سورر لر * شعر * وانی وان
 کنت ابن آدم صوره (وانی فیه معنی شاهد بایوه * پس حضرت خداوند کاردخی بولکفتار بر اسراری ترجان
 مرتبه محمدی اولد یعنی اعتباریه ادا سور مشلردر حضرت محمد صمد نام شریفی ذکر ایتمکداری دخی بومعنایه دلالت ایدر
 زیر آن دی کزوی محمد دم زردیسه لردی و یا بولکه مانند کلام ایلمه لردی توفیق مشکل اولوردی و ثانیامعنی بودر که
 دمدن مراد نفس رجائیدر و نفس رجائی اصطلاحات عرفانه بانیده شول ظهورات الهیه به اطلاق ایدر که مثل نفس
 الانسانی عالم بطوندن خروج و ظهوری اقتضا ایدوب تعینات ممکنه صورتنده ظهوره کلمش و متجلیه اولمشدر پس اگر
 نظر حقینله بولکسانه نظر قیلستک جمیع موجوداتی اسما و صفات الهیه دن بر اسم و بر صفت مظهر کوررسن و هر
 بر صفتک مظهر تنی بر آخر مظهره مغایر بولورسن پس هر سرده بر نوع سر و هر سینده بر کونه بر واردر قطره به
 و بر دیکه نسلی بی بحر زخاره و برمدی و ذره به قیلد یعنی تجلی بی شمس نواره قیلدی پس شان الهی بودر که ایکی ایننه به
 بر صورتله نمایان اولمز بر صورتیه ایکی کره بر اولوب اوزره تجلی قیاز کما قال ابو طالب المکی ان الله لا یجلی لصوره مرتین
 ولا لصوره مرتین مره واحده پس بومقدمه معلوم اولدیه بوقدر اوزره معنی دیک اولور که اول نفس و ظهوریه که آدمدن
 نهان ایلمد یا مولانا سکا سولیم و سکا ایلمدکم ظهوری خلیله ایلمزم و بونمکه سن چکر سن آتی جبرائیل علیه السلام
 بیلز بونی کاسولیم بونفس ظموردر که مسیحا بولکونه ظهوردن دم اورمدی پس نفس الامر ده نظر اولنسه ظهور
 مولانا قدس الله سره العزیزه ظهور آدم کبی دگدر و اول ظهوره که حضرت مولانا قدس الله سره العزیزه عیان اولدی
 حضرت ابراهیم علیه السلامده بعینه ظهور ایدن اول صفت و اول حالت دگدر و فی الحقیقه جبرائیل علیه السلام
 مولانا به مخصوص اولان غمی بیلز و حضرت عیسی علیه السلام مولانا ده اولان ظهوردن دم اورمدی و دخی اورمر
 مع هذا حضرت مولانا به قدس الله سره العزیزه را بنیادن افضل اولتی لازم کلمز و حق تعالی غیرتدن بر سر دخی دم
 اورمدی دیمک معناسی حق بر سر ظهوره کلدی دیمکدر زیر آتک ظهوری بر ماله و برزم وجودمزانکله در مغرینک
 (یت) ظهور تو نیست و وجود من از تو * ولست تظهر لولای لم اکن لولاک) دیمعی بومعنایه مؤید و حضرت شیخن
 شعر * فلولا فلولا * فلما کان الذی کانا * قولی بوقوائی مصداق اولور قافیه و ثالثا بر معنی دخی بودر که جناب

حق جل وعلا بعض قولته بر حالت و بر خصلت و بر رکه انبیا علیهم السلام و شهدا کا غبطه و رشک ایدر لر (کاروی عن
ابی مالک الاشعری قال كنت عند النبي عليه السلام اذ قال ان الله عبادا ليسوا با نبياء ولا شهداء ولكن يغبطهم النبيون
والشهداء بقربهم ومقعدهم من الله) پس بو غبطه و رشکی مستلزم اولان مرتبه مقعد انبیا علیهم السلام و اولمغنی
اقتضای ایدر تا کم رشک انبیا علیهم السلام و شهدا صحیح اوله مع هذا ینه بونلر انبیا علیهم السلام اوزره فاضل اولمسی لازم
کمز والله اعلم (منشوی) ما چه باشد در لغت اثبات و نفی * من نه اثبات من بی ذات و نفی * ما لغتده ندر اثبات و نفی
ما یتنده مشترک بر حر و قدر اثبات اولدیغنه مثال ما الانسان دیدیکت کی نفی اولدیغنه مثال ما زید موجوده که
ما کی و زبان فارسیه دخی ما جماعت متکلمیندن عبارتدر یعنی نحن که علی حده هر برینک انا یتنه اشارتدر
والحاصل ما لفظنده اثبات و نفی معنای بولندیغنی کی ما لفظنی قابل اولان انسانده دخی بلکه جمیع اکوانده
اثبات و نفی معنای حاصل و موجود در مثلاً وجود مجازی و تعیین صوری اعتباریه مبتدرو وجود حقیقی به نسبت
اولنسه منی در پس سالك اثبات مجازیسن و وجود موهومیسن عشق الهی الیه نفی قبول عدمیت اصلیه سنه و اصل
اولسه بن اثبات دکلم بن ذاتسن نفی مطلق دیسه صحیح اولور بونفی وجود قیلان ولی حق ز غیرت نیز بی ما هم نزدیواتانیت
موهومیسن ندر تعین منغیه سندن تقریر قیلمسی حقن ما عدم استقلال بر وجود آخر اولدیغنی اعتباریه دکلمدر
بلکه وجود مجازی و وهمیسی اعتباریه در که بعد ظهور الوحده المطلقه اول وجود موهومی بر امر اعتباریدر
بومرتبه دسن من نه اثبات من بی ذات و نفی دیمکت صحیحدر پس بومرتبه اوزره ما قبلنده اولان آیات شریفه نک
معنای دخی تفکر الیه که متکلم و مخاطب کیمدر چونکه عاشق اوست تو خاموش باش دیمری دخی وحدت مطلقه نک
غلبه سی اعتباریه در پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بقا فساد بولندیغنه و وجود ترک وجود حاصل
قیلندیغنه اشارت ایدوب بیور لر (منشوی) من کسی درنا کسی دریافتم * پس کسی درنا کسی دریافتم * بن کسلکی
نا کسلکده بولدم پس کسلکی نا کسلکده صرف و فدا ایلدم پس با عریله اولتی دخی جا زدر یعنی چوق کسلکی
نا کسلکده او ینا تدم دیمک اولور (منشوی) جمله شاهان بنده بنده خودند * جمله خلقان مرده مرده خودند (مراد بقای
فناده و وجودی ترک وجود ایلکده بولدم و اهدا وجود تعینی بی وجود اولقمده و ترک تعین قیلقمده بذل و فدا ایلدم دیمک
اولور جمیع شاهلر کندی بنده سنک یعنی شاهلر دخی کندی بنده لری نه من وجه خدمت قیلقدن و ملتفت اولقدن خالی
دکلر در بوجهتدن بنده لری سنک بنده لری اولور لر جمیع خلقلر کندی مرده سنک مرده سیدر بوندن مراد جمله خلایق کندی
طریق جنبه جان و دل بذل ایلین کسبه جان و دل و بر یجیدر و کالیله کندی عاشقنه هر کس عاشق اولیجیدر دیمک اولور
پس معشوق حقیقی بی دخی بویه یل هر شول کسکه کا زیاده مشتاقدر اول پادشاه کا دخی زیاده مشتاقدر (کا قال
فی الحدیث القدسی الاطال شوق الابرار الی لقاء وانا اشد اهلهم شوقا و هر شول کسکه که انکچون تقدیر بنده لک ایلر سه اول
پادشاه دخی من کان لله کان الله له فخواستجه انکچون اولور واکا تقرب و انسیت قیلور و انک جمیع حوایج و لوازمی
اداقیلور پس بومعنی جانب شاه حقیقین عبدک بنده لکنه مکافه اولور (منشوی) جمله شاهان پست پست خویش را
* جمله خلقان مست مست خویش را * جمیع شاهلر کندی پستنک پستیدر جمیع خلقلر کندی مستنک مستیدر یعنی
جمیع خلایق کندی به طالب و عاشق اولنه طالب و عاشق اولتی و کندی نیک مستی اولنه مست اولتی و اتین لذت بولتی
ظاهر و پیدا اولمشدر حتی حضرت خالق بیچون (من تقرب الی شرب تقرب الیه با عا و من تقرب الی با عا تقرب الیه ذرا عا
حد یتنک فخواستی اوزره بر بنده سی اول حضرت تذل و عبودیتله تقرب ایلر سه اول حضرت مرتبه عزتدن رحت و رافتله
نزل ایدوب اول بنده به زیاده تقرب ایلر سه بومعنای تفهیم ایچون بوهی مثل موقعنده ایرا ایدوب بیور لر (می) می شود
صیاد مرغانر اشکار * تا کنده کا ما یشا تراشکار * مثلاً صیاد قوشلر اشکار اولور تا کا انلری شکار ایدر پس
اول حینده صیاد کندی صیاد ایچون خدمت قیلش اولور و صید نه صید اولش اولور چونکم اول مرغی صید ایلر سه پس
انک صیدی دخی اکابنده و خدمتکار اولور * منشوی * بی دل از دلبران خسته یحان * جمله معشوقان شکار عاشقان *
بی دل اولان عاشقلری دلبر لجان و دل ایلر استملر و طالب اولمشدر در جمیع معشوقلر عاشقنک شکار ایدر اول جهندنکه
انک عزتی و شرفی و محبوبیتی عاشقنک عشقیله ظهوره کلور پس هر معشوقنک حقیقی کندی عاشقنه و طالبنه صید و شکار
اولش اولور اگر چه صورتانندن اعراض ایلر سه ده * منشوی * هر که عاشق دید کش معشوق دان * کونست هست
هم این وهم آن * هر کیکه سن آنی عاشق کوردلک معنا آنی معشوق یل زیر اول عاشق نیستله هم بودر و هم اودر یعنی
معشوق محبت قیلدیغنی جهندن عاشق در و معشوق کا محبت قیلدیغنی جهندن معشوق در مثلاً یحیی و یحیونه
آیتندن منظم اولان بودر که الله تعالی بونلری سور و بونلر دخی الهی سور دیمکدر پس محب من وجه محب و من وجه

محبوب اولور و عاشقیت و معشوقیت ایکی جا بده یله موجود اولور (مثنوی) تشنکان کراب جورند از جهان * آب
جویدهم به عالم تشنکان * مثلاً تشنه اگر جهان دن آب طلب ایلر سه آب هم عالمده تشنه لری استر زیر آبک قدر و شرفی
تشنه ایلر معلوم اولور اگر تشنه اولسه ایدی آبک شرفیتی ظهوره کلمزدی بو محله مناسب اولان تفصیل و تحقیق جلد
ثالثک و آخرینه قریب ملاقات ان عاشق با صدر جهان سر خنده مسطور و مذکور اولمشدر فلیطاب فیه * مثنوی
چونکه عاشق اوست تو خاموش باش * اوچو گوشت می کشد تو گوش باش * چونکم عاشق طالب فی الحقیقه اودرسن
ایسم اول اوچونکه سنک قولغکی چکه سن قولق اول قولغی چکه مکدن مراد کلامی استماع ایچون تنبیه و ایضا
ایلمکدن کایه در یعنی ای عاشق چونکم اول معشوق حقیقی سکا کندی کلامنی استماع ایلمکدن اوتری تنبیه ایلر
سکا لایق اولان اولدر که سن گوش اوله سن همان انک کلامنی استماع قیله سنکه اول سنک کندی به عاشق اولما کدر
و کندی دن وحدتک سوزی و مرتبه احدیتک سری و کلامی بر سیل تدوینزه بکزر که ضعیف الذهن اولان طالبرک
اودیه قلوبنه اگر کذرا یلر سه انلرک قلوبنی و افهامنی ویران ایلمک مقرر اولدیه کندی وجود شر بفارینه
علی طریق التجربه خطاب ایدوب بو وحدت آمیز اولان کلماتک بند اولسنه و مستور قالمسنه امر ایدوب یورر لر
* مثنوی * بند کن چون سیل سیلانی کند * ورنه رسوائی و ویرانی کند * ای مولانا بنده چونکم سیل سیلانی
و جریانی ایلر یعنی وحدته و حقیقته متعلق اولان سوزلسانکدن جریان ایلسون و اگر بند ایلر سنک اول سیل رسوائی
و خرابی ایلر اکثر ضعیف الفهم اولان عاقلرک عقلنی و ادراکنی خراب ایلر اما بو فحذیر مبتدی اولانه و عاشق اولموب
مرتبه غفله فلانه کوره در * مثنوی * من چه غم دارم که ویرانی بود * زیر ویران کنج سلطانی بود * بن نه غم طو زمر که
عشق الهی بدن بکار ایلر اوله زیر ویران و خرابه التمدد سلطانه منسوب کنج اولور * مثنوی * غرق حق خواهد که
باشد غرق تر * همچو موج بحر جان زیر ویر * حق تعالی سنک عشقنه و مشاهده سنه غرق اولان دخی زیاده مستغرق
استر جان دریا سنک موجی * کی زیر ویر اوله تا فرق و تمیز قیدندن نجات بوله (می) زیر دریا خوشتر اید یا زیر * تیراو
دلکش تر اید یا سیر * دریانک آتشی لطیفترک کلور یا خود اوستی لطیفترک کلور انک تیرمی دلکش رک کلور یا خود
سیرمی دلکش رک کلور یعنی غریق حق اولان کسه بر مرتبه غرق اولق استر که جان بحر نک موجی کی زیر ویر اوله حتی
دریانک آتشی خوشتر کلور یا خود انک اوستی دلکش تر کلور فرق قیله پس بوییتی بو معنایه و عدم فرق و تمیز علت
موقعه اید یا سیر لر * مثنوی * باره کرده و سوسه باشی دلا * کرطرب را باز دانی از بلا * زیرا و سوسه نک باره لختی
اولور سنک ای کوکل اگر طربی عنا و بلادن کیر و یلور سنک و جفائی و فوا و صفادن فرق قیلور سنک مرتبه استغراق شرطی
بو حمله احوال متضاده نک فرق اولمه در * مثنوی * کرم ادت را مذاق شکر ست * بی مرادی فی مراد دلبر ست *
اگر سنک مرادیکه ذوق شکر و ارایسه دم مذاق بونده مصدر مجید رذوق معنایه یعنی اگر سنک کندی مرادک ایچون
شکر لذتی و ارایسه و مرادک سکا شکر * کی لذت ارایسه بی مرادلق دلبرک مرادی دکلیدر چونکم دلبرک مرادی
عاشق بی مراد اولسی اوله اگر عاشق کندی شکر کی لذت اولان مرادی اختیار ایلر سه عاشق اولنر که باره کرده
و سوسه اولق مقرر در زیر عاشق شانی کندی مرادی دوستک مراددن اوتری فانی قیلق و دوستک مرادی هر نه
ایسه آتی کندی به مراد بیلکدر (کما قال بعض العشاق) اید وصالک و ترید هجری (قاترک ما اید لما ترید * مثنوی *
هر ستارش خونهای صدهلال * خون عالم ریختن ادر احلال * اول محبوبک هر رستاره سی صدهلالک خونهای سیدر
یعنی ستاره کی اولان تجلیسی و لمعه عشق و شوق هلال کی اولان نیجه یوزیک عقلک دقیدر هلالدن مراد بونده عقل
و فکر اولور قلب انسانه نور و یردیک واسطه ایلر عالمک فانی دوکاکا حلالدر یعنی عالمی هلالک ایلر سه کالایقدر که انک
مقابله سنده اضعاغ مضاعف مکافاتنی اعطا ایلر * مثنوی * ما بها و خون بهار ایاقتیم * جانب جان تا ختن
بشتافتیم) بر که زمره عشاق انک بولنده بذل جان و دل که ایلرک انک مقابله سنده بهامری و خون بهامری بولاق اول
سیدن جان فدا ایلک جانبیه اودلک عشاقک دینی خدای تعالی نک وصلت و قربتیدر نته کم حدیث قدسی دلالت ایدر
(من احبني قتله ومن قتله فانا دینه) چونکم عشاق بودیت عاجله اولان وصلت و مشاهده بی تقدیر لراتک
مقابله سنده بذل جان و دل ایلک آسان کلوب اول دیتلرین الوب اندنصر که جانلرین بذل ایلش اولور (مثنوی) ای حیات
عاشقان در مردکی * دل نیابی جز که در دل بردکی * ای دعوائ عشق ایلن کسه عاشق لک حیات دوستک طریق
عشقنده اولمک کسکه در کوکل بولر سن الا کوکل ایلتمک کسکه یعنی کوکل صاحبی اولر سنک الا اول حضرتنه کوکل
ویرمکده و حیات طیبه و ابده بولر سنک الا روحی اول حضرتک بولنده بذل قیلنده (کما قال ابن الفارض (شعر)
بذل بحری شرط الهوی بین اهل * فطافه بالعهد اوقت فوق (مثنوی) من دلش چشم بصدنار و دلال * او بهانه

کرده بامن از ملال * کفتم آخر غرق تست این عقل و جان * گفت درو بر من این افسون بخوان * من ندانم آنچه
اندیشیده ای دودیده دوست را چون دیده * اعلم ای الطالب که ارباب توحید نظر شهود دارند لا موجود الا الله در
قانا کان كذلك جناب حق الهی چنان معامله ایله که اطلاق و تنزیه مرتبه سی یوتندن معامله و مکالمه ایله و اول
مرتبه به مناسب الفاظ سویلر و کاه تقیید و تشبیه مرتبه سی جهتندن معامله و مکالمه ایله و اول و کاه موافق ادا قیلر قرآن
عظیم الشان تنزیه و تشبیه اوزره نازل اولشدر و کذلک اخباری مختار تنزیه و تشبیه اوزره وارد اولشدر پس عبد کامل
و وارث فاضلک دخی کلامی بواسطه اوزره اولور پس بومقدمه معلومک اولدیسد معنا اولور که بن اول معشوق حقیقینک
کوکنی استدم و رضاسنی طلب ایلدم اول محبوب مطلق صد ناز و شیوه ایله بهانه ایلدی بکابندن ملال و استغناسندن
اوتری و محبوب حقیقی به دل اسنادی آتی مقلب و مصرف اولدیغی اعتباریه و اول حضرت مرآة و مجلا اولدیغی
ملایسه ایله در که میت الله و عرش الله دید کبری کبیر و ملالت اگر چه صفت نقصانیه در اما غایتنه حمل اولغی اعتباریه
اول حضرت اطلاق صحیح اولور که ملالت غایتی تبری و اجتناب در تنه کم اکثر صفت نقصانیه بی اهل تفسیر بواستبار
اوزره جناب حقه اطلاق ایشاردر پس بن اول حضرت دیدم که ای محبوب حقیقی آخر بوعقل و جان سنک دریای
عشقک غرقیدر و نار شوقک حر بقیدر پس وصالکی نهان قیله دیدی پوری بکا بوافسونی او قومه بن بیلزمیم اول
نسنه بیکه سن فکر ایلسن ای ایکی کور شلی احوال دوستی سن نیجه کوروش سنکه سنکله دوست طلب ایلسن و بن
اکادیدم دیو ایکی لک سویلر سن بویات شریفه کندی احوال معاملاتی تقریر ایتمک طریقه عاشق و معشوق حقیقته
غیری یلان کسلره تعریضدر (مثنوی) ای کرانجیان خوار دیدستی ورا زانکه پس ارزان خریدستی مرا * ای جان ثقیل
اول دوستی خور کوردل و کاهایت تعظیمه تعظیم ایلدل زیرا که آنی زیاده و جوز صائقون الدل کرانجیان کثافت بدینه ایله
ثقیل اولان و اللهک عبادت و طاعاتم چاپک اولین کسه ذرو اللهک امر شریفی خور طوعتی کندوی خور طوعتی
منزله سنده اولدیغندن ای کرانجیان خوار دیدستی ورا یوردیلر مرادای جانی طاعت حقه ثقیل اولان کسه اول
دوستک امرنی و دینی خور کوردل زیرا که آنی زیاده و جوز صائقون الدل یعنی بابا کدن آنی تقلید میراث
بولدک اجتهاد ایدوب دین حق کسب قیلدک و قرب حقه سعی ایله واصل اولدک انکچون بومتابع دین و طاعتک قدرتی
بیلدک (مثنوی) هر که اوارزان خردارزان دهد * کوهری طفلی بقرصی نان دهد * هر شول کسه که بر شیبی اوارزان آله
ارزان ویر بر مثلاً بر کوهری بر طفل بر نان پاره و بر زیر آتک قدرتی بیلز پس ای طفل طریقت اولان کرانجیان سندخی
طاعت رحمانک قدرتی بیلیوب نفس و شیطان سنی نان و خوانه فر یفته ایله لاول نان و خوانی الو طاعت رحمانی
اتک مقابله سنده ضایع ایدرسن و بیلز سنکه اول فی حد ذاته کوهرد پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز حضرت
خدای تعالی به نه مرتبه عاشق ایدیکن و افراط محبتده نیجه صادق ایدیکن بیاتنه شروع ایدوب یوررلر (مثنوی
غرق عشقی ام که غرقست اندرین * عشقهای اولین و آخرین * بر عشقه غریقم که بوعشق ایچره غرقدر اولین و آخرین
عشقاری یعنی اولین و آخرین تقدیر مخلوق واریسه بوجله نک عشقی اگر بر بر جمع اولسه بنم حضرت حق تعالی به اولان
عشقمدن جمله سنک عشقی محو و مستغرق اولیدی دیک اولور * مثنوی * بجاش کفتم نکردم زویان * ورنه هم افهام
سوزدهم زبان (من چولب کویم لب دریا بود) من چولا کویم مراد الا بود) بود کر اولنان اسرار الهیه سوزنی بچل دیدم
مفصل سویلدم و اندن روشن و مشروح بیان ایلدم و اگر بویه ایهام و ایهام اوزره اولییدی هم زبان یاردی هم افهام
پس بومقامده کلامی علی سبیل الکایه سوبلک و مافی الضمیری بوجه استعاره تعبیر ایلمک ادب طریقه انساب
و قانون شریعت اقریدر انکچون بویکار بواسرارک اخفا و اسرار بچون بعض اصطلاحات وضع ایشاردر که اتک حقیقه مآلی
اریانه معلومه و مشهوره و اغیار و نا محرمه مستوره در تنه کم یوررلر بن چن لب دیسم مراد لب دریای وحدت و لب
محبوب صورت دکل و لب دریای وحدت اصحاب نبوت و ارباب ولایتدر که باطنلری بحر وحدت و ظاهرلری بر بشریتدر
و چن بن لادیسیم مراد الا اولور یعنی چن بن لایم و هیچم و قنایم دیسم بوندن مراد اثبات وجود حقیقی قیلک و بقای
حقیقه باقی اولغی مراد اولور پس حقایق اسرار کفتمار شایحه بکاله عالم اولین کسه لرحمرد الفاظدن مستفاد اولان
معنایی مراد زعم ایدوب انکار جابنه کیمیه لرنه کم حق تعالی نهی یوردی و لاتقف مالیس لک به علم آیتیه (مثنوی
من ز شیرینی نشستم روترش * من ز بسیاری گفتارم خوش) بن زیاده شیرینکمدن و در و تمک لندیلکندن یوزی اکشی
او نور مشم بن چو قلق سوزدن خاموش و ساکتیم یعنی درو نم زیاده حلاوت و لطافتده اولدیغیچون عبوس الوجه
او نور مشم و کلمات طیبیه و مقالات لذیذه بی جوق یلدیکم ایچون ساکت و صامت اولشمکه عرفاء بالله اولنلرک و منبع
ذوقه و موصول بولنلرک خونی بویه اولور و بوجصلت لک اظهار نه سبب و علت اولدر که * مثنوی * تا که شیرینی ما از دو

جهان در حجاب روتش باشد نهان * تا که بزم شیرین لکمزایکی جهانیدن وایکی جهانک اهلندن ترش روتلق
 بجاینده نهان و مستورا اوله * مثنوی * تا که در هر گوش ناید هر سخن * یک همی گویم ز صد سرلدن * تا که بوسوز
 هر قواغه کلیه یعنی نامحرم اولنر بولکلام حقیقت انجای استماع قلیله انک ایچون بوز سرلندن برین سوزیلر یعنی
 بومشئوده اکثر سوزیلر بکمز امر و نهی وعد و وعید و قصص و ضرب امثال و حکایات و کلمات مشایخ ثقات در احیاناً
 سرلندن و وحدت مطلقه به مناسب اولان مچندن دخی بوزده برنی نظمه کتور رز بولکونه سوزدن از سوزیلر بکمز
 سبب اولدر که نامحرم و بیگانه اولنر کوشنه بولکونه سوزلر کلیه بولقد سوزیلر که دخی سبب مستعد اولان طایفه
 سرلدن تعلیم ایلک ایچون اولور (تفسیر قول حکیم سنائی رحمه الله علیه بهر چه از راه و اما فی چه کفران حرف
 چه ایمان * بهر چه از دوست دور افتی چه زشت ان نقش * وجه زیبا * حکیم سنائی حضرت تلی بیورلر که هر نه شی
 سببیه که راه خدادن کیر و قاله سن اول حرف نه کفر و نه ایمان یعنی کر که کلمه کفر اولسون و کر که کلمه ایمان اولسون
 چونکم طریق حقدن اول واسطه ایلر کیر و قاله سن هیچ فرق بوقدر اگر چه فرضی اول کیر و قاله یغنی کلمه ایمان
 دخی اولور سه حرف طرف معناسنه دخی کلور بوقدر اوزره کر که کفر طرفی اولسون و کر که ایمان طرفی اولسون
 هر نه سببیه که راه حقدن کیر و قاله سن انده فرق اولر هر نه سبب ایلر که حقیقی اولان دوستدن نئی دوشه سن اول نقش
 زشت نه ایمش و زیبانه ایمش یعنی ایکسی یله برابر در و نقش زشتدن مراد کفر و معاصی و اعمال قبیحه و افعال
 سیئه در نقش زیبادن مراد ایمان و طاعات و اعمال حسنه و افعال سیئه در پوراده اگر بر سوال اولنور سه که کفر
 و عصیان محققدر که انسانی حقدن و راه حقدن دورا یلر اما ایمان و اسلامک دورا یلر احتمالاً و ارمیدر الجواب
 اگر ایمان و اسلام خالصا وجه الله اولنر سه و عامل اولان کسه عملی برای حق قیلر سه مقرر در که آنی حضرت حقدن
 و طریق الهیدن دورا یلر پس محقق اولان اولیای عظام اول اعمالک صورت حسنه اولدیغنه اعتبارا تیموب آنی کفره
 برابر طورلر که انک صاحب معناسمترک اولمش اولور و دره معنی (قوله علیه السلام ان سعد الغیور وانا غیر
 من سعد والله اغیر منی ومن غیره حرم الفواحش مانظر منہا و ما بطن) سبب ورود حدیث شریف اولدر که حق تعالی
 قذف ایدلره حدیث یورد قدی سعد بن معاذ دید یکبار رسول الله اکبر بن کندی خاتمه بر کسه بی خاتمه فجور ایلر کورسم
 اگر بن شاهد کتورم که کید رسم شاهد کانیجه دلک اول حامله اولور و زانی فرار قیلور و اگر کاسوز سوزیلر کن
 قذف ایلر رسم قذف ایچون تازیانه بر م و اگر خاموش اولور رسم غیرت بنی اولدر پس جناب رسول علیه السلام یورد یلر که
 تحقیقاً سعد غیور دروین سعددن زیاده غیورم و الله بندن اغیر در اول سعد غیور در اول اللهک غیرتندر که
 فواحشی حرام ایلدی اول فواحشندن ظاهر اولنیده و باطن اولنیده (مثنوی) جله عالم زان غیور آمد که حق *
 بر در غیرت برین عالم سبق * جله عالم اول سبیدن غیور کلدیکه حق تعالی حضرت تلی غیرتده بوعالم اوزره سبق ایلندی
 یعنی غیرت خدا جلیعسنک غیرتی اوزره غالب اولدی پس سائر خلق غیرتی انک غیرتدن الدی * مثنوی *
 اوچو جانست و جهان چون کالبد * کالبد از جان پذیرد نیک و بد * اول خدای تعالی فی المثل جان کیدر و جهان
 اکانسبت قالب کیدر نیک و بدی هر نه ایسه جانندن قبول ایدر پس اجساد عالمده فی الحقیقه متصرف و مؤثر خدای
 تعالی در پس خلق غیرتی انک غیرتک اثریدر صاحب شهود و وجودده مؤثر حقیقیدن غیرتی کورمزلر و هر شینک
 مرآت وجودنده آنی کوروب اندن غیرتی به نظر قیلر لرحمن مقرب اولان اصحاب شهوددن برنلت معنوی صادر اولسه
 غیرت الهیه انی مشاهده و معاینه مر تبه سندن ایمان مر تبه سنه تنزیل ایدرتته که بومعنا به اشارت ایدوب بیورلر
 مثنوی * هر که محراب نمازش کشت عین * سوی ایمان رفتش میدان نشین * هر که که نمازک محرابی عین
 اولدی یعنی انک قبله سی و حده مطلقه بی و حقیقه الحقایق مشاهده و معاینه ایلک اولدی انک ایمان جابنه کمنی
 سن اکاعیب و نشین یلر زیر ایمان غیبیه تصدیق ایلک درو عین غیبیه اولان ظهوره کلوب آنی مشاهده ایلک در پس
 اهل ایمانک ایمان مر تبه سنه کلمسی انلره شیندر اما عوامک ایمان مر تبه سنه کلمسی و مؤمن اولسی انلره نسبت
 رفعت و شرفیتدر * مثنوی * هر که شد مر شاه را و جامه دار * هست خسران بهر شاهش اتجار * مثلاً هر شول
 کسه که پادشاهه تقرب قیلسه و جامه دار اولسه شاهدن اوتری اکاتجار قیلر و بازار کان اولمق خسراندر * مثنوی *
 هر که با سلطان شود او منشین * بر درش شستن بود حیف و غین * هر کیمکه او سلطانده منشین و صاحب اوله اول
 کسه سلطانک قیوسی اوزره اوتورمق حیف و غیندر * مثنوی * دست بوش چون رسید از پادشاه * کر کز بند بوس پا
 باشد گاه * پادشاهدن اول کسمیه چونکه ال او پک ابریشه اول کسه اکر پادشاهک آباغن او پکی اختیار اید گاه
 و خطا اولور * مثنوی * کر چه سر بر پانهادن خدمتست * پیش ان خدمت خطا و ذلتست * اکر پادشاهک آباغی

اوزره باش قومى خدمت و عبادت در اول خدمت رفيعه ملك اوكندره بو خدمت خطا اوزدند و يعنى ال او ملك خدمت نه
 نسبت اياغ او ملك حقير و در نتر در اول مرتبه به مستحق اولش و محبوب حقيقى آنى او خدمت نه لايق قبولش ايكن
 بو خدمت مرتبه سته تنزل ايله نوعا خطا ايش زلور * مثنوى * شاه را غيرت بود بر هر كه او * بر كز بند بعد از آنكه
 ديدرو * پادشاه حقيقته غيرت ايلك اولور هر شول سته ملك اوزر نه كه او كسه ايلك يوزنى كورد كد نصكره غيرى اختيار
 و كزنده ايله يعنى مشاهده مرتبه سته ايروب بر كسه محبوب حقيقته مقرب اولد قد نصكره اكر غير حكمنده اولان
 بر شيبى اول كسه اختيار ايدرسه حق تعالى اكا غيرت ايلرنته كم بر كسه بر كسه يي زياده دوسه اول كسه يي اختيار ايدرسه
 حق تعالى اكا غيرت ايلرنته كم بر كسه بر شيبى سوسه ايلك غيرت ايلر (ان الله لغيرور) فخواستجده حق
 تعالى خود جمع خلايق در غير در (مى) غيرت حق بر مثل كنندم بود * كاه خرمين غيرت مردم بود (مثلا حق تعالى
 حضرت تبارك غيرتى فى المثل كنندم اولور خلقك غيرتى خرمين سماني كى اوزر (مى) اصل غيرت ابد ابد از الله) آن خلقان
 فرع حق بى اشتباه * غيرتلك اصلنى اللهم دن يلكوز خلايقك لايق اولان غيرتى حق غيرتلك فرعى بلوك شبيهه سز
 بو غيرتلك شرح و بياندر (مثنوى) شرح اين بگذارم و كيرم كه (از جفاى ان نكارده ده) بو غيرت صفتك شرحى
 قوم و شكابت طور تر اولده ده اولان نكارك يعنى چوق خاطر مى اولان يارك هجران و فراقك جفا سندن نكار محبوب
 حقيقدين عبارتدر و ده ده تعبيرى تجليات مختلفه صاحبي اولد يغنه اشارتدر و بوند نصكره اولان ايات ثلثه
 كندى حاللى تقرير ايلك صدد نده طالب تعريض و محاض نصيح قيبند ندر كاذ كرنا هذه القاعدة فى شرح ايات
 ثمانى عشر فى بيت در غم ما روزها يسكاه شد * مثنوى * نالم ايرانا لها خوش ايدش * آزد و عالم ناله و غم بايدش * ناله ايلرم
 زير ناله را كا خوش كاورا يكي عالم دن اكاناله و غم كر كدر يعنى ايكى عالمك اهلندن ايلك مقصودى ناله قيلمقدر
 و غمناك اولمقدر * مثنوى * چون نالم تلخ از دستان او * چون نيم در حلقه مستان ار * ايلك قصه پر غصه سندن نچون
 ناله ايليم چونكم مستلر نك حلقه سنده دكلم (مثنوى) چون باشم همچو شب بى روز او * بى رصال روى روز افزور از
 ايلك روز بسز نچون شب كى اوليم يعنى ايلك روز كى يوز بسز شب كى نچون تيره و تاريك اوليم و ايلك روز افزور از اولان
 يوز نك وصال بسز شب كى سياه پوش اولق و تيره و تاريك اوقا بكا لايق اولور ديك اولور (مثنوى) ناخوش او خوش
 بود در جان من * جان فدای يار دل رنجبان من * ايلك ناخوشى بنم جانم اوزره خوش اولور كه كل شى من الحبيب حبيب در
 بنم دل رنجيده ايد بى يارمه جان فدا اولسون * مثنوى * عاشقم بر رخ خویش و درد خویش * بهر حشودى شاه
 فرد خویش * كندى رنج و دردم اوزره عاشقم كندى فردولا نظير شاهمك خشنود لغندن اوترى * مثنوى * خالك غم را
 سرمه سازم بهر چشم * تاز كوهر بر شود و بجر چشم * غم طبر اغنى كوزدن اوترى سرمه دوزره يعنى ايلك طريق
 محبتنده غم حكيمى تنوير بصيرت ايجون كحل ايلرم تا كم ايكى چشم دريا سى سرشك كوهر لرندن پراوله * مثنوى *
 اشك كان از بهر اوبارند خلق * كوهر ست و اشك پندارند خلق اول كوزيا شى كه خلق ايلك اوترى كوز لرندن يا غدر لر
 كوهر درو خلق آنى اشك صانور لر يعنى حق تعالى نك خشيتى و محبتى ايجون كوز لرندن نزول ايلين دموع جواهر
 ولائى كى عند الله و عند الملائكة مقبول و ذى قيمت در تنه كم شيخ عطار حضرت تلى نقل ايدر لر جنيد حضرت لرندن
 جنيد حضرت تلى دير لك بر كون بر پرده كيدر دم كوردم كه آسمانك ملكارى آسمان دن چوق چوق نزول ايدوب بنم
 او كده برى برينه من دحم اولد قلى حلاله زميندن بر شى قاپش لر و اكا كمال رغبته رغبته ايدوب برى برندن اليشور لر
 انلك بومر نه رغبته تعجب ايدوب ايجلرندن برينه سوال ايلدم كه بو رغبته ايلوب برى برى كز دن قاپشيد بغير كز نه
 شى در جواب و يروب ديديكه سندن مقدم بو محله بر شوريد دل عاشق او غروب كمال محبتندن بر آموزان چكوب
 كوز لرندن بر قاج قطرات سرشكى يا غدردى حب الهيدن نزول ايلين سرشك و دموعك عند الله و عند الملائكة كمال
 شرفنه و قوخر اولد بيجون ايلك كوزرندن اين بر قاج قطره سته كمال رغبته رغبته ايلوب و آسمان دن انكچون نزول
 ايلوب آنى برى برى كز دن قاپشيد كه اول بزم قنزد جواهر ولائيدن اولى و بهتر در ديدلر * مثنوى * من زجان جان
 شكابت ميكنم * من نيم شاكى روايت ميكنم * بويتمه ايكى وجه جائز در وجه اول استفهام اولمقدر بو تقدير اوزره
 معنى بن جانك جاندن يعنى حضرت جانا ندن شكابت مى ايلرم بن شاكى دكلم حالى حكاييت و روايت ايلرم وجه ثانى
 استفهام اولمقدر بو تقدير اوزره معنى بن جانك جاندن بحسب الظاهر شكابت ايلرم يعنى بنم سوزنده حضرت جانا ندن
 ظاهر اشكاييت ايلك شايبه سى مفهوم اولنور فى الحقيقه بن شاكى دكلم بلكه حسب حالى طالب اولنره تعليم
 ايجون روايت و حكاييت ايلرم * مثنوى * دل خمى كويد از رنجيده ام * ورتاق مست مى خنديده ام * كو كالم هميشه
 بكادير كه اندن انجشم و دلك مست وضعيف نفاقندن كولشم يعنى قلب عاشق معشوقه بر مرتبه متحد اولور زانندن

بر مرتبه لذت الزر که کندی ذوقی اغیار و نا محرم کردن بعض شکایت آمیز کلمات و حالات که باید نکردن ماعدا
 عقل و روح و خند دخی اخفا ایتم که قصد ایدوب زیاده داشتند و بغایت یار له الفت و انسیتند شکایت گونه اولان
 حال و معالی روپوش ایدینوب عقل و روحی دخی بو گونه شکایت آمیز اولان کلماته فریفته ایلک استر مثلا کوکل عقله
 دیگر که بن اول دوستدن انجندم زیرا لا و ریاضاتی بکا جوق تحمیل ایدر حال بو که باطن ایدل اندن راضی و شاکر در پس
 عقل دخی قلبک بو گونه رازی و سرفی دویده اتم تفاسق سستند خنده ایلر بومعنادر که حضرت مولانا قدس الله
 سره العزیز کندیلر قلب شریفنک حالی نقل یورر لر تا طالب اولنلریله لولی کاسلن قلبنه بو گونه حال دخی کلور
 ایش که سر یاری کندیلردن بله اخفا و استتاره قصد قیلر ایش * مثنوی * راستی کن ای تو غرراستان * ای تو صدر
 و من درت را آستان * آستان و صدر در معنی یکاست * ما و من سکوان طرف کان یارماست * بو خطاب مظهر
 حقیقت محمديه اولان و مکمل در بعد مناجات محبوب اکرم شرح روح اعظم و مکالمه نورانجمله شروع
 ایدوب یورر لر که راستک ایل و عدالت و استقامتله نظر قیل ای راست اولان اولیای عظامک و انبیا علیهم السلامک
 مغیری سن صدر کائنات و اشرف موجودات سن و بن سنک باب سعادتک ایشکی یم و بو آستان و صدر اعتباری
 و دخی بو گونه هلال و بدر صافی و کدر گفتاری جمیعاصورت کور در عالم معناده صدر و استانه زاعلا و اسفل و میانه
 قنده در و بر و سن و بن قنی اول طرفه که بزم یاریمز انده در یعنی بو تعینات مرتبه آن لایعینه صغیر و مقام وحدتده
 مغایرت و انیسیت اولر * مثنوی * ای رهیدم جان تو از ما و من * ای لطیفه روح اندر مر دوزن * ای مظهر حقیقت
 محمدیه اولان کامل که سنک جانک ما و من قیدندن رها بولمشدروای مر دوزنده اولان روحک لطیفه سیکه سنک نورک
 اغیار و ماسویدن خلاص اولمشد لطیفه روح اصطلاح مشایخده شول دقیقه المعنی و رقیقه الفحوی اولان حقیقته
 دیر لر که عبارتیه صغیر و اشارته کلز (م) مر دوزن چون یک شود آن یک نوی چونکه یکها محو شد آنکه نوی چونکم
 مر دوزن تعینی مضحک و هالک اولوب مرتبه وحدت بر اوله لر و وحدت مطلقه مقامی بوله لر اول وحدت بلامقید
 سنن چونکم کثرت اعداد مقابلی اولان وحدت لر محو اوله از بجز سنن کاف تصغیر ایچوندر * مثنوی * این من
 و ما بر این بر ساختی (تا تو با خود نزد خدمت باختی * بومن و ما دن مر اد تعینات کثیره در پس معنی ای حقیقت واحده
 بو تعینات کثیره بی انکی چون دوزنده و لای کائناتی سلک وجوده بواجلدن دیر لک تاسن فی الحقیقه کنند و شئونات
 ذاتیه کله و بحسب الظاهر صفات کله خدمت عبادت زدن اوینا لک اگر نظر حقیقت بینله نظر اولنسه اغیار و سوی کور غمز
 و غیرت و انیسیت بولنر و غیرت انجق کثرت و صورت اعتباریه در انکی چون شیخ اکبر حضرتلری فتوحاتک اولنده
 بومر تبه نک غلبه سی اعتباریه یورر لر (شعر) العبد حق و رب حق * فیالیت شعری من المكاف * ان قلت عبد فداک
 میت (او قلت ربی انی یکلف) و عارفه بو آیت کریمه نک سری بس در که همان علی ای حال الله دیه و غیرتی ترک ایلیه کما قال
 الله تعالی قل الله ثم ذرهم فی خوضهم بلعبون (مثنوی) تامن و توها همه یکسان شود (عاقبت مستغرق جانان شود
 تاملکم و مخاطب تعینی غلبه وحدت و تجلی احدیت اولد قده دوکلی یکسان اولور لر و اختلاف اضداد می تقع اولوب
 عاقبت الامر کالکوا کب فی سطوة ضیاء الشمس مستغرق جان اولور لر وحدت ظهوره کلور (مثنوی) این همه هست
 ویا ای امر کن * ای منزله ازیا و از منجن) امر کن یعنی امر کن در عدل یعنی عادل اولد یعنی کبی و یا خود مضاف مقدر
 اولور ای ذوا امر کن تقدیرنده خطاب مطلقیه در یورر لر که بود و کلی ذکرا و انسان فنای من و ما وارد در مقرر در و بقای
 فردا یتک خصوصیتی اول حضرتیه محقق در و کل سن ای امر کن صاحبی و بن سکا کل دیدم ای سن شول منزله سن
 کل دیمکدن و حرف و صوته امر ایلکدن و سخن سولیکدن پس جن جناب حضرتیه علی طریق التشبیه بر لفظ اطلاق
 اولنسه در حال اندن تنزیه لازمدر تا کم مشبهه و مجسمه طائفه سنک اعتقادنه مشابه و مذهبیله موافق اولیه پس
 بو محمله بیالفظندن مراد ظهور و بروز ایله وحدت ایلله ای امر کن امر نک صاحبی دیمک اولور و تنزیه اول حضرتیه
 کل ظهور ایله دیمکدن و ناسک بو گونه سختندن لازم کلور (م) جسم جسمانه تواندیدنت (در خیال آرد غم
 و خندیدنت) دل که او بسته غم و خندیدنت (تو مک و که لایق آن دیدنت) جسم اولنلر جسمانیت مرتبه سنده قلندر
 ای محبوب حقیقی سنی جسمانه کورمکه قادر اولور سنک لسان شرعه ثابت اولان غم و خنده فرحکی خیاله کتورر
 و جسمده اولان خنده و فرح کبی قیاس ایلر مثلا مجسمه و مشبهه مشربنه مایل اولان جسم ایلر آیات و اخبارده
 وارده اولان منشا بهائی مثلا و جاء ربک کبی و فحک الله البارحة حدیثی والله یفرح بتوبه عبده المؤمن حدیثی کبی
 آیات و احادیثی ظاهره جل ایدوب حضرت محبوب حقیقه اسناد اولان غم و خنده بی خیاله کتورر و تنزیه ایدم میوب
 ایمان و اسلامن یورر لر دل که دخی کولنک و غمک بسته و مقید در سن دیمه که اول کور منک لا بقیدر یا خود معنی سن

دیمه که اول کو کلک لایق کورمکل کدر یعنی کورمکل انک لایق دکلدر زیر اصحیح مشاهدۀ حقۀ لایق اولان قلب غم و خنده قیدندن آزاد اولند و فرضی برکسه دخی هنوز مقید صفات جسمانی ایکن تنزیه ایلمسه تنزیهی تحقیق اولمز بلکه تقلید اولور قدسنا الله وایا کم عن قیود الجسمانیة سروری اول یقی استفهام اولق اوزره معنی ویرمشد ریعنی جسم و جسمانی سنی کورمکه قادر اولوری یعنی اولمز دیک اولور کر نسخه جسم و جسمانی اولور سه بودخی وجه درو شعی دخی بعض نسخه ده چشم واقع اولدینی اوزره استفهام انکاری معناسن و برو ب دیر که سنی جسمانی چشم کورمکه قادر اولوری یعنی قادر اولمز نند کم بآیت کریمه آتی عیان ایله (لاتدرکه الابصار و هویدرک الابصار) سکاغم وضعکی کسه خیال و فکر نه کتورری یعنی کتورمز زیر که سن غم و خنده دن منزهن نسخه جسمانی اولدینی تقدیر اوزره بومعنی دخی وجه دن خالی اولمز اما اولکی می اولیدر * مثنوی * انکه اوبسته غم و خنده بود * اوبدن دو عاریت زنده بود * اول کسه که او غم و خنده به بسته اوله اول کسه بوا یکی عاریت سیبیل زنده اولوری یعنی بو غم و خنده که انسانک وجود زنده ایکی عاریتی حالت در غم و خنده به بسته اولان کسه بوا یکی عاریتی اولان حالتله دیر یلوردیک اولور * مثنوی * باغ سبز عشق کوی منتهاست * جز غم و شادی در ویس میوه است * عشق الیهینک سبز و تازه باغیکه اوبی منتها و بی غایت در غم و شادیدن غیر اول عشق با غنمه چوق میوه لوارد (مثنوی) عاشقی زین هر دو حالت برترست * بی بهار و بی خزان سبز و ترست * عاشق بویهرایکی حالتدن عالی کدر بهار سبز و خزان سبز عاشق تاز و تر در یعنی بوشادی و غم حالتلرندن عاشق بویهرایکی بهاری دایم در اختلاف هوا یله زائل اولمز و ناقص اولمز * مثنوی * دهر کات روی خوب ای خوب رو * شرح جان شرحه شرحه باز کو * ای ذاتی خوب اولان محبوب کوزل ذاتک زکاتنی یعنی طهارتنی و پاککنی زکات حقیقی به محتاج و مفتقر اولان و ترکیه و تنجیه طلب قیلان عاشق لری که و برو بولری لوٹ وجود و مجازیدن تطهیر قیل و خوب بوزیک فراق و هجراتدن شرحه شرحه و باره باره اولان جانک شرح و تفسیرین سوبله واک شرح صدر اعطایه * مثنوی * کز کرشمه غمزۀ غمازه * بردلم نه ساد داغ تازه * کرشمه ناز و کوز او جیل به عمق غمزۀ کوز و کرک فقی فارسیدر غمازه دور قوی و کین ایدیچی معناسنه ده کلور عریس تقدیر معنی بن او محبوبه دیدمکه ای خوب روی کوزل بوزیک زکات اعطایه و بوشرحه شرحه اولان جانک شرحنی سوبله پس اول محبوب در حال طعمان اولان غمزۀ سنک ناز ایله نکر اتدن بنم کوکلم اوزره برداغ تازه و زخم بی اندازه قودی غمزۀ غمازه عبارتدر تجلی ذاتیه جلالیه دن زیر غمزۀ عینه مخصوص بر شیوه در غمازه اولسی کیندار و خوشخوار اولسنی مشعر اولوری یعنی بن دیدمکه طهارت ذاتکدن بکا اعطایه پس اول حضرت تجلی ذاتیه جلالیه سندن بنم قلم اوزره و سخ بشریقی مطهر و دنس وجودی من کی برداغ تازه قودی که معنای لطف بی اندازه در زیر اگر چه معنی حیات و لذات جسمانی اولدینی حیثیتدن در دودا غدر اما معطی وجود حقانی بولدینی جهتدن ورد با غدر اگر بومخلده بوسوال اولور سه که علمالسان شرعده شان حقه وارده اولین اسماء و الفاظک جناب حقه اطلاقنی جائز کورمز لر پس کرشمه و غمزۀ بونک امشالی لب لعل باغی ماطلاقی اول حضرت نه نیجه ممکن اولور الجواب نم علمانک بو خصوصده اختلافی وارد را کثری بومذبه ذاهب اولمشدر که اسماء الله توفیقی در حضرت حقه بر اسمی و بر لفظی اطلاق ایلمک شارعک اذتم موقوف در کلسان شارع اتم اطلاقنی جائز کوردی ایسه اول اسماء تسمیه اولنق جائز در و الا فلا و بعضیسی دخی دیر لر که هر شول لفظکه بر معنایه دلالت ایلمسه که اول معنی شان حقه موجود و ثابت اولسه اول لفظک جناب حقه اطلاق صحیح اولور بلاذن شارع شول وقتده که اول حضرتک جناب کبریا سینه لایق و مشعر تعظیم اوله و بعضلر دخی بومذبه ذاهب اولمشدر که دیر لر هرگاه که عقل دلالت ایلمسه که جانب حق متصف در صفات وجوبیه دن و سلویه دن بر صفاتله پس اول صفاتله دلالت ایلمن بر لفظی اطلاق ایلمک جائز اولور خواه عربی خواه فارسی اکثر ناس زعم ایدر لر که حضرت مولانا قدس الله سرما لغز بر بعض اصطلاحنمه بومذبه اختصار ایلمش اوله لر حال بوکه مصرع عاشقانرا مذهب و ملت خداست * سیورد قلری اوزره حضرت مولانا قدس الله سرما لغز بر اطلاق الفاظده بومذبه ذاهب دکلدر بلکه جواب شافی و کلام وافی اولدر که اولیای عظامک اوج حالاتی وارد را و لا عقل و صحو حالی مادامکه عقل عالنده اوله لر اولکی مذهب جمهور اوزره جناب حقه لسان شرعک اطلاق ایلمد یکی اسماء و الفاظله مکالمه و معامله ایدر لر ثانیاسکر واستغراق حالیدر بومی تبه ده شراب عشق حقله مست اولور لر و مشربلرینه موافق و مناسب هر نه ایسه تکلم و تلفظ قیلور لر بومی تبه ده بونلر بوسوزل ادا سنده بو گونه کلماتک جناب حقه اطلاقده معذور لر در زیر ابو حالد بونلر عقل عقلدن دور لر در پس رعایت ادب شرع عاقله واجبدر مست و مستغرق اولنه دکل و مست و هشیار اولق زیادۀ زیادۀ منتهی اولنه ممکندر اوسط سلو کده اولنه قابل دکلدر ته کم سیورد لر

جمع صورت با چنین معنی زرف * نیست ممکن جز سلطان شکر ف * سکر و همیاری بیاید جمع کرد * تا براه فقر
 باشی شیر مرد * و ناله اش فانی الله حال در بومر تبه ده تفرقه و تمیز بر طرف اولور و درم و حدوث قیدی مر تبه عقلمه
 قانور و تعینات و تشخیصات غلبه نور حقه مختفی اولور و هستی مجازی سالت محو و فنا اولور پس بومر تبه ده اولنلک
 لساندن غرنم * کم جاری اولور سه اول کلام حقل اولور مثلا بایزید حضرت تلیرتک سبحانی ما اعظم شانی
 (لا اله الا انا فاعبدونی) دمیسی کبی و کار مشایخدن بو کونه انقراط صادر اولمیسی کبی و بومر تبه ده سو یلن کلامه
 کسه نک دخل و دق جائز اولور بومر تبه ده اگر چه اول کلام ظاهر اولنلر دن صادر اولور اما نفس الامر ده حقدن
 ظهوره کلور پس حقه دخل و دق ایلاک صحیح اولور * بیت * برین معنی کسی را بر تو دق نیست * که صاحب مذهب
 اینجا غیر حق نیست * مثنوی * من حلالش کردم از خونم ریخت * من همی که غم حلال از می کریمت * بن اول
 محبوبه حلال ابلدم اگر غم دخی دو کد یسه بن قائم دو کی حلال اولسون دیر دم اول محبوب بخردی یعنی بن انک
 جفا سینه بر مر تبه ده عاشق اولامکه حتی قائم در کی و دلاک ایتمکی اکا حلال قلم و بنی غم عشقه محو و فانی
 ایله دیر دم اول بنی محو یتکدن و سوز می اشتکدن اجتناب ایلردی (مثنوی) چون کیرانی زناله خاکان * غم چه
 ریزی بر دل غمنا کبان * ای محبوب حقیقی چونکم قاجچی سن و قبول ایتمیچی سن خاک کیرلناله سندن پس غمی
 نیچون دو کرسن غمنا کیرل کو کانه اشباع و ازله حرامه غمنا سینه اولان چون اوقتمده مناسبت از اولور فافهم
 * مثنوی * ای که هر صبحی که از مشرق بتافت * همچو چشمه مشرق در جوش یافت * ای سن شول سلطان اعظم
 سن که هر صبح که مشرق دن طلوع ایلانی سنی چشمه مشرق کبی یعنی آفتاب کبی جوش و خر و شده بولدی یعنی نثار جود
 و رحمتله و بخشایش و اعطای نعمتله آفتاب عالم تاب کبی سنی مفیض و خطا بخش بولدی * مثنوی * چون بهانه
 داری این شیدات را * ای بهانه شکرین بهات را * چونکم بوصف کرم وجوده متصف بر پادشاه سن اوله اولیحق
 نیچون تعلل و بهانه و بررسن بومبتلا و شیدا که ای سنک قیمت و بهال یوقدر شکرین لب لریکه لب لردن مراد نفس رحمانی
 و تجلیات لطیفه سبحانی در که حیات بخش جمیع عالم ولد تده جان بنی آدم در چشم یاردن حاصل اولان بیمار و جگر
 خوار لکلب لعل یار شفا و صحت و برور * بیت * نکر از چشم و از لب چیست پیدا * لوازم راعایت کن در اینجا *
 ز چشم خواست بیماری و مستی * ز لعلش کشت پیدا عین هستی * ز چشم او همه دلها جگر خوار * لب لعلش
 شفای جان بیمار * مثنوی * ای جهان کهنه را تو جان نو * از تن بی جان و دل افغان شنو * بوییت خدای متعاله
 خطاب اولسه ده قایلدر و آینه خد اولان خلیفه الله خطاب اولمده قایلدر جناب خدایه خطاب اولور سه ای غم
 و المله فرسوده و کهنه اولان اهل جهانه هدایت و مسرت بخش که جان نو کبی اولان خدای جان و دل اولان و کند و بی
 فنا قیلان تدن افغان و ناله بی ایش و قبول ایله اگر آینه رحمان و مظهر یزدان اولان انسان پر عرفانه اولور سه تقدیر
 کلام بولدی دیک اولور که ای کهنه جهانه تازه جان وای فرسوده اولان اکوانه روح روان بی دل و جان اولان تدن ناله
 و افغانی کوش ایت و دخی سکاسو یلرم ایش بومعنی اولیدر ما بعدنه نسبتله نهایت مافی الباب در حال ظاهر دن
 مظهره انتقال و انش اولور (مثنوی) شرح کل بکذا از هم رخدا (شرح بلبل کو که از کل شد جدا) ای شارح اسرار کل
 وای هادی اعدل سبل خدا حق ایچون شرح کل حقیقی بی ترله ایله و کل معنوی دن جدا اولان عشق بلبلک شرح سن سوبله
 (می) از غم و شادی نباشد جوش ما * با خیال و وهم نبود جوش ما * حالتی دیگر بود کان نادرست * تو مشو و منکر که حق
 پس قادرست * بزرگ بلبلان کاستان عشق و عندلیبان بوستان شوق بزم جوش و خر و شمع غم و شادیدن اولور بلبلکه
 تجلیات الهیه و تصرفات ربانیه دن حاصل اولور و کذلک علم و هوشم ز خیال و وهمه منسوب اولان علم و هوش دکادر
 بلبلکه درای عقول سلیمه و فهم مستقیمده بر حالت دیگر در که اول قی نادر الوقوع در سن صقین و رای عقل دهنه کونه
 حالت و معرفت اولور که عقول انسانی آتی ادرالذالبیه دیومنکر اوله که جناب حق زیاده قادر الله در عقول سلیمه نک
 ادرالذالبیه کی احوال و علوی عشاقنه میسر قیلور کما قال ابن الفارض * شعر * فثم وراء العقل علم يدق عن * مدرالذ
 غایت العقول سلیمه * مثنوی * توقیاس از حالت انسان ممکن * منزل اندر جود و در احسان ممکن * ای سن عشق
 الهیه در سن عشق حالت ناسدن بونلرله مر تبه سینه استدلال ایتمه و جور و احسان مر تبه سنی منزله طوطه یعنی
 بومر تبه لرده قائمه * مثنوی * جور و احسان رنج و شادی حادثست * حادثان میرند و حقشان وارثست * زیرا
 جور و احسان و غم و شادی حادثدر پس جمعی حوادث اولور و مضمحل اولور و حق بوجهیه وارثدر زیرا المحدث
 اذا قرن بالقديم لم يبق له اثر در اید اولیحق قدیم اولان عشقک حالاتی محدثات کبی اوامر و الله اعلم * مثنوی * صبح شد
 ای صبح را پشت و پناه * عذر خدوی حسام الدین بخوام * بویته صبحدن مراد صبح ظاهر اولمده و صبح حقیقی

اولمقدمه قابل اما یکسری به مراد از لایق او ایند و بعضی نمکنند که حضرت مولا فاطمه سره العزیز کهجه دن نظام مشنوی به
شروع ایدوب حضرت حسام الدین چلی کاتب ایدوب بوجه کلد کده کجه کیدوب صباح کلد که حضرت
حسام الدین چلی نک بوخدمتی ایچون جناب حقندن عذر دیش او نه رینه صباح حقیقه ایمه و اشارت قیده ر
پس معنای یت دیمک ~~نور نور~~ بر نظام مشنوی به مشغول ایکن صباح اولای ای صبحه معین و طباء اولان الله
بنم مخدوم و معظم حسام الدین چلینک عذرنی دیله نکتته بودر که الهی بن نک خدمتته لایق اعتذار
ایتمکه قادر دکلم بلکه کریمکن اول حضرتک عذرنی سن دیله دیمک اولور اکر بوراد بر سوال اولنور سه که عذرکاهن
عذرنی دیله که دیرلر دخی تقصیر ایدیکم دیمک محمده استعمال اولنور پس حسام الدین چلینک
عذرنی سن دیله دیمک نیجه مناسب اولور جواب بودر که بوراده عذرانک شکر و تعظیمندن اولان قصوری
دیلکندن عبارتدر پس دیمک اولور که یارب بن اول حضرتک ادای شکر و تعظیمنده جوق تصور ایدم پس اول
تقصیرک عذرنی سن دیله یعنی سن بنم ایدیکم ~~کسکلی~~ سن تمام ایله و بنم کایده حکم شکر و تعظیمی کایده
ادا ابلکه سن قادر سن دیمک اولور و جناب حقن عبده اعتذار ایلمی منکر اتدن دکا ر بلکه حدیث صحیح
ثابتدر کاروی عن حسن البصری (قال قال عایسه السلام یوفی بالعبد یوم النقیه فیعتذر الله الیه کما یعتذر الرجل
فی الدنیا الیکم فیقول تعالی به زنی و جلالی ما زویت عنک الذنبا و انک علی ای عیدی و لکن لما عددت لک من
الکرامة و الفضیله لی آخره * مشنوی * عذر خواه عقل کل و جان قوی * جان و جان تابش مر جان قوی * ای کریم
ذوالمن عقل کلک و جان کلک عذر خواهی سنسن یعنی عقل محمد و روح محمد تعظیم و تنجیم قیلان سنسن عذر خواه
اولمق تعظیمندن کایه در پس ذکر ملزوم اراده لازم قیلندن اولور کذلک و ارثان عقل کاه دخی جناب حق بویه تجلیل
و تکریم قیلور و سن ای رحمان ذوالکریم جانلرک جانی و مر جان کبی اولان قلبک نور امانت سن مر جانندن مراد قلبدره
کثره انشعابنده و حرمتده و اکثری بعد الحدم دوری صنوبری الشکل اولسنده قلبه مناسبت وارد * مشنوی *
تافت نور صبح و ما ز نور تو * در صبحی بامی منصور تو * نور صباح سعادت طالع اولای و بر سنک طلعت بال و زوری
تابنا ککدن می منصور کله و شراب طه و رکاه صبح سعادت و حقیقت باده سن ایچمده یز * مشنوی * داده تو چون
چنین دارد مرا به باه که بود کو طرب آرد مرا به باده در جوشش کدای جوش ماست * چرخ در گردش کدای هوش
ماست * بوراده باده دن مراد مطلقا مکیف و مست کتیده لذت دهند اولان شیدرا کر صوری و اگر معنوی پس معنی
ای ساقی * باقی چونکم سنک فیض و داد لک بنی بو کونه مست و کشاده طور باده صوری و مکیف امکافی نه در که اول بکا
طرب کتوره و بنده نشاط و انبساط بتوره بلکه جمله باده حکمنده کیف و بر نر و پز مرده و افسرده اولنر ایدای در
انی کور نر کمال لذت و ذوقنه ایر نر جوشش و ظهورده بزم جوش باطنلرک محتاج و مفتقریدر و چرخ سرگردان گردش
و دورانده بزم عقزلرک کدای و فیه بر اتفاق مشایخ صوفیه و اجماع حکماء مشایخه و اشراقیه بونک اوزرینه دور که
موالید نلته و عناصر اربعه دم متصرف افلاک تسعه و افلاکده مدبر و متصرف عقول و عقولده مدبر و متصرف
عقل کلدرو بو عقل کل بر حقیقتدر که هر قومک لسانتده بر کونه عبارتله مسجی در * شعر * عبارت شتی و حسینک
واحد * و کل الی ذلک الجمال تشریح * پس سخن بر روی کامل حضرت محمد علیه السلامه کمال متابعتله بو حقیقه مظهر
و بو کاله مجلی اولدقه دیسه که جمیع لذات و کیفیات و جله افواقی و مشنیات و مسکرات جوشیده و لذاتده و فضا طبعش
اولسنده بزم خم باطنزده اولان راح و حزنلرک جوشش کدای سیدر بوسوز صادقدر و کذلک بو چرخ سرگردان گردش
و دورانده بزم هوشلرک تدبیر و تصرفه مفتقر در و بزم عقل کایز انده متصرف و مدبر در دیسه بو قول دخی عقل و شرعه
موافقدر بو کونه کلماتک جمله سی بومر تبه به اشارتدر و دخی قطیبت و غوثیتده دالتدر * مشنوی * باده از ما مست شدنی
ما از و * قالب از ما هست شدنی ما از و * ما چورت و یریم و قالها جو موم * خانه خانه کرده قالب را جو موم * بزر که حیطه
عقل کلد مجتمعه اولان ارواح حقایق ایرن مخلوق ایچون آماده اولان باده ولنت و کیفیات معتباده بزدن مست و کشاده
اولدی بزانندن دکل و کذلک قالب و صورت بزدن هست اولدی و ظهوره کدیکه بزم وجود منر انک حصولته علت
مستقله در بزانندن اولمق و بدنه وجود بولمق خلافا لافلاسفة زیر النذر در لکه نفس ناطقه بدنه به وجوده کلور و ظهور
بولور تبه کم هیما کل صاحبی تشبیه ایدوب دیر که کارایت قتیله مستعدة تشعلی من النار فلا تنجب من حصول
النفس الناطقه عند استعداد البدن بوسوز عند المحققین باطلدر زیر ارواح وجود علیه لری جهتنندن از ایدر جادث
دکادر و وجود روحانیه لری حیثیتندن قدیم زمانیدر کما قال علیه السلام فی حدیثه الله خلق الارواح قبل الاجساد
بالفی عام ارواحدن مراد ملائکه و اجساددن مراد اجساد عالمدر دیمک مناسب دکلدرو بزم ارواح بر نور بزم مثلاً زبور

کبیر و قوال و اجساد موم کبیر درسته کم زبور موی بالهام الله و تقدیر خانه خانه ایلدی بعدد غسل مصفا ایل
 آتی سیراب ایدوب تعمیر و تکمیل قیلدی کذلک برنم ارواح زدن ایداعزی باذن الله و بقدرته تعمیر ایدوب غسل علم
 و معرفتله هر روح استعدادی مقداری کندی خانه جسدین پرایلدی و حکم ارواح روح اعظم و حقیقت واحده
 اولدیغنه و اندن ظهوره کلوب تعین بولدیغنه انکار ایدر لر کمال صاحب الهیا کل ولا یصح ان یکون حقیقتیه واحده
 فینقسم و تنوزع علی الابدان فان مالک یجسمانی لایتجزی بل حادثه مع البدن اما مشایخ صوفیه بونلرک خلا فیدر
 زیر اندر لر که ارواح اصلی حقیقت واحده در که اول عقل کل در پس ارواح اندن ظهوره کلدی و متعین اولدی
 نته کم شیخ اکبر خضر تلی بوایتک تفسیرنده دیر که قال الله تعالی (یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من
 نفس واحدة) ای عین واحده وهی العقل الاول (وخلق متم از وجهها) الی هی النفس الکلیه (و بت منها رجالا کثیرا)
 ای عقول و نساء ای نفوس ساپس بومحمد قیل و قال چوقدر بوقدرله اکتفا اولندی (رجوع بحکایت خواجه تاجر
 مشنوی * پس در ازت این حدیث خواجه کوی * ناچه شد احوال آن مرد نکوی * بواسرار الهی و معارف لدنی که
 بر سوبلدن زیاده اوزون در نهایت پذیرا لر خواجه نک حدیث سوبله و انک حکایتی نقل ایلد اول ابو مقبول مردن
 طوطی ایلد احوالی نه اولدی * مشنوی * خواجه اندر آتش و درد و حنین * صد پرا کنده همی گفت اینچنین * مذکور
 خواجه آتش فراقده و درد و حنین ده بود کراولسان کبی بوز پرا کنده و پریشان سوبلدی * مشنوی * که تناقض
 گاه ناز و گاه نیاز * گاه سودای حقیقت که مجاز * گاه تناقض و گاه ناز و گاه نیاز سوبلدی گاهی حقیقت سودا سی
 گاهی مجاز سودا سی یعنی گاه اولور دیکه کلامی بری بر نه تناقض سوبلدی و گاه ناز و گاه نیاز کاهی نیاز و افتقار
 ایلدی و گاهی حقیقت و گاهی مجاز سودا سی و محبتی ایلدی نته کم عاشق لک دای و شوریده اولان اهل شوق
 حالت و خاصیتی بوبله اولور و سلطان عشق بگونه حالات مختلفه می افتضا قیلور پس انک بخصوصه مقدور اولسنی
 بیان ایلوب یورر * مشنوی * مرد غرقه کشته جانی بیکنده دست رادر در کاهی میزند * غرقه اولش مرد زیاده
 بیان چکی شور الغریق تشبث بکل حشیش مفعومی اوزره الی هر بر حشیش اوزر (می) تا که امش دست کیرد
 در خطر دست و پایی میزند از بیم سر) خطرو هلاک محتمله تا فنی کسه انک الی طو تر باشی قورقوسندن زیاده ال و آتی
 اوزر یعنی غرق اولق نخوفندن زیاده ال و آتی اوزر بوزمکه سی ایلور و هر الله راست گانه یا شوب تا انک الی طوته
 دیو غریق بجر عشق اولان عاشق فی المثل بولدر (می) دوست دارد دوست این اشفتگی * کوشش بیهوده به از خفتگی *
 یا حقیقی بگونه آشفته لکی دوست طو تر بیهوده بر سعی و کوشش ایلک خفته لکدن یکدر یعنی طلب صد دند اولوب
 معطل یا مقدر بیهوده بر سعی ایتمک یکدر یعنی علی الخصوص که انسان کندوبی و رطه هلاکدن تخلص ایچون سعی قیلر
 بوبله سعی عدم سعیدن هزار مرتبه بهتر در (می) انکه او شاهست او بی کار نیست * ناله ازوی طرفه کوی بیمار نیست
 * پیر این فرمود رحان ای پسر * کل یوم هو فی شان ای پسر * اول کسه که او شاه در اوی کاروبی شان دکلدر ناله
 و حنین اول کسه دن بعبیدر که اول خسته دکلدر سروری و شمعینک ذاهب اولدیغی معنی مصرع ثانیه بودر که
 خواجه تاجر خود بیمار بود ناله ازو عجیب نیست اما کسی که بدنیامیتلا باشد ببرد الهی مبتلا نباشد ناله ازان کس
 بعبست اما شمعینک سوزی بوندن ابر در انکچون یازلدی بوایکسینک ویردیکی معنی مصرع اوله و ما بعد نده اولان
 مبتلا مفهومه نسبت مناسبتدن ابعدر پس ذکر لزوم و اراده لازم قاعده سی اوزره ناله دن مراد شوق اولسه حضرت
 حقه بود چه اوزره اسنادی صحیح اولور و عدم بیمار لکدن مراد عدم احتیاج اولور تقدیر معنی بوبله دیمک اولور که اولکه
 پادشاه مطلقدر یکارد کلدربلکه هر آنده بر شانده در کار اوزره شوق و محبت قیاتی اندن بعبیدر که اول کار و عمله
 محتاج دکلدر بودخی جائزدر که مصرع ثانی استعاره مکنیه طریق اوزره حضرت حقل عدم احتیاجی و ارایکن
 بر کار اولسی ایچون مثال موقعنده ذکر اولمش اوله بوقدر اوزر معنی بوبله دیمک اولور که اولکه پادشاه مطلقدر یکارد
 دکلدر کار اندن طرفه در که او محتاج کار دکلدر ناله ازوی طرفه کوی بیمار نیست دیمک کار ازوی طرفه کوی محتاج
 نیست دیمک معنا سندن استعاره اولمش اولور و گایله بومعنا بی ادای لورای پسر حضرت رحان سورة رحانده بوندن
 اوزری یوردری یعنی کار و عمل مقبول و مستحب اولسیچون و عطایات و یسکار لعل نام مقبول و نام مستحب اولسیچون
 یورر لردی (یستله من فی السموات و الارض کل یوم هو فی شأن) یعنی اول الله هر آنده بر شانده کنی عز بر ایلر و کنی
 ذایل و کنک رزقی زیاده ایلر و کنک قلیل و کنی صحیح المزاج ایلر کنی علیل چونکم حضرت جلیل دایما کارده اولیجی
 ینده ذلیل کارده اولق اولور سله ثابت اولور بواچلدن پیر این فرمود یوردر بوایت کریمه نک تفسیری بوجلدده قصه
 ان کسی که در یار بکوفت سر خنده مذکور اولمش در قلیط لب فیه (مثنوی) اندرین ره می تراش و می تراش * تادم

باشی اوزره دوکر یعنی ان الحق عین خواستجه نیجه بد چشملک کا چشعی اصابت ایدوب آتی بلا واذابه دوشردی
 نسه کم سورلدی ن انعین لته خجل الرجل القبر و الجمل القدر و دشملک خشم و غضبی و حسود لرشک و حسدی
 اکا سرور بر اما شهرتدن بری ازلنلر بو آفتلر دن و بونک کبی نیجه مخافتدن نجات بولور (منشوی) دشمنان اور از غیرت
 میدرنند * دوستان هم روز کارش میبندند (دوشمنلر آتی غیرتدن برترلد و سترلهم آنک روز کارنی ایلنور لر و عمرنی عبث بره
 ضایع ایدر لر * منشوی * اوقه غافل بود از گشت به * اوچه داند قیمت این روز کار * اول کسه که اسکن اکنکدن
 به سار موسمنده غافل اولدی اول کسه بور روز کارک قیمتی نه یلور * کشت کافک فتحه سیله سیر معناسنه اولمق
 محله انساب و معنایه اوفق اولزا کرچه بهار مناسب ایسه ده زراعت معناسنه اولمق اولیدر * منشوی * در شاه لطف
 حق باید کریمت * کو زاران لطف بر اراح ریخت * پس حق تعالی نیک پناه نه چقمق واکا انجبالنک کرلر زیر اول
 الله ارواح اوزره نیجه یلک لطفلر دوکدی (منشوی) تا پناهی بابی آنکه چون پناه * آب و آتش مر ترا کرد * سپاه *
 تا بر پناه و ملجأ بوله سن اند نصکره نیجه پناه که آنک تعزینی ممکن د کادر آب و آتش بلکه جمیع اشیاسکا سپاه و معین
 اولور (منشوی) نوح و موسی رانه دریا بارشد * نه بر اعدا شان بکین قهار شد * حضرت نوح و حضرت موسایه دریا بار
 اولدیمی انلر اعدای اوزره دریا کینه قهار اولدیمی (می) آتش ابراهیم رانه دلهعه بود * تا بر آورد ازل نمرود دود
 آتش حضرت ابراهیمه قلعه اولدیمی حق نمرودک قلبدن درد کتوردی یعنی نمرود آنک غالب و سکندینک مغلوب
 اولمندن آه ایدری * منشوی * کوه یحیی رانه سوی خویش خواند * قاعد آتش را بر زخم سنک راند * طاع حضرت
 یحیی ای کندی جانیته اوقومدی * کافصه اید یحیی زخم سنک ایه سورمدیمی (منشوی) گفت ای یحیی ییاد من کریر
 تا پناهت باشم از شمشیر تیریز * کوه حضرت یحیی ایه ایدی ای یحیی کل بکافان تاشمشیر تیزدن سکا پناه اولم نقل
 اولور که یهودیلر حضرت یحیی شمشیر لایله قتل ایلکه تصدایدلر کرده حضرت یحیی انلر دن فرار ایلدی انلر اول
 حضرتک یینه دوشوب قووار ایکن بر طاع حضرت یحیی به کل بکافاج دیوسو یلیدی و اول جهودلر اوزره طاشلر فی
 بران ایدری انلر طشلر زخمندن حضرت یحیی ترک ایلدی لر حضرت یحیی اول حینده او طاعه تحصن ایتکه انلر
 شرنندن قورتلدی * وداع کردن طوطی خواجه را و به هندستان رفتن (می) یکدیو بندش داد طوطی درو قاق (بعد از ان
 گفتش سلام و الفراق) بر مذاق اولان طوطی اول خواجه به بر قاج بند و بردی بودخی وجه در طوطی اول خواجه به
 بر ابکی پر ذوق بند و بردی مذاق ذوق معناسنه در اند نصکره اول خواجه به دیدی سلام سنک اوزر بکه اولسون سنک ایه
 بنم مابینه فراقه - سلام علیک و الفراق یینی وینک ته - بر نه اولور (منشوی) خواجه گفتش فی امان الله برو * مر مرا
 اکنون نمودی راه نو * خواجه کا ایدی اللهم امانتده ازل تحقیقا شمدی بکایکی بول کو سترلک (منشوی) خواجه
 با خود گفت این بند منست * راه او کیرم که این ره روشفت * خواجه کند یسنه دیدی که بو طوطینک اشلدی بکی فعل
 بنم بندم در امل یوانی طوترمکه بو بول روشند که اقوم طرق واعدل سبل طریق شتادر که اولزدن اول اولک و ترک
 ماسوی قیاتی انلر بول اولشد و انلر که بویوله کتدی لر حبس تمدن و قیودیدن نجات بولمشدر پس الله موصول اولان
 اقرب کل طرق بو بولدر (منشوی) جان من کتر طوطی کی بود * جان چنین باید که بیکو بود * بنم جانم طوطیدن چنین
 اکسکرل اولور جان بو بولین کر که که ایوا بر نو لطیف رو * لو و له یعنی بو طوطی * بی کر کدره آنک طریقی ایوا ره
 تا نیجه لری دخی ازل واسطه ایه خلاص قیله * حضرت تعظیم خلق و انکشت نمای خلق شدن جهة سروری (می)
 تن نفس شکست و تن شد خار جان * در فریب داخلان و خار جان * تشبه ایدوب یوردرلر * تن نفس شکدر که طوطی
 جانم محسدر و تن انسانی جان طوطینک خاری و خشکی اولدی داخل اولنلر و خارج اولنلر الله مسمده و آتی مغرور
 قیلمسند داخل اولنلر دن مراد قوای نفسانیه و هوای جسمانیه و وسوسه شیطانیه در خارج اولنلر دن مراد مداح
 زنا خوان اولنلر و برای طمع تعظیم و تکبریم قیلنلر در (می) اینش کوید من شوم همز قوه و آتش کویدنه منم آتاز قوه
 بود داخل اولان قوای نفسانی و وسوسه شیطانی اکادیر که بن سنک همرازل اولورم و اول خار جده اولان مداحلر
 دیر که اول د کادر بن سنک آتاز و مساز کم (منشوی) اینش کوید نیست چون تو در وجود * در کمال فضل و در احسان
 وجود * و کذلک بود داخل اولنلر اکادیر که سنک کبی وجود * بر کسه بو قدر جمال و فضلده و احسان وجودده (منشوی
 اینش کوید هر دو عالم آن تست * جله جانم امان طفیل جاز تست * و خار جده اولنلر دیر که هر ابکی عالم سنک لایق کدر
 سنک ایچوندر جله بزم جانلر یز سکا طفیل و تا بعدر (می) اوچویند خلق را سرمست خویش) از تکبر میروند از دست
 خویش) اول اسیر تن چون تکم خلقی کندی به سرمست گوره تکبر و غرور رندن کندی لاندن کیدر یعنی ضایع اولور (می)
 اویداند که هزار ترا چو آب دیو فکندست اندر آب جو * اول مدوح اولان کسدیلر که انجیلین نیجه یلک کسه بی شیطان

ایرمق سونیک ایچنه بر اقدردر (م ی) اطف سالتوس جهان خوش لقمه است * کترش خورگان پر آتش لقمه است
امدی اگر چه جهان سالتوس لکنک لطنی یعنی جهان اهلنه سالتوس لکنک لطافت و حلوفی بر خوش لقمه
کیدراما آفی کتر قبول ایت که پر آتش بر اقمه در (م ی) آتش پنهان و ذوقش اشکار * دودا و ظاهر شود پایان کار
نهایت مافی الباب انک آتشی پنهان و ذوقی آشکار اوعیات در انک قوتی پایان کرده با خصوصیکه روز شمارده پیدا
و ظاهر اولور پس اکثر کسه لکنک نفسی بو کونه حیل ایدر که قومدا حلی بنی مدح ایلسون مادامکه بن آفی قبول ایلم بکانه
ضرر پس حضرت خداوند کار او یله دینره جواب طریقه یلور (مثنوی) تو مگوکان مدح رامن کی خرم * از طمع
می گوید او بی می برم * مادحت کر همجو کوید بر ملا * روزها سوز دلت زان سوزها * کر چه دانی کوز حرمان کفت
آن * کان طمع که داشت از نوشد زبان * سن دیمه که اول مداحک مدحی بن چن قبول ایدرم اول مداح اول مدحی
بکا طمعندن سوبلر بن انک طمعنه ایر ایل تورم و آفی یلورم پس بو کونه طمعله اولان مدحدن بن نیچون مسرور و مغرور
اولورم و نه وجهله تکبر و تعظم قیلورم پس مادامکه بر مدح نفسه کبر و نخوت و بر میبه ضرر و بر من حضرت مولانا قدس
الله سره العزیز یلور که مدح و ثنا نفسی تکبر و مغرور قیلور ولیکن مدح شیرین و لذیذ اولدیغندن مضرتی در حال
مکشوف اولر بلکه مدحک نفسه تأثیر خفی سن یلک استرسن الاشیاء تبین بالا ضداد معتضاسخه مدحی ضدیله
یلور سن مثلاً سنک مداحک سکا هجو سوبلسه اشکاره نیچه * کونلر قلبک بر سوز اولور اول سوزلردن و حرارتلردن
اگر چه بونی بویله یلور سن که اول مداح اول هجوی حرمانندن دیدی که اول طمع می سندن طو تردی میسر
اولیوب زبان اولدی آنکچون سنی قدح ایلدی بونی بویله یلور کن (مثنوی) آن اثر می ماندت اندر درون * در مدح
این حالت هست آزمون * اول قدحک اثری و المی سنک درونکده قالور کذلک مدحه دخی بو حالت وارد امتحان ایل
(مثنوی) آن اثر هم روزها باقی بود * مایه کبر و خداع جان شود * اول بر اثر که مر ادا ندن مدح و ثنا انک اثریدر نیچه
کونلر درونده باقی اولور و مایه کبر و خداع جان اولور و انسانی رنجور و معنوی قیلور (مثنوی) لیک نماند چو شیر نیست
مدح * بد نماید زانکه تلخ افتاد قدح * مدح و قدحک نفس انسانیده اثر لری مقرر در ولیکن مدحک اثری * کور غمز
چونکم مدح شیریندر نفس اندن لذت الدیغی ایچون انک اثری و ضررتی در حال مشاهده ایده من اماند کورینور
زیرا که قدح تلخ واقع اولمدر نفس انسانی در حال آفی احساس ایلر (مثنوی) همجو مطبوخست و حب کانرا خوری
* تابدیری شورش و رنج اندری * و رنجوری حلوا بود ذوقش دی * این اثر چون او نمی باید همی * چون نمی باید همی
باید پنهان * هر ضد بر او ضد اوبدان * بیور مشاردیکه نیک و لذیذ اولنک اثری در حال کور غمز چونکم مدح دخی
شیریندر آنکچون اثری کور غمز و بد در حال کورینور اندن او تریکه مدح و ذم تلخ واقع اولدی پس بو قدح و هجوک در حال
تأثیر نه و مدح و ثنا انک بعد زمان تأثیر و تضری برینه تفهیمدن او تری مطبوخ تلخی و حب قبی و حلوا ی شیرینی علی وجه
التشبییه ایراد ایدوب بیورر که هجو و قدح مطبوخ تلخ و حب قبی کیسدر آفی یلک تا کج زمانه دلک شورش درون و رنج
بطون ایچنده سن اندر شورش و رنجی تقدیرنده دروننا و مدح حلوا کیسدر اکر حلوا یلک انک ذوقی بر دم اولور
و بوشیر سنک اثری اول تلخک اثری کبی اگر چه دایم کلنچ چونکم بوشیر سنک اگر چه ظاهر اکلنچوب کیدراما لوازم
و محصولی نهانی اکلنوب عاقبه الامر ضرر ایدر پس هر ضدی سن انک ضدیله یلک الاشیاء تبین با ضدادها فحوا سخه
قدحک اثرندن مدحک ضرری مبین و مکشوف اولور مدحک ضررتی حضرت پیغمبر علیه السلام مشاهده قیلد قری
ایچون بیورر که اذا ریم المدا حین فاحشوا علی وجوههم التراب و عن ابی هریره اثنی رجل علی رجل عند النبی صلی الله
علیه وسلم فقال علیه السلام قطعت عنق اخیک ثلاثا (مثنوی) چون شکر باید پنهان تأثیر او * بعد چندین دبل
آردیش جو * چونکه شکر و حلوا انک اثری نهان باقی انک تأثیری بر زمانه نصکره نیش استیجی چبان کتورری یعنی نیشتره
دشمنی لازم بر چبان پیدا اوله (م ی) نفس از پس مدحها فرعون شد * کن ذلیل النفس هونا لاتسد * نفس انسانی
خلقک تعظیمندن و مدح و تکریمندن فرعون اولور کن اول ذلیل النفس نفسی ذلیل و وجودی علیل اول هونا مهان
و خور و حقیر اولدیغک حاله لاتسد صقین سید و اقدردی اوله تا بوایت کریمه نیک مظهری اوله سن (و عباد الرحمن الذین
یمشون علی الارض هونا) پس تهون نفس نعمت عظمایه موصل اولدیغنه جله انبیاء علیهم السلام و اولیای عظام
متفقد در تنه کم سید الطائفه جنید بغدادی بیورر النعمه العظمی الخروج عن النفس لان النفس اعظم حجاب ینک
وبین الله (مثنوی) تا توانی بنده شو سلطان مباح * زخم کش چون کوی شو چوکان مباح * تا قادر اولدیغنه بنده
اول سلطان اوله طوب کبی زخم چکچی اول زخم اورچی چوکان اوله یعنی تعب و زحمت چکچی اول زحمت و برچی اوله
و سکاریش خندا یلین و مدح و خوش آمد سوبلین خر غله مصاحب و مواخات قیلله (مثنوی) ورنه چون لطفت

نماند وین جمال * از تو آید آن حریف از ملال * و اگر بوسوزی قبول فیلیوب انزله محالست ایلسنک چونکه سنک
بولطافتک و بوجالت قالمیه وانلرک تقسنتک حظی سندن حاصل اولیه اول حریفه سندن ملال کاوروانلر سندن
اعراض قیلور (می) آن جماعت کت همی دادند و * چون بیفتند بگویند که دیو) و اول جماعتکه سکار یو ویردیلر
یعنی مدح و ستایش ایتمکله الدادیلر بعد زوال الحسن و اللصف چون سنی کوره لرسکادیرلر که شیطاندر (منثوی)
جله کورسندت چویندند بدر) مرده ز کور خود بر کرد سر) چونکه سنی قبوده کوره لرجله سی سکا دیرلر بر میت کندی
قبرندن باش فالدردی یعنی میتدن چکر کبی سندن چکرلر (منثوی) همچو امر دکه خدانامش کتند * تابدان سالوس
در دامنش کتند * منلاشول بر تازه روز محبوب کبی که غلامباره اولان خیتلر انک نامنی خدا ایلرلر و طاشا و کلا کاسن بزم
خدا من سن دیوسو بیلرلر تا بوسالوس و نظر افله انی طوزاغه ایلرلر (منثوی) چونکه در بدنامی آمد ویش او * دیور انک آید
از تفتیش او چونکم اول محبوبک بدنام مقدمه صقالی کادی یعنی ناپاک کلدکه و مستعمل اولمده صقالی بتدی انک تفتیش سندن
شیطاننه عار کاور یعنی شیطان اهل فساد ایتمکله اضلال ابلیه میه چکن یلد کد نصکره اول ناپاک بر می تبه مخدول
اولور که حتی شیطان آتی تفتیش ایل کدن عار ایلر یا خود دیودن مراد شیطان انس اولان غلامباره اوله بوتقدیر اوزره
معنی اول مستعمل صقالی کلد کد نصکره دیوانان اولان غلامباره آتی تفتیش ایل کدن عار کلوب من بعد آتی
تفتیش ایلر دیک اولور (می) دیوسوی آدمی شد بهر شر (سوی تو ناید که از دیوی بتر) شیطان اهل خیر اولان آدمی جانبه
کندی شردن اوتری و آتی اضلال ایل کدن اوتری اما ای مستعمل و ناپاک سنک جانی که کلزیر اخباتده شیطاندن
بر اهرلر سن (منثوی) تا بوبودی آدمی دیو از پیت * سید ویدی چشاید او میت مادام که آدمی و صالح ایدلر شیطان
سنک ارد کدن بلردی و او شیطان سکا شراب طاعت برردی (منثوی) چون شوی در خوی دیوی استوار می کرزد
از تو دیو ناپاکار * چونکم سن شیطانلق خویندن استوار و ثابت قدم اولدک ای ناپاکار شیطان سندن چکر (منثوی)
آن کسان کرد امت آویختند * چون چنین کشتی همه بکر یختند * اول وقتکه آدمی و صالح ایدلر سنک دامنه اول
شیطانلر ایلر یعنی داسکی محکم طو تدیلر چونکه بولده اولدک سندن قاجدیلر * تفسیر ماشاء الله کان و مالیشا
لم یکن * بوحديث شريفك تفسیر بدر که حضرت نبی صلی الله علیه وسلم یوردی اول نسنه بی که الله دیلدی اولدی
و شول نسنه بی که الله دیلدی از لدی پس بوقول شریفک معنائی نظمه کتوروب یورلر (می) ان همه گفتیم لیک اندر
پسج * بی عنایات خدا هیچ * بودر کلی نصیحت و معرفتی دیدلر و لیکن راه حقه متبی اولوب عزیمت ایل کده
خدا ای تعالی سنک عنایتلر سز هیچ ایر هیچ پسج بولر اقلنقه و سفره عزیمت ایتمک دیرلر (می) بی عنایات حق و خاصان
حق * کرمک باشد سیاهستش ورق * حق تعالی حضرتک و حقک خاص قوللر سنک عنایتلر سز فرضی اگر فرشته
اوله انک برقی سیاهدر تفحات الانسده مسطور در که ابوالسعود بن شبلی نقل ایلرلر کون قبویاتده اوتر مشدم پدرم
خلوتده ایدی قیو و غلوا بکن ناکا بر کسه تمثیل ایلدی یلد مکده عالم غیبک اهلندند پس شیخک حضورنه دخوله اجازت
استیوب شیخک دخی اجازت و یروب ایچر و کیرد که شیخک دست و پایشه یوزلر سوروب دعا و شفاعت رجا ایلدی شیخک ادا
ایلیوب النی انک وجودی اوزره با تمام مسح ایلدی پس فی الحال پروبال صاحبی اولوب آسمان جانبنه پرواز ایلدی
بوقصه دن اکا سوال ایلدم بونه کونه کسه در جواب و بر دیکه بوملا تکه آسمان دن بر ملک در تسبیح و خدمتده قصور
ایروب مقاسندن دوشدی و پروبال شکست اولدی سائر ملکراتی بوجانبک دعاسن المغه سوق ایلدیلر پس کلوب
خبرد عامری آلوب پروبالی همت و عنایتلرله برینه کلوب سینه اولکی مقاسنه واصل اولدی محصل خلیفه الهی اولان
مردان خدا انک همت و شفاعتده اکثر ملا تکه دخی محتاج در و ولها کرمک باشد سیاهستش ورق یوردیلر ای خدا
سنک قدرک چند سز و چون سز در یعنی ای خدا سنک عظمتک بی کم و بی کیفدر ظاهر و باطنک حالی اوزره عالم و واقف سن
(منثوی) ای خدا از فضل تو حاجت روا * با تو یاد هیچکس نبود روا * ای خدا سنک فضل و احسانک حاجتی روادر
یعنی حاجتبری حاصل و مرادله واصل اید مجید هیچ کسه بی سنکله یاد ایتمک روا سز اولر (منثوی) این قدر ارشاد
تو بخشیده * تابدین بس عیبا پوشیده الهی بوقدر ارشاد و هدایتی سن بغشلمش سن بوحال و بوزمانه کانیجه دل چوق
عیبزی اورتمش سن (می) قطره نانش که بخشیدی زیش * متصل کردان بدریاهای خویش * بر قطره علمکه
اولدن بغشلدک اول بر قطره علمی کندی دریایر که متصل ایل (منثوی) قطره علمست اندر جان من * و ارهانش
از هوا و زخالتن) بنم روجه بر قطره علمی هوادن و تن خا کندن خلاص ایل (منثوی) پیش از ان کین خا که هاشخش
کتند * پیش از انکه با دهانشش کتند * اندن اولکه بوخا کلر اول قطره علمی خسف ایدرلر اندن اولکه بو بادلر اول
قطره بی نشف و محو ایدرلر (منثوی) کچه چون نشفش کند تو قادری) کش ازیشان و استانی و آخری اگر چه بادلر اول

قطره بی چونکه نشفایده لرسن قادر سن که اول بر قطره علی اول خاک کردن و باد لدن کبر و اله سن و خریدار اوله سن یعنی اول قطره علی خاک بدن و هوای تن محو ایلد کد نصکره سن آتی انلرک حبسندن خلاص قیلغه و خریدار اولغه قادر سن (می) قطره کورده و اشدیا که ریخت (از خزینة قدرت تو کی کریمت) بر قطره که هوا به کندی یعنی هوا آتی نشفایدوب محو ایلدی یا خود اول قطره که خاک که دو کادی الهی سنک خزینة قدرت کدن چن بقدی (می) کردر آید در عدم با صد عدم) چون بخوانیش او کند از سر قدم) اگر اول قطره عدمه که یا خود بوز عدمه که یعنی بوز قات معدوم و فانی اوله چونکه اول قطره بی وجوده او قویه سن اول قطره باشدن ابق ایلر یعنی اگر سنک ارادتک اول فانی و معدومک موجود اولسنه تعلق ایلر سه در حال کمال سرعت و شوقله مشیاع علی الهام لامشیاع علی الاقدام وجود جانیته کاور و استدی بکک کی موجود اولور (می) صد هزاران ضد صدرا می کشد باز شان حکم تو بیرون میکشد نیچه یوزیک ضد کندینک ضدنی دیلر و ازاله ایلر کیر و سنک حکمت اول محو اولان شیرلی طشره چکر و خارج وجوده کتور (منشوی) از عدمها سوی هستی هر زمان هست یارب کاروان در کاروان * عدم لدن وجود جانیته هر زمان یاری کاروانی کاروانه متصل اولمندر (منشوی) خاصه هر شب چله افکار و عقول غرق میگردند در بحر غفلت * خصوصاً هر کیچه جمیع فکر و عقل درینک وی پایان دریا ده غرق و یوق اولور (می) باز وقت صبح ان الله یان * برزند از بحر سر چون ماهیان کیر و صباح وقتی اول اللهم منسوب اولان عقول و افکار و خواطر و اسرار در یادن ماهیلر کی باشلر بی یوق و اورلر و ظهوره کلورلر (منشوی) در خزان ان صد هزاران شاخ و برک * در هزیمت رفته از دریای مرگ * خزان و قنده اول نیچه یوزیک شاخ و برک هزیمتدن مرگ دریا سنه کتندر (می) زاغ پوشیده سیه چون نوحه کر * در گلستان نوحه کرده بر خضر) نوحه ایدچی و مات طویتی کی زاغ سیاه کیش گلستانه سیزه لک فوقی اوزره نوحه ایلش (منشوی) باز فرمان اید از سالارده * مر عدم را الحجه خوردی بازده * کیر و کویک سالارندن فرمان کلور یعنی قریه وجودک حاکمندن امر وارد اولور عدمه که اول نسنه بی کیدک کیر و پرواتی مرتبه وجوده ابر کور دیر (منشوی) الحجه خوردی واده ای مرگ سیاه * از نبات و دار و برک کاه * ای مرگ سیاه اول نسنه بی کیدک و محو ایلدک آتی کیر و پروا اول نسنه نبات و دار و دن و برک کاهدن در یعنی بونلردن هر نه بی که محو و فانی ایلدک کسه بونلری کیر و اد الیه دیو عالم عدمه امر الهی اولور پس اول ظهور و وجود ایچون مأمور اولان اشیا وجوده کلور و ظهور و یولور (اذا اراد الله شیاً ان یقول له کن فیکون) نص شریفی بومعنا به اشارت قبلور (می) ای برادر عقل یکدم با خود آرم * دم بدم در تو خزانست و بهار * باغ دل را سبز و تر و ناز بهین بر ز غنچه و ورد و سرو و یاسمین * ای برادر عقل کی بردم کندیکه کتور و علمکی مشاهده مرتبه سنه یتور که آقا قده نیچه خزان و بهار و اربسه سنده دخی دم بدم خزان و بهار و اردر مثلاً بسطک بهار و قبضک خزان صحتک زمان ربیعی و سقامتک وقت خربنی کبیدر و کوکل بر باغ بی مثال کی و انده اولان احوال لطیفه و معارف جلیله انواع شکوفه کبیدر پس کوکل باغنی سبز و سرو و ایلر سبز و نشاط انبساط ایلر تر و فرحت و رفاهیتله نازه کور و غنچه معرفتدن و ورد علم و حکمتدن و سرو عدالت و استقامتدن و یاسمین خلوص و صفوتدن پر کور (منشوی) زانیهی برک پنهان کشته شاخ * زانیهی کل نهان صحر او کاخ * برک افکار و اوراق گفتارک کمال و فرمتدن شاخ دل نهان اولدی و کل لطایفک و سنبل معارفک بغایت کثرتندن صحرای عقل کل و کاخ علم رسل نهان اولدی * منشوی * این سخنهایی که از عقل کلست) بوی آن گلزار و سرو و سنبلست * بوی کل دیدیکه انجا کل نبود * جوش مل دیدیکه انجا مل نبود * بوی سوزلم بر نوع سوزلردر که عقل کلندر و عقل معاش و جزئیدن دکل و بوی گفتار اول عقل کلزار سنک بوی و اناک سرو عدالت و استقامتک رایحه می و سنبل حکمت و معرفتک رایحه سیدر پس لازمدر که اثردن مؤثره و عطردن رایحه مروج و معطره استدلال و استدایده سن زیرا کلسر رایحه اولز و ملستر جوش و خروش بولنر هیچ سن کل رایحه می کوردنی که اول موضعه کل اولیه و جوش مل کوردنی که اول محل مل اولیه زیرا بوجوش و بوی عوارضند در البتته بر محل و مقومه محتاجدر کذلک کلمات صحیحه و مقالات فصیحه دخی بر متکلم و مدبره مفتقردر که اول مدبر عقلدر پس (ع) کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری * قولنک مصداقچه بو کونه عبارات لطیفه و انفاط شریفه نلک متکلم و مدبری عقل کل ایدیکته شبهه و شایبه یوقدر (می) بوقلا و زست و رهبر مر ترا * می برد تا خلد و کوثر مر ترا * پس بوقلام که عقل کل کاندن بود رسکا قول و زور رهبر دروا کراستشام اید رسک و انکله استمر ایدوب باغک بولنه کیدر سنک سنی تا خلد و کوثره ایلر و زور و فردوس وحدت و حقیقه حقیقه و اصل ایلر (منشوی) بود وای چشم باشد نور ساز * شد بوی دیده یعقوب سار) رایحه چشمه نور و زینتی و ضیا و بریجی دوا اولدی حضرت یعقوب علیه السلام کوزی بویدن ایلدی (فلما ان جاء البشیر القیه علی وجهه فار تدبیراً) آیت کریمه سنک مصداق اوزره وقتاکم

حضرت یوسف علیه السلام در بشیر کاوب اول قیسی حضرت یعقوب علیه السلام وجه مبارک نه القا ایلد کده یوسف قیصده اولان رایحه سندن اناک ییاض اولمش و بی نور قالمش کوزلری اچلوب بصیر اولدیغی حالده یوسف جانینه رجوع ایلدی (منثوی) بوی بدمر دیده و اتاری کند * بوی یوسف دیده رایاری کند * برانرا رایحه تحقیقا چشمی تیره و بی نور ایلر یوسف رایحه سی چشمه معارفت ایلر یعنی بدو فاسد اولان کسه لر لر رایحه خبیثی چشم دلی تیره و نایبنا ایلر و یوسف ان حقیقت اولان اصحاب هدایت و ارباب معرفتک روایح طیبیه سی بصیر بصیرتی کشاده وینا ایلر (منثوی) نوکه یوسف نیستی یعقوب باش * همچو اوبا کریمه و آتوب باش * سن که یوسف دکاسن یعقوب اول حضرت یعقوب علیه السلام کی کریمه و تضرع و نیازله اول یعنی چونکم مقام مطلوبیته ایرمدک و مرتبه محبوبیته قدم بصوب واصل اولدک کر کدر که یعقوب وار طالب یار اوله سن و روز و شب اناک شوقنده کریمه و زاری قیله سن اگر بو معناک سر نه و غورنه ایرمدک استرسک (می) بشنوا این پند از حکیم غزنوی * تاییابی در تن کهنه نوی حکیم غزنوی حضرت تارندن بو پندی ایشت و بو نکل ایش ایت تا کهنه تنکده تازه لکار بوله سن و بی حیات اولان قلبه بو کلمات حیات بخشیدن حیات دل حاصل قیله سن حکیم حضرت تارنک یورد قلری بویکی یتدر * منثوی * نازراروی ییاید همچو ورد * چون نداری * کرد بدخوی مکرد * زشت باشد روی ناز یار زرد * سخت باشد چشم نایبنا و درد نازه نازه کل کی لطیف و زیبا بر یوز کرک چونکم کل * کی زیبا یوز طوطی ز سن نازلنه و بدخوی یلاک اطرافنه طولنه زیر ازشت و نامقبول در نازیبا و صاری یوز و مشکدر چشم کور و درد اوله یعنی بر کسه هم کور و هم مریض و اهل درد اولوقتی مشکدر چشم کور کذلک روی نازیبا ایکن بدخوی اولوق و کور اولوق و اندن ماعدامریض اولوق کبیر بویکی حالت قبیحه یه مبتلا ایکن با خصوص ناز قیلق اقیح قبا یچدن اولور حاصل کلام بر موجب حدیث رحم الله امرأ عرف قدره ولم یعد طوره بر کسه کندی قدرتی بیلاک و طور و مرتبه سندن تجاوز ایلدک رحمت حقّه اقرب و احسانه الیقدر (می) پیش یوسف نازش و خوبی مکن * جز نیاز و آه یعقوبی مکن (یوسفک قننده نازش و خوبی ایلر یعقوبه منسوب اولان نیاز و اهدن غیری ایلر یعنی یوسف مصر حقیقت اولان اهل کمال حضورنده عرض جلال و کمال قیله بلکه یعقوب و ش نیاز و خضوع دن خالی اوله (منثوی) معنی مردن ز طوطی بد نیاز) در نیاز و فقر خود را مرده ساز * طوطیدن اولمک معناسی نیاز اولدی یعنی اناک اوله سندن مستفاد اولان معنی نیاز و فقر اولدی سن هم کنیدیکی نیاز و فقر مرده دوز یعنی استغنا و کبری تر لاله و حیات طیبیه جانینه طالب و محتاج اول * منثوی * تادم عیسی ترازنده کند * همچو خورشید خوب و فرخنده * کند * تا بر عیسی صفتلو کسه نک نفس جان بخشی سنی زنده ایده اول عیسی علیه السلام کندی کی سنی خوب و فرخنده ایده اگر سن دیر سنکه ربیع صفت اولان اصحاب معرفت و ارباب ولایت بزی نظری ایلر احیا ایلر و دم صبا و اولملر جان و دلمزی سر سبز و تازه قیلسون جواب * منثوی از بهاران کی شود سر سبز سنک * خالک شوتا کل بر وید رنگ رنگ * بهار لر دن طاش چقن سر سبز و تازه اولور یعنی اولمز خالک اول تاسنک وجود کده رنگ رنگ کلر بته یعنی بهار لر کی اولان مری و مرشد لرک نظرا کسیر تأثیر لرندن حصه دار اولوق و نشو و نما اولوق استرسک خالک کی اول متواضع و متذلل اولوب انلرک تربیه سنه مستعد اول تازمین وجود کده کونا کون معانی کلری و اسرار و معارف و حکم لطایف سنبیلری ظهوره کله مادامکه بو نلرک حضورنده خالک کی اولیه سن بو مرتبه بی بولمز سن * منثوی * سالها بوسنک بودی دل خراش * آزمون کن یکزمانی خالک باش نیجه بیلا رسن طاش اولدک دلمراش یعنی طاش کی صلابت و قسوتله و غلظت قلبله نیجه بیلا کله الم و بریجی و قلوبه زخم اور یجی اولدک امتحان ایچون بر زمان خالک اول خلاصه کلام چوق زمان کبر و نخوتله و صفت عجب و انانیتله طاش کی دلمراش اولدک تجربه ایلر بر زمان خالک کی اول پست و متواضع و تقیم نصیح و ارشادی قبول قیل کور سندن انلر حاصل اولور و نقدر منافع و فوائد دینی و دنیوی ظهوره کلور دیمک اولور * قصه پیر چنکی در عهد امیرالمومنین عمر رضی الله عنه در روزی نوایی از بهر خدادر کورستان چنکی زد (منثوی) آن شفیدستی که در عهد عمر * بود چنکی مطرب بی با کورفر * آتی اشد کیکه حضرت عمر رضی الله عنه زمانده کورفر ایلر بر مطرب چنکی و ارایدیکه او ایل حالده اناک آواز سنک خبلی لطافت و رونقی و ارایدی (منثوی) بلبل از آواز او یخود شدی * یلاک طرب ز آواز خویش صد شدی * مثلاً بلبل اناک آوازندن بی خود و بی هوش اولوردی خوب اولان آوازندن مستعینک طربی یوز اولوردی * منثوی * مجلس و مجمع دمش آراستی * و از نوای اوقیامت خواستی (انک نفسی مجلس و جمعی زیغت ایلدی و اناک نوا و نغمه سندن قیامت قالدردی یعنی اول ترنم و الحان ایلیدی قبور اجساد ایچره مرده اولان دللر حیات کلوب اناک دم حیات بخشندن قایم اولوردی و حیات اثر بولور لر دی (منثوی) همچو اسر فیل * ککا و ازش بفن * مرده کار جان درازد در بدن

* اسرافیل کسی که آنک آوازی فن و صنعت هر دهر بدنه جان کتورردی و مرده دلرک قلوبنده حیات شورردی
 (مثنوی) یار سائل بود اسرافیل را (کس سماعش بر برستی فیل را) مسرع ازنده یار سائل لفظنده بر قاج وجه جانزدن
 اول سائل سوالدن اوله بوقدیر اوزره معنی اسرافیله سوال ایدینی یار ایدی دیمک اولور نایا سائل سیلانندن اوله بمعنی
 جاری بوقدیر اوزره معنی اول پیر چنکی حیات بخش جان و جان اولمقده و آواز و الحان قیلتمده بر بار جاری و همزمان
 ساری ایدی اسرافیله نالشا یا حرف علت اوله رسایل رسیلنک جمعی اولور رسیله بویه محللرده یارده و معین معناسنه
 کاور بوجه اوزره معنی یا خود اول مطرب اسرافیله یارده لروهم اوزود مسازل مرتبه سنده ایدیکه آنک آوازی نیک
 استماعندن بر وبال بتدی پیل کی کران و ثقیل اولناره و کثافت و کسالتده قائلنرم دیمک اولور (مثنوی) سازد اسرافیل
 روزی ناله را * جان دهد پوسیده صد ساله را) اسرافیل حضرت نری بر کون ناله سنی دوزر و صورده نغمه ایدوب آوازیلرنیچه
 یوز ییلاق چوریمشه جان و برور پس نغمه مطرب و نغمه اسرافیل منامبتله حیات بخش قلوب و ارواح اولان انبیاء علیهم
 السلام و اولیای عظامک نغمات حیات مضامع اترینک شرح و سیانه شروع ایدوب یوررلر * مثنوی * انبیاء را
 در درون هم نغمه است * طالبانرا ازان حیات بی بهاست * انبیاء علیهم السلام در و تنده هم نغمه لروارد لیکن
 معنوی طالبانرا اول نغمات معنویه دن حیات بی به اولور که اول شول حیات باقیه در که کا اصل اقیمت اولمز (مثنوی)
 نشودن نغمه هارا گوش حس * کرستمها گوش حس باشد نجس * حس قوافی اول نغمه لری اشتمز زیر اظلملردن
 و تعدیلردن حس قوافی نجس و نایا کدر بواجلدن اول بال اولان نغمات طیبیه بی استماع ایتمز گوش حسک
 نغمات قلبیه و کلمات معنویه بی استماع ایدیکه نجس کدر زیر ابوکلمات قلبیه و نغمات معنویه جن و پرنک کلماتدن
 الطف و اخفادر چونکم گوش حس آدمی کلمات قلبیه به نسبتله ظاهر و باهر اولان کلمات جنی و نغمات پریلری
 استماعه قادر اولمز پس اندن اخفی و الطف اولی نیجه فهم و ادرا که قادر اولور تنه کم بویتنله بومعنا به اشارت قیلور
 * مثنوی * نشود نغمه پری را آدمی * که بود از اسرار بریان انجمی * آدمی پرنک نغمه سنی اشتمز زیرا که اول آدمی
 پرنک اسرارندن انجمی و غافلدر (مثنوی) گرچه هم نغمه پری زین عالمست * نغمه دل بر تر از هر دود مست * اگر چه
 پرنک نغمه سی هم بوعالمند لیکن قلبک نغمه سی هر ایکی نفسدن یعنی آدمی و پرنک کلامندن بر تر و عالیتر در پس
 گوش حسله نغمات قلبیه نیک استماعی و ادرا کی ممکن اولمز زیرا کلمات قلبیه بوعالمند و بوعالمه مضاف اولان کلمات
 قیلندن دکلدر انکیون کلمات آدمی پرنک الطف و اخفادر (مثنوی) کهری و آدمی زندانیند * هر دودر زندان این
 نادانیند * زیرا پری و آدمی زندانیندر هر ایکیسی بونادانلق زندانده در ر یعنی پری و آدمی جهل و غفلت زندانی
 ایچره ثابت و ساکن اولشدر در بواجلدن بویکه زندانی دینور کربو خصوصده شاهد و برهان استرسک ته کم
 یوررلر (مثنوی) معشر جن سورة رحمان بخوان * تستطیعوا تغذوا و اربازدان * سورة رحمانده معشر جن ایتمی
 او قوتستطیعوا ان تغذوا کلمه لری نیک معناسنی کرویل تا سکا بونک حقیقی معلومه اوله یا معشر الجن و الانس * ای گروه
 جن و انس ان استطعتم اگر قادر ایه کران تغذوا و تغذو و خروج ایتمک که من اقطار السموات و الارض جوانب
 سموات و ارضدن قانغذ و افس خروج و تغذو ایدک لاتغذون تغذو اید من سزالا بسلطان الا انک قدرت و قوتیه (قال
 القاضی ان قدرتم ان تغذوا و تعلموا فی السموات و الارض فانغذوا و تعلموا انکم لاتغذون و لاتعلمون الا بینه
 نصیها الله فتعرجون علیها بافکارکم) پس بومحمد منفهم اولان بودر که جن و انسان زندانیندر و محبوسان محسوساندر
 انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامک سموات ارواحنده اولان علومه شعور لری بوقدر مکر الله قوت و قدرت ویرمکله
 عالم قیله (مثنوی) نغمه های اندرون اولیا * اول کویده ای اجزای لا * اولیای عظامک در و نیک نغمه لری لسان معنایله
 اولادیر که ای لایک جزو لری یعنی ای لایه مضاف اولان و نغمه نعلق قیلان جزو لری (م) هین زلای نفس سرها بر زین
 این خیال و وهم یک سوا فکنیم * اگاه اولت نی لاسندن باشلریکیز بوقاری اورل یعنی نفی لاسیله مراد نغمه متعلق اولان
 لا مرتبه سیدر که جمیع ماسوا مراد اولور جمیع ماسوا دن باشکزی بوقاری چقارک و مرتبه قنا و نفیدن خلاص اولان
 بوخیال و وهمی بر جانیته براغکز و موجود حقیقی مرتبه سینه کاکز و آتی جمیع ماسوا دن حقیقه استنناقیلکز و انیکله
 همیشه و دائم و باقی اولکز (مثنوی) ای همه پوسیده در کون و فساد * جان باقی تان نروید و نرزد * ای بوعالم کون
 و فسادده دوکلی چوریمش جانلر و هوا و هوسله مرده اولش جنانلر سزل باقی اولان جانلریکیز تمسدی و دخی طوغمدی
 باقی اولان جان شول و لامعنوی و حیات قلبیه در که مرشد کالمک تربیه و همیله و طالبین راه حقه طاعت و ریاضتیه
 روحندن حاصل اولور و معرفت و حکمت لبیله نشو و نما بولوب قوت حاصل قیلور و من بعد اول حیات طیبیه و ولد قلبیه به
 فنا طاری اولمز بلکه ابد الایاد باقی قالور (مثنوی) کربکوم شمه زان نغمه ها * جانها سر بر زنداز دجه ها * اگر اولیای

عناست در رتبه اولان اول نغمه لردن بر شمع سولیم و اندن بر مقدار لفظ کتورب نقل ایلم جانلردنجه لردن بانی یوقری
 اوزلر یعنی دخیهای اجساد ایچره مرده اولان و مقابر ایدانه پوسیده قالان ارواح انسانی اول نغمه لردن لفظاقتندن
 حیات بوله لردن بانی یوقری کتورب ظهوره کلورلردی * مثنوی * کوش رانزدیک کن کان دور نیست * لیک نقل آن
 بتودستور نیست (کوش جانکی یونغمه لری لسان معنایه سولیم متکلمه قریب الیه که اول متکلم شرع صد مسندن
 ابراق دکلدروایکن اول نغمات معنویه بی الفاظ و حروفله سکا نقل ایتمکه دستور یوقدر کرکدو که سن اتی جمع جانله استماع
 ایدم سن * مثنوی * هین که اسرافیل وقتند اولیایا * مرده و ازیشان حیاست و تمامای مقابر ایدان ایچره مرده
 اوللرودخیهای اجسادده مدفون قائلرا کاه اولکزا ولیاء الله و قتلرینک اسرافیلیدر مرده دل اولنلره رافسرده
 و بر مرده قائلره حیاست بی بهارنش و نماز ادر * مثنوی * جان هر یک مرده اندر سکورتی (بی جهد زانوشان
 اسر کفن * در مرده دلک جانی تن قبرندن کفن و لباس صوریده پیچیده ایکن انلرک آواز لردن حیات بولوب
 سیراروزنده بولوب حشر معنوی ایچون قایم اولور و قیامت معنوی بی مشاهد قیلور * مثنوی * گوید این آواز آنها
 خود بدست * زنده کردن کار آراز خداست * اول حیات طیبیه بولان و دم اولیایله زنده اولان کسه دیر که بو آواز
 خلایقک آراز لردن جدا در زیر بوانلره بکزه مرزنده ایتمکک آراز خداک کاریدر خلایقک آوازی بو حاجتدن
 عاریدر پس انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامک قلوبک آوازی و راز لری من حیث الحقیقه اللهم آوازی و راز لری
 اولدیغنه اشارت ایدوب بویتله تنبیه یورور * مثنوی * ما بمر دیم ربکی کاستیم * بانی حق امد هم بر خاتم
 بز که مرتبه فساد و قید دلقیده اولان ارواح و لولک و بال کلیه کسلدک و محو اولدق حق تعالینک بانی که یهتی کلام
 هدایت انجای کادی و جمع جائز اتی استماع ایدوب دوکلی قالدق و حیات طیبیه بولوب انکله قایم اولدق * مثنوی *
 بانی حق اندر حجاب و بی حجاب * آن دهد کد و داد مریم راز حجب * حق تعالینک بانی که اگر حجابده و اگر بلا حجاب
 آنی و برر که او حق حضرت مریمه جینندن و بردی باندن مراد بوراده بی حرف و صوت اولان کلام الهی در و حق
 تعالینک تکلمی ایکی نوع اوزره اولور بر نوعی بلا حجاب و حیلله اولان و قلبه بلا واسطه اشارت ربانیه ایدک کلام در
 و بر نوعی دخی و رای بجایدن اولان و یا خود لایکله واسطه سیله ظهوره کلام کلام در تنه کم بو آیت کریمه ده کلام حتنک
 بی حجاب و من درای حجاب اولسنه دلالت وارد قال الله تعالی فی آخر سورة الشوری (وما کان لبشر ان یکلمه الله
 الا وحیا او من وراء حجاب او يرسل رسولا فیوحي باذنه) محصل کلام الهی اگر بی حجاب و بی واسطه قلبه و حی اولسون
 و یا خود ملائکه بی انبیاء علیهم السلام ارسال ایلوب و یا خود من و رای حجاب حضرت موسی علیه السلام درخت
 حجابک و راستدن سولدیکی کبی انلر واسطه سیله و حی ایله یکی کبی اولسون علی ای وجه کان کلام الهی آنی اعطا
 ایلر که حضرت مریم علیها السلامه جینندن تنخ ایلدی و اول تنخه الهیه سیبیلله حضرت روح الله ظهوره کادی
 قنقنغانیه من روحنا نص شربک ما صدقنجه ما فخر حقیقته خدای تعالی رب بعض مواضعده حضرت جبرائیل
 علیه السلامه اسناد اولغسی مجاز ادر چونکم حق تعالی حضرت لری حضرت مریمه تنخ ایلدی و کالسان حقیقته
 بی حرف و بی صوت کلام سولدی انک اثری حضرت مریمک وجودنده روح الله اولدی و اندن ظهوره کادی پس
 هر قنقی که نکل قلبه کلام حق کله و انک جان و دلنه لهام الهی اولسه انک خاصیت و شافی اولد که انک در و تندن
 مرده لرا حیالیدی بر عیسی دم و لدم معنوی حاصل اولور و تنخه حق ایلد و وجود بولور و کاعند المشایخ و لدم معنوی دینور
 (مثنوی) ای قناتان نیست کرده زیر پوست * باز کردید از عدم زار از دوست * ای مرده لرسز شول کسه لرسز که
 فنا سز لری پوست اتند بوق ایلش دوستک آوازندن و انک کلام بار ازندن عدم جابندن وجود حقانی مرتبه سنه
 رجوع ایلن و همیشه بقادر و ام حقه باقی اولک رزنده قالدک (م ی) مطلق آن آواز خود از تنه بود * کرچه از حلقوم
 عبد الله بود * گفته اورا من زبان و چشم تو * من حواس و من رضا و خشم تو * رو که بی یسمع بی یبصر تو * سر تو
 چه بی صاحب سر تو * چون شدی من کان الله ازوله * من ترایشم که کان الله * اول مرده دلاری احیای قیلان
 و بر مرده واقسرده اولان روحله نشو و نما و برن آواز و کلام بر رز خود مطلقا شاه حقیقیدن اولور و کرچه بحسب الظاهر
 الله قولنک حلقوم رده تندن ظهور قیلور و بو معنایه ان الله یقول الحق علی لسان عبده (حدیثی دخی شهادة
 قیلور و عبد الله شول بنده کاسلدر که جناب حق کاجع اسماء صفایه قبلی قیله و قرب نوافل و قرب قریاضه و اصل اوله
 بندکان حق ایچنده بو عید کاملدن ارفع و بو بنده فاضلدن اعلی بردخی آواز زیر ابو مرتبه سم ذات * تنج جمع صفات
 اولان اسم اعظمک مظهری و عیدیدر الله سبحانه و تعالی اول کاسله قرب فوافلده دیدیکه بن سنک لسان ز چشمک
 و بن سنک اسماء و صفاتله حواسکده ظهور ایدنه نم و بن رضا و خشمک یعنی سنک رضاک بنم رضام و سنک خشمک

بنم چشمه در پوری ای بنده خالص بنم عبادم مایتمده مرشد اولاد یغک حلاله بنم ایسید رو بنم کور رسن والانسان
 سرمن اسراری حدیث شر یغک خواستجه سر سفسن نه سر محلی صاحب سر سفسن من کان الله کان الله حدیثک
 مقتضاسنجه چونکم سن الله اولان کسه اولاد لوله و حیرت کدن بندخی سنک ایچون اولور مکه بو خصوصده کان الله
 حدیثی ثابت و برهان و اطعندر (می) که تویی کوم ترا کاهی منم (هر که کوم آفتاب روشنم وای عبد کامل و بنده فاضل
 کاه سکا سن دیرم تعینک و عبودیتک جهنتدن و کاهی بنم دیرم ربوبیت و الوهیت حیتندن هر نه دیرسم آفتاب
 روشن و وحدت مبرهنم (منزوی) هر یکا تا بم زمشکاتی دمی * حل شد انجامت کلات عالمی * هر نه مظهر و تجلی قیلم
 اسماء و صفاتله برمشکاتدن بر دم طالع و ظاهر اولم اول محله عالمه منسوب اولان کسه لک مشکلاتی حل اولور اکثر
 نسخه ده مشکات یاسر واقع اولوب دمه مضاف اولمشد بر تقدیر اوزره معنی هر قنده که نفس منسوب اولان
 مشکاتدن یلدر ایم یعنی هر قنغی محله که دم و کلامه منسوب اولان محل مصباح حقیقیدن تجلی ایلیم او محله ده
 عالمک مشکلاتی حل و کشف اولدی دیمک اولور (منزوی) ظلمتی را ککافتابش بر نه داشت * از دم ما کردان ظلمت
 چو چاشت * شول بر ظلمتی که آفتاب اتی دفع ایلدی و ازاله قیلدی بزم نفس و کلامزدن اول قوشلق کبی روشن
 اولور ظلمتدن مراد جهالت و غفلت و کفر و معصیت ظلمتدیر که انبیا علیهم السلام و اولیای عظامک
 دم و تفلسفی ایلد زائل اولور بعض نسخه ده بوییت واقع اولمشد (منزوی) هر یکا تا یکن آمدن اسرا * از فروغ ماشود
 شمس النبی * هر قنده نامعقول و ناسر بر ظلمت کلدی و ظاهر اولدیسه اول ظلمت بزم فروغ تجلیزدن ضحی کونشی
 کبی اولور بوجه گفته اورا من زبان و چشم قویتمدن بوجه کلجیه دل جناب حق لسانتدن برس حقیقت آدم مرآت
 الهی و بلا واسطه مظهر اسماء و صفات ربانی اولدیغنه اشارت ایدوب بوییت شریفی ادا یوردرله * منوی * آدمی را
 و بخودش اسماء نمود * دیگر انرا از آدم اسماء کسود * آدمه واده منسوب اولان اولاد نه اول خدای متعال بنفسه
 کندی اسماء و صفاتی کوسردی و بر مصداق و علم آدم الاسماء کلمه تعلیم ایلدی و آدمدن غیر یله آدمدن اسرار
 اسمایی فتح ایلدی و آدمی و اولادنی خلیفه قیلوب انک واسطه سیله خلق عالمه علوی و سفلی هر کما یسه اسماء و صفاتی
 عیان قیلدی پس آدم بین الحق و الخلق بر رخ جامع و واسطه کاملدر و خلیفه فاضله اولان قوت و قدرت و ارادت
 و علوم و حکمت و معرفت و بونلر امثالی اولان صفتلر آدم کاملده هر نقدر و ارایسه جیعا حضرت حق کدر برس انسان
 کامل مرآت الهی و مخزن اسرار ربانی و مظهر انوار سبحانیدر * منوی * خواهر از آدم کیر نورش خواهر ازو * خواهر از خم
 کیر می خواهر از کدو * پس سن استرسلک آدم کامل و خلیفه فاضلدن اخذ ایلد انک نوری و باقادر ایلک بلا واسطه اول
 اللهم دن اخذایت نته کم انبیا علیهم السلام و اولیای عظام بلا واسطه اندن اخذ ایدرلر و خواهر خم و حدتدن اخذ ایلد
 می علم و معرفتی و خواهر کدوی وجود خلیفه دن * منوی * کین کدو باخم به پیوستست سخت * فی چو پوشادان
 کدوی نیک بخت * بو کدوی وجود خلیفه خم وحدت مستخلفه سخت متصلدر دایما اندن استفاضه ایدوب و آلت حق
 اولوب مستحق اولنله حق ادا و افاضه ایلر ای بشر بنده قلان و اسیر صورت و انانیتده اولان اول کدوی نیک بخت
 سنک کبی شهوت نفسانیه و لذت جسمانیه سندن شاد کلدیر بلکه حقله شاد و درونی وجود مطلقله آباددیر بر درونی
 حقله آباد اولان خلیفه دن اسرار و انواری الحق حقدن المقدن و اول خلیفه حقله آلتدن دخی المقینه حقدن الحق
 کبید و علم بر الی غیر انتهاییه نته کم بوسعنا به اشارت ایتمک ایچون حدیث رسول علیه السلامک مضمونی نظممه کتور بر
 یوردرلر * منوی * گفت طوبی من رأی مصطفی * والذی یبصر لمن وجهی رأی * حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم
 یوردرلر که طیبیت و سعادت اول کسبه که بنی کوردی و دخی شول کسبه به طیبیت و سعاده که بنم وجهی کورن کسبه فی
 کوره بو حدیث شریفه اشارتدیر که امام طبری و حاکم عبدالله بن بشر دن اتفاق اوزره بو حدیثی روایت ایدرلر که
 قال علیه السلام طوبی لمن رأی و آمن بی و طوبی لمن رأی من رأی و آمن بی * طوبی لهم و حسن ماب * یعنی طیبیت
 و سعادت شول کسبه که بنی کوردی و بکا ایمان کتوردی و دخی شول کسبه که بنی کوردی و دخی شول کسبه که
 بنی کورن کسبه بی کورن کسبه بی کوردی طوبی و جنت اندر ایچوندر پیغمبری کوروب و مجلسنه حاضر اولنله اصحاب دیرلر
 و اصحابی کورنه تابعین و تابعینی کورنه تبع تابعین دیرلر اگر چه لفظ حدیث شریفدن بواج کوروهه منحصر اولوق
 منقهم اولور ایکن رؤیتدن مراد رؤیت علمی اولور سه الی غیر انتهاییه والی دور قیامه بو طیبیت و سعادت هر وارث نبی و عالم
 سر مصطفوی اولنله و انلری کورنله حاصل اولور و حضرت مولا فاقدم الله سره العزیز دخی بو محله مراد شریفی
 بودرنته کم بر کسه حضرت پیغمبر علیه السلام دن علم اقتباس ایلسه و بر کسه ده اندن اقتباس ایلسه الی غیر انتهاییه
 بو گونه اخذ اقتباس ایلسه لرمادام که علم از لجه آخر ده اولان کسبه دن اخذ ایتمک اولاد اولان کسبه دن اخذ ایتمک کبیدر

وانك مرادينه كلك پيغمبر عليه السلام مرادينه كلك كيدر (م) چون چراغی نور شمع را کشید * هر که دید او را
 یقین آن شمع دید * مثلا چون که بر چراغ شمع نورنی چکدی یعنی اول شمع در شعله اخذاید و بپوش چراغ و وجودی دخی
 باندی و شعله اندی هر کجکه او چراغی کوردی یقین محقق اول شمع کوردی (م) همچنین تا صد چراغ ارتقل شد (دیدن
 آخر نقای اصل بد) بونک کبی یوز چراغ ده که اگر نقل اولسه یعنی اول چراغ نورنی بود که اولان اسلوب اوزره نیجه
 یسک چراغ ده که انتقال قیلسه هر بر چراغ بر آخر چراغ نورندن مشتعل اولسه آخر کی چراغی کورمک اصلک اقصای
 اولدی یعنی اولکی چراغی کورمک و اکملاتی اولق مرتبه سنده اولدی زیر ابونک نوری اندن مقتبدر (مثنوی)
 خواه از نور پسین بستان توان * هیچ فرقی نیست خواه از شمع جان * استرایسک سن اول نوری صکره کی نوردن آل هیچ
 بر فرق بود که استرسک شمع جانن آل شمع جانن مراد جانلده نور و بر دکی مسلابسه ایله حضرت خداداد حضرت نبی
 مجتبی علیه السلام اولسه دخی جائز در خلاصه کلام منور باطن اولان علمی استرسک چراغ پسین مرتبه سنده اولان
 عصر کرده کی وارث حضرت نبی علیه السلام دن اقتباس ایله و با خود حضرت نبی علیه السلام مشکات
 روحندن اقتباس ایله و استرسک جمله انوار اصل اولان حضرت خدادان اقتباس ایله و مقتبس اولان نورلما بیننده هیچ
 فرق بود هر قنغی سندن اولورسه اولسون زیر ابونک نوری عینیه اولکی چراغ نوریدر بلا فرق (مثنوی)
 خواه بین نور از چراغ آخرین * خواه بین نورش ز شمع غابری * استرایسک نوری آخر لک چراغندن کور استرایسک نوری
 غابری و غابری اولنلک شمعندن کور غابری ماضی معناسنه در استرایسک نور حق متاخرینک وجود لری چراغندن
 مشاهده ایله استرایسک اتی عبور و مرور ایلین متقدمینک مصباح ارواحندن مکاشفه ایله کور * در معنی حدیث
 ان لربکم فی ایام دهرکم نفعات الا فترضوا لها * بو حدیث شریفک معناسنده در که حضرت مصطفی صلی الله علیه
 وسلم یوردی و ابوهریره و ام سلمه رضی الله عنهما اول حضرتدن بونی بویه روایت قیلدیلر حضرت علیه السلام
 یورمشلر که تحقیق باریکز ایچون زمانکز کونلرنده نفعات وارد نفعات حاصله ایله نفعه نلک جمعیدر یعنی طیب
 رایحه لروارد مراد الله لکم رحمتیدر انکچون بعض روایتده من رجة الله لفظی من سیایه ایله وارد اولمشدر آگاه اولک
 ای طالب حق اولنلر اول نفعه لری توجه و قصد قیلک تعرض توجه و قصد ایله که دیر لرس حضرت مولانا قدس الله سره
 العزیز بو حدیث شریفک معناسنده نفعات رجة للعالمین اولان سرور کائنات علیه السلام وارثلرینه جل ایدر ل
 بو نلرک هر بری نفعه الهی و نفعه ربانی اولدیغنه تعلیم و تفهیم ایدوب یورر ل * مثنوی * کف پيغمبر که نفعتهای حق
 * اندرین ایام می دارد سبق * پیغمبر علیه السلام دیدیکه حق تعالینک نفعات لری بویامده سبقت کتورر ل
 یعنی جمیع اوقاتده و ککل ساعاتده نفعات الهیه خلایق اوزره ظهوره کور و غلبه قیلور * مثنوی *
 کوش و هوش دارید این اوقات را * در ربایید این چنین نفعات را * ای طالب نفعات الهیه اولنلر بو وقتلره کوش
 و هوش طوتکز بو تحلیل لطیف و شریف نفعات لری فایکز یعنی اخذر قبوانه مستعد و طالب اولکز * مثنوی * نفعه
 آمد مر شمار اید و رفت * هر کرای خواست جان بخشید و رفت * نفعه دیگر رسید آگاه باش * تا ازین هم و انما بی
 خواجه تاش * هر وقتده نفعات الهیه اولان نفعه حق سزه کسدی و تحقیق سزی کوردی و کتدی و هر کجکه
 دیلدیه جان و ایمان بغشلدی و رحلت ایددی اکبر بو کمالک وجودندن مستفید و مسترشداوله مدک ایسه
 بر آخر نفعه دخی بتشدی آگاه اول و آتی بول تانندن دخی کیر و قالمیه من ای خواجه تاش و نور ظه و نرندن
 محروم اولمیه من ای کاخغش * مثنوی * جان ناری یافت زو آتش کشی * جان مرده یافت از وی جنبشی * آتش
 منسوب و مضاف اولان جان غضبناک غضب و شہوت آتشی اولدر مکملکی اول شیخ ربانی و نفعه سبحانیدن بولدی
 کشی بضم الکاف قرأت اولورسه معنی بود روا کر فتح الکاف قرأت اولنورسه شوق عشقه آتش کبی بر شعله و نورانی
 اولان آتش کش اولمخی و جذب نار محبت قیلغی اول نفس رحمانیدن و دم سبحانیدن بولدی و جهل و غفلتله مرده
 و خطا و معصیتله پرمرده اولان جان انسانی علم و معرفتله اول نفعه الهیدن دین و طریقتده جنبش و حرکت بولدی
 (مثنوی) جان ناری یافت از وی انطقا * مرده پوشید از بقای اوقبا * و ناره منسوب اولان جان غضوب و پرشہوت اول
 حضرتدن منطقی اولدی و جهالت و غفلتده مرده انک بقا سندن قبا حیات ابدیه کی کیدی و اول تازه لکی و جنبشی
 سالک اول مالک خزائن الهیه دن بولور * مثنوی * ناز کی و جنبش طویست ان * همچو جنبشهای خلقان
 نیست ان * ناز کی و جنبش طوی در اول سائر خلقک حرکت و جنبشی کبی دکادر اول طوی جنت اعلا ده
 بر شجر رعدا در که جمیع اهل جنت انک سایه سعادتند خوش بکر لروانک تحت ظلنده بر لری جمیع بیوت و قصور
 جنانه انک اغصانی متدلیه و اعمار و قطوفی دایه در (م) کرد در افتد در زمین و آسمان * زهرها شان آب کرد در زمان

خود در بیم این دم بی منتها باز خوان فایین ان یحملنها) ورنه خود اشقن منها کی بدی * کر نه از پیش دل که خون شدی
 * بویات شریفه دن منفهم اولان بود که حدیث شریفه اولان تفحات خاء معجه ایله اولان نفخه معناسنه
 اولمشدر و اول آنک معناسنه و ثانیاً مناسبتله بونک معناسنه اشارت قبلشدر و ایکسینک یله جواز نه ذاهب
 اولمشدر پس خاء معجه ایله اولدیغی اوزره یوررلر که اگر وجود انسانیده اولان دم سبحانی و نفخه ربانی زمین و آسمانه
 دوشسه ایدی انزل اهللر نیک زهره لری در حال آب اولیدی و اریوب فنا بولیدی خود بودم بی منتها و امانت خداتک
 بیندن زمین و آسمان ایا و اشفاق ایلدیلر سن کیر و اقوفایین ان یحملنها آیت کریمه سنی والا بویه اولیه ایدی اول امانتدن
 بونلرک خوف و اشقاقی حق اولوردی اگر بودم بی منتها تک بیندن قلب کوه خون اولییدی بوا آیت کریمه به اشارتدو
 جناب حق سورة احزاب آخر نه یوررلر (ان اعرضنا الامانة) جناب عزت یوررلر که تحقیقاً بر عرض ایلدک امانتی
 (على السموات والارض والجبال) سموات و ارض و جبال اوزره امانتدن مراد بعضی فرایضدر دیمشدر و بعضی معرفه
 الله در دیمشدر و بعضی تکالیف شرعیه در دیمشدر لیکن حضرت مولا فاقده الله سره العزیزلک یوررلر بیوردیغی بوجله یی
 جامع اولورلر که یوررلر که اصل امانت نفخه الهیه اولان روحدر که مبدأ جمیع اعمال و احوال و علت جمیع تکالیف
 و واجبات و حرام و حلالدر پس اصل ارض و سما و جبال بونفخه دن اعراض و اشفاق ایلدیلر که مبدأ جمیع تکالیف
 و احوالدر و بعضی اهل تحقیق امانتدن مراد کمال ظهور حقدر من حیث اسمائه و ذاته و صفاته دیرلر پس بوجعیتیه
 بر شینک استعدادی یوقدر الا انسان کاملک (فایین ان یحملنها) پس اول امانتی کو تر مکدن ابا ایلدیلر یعنی کمال ظهور
 حقه عدم استعداد لری اولدیغندن سماوات و ارض و جبال و سائر اشیا بوا امانتک ارتکابندن ابا ایلدیلر (واشققن
 منها) و اول امانتدن اشفاق و خوف ایلدیلر (وجلها الانسان) پس اول امانتی انسان حامل اولدی یعنی کمال
 مظهر یتنه انسان قادر اولدی (انه کان ظلوما جهولا) تحقیقاً اول انسان اولدی غایتله ظلم ایدیجی و مبالغه ایله جاهل
 اولدی قال القاشانی ای ظلوما علی نفسه مهینا ایاها مفنیاذاته فی ذات الله جهولا لغيره فاسیالماسوا فاقیالماعدا
 بقوله لا اله الا الله و بر معنی دخی بودر که ظلوم و جهول صفتان مباغتانه در معناری حددن تجاوز ظلم ایلدیلر و حددن
 تجاوز جاهل اولدیلر و بکدر پس قول مشهوردر که اذا تجاوز الشئ حده انعکس ضده پس ظلمک ضدی عدل و جهلک
 ضدی علمدر پس تقدیر کلام اول امانتی حامل اولدی انسان بغایت عادل و عالم اولدیلر دن دیمک اوله پس حضرت
 خداوند کار بوا امانتی عشق حق و نفخه اسرار وجود مطلق ایله تعبیر یوررلر که اگر بوعشق حق و نفخه اسرار وجود
 مطلق ایله نفخه اسرار سبحانیه به عرشینک قابلیت اولیدی ابا ایتمیه لردی پس عشق حقه قابل اولان اولیای عظامت
 و انسان کاملک نشسته روحاً بتلیدر (م) دوش دیکر لون این میداد دست * لقمه چندی درآمده بیست * بونفخه
 الهیه و دم ربانیه نیک بوندن ماعدابر آخروج اوزره بر لطیف معناسی و ذکر اولناندن شریف شرح رعنامی حضرت مولانا
 قدس الله سره العزیزلک علی طریق الواردات والالهام جناب حقندن قلبشدر یقارینه القائلون لیکن اکل و شرب
 نفسانی سد باب حکم ربانی و واردات سبحانی قیلوب انک نطقه کلمه سنه مانع اولدیغنی بیان یوررلر و دیرلر که دون
 بر غیر کونه بونفخه نیک معناسی و شرح رعنامی بزه الهام واسطه سیله ال و بر دی ولیکن بر قاج لقمه کلدی و یئلدی و راه
 معنایی باغلدی کما قال علیه السلام اذا ملئت المعدة خربت الحکمة پس حکمت ربانی و مرتبه لقمانی استین کسه
 غدا ی نفسانیه بی ترلک ایلک لازم اولدیغنی اشعار ایچون بر قاج گفتار حکمت آمیز دخی نظمه کتورب یوررلر (م)
 بهر لقمه کشته لقمانی کرو * وقت لقمانیست ای لقمه برو * لقمه دن اوتری بر لقمان رهن اولمش یعنی لقمان صفت
 و معدن حکمت اولان روح الهی گرفتار غدا ی نفسانی فالمش لقمان و قتیدرای لقمه یوری یعنی علوم و حکمت
 زمانیدر ای غدا ی جسمانی سن بر طرف اول دیمک اولور * مثنوی * از هوای لقمه این خار خار * از کف لقمان برون
 ارید خار * بو خار خار بر لقمه دن اوتریدر یعنی بو غصه و تاسه و دغدغه و موسسه بر غدا ایچوندر از برای لقمه ایست
 تقدیرنده در لقمانک یا یندن خاری طشره کتورک یعنی لقمان صفت اولان روحک قدمندن غدا ی نفسانه متعلق
 اولان افکار و اضطرابی اخراج ایلک (مثنوی) در کف او خار و سایش تیز نیست * لیکن ان از حرص آن تمیز نیست *
 اول جان لقمانک یا ینک کفنده خار و ارید از انکچون انک سایه سی تیزد کلدی یعنی انک جسمی تیزد کلدی ولیکن تا اول
 خار حصر کزدن تمیز یوقدر دیمکدر یا خود خارندن مراد غدا ی نفسانی و اول غدا ایچون اولان افکاردر که روحک
 یا ینه خار مثابه سنده واقع اولمشدر ولیکن تا حصرندن تمیز یوقدر دیمکدر اما اولکی معنی اولیدر اکثر نسخه ده تیز بر ینه
 فون ایله نیز واقع اولمشدر بو تقدیر اوزره معنی اول لقمه نیک کفنده خار یوقدر و انک سایه سی دخی یوقدر بلکه خارندن مراد
 غدا ی نفسانی به حرص اولق و اشتغال قیلشد و لیکن سزه حصر کزدن اول تمیز یوقدر که فرق ایدیه سزدیمک اولور

(مثنوی) خاردان اثر آنکه خرمادیده * زانکه بس نانکور و بس نادیده * معناده خاریل آیه که ظاهرده خرما
کورده مشن زیرا که نانکور سن و زیاده کور عیش سن انکیون خاری خرما کور رسن اگر نانکور و نادیده اولییدن
ظاهرده خرما کی نفیس کور دیک طعمه لری خاریلوردن (مثنوی) جان لقمان کان کستان خداست * پای
جانش بسته خاری حراست * لقمانک جانیکه خدای تعالینک کستانی و نظرگاه بوستانید رانک جاتک ایانی نیچون
بر خارک بجز روح حیدر یعنی بر خار اول پای روحی مجروح و خسته ایدوب طریق حقه کتمکدن کیر و قومق لایقمیدر (م)
اشترامد این وجود خار خوار * مصطفی زادی برین اشتر سوار * بوخاریبی وجود فی المثل اشتر کلدی بر مصطفی
زاده بود و تک اوزرینه سوار در یعنی بر مصطفادن طوغش وانک نوردن ظهوره کلمش بر روح بو اشتر خار خوار
کی اولان وجودن اوزرینه را کب اولشدر انا نور الله والمؤمنون من نوری حدیث شریفنک خواستجه هر مؤمنک
روحی بو تقدیر اوزر مصطفی زاده اولور * مثنوی * اشتر اتنک کالی دربارت * کرنیش در قوسد کزار رست *
ای اشتر سنک ارقن اوزر بر کل تنکی وارد که انک نسچندن سنده یوز کزار بتدی یعنی ای اشتر کی اولان جسم سنک
اوزر کده بر کل دنکی وارد که اندن مراد روحدر که انک نسچندن و بوی کریمندن نیچه یوز کزار بتشدر * مثنوی *
میل قوسوی مغیلانست وریک) تاجه کل چینی زخار مرده ریک) اما سنک میلک مغیلان دکنه و قوم جانینه در یعنی
غدا ی نقصانی و اموال دنیوی - عمنه درارده فالش خاردن بجهانه کل در رسن (م) ای بکشته زین طلب از کوبکوه *
چند کوی این کستان کوو کو) ای بو طلبدن کوبکوه کنت و سعی ایلش نیچه بر دیر سن که بو کستان قتی و قتی (مثنوی)
یش ازین کین خاربا بیرون کنی * چشم تاریکست جولان چون کنی * بوندن اولکه بو آغکده اولان خاری طشره
ایده سن چشمک تاریک وی نوردر نیچه جولان ایلر سن یعنی مادامکه پای جانکده خار طعمه مر کوز و چشم دلت تاریک
وی نور اوله جولانه قادر اوله مر سن و راه حقه رفتار قیامه مر سن (م) آدمی کوی نکجه در جهان * در سر خاری
همیگر ددنهان * مصطفی آمد که سازده مدی * کلینی یا حیرا کلی * حقیقت آدمیه روح اعظم و عقل کادر که اول
بو جهانه صغیر عجبدر که بر خارک طرفندن طولان نور نهاده که اول خار لنت جسمانیه و عیش نفسانیه در که کل عقل
که نسبتله خار و عزت روح اعظمه کوره خواردر کور مر میسنکه حقیقت محمدیه و عقل مصطفویه کون و مکانه صغیر
ایکن کلبیکه بو عالم بشریت سده بر همدوم دوز و اول همدوم حضرت عایشه رضی الله عنهما ایدیکه هر بار اول حضرت
روحانیت و ملکیت غلبه قیله بشریت نه نزول ایچون حضرت عایشه رضی الله عنهما به قریب اولوب با عایشه بکاسوله
و مکالمه ایله تا سنکه انبیت قیلم و بشریت لدتی دخی بولم دیردی حیرا حیرانک تصغیریدر حضرت عایشه رضی الله عنهما
لقبیدر بیاضجه اولدیغیچون کاجیرا تلخیص اولندیکه بیاض اولان انسانه حیرا دیرلر) کافال ابن الاثیر فی شرح هذا
الحديث قال علیه السلام خذوا شطردینکم من حیرا یعنی عایشه کان علیه السلام یقول لها یا حیرا پرید البیضاء
فان العرب تقول امرأه حیرا ای بیضاء حسنا (مثنوی) ای حیرا آتش اندر نه تو نعل * تاز نعل تو شود این کوه لعل
هر کوه لعل دخی نخه در علم تار نهاده مسطوردر که چن بنده فرار قیله و یا خود بر محبوب سرکش اولسه انک
اسنی بر یکی نعل یازوب آتسه قوردر در حال اول عبد آتی عودت قیلور و محبوب سرکش مطیع و مسخر اولور پس نعلی
آتسه قوم و برک - بی جذب و تسخیر قیلقدن کتایه اولور کما مازوم اراده لازم قیلند ندر پس حضرت پیغمبر علیه
السلام حضرت عایشه به یوردر دیکه با عایشه بی بشریت عالیه جذب و تسخیر ایله تا سنک نعلکدن یعنی جذب
و تسخیر کدن بو کوه وجودم و یا خود هر وجود کوهی دین و ایمان اعلندن و ایقان و عرفان کوه نندن بر اوله بعض
نسخده این کوه و بعض سنده هر کوه واقع اولشدر و حضرت رسالت پناه علیه السلام انکیون حضرت عایشه به
بو معامله بی ایدرلر دیکه تا آنک مکالمه و مصاحبتی واسطه سیله بشریتدن و دنیا به تزلزل ایدوب تبلیغ احکام و رسالت
بر وجه عدالت قادر اوله لر زیر انساندینا دندر انلر صحبت بشریت و جسمانیی اقتضایدر و هر بار که بشریت و مقتضای
عالم طبیعت غلبه ایتسه ایدی ار حنا یا بلال دیرلر دی زیر آواز خوب روحانیدر عالم ارواحه جذب قیلور پس اول حضرت
مشرک لطیف لری بغایت اعتدال اوزر اولدیغندن شرع شریف لری دخی کمالیه عدالت اوزر در فافهم * مثنوی *
این حیرا لفظ تائینست و جان * نام تائیش نه ند این تازیان) بو حیرا که حیرانک تصغیریدر اقط تائیشدر و جان دخی
تائیشدر زیر ابوتازیلر اول جانه تائیت نام قورلر یعنی بو حیرا حقیقه تائیت انظیدر و کذلک جان دخی تائیت جماعیدر
عرب عربا کاتائیت نامن وضع ایدر و هر بار که روحه ضمیر کوندسه لر مؤنث ضمیری کوندرلر (مثنوی) لیک از تائیت
جانرا بال تائیت * روح را با مر دوزن اشراک نیست * ولیکن روحه تائیتدن باله بو قدر روحه مر دوزن ایله اشترای
بو قدر یعنی ارو عورت اولفله اشترای و تنقیدی بو قدر مؤنث و مذکر اولقدن بر تر و عالیتر در تنه کم یورلر * مثنوی *

از مؤنث و زمذ کر ترست * این نه آن جانست که خشک و ترست (زیرا روح فی حد ذاتها تمامد و مؤنث اولمقدن مقدس در بود * را یلد یکم جان اول جان دکلدر خشک و تر در یعنی بیوست و رطوبت و حرارت و برودتک اجتماع و اعتدالندن ظهوره کلان و لطافت اخلاطدن حاصل اولان روح حیوانی دکل (مثنوی) این نه آن جانست کافزاید زنان * یا کبی باشد چنین کاهی چنان * و وصف ایلد یکم ز جان اول جان دکلدر نان و طعامدن زیاده اوله واکل و شربه قوت بوله یا خود کاهی بوجاین و کاهی انجیلین اوله یعنی کاهی بود کراولنان کبی نان و طعامدن زیاده اولوب قوت بوله و کاهی بی نان و طعام ناقص اولوب ضعیف اوله که روح حیوانیه ملک حالی وصفی بود * مثنوی * خوش کنندست و خوش و عین خوشی * بی خوشی نبود خوشی ای مرتشی * بوقفقه الهی و امر ربانی اولان روح خشک و تر دن واکل و شربدن حاصل اولان روح حیوانی کبی کاه خوش و که ناخوش دکل بلکه خوش کتده روح حیوانی و بدن انسانی ولدت دهنده قوای جسمانی و روحانیدر و نفسنده خوشدر و خوشلغک عینی و جمل لذت و نعمتک معدن و منبعیدر که خوشلغی غیر بدن المزلذت نعمتی واسطه ایلد بولمزای مراد و مقصودنه وسیله اتخاذ ایلین کسه رشوه حاجته اولشدیرن شیشه دیر لر رشادندر رشالغتمه مایتموصل به الی الحاجه دیر لر مرتشی بوراده حاجته وسیله اتخاذ ایلدیجی دیمک اولور * مثنوی * چون نوشیرین از شکر باشی بود * کان شکر کاهی ز تو غایب شود * مثلا چونکم سن شکر دن شیرین و لذت اوله سن اولور میکه اول شکر لک احیاناسندن غایب اوله مصرع اولده بود مصرع نایده استغهامدر و بومعنی دخی او جهدر که استغهام اولیه و شکر دن مراد روح الهی و شیرین اولمقدن مراد اادن حلاوت بولتی اوله و تقدیر معنی بوله دیمک اوله که چونکم سن شکر دن شیرین اوله سن یعنی روح الهیه دن لذت و حلاوت بوله سن اول ذات روح کاه اولور که سندن غائب اولور و سئنگ قلبک اادن اول حینده بی لذت و حلاوت فالور و بومعنی مابعدنده اولان هتک ایکنی معنایه مناسب اولور * مثنوی * چون شکر کردی ز تأثیر وفا * پس شکر کی از شکر کرد جدا * چون اشباع و اوله ادات استغهامدن اولمقدن مجازدیر بوقدیر برجه مصرع اول سوال و جواب اولور یعنی نیجه شکر اولور سن تأثیر وفادن شکر اولور سن دیمک اولور و بلا اشباع ادات شرطیه دن اوله دخی جائزدر تقدیر معنی چونکم حقن سکا و فاسنک تأثیرندن و یا خود سئنگ جناب حقه ایلد یکک و فاسنک تأثیرندن شکر اوله سن یعنی محضار روح الهی اولوب کمالیه لذت و حلاوت بوله سن پس شکر لک نفس شکر دن نوجهله جدا اولور زیرا لازمه حقیقت حقیقتدن منفک اولمز کما قال صاحب الهیه کل لازم الحقیقه لذاته الا یتفک عناته کم حیوان ناطقلق انساندن منفک اولدیغی کبی پس بولدت و خوشلق روحک صفت ضروریه سی اولور و صفت ضروریه شینک نفسندن منفک اولمز نه کم اربعه دن زوجیت منفک اولدیغی کبی (مثنوی) عاشق از خود چون غدا ایلد ر حقیق * عقل انجامیشود کم ای رفیق * عاشق چونکم ر حقیق * کندی دن غدا بوله ر حقیق شراب خالصه دیر لر یعنی عاشق چونکم شراب و حدی و می محبتی کندی وجودندن غدا بوله و اندن ذوق اله عقل جزوی اول محله ای رفیق کم اولور یعنی اتمک سرفی و ذوقنی فهم ایلکدن عاجز فالور (مثنوی) عقل جزوی عشق را منکر بود * کرچه بنماید که صاحب سر بود * عقل جزوی عشقه منکر اولور زیرا المرء عدو لما جهل خواصه عشقک اسرار اذواقنی ادرالک ایلدیکی اجلدن و عشقک عظم شاته واقف اولدیغی جهندن اکاعدات و انکار قیلور فرنی عقل جزوی صاحبی اگرچه صاحب سر اولق کور نور سه دینه حقیقه مرتبه سی حکمیه عشقه و عاشقه منکر اولق مقدر (مثنوی) زیرا که و داناست اما نیست نیست * تا فرشته لانشده از نیست نم عقل جزوی زیرا که و دانادر ولیکن نیست وفانی دکلدر اولکی نیست ننی ایچوندوننی نفیه او غر سه اثبات معنای حاصل اولور مادامکه فرشته لا اولیه آهر منیدر یعنی ملائکه سفلیدن هر قنغی ملک که نور الهیده محو وجود ایلدیه اول شیطاندر شیطانتک نوع ملائکدن اولمی وننی وجود قیلدیجی جهندن شیطنت مرتبه سنده قالدی ایکنی جلده حضرت معاویه حکایتنده تفصیل اولمشدر (م ی) او بقول ر فعل یار ما بود (چون بحکم حال آبی لا بود) اول عقل جزوی قول و فعل ایلد بزم یار من اولور چونکه حال حکمنه کاه سن عقل معاش لا و محو اولور (مثنوی) لا بود چون ارنشد از هست نیست (چونکه طوعا لانشد که هاب نیست * چونکه عقل معاش وجود مجازیدن فانی اولدی و کندی محو قیلدی لا اولور و بی قدر اولور عقل معاش چونکه طوعا و اختیار الا وفانی اولدی که ها واضطرار اهلک اولق اکابدر یعنی کافیدر (مثنوی) جان کالست و ندای او کال * مصطفی فرمودار حنا یا بلال * جان حد ذاتنده عین کالدر و نقصانی روح حیوانی و قوای جسمانی ک غلبه سی اعتباریه در پس بوجانک روح حیوانی حکمندن و هوای جسمانی قیدندن خلاص اوله و کال اولیه سنی بوله اتمک ند او صدامی و الفاظ و اداسی دخی عین کالدر انکچون مصطفی علیه السلام ار حنا یا بلال یوردی یعنی ای بلال بزی دکلدر یور غنلق کتسون دیمکدر اراحه دکلدر مکه

دیر لر (کما قال الجوهری اراحة الرجل اذا رجعت نفسه اليه بعد الاعياء يعني يورغنة قد تصكره روحه) کار جوع
ایلدی و راحت اولدی دیمک اولور (مثنوی) ای بلال افرایانک نسلت * زان دمی کاندردمیدم * رذاب * حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم هر بار که تبلیغ رسالتدن یورسه لردی استراحت ایچون حضرت بلاله یورر لردیکه
ای بلال اذان و یورمسلسل اولان صدا کی بلند ایلد و جناب حق تهلیل و تجید ایدوب سوله اول نقشه و فیض دنکدن آنی
سنک قلبک افاضه ایلدم و اول حیات حقیقتدن سکا سوله مک اول علم توحید و سر تجید و تحمید درک لفظ
اذان اندن خبر یورر (مثنوی) زان دمی کادم ازان مدهوش کشت * هوش اهل آسمان بیهوش کشت * یعنی یا بلال
ندار صدای اول دمدن سوله دیکل حالده یورکسک ایلد که اول منبع علوم اولان نفخه الهیه دن و نفس رحمانیه دن
آدم علیه السلام حضرت تری مست و مدهوش اولدی و عقول اهل آسمان انک ثرو علمندن بیهوش اولوب حیران قالدی
* مثنوی * مصطفی بی خویش شد زان خوب صوت * شد نمازش در شب تعریس فوت * سر ازان خواب مبارک
بر نداشت * تا نماز صبح دم آمد بچاشت * در شب تعریس پیش آن عروس * یافت جان پالایشان دست بوس *
دست جان پالایشان از عبوس * دخی نسخه در بو کلام ایلد اولکی کلامک مایتمده حذف و اختصار و در تقدیر کلام
بیغمه بر علیه السلام حضرت تری حضرت بلاله ارحنا یور دقدده حضرت بلال امتثال الامر الرسول خوب آوازله
تهلیل و تجیدیه باشلدی مصطفی علیه السلام بی خود اولدی اول خوب آواز دن دکلندی و راحت بولدی اول مرتبه
استراحت ایلدیکه اول حضرت نک نمازی لیله تعریسده فوت اولدی تعریس اکاد بر لکه مسافر اول لیلدن آخر لیله دیک
کید و آخر لیلده بر موضعه نوم و استراحت ایچون نزول ایلد کما قال ابن الاثیر فی انتهای التعریس نزول المسافر آخر اللیل
نزوله للنوم والاستراحة بوقتاده دن و بعض صحابه دن یورده روایت اولور که رسول علیه السلام حضرت تری ایلد غزواتدن
بعض غزاه تعریس ایلدک اولقدر استراحت ایدوب خوابه وارمش که صباح نمازی فوت اولمش و آفتاب ضحوة کبری
محلنه کلش و سر ارقی بره تأثیر قیلش پس یسدار اولدقدده حضرت رسالت پناه حضرت بلاله اذان او قود یور یوروب
حضرت بلال اذان او قیوب اول فوت اولان صباح نمازی جماعتله قضا ایلدیلر بولیله تعریس بر نیجه کوه واقع
اولمشدر حق بر آخر لیله تعریسک سحر نده نه بوقتاده به حفظک الله بما حفظت نیتک دیو خیر دعایور مشلدر اول
وقتده بیغمه بر علیه السلام حضرت تری راحله سنندن نوم غلبه ایدوب اکلش واروب نه طیاروب طوغر لشمس او چینی
کرده تسحره قریب مبارک باشلرین قالدروب من هذا یور مشلر و بوقتاده دخی انما یارسول الله دعای اول دمدده بودعایی
دعایر پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز نک کلامندن مفهوم اولان بودر که بر کیجه سفرا یلده ارواحیه آخ
ایلدک کیده لر تعب راهدن یور غنلق حاصل اولدقدده و استراحت ایچون بر موضعه نزول قیلدقدده ارحنا یا بلال
دیر لر پس حضرت بلال آواز خوب ایلد تهلیل و تجیدیه سر آغاز قیلدقدده اول آواز دن اول مخزن راز و احباب سر فراره
بر ذوق و حالت کلش اوله که اول ذوقدن بی خویش اولوب نماز صبح فوت اولسه بو تقدیر اوزره فوت نماز کشف بدندن
حاصل اولز بلکه کمال ذوق و استغراقدن حاصل اولور و هو الالیق بشأن الرسول و احبابه فافهم پس اول شب تعریسده
واقع اولان حالی تبیین ایدوب یورر لرد که اول حضرت مبارک باشی اول خواب مبارکدن یور قری قالدردمی تا نماز صبح دم
ضحی وقتنه کلدی اول شب تعریسده اول عروس کبی اولان معشوقک حضور نده اول صاحب سعادت لک جان پاکی
دست بوس مرتبه سنی بولدی یعنی وصلت ال ویردی و مشاهده معشوق حقیقی حاصل اولدی یا خود معنی انلک جان
پاکی انقباض و مہنتدن و درد و المدن خلاص اولدی یوراده بعض طاعن جانبندن بر سوال وارد اولور که لسان شرعده
واقع اولمین الفاظک جناب حق اطلاق صحیح اولمز پس جناب حضرت عروس اطلاق فوجله مناسب اولور پس
بو وهمی دفع ایچون یورر لرد * مثنوی * عشق و جان هر دو نه اتد و ستیر * کر عروس خوانده ام عیبی مکیر * عشق
بمعنی معشوقدر یعنی معشوق حقیقی و جان هر ایکسی مستور و نه اتد لر جناب عزت تنق عزت و حجاب کبریا
و عظمتله مخفی و در جان دخی کمال لطافت و بغایت نورانیتله مستور و مخفی در اکر اول معشوق مخفی اولد یغیون
علی طریق الاستعاره التمثیلیه عروس ایلد مسه عیب طومه زیر اباب استعاره و تشبیه مقنوح در و رعایت لوازم
السنة اولیاده مندوب و غیر مقنوح در * مثنوی * ارمولوی یار خاموش * کردی * کر هم او مهلت بدادی
یلد دمی * لیلک می گوید بکوهین عیب نیست (جز تقاضای قضای غیب نیست) زیرا یارم ینم بو کونه سوزمدن ملول
اولیدی یارک ملول کنندن بن خاموش اولوردم اکر اول یار هم نکا ساکت اولمغه مهلت ویریدی بر دم ساکت و صامت
ولوردم لیکن اول یار حقیقی به عیب یوقدر بو کونه سوزی سوله و بونک امثالی اسما و الفاظی نقل ایلد یورر در و نده
بو کونه اقتضا جانده و پوشکل تقاضا عالم غیبک قضا سنندن غیری دکلدر که بو کونه سوزی سوبلک اللهک امر و قضا سنک

اقتضای کلام سر قضای حق جامل اولان مخلوقه نسبت به عیب ایسه ده خداوند قبوله نسبت به عیب دکلدر که انک امر و رضا سنک اوزرینه درسته کم عن قریب کز کرشمه غمزه غمازه یتنده بورایه مناسب اولان اجوبه واسطه تحریر اولندیکه اولیاء الله بوکونه کلماتی جناب حق اطلاق ایلمده معذور (در و هم مأمور (در ارمی) عیب باشد که نه یتند جز که عیب (عیب کی یتند روان باله عیب عیب اولدر که اول کسه عیبیدن غیر کورمیه یعنی اول کسه عیبیدن غیر کورمیه صافی عیب اولور و عالم غیبیه مضاف و منسوب اولان روان باله جن عیب کورمیه یعنی عالم غیبیه متعلق اولان مشایخک قولنده و فعلنده عیب کورمیه بونلرک قول و فعلنده عیب کورن کسه لر صرف عیبیدن غیر اولزلر (منوی) عیب شدن نسبت بمخلوق جهول * فی به نسبت با خداوند قبول * عیب زیاده جاهل اولان مخلوقه نسبت عیب اولدی خداوند قبوله نسبت دکل یعنی قبول اید پی خدای تعالی به نسبت به وجهان الوجوه مخلوقنده عیب یوقدر که اول الله عبث و باطل شی خلق ایلمشدرنا سه نسبت به عیب اولان شیلرده دخی نیجه حکم خفیه سی وارد که هر کس اول غیبیه اولان سر و حکمتی مشاهده ایده من (منوی) کفر هم نسبت بمخلوق حکمتست * چون بمات نسبت کنی کفر آفتست * کفر هم خالق نسبت حکمتد ریز احق تعالی (وما خلقنا السماء والارض وما بینهما باطلا) آیت کریمه سنک مقتضای سنجه باطل و عبث شی خلق ایلمشدر پس کفر دخی عند اهل الحق انک مخلوقید را اوله اولیجی اول حکمت صاحبیه نسبت کفر و ضلالت عین حکمت و مصلحتیدر چونکم بره نسبت ایلمیه سن کفر آفت و مضرتدر * منوی * وریکی عیبی بود با صد حیات * بر مثال چوب باشد در نبات * واکر بوز حیات و نیجه حسنا تله بر کسه ده بر عیب اوله اول عیب نباتده چوب مثالنده اولور (منوی) در تر از و هر دور اید کسان کشند * زانکه آن هر دور چو جسم و جان خوشند * تر از و ده هر اید کیسی یعنی چوبله نباتی یکسان چکر زری را که هر اول اید کیسی جسم و جان کبی خوشلر در (می) پس برز کان این نکشند از کراف * جسم یا کان عین جان افتاد صاف * پس اولور بونی کز افدن و بیوده یرده یرلر با کلرک جسمی صافی عین جان واقع اولدی و لهذا ابوبالک اولان صاحب دللر ارواحنا اشباها حنا و اشباها حنا ارواحنا دیدلر و جنید قدس سره العزیز دخی بوربای بی بو مضعونده خوش یوردیلر رق الزجاج و رقت الخمر) قشایها و نسا کل الامر * فکاتما خرولا قدح) و کاتما قدح و لا خمر (می) گفتشان و نفسشان و نقشان (باله جان مطلق آمد بی نشان) انلرک سوزی و انلرک نفسی و انلرک نقشی یعنی انلرک جمیع احوالی جمله نشانسر مطلق جان کلدی حکم غالبکدر و المغلوب کالمعدوم در چونکم جان نهائی انلرک غالب اولدی بونلرک جمیع اعمالی و افعالی جان مطلق حکمنه داخل اولدی و روح لطیف مرتبه سن بولدی * منوی * جان دشمن دارشان جسمست صرف * چون زیاد از تر دوا و استست صرف) انلرک دشمن طویتی جانی صرف جسمد راول یا کلری دشمن طوتن جان نرددن زیاد کبی صرف اسمد رزرد ترکیه طاووله دید کلری لعبد مشهور ایکی زاری وارد آ تارلر مقابلنده اولان کسه جن بر بولی تک کورمه زاری راست کلد کده آتی اورور و خانه سندن چقارر زرد باز رفتنده ما کاز یاد و کشاد دخی دیرلر که اصلا اول بولان بر نفع و فائده سی و علی یوقدر بلکه همان بر قوری اسمدر کذلک اولیای عظام و انبیاء علیهم السلامی دشمن طوتن جانلر نرد باز رفتنده کشاد و زیاد اولان بول کبی بی نفع و بی فائده بر قوری نامدر * منوی * آن بحال اندر شد و کل خال شد * این نمک اندر شد و کل بال شد * ویرا اول یا کلری دشمن طوتن جان خا که کندی و بال کلبه خالک اولدی و هلاک اولوب ابدی نابالک قالدی بوکه مراد ابدان یا کاندر نمک ایجره کندی و کل بالک اولدی و نور محض مرتبه سن بولدی * منوی * آن نمک کزوی محمد المحمست * زان حدیث با نمک او افصحست * بویا کلر اول نمکه کندیلر و اول نمکه کندیلرین ملیح ایتدیلر که محمد اندن امهدر کما قال علیه السلام انا ملح من اخي يوسف و يوسف اجل منی اول ملاحظت که حضرت نبی علیه السلام انکه ملیح اولشدر و ملحه الهیه و ملاحظت ربانیه دندر اول رسول علیه السلام اول ملاحظت اولان حدیثدن افصحدر کما قال علیه السلام انا افصح العرب (می) این نمک باقیست از میراث او (یا توندان وارثان او بچو) بویا ملیح ملاحظت و نمک بلاغت و فصاحت محمدیه الان با قید راول حضرتک میراثندن و اول ملاحظت محمدیه وارث اولان بکار سنگله یله در آتی طلب ایله * منوی * پیش پوشسته ترا خود پیش کو * پیش هست جان پیش اندیش کو * انلر سنک او کنده او نور مشدر سنک خود او کل قنی سنک و ارغلا و کنده یعنی حقیقتک حضورنده اول فکر اید پی جان قنی یعنی حقیقت انسانی ده پیش و پس فکر ایدن جان حیوانی و عقل جزوی یوقدر پس سن وارثان حضرت نبی علیه السلامی استر سن بومرتبه ده طلب ایله که پیش انسانی حقیقه بود و روانلر بومرتبه ده او نور مشدر در * منوی * در تو خود را پیش پس داری کمان * بسته جسمی و محرومی زجان) اگر سن کندی که معنی جابندن پیش و پس کمان طور سنک یعنی عالم معنایه نسبت کندیکه جهات و ارقیاس ایدر سنک جسمه بغلش و جابندن محروم سن * منوی * زبر و بالا پیش و پس

وصف تنست بی جهت ذات جان روشفتست * زیر آفت و فوق و پیش و پس تنک و صغیر بی جهت کل روشن اولان
 جاتک ذاتیدر که انده جهات سته متصور اولمز (مثنوی) بر کس از نور پالیده نظر * تاننداری تو چون گونه نظر *
 امدی بونلری و مرتبه لری کور ملک استرسلک شاه حقیقتک نور پا کنند بصیر بصیرتک کشاده ایله حتی سن ظن و قیاس
 ایتیه سن و شبهه و کان بولنه کیمیه سن گونه نظر ایله (مثنوی) که همی بی در غم و شادی و پس * ای عدم کومر عدم را
 پیش و پس (پس) سنکه همان بوسن پیش و پس تو هم ایلینسن غم و شادی حالته سن انجق ای حقیقه عدم تحقیق عدمک
 پیش و پس قی انسان نفس الامر ده وجود علیه سی اعتبار ایله عدم اضافیدر که اول انسانک عین ثابت سیدر پس
 علم الهیه ده پیش و پس تصور اولمز * می * روز بارانست میر و تابش نه ازین باران از ان باران رب * شبیدن مراد
 شب مراد و ظلمت عدم در که موت و عدمک شبه مشابهتی وارد در عدمه اولان و بعد الموت اولان امور مری و تشخص
 اولمز بی جهتدن باراندن مراد واردات الهیه و فیوضات ربانیه در و خطاب محبوس جهات و پیش و پس قیدنده
 اولان کسه لره در معنی * بیت ای محبوس جهات اولان کسه باران کونی در سلوک ایت شب مراد که دلک حقیقت سکا
 کشف اوله بودنی بارانیدن دکادر اول باران رب العالمینه متعلق اولان باراندر که اتمک خاصیتی مرده دللری احیا ایلکدر
 و بر مرده ذوق و صفای بر مکرر زمین قلوبده نباتات صفات جمیده بی و ذوق و شوق و عشق و محبت میوه لری
 بتور مکرر پس عالم غیبک بارانی اولدیغنه و اصحاب شهود آتی دیده بصیرتله مکاشفه قیلدیغنه حضرت عایشه رضی
 الله عنہا تک بو حکایتی ایراد ایلدوب طایله تعلیم یوررلر (سوال عایشه صدیقه از حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم
 که امر و زیاران بارید و شماسوی کورستان بودید چونست که جامه ات تر نشده (می) مصطفی روزی بکورستان برفت
 با جنازه مریدی از زیاران برفت * حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بر کون کورستانه کتدی باراندن بر مریدک
 جنازه سیله کتدی * مثنوی * خال را در کور اوا کنده کرد * زیر خال آن دانه ارزنده کرد * خاکی اتمک قبرنه طولوا ایلدی
 خالک الله دانه وجودنی اول رسول علیه السلام دیری ایلدی یعنی اکالتقین و توحید ایلکله و دعا و شفاعت
 قیلغله روضه جنت اولان قبرنده حیات طیبه ایله آتی احیا ایلدی دیمک اولور پس بومناسبتله حضرت خداوند کار
 احوال عالم برزخی و اسرار حشر و نشری اشجار زمین بر سیل استعاره تمثیلیه تفهیم ایچون تمثیل ایدوب یوررلر
 * مثنوی * این درختانند همچون خاکان * دستهار کرده اند از خاکدان * بویروزنده اولان درخترا کیلر
 کیدرلر خاکدانن اللری بوقر و قالد رملدر * مثنوی * سوی خلعان صداشارت میکنند * کوشداران
 خوش عبارت میکنند * لسان حاله خلاق جابنه یوز اشارت ایلرلر و اسرار برزخی و احوال حشر و نشری سویلرلر
 و اول کسه که اتمک کوشی وارد عبارت ایلر یعنی شول کسه نک که لسان حالک مقالنی فهم و استماع
 ایلکله لایق قولاغی وارد * کاتعبیر اسرار عالم برزخ ایلرلر دیمک اولور * مثنوی * بازبان سبز بادست دراز *
 از ضمیر خالک میگوید سدر از * اوزون ال ایلدوب زبان سبز ایلدوب خالک باطن و ضمیردن راز سویلرلر یعنی هر برورق سبز
 لسان کیدر و هر رشاخ دراز اوزون ال کیدر پس بوزمینده اولان اشجار لسان برکله
 و دست دراز کبی اولان شاخ طویل ایلدوب ارضک باطنتدن راز و اسرار سویلرلر و لسان حالی فهم ایدنه نیجه معانی
 و حقایق نقل ایلرلر * مثنوی * همچو بطمان سرفرو برده باب * گشته طاوسان و بوده چون غراب * بواجملر شتا
 زماتده فی المثل باشلری آب ایچینه ایلتمش قازلر کبی بهار زماتده طاوسلر اولمشلر و شتا زماتده غراب کبی اولمشلر در
 (می) در زمستانشان اگر محبوس کرد آن غرابانرا خدا طاوس کرد) زمستان وقتنده اگر انلری محبوس و مدفون
 ایلدیه اول غرابلری خدای تعالی طاوس ایلدی یعنی شتا وقتنده حق تعالی حضرت نلری اول اشجار ککه حیات
 و زینتی ازاله ایدوب انلری من وجه محبوس و مسجون ایلدیه و قرغه لر کبی سیاه پوش اولمش و ماتم لباسن کیوب
 بی برک و بار فامش اغا جلری اول محیی و معطی اولان خدا طاوسلر کبی تکرار برک و بارله مزین و متعلی ایلوب احیا ایلر
 (می) در زمستانشان اگر چه داد مرک) زنده شان کرد از بهار و داد برک) حق تعالی زمستانده اگر چه انلره موت و فنا
 ویردی انلری بهار دن دیری ایلدی و انلره برک و شکوفه ویردی (کما قال الله تعالی فی سورة الروم فانظر الی آثار رحمة الله
 کیف یحیی الارض بعد موتها ان ذلک لمحیی الموتی و هو علی کل شیء قدیر * مثنوی * منکران گفتند هست این خود
 قدیم * این چرا بنده بر رب کریم * منکر حشر اجساد اولان دهریه بو خود قدیر دیر یعنی بواجبارک حیات و فانی
 بهارستانک آثاریدرو بهار و شتا ایسه فلکک دورندن حاصلدر پس بو عالمک و اشجارک حیات بولسی و فنا بولسی
 قدیم الزماندن برو بولدی در بونی رب کریمه نیچون بغلر زور یعلک بتورب شتانک بتورددک کنی اگاه و جهله اسناد ایلرلر
 بجهله منکرلر زعم ایلر که بو عالم خود با قیدر بوجهله عالم قدیمه قایم و دایم در قدم عالمه ذاهب اولان حکماء دهریه نک مذهبی

بود که آنرا فلاکی قدیم باشد کماله دانه الصوره اعتقاد ایدر لرور زمینده اولان اشیا بی دانه الاجناس والافواع زعم
ایدر لرور * منوی * کوری ایشان درون دوستان (حق برویاید باغ و بوستان) هرکلی کاندردرون بویا بود) ان کل
از اسرار کل کویا بود * چونکم بویا و بوستان صورینک حقه منکر لرور کونه بهوده بره تفوه و تکلم ایلدی لرور نلرک
زعمه و کورلکنه دوستلر درونده حق تعالی حضرت لرور بوستان عرفانی و ایقانی ظهوره کتوردی یعنی حکیم
مطلق اولیاستنک تلونیده باغ ایمانی و بوستان عرفانی و ایقانی ظهوره کتوردی تا بونلرک دماغ روحی اول باغ معنوی دن
رایحه آله و بوستان قلیبدن نحه بولوب قادر مطلق قدرته و حکمتنه ایمان قیله هر برککه درون باغنده قوقو حی اوله
اول کل معنوی لسان حاله کلک اسرارندن سویلی اولور کلدن مراد جامع جمیع اجزاء عالم اولدیغی اعتبارله عند المحققین
مرتبه الوهیتدیر پس اولیای عظامک باغ درونده حاصل اولان کل معنوی مرتبه الوهیتک اسرارنی سویلی اولور دیمک
اولور * منوی * بوی ایشان رغم انفس منکران * کرد عالم میدود پرده دران * بود بوستان خدایک بوی منکر لرور
بورنی بره سورنک وانلری ذلیل و مقهور ایلک ایچون عالمک اطرافنده یلر پرده برتیجی اولدیغی حاله انلرک رایحه سندن
مراد قیلمندن حاصل اولان علملری و معرفت لری خلاصه معنی اولیای خدایک تلونیدن حاصل اولان و ظهوره کلان
روایح علوم و معارف حکماء دهریه و منکران تصرف الهیه اولان خدایک تحقیر و تذلیل ایچون اطراف عالمده
حجیات شکول و شبه اتنی خرق و ازاله ایدیی اولدیغی حاله کیدر و اعتقادی درست اولان و انبیاء علیهم السلام و اولیای
عظامه ایمان قیلان کسلره معاونت ایدر (می) منکران همچو جعل از بوی کل * یاچونازک مغز از بانک دهل *
اما منکر لرور اول کلک رایحه سندن جعل کیدر که اول رایحه طیبه دن نفرت قیلور لرور متالم اولور لرور یا خود بانک
دهل دن نازک مغز کیدر یعنی یعنی سی رفیق اولان کسه طبل اوزندن حظ ایتمیوب اصوات شدیدده دن نفرت
ایلدیکی کبی منکران الهی اولان ملاحظه و زنادقه اولیا و علمایک اوزلندن نفرت ایدر لرور و محتنی اولور لرور
و جمع خبیثلرینه لایق کلمات خبیثه نک استماعنه میل ایدوب نجاست بوجکی کبی عقاید خبیثه و اوپهام قبیحه
سمتیه کیدر لرور (می) خویش راه مشغول میسازند و غرق چشم می دزدند ازین لمعان و برق (چقن اولیا و علمایک آواز بلند
ایله اسرار خفی بیان و احکام شرعی عیان ایلدیوب انلره وجه حقیقی کویسترسلر اول خبیثلرکندیلر فی مصالح دنیویه دن
بر مصطلحه مشغول و مستغرق دوزر لرور کوزلری بولمعان و برقندن اوغور لرور یعنی انلرک برق و لمعان و بریجی علملرندن
و کلاملرندن کوزلری بومر لرور و انلرک جاننده اولان وجوه حقایق کور میوب نفسلرینک حظی طرفنه صرف ایدر لرور (می
چشم می دزدند انجا چشم فی) چشم ان باشد که بیند مانی کوزلری اولیا و علمایک جاننده اولان وجوه حقایق کور مکدن
اوتری اوغور لرور و حال بونه اول برده یعنی انلر می تبه سنده چشم یوقدر زریافی الحقیقه چشم اولدر که بر مأسن کوره و اول
واسطه ایلک محل هلاک و بواردن کند بیسی قور تر و ب محل امن و سلامتیه ایر کوره دیمک اولور مناسبته احوال برزخی
و اسرار قیامتی و منکران حشر اجسادک عقیده لرور بیان ایلدکد نصکره نه حکایتک تقریرینه شروع ایدوب
یور لرور * منوی * چون ز کورستان پیمرباز کشت * سوی صدیقه شد و همراز کشت * چونکم پیغمبر علیه السلام
مقابر دن کیرود و ندی عایشه صدیقه رضی الله عنها نک جانینه کتدی و اکاهمراز اولدی (منوی) چشم صدیقه
چور و ریش فتاد * پیش امد دست بروی می نهاد) بر عامه و روی او و موی او * بر کر بیان و پرو بازوی او) عایشه نک
کوزی چونکم اول رسولک یوزی اوزره واقع اولدی ایلر و کلدی الی رسولک اوزر نه قودی عمامه سی و انک صحبی
وصقلی و روی اوزره و یقامی و سینه سی و بازوی اوزره ال قودی (می) گفت پیغمبر چه میجویی شتاب) گفت باران
آمد امر و از حساب * پیغمبر علیه السلام حضرت لرور اکایدی سر عتله نه استرسک حضرت عایشه استدی بوکون
بولتن باران کلدی و پیغمور یا غدی * منوی * جامه هات می بچویم در طلب * ترغی ینم ز باران ای عجب * طلبده
سنک جامه لرکی استرم تا * کورمکه ترا و لمشید رای عجب باران دن جامه لرکی یاش کورمزم بونه حالتدر * منوی *
گفت چه بر سر فکندی از ازار * گفت کردم از ردای تو خار) پیغمبر علیه السلام حضرت لرور اکایتدی از اردن و باش
اورقوسندن باش اوزره نه بر اقلد دیدیکه اول سنک ردای شریفکی خار ایلدم خار کسر خالیه عورتلر باشنه اورتدیکی
از اردر (می) گفت بهر ان نمودای پالنجیب) چشم پاکت را خدا باران غیب) نیست ان باران ازین ابرهما) هست
ابری دیگر و دیگرهما) حضرت نبی علیه السلام اکایتدی ای پالنجیب اولان عایشه اندن اوتری کویستردی خدای
تعالی سنک پالک اولان کوز که عالم غیبک بارانی اول بارانکه کوردلک بوسما نک ایرتن دن گذر بلکه بر آخرا بر و غیری
سماندن اول کور دیمک باران اول ایردن و اول سماندن (تفسیریت حکیم سنایی رحمه الله علیه بیت)
اسمانهاست در ولایت جان * کار فرمای آسمان جهان * در ره روح پست و بالاهاست * کوههای بلند و دریاهاست

جان ولا یقنده آسمان و زرد اول آسمان چمن آسمانك کار فرما سیدری یعنی ایش یورچی و انک اوزریشه حکم
 بد یبیر و آسمان زدن مراد شرح ایات مثنویدن معلومک اولور روح یوانده الجق و بوکست برلر وارد یعنی مرتبه
 سفلی و مرتب علوی راه و حده پست و بالا برلر کیدر اولو طاعلر و دریا و اردر کوههای بلنددن مراد هم علیه
 و عزایم شریفه و عکین و قار و سکینت اولور و دریا زدن مراد اسرار علوم و انوار معارف اولور (مثنوی) غیب را ابری
 و آبی دیگرست * آسمان و آفتابی دیگرست * عالم غیبک ابری و آبی و کذلک آسمان و آفتابی بو عالمک ابر و آبی و آسمان
 و آفتابی کی کادر بلسکه دیگر در عند اهل التحقيق مراتب الهیه و معنویه دن هر مرتبه مافوقه نسبتله آسمان
 و مافوقه نسبتله زمین کیدر مثل مرتبه عما که عما غیم رقیقه دیر لیسما کیدر مافوقه اولان مرتب اکانتیه
 زمین کیدر زدن ظهور ایدن فیوضات و تجلیات امطار کیدر کذلک مرتبه واحدیت عقل کاه نسبتله آسمان کی
 و اذن ظهور ایدن فیوضات باران کی و تجلیات لطفیه باران بهاری و تجلیات قهریه باران پاییزی کیدر و کذلک
 عقل کل عقول عشریه نسبتله و عقول تقوسه نسبتله و اجرام فلکیه نسبتله آسمان کی و بونلردن ظهور و بروز ایدن
 باران کیدر تربیه و تنجیه به سبب اولان باران ریعی کی و اعدام و اماته به باعث اولان باران شتایی کیدر * مثنوی *
 نایدان الا که بر خاصان بنید (باقیان فی ابس من خلق جدید) سورة فافده اولان آیت کریمه به اشارت در (افعیینا بالخلق
 الاول) ای افیج زنا عن ابداء الخلق حتی نخرج عن الاعاده یعنی ابتدا خلق اینمکه بر می عاجز قاله که بونلری بعد الموت
 اعاده دن عاجز اوله وز (بل هم فی لبس من خلق جدید) ای لایکرون قدر تناعلی الخلق الاول بل هم فی شبهة والتباس
 فی خلق حادث کجی دکل وقت یعنی کفار اول خلق اوللرینه انکارا تجزیر بلسکه خلق جدیده شبهه دررلر و خلق
 جدیددن مراد حشر اجساد در اما اهل تحقیق جمله دن حضرت شیخ اکبر رضی الله عنه فص شعیه به ده بومعنا به
 ذهاب اولمک لدر که بو عالم عین واحد و اعراض مجتمعه دن عبارت در و الاعراض لاتبقی زمانین مقتضا سنجه عالم هر آنده
 عدمه کیدوب انک مثلی نیست وجوده کلمکده در و اکثر اهل نظر و اهل عالم بومعنا دن عاقللر در کما قال سبحانه و تعالی
 (بل هم فی لبس من خلق جدید) زیرا محجوب اولنلر تعاقب امثال و تناسب احوال دن خلق ظن ایدرلر که وجود عالم
 بر حال و ازمنه متوالیه بر منوال اوزره اوله پس عارف بالکثر اذ قد تئده اعدام و ایجاد و کون و فساد قیامتدن بر نوعدر
 پس خلق جدیدی در آن مشاهده ایدوب جناب عزیزی بر ثانی الله تعالی کورر لرنته کم حضرت خداوند کار دخی بومعنا به
 اشارت ایدوب یوررلر عالم غیبک احوالی خاصان حقه ظاهر و بیدر یو خسه سائر خلق عالم بو خلق جدیددن پی خبر
 و بعد لدر (مثنوی) هست باران از پی پروردگی (هست باران از پی پروردگی) * باران وارد پرورده لکدن اوتری
 باران وارد پروردگی لکدن اوتری یعنی بر نوع باران وارد که وجود عالمه حیات بخش اولور و خلقی تربیه و تنجیه قبولر
 و بر نوع باران دخی وارد که خلقه مرده لک و پرور و اتری پرورده و افسرده قبولر (مثنوی) نفع باران بهاران بوالجب *
 باغ را باران پاییزی جوتب * بهار لره متعلق اولان بارانک نفی زیاده بحسب در کوز زمانه منسوب اولان باران باغه ستمه
 کیدر که خراب کتده در باران بهار ایدن مراد فیوضات الهیه و تجلیات لطفیه و جمالیه در باران پاییزدن مراد
 تجلیات قهریه و جلایه در (مثنوی) آن بهاران باز پروردش کند * وین خزان ناخوش و زردش کند * اول بهاره
 منسوب اولان باران باغ و بوستان عالمی نازایله پرورده ایلر و حیات و پرور و بسار و بوخزان منسوب اولان باران اول باغ
 و بوستان جهانی ناخوش و زرد ایلر * مثنوی * همچنین سرما و باد و آفتاب * بر تفاوت دان و سر رشته سیاب *
 بود کراولان کی سرمای و بادی و آفتابی تفاوت اوزره یل و سر رشته بی بول یعنی باران به نجه تفاوت و ارایسه سر ماده
 و بادده و آفتابده دخی اوله تفاوت وارد که بوجه سی بر خاصیت اوزره کالر * مثنوی * همچنین در غیب الواعست
 این در زیان و سود و در ریج و عین * بود نیاده اولان انواع کبی عالم غیبده دخی بو انواع اوزره در زیان و سودده و ریج
 و عینده یعنی عالم غیبک دخی بارانی تفاوت و انواع اوزره در زیان و بر مکده و سود ایلر کده و ریجده و خسرا نده نتمکم
 بعضی بغمور وارد که زیان ایلر و بعضی بغمور وارد که نفع و سود و پرور و بعضی دخی ریج و خسارت و پرور پس عالم غیبک
 نوازیانی و اموری بو که کوره قیاس ایل * مثنوی * این دم ابدال باشد زان بهار * در دل و جان روید از وی سبز داز * ابدال
 بکلی جمیع در صفات بشریه بی ازاله ایدوب صفات الهیه به بدل قیلان و لیلر دیر لایزاله متعلق اولان احادیث و کلمات
 بکلی جمله نرس حکایتده و اوچتی جمله دخی بعضی مواضعده مذکور و اولمشدر ابدالک بونفسی اول بهار دن
 اولور یعنی اولیای خدای تعالی ک بودم حیات بخشی ازل ذکر اولنن بهار معنویدن اولور طالع و قابلک دل و جاتده
 اول دمدن سبزه زار بر یعنی انلرک انقاس نفیسندن طالعک جنان و جاتده ایمان و عرفان و ذوق و ایقان کی خصلتله
 ظهور ایدر (م) فعل باران بهاری باد رخت * ایدر انقاس شان در نیکبخت (بهاره منسوب اولان بارانک فعلی و اثری

درخت کاورانک انفسا سندن نیک بخت اولان درخته یعنی اول بهار معنایه منسوب اولان باران غیبک تأثیری
و تریه سی نیک بخت اولان وجود انسانی درختلرینه اندلک نفس مبارک نردن کلور و حاصل و واصل اولور * مثنوی
* درخت خشک باشد در مکان * عیب ان از یاد جان افزامدان * قرنی اگر بر مکانه قوری اغاج اولسه
اول درخت خشک عیبی جان افزا اولان بادن ببله بلکه اتم خشک اولسی ونش و نمادن بی بهره قالمسی کنسی
عیبندن و قیاحتند ندر پس بخت بر و اینک نفس نقیسی بر مکانه بر نیچه کسه لک درخت وجودی اوزره واقع اولسه
وانلره باران عطاوارشادنی یا عدرسه بوجه اتم نفس نقیسن قبول ایدوب و باران عطاوارشادنه مظهر اولوب
نش و نماد اولسه لرو کمال مرتبه سته واصل اولسه لراتک اول استعداد اصلیه و طبیعت پاکیزه لزندندر لکن بوجه دن پری
اول نفس نقیسی قبول قیاسه و حیات و لطافت بولسه اول دخی اتم وجود خبیثک مقتضاسندن ندر مرشد و مریدینک
عیب و نقصا سندن دکادر * مثنوی * یاد کار خویش کرد و پرورید * آنکه جانی داشت بر جانش کزید * منلایل اسدی
و کنسی اینی ایلدی یعنی خاصیتی هر نه ایه بذل و عطا ایلدی اول کسه که بر جان طوئدی اول بادلک خاصیت و اثری
جان اوزره قبول ایلدی کذلک حیات قلبیه سی اولان طالع ایلر بادن نفس مرشدی جان و دل اوزره قبول قیلور و حیات
قلبیه سی اولیان اتم نفسینک خاصیت و اثرندن محروم فالور در معنی این حدیثکه اغتم و ابرد الریغ فانه بعمل باید انکم
کما بعمل باشجارکم و اجتنبوا برد الخریف فانه بعمل باید انکم کما بعمل باشجارکم * حضرت رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم بر خوی حدیث بعثت بیجوامع الکلم امتنه جامع الکلم کوند رلشد و رجاء الکلم اولدر که قلت لفظه و کثرت
معنایه دلالت قیل و ظاهر لفظندن بر آخر معنا استفاده اولوب باطنی بر آخر معنایه اشارت اوله تته کم بوجدیشن
معلوم اولور ظاهر نردن مستفاد اولان معنی سر غنیمت عدا ایلدک ای امت بهار زمانتک برودتنی زیر اول بهارک بردی
اشجار یکزه نه ایشلر سته اید انکزه دخی آتی ایشلر و اجتناب ایلدک خزان و شتار زمانتک صوغندن زیر خزان زمانتک بردی
اشجار یکزه نه ایشلر سته اید انکزه دخی آتی ایشلر پس معنی باطنیسی بهار دن مراد اصحاب عقل و جان و خزان دن مراد
اصحاب نفس و خذلان در اهل عقل و جانک برد و سردی انسانه نافع و اهل نفس و عصیانک برد و سردی منکر و غیر نافع در
کما بین فی النظم الشریف (م ی) گفت پیغمبر ز سرمای بهار * تن میوشانید یاران ز بهار * پیغمبر علیه السلام
ایندی بهارک سرما سندن ای یاران ز بهار تنکزی اور تمالک (مثنوی) زانکه با جان شمان میکنند * که بهار ان بادر ختان
میکند * زیرا که سرمای بهار سزک جانکزه آتی ایلر که اول بهار لرد درختلره ایلر (م ی) لیک بکر برید از سردی خزان *
کان کند کو کرد با باغ رزان * لیک خزانک سرد و برودتندن اجتناب ایدوب بخت زیر خزانک صوغنی سزک اید انکزه آتی
ایلر که اول خزانک صوغنی باغه و اصحه له ایلدی (مثنوی) راویان این رابطه را برده اند * هم بران صورت قناعت
کرده اند * راویلر بوجدیت شریفی ظاهر را بتمش لری یعنی ظاهر ده اولان معناسنی فهم ایشلر و ظاهر جل ایشلر هم اول
صورت ایلر قناعت ایشلر در و لفظندن مستفاد اولان معنایه ذاهب اولوب سر حدیشن غافل اولمشلر در (م ی) بخبر
بودند از جان آن گروه * کوه رادیده ندیده کان بکوه * جانندن اول گروهی خبر اولدی یعنی ظاهر بین اولان و عیباران
و الفاظه قلان عالم لرجان کلامدن بی خبر اولدی لاول گروه طاعنی کوره ش لیکن طاعنه پنهان اولان معدنی کور عیش
(مثنوی) ان خزان نزد خدا نفس و هواست * عقل و جان عین بهارست و بقاست * حدیث شریفه واقع اولان اول
خزان و خریف خدا اتم و اهل خدا اتم قنده نفس و هوا در عقل و جان و عقل و جانک اهل عین بهار و بقادر (مثنوی)
مر ترا عقلیست جزوی در نهان * کامل العقلی بیجوان در جهان ای نفس و هوا صاحبی نهانده تحقیقاسنک ایچون بر عقل
جزوی وارد عقل جزوی اولدر که وجودینک لوازمی و کنسینک و توابعینک معاشنی و حوائج جسمانیه سنی تدبیر
وتدارک ایلر که قادر اوله جهانده بر کامل العقل کسه استه کامل العقل اول کسه در که ریسی بیل و اتم احکامنه عارف
و عالم اوله و دنیا بی فایه میل و محبتدن گذر قیل و نفس و هوا دن نجات بوله و عقل و جان مرتبه سته واصل اوله (مثنوی)
جز و نواز کل اوکی شود * عقل کل بر نفس چون علی شود * سنک عقل جزو ک اتم کل اولان عقلندن کلی اوله که
صحبت مؤثره دروشتی مقارنتک حکمنی اخذ ایلک مقرر در عقل کل نفس اوزره بر زنجیر کبی اولور اول نفسی می اده
و هوا سته مشغول اولغه قوم یوب قید و بند ایلر * مثنوی * جزو کل از کل او کرد بدید * انچه انکه مستی عقل از بید *
کاک جزوی اول جزو ک کاندن ظاهر و پیدا اولور یعنی عقل معاشکه عقل کاینک جزوید راول عقل جزوی کنسی کلی
اولان عقل کاملدن بدید اولور و قوت بولور فی المثل انجلین که نمیددن عقلک مستلکی ظاهر اولور یعنی عقل شرابه
مقارن اولسه شرابک حکمی و اثری عقلده ظاهر اولور و عقل اول شرابدن مست و سرخوش اولور کذلک عقل جزوی
بخت عقل کلی به مقارن اولسه عقل کلک حکمی و اثری انده ظاهر و پیدا اولوب عقل جزوی اندن متأثر و منفعل

اولور و عین کاینک خاصیت و اوصافنی بولور دیمک اولور (مثنوی) پس بتاویل این بود کانفاس پاک * چون بهار است
و حیات برک و ناله (پس بود کراولسان کلمات معلومک اولدیه تاویلده معنای حدیث بواولور که انفاس پاک بهار
کبیردورلک و ناله حیاتنی کبیردور یعنی بهار اوراق و اشجارک حیاتنی اولدیه کبی اولیای عظامک انفاس پاک دخی
اوراق ابدانه و اشجار ارواح انسانه حیات ویرجی و لطافت و طراوت مرتبه سینه ایرکور یجیدردیمک اولور (مثنوی)
کفتمای اولیایم و درشت * تن مپوشان زانکه دینت راست پشت * اولیای عظامک سوزندن نرم و درشت و گرم
و سرد هرنه ایسه تکی اورغه یعنی بدنکی نزلک سوزندن قیروب حفظ ایتمه زیرا که انزلک سوزنی سنک دینکه معین
و ظهیردر (مثنوی) گرم گوید سرد گوید خوش بکیر * ناز گرم و سرد بجهی وز سیر * اگر شیخ کرم سوبلروا کرسرد
سوبلر یعنی اگر نرم سوبلروا کرخشونت ایلر آتی خوش طوت تا گرم و سرددن و سعبیدن صجریایه سن یعنی حرارت
و بردهت مرتبه سندن خلاص اوله سن و جهمندن نجات بوله سن (مثنوی) گرم و سردش نوبهار زنده کیست * مایه
صدق و یقین و بند کیست * ولی اولان مرشد لک کرم و سردی زنده لک نوبهاری و فرخنده لک موجب قراری
صدق و یقینک و بنده لک مایه سیدر (مثنوی) زان کز بوستان جانها زنده است * زین جواهر بجز دل آکنده است
زیرا که جانلر بوستانی انک نفس حیات بخشندن دیریدر بود کراولسان جواهر روحانیه و زواهر عرفانیه دن
دل دریاسی ملو و پر در عاقله لازم اولان اولدر که بوجواهر قدسیه و معارف انسیه بی دل خزینه سنده بیان کبی حفظ قیله
وانک ضایع اولاسندن حذر ایلیمه (مثنوی) بردل عاقل هزاران غم بود * کز باغ دل خلایک کم بود عاقل قلبی اوزره
هزاران غم و الم اولورا کر کوکل باغندن برخلال یعنی بر جزوی ذوق و حالت ناقص اوله * دیگر سوال عایشه از حضرت
مصطفی صلی الله علیه و سلم (مثنوی) گفت صدیق که ای زبده وجود * حکمت باران امر و زین چه بود (عایشه رضی
الله عنها حضرت رسوله ایتدی ای وجودک زبده و کزیده سی بوکونکی بارانک سر و حکمتی نه ایدی (می) این زیاراتهای
رحمت بود یا * بهر تهدیدست و عدل کبریا * بویاغان باران حق تعالینک حکمتی و رحمتی یار ایلرند نمی ایدی و یا خود
تهدیددن و عدالت کبریادن اوتریمیدر یعنی بوکون کوردیکم باران غیب حق تعالینک فضل و رحمتنه متعلق اولان
مطر میدر و یا خود اول حضرت کبریا انک عدلندن و خلقنه تخویف زاندارندن اوتری نازله اولان باران قهریه
و جلالیه میدردیدی (مثنوی) این از ان لطف بهاریات بود * یاز پاییزی پراقات بود * بویاران اول بهاریاتک
لطفند نمی ایدی بهاریاتدن مراد رحمت و فضل و جمال و احسان و بونلر امثالی اولان اوصاف الهیه در یا خود
پاییزه منسوب اولان پراقات قبیلند نمی ایدی پاییزی پراقاتدن مراد صفات قهریه و جلالیه در خلاصه کلام
اول باران شکلنده کوردیکم نازل اسمان لطفیه و جلالیه جانبدنمیدر و یا خود اوصاف قهریه و جلالیه جهتندمیدر
دیو استفسار ایلدی (مثنوی) گفت این از بهر تسکین غمت * کز مصیبت برتر ادا دست * رسول علیه السلام
حضرت عایشه رضی الله عنها به ایتدی بویارانکه سن کوردلک حق تعالینک رحمتی جهتندن اسم رب طرفندن ظهوره
کلان باراندر تسکین غمتدن اوتریدر که اول غم مصیبتدن آدمک نژاد و نه ایدی اوزره در یعنی آدم او غلینک طبیعتی
اوزره مصیبتدن حاصل اولان غم و المک ازاله سندن اوتری نازله اولان امطار لطفیه دندردیدی * مثنوی * کمران
آتش بماندی آدمی * پس خرابی درفتادی و کی * اگر آدمی اول آتش اوزره قالیدی یعنی آتش فراق و لوعت مصیبت
و احتراق اوزره آدم اوغلی مستمر اولیدی چوق خرابلغه و کله که دوشردی و عقلی باشندن کیدوب شامردی و برکاره
مشغول اوله میوب معطل قانوردی (مثنوی) این جهان ویران شدی اندر زمان * حرصه بایرون شدی از مردمان
بوجهان در حال اول زمانده ویران اولوردی و انتظام عالمه خلل و نقصان کوردی مردمارک تعمیر و وجودی چون بقای
اجساد ایچون اولان حرصه طشره کیدردی پس عالم خرابه وارردی و نسل آدم منقطع اولوردی و حکمت
حقه مخالف کوردی * مثنوی * استن این عالم ای جان غفلتست * هو شیاری این جهانرا آفتست * ای طالب اسرار
یا کلکه عندا محققین غفلت ایکی قسمه منقسمدر بر قسمی شول غفلت معتدله و مقبوله در که نفس الامرده
بو غفلت نعمت الهیه در رحمت رحمانیه دن و حکمت یزدانیه دن حاصله اولور و بو غفلت معتدله اولدر که
انسانی حضرت حق دن و امور اخرویه دن و احکام دینیه دن غافل ایلر بلکه آلام مصیبتدن و موتی اولان کسه لک
فرقت و حرقندن و موجب حیرت و دهشت اولان و حشندن غافل ایلر تا بو واسطه ایله لوازم وجوده رعایت ایلیموب
ندریچله قرب حق و کمال هوشیارلغه و اصل اولورا کر بو غفلت معتدله اولمیدی انسانه حیرت و دهشت غلبه ایدوب
معطل اولیدی و خود مرتبه سن بولیدیکه بو حالت مذمومه در پس حکمت الهیه بو غفلت معتدله بی بنده لکینه عالم
غیبدن ارسال یوردر تا کم مصیبت زده لک قلبی متسلی اولور و خوفله دهشت و حیرت مرتبه سنده بونلرک جانی روح و راحت

بولور و بر قسمی دخی شول غفلت متجاوزه و مذمومه در که فی الحقیقه بوکونه غفلت تقمت الهی و قهر ربانیه در زیر
 بو غفلت مذمومه حق تعالی نیک قهر و غضبی جانبدن کاوب خلایق قلوبه مستولی اولوب بونلری حضرت حقدن
 و امور اخرویه دن و احکام دینه دن غافل ایلوب بوجهانک تعمیر و تزیینت حریص ایلر و جمع ماله و اکل و شر به
 و عز و جاهه مشغول و منهمک قیلر و عالمک ستونی اولان غفلت متجاوزه در که بویتله اشارت یورر لای جان بو عالمک
 ستونی غفلت در که جهانک معمور اولسته و زینت و رونق بولسته سبب و علت بوکونه غفلت در هوشیاراق بوجهانه
 آفت و شر در زیر تعمیر و تزیینی مانع اولور اما غفلت و حماقت زینت و عمارتی اقتضا قیلور و لهذا قال علیه السلام
 لولا الحقاء لخربت الدنيا * مثنوی * هوشیاری زان جهانست و چوان * غالب اید پست کرد این جهان * زیرا
 هوشیاراق اول جهان معنوی ندر چو نکم اول هوشیاراق غفلت اوزره غالب کاد و آتی مضحک و متلاشی قیلر بوجهان
 پست اولور و حقیر و ناجیز قالور (مثنوی) هوشیاری آفتاب و حرص یخ * هوشیاری آب این عالم و سخی * فی المثل
 هوشیاراق آفتاب و حرص بخدر هوشیاراق آب و بو عالم و بخدر یعنی بو عالمه حریص اولق و بونک ازان و نقوشنه میل
 و محبت قیلق قلبه و سخی و دنس کبیر در هوشیاراق بوکونه اوساخ قیلدن ازانه ایدیچی و پاک قیلیدر (م) زان جهان
 اندک ترشح میرسد * تا نغرد در جهان حق و حسد * اول جهان الهی دن از حق ترشح یشور یعنی هدایت الهی عقله
 بصیرت و هوشیاراق اعطا ایلر ترشح سز مق معناسنه در بوراده عطاء قلیل معناسنه استعاره اولور تا که جهاننده
 حرص و حسد اکر میه یعنی غلبه قیلر اکر جهان الهی دن هوشیاراق اعتدال اوزره کلمیدی بوجهاننده حرص
 و غفلت بنی آدمه غلبه قیلوردی و انلری کار حقدن و امور اخرویدن بالکلیه معطل ایدوب کار دنیا به مشغول ایلردی
 (مثنوی) کر ترشح یشتر کرد در غیب * فی عنرماند درین عالم نه عیب * اکر عالم غیب دن ترشح یشتر اولور سه یعنی انتباه
 و هوشیاراق زیاده کلور سه بو عالمده نه هنر قالورونه عیب بلکه بو عالمه متعلق اولان عیوب و هنرک جمیع سی اول
 حینده محو و متلاشی اولور دیک اشعار اولور * مثنوی * این ندارد حد سوی آغاز و سوی قصه مر دم طرب بازرو
 بوکونه معارف الهیه و اسرار علیه حد و پایان طوع و نحر آغاز جانیه پوری کیر و مر دم طربک قصه سی جانیه کیت خطاب
 تجرید قاعده سی اوزره کنی وجود شر بقدرینه در حسام الدین افندی حضرت تلیسه اولسه دخی جائز در که بحر مثنوی در
 بقیه قصه پیر چنکی و بیان مخلص آن (مثنوی) مطربی کرزی جهان شد بر طرب * رسته زاوازش خیالات عجب *
 بر مطرب ایدیکه جهان اندن بر طرب اولدی آنک اوازندن عجب خیالات تمش و قلوب معتمینه طرفه حالات ظهور
 ایتمدی (م) از نوایش مرغ جان پران شدی (وز صدایش هوش دل حیران شدی اول مطربک نوا سندن جان مرغی
 پران اولور ایدی اول مطربک صدا سندن کوکل هوشی حیران اولوردی * مثنوی * چون برآمد روز کار و پیر شد *
 باز جانش از عجز پشه کیر شد * چونکه روز کار کلدی یعنی چونکه جوق زمان یکدی و مطرب پیر اولدی آنک جانی
 طوغانی عجز و قهرندن پشه کیر اولدی یعنی شیء حقیر صید ایدیچی و دنی و ناجیز شسته راضی اولیچی اولدی * مثنوی *
 پشت او خم کشته هم چون پشت خم * آبروان بر چشم همچون یاردم * کوبک ارقه سی کبی اول مطربک
 ارقه سی خم اولدی و بو کلدی اول مطربک ابرو لری کوزی اوزره بالدم کبی اولدی اشغی صرقدی و کوزنی اورتدی
 * مثنوی * کشته آواز لطیف جان فزاش * زشت و نزدکس نیر زیدی بلاش * آنک جان زیاده ایدیچی لطیف آوازی زشت
 اولدی و کسه نک قنده آنک آوازی بر شینه دکر دی * مثنوی * آن نوای رشک زهره آمده * همچو آواز خیر پیری شده *
 اول زهره نک رشکی کلش نوا و نغمه بر قوجه اشکک آوازی کبی اولش * مثنوی * خود کد امین خوشکه آن ناخوش
 نشد * یا کد امین سقف کان مفرش نشد خود قنغی خوشدر که اول ناخوش اولدی و کل نغمه لامحاله زائل) فحوا سنجه
 جهانک جله نعیمی و دنیا نک هر خوشلغی عاقبه الامر محو و زایل اولق مقرر در یا قنغی سقفدر که اول مفرش اولدی البته
 دنیوی اولان هر سقف عالی عاقبه الامر پست و سافل اولق محققدر * مثنوی * غیر آواز عزیران در صدور * که بود
 از عکس دمنان نفخ صور * بوجه دن آواز عزیرانی استنسا ایدوب یورر لر صدور زده اولان آواز عزیران دن غیریسی
 که انلرک دمنک عکسندن اولور نفخ صور یعنی صور اسرفیلک حیات بخش اجساد فانیه اولان نفخ سی اول عزیرلر که
 انبیاء علیهم السلام و اولیای عظام در انلرک نفس نفیسک عکسی اولدی دیک اولور نفخ صور بو نلرک دمنک عکسی
 اولسی بو وجه اوزره ممکن اولور که بو نلرک نفس و کلامی و حی الهی و الهام ربانی ایلد اولور پس بو تقدیر اوزره بو نلرک
 انفاس نفیسی مرده دللری و پرمرده اولان روحلری احیا ایلر پس جسد دن قلب و روح شریف اولدی فی محققدر
 شریفی احیا ایلین دخی شریف اولق مصدق در بو تقریرله نفخ صور بو نلرک دمنک عکسی اولق فهمه اقرب و عقله اوفقددر
 (مثنوی) اندرونی کاندرونه است از پست * نیستی کین پستمان است از پست * بو عزیرلرک دروینکه جمیع

درون انزلدن مستدر و بونلک نیستلکی بر نیستدر که بوزم وارقلر عزاندن واردر یعنی عزیران وجود اولان اولیای
 عظامک وجود موهومی بحجازی جهندن قانی اولوب باطن عالمه حقه باقیلر در بر که بوعالم ظاهرده وجود بحجازی
 ایلدهست و موجود لر بزم بوجود لر بزم انزلک موجود اولدیغی عالم عدمدندر که بوعالمه نسبتله نیستدر و الا فی الحقیقه
 هستدر (مثنوی) کهربای فکر و هر آواز اولد ازلت الهام و وحی و راز اول * اول عزیران وجود کسری هر آواز
 کهربا سیدر هر آواز اولفظنه مضاف دکادر اول وئی رازک و وحیک و الهامک لذتیدر یعنی هر آوازی و افکاری مرتبه
 حقیقه و مقام مقبولیتیه جاذب اولان اولدر و الهام و وحیک و راز و سرک حلاوت و روحی اولدر که اول مظهر ذات
 وصفات الهیه در و بود کراولسان حالات و صفات اندن ظهوره کاور و انک ذندن رونق و فرولور پس بنه مطربک
 قصه سنه رجوع ایدوب سوررلر (مثنوی) چونکه مطرب پیرتر کشت و ضعیف * شد زنی کسبی رهین یک رغیف *
 چونکم مطرب زیاده پیر و ضعیف اولدی کسب سزلکنندن بر رغیفه مرهون اولدی (مثنوی) گفت عمر و مهلم
 دادی بسی * لطفها کردی خدایا با خسی * پس جناب حقه متوجه اولوب بگونه عرض حاجات قبول دیدی
 خدایا بکا جوقلق عمر و مهلت و بردک ای خدایر خسه لطف ایلدک (مثنوی) معصیت و رزیده ام هفتاد سال *
 باز نکرفتی زمن روزی نوال * یتیم بیل معصیتیه سعی قیلشم بر کون عطا کی بدن کیر و طوتمدک * مثنوی * نیست
 کسب امر و زمه مان توام * چنک بهر تو زم کان توام * کسبم بوقدر بکون سنک مهما نکم چنکی سندن اوتری چالم
 زیرا که سنک عبد و عملو ککم * مثنوی * چنک را برداشت شد الله جوی * سوی کورستان یترباه کوی * چنکی
 بوقر و قالدردی و الله استیجی اولدی مدینه منوره نک مقابری دیننده آه دینی اولدینی حلاله بودخی و جهدر که دینه
 چنکی قالدردی و الله دلینی اولدینی حلاله مدینه منوره نک کورستانی جابنه آه دینی کندی کندی به دیدی حقندن ابریشم بها
 اولور * مثنوی * گفت خواهم از حق ابریشم بها * کوبه نیکویی پذیرد قلبها * کندی کندی به دیدی حقندن ابریشم بها
 استرم زیرا اول خدا کمال لطفندن نیکوالت و احسانه قلبلری قبول ایلر * مثنوی * چنک زدن بسیار و کریان سر نهاده *
 چنک بالین کرد بر کوری فتاد * کورستانده جوق چنک چالیدی و اغلیه رق باش قودی چنکی یصدق ایلدی و بر مقبره
 او زره دوشدی (مثنوی) خواب بردش مرغ جان از حبس رست * چنک و چنکی راردا کرد و بچست * آتی خواب
 قایدی مرغ جانی حبسندن قورتلدی چنک و چنکی لکی و مرغ جانی ترل ایلدی و تن حبسندن صحرادی (م) کشت
 از ادا زن و ریج جهان * در جهان ساده و صحرای جان * خواب سیبیله تندن و جهان رنجندن آزاد اولدی بر جهان
 ساده و صافیده و صحرای جانه یعنی آنک مرغ جانی بی کدورت و بی کثافت اولان جهان و صحرای جانه واصل اولغله ریج
 جهانندن و آلام تندن آزاد اولدی و نجات بولدی دیمک اولور (م) جان او انجاسرایان ماجرا) کاندرا بنجا کرماندندی
 مرا) اول مطربک نه جانی اول صحرای جانه ماجرای ابر لیلی ایدی بولیدو که بومر تبه ده تولیدی بنی قویه لردی کربونده
 تنی معناسنی متضمن اولقده جائز در نه کم لسان عریده لوتنی معناسنی متضمن اولور و سرف شرط اولوب مابعدنده
 اولان ایسانه جواب اولق دخی جائزدر (م) خوش بدی جانم درین باغ و بهار) مست این صحرای غیب لاله زار * بویاغ
 و بهار معنویده بنم جانم خوش اولوردی بوحیراتک و غیبه منسوب اولان لاله زارک مستی اولدینی حلاله * مثنوی *
 بی پرویی باه فرمیکردی * بی لب و دندان شکر میخوردی * اول جهان صافیده قناتسز و ایاق سز سفر ایلردم لب
 و دندان سز شکر ردم یعنی لذت روحانیه و اذواق دینه بولوردیم دیمک اولور * مثنوی * ذکرو فکری فارغ از ریج و دماغ
 * کرده می باسا کان جرخ لاغ * بویته ایکی وجه جائز اولور اول اولدر که دماغدن و رنجندن فارغ سا کان عرشه فکر
 زدن که منسوب لاغ ایلیدیم بوقدر او زره فکریده یا نسبت ایچون اولور بعض نسخه ده رنجله دماغ ماییننده و او بوقدر
 بعض نسخه ده واقع اولشدر که کاکوره شرح اولندی و وجه ثانی اولدر که فکریده یا وحدت ایچون اوله
 و مصرع اولک معناسنی ثانی به مصرع و مخلوط اولیه و بویت تنازع فعلین قیلندن اولور که مصرع اولده ذکرو فکری
 و مصرع ثانیده لاغ کرده می لفظنه تنازع قیلش اولور لر پس قرینه کلام بونی اقتضا ایلدر که یا مصرع اول و یا مصرع
 ثانی به بر کرده می لفظی تقدیرا و انوب بویله دینله ذکرو فکری فارغ از ریج دماغ) کرده می باسا کان جرخ لاغ) یعنی ملائکه
 ایله لاغ و لطیفه ایلیدیم دیمک اولور که رؤیا عالم مثال دندر و عالم مثال بین الارواح و الاجساد شول عالم خیالدر که
 ناعلمک روحی اکا واصل اولور و استعدادنه مناسب آنک صور خیالیه سنی مشاهده قبول کاه اولور که بومر تبه دن رقی
 ایلوب عالم ملکوتیه داخل اولور و آنک اصحاب و اربابیه معامله و مکالمه قیلور کرده می باسا کان جرخ لاغ دیوانک سیر
 جاتندن حکایه سورملری مرتبه ملکوتک سیرنه آنک جانی واصل اولدینی اشعار ایلر (مثنوی) چشم بسته عالمی
 میدیدی * و در دوری جان بی کنی می چیدی * کوزی بغلش و چشم ظاهری اورتلش ایکن بر عالم کوریدم دست سز

و بر کف سر و در در میان دریدم ته کم نایمک روحی و چشم ظاهری مسدود و مستور ایکن عالم مثالی کور و ب انک عجایب
و غرایبی مشاهده ایلر و بی دست ظاهر اول عالمه و در در میان و سقبل و ضمیران دوشرر (مثنوی) مرغ آبی غرق دریای
عسل * عین ابوی شربی مغتسل * بوایت سوره صادده در اولی بودر (ارکض بر جلک) بوا میری با جبرائیل ایده و یا خود
جناب عزت ارکض دیوالهام ایده ای انضرب بر جلک الارض ای ابوب اورا بقار که بیر (هذا مغتسل) آبقلین امر حقله
زمینه اوروب بر عین بی نظیر جاری اولیجی قبل حقدن اکا اشارت اولدی که (هذا) شوصو (مغتسل) محل اغتسالدر (بارد
و شراب اوله مغتسل که بارد در و شرابدر بر و آتده ایکی بیکار اشکار و بیدار اولوب بری بارد و بری حار ایدی ماء باردن
ایچوب و ماء حاری اغتسال ایلدی و جمیع امراض و اسقامدن صحت بولدی حضرت خداوند کار پیر چنکینک
روحنی ابوبه تشبیه ایدوب سیورر که پیر چنکی اول حالده بر مرغابی ایدیکه غرق دریای عسل اوله دریای عسل بوراده
کمال لذتدن کایه در و اول حال کانه ابوبه منسوب اولان عین ایدی که شراب مغتسل ایدی همان پس پیر چنکینک
غرق اولدیغی ذوقی عین ابوبه تشبیه سیورر لر زبر اول ذوق الهی دخی امراض باطنه و کامنه دن سالکی پالک و طاهر
قیلور (مثنوی) که در و ابوب ازیا تا بفرق * پالک شد از رنجها چون نور شرق * که اول عین سبیله ابوب علیه السلام
آیه دن باشه دل نور شرق کی یعنی آفتاب کی رنجلردن پالک اولدی بعض نسخه ده نور شرق برینه نور حق واقع اولمشدر
اول چشمه سبیله نور حق * کی امراضدن پالک و طاهر اولدی دیمک اولور (مثنوی) در حرم اکر بودی چو جرخ *
در تنگبیدی دروزان نیم برخ (مثنوی) شریف بجمده یعنی و معیت و مقدارده اکر جرخ * کی اولیدی و طبقات
سماوات قدر و اسع کلیدی بوسردن اول مثنوی به یارم پاره صغمییدی یعنی اول عالمک اسرار و انواری و عجایب و غرایبی
بر مرتبه بی حد در که اکر اشجار اقلام و بحار مداد و طبقات سماویه و اوراق اولسه و جمیع خلایق بوا سرار و انوارک
شرحنی الی یوم القیام کاتب قیلسه انک بعضی سنک نصی باز لیدی و عشر عاشری تحریر قیلتمییدی * مثنوی *
کان زمین و آسمان پس فراخ * کرد از تنگی دلم را شاخ شاخ * که اول زیاده و اسع اولان زمین و آسمان تنگ کندن
کو کلمی پاره پاره ایلدی زیر ابوعالم صورت عالم معنایه نسبت غایتله احقر و اصغر برشید و قلب اولیا به کوره دانه خردل
قدر در بواجلندن تنگ لکندن قلبی شاخ شاخ ایلدی سیوردی * مثنوی * وین جهانی کاندین خوابم نمود *
در کشایش پروبالم را کشود * بوبرجهانکه بو خواب ایچره نکا کورندی کشایشدن بنم پروبالمی اچدی یعنی پروبالم
عقل و روحم که قیود جسمانیه ایله بسته اولمشدی بوعالم معنوی آچقلغندن بنم مقید اولان پروبالمی اچدی حتی روح
روانم بوعالم علویدن جولان ایدوب اوچدی یعنی مطرب کندیسند بولیدی (مثنوی) آن جهان و راهش اریسید ایدی
* کم کسی بکلیمظه اینجی ایدی * بوجهانک بولی اکر ظاهر اولیدی از کسه بر لحظه اول دنیاده اولیدی یعنی مطرب
اول عالمه دنیایی کندیدن بعید کوروب اکر دنیا جانندن بوعالمه بریول اولیدی اول دنیاده کسه بر لحظه قرا قیلزدی
دیدی و حضرت مولانا قدس الله سره العزیز انک لسانندن اول عالم روحانینک عظم شانی و بوعالم اوزره فضل و ربحانی
بیان سیورر * مثنوی * امر می آمد که فی طامع مشو * چون زیات خار بیرون شد برو) و اول پیر مطربک روحنه بو کونه
امر الهی کلدیکه بوق طامع اولمه ولی موت اضطراری بوراده قرار ایلکه امید قیله چونکم پایکدن خار بیرون اولدی
یوری یعنی چونکم پای جانکدن احکام بدینه و شواغل جسمانیه خاری طشره کلدی یوری عالم دنیا جانبنه که قدم جان
خار کی اولان اشغال جسمانیه و مقتضیات نفسانیه دن خلاص اولدقدن صکره بوعالمه کلدکه مانع و دافع اولمز و پای
روحندن خار جسمانی اخراج ایلین کسه بوعالمه کلدکه عسرت و مشقت چکمزدیدی * مثنوی * مولی مولی میزدانجا
جان او * در فضای رحمت احسان او * پیر چنکینک جانی اول عالم روحانیده بر مولی مولی آوردی یعنی توقف و انتظار
ایلدی اول الالهک رحمت و احسانک صحر استند مولیدن توقف و انتظار ایلدی معناسنه اولور اما بوقه روشنه
افندی هر حومک کندی خطیله بویتک کارنه تحریرین کوردم بویه دیمش که کجیلر لساننده مولی مولی دیمک سلم سلم
و یا خور خلص خلص دیمکدر پس بوراده دریای انواره مستغرق اولان چنکینک جانی الهی سلم سلم یعنی سن بنی سلم قیل
سلم قیل و ورطه دنیادن کشتی وجودی خلاص قیل دیوندا آوردی دیمک اولور بودخی و جهدن خالی دکلدر (در خواب
کفتن هاتق امیر المؤمنین ع رضی الله عنه را که چندین زرا زیت المال بر کیر و بدان مرده که در کورستان حفته است
* مثنوی * آن زمان حق بر عمر خوابی کاشت * تا که خویش از خواب نتوانست داشت * اول زمان حق تعالی
حضرت تری حضرت عمر اوزره بر خواب حواله ایلدی تا که * کندیسنی خوابدن طومغه قادر اولادی یعنی خوابی
* کندیدن دفعه قادر اولوب بی اختیار او بودی * مثنوی * در عجب اقتاد کین معهود نیست * این زغیب
اقتاد بی مقصود نیست * حضرت عمر عجبه دوشدیکه بو خواب معهود کلد و بوزمان او بومق بکامعتاد دکلدر

امدی بو خواب عالم غیبدن واقع اولدی بی مقصود کادر پس حکمت واردر دیوب (می) سر نهاد و خواب بردش
 خواب دید * کآمدش از حق ندا بانش شفید) باتس قودی وانی خواب ایلندی و دوش کوردی که حضرت عمره حقندن
 ندا کلدی انک جانی اول ندای اشستی * مثنوی * آن ندای کاصل هر باتک و نداست * خود ندا آنست این باقی
 صداست * اول بر ندا که هر باتک و نغمه تک اصلید در فی الحقیقه ندا خود اولدر و بوباقی ندا الرصد ادر ندادن مراد کلام
 الهید روحی سبحانه و تعالی متکلمه در یوانسانک وجودنده اولان کلام انک کلام منک بر تو و اثریدر (مثنوی) ترک
 و کرد و یاری کو و عرب * فهم کرده ان ندای کوش و لب * ترک و کرد و عجم و عرب کوش و لبسز اول ندای فهم ایلشد
 یعنی هر طائفه تک جانی حواس ظاهره سز ندای حتی فهم ایلشدرا کفهم ایلسیدی ریسنی بیلزدی جانده اولان
 معرفت حق اول ندای الهینک اثریدر (مثنوی) خود چه جای ترک و تاجیکست و زنک * فهم کردست ان ندای چوب
 و سنک * خود ترک و تاجیکک و زنکینک نه بریدر یعنی عرب و عجم و روم همان بوندای فهم ایلندی اول ندای چوب
 و سنک دخی فهم ایلشد زبیرا چوب و سنک دخی ریلر فی یلور و روقن انلره دخی امر الهی اولسه امر الهی بی قبول ایدوب
 منقاد اولور و انلر قبول امر الهی ایللری فهم قیللرینه دلالت قیلور (مثنوی) هر دمی ازوی همی آیدالست *
 جوهر اعراضی کردند هست * کرغی آید بی زبسان ولی (آمدنشان از عدم باشد بی * و اذا خذ ربک من بنی آدم
 من ظهورهم ذریبتهم و اشدعهم علی انفسهم الست بریکم قالوا بلی * آیت کریمه سنک مصداقجه ا کرچه بی آدمه حق
 تعالی عالم ارواحده الست بریکم دیوب بوجه له می ریلر انک کلامی فهم قیلوب انک ربو بیتنه والو بیتنه اقرار ایلدر
 اما عند المحققین و پیش اصحاب یقین بوالست خطاب بی همان عالم ارواحده بر کرده دیوب دخی منقطع اولمشدر بلکه
 هر انده هر شانه حضرت حق لسان معنوی ایلالست بریکم دیوب انلر دخی آلان بلی دیوب اقرار ایلکده در لر پس
 اصحاب شهود قشند بوسه کون بود نیاده و دخی یارن آخر تده دیدیکی الست خطابنک دون عالم ارواحده دیدیکی
 الست به مغایر و متفاوت دکادر تده کم ابن فارض حضر تلیر تک بویتلری بومعنا به شهادت ایلر (شعر) و لیس الست
 بالامس غیر الامن غدا * و جانی غدا صبحی و یومی لیلی * و سر بلی لله مرآه کشفها * و اثبات معنی الجمع فی المعنی *
 پس حضرت خداوند کارل هر دمی ازوی همی آیدالست * بیورملری خطاب الست علی الدوام اولسنی افاده ایلر
 یعنی هر بر رسده اول خذادن دائمیا اشیا اوزر لسان معنوی ایلالست بریکم نداسی کلور اول ندادن جوهر و اعراض
 و اراولور و کابلی دیرلر جوهر مقوم و مخصصه محتاج اولیوب قائم بالذات اولان شیشه دیرلر عرض قائم بالذات اولیوب
 بر مقومه محتاج اولان شیشه دیرلر مثلا الوان کبی جوهر و عرضک تفصیل ایکنجی جلده قسم غلام در صدق
 وفای یار خود یاتده مذکور اولمشدر فلیطلب فیها کرچه بواشیدان ظاهر بحسب اللفظ بلی دیمک کلز ولیکن
 انلر عدمدن کلسی بلی اولور و هر بری لسان حاله ریلر سنک ربو بیتنه اقرار قیلور کاقیل * بیت * فی کل شیء له آیه *
 تدل علی انه واحد (می) زان چه کفتم من زفهم سنک و چوب * در یانش قصه هس دار خوب * اول نسنه دن که
 بن سنک و چوبک ادر اکنندن دیدم و سنک و چوب دخی ندای حتی استماع ایلر دیو تحقیق ایلدم انک یاتده بر قصه به خوب
 عقل طوت و یا خود بر خوب قصه به هوش طوت بعض نسخه ده بویت دخی واقع اولمشدر که بودر (مثنوی) زانکه کفتم
 زاکبئی چوب و سنک * در یانش قصه بشنوبی در تک * چوب و سنک کاهلغندن اول نسنه بی که دیدم انک یاتده
 بی توقف قصه ایشت ناسکا چوب و سنک فهم ایلسی و تسبیح حتی سو بلسی روشن اوله و بو قصه دن تسبیح
 جادانه و معرفت نباتاته ایمان و اعتقاد ایللر ظهوره کله اول قصه بودر * نالیدن ستون خنانه چون از برای
 پیغمبر صلی الله علیه وسلم منبر ساختند که جماعت انبوه شده و گفتند ما روی مبارک ترا به نکام و عظمی بینیم
 و شنیدن رسول و اصحاب ان ناله را و سوال و جواب دادن مصطفی علیه السلام با ستون صریح) ستون خنانه تک
 ناله قیللر سنک یاتده در چونکم پیغمبر علیه السلام دن اوتری منبر دوز دیرلر زیر اجاعت چوق اولدی و دیدیلر
 بر سنک روی مبارک کی و عظم و قشند * کوره مرز و حضرت رسول علیه السلام و اصحاب خول اول درختک
 ناله سنی ایشلر نلک یاتده در مصطفی علیه السلام اول ستونه صراحته سوال و جوابنک یاتده در بویان بو حدیث
 شریفک معنای لطیفیدر که نظم * کتوروب بیورلر و بخاری و نسائی و ابوداود و اتفاق اوزره بو حدیثی
 حضرت جابر دن روایت یورلر قال جابر کان النبی علیه الصلوة والسلام اذا خطب استندالی جذع نخلة من
 سواری المسجد فلما صنع له المنبر فاستوی علیه فصاحت النخلة التي کان یخطب عندها حتی کادت ان تنشق فقل
 علیه الصلوة والسلام حتی اخذها فضعها الیه فجعلت تأن اتین الصبی الذی یسکت حتی استقرت قال النبی علیه
 الصلوة والسلام بکت علی ما کانت تسمع من الذکر ترجمه می بودر که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم

خطابت ایلدیکي وقتده برتر ما آغا جنک دالنه طیانوردیکه اول مسجدک دیر کلدن بری ایدی وقتا کم اول نی ایچون منبر دوز دیلر سه و اول نی علیه السلام انک اوزرینه قصد ایلدیه و اوتر دیسه اول نخله کاتک قنده مقدمه خطابت ایلدی بر مرینه صیحه و حنین ایلدیکه حتی منشق اولغه قریب اولدی پس حضرت نی مکرم صلی الله علیه وسلم منبردن ایندی و اول دیرگی اخذ ایلدی و معاتقه قیلوب ککندیلر دضم ایلدی پس اول نخله صبی اینن ایلدیکه کبی اینن ایلکه بشلادی اولیه صبی که تسکیت اولتور یعنی ساکت قیلنور حتی قرار ایلدی و ایننی دکدی پس حضرت نی علیه السلام ییوردیلر اول نخله اغلدی اللهک ذکرندن سامع اولدیغی ذکرک بعد و مفارقتی اوزره پس بوستونک حنین و بکاسندن علماء ظاهر و اعل اعتزال و فلاسفه مشر شده اولنلر تا اولیه میل ایتمشدر و بو حنین و اینن حضرت رسول امین علیه السلام و اصحاب کزینه سماع باطنیه و ملکوتیه ایله مسوع اولدی دیوب بیانه کتمشدر صحیح اولان بودر که حضرت رسول علیه السلام و اصحاب گرام اول حنین و بکایی استماع ظاهر ایله گوش ایتمشدر بعض علماء ظاهر دیرلر که نعم حضرت پیغمبر علیه السلام و اصحاب اول صدایی استماع ظاهر ایله استماع ایلدیلر کن اول صوتدن اول ستونک خبری یوقدربلکه اول صدایی انده اول وقتده جناب حق خلق ایلدی مجزة للنبي علیه السلام یویلر دیر جادات و نباتاتک اللهم دن و رسولندن اسکاه اولرینه و جناب حق حقیقه تسبیح قیلرینه انکار ایدنلر و معتزله و فلاسفه مذهبنه ککیدنلر دیرلر ایزونلر دیرلر که حقیقه تسبیحه و معرفت و اینن و خشیته عقل و حیات لازمدر و عقل و حیاته اعتدال مزاج و بنیه مخصوص و اجیدر اویله اولیجق تسبیح و ناله جاد مؤل مجاز دیرلر حال بوکه بو خصوصده آیات و اخباردن نصوص کثیره وارد اولمشدر امام شایخ صوفیه و ارباب مشاهده تأویل ایتمیوب حقیقته مقرر اولمشدر و اهل کلام و علماء ظاهر یا خصوصکه معتزله و فلاسفه مجاز دیرلر دیوب تأویل قیلشدر در مثلاً بو آیت کریمه ده من خشیته لفظی مجاز دیردیمشدر قال الله تعالی (ثم قست قلوبکم من بعد ذلك فهي كالحجارة او أشد قسوة وان من الحجارة ما يتغير منه الانهار وان منها ما یسحق فیخرج منه الماء وان منها ما یحبط من خشية الله اکثر علماء تفسیر لنده تقلید المعتبرة و الخشیتة مجازة عن الاتقیاد دیمشدر الا ابو اللیث و امام بغوی بونلر مجاز دکل حقیقتدر دیمشدر دخی (وان من شیء الا یسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبیحهم) آیتی تسبیح جمیع اشیا به حقیقه دلالات ایلر کن تسبیح لرینی لسان حاله دیمشدر و حالا مشر کاردن و نئی صانع ایدنلر دن ماعداسی لسان حاله اولان تسبیحه واقف و عالمدر پس انلره لا تفقهون قولی برنده اولمز و محقق و اهل کشف اولنلره دخی موافق کلز و جمله دن شیخ اکبر فتوحاتنه ییورلر که فان المسمی بالنبات و الجماد عند فاه ارواح باطنت عن ادراک غیر اهل الکشف فلا یحس بها مثل ما یحس بها من حیوان و الکل عند اهل الکشف حی فاطق و سخن زدنامع الا بمان بالاخبار الکشف فقد سمعنا الا بحجارتند کر الله بلسان فاطق تسبیحه اذ انما منها و فحاطبها مخاطبة العارفین بجلال الله پس حضرت خداوند کار که اهل کشف و مشاهده نک یارندنلر جادات و نباتاتک حیاتی و نطقله اولان تسبیحات و تهلیلاتی اثبات ایلدیوب ییورلر * مثنوی * استن حنانه از فجر رسول * ناله میزد همچو ارباب عقول * حنانه ستونی حضرت رسولک فراقندن ارباب عقول کبی ناله اوردی (مثنوی) در میان مجلس و عظامچنان * کزوی که کشت هم پیرو جوان (مجلس و عظمک اوزره سنده انجیلین که اول مجلسده حاضر اولان پیرو جوان اول ناله دن آگاه و خبردار اولدیلر (م) در تخریر مانتد اصحاب رسول * کزچه می نالدر ستون با عرض و طول رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرت تبریک اصحابی انک ناله ایلر سندن تخریرده قالدیلر که ستون عرض و طول ایلندن ابکلیر یعنی طول و عرضله هر جابیدن ناله ایلدیکنی اشد کده تخریر اولدیلر (مثنوی) گفت پیغمبر چه خواهی ای ستون * گفت جانم از فراق کشت خون (پیغمبر علیه السلام اول ستونه ایتدی ای ستونه استر من اول ستون حضرت رسول علیه السلامه ایتدی سنک فراقکدن جانم خون اولدی ناله مه سبب بودر (مثنوی) مسندت من بودم از من تا حتی * بر سر منبر تو مسند ساختی (عظ و قنده سنک مسند و تکیه کاشک بن ایدم بندن چابدل یعنی بی ترک ایدوب منبر جابنه عروج ایتدک منبرک باشی اوزره سن مسند دوزدک (م) گفت خواهی که ترا نخلی کتند * مشرقی غربی ز تو میوه چشند * حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اکا ایتدی چونکم سنک فریادله بوندن اوتریدر بونک مقابله سنده استر میسن که سنی بر نخل ایدله لر مشرق و مغربک اهلی سندن میوه دیرلر (م) یاداران عالم حقت سر وی کند * تا ترو تازره بجائی تا ایدیا خود اول عالم حقیقه قنده حق تعالی سنی بر سر و ایدیه که تا ایدنی ترو تازره قاله سن (م) گفت آن خواهم که دایم شذیقش (بشنوای غافل کم از چو پی میباش ستون حنانه ایتدی آتی استر که آنک بقاسی دائم اولدی ای غافل بوقصه بی اشت و بر چو بدن کم اوله کور که بر ستون پاره می ذوی العقولدن دکل ایکن ترک فانی اختیار باقی قیلله و طالب دولت ایدیه و حیات سرمدیه اوله سن ذوی العقولدن ایکن

و تحصیل بقا و دوامه مستعد و قابل ایکن نیچون طالب حقیقت اولیه سن و تحصیل سعادت سرمدیه قلیله سن
 (م) ان ستون را دفن کردند زمین) تا چو مردم حشر کردند یوم دین حضرت نبی اول ستونی بر ایینه دفن ایلدی
 تا یوم دینه اول ستون مردم کبی حشر اوله (م) تا بدانی هر که را ایزد بخواند * از همه کار جهان بیکار ماند) تا بونی
 یله سن هر کی که حضرت برزدان او قودی و کندی چنانچه دعوت قیلدی اول کسه جهانک دو کلی کارندن بی کار
 قادی و عمل و فعل دنیویدن فارغ اولوب طاعت حق مشغول اولدی (مثنوی) هر که را باشد برزدان کار و بار * یافت
 بار انجا و بیرون شد ز کار * هر کی که خدا دن کار و بار اولدی درگاه حق بول و اجازت بولدی و کار جهان دن طشره اولدی
 (مثنوی) انکه اور نبود از اسرار داد * کی کند تصدیق اوفالہ جاد * اول کسه به که اسرار الهی دن عطا اولیه اول کسه
 جاد * ناله سنی چن تصدیق ایلر (مثنوی) کوید آری فی زدل هر رفاق * تا نکو بندش که هست اهل نفاق * جادانک
 تسبیحه اعتقاد ایلینله موافق درن اوتری ظاهر ایلدی دیر کوکلدن دکل تا کادییه لر که اهل نفاق در بعضی طعن و قدح
 خوفندن اوتری در تصدیق تسبیح جادات قیلینله بحسب الظاهر موافقت ایلوب بلی اوله دردی و ولیکن بحسب الباطن
 تصدیق و اقرار ایلر (مثنوی) کریندی واقفان امر کن * در جهان رد گشته بودی این سخن * یعنی اگر بوجادات
 و نباتات اللهم کن امر نه واقف و عالم اولیه لر دی جهانده مر در داویش اولوردی بوسوز یعنی بوجادات و نباتاتک
 سوزی و کلامی حال بو که بونلرک سوز سوبیسی و تسبیح و تکلم ایلسی شرعا نابت در مر در د کادر نته کم اول بعثته
 حضرت رسول علیه السلام و حی کاوب منزل شریف لر بنه منصرف اولد قده اجار و اشجار کلا کسلام و بر مسی
 و حصانک کف مبارک لر نده شهادت قلیسی مشهور و متواتر اولشدر و یا خود معنی اگر بواشیا امر کن واقف لر دی دکلر
 اولیدی جهانده بو کن سوزی رد اولش اولوردی (انما امره اذا اراد شیئا ان يقول له کن فیکون) قوی تحصیل
 حاصل و بهره اولوردی زیرا بر اینست که امر فی فهم ایتم شینه امر ایتم عبت و مر در د اولودی اگر امر تسخیر ایچون
 در دیوتاویل اولنور سه بونکته فوت اولور (مثنوی) صد هزاران اهل تقلید و نشان * افکنده شان نیم و همی
 در کان * اهل تقلید و اهل نشان دن یعنی علایم و آثار اهلندن و تقلید اهلندن نیچو بوزیک کسه لر یارم و هم انلری
 شک و گمانه براغوب یعنی ادنی و هم انلر غلبه قیلد قده تحقیق و یقین مرتبه سندن دور اولوب جادات و نباتاتک
 حقیقه تسبیح قیلینده و جمیع اشیانک ریلرندن آکاه و خبر دار ایلینده شک و شبهه به دوشوب بو خصوصه
 وارده اولان نصوصی عقلار نه موافق و فهم لر نه مطابق تاویل و توجیه ایدر لر (مثنوی) که بظن تقلید
 و استدلالشان * قایمست و جله پروبالشان * زیرا انلر استدلالی ظنله قایمدر و جله پروباللری دخی یعنی جله پروبال
 عقل و فکر لر و تقلید و استدلاللری ظنله قایمدر ظن ایسه حقیقتدن بر شئی مغنی و مفید اولمز (کما قال
 الله تعالی) وما ینبع اکثرهم الا ظن ان الظن لا یغنی من الحق شیئا) و قال فی سورة النجم (ان یبعون الا الظن
 وان الظن لا یغنی من الحق شیئا) (مثنوی) شبهه انکیزدان شیطان دون * در قند این جله کوران سر نکون * اول دون
 شیطان انلرک در روتده بر شبهه قو بر مثلاً بوجادات و نباتات حی و عاقل دکلر نیچه ناطق اولور و نو جهله تسبیح قیلور
 دیوانلرک قلبنه و سوسه و برر آنک سیبینه بوجه کور لر باشی اشغه دوشور لر پس تاویل و توجیه سمته کیدوب حقیقتدن
 محرم اولور لر اما اصحاب یقین تشکیک و شک کدن چاه و همه دوشمز و شبهه و شکو که گرفتار اولوب کلام خدای و کلام
 نبی * جتیبائی تاویل و توجیه قیلر (مثنوی) پای استدلالیان چوپین بود * پای چوپین سخت بی تمکین بود * استدلالی
 اولان کسه لرک ایانی چوپین اولور چوپین اولان ایاق زیاده بی تمکین اولور یعنی اهل استدلال طریق حقه عقل
 و فکر لر شک قدیمی اما جدن ایاق کبیدر و معلومدر که اغاج ایاقله یوریک زیاده بی ثبات و بی قرار در وضعندن خالی دکلر
 کذلک اصحاب استدلال لا روشلر و باطن اشیائی استدلال ایدشلی وضعندن خالی دکلر * مثنوی * غیر آن قطب
 زمان دیده در * کز ثباتش کوه کرد حیره سر * اول دیده و اولان قطب زماندن غیریکه اول قطب زمانک ثباتندن
 طاغ خیره سر و سر اسجد اولور یعنی اهل استدلال جله شک پای عقل و ادراکی بی تمکین و بی ثبات اولور لاشول
 بصیرت و شاعده صاحب اولان قطب زمان و مدار عرفان و ایشان بونلرکی اولمز که آنک ثبات و قرارندن جبال راخنه
 حیران اولور و آنک تمکین و رسوخن کوروب بریده و اله قالو ر جمع موسوس و مشکک بریره جمع اواسه لر واکا
 شکو لر شبهائی اتفاقیه لر اول مر کز علوم و عرفانی مقامندن اصلا فخریکه قادر اوله میه لر دی * مثنوی * پای ناینا
 عصا باشد عصا * تا نیغم سر نکون ابر حصی * کور دل اولنک آیانغی عصا اولور عصا تاسنک برزه لر اوزره او کور
 دوشیمه عصادن مر ادا استدلال و کوردن مر ادا کوردل و حصادن مر ادا ضلال و خطا در تقدیر معنی کوردل اولنلرک
 راه حقه قدیمی استدلال اولور واکا اعتماد و اتکا قیلور تا کم ضلالت و خطا طاشلرینک اوزرینه باشی آشی دوشیمه

(مثنوی) آن سواری کوسیه را شد ظفر * اهل دین را کیت سلطان بصر * اول بر سوار که اوسپاهه ظفر اولدی
یعنی اهل دینه کیم در سلطان بصر در اهل دین راسبه رادن بدل اولق و یا خود سبه رای مفسر اولق معنایه اقرب
وانسیدر کیت سوال سلطان بصر خبر اولور و تقدیر معنی بویه دیمک اولور که اول سوار بکه عسکره یعنی اهل دینه
ظفر و ظهیر اولدی اول کیم در دیر سبک بصر سلطانیدر یعنی انسان العین منزله سنده اولان و مردمک دیده مر تبه سن
بولان انسان کاملک سلطانیدر و مراد حضرت نبی علیه السلام واکاوارث کامل اولان هر ولیدر که وراثت لری حسیله
سلطان بصر منزله سنده اولور سلطان بصر دیمک سلطان انسان دیمک معناسنده در انکچونکه بصره انسان
دیر لروانسانه انسان دید کبری اشیا به و حقه بصر منزله سنده اولدیغندن اوتریدر کما نقله من کلام الشیخ الا کبر
فی هذا الشرح مرارا (م) با عصا کوران اگر دیده اند * در پناه خلق روشن دیده اند * کور لر عصا ایله اگر چه بول
کور مشلدر و مقصوده ایره مشلدر خلقک پناهنده روشن کور بجیلدر (مثنوی) کونه ینایان بدندی و شهبان * جمله
کوران مرده اندی در جهان * مثلاً اگر عالمده ینالرو شاهرا اولمیه لردی جهانداه اولان جمیع کور لر اولمش اولور لردی
(م) فی ز کوران کشت آید فی درود (فی عمارت فی تجارت های سودیرا کور لر دن نه اکک و نه بجمک کاور نه بنالری عمارت
ایملک و نه تجارتلرونه فائده و منفعتلر حاصل اولور (مثنوی) کونکر دی رحمت افضلالتان (در شکستی چوب استدلالتان
اگر حق تعالی حضرت لری ای کور لر سزه افضل رحمت ایلیدی سزله استدلال کز چوبنی سردی بعض نسخه تان
برینه شان واقع اولمشدر بو تقدیر اوزره معنی اگر الله تعالی اول کور لر رحمت و افضل ایلیدی انلرله استدلالی چوبنی
سردی یعنی ابطال ایلردی کور لر دن مراد اهل ظاهر و اصحاب استدلالدر که ظاهر کوزی کور اولان ظاهر ایدیه و
اولان کسسه لره نسبت نه مر تبه ده ایسه کور دل اولان اهل استدلال دخی اصحاب یقین اولان اهل مشاهده به نسبت
بویه در (مثنوی) این عصا چه بود قیاسات و دلیل * ان عصا سده دادشان یننا جلیل * بوعصا که بونده
ذکر اولندی نه اوله قیاسات و دلیل مراد اولور اول عصای انلر کیم و بردی جلیل اولان بضیر الله و بردی (مثنوی)
چون عصا شد آلت جنگ و تفریح * آن عصا را خرد بشکن ای ضریر * چونکم عصا جنگ و تفریح آلت اولدی ای اعمی
اول عصای خرد ایلده صی یعنی استدلال عصای قیل و قاله و بحث و جداله علت و سبب اولدی اول عصای استدلالی ای
کور دل اولان کسه ترک و ازاله ایله تا انلر بمقابله سنده چشم حقیقت بین اوله سن (مثنوی) او عصا تان داد تا پیش
آمدید آن عصا از خشم هم بروی زدید * او خدا سزه عصا و بردی تا ایلری کلدیکز اول عصای هم غضبیدن تا اکاوردن
یعنی اول خدای تعالی قیاس و استدلال عصاسنی سزه انکچون و بردی که تا انک خلقاسی اولان انبیاء علیهم السلام
و اولیای عظامه تبعیت ایدیه سز و انلرک بولنه کیده سز اسر سکرزای کور دللر خشم و غضبه کلوب عصای
استدلالی برسبیل بحث و جدال انک خلقاسی اولان انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامه اوره سکرز که حقیقتده حقه
اورمق کیدر (م) حلقه کوران بجه کار اندرید * دیده بانرادر میانه آورید (ای کور لر حلقه سی وای ضریر لر زمره سی
نه کار ده و نه عملده سز اور تا کره دیده بان کتوریکز یعنی ماینکر زده بر بصیر کسه کتوروب اکا اقتدا ایلکیز تا انک دلالتی
واسطه سیله مصالح کز درست اوله و کار و کردار کز ظهوره کله و نتیجه بوله (مثنوی) دامن او کیر کودادت عصا *
در تکر کادم جهادید از عصا * عصا دن مزاد استدلالدر اهل تقلید عقلی اکا اعتماد و استناد ایدوب آنکله
کور وانه مدلوله بول بولدقلری ملا بسه سیله پس معنی دیمک اولور که استدلال عقلیه بی ترک ایت و اواللهک امر و فرمانی
دامن طوئکه سکا عصای عقل و استدلالی اول و بردی و نظرایله که آدم علیه السلام نه لر کوردی و نه بلالره ابردی عصای
استدلاله متکی اولمقدن و دامن نهی ترک قیلقدن زبر حضرت آدم علیه السلام دامن نهی صریحی قویوب و سوسه
شیطان سیله عقل و استدلاله او یوب پوشجردن نهی تحریمیدر و یا تتریمیدر مراد دیوا استدلالی عصا قیلدقه
عصیان واقع اولوب بو قدر بلالر چکدی پس اخبار و نصوصه استدلال عقلیه ایله معنی و یوب تصرف قیلقدن ایمان
کتورمک اولادر سنت سلف دخی بودر زیرا اکثر احکام مر عیه و امور شرعیه ده من بعد عقلک مدخلی بو قدر بلکه
شرع شریفده عقله مخالف احکام و امور قتی چوقدر مثلاً اوائل سورده اولان حروف مقطعه کبی و آیات متشابهه کبی
و حجه اولان بعض افعال عجیبه کبی پس علیکم بدین الجائز حدیثک مقتضاسنجه عقل و استدلالی ترک ایدوب امر
اولندیغی اوزره راه حقه کیدوب ظواهر اخبار و نصوصه ایمان ایدوب جناب حقن کشف حقایق اولنجیه دلره
شرع رسولدن عقله تصرف ایتمیه و زک شرعه عقلک مدخلی بو قدر (م) مجرموسی واحدرا نکر (چون عصا شد مار
واستون باخبر * حضرت موسی علیه السلام و حضرت احمد علیه السلام مجرمه سنه نظر ایله عصی نیجه
از درواستون حنانه نه کونه باخبر اولدی (م) از عصا ماری و از استون حنین * پیغمبر نبوت میرشد از بهر دین *

عصا در بر عظیم مارا زادی ستوندن چنین و اوزینا اولدی ستوندن مراد بوراد مناره در کان دیش اولور که
 عصای موساتک حیه اولسنی وستون خانه نک ناله و اوازه قیلسنی **ک**ورمد کسه ستون مناره نک آوازه ایلسنی
 مشاهده ایل اول ستون دینک قیامندن اوتری هر **ک**ون بش نوبت اورر یوسا ر مجنونان کبر و در حال ظاهر
 ایلوب یینه زائل اولان انبیاء علیهم السلام دن اعظم در زیر امجرت نک در ای ماضی اولوب هر ور قیلانندن وفی الحال ظاهر
 ایلوب زائل اولندن اعظم در پس حضرت احمد صلی الله علیه و سلمت هر کون مناره لرا وزره بش وقت اذان ارقفق مجزة
 باهره وینه ظاهر لردن ستون خانه نک ناله سن اشتمد کسه بو ستون مناره نک چنین و آوازه گوش ایستکه بوم مجزة
 اول ذکر اولان مجزیدن اعظم واکبر در دینک اولور و ستوندن مراد مناره تقدیر اولدیغی اوزره ذکر محل اراده حال
 قیلانندن و مسیبتک حالتی میبه اطلاق سیلندن اولور (منشوی) **ک**ر نه نامعقول بودی این مزه **ک**ی بدی حاجت بچیزین
 مجزه **م**رچه **م**عقولست عقلش می خورد **م**ی یانی مجزه وی جز و مد **م** این طریق بکر نامعقول بین **م** در دل
 هر مقبلی مقبول بین **م** بومر شریعت ولدت و حلاوت دین و طریق بقا اگر نامعقول دکل ایمش ایسه بچیز بوقدر
 مجزات انبیاء علیهم السلامه محتاج اولوردی بلکه انبیاء علیهم السلامه یله محتاج اولنوردی زیرا هر عاقل و متفطن
 نبی و مرشد راه حق اولوردی و معقول اولان شیار مقبول و نامعقول اولان مردود اولوردی حال بوکه شرع بویه دکلدر
 زیرا حق معقول شیار وارد که حرام و نامشروع و در متلا بس حریر و اوائی ذهب و فضه دن اکل کبی و جوق نامعقول
 شیار وارد که مشروع و در متلا ارکان مجزهر می چار و طواف قدومه سبعة اشواط کبی و بونلر امشالی محصل شرع
 عقلا بیلنر افعالی و احوالی قی چوقدر زیر انبیاء علیهم السلام مطلقا مقتضای عقل اوزره بعث اولغا مشدرا کر عقلک
 مقتضای اوزره بعث اولنه زدی من بعد عاقل اولنلر انلری انکار ایلر زدی زیرا هر نکم معقول در عقل آتی قبول ایلر
 مجزه ییانسز و جز و مد و **ک**ش مکشسز بوطریق بکری نامعقول کور یعنی بونامعقول اولان بکر طریق کور
 و یا خود معنی بوطریق بکری نامعقول کور که طریق انبیاء علیهم السلامدر لاسیما طریق مصطفی علیه السلامدر
 مع غذا هر مقبلک **ک**وکلنده مصدق و مقبول کور و مدبر اولنلرک قلبنده مشکول و نامعقول کور پس نطق و حیات
 جادات و فهم و تسبیح نباتات دخی بونامعقول اولان طریق بقدر که عقل و فراستله بیلنر و فکر و یکاستله بوانر کشف
 الهی و فتح ربانی به مخصوص در همان طریق اسلام بودر که علمای سلف کبی امنست بالله و بما جاء من عند الله علی مراد الله
 دیه سن و امنست بر رسول الله و بما جاء من عند رسول الله علی مراد رسول الله دیواقر ارقیله سن تا خلاف مراد الله و خلاف
 مراد رسول الله عقلله تصرف ایتمکدن امین اذه سن (منشوی) **ا**نجین کریم آدم بودد **د**ر جزایر در رسیدند از حسد
 انجیلین که آدمینک خوفندن شیطان و برنجی حیوان حسد لردن اوتری جزیره لره اورکدیلر و انده قرار ایستدیلر
 (منشوی) **م**هم زبیم مجزات انبیاء **م**ر کشیده منکران زیر کا **م**هم انبیاء علیهم السلامک مجزهری خوفندن منکرلر
 یکا الله باش حکمشلدر یکا اونه دیرلر بوراده پرده و حجابدن عبارتدر و حجاب یکه تعبیری انلرک صیاد قورقوسندن
 اولنلر اننه بانس کجوب اختفا بیلن حیوانلره مشابها اولسندن کایه اولور (منشوی) **ا**نا ناموس مسلمانن زیند در تسلس
 تاندانی که کینه **م** حتی مسلمانلق ناموس یله دیریلر یعنی اسلام و دین نام و ناموسی حجابنک التذره زند کانلک ایدلر
 تا بیلیمه سنکه سالوسلکده بونلر کیلدر و یعنی مؤمن مسلمانلق نامیلر یا و تسلس فتنه ده دیریلوب کفر و عصیانلرین
 اسلام پرده سیله ستر ایدلر تا اهل ایمان اولان بونلره کسلدر بیلنلر (منشوی) **ه**مچو قلابان بران نقد تبا **م** نقره می مالند
 نام پادشاه **م** بونلر شول قلابلر **ک**ی اول تبا و خراب اولان نقد اوزره نقره سورلر و پادشاهک نامنی اورلر
 تا بوسیلله ایلر انلرک قلب زرا ندودی بین الناس رواج بولور و خلق آتی نقره قیاس قیلور (منشوی) **ظ**اهر الفاظشان
 توحید شرع **م** باطن انهمچو در نان تخم صرع بوقلا سقه و حکمای اسلامیه نک و معنا شرعی قویوب عقله اویان عقلاء
 دینییه نک بحسب الظاهر اگرچه الفاظ کابلی توحید شرع اوزره در ولیکن بحسب المعنی شرک خفی و خلاف شرع در
 مشلائلرک الفاظ و عباراتک باطنی اثمت ایچره تخم صرع به بی دلجه تخمی کیدر که آتی سائر **م** که قیاس ایدوب
 بیلکسنی مصروع و مدحوش ایلر (منشوی) **ف**لسفی رازهره فی تادم زند **م** دم زند دین حقش برهم زند **ف**لسفینک
 زهره و قدرتی بوقدر که دم اوردنی شرع شرعی انکار ایلوب دلائل عقلیه ایله مباحتنه قیلغه و مستکام اولغه زهره می
 بوقدر که دم اورر نه و تکلم قیلور سه دین حق آتی برهم اوزر یعنی حق اولان دین اهل آتی بری برینه اورب قتل ایدلر
 زیرا فلسفی منکر تسبیح جادات و نباتات در (منشوی) **د**ست دپای اوجاد و جان او **م** هرچه **ک**وید آن دو
 در هرمان او **ا**نک دست و پای جاد و انک جانی هر نه دیرلر سه هر ایکسی اول جانک فرماتده در یعنی ال و یا آنکه حیاتدن
 قطع نظر جاد حکمته در و جانکه مدبر بندر هر نه امر ایلر سه دست و پا و سایر اعضا انک امر نه مطیع لدر (م) **ب**ازبان

کچه که تهمت می نهند * دست و پاهاشان کواهی میدهند * لسانها کچه منکران نطق جادات تهمت قورری یعنی
 جادات نطق و تسبیح نه انکار ایلر بومنکران نطق جاداتک اللری و آیقاری هم دیناده لسان حاله شهادت و بررلر بوم
 آخرته (و تکلمنا ایدیم و تشهد اوجلهم بما کانوا یکسبون) آیت کریمه سنک حسبنجه بونلرک اللری و آیقاری نطق
 صریح ایلر کنده عملر نه شهادت ایلر دیناده دست و بالری لسان حاله انلر بوکونه دلالت و شهادت ایلرک که
 ای منکر تسبیح جادات اولان بزجادات مرتبه منده ایکن چنک محکوم و فرمانبرداری ایزدرنه امر ایلرک که
 سائر جاداتی دخی جان جان اولان حضرت حقه نسبت بویه قیاس ایلر دیرلر اظهاره رسول علیه السلام و بسخن
 آمدن سنک برز در دست ابو جهل و کواهی دادن سنک دیزه رسالت او (مثنوی) سنکها اندر کف بوجهل بود
 گفت ای احمد بکو کین چیست زود * ابو جهلک آوچنده طاشلر زار ایدی حضرت پیغمبر علیه السلامه مقابل کلوب
 دیدی ای احمد بواوچنده اولان ندر تیزی (می) کر رسولی چیست در مشتم نهان * کر خبر داری ز راز آسمان (کر رسول
 صادق ایسنک اوچنده اولان نهان ندر چونکه اسمائک رازدن خبر طور سن (مثنوی) گفت چون خواهی بگویم کان
 چهارست) یا بکو ندانکه ما حقیق و راست حضرت نبی علیه السلام ابو جهل دیدی نیجه استرسن آنمی استرسن الله کی
 نه لر در سو بلیم یا خود انلر سو بلیلر که بر حق و راست (مثنوی) گفت بوجهل این دوم نادر ترست * گفت
 آری حق از ان قادر ترست * ابو جهل ایدی بویکنی نادر تر در یعنی بطن کفده اولان شیلر سنک حق و صادق
 اولدیغکه شهادت ایلک و سوز سولک فتی بچر کدر حضرت نبی علیه السلام جواب ویروب ایدی بلی حق تعالی نطق
 اولین شیلری نقطه کتور مکدن دخی زیاده قادر تر در جادی نقطه کتور مک دکل بلکه کاجیع علوی بالفعل اعلام
 ایلر و اول جامد اول علوی نقطه کتور و ب سو بلیسه الله کاردخی اندن زیاده به قادر تر در (می) ارمین مشتم او
 هر باره سنک * در شهادت گفتن آمدی در نک * ابو جهلک آوچی ایچنده هر سنک باره سی شهادت ایلکده سوز
 کلدی تاخیر و توفیق سز (مثنوی) لا اله الا الله گفت * کوهر احمد رسول الله سفت * ابو جهلک آوچنده
 اولان حصا لاله دیدی والا الله دیدی احمد رسول الله دیمک کوهر فی دلدی (مثنوی) چون شنید از سنکها
 بوجهل این زرد زخم آن سنکها ریزمین (چونکه اشتدی طاشلر دن ابو جهل بونی اوردی غضبندن اول طاشلری
 زمین اوزره (مثنوی) گفت نبود مثل نوسا در کر * ساحرانلر بونی و ناج سر * چونکه ابو جهل کفر و عنادندن
 ایمانه کلیوب دیدی سنک کی بر غیری ساحرانلر ساحرلک باشی و باشلر سنک تاجی سنسن * مثنوی *
 خالک بر فرقت کبد کور و امین * چشم او ابلیس آمد خالکین * بوم معناری مسطور اولان ایکی یت ولدیدر اصح اولان
 نسخه لده بوقدر طیراق اول ابو جهلک باشی اوزره که کور و امین ایدی املک چشمی خالک کور بی ابلیس کلدی یعنی
 ابلیس لعین حضرت آدمک جسد ترایه سنی کور و ب انده اولان انوار الهیه دن بی خبر اولدیغی * کی ابو جهل دخی
 حضرت نبی علیه السلامک بشریتلرین کور و ب انده اولان نور حقیقی و قوت و قدرت جناب الوهیتی * کور و مدی
 (مثنوی) باز کرد و حال مطرب کوش دار * زانکه عاجز کشت مطرب ز انتظار * حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
 ینه حکایه به رجوع ایدوب دیرلر که ای مستمع بوکونه معارف دکل کدن رجوع ایلر و کراولتان مطربک حاله کوش
 طوت زیرا که اول مطرب کورستان بثریده انتظار دن عاجز اولدی (بقیه قصه مطرب و سیغام رسانیدن امیر المؤمنین
 عمر باالوجه هاتف اواز داد (مثنوی) بانک آدمی عمر را کای عمر * بنده ما راز حاجت بازخر * حضرت حقندن
 حضرت عمر رضی الله عنه منامنده ندا کلدیکه ای عمر بزم بنده مری حاجتدن کیر و صافون آل (می) بنده داریم خاص
 و محترم * سوی کورستان تورنجه کن قدم بر بنده طوتارم خاص و محترم کورستان طرفه سن قدم رنجه قیل یعنی کیت
 (می) ای عمر برجه زیت المال عام * هفتصد دینار بر کف نه تم * ای عمر خوابدن صبحره عامه تاسکیت المالنندن
 یدیسوز التونی تمام کفکه قو * مثنوی * پیش او برکان قوما را اختیار * این قدرستان کنون معذور دار * اول
 التونی اول بنده نک ارنه ایلک بویه دیوکه ای سن بزم مقبول سز بوقدر التونی شدیلک ال و معذور طوت (مثنوی)
 این قدر زبیر برابر بشم بها * خرج کن چون خرج شد اینجا سز بوقدر التون سکا بر بشم بهادن اوتریدر بونی خرج ایلر
 چونکم خرج اولدی بورایه کل و حاجتکی ینه ربه که عرض ایلر دیدی (مثنوی) پس عمر زان هیئت اواز جست (تامیائرا
 بهر این خدمت بیست * پس حضرت عمر رضی الله عنه اول اوازله هیئتدن صبحره دی دخی بلی بو خدمتدن اوتری
 بغلدی (مثنوی) سوی کورستان عمر بنهادر و در بقل همیان دوان در جست و جو * حضرت عمر رضی الله عنه مقابر
 جانبیه یوز قودی یعنی متوجه اولدی قولتوغنده همیان زرجست و جوده بلیج اولدی * مثنوی * کرد کورستان
 دوانه شد سنی * غیران پیراوند ایدانج کس * مقابر اطرافچو قواق بلیج اولدی او پیردن غیری اول برده عمر

حضرت تری بر کسه کورمدی * مثنوی * گفت این نبود که باره دوید * مانده گشت و غیر آن پیراوندید * حضرت عمر رضی الله عنه کند یسنه دیدی بنده خاص الهی بود کلدردیوب بر غیری کرده دخی یلادی محصل عاجز و فرو مانده قالمش اولدی اول پیردن غیری ازل عمر کورمدی (م ی) گفت حق فرموده ما را بنده ایست * صافی و شایسته و فر خنده ایست حضرت عمر کند یسنه ابتدای حق تعالی یوردیکه بنم ایچون برنده وارد اول بنده صافی و شایسته و فر خنده در (مثنوی) پیر چنکی کی بود مرد خدا * حیدای سر نهان حیدای پیر چنکی بچن مرد خدا اولورنه محبوب سن ای سر نهان نه محبوب سن یعنی ای سر نهانی و ازلی نه عجب خوب و مرغوب سنکه صورت ظاهر ده بر کسه عاصی ایکن اتی شایسته و صافی ایلسن و کمال لطف و کر مکندن کا بنده خاصم دیوسویلسن دیدی پس نه احتیاط و اهتمای ترک ایلیوب (مثنوی) باردیکر کرد کورستان بکشت * همچو آن شیرشکاری کرد دشت * غیری که کورستانک اطرافنی کشت و دورا یلادی اول شکار ایدیی ارسلان صحرانک اطرافنی کشت و دورا یلادی کی (مثنوی) چون یقین کشتش که غیر پیر نیست * گفت در ظلمت دل روشن نیست (بوقدر اتمام و احتیاط ایلد کد نصکره چونکم کا یقین اولدیکه اول پیردن غیری بوقدر کند یسنه ابتدای ظلمت ایچره روشن دل زیاده چوقدر (مثنوی) آمد و با صد ادب انجامشت * بر عمر عطسه قناد و پیر جست) حضرت عمر رضی الله عنه کلدی اول پیراوندی برده یوزادله اوتردی حکمت الهی برله حضرت عمر رضی الله عنه عطسه واقع اولدی پیر خواندن او بنوب صحرادی * مثنوی * چون عمر را دیدماند اندر شکفت * عزم رفتن کرد و لرزیدن گرفت چون حضرت عمر رضی الله عنه کوردی تعبده قالدی که کلکه عزیمت ابتدای و خوفندن در ترک طوطدی * مثنوی * گفت در باطن خدا یا از نو داد * محتسب بر پیر کی چنکی قتاد * در و تنده ابتدای خدا یا سندن داد و فریاد محتسب چنکی پیر چکر اوزرینه دوشدی محتسب امر معروف و نهی منکر ایلین کسه به دیر چونکم حضرت عمر رضی الله عنه خلافتی زما تنده بنفسه امر معروف و نهی منکر ایدر لردی بواجلدن پیر چنکی کا باطنده محتسب اطلاق ایلدی * مثنوی * چون نظر اندر رخ آن پیر کرد * دید اورا شر مسارو روی زرد) حضرت عمر رضی الله عنه چونکه اول پیرل یوزینه نظر ایلدی اتی خجل کوردی و زیاده حیا سندن روی زرد کوردی * مثنوی * پس عمر گفتش مترس از من مرم * کت بشارتهاز حق آورده ام * پس حضرت عمر رضی الله عنه اکادیدی بدن فورقه و بدن اورکه که سکا حضرت حقدن بشارت کور مشم (م ی) چند بر دان مدحت خوی تو کرد تا عمر را عاشق روی تو کرد * حضرت بر دان بر نیجه سنک خوینک مدحن ایلدی حتی عمری سنک یوزکه عاشق ایلدی * مثنوی * پیش من بنشین و مهجوری مساز * تا بکوشت کورم از اقبال راز * بنم قدمه او نور و مهجور لق دوزمه تا اقبال و دولتدن سنک قولانکه رازدیم * مثنوی * حق سلامت میکند ی برسد * چونی از ریج و غمان بحدت * حق تعالی سکا سلام ایلسنی صورت حدسز اولان ریج و غملا کدن نیجه سن یعنی حق تعالی سکا سلام ایدوب بی حد اولان ریج و غملا کدن حال ندر سوال ایلریدی * مثنوی * نک قراضه چندا بریشم بها * خرج کن این را و باز اینجایسا * اشته بر حاج دینار ابریشم بها بونی خرج ایله کیر و بورایه کل قراضه زرخر ده سنه دیرلر بونده دینار می ادا اولور (مثنوی) پیرلرزان کشت چون این را شنید * دست می خایید و بر خودی طیبید * اول پیر چونکم بو خبر لری اشدی زیاده شرمندن لرزان اولدی اتی چیندی و مضطرب اولدی * مثنوی * بآنک میزد کای خدای بی نظیر * بس که از شرم آب شد بیچاره پیر * صد اووردی بویه دیو که ای بی مثل روی نظیر اولان خدا زیاده شرمندن بیچاره پیراب اولدی یعنی اریوب محو و نابدید اولدی (مثنوی) چون بسی بگریست و ز حد رفت درد * چنک رازد بر زمین و خرد کرد * چونکم پیر چوقلق اغلادی و در دوالم حددن زیاده ایلدی چنکی بره اووردی و خرد ایلدی پس چنکه خطاب ایدوب بو طریقه نوحه به باشلادی (مثنوی) گفت ای بوده حجاب ازاله * ای مرا تو را هزن از شاهراه * دیدی ای الله مهن بکا حجاب و پرده اولمش ای شن بکا شاهرا هدن بول او ریجی سن (مثنوی) ای بخورده خون من هفتاد سال * ای ز تو رویم سیه پیش کمال * ای یتیم بیل بنم قائمی ایچمش یعنی یتیم بیل قدر عمرمک تلف اولسنه سبب اولمش چنک کمال صاحبی قنده سندن بنم یوزم سیاهدر پس چنکدن مراد توبه کارا و لاره نسبت نفس اماره اولور حضرت خدایه حجاب اولان و رهزن اولوب طالبک بولن اورن نفسدر چنکه خطاب ایلد کد نصکره حضرت حقه متوجه اولوب و بگونه مناجاته و عرض حاجاته آغاز قیوب دیدی (مثنوی) ای خدای با عطا و بارقا * رحم کن بر عمر رفته در جفا * ای عطا ایله و وفا ایله اولان خدای جفا و معصیت ایچره کتمش عمره رحمت ایله (مثنوی) داد حق عمری که هر روزی از ان * کس نداند قیمت ان در جهان * حق تعالی حضرت تری انک دعا سن قبول ایدوب اکابر عمر و یردیکه اول عمر دن هر بر کون او بر کونک قیمتنی جهانه کسه بیلر یعنی بر عمر شریف اعطا ایلدیکه اول عمر ل بر کونک قیمتنی جهانه بیلکه که قادر اوله من (م ی)

خرج کردم عمر خود را دمیدم * در دمیدم جله را در زیر ورم * آمدن زاده و پردن عراق * رفت از یاد دم تلف فراق * وای
 گزینی زیر افکند خرد * خشک شد کشت دل من دل ببرد * وای کز او از این نیست و چهار * کاروان بگذشت و بیکه
 شدن * حضرت خداوند کار پیر چنگی لساندن مطربانه مناسب اولان الفاظ و گفتار له علم ادواره گرفتار اولنله
 و موسیقی یوانده عمر نازینی تلف قیلنله ارشاد و نصیحت ایدوب سورر که اول مطرب دیدی الهی عمری دمیدم خرج
 ایلم او فوردم یعنی خرج و ضایع قیلدم جله سنی زیر ورمه یعنی الحق و یوکسک صداده و یونده ابقلقده و یوکسک کلسکه
 عمری تلف ایلمله دخی تعریض و ایما و اردر عراق اون ایکی مقامدن برسید و راه عجم و راه عرب دیرلری یعنی عرب و عجم
 طریزی دیمک مراد ایدر لر پس مطرب تحیف ایدوب دیر که آواها را اولسون راه عجم و عرب یاد ایلمکدن و عراق مقامی
 خاطر قیلقدن یونده دخی راه عرب و عجمی یاد ایدن و سیاحت ایدوب مقام عراق و حجازه * کیدن کسدره تعریض
 وارد یونله اشتغال سبیلله بنم یادمدن کندی روحک بدندن فراقک تلخکی دمی و یا خود روحک حقندن فراقک
 اچیلنی دخی دیمک اولور وزیر افکند خرد دخی اون ایکی مقامدن بریدر که یوکا کوچک دخی دیرلر حد ذاتده
 بر لطیف و تره و ادر یوندن دخی آواها ایدوب دیر که وایر اول زیر افکند خردک لطافت و ترلکندن که اکا کوکل ویرمک
 واسطه سبیلله قلبم اکنی خشک اولدی و کوکلم اولدی و نشو و نما حقیقه دن محروم قالدی و دخی وایر یو بیکری درت
 شعبه نک آوازندن که یوکا اشتغال سبیلله قافله عمر کندی و اوقات نهاری وقت اولدی پس انسان یوکونه هوا و هو سه
 عمر نفیس ضایع ایتمک کرک و راه حجاز و عراق دیو یهوده بره کیمک کرک بلکه راه خدایه کیمک و مقامات اولیا و عرفا
 ایچون خرج ایتمک کرک تا کم نغمات اولیا به عارف و الحان و ترنمات اصفیا به واقف اوله سن و انلرله آراز لرین استماع
 ایدوب قاله سن و مقام لرین بوله سن پس بوجه دن رجوع ایدوب مانع راه حق اولان نفسدن خدای تعالی به شکایت
 ایلمکه باشلیوب دیدی (منوی) ای خدا فریاد ازین فریاد خواه * داد خواهم فی زکس زین داد خواه * ای خدا بفریاد
 استیجیدن فریاد بودا استیجیدن داد استرم غیری کسه دن اوتری داد استرم یعنی شکایت کندی نفسدن در غیری دن
 دکلر کا عدالت استرم دیدی * منوی * داد خود از کس نیام جز من * زانکه هست از من بمن نزدیکتر *
 کندی دادی کسه دن بولزم الام * کراول خدادنکه او بکا بدندن یقین کرد * منوی * کین منی ازوی رسد
 دم دم مرا * پس و رایتم چو این شد کم مرا * زبر ابونلک اول موجود حقیقیدن یتشوردم بکا پس اول موجود
 حقیقی بی کور ورم بوانایت مجازی بکا کم اوله یعنی بونم عاریتی اولان وجودم و اعتباری و موهومی اولان انانیت محو
 وفائی اوله پس مطلقا آتی کور ورم اندن غیری کور ورم * منوی * همچو آن کو با تو باشد ز شمر * سوی او داری نه
 سوی خود نظر * مثلا اول کسه کبی که او سکا ز صایحی اوله یعنی سکا التون ویریمی اوله انک جانبیه نظر طور سن
 کندی جانبیه نظر طور سن یعنی حق تعالی حضرت تری دایما سکا ز ویرن کسه کبی وجود خالص ویریمیدر کر کدر که
 سکا فی المثل ز صایوب ز ویرن کسه به نظر طو تدیفک کبی اول وجود واهی و کرم وجود صاحبک جانبیه دایما نظر
 طو توب کندی بکی کور مکدن فراموش قیله سن دیمک اولور (منوی) همچنین در کیه و در ناله او می شردی جرم چندین
 ساله او * اول مطرب کیه و ناله ده و نجلین بوقدر بلق خطاسنی صایدی * گردا بدندن امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه نظر او را
 از مقام کیه که هستی است بمقام استغراق که هستی است (منوی) پس عمر گفتش که این زاری تو * هست هم آثار
 هشیاری تو * پس حضرت عمر رضی الله عنه کادیدیکه بوسنک زار یلغک هم سنک هشیار یلغک اثر لیدر یعنی یوکریه
 وزاری نوعا وجوده و هشیار لغه دلیلدر (می) راه فانی کشته راهی دیگرست (زانکه هشیاری کاهی دیگرست عشق
 حقه فانی اولمشک بولی بر غیر یولدر زیرا که هشیار لاق و وجوده کیه و زار یلغک معنابرگاه دیگر در واهذا قال علیه السلام
 وجودک ذنب لا یقاس به ذنب آخر (می) هست هشیاری ز راه ماضی (ماضی و مستقبلت پرده خدا) ماضی
 و مستقبل سکا خدایه پرده در ماضی بی یاد ایلمکدن هشیار لاق وارد یعنی یکمش زمانده اولان ماجرای تذکرایلمک
 علامت هشیاری درو عقلت کاریدر (می) آتش اندر زن بهر دو تابی * بر کره باشی از ان هر دو چونی * بر آتش او هر
 ایکسینه یعنی ماضی به و مستقبل آتش توحیدی و شعله لای فانی او و محو اوله تا بچنه دل بر کره اوله سن بوهر ایکسیندن
 قاشم کبی یعنی ماضی و مستقبل قیدی ایله نه زمانه دل مقید و معقد اوله سن و زمان و مکان بندنده قاله سن بوایکسینی
 محو ایله تا این وقت اوله سن دیدی (می) تا کره بانی بود هم از نیست (هم نشین آن لب و آواز نیست مادامکه نایله کره اوله
 هم از کلدراول لب و آواز که مصاحبی دکلدر یعنی وجود انسانی کفی کیدر و ماضی و مستقبل قیدی و زمان و مکان
 تصویری وجود انسانی سده عقده ز و پرده لر کیدر مادامکه وجود انسانی بوعقد لرله معقد اوله و انک در زنی یوکونه
 قید لرده قاله کانتضی روح ایلمن خدایله هم از اولمز و اول کلام و آواز حقیقینک هم نشینی دخی اولمز و در و تند اول کلام

کلام مرده اولور (م ی) چون بطوفی خود بطوفی مرتدی (چون بخانه آمدی هم با خودی مرشد کامل اولان حضرت
 عمر رضی الله عنه مطرب با خبری مقام کریمه دن و مرتبه توبه دن مرتبه فنا فی الله و بقا بالله تصریف و ترغیب ایدوب
 سیورز که بن بخت کعبه و حبه یول بولور سن و نه وجهه مطاف حقیقی طواف قیلور سن چونکه سن کند
 طوف کاه سن برنوع طوفه مرتدی و ممکن سی سن پس رد اولب اسله طواف کعبه جائز دکدر کذلک رداء وجود و انابتی
 مرتدی اولب کعبه و حدتک طوافی ممکن اولمز زیر شرط طواف کعبه و حدت اولدر که اولاجیع وارلق لباسندن
 مجرد اوله سن و فنا احرامی کیه سن تا کم طواف کعبه و حدته مستحق اوله سن سن ایستای طالب و حدت چونکم خانه
 توحیده کند هم نه کند کله سن پس کند یلکله توحید حق نیجه جمع اولور پس کند وی تنی قیلان توحیده کمال بولور
 میت * موحد کم چغیرر واحد اولدر) کیر و توحید ایچنده جاهد اولدر (م ی) ای خبر هات از خبر ده بی خبر) توبه توارگاه
 توبه ای توار حال گذشته توبه جو * کی کنی توبه ازین توبه بکو) ای سنک خبر ده اولان اللهم دن خبر لک را کاهلقلک
 مع بقیه اوجود عین بی خبر لک در زراسن اول علمری و خبر لری کند یکنک زعم ایدرسن و مغایرت و مشارکت
 یوانه کیدرسن بوکونه خبر لایسه اگر چه سکا خبر ویر یچیدن خبر ویر مکدر و لیکن معنائفس الا مرده عین بی
 خبر لک وی ا کاهلقدر کذلک سنک مع بقیه الوجود کاهدن کند کاه توبه ایماک سنک کاهکدن بدتر و قیچتر در زرا
 اکبر خطا و کاه شرکدر شرک ایسه خفی و جلی به منقسمدر پس کند یکی توبه قیلقد حقه شرک قیلش اولور سن اگر چه
 برکاهدن رجوع قیلور سن کاه اکبر که کند وجود کدر ا کاهتلا فالور سن بوجهندن توبک کاهکدن بدتر اولور
 ای که سنک خنی ماضی ده اولان حالکدن رجوع طلب اید یچیسن بخت سن بوکونه توبه دن توبه ایلرسن سوله زیر بوکونه
 توبه عند المحققین و المقربین برنوع سینه در فوت اولنه مقید اولق و قنک حکمی ضایع قیلقد در بخت ماضیده اولان
 معصیتک توبه سنه مشغول اولسک و قنده اولان طاعتک و معرفت و موافقتک اشتغالندن محروم فالور سن اوله
 اولیق یاد ماضیدن توبه ایدوب اولد یغلک حالده و دمه حقه آشنا اولغه و معامله قیلغه شروع لازمدرای کسه که
 سن توبه استیجی یعنی مرور ایلین احوال دن رجوع طلب اید یچی و ا کاهتلا اولجی سن سوله بو توبه دن بخت توبه ایلرسن
 ماضیده اولان حاله مقید اولق و قنک حکمی ضایع قیلقد در وقتک حکمی ضایع قیلقد در بخت ماضیده اولان
 حق اولان احوال ماضی به مقید اولیوب و قنک حکمی ویر مک لازم اولور (منشوی) کاه بانک زیر راقبله کنی * کاه
 کریمه زار راقبله زنی * ای مطرب کاه بانک زیری قبله کاه ایلرسن و کاه زار یلکله اولان کریمه بوسه
 اوررسن بانک زیر مطرب اصطلا حنده صدای پسته دیر لر بوراده پست و سفلی اولان آوازه و کلامدن کایه اولور و کریمه
 زاری بی اویت و آتی محبوب اتخاذ ایلکدن استعاره اولور و تقدیر معنی بولیدیمک اولور که ای مطرب کاه پست اولان
 آواز و کلامی کند یکه قبله ایدوب ا کاهتلا اولور سن و بعد التوبه کاهی کریمه زاری محبوب اتخاذ ایدوب انکله معامله
 و موافقت قیلور سن بوا یکی حالت مشاهده حقه مانع اولندر دندر بورادن کج دیدی (م ی) چونکه فاروق آینه اسرار
 شد * جان پیر از اندرون پیدار شد * چونکم فاروق اولان حضرت عمر رضی الله عنه آینه اسرار الهی اولدی و اول
 پیره وجوه اسراری پید او نمایان قیلدی پیر چکنسک روحی در و تشدن پیدار اولدی و جان مرتبه سن بولدی * منشوی *
 همجو جان بی کریمه بی خنده شد * جانش رفت و جان دیگر زنده شد * جان گبی بی کریمه بی خنده اولدی انک جانی کندی
 غیر جانی زنده اولدی یعنی روح حیوانیسی کیدوب روح الهیسی زنده اولدی و انکله حیات باقیه بولدی (منشوی)
 حیرتی آمد در و نش آن زمان) که برون شد از زمین و آسمان اول زمان انک در و نش بر حیرت کلدی که زمین و آسمان دن طشره
 کندی یعنی ماسوایی فراموش ایتدی (م ی) جست و جوی از برای جست و جو) من نمیدانم قومیدانی بگو) جست
 و جونت و راسندن بر جست و جو یعنی صوری اولان جست و جونت فوقندن ا کاه بو معنوی جست و جو حاصل
 اولد یکه انک کیفیتی عقله بیلغزین بیلزم اگر سن یلورسک دی بو معنی اول ذوقک تعبیری قابل و عقله بیلغزی ممکن
 اولد یغنی اشعار ایدر * منشوی * حال ز قالی از برای حال ز قال * غرقه کشته از جمال ذوالجلال * بر قال و حال که
 صوری اولان حال و قال و راسندن اول پیر ذوالجلالک جالنه غرق اولمش یعنی بو متعارف اولان حال و قال و راسندن
 بر حال و قاله ابرمش که جلال و کمال صاحبی اولان خداتک جالنه مستغرق اولمش * منشوی * غرقه فی که خلاصی
 باشدش * یا بجز دریا کسی شناسدش * اوله بر غرقه دکل کاه کابر خلاص اوله یا آتی دریادن غیر برکسه ا کلیه یعنی
 اول پیر شول دریای وحدته بر مرتبه غرق اولد یکه اکاتدن خلاص ممکن اولمز ویر مرتبه به ایدر یکه آتی دریای حقیقتدن
 غیر یکه کسه بیلزم * منشوی * عقل جزو از کل گویا نیستی * کرتقاضا بر تقاضایقی * چون تقاضا بر تقاضا
 می رسد * موج از دریا بدینجامی رسد * بوینر سوال مقدره جواب اولق از ره دینش کان بر سائل دیر که بود کر

اولسان اسرار عقل کلت و مرتبه حقیقت کلت سر لیدر بونک سولیمسنه سبب و علت نه اولور جواب ویروب دیرلر
 عقل جزوی عقل کلیدن و یا خود مرتبه الوهیتد که حقیقت کلد سولیمس اولزدی و کل مرتبه سنک اسرارنی نقل
 قیلزدی اکر اول کل مرتبه سندن تقاضا تقاضا اوزره اولمیدی و عقل جزوی نقل قیلزدی اسرار کل ایلکه راغب
 و طالب قیلیدی چونکم مرتبه کلدن عقله تقاضا تقاضا اوزره ایریشور اولدریای حقیقتک مویجی بوعالم صورته
 یشور اولدریایک مویجندن مراد معانی و حقایق و اسرار و دقایق قدرته کم حضرت مولانا قدس الله سره العزیز لک
 باطن نردن مویج ایدوب بوظاهر عالمه بوقدر امواج دریای حقیقت اولان معارف و علوم کلمش و کتاب مشنوبده انقاط
 و حروف ظریفه قرار قیلمش در هنیا الشاربه و طوی لطالبه * مشنوی * چونکه قصه حال پیر انجاسر سید * پیر
 و حالش روی در پرده کشید * چونکه پیر چنکینک حالی قصه سی بورایه ابرشیدی پیر و انک حالی یوزنی پرده به چکدی
 * مشنوی * پیر دامن راز کفت و کوفشاند * نیم کفته در دهان او پیماند * پیر چنکی دامننی سوزدن کجیدن
 سلکدی یعنی کفت و کوم مرتبه سندن کندوی خلاص قیلدی برم سوزانک حالتسندن برم دهانم زده قالدی یعنی
 بر مقدار سولیمش قصه برم لسانم زدن واقع اولدی (مثنوی) از پی این عیش و عشرت ساختن * صد دزاران جان
 بساید باختن * بوعیش و عشرتی دوزمکدن اوتری یعنی پیر چنکینک واصل اولدی بوعیش و عشرت معنوی مهیا
 ایتمکدن اوتری نیجه یوزینک جانی فدایک لایق اولور (مثنوی) در شکار میشه جان باز باش * هجر و خورشید جهان
 جان باز باش * جان میشه لکنک شکارنده طوغان اول یعنی میشه بستان جانده صید و شکار ایلکده طوغان کبی اول
 جهان خورشیدی کبی جان او نادیجی اول * مشنوی * جان فشان آفتاد خورشید بلند * هر دی فی میشو دیر
 می کنند * بلند آفتاب جان تشار ایدییجی واقع اولدی هر بر دم آفتاب نور ضیادن تهی اولورینه پیر ایلر اول نور که آفتاب
 آتی عالمه تشار ایلر آتی نفسندن ایجاد و احداث ایلکه قادر دکلدر بلکه هر دم حضرت حق کا اول نوری عطا ایلر
 اول دخی خلق عالم اوزره آتی تشار ایلر بس هر نی که بذل ایلر سه در حال آنک برینه عوض و بدل ویریلور * مشنوی * جان
 فشان ای آفتاب معنوی * هر جهان کهنه را بنماوی * ای معنوی اولان آفتاب جان تشار ایلر کهنه جهان
 یکیک کوستر کهنه جهان یکیک کوستر ملک اسکی اولان روحی بذل ایدوب آنک مقابله سنده موهوب اولان یکی روحی
 کوستر تا جهان و کهنه جهانک اهل ای کور سونلر دیمکدن عبارت اولور آفتاب معنویدن مراد سالک راه حقدر
 شمع هر حوم سروری اقتدینک تا و بلی بومحله فهم ایده میوب آفتاب معنویدن مراد سالک راه حق اولق محله
 مناسب دکلدر دیش و مراد حضرت حقدر دوسویش نفسنده خطا ایلشد راصل محله انسب و اوفق اولان سالک
 راه حق اولقدر بس تقدیر معنی بویه دیمک اولور که ای آفتاب معنوی اولان سالک راه الهی آفتاب صوری کبی طریق
 حقه جانک تشار ایلر تحقیقا بوجهان کهنه به یکیک کوستر که سندن فیاض مطلق بونی استر هر نکم آنک یولنده بذل
 ایلر سنک آنک اضعاف مضاعف عوض و بدل بولق مقرر در (مثنوی) در وجود آدمی جان و روان * می رسد از غیب
 چون آب روان * بویست کان سالتک سوال مقدری دفع ایچون اولور کو یا مخاطب اولان سالک دیر که حالا وجود مده
 اولان جانی حق یولنده بذل ایلسم بی جان فالورم یورور که آدمینک وجودنه جان و روان عالم غیبدن آب روان کبی
 ایریشور یعنی جان و روان ما جاری کبی عالم الهی دن دمید بدن انسانه ایرشکده در اکر اول عالمدن سکا کانی فی سبیل الله
 بذل ایلر سنک آنک مثلی نوبودخی زیاده کلوروا کرامت ایلر سنک کهنه اولوب فرسوده و پرمرده فالور بس اولی اولان آتی
 امساله ایلوب بذل قیلقد رتا آنک بدلی جان جدید و روان سعید بولقد (مثنوی) هر زمان از غیب نونو میرسد *
 وز جهان تن بر و ن شو میرسد * هر زمان عالم غیبدن انسانه عمر و جان یکی یکی یشورتن جهاتسندن طشره اولق
 ایریشور یعنی هر نه که عالم غیبدن وجود انسانه کلور سه تنی جهاتسندن و بدنی عالمدن طشره اولور یعنی عالم غیبدن
 کلان آنک بدتدن خروج ایدوب ینه عالم غیب عروج ایلر چونکم قضیه بونک کبیدر کر کدر که امسا کدن حذر
 قیله سن اکر جان سعید و رزق جدید استر سنک جان و مالکی آنک یولنده باذل اوله سن تا کم نوب و جان و نوب و رزق و مال بوله
 سن دیمک اولور * معنی دعای این دو فرشته که هر روز بر سر بازار منادی میکند اللهم اعط کل منفق خلفا و اللهم اعط
 کل ممسک تلفا و بیان کردن آنکه منفق و مجاهد را خوانست فی مسرف) بویان اول ایکی فرشته نک دعاسنی تفسیر در که
 اول ایکی فرشته هر کون بازار باشند بودعای ایلر اول دعا بود اللهم اعط کل منفق خلفا الی آخره و دخی بیان ایلکدر
 که اول منفقدن مراد مجاهد راه حقدر هو اولنک مسرفی دکلدر بخاری و مسلم و نسائی بوحديث شریفی ابوهریره دن
 روایت ایدر لری قال النبی صلی الله علیه وسلم (ما من یوم یصبح العباد فیہ الا ملک کان ینزلان فیقول احدهما اللهم اعط
 کل منفق خلفا و یقول الاخر اللهم اعط کل ممسک تلفا) یعنی هیچ بر کون یوقدر که عباد حق انده صیاحه داخل اولر

ایکی ملک نازل اولور و برسی دیر که ای بنم اللهم من هر منفقه عوض واضعاف مضاعف متاع و عوض و بر اول
بر ملک دخی دیر که ای بنم اللهم هر عسک و بخیله سن تلف و بر تا امسال ایلدی کی شیء بلا خلف تلف اوله دیر لر پس
حضرت خداوند کار منفی ایکی قسمه کذلک عسکی دخی ایکی قسمه تقسیم ایدر لر یعنی منفق خان زمان و منفق تن و جان
و عسک دخی بویه در سائر معنای نظمده واضحدر (مثنوی) گفت پیغمبر که دائم پرند * دو فرشته خوش منادی
میکنند * پیغمبر علیه السلام دید که دائم پنددن اوتری ایکی فرشته خوش ندا ایدر لر بویه دیوندا ایلر * مثنوی *
کای خدا یا منفق از سیر دار) هر در مشان تو عوض ده صد هزار که ای خدا منفق لری سن سیر طوت یعنی اتفاق اید بخیلری
طوق و غنی آیت انلر که هر در مننه صد هزار عوض و بر * مثنوی * ای خدایا مسکینان را در جهان * توده الا زبان اندر
زبان * ای خدایا مسکینان اولر که مال لر فی حفظ قیلنر که جهانده سن و برمه الا زبان ایچره زبان و بر پس امسال و اتفاق
تعریفنه شروع ایدوب بیور لر (مثنوی) ای بسا امسال که اتفاق به * مال حق را جز با حق حق مده * ای چوق امسال
که اتفاق دن یکدر حق تعالی نیک مالی حق امر ندن غیری به برمه یعنی مطلقا اتفاق مدوح و مطلقا امسال دخی
مذموم دکلر بل که چوق امسال و اردر که اتفاق دن یکدر مال حق آنک امری نوجمله اولدیه و نه محله صرف ایله
دیو امر قیلدیه که که اوله قیله سن (مثنوی) تا عوض یایی نو کج بی کران * تانباشی از عداد کافران * تا کم حق
جانبندن کج بی کرانی عوض بوله سن تا کم کافر لر عداد ندن اولیه سن و مسر فلز مره سنه وصول بولیه سن (مثنوی)
اشتران قربان همی کردند تا * چیره کرد تیغشان بر مصطفی * زیرا کافر لر دوه لر قربان ایلر تا کم انلر تیغی حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اوزره قوی و غالب ازله چونکم ایلد کبری قربان و سخا و احسان الله ایچون اولیوب
حظ نفس ایچون اولد یغندن اخوان شیاطین اولد یلر و مغلوب و مقهور قالیدلر (م ی) امر حق را باز جواز و اصلی
امر حق را باز دان کر کاهلی حق تعالی نیک امری بر واصلدن استه یعنی اللهم امر نه عالم اولان بر مرشد کاملدن طلب ایله
زیرا امر حق هر بر کو کل فهم ایلر (م ی) در نبی انداز اهل غفلتست (کان همه اتفاقها شان حسرتست قرآن عظیمده
اهل غفلت ایچون انداز و تخویف وارد لر زیرا که اهل غفلتک جمله اتفاق حسرتدر کما قال الله تعالی فی سورة البقرة
(کذلک یریم الله اعمالهم حسرات علیهم وقال ایضاً فی سورة الانفال فسینفقونها ثم تكون حسرة و بونلر
حسرتنه سبب اولدر که اتفاق لر نفس و هوالر ایچوندر رضای خدا ایچوندر کدر هر نکم نفس و هو اولنده بذل اوله
اسرافدر و لوحیه و هر نکم خدا اولنده بذل اوله خیر و اتفاقدر و لو کانت خزینة وللهذا لا سرف فی الخیر و لا خیر
فی السرف دینلشد * م ی * سروران مکه در حرب رسول * بودشان قربان بامید قبول * مکه سرور لر رسول
علیه السلام حضرت تلمر نک حرنده بونلر قربانی قبول اولمق امید یلیدی * اشتران قربان همی کردند تا * چیره کرد
تیغشان بر مصطفی * بوییت بعض مثنویده مقدم واقع اولشد شرح اولشد یعنی اوزره و بعضیسنده دخی بوشلده
مؤخر واقع اولشد (مثنوی) چون غلام باغی کو عدل کرد * مال شه بر باغیان او بذل کرد * مثلاً بر باغی قول کبی که
او عدل ایلدی کند زعمنده او غلام شاهک مالی شاهک میغوشی اولان باغی لر اوزره بذل ایلدی * مثنوی *
عدل این باغی و دادش تزد شاه * چه فزاید دوری و روی سیاه * بو باغینک عدل و دادی پادشاهک قنده نه زیاده ایلر
دورلک دوری سیاه زیاده ایلر زیرا که اول عبد خانیک بذل رضای شاه اوزره اولدی اگر چه کند یتلری عدل و داد ایلدم
زعم ایلدی ولیکن بو گونه سخا و عدالت مستلزم حسرت و ندامت اولدی مقرر و میندر * مثنوی * بهر این
مؤمن همی گوید زیم * در نماز اهد الصراط المستقیم * یعنی محله ادا ایلمنک خوفندن غمازده اهدنا الصراط
المستقیم یعنی همان سندن عون عنایت طلب ایلر زای خدا سن بزه هدایت ایل طریق حق که سنک رضا که موصلا در *
* مثنوی * ان درم دادن مخی و الا یقت * جان سپردن خود سخای عاشقست (ازل درهم و دینار و یرمک مخی به
لا یقدر جان تسلیم ایتمک خود عاشقک سخا سیدر یعنی جانی جان اولنده تار ایلد کدر عاشقه لایق اولان عاشق قنده
بذل مال اعتبار و قدر * مثنوی * نان دهی از بهر حق نانت دهند * جان دهی از بهر حق جانت دهند * حضرت
حقندن اوتری نان و بر رسک آنک مقابله سنده سکان و بر لر و اگر حقندن اوتری جان و بر رسک سکا جان و بر لر
* مثنوی * کر بر زبیر که های ان چنار * بر لبی بر کیش بخشد کرد کار * اگر خار جده اولان چنار لر پیرا قلی دو کیله
کرد کار حضرت لر اول چنار بی بر کلک بر کتی بخش ایلر یعنی پیرا قسزلق آرقی اکا عطا ایلر اگر چه ظاهر انک اورا قی
دو کاور سه آنک مقابله سنده حضرت رزاقا کار رزاق معنوی عطا ایلر که اول اورا قه سکافی و معادل اولور بوندن
مقصود سخی اولنلر بذل درهم و دینار ایلسنه تمثیل اولور و بوییت دخی بو معنایی توضیح و تفسیر قیلور * مثنوی *
کر نماز از چو در دست تو مال * کی کند فضل الهی با مال * اگر چو دو منجا جلندن اوتری الله مال قالدیه

حق تعالیٰ نیک فضل و کرمی سنی بخت پامال ایلر مشنوی * هر که کار کرد در انبارش تپی * لیکنش در مزرعه باشد
 بی * هر شول کسی که کرامت انباری بوش اولور لیکن اکانر عده ایلک و زیاده لک اولور * مشنوی * وانکه در انبار
 ماند و صرفه کرد * اشیش و موش حوادثش خورده * و اول کس که تخمی انبارده قودی و صرفه ایلدی یعنی ادخار
 ایلدی حوادثلر فاره سی و بی اول تخمی بدی و بوسیده ایلدی بشر و امال البخیل بحادث او وارث حدیثک حسبنه
 محسک و بخیل اولنک مالی کندویه و فایلیوب حوادث دهر دن بر حادته ایلد زائل اولور و یا خود عاقبه الامر بر وارثه
 فالور * قطعه * هر کرامال هست و بخشش نیست * او از ان مال بهره کی دارد * یا بتاراج حادثات برند * یا بمیراث خواره
 بگذارد * مشنوی * این جهان نفیست در اثبات جو * صورت صفرست در معیت جو * بر خوای (کل شیء مالک
 الا وجهه و کل من علیها فان) بوجهان و کون و مکان نی و فایندر هر نه دیار سک عالم اثباتده دیله و صورتک بوشدر سنک
 معنا کده در ابرمق و بومعنی دخی ایهام ایلر که صورتک بوشدر مراد کی معنا کده دیله * شعر * وزعم انک جرم
 صغیر * فیک انطوی العالم الا کبر * مشنوی * جان شور و تلخ پیش تیغ بر * جان چون دریای شیرین را بنجر * اخی و طوزلو
 جانی تیغ از کنه ایلت دریای شیرین کی اولان جانی ال جان شور و تلخدن مراد روح حیوانی و دریای شیرین کی اولان
 جان دن مراد روح الهی اولور و تقدیر کلام روح حیوانیه کی تیغ عشق ربانیه قننه ایلتوب انکله افنا ایلد تا دریای شیرین
 کی اولان روح الهیه فی اله سن و حقیقت لذت و حلاوت و مستغرق از له سن دیمک اولور (مشنوی) ورنمی دانی شدن زین
 آستان * باری از من گوش کن این داستان * و اگر بوستانه دن اولغی بیلز سک یعنی جان شور و تلخی نثار ایدوب دریای
 شیرین کی اولان جانی آستانه حقیقتدن المغه قادر اولز سک باری بدن بود استانی * کوش ایلد تا آستانه درگاه
 حقه وارغی * یله سن و بود استان سیبیله بذل جان شور ایلر که متشوق اولوب درگاه حقه عزیمت قیلد * سن * قصه
 آن خلیفه که از کرم در زمان خود از حاتم طایی گذشته بود (م) یک خلیفه بود در ایام پیش * کرده حاتم را غلام جود
 خویش * زمان سابقده بر خلیفه و ار ایدی حاتم کنیدی جود سک غلامی ایلش ایدی (م) رایت اکر ام وجود افرشته
 فقر و حاجت از میان برداشته * اکر ام و عدل سنجی عالی ایتندی فقر و حاجتی جهان دن فالد رمشدی (م) * بچورد
 ز بخشش صاف آمده (دادار از قاف تا قاف آمده بچورد راتک بخشندن صاف کلمدی یعنی لالی بچار سک عطا و کر مندن
 بی کدر صافی ارمشدی اتک عدالت و اعطاسی فاددن فاقه دل کلمدی یعنی عالمی احاطه قیلشدی (م) در جهان حال
 از و اب بود (مظهر بخشایش و هاب بود) جهان خا کده اول پادشاه فی المثل صاحب آب ایدی یعنی باران عطا سیله جهان
 خا که نشود تمام بر مشدی و هابک بخشایش سک مظهری ایدی (م) از عطایش بچروکان در زلزله (سوی جودش قافله
 بر قافله) سک عطاسندن بچرو معدن زلزله ده ایدی شرم و بجاتدن اتک جود و کرمی جانبیه قافله قافله اوزره ایدی (م)
 قبله حاجت در و دروازه اش * رفته در عالم بچود اوزره اش اتک در و دروازه سی حاجت قبله سی ایدی جود و سخا ایلد اتک
 آوازه سی عالمه کتمش و مشهور اولمشدی (مشنوی) هم بچم هم روم هم ترک و عرب * مانده از جود و سخایش در بچ
 هم بچم هم روم هم ترک و عرب یعنی بوجه طوایف مختلفه اتک جود و سخاسندن بعبده قالمش ایدی (م) آب حیوان
 بود و دریای کرم * زنده کشته هم عرب و هم بچم * اول خلیفه آب حیات و دریای کرم ایدی هم عرب و هم بچم اندن
 دیری اولمشدی خلیفه دن مراد اوصاف الهیه سک مظهری اولان شیخ کامل اولور * قصه عربی و ماجرای زن او
 بسبب فاقه (م) یک شب اعرابی زنی مرشوی رای * گفت و از حد برد گفت و کوی را بر کیجه اعرابینک بر عورتی تحقیقا
 شوهر نه دیدی و گفت و کوی حددن ایلدی اعرابی بادیه نشین اولان عرب بلر در لر (مشنوی) * کین همه فقر و جفا ما
 می کشیم * جله در عالم خوش و ما ناخوشیم * که در کوی فقر و جفای همان بز چکر ز جله عالم خوشلقده بر ناخوشن (م)
 نان مانی نان خورش مان در دور شک * کوزه مان فی آب مان از دیده اشک * بزم نامز بوقدر بزم نان خورشمز یعنی
 قاتمزد در دور شک و غبطه در بزم کوزه مز بوقدر بزم صومیز دیده مر دن کوز یا شیدر (م) جامه مار و زتاب اقتاب
 شب نمالین و لحاف از ما هتاب (کوند بزم جامه مر اقتابک بر تو و حرارتیدر کیجه بزم دوشک و بورغان ما هتابندر (م)
 قرص مه راقص نان پنداشته * دست سوی آسمان برداشته * زن عرب کالیله آچلغن و زیاده فقر و کرسنه لکن
 اظهار ایدوب دیدیکه ای شوی آچلقده بر شوهر تبده بر که ماهک قرصنی نان ظن ایلدک الیزی آسمان جانبیه
 یوقاری قالدردق بو کمال کرسنه لکندن در زیر انسان زیاده اچ اولاد قده فانه مشابه اولنی نان و خوانه مناسب اولنی خوان
 صاقر (م) سک در ویشان ز در ویشی ما * روز و شب از روی اندیشی ما (بزم در ویشل کمز دن در ویشلر سک و عار واردر
 بزم رزق اندیشه ایلد یکمزدن روزشدر یعنی بزم رزق و نصیب تفکر ایلد یکمزدن کوند بزم کیجه کی تیره در (مشنوی
 خویش و یسکانه شده از مارمان * بر مثال سامری از مردمان * خصم واجنبی بزدن اور کیجه اولمش و فرار قیلشدر

سامریك آدمیلردن نفرت ایندیکی کبی تنه کم سامری بیایانلرده کرچقن برآدم کورسه لامساس دیوب اندن فجر
 واول آدم دخی اندن فجرزیرا کر برآدم اکاس ایلسه البتته آئیده واول آئیده چی طومتق مقرر دردیغشروبو کاسبب
 حضرت موسی علیه السلام اکاید دعا ایلسی اولشد رنته کم حق تعالی سورده ده انک حکایه سنی اصلیه تحقیق
 قیلشد رنته کم حضرت موسی علیه السلام اکاید بکنی بو آیتله بیان سوررا قال فاذهب فان لك في الحياة ان تقول
 لامساس * مثنوی * کر بخو اهرم از کسی يك مشت نسل * مر مرا کوید خش کن مرک وجسک * فرضا کر برکسه دن
 براوج مر جک استیم تحقیقا بکا خاموش اول مرک وودودیر بوسوزلا کرچه زک اعرابی به سوبلدیکی سوزلردر ولیکن
 نفسک عقه فراقدن شکایت ایلدیکی صورتدر (م) مر عرب را غر و عزت و عطا * در عرب نو همجو خطا در خطا
 تحقیقا عرب عز و عطا فجر در عرب ایچره سن خط ایچره خطا سکی سن تنه کم خط ایچره خطا واقع اولسه
 بی معنی اولور و مر دود فالور سندی خطا ایلد یازلش خطا ایچره خطا کی سن (م) چه غز اما بی غزا خود کشته ایم *
 مابتنغ فقر بی سر کشته ایم * نه غزایعی غزاسن بر خود دپلشنز بر فقر تیغی ایله باشنر اولشنر * مثنوی *
 چه عطا ما بر کدایی می تنیم * مر مکس رادر هوارک می زنییم برته عطا ایلر برز کدالغه طولانور تحقیقا عنکبوت کبی
 برهواده مکسک طمرک اور برزیه تی زیاده حقیرشی صیدا تنکه سعی قیلورزدیمک اولور * مثنوی * کر کسی مهمان
 رسد کر من منم * شب بخسبه بدلقش از تن برکنم * کر برکسه بره مهمان یتشه فرضا کر بنکه بنم یعنی اگر نفسنده
 بن ایسمده چونکم کیچه او یویه زیاده ضرورت و فقر مدن انک دلقنی تندن قوپار یرم و جامه سن صور یرم پس مدعی و مرور
 اولان شیخک منالی بونلرک حالنه بکره یوب وانلر مرید اولانک حالی بادیه نشین اولان فقیر اعرابی به مهمان اولان
 کسه به بکره دیکی مناسبتله بویانی ایراد ایدوب سورور * مغرور شدن مریدان محتاج به دعایان مرور و ایشان را شیخ
 و محتشم و واصل پند داشتن و نقل را ز نقد فرق نادانستن و بر بسته را از بر رسته * محتاج اولان مریدلرک مرور اولان مدعی
 شیخلر مرور اولسنک وانلری شیخ و محتشم و واصل قیاس قیلسنک و قلی تقدن فرق ایتمک بیلسنک و مجازله
 بر بسته اولنی حقیقتله بر رسته اولندن کلمسنک و فهم قیلسنک بیاتده در مجازله بر بسته اولان حیلده و صنعتله
 برشی حسن ایلکدر مثلا کاغدن کل و یا قرتقل و یا سنبیل دوزمک کبی و حقیقتله بر رسته اولان ذاتدن کل و قرتقل
 اولق کبیدر پس متشیخ اولان مرورلر مجازا بر بسته اولان شیشه بکرلر که کندیلرینی شیخ و مر شدوز مشلدر و محقق
 و کامل اولنلر حقیقتله بر رسته اولان شیشه بکرلر که انلرده تصنع و تزویر و قدر (م) بهر این گفتند آما یان بقم) مهمان
 محسمان بیلدشدن * دانا لر و عالم ربانی اولان عینالرفن و حکمتله بوندن اوتری دیدیلر محسنلر مهمانی اولق کرلر مرور
 و محتاجلرک کل (مثنوی) نو مرید و مهمان ان کسی * کوستاند حاصلت را از خسی * سن اول برکسه نک مریدی
 و مهمانی سن که اول سنک حاصلکی خسلغدن الور یعنی ای طالب سن بردنی و خسیلک مریدی اولشنک
 دناء تدن او حیلله ایله سنک دنیوی اولان محصولکی الور یا خود کندوبه سنی خدمتکار قیلغله دینک و عمرک محصولی
 ضایع قیلور (مثنوی) نیست چیره چون ترا چیره کند * نورنده مر ترا یره کند * کندیبی غالب وقوی دکادر سنی
 نیجه غالب وقوی ایلر انجیلین کسه سکا نورور بر مر یلکه سنی تیره و بی نور ایلر * مثنوی * چون ورا نوری نبود اندر قران
 * نورکی باندازی دیگران * چونکم اول شیخ مرور بر نور اولدی کامقارنت وقتنده غسیر یلر اندن قن نور بولورلر
 (م) همجو اعش کو کند داروی چشم) چه کشدر چشمها الا که بشم بو کونه قبل اصلاح النفس ارشاده تصدی ایلین
 شیخ شول اعش کبیدر که اومعلول اولان چشمه علاج و دوا ایلر یعنی کندی کوزی معازل اولان کسه انک غیری معلول
 اولان کوزه علاج ایلدیکی کبیدر بویه کسه خلا بک چشملرینه نه چکر چکر الا که بشم چکر بشدن مراد
 کور کتنده و ضرر اولان شیدر چونکم مرور اولان شیخک وانلره تابع اولان مریدلرک مناسبتله حالرفی بیان ایلدیلر
 تکرار زک عرب اولان مکالمه سنی تقریر شروع ایدوب سورور (مثنوی) حال ما اینست در فقر و عنا * هیچ مهمانی
 مباح فرورما * زن شوهر نه ایدی فقر و عناده بزم حالم بودر هیچ بر مهمان بزم مغرور و فریفته اولسون (مثنوی)
 خط ده سال از ندیدی در صورت * چشمها بکشا و اندر ما تکر * اون یلک قحطی اگر صورتلرده کور مدکه
 کوزلر یکی آج و بزم نظرایله (مثنوی) ظاهر ما چون درون مدعی * دردش ظلمات بروش شعشی * بزم ظاهر مر
 مدعینک سیرت و درونی کبیدر انک قلبنده ظلمت وارد در و اتم برونی شعشیدر یعنی اتم درونی ریا و تشاقله ظلمانی
 ولسانی لاف و کرافله نور ایدر * مثنوی * از خدا اورانه بوی نه اثر * دعوتش افزون ز شیت و بوالبشر) حضرت خدادن
 اکانه بروی نه بر اثر و اردر مع هذا انک دعواسی حضرت شیت و حضرت آدمدن زیاده در اکر شیت و بوالبشر دعوا
 ایلدیگی که بونک دعواسی انلرک دعوا سندن زیاده اوله دیو خاطر ما و انور سه مطلق انبیاء علیهم السلامه تعدی و دعوی

شرط در پس انداختن دعوی نبوت ایلمش در پس اکر مدعیانک ولایت و کرامت و ارشاد و هدایت دعواسی انزل
دعوا سندن زیاده اولسه عجب دکلدر (مثنوی) دیو نتوده و راهم نقش خویش * اوهمی گوید زابد الیم ویش * شیطان
هم اکا کندنی نقشی کوسترمش یعنی شیطان اندن استکاف واجتناب ایدوب کندی ذات و صورتی اکا کوسترمه که
لایق کو رشمس و او بومر تبه ده ایکن کندی طورنی بیلیوب همیشه دیر برزابد الدن ایروز زیاده برا اکثر نسخه ده و او واقع
اولست در بو تقدیر اوزره شرح اولندی و بعضنده و او یوقدر بو تقدیر اوزره اول دیرکه برزابد الدن زیاده بر * مثنوی *
حرف درویشان بدزدیده بسی * تا کمان اید که خود هست او کسی * درویش حقیقی اولان وققر حقیقت مر تبه سن
بولان اولیای عظامک حرف و کلمات چوقلق او غورلمش یعنی انزل اصطلاحنی حفظ قیلش تا کمان کله ناسه که او خود
برکسه در * مثنوی * خرده گیر در سخن بر بازاید * تنگ دارد از درون اویرید * سوز سو یلسکده بازید حضرت تر بنک
اوزینه خرده طورتری یعنی سوز سو یلسکده و دقیق کلمات نقل ایلسکده کاغلبه ایدر بازاید اوزره سوزده خرده طور دیگر
دقت ورنکی اد ایلسکده کاغلبه ایدر دیگر عبارت در مع هذایزیداتک دروشتدن عار طوتر (مثنوی) بی نواززان
وخوان آسمان * پیش او تداحت حق یک استخوان * آسمانک خوان و ناتندن نصیب سر درانک او کنه حق تعالی
پراختخوان آمدنی یعنی معنوی اولان غذا و ذوقدن محروم اولسکن وحق تعالی آنی سک مر تبه سنه سیله قوم میوب
اکابر استخوان و برشمس ایکن (مثنوی) آوند کرده که خوان نهاده ام * ناب حقم خلیفه زاده ام (آوند ایلمش و دعوی
ایدوب سو یلمش که بن خوان قومشم حقل نائبی ام خلیفه زاده ام یعنی آدمکه خلیفه حقدرانک او علی ام و اول نیجه
نائب حق ایسه بندخی زمانه اولیه نائب حقم دیر (می) الصلا ساده دلان پیج پیج * تا خورید از خوان جودم سیر هیچ
* پیج پیج بونده زیاده دینی معنا سه اولور و مصرع نائیده هیچ لفظنده هیچ مانع فی تقدیر نده اولفقه جا نزد اما هیچ را
تقدیر نده اولق محله انسب و ارقدر تقدیر کلام هیچ مانع فی مقدر اولدیغی اوزره بویه دیگر اولور که ای دینی اولان
وطولا شطلق مر تبه سنده قلان ساده دلار صلا در کلک تابنم جودم خوانسندن طوق ییک هیچ مانع سر دیگر
قرنه کلامدن حاصل اولمش اولور و قرنه کلام بو گونه تقدیری اقتضا قیلش اولور اما هیچ را مقدر اولدیغی اوزره معنی
ای دینی اولان ساده دلار صلا در کلک تا جود و گرم خوانسندن طو نیجه ییک هیچی یعنی دعوت ابلدیکم خوان جود
فی الحقیقه هیچدر اول هیچی طو نیجه ییک دیگر اولورا کر سوال اولور سه اول مدعی خوان جودمدن هیچی ییک دیگر
بلکه موجودی ییک دیر پس هیچی ییک دیگر اکا اسناد نیجه قابل اولور الجواب چونکم اول مدعیانک خوان و نان
آسماندن هیچ برهرسی یوقدر فی الحقیقه خوان جودم دیدیکی دخی یوقدر پس بنم خوان جودمدن طوق ییک
دیمی معنا خوان جودمدن طو نیجه هیچی ییک دیگر مستلزم اولور پس انک کلامنک و دعوتنک حقیقی هیچ اولق
معناسنی مستلزم اولدیغی ایچون حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بهیج لفظنی برسیدل تمکم اکا اسناد ایتمکله
کتور مشرتابو معنای لطیفی مذکراوله (مثنوی) سالها بروعه فردا کسان * کردان در گذشته فردا نارسان *
نیجه بیلر فردا وعده سی اوزره کسان لفظی مصرع ثانی بهمر هوند ریعی چوق کسه لر اول قبولنک اطرافنه دولمش فردا
ایر شمیی یعنی فردا انزل مددنه ایر شمیی اولدیغی حاله دیگر اولور و توضیح کلام بویه دیگر اولور که اول مدعی ساده دل
اولان درد مند لری خوان جودمه کلک دیو دعوت ایلر اول کسه لر دخی انک سوزنه اعتماد ایلیوب اکامتابعت
و ملازمت ایلر چونکم لسان حاله اول دعوت اولند فلری خوان جود و گرمی استسه لر اول مدعی فردا دیر پس فردا
اولوب نه مطالبه ایلسه لر بوگون میسر اولدیه یارین میسر اولور دیوب نه فردا به صلا نیجه بیلر فردا وعده سی اوزره
اول کسه لر آنک قبولسنک اطرافنی طولور لر فردا انزل مددنه ایر شمیی اولرز (مثنوی) دیر باید تا که سر آدمی * اشکارا
کردار هیش وکی * چوق زمان کرک تا آدمینک سر و حقیقی کلک کردن و زیاده لکدن ظاهر و اشکارا وله پس
هر شیخک سر در ورته عالم اولمز دن اول علی الفور اقتدا ایلک و ارادت کتور ملک جائز اولمز دن دکلدر اما بیعت و اقتدا مراد
اولدیغی تقدیر اوزره هیچ بر نه سوی ظن ایملک دخی لایق دکلدر بلکه احتیاط و اهتمام برکسه به اقتدا ایلک وقتنده
لازم و واجب اولور (مثنوی) زیر دیوار بدن کنجیت یا خانه مار ست و مور واردها * بدن دیوارنک التند بر کنجی
وارد رو یا خود مار و مور واردر ها خانه سبی وارد ریعی بو بدن انسانیک ایچنده کنج الهی و یا خود خزنه ربانیتی وارد
و یا خود مار و مور واردر ها کی اولان اخلاق ردیه و افکار خبیثه و عقاید فبیحه خانه سبی وارد هر کس اول تمیزه
قادر دکلدر که فراستله احوال درونی بیله که قادر اوله و برکسه ملک باطننک اوصافی معلوم قیله (مثنوی) چونکه پیدا
گشت کوچیزی نبود * عمر طالب رفته آگاهی چه سود (چونکم طالبه عاقبه الامر پیدا و ظاهر اولدیکه اول شیخ
برشی اولدی طالب عمری کندی اکاهلقونه فائده یعنی بر طالب هدایت بود کراولناز مسکی بر متشیخ منور لند نام

مکر نه گرفتار اولسه و اول طالب دردمندی اول منور فر داور دایوب بعض حیلله ایلله فر یفته قیلسه نیجه ایامد نصکره
اول طالب انک تزویرنه گاه اولسه بوقدر عمر نازنین بیهوده بیره کشش اولور انک بعد زمان گاه اولسی اگاهانه قیلور
دریه ان انکه نادر افتد مریدی درمدی منور بصدق اعتقاد بندد که او کیست و بدین اعتقاد پیغمبری میرسد که شیخش
در خواب ندیده باشد و آب و آتش او را نزنند و شمشیر را نزنند و کند و لکن بنادر باشد قادر * انک بیاتنده در که از واقع
اولور که بر مرید بر منور مدعی به صدقه اعتقاد بغلیه که او شیخ نفسنده بر کسه در و بوا اعتقاد سیبیل اول مرید بر مقامه
ایریشور که انک شیخی اول مقامی واقعه ده کور عیش اولور و آتش و صواب اول مریده بنده اولوب ضرر ایلز و انک شیخه نر ایلز
ولیکن بود کراولنسان حالت نادر اولور یعنی قتی آردن از واقع اولور پس النادر کالعدم حسبنجه بوکا اعتبار بوقدوبل که
بر مرید کاسل محقق مریده لازم اولنلر دندر (می) لیک نادر طالب اید کز فروغ) در حق آن نافع ایدان دروغ لیکن از طالب
کلور که اعتقاد له شعله سندن اول مرید که حقه اول دروغ نافع کله یعنی اول عین دروغ اولان شیخ و یا خود اول شیخ
دروغی مرید صادق حقه نافع اوله بونادر اولور (می) او بقصد نیک خود جایی رسد) کرچه جان پنداشت آن امد جسد
اول مریده کند نیک او اولان مقصد یله بر مرید بر شور نیک خود مضاف اولوب معنی بویه اولسه ده جائز در اول
مرید کند نیک مقصد یله خود بر او بره ایریشور کرچه شیخی جان ظن ایلدی او جسد کادی بو طالب حسن اعتقادی
بر کاتبه قصدی و سلوکی صحیح اولور (می) چون تخری در دل شب قبله را * قبله بی وان نماز او را) کجی نک اورنه سنده
قبله بی تخری کجی قبله بوقی وانک نمازی جائز در (می) مدعی را خط جان اندر سرست * لیک مارا خط نان در ظاهر سرست
مدعینک جان خطی سر نه در و لیکن خط نان بر ظاهر ده در یعنی اول باطن جان فقیریدر و کند و بی ظاهر احتشم
کوستر در بر ظاهر نان فقیری بر چونکم بر منور منور ظاهر در * منوی * ما چرا چون مدعی پنهان کنیم * بهر ناموس
منور بر جان کنیم * بر نیچون مدعی کجی آتی سر و پنهان ایلز منور اولان ناموسدن اتری جان چک شور زیعی خلقدن
فقر منری اظهار ایلکه عار ایدوب عرض منری عار و ناموس له صیانت ایدوب بوناموس منور که تختنده بلا چکر خلق
بزی غنی صنوبر بر خود فقیر پس بوعار و ناموسی ترک ایدوب فقر منری اظهار ایلیم دیدی بوجه نفس عقل جانیه
ایلدیکی تشویش و تسو بلدن عبارت اولور و در و ندن عقل جانیه اکثر مانده بگونه دغدغه و خلجانی اتفاق اولور
و عقل دخی اکابر و تحمل ایلکه نصیحت سورر) رجوع بقصه اعرابی وزن و غنیلهای بوالهجب (می) شوی گفتش
چند کوی دخل و گشت * خود چه ماند از عمر افزونتر گذشت * ار اول عورته ابدی ای خاتون نیچه بر دخل و زرع
استرس * کاف فار سینک قتمه سیله او نفسه دخی معنی جائز اولور معنی ای خاتون نیچه بر دخل و محصول و دور
و گشت استرس عمر دن خود نه قالدی زیاده رکی بکدی (منوی) عاقل اندر پیش و نقصان ننکر د * زانکه هر دو
همچو سبلی بگذرد * عاقل اولان معیشتک زیاده و نقصان نظر ایلز بر اهرایکیسی سیل کجی بکر قرار ایلز (منوی)
خواه صافی و خواه سیل تیره رو * چون غمی باید دمی از وی مگو * خواه صافی و خواه تیره رو یعنی بولانق سیل چونکم
بر قرار دکلر بر دم اندن سوبله یعنی اگر صافی اولان نعمت و صحت و راحت و رفاهیت و اگر مکدر اولان و بولانق سیل
کجی کلان بلا و محنت و عنا و زحمت چونکم قرار ایلز بر دم اندن سوبله * منوی * اندرین عالم هزاران جانور *
منزید خوش عیش بی زیر و زیر * بوعالمده نیچه بیک جانور خوش عیش اولد قلی حالده دیر یلور زیر و زیر منری یعنی
آشغی و بوقار و املق سزین هر ری بی کار و کسب خوش آسوده دیر یلور لر الله تعالی بونلره رزق لری بی کسب و کار ایصال
ایلر) کما قال الله تعالی فی سورة العنکبوت و کما من دابة لا تحمل رزقها الله یرزقه - ایا کم وهو السميع العليم (منوی)
شکر میگوید خدا را فاخته * بر درخت و برک شب ناساخته * شکر سوبلر خدای تعالی به او کیلک درخت او زره و کجیه
بیچک رزقی دور لمش * منوی * * میخواند خدا را عندلیب * کا عتقاد رزق برست ای عجیب خدای تعالی به
عندلیب جسد دیر که رزقک اعتمادی سنک اوزرینه درای دعا را اجابت اید بی تنه کم حق تعالی سورة هودده بوقولک
مضمونی یوردی و ما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها (منوی) باز دست شاه را کرده نوید * از همه مر دایر بریده
امید * طوغان شاهک الله امید ایلش و یا خود محل نواله ایلش جمیع مر داردن امیدنی کسش نوبت نواله و امید معناسنه
کلور کرچه بعض معنار دخی کلور اما محله مناسب اولان بوا یکسیدر * منوی * همچنین از پشه داری تا بقیل *
شد عیال الله حق نعم المعیل * بونک کجی پشه دن طونه سن فیل و ارغیمه دکل یعنی اصغر حیوانا ندن اکبر حیوانا نه
ایرغیمه دکل تقدیر حیوان و اریسه جمله سی عیال الله اولدی و حق تعالی نه * کوزل عیال پرورد رفته کم
حضرت نبی علیه السلام یوردی الخلق عیال الله و احب الخلق الیه احبهم لعیاله بوحديث شریف شرعی بوجلدده
نخجیران ایل شیر حکایه سنده مر و ر ایلدی * منوی * این همه غمها که اندر سینهاست * از بخار و کرد باد و بود ماست

بود و کای غم که رزق و معاشدن اوتری سینه لرده وارد بر زم باد و بود منک کرد و بخارند ندیر یعنی بزم وجود منک بخارندن
و هوامنک غبارند ندیر بود وجود معنایسته و باد هوامعناسته اولور و انلک غبار و بخارندن مر ادمقتضای مشتهیری
اولور که موجب غموم و هموم اولور * مثنوی * این غمان بیخ کن چون داس ماست * اینچنین شد و اینچنین وسواس
ماست * دانکه هر رنجی زمر دن پاره ایست * جزو منک از خود بران کر چاره ایست * بوگول قویاری بی غم بزم اورا غم
کیدر نته کم حکم دیشلدر غموم و هموم انساک اورا غیدر بویه اولدی و اولیه اولدی دیمک بزم وسواس جز در یعنی رزق
شویه اولدی و یا خود معاش بویه اولدی دیمک بزم وسواس و خیال فاسده بی معنی اولان فکر و خاطره در یلکه مؤمن
شویه اولدی و بویه اولدی و وسوسه سندن خلاص اولوب حضرت حق متوکل اولق لازمدر یلکه هر مر ض موتدن
بر پاره درا کر سنده بر چاره و قدرت و ارایسه مر کت برون کتد کدن سور * مثنوی * چون بزم منک نتوانی کرخت *
دانکه کاش بر سر ت خواهند درخت * چونکه مر کت جزوتدن بجمعه قادر دکل سن یلکه اول جزو کتانی که مراد
موتدر سنک باشک اوزره دوکت استر * مثنوی * جزو منک از کت شیرین مر ترا * دانکه شیرین می کند کل را خدا *
دردها از مر ل می اید رسول * از رسولش رومکر دان ای فضول * مر کت جزو یکه دردمر ضدرا کر سکا شیرین اولدیه
یلکه خدای تعالی کای هم سکا شیرین ایلر مر ض و در دل مر کدن رسول کاورای فضول انک رسول سندن بوز
دوند رمه انکه خوی ایله کلیله خوی ایلک آشنا اولغه سبب اولور * مثنوی * هر که شیرین مزید اولق مر د *
هر که او تر ا پرستد جان نبرد * هر کیکه شیرین در یلور او کسه آجیلله اولدی هر کیکه او تننه طایر جان ایلتمدی (مثنوی
کوسفند از صحرایمیکشند * انکه فربه تر مر اورا می کشند * مثلاً کوسفند لری صحرادن خانه جاننه چکر لر اول
کوسفند سبز کدر آتی بوغزلر * مثنوی * شب گذشت و صبح آمدای غم * چند کیری این فسانه راز سر * شب بکدی
و صبح کلدی ای غم یعنی ای میوه دل بوزر و مال قصه منی نیجه بر باشند طور سن بعض نسخه ده سین ایله سمر و بعض
نسخه ده تایلله غم واقع اولمشد بو تقدیر اوزره نام زن اعرابی اولور اما الله اعلم اصلنده نایله غم اولقدر صکره نسخ کاتب ایله
تصحیف اولمشد بر س علی کلا التقدر برین شب دنیا بکدی و روز اجل نزدیک اولدی بوسیم و زرق قصه منی باشند نیجه
بر طور سن بوسفت و کودن فراغت ایدوب کار آخر نه مشغول اول دیمک اولور و ز شمار اولوب دنیا به حریص
اولا به دخی نعر یض اولور * مثنوی * تو جوان بودی و فانه تربدی * زر طلب کشتی خود اول زربدی * سن ابتداده
جوان و تازه ایدک اول حینده قانع تر ایدک شمدی زر طلب اولدک خود اول زربایدک یعنی سن و سالک اخره بر شدی
زر طلب اید بی اولدک خود اول حالده و تازه لک او انده زر کی مقبول و جوهر ایدک * مثنوی * زربدی پر میوه چون
کاسد شدی * وقت میوه بختنت فاسد شدی * میوه ایله بر راصحه ایدک نیجه کاسد اولدک میوه اولق و شعل وقتی
فاسد اولدک یعنی بدایت حالده اخلاق حسنه میوه لیه بر باغ کبی ایدک شمد بکه سیودک بخته اولق و کماله ایرمک و قنده
نیچون حرص و طمع واسطه سیه فاسد اولدک * مثنوی * میوه ات باید که شیرین تر شود (چون رسن تابان نه واپستر رود
* سنک میوه کز کدر که یوما فیوما شیرین تر اوله رسن تابلر کبی کیورلک کتبه یعنی سنک میوه حالک کز کدر که روز
بروز لطیف و شیرین اوله و حلالت و لطافت مر تبه سنه ترقی قیله موی تابلر کبی اردنه کتبه تته کم انلر برای بو کرلاردنه
کیدر لر و مدبر اولور لری کوی برابر اولان مغبون و بو کوی بکن کوتندن شرلی اولنه حضرت نبی علیه السلام ملعون
دیشدر کازوی عن عایشه رضی الله عنهما من استوی یوماه فیه و مغبون و من کان یوماه شر امس فیه ملعون
مثنوی * جفت مانی جفت باید هم صفت * تا بر اید کارها باصلحت * ای زمان سن بزم جفت مر سک جفت هم خوی
و هم صفت کز کدر تا ایشلر و مر ادر مصلحتله حاصل اولور * مثنوی * جفت باید هم مثال هم کز * درد و جفت
کفش و موزه در تکر * جفت او بر جفتی کبی کرلک کفش و موزه نیک ایکی جفته نظر ایله تا جفتک جفته مشابه اولدی
یله سن * مثنوی * کریکی کفش از دوتنک ایدیا * هر دو جفتش کار ناید مر ترا * مثلاً ایکی کفشدن بری ایاغکه
طارکله کفشک هر ایکی جفتی سنک ایشکه کلز * مثنوی * جفت درین خردوان دیگر بزل * جفت شیرینشه دیدی
هیچ کرلک) قبونک جفتی بری کوچک و بری بویک کوردتمی یشده اولان ارسلانک جفتی هیچ قورد کوردتمی (م
راست ناید بر شتر جفت چوال * این یکی خالی و آن یک پر زمال * مثال آخر چوالک جفتی دوه اوزره راست کلز او بر جفتی
خالی و بو جفتی مال مال پر اوله * مثنوی * من رومسوی قساعت دل قوی * تو براسوی شاعت میروی (من قساعت
جانبه دل قوی کیدرم سن نیچون شاعت جانبه کیدرم سن * مثنوی * مر دقانع از سر اخلاص و سوز *
زین نسق می گفت بازن تا بروز * قانع اولان مر داخل و سوز درون جهتمدن بواسلوبدن صبح و قنده دل خاوتنه
سویادی و بو غط اوزره پند و نصیحترا یلدی بو جله دن مر ادعقلک نقشه و اهل عقل اولان مر شدک اهل نفس اولان

مریده ایلدی یکی نصیحتدن عبارت اولور * نصیحت کردن زن مرشوی را که سخن از قدم و مقام خود افزونتر مگو که
 حق جل و علامیفر ماید که لم تقولون مالا تفعلون و اگر چه این سخن راستست این مقام تو کمال تر نیست و این
 سخن گفتن فوق معامله خود زیان دارد و السلام * زن اعز اینست شوهر نه نصیحت ایلد کی ملک بیاید در بویه دیو که
 سوزی کند مقام کردن و قدم کردن افزون سوزیله که بوسوزا کر چه نفس الامر ده راستدر لیکن بومقام
 تو کل سنگی چون بوقدر و بوسوزنه کنیدی مقاسک و معامله کل فوخته سوزیلسن سکا زیان طور ترک بر مقتا عند الله
 اولور یعنی مقت بوندن کبیر اولور بآیت کریمه به اشارت پیورر حق تعالی سوره صفات اولنده پیورر (یا ایها الذین آمنوا
 لم تقولون مالا تفعلون کبر مقتا عند الله ان تقولوا مالا تفعلون) بآیت کریمه ملک سبب نزولی بوالشد که بر کون مسلماندر
 دیدیلر که اگر بناید حضرت حق قنغی عمل احیدر بر نازل عملده مباحثی و مالمزی بذل ایدیلر پس (ان الله یحب الذین
 یقاتلون فی سبیل الله) آیتی نازل اولدی بونلر مقتا ندن تولى فیلدی بوم احده پس بآیت نازل اولدی و جناب حق
 فعلی قولنه او یبیلر انکه توبیح قیلوب پیوردی که ای مؤمنلر نیچون سوزیلر سکر و انجیق اسانه نقل ایلر سکر اول عملیکه
 اشارت سکر سکر اشلد بککری سوزیله کر عند الله شده بغض جهنندن عجب یول اولدی که بر کسه ایلدی بکنی سوزیله
 و حال اولین علی ادعا یلسه عند الله بغض عظیمه سبب اولور العیاذ بالله (م) زن بر روز بانک کای ناموس کیش * من
 فسون تو فخواهم خوردیش) زن اول اربنک اوزرینه صدا اوردی بویه دیو که ای ناموس مذهبی یعنی ای آیین نام
 و ناموس اولان مردین سنک افسونکی بوندن زیاده بیک یعنی قبول ایلک استنرم (م) ترهات از دعوی و دعوت مگو
 رو سخن از کبر و از نخوت مگو * دعوی و دعوتدن ترهات سوزیله پوری کبر و نخوتدن سوز سوزیله * منوی * چند
 حرف طمطراق و کاروبار * کار و حال خود بین و شرم دار * نیچه بر طمطراق حرف و کلیات و کار و باره متعلق الفضا
 و اصطلاحات ایلک کنیدی اینکی و کنیدی حانکی کور و شرم طوت (منوی) کبر زشت و از کدایان زشت تر) روز سرد
 و برف و انکه جامه تر) کبر فی نفسه قیصر اما کداردن اقبدر کما قال علیه السلام ثلثة لا یکامهم الله بوم
 اقیامة ولا ینظر الیهم ولا یرکیم ولهم عذاب الیم) شیخ زان و ملک کذاب و فقیر متکبر و فی روایة اخرى عائل متکبر مثلاً
 کون صوق و قار و اندن صکره قفتان یا ش یعنی بوذ کر ارلنسان مرتبه زشت و نامناسب ایسه فقیره دخی متکبر اولوق
 و حال بیلیوب حدندن زیاده دعوا قیلوق بویه زشت و غیر مناسبدر (م) چند دعوی و دم باد و پروت * ای ترا خانه چو
 بیت العنکبوت ای مدعی نیچه بر دعوا و باد و پروت دمی پروت یغیه دیرلر بوراده کبردن کتایه در و باد دخی هوای نفسدن
 کتایه در یعنی نیچه برادعا و نیچه بر کبردن و هوای نفسدن دم او رمق ای سنک اولک اور مجک اوی کبی نته که میونک او هنی
 بیت عنکبوت در سنک دخی بیت قلبک و خانه دینک بیت عنکبوت کبی سست و ضعیف ایکن بود دعوا و قناعت و ریاضتدن
 و توکل و طاعتدن کلام ادا ایلالنه مناسبدر (منوی) از قناعت کی توجان افروختی * از قناعتها تو نام اموختی
 قناعتدن سن بچن جانکی شعله لندردل قناعتدن سن نام او کردند (م) گفت پیغمبر قناعت چیست کنج *
 کنج را تو امیدانی زرنج) پیغمبر علیه السلام ایندی قناعت ندو کجدر کما قال علیه السلام القناعة کنز لا یفنی سن کنجی
 رنجدن کبر و بیلز سنک یعنی قناعتکه کجدر و دنیا به میل و محبت رنجدر سن قانع اولوق کنجی دنیا به محبت قیلوق رنجندن
 فرق قیلز سن پس مجر دقائم دیکدن نه منفعت واردر (م) این قناعت نیست جز کنج روان * تو مزین لاف ای غم ورنج
 روان) بوقناعت فی الحقیقه کنج رواندن غیر دکلدر بوندن مصرع نایده اولان روانلر ایکه سی یله جان مغنا سنده در
 بوقناعت دکلدر الا جان خزینه سیدرای جانک غم ورنجی سن کنج جان اولان قناعتدن لاف او رمه (م) تو فخواهم جفت
 کتر زن بغل * جفت انصافم نیم جفت دغل سن یکا جفت او قومه بکا از قولتی او ر یعنی بکایان او ر و بخصامت ایلله اهل
 انصافک جفتی ام دغل و حیلله کارلک جفتی دکام (م) چون قدم بامیر و بابک میرنی * چون ملج رادر هوارلک میرنی
 نه حاله میرله و بکله قدم او ررسن یعنی انلره کنیدی همسر و همنا قیلورسن چونکم هواده اوچن مکسک طمرن
 او ررسن یعنی سکت او ررسن و کرسنه لککدن ادنی و احقر اولان شیلری صید قیلورسن پس بوحالته کرتار ایکن کنیدی
 نه وجهله ارباب دولت و اصحاب قناعتدن عدا یلرسن (م) باسکان زین استخوان در چالشی * چون فی اشکم تی
 در نانشی) کلابله استخوان اوزره جنک و چالشدن یعنی طالب دنیا اولان سکرله دنیا به متعلق اولان خوان
 و استخواندن او تری جنک وجدالده سن شکمی پوش بر قش کبی نالش و فغانده سن (منوی) سوی من منکر
 بخواری سست سست * تانکویم انکه در رکهای سست * بنم جانجه حقارتله سست سست نظر ایلله نادیم اول
 نسنه بی که سنک طمر لنده در یعنی اگر بکا حقارتله بوق سوزم قبول ایلز سنک سنک در و نکرده اولان عیدر بکی افشا
 و اظهار ایلرم (منوی) عقل خود را از من افزون دیدی * من من کم عقل را چون دیدی * کنیدی عقلکی

بسدن زیاده کورمش سن بن ناقص عقلی دخی نیجه کورمش سن یعنی بنی حقیقتله کوره ممش و بنم ادراله واذعانی یله
 ممش سن (منوی) همچو کرک غافل اندرماجه * ای رتک عقل قوی عقل به * غافل قور دکبی بزه صجر ایه ای مرد
 سنک عقلک عارندن بی عقل اولق یکدر (می) چونکه عقل توقعیله مردست (ان نه عقلست انکه مار و کرده مست
 چونکه سنک عقلک خاتک عقیده سیدری یعنی خلق قید و بندیر اولکه مار و عقربدر اول عقل دکدر یعنی سنک عقلک
 مار و کرده قیلندن مودی سیرتدر اول عقل دکدر (منوی) خصم مکر ظلم توالله باد * مکر عقل نوزما کوتاه باد *
 سنک ظلم و مکرگان خصمی الله اولسون سنک عقلک مکر و شرری بزدن کوتاه اولسون پس اول زن لساندن نفس
 اماره اهلنی افسون و صنعت له صید ایلین مزور شیخک صورت حالنی بیان ایلکه شروع ایدوب بیوررلر (منوی)
 هم قوماری دم فسونکرای عجب * مار کیرماری ای تنک عرب * سن هم مار سن وهم فسونکرسن بوحال ای عجبدر
 مار کیرسن و مار سن ای عار و عیب عرب یعنی سن هم نفس اماره صاحبسن و هم افسون ایدیمیسن فی المثل بوحالت
 نفسنده مار کیر اولق کبیر رای تنک عرب بوحالت ایسه فی الحقیقه عجبدر پس نفس اماره صاحبی اولوب حیل و افسونله
 نفس اماره صاحبی اولان خلق صید ایلک هم مار اولوب هم مار کیر اولق کبیر (می) زاغ اکر زشتی خود بشناختی
 همچو برف از درد و غم یکداختی * زاغ اکر کندینک زشتلکنی اکلیدی درد و غم دن فارکی ابردی یعنی زاغ طبیعت
 اولان اهل ضلالت کندی قباحترنی فهم ایلله لردی درد و غم دن فارکی اریه لردی (منوی) مرد افسونکر
 بخواند چون عدو * افسون بر مار و مار افسون برو * افسونکر اولان مرد مار اوزره افسون او قورعد و کبی اوافسونی
 مار اوزره او قور مار هم معنی * افسونی انک اوزرینه او قور (می) کربودی دام او افسون مار کی فسون مار را کنستی
 شکار * مارک افسونی اکر اول افسونکره دام و قید اویلیدی افسونکر مارک افسونته چن شکار و گرفتار اولوردی
 اول مارانی کندی به نوجمله مشغول قیلوردی (می) مرد افسونکر زحر ص کسب زکار (دریایدن زمان افسون مار
 افسونکر مر دکسب و کار حرضندن اول زمانده مارک افسونی اکلز (می) مار کویدا یفسونکر هین هین * آن خود
 دیدی فسون من بین * مار ایدرای فسونکر اگاه اول اگاه اول کندی لایقی و خاصیتکی کوردل بنم افسونمی دخی کور
 یعنی نفس اماره صاحبی اولان ناس حیل و افسونله انلری صید ایلکه قصد ایلین متشیخ و مزور لسان حاله دیرلر که
 سنکه بزنی صید ایلک ایچون مشغول اولمشسن و بزه افسون قیلشسن بزم دخی معنی یوزندن سکا افسونمز نظر ایلله
 که سنی کار نافعدن کندیمزه مشغول قیلشزد * منوی * تو بنام حق فریبی مر مرا * تا کنی رسوای شور و شر مرا
 * سن بنی حق تعالی سنک نام شر یقیله الدار سن تا بنی شور و شرک رسوای ایلله سن یعنی بی جیعت ناسه وسیله ایلوب
 بنم سبیل انلری جرایله سن (می) نام حقم بست نه آن رای تو * نام حق و ادم کردی رای تو بنی حق تعالی سنک اسم شر بنی
 بغلدی سنک اول رایک بغلدی حق تعالی سنک نام شر یعنی بنم کبی حقیری صید ایلکه دام ایلک وای سنک حالکه (می)
 نام حق بستاند از تو داد من * من بنام حق سپردم جان و تن * حق تعالی سنک نام شر یعنی سندن بنم دادی الوری خود
 السون بن جان و تنی حق تعالی سنک نام شر یقنه تسلیم ایلدم (می) یا بر خیم من رله جانت برد (یا که همچون من بر تداقت
 برد * یا بنم زخمه سنک جانت طمر بنی کسب یا که بنجلین سنی زندانه ایلته مشهور در که دیار عربده طریقی مشایخده
 بعض طائفه اسم الله مار افسون ایلوب آتی صید ایلر تا انکه خلقه اظهار کرامت ایدوب خلایق بواسطه ایلله
 دام یقنه قید ایلر هر دمکه انرا اسم الله مار افسون ایلله لردی لسان حاله انلره بوکونه کلمات ایلر و دیار رومده
 نفس اماره صاحبی اسم الله و ذکر الله ایلله صید ایلوب جیعت و ده کامه ایلین مار کیر سیرتدر دخی انلر کبیر
 هر بار که ذکر الله صید ناسه مشغول اوله لسان حاللری انلره بوکونه مقالات سویلر (می) زن ازین کونه
 خشن کفتارها * خواند بر شوی خودان طومارها * مرد چون این طعن از زن شنفت * مستمع شد بعد ازین
 بین تاچه کفت * بونک کبی خشن و درشت سوزلردن کنده سنک زوجی اوزره اول زن طومار لرا و قودی با خود
 کنده سنک زوجی اوزره اول طومار لریکه مضبوطی نقل اولندی او قودی مرد چونکه بو طعن لری زدن اشتدی دکلیبی
 اولدی بوندن صکره کورتانه سویلدی دیک اولور (نصیحت کردن مرد زن خود را که در فقر ان بخوری
 منکر و در کار حق بیکان کمال نک و طعنه مزین در فقر و فقیران بخیال و کمال بی نوایی خویشتن (منوی)
 کفت ای زن توزنی یا او الحزن * فقر فقر آمد مرا بر سر من * اول مرد زن خطاب و عتاب ایدوب دیدیکه
 ای زن سن زعمیسن یا خود حزن صاحبیسن فقر بکا فقر کلدی باشه اورمه یعنی تویخ قیلله که سرور کائنات
 علیه افضل الصلوات الفقر غری و به افتخر بیورمشدر پس اول حضرت نه فقر اولان و انک وارثرینه دخی مقبول کلان
 فقر سببیلله سن بنی نیچون تعبیر ایلرسن دیدی * منوی * مال و زر سر را بود همچون کلاه * کل بودا و کرکه سازد پناه

مال و زرفی المثل باشد کلاه کبیر کل اولور اول کسه که کلاه دن پناه دوزر و باشنک عینی انکه ستر ایلر
 * منوی * آنکه زلف جعد و رعنا باشد * چون کلاهش رفت خوشتر آیدش * اول کسنه که مجعد و رعنا زلفی
 اوله انک کلاهی چو تکم کندی اکا کلاهنگ کسی خوشتر کور زیر زلف رعنا سی ظاهرا اولور * منوی * مرد حق
 باشد بماتد بصر * پس برهنه به که پوشیده نظر * مرد حق فی المثل چشم کبیر پس نظر پوشیده اولمقدن برهنه
 و مکشوف اولمق بکدر * منوی * وقت عرضه کردن آن برده فرزش * بر کند از بند جامه عیب پوش * مثلا اول برده
 فروش یعنی اسیر صاتیجی مشتری اولان کسه به اسیری عرضه ایلک وقتند عیب ستر اید بیجامه بی بنده دن قورر
 یعنی اسیر صاتیجی عیب ستر اولان اسیری بیع ایلک مراد ایلک اول اسیر کجامه سنی صور تابی عیب کی ظهوره کله
 منوی * و بود عیبی برهنه اش کی کند * بل بجامه خدعه باوی کند * واکر بر عیب اوله اول اسیری اسیر بی فتن برهنه
 ایلر بلکه جامه ایل اول اسیره خدعه ایلر بی بعض اطیف جامه لاله کا خدعه ایلر یوب مشتری به جامه سیله عرض
 ایلر یوب انک جامه سنی خلع ایلک خصوصنده بوکونه حیل آمیز کلامه شروع ایلر (منوی) کوید این شرمنده است
 ازین بد * زین برهنه کردن از نوی رمد * دیر که بونده نیل و بددن شرمنده و محجوب برهنه ایلر کدن اوینده سندن
 اور کور و غرت ایلر * منوی * خواجه در عیبت غرقه تابکوش * خواجه را مالست و مالش عیب پوش * خواجه
 قولغنه د * کین عیبده غرقه در خواجه نک مالی وارد و مالی انک عینی ستر اید بیچیدر کما قال علیه السلام * العلم
 و المال یستران کل عیب و الفقر و الجهل یکشفان کل عیب رواه ابن عباس رضی الله عنه کذا فی فردوس الاخبار
 و فی الجامع الصغیر * منوی * کز طمع عیش نیند طامعی (کنت دلهار اطعمها جاسی) که بر طامع اول ماله طمعندن
 اول خواجه نک عینی کور من طمع کور کالری تمام محیط و جامع اولدی (منوی) ورگدا کوید سخن چون زرکان
 ره نیاید کاله اودرد کان * واکر کدا کانه متعلق اولان خالص التون کبی سوز سوبلیه انک ناشی و متاعی دکانه بول
 بولر یعنی سوزی مقبول اولر (می) کار درویشی و رای فهم تست (سوی درویشی بکنر تست) درویشلک
 کار حقیقی س * نک فهمک و راستنده در درویشلک جابنه تست تست یعنی اهانت و حقارتله نظر ایلر * منوی *
 زانکه درویشی و رای ملک و مال * روزی دارند زرف از ذالجلال (زیرادر ویشلر ملک و مالک و راستنده و فوقنده
 ذالجلال اولان الله دن عظیم بر رزق طوزر که اول رزق معنوی و غذای روحانیدر (منوی) حق تعالی عا د است
 و عا دلان * کی کند استمکری بر بی دلان * آن یکی رانعت کلاهدهد * وین یکی رابر سر آتش نه * آتش سوزا که
 دارد این کان * برخدا و خالق هر دو جهان * حق تعالی عادل و عادل اولنر بقی بی دل و شکسته اولنر ظلم
 و استکبر لک ایدر مثلا عادل دکلدر اول کسه که بر قولنه نعمت و کالا و بره و بر قولنی دخی آتش فقر و ریاضت اوزره قویه آتش
 آتی یاقی اوله کم طوزر بوکونه کافی خدا و خالق هر دو جهان که آنک فعلی بوکونه ظلم دکلدر اکر توهم اولنور سه که
 خدا نک خود کاری بر قولنی نعمت و دولت ایچره طوق و بر قولنی دخی آتش تقمت و ذلت ایچره یا فقدر پس بونیجه
 عدل اولور جواب بودر که نم اگر بر قولنه وافر نعمت و بر دی لکن اول نعمت قدر کاتعب و زحمتی معادل قیلدی که اول
 ادای شکر در اکر بود نیاده اول زحمت چکمر سه آخرتده چکر و بر آخر قولنه دخی اکر چه فقر و ذلت و بر دی لکن
 انده بر راحت و لذت قودی اکر بود نیاده اول راحتی بولر سه حالت نزعده و یا آخرتده آتی مشاهده ایدر محصل هر فعلی
 عدل اوزره در و لکن عقول قاصره آتی ادرالک ایدر من (کما قال الله تعالی) و ما ربک بظلام للعبید * منوی * فقر نخری
 از کرافست و مجاز * فی هزاران عزیز نهانست ناز) فقر نخری حدیثی کراف و مجاز دغیدر یعنی حضرت نبی علیه
 السلام فقر نخری یورمسی کراف و مجاز جهتندن دکلدر هزاران عزیز و نازنده پنهاندر و باجلدن اول حضرت
 و به افتخردیوانکله افتخار ایلدی حدیث شریف مجاز آثار فقر نخری و به افتخردیوانی کلمه سی مصرع اوله قید
 اولمق اوزر شرح اولندی مصرع ثانی به صرف اولوب استغهام تقریری اولمق دخی جایز در و وجهه کوره انده هزاران عزیز
 و ناز پنهان دکلدر یعنی پنهاندر دیک اولور (می) از غضب بر ما قهار اندی) یار کیر و مار کیرم خواندی غضبکدن بنم
 اوزر یعه لقب سور دیک بن یار طوینی ام سن بکا مار طوینی اوقودک (می) کربکیرم برکنم دندان مار * ناش از سر کو قن
 بنود ضرار * فرنی اکر ماری طوتم انک دیشنی قورم تا اول یلانی باش دو کلکدن ایمن ایلر یعنی اکر بر نفس اماره
 صاحبنی صید ایلیم و دام یعت و ارادتمه قید ایلیم انک خلقه ضرر و برن اخلاق ذمیدسن قلع ایلر تا او هلا کدن
 و سنکسار اولمقدن خلاص اولور (می) زانکه ان دندان عدو جان اوست * من عدو را میکنم زین علم دوست زیرا که مارک
 اول دیشنی انک جانتک دشمنیدر بو علمدن بن عدوی کنده دوست ایلر یعنی مارک زهر و ضرر اولان دندان قلع
 و خلع ایلدیکم علم جهتندن ماری کنده یار ایلر بوسوزلا کرچه مرد عمرک زنه اولان کلامیدر اما بوندن مراد مصلح

و مری اولان مرشد کازن کبی طعن و اطاله ایلین متکرر جواب بر صوابی اولور کان دیرلر که ای بد کان سن بزی
اول شهرت و جمعیت ایچون هنسکامه کیر اولان یلاچی ییلاخیلردن قیاس ایلر بزر نفس اماره صاحبی صید ایلر
کازر لودند انکیر کبی اولان مالی و سوء حالی و قبیح خصلتی اندن ازله ایدر زناده خلقدن اکثرا برلر ابریمکن امین
اولور و آخر تده دخی عذاب حقندن امان بولور برعدوی بوکونه علمدن کند و عمر مبارک لر سن سو وطن ایلر بزی خلق
ایچون اولان مار کیرلردن ظن ایلر دیرلر (م) از طمع هرگز نخوامن من فسون (این طمع را کرده ام من سرتدلون) بن
هرگز طمع عدن اوتری افسون او قوم من زیر ابوطمع بن سرنکون و زیون ایلشم (م) حاش الله طمع من زخلق نیست
از قناعت در دل من عالمیست * حاشه الله بتم طمع خلقدن یوقدر قناعتدن بتم قلمده بر عالم وارد که اول عالم لایقنی در
مثنوی) بر سر امر و دین بیخی چنان * زان فرود اتا غلام این کان امر و آغا جنگ باشی اوزونده بی انجیلین کوره سن امر و
آغا جندن اشغه کل تا اول ظن قالمیه بو بیتک معناسنک وضوحی بو قصه بی بیلمکه هر هوندرا اول قصه بودر که برارک
عورتنک بریکانه عاشقی و ارایش اول خاتون کندی اریله بر باغچه ده اوترر کن اول عاشق عورتله مصاحبت ایتمکه اشارت
ایلش اول اوتور دقلری نشینک اطراف اشجار و گیاهله پر ایش عورت عاشقنه اول اوتلوغه کلوب اختفا ایلر دیو اشارت
ایلش بعده بر حیلر ایدوب ارنه دیمش که بن شو امر و آغا جنه چیقمتی استرم اجازت و بردیمش اری دخی عورنه اجازت
و یروب امر و آغا جنه چیقمتی پس یوقر و دن اشغه خطاب ایدوب دیمش که ای مرد سنک یانکده اول ییکانه عورت
نه ایشلاری آشغیدن یوقر و یه دیمش که ای خاتون مجنونه یسن بتم یانده عورت یوقدر پس خاتون ابته سنک یانکده
بریکانه عورت وارد دیو فریاد ایلش پس اکاری کل امدی اشغه این حقیقت حالی کوردیمش پس عورت اشغه اینوب
بجیدر بن سنک یانکده یوقر و یه ایکن بریکانه عورت کوردیمش شدی غائب ازلدی کل سندخی چیق کوره لم نه ظهور ایدر
دیمش پس آغا جنه چیقده اوتلر ایچدن اول ییکانه اری یاتنه چکوب انکله معافقه یه باشلش مرد ابله آغا ج اوزرندن
چاغر رمش که ای عورت سنک یانکده کی نامحرم ارکیدر عورت دیمش که بتم یانده ییکانه و نامحرم کسه یوقدر بن شویله
تنها اوتورورم کل امر و آغا جندن اشغه این تا کما نك قالمیه دیمش پس آراشغه اینجیه دله نامحرم اولان کسه قاجوب
اوتلق ایچنه کیزلش اشغه اینوب خاتونک یاتده کسه کورمده خاتون دخی دیمش که بور ویت ناصالح امر و آغا جنگ
خاصیتند پس بو کلام ضرب مثل اولش چن برکسه بر شینی حقیقتیه کور میوب غلط ایلسه کاحقیقت بین اولان
کسه لوقولی ضرب مثل ایدوب ای فلان از سر امر و دین فرود ای تا کما نك نماندیرلر پس اول مرد عورتک کندی
خاتونته بر سر امر و دین بیخی چنان دیمسی سن بی کندی غلط بین اولان نظر که مر به کدن انجیلین کورر سن کل اندن
تنزل ایلر بتم مرتبه مدقرب اول تا حقیقت حاله واقف اولوب بد کان قالمیه سن دیمک اولور (م) چونکه بر کردی
نوسر کشته شوی) خانه را کردان بیخی ان نوی) مثلا چونکه سن بر مقدار دونه سن سر کشته اولور سن خانه بی دینی
کورر سن اول سفسن پس سنک اول حینده خانه بی دینی کورمکدن خانه نك دونه سی لازم کلز بیکه آتی دوز
کور دیکک کندی باشکک دونه سیدر گدلاک سنکه برکسه بی دنیا به حریص و طالب کوره سن و صید ناس ایلکه مائل
و راغب بوله سن سن آتی کندک کبی حریص و طالب قیاس ایلر بزر قیاس النفس علی النفس جائز دکلر و در بیان آنکه
جنیدن هر کسی از انجا که ویست هر کس را از جنبره وجود خود بیند تابه کبود آفتاب را کبود نماید و سرخ سرخ نماید
چون تابه از رنگها بیرون آید سپید شود از همه تابه های دیگر اوراست کوتر باشد و امام همه باشد بوسرخ شریف
انک یاتده در که هر برکسه نك حرکتی اول یردنه اودر هر کسی کندی وجود نك دائره سندن کورر مثلا کبود صرچه
آفتابی کبود کورر و قرمز صرچه قرمز کورر چونک صرچه لر و نکلردن طشره که و خلاص اوله بیاض اولور
دوکی صرچه لردن او بیاض و صافی اولان طوغری سویلیرک اولور و دوکی صرچه لرک اما می منزله سنده اولور صافی
و بیاض اولان صرچه لردن مراد درونی غل و غشدن صافی اولان صوفیلر و کبود سرخ اولان تابه لردن مراد درونی غل
و غش ایلر پر اولان کسه لر اولور که بوتلر برکسه یه نظر ایلر لایق کندی فهم و قیاسلری قدر ییلورلر و آتی کند بلر
قیاس قیلورلر (م) دید اجدرا ابو جهل و بکفت * زشت نقشی کزینی هاشم شکفت مثلا حضرت احمد علیه السلامی
ابو جهل کوردی وایتدی که بنی هاشمدن بر قبیح نقش اچلدی و ظاهر اولدی (م) کفت اجدم ورا که راستی
راست کفتی کچه کار افزاستی حضرت رسول کائنات علیه افضل الصلوات اکا ایتدی کچلک سن راست دیدک اکر چه
کار افزاسن یعنی حددن قیجا و زاید بی سن (م) دید صدیقش بکفت ای آفتاب * فی زشرقی فی زغرری خوش بتاب
حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله عنه اول حضرتی کوردی و دیدی ای آفتاب نه شرقدن سن نه غریبدن سن لطیف
یلدر ایچیسن یعنی لا شرقیه ولا غربیه آیت کریمه سنک مصداقجه شرقه و غربه منسوب اولین بر آفتاب الهی سن که

نور عالمه ضیا و بر مجید رخس طلوع الیه تاریخ اولان درونلری منور قیل دیدی (مثنوی) گفت احد راست گفتی
ای عزیز * ای رهیده نوزدنیای نه چیز * حضرت احد علیه السلام اکایدی ای عزیز راست مویارلای صدیق سن
ناجیز اولان دنیان قور تلمشن * مثنوی * حاضران گفتند ای صدر الوراء راست کو گفتی در ضد کور ابر (حاضر
زنلر حضرت رسول اکرم علیه السلامه دینیلر ای خلق صبری و اشرفی ایکی ضد سوبلیجی به نیچون راست کودیدل
حار بوک بوایکینک کلامی بری برینه متناقضدر (مثنوی) گفت من اینه ام مصقول دست * ترک و هندی در من آن
بند که هست * حضرت نبی علیه السلام بیوردیکه بن دست الهمینک مصقولی آینه ام یعنی دست قدرته جلا بولاش
و مصیقل اولمش بر مرآت ترک و هندی نده آتی کورر که گذرینده وارد رخن مرآت مجلوه قدری کل احد فینا صورته قولی
بعضار بومضونده حدیث شریفدر بعضار و بعضار کلام اکابر دیولسان مشایخن نقل ایلشدر (مثنوی) ای زن
ار طماع می بینی مرا * زین تحری زبانه بر ترا * ای زن اکبری طماع کورر ایسک بوزنلر کی تحری ایلمکدن بوقر کل
و هر در می نه مننه ترقی ایدوب انلر کی یقین مشاهده صاحب اول (مثنوی) آن طمع را ماند و رحمت بود * کو طمع
انجا که آن نعمت بود * اول طمع به کز زولیکن رحمت اولور یعنی اول صید مردم ایلک و فقر و قساعتدن خلقه سوز
سوبلک نوعا طمع به مشابه اولور ولیکن باطن طمع دکلدر بلکه حقندن رحمت و خلقه هر چند در فنی طمع اول
می نه ده که اول نعمت اوله یعنی بر رده که نعمت معنوی و غنای قلبی اوله انده حرص و طمعدن اثر اولر اگر چه سوزی
طمع به مشابه اولور سه ده (مثنوی) امتحان کن فقر را روزی دو تو * تا بفقر اندر غنا یعنی در فقر سن فقری برایکی کون
امتحان ایلد کاصبر و تحمل ایلکله تا فقرده ایکی قات غنا کور من ایکی قات غنادن مراد غنای ظاهر و غنای
باطن در زیر فقر تمام اولد قدده و سالک اندن لذت بولد قدما کاغنای قلب حاصل اولور و ظاهر ادنی هر نه مالک
اولور سه اگر صورتنا آرایسه ده آتی وافر و کثیر عدایر بس غنای باطن حاصل اولد قدده غنای ظاهر اندن خالی اولر اوله
اولیحق فقردن ذوق الان کسه فقر ایچره ایکی قات غنا بولمش اولور (م) صبر کن با فقر و بگذار این ملال * زانکه
در فقرست عز و الجلال (فقره صبر ایلد بوملال و کلالی قوی یعنی ترک ایلد زیرا که حق تعالی نیک عزتی فقرده در (مثنوی
سر که مفروش هزاران جلن بین * از قناعت غرق بحر انکبین) سر که صاتم یعنی بوزل کوزل کشی ای نه نیچو بیک جانی
قناعتدن عمل در یاسنه غرق اولمش کور یعنی نیچه جانلر فقر و قناعت واسطه سبله بحر لذت مستغرق اولمشدر در انلره
نظر ایر کور (م) صد هزاران جان تلخی کش نکرم * همچو کل آغشته اندر کلسکر * نیچه بوزیک اجلیق چکی جانه
نظر ایلد کل کی کلسکر ایچره ممتزج و مختلط اولمش یعنی ریاضت و تلذذ کندن لذت اوب کل ایلد شکر امتزاجی کی انکله
اختلاط و الوقت قیلشدر * مثنوی * ای دریغام ترا کجابدی * تا زجام شرح دل پیدا شدی * ای دریغام تحقیقا
سکاو ست و حوصله اولیدی تا جانمندن کوکاک شرح پیدا و ظاهر اولیدی و سکا درون لذتندن خبر قیلیدی (مثنوی
این سخن شیرست در بیستان جان * یکشده خوش نمی کرد دروان) بوسوزنی المثل جان همه سندن سوددر چکی
و ایچسر خوش روان جاری اولمز * مثنوی * مستمع چون تشنه و جوی بنده شد * واعظ ار مرده شود کور بنده شد *
مستمع اولان کسه چونکم تشنه و طالب اولدی واعظ فرشی اگر مرده مشابه سنده اوله سوبلیجی اولور زیرا مستمعینک
طلب و اشتها سنک وجود تکلمه عظیم تأثیری واردر * مثنوی * مستمع چون تازه آید بی ملال * صد زبان کرد
بگفتن کنک و لال * مثلا مستمع اولان کسه ملال و کلالسر چونکم تازه و لطیف کله کنک و لال اولان کسه سوزده
بوزد بلل و اولور کنک و لال ایکیسی یله دیلسره دیرلر (م) چونکه نامحرم در آید از درم * پرده در پنهان شوند اهل حرم
* چونکم قبومدن ایچرو نامحرم کله اهل حرم پرده ایچره پنهان و مستور اولورلر * مثنوی * و در اید محرمی
دوراز کنند * برکشایند ان ستیران روی بند * و اگر ضرردن بعید بر محرم ایچر و کله اول مستورلر بوزیک بند و تقابلی
آچارل بوندن مقصود اسرار درونه محرم اولنلره ظاهر اولور لرو نامحروم اولنلردن بقراردیمک اولور * مثنوی * هر کرا
خوب و خوش وزیا کنند * از برای دیدن اینا کنند) هر نه شیئی که خوب و خوش وزیا ایلر کور بیجی کسه نک کوزندن
اوتری ایلرلر اعمادن اوتری ایلرلر که اعمانک مبصرات لطیفه دن نصیبی بوقدر * مثنوی * کی بود آواز چنک و ز بروم *
از برای کوش بی حس اصم) کذلک چنک و ز برومک آوازی چن اولور زیر اشغی صداوم بوقر و صدایه دیسور که ایکیسی
یله بری برینه مناسب اوله اصمک بی حس اولان کوشندن اوتری یعنی آواز چنک و آواز ز بروم صاغر کسه نک بی ادرال
اولان کوشندن اوتری چن اولور یعنی مسجوعات لذیذ و نغمات نفسیه اصم اولان کسه دن اوتری اولمز که انلر
مسجوعات لذیذ دن حصه سی بوقدر * مثنوی * مشن را حق بیده خوش دم نکرد * هر حس کرد و بی اخشم نکرد
مسکی حق تعالی حضرت تلی بیهوده بره خوش دم ایلدی یعنی عبث بیزه لطیف رایحه لوقیلدی حس وادرا کدن اوتری

ایلدی اخشدن اوتری ایلدی یعنی قوت شامه سی یزنده اولوب استشمامه قادر اولان کسه ایچون خلق ایلدی
 دماغی فاسد و قوت شامه سی مختل اولان کسه دن اوتری ایجاد قیلدی جیع مبصرات قوت باصره سی اولان کسه لر
 ایچون موجوده اولمشدر تا اندن متلذذ اولوب اعتبار قیلر و جمله مسعوعات قوت سامعه سی اولان کسه لر ایچون
 ظهوره کلمشدر تا اندن بهره بولر و مشعومات دخی قوت شامه سی مختله اولمشدر ایچون خلق اولمشدر تا اندن ذوق
 و راحت بولر * مشنوی * حق زمین و آسمان بر ساختست * در میان پس ناز نور افراختست * حق تعالی زمین
 و آسمانی دوزمش و وجوده کتور مشدر زمین و آسمان اور تا سندن چوق ناز نور بوجلتش و پیدا ایلشدر (م ی)
 این زمین را برای خاک * آسمان را مسکن افلاکیان * بوزمینی خاک کیلردن اوتری آسمانی افلاک کیلردن اوتری یعنی
 بوزمینی خاک که منسوب اولان مخلوقدن اوتری مسکن ایلدیکه انلر زمینه اهل * مستحق درو آسمانی افلاک منسوب اولان
 ملائکه دن اوتری ایجاد ایلدیکه انلر اول مرتبه به مستعد لر در * م ی * مر دسقلی دشمن بالا بود * مشتری هر مکان
 پیدا بود * مثلا سقلی اولان مر دبالا ملک دشمنی اولور یعنی مرتبه اعلا یه و انک اهلنه فعلا و حالا عداوت قیلور دشمن بالا
 اولقدن مر دسقلی یه اهل اولمشدر و سقلی اولان عمله میل قیلشدر که سقلی علوینک ضدیدر بر کسه سقلی اولوب عملی
 دخی سقلی اولسه بالطبع دشمن بالا اولور اگر چه ظاهر بالا یه هم عداوت ایلسه ده چونکم بوسقدمه معلومک ازلد یسه
 هر مکان مشتری پیدا اولور انلر که جنت اعلا یه مشتری لر در کامناسب عمل قیلور لر و اومقام بالا یه مستحق و مستعد
 اولور لر انلر که اهل دوزخ در اول جای ادنا یه مناسب افعال خبیثه قیلور لر و اول جای خبیثه مستحق اولور لر (مثنوی)
 ای ستره هیچ تو رخاستی * خویشتر را بر کور آراستی * ای مستوره هیچ سن قالدغنی کنیدی کی کوردن اوتری ترین
 ایدوب آراسته ایلدکی * کور بونده اعمی معناسنه اولق محله انسدر را ماسروری و شمعینک و پردیکی معنار
 مناسبتدن ابعدر زیر ابویت مثل موقعنده واقع اولوب اول خاتونک کنیدی فهم ایلدیکی بردن مر د عرب اکا کنیدی
 حالی تفهیم ایلک مر ادایلر یعنی ای مستوره متلاسن هیچ قاقوب کنیدی اعمادن اوتری بر یوب آراسته ایلدکی
 معلومدر که ایلدک بلک محرم اولان بینالک رویت و سیرندن اوتری کنیدی ترتیب و ترین ایلدک چونکم سنک حالک
 بودر سنکه کوردل اوله سن بن سنکچون اوصاف و اسرار دروغی نیجه اظهار ایلیم و اظهار و عیان ایلدیکم تقدیر اوزره
 دخی سن آتی کورمکه و مشاهده قیلغه نیجه قادر اولور سن دیک اولور و بوبیت بومعنائی تأیید قیلور (م ی) کرجه انرا
 پردر مکنون کنم * روزی تو چون نباشد چون کنم * اگر جهانی فرضی پردر مکنون ایلیم و در مکنون کی
 نقیس و لطیف سوزلر سوزلیم چونکم سنک نصیبک اولیه بن نیجه ایلیم کر کدر که در مکنون کی اولان کفتار و اسرار مه
 مستعد و اهل اوله سن تا کم اندن نصیب الحسن (مثنوی) ترک جنک و رهزی ای زن بکوی و رخی کوی بترک من بکوی *
 ای زن جنک و رهز نلکی ترک ایل و اگر جنک و رهز نلکات ترک کنی سوزلر سنک بترک سوزله یعنی آتی ترک ایلر سنک بی ترک ایل
 دیک اولور تحقیقا (مثنوی) مر مرا چه جای جنک و نیک و بد * کین دلم از صلحها هم می رمد * بکانه نیک و نه بدک جنکی
 بریدر زیر ابوکوکام صلحدرن دخی اور کر قنده قالدیکه جنک و جداله تحمل قیلر مر اد کمال فراغنی اشعار در * مثنوی
 کر خش کردی و کرفی آن کنم * که همین دم ترک خان و مان کنم اگر خوش اوله سن و سکوت قیلر سن خوب و لطیف دروا کر
 خاموش اولیه سن و سوزمله عمل قیلر سن آتی ایلر که هم بودم ترک خان و مان ایلر یعنی اوی و برقی ترک ایدوب سکا
 طلاق و بریرم و بوجه بورایه کلنجیه دل عقالت نفسه و کامل العقل اولان مر شدک اهل نفسه ایلدیکی خطاب و عتابدن
 و جواب بر صوابدن کتایت اولور) مراعات کردن زن شوهر را و استغفار کردن از گفته خویش (م ی) زن چو دید او را که
 تند و توفست * کشت کریان کویه خود دام زنت * زن چونکم او مر د عربی کوردیکه حرون و سرکشدر کریان اولدی
 کویه خود زنک طوزاغیدر یعنی فن خاتونلر لرینی کنیدی مر ادلری اوزره عامل ایلیه مسهلر و اطفاله دخی طبیعتلر سنه
 اویدر مسهلر کریان اولور لر تا بوحیله ایلر انلری کنیدی باره مائل قیلور لر (م ی) کفت از تو کی چنین پنداشتم * از تو من امید
 دیگر داشتم * زن شوهر نه ایتدی سندن بچن بویه صاتم بن سندن غیری امید طو تدم یعنی بنم امیدم بواید بکس بکا
 موافقت ایلیدل سندن بونی ظن ایلردم و بویه امید طو تدم دیدی (مثنوی) زن در آمد از طریق نیستی (کفت من خالت
 شمایم نیستی * زن بوقلق طریقتدن کلدی و دیدی بن سزلک خاک ککرم سستی دکلم یعنی سزه خاتون اولغه لایق دکلم
 بلکه سزلک قدمکزلک ترا بیم دیوب تواضع و تذلل طریقتدن کلوب التیام و ملائمه باشلدی (مثنوی) جسم و جام
 هر چه هستم آن تست * حکم و فرمان جلکی فرمان تست جسم و جام و هر نه م و ارایسه ملک و سنک لایق کدر حکم
 و فرمان بالکلیه سنک فرمانکدر الا مر امر کم هر نه امر ایلر سنک بنده فرمانم و سکامطیع و منقادم هیچ مخالفتم بوقدر
 دیدی * مثنوی * کر زدر ویشی دلم از صبر جست * هر خویشم نیست آن مهر و است * اگر در ویشلکدن بنم کوکام

صبر ایستادن صبحره دی ایستاده اول خصوص کندمدن اوتری دکادر سندن اوتریدر (مثنوی) تو مرا در دردها بودی
 در * من نمی خواهم که باشی بی توایی من بکادر در دردها اولد و نیجه محنت و بلا زما تنده لطف و احسان قیلدک
 بن استمزم که بی تو اختیار اوله من * مثنوی * جان تو کز بهر خویشم نیست این * از برای تست این ماله و چنین
 سنک جان و حیانت حق چون بطلب کندمدن اوتری دکادر یونانه و چنین سندن اوتریدر پس اسم حقه دخی قسم
 ایلیوب کندی دعوا سنک صدقنی اثبات ابلک ایچون دیدی (مثنوی) خویش من والله بهر خویش تو * هر نفس
 خواهد که میردیش تو * بنم کندم سنک کندک ایچون خویش لر بونده ذات معناسنه استعمال اولنور یعنی بنم
 ذات بالله سنک ذاتک ایچون هر دم استر که سنک او ککده اوله و مکافدا و قربان اوله (مثنوی) کائنات کسش روان من
 قندی * از ضمیر جان من واقف بدی (بویتنک فارسیجه تقدیری کاشکی جانت از ضمیر جان من واقف بودی که میجانت
 روان من در آبادیمک اولور یعنی فولیدی سنک جانتکه که بنم روح روانم کا فدا اولسون بنم جانتک ضمیر ندن واقف اولیدی
 و بنم مرادی بلیدی (مثنوی) چون تو بامن این چنین بودی بطن * هم ز جان بیزار کشتم هم ز تن * چونکم سن بکاسو
 ظن ابلد که بویه اولد که هم جاندن بیزار اولدم هم تمدن * مثنوی * خلل را بر سیم و زر کردیم چون * تو چنینی بامن ای
 جانرا سکون * طیرانی سیم و زر اوزره ایلدک چونکم سن بنم ایله بویه سن ای جانه سکون و آرام اولان یعنی ای جانه
 سکون و آرام اولان کسه چونکم سن بنم بویه یا ضد و مخالف سن سیم و زر اوزره طیراق صاحبک واندن فراغت ایلدک
 انکچون سنکله ضد ایلدی مناسب دکادر دیدی * مثنوی * تو نه در جان و دلم جامیکنی * زین و دراز من تبرامیکنی *
 سنکه بنم جان و دلمه بر ایلرسن بوقدر سوزمدن بدن تبری ایلرسن (مثنوی) تو تبرا کن که هستت دستگاه ای تبرا تو
 جانرا عذر خواه * سن تبری واستغنا ایله ز براسکاد دستگاه و قدرت و اردرای سنک تبری واستغنا که جانم عذر خواهد
 یعنی سن هر بار که بدن بری اولمغه واستغنا قیلغه قصد ایلیه سن بنم جانم انک عذرتی دیلیجیدر و سکا تضرع ایلیجیدر
 * مثنوی * یاد میکن آن زمانی را که من * چون صدم بودم تو بودی چون شمن * سابقده اولان اول بر زمانی یادایله که
 بن صدم کبی ایدم سن شمن کبی ایدل یعنی بن بت و سن بت پرست کبی ایدل مراد بن معشوق و سن بکاعاشق ایدل دیمک
 اولور بویانده بوجه نفسک عقله کمال متابعتی و زیاده انقیادی اولد یغذک صورت حالی مراد اولور * مثنوی *
 بنده برو فوق و دل افروختست * هر چه کوی بخت کوی بد سوختست * من سیانخ توام هر چه پری * یا ترش یا با که
 شیرینی سزی * زن شوینه یعنی نفس عقل تدخوینه کمال اطاعت و انقیادی حالنده دیر که بنده سنک امر کک
 موافقتی اوزره کوی متوردر هر نه کاریکه دیه سن بشور میهایله بنده دیر که دل سوخته در سوخته است تقدیر بنده در
 بو سوخته اولان بنده و کوی اولمغه قابلد و کوی کل سکایانمدر دیمک زیاده عاشق منقاد اولسندن کایه اولور دخی
 دیر که بن حوایج طعامک کبی ام هر نه که بنی بشور سنک قابل یا کشی شور با و یا که شیرین شور با سن لا یقسن اکار بن
 مطیم سکا * مثنوی * کفر کفتم نک با ایمان آمدم * پیش حکمت از سر جان آمدم * اول معارضه و قننده عظیم
 خطا یلدم کفر سو یلدم اشته ایمانه کلام حکمک او کنه جان طرفندن کلام یعنی جان و دل اوچندن زیاده ذوق محبتله
 کلام * مثنوی * خوی شاهانه ترا نشناختم * پیش تو کستاخ اندر ناختم (سنک شاهانه اولان خوی و عادت کبی کلام
 سنک او ککه کستاخانه سوزدم یعنی سنک ادب که رعایت ایتمیوب بی ادبانه سوق کلام ایلدم * مثنوی * چون ز عفو تو
 جرائی ساختم * توبه کردم اعتراض انداختم * چونکه سنک عفو کردن بر جراح دوزدم ایلد یکم خطابه توبه ایلدم
 و اعتراضی بیانه ایدم * مثنوی * می نیم بدش تو شمشیر و کفن * میکشم پیش تو زدن را برن * سنک او ککه شمشیر
 و کفن فورم بونی سنک او ککه حکرم اور (مثنوی) از فراق تلخ میگردی سخن * هر چه خواهی کن و لیکن آن ممکن
 آجی فراقدن سوز سوزدیر سن هر نه استر بسکایله ولیکن بونی ایله * مثنوی * در تو از من عذر خواهی هست سر *
 با توبی من اوشفیع مستر سنک وجود کده بندن اوتری بر عذر خواه سر و اردر و یا خود بر عذر خواه مستور و مخفی و اردر
 سکا بنسز اول داغ بار شفیع و اول مستور اولان عذر خواهی بویتنله تفسیر ایدوب سیور لر می (عذر خواهم در درونت
 خلق تست * ز اعتماد اول من جرم چیست * بنم عذر خواهم سنک درونکده سنک خلق کریمکدر کا اعتماد ایلدکدن
 بنم قلم جرم دیلدی که او خلق کریم صاحبی مواخذه ایلد و یو کونه جرأت و جسارت قیلدی (می) رحم کن پنهان
 ز خود ای خشمکین) ای که خلقت به ز صد من انکین ای بکاقبا حتمدن اوتری خشمکین اولان کندی درونکدن بکاپنهان
 رحم ایله ای سنک خلق کریمک یوز بظمان انکیندن به ترو شیرین تر در می (زین نسق میکتف بالشف و کشاد) در میانه کریمه
 بروی قتاده زن مر دعر به بواسطه لطف و کثاده سوبلدی اثناء کلامه زن اوزره بر کریمه واقع اولدی اگر چه سوزل
 صورت قصه ده زن لساندن مر داعرابی به التیام ابلک طریق اوزره واقع اولمدر اما مر اد نفسک عقله کایله متابعت

و طاعتك صورتی حایدر ادنی عرفانی اولان كسه به بویا نزل تاویل و توجیهی مبین و ظاهر اولدیغیچون و قصه دن
 حصه عقله نفسك معامله و مكالمه سی اولدیغی بوعلمك طالعبری قنده شیوع بولدیغیچون هر بریتده مراد نفس در
 و باعقل در دینلیوب تطویل كلامدن اعتماد اعلی فهم الطالبین احتراز اولندی * مثنوی * کریمه چون از حد گذشت
 و های های * زکرکی کریمه بدا خود دل برای * کریمه و های های چونکم حددن یکدی اندن که خود کریمه ستر کوکل
 قایچی ایدی * مثنوی * شد از ان باران یکی برقی بدید * زد شراری بر دل مر دو حید * اول بار اندنکه مراد کوز باشد در
 اندن بر برق ظاهر اولدی ریاضت و قناعت عالنده فرد و حید اولان مر دل * و کالی اوزره شراره آوردی بغنی زنگ
 کریمه سندن اعرای نك قلبه رقت و مر حجت کاوب متأثر و منفعل اولدی * مثنوی * آنکه بنده زوی خویش بود مرده *
 چون بود چون بندگی آغاز کرد * اول كسه که مر دآنگ روی خویشك بنده سی ایدی و انك جان و دل ایله افکنده سی ایدی
 مر دنیجه اولور چونکم اول مر دبنده لکه آغاز ایلدی (مثنوی) آنکه از کبرش دلت لرزان بود * چون شوی چون پیش فو
 کریمه بود * مثلاً اول كسه که انك کبرندن سنك قلبك در تریجی اولور سنك نیجه اولور اول سنك اوکنده کریمه اوله وسکا
 فواضع و تذلل قیله (مثنوی) آنکه از نیازش دل و جان خون بود * چونکه آید در نیاز و چون بود * اول كسه که انك نیازندن
 دل و جان خون اوله چونکم او محبوب نیازه کله اول عاشق نیجه اولور * مثنوی * آنکه از جور و جفایش دام ماست
 عذر ما چه بود چو او در عذر خاست * اول كسه که انك جور و جفا سندن بزه دام وارد بریم * نریمز نیجه اولور چونکه
 اول عذره قانقدی یعنی بود کراولنان و جوهك جمله سنده صبر و تحمله بحال بود در (مثنوی) زین للناس حق آراست
 زانچه حق آراست چون ذات بدجست * بوايت سورة ال عمران در (زین للناس حب الشهوات) یعنی زینت اولندی
 انسانه محبت و مشتبهات نفسانیه و مزین حقیقتده حقد و زیر اخلاق افعال و اعمال اولدر (من النساء) من بیان ایچوندر
 و شهواتدن حالد و شهواتی بیاندرای حال کونهامن طائفة النساء دیگدر و نساءله ابتدا اولسی بوطائفة نك قنده سی
 نائراشیادن اشد اولدیغنه اشارت در (والبنین) و حال * کونهامن الاولاد و الانسال بنین و بنات دخی محبت و شهوات
 نفسانیه در زیر اسالك بونلرک سبیلله نیجه معاصی ارتکاب ایدوب راه حقه مانع اولور لرکا قیل اولادنا بکادنا وان عاشوا
 اقتنوا فان ما قوا الحرقونا (والقناطر) جمع قنطار و قنطار مال کثیره به دیر لرقال ابوهریره رضی الله عنه هوائتعا عشرة
 القنطرة و اربعون درهما بعضلر شمشیرك دیمشرو بوزیک انتونه دخی قنطار دیر لر (المقنطرة) ای المضروبة المنقوشة
 و بعضلر مقنطره بی محکمه و محصنه ایله تفسیرا تمشدر لر بقال قنطرت الشئ اذا حکمته ای المحصنة المحکمة دیمک اوله
 کذا فی معالم التنزیل و بعضلر مقنطره بی قنطار دن مأخوذ در دیر لر ته کم بدرة و الف موافقة و دراهم مدره مة دید کاری
 کبی بو تقدیرجه قناطر بی تأکید اولور و قال ابن زیان رضی الله عنه القناطر طیر الاموال فوق الارض و المقنطرة
 المدفونة الذهب و الفضة اول قناطر مقنطره التورندن و کوشدن اولدیغی حالده (والخیل المسومة) معطوف علی النساء
 خیل مفرد اللفظ بمجموع المعنی در قوم کبی واحدی فرس در و مسومه تفعیل بایندن اسم مفعول در مأخوذ من السعة
 و هی العلامة و یاخود سائمه دن مأخوذ اوله ته کم دیر لر اسام الدابة و سوماتها ای ارسلها الی الرعی بو تقدیرجه
 مسومه مر عیه دیمک اولور یعنی اول محبت شهوات افراس معادن اولدیغی حالده (والانعام) جمع نم ای الابل
 و البقر و الغنم (والحرث) ای الزرع بوجه قنده سالكدر که راه حقندن و وصول جناب وجود مطلقدن دور ایلر (ذلك) یعنی
 شود کراولسان اشیا (متاع الحیوة الدنیا) متاع دنیای فانیه در قلیل الاتفباع و سریع الزوالدر (والله عنده حسن
 المآب) ای حسن المرجع الذی لا یرال و لا یفنی و هو الجنة و حضرت خداوند کار بیور لر که اول عرب بادیه نشین خاقونك
 کندی به انقیاد و محبتن * کوریمک بالضروری بی صبر و قرار اولوب اکاطاعت ایلدی زیر انسا جهتمدن اولان حب
 مشتهیاتکه نام ایچون زینت قیلندی حق آراسته ایلشد و اول نسنه دنکه حق برمدهی خلق اندن صیبرامنی نه یلور
 و اندن نیجه خلاص اولور لر بویتنده واقع اولان قایم مقام قاعلی انسان طرفندن آراسته و پیراسته ایده اول مکرذن
 كسه خلاص اولمز مکر هدايت اوله * مثنوی * چون بی بسکن الیهاش آفرید * کی تواند آدم از حوا برید * چونکم
 حق تعالی حضرت نلری مرده نسایی استیناس و اکسکون و آرام ایلک ایچون یراندی آدم علیه السلام حوادن چن
 کسلکه قادر اولور ته کم سورة اعرافده اولان بوايت کریمه بومعنا به شهادت قیلور (هو الذی خلقکم من نفس واحدة)
 یعنی اول الله سزی خلق ایلدی نفس واحدة دن یعنی آدمدن (وجعل منها زوجها) و دخی اول نفس واحدة دن
 قیلدی زوجنی یعنی حوایی (لیسکن الیها) ای لیستأنس بهای یعنی انکله استیناس ایسون ایچون پس جناب عزت
 حوایی نسکین و تأنس آدم ایچون خلق ایدیمک آدم حوادن نیجه منقطع اولور پس بی آدم دخی کذلک * مثنوی *
 رسم زال اربود و زجزه پیش * هست در فرمان اسیر زال خویش * اگر برکسه فرضی رسم زال اوله و جزه دن زیاده

ایستادند در اول نسنه که طلب و معیشتن زنک التماس و رجاسی ایدی و زنک اول اعتراضی اشارت حق بیلسنک
 یاتده در زیر ادینلشد در هر داتده نك عقلی قتنده و ارد که هر دو نیی الیه برد و ندر یجی و ارد چونکم هر متحرکات بر محرکی
 و هر کورندک بر مهبی اولادینی عند العقل ثابت اولیحق و عند العارفین جمله نك محرک و متصرفی خدای تعالی ایدیکی
 ظاهر اولوب ثبوت بولیحق چن بر کسه دن بر کار و یا خود بر گفتار انرا اوزره واقع اولسه آنی عبث عدا ایلوب آنی محرک
 حقیقینک اشارتی بیلوب بونده حکمت و ارد در یوب اکثر زمانده انکله عمل ایدر لسته کم بومر د عرب کندی زتنن صد و
 ایلین اعتراضی اشارت الهیه در یوب کامطا و عت ایلدی (مثنوی) مردان گفته پشیمان شد چنان * که عروانی
 ساعت مردن عوان * مرد عرب اول سوزدن آنجلین پشیمان اولدیکه عوان اولمک ساعتده عوانلغندن پشیمان
 اولادینی کی (مثنوی) گفت خصم جان جان چون آدم * بر سر جان من لکده ها چون زدم * اعرابی ایدی نیچون
 جانک جاتک خصمی کلام بن جاتک باشی اوزره نیچون دیمه لرا و ردم قصه دن حصه عقل نفسک کندی به کمال متابعت
 و انقیاد من مشاهده ایلد کده مقدا ما کایلدیکی مخالفت و بغایه پشیمان اولوب کامتا بعت ایلدی مراد اولور
 (م) چون قضا آید فردوشد بصر * تانداند عقل ما پارازر (چونکم قضای الهی که بصری کور مکدن اورتر تا کم بزم
 عقلز آباغی باشند بیلز واد نادن اعلائی فرق قیاز (مثنوی) چون قضا بکشدت خود رای خورد * پرده بدریده
 کریان میدرد * چونکم قضا بکدی و کوزی آجدی حقیقت حالی کور یجی اولدی کندوبی بر یعنی بغایت متالم اولور
 پرده سی بر تلمش یقه بر تر یعنی پرده عرض و ناموسی بر تلمش اولادینی حلاله کریان و بقیه سن چاک ایدر و اول ایشلدیکی
 فعله کریان اولوب فریاد ایدر * مثنوی * مرد گفت ای زن پشیمان می شوم * کریدم کافر مسلمان می شوم * مرد زن ایتدی
 ای زن مقدا ما ایلدیکمه و خطایله سویلدیکمه پشیمان اولورم اگر کافر اولدمسه و سکا انکار قیلدمسه مسلمان اولورم
 یعنی سکا انقیاد قیلورم مرددن مراد عقل و زتنن مراد تقسدر شول زمانده که نفس اماره کندی مقتضای اوزره
 حرکت ایلوب عقله مخالفت ایلسه عقل دخی مقدم اولان یا نلر ده ذکر اولان اوزره نفس مخالفت ایلر اخر الامر عتاب
 ایدوب تأدیب قیلوب کلام فرقت آمیز لاله آنی تریه ایلوب تدبیر مجله مطمئنه و راضیه مرتبه سنه ایرشدر چونکم نفس
 اماره لکدن قورتلوب مطمئنه و راضیه مرتبه سنه ایره اصلا مقتضای عقله مخالفت ایلوب اکا کالیله متابعت
 و مطا و عت ایلر چونکم عقل اتمک بوحسن خلقنی کوره و کندی به اولان بومیل و محبتنه نظرایر گوره مقدا ما کایلدیکی
 جفاز لاله اعتذار نه باشلوب بگونه معذرت آمیز کلام ایلر و لسان عقلیه ایلد کرا و لاله بحق معناری نفسنه سویلد
 (مثنوی) من کتم کار تو ام ریحی بکن * بر مکن بکار کیم از بیخ و بن * بن سنک کتم کار کیم بکار حم الیه بر او غوردن بی بیخ
 و بندن قورمه یعنی زیر و زبر ایلر چونکم نفس مطمئنه اوله و راضیه لک مرتبه سن بوله عقلک معشوقه سی اولور و عقل
 اکا عاشق اولوب کالیله انقیاد قیلور و مقدا ما اتمک حقتده ایلدیکی انکاره پشیمان اولوب اندن رجوع قیلور (مثنوی)
 کافر پیر ایشیمان میشود * چونکه عذر آرد مسلمان میشود * کافر پیرا کر کفردن پشیمان اوله چونکم عذر کتوره
 مسلمان اولور یعنی عقل نفسده دیر که سنک حقتده بن ستر اولوب سکا انکار قیلدم چونکم ستر حق اولان منکر پیر
 اگر انکار ندن پشیمان اولسه و رجوع قیلسه و عذر کتوره مسلمان اولور بندخی سکا انکار ندن پشیمان اولدم و حکمکه
 منقاد اولدم دیر کفرک معنایی انکار و اسلامک انقیاد اولوب تا ویلی بوله دیمک اولور و حضرت مثنوی سنک دأب
 شریفی و قاعده لطیفی اولدر که اکثر مواضعده مظهر اوصاف الهی اولان بر شینک ذاتی تعریف و توصیف ایلر کن
 و اول مظهر مناسب الفاضل و معانی سویی لکن در حال اول مظهرک تعریفندن انده اوصافیه ظاهر و متجلی اولان
 خدا نك توصیفنه انتقال ایلوب اتمک وصفنه باشلر و اکا مناسب و موافق اولان سوزلر سویلدلر و بوقاعده بی اکثر مجله
 اجر ایللر ندن مقصود من حیث الحقیقه ظاهر الیه مظهرک اتحادی اشعار ایللکدن اوتری اولور لسته کم اوایله قریب وزیر
 حکایه سنده (توجود مطلق فانی نما) یتنده دخی بوقاعده بسط اولنشد و بومجمله دخی بوله درسته کم بیور لر (مثنوی)
 حضرتت پر رجست و پر کرم * عاشق اوهم وجودوهم عدم * الهی نفس و عقل مر آنلرنده متجلیه اولان سنک ذات
 مقدسه اولان حضرتک و پر رجت و پر کرمکدر اتمک عاشقیدرهم وجودوهم عدم و هم عقل و هم نفس بلکه جمیع اعلا
 و احسن اول حضرت مقدسه نك عاشقیدر (مثنوی) کفر و ایمان عاشق آن کبریا * مس و نقره بنده آن کیمیا * کفر
 و ایمان اول کبریا نك عاشقیدر مس و نقره اول کیمیا نك بنده سیدر یعنی کفردن و ایمان ندن و اهل کفر و اهل ایمان دن هیچ
 بر کسه یوقدر الا هر بری کندی استعداد لینه مناسب و مرتبه لرنک مقتضایه موافق اول حضرت کبریا نك عاشقیدر
 دخی و شریفندن و کشف و لطیفندن هیچ برشی یوقدر الا اول اکبر اعظم کی اولان لطف و رحمت کاینک بنده سیدر
 دیمک اولور * در بیان آنکه موسی و فرعون هر دو مسخر میشیند چنانکه زهر پاد زهر و ظلمات و نور و مناجات کردن

فرعون بخلوت تا ناموسی نشکند (م) موسی و فرعون معنی رازهی (ظاهران رزه دارد و این بی رهی حضرت موسی علیه السلام و فرعون علیه مایستحق معنائک قواید و معنادن مراد اعیان ثابته در که صور عالم الهیه در هر کسک عین ثابته سی کندیده حاکم و اول کسه اکابنده و محکوم در کجه حضرت موسی علیه السلام رزه هدایت طور که اسم هادینک مظهرید روانده سلطنت هدایت حاکم در فرعون دخی بیر هاک طور که اسم مضاک مظهرید و سلطنت ضلالت ازلیه اند ما کدر قبل من قبل فی الازل بلاعه و در من رد فی الازل بلاعه در پس بوا یکسی معنائک محکومی اولدیلر (مثنوی) روز موسی پیش حق نالان شده * نیم شب فرعون هم کریان شده * کوند ز حضرت موسی علیه السلام حق حضور نده ناله ایدیچی اولمش نصف اللیده فرعون هم اغلی اولمش بویله دیو که (مثنوی) کین چه غلست ای خدا بر کردم * ورنه غل باشد که کوید من منم * ای خدای تعالی بنم کردم اوزره بونه غل دروا کر غل اولیه کیم بن بنم دیر یعنی اگر بنم کردن چاتمده ضلالت زنجیری اولییدی و بی کبر و افایت جابته جذب قیلیدی کیم بن بنم دیو سولردی و کبر و افایت دعوائی ایلردی دیمک اولور (مثنوی) زانکه موسی را منور کرده * مر مر از ان هم مکدر کرده * الهی و خلاقی اول علم و ارادتدن که موسایی منور ایلشن تحقیق بانی هم اول علم و ارادتدن مظلم و مکدر ایلشن * مثنوی * زانکه موسی را نومهر و کرده * ماه جانم را سپهر و کرده * اول حکمت سیندند که من موسایی ماهرو و مقبول ایلشن بنم جانم ماهنی سپهر را ایلشن * مثنوی * بهتر از ماهی نبود استاره ام * چون خسوف آمد چه باشد پاره ام * بنم ستارم بر ماهدن زیاده او اولدی چونکه بنم ستارمه خسوف کلدی بکاچاره نه اولور یعنی بنم طالع ماه تاباندن روشنک دکلدر چونکم ماه خسوف و افول و محاق و مقابله و احتراقدن خالی دکلدر پس بنم کو کیم خدای تعالی ک تقدیرندن نیچه خلاص اولور و فوجله بو خسوف معنویدن کندی قوتیه نجات بولور دیدی (م) نوبتم کرب و سلطان میزند * مه گرفت و خلق پشکان میزند * خلق بنم نوبتی اگر چه رب و سلطان اوزر لر و کارب و سلطانسن دیو تعظیم قیلور لشو کا بکزر که ماه طوتلدی و خلق طاس اوزر لر یعنی شول زمانده آی طوتلسه عادت فاس اولدر که تبسی و طاس چلار لرا ک طوتلدی یعنی فاش و ظاهر ایلکدن اوتری (مثنوی) میزند ان طاس و غوغا میکنند * ماهرازان زخمه رسو امید کنند خلق اول طاسی چلار لر و غوغا ایلر لر ماهی اول زخمه دن فاش و رسو ایلر لر (مثنوی) من که فرعونم ز خلق ای وای من (زخم طاس آن ربی الاعلای من) بنکه فرعونم خلقدن بکای وای بعض نسخه ده خلق بریشه شهرت واقع اولمشدر بو تقدیر اوزره بنکه فرعونم شهرتدن بکای وای بکا اول ربی الاعلای کمال طاس زنجیدر که بنم بی نور اولدیغی رسوای اید یجیدر (م) خواجه تاشانیم اما تیشه ات * میشکافد شاخ رادینه ات * باز شاخی را موصل میکند * شاخ دیگر را معطل میکند * شاخ را بر تیشه دستی هستی * هیچ شاخ از دست تیشه جسته تی * فرعون علیه مایستحق جناب حق مناجاتده دیدیکه الهی حضرت موسی علیه السلام ایلد خواجه تاشلر که سنک عبد علو ککر اما سن بر باغبان حقیقت سنکه تیشه ارادت و مشیتک مصنوعات و مخلوقاتک میشه لکنده بر شاخ وجودی شق و باره ایلر علی مقتضی الحکمة البالغة کیرور آخر شاخی بی هنروی ثرایکن ا کا عنایت و هدایت شاخی موصل ایدوب مؤید و مکمل ایلر (ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم) مختص بر حقه من یشاء والله واسع علیم (و شاخ دیگری معطل ایدوب گرفتار وادبار و مستحق نار ایلر که) یفعل الله ما یشاء و یحکم ما یریدر (و دخی) (لا یستل ع ما یفعل و هم یستلون) هیچ شاخک باغبانی دفع ایتمکه الی وار میدر بو قدر قال الله تعالی (وان یمسک الله بضر فلا کاشف له الا هو وان یردک بخیر فلا راد لفضله یصیب به من یشاء من عباده) هیچ شاخ تیشه التدن صیره دی و قور تلدی بوق کذلک بوباغ عالمده هیچ بر فرده باغبان حقیقتک تیشه قضا و قدرندن خلاص و نجات بوقدر بوسره واقف اولنلر اللهم لا مانع لما اعطیت و لا معطى لما سئعت و لا راد لما قضیت و لا مبدل لما حکمت و لا یتقع ذالک منک الحدیر لر (مثنوی) حق آن قدر تکه آن تیشه تراست * از کرم کن این کثرهار اوقراست الهی اول قدرت حقیچونکه سنک اول تیشه ک ایچوندر و یا خود معنی اول قدرت حقیچونکه اول تیشه سنکیچون حاصلدر کر مکدن بوا کر یلکری سن راست و مستقیم ایلد (م) باز با خود گفته فرعون ای عجب * من نه در بار بنام جله شب فرعون کبر و کند یسنه ایدی ای عجب بن دوکلی کجه یاریناده دکللی ام یعنی بن خود جله کجه لرده یار بی دیو تضرع ایلکده ام (مثنوی) در نهان خاکی و موزون میشوم * چون بموسی میرسم چون میشوم * نهانده و خلوتنده خاکی و موزون اولورم چونکه موسایه ایشم نیجه اولورم و نیچون بو حالتدن متبدل و متغیر اولوب طغیان و عصیان قیلوم (م) رنگ زر قلب ده نوبیشود * پیش آتش چون سیه رو میشود * قلب التوکل رنگی فرضا اون قات اولورسه آتشک قنده نیجه سپهر و اولور یعنی سپهر بلخی نه مر تبه ظهوره کاور یلور میسن آتش قنده قلب التوکل اون قات رنگی

اوله سهر و یلغی کالیه ظاهر اولور پس فرعون کندوی قلب اثنونه تشبیه ایدوب بندخی تمهاده زرانده اولور
و ایمان واقرا قیلورم اما آتش کبی اولان حضرت موسی علیه السلام قینه وارسم سهر و یلغی ظهوره کلور دبردی
چون بونده اشباع و اوله اوقفق معنایه انسیدر اما حرف تشبیه طوتسه اصلنده سهر و اولق معناسی ایام ایلر
(مثنوی) فی که قلب و قالیم در حکم اوست * لحظه مغزم کندیک لحظه پوست (بنم قلب و قالیم اول فاعل مطلق اوکنده
و حکمنده دکلیدر یعنی انک حکمنده در بنی اول پادشاه بر لحظه پوست و بر لحظه مغز ایلر یعنی بر دم عدو و بر دم دوست
ایلر * مثنوی * سبز کردم چونکه کوی کشت باش * زرد کردم چونکه کوی دشت باش * چونکه کشت و زرع اول دبه
سبز و تازه اولورم چونکه دشت اول دبه زرد و برتر مرده اولورم * مثنوی * لحظه ماهم کندیکدم سیاه * خود چه باشد
غیر این کاراله * بنی بر لحظه ماه و بر دم سیاه ایلر خود بوندن غیری نه اولور الله تعالی نیک کاری مقلب القلوب و محول
الاحوال اولقدر راستدیکنه هدایت ایلر و یلدریکنی فساد و ضلالتده قور (مثنوی) یدش چو کانهای حکم کن فکان
میدویم اندر مکان و لا مکان * کن فکان حکمنک چو کانلری قنده یعنی امر و قبول چو کانلر نیک میدانده
مانند کوی مکان و لا مکانده یلر (مثنوی) چونکه بی رنگی اسیر رنگ شد * موسی باموسی در جنت شد * چون
به بی رنگی رسی کان دانی * موسی و فرعون دارنداشی * کر ترا ایدیدین نکته سوال * رنگ کی خالی بود از قیل و قال
بی رنگک عالمی مرتبه احدیت و ذات بختدر که کان الله و لم یکن معشی مرتبه سیدر و کثر محققک عالمی در پس
بر موجب حدیث قدسیکه کنت کثر انخفا فاحیث ان اعرف خلقت الخلق لا عرف استدیکه اول کثر مخفی بیلنه و ظهوره
کاد پس اسماء متضاده و صفات متقابله و اعیان ثابته ایلر اول بی رنگک مرتبه سی منصف اولدی و هر کسک تعینی
ظهوره کادی پس ان لا تعین مرتبه سی من وجه و ظهورات و تعینات ایلر مقید اولدینی اعتبار ایلر حضرت خداوند کار
چونکم بی رنگک اسیر رنگ اولدی دیو مقید اولغی اسیر اولغله تعبیر یوردیلر و نفس الامر ده نظر اولغسه حضرت موسی
علیه السلام ده ظهور ایلین حقیقتدر که مظهر ضد موساده دخی اکامقابل بر آخر صفتله ظهوره کلوب موسی ایلر
چنکده اولدیکه یوایکی مظهر ده ظهور ایلین حقیقت واحد در چونکم سلوک و نصفیه ایلر بی رنگک مرتبه سینه
و وحدت مقامنه ینسه سنکه سن آتی از لده طوتد لایدی و مرتبه ده موسی و فرعون صلح و اتحاد طور لر زیر ابو مخالفت
و مغایرت و ضدیت و مباینت مرتبه کثران و عالم تعیناته کوره در اکر مرتبه وحدته نظر اولغسه مغایرت
و مباینت انده نه کار طور ترای اسیر رنگ و خیال اکر ساکون نکته توحیدده بر سوال لازم کلور سه که حضرت موسی
علیه السلام اللهم نیسی و فرعون شعیبدر پس نیچه نمکندر که الضدان لا یجتمعان ایکن بوندر مجتمع اولوب صلح
طور لر جواب بودر که عالم رنگ و کثر قیل و قال و وهم و خیال و نزاع و جدال دن خالی دکلدر اتحاد اضداد مرتبه احدیت
و عالم وحدته کوره در یو خسه بو عالم کثرته کوره دکلدر (م) این بعجب کین رنگ از بی رنگ خاست * رنگ بایی رنگ
چون در جنت خاست * بو عجب که یورنگ و الوان و مخلوقات و اکوان بی رنگک عالمندن واحدیت مرتبه سندن
حاصل اولدی و ظهوره کادی رنگ بی رنگکله نیچون چنکه قالدی چنک و جدل خود ایکی ضدکله ماییننده اولور پس
رنگ و کثر مرتبه وحدتک بعض احکام و خواص اعتبار ایلر ضدیدر مثلاً اول باقی و یوفانی اولغله و اول قدیم و یو حادث
و اول واجب و یو ممکن و اول غنی و یو فقیر اولغله و یو ملک امشالی اوصاف متضاده اعتبار ایلر پس یوایکی مرتبه ملک احکام
و مقتضیات بری برینه مخالف و مغایر اولدنیچون اصحاب و اهالیسنک ماییننده دخی چنک و جدل قالدی
عالم توحید و بی رنگکک اربابی ایدیا علیهم السلام و اولیای عظامدومع توابعهم و عالم کثر و یار رنگکک اصحابی کفره
و جیره و اشقیادرمع مردتهم پس مرتبه وحدتک اهل اثبات وحدت و مرتبه کثرک اهل اثبات کثر و اثبیت
ایدر لوی رنگک اهل تزلزل کدورات مخالفات ایدوب صفوت بولنه و یار رنگکک اهل کدورات و معاصی و مخالفت
ایدوب صفوت بولندن یار رنگ جاننه کیدر لر چونکم نفس مرتبتنده بعض وجوه اعتبار ایلر ضدیت مقرر اولدیه
اصحاب و اهالیسی ماییننده دخی مغایرت و ضدیت ثابت اولدی تنه کم معقولی محسوسه غنیل ایدوب تفهیم اللطالین
بیور لر (مثنوی) اصل رزغن زاب افزون میشود * عاقبت با آب چون ضد میشود * چونکه رزغن زاب امر شته اند
آب بار و رغن چر ضد کشته اند * مثلاً اصل روغنکه یخ شجره زیتون و مسند و من الماء کل شیء حی لخوا سجه آیدن
نشو و نمایور و افزون اولور عاقبه الامر آبه نیچون ضد اولور چونکه روغن آیدن آمیخته و تخمیر ایلدی لر آب روغنله
نیچون ضد اولدی لر ظاهر اسوال و معنا جوابدر یعنی ای سائل اکر سن سوال ایلر سک که نوجهله یو بی رنگک مرتبه سی
بار رنگک مرتبه سیله و یوایکی مرتبه ملک اهل بری بریله مخالفت و چنکده اولدی لر بار رنگک مرتبه سیله سن آب روغنندن
بو معنایی فهم ایلر که ینهماده اصلیت و فرعیت ثابته اولمش ایکن و نشو و نمایو حیات و غذای روغن آیدن

بواسطه این تعیین خاصه سی جهتندن آیه ضداولدی و خاصه تعیینی جهتندن ضداولدی كذلك روغن وجود انسانی
 ماء الحیوة بر داندن نشو و نما و حیات و غذا و بولورکن و آب حیات حقیقی اکا کالماء فی السمسم والدهن انده سرایت
 قیلولورکن متکبر علی الله اولمقن و معصیت و مخالفت قیلقدن و خاصه بشریتلرین افتنا ایدوب حقیقتله متصف اولان
 انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامه دخی ضد و نداد و اقلدن و عداوت و بغض قیلقدن خالی اولمز چونکم اصل
 مرتبه لده که بی رنگ کما به بار نکلاک مرتبه لدر که عالم معنایله عالم صورتدن عبارتدر ضدیت و مغایرت مقرر اولیحق
 بویکیسنک اصحابی مایتنده دخی ضدیت مقرر در رتبه کم بویکی مرتبه نک اصحابینک ضد و نداد اولسنه و مرتبه لری
 حکمه بلا جنک و جدل قیلسنه بویقی تمثیل ایدوب بیوررلر (می) چون کل از خاست و خارا ز کل جزا هر دودر جنکند
 و اندر ما جزا چون کل خار دندر و خار کاندنر نیچون هر ایکسی جنکده و خلاف و نزاعده در یعنی انبیاء علیهم السلام
 و اولیای کرامک هر بری وحدت باغنگ کلیدر اما اکثری خار وجود کفار و بخار ددن حاصل اولمشدر و بعضی
 دخی اگر چه انبیاء علیهم السلام و اولیای کرامدن طوعمشدر ولیکن اصلرنده و جدلرنده خار کفر ثابت اولمشدر
 اکثر خار وجود کفار و بخار دخی انبیاء علیهم السلام و اولیای کرامک کلرندن ظهوره کلشدر نیچون هر ایکسی
 جنکده و ما جزاده در لر و کشمکش و چون و چرا قیلولور مع هذا اصلیت و فرعیت ماینلرنده ثابت در انکیچون ظهور خدا
 الاشیاء تعرف باضدادها فلو استخبره اضداد اوصاف و اسمایله پیدا و هویدا اولمشدر پس مظاهر اسماء متضاده
 مایتنده دخی مخالفت و منازعت ظهوره کلشدر و مثنوی * یا نه جنکست این برای حکمتست * همچو جنک
 خرفروشان صنعتست * یا نه ایست و نه آن حیرتست * کنج را جو کنج در بر ایست * یا خود بوانبیاء علیهم السلام
 و اولیای کرام هدایت شعارله کفار و بخار ضلالت دنازل جنکی حقیقه دکلدر بلکه برای حکمت بالغه و اظهار
 اسرار کلمنه ایچوندر مثلا جنک و نزاع خرفروشان کبی که بر صنعتدر صورتا برای مصلحت و حقیقه اتحاد و الفت
 و تشدید بنای مصلحت و صنعتدر کر نظر حقیقت بینله بقدر سکنه برای حکمت و مصلحت جنکدر و نه اول صورتا
 اولان جنکدر بلکه حیرانلقد در کنج وحدتی طلب ایله که کز وحدت اضداد و اختلاف ویرانلغنده در بوکثرات
 و اختلافاتک مع قیامها ویران و خرابلغی بوکونه معلوم اولور که مثلا خیال ظله نظر قیلسک اشخاص مختلفه و السنه
 متنوعه و افعال و حرکات متضاده و متباینه ایله قیل و قال و جنک و جدل و نزاع و قتال ایلمکده در بو صورتا اولان
 اختلافاتی ویران قیلسک و باطن پرده به داخل اولسک و کنسیدی دخی وجود بر امر اعتباری بولسک کنز مخفی
 بولور دکل بعده سر و حکمت نه ایدیکن بولور دکل * مثنوی * آنچه تو کنجش تو هم نمیکنی * زان تو هم کنج را کم میکنی *
 اول سنه بیکه سن آنی کنج تو هم ایلسن اول تو همدن کنجی کم ایلسک یعنی ای کندوبی کنج وحدته و اصل اولدم دیو تو هم
 ایلین کسه اول یلیدیکن و واصل اولدیفلک معنایی سن کنج وحدت تو هم ایلسن اول تو همدن اول کنج وحدتی کم
 و ضایع ایلسن زیر امدام که سنده کنج وحدتی بولدم واکار اصل اولدم دیمک تو همی موجود اوله البتته کنج وحدتک
 مفقود اولسی محقق اولور (مثنوی) چون عمارت دان تو هم و رایسا * کنج بود در عمارت جایسا * و هم و رایبری سن
 ای واصل کنج وحدتم دین عمارت کبی یل عمارتده کنجک بر لری اولمز بلکه کنجک محلی ویرانلغنده در پس طالبک دخی
 یلدم و بولدم دیمک تو همی و رایبری بر ندم موجود و معمور اوله انده کنج وحدت نیچه بولنور و بقیه وجودی اولان کسه
 فوجهله کنج وحدته محل و مظهر اولور * مثنوی * در عمارت هستی و جنکی بود * نیست را از هستی استکی بود * عمارتده
 وارلق و جنک ایلمک اولور نیست و ارلقاردن زیاده عارا اولور یعنی نیست که ظاهر امر موجوداته نسبتله کنج وحدتدر پس
 ظاهر ایست اولان کنج وحدته و اتمک اهلی اولان اصحاب قنایه وجود لردن و تعیینلردن و بونلرک اهلکدن زیاده عارا اولور
 پس ای واصل کنج وحدتم دین دقینه وحدت مطلقه بی محل جنک و اختلاف اولان وجود کله نیچه بولور سن و اتمک
 وجودنده عاری و ارایسکن مع بقیه الوجود آتی نه وجهله یلور سن دیمک اولور * مثنوی * بی که هست از نیستی
 فریاد رد * بلکه نیست آن هست را و داد کرد * زیرا که وارلق بوقلقدن فریاد ایلدی نئی کردلقظنه مصروف اولور
 و تقدیر کلام زیرا که هستی از نیستی فریاد نکردد دیمک اولور بلکه بوقلق اول واری کنسیدن کیرو و بر ملک ایتدی یعنی
 دور و بعید ایلدی خلاصه کلام نیستدن مراد عالم معنی و اتمک اهلی اولان اصحاب قنایه و هستدن مراد عالم دنیا و اتمک
 اهلی اولان اصحاب وجود و اهل غنادر پس اهل دنیا ک زعمری بودر که بر بوقلقدن و اهل فسادن کریران اولور ز
 و انلردن تقرت قیلولور ز در لر بوزعم خطا در بلکه امر بر عکسدر اهل وجود اهل فسادن و مرتبه فسادن فرار ایلمری
 اهل فسادن انلری باطننا کندیلردن دور ایلملرندن حاصل اولور بوخسه اصحاب قنایله باطننا میل و محبت ایدله لردی
 اهل دنیا انلره دزار جانله طالب و راغب اوله لردی (می) تو منکو که من کریرا تم تر نیست * بلکه او از تو کریرا نیست نیست

ای اهل وجود سن دیمه که بن یوقدن و اهل فسادن کیرانم بلکه اول یوقلق عالمی و اهل اهل بکرمی مرتبه سندن
تقرت اید یحیدرا کرسن دیر سنکه اهل فسادنی کنندی به دایم دعوت ایدوب و بکامیل ورغبت ایدرشدن اوفوجهمله
تقرت ایدر لرا جواب * مثنوی * ظاهر ایدخواندت اوسوی خود * وز درون میراندت باچوب رد * نعم ظاهر اوسوی
کنندی جابنسه اوقوره دروتدن سنی چوب رده سوررانک دروتک تقرتی سنک وجودنده اولان تقرتی ظهوره کتورر
(مثنوی) نعلهای باز آونست ای سلیم * تقرت فرعون میدان از کایم * ای سادده دل کسه بوییت سادده مذکر اولنان
اهل فسادک اهل دنیای طالب و اهل دنیا نلردن هارب اولسی باز کونه نعلدر رفته کم ایر آذر دمقدن اوزری آنه نعلری
ترس اورر اول نعل باز کونه اولان اترک ایزنه و اثرنه بقان اگر ظاهر نه اعتقاد ایلر سه مراده اصابت ایلمش
اولور چونکم یونعل باز کونه بی ندریلد که تقرت فرعون موسای کایم حضرت تلرندن ییل ظاهر اموسی علیه السلام
آتی دعوت ایلردی و باطن ااندن تقرت ایلردی پس حضرت موسی علیه السلام باطننک تقرتی فرعونک وجودنه
تأثیر ایدوب ظاهر حضرت موسی علیه السلام تقرت ایلردی و کذلک حضرت نبی علیه السلام ابوجهلندن
قاجسی و ابوجهلک اندن قاجسی و حضرت ابراهیم علیه السلام نمرودی دخی بوکا کوره قیاس ایل و هر اولیایه
منکر اولوب نلردن تقرت ایلینلری دخی بوکا کوره قیاس ایل * سبب حرمان اشقیاء از دو جهات که خسر الدنیا
والآخرة * اشقیاءک ابکی جهاتک عزت و دولتندن محروم اوللر سنک سببینک یاندر که خسر الدنیا و الآخرة اوللر در
یعنی دنیا و آخرتده مخدول و مدحور قالمشدر (مثنوی) چون حکیمک اعتقادی کرده است * کایمان بیضه زمین
چون زرده است * چونکم حکیم جک تمام اعتقاد ایلندر بویله دیوکه آسمان بیضه زمین صاریسی کیدر حکمک
مذهبی یونک اوزر نه در که جمیع افلاک کری الشکل بیضه کیدر و خاک افلاک میانشده عطره نک صاریسی
کیدر * مثنوی * کفت سایل چور بماند این خاکدان * در میان این محیط آسمان * سائلندن برسی دیدی
بو خاکدان نیجه قالدی بو محیط اولان اسمانک اور تاسنده (مثنوی) همچو قندیل معلق در هوا * فی باطل میرودنی
بر علا * هواده معلق بر قندیل کی نه اسفل و نه اعلا به * کیدر بلکه میان آسمانده شویله معلق طورر یونک معلق
طورر سنک سببی ندر دیدی (م) آن حکیمش کفت کز جذب سما * از جهات شش بماند اندر هوا * اول حکیم اول سائله
دیدی آسمانک جهات ششندن جذب ایلندن زمین هواده معلق قالدی بویه منای سائله تفهیم ایچون مقناطیسندن
دورلش قبه به وزمینی کره حیدیه تمثیل ایدوب دیر (م) چون زمناطیس قبه ریخته * در میان ماند آهنی آویخته
مثلا آسمان مقناطیسندن دورلش قبه کی اصلش بر آهن اور تاده قالدی یعنی زمین بر آهن طوب کی
و آسمان مقناطیسندن دورلش بر قبه کی هر جابندن زمینی جذب ایلدیکندن زمین میان آسمانده معلق قالدی دیمک
اولور اما بومذهب ضعیفدر (م) آن ذکر کفت آسمان با صفا * کی کشد در خود زمین تیره را * اول بر غیری حکیم ابتدی
آسمان با صفا تیره و کشیف زمینی کندیسنه چن چکر یعنی چکمزیر الطیف کشیف جذب ایلک شاتندن دکلدر
* مثنوی * بلکه دفعش میکند از شش جهات * زان بماند اندر میان عاصفات * بلکه آسمان زمینی شش جهاتندن
دفع و رد ایلر زیرا که لطیفدر اول سیدن زمین عاصفات ماینشده قالدی یعنی زمین آسمانک شش جهاتندن طرد
ایلندن ریا میانشده معلق قالدی شش جهاتندن بر جابنه کیده ممشدر * مثنوی * پس زدفع خاطر اهل کمال *
جان فرعونان بماند اندر ضلال * چونکه بومقدمه معلومک اولدیه و آسمان لطیفک زمین کشیفی هر جابندن
رد ایلسی ظهوره کلدیه پس اهل کمال اولان اولیاتک خاطرینک دفع ایلندن فرعونلرک جانی ضلال و وبالده قالدی
و اهل کاله منکر اولوب انلرک صحبت ارادتندن اجتناب قیلدی (م) پس زدفع این جهان و آن جهان * مانه اندان
بیر جهان بی این و آن * پس بوجهاتک و اوجهاتک دفعندن بویولسر و ادبسر لربونسر و آنسر قالمشدر و خسر الدنیا و الآخرة
اولشدر بر آیت کریمه سورة مجده در (قال الله تعالی خسر الدنیا و الآخرة ذلک هو الخسران المبین) یعنی شول وقتکه
بوجهان موت واسطه سیله اول یولسر لری کنیدن آخرت جابنه طرد ایلیه آخرته مناسب کارلری و استعدادلری
اولدیفی اجلندن عالم آخرت دخی بونلر لذت و برمیوب دفع ایلیه (وحیل فیهم و بین ما یشتون) آیت کریمه سنک
خواسنجه دنیا جابندن اولان لذتلری ایل کنیدیاری مایسته بر سور مغنوی حائل اولدیفی اجلندن دنیا جابندن لذت
اله میلر و آخرته متعلق بر عمللری و کارلری اولدیفنه بناء آخرتندن دخی حظ و نصیب بولیه لریس بوجهاتک و اوجهاتک
دفعندن دنیا و آخرت لذتندن محروم اولر (مثنوی) سرکشی از بندگان ذوالجلال * دانکه دارند از وجود تو ملال *
ذوالجلال اولان الهمک بنده لرتدن اگر باش چکر سن ییل که انلر سنک وجودندن ملال طورر اول بند کان الهی اولان
ولیر * مثنوی * که ریادارند چون پیدا کنند * کاه هستی تراشیدا کنند * که ریاطورر چونکم ظاهر ایلدر سنک

گاه کبی اولان وجود کی شید ایلرلر * مثنوی * کهر بای خویش چون پنهان کنند * زود تسلیم ترا طغیان کنند *
اول ولیر کند یلرینک کهر بایسی چونکم پنهان ایدر کهر بایدن مراد قلب شر یقلرینک محبت و رضا سیدر چونکم
قلبازنده محبت و رضا کهر بایسی پنهان ایدر لسنک تسلیم کی علی الفور طغیان ایدر لر عبد القادر کیلانی قدس الله سره
الغزیر حضرت نلرندن کندینک بر مریدی نقل ایلر که بن شیخها اکثر مانده جمعه به کیدر دم کثرت ناس ایچنده ناس
اکالتفات ایلرلر دی خاطر عه کلدیکه عجبدر که بویه صاحب سعادت بونلرک مایتمندن کچر کیدر اکا تعظیم والتفات
ایلرلر بو خاطر دینکره جمعه بی ادایدوب جامع قبوسندن شیخ طشره به متوجه اولدقده اول قدر ناس اوشدیکه
دست بوسلرینه اقدام واردحام ایلرکده کوجه خلاص اولوب خانه سعادتلرینه نیجه زحمتلرله کلوب دوشدی و بکا
ایتدی بونلرک قلوبی بزم دست اراد غزده درصامه کد بونلر بزه التفات ایلرلر بیکه بزم بونلردن باطنلرک تقری انلر بزی
کورمکه و بزدن نفرت ایلرکه سبب اولور دیش * مثنوی * آنچنانکه مرتبه حیوانیت * کوا سیر و مغبه انسانیت
انجیلن که حیوانلق مرتبه سیدر که او حیوانلق مرتبه سی انسانلغک اسیر و مغلوبدر (مثنوی) مرتبه انسان
بدست اولیا (مغبه چون حیوان شناسش ای کلا) کذلک انسان مرتبه سی اولیای عظامک الذمه اول انسان مرتبه سی
حیوان مرتبه سی کبی زبون و مغلوب فهم الیای اولو یعنی مرتبه حیوانیت مرتبه انسانلغک نیجه زبون
و مغلوب ایسه مرتبه انسانیت دخی دست تصرف اولیا به نسبت اولیه زبون و مغلوبدر وجود انسانیده الهک ولیرلر
یاذن الله کیف مایشاء تصرف ایدرلر (می) بنده خود خوانده احمد در شاد * جله عالم را بخوان قل یا عباد سورة
زمرده اولان آیت کریمه به اشارت در معنای بیت کندینک قولی و بنده سی دیدی پیغمبر علیه السلام ارشاد وقتنده جله
عالمه او قوسن (قل یا عباد) آیتی و فهم ایلر بونکته بی یعنی اگر چه قرآن کلام الله در لیکن خلقوم محمدین ظاهر اولدی
و عباد عباد الله در لیکن عباد محمد مثابه سنده در زیر اخلیفه حقد ر مثل ابادشاهک قوللری وزیرک قولی مرتبه سنده در
پس بونکته آیتدن دخی منقهم اولور (قل) یعنی دی یا محمد سن (یا عبادی) ای بنم قوللرم دی پس یاه متکلمدن ر من
و حدت نه ایدیک منقهم اولور (الذین اسرفوا علی انفسهم) اولیه قوللرمکه معاصی و مناهیده نفسلری اوزرینه افراطله
اسراف ایلرلر (لا تقنطوا من رحمة الله) ای لا یأسوا من مغفرة الله و فضله (ان الله یغفر الذنوب جیعا) الله تعالی
مغفرت ایلر جیع ذنوبی ولو بعد العود (انه هو الغفور الرحیم) تحقیقا اول الله مبالغه ایلر رحمت و مغفرت ایدیک همسان
اولدروا کما منحصردر (می) عقل نوهمیون شتریان تو شتر) میکشاند هر طرف در حکم من) سنک عقلک دوه جی کیدر
سن شتر کبی سن آجی حکمده عقل سنی هر طرفه جکر یعنی طوعا و کرها عقل سنی کندیسنه تابع ایدر * مثنوی *
عقل عقلند اولیا و عقلها * بر مثال اشتران تا انتها * اندر ایشان بکر آخر اعتبار * یک قلا و وزست جان صد هزار *
مرتبه انسانی عقله تابع و اسیردر و عقول انسانده کیف مایشاء مدبر و متصرفدر و اولیای خدای عقلک عقلی درلر
و سائر عقول انسانی دوه لکبی تا انتها به یعنی عقل کله و جناب خدایه دکه انله مقید و محکومدر و اولیایه
آخر سن من حیث الاعتبار نظر ایلر یعنی صورتی ترلر ایدوب معنی جابینه کذرا ایلر کور که نیجه یوزینک جانه قوللر
ویشو ایلر در اول قلا و زهادی سبیل و مظهر عقل کله پیغمبر زمان و ساریان کاربان عرفان و ایقان اولان قطب
دوران و غوث اهل جاند که جمیع جانلر انک تحت تصرفنده و قید و بند حکمکنده درلر ولیکن هر ولی ماقبلنه نسبتله مقید
و تابع و مابعدنه نسبتله قاید و متبوعدر و مرتبه نیک صاحبی بویه دینلردر * بیت * و روحی للارواح روح فکلما * تری
حسافی الکیون من فیض طینی * مثنوی * چه قلا و وزوجه اشتریان سیاب * دیدنه کان دیده هند آفتاب * نلر
جهان در شب بمانده میخ دوز) منتظر موقوف خورشید صت و روز) ایبت خورشید پنهان در ذره) شیر زرد بوستین بره
یعنی مقدما مظهر عقل کل اولان وارث رساله ویشوای اهل سبله قلا و وز تعبیر ایلر بیک قاید و هادی اهل جهان اولدیغی
اعتبار ایلر کردیده حق ینله بقرسن نه قلا و زونه اشتریان کله و بول و برخوشچه مدرک اول دیده بر دیده در که اول
آفتاب حقیقی کور و جناب حقه اول بمنزله انسان العین اولور آنکچون کال انسان کامل دینوراشته جهان شبده
قالمش و میخلنی اولمشدر اکثر نسخه ده نلر محله یا ایلرک واقع اولمشدر و تقدیر اوزره معنی بوجهان مثلا بر جهانلر که
شب جهالت و غفلتده و ظلمت کفر و معصیتده قالمش و میخلمشدر منتظر در خورشید و روز و موقوفدر یعنی بوجهان
واهل جهان عیان اولغه و هر برینک مراتب و اعمال و احوالی و حسن و قبح خصالی تمیز و بیانه کلمکه موقوف
خورشید هدایت و منتظر روز و لایتدرا کم اول نور و لایت و شمس هدایت بوجهانه پرتو صالمنجه نیک و بد بیلنر و ناقص
واکل و اعلا و اسفل فرق اولنر اشته سکا ذره وجود بشر پنهان اولمش خورشید انوار که اول مظهر عقل اکبردر
کویا قوزی بوستنده بر شیر زرد و غیره جاله نسبتله بر کچک ادر * مثنوی * ایبت دریای پنهان در زیر گاه * پابرین که

هین منه باشتباه * اشتباهی و کانی در درون * رحمت حقست بهر رهمنون * آشته سکا بشریت و صورت کاهنک التند
 نهان اولمش بر دریای بی پایان آگاه اول اول صورت کاهنک اوزرینه پای حقارت و قدم ملامت و اهانتی اشتباه و کان
 واسطه سیله قومه که غرق و هلاک اولورسن اگر دیرسک که اول وجود ذره منهان اولان خورشید جان و صورت برده
 اختفا ایدن شیریان وزیر کاه بشرته نهان اولان نه کونه انساندر که حتی آکا اشتباه و کانه نظرا تیه وزو تحقیر و اهانت
 جاتنه کتیه و زجواب اولدر که مادامکه مرشد و متعبد طلبنده اولد یقه هر کوردیک انسان مقبول رجان ییل که
 مصرع) در هیچ سری نیست که سری ز خدا نیست در لاسیا فقر او صلحا و عرفا شکنده اولنره سوره ظندن حذر قیل که
 ان بعض الظن اثم) در دخی (ان الظن لا یغنی عن الحق شیئا) در حسن ظندن هیچ بر کسه ضرر ایتمشد اما سوء
 ظندن ضرر چکن چوقدر (یت) هر یسه کان میر که خالیست) شاید که یلنک خفته باشد) پس بوحملاره اشتباه و سوء ظن
 خطا و معصیت و موجب قهر و نقمند اما شول بر اشتباه و کان که درون طالبده مرشد و رهمنون ایچون مضمر و مدفوندر
 اول رحمت حقدر و طالبه بو کونه شبهه الیق و احقدر زیر اطالبه جائز دکلدر که هر رهوا پرستی خدا پرست و هر زویل
 وستی مست شراب الست یله و هر یاوه تازه پالک باز اعتقاد قیل و اسکا تابع اوله بلکه هر شیخ اقتدایه صالح دکلدر
 الا بحودن صکره صحوه کلان و وحدت و کثرت مرتبه لرینی جمع قیلان و اخلاق محمدیه ایله متخلق اولان (می) هر پیبر فرد
 آمد در جهان) فرد بود و صد جهانش در نهان) هر پیغمبر جهانیه فرد کلدی ظاهرده فرد ایدی و معناده التنهان در و تنده
 یوز جهان و ارایدی * لیس علی الله مستنکر) ان یجمع العالم فی واحد) اگر سوال اولنورسه که هر پیغمبر جهانیه علی
 الاطلاق فرد کلدی بلکه بعضی ایکسی بر عصرده کلدی مثلاً حضرت موسی علیه السلام ایله هارون علیه السلام
 و بعضی دخی درت ویش پیغمبر بر زمانده کلدی مثلاً حضرت عیسی علیه السلام و حضرت عیسی علیه
 السلام انطاقیه قومه ارسال ایلدیکی نیلر کی جواب اولدر که بونلر یمنه من حیث الحقیقه فرد در ظاهرده دخی
 حضرت هارون موسی علیه السلام حضرت نلر یمنه من حیث الحقیقه سی ایدی و تابعی مرتبه سنده در و کذلک حضرت عیسی
 علیه السلام ارسال ایلدیکی نیلر حضرت عیسی علیه السلامه تابعدر پس هر پیغمبرک جهانیه فرد کلدی
 و جهانیه فرد اولسنی بونلر مانع اولنر اما بعض نسخهده هم پیبر واقع اولمشدر بو تقدیر اوزره بو سوال وارد اولنر
 و معنی بویه دیک اولور که هم پیغمبر علیه السلام جهانیه فرد کلدی بحسب الظاهر فرد ایدی اما بحسب المعنی اتم
 یوز جهان نهانده ایدیکه اول معنا عالم کبرادر (مثنوی) عالم کبری بقدرت سحر کرد * کرد خود را در کهن
 نقشی نورد * عالم کبری قدرت کامله ایله سحر ایلدی عالم کبریدن مراد باطن انسان کاملدر یعنی باطن عالم کبری اولان
 انسان کامل قدرت کامله سیله سحر ایلدی کنیدیستی صغیر و حقیر بر نقشده طی ایلدیکه اول نقش صورت بشریه در
 فی الحقیقه انسان صورتاً جرم صغیر و معنا عالم کبرانده منظوی و ملفوفدر کا اشار علی رضی الله عنه الی هذا المعنی
 خطابا لانسان * و تزعم انک جرم صغیر و فیک انطوی العالم الا کبر (مثنوی) ابلهانش فرد دیدند و ضعیف *
 کی ضعیفت آنکه باشد شد حریف) ابله اول پیغمبر علیه السلامی فرد کوردیلر و ضعیف کوردیلر بقی ضعیفدر که
 اول کسه شاه حقیقت کا حریف و مصاحب اوله یعنی ضعیف اولنر بلکه هر قویدن اقوی اولور (مثنوی) ابلهان
 کفند مردی یش نیست * وای ان کو عاقبت اندیش نیست * ابله لر پیغمبر علیه السلام حقهده دیدیلر بر مرددر
 زیاده کلدی وای اول کسه به که عاقبت فکر اید یی دکلدر (حقیر و بی خصم دیدن دیدهای حسن صالح و نفاقه صالح را
 علیه السلام چون خواهد که حق تعالی لشکر بر اهلاک کند در نظر ایشان حقیر نماید خصمان را و اندک اگر چه غالب باشد
 ان خصم بوسرخ شریف حسن کوزلری حقیر و بی خصم کورمکلک یاتده در حضرت صالح و نفاقه صالحی چونکم خدای
 تعالی استیه که بر لشکری هلاک ایلدیه انلرک نظر نده خصملری حقیر و قلیل کوسترا کر چه اول خصملر فی الحقیقه غالب
 و قوی اولور لسهده کا قال الله تعالی (ویقللکم فی اعینهم لیقضى الله امر اکان مفعولا) بو آیت سوره انفالده در اولی بودر
 و اذیر بکم و هم) ذکر ایلک اول وقتیکه ای مؤمنلر که الله تعالی کوستردی سزه کافر لری (اذالقیتم) اول وقتده که کافر لره
 ملاقی اولدیکنر (فی اعینکم قلیلا) سزک کوزلر بکزه قلیل کوستردی (ویقللکم فی اعینهم) دخی سزی قلیل ایلدی انلرک
 کوزلرنده (لیقضى الله امر اکان مفعولا) الله قضا ایلکدن اوتری شول امریکه عملنده مفعول و مقدر اولمشدی (می
 نفاقه صالح بصورت بدشتر بی بریدنش ز جهل ان قوم مر * صالح پیغمبر علیه السلام نفاقه سی صورتده شتر ایدی
 اول تلخ و خام قوم جهل حبیلله انک سکر فی کسدیلر) کا قال الله تعالی فی سوره الشمس کذبت ثمود بطغویها اذا نبعت
 اشقاء فقال لهم رسول الله نفاقه الله و سقیاهما فکذبوه فقر وها (مثنوی) از برای آب چون خصمش شدند *
 نان کور و آب کور ایشان بدند * آبدن اوتری چونکه اول نفاقه به خصم اولدیلر انلرنا نکور و آب کور اولدیلر یعنی کفران

نعمت الهی اولوب هلاکه مستحق اولدی لر نان و آب غذا معناسنه استعمال اولنوب کور کاف فارسیله او قنور سه نان و آب کوره مضاف اولور سه معنی بویه دیمک اولور که بونلر قیرک آب و نان اولدی لر یعنی غدا سی اولوب محو و فانی اولدی لر دیمک اولور (منوی) ناقة الله آب خوردن از جو و میخ * آب حق را داشتند از حق دریغ (ناقه الله ایرمقدن و بلوتدن نازل اولان آبدن صوابیوردی ناقة نك الله اضافتی تشریف ایچوندر مراد ناقة صالحه در حق آبی حق تعالیدن دریغ طوتدی لر ناقة الله دن صوبی دریغ طومتی حقیقه الله دن دریغ طومتی منزله سنده اولدی یعنی اشعار ایچون آب حق را داشتند از حق دریغ میوردیلر که حق تعالی اول مکانده اولان صوبی بالکلیه بر کون خاصه ناقة ایچون تعیین ایدوب و بر کون دخی انلر ایچون تعیین ایلدی انلر امر حقه اتقیا ایدمه سیوب اول ناقة نك صوبی الدقلرندن ماعد آتی سکرلدیلر پس قصه دن حصه به شروع ایدوب یورر لر (م) ناقة صالحه جو جسم صالحان * شد کینی در هلاک طالحان * هر عصر ده صالح اولان کسه لرک جسمی ناقة صالحه کبیرد و یا خود ناقة صالحه لرک جسمی ناقة کبیرد صالحه لرک هلاکی خصوصنده بر بوضو اولدی یعنی صلوات اولیایه منکر اولان فاسق لرک هلاک کنه اولیا و صلواتک جسمی سبب اولدی یعنی کبی ناقة صالحه دخی قوم نمودنک هلاک کنه سبب اولدی (م) نا بران امت ز حکم مرک و در در ناقة الله و سقیایا چه کرد سوره و الشمس ده یورر لر که (قال لهم رسول الله) پس قوم نموده حضرت صالح علیه السلام دیدیکه (ناقه الله و سقیایا) ای ذرو ناقة الله مع شریها یعنی حذر ایلدیک ای قوم و اللهک ناقة سنی شریله بله ترک ایلدیک فکذب اول قوم صالح علیه السلامی تکذیب ایلدی لر (فقروها) اول ناقة بی عقر ایلدی لر یعنی سکرلدیلر (قدمم علیهم ربهم) فاطبق علیهم العذاب یعنی بونلرک ریملری بونلرک اوزرینه عذاب ایلدی (بذنبهم) کاهلری سببیه (فسویها) ای فسوی الدمدمة علیهم فلم یفلت منها صغیرا ولا کبیرا ولا یغاف الله تعالی خوف ایتمز (عقباها) عاقبتیه دمدمه دن معنی یت حتی اول امت مقهوره اوزرهر مرک و در درک حکمنده (ناقه الله و سقیایا) نه ایلدی یعنی اللهک ناقة سی و اول ناقة نك سقیایا شری کور که اول قومه نه کار قیلدی (م) شحنة قهر خدا زیشان یجست * خونهای اشتری شهری درست (حق تعالینک قهری شحنة سنی اول امتدن بر دوه نك فان هم سانی تمام بر شهر استه دی اول ناقة بی سکرلد کد نصکره بالکلیه اول شهری اول ناکنک خونیهاسنه بدل حق تعالی قهر ایلدی پس نه قصه دن حصه به شروع ایدوب یورر لر * منوی * روح هنجون صالح و تن ناقة است * روح اندر وصل تن در ناقة است * واللهمک ولیلرینک روحی صالحه کبیرد و تنلری ناقة کبیرد روح اولیای عظام وصل الهیده و تنلری احتیاج نفاقه ده در * منوی * روح صالحه قابل افات نیست * زخم بر ناقة بود بر ذات نیست * صالح اولان روح قابل افات دکادر زخم ناقة اوزره در ذات اوزره دکادر روحک صالحه اضافتی موصوفک صفتیه اضافتی قبیلندن اولور و مراد هر ولینک صالح اولان روحی ناس جانبدن زخم آفت ایرشکه قابل دکادر تنه کم قوم نمودنک حضرت صالح علیه السلامه ضرر لر ایرشمدی زخم آفت ناقة جسمه ایرشور انک ذاته ایرشزدیمک اولور * منوی * روح صالح قابل آزار نیست * نور بردان سغبه کفار نیست * صالح اولان روح قابل آزار دکادر نور بردان کافر لرک زبون و مغلوبی دکادر تنه کم صالح پیغمبر علیه السلام کفار لرک زبونی اولدی * منوی * حق ازان پیوست ایاجسم نهان * تاش آزارند و پیشت امتحان حق تعالی حضرت تری بوجسمه اول جهندن نهانی متصل اولدی که تا اول جسمی هل صورت انجیده لر و امتحان الهی بی کوره لر حق تعالینک نهانی جسمه اتصالدن مراد کاکال قربندن و انده اوصافیه ظهورندن عبارتدر بوخسه کیفیتله اولان اتصال کبی دکادر بلکه * یت * اتصال بی تکلیف بی قیاس * هست رب الناس و اباجان ناس * مضمونی اوزره چونکم محجوب لر حضرت خقل بر جسمه بوقرب و اتصال بیلیوب آتی بر قوری جسم زعم ایلیمون انک آزارنه قصد ایلر حضرت حقندن بلا و امتحان کورر لر * م * بی خبر کازار این آزار اوست * آب این خم متصل با آب جوست (محجوب و غافل بی خبر که بوجسم ولینک آزاری اول حقل آزاریدر زیر ابوخلک آبی اول جو به متصلدر یعنی ولینک بوجودی خنده اولان آب روح اول حقیقت ایرماغنه و اصلدر بونک وجودنده اولان اوصافی و احوال حضرت حقندن کاکا حاصلدر و لهذا بواکاهانت معنا حضرت حقه اهانت بواک خدمت و رعایت نه حضرت حقه خدمت و رعایت اولدی یعنی چون حدیث قدسیده یورر من اهانی ولیا قلم یارزنی بالمحاربة (م) زان تعلق کرد با جسمی اله * تا که کرد در جله عالم راپناه) انکچون تعلق بی کیقله اولیا و انبیاتک جسملرندن بر جسمه الله تبارک و تعالی تعلق ایلدی که تا کم اول جسم جمیع عالمه پناه و ملجأ اوله تنه کم انبیای عظام علیهم السلام اهل عالمه عذاب خدا دن ملجأ اولدی لر (کآ قال الله تعالی فی حق نبیه و ما کان الله لیعذبهم و انت فیهم کذلک و ارثان انبیاء علیهم السلام اولان دخی بعد الانبیاء اهل عالمه پناه درویم بطرون ویم برزقون حدیثی بونلرک حقنده بومعنا به کواهدر (م) کس بیابد بر دل ایشان ظفر بر صدف اید ضروری بر کهر) انلرک کوکلی اوزره کسه ظفر بولمز یعنی ضرر

ایرشدرمه که قادر اولان ز سر صدقه کلور کهره کلز (می) ناقة جسم ولی رابنده باش) تاشوی باروح صالح خواجه تاش
 ولینک جسمی ناقة سینه بنده اول اکاجان و دل ایله خدمت قبل تا صالح پیغمبر علیه السلام روحیه خواجه تاش
 اوله سن و با خود صالح اولان روحله برخواجه تک قوی اوله سن پس حصه سیاتدن قصه سیاتنه رجوع ایدوب یوررلر
 مثنوی * گفت صالح چونکه کردید این حسد * بعد سه روز از خدا نعمت رسد * صالح پیغمبر علیه السلام اول قوم
 ایتدی ای قوم چونکم بوحسدی ایلدیکز اوج کوندنصکره خدا دن سزه نعمت و عقوبت ایریشور * مثنوی * بعد سه
 روز دکر از جانستان * آفتی آید که دارده نشان (دیگر اوج کوندنصکره جان الیچیدن بر آفت کلور که اوج نشان طور
 مثنوی) رنگ روی جاستان کردد کر * رنگ رنگ مختلف اندر نظر * جله کرک یوزنک رنگی متغیر اولور نظر ده رنگ رنگ
 مختلف اولور یعنی بری بریکرک نظر یکزده وجوه کرک رنگری الوان مختلفه اوزره اولور * مثنوی * روز اول رویبتان
 چون زعفران * دردوم روسرخ همچون ارغوان * اول کونده سزک یوز کر زعفران کبی اولور ابکنی کونده سزک
 یوزیکر ارغوان کبی قزل اولور (مثنوی) در سوم کرددهم روها سیاه * بعد از آن اندر رسد قهر اله (اوجنی کونده جمیع
 یوزلر سیاه اولور اول کوندنصکره حق تعالی تک قهری ایریشور (مثنوی) کر نشان خواهید از من زین وعید * کر ناقة
 بسوی که دوید * اگر بوعید غضبندن بدن نشان استر سکر ناقة تک یا ورینه طاع جاننه بلیکز (مثنوی) کر توانیدش
 کر قن چاره هست (ورنه خود مرغ امید از دام جست * اگر آفی طو تمغه قادر ایسکز خلاصه چاره وارد واکر کره به
 ایرشکه ممکن اولیه امید مرغی طوز اقدن صجرادی یعنی عذابدن خلاصه امید طو تمیک که خلاصه بحال یوقدر پس
 اول قوم کره تک اردنجه یلدیلر * مثنوی * کس نتانست اندر آن کره رسید * رفت در کهسار هاشد ناباید * اول کره به
 ایرمه کهسه قادر اولدی طاغرا ایچنه کندی نابید اولدی * مثنوی * همچو روح پاک کوازتک تن * میکر رذ جانب
 رب المن * مثلاً شول پاک روح * کبی که اول روح تنک عارندن متلر و نعمت لر صاحب تک جاننه فقر * مثنوی *
 گفت دیدیت آن قضا مبرم شدست * صورت امید را کردن زدست * صالح علیه السلام انلره ایتدی کوردیکز می
 اول قضاء الهی مبرم و مقرر اولشد و امید صورت تک بوینی اورمشدر * مثنوی * کر ناقة چه باشد خاطرش * که بجا
 آرید از احسان و برش * ناقة تک کر می ندر اول صالحک خاطریدر که احسان و ایلاک لایلکدن آفی یرنه کتور کن
 خاطرش ده و برش ده اولان ضمیر را کر چه صالح پیغمبر علیه السلامه عاندر لیکن هر عصرده اولان صالحک
 خاطر فی اول عصر تک قوی اله کتورمه بونده تنبیه و اشارت وارد * مثنوی * کر بجا اید دلش رسید از آن * ورنه
 نومیدیت و ساعذرا کران * اگر آنک کو کای یرنه که اول عذاب و عقابدن قورنلد یکز والا خلاصدن نومید و محروم سز
 و ساعذر لیکز میصر یجیسز (مثنوی) چون شفیدند این وعید منکدر * چشم بنهادند و آتر منتظر * چونکم
 بومنکدر و بولانق وعیدی اول قوم اشتدی اول عذابک ظمورنه کوز قودیلر واکمنتظر اولدیلر (می) روز اول روی خود
 دیدند زرد * میزدند از ناامیدی آه سرد) اول کون کندیلر یوز فی صاری کوردیلر امید سز لکدن صوق آه اوردیلر (می
 سرخ شد روی همه روز دوم * نوبت امید و توبه * کشت کم * ابکنی کون جمیع سنک یوزی قزل اولدی امید و توبه
 نوبتی کم و محو اولدی (مثنوی) شد سه روز سوم روی همه * حکم صالح راست شد بی ملحه * اوجنی کون جمیع سنک
 یوزی سیاه اولدی صالح پیغمبر علیه السلام حکمی جنگ وجدلسر راست اولدی (مثنوی) چون همه بر ناامیدی
 سرزدند) همچو مرغ غان دردوز آوآمدند چونکه جمعی امید سز لکه باش قودیلر مرغ غان کبی ایکی دیر اوزره کلدیلر
 نته کم طبور کلور بر اوزره چو کرلر و آیقزلن التارینه الوب او قوررلر بونلر دخی ایقزلن التارینه الوب خانه لری ایچره دیر
 چو کدیلر * مثنوی * در نی آورد جبریل امین * شرح این زانوزدن را جمنین * نته کم جبریل امین علیه السلام قرآن
 عظیمده کتوردی بوزانوا و مرغک شرحنی جمنین دیمکله نته کم سورة اعرافده حق تعالی بونلرک جاتم اوللرندن خبر و یروب
 یورر (فاخذتم الرجفة) پس بوقوی زلزله واضطراب اخذ ایلدی (فاصبعوا فی دارهم جمنین) پس بونلر اولرنده صباحه
 جمنین داخل اولدیلر جاتم دیر چو کبی به دیر لر پس بونلرک حالندن وقت بلا ده مؤدب اولوب دیر چو کوب جانب حق
 متضرع اولان کسه لره خطاب ایلک طریقیله حصه وار شد یوررلر (مثنوی) زانوا ندیم زنگه تعلیم کتند * وز چنین
 زانوزدن بیت کتند * ای وقت نزول و بلا ده دیر چو کوب متضرع اولان کسه دیری اولامده بره اور که سکانا صحر تعلیم
 ایلر لرونک کبی دیر چو ککدن و بی وقت تضرع ایتمکدن سنی قور قودرلر (می) منتظر کشتند زخم قهر را * قهر آمد
 نیست (کرهان شهر را) قوم عود قهر الهی زخنه منتظر اولدیلر قهر الهی کلدی اول شهری و خلقی یوغ ایلدی (مثنوی
 صالح از خلوت بسوی شهر رفت * شهر دید اندر میان دود و دفت * صالح علیه السلام خلوتدن شهر جاننه کندی شهری
 دود و دفت ایچنده کوردی (می) ناله از اجر ای ایشان میشنید * نوحه پیدا نوحه کویان نابید * انلرک زربوز بر اولش

اجزاسندن ناله و فغان اشتدی نوحه ظاهر نوحه کویلر نابید و نابید ایعی آثار نوحه ظاهر و ذوات نوحه کران مستور
و نابید اولمشدی (م ی) راستخوانم شاشان شفیق اوناهاها اشتد بران جان شان چون زالهها انلرک استخوانلرندن
صالح علیه السلام ناله تراشتدی کوزاشی دو کوجی ایدی انلرک جانی زاله لکبی یعنی بونلری بوحالت اوزره مشاهده
ایلدی (م ی) صالح آن بشفید و کربه ساز کرد * نوحه بر نوحه کران آغاز کرد صالح علیه السلام بونی اشتدی و اغلغه
باشادی نوحه اید یچلر اوزره نوحه ایتمک شروع ایلدی (مثنوی) گفت ای قومی سیاطل زیسته * وزشمان پیش حق
بگریسته * حضرت صالح علیه السلام اول قومه بوکونه خطاب ایدوب دیدی ای باطل ایله دیرلش بر قوم و سزدن
اوزری بن حق حضورنده اغلشم و سزدن حضرت حقه چوق شکایت ایلشم حضرت صالح علیه السلام اول
قومک هلاک اولمسنده فصره انلره بوکونه خطاب ایلدی حضرت نبی علیه السلام بدرغزاسنده مقتول اولان
کفره ناک اجسادنه خطاب ایلدیوب بویه دیسی کیدر کما قال علیه السلام (انا وجدنا ما وعدنا ربنا حقا فها
وجدتم ما وعد ربکم حقا) روایت اولتور که چونکه بدرغزاسنده کفار مقتول اولدیلر و انلرک اجسادلرین کتوروب
برجیقوره طولدر دیر حضرت نبی صلی الله علیه وسلم انلرک اوزرینه کلوب انلره بوکونه خطاب ایلدی بیکرکه تحقیقا
بیزیمزک وعده ایلدیکنی بولدق حق و ثابت بولدق پس سزدخی و بکزلک وعده ایلدیکنی تحقیق حق و ثابت بولد بیکری
حضرت عمر رضی الله عنه ایدی یارسول الله ارواحی اولمین اجساد مرده یه نیچون سوزسویلر سز حضرت رسول علیه
السلام اکاجواب و برروب یوردی والذی نفس محمدیه ما انتم باسمع لما قول منهم اکن لا یجیبون بوحديث شریف
دلالت ایلرکه اشقیاتک جانی بعد الخروج عن الابدان عذابده باقی اولورلر (مثنوی) حق بکفته صبرکن بر جورشان *
پندشان ده بس نمائند از دورشان * حضرت صالح علیه السلام اول حینده کندیسنه ایدی حق تعالی بکا انلرک
جوری اوزره صبر ایلدیمشدر انلره پند ویر انلرک دور زوماتدن چوق قالمادی (مثنوی) من بکفته پندشد بند از جفا *
شیر پند از مهر جوشد و ز صفا * حضرت صالح علیه السلام ایدر بن حق تعالی به دیمشدم بنم نصیحتم انلرک
جفا سندن بند اولدی یعنی منعقد اولدی زیر نصیحت سودی مهر و صفادن قینار و درونک محبتندن ظهوره کلور پس
متکلمدن تکرار مخاطبه القفات ایدوب اول مقهور اولان قومه بوکونه خطاب ایلدی * مثنوی * بسکه کردید از جفا
بر جای من * شیر پند افسرد در رکهای من * زیاده جفا ده که بنم حقمده ایلدی بکز نصیحت سودی بنم طمر لمرده منجمد
اولدی و سزه نصیحت قیلقدن قلم تفرق قیلدی * مثنوی * حق مرا گفته ترا لطفی دهم (بر سر آن زخما مرهم هم
حق سبحانه و تعالی خاطر می جبر و تسلیم ایتمک ایچون بکادیمشدر سکا زیاده لطف و یررم اول زخملک باشی اوزره مرهم
قورم (م ی) صاف کرده حق دلم را چون سما * رفته از خاطر م جو ر شما) حق تعالی حضرت قلمی بنم قلبی سما کبی صاف
ایلمشدر بنم خاطر مدن سزلک جور کز خاشا کنی سپورمشدر (م ی) در نصیحت من شده بارد کر) گفته امثال و حکم ایچون
شکر * تکرار مرحت و شفقت جهتندن بن سزه نصیحتده اولشم شکر کبی سوزلر و مثلر دیمشم (م ی) شیر نازه از شکر
انگخته * شیر و شهدی با منخ آمیخته * شکر دن نازه سود پیدا ایلش ایدم سوز ایلد بر شهد و شیر قشدر مشدم یعنی
لطیف و شیرین سوزلر دیمشدم (م ی) در شما چون زهر کشته آن سخن) زانکه زهرستان بدید از بیخ و بن سزلک وجود کرده
اول لطیف و شیرین اولان سخن زهر کبی اولمشدی زیرا که اصلندن و کوکندن زهرستان اید بکز * مثنوی * چون شوم
غمکن که غم شد سر نکون * غم شما بودید ای قوم حرون * نیچون غمکن اولم که غم باشی آشنی اولدی ای تند و حرون
قوم بکا غم سز اولد بکز (م ی) هیچ کس بر مرلک غم نوحه کند (ریش سر چون شد کسی مو بر کند) هیچ کسه غمک مرلک
وزوالی اوزره ناله و نوحه ایلری چونکه باشک براسی کتدی بر کسه اندن اوزری قیل قوپریری و انک زوالی ایچون صاچن
صقالن بولوب فریاد قیلوری (مثنوی) رو بخود کرد و بگفت ای نوحه کر * نوحه ترا میترزد آن نفر * صالح علیه
السلام کندیسنه نوحه ایلدی و ایدی ای نوحه کر اول نفر سنک نوحه دکر * مثنوی * کز مخوان ای راست
خواننده مبین * کیف آسا خلق قوم ظالمین * سورقاعرافده اولان آیت کریمه به اشارتند الله تبارک و تعالی حضرت
شعیب علیه السلامه یورلر (الذین کذبوا شعیبا کاتوا هم الخاسرین فتولی عنهم وقال یا قوم لقد ابلغتکم رساله
ربی و نصحت لکم فکیف آساعلی قوم کافرین) شول کسه لکه شعیبی تکذیب ایلدیلمن حیث الدین والدنیا
خسرانه مخصوص همان انلر اولدی بجناب حق بونلره عذاب کوندر و ب مقهور اولدیلر بعد نزول العذاب حضرت
شعیب علیه السلام بونلردن اعراض ایلدی و دیدیکه ای قوم تحقیقا بن سزه ریمک رسالتنی ابلاغ ایلدم و کمال لطف
و ملاحظه موعظه و نصیحت سولدم قبول ایلدی بکز پس حضرت شعیب قومنک هلاک اولمسی اوزره حزنی مشند
اولدی پس کندی کندی به انکار ایدوب دیدیکه فکیف آسا بن نه حاله محزون اولورم کافر قومنک هلاکی اوزره آساقس

متکلم در آتی یا سی دن در دینی باید در آتی فلان علی مصیبه دیر لجن بر کسه بر مصیبت اوزره محزون اولسه
اما بوراده ایکی سوال وارد اولور بری بوییت که حضرت صالح علیه السلام اساتندن قومنک هلاکی اوزره محزون اولق
صد دنده دیمشدر آیت کریمه ایسه حضرت شعیب علیه السلام اساتنددر پس نیجه موافق اولور ایکنجیسی بوکه
آیتده کافرین ویتده ظالمین واقع اولمشدر پس نکته ندر جواب بودر که (لا تفرق بین احد من رسله) نکته سنی مشعر
اولور و انبیانک کمال اتحاد لری اعلام قیلور بو نکته به تنبیه ایملک ایچون مصرع اولده اگری اوقومه ای قرآنی طوغری
اوقون ییوردیلر یعنی ای مبینی طوغری اوقون فی الحقیقه شعیب علیه السلام بویه دیمسی همان صالح علیه
السلام بویه دیمسیدر و بالعکس امدی قرآنی اگری اوقومه و اتحاد انبیاء علیهم السلامی فهم ایده کور کند یکی مرتبه
تفرقه ده قوم دیمک اولور و کافرین دیمک دخی نظم مناسب ایکن ظالمین ایراد ایلری انکچوندر که کفرله ظلمک ماییننده
عموم و خصوص وارد اولر کافرک ظالم اولدیغنی اشعار ایلر بالکثر شرک و کفر ظلم عظیمدر و نایا ظلمه به دخی شامل اولور
پس ظلمک دخی هلاکنه تأسف و تلهف ایملکی اعلام ایلر (می) باز اندر چشم و دل او کریمه یافت و رحمتی علی دروی
بتافت کبر و اوصالح علیه السلام کوزنده و قلبنده کریمه ذکریمک باعنی اولان رقتی بولدی بر سبب سز رحمت انک وجودنده
ظاهر اولدی (می) مطره می بارید و حیران کشته بود * قطره ییعلت از دریای خود (کوزندن قطره سرشکی یا غدردی
و حیران اولمشدی جو دو کرم در یاسندن سبب و علت سز بر قطره ایدی (می) عقل اومی گفت کین کریمه ز چیست) بر چنان
افسوسیان شاید گریست * صالح پیغمبر علیه السلام عقلی کند یسنه ایدیکه بو کریمه نذر انجیلن تمسخر و استهزا
ایدیجیلر اوزره اغلق لایقه میدر * مثنوی * بر چمدی گری بکور فعلنشان * بر سپاه کینه بد نعلشان * نیچون
اغلسن سوله انلرک فعللری اوزره می اغلسن انلرک بد نعل اولان یعنی بد روش اولان کینه سی عسکری اوزره می
اغلسن بد نعل بد روش معناسنه اولور (مثنوی) بد دل تارین پرزنکارشان * بر زبان زهر همچون مارشان *
انلرک پرزنکار تارین کوکلی اوزره می اغلسن انلرک مارکی زهرلی زبانی اوزره می کریمه ایلرسن (مثنوی) بردم و دندان
سکسارانه شان * بر دهان و چشم کزدم خانه شان * اغت حلیمده دیرکه سکسار بر کونه مخلوقدرایت باشلو طوکر
دیشلو بکی صفالوفیل قوللو کوزلری صاری و کوده لری چویدر نکلو اکثر قالون جریره سنده اولور یعنی حضرت
صالح علیه السلام کندیلرینه تسلی و پروب دیدیکه ای صالح بونلرک نه سنه اغلسن بونلرک سکسار دیشی و قور بیغی
کبی دندان و دملری اوزره می اغلسن و یا خود کزدم خانه سی کبی اولان کوزلری و اغزلری اوزره می اغلسن دیمک اولور
انلرک عقرب خانه سی اولان دهان و چشمی اوزره می اغلسن یعنی کریمه و مرحتک انلرک کزدم کبی مودی اولان زبانیلری
اوزره و بد نظرلری اوزره میدر (مثنوی) برستیز و تسخر و افسوسشان * شکر کن چون کرد حق محبوسشان * انلرک
عنادی و طعن و تمسخر و استهزای اوزره می کریمه ایلرسن شکر ایلکه حق تعالی انلری زندان قهر ایچره حبس ایلدی
ظالم اولان قومنک هلاک اواسی و آردی کسلوب منقطع اولسی بر نعمتدیر و نعمتک مقابله سنده دخی حق تعالی به
حد و شکر ایملک کلام عزله اشارت اولمشدر کما قال الله تعالی (فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمد لله رب العالمین)
(مثنوی) دستشان کز پایشان کز چشم کز * مهرشان کز صلشان کز خشم کز * انلرک الی اگری انلرک آباغی اگری
کوزی اگری انلرک محبتی اگری انلرک صلی اگری خشمی اگری یعنی اگری طو بیجی و اگری کید بیجی و اگری کور بیجی
بر قومدر که درست بر فعللری بوقدر و اگری محبت اید بیجی و اگری صلح اید بیجی و اگری غضب اید بیجی بر طائفه در که مستقیم
الاحوال اولینوب بر حاللری لله دکلد (می) ازنی تقلید و زریات نقل * پانهاده بر سر این پیر عقل * پیر حرنی جله کشته
پیر خر * ازریای چشم و کوش همدکر * از بهشت آورد بزدان بندگان * تاغایدشان سقر پرورده کان * تقلید بر آخر
کسه نک قولنی و فعلنی بویننه قلاده کبی لازم ایدوب انک قولنه و فعلنه من غیر نظر و تأمل اعتقاد ایلیوب تابع اولغه
دیرلر کما قال صاحب التعریفات التقلید عبارة عن اتباع الانسان غیره فیما یقول و بفعل معتقد الحقیقه من غیر نظر
و تأمل فی الدلیل کأن المقلد جعل قول الغير و فعله قلاده فی عنقه حضرت صالح علیه السلام اساتندن بویات
نصیحت سمائی ایراد ایلر لری لیکن هر مقلد اولان کسه به دخی تعرض و توبیجی مراد اولور دیدیلر که بوقوم یسداد آنا
واجب ادلرینه تقلید ایلرندن او ترود دخی نقل و روایات ریاستدن او تری یعنی عملرندن او تری پیر عقلک جمالی اوزره یعنی
عقل معادل و یا خود حضرت صالح علیه السلام بر صد ادلک جمالی اوزره آتی قودیلر روایات تقلیات و روایاته
اویدیلر یعنی هر بار که صالح علیه السلام هرامت اهل تقلیدی حقیقت و هدایت جانینه دعوت ایلسیدی سلفلرینک
اقوال و اعمالنه جاهلانه حقیقه الحال اتباع ایلر لری روایات و منقولانی یشو ایدوب ارد نیجه کیدر لجن پیر عقل
و عالم حقیقت نقل اولان هر شد صالح بونلری دعوت ایلسه انک جمال ارشاد هدایتک اوزرینه آتی قورلر و اسلاف

-تقدمینک اقوال و اعمال بلا شعور سندی دیویر که (انا وجدنا ابانا علی امة وانا علی آثارهم منتدون وکما قال
 نعلی فی ذم اهل التقلید من اشترکین و الکفره) واذ اقبل لهم اتبعوا ما انزل الله فالوا بل تتبع ما القینا علیه آباءنا واولو کان
 باؤهم لا یعلمون شیئاً لا یستدون) بواعل تقلید کردن جائز نیست سلفانک اقوال و اعمالی قید وقلاده ابلد کاری
 یجوز پیر حرو آزاده اولادیلر بعض نسخده خاتمجه ایله واقع اولد در بوقه دیر اوزره پیر خریعی پیر صاقون آلیجی اولادیلر
 بلکه جله سی پیر خراوندیلر بری برلرینک کوشنه وسمعنه وچشمه ریا ایلرندن اوتری یعنی کایر واعالیسنک
 کوزلرینه عادت اوزره اولان علملرین کوسترمک و قدمایه ایادکاری متابعی انلرک کوشنه اسماع ایلرندن اوتری
 بند تقلیده اسیر و یولارلش برخر پیری تدبیر کی اولادیلر زرا کر اول عادت اوزره ایلد کاری عسائی ترک ایدوب پیر عقله
 و عالم حقیقت تقله متابعت قبله لردی انلرک رؤسار علماسی انلر طعن و ملامت و ذم و غیبت ایدر لردیکه کوردکی
 فلان کسه بی آبا و اجدادی طریقه ن ترک قیلدی و واروب فلان کسه به تابع و بنده اولدی کما یقولون فی زمانه اذ فی تارک
 التقلید و سالک طریق التوحید پس جناب حضرت جنت اعلادن ارشاد و دعوت ایچون بوعالمه انبیا و اولیادن
 بنده لرتوردی تا انلر کوستره پرورده لری یعنی جهنم ایچون پرورده و آماده اولنلر که انلرک علامتی تقلیددی
 ترک ایتیمک و توحید و اسلام یولنه کتمکدر * در بیان معنی مرج البحرین یلتقیان * انک معنای سیاتده در که
 حق تعالی حضرت تری (مرج البحرین یلتقیان ینهما برزخ لا ینفیان) یوردی مرجت الدابة دیر سن بجن دابه بی مرعابه
 ارسال ایلدن مرج البحرین ای ارسالهم الله یعنی الله تبارک و تعالی ارسال ایلدی بحر یلج و بحر شیرینی بری
 برینه یلتقیان ای تجاروزان و نهماس سطحهما یعنی بری برینه تجا و زایدوب سطحلری بری برینه نهماس اولدی
 ینهم مابرزخ ای حاجز حصین من قدرة الله لا ینفیان ای لایخی احدهما علی الاخری الممازجة وابطال الخاصیة
 یعنی حد لردن تجا و زایدوب بری برینک خاصه سن ابطال ایتزل (فبأن آلاء ربکما تکذبان) خطاب تقلیدیه در یعنی
 ربکما کذبتی نعمته تکذیب ایدر سکر ای جن و انس * مثنوی * اهل نار و خلد را این همدگان * در میان نشان برزخ
 لا یبعیان * اهل جنت و اهل جهنمی سن همدگان کور که ایکسی برد کاند اوزر لرتولر انلرک اوزره سنده برزخ و پرده
 وارد که ایکسی بری برینک مر تبه سته تجا و زایلزل * مثنوی * اهل نار و اهل نور آیتخته * در میان نشان کوه قاف
 انک یخته * اهل نار و اهل نور بری برینه ظاهر اقر شمش درایکن انلرک مایدننه من حیث الباطن کوه قاف و یارلمشدر
 یعنی وضع ایلد * مثنوی * هر دو در کات خال و زکر در اختلاط * در میان نشان صدیابان و رباط * مشلا خال
 و زکر کی که معدنه بری بری ایله اختلاط ایلدی اما خا که زکر میانلرنده یوزیابان و فیجه یوزرباط وارد * مثنوی *
 هم چنانکه عقد در درو شبه * مختلف چون میمان یکشبه * اهل نور و اهل نارک و هدایت شعار و ضلالت کردارک مثالی
 انک کیدر که بر قلاده در شبه منتظم اوله و رکیجه لک مهمان کی اختلاط قیلد آخر الامر هر کس کنسدی
 مقامنه کیدر و عقدی جناب حق قضع ایدوب بر مصداق (وامت زوالیوم ایها المجرمون) درو شبهی تمیز و تفریق ایدوب
 عقد در در عقد تقدیر نه در (مثنوی) بحرر نیمیش شیرین چون شکر * طعم شیرین رنگ روشن چون قر * اول بری برینه
 مختلف و ملتی اولان نصی شکر کی شیرین در طعمی لذیذ و رنگی قر کی روشن در بحر شیریندن مراد اطف و بحاله مظهر
 اولان اهل طاعت و اصحاب هدایت اولور (مثنوی) نیم دیگر تلخ همچون زهر مار * طعم تلخ و رنگ منظم قیوار * نصی
 دخی زهر مار کی تلخ * طعمی آج و رنگی زلف کی منظم ربوندن مراد اصحاب کفر و معصیت و اهل ضلالت اولور
 مثنوی * هر دو برهم میزنند و رنج رانج * بر مال اب دریا موج موج * هر ایکسی بری برینه تحت و اوچدن او درلر
 یعنی اهل خلد و اهل نار * ایکسی اشخی مرتبه دن و یوقر و مرتبه دن بری برینه دو قنورلر و اختلاط قیلورلر دریا صوینک
 مثالی اوزره موج موج یعنی دریا نلک صوینک موجلری آغیدن و یوقریدن بری برینه دو قنورسه اهل جنت و اهل
 جهنم دخی بری برینه انک کی قر شوب خلط قیلورلر (مثنوی) صورت برهم ردن از جسم تنک * اختلاف جانها
 در صلح و جنگ * مقدمات بحر و حد نلک نصی شکر صکی شیرین در مراد اسماء لطیفه و بحالیه درو نصی زهر مار کی تلخ
 رنگنده منظم در که مراد اوصاف قهریه و بحالیه در یوایکی کونه اسماء از اوصاف آب دریا کی موج موج دریای
 وحدتدن حاصل اولوب اقلدن و اعلادن بری برینه او و یلوب و مختلف قیلنمیدر یعنی مؤمنلره کفارلر و موحدلره
 اهل انکارلر و اهل توره اهل نارک اختلاط و اختلاف در و انفسده جسم تنکدن بری برینه او و مستنک و ظهور قیلنمستک
 صورت و مثالی جانلرک صلح و جنگده اولان اختلاف در که صلح اثر صفت لطیفه و جنگ اثر صفت قهریه در * مثنوی
 موجهای صلح برهم میزند * کینه از زمینها بر میزند * صلح موجلری لطف دریا سندن حاصل اولوب بری برینه او و
 اثری اولد که سینه ردن کینه لری قور و دوازه قیلور (مثنوی) موجهای جنگ بر شکل دگر * مهرها را می کند زیر

وزیر * جنک موجاری دخی شـ کل آخر از زره دریای قهر الهی در کلوب محبتی زیر و محوایل * مثنوی * مهر تلخ از
 شیرین میکشد * زانکه اصل مهر با باشد در شد * محبت اجیلری طنبویه چکر زیر آکه محبتک اصلی رشدد * مثنوی
 قهر شیرین را بستنی میدهد * تلخ با شیرین با اندر خورد (قهر و عداوت طنبوی آجیلغه ایلدور یعنی کندی جاننه جذب
 ایدوب تبدیل ایدوزیر تلخ شیرین ایلدور یعنی چقن شیرینک جانی غالب اولسه تلخکی کندی به جذب ایدوب
 انک تلخکی محو تبدیل ایلدور کذلک تلخک دخی غالب کسه شیرینکی کندی به جذب ایدوب محو تبدیل ایلدور
 انکی چونکه تلخک شیرینکله معابر برده جمع اولق لایق و قابل اولمزیر ابکیسی بری برینه ضدلدر ضد بنک اجتماعی
 ایسه ممکن دکلدور (مثنوی) تلخ و شیرین نظر نایدید * اردرجه عاقبت داندید * آجی و طنبوی نظر دین ظاهر
 کلر یعنی معنوی اولان تلخک و شیرینک بوحس ظاهر ایلدور اهل بصیرت بونک ادراکنی عاقبت بخیر مندن
 کورمکی یاور لر یعنی عاقبت بین ایلدور اولان کوزنه کورمکه قادر اولور (مثنوی) چشم آخرین تواند دید راست * چشم
 آخرین غرورست و خطاست * آخر عاقبت بین اولان کوز راست کورمکه قادر اولور آخر بین کوز غرور و خطا در
 یعنی بوعالم صورتکه روح حیوانینک آخوری کبیر و چشم ظاهر انجق بوعالم صورتی کورمک بیدر پس خطا
 و غلطدن خالی دکلدور بود کراولسان تلخ و شیرینکی چشم ظاهر کورمکه قادر اولدور بونک کورمکه عاقبت بین اولان
 عبرت کوزی کر کدر دیک اولور (م) ای بسا شیرینکه چون شکر بود * لیک زهر اندر شکر مضمر بود * حضرت مولانا
 قدس الله سره العزیز بعد شرح اوصاف المتضاده و مظاهرها المتقابلة فی الاتاق والانفس اوصاف ملتبه
 و باز گونه نک شرحه و بوافعال ملتبه فی تمیز قیلان طائفه نک تفاوتک تفسیرنه شروع ایدوب بیور لر که ای چوق اسماء
 اظفیه و حالیه مظهری صور تاشیرین و لطیف شکر کبی شیر و اردر که بوضورت ادلی انلری لطف الهی و نعمت ربانی
 عدایلر لیکن زهر قهر اول شکرک ایچنده مضمر و اول نعمتک ایچنده تقمت مستدر کما قال علی کرم الله وجهه سبحان
 من اتعت رحته لا ولیاته فی شدة تقمته واشتدت تقمته لا عداوته فی سعة نعمته انکی چون اطراف جنت مکاره و شدتله
 و حوالی دوزخ شهوت ولدتله احاطه ایلدور کما قال علیه السلام حفت الجنة بالمکاره و حفت النيران بالشهوات
 حضرت رسالتیناه علیه السلام اللهم ارنا الحق حقا و ارزقنا اتباعه اللهم ارنا الباطل باطلا و ارزقنا اجتنابه
 اللهم ارنا الاشياء كما هی بیور ماری بواشیای مزور بی و افعال مزور فیه فی تمیز ایچوندور که حضرت رب العباد دن استمداد
 ایلدور که ارشاد در زیر اهر کس اشیای مشبهه و ملتبه نک تمیزنه قادر دکلدور الا اللهم علم و معرفت و تمیز و یکاست
 و یرد بکی قوللدر پس بودین و طریقه قدده اولان مشبهات و ملتبهاتی هر کس علم یکاستی مقداری فهم ایلدور (مثنوی) انکه
 زیر کتر شود بنساختش * وان دکر چون برب و دندان زدنش * اولدور که غایتله اعرف عرفا در وزیر کتر در لطف و نعمتله
 مزور و مستر اولان قهر و غضبی رایحه میلدا کور علم یکاستده بومر تبه اولین اولدور غیر بیسی چونکه آتی لب و دنداننه
 او ره اول وقت اکار و بوندن دخی ناقص اولان اغزنه داخل اولدور یلور (مثنوی) پس لبش ردنش کند پیش از کلو *
 کرچه نعره میزند شیطان کلو) پس انک ای اول زهر ناله اولان شیئی ردایلر بوغازنه دخولن اولدور کرچه شیطان بیکوز
 دیونعره اوور (مثنوی) وان دکر در کلو پیدا کند * وان دکر در بدن رسوا کند * و اول برینه بوغازنده پیدا ایلر یعنی
 علم و معرفتده ذکراولسان کسه لردن ناقص تر اولان کسه نک طعام حرام بوغازنده قبل الدخول الی بطنه ظاهر اولور
 و اول برنی قارنه داخل اولدور قد نصکره بدتده رسوا ایلدور * مثنوی * وان دکر در حدث سوزش دهد * ذوق آن زخم
 جگر دوزش دهد * و اول برینه حدث و قتنده یا قتل و بر اول طعام حرامک ذوقی جگر دلایی زخم و یرد یعنی حرام
 خوراولتک حین استنجاده اول حرامک سوز و مضر فی ظاهر اولدور انک ذوقی اکا جگر دلایی الم و زحمت و بر رانک شکمنی
 و یا معذنی درد و بلالره ایر کورردیک اولور بو طائفه نوحا حق تعالینک رحمتنه مظهر اولدور که عن قریب
 جزالری دیناده چکمش اولور و تأدیب الهی ایلدور بولوب توبه قیالور (مثنوی) وان دکر ابدایم * شهور * زان
 دکر ابد سر ل از دکر کور * و او برینه نیچه ابام * شهور نصکره حالت غرعه پیدا اولور و او برینه بعد الموت قبر دینده معلوم
 اولور (مثنوی) و یرد هندنش مهلت اندر دکر کور * لا یدار پیدا شود بوم الفشور) و اگر مقبره دینده کاسهلت و یرد و اول
 حرامک عذاب کور میوب انده سالم اولدور لا بد اول زهر لاثری حشر و نشر کوتنده پیدا اولور (م) هر نبات و شکری را
 در جهان * مهلتی پیدا است از دوزخ زمان * هر نبات و شکری چون جهانده دور زمانده بر مهلت پیدا در یعنی هر شیئی
 ایچون زمانک دورنده بر مدت و بر ساعت و اردر اول مدت کلمینه اول کار ظهوره کلز (مثنوی) صاب * باید که در
 اقتاب * لعل ایدرنک و رخس * فی و تاب * مثلاً یلار کر کدر که اقتابک بر توبه سنده لعل رنک و رانق و بر توبه
 (مثنوی) باز تره درد و ماه اندر رسد * باز تا سالی کل اجر رسد * کیر و بر لاثره واکا ماتده اولان سیزه ایکی آیده کاله یشوب

کبر و قمری کل بریده دکن ایریشور کل اجره تخصیص حسن و رداجر لطیف اولدینی حسیده در بوخسه غیری
 کلردخی بو حکمه داخلدر (م) بهر این فرمود حق عزوجل * سورة الانعام در ذکر اجل (هو الذی خلقکم من طین
 اول الله در که سری خلق ایلدی طیندن ماده اولی طیندر یا خود مضاق محذوف اوله ای خلق اباء کم من طین دیک اوله
 (ثم قضی اجلا) اندنصکره قضا ایلدی بر اجل غیر معین که موتدر (واجل مسمی عنده) واجل معین اول الله کتنده
 مبتدر متغیر اولر اجل مسعادن مر اذقیامت اوله و یا خود ابتدای خلقتدن مونه وارنجه اولان مدت اوله (ثم انتم
 تموتون) ای ثم انتم بعد ما علمتم قدرته علی ابدانکم و افنائکم و احاطه علیه بکم تشکون فی قدرته فتثبتون لغیره قدره و تأثیرا
 یعنی الله قدرتن بلند کدنصکره ای کافر لر مرا و عناد ایدوب شک ایلدی بکر حضرت خداوند کاردخی بوکا مناسب
 یوررلر جناب حق عزوجل بوندن اوتری یوردی سوردا انعامده اجل ذکر ایلستنده یعنی جمیع نباتات و حیواناته
 بر مدت و مهلت معین قیلمشدر زمانی کلد کده نه بر ساعت تأخیره نه بر ساعت تقدیم ایدر (م) این شنیدی مو عویت
 گوش باد) آب حیوانست خوردی نوش باد * بوسر و حکمت رحمانی سوزنی اشد کسه جمیع مو یک بشقه بشقه قو لوق
 اولسون بوسوزی که استماع ایلرسن معنوی آب حیواندر اکر ایچد کسه نوش اولسون (م) آب حیوان خوان بخوان
 این را سخن روح نوین در تن حرف کهن بو کلامه آب حیوان اوقوسوز اوقومه که قلوب ارواحی احوالید بچیدراسکی حرف
 تفننه یکی روح کور حروف منقطع و کلمات و تراکیب اسکیش شیردر وتن کهنه کبیدر بومعانی لطیفه و اسرار شریفه که
 برنظمه کتور مشر در حرف کهن تننه یکی روح کبیدر پس سن بو کلمات حیات بخشی ابدان حروف عتیقه ایچره تازه
 و لطیف روح کبی کوردیک اولورم (نکته دیگر تو بشنوی رفیق) همچو جان از سخت پنهان و دقیق (در مقامی هست
 هم این زهر مار) از تصاریف خدای خوشگوار) یوررلر که بو محله برخوش نکته وارد رسن آتی استماع ایلدای رفیق که
 اونکته جان کبی زیاده پنهان و دقیق بعض نسخه ده سخت و پیدا و دقیق واقع اولمشدر بو تقدیر اوزره معنی اول نکته
 عارفه نسبتله جان کبی زیاده ظاهر و بعض کسه به نسبتله دقیق و نهاندر دیک اولور اول نکته بودر که نعمت و دولت
 دنیوی و لذت و شهوت جسمانی عباد اللهدن جمیع سنه ضرر ایلنلردن دکلدر بلکه اهل نفس و اهل صورت اولنلره
 محض در بر مقامده دخی هم بوزهر مار خدایه منسوب اولان نصاریفدن خوشگوار اولدی یعنی کاله ایرنلر و کدورات
 نفسانیه دن صفوت و لئلر مقامنده بولذات نفسانی و شهوات جسمانی و دولت و عزت و ریاست و بونلر امثالی
 ضرر دهنده و هلاک کتنده شیر بونلره ضرر و بر مرز و غضب و قهر ایر کور مرز فافهم (م) در مقامی زهر و درجایی دوا
 * در مقامی کفر و درجایی روا * بر مقامده زهر در و بر پرده و اوشفادر بر مقامده کفر و خطادر و بر پرده جائز
 و روا در * مثنوی * کرچه افغنا و کز ندجان بود * چون بدیخادر رسد درمان بود * اگر چه او محله یعنی مبتدینک
 وجودنده اول زهر مار کبی اولان لذات نفسانیه جانیه ضرر اولور چونکم بو محله یتشه یعنی اهل کالک وجودنه ایریشه
 اول ذکر اولنلر لذات نفسانیه درمان اولور * مثنوی * آب در غوره ترش باشد و لیک * چون بانگوری رسد شیرین و لیک
 مثلا غوره مر تبه سنده آب آکشی اولور و لیک چونکه غوره انکورلکه ایریشه انک آبی شیرین و لطیفدر * مثنوی *
 باز در خم اوشود تلخ و حرام * در مقام سرکی نم الادام) کبر و اول انکورلک مر تبه سنده شیرین و حلال اولان شیر خیم
 ایچره و تلخ و حرام اولور پس خردن خل مر تبه سنده ابر کده سر که لک مقامنده نم الادام الخلد بنور و ادم لطیف اولور
 پس شی واحد مر تبه ده بر آخر حکمه اولور که مر تبه نایده اولدینی مر تبه اولده اولدینی کبی اولر کذلک لذات
 دنیوی و حظوظ نفسانی مبتدینک وجودنده اولدینی کبی متتهینک وجودنه نسبت ایلد اولر نه کم بویسان شریف ایلد
 دخی بومعانی تا پیدا ایدوب یوررلر (در معنی انه که هر چه ولی کامل کند مرید اترانشاید کستاختی کردن و همان
 فعل کردن که حلوا طیب رازیان ندارد اما رنجور رازیان دارد و سرما و برف انکور رازیان ندارد اما غوره
 رازیان دارد * بوسر خ شریف انک معنایی یاننده در که اول نسنه بی که ولی کامل ایلر مریدلره کستاخلک
 ایلک و همان اول فعلی ایلک لایق دکلدر زیر احوالطیبیه زیان طومر اما خسته به زیان طومر و صوغوق و قار اوزمه زیان
 طومر اما غوره به زیان طومر (لیغفرلک الله ما تقدم من ذنبک وما تاخر) زیرا بو آیت ککریمه نک مضعوتک مظهری
 اولمشدر که حق تعالی حضرتلری حییبی حقنه یوردی یا محمد الله تعالی سنک ذنبکندن تقدم ایلین و تاخر
 ایلینی بالکلیه مغفرت ایلک ایچون سکافتح مبین ایلد قضا میسر ایلدی پس بر سالک مر تبه ولایت ایروب اول حضرت
 وارث کامل اولد قده بو آیت کریمه نک مضعوته مظهر اولوب (ما تقدم من ذنبه وما تاخر) بالکلیه مغفور اولور اما مبتدی
 اولان بومر تبه ده اولنه تقلید ایلسه ضرر قیلاورنه کم یوررلر * مثنوی * کرولی زهری خورد نوشی شود * و ر خورد
 طالب سیه هوشی شود * فرضا کرولی بر زهر سیه صافی غسل اولور و اکر طالب و مبتدی زهر سیه هوش و تیرمدل

اولور (مثنوی) رب هب لی از سلیمان آمدست * که مده غیر من این ملک و دست * سورة صادده جناب رب العباد سیور که
قال (سلیمان علیه السلام دیدی (رب) ای بنم پروردگارم (اغفر لی) بنی برافه (و هب لی ملکاً) و بکار ملک موهبت ایله که
لا ینبغی لاحد من بعدی) لایق اولیه بر احواله بند نصکره مقاتل سیورر که لا ینبغی لاحد من بعدی دن مراد تسخیر ریا
و طیور و شیاطین در نته کم آیتک انخیده بوکادالات ایدر و بوحدیث شریف دخی بو معنای مؤید در نته کم ابوهریره
رضی الله عنه حضرت تری حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دن روایت سیورر لمسلم و بخاری نیک متفق علیه
اولدینفی احادیث شریفه دندر قال علیه السلام (ان عفریتا من الجن) تحقیقاز مره جندن بر عفریت یعنی برخیت
و منکر (تغلت) بکاتعریف ایلدی (البارحة) دون کجه (لیقطع علی صلوئی) بنم صلوئی قطع ایتمکدن اوتری
فامکننی الله منه ای اعطانی الله مکنه من اخذه و قدره علیه) یعنی بکا الله تعالی قدرت و مکنت و یردی (فاخذته) بن آبی
طو تدم قاردت) بن دبلدم (ان اربطه) اول عفریتی بغلیم (علی ساریه من سواری المسجد) مسجدک دیر کلرندن بر دیر که
حتی یظروا الیه کلکم) حتی اول عفریته جله کز نظر ایلیمه سر (قد کرت دعوة اخی سلیمان) پس بن ذکر ایلدم قرنداشم
سلیمان علیه السلام بود عاسیکه دیدی (قال رب اغفر لی و هب لی ملکاً لا ینبغی لاحد من بعدی) فرد دته پس بن اول
عفریتی رد ایلدم (خاستا) ای ذلیل پس حضرت سلیمان علیه السلام بوکلامی حسده مشاهد لیکن خلقه عین
مر جندن ناشی دیمش در نته کم حضرت خداوند کار بو محله نصیریم و تبیین ایدر لر (انک انت الوهاب) تحقیق اسن یاری
و هابسن دیدی چون حضرت سلیمان پیغمبر علیه السلام دن یاری سن بکاهیه ایله دیمک کلشدر بویه دیو که بشدن
غیری به بوملکی و بو قدرتی و برمه (می) تو مکن با غیر من این لطف وجود * این حسدر اماندا ما ان بود) الهی بشدن
غیری به بولطف وجودی ایله بوسوز حسده بکزار ما اول حسد اولدی * مثنوی * نکته لا ینبغی میخوان بیجان
سر من بعدی زینحل اومدان * لا ینبغی لاحد نکته سنی جانله اوقوم من بعدی سربنی انک بخل و حسدنن بیلیمه (مثنوی)
بلکه اندر ملک دید اوصد خطر * موموم ملک جهان بدیم سر * بلکه حضرت سلیمان علیه السلام ملکده بوز خطر
گوردی زیر اجهان ملکی موموم باش قورقوسی اولدی (مثنوی) بیم سرباییم سرباییم دین * امتحانی نیست مارا
مثل این * سلطنتده و صوری اولان دولتده دین قورقوسیله جان قورقوسیله باش قورقوسی و اردر کسر سینه اولان
سردن مراد جان اولور بر امتحان بزم ایچون بونک کبی یعنی بوسلطنت و دولت کبی بو قدرته کم مصابیحده امام بغوی
بوحدیثی باب امارتده روایت سیورر قال علیه السلام انکم ستخرون علی الامارة و انما استکون علیکم ندامة
فنعمت المرصعة و بنست القاطمة (مثنوی) پس سلیمان همی باید که او بکذر دزین صدهزاران رنگ و بو پس بر سلیمان
همت کرد که اود دولت و سلطنته مغرور اولوب بونجه بوزیک رنگ و بویدن کجه و امور دنیویه به محبت ایتیمه
(مثنوی) باچنان قوتکه او را بودهم * موج آن ملکش فرومی بست دم) انجیلین قوتله که حضرت سلیمان علیه السلام
ایدی اول ملک * و بجای آنک نفسی بغلیدی نه کم صافنات جیادا کا عرض اولند قدده انک سیرنه مشغول اولوب
ایکندی نمازی قوت اولوب حتی شمس غروبه واردی نه کم حق تعالی حضرت تری سورة صادده اندن خبر سیوردی
(اذ عرض علیه بالغشی الصافنات الجیاد فقال انی احببت حب الخیر عن ذکر ربی حتی توارت بالجاب) (مثنوی)
چون برو بنشست زین اندوه کرد * بر همه شاهان عالم رحم کرد * چونکه بو غصه دن حضرت سلیمان علیه السلام
اوزره غبار او توردی جمیع عالم پادشاهلری اوزره ترحم ایلدی (می) شد شفیع و شکفت این ملک و لوا) با کمالی ده که
دادی مر مر * سلیمان علیه السلام شفیع اولدی و ایتدی الهی بوملک و لوا بی شول کمال و قدرته و بر که بکا و یردک یعنی
بود دولت و امارتی شول کسه به و بر که کا کمال و عدالت و عصمت و یرمش اوله سن ته کم آبی بکا و یردک تا اول عدالت
و کمال ایله اولان کسه بود دولت و امارتک حقندن کا و یردک نه ضرر کلمیه (مثنوی) هر کرا بدهی و بکنی آن کرم *
اوسلیمانست انکم هم من * کمالی و عدالتی و حسن خصلاتی هر کجه کسه و بره سن و کا عطا ایلیمه سن اول کسه
زمانه سنک سلیمانیدر اول کسه فی الحقیقه هم بنم بشدن غیری اولمز (می) او نباشد بعدی او نباشد معی * خود معی
چه بود من بی مدعی * اول کسه بعدی اولمز بلکه معی اولور یعنی بند نصکره اولمز بنکله یله اولور اگر چه زمان حسیله
بند نصکره کلدیسه ده مرتبه اعتبار ایله بنکله یله در معی خود دیمک ندر اول بنی نزاع و بی مدعی زیر امعیت ایکی شی
بر پرده اولقدر حقیقه وجوده نظر اولند قدده معیت و اثبیت فالمز بلکه بوند ظهور ایلین عینیه آنده ظهور ایلین اولور
بوجهتدن بو اولور بی نزاع * مثنوی * شرح این فرضست کفین لیک من * بازی کردم بقصه مر دوزن * بوسوزک
شرحی دیمک فرضدر یعنی خود معیت ندر عینیه اول کسه بی خصومت بنم دیمه سنک شرحی دیمک فرضدر زیر
بونکله انک ماینده اتحاد معنوی نه جهتدن اولدینفی توضیح قبلی لازم و واجبدر ولیکن بن کیرور دوزن قصه سنه

رجوع ایلرم (مخلص ماجرای عرب و جفت او) یعنی عربك و انك جفتك ماجر اسينك و خلاصتك محلي ياتنده در
مخلص اگر مصدر میی اولور سه خلاصی یاتنده درد يك اولور * می * ماجرای مردوزن را مخلصی * بازی جوید درون
مخلصی (مردوزنك ماجر اسچون بر مخلصی بر مخلصك درونی کبر و استر مخلصدن مراد حسام الدین افندی حضرت ناری
اولور (مثنوی) ماجرای مردوزن افتاد نقل (این مثال نفس خود میدان و عقل) این زن و مردی که نفسست و خود
نیک بایستت بهر نیک و بد (وین دو بایسته درن خاک سر * روز و شب در جنگ و اندر ماجر * مردوزنك حکایه
و ماجرایی نقل واقع اولدی بونی عقل و نفسك مثالی ییل که قصه دن حصه بود دروزن و مردی که بزد کرایلدک مراد
نفس و عقلدر ایو کر کاور ایودن و کتودن اوتری و صالح و طالحدن اوتری و بویکی لازم ضروری که نفسدر بود ایداده
و یا خود بوخا که منسوب اولان جسم اونده کیجه کوندز جنگ و ماجراده و نزاع و چون ویراده در رسته کم هر برینك
اقتضاسنی و نزاع و آرزوسنی نظمه کتوروب یوررلر * مثنوی * زن همی خواهد حوایج خاتمه * یعنی آب و روان
و خون و جاه زن همیشه خاتمه اهلک حوایج و لوازمی است یعنی آب و روی و نان و خوان و جاه طلب ایلر که حوایج خاتمه دن
مراد بونلدر (می) نفس همچون زن بی چاره کری) کاه خاک کاه جوید سروری) نفس زن کی چاره اید بجهیلک ایچون
یعنی مراد ينك حصولی ایچون کاه خاک و تواضع و تذلل ایدیچی اولور کاه عظمت و سرورك استر (می) عقل خود زین
فکرها آگاه نیست * درد ما غش جز غم الله نیست) عقل معاد خود نفسك ایلدیکی بوفکر لردن آگاه کادر ایلک دماغ
و فکر نده الله نمندن غیری بوقدر (می) کرچه سر قصه این دانه ست و دام) صورت قصه شنوا کنون تمام) اگرچه قصه نك
سری بودانه و دامدر یعنی قصه دن حصه بوعقل و نفسدر که دانه و دام کیدر اما شدی قصه نك صورتنی تمام ایست زیرا
صورت معنایه و معنی دخی صورته لازمدر لابد صورت معناسر مفید اولور و معنی دخی صورتنسز ظهوره کلز (می)
کریسان معنوی کافی شدی * خلق عالم عاقل و باطل بدی * اگر بیان معنوی کافی اولیدی یعنی مجرد ایمان و عرفان
و اعتقاد اسلامه کفایت قیلیدی خلق عالم عاقل و باطل اولوردی یعنی عبادات و طاعات و اعمال صالحات
و افعال حسنات ایشلمکدن معطل اولوردی اما اقرار باللسان و عمل بالارکان دخی ایمانك شرطنددر که ظاهر باطنك
عنواننددر (می) کر محبت فکرت و معنیستی * صورت روزه و نماز نیستی اگر محبة الله مجرد فکرت و معنی اولیدی
بوتقدیر اوزره سنك صوم و صلاتك صورتی اولزدی و عبادات ظاهریه شروع ایلک لازم کلزدی (مثنوی) هدیه های
دوستان باهمد کر نیست اندر دوستی الا صور * دوستلر بری برینه ارمغانلری دوستلق خصوصنددر کادر
الا صورتلر در کرچه صورتلر در اما سیرته دلالت اید بجهیلدر (مثنوی) تا کواهی داده باشد هدیه * بر محبت های مضمرا
در خفا * تا کم صورتی اولان هدیه لر شاهدک و بر مش اوله خفا و در و نده مستر اولان محبتلر اوزره * مثنوی * زانکه
احسانهای ظاهر شاهدند * بر محبت های سرای ارجند * زیرا که ظاهرده اولان احسانلر شاهدلر در سرده اولان محبتلر
اوزره ای محترم اولان کسه (مثنوی) شاهدت که راست باشد که دروغ * مست کاهی از می و کاهی زدوغ * سنك شاهدك
کاه راست اولور و کاهی کذب و دروغ اولور یعنی اعمال ظاهرک کاهی بی ریا خالص اولور و کاهی مع الریاء و کاذبه
اولور مثلا مست کاهی میدان و کاهی دوغدن مست اولور میدان مست اولدقده مستلکی صحیح و صادق و ابراندن مست
اولدقده مستلکی کاذبدر اما ناسه کندیستی مست کوسرر (مثنوی) دوغ خورده مستی پیدا کند * های وهوی
سرکر اینها کند * مثلاً دوغ ایچمش کسه کذب بر مستلک پیدا ایلر های وهوی باش اغر لطف لقلر ایلر صحیح مست اوللر
کی حال انکه آنده مستلکدن اثر بوقدر * مثنوی * آن مرایی در صیام و در صلاحیت * تا کان اید که او مست و لاس
اول مرایی صیامده و صلاحته در تا خلقه کان کتوره که اول مست محبت الهیدر (می) حاصل افعال برونی دیگرست
* تا نشان باشد بر الحجه مضمربست * حاصل کلام افعال برونی و صورتی دیگر در یعنی احوال درویندن غیردر و لیکن
بوافعال برونی وضع اولنشددر تا نشان اوله اول نسنه نك اوزرینه که در و نده مضمربدر که ظاهر باطنه عنوان و نشان
اولور اما ظاهرده اولان نشان صادق و کاذب اولغه محتملدر بواجلندن مناجاته شروع ایدوب اول نشان صورتك
کز اولسندن راست اولسنی فرق ایلک ایچون حق تعالی حضرتدن تمیز ایلک طلب ایدر لر و غیر بلره دخی بوخصوصده
خدای تعالی بدن تمیز استلک ایچون ارشاد یوررلر (مثنوی) یارب این تمیزده مارا بخواست * تا شناسیم آن نشان کز
ز راست * یارب سن بزه طلب و سوال ایتمکله اول تمیزی ویرتا کم اول اکر یلک نشانی طوغریدن آکلیه لم و کاذبی
صادقدن فرق ایلیم (مثنوی) حسن را تمیزدانی چون شود * انکه حسن نظر نور الله بود * کراسر نبود سبب
هم مظهرست همچو خویشی کر محبت تخیرست * الظاهر عنوان الباطن فخواستجه افعال برونی احوال
در و نه دلالت و شهادت ایلر و محبت و مودت قلبی اعلام ایدوب مافی الضمیری سوبلر ولیکن شاهد اولان افعال ظاهره

گاه راست و صادق و گاه کز و متناقض اولور محصل هر حسه آنک تمیزی میسر اولز حس و ادراک ایچون تمیزی یلور میسن
نیجه اولور اول حسکه بنظر نور الله اوله ایوی کدن تمیزی اول قیلور اما ناظر بنور الله اولیند اثر دن مؤثره استدلال قیلور
مثلا اثر افعال برونی و مؤثر حال و محبت درویندر که آثار و افعال مافی الضمیر دلال و شهادت ایلر اما چونک آثار
محبت اولسه اسباب محبت دخی مظهر در شول قرابت کی که محبتدن مجبر در فتن بر کسه ده افعال صورت و آثار محبت
اولسه اگر محبتک انده سببی اولور سه آنک محبتنه دلالت ایدر مثلا اگر اول کسه ناک اهل محبتنه قرابتی و عاشقان خدایه
القی و ارایسه بوسبب محبت دخی مظهر محبتدر (مثنوی) نبود آنکه نور حقش شد امام * مر اثر ارایسه بار اعلام *
اما بر کسه به نور حق امام اوله اول همام آثار و اسبابه غلام اولز بلکه نور خدایه اسرار درونه مطلع اولور و ضمایری
بلا استدلال مشاهده قیلور (مثنوی) تا محبت در درون شعله زند * وقت کردوز اثر فاعل کند * تا آنک دروینده
عاقبت محبت الهی شعله اورر و ظاهر اولور اول محبت تدریجیه یول و قوی اولور و اول کسه بی اثر دن فارغ و مستغنی ایلر
(مثنوی) حاجتش نبود بی اعلام مهر * چون محبت نور خود ز بر سپهر * نور مهر و محبتی اعلام ایچون اگاهت
ایلر و احتیاج اولز چونک محبت الهی کندینک نورنی سپهر و ذلک اوزره اوردی یعنی چونکه محبت الهیه کمالیه ظاهر اوله
و آنک نورنی درویندن برونه شعله اوزره اسبابه اعلام ایتمکه احتیاج قائمز * مثنوی * هست تفصیلات تا کرد غمام *
این سخن لیکن بجو تو و السلام * بو محله تفصیلات وارد تا کم بوسوز تمام اوله ولیکن اوتفصیلاتی اهلندن طلب ایلر
ودخی سلامتده اول تفصیلات بودر که محبت اصلنده جیل حقیقینک کندی جمال و کالنه در جعلا و تفصیلات مرته
جمعده اولان محبت بلا توسط کائنات ذات الهیه نک کندی جمال و کالنه اولان حیدر و جیعنک مرته تفصیله محبتی
اولدر که ذات الهیه مع اسمائه و صفاته مظاهر کونه و مرایات متناهیة ظهور و تجلیسنه اولان حیدر * رباعی *
جانکه دخی عشق زرد با همه کس * کس را ترسید امانش دست هوس * مرآت شهود اوست ذرات وجود * با صورت
خود عشق همی باز دین * یا خود تفصیلدن مراد مرته تفصیلده اولنه محبتدر ته کم اکثر افراد انسایتک مظاهر
کونه ده عکس جمال مطلق کوروب اگاهت و عاشق اولدینی کی (رباعی) ای حسن تو کرده جلوه ادر برده *
صد عاشق و معشوق بنید آورده * بر روی تولیلی دل مجنون برده * و ز شوق تو امان غم عنرا خورده * و یا خود مرته
تفصیلدن جمعه اولان محبتدر مثلا اهل سلوک جناب حق اولان محبتی و وجود مطلقه اولان اشتیاق و لوعنی کبیر
بو محبتک آثار و علامتی (قل ان کنتم تحبون الله فابعونی بحبکم الله) آیت کریمه سنک مقتضا سنجه متابعت حضرت
رسالتیناه و مطاوعت امر الله در که بر کسه نک جناب حق اولان محبتنه بوافعال ظاهره شهادت ایلر اما شول
عاشق صادق که محبتی مشتعل اوله و زفت اولوب شهرت بول اول اثر دن فارغ اولور یعنی اگاهتله استدلال ایلکدن
مستغنی اولور اگاهت اولز و احتیاج لازم کلمز افعال ظاهره به مهر فی اعلام ایلکه فرضا عاشق صادق افعال
ظاهره می کتم ایلسه و آثار محبتی ستر قیلسه چونک آثار محبت سپهر اوزره و ریایات عشق قائم اولوب طوره آنک ستری
نیجه ممکن اولور (شعر) فکیف تکر حبابه ما شهدت * به علیک عدول الدمع والسقم (مثنوی) کرچه شد معنی درین
صورت بنید * صورت از معنی قریبست و بعید * در دلالته همچو آینه در درخت چون بماهیت روی دورند سخت
تر نما هیات و خاصیات کو * شرح کن احوال آن دو ماهر و بیت اول کلمات سابقه دن ناشی اولان سوال مقدری دفع
ایچوندر اول سوال بودر که معانی و حقایق صورت حکایات کلماتده ظهور ایلدی کی جمال و کمال خدا و عالم معنی
دخی بواینه صورته و مجلای بشریتده عیان و نمایان اولدی و تجلیات الهیه ایلر جهان طولدی سورر لر نم کرچه عالم
معنی آینه صورته ظاهر و بنید اولدی ولیکن صورت معنایه من وجه قریب و من وجه بعید در معنی صورته ظهور
ایلدی کی حیثیتدن و صورت آینه اولدینی جهتدن صورت معنایه اقرب من جبل الوری در اما هر برینک حقیقته
نظر اولسه صورت معنادن و معناسورتن بغایت بعید در ته کم صورتک معنایه قریب و بعید فی تمثیل ایدوب سورر لر
بو معنایه که صورت بری برینه دلال ایلکده آب و درخت کبیر در ته کم اشجار سبز زارانه دلال قیلور بر ادراکی
اولان یلور که درخت نشو و نمایان مادن الور کذلک عالم صورت معنایه و عالم بالایه و کونه دلال قیلور زیر اعدا العلماء
بیدا و هویدا در که عالم صورت معنایه قائم در و خدا ای متعال قیوم در و عالم صورت جمیع حالاتده حیاته و معناته
و مرکات و سکاتده و دخی سائر صفاته جناب حق محتاج و مفتقر در و خدا ای متعال رب العالمیندر و مقوم آسمان
و زمیندر چونک هر برینک ماهیته ذاهب اوله سن بری برتن قتی دور و بعید در لر مثلا ماهیت ما جوهر سیاه
و ماهیت درخت نبات نامیه در پس ینهماده مسافه بعیده وارد و صورت عالم ممکن الوجود و ماهیات عالم اعیان
ناسته و ماهیات غیر مجعوله در که مراد صور علمیه الهیه در و امور کلیه در عند الحکماء و المشایخ الصوفیه خارجیه

موجوده اولان طبایع و خلائق حقایق لازمه سید و ملاحیات و علم و قدرت و ارادت و بونلر امثالی امور عقلیه دن
اولان صفتلر در کجه بونلر خارجه و وجود عینی ایله موجوده اولدیله و لیکن آتک در خنده اولان ظهوری کبی
خارجه اولان اعیان موجوده ده ظهور ایلدیله و بامور کلیه تک و حقایق معنویه تک ایلک در خنده اولان حکم
و اثری کبی هر وجود عینیه حکم و اثری وارد بیلکه من وجه عین اعیان موجوده در کجه من وجه غیر
کور نور و نغسده هر بامور معقوله اولقندن نه خالیه دکدر هر برینک احکام و اناری اعیان موجوداتده اعیان
اولدنی اعتبار ایله کالماء فی الاشجار آشکارا بیدارد کدر لیکن ماهیات نظر اولنسه بوعالم صورتدن بامور معنویه
زیاده بعیده و مختلفه در پس بوماهیات اعیان موجوده و خاصیات اشیای مخلوقه تک بحتی و شرحی قتی چوقدر بونلک
تفصیلنه نهایت یوقدر بوماهیات و خاصیات شرحی ترک ایله اول ایکی ماهر و کصور تازن و مردوم غنائق و نرددر
انلرک شرحی و اسرارنی سولیه (دل نهادن مرد عرب بر اتهماس زن خویش و سوکند خوردن که درین تسلیم
مرا حیلنی و امتحان نیست * مثنوی * مرد گفت اکنون گذشتم از خلاف * حکم داری تیغ برگش از غلاف *
مرد عرب ز تنه ایندی آلان نزاع و خلافدن بکدم بنم اوزریمه حکم طوتر من غلافدن تیغکی چک یعنی تیغ امرکی
غلاف دهانکدن انراج ایدوب بنم اوزریمه ایلله دیدی (می) هرچه کوی من ترا فرمان برم) در بدو نیک آمدوی شکر
هر نه سولر سنک بن سکامطیع و فرمانبرم یا خود معنی هر نه دیر سنک بن سنک فرما نکی بر نه ایلنورم اول فرمانک بر امر
و ابوکلسنه نظر ایلنرم یعنی سنک امرک بنم اوزریمه اگر نافع و کضر در انک نفع و ضرر نه باقیوب هر وجهله اکامطیع
اولورم (مثنوی) در وجود تو شوم من منعدم * چون محب حب یعنی و بسم * سنک وجود کده بن منعدم بی وجود
اولورم چونکم بن محب حب انسانی کور و صغیر ایلر یعنی محبو بنک عینی کورمکدن اعی و قبا یجن اشتمکدن اصم
ایلر کمال علیه السلام حبک الشیء یعنی و بسم بوحديث شریفک شرحی اکثر مواضع مذکور اولمشدر بونده تنبیه
و اشارت وارد رشول مرتبه یه که اولدیمکه نفس اماره لوامه لک صفتلرندن کجوب مطمئننه مرتبه سنه ایلر بوقله کمالیه
تابع اوله عقل اکامح و عاشق اولوب مع زیاده تابع اولور و انک مرادی اوزره سیر قیلور (می) گفت زن آهنگ برم می کنی
یا بچیلک کشف سرم می کنی * زن مرد عرب ایندی بکار و احسان قصد نمی ایلر سن یا حیلله ایلله بنم سری کشفی
ایلر سن یعنی بکار و مرتبه تبعیتک مجر و لطف و احسانمی و یا خود کشف سردرون ایچون تجربه و امتحانمیدر پس
اعرابی زنه کمال اعتماد حاصل اولسون ایچون و کنیدنک کالاولان انقیادنه اطمینان کلسون ایچون اسم ذات و مستجمع
جمع صفات اولان الله تعالی به قسم ایلدی * مثنوی * گفت والله عالم السرائحی * کافرید از خاله آدم راضی
اعرابی ایندی عالم سروخی اولان الله حقیقونکه اول الله خاله تیره دن آدم علیه السلام حضرت نرینی صنی و برگزیده
براندی (مثنوی) درسه کز قالب که دادش و نمود * هرچه در الواح و در ارواح بود) اوج ارشون قالب که کاپردی اول
قالبه کیر و کوستردی هر نه که لوحلرده و روحلرده اولدیه لوحلردن مراد لوح قضا و لوح قدر و لوح محو و اثبات در ارواحدن
مراد عالم ارواح در الواحدن مراد ارواح مناسبتیه عالم اشباح اولسه دخی جا زدر یعنی عالم اشباحده و عالم ارواحده هر نه
شیء و اریسه انک علمنی و اسرارنی اولقدر صغیر قالبده کاک و کوستردی دیمک اولور (مثنوی) تا ابد هرچه بودا و پیش
پیش * درس کرد از علم الاسماء خویش) تا ملک بخود شد از قدریس او) قدس دیگر یافت از تقدیس او) حضرت آدم
علیه السلام اول اعرابی لساندن عظم شانی تعریف ایدوب یورر که اول آدم علیه السلام ابد دل هر نکم اوله
انک اسمنی و سرفی اول آدم علیه السلام او بکه و مقدم مقدم درس تعلیم ایلدی کندی به تعلیم اولنان اسمانک علمندن
حتی ملائکه انک تدریس و تعلیمندن بخود اولدی (سجاءک لا علم لنا الا ما علمتنا) دیوب کندیلردن ننی علم قیلدی
و هر بری قدس و زراعت آخر بولدی و معرفتده نقصان یلدی اول آدم علیه السلام تقدیسندن زیر املاک که آدمندن
اول انجق صفات علیه ایله تسبیح و تقدیس ایدر لردی پس حضرت آدم علیه السلام جناب حق صفات علیه
و ثبوتیه ایله تسبیح و تقدیس ایلد * کده بونلر لوث قلت معرفتدن پالک اولوب طهارت کامله بولدیله دیمک اولور
(مثنوی) آن کشادی شان کز آدم رونمود * در کشاد آسمانهاشان نبود * اول کشاده لک و قنوح که حضرت آدم
علیه السلام دن انلره یوز کوستردی آسمانلرک کشاده لکندن و قنوحندن انلره اولدی (مثنوی) در فراخی عرصه
آن پالک جان * تنک آمد عرصه هفت آسمان * اول پالک جانک میدانی و معتمدنیدی آسمانک میدانی طارک لیدی یعنی
انسان * کمال و معیت عرصه جاته نسبت بوقت آسمان و زین قتی صغیر و مهیندر تنه کم بومعنایه اشارت
ایدوب حدیث قدسینک مضمونی ایله استشهد یور دیلر (مثنوی) * گفت پیغمبر که حق فرموده است *
من نکبم هیچ در بالا و پست حضرت پیغمبر علیه السلام ایندی که حق تعالی یورمشدر بن هیچ بالا و پسته

صغیرم یوحنا شریفه اشارت در که حضرت نبی علیه السلام حق تعالی حضرت تدن حکایه یوردر (قال الله تعالی لا یسعی ارضی ولا سمائی ولكن یسعی قلب عبدی المؤمن التقی الورع) پس حدیث شریفی شرحی نظم کتوروب جناب حق تعالی حکایه یوردر * مثنوی * در زمین و آسمان و عرش نیز * من نکبجیم این یقین دان ای عزیز * زمین و آسمان و عرش و دخی بن صغیرم ای عزیز بنوعانی سن یقین یل (مثنوی) در دل مؤمن نکبجیم ای عجب * کر مرا جوی دران راه طلب * اما مؤمنک قلبه صغیرم یوحنا را کرخی استرسک کو کارده طلب الله که قلب المؤمن یت الله و قلب المؤمن عرش الله دینشدر * مثنوی * گفت اذخلی فی عبادی تلتقی * جنة من رؤیتی یا متقی * سورة الجرح آخری نه اشارت در * یا ایها النفس المطمئنة * ای النفس التي تزلت علیها السکينة و تنورت بنور الیقین فاطمأنت من الاضطراب * ارجعی الی ربک * رجوع الیه جناب ربکه (راضیه) راضیه اولدیغک حالده اعطا اولن نعمتاره مرضیه) عند الله * فادخلی فی عبادی * ای ادخلی فی زمرة عبادی الذین کانوا من اهل التوحید * وادخلی جنتی * ای ادخلی معهم جنتی و قال بعضهم ادخلی فی جسد عبادی حاله البعث وادخلی مع اجسادهم جنتی حضرت خداوند کار یوردر که گفت حق تعالی دیدی ادخل داخل اول سن ای نفس مطمئنة فی عبادی بنم عباد پرر شادم زمرة سنه تلتقی سن ملاقی اوله سن جنة من رؤیتی بنم رؤیتدن جنت عظیم انشاه یا متقی ای متقی اولان قول جنة لفظ منصوب در تلتقی نیک مفعولید در من رؤیتی جنت کائنه من رؤیتی دیکدر پس زمرة عباد الله داخل اولق خدمتارنده اولوب قلب لربن الله کتور مکدن کایه در بوخسه مجرد دخول دکا در پس عارفک قلبه داخل اولق اعمال مقبوله دندر کما ان رجلا قال لابی بريد البسطای قدس الله سره العزیز دلنی علی عمل اتقرب به الی الله فقال احبب اولیاء الله وادخل فی قلوبهم فان الله ینظر الی قلوب العارفين کل یوم ثلثمائة وستین نظرة لعله ینظر الی اسمک فی قلبه فیغفرک عرفادن بری یویتی قتی احسن یور مشلدر * بیت * جنت حقک باغچه سیدر عارف انک باغبانیدر * باغبان الله یلشی کورتا کیره سن باغچه سنه (مثنوی) عرش با آن نور باپنهای خویش * چون بنید اورا برقت از جای خویش * عرش عظیم کنسید نیک باپنهای اولان نور یله و یا خود معنی عرش عظیم کنسید نیک پنهان کی نور یله یعنی بومر به عریض الجرم کی نور یله چونکم اول آدمی و انک اسرار فی کوردی کنیدی برندن کنیدی یعنی حضرت آدم علیه السلام عظم شای کوردیکی کبی کنیدی مرتبه سنده اولان عزت و عظمتی ترک ایدوب انک اسرار اواننده متحیر اولدی * مثنوی * خود بزرگی عرش باشد پس بنید * لیک صورت کیست چون معنی رسید * نعم عرش عظیمک یو کلکی خود زیاده بنید در معنی زیاده دراز و کبیر در لیکن چونکه معنی ایر شدی صورت کبیر در عرش و ما فیها صورت و قلب انسان کاسل معنادر معنی قمتده صورت حقیر و بی اعتبار در * مثنوی * هر ملک می گفت ما را پیش ازین * الفی می بود بر روی زمین * هر بر ملک حضرت آدم علیه السلام علم اسمایی سوبلد کده و حقایق اسمایی نقل ایلد کده بویه دیدی بزه بوقعتدن اول روی زمین اوزره برالفت و ارایدی * مثنوی * مخم خدمت در زمین می کاشتم * زان تعلق ما عجب می داشتیم) زمینده خدمت تخم می ا کدل و عبادت و طاعت دکلرین دیکدر لاول زمینده اولان تعلق و الفتدن بر عجب طو تلد * مثنوی * کین تعلق چیست با این خالک مان * چون سرشت ما بدست از آسمان * چون کنیدی کنده دیدک بوخا که بزم میل و تعلقم زندر چونکه بزم سرشت و خلقت از آسمانندن اولمشدر * مثنوی * الف ما انوار با ظلمات چیست * چون نواند نور با ظلمات زیست * بر نوارک ظلماته الفت و انسیتی ندر نور ظلماته در یلکه نیجه قادر اولور که بوا یکیمی ضد در * مثنوی * آدما آن الف از بوی نو بود * زانکه جسم را زمین بد تارو بود * ای آدم اول مقدا اولان الفت و انسیتکه بزه زمین مایندره اولمشدی سنک رایحه و اثرندن ایندی زیر زمین سنک جسمک تارو بود ایدی یعنی ارش و ارغج مشابیه سنده ایدی * مثنوی * جسم خا کت را از نیجا باقتند * نور پاکت را در نیجا یافتند * سنک خالک اولان جسمکی بوندن طوق و دیار یعنی زمینده تر کب و تخمیر ایلدیلر سنک پاک نورنی بوخا کی جسده بولدیلر * مثنوی * این که جان ما ز روح باقتست) پیش یش از خالک کن می تافتست * بوانس و الفتی که بزم جانم سنک روحکدن بولمشدر مقدا خا کدن اول اول حالت خا کدن لامع و ظاهر اولمشدر (می) در زمین بودیم و غافل از زمین * غافل از کفی که در روی بد دفین بوندن اول زمینده اولق وزمیندن غافل ایلد شول بر کنجیدنکه انده اول مدفون و مستور ایدی (مثنوی) چون سفر فرمود ما را زان مقام * تلخ شد ما را از ان تحویل کام * چونکه اول مقامدن حق تعالی بزه آسمان جابنه سفر یوردی بزه اول تحویل مکان و تبدیل مقام ایلدکن کما عز تلخ اولدی * مثنوی * تا که جتنا همی گفتیم ما * که بجای ما که آیدای خدا * تا کم اول تلخک مومنده بن جتلسو بلدک که ای خدا بزم بر عزمه کیم کاور که بزمی تسبیح و تقدیس ایدیم یلر * مثنوی * نوران

تسبیح و این تهلیل را) بی فروشی بهر قال و قیل را) بوسیع و تهلیل نورانی قال و قیلدن اوتری صائر میسن یعنی سفک دما
قیلان و برپوزنده فاسد اولان بی آدمی بزم اوزریمزه اختیار ایدر میسن * مثنوی * حکم حق کستر دیم بر مابساط *
که بگوید از طریق انبساط * حق تعالی ملک حکمی بزدن اوتری رحمت و رافت بساطی دوشدی و دیدیکه ای
ملک کرم انبساط طریقتدن سو بلیکز انبساط ترک حشمت و خلج ادب ایتمکه دیر لر یعنی احتشام و ادبی ترک ایملک
طریقتدن بکونه سوز سو بلیک سزه اجازت دیدی (مثنوی) هر چه آید بر زبانان بی حذر * همچو طفلان یکانه بایدر
هر نکه سزک لسانکزا وزره کلور سه خوف و حذر سز سو بلیک یکانه و مقبول طفل لر دیر لر نه سو بلیک کبری کبی (می)
زانکه این دمه پاچه کرنا لایقست * رحمت من بر غضب هم سابقست * زیر اوسوز را کرنا لایق و نا معقول در بنم
رحمت غضب اوزره هم سابقدر (قال الله تعالی فی الحدیث القدسی سبقت رحمتی علی غضبی) (مثنوی) از بی اظهار این
سبق ای ملک * در تو بنم داعیه اشکال و شک * بوسبق رحمتی اظهار ایتمک ایچون ای ملک سنک وجودنده اشکال
و شک داعیه سنی فورم و سنک بوضوح در درونکی تقاضا کرایلم * مثنوی * تا نکوی و نکیرم بر تو من) منکر حلم
نیاردم زدن * تا کم نالایق سوزی سن سویله سن و بن سنک اوزرینه طوغم یعنی سنی اول جرم واسطه سبیل
مواخذة ایتمیم بنم حلمه منکر اولان دم اوزر مغه قادر اولیه یعنی حلی و رافقی بوقدر و طوغم قیلیمه * مثنوی * صد پیر
صد مادر اندر حلمما * هر نفس زاید در افتد در فضا * بزم حلمزده بوزر و بوز مادر هر نفس طوغم قیلیمه دوشر یعنی
بزم دریای حلمزدن انلک حلم و شفقتی ظاهر اولوب محو اولور (ولهذا قیل الله ارحم بعدده من الوالد المشقة بولدها)
(مثنوی) حلم ایشان کف بحر حلم ماست * کفر و دایدولی دریا بچاست * خود چه گویم پیش آن در این صدف
نیست الا کف کف کف کف) جناب حق لسانتند در جناب عزت یورر لر که پدران و مادرانک حلم و مرحتی بزم
حلمزدر یاسنک کنی و حباییدر کف کیدر کلور قسیدر و لیکن دریای رحمت برنده قائمدر زیر جناب حق حلم
و مرحتی مخلوق حلی کبی کاه حلم و کاه غضوب اولمز بلیک حلی و غضبی دائمدیت ثانی مر دعب لسانتند در زتنه
دیر خود نه سو بلیم واللهم حلم و رافقتی نه وجهه تقریر ایلیم اواللهک رحمتی درینک او ککنده بویدر و مادرک صدف
رحمتی و قشر رافقی دکادر الا کفک کفک کفک کفک کفک در یعنی نیجه مرتبه اندن دوترو وجوه کثیره ایلاندن قلیل
و حقیر تر در زیر جناب حق اکرم الا کرمین و ارحم الراحمین درو بوضوح صده بوضوح مناسب احادیث کثیره وارد
اولشدر ایراده حاجت بوقدر * مثنوی * حق آن کف حق آن دریای صاف * کامتصافی نیست این کف و نه لاف *
اول کف حقیقون و اول دریای صاف حقیقون یعنی اول کف کبی اولان پدر و مادرک رحمتی حقیقون و دریای صاف
کبی اولان رحمت الهی حقیقون که بوسوز امتحان دکادر و کذب و لاف دخی دکادر * مثنوی * از سر مهر و صفاست
و خضوع * حق آنکس که بدو دارم رجوع * محبت و صفا و خضوع بویتند در اول کسه ناک حقیقون که کار جوع
طوغم * مثنوی * کر بپشت امتحانست این هوس * امتحانرا امتحان کن یکنفس * بو هوس اگر سنک قننده
امتحان ایسه بر نفس بنم امتحانی امتحان ایل * مثنوی * سر میوشان تابید آید سرم * امر کن تو هر چه بروی قادرم *
سرکی ستر ایل * تابنم سرم ظاهر کاه بکا امر ایل هر نسنه به که انک اوزریند قادرم (مثنوی) دل میوشان تابید آید دل *
تاقبول آرم هر آنچه قابل * قلبکی ستر ایل * تابنم قلم ظاهر کاه تاقبول کتورم هر اول نسنه به قادر اولم (مثنوی) چون
کم دردست من چه چاره است * در تکر ناجان من چه کار است * نیجه ایدم بنم المده نه چاره وارد نظر ایل تا بنم جانم
نه کار منسوبدر (تعین کردن زن طریق طلب روزی کدخدای خود را و قبول کردن او) * مثنوی *
کفت زن یک آفتابی تافتست * عالمی زوروشنایی یافتست * زن اعرابی به ابتدی دنیاده بر آفتاب
طلوع ایلشدر تمام عالم اندن روشنائی بولشدر (مثنوی) فاتب رجحان خلیفه کرد * کار * شهر بغداد دست
ازوی چون بهار * رجحانک ناایی کرد کارک خلیفه سیدر پادشاه لر بپوزنده حق تعالی ملک خلیفه سی و کول که سی
کبیدر که مظلوم لر انک ظل سعادتده آسوده اولور بغداد شهری اندن وانک گرم و احساندن بهار کبیدر (مثنوی)
گر بیوندی بدان شه شه شوی * سوی هر ادبار تا کی میروی * همنشین مقبلان چون کییاست * چون نظرشان
کییایی خود بکیاست * اکر اول پادشاهه واصل اولسن پادشاه اولور سن هر ادبار وید * کارک * جابنه چنه دل
کبیدر سن مقبل اولندرک و سعادت حقیقی بولندرک همنشینکی کییاست کبیدر انلک نظری کبی
بر کییاست خود قنددر (می) چشم احمد بر ابوبکر * زده * اوزیک تصدیق صدیق آمده * حضرت احمد علیه
السلام مبارک چشمی ابوبکر اوزره اورمش اول ابوبکر بر تصدیق صدیق کلمش * مثنوی * کفت من شه را پذیرا
چون شوم * بی بهانه سوی او من چون روم * اعرابی عورتنه ابتدی بن شاهی نیجه قبول اید بی اولم سبب و بهانه سز

بن آنک جانته نیجه کیدم * مثنوی * نسبتی باید مرا یا حلیتی * هیچ پیشه راست شدنی آلتی * بکایا بر سبب و با خود
 بر حلیت و صنعت کرک * هیچ صنعت بر آلتی راست اولدی یعنی شاهلر حضورنه وارمغه بروسيله لازمدری آلت
 وی سبب بو کارک * حصولی مشکدر * مثنوی * همچو مجنونی که بشنید از یکی * که مرض آمد بلیلی اندکی * اول
 مجنون کی که بر کسه دن اشتدیکه لیلایه بر آرجق مرض کلدی * مثنوی * گفت آو بی بهانه چون روم * و ربما
 از عبادت چون شوم * مجنون ایتدی ای واطیلایه بهانه سز نیجه کیدم واکر عبادتدن فالورسم نیجه اولور یعنی آنک
 حالی صور مرضیم نیجه اولور * مثنوی * لیتنی گنت طیبیا حاذقا * گنت امشی نخولیلی سابقا * مقدا حضرت
 مولانا قدس الله سره العزیز بنو محله سالک کت نفسی زنه و روحی مرده تشبیه ایدوب بیوررلر سالک کت نفسی روحنه
 لسان حاله دیر که ای روح بر مرشد کامل و خلیفه فاضل زمانکده وارد راتک حضورنه وار که سنی دنیا و آخرت
 احتیاجندن خلاص اید و دید که روح دخی دیر که ای نفس ینهماده مناسبت و استعداد لازمدری سبب وی استعداد
 نیجه قابلدیر که انسان کامل ایلد آشنا اوله مثلایلی خسته اولمش و مجنون آنک عبادتته بر سبب واسطه بوله میوب
 علی طریق التجسس والتلفف دیمش که لیتنی گنت نولیدم بن اولیدم طیبیا حاذقا بر طیب حاذق * گنت امشی
 بن یورر اولیدم نخولیلی لیلی جانته سابقا سبقت ایدیمی اولدیغم حالده * مثنوی * قل تعالوا گفت حق مار ایدان * تا بود
 شرم اشکنی مار انشان * شب پرانرا کر نظر و آلت بدی * روز شان جولان و خوش حالت بدی * سورقال عراند
 اولان آینه اشارتدر (قل یا اهل الکتاب تعالوا الی کلمه) دی یا محمد اهل کابه کلک اول کلمه حقه که (سواء ینتایونکم)
 ای لا یختلف فیها الرسل و الکتاب و ما بعد نده بو آیت اول کلمه فی تفسیر در ان لا نعبد الا الله (یعنی بر عبادت انیموز الا کا
 (ولا نشرک به شیئا) و دخی برا کا عبادتده شریک انیموز (ولا یتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله) و دخی اتخاذ انیموز
 بعضی بعضی ارباب اتخاذ انیموز که الله غیر مسیح بن الله و عزیر بن الله دیمه بر پس بر کسه نک که کلامی و حالی
 مخالف رضاء الله و رضاء رسول الله اوله انلره خدمت و محبت من دون الله ارباب اتخاذ انیموز قیلندند دریمینلر (فان
 تولوا) اگر توحید حقدن اعراض ایدر لر سه (قولوا الشهدوا) پس مزید انلره شاهد اولک که * یا ناسلمون * تحقیقا
 بر مسلمانلر و سور انعامده دخی بیوررلر (قل تعالوا) دی یا محمد کفار کلک (اتل ما حرم ربکم علیکم) بن سزه تلاوت
 یدیم ربکزلک سزک اوزر یکزه ترام ایلدی یکی شیئی (ان لا تشرکوا به شیئا) الله شرک انیمه سز (و بالوالدین احسانا)
 دخی والدینه احسان ایدم سز پس دعوت حق جمله ائمه شاملدر پس بای وجه کان اگر بلا استعداد و اگر بلا مناسبت
 و لا اسعاد توجه و اجابت لازمدر * معنی بیت مر د عرب لسانندیر که خاتونه سویلر ولیکن حضرت مولانا قدس
 الله سره العزیز در کاه حقه بلا هدیه و لا وسیله توجه ایلینلره تعرض ایلر مر د عرب دیر که نم ای خاتون اگر
 جناب حق کلام مجید نده بر نیجه محله رسولنه امر ایدوب تعالو ایدور دی یعنی کلک د بود دعوت قیلدی تا کم بزه آنک
 دعوتنه اجابت قیلغه شرم شکنک و حیاط قمر مطلق نشان و علامت اوله پس بوشرم شکنک دخی نوعا وسیله والتدر که
 انسانه بوحیا و عاری کیدروب خلیفه الله دعوتنه اجابت قیلغه خیلی کوشش و استعداد کر کدر بر زده ایدم
 بو آلت نظر یوقدر مثل شب پره لر که اگر نظری و آلت استعدادی اولیددی ککوندز انلره جولان و خوش
 حالت اولور دی سائر طریقور کی حال بو که روزانی جولاندن و طیراندن مانع و دفع دکلدر ولیکن آنک نهاده جولان
 ایتکه استعدادی یوقدر پس جناب حضرت دخی اگر چه انبیاء علیهم السلام و اولیای کرام لساندن عبادتی دعوت
 ایلشدر اما علی ای حال اول دعوتنه استعداد لازمدر اقل مایکون شرم شکن و عارفکن اوله سن (می) گفت چون
 شاه کرم میدان رود * عین هر بی آلتی آلت شود * زانکه آلت دعوتست و هستیست * کار در بی آلتی و پستیست
 زن شورنه یعنی نفس فقر خوی عقل نصیحت کوینه دیر که ای عقل چونکم کرم شاهی و جله مخلوقک الهی میدان عطا
 و احسانه کیده وجود و کرمه عبادنه توجه ایدم عین هر بی آلتی آلت اولور و کل بی دولت دولت بولور * بیت * داد حق را
 قابلیت شرط نیست * بلکه شرط قابلیت داداوست (عطا و موهبت الهیه به وسیله و آلت لازم دکلدر بلکه حقیقته
 نظر اولنسه بویولده بوقلقدن و کمال قکردن ابو وسیله و آلت اولمز انکی چون آلت و سبب دخی نوعا دعوا و وار لقدر اصل کار
 و عمل التضرلکده و کمال پستلکده در تنه کم ابن القارض دیر * بیت * ویمتها بالفقر لکن بوصفه غنیت فالغیت
 افتقاری و ثرونی (فان ثبت لی الفاء فقری و الغنی) فضیله تصدی فاطر حق فضیلتی (یعنی بن اول حضرت جانته کمال فقره
 قصدا ایلد لیکن اول فقره و صفیه غنی اولدم پس وجودمه اولان افتقار و ثروت و غنایمیده القا ایلدم پس فقر و غنای
 القا ایلکله دخی ینم قصدمک فضلنی اثبات ایلدی بکاپس فضیلتی دخی طرح ایلدم نایه شرحنده مفصلا تشریر
 ایلدک پس الاعتماد علی العمل عند العارفین من الزلل و خواصه اعمال و افعاله امتداد خود نوعا خطا دندرومن

وجه دعوا دندرس طریق حقه کمال فقر و فسادن اعلا بر عمل و جناب حضرت نه سوکلو بر خصلت یوقد پس قرب
حقه فقره توجه جلدن اعلادر (مثنوی) گفت کی بی آلتی سودا کنم * تانه من بی آلتی پیدا کنم * پس گواهی باید
بر مقلسی (ناشهی رحم کند بامونسی * نو گواهی غیر گفت و کو ورنک * وانما نارحم اردشاه شنک * یعنی
عقل مسعود کند وی راه حقه فتنه و مقود زعم ایلین نفسه دیر که نم ای نفس قرب حقه و هم وجود مطلقه فقیر لک
وی آلتک اعظم هدیه و اقرب کل وسیله در لیکن بخت بنی آلتک مع الوجود سودا ایلیم تا بنی آلت وی وجود لک
مرتب سنی پیدا ایلیم و حقیقت فقره تخلی قیلیم پس مع بقیه الوجود آلات و اسباب نفسانیت له موجود ایکن
بنی وجود و قهرم و بویولده لازم اولان بی وجود بی آلتک در دینورتک اعمال و قطع آلات و احبال ایلان خود خطای
ا کبر در نم المقلس فی امان الله در اما مقلسک اوزره جوق شاهد کر کدر حتی افلاس ثابت اوله و حقوق ساقط اوله و شاه
غنی بکامونسلکه رحم قیل به بعض نسخه ده بامونسی یا به واقع اولش در بوتقدیر اوزره اولان معنی دخی تقدیر اولان نور
مقلس شرعه درهم و دیناری اولینه دیر لر و طریقه در هم و دیناره محبت قیلینه دنیا و مافیها دن بهره المینه
دیر لر و حقیقت ده نفسانی و روحانی وجود دین افسالیدوب سایه وجود دن اصلا وجودی قائمینه دیر لر پس بومرتبه
مجرد زعمه اولمز و بالکزی قیل و قاله الله کلمه و شکل فقر ورنک افلاسه دخی کسه بونی بولمز و بونلر فقر حقیقه به شاهد
اولمز بلکه سن فقر حقیقه به گفت و کو ورنک بودن غیری شاهد کو ستر تا کم سکا اول شاه شنک و یا انک مونس و مقرب
اولان ولی بافر هنسک مرحت و شفقت ایلیم پس بر کسه مجرد زعمه و قیل و قال و شکله بویولده لازم اولان
بی وجود لک در آلات و اعمال ایسه مورث انانیت و دعوا در دیو و سایل و آلتی ترک ایلیمه مقت و غضب حقه مظهر
اولور نه حاله رحمت مرتبه سن بولور و الله اعلم * مثنوی * کین گواهی که ز کمت ورنک بد * نزد آن قاضی انقضای آن
برج شد * زیرا که بوشاهد که مجرد سوزدن و شکادن اولدی حقیقه شاهد اولاری اول قاضیلر قاضی سنک
قتنده اول شاهد لرحم اولدی (می) صدق می خواهد کوا حال او * تا بتابد نورانی قان او * انک حالک شاهی
صدق استریعی مقلسک حسب حاله شاهد صدق و اخلاص در مجرد مقلسم دیمک و یا مقلس رنکن اور تنک کفایت
ایلز تا مقلسک نور باطنی انک قیل و قاله ستر ظاهراوله (هدیه بردن عرب سبوی آب باران از میان بادیه سوی بغداد
بامیر المؤمنین بر پنداشت آنکه آنجا قط آبست) (مثنوی) گفت زن صدق آن بود که ز بود خویش * پاندر خیزی نو
از بجهود خویش * زن اعرابی به ابتد بویولده صدق اول اولور که کندی بودند یعنی وجود کدن و کندی
مقدور و بجهود کدن پال قاله سن ورنک علاقه قیل سن (مثنوی) آب بارانست مارا در سبو * ملک و سرمایه
و اسباب نو * بزم ایچون دستیده بغمور صوبی وارد سنک ملک سرمایه و اسبابکله حاضر هدیه و قرب
شاه و سیله در * مثنوی * این سبوی آب را بردار و رو * هدیه ساز و پیش شاهنشاه شو * بواب بارانله بر سبوی
قالدرو پوری بونی ارمغان در زوشاهنشاهل قتنه کیت * مثنوی * کو که مارا غیر این اسباب نیست * در مغازه هیچ
به زین آب نیست * دیکه بزم بوندن غیری اسباب بزم بوندن غیره هیچ بوندن غیره ای و او لطیف آب بوقدر * مثنوی *
کز خیش بر متاع فاخرست * اینچنین آبش نباشد نادریست * اگر چه انک خزینه سی متاع فاخره بر در انک و بختلین
آبی اولمز ز برابویه آب نادر در عقل و نفس بوندن غافلدر که عالم حقیقتده و در کاه الهیده انک محصول و مجهودی اولان
آب علم و آب طاعت بی اعتبار در لیکن خدای تعالی آبی فضلندن قبول ایلر * مثنوی * چیست آن کوزه
تن محصور ما * اندر و آب حواس شور ما * اول کوزه ندر یعنی کوزه دن مراد ندر بزم محصور و محفوظ اولان تمیز در انک
ایچنده اولان بزم شور حسلی عز صوبیدر * مثنوی * ای خداوند این خم و کوزه مرا * در پند از فضل الله اشتری *
سوره توبه ده اولان آیت کریمه به اشارت در (ان الله اشتری) تحقیقا الله تعالی اشترای ایلدی (من المؤمنین) مؤمنلردن *
انفسهم و اموالهم) نفسلری و ماللری (بان لهم الجنة) مقابله سنده بونلره جنت و بر مکه معنی بیت اول عرب بادیه
نشین دیدیکه ای خداوند بونم خم و کوزه وجود مده اولان اعمال صوبینی قبول ایل الله اشتری دیدیکه فضل کدن
* مثنوی * کوزه با بیخ لوله بیخ حس * پال دار این آب را از هر نجس * بش حاک لوله سیله اولان بر کوزه تنی بوابی جیسع
نجیدن پال طوت انسانک بدنی بر کوزه به ویش حس ظاهری بش لوله به واول حسلر ده موضوع اولان قوتلر آبه
مشابه در بونلری لما خلق لم ندن غیری موضعه صرف ایلک قوتلری ضایع ایلک و نجس ایلک حکمنده در پس
انسان کر کدر که بکوزه تنده موجود اولان آب قوایی هر محرمان نجسندن پال طوته * مثنوی * تا شود زین
کوزه منفذ سوی بحر * تا بکوره کوزه من خوی بحر * تا که بوی کوزه دن دریا جانه منفذ اوله تا بنم جسم کوزه سی
بحرک خونی طوته * مثنوی * تا چو هدیه پیش سلطانش بری * پالک پند داشتش شه مشتری * تا بکوزه بی ارمغانه

کبی پادشاهک حضور شریفنه ایلمته سن پادشاهانی پالک کورده کامشتری اوله * مثنوی * بی نهایت کرد آتش بعد
 ازان * پر شود از کوزه سن صد جهان * دریای حقیقته کوزه تندن منفذ اولد قد نصکره اول کوزه تنک آبی بی نهایت
 اولوراند نصکره بنم تنم کوزه سندن بوز جهان پر آب اولور یعنی دریای حقیقته واصل اولد قد نصکره * جمیع جهان انک
 آب حیاتی علمندن سیراب اولسه و فیض بولسه انک کوزه وجودنده اولان آینه نقصان کلز * مثنوی * اوله با برسد
 و بردارن زحم * کست عضو اعن هوا بصار کم * لوله لری بغله و کوزه بی کوپدن بر الیه حق تعالی کوزلری بکزی هوادن
 بومکز دیدی کما قال الله تعالی فی سورة النور (قل للمؤمنین) دی یا محمد و منله (بغضوا) غص ایلسونلر (من ابصارهم
 بصر لری حلال اولین محرماتدن) (و یحفظوا فروجهم) و دخی فرجاری محرماتدن حفظ ایلسونلر (ذلک) یعنی غص
 بصر و حفظ فروج (از کی اهرم) بولر ما طهر راز کی در (ان الله خیر بما یصنعون) تحقیقا الله تعالی خیردر بولر
 ایشلد کلری شیشه پس حواس خمسندک هر بری کوزه تنده بر لوله کیدر هر بار که اول حسک بریسنی لما خلق اهلندن
 غیره سرف ایلستک کان اول لوله بی کشاده ایدوب آب ایمانی عبث یرضایع ایتش اولور سن پس غصوا امر بک
 حکمتی و فائده سی آب ایمانی حفظ و حراست ایچوندر (می) ریش او پر باد کین هدیه تراست * لایق چون او نهی
 ایست راست * اعراینک ریشی پر باد که بوار مغانی کینک وارد ریا خود معنی اعراینک ریشی پر باد که کینک بوار مغانی
 وارد ریا نجلین بر شاهه لایق راست بوار مغانی یعنی اعرابی کندی به مغرور اولوب و حسن اعتقاد قبولد بر که
 بگونه هدیه کینک ایچون وارد ریا یعنی کسه نک بگونه هدیه سی بوقدر انک کبی پادشاهک لایق راست و درست بودر بومعنی
 دخی جائزدر انک کبی پادشاهک لایق راست و درست و انک صفالی پر باد اولسونکه بوهده کینک ایچوندر انک کبی شاهک
 لایق بودر که طوغری سوا راست کو تقدیرنده اولور بویست حضرت مولانا قدس الله سره العزیز لستادن و صورتا مرد
 عربیه اهتزاز و معنائی عماله و دانشنه مهج اولنله و علم و عمللرین عظیم و باقیمت بیلنله دمریض و قویخدر * مثنوی *
 زن نمیدانست کانیجا بر کذر * هست جاری دجله همچون شکر * اعراینک زنی بیلزدیکه انده کذار اوزره یعنی
 دار الخلافه اولان بغداده کجه جک بر اوزره شکر کبی لذیذ بردجله ایرغنی جاریدر * مثنوی * در میان شهر چون
 دریازان * پرز کشته یار شست ماهیان * شهر اور تا سنده دریا کبی جاری اول آب کشتیلردن و ماهیلرک شستندن
 پردر یعنی نفس انسانی عالم معنوی و مرتبه الهیده اولان علوم و معارف و اسرار و لطایف دجله سندن بی خبردر
 بیلز که اول مرتبه ده جمیع علوم و اذواق اصلی و بحرری وارددر (وما ازیتیم من العلم الا قلیلا) فحواستجه انسا نه اعطا ولان
 علم و معرفت اول دریادن بر قطره کیدر * مثنوی * روبر سلطان و کاروبار بیس * حس تجری تحتها الانهر بین (ایچنین
 حسها و ادراکات ما * قطره باشد دران بحر صفا) سورة توبه دهم اولان آیتیه اشارتدر (والذین اتوههم باحسان) یعنی
 شول کسه لکه مهاجر و انصار دذکره انله عمل صالح ایشلکده اتباع ایتدیلر احسان ایتکلکله احسان اولدر که
 ان تعبد الله کانک تراه و ان لم تکن تراه فانه یراک (رضی الله عنهم و رضوا عنه) بولردن الله تعالی راضی اولوب و بولردخی
 الاهدن راضی اولدیلر (و اعطاهم جنات) الله تعالی بولر ایچون جنتلر اعداد و احضار ایلدی (تجری
 تحتها الانهار) اول جناتک تحتلرنده انهار جاریه اولقده در بولرک تصرفنده اوله بوانهار مذکور (خالدین
 فیها) بوجنتلرده خلود لری مقدار از لدیغی حالده * ذلک الفوز لعظیم * یعنی بومذکور اولان نعمتلر جنات عظیمه در
 و وصلت جسمیه در پس حضرت خداوند کاربوردلر که سلطانک قتنه کیت و کاروبار و شوکت و عظمت کور
 تختنده انهار جاریه اولان حسی کور یعنی ای سالک حق سن کندی علم و عرفانک آینه فریفته و مغرور اوله بلکه
 واصل جناب بارک سلطان ازل ارلکه ذات و صفات جناتک تختنده نیجه اتمار معانی و هزار جو بار اسرار سبحانی
 جاری اولقده در کبر قطره سن نوش ایدرسن فن شرب منهل یمت ابد اما صدق حالک اولور معنی اخرای دانش و بینشنه
 مغرور و موجب اولان پور و سلطان حقیقتک قتنه کیت واصل کاروباری انده سیرایت و تختندن انهار علوم
 و معارف جاریه اولان حسی کور که اول حس انبیاء علیهم السلام و اولیای کرامک حس وادرا کیدر انک تختنده
 انهار علوم الهی و اسرار ربانی جاریه اولور که بزم و تجلین حواس وادرا کاتر بر قطره اولور اول صفاتلرنده یعنی
 اول بحر صفا نه بته که * وما ازیتیم من العلم الا قلیلا * یورلشددر که سالک ادراکی علم حقه نسبتله بر قطره
 حقه کیدر (در غدد و خن زین عرب سون آب بار اتر از مهر نهادن برون از عایت اعتقاد عرب * مثنوی * مر دگفت
 اری سبور سریند * خین * این هدیه است عاراسونمند * مر د عرب رتبه ایتدی بلی سبوتک باشی بغله
 اکاه اولکه بوار مغان بزم نافعدر * مثنوی * در تدر در توان کوزه را * شاید شه بهر یه روز را *
 ای زن بوز کوزی سن کجه بهدیک تا کم شاه بوهده ایله صوی اچه * مثنوی * کین چنین اندر همه آفاق نیست *

جزر حقیق و مایه ذواق نیست * زیرا بونف کبی بر اطفیف آب دو کلی آفاقده بود قدر آب شراب خالصدن و مایه ذواقدن
غیری دکادر فی انجمله عقل و نفس مرتبه حقیقه ایرمز دن اول بوبریه دنیا ده ایکن کندی کوزه وجودنده حاصل
قیله دقلری ماء همین کبی اولان علملرین و عمللرین ماعین کبی زعم ایلدوب جمیع آفاقده ایلله بر اطفیف شی یوقطن
ایللرینه شارت ازلور * مثنوی * زانکه ایشان زایهات قلیوشور * دایما بر علتندونیم کور * زیرا که انلر آجی و طوزلو
صوردن ائمه علت و مر ضله پرویم کورلرد یعنی کوزلری خیره و بی نوردر * مثنوی * مرغ کاب شور باشد مسکنش *
اوجه داند جای آب روشنش * بر مرغ که انک مسکنی آب شور اوله اومسکنک روشن اولان صورتی اومرغ نه یلور
(م) ای که اندر چشمه شورست جات * نوحه دانی شطرجیچون و فرات * ای شول کسه که سنک برلک شور چشمه ده در
سن شط و جیچون و قرانی نه یلور سن مراد اهل صورت و اهل نفس اولنله خطابدر چشمه شور دن مراد انلرک حظ
الدینی و لذت بولدیغی غذای نفسانی و لذت جسمانیدر و جیچون و فرات دن مراد ذواق روحانی و اشراق سبحانیدر
بر الحاصل بوجه اهل نفس و اهل صورتک مشالی اولور که انلر عالم حقیقت اهلنک ذوقلرندن بی خبر اولدقلرندن کندی
ذوقلری عظیم ذوق لذت عدا یلرل (م) ای که نارسته ازین قانی رباط (نوحه دانی محو و سکر و انبساط) ای کسه که سن
یوقانی رباطدن خلاص بولمیش سن محو و سکر و انبساطی نه یلور سن یعنی ای قانی دنیانک قیسدندن خلاص اولمین
کسه سن طریق الهیده اولان محو وجود ایلکدن و سکران حق اولقدن و انبساط مرتبه سن بولقدن نه خبر
طو تر سنکه اهل نفس و اهل صورت نه بومر ته (لشهمودی میسر دکادر بومر ته لک شرحی چوقدر (مثنوی) ووردانی
نقلت از اب وجدست * پیش تو این نامه چون ایچیدست * ایچر و هو زچه فاشست و بدید * بر دمه طفلان معنی
پس بعید * ای بودنیای فایندن و رباط جسمانیدن سنکه نارسته سن و بد صورت بشریت و بد صورت و بدسته سن سن نه
یلور سن اولیانک سلوک ککنده اولان مرتبه لک کیفیتی نیجه دراکرین بومر ته لری علمه یلورم دیر سن فرضی اگر
یلور سنکه بیلک طریقه کده اولان آبا و اجدادندن و مشایخ سلفدن نقلله و انلر تقلید ایلله در کندی حالت دکل و تحقیق
و تخلق ایلدیکن * کاملک دکادر سنک از ککده بولمیلر و بگونه اصطلاح کلاملر ایچر کبیرد ایچد و هوزنه فاشدر و نیجه
بدید درجه لاه اطفال اوزره ولیکن معنایی زیاده بعید در فصول مفصلده و بعض کتبده مسطوردر که بواجبد
هر بر کلمه سی لسان عرب اوزره بر معنایه دلالت ایلدر مثلاً اب ای بی آدم عن الطاعة جدای جدی القرب الی الشجرة
واکل الخنطة هوزای تحرک الی التوبه حظی ای حظ و سقط عنه الذنب کلن ای تلقی الکلام من ربه سعهض ای سعی
فصار مقبول قرشت ای کسبت نفس آدم درجه عالیه و فضائل سامیه ثخذای نعم الله علیه حفظ غلای خلص من الغل
والغش پس بواجبد کلمه لری نک انفاظی اطفاله نیجه آسان ایسه اطفال طریقه دخی اصطلاحات مشایخ
بوسکونه محفوظ و معلومدر ولیکن اصطلاحات علومیه کسه مسلمان اولمز و الفاظ و عبارات ارباب ولایتی
از بر قیلغله و خلقه آتی تالی اولغله انلرک مرتبه سی اله کلز بلک بومر ته لری تحقیق و متخلق اولغله و تقلید و قییل
وقال دن کذر قیایغه سعی و کوشش لازمدر عصمت الله و ایاکم عن التقليد و وهب لنما مرتبه التحقيق * مثنوی *
پس سبور داشت آن مرد عرب * در سفر شدی کشیدش روز و شب * پس اول مرد عرب سبوی قالدردی
سفره کندی و روز و شب آتی چکدی مراد عقل و نفس مقام طبیعتدن و مرتبه صورتدن کذر ایلدوب و سلوکه
ککروب متوجه الی الله اولمسیدر * مثنوی * بر سبورزان بداز آفات دهر * هم کشیدش از سیابان
تابشهر * دهر لک آفاتدن سبور اوزره در تریجی ایدی اول سبوی سیابان دن تابشهر چکدی (مثنوی) زن مصلاباز کرده
از نیاز * رب سلم ورد کرده در نماز * زن نیاز و نضرع جهندن سجاده سن ایش رب سلم دیمکی نمازده ورد ایلش
یعنی یارب سن بوسکوزد ایچره اولان آبی آفات صوری و معنوی دن سلم قیل دیمکی ورد ایلشدی (مثنوی) که نکه
دار آب مار از خسان * یارب آن کوهر بدن در یارسان * که بزم صومیزی ادانی و خسلردن نگاه طون یارب اول
کوهری اول دریا به ایشدر بونده تنبیه بودر که سالکک نفسی سیر الی الله حالنده کوزه وجودنده اولان آب ایمان
و طاعتی حفظ ایلکه بومر ته مقید اوله و روز و شب نماز و نیازده اولوب حضرت حقه دعا لرقیله و بوکوهری اول دریا
حقیقه الهی سن ایشدر در یوملتس و متضرع اوله * مثنوی * کرچه شوم اکهست و پرفتست * لیک کوهر را
هزاران دشمنست * اگرچه بنم زوجم کاه و ذرفنون و کاملدر لیکن کوهرک هزاران دشمنی واردر (مثنوی)
خود چه باشد کوهر آب کورست * قطره زینست کاصل کوهرست * کوهر خودنه اوله یعنی کوهر بوکانست شی
دکادر بواب کوردر یعنی علم و عملدن زیاده کثیر خیردر بوندن بر قطره در که کوهر لک اصلیدر جواهر روحانیه و معنویه نکه
اصلی آب علم و عمل اولدیغنه اشارتدر و کوردرن مراد عند اهل التفسیر علم و عملدن زیاده خیر کثیردر تنه کم

اما عظیم الشان (الکثر) ده مفسر کوشی ای الخیر الکثیر المقرط من العلم والعمل دیو تفسیر ایشم لردر * منوی *
از دهای زن وزاری او * وزعم مرد و کرباری او * زنک دعا لرندن و انک زار بلغندن و مردنک غمندن و انک
کربانار لکندن یعنی سبویاری چکوب انک زحمتی ارتکاب ایستندن (می) سالم از دزدان و از آسیب سنک * برد
تا دار الخلافه بی درنک * دزد لرندن و سنک طوق سنندن سالم اولدیغی حالده توقف و صبر مندر دار الخلافه دل اول سبوی
ایلتدی مراد سالک عقل و نفسی دعا و تضرع ایلمر سنک بر کاتبه سبوی علم و عملرین مرتبه حقیقه ایلمر سنک
صورت حالی اولور * منوی * دیدرگاه * اهل حاجت کسرتیده دامها * چونکم دار الخلافه ابردی
انعام لرندن پر درگاه کوردی اهل حاجت انده دام لر دوشه مشایعنی اصحاب حاجات وصول مرادات ایچون هرری
بر وسیله بسط ایلمر * منوی * دمبدم هر سوی صاحب حاجتی * یافته زان در عطا و خلعتی * هر دمده هر جابده
بر صاحب حاجت اول بایدن عطا و بر خلعت بولش (منوی) بهر کبر و مؤمن و زیبا و زشت * همچو خورشید و مطر
فی چون بهشت * کافر و مؤمندن و خوب و زشتدن اوتری آفتاب و باران کبی ایدیکه جمله به فیض و عطاسی شامل و برابر
ایدی جنت کبی دکل ایدی یعنی جنت کبی مؤمنانه مخصوص ایدی و اهل طاعت و اصحاب هدایه منسوب
اولمشدی بلکه فیوضات و عطیاتی جمیع خلائقه علی السوی استعداد لرینه کوره ابر شمشیدی دیک اولور
ته کم درگاه الهینک شانی بودر که جمیع خلائقه استعداد لرینه مناسب انک فیضی و عطاسی عام و شاملدر پس اول
حضرت مظهر کامل اولان خلیفه نک دخی درگاهنک شانی بویه اولور و مؤمن و زبیا و زشت و نعی حرف نئی اولان فی کلمه سیله
ما قبلانی نئی ایدوب معنایی بویه و بر مشایع درگاه آفتاب و باران کبی ایدی اوله دکل بلکه جنت کبی ایدی یعنی جنت
کبی بی نهایت و بر انعام ایدی بوسر و رینک و بر دیک معنادر بونک و بر دیک معنی اوزره دخل لازم کلز و ماقبلنه
مناسبندن دخی خالی اولر اما معنی دیر که جمیع عالمه انواع انعامی عام و شامل دکل بلکه اهل جنته مخصوصدر
اگر سوال اولور سه و لازم کاور سه که بعض نسخه ده فی موقعه بل واقع اولمشدر بونسخه لر بونکر و بر دیک معنایی
مؤید اولور جواب اولدر که بونقه دیر اوزره معنایی اولی کرک کبردن و زشتدن و مؤمن و زیبا و زشت اوتری خورشید و مطر
کبی احسان و عطاسی جمله به عام ایدی بلکه جنت کبی مؤمن و زیبا و زشت ایچون عطاسی خاص ایدی ته کم حق
تعالی حضرت تلمرینک عطای عامه و عطای خاصه سی و رحمت عامه و رحمت خاصه سی و اورد پس اخلاق الله الیه متخلق
اولان خلیفه کاملک وجودی دخی عطای عام و عطای خاصه متصف اولور انکر که کبر و زشت مقوله سیدر عباد الله
اولدیغی جهتدن انلر دخی عطا و بخششی امسال و در یغ ایلز انکر که مؤمن و زیبا مقوله سیدر خاصه انکر بر کونه
عطا و بخشش ایلر که عامه به قیلدیغی کبی اولر دیک اولور و هو الاولی من الاول * منوی * دید قومی در نظر آراسته
قوم دیکر منتظر بر خاسته * اعرابی بر قومی کوردیکه نظر خلیفه ده منین اولمش بر قوم دخی فرمانه منتظر ایاغ اوزره
طور مش اولکی طائفه دن مراد مقریان درگاه الهی و ثانی طائفه دن مراد امر حقه منتظر اولان عباد و زهاد
مقامنده خدمته اولان کسه لردر (می) خاص و عامه از سلیمان تا عبور * زنده کشته چون جهان از نفخ صور
خواص و عوام سلیماندن موره دکن یعنی شریفدن و ضعیفه و اعلادن ادنا به و ارنجه جهان نفخ صور دن دیری
اولدیغی کبی دیری اولمشدی و هرری استعداد لرینه مناسب بر کونه حیات بولمشدی (می) اهل صورت در جواهر بافته
* اهل معنی بصر معنی یافته * اهل صورت جواهر ده اولمش یعنی مخلوط و مستغرق اولمشدی یافته بونده مخلوط
و مستغرق اولمش معنای استعاره در اهل معنی معنی بحر بی بولمش یعنی حضرت حقه و اصل اولمشدی (منوی)
انکه بی همت چه با عمت شده) و انکه با عمت چه با نعمت شده) اول کسه که همتسز ایدی نه عجب همتله اولمش و اول
کسه که همتله در نه عجب نعمتله اولمشکه انک غورنه کسه ایرمن و اول کسه که همتله کلش یعنی اول کسه که همتسز اول
درگاه کلش بر عجب همتله و اصل اولمش و بر عظیم نعمته ایرمشکه انک کهن کسه بیلز (در بیان آنکه چنانکه کدا
عاشق کرمست عاشق کرم کرم کرم هم عاشق کداست اگر کدا را صبر پیش بود کرم بر در او آید و کرم را صبر پیش بود کدا
بر در او آید اما صبر کدا کمال کداست و صبر کرم نقصان اوست) بوسرخ شریف انک بیاتنده در که انجیلین که کدا کرم
عاشقیدر کرمک دخی عاشقیدر کرمک کرمی هم کدا انک عاشقیدر کدا کدا انک صبری زیاده اوله کرم انک قیوسنه کاور
اما کدا انک صبری کدا انک کالیدر زبر صبر کدا انک کرمک نقصان و عیبیدر (می) بانک می آمد که
ای طالب بیاس * جود محتاج * کدایان چون کدا) آواز کدیکه ای طالب کل زیر اجود و کرم کدا کبی کداره
محتاجدر * منوی * جودی جودید * کدایان و ضعیف * همچو خوبان کانه جودند صاف * جود و خفا
کداری و ضعیفاری استرشول خوبلر کبی که صاف و روشن آینه استرلر تا کندی جالری اول آینه ده کوره لر

* مثنوی * روی خوبان را بنه زینش شود * روی احسان از کد پیداشود * خوبان را بوزی آینه دن زیبا زلور
 کذلک احسانک بوزی کد دادن آشکاره زلور زرامر آن منظر حسن خوبان اولاد یغی کبی کد ادخی مظهر جود
 واحساندر * مثنوی * پس ازین فرمود حق در و لضمی * بانک کم زنای محمد بر کد * پس بوسیدن پیوردی حق
 تعالی حضرت تری سورة الفصحی ده ای محمد کد اوزره بانک اورمه یعنی کدای حضور زدن سورمه کما قال الله تعالی
 (واما انت اهل فلا تنهر) ای لاتنهر السائل ولا ترده اذا اتاك يستلک وفي الحديث عن انس بن مالك قال قال علیه السلام
 اذا اتاك سائل علی فرس باسط کفیه فقد وجب الحق ولو بشق تمره راه مسلم * مثنوی * چون کد آینه جود دست هان *
 دم بود بر روی آینه زبان * چون که کد جود و سخاوت آینه سید را کاه اول نفس آینه نک بوزنه زبان اولور * مثنوی *
 آن یکی جوش در آید سید * دین دیگر بچشم کد این تر مرید * پس کد این آینه جود حقند * وانکه باحق جود
 مطلقند * وانکه جز این درست او جود مرده ایست * ابر برین در یست نقش پرده ایست عند مشایخ الصوفیه جناب
 حقیق ایکی کونه جودی وارد بر بر نه جود اقدس دیر لر فیض اقدس دخی تعبیر ایدر لر بر نه دخی جود مقدس دیر لر
 فیض مقدس دخی تسعیه ایدر لر جود اقدس اولدر که ار لا برای محتاج و فقیر واجب وجوده کتور و زانلری مرتبه افتقار
 و احتیاج به بتورر بعد عرض الاحتیاج جود مقدس اول مفتقر و محتاج اولدره بحسب استعداداتهم زیاده لک
 بخش ایلر و انعام و احسان قیلور پس اگر چه (والله الغنی وانتم الفقراء) ایت کریمه سنک مصداق نبه جیع انسان
 بل کون و مکان مقتقر الی الله درو بحسب استعداداتهم انک جود سنک آینه سیدر لیکن بوجه دن مقتقر الی الله اولان
 کدای صالح و فقیر صابر حقیق جود و کر سنک آینه سیدر لر اول فقر لر که کنید لر دن فانی و حقه فاعلدر لر جود
 مطلقدر لر زیر اذا تم الفقر فهو الله در بونلر کنیدی کنید لر دن فانی و حقه باقیدر لر بونلر جود مطلق و عباد الله
 محض کرم حقدور (وهم بطرون و هم برزقون) بونلر حقدور در اول فقیر و درویش بوا یکیدن غیری اوله یعنی فقیر الی الله
 و فقر فانی فی الله اولیه او مرده در و افسرده و بر مرده در او بوحق قبوسنده دکل خلق قبوسنده نقش پرده در بونلر آینه
 جود خلقدر درویشدن مراد عند الا و ایابونلر کد لر نه کم تصریح و ورر لر فرق میان آنکه درویشست بخدا و تشنه خدا
 و میان آنکه درویشست از خدا و تشنه غیر اوست بومرغ شریف اول کسه نک میان فی فرق ایست که در که خدایه
 درویش و خدا نک تشنه سیدر یعنی خدای تعالی به مفتقر و محتاج واکا محب و مشتاقدر و اول کسه نک میان نک فرق
 ایست که یاسته در که خدادن درویشدر و اندن غیره تشنه در یعنی خدای تعالی جانبندن بر شیشه مالک دکل
 بلکه حضرت حقیق طاعتندن و معرفتندن و قرب و محبتندن فقیر و عاریدر و مخلوق جانبنه تشنه و طالبدر دیک
 اولور * مثنوی * نقش درویشست از فی اهل جان * نقش سنک را تو سیند از استخوان * اول خدادن درویش غیره
 تشنه اولان کسه درویش تشنه در اهل جان دکلدر و بعض نسخه ده اهل جان بر نه اهل نان واقع اولشد و تقدیر اوزره
 معنی اول کسه درویش شکیدر فانه لایق دکلدر یعنی نعمت حقه و خوان الهی به مستحق دکلدر سن کبک تشنه
 استخوان آتمه زیر نقش کلبه استخوان لایق دکلدر کذلک صورت درویش اولان بی ایمان و بی عرفانه نان دخی لایق
 دکلدر * مثنوی * فقر لقمه دارد اونی فقر حق * بیش نقش مرده کم نه طبق * اول درویش لقمه فقر فی طور حق
 فقر فی طور مرده اولان نقش او کنه سن طبق قومه یعنی ایمان و عرفانی اولیان و حضرت حقه عرض احتیاج
 ایلمن کسه نقش مرده کییدر اکر انک او کنه نعمت قوسک اول نعمت قدرین بیلز و انک منعمه شکر قیلز
 پس انک او کنه نعمت قومق لایق اواز * مثنوی * ماهی خاکی بود درویش نان * شکل ماهی ایت از دریا رمان *
 نانه متعلق اولان درویش فی المثل خاکی که منسوب بالی اولور تشنه کم بر نه ده و بعض وادیده بالی شکلدر بر حیوان
 اولور که اکا ماهی خاکی دینور و حیوان اگر چه شکل ماهیده در لیکن در یادن اور کیی و نفرت ایدر بیدر (مثنوی)
 مرغ خاست از نه سیرغ هدا * لوت نوشدانه تنوشد از خما * او درویش فی المثل مرغ خانه در سیرغ هدا دکلدر
 یعنی خانه دینا نک قوشیدر سیرغ قاف قربت دکلدر او کونه درویش لوت و قوت بر خدای تعالی دن یوب ایچمز و هما
 طبیعت اولوب هوای محبت و فضای قناعتده پرواز ایدوب او جز بکونه درویش لک کتری طالب حق و عاشق
 وجود مطلق مسلکده سالک و انلر شکله متشکل بمالک اولور * مثنوی * عاشق حقیق اویم رنوال * نیست جانن
 عاشق حسن و جمال * بایکدن حضرت حقیق عاشقیدر مجرد نوال و عطیه نفسانیه ایچون انک جانی حسن و جمال الهی
 عاشق دکلدر (می) کر تو دم میدن در عشق ذات * دات نبود و دم اسما و صفات * و دم مخلوقست و موی * امدست *
 حق نراید دست اولم بولدت * عاشق تصور و دم خویشتن * کی بود از عاشقان در المثل * اکر اول درویش نان کندر بی
 عاشق ذات سبحانی تو دم ایلر سه عشق ذات اولز اسما و صفاتی جزئی ادر الله ایلک و باخودیا کلس کلک و هم انسانده شو قوت

جسمانیه در که انک شانی محسوساته متعلقه اولان جزئیاتی ادراله ایلا کدر محبت عمر و عداوت بکرگی اکثر ادره کننده
غلط ایلر علی الخصوص معقولانده زیاده غلط ایلرینه کندوی عاشق ذات دیوزعم ایلر پس حضرت مولانا قدس الله
سره العزیز و ورر که اگر درویش صورت کندوی عاشق ذات احدیت ظن ایلرعه عشق ذات الهی به اولموا و صفا ناک
و هم و ادره کیه و هم کترین و غلط آیین بر فوئدر عشق ذات اکادیر که افراط محبت الهی عاشق وجودینه بر وجهه
سرایت و تأثیر ایلر که انک شکل ظاهر ندن غیر جیع وجودی اقتضایدوب انک نظر ندن وجهه وجودنده معشوقدن
غیری بر نسنه قومیه پس مرتبه نفسانیه ده قلان کسه مع البشر به و حظوظ النفسانیه کندوی عاشق خدا زعم
ایلا نه فائده ایلر عقل و و هم له خدا بیلغز و تصور و و هم له حضرت حق قربی و حی بولغز زیرا و هم و عقل مخلوق قدر
و مولود کلمشدر و جناب حق مولود اولمستدر (لم یلد ولم یولد) در پس هر نه بی حکیم مخلوق اولان عقل و و هم تعقل
و ادراله ایلر اول مخلوق قدر و الله اول معقول و مدرک اولان تصور انک خالقیدر کما قال علی رضی الله عنه کما یتعقل
فی عقلک و یصور فی ذهنک فاعلم ان الله خالقهم مثلاً بر کسه کندی عقلنده ذات حق جل شانیه تصور ایلر و اکا عقل
و و هم له محبت ایلر کندی تصورینک عاشقیدر اول کسه پس تصور و و هم له عاشق اولان عاشقان ذوالمن یجن
اولور عاشقان ذوالمن کندی یلر فی فانی قیلر و روزگار و هم و تصور دن صافی اولنلردن (مثنوی) عاشق آن و هم اگر صادق
بود آن مجاز و حقیقت کش شود * اول و هم له عاشق اگر صادق اوله اول مجازی حقیقتنه چکر که (المجاز قنطرة
الحقیقة) دینلشدن و مجاز حقیقت چابنه جانب اولی بوجوه ثلاثه ده معلوم اولور اول بر کسه بر صاحب جاله عاشق
اولور انک واسطه سیدله جذبه خدا ابرشوب اول جمال خالق اولان ذوالجلال و الکماله عاشق اولور نایا بر کسه جنت
ایچون و نعمت آخرت ایچون حضرت خالقه عبادت و محبت ایلر پس عنایت الهی اکا معرفت و یقین میسر ایلر و ب
جنت و نعمت آخرت ایچون اولان عبادت و محبت مرتبه سندن کجوب حقیقت شربانی ایچوب الهی (ما عبدک خوفا
من نازک ولا رغبة فی جنتک بل لوجهک الکریم) دینلردن اولور ناک بر کسه فی الحقیقه حضرت حق عاشق اولیه
و ایکن کندوی عاشق و هم ایلر و ناسه دخی کندوی عاشق کوسره بوقسم اگر و هم نده کادب و مرای ایلر مجازی
حقیقت چابنه جذب ایلر آن مجازش در حقیقت میکشید یورد قلمی بوقسمه کوره اولور * مثنوی * شرح میخواهد
بیان این سخن * لیک می رسم ز افهام کهن * بوسوزنکیانی شرح استر اما کهنه و ضعیف فیه ملدن قور قمر که
بوسوزنک سری فهم ایچوب بی معنی خیالات و افکار دوشوب ضلالت ایرشیمه (مثنوی) فهمهای کهنه کونه
نظر * صد خیال بد در آرد در فکر * کونه نظر اولان کسه نک کهنه و بیم و ده فهمی فکر له نیچه یوز خیال بد کتور
و کندوی و سانس و خیالات فاسده و ایلر نده یورور * مثنوی * بر سماع راست هر کس چیر نیست (لقمه هر مر عکی
انجیر نیست * زیر راست و درست استماع هر کس غالب و قادر دکلدر هر قوشیغزک لقمه سی انجیر دکلدر بیکه
هر قوشک استعدادنه مناسب بر لقمه می وارد * مثنوی * خاصه مرغی مرده و بوسیده * پر خیالی اعمی بی دیده *
علی الخصوص بر اولش چورمش قوش بر پر خیال دیده سز راغی اوله یعنی شول درویش و شیخ صورت نده اولان
کسه که مرغ مرده و بوسیده کبی اوله و خیالات فاسده و افکار ناپسندیده مایله پر اولوب بصر بصیری کور و نادیده تنی
بوکونه کسه لاول کلام حقیقتدن هیچ بهره بولر و اصلا آتی دخی فهم قیلر * مثنوی * نقش ماهی رایحه دریا و چه
خال * رنگ هند و رایحه صابون و چه زالت * ماهینک نقش و تصویر نه دریا نه خالت نه هندینک رنک صابون
نه زالت نه یعنی نقش ماهی کبی اولان بی فهم له دریا و خالت برابر در یعنی صورت و معنی مساویدر و هند و عرب کبی
اولان قره یوزلور قره بویایله صابون برابر در یعنی صابون ارشاد ایلر اگر انلری بوسک و یا خود زالت اضلال و افساده
بویه سگ انلر بر در که اصلنده سپر و بید خویدر قابل اصلاح دکلدر (مثنوی) نقش اگر نمکین نکاری بر ورق
اوندارد از غم و شادی سبق * بویت مثالدر مرغ مرده و اعمای بی دیده اولان بی فهم ایچون مثلاً ورق اوزر نقشی
اگر نمکین نقش اید من اول نقش غم و شادیدن سبق طوغز * مثنوی * صورتش نمکین و اوقارغ ازان * صورتش
خندان و اوزان بی نشان) وین غم و شادی که اندر دل خطیست * پیش ازان شادی و غم جز نقش نیست * اول نقشک
صورتی اگر چه نمکیندر لیکن اول نمندن فارغدر و یا خود اول نقشک صورتی خنداندر و اول خنده دن بی نشاندر
کذات درویش نان و بی فهم و اذهان اولان طائفه اگر چه صورتان غمناک و شادان اولور لیکن کالتش فی الورق حقیقت
غم و شادیدن بی خبر در لر و حقیقت شادی و غم شادی حقیقت و آخر تدبیر ابرو غم و شادی صورتیکه کوکله بر خط
و حالتدر اول شادی و غم آخره نسبتله نقشیدن غیر دکلدر (م) صورت نمکین نقش از بهر ماست * تا که مار اید
ایدر راه راست * نقشک نمکین صورتی بزدن اوتیرد تا که طوغری یول بزیم یاد و خاطر منزه کله * مثنوی * صورت

خندان نقش ازهرتست تا از آن صورت شود معنی درست نقش خندان صورتی سندن او تریدر اول صورتدن معنی
 درست اوله یعنی بونقش دیوار کبی اولان بی عقالر که خندان صورتی سکا ارشاد و تنبیه ایچوندر تا اول صورتدن ای عاقل
 و دانامعنا لدرست اوله و حقیقت و غم و شادیدن خبر بوله صورت نقش کبی بی فهم و بی خبر قالمیه * مثنوی * نقشهای
 کاندربن کر مایه است * از برون جامه کن چون جامه است * تا برونی جامه های بی و بس (جامه بیرون کن در ای هم نفس
 زن که با جامه درون سوره نیست) تن ز جان جامه زن آگاه نیست (شول نقوش و صور که بوجاملرده وارد در جامه کنن
 طشر مسندن نظر اولند قدده اول جامه لر کبیدر یعنی بی معنی و بی جان صورتلر در کذلک بوکر مایه جهاندده مصورا اولان
 اشکال انسانی خارجدن نظر اولنسه جامه کن کبی بر آلائی اشکال مثلاً در مادام که برونی سن و خارج عالمده مقید سن
 انجق صورت جامه لری و اجساد شکالری کور رسن پس ای سالک جامه صورتی خلع ایله و لباس بشریتی سلخ ایله باطن
 جام عالمده داخل اول ای عدم تاحقیقت عالم و آدم ندر که یله سن و ماهیات اشیای بلالباس صورت مشاهده
 قیده سن و سکا لباس و صورتدن مجرد اول دیدیکم انکچوندر جامه تنله درون جانبیه یول بوقدر و بعض نسخه ده دران
 سو واقع اولمشدر بوقدر بر از زده معنی زیرا که جامه ایله اول جانبیه یول بوقدر یعنی باطن جانبیه یول بوقدر براتن جانندن
 جامه تنندن آگاه نکلدر پس بواطن اشیایه مطلع اولغه مجرد و انسلخ شرطدر (پیش آمدن تقیبان و در بانان خلیفه
 ازهر اکر ام اعرابی و پذیرفتن هدیه و می * آن اعرابی از بیابان بعید) بر در دارا خلافت چون رسید (اول اعرابی بعید
 اولان بیابانندن دارا خلافت قبولسنه چونکم ایرشدی (می) پس تقیبان پیش او باز آمدند) پس کلاب لطف برجیش
 زدند * پس تقیبان ائک او کنه کلدیلر یعنی استقبال ایله یلرته کم درگاه الهی به متوجه اولان سیر فی الله مرتبه سنه
 ایردکده و بواطن عالمه نظر ایر کوردکده درگاه حقیقت تقیاسی اکا استقبال ایدر لرتک جینه و کربانه چوق لطف کلابی
 اوردیلر (می) حاجت ارفهم شان شدی مقال * کارایشان بد عطا پیش از سوال * مقال سزا عرا یکن حاجتی انلرک
 فهم و معلومی اولدی انلرک کار و عادتق سوادن اول عطا و احسان ایدی * مثنوی * پس بدو گفتند یا وجه العرب *
 از کجایی چونی از راه و تعب * پس اول تقیبان کادیدیلر ای عرب ک و جهمی یعنی آب روی و شریقی قندنسن بولدن
 وز جتدن نیجه سن * مثنوی * گفت و جهم کر مر ارجهی دهید * بی وجوه چون پس یستم نهید * اعرابی انلره
 دیدی بن وجهم و شریقم اکر بکا یوز و بره سز وجوه بوقدر یعنی شرف و عزته مناسب و چهارم بوقدر چونکم بی و رای
 ظهیر بکزه قویه سز * مثنوی * ای نه در درونان نشان مهتری * فرغان خوشتر ز زر جعفری (ای کسه لر که سزک
 یوز کرد اولوق نسانی وارد سزک فرو شوکتکز جعفری التوندن او در زر جعفری جعفره منسوب بر خالص التوندر
 یعنی باب سعاده کلان محتاج لره اولان التفات و کرم سزک مسرتق جعفری التوندن او در * مثنوی * ای که یکن
 دیدار نان دیدارهای ای تشار دیدن دینار عا * ای تقیبان سزک بودیدار کر نیجه دیدار لر منزله سنده در یعنی سزک
 برلقا کر نیجه لقار و معاد لر ای کسه لر سزک دید کره یعنی رؤیت و شهود کره دینار لر تشار اولسون * مثنوی *
 ای همه بنظر بنور الله شده * در بر شه بهر بخشش آمده * ای دو کلیک ز الله نوریه نظر ایله اولمش شاه قنده محتاج سنه
 بخشش و احساندن اوتری کلش بولردن مراد تقبای درگاه الهی و تقبای اهل تحقیق اهل اللهدن او چوز
 کسه لر درگاه الله ثلاثه قلوبهم کقلب آدم حدیثی بولرک شاتده و بولرک مرتبه سی ابرار و اختیار مرتبه سندن ایلر و در
 بجن بولردن بری قوت اولسه ابرار و اختیاردن بولر مرتبه سنه مستحق بر کسه بی بولرک زمره سنه داخل ایدر لر
 و بولر حوائج ناسی ادا و محتاج لر مرادی قضا ایلاک ایچون وضع اولمشدر در هر کسک استعدادنه مناسب مرادی
 نه ایسه بولر مرادست کلدکده باذن الله ادا ایدر لر * مثنوی * تا زید آن گیاهای نظری * بر سر مسمای اشخاص بشر *
 تا اول نظر بکز گیاهای اوره سز بشرک اشخاص مایرک سیری اوزره یعنی شاه حقیقت قندن سر عباد الله
 مجرد عطا و بخشایشدن اوتری کلش طائفه سز که تا اول نظر اکسیر تأثیر بکزی بشرک مس کبی اولان شخصاری
 و جسد لری اوزره اوره سز تا انلری مرتبه کماله ایر کوره سز و ذات و حقارت مرتبه سندن خلاص ایده سز دیدی
 * مثنوی * من غریم از بیابان آدم * بر امید لطف سلطان آدم * بن غریم بیابان کلام سلطانک لطفی امیدی
 اوزره کلام (مثنوی) بوی لطف او بیابانها گرفت * ذره های ریک هم جانها گرفت * ائک لطف و احسانی رایحه سی
 بیابانلری طوتدی ریک ذره لری هم ائک نسیم احسانی سیبیله جانلری طوتدی (مثنوی) تا بد نیجا بهر دینار آدم *
 چون رسیدم مست دیدار آدم * تا بویایه دل دینار دن اوتری کلام چونکم بوزایه ایرشدم مست دیدار کلام
 و دینار دن فراغت قیدم (مثنوی) بهر نان شخصی سوی ناباد وید * داد جان چون حسن نابار ایدید) مثلاً نمکدن
 اوتری بر شخص ائکجی جانبیه بلدی چونکه نابانک حسنی کوردی جان و یردی یعنی نان و جان خاطر ندن کیدوب

اکا عاشق اولدی (منوی) بهر فرجه شد یکی تا کاستان * فرجه اوشد جمال باغبان * مثال آخر سیر و نرفردن
 اوتری بر کسه کاستانه * کندی باغبانک حسن و جمال انک فرجه و سیری اولدی (منوی) همچو اعرابی که
 آب از چه کشید * اب حیوان از رخ یوسف چشید * مثال آخر شول بر اعرابی کبی که چاهدن آب چکدی و قصدی
 دخی قیودن صوایدی چونکم بعد الارسال دلوی اخراج ایلدی حضرت یوسف علیه السلام انک دلونه تعلق
 طاندی اعراییدن مراد مالک بن زعیر در که کنعان قیوسندن صوچکر کن حضرت یوسف علیه السلام انک دلونه تعلق
 ایلایوب طشره چکده (قال یابشری هذا غلام) دیوب آب حیات ایچمش کبی ذوق و حیات بولدی بو آیت کریمه انک
 تفسیری بو محله مناسب در دخی جلده دلاری کردن و نواختن سلیمان علیه السلام بیاتنده مذکور در (می)
 رفت موسی کانش آرد او بدست * آتشی دید او که زانش برست * مثال آخر حضرت موسی علیه السلام کندی که
 آتش کتور ماواله بر آتش کوردیکه او آتش طلسمندن قورتلدی یعنی نار شکندنه تجلی الهی کوروب انی نا الله خطابی
 استماع ایلده کده مست و مستغرق اولدی تنه کم حق تعالی حضرت توری انک حالندن قرآن عظیمنده اکثر مواضعنده
 حکایه قیلدی کما قال فی سورة طه (وهل اتیک حدیث موسی اذ رای ناراً قال لاهله امکنوا انی آتست ناراً) آه (می)
 جنت عیسی تارهد از دشمنان * برد آن جنت بچارم آسمان * مثال آخر حضرت عیسی علیه السلام صیجادی
 تادشمنلردن قورتلده اول صیجراقی آنی فلک رابعه التدی تنه کم حق تعالی سورة قساده آیتک آخرینه قریب (وما قتلوه
 یقیناً بل رفعه الله) یوردیکه یهود بلرالتدن قیوب براوه کیرد کده حضرت جبرائیل علیه السلام آنی الله اذینله فلک
 رابعه ایر کوردی (منوی) دام آدم خوشه کندی شده * تا وجودش خوشه مردم شده * مثال آخر حضرت
 آدم علیه السلام دای کندمک خوشه سی اولمش و شجره کندی تقرب ایلدیکی واسطه ایلدا کر جنتدن خروج قیلش
 تا انک وجودی خلقت خوشه سی اولمش یعنی انسانک وجودنه صالحم کبی سبب اولمش حق بو قدر اولاد و انسال انک
 وجودندن ظهوره کلسدر (منوی) باز آید سوی دام از بهر خور * ساعدشه باید و اقبال و فر * مثال آخر طوغان
 لقمه و غرادر اوتری طوزاق جانبیه کاور شاهک ماعدنی و دولت و قوتنی بولور (منوی) طفل شد مکتب بی کسب هنر
 بر امید مرغ و بالطف پدر * مثال آخر طفل مکتبه کندی کسب علم و هنر ایلکدن اوتری پدرینک لطفی سیدیه مرغ
 امیدی اوزره (می) پس زمکتب آن یکی صدوری شده * ما هکانه داده و بدوری شده * پس مکتبدن اول بر طفل کسب هنر
 ایلد کدنصکره صدره منسوب اولمش و جلده انک اوزرینه تصدیر قیلش حین تحصیلده معلنه آبلق و برمش بعد تحصیل
 فلک علمده بر پدر کامل اولمش * منوی * آمده عباس حرب از بهر کین * بهر قع احمد و استیزدین * مثال آخر عباس
 حضرت توری کین و انتقامدن اوتری حرب و قتاله کیش حضرت احمد علیه السلام قع و رفی ایچون و باطل دینک
 ستیز و عنادندن اوتری یعنی زمان جاهلیتده اولان کندی دینمه معاونت ایتک ایچون حضرت رسول علیه السلام ایلده
 محاربه ایلکه حاضر اولوب عاقبت اول حریده اسیر اولوب اسلامه کلدی (منوی) کشت دین را تا قیامت پشت و رو
 در خلافت او و فرزندان او * قیامت دکن دین مینه ظهیر و معین اولدی خلافتنده حضرت عباس رضی الله عنه
 و انک اولادی خلافت صوری انک اولادندن منقطع اولوب غیره انتقال ایلد کدنصکره انک نسلندن اولنلر خلافت
 معنویه مظهری اولوب دین مینه قیامتده دلک ظهیر و معین اولسه لر بحسب دکلدر و بوجه امثله متعددده دن مراد اولدر که
 بر کسه دنیوی و نفسانی بر مراد اوزره خلیفه حق اولان مشایخک بانه متوجه اولورا کلا کده درگاه حقندن
 اکابر آخر حالت یوز کوسر و مقصود اصلی جانبیه عزمت ایلسمندن عبارت اولور (می) من درین در طالب چیز
 آدم * صدر کستم چون بدلهیز آدم * بن بوقویه بر نسنه طلب ایدیچی کلام چونکم دهلیزه کلام صدر عالی قدر
 اولدم (منوی) آب آوردیم بقیقه پهر نان * بوی نام برد ناصر جنان * ارمغان برینه نادن اوتری آب کتور دم نان
 رایحه سی بنی جناتک صدرنه ایلندی یعنی نان امید بی بویه خلیفه حق جنت کبی اولان دار سعادتته کتور مکه
 سبب اولدی (منوی) نان یرون راند آدمی را از بهشت * نان می اندر بهشتی در سرشت * نان آدم علیه السلام
 حضرت توری جنتدن طشره سوردی نان بنی بهشته منسوب اولان قوم ایچره تخمیر و تخلیط ایلدی حق تعالی
 قادر در که بر شیی بر کسه به نسبتله سبب طرد و بعد و بر کسه به نسبتله سبب قرب و انس ایلده (منوی) رستم از آب و زنان
 همچون ملک * بی غرض کردم درین در چون فلک * بوراه کلام فرشته کبی آب و نادن قورتلدم من بعد بویاب اوزره
 فلک کبی غرضسز دور ایلرم (منوی) بی غرض نبود بکردش در جهان * غیر جسم و غیر جان عاشقان * جهاتده
 غرضسز اولز کردش و حرکتده عاشقانه جسدندن و جاتندن غیری یعنی عاشقانه جسم و جانی و کردش و دورانی بی غرض
 نفساندر اما عاشقاردن غیر بسند کردش و حرکتی یادیوی و یا خرو البتته بر غرضدن خالی دکلدر (بیان آنکه عاشق دنیا

بر مثال عاشق دیوارست که بر و تاب آفتاب زده باشد و جهد وجهه اندک در تافهم کند که آن تاب و رونق از دیوار نیست
از قرص آفتابست در آسمان چهارم لاجرم دل بر دیوار نهاد چون برق آفتاب با آفتاب پیوسته او محروم ماند (بوسرخ
شریف) آنکس بیانده در که دنیا به عاشق و طالب اولان دیواره عاشق اولان کسه کبیر که اول دیوار اوزره آفتاب نوری
و برق بیدرادی و جهد و سعی ایلدی تافهم ایده که اول دیوار اوزره آفتاب نوری و برق و رونق دیوار دن دکل بلکه
فلک رابعده اولان آفتاب قرصندن و ذاتند ندر اول سیدن لاجرم دیوار اوزره گوکل قودی چونکه آفتاب برق
آفتاب متصل اولدی و دیوار دن ککذرقیلدی اول عاشق دیوار اولان کسه ابدی محروم قالدی (وحیل بینهم و بین
مایستهنون) وحیل یعنی حایل اولندی بینهم بکفار و منافقینک ماینلرنه (و بین مایستهنون) دخی اشتها ایلد کلمی
شبهه مایسته مراد نیاده اولان حفظ و لذت لری و راحت و عزت لری بربوایت سورة سبأ نک آخریدر (مثنوی) عاشقان کل
فی عشاق جزو * مانند از کل آنکه شد مشتاق جزو * عاشقان خدای متعال بوجز و کد عشاقی دکلدر نه این عشاق
جزو است تقدیر نده اولور بومعنی دخی جائزدر که حرف ندا مقدر اولوب دینه ای بوجز و کد عشاقی اولیان عاشقان کل
بلیکه کلدن محروم قالدی شول کسه که جزو مشتاق اولدی جزو اصلنده کادیر لکه بر شی اندن و غیریدن مرکب اوله
و کل اولدر که بر نیجه جزو لردن مرکب اوله کما قال صاحب التعریفات الجزو ما ترکب الشئ منه و من غیره و الکل ما ترکب
من الاجزاء لیکن اصطلاح صوفیه ده بومحمله واقع اولان جزو و کلدن مراد بود کلدن بلکه جزو دن مراد ظاهر اسماء
الهیة اولان تعینات کلدن مراد مرتبه الوهیتد رکما قال صاحب التعریفات الکل اسم للحق تعالی باعتبار الحضرة
الالهية الجامعة للاسماء والصفات ولذا يقال واحد بالذات وبالاسماء والصفات (مثنوی) چونکه جزوی عاشق
جزوی شود * زود معشوقش بکل خود رود * ریش کازنده غیر شیدا و غرقه شد کف در ضعیفی دررد او * چونکم
تعینات موجوده دن بر جزوی بر آخر جزو یعنی مظهر اسماء الاهیة دن بر مظهر عاشق اوله علی انقور آنک معشوق
جاد و نباتات و انساندن هر نه ایه کل شی بر جمع الی اصله فحوا سنجه کندی کای طرفه کبیر اول عاشق جزوی غیرک
قولنک ریش کاری یعنی مسخره و مغلوبی اولدی و عمرتی بیوده بیر ضایع قیلدی بعض نسخه ده ریش کا و ایلد بنده نک
ماینده و او عاطفه واقع ایلد بر تقدیر اوزره معنی اول عاشق جزوی مسخره و بزبون و غیرک قولی دیک اولور مثلا
هو او هوس دریا سنه غرقه اولوب الغریق یشبث بکل حشیش فحوا سنجه الی (کبیت العنکبوت) اولان مخلوقه اوردی او
(مثنوی) نیست حاکم تا کند بیمار او * کار خواجه خود کندیا کار او و اول مخلوق ضعیف حاکم شریف دکلدر تا اول
عاشقه بیمار ایلد یا کند و افندی سنک کارین قبله و یا خود آنک کارنه مشغول اوله مصرع دل اکربار کشد بار نکاری
باری * دینلر خوب دیمش و بومعنا ده قول عرب دخی مثل قیلنش (اذا زیت فازن بالحره و اذا سرق فاسرق الدرة)
بوسرخ تقریر و بیان ایلد کلمی و قنده بعض مثنوی خوانلر حسن تعبیر ایلد میوب و تحقیق و توجیه جائنه کیده میوب
تحت اللفظ معنایله اکتفاء ایلد کارنده سامعیندن بعض علما لره انکار ایدوب دیملر که بوسوزدن من وجه زنا به
و سرقه اذن لازم کلور اکبر بومثلدر اولاد عرب بوی بویه دیه کلملردن دینور سه پس حضرت مولانا قدس الله سره
الغزیز بویه مثل قبیحی نه ایجاب ایدر که محل ارشاده ایراد ایلد و بوموضع ده آنی کتوروب سوبلیه بومحمله بونلر جواب
شافی بودر که اولامثل لغتده ندر و اصطلاحده نه دیر لوانک مضری و موردی ندر بیلک کر که حتی مشکل حل اوله
مثل لغتده نظر معنایسته در مثل و مثل و مثیل شبه و شبیه کبیر پس بومعنا لغتدن شون بین الناس سائر و دیر
و مشهور اولان قوله نقل اولندیکه آنک مضری موردنه تشبیه اولنه مورد شول حالت اصلیه در که ابتدا اول قول اول
معنا ده وارد اولدی و مضرب شول موضعه دیر لکه اول قول انده ثانیاً ضرب مثل اوله پس مورد حالت اصلیه به
و مضرب اکامشبه بها اولان حالت ثانیه به دیر لکه بومثل عربده مورد حره زنا ایلک و دری سرقه قیلددر که حالت
اصلیه در پس عربلر ثانیاً بر قولی اگر صورتک بر حره آزاد کسه بی سوه که اول کسه نک بنده سی و اسیری اولیه و طمع
قبیلور سه بر شینک بغایت نفیسنه طمع قیلد که اول شی فی حد ذاته دخی و حقیر اولیه دیک محمله ضرب مثل ایلد یارته کم
حضرت مولانا قدس الله سره الغزیز * مثنوی * فازیا حره بی این شد مثل * فاسرق الدرة بدین شد منتقل * دیو
بومعنا به اشارت بیوردر یعنی حره زنا ایلد دیک و صورتک بر حاکم بر دادی و بر سر و لزدی سود یمکدن اوتری مثل اولدی
فاسرق الدرة طمع ایدر من بر شینک بغایت اعلاسنه طمع ایلد دیک ایچون معنای اصلیندن منتقل اولدی دیک
اولور بومثلک موردی حرام و مضری حلالدر بواشته شرعاً و عقلاً جائزدر زراحتی حرامه تشبیه و بالعکس کلام نبوت
بنشاده و کلام اولیاء اللهده جوق واقع اولشد رکما قال علیه السلام عند استقصان کلام عمر بن الاثم ان من البیان
لنصر احکم علی طریق التشبیه البلیغ ای ان بعض البیان منحر فالتشبه مباح مندوب و المشبه به حرام محظور قافهم

هذا المعنى والله اعلم بالصواب * مثنوی * بنده سوی خواجه شد او ماند زار * بوی کل شد سوی کل او ماند خار * بنده
 افندیسی جانیده کنیدی اول عاشق آنک قراقندن زار و محزون قالدی کل را بجه می کل جانیده کنیدی اکا خار قالدی
 یا خود اول خار له قالدی دیمک اولور * مثنوی * او بمانده دور از مطلوب خویش * سعی ضایع رنج باطل پای ریش *
 اول کسه کنیدی مطلوبندن دور و جدا قالمش سعی ضایع رنج و زحمتی باطل آتانی مجروح یعنی عاشق صورت اولان
 کسه نک مشائی بودر (مثنوی) همچو صیادی که کیرد سایه * سایه کی کرد دور اسر مایه * مثلاً شول بر صیاد گی که
 اول بر سایه طو نه سایه کا قن بر سر مایه اولور (مثنوی) سایه مرغی گرفته مر دخت * مرغ حیران کشته بر شاخ
 درخت * مر دایله بر مرغ غلک سایه سنی محکم طو تمش افاجک بودانی اوزره مرغ حیران اولش بویه دیو که * مثنوی *
 کین مدغ بر می چندد عجب * این باطل اینت پیوسیده سبب * بومدغ عجب کیمک اوزرینه کولر یعنی نه شی اوزره
 شاد اولور اشته سکا باطل اشته سکا چوریمش سبب سایه دن مراد صور کونیه و مر غدن مراد اسماء الهیه اولور چن
 بر عاشق صورت صور کونیه دن بر صورتی صید قیلسه و آتی صید ابله م و له کتوردیم دیوشاد اولسه اول اسم الهی
 وصف ربانیکه صورت اکا سایه و اول صورت حقیقت کی واقع اولشدر اسان حاله اول ابله ایچون دیر که بوا بله نه اوزره
 شاد اوزر نه اوزره خنده قیلور زهی باطل بیر سعی و ظلا و زهی پیوسیده سبب که بونک نتیجه می همان محضاً
 زحمت و تعبدر * مثنوی * ورنو کوی جز پیوسته کاس * حاری خور خار سفر دن کاست * بویت شول عرفان
 جزئی صاحب لری که مخلوقه حب طبعیاری مقتضای محبت ایدوب بونک محبتی حقت محبتیدر دیو تاویل ایدن لک
 سوائله جوابدیر یورر که ای اسیر صورت اگر سن دیرسک و سوال ایراد ایلرسک که بنم سودیکم جز خود کله پیوسته در
 یعنی مرتبه الوهیتک بر صفتک و یا خود بر نیچه اوصافک آینه و مظهریدر پس بوانک اثریدر بونک حسنی آنک حسن
 و جمالک بر فویدر اویله و ایچق بر جزئی سومک معنائین کلی سومک اولدی جواب بودر که اگر سنک قنده جزوه محبت
 کله محبت اولدیه خار دخی کلک جزویدر خار ییکه خار کله مقرون و متصادر بونده کایه عذاب و عتاب و قهر و غضب
 بی حساب دخی اول مرتبه نک جزئی و اثریدر پس آتی دخی قبول ابله زیر ابو خار اول کلک خاری و بونا اول یارک تاریدر
 پس مشتیه اتدن فاجق و بونکونه تاویلدن کیمک سال که لازم اولنلر دندر بویت بویه زعم ایدنلر ایچون دینلر دندر
 (بیت) فان تصبر علی الذی ان فاعص * والا کن عن العصیان فاص (م) جزئیک رویت پیوسته بکل * ورنه خود
 باطل بدی بعث رسل * چور رسولان اربی پیوسته * پس چه پیوندند سان چون یک نشند * بویات جزو کله
 پیوسته در جزو سومک کلی سومک دینلره هم تسلیم و هم رددر یعنی ای جزوی کله پیوسته درین نعم اجزای عالم دن
 هر بر جزو و شخصاس بنی آدم دن هر بر شخص من حیث المظهر به مرتبه الوهیه پیوسته و هویت الهیه نک
 اسماء و صفایله بوجه دن سربانی علی السویه در وایکن هر بر جزو یعنی هر بر مخلوق کنیدی امکائیلری جهنندن
 و تعین اقتضای اعتباریله کل اولان مرتبه الوهیه پیوسته دکلدر زیرا که جمیع اشیا امکائیلری حسبیه و تعینلری
 اعتباریله هی اولسه و عین واحد مرتبه سن بولسه انبیاء عظامک صلوات الله علیهم اجمعین یعنی و اولیه
 کرامک دخی ارشاد و هدایتی باطل اولوردی و بی معنی فالوردی چونکم انبیاء عظام خلق خالقینک قرینه و معرفته
 پیوسته قیلقدن اوتیدر لر پس نه بی اولشدر لر چونکم برتن حکمنده درر را که هو و اولسیدی ویک تن مرتبه سن
 بولسیدی انبیاء علیهم السلام کلمی تحصیل حاصل اولوردی بلکه انبیاء علیهم السلام خلق ارباب متفرقه
 و جزویه دن رب الاربابه و جامع جمیع اسماء و صفات اولان الله دعوت و ارشاد ایچوندر کما قال الله تعالی فی حق نبینا علیه
 السلام (قل هذه سبيلي ادعوا الى الله على بصيرة نانا من اتبعني وسبحان الله وما انا من المشركين) یعنی دی با محمد ارباب
 متفرقه بنده لر نه که شوطریق توحید که صراط مستقیم اتدن عبارتد برین بولدرین خلائی دعوت ایلرم مستجمع
 جمیع صفات اولان الله (على بصيرة) لا علی جهل ولا غفلة و بکاویان وارنلرم دخی بویه دعوت ایدر لر پس بن اللهی
 غیری اکاشریک قیلقدن تریه ایلرم و برانک جنبه مشرکاردن دکلز (م) این سخن پایان ندارد ای غلام (روزی که شد
 حکایت کن تمام * ای غلام بوسوز پایان طو غر زور و قفس اولدی یعنی کج قالدی حکایت تمام ابله (سپردن عرب هدیه را
 یعنی سپور ابغلامان حلیفه (مثنوی) آن سبوی آب را در پیش داشت) تخم خدمت را دران حضرت بکاشت (عرب
 بادیه نشین اول سود متبسی ایلر و طو تندی اول حضرتده خدمت و عبودیت بخمنی اکدی (م) گفت این هدیه بدان
 سلطان برید * سائل شه راز حاجت و احرید) اعرابی اول غلامان شاعره ابتد بوهدی بی اول سلطانه ایلنکو کز شاهن
 سائنی حاجتدن کیر و الکنز و مر ادنی حاصل قیلکنز (م) آب شیرین و سبوی سبزو نو * زاب بارانی که جمع آمد بکوه
 بوهدی لذت صوبه یکی ویشل دقتیدر شول بر باران صو شندندر که جو قورده جمع کلدی بوندن مراد شول بریه صورتی

بجای آمده اید قطع ایدوب در کده حقه واصل اولد قد نصکره نور تقوایله وجودی دستیسی سبر و نوغد دوخته اولان
 و آب علم قلیل ایل طولان کندینک هدیه سنی بر شئی زعم ایل یوب تقییبان درگاه الهی اولان اصفیایه و یا خود خادمان
 باب عزت اولان ملائکه به عرض ایل سنک صورت حالی اولور (مثنوی) خنده می آمد تقییبان از ان * ایلک بذرقند
 انراش مجوجان * تقییباره اول هدیه دن خنده کادی ایکن آتی جان کبی قبول ایلدیلر (مثنوی) زانکه لطف شاه
 خوب با خبر * کرد بود اندر همه ارکان اثر * زیرا که با علم و با خبر اولان خوب شاهن لطفی جمیع ارکان و اعیانه اثر
 ایلدیلر (مثنوی) خوی شاهان در رعیت جا کند * چرخ اخضر خالک را خضر اکنه * زیر شاهن لطف خوی رعیتنک
 وجودنده بر ایلر کاقیل انناس علی دین ملوکهم یشل فلک خالک و زمین یشل ایلرینهم ماده بود در بد مسافه و ارایکن
 یله پس پادشاهلره متعلق اولان خوی و خصلتنک یساته شروع ایدوب بیورلر (مثنوی) شه چو حوضی دان حشم
 چون لوله ها * آب از لوله روان در کولها * ای مستمع اولان کسه فی المثل پادشاهی بر حوض کبی و خدم و حشمی لوله
 کبی ییل آب لوله دن کولاره چاریدر کول غدیر دید کلریدر * مثنوی * چونکه آب جمله از حوضیست بالک * هر یکی
 آبی دهد خوش ذوقنک * چونکه جمله لوله لک آبی بر بالک حوضند در هر بر لوله خوش و ذوقلور بر آب و برر (مثنوی)
 و دران حوض آب شورست و یلید * هر یکی لوله همان آر دبدید * و کراول حوضده شور و نایالک صور و ارایسه
 هر بر لوله همان اول آبی ظاهر کتورر (مثنوی) زانکه پیوستست هر لوله بمحوض * حوض کن در معنی این حرف
 حوض * زیرا که هر لوله حوضه متصلا در بو حرف کلامنک معناسی آنه حوض ایل یعنی تعمق و تفکر قیل دیمک اولور
 و بو کلامنک معناسنه حوض و تعمق ایلک بو کونه اولور که بو صورت عالم بر جسد مسوا کیدر و پادشاهلر مانند قلب
 و ارکان دولت و خادمان باب سلطنت مانند جوارح و اعضاء در حقن قلب مشابه سنده اولان پادشاه صالح اولسه
 ارکان دولت و اعیان سلطنت بلکه جمیع رعیت دخی صالح اولور و اگر مانند قلب اولان پادشاه فاسد اولور سه
 بواعضا و جسد حکمنده اولان کسه در دخی فاسد اولور رفته کم نعمان ابن بشیر دن روایت اولسان حدیث شریفنک
 معناسنده صدرالدین قنوی حضرت تری بویه دیمشدر که اول حدیث بود رق قال صلی الله علیه وسلم ان فی جسد ابن
 آدم لمضغه اذا صلحت صلح الجسد و اذا فسدت فسد الجسد الا وهی القلب پس آفاق انفسه و انفس دخی آفاقه مطابقدر
 نته کم آفاقه پادشاه صالح اولسه انک جنودی دخی صالح اولور کذلک نفس آدمیده قلب صالح اولسه انک جنودی
 مشابه سنده اولان اعضا و جوارح دخی صالح اولور کما قال علیه السلام اقلب ملک اذا صلح الملك صلحت جنوده و اذا
 فسد الملك فسدت جنوده و رواه ابوهریره رزنی الله عنه کذا فی الجامع الصغیر کلکم راع و کلکم مسؤول عن رعیتیه حدیث
 شریفنک فخوا سنجهر کس کندی وجودنک والی التند و تحت حکمنده تصرف ایلدیک کسه لک راعی سیدر هر نکم
 کندی عقل و یاتنده موجود اوله وجود ظاهر یسنه و تحت حکمنده اولان کسه لک کل اناه یترشع بما فیه فخوا سنجه اندن
 ترشح ایل یوب انلره تأثیر ایلک مقرر در رفته کم بوم معنایه مناسب بیورلر (مثنوی) لطف شاهنشاه جان بی وطن * چون اثر
 کردست اندر کل تن بی مکان و بی وطن اولان جان شاهنک لطافت و صفاتی تنک کالی جزونه نه کونه اثر ایلشدر بر کسه نک
 تنی کوردیک کبی انک جاننک لطافتنه و صفات حیده سنه استدلال ایلرسن (مثنوی) لطف عقل خوش نهاد
 خوش نسب * چون همه تن را در آرد در ادب * و کذلک خوش نسب و خوش طبیعت اولان عقلک لطافتی جمیع
 جسدی نیجه ادبه کتورر یعنی نظرایله جسدی آدمه که اتده اولان ادب و حیا و ایمان و بونلر امثالی اولان خصال
 حسان جمیع عقلک آثار و شانیدر که بی عقل اولنده ادب و حیا و ایمان اولر (مثنوی) عشق شنک بی قرار بی سکون
 چون در ارد کل تن را در جنون * سکون سز قرار سز شوخ و شنک اولان عشق جمیع تنی نیجه جنونه کتورر
 یعنی تنک جنون و دیوانه لکی عشقک تأثیر ننددر * مثنوی * لطف آب بحر کو چون کوثرست * سنک برزه ش جمله در
 و کوثرست * دریا آبنک لطافتیکه اودریا کوثر کیدر انک خردطانی جمله در و جوهر در یعنی دریانک صونک
 خاصیت و لطافتنددر که اکثر انک سنک برزه لری برینه در و جوهر واقع اولشدر بو کلام در و جوهر محلی اولان دریاه
 کوره در (مثنوی) هر هنر کا ستایدان معروف شد * جان شا کردان بدان موصوف شد * محصل کلام و نتیجه مرام
 هر هنر که استاد انکله معروف اولدی و اول هنر ده مهارت و حذاقت بولدی شا کردلرینک جانی انکله موصوف اولدی
 (مثنوی) پیش استاد اصولی هم اصول * خواند ان شا کرد چست با حصول * مثلا اصوله منسوب استاد قتنده
 حصول ایل اولان چست و چایک اولان شا کرده هم اصول او قور یعنی علم اصولی حاصل ایتمکله چست و چایک اولان اول
 اصولی انک قتنده هم اصول او قور دیمک اولور * مثنوی * پیش استاد ققیه آن فقه خوان * فقه خواندن فی اصول
 اندریان * ققیه اولان او استاد قتنده اول فقه او قوی بی شا کرد فقه او قوریان و تعبیر و قتنده اصول و قورمن

(م) پیش استادی که او نحوی بود * جان شا کردش از نحوی شود * شول بر استاد قننده که اول استاد نحوی اوله
 آنک شا کردنک جانی آدن نحوی اولور (منوی) باز استادی که او محورهست (جان شا کردش ازو محورهست) کبرو
 شول بر استاد که او طریق حقل محو و فانیسیدر آنک شا کردنک جانی آدن شاه حقیقینک محویدر یعنی طریق حب
 الهیده فانی اولان مرشدن آنک شا کردلری دخی فنا او کورلر و کندیلری شاه حقیقینک محوی قیلورلر * منوی *
 زین همه انواع دانش روزمرلر * دانش فقرست ساز راه و برلر * بودو کالی انواع علومدن موت کونی فقر علمیدر راه
 آخر تک ازغی و دوزنی کتاب و سنت علمی علم فقردر که بوجه عبدل فناسی و ربک بقاسی مین و مفسر درو کتاب و سنته
 موافق اولان اولیا و علمانک علملری دخی هب دانش فقر درو الحاصل علم ایکی قسمدر بری علم نافع بری غیر نافع کمال
 علیه السلام العلم علان علم فی القلب و ذلک العلم النافع و علم علی اللسان فذلک حجة الله علی ابن آدم رواه جابر بس علم
 نافعک جمیعسی علم فقهده داخلدر (حکایت ماجرای نحوی و کشتیبان (م) آن یکی نحوی بکشتی در نشست
 رو بکشتیبان سبادان خود پرست * او بر نحوی بر کیده او ترردی اول خود پرست کشتیبانه بوز قودی یعنی توجه
 ایلدی (منوی) گفت هیچ از نحو خواندی گفت لا * گفت نیم عمر تو شد در فنا * اول نحوی کشتیبانه ایتدی هیچ
 نحو دن او قود نمی کشتیبان ایتدی او قومدم نحوی کشتیبانه ایتدی سنک عمرک نصی فساد کتدی * منوی *
 دلشکسته کشت کشتیبان زتاب * ایلک آن دم کشت خامش از جواب * کچی حرا رتدن دل شکسته اولدی لیکن
 اولام جوابدن خاموش اولدی * می * یاد کشتی را بگردابی فکند * گفت کشتیبان بدان نحوی بلند * امر الهی ایل
 یاد کشتی تی بر کردابه بر اقدی کچی صوت بلند ایل اول اهل نحوه دیدی * منوی * هیچ دانی آشنا کردن بگو * گفت
 نه ای خوش جواب خوب رو * هیچ بوزمکلاک یلور میسن سویله نحوی ایتدی ای خوش جواب و خوب رو بیلزم
 (منوی) گفت کل عمرت ای نحوی فناسست * زانکه کشتی غرق این کردابه است * کچی نحوی به ایتدی سنک عمرک
 کلیسی فنادر زیر که کشتی بو کردا بلرک غرقدر (م) محوی بایدنه نحو اینجابدان * کرونو محوی بی خطر در آب ران
 * بیل بو محله محو کرک نحو کرکزا کرسن محوی ایسک آب ایچنه خوف و خطر سز سور بوقصد دن حصه اولدر که
 کشتی وجودک شکسته اولسی و قننده علم قیل و قالک انسانه فائده سی اولیوب بلکه علم محو و حالک نفع و فائده سی
 اولدیغنی افاده ایلر (منوی) آب دریا مرده را بر سر نهید * و بود زنده زد را کی رهد * آب دریا مرده بی باشی اوزره قور
 واکردیری اوله دریادن چن قور قورلور (منوی) چون بمردی نوز اوصاف بشر * بحر اسرار ت نه بفرق سر * چونکم
 سن بشر و صغر ندن اوله سن و مو تو اقبل ان مو تو اخواسی اوزره اولزدن اول اولوب مرتبه فنا به ایلر و ب قرب حق بولسن
 اسرار الهی دریاسی سنی باشنک اوزر نه قور و سکا تعظیم و تکریم قیلور (منوی) ای که خلقه از او خری خوانده *
 این زمان چون خبر برین یخ مانده * ای شول کسه که خلاصه سن خرا و قورسن یعنی علم که مغرور اولوب انلره خرا یفهم
 دیو قورسن بوزمان خر کبی بویخ اوزره قالمشسن یعنی اشک بوز اوزره طیروب قالدیغنی کبی سندخی بوزمان بودینه
 خر کبی قالوب ایلر و کیده عشمسن و آخرت و عالم حقیقت جاننه سیر و نقل ایده عشمسن (م) کرونو علامه زمانی در جهان
 نک فنای این جهان بین وین زمان) اگر سن جهانده زمانک علامه سی ایسک اشته بوجهانک و بوزمانک فناسی کور یعنی
 علامه لک اولدر که بوجهانک و بوزمانک فناسی حقیقه مشاهده ایلوب علمی و عملی مجرد بقا ایچون قیله (م)
 مرد نحوی را از ان درد و ختم * تا شمارا نحو محو آم و ختم * فقه فقه و نحو و نحو و صرف صرف) درکم آمدیابی ای یار
 شکر ف * مرد نحوی قصه سنی عرب بادیه نشین قصه سنک مایته اول جهتدن کتوروب دکدله وانکچون بوجهلشم
 ایلدک تا که مزه محو و فنا نحوی یعنی علمی و قاعده سنی او کرده و زویت تانینک معناسی فقهک مفهومی و نحوک
 مقصودنی و صرفک تبدیل و تغییرنی اکسک کلمکده و بوق اولقده بولورسن ای اولو یار فتهک فقهه و نحوک نحوه و صرفک
 صرفه اضافتی عامک خاصه و لغوی سنک اصطلاحی اولان اضافت لفظی قیلند در فقه اصلنده فهمه دیرلر و اصطلاحده
 مسائل و احکام شرعی به مع ادلتها عالم اولقده دیرلر و نحو لغتده بر قاج معنایه کاور بوزاده قصد معناسنه در که بمعنی
 مقصود در و اصطلاحده شول قواعد و قوانین ایچون وضع اولتان علمدر که انکله احوال ترا کعب عربیه اعراب
 جهتندن معلوم اولور و صرف لغتده تبدیل و تغییر دیرلر و اصطلاحده شول قواعد و قوانین ایچون وضع اولتان علمدر که
 انکله احوال اینیه کله معلوم اوله پس مضاف اولان مصدرلر مفعول معناسنه اولور مثلاً فقه بمعنی مقفوه یعنی
 مفهوم و نحو بمعنی منحو یعنی مقصود و صرف بمعنی تبدیل و تغییر پس تقیه کلام بویه دیمک اولور که مسائل شرعی به
 و احکام شرعی به تک مفهومی و نحو علمک مقصودنی و صرف علمک تغییر و تبدیلی بجه علم فقرده و بوقلقد بولورسن
 ای یار سنی علم فقهک مفهومی عبودیتی کماله ادا ایلکدر پس کماله عبودیتی ادا بوقلقد و کم آمده اسکده درو علم نحوک

قصه‌ی اصلاح الفاظ ایلاک در و اصلاح الفاظیدن مقصود معنی درست اولقدر پس معنادرست کی دخی علم نحو
وفناء بولنور کذلک صرفت تبدیل و تغییری کی تبدیلات و تغییرات علم نحو و فناء بولنور نته کم علم صرفه بنای
کلمه تبدیل و تغییر اولدیفی کی علم نحو و فناء کم آمدلکده دخی بنای انسانی تبدیل و تغییر اولوب اصل بشریتدن
چیتقرنشته آخر حاصل اولور بومعنی دخی قابلد که قههی فهم ایلمکی و نحو قصصدن و یا خود بر آخر نوعی و صرف
علمی تغییر ایدوب بوز مقلقی کم آمده لکده بولور سن دیک اولور (منوی) آن سبوی آب نشهائ ماست و آن خلیفه
دجله علم خداست * اول سبوی آیدن مراد بزم دتشریمز درو عریدن مراد برزواول خلیفه دن مراد دجله علم خدا در
(می) ماسبوه پربند جله می بریم * که خردانیم خود را ما خرم * بر آله پرسبوی دجله به ایلنور زیعی بر دجله علم
خدا به متوجه اولد قده کندی علمزدستیسنی برشی صانوب یله ایلنور بوز بوقه دیرجه اگر برکندریزی خربماز سنک
خرواحقز زبرا (وما اوتیتیم من العلم الاقلیلا) فخر اسخه جمیع انبیاء علیهم السلام و اولیای کرامک علمی بحر علم حقه
نسبتله بردستی صوقدر در پس بوجله دن بر انسا لک علمی بر قضا قدر در پس بومعنائی بولور کنینه علم و علمانی برشی
عدایدوب در کاه حقه ایلنسه و کندوی بولید ایکن خرواحق یلمسه اول کسه خربلکه خردن بدتر در (منوی) باری
اعرابی بدان معذور بود * کوز دجله غافل و پس در بوز * باری اعرابی اول آب سبوی تحفه ایلنسی سبیلله معذور ایدی
زیرا که اول دجله دن غافل و زیاده بعید ایدی (منوی) کوز دجله با حیر بودی چوما * از نبردی آن سبور اجابجا *
اگر اعرابی دجله دن بزم کی با خبر اولیدی اول اعرابی اول سبوی آبی منزل بمنزل بغداد جابینه ایلنزدی (منوی)
بلکه از دجله چو و اف آمدی * آن سبور ابر سر سکی زدی * بلکه دجله دن چونکه واقف کایدی اول سبوی
بر طاشک باشنه اورردی و اول در کاهه فقر تام ایلن متوجه اولوردی قبول کردن خلیفه هدیه را و عطا فرمودن
با کمال بی نیازی از آن هدیه و از آن سبور (می) چون خلیفه دید و احوالش شنید * آن سبور ابرزر کرد و مزید * چونکه
خلیفه اعرابینک ارمغانی کوردی و انک احوالی اشتدی اول سبوی اتوندن پرایلدی و اندن زیاده هم اکا خلعت
و نعمت و پردی (منوی) آن عرب را کرد از قافه خلاص داد بخششهاز حلقه های خاص اول اعرابی بی فقر و فاقدن
خلاص ایلدی بخشش و خاص خلعت و پردی (می) پس تقیبا از نبرمود آن عباد آن جهان بخشش و آن بچرداد
پس اول قباد تقیبلره یوزدی اول بخشش جهانی و اول عدل دریامی (می) کین سبور برزیدست اودهید * چونکه
و اگر دسوی دجش برید (که بوز برزراولان سبوی انک الله و بریکز چونکه بورادن دونه آبی دجله جابینه ایلنوزکن (می)
از ره خشک آمدست و از سفر * از ره دجله ش بود نزدیکتر) قوری و قره بولندن کلمشدر اول اعرابی سفر دن دجله بولندن
اکانزدیکتر اولور مکانی پس اول تقیبلر اول برزراولان سبوی اکا بوروب آبی کتوروب برکی به قودیلر * منوی * چون
بکشتی در نشست و دجله دید * سجده می کرد از حیای خید) چونکه کیده او نوردی و دجله می کوردی حیای و شرمندن
سجده ایلدی و اکلدی بولیدوب * منوی * کای عجب لطف این شه و هاب را * وان عجبتر کوستدن اب را * که بو و هاب
اولان شاه ایچون عجب لطف وارد و اول فنی عجب تر که اول پادشاه اول ما را کدی الدی * منوی * چون پذیرفت
از سن آن دریای جود * المچنان نقد دغل را و در زود * اول جود و کرم دریامی بدن نه حاله قبول ایلدی انجیلین دغل
و حقیر تقدی علی الفور توقفسز (منوی) کل عالم را سبودن ای پسر * کو بود از علم خوبی تاب * ای پسر جمیع عالمی
فی المثل سبویله که اول عالم سبوسی علمدن و خوبلقدن تاباشنه دل پر در (منوی) قطره از دجله خوبی اوست * کان
نمیکجدر بری زیر پوست * اول الهک خوبلقی دجله سندن بو عالمده اولان خوبلقی بر قطره در که اول خدا انک خوبلقی
بر لکندن یعنی وفرت و کثرتندن پوست التنه صغمز و صورت دائره سنه داخل اولمز پوست التنه کلان و صورت
دائره سنه داخل اولان جمال و کمال انک دریای جمال و کمال سن بر قطره در (می) کنج مخفی بدزیری چاک کرد) خاندرا تابانتر
از افلاک کرد * کنت کنز تحقیقا فاحیبت ان اعراف خلقت الخلق لا عرف حذیث شریفنک فوا سنجبه غیب هویت
مرتبیه سنده جواهر اسماء صفاته مالا مال بر کنز مخفی ایدی بر لکندن یعنی صفات علیه سنک و اخلاق جمیله سنک
کالیه مقتضیاتندن پرده غیبی چاله ایلدی خاکی افلاکدن تابان تر و روشنتر ایلدی یعنی عالم خاکی و یا خود جسد خاکی
بنی آدمی اسماء صفاته مظهر قیله افلاکدن من حیث المعنی منور ایلدی * منوی * کنج مخفی بدزیری
چوش کرد * خاندرا سلطان اطلس پوش کرد * حضرت الوهیت مرتبه احدیتده کنز مخفی و پنهان ایدی و صاف
کالاتک و وفرت و کثرتندن چوش ایلدی خاله جسد بنی آدمی اطلس پوش سلطان ایلدی اول جسد تراپیه
سلطانده اولان قوت و قدرت و مهابت و سطوت و بولنراشالی اولان صفت و حالت اول دریای کمال و جمال کدر
والا بواله پاره لر بومفتلری زده بولوردی * منوی * و بریدی شای از دجله خبا * آن سبور ارفنا کر دی فسا *

اگر آب علم و حلاله بر اولان وجود دستبسی مقبول و مغفم عدا یلین کسه خدای تعالی نیک دجله کمال و جانندن
 بر شاخی یعنی بر جدول و خلیجی کوریدی اول وجود سبوسنی اول کسه فنا ییدی اول وجود نیک قنده اعتباری
 قالمیوب آتی بالکلیه محوایدوب خدا جاننه بی وجود اولدینی حلاله کیدیدی * منوی * آنکه دیدندش همیشه
 بی خودند * بخودانه بر سبوسنی زدند * اول کسه لکه دجله خوی * خدا دن اولان شاخی * کوردیلر همیشه
 بی خود لردی خود لری و اهل قساماتی سبوی وجود لری اوزره سنک قمر و ریاضی اوردیلر و کسر وجود ایدوب
 غنایر تبه سته ایدیلر * منوی * ای زعیرت بر سبوسنی زده * وین سبوز شکست کامل تر شده * ای غیر تندن
 و همت و محبتدن سبوی وجود اوزره بر طاش اوزر مش بوسبوسنش اولمقدن کماله اولمشدر * منوی * خم شکسته
 آب از نار یخته * صددرستی زین شکست آنکیخته * کوپ صمنش وادن آب دو کلمش یوزدرستک بوشکسته لکدن
 اول خم قورمش و حاصل ایتش مراد وجود موهومینک صمنی و عقلک کامل اولمش و خم کبی اولان صفت
 نفسانینک صمنی و آب عقل و آب عرفانک ایدن دو کلیوب ایمان و ایقانه و اذواق جان و جناتله اکانچه درستک
 حاصل اولسندن عبارت اولور * منوی * جز جزو خم در رقصست و حال * عقل جزوی را نموده این محال * کوپک
 جزو نیک جزوی رقصده و حاله قدر لیکن عقل جزوی به بر حال محال کورنمشدر خدن مراد وجود اناسیدر نیک جزو نیدن
 مراد هر بر عضوی اوله و جزو جزو نیدن مراد آنک نابعلری اوله چونکم سالک وجود خن صیوب فانی اوله و آب معنایه
 وصول بولوب روحی آنکه طوله انک هر بر عضوی کمال ذوقندن رقص و حاله اولور لیکن عقل جزوی صاحب ربه بوحال
 محال * کورینور که انار سردن غافلر و بوعلمدن جاهلر در * منوی * نه سبویید ادرین حالت نه آب * خوش بین
 والله اعلم بالصواب * بوحالته نه سبویونه آب ظاهر در بوسوزلک حقیقتی خوش کوروبو کلماتک ماهیتنه نظر
 ابر کورالله تعالی صوابه اعلمدرا کرد بر سکه بنده بگونه معاینک اطلاعنه استعداد بوقدرین بگونه معنایی
 نیجه خوش کوره یم جواب بیوردر * منوی * چون در معنی زنی زت کنند * بر فکر ت زن که شهبازت کنند * چونکم
 معنی قوسنی قفه سن سکا آچار لر فکر ت قنادی اور که سنی شهباز ایلله لر المریطیر یجناحی الهمة والفکره خوا سنجیه
 انسان همت و فکر ت جناح لری ایلله اوچار بوعالم صورتدن گذرایدوب جانب معنایه بکرو اول عالمک شهباز بلند
 پروازی اولوب وجه مقصود نیک نقابنی آچار (می) بر فکر ت شکل آلود و کران * زانکه کل خواری تا کل شد چونان
 سنک فکر کل قنادی بالجه بولنمش و ثقیل اولدی زیرا کل بیحیسن سکا بالحق نان کبی اولدی (منوی) نان کست
 و گوشت کتر خوار ازین (نان) فی همعول اندر زمین نان و گوشت اصلنده کدر بوندن ازرق بی تا کل کبی زمینده قالمیه سن
 اما عجیب حالتدر که سکا نه آخلق و نه طوقلق فائده ایلر (می) چون کرشنه می شوی سنک میشوی) تندوبد پیوند و بدردک
 می شوی * چونکم آج اوله سن سنک اولور سن یعنی سنک کبی بدخوا اولوب تندوبد پیوند و بدردک اولور سن یعنی غضبلا
 و اتصالی و مقارنتی قیج و بد اصل اولور سن (منوی) چون شدی قوسیر می داری شدی * بی خبری پاچود یواری شدی
 چونکه طوق اولدک بر مر دار اولدک بر دیوار کبی آتاقسر خبر سز اولدک یعنی دیوار نیجه سرکته قادر د کسه و نه
 کونه بی فهم بی خبر ایه سنده طوق اولدیغک حینده بی فهم بی خبر اولوب کندی مرتبه کدن عبادت و طاعت
 جانبنه نقل و حرکت ایلز سن دیمک اولور (منوی) پس دی می مر دار و بد بگردم سکی * چون کبی در راه شیران خوش تکی
 پس بر دم می دار سن و بر غیری دم کابسن شیران دین بولنده نیجه لطیف بلکلک ایلر سن * منوی * آلت اشکار خود
 بر سنک مدان * بکترک انداز سنک را استخوان * کندی شکار کلک الت و سببی کابدن غیری بیلله آلت شکار دن مراد
 نفس اماره در که صید دنیا ایلکه آلت اولمشدر کلبه استخوانی ازرق آت یعنی سنک نفسک غدا سنی از وروب آتی عقلکه
 تابع ایت (می) زانکه سنک چون میرشد سرکش شود * کی سوی صید و شکار خوش دود * زیرا کلب چونکه طوق
 اولدی سرکش اولور لطیف صید و شکار خوش جابنه بجن یلر (می) آن عرب رای نوایی می کشید * تابان درگاه
 وان دولت رسید * اول عربی از قسزلق و محتاجک چکدی تا اول درگاه و اول دولته تشدی (منوی) در حکایت
 گفته ایم احسان شاه * در حق آن بی نوای بی پناه * حکایتده دیشز شاهک احسانی اول پناه سز اولان بی توانک
 حقنده یعنی اول پناهی اولین فقیرک حقنده اولوا اولان شاهک احسانی مقدم احکایه دهذ کرایلشدر (منوی)
 هر چه گوید مرعاشق بوی عشق * از دهانش می جهدر کوی عشق) مرعاشق هر نه سولر سه عشق قوقوسی انک
 دهاتدن صحرار عشق محله سنده یعنی مرتبه عشقه مرعاشق هر نه سولر سه انک اغزنندن عشق رایجه سی ظاهر
 اولور که کل اناه بر تخیمافیه بومعنایه شهادت قیلاور (می) کربکوید قفه فقر اید همه * بوی فقر آید از آن خوش دمدمه
 اگر مرعاشق قفه سولیه ایدن جیمعافقر کاور اول لطیف صد الوو خوش سوزلوعاشقندن فقر رایجه سی کاور

(مثنوی) و بگوید که در ادبوی دین * آید از گفت شکش بوی یقین * اول مرده عاشق اگر کفر سوبله دین رایحه سی
طو ترانک شک و کانه متعلق اولان سوزندن یقین رایحه سی کاور * مثنوی * کف کز کز بحر صدق خاصیت *
اصل صاف آن فرع را آراست * کف کز دن مراد شک و کانه متعلق اولان و شرع مخالف کلان سوزلدر عاشق
باطنی دریای صدق و یقیند بر پس معنی بویه دیمک اولور که مثلاً کری کبول بر صدق دریاسندن قالقمشدر یعنی اگری
کبول کبی اولان شرع مخالف و عقله مناقض سوزلر انک دریای صدق اولان درو شدن ظاهر اولمشدر صافی
اولان اصل اول تیره اولان قرعی بر مشدر یعنی انک صافی و روانی اولان درونی اول کز و مر اولان گفتارینی نور یقینه
ترین ایلشدر حقیقتنه نظر ایلشک اول کج اولان کلام راست و اول کلام نامعقول فی الحقیقه مختار و مقبولدر
می) آن کفش راصافی و تحقیق دان * همچو دشنام لب معشوق دان (مرده عاشق کج اولان کفنی یعنی نامعقول اولان
کلامنی صافی و لایق و مقبول ییل معشوق لبشک دشنامی کبی ییل یعنی معشوق کلام دشنام امیزی اگر چه جواب
تجدد لیکن عشاقه اول شیرین کلشدر * مثنوی * کربگوید کز نماید راستی * ای کزی که راست را آراستی * عاشق
حق اگر اگری سوبله اول طوغریلق کوسسترای لطیف بر کج که راستی بزدی مرده عاشق نامعقول اولان کلماتی
عاقبت مشروع و معقول اولان کلماتندن لطیف اولوب انلر راست اولان کلامنه بونلرک کلامی زیب و زینت و بر مستی
اشعار ایلرته کم اکثر عقال عشاق الهینک کلامیه کندی کلامرینی ترین ایلر و فلان عاشق شویه دیش دیوسولر
* مثنوی * از شکر کر شکل نانی می پزی * طم قنداید ترا چون می مزی * مثلاً اگر شکر دردن بر نان شکلی دوز من
و بشوره سن اگرانی امه سن اندن سکا قندلنی کلور نان لندی کلمز کذلک عاشق مقالنی بوکا کوره قیاس ایل (مثنوی)
و ریابد مؤمنی زرین و ن * کی هلدانرا برای هر ن * مثال آخر اگر بر مؤمن التون بت بوله هربت پرست ایچون آتی
چقن قور * مثنوی * بلکه کیرداندرا نش افکند * صورت عاریش را بشکند * بلکه مؤمن اول و ننی طو ترانش
ایچره براغور انک عاریتی صورتنی صبر * مثنوی * نایماند بر ذهب نقش و ن * زانکه صورت مانعست دراهزن *
تاالتون اوزره بت نقشی قالمیه زیرا که صورت انک التوتشدن منتفع اولغه مانع دره زندر پس چقن بر مؤمن عارف
بر کلام نامشروع و نامعقول * کورسه در حال انک ضمیمه اولان منافع و اسراره نظر ایلر اگر انک تحتند نیجه فوائد
و منافع موجود ایلسه انک صورت ظاهرده نامشروع و نامعقول اولدیغنه باقیوب انک الفاظ و سرفده اولان کز مر
لکن از اله ایدوب زر خالص کبی اندن معنایی اخذ ایلر * بیت * لفظا کر راست بودیا کزل * هیچ قیر مزبزه معنی کرک
دین بومعنایه دلالت ایدر * مثنوی * ذات زرش دادربانیتست * نقش بت بر تقدز عاریتست * و نکلر اولان
ذاتی دادربانیت و عطای الوهیتدرا مابت نقشی تقدز اوزره عاریتدرا کا اعتبار بوقدر اول نقش بت ذات ذهی خبیث
ایلر (مثنوی) هر کیکی نو کلمی رامسوز * و رسدای هر مکس مگذار روز * ای قیل و قاه نظر قیلان و معنادن غافل
اولان بر پرده دن اوتری سن بر کلمی یاقه و هر مکس آواز و صداسندن نهاری ترک ایلر بلکه آواز مکسه التفات
ایللیوب فوائد روزدن منتفع اول * مثنوی * بت پرستی چون بماتی در صور * صورتش بگذاردر معنی نکر *
چونکم صورتلرده قاله سن بت پرست سن انک صورتنی قو و معنایه نظر ایلر * مثنوی * مر دجی همزه حاجی طلب *
خواهند و خواه ترک و یا عرب * چه منسوب اریسک بر حاجی همزه طلب ایلر که کسه هند و کسه ترک و یا عرب
اولسون (می) متکراند در نقش و اندر نکل او * متکراند عزم و در آهنگ او * انک نقشنه ورتکنه نظر ایلر زیرا اول لازم
دکدر انک عزمه و قصدنه نظر ایلر که لازم اولان بودر * مثنوی * ککر سیاهست او هم اهنک نوست * نوسیدش
خوانکه همرنک نوست * اول هندوا کرچه سیاهدرا لیکن سنک هم اهنک کدر سن کاسید او قوز بر لمن حیث
المعنی سنک همرنک کدر (مثنوی) این حکایت گفته شد زیر * همچو فکر عاشقان بی پاوسر * بو حکایت زیر و زبر
دیش اولدی و نظمه پریشان و پراکنده کاسدی عاشق کز فکری کبی بی پاوسر در * مثنوی * سرندارد چون زازل
بودست پیش * باندارد با اید بودست خویش * ازل اگاد بر لر که ابتداسی اولیه انتهای اوله ایدا کاد بر لر که ابتداسی
اوله انتهای اولیه این حکایتدن مراد کرحل اراده حال قاعده سی اوزره بو حکایتده سوبلتن گفتار و اسراردر یعنی
بو حکایتده کراولنسان و فکر عشاق کبی بی پاوسر نظم و کلاان اسرار و گفتار باش طو تمز چونکم ازلدن ایلریدر که
مراد مر تباعیان نبایته دندر دیمک اولور پای طو تمز یعنی نهایت و آخر طو تمز ایلر به خصم و مقارن اولمشدر بونکته بی
اشعار ایلکدن اوتری بوکاب شریفی سائر تالیفات و مصنفات کبی دیباچه ایلر ابتدا ایلمشار و آخرنده دخی اتمام
و اختتامه متعلق کلام سوبلشدر * مثنوی * بلکه چون آبست هر قطره ازان * هم سرست و پاوهم
بی هر دو آن * بلکه بو کلام لطیف و نظم شریف صوکیدر هر بر قطره اندن هم سر در هم پاوهم بویکی سز یعنی بو کلام

شریف بر عظیم آب لطیف کبیر هر بریت اندن بر قطره کبیر و هر بریت ایچون سر و پای یعنی ابتدا و انتها اعتبار ایلک
 ممکن در وسایق و سیاق و سباق نظر ایلدیکل جهت دن بی سر و پای اعتبار ایلک هم قابلدر * منثوی * حاش لله این حکایت
 نیست هین * تقد حال ما و تست این خوش سین * حاش لله بو حکایت دکلدر کاه اول یعنی بن الهی تنزیه ایلرم بو عرب
 بادیه نشین حکایه سی اولمقدن بو حکایه بزم و سنک تقد حالمز در خوش نظر ایل * منثوی * زانکه صوفی با کر و با فر بود *
 هر چه آن ماضیت لایذ کربود (زیرا که صوفی کروفر ایلد اولور هر نسته که اول ماضید در لایذ کرا اولور یعنی صوفی زیاده
 کروفر صاحبی شول عالی رتبتدر که انک قنده هر نه که ماضیدرد کرا اولمز بلکه هر نینکه صوفی ذکر ایلر سه کندی حسب
 حالی رتوابعنک اوصاف بالی سویلر و حکایات و امثال نمتده انی نقل ایلر دیک اولور (می) هم عرب ماهم سبوما هم ملک
 جمله ما یوفک عنه من افک * سورة زاریاتده اولان ایت کریمه به اشارتدر (والسماء ذات الحبت) جناب عزت قسم
 یورر لر که ذات طرایق اولان کوکار حقیچون مر ادمسیره کوکب اولان طرایق محسوسه اوله و یا خود طرایق معقوله
 اوله نظر عقله نیجه معارف و حقایق و وصوله سبب اوله (انکم انی قول مختلف) جواب قسمدر تحقیقا نرای کافر لر
 اقوال مختلفه ده سز یار سول حقنده اولان مختلف قوللری اوله که کاهن و ساسر و مجنون دید کلامی کبی و یا قرآن
 حقنده (اساطیر الاولین) و شعر دید کلامی کبی و یا قیامت احوالنده اولان اختلافلری کبی و اما تأویل الروح التي ذات
 الطرایق فان من کل صفة طریقه الی سماء الروح یصل الیهام من یسلکها (انکم انی قول مختلف) ای من حدیث
 النفس والافکار المتنوعة والاعتقادات الفاسدة المانعة عن الاتحاد فی السلوک والمذاهب الباطلة المانعة من الکمال
 (یوفک عنه من افک) ای مصروف عن القرآن والرسول والايمان من مصروف یعنی معروف و مطرود اولدیلر یا قرآن دن
 و یار سول دن و یا ایمان دن انلر که علم از لیده مصروف و محروم اولدیلر دی اما تأویل و بصرف عما یوعدون من الکمال
 من صرف بالشقاوة فی علم الله (قتل الخراصون) ای لعن الکذابون یا اقوال المختلفة (الذین هم فی غمرة) یعنی کذابلر
 شول کسه لر در که جهالت و کمال غفلته (ساهون) و غافلدر در اواخر الیه دن و کالات نفسانیدن معنی بیت حضرت
 خداوند کار قدس سره یورر لر که هم عرب برزهم سبور برزهم ملک برزهم ما بوجه برزمن حیث الحقیقه (یوفک عنه)
 بومعنادن مصروف اولدی (من) شول کسه لر که (افک) مصروف و محروم اولدی ایدی علم از لیده * منثوی *
 عقل راشودان وزن را نفس طمع * این دو ظلماتی و منکر عقل شمع * بوقصه ده ذکر اولشان شویدن مر ادعقلی
 یل وزن عربدن مر اد بونفس و طمع صفتی یل بویکمی ظلماتی و منکر تدبیر عقلدر عقل ایسه فی المثل شمعدر که
 نور تدبیر و ادراکله خانه وجودی منور قیلیدر * منثوی * بشنوا کنون اصل انکار از چه خاست * زانکه
 کل را کونه کونه جزو هاست * بویست مقدم اولان یندن ناشی اولان سوالی دافعدر لر سوال بودر که عقلی ار کبی
 و نفسی عورت کبی یورر دیکز و نفس ظلماتی و عقل شمع کبی نورانیدر دیدیکز پس انسان بر ذات ایکن بوضدیت
 و اختلاف نندن حاصل اولدی یورر لر که کوش ایت الان بو کارک اصلی و بوانکارک ظهوری نندن حاصل اولدی اول
 جهندن حاصل اولدیکه کلک کونه کونه جزو لری وارد در کلدن مر ادمرتبه الوهیتدو کاذر ناقبل ذلک و جزو لرندن
 مراد اسماء و صفات متنوعه در عالم و آدم مظهر اسماء و صفات الهیه در پس وجود آدمیده ظهور ایلین
 اختلافات آثار و اختلافات اسماء و صفات الهیه در بو تقدیرجه عقل و نفس مظهر اولدیلری اسماء مقتضاسخه
 لسان حاله معنائزاع و جدال دن خالی دکلدر تا مطمئنه مرتبه سینه اربوب عقله تابع اولنجیه دل * منثوی * جزو کل
 نه جزو هاست بکل (نه چوبوی کل که باشد جزو کل بود کرا یلدیکم کل جزو کل جزو کل کله نسبی کبی دکلدر یعنی
 جزو کل حقیقی دکلدر که ترکیب قبول ایدیه زبر امر بقا الوهیت اسماء و صفاتله مر کبه دکلدر و کلک رایحه سی کبیده
 دکلدر که کلک جزو کل اوله بلکه بو جزو کلک کاذر لر لندی جزو کل اعتباریدر رتبه کم بویقی بومعنایه کوره مثال ایدوب
 یورر لر * منثوی * لطف سبزه جزو لطف کل بود * بانک قری جزو آن بلبل بود * مثلا لطافت سبزه کلک لطافتک
 جزویدر بحسب الاعتبار یعنی کلک لطافتنی جامع جمیع لطایف سبزه وان فرض ایلر سن جمله دن الطاف اولدیغیچون
 و هر سبزه ملک لطفنی انک لطافتندن بر جزو عدا ایلر سن بو تقدیر اوزره لطف سبزه جزو لطف کل اولور و کذلک بو اعتبارله
 بانک قری جزو بانک بلبل اولور یعنی بلبل صداسنی جامع جمیع لذات اصوات فرض ایدوب صدای قریکه کانه بتله
 دو تدر انک جزوی دینامه جائزدر پس مرتبه الوهیت کل و اسماء و صفاته اجزای اعتباری و فرض ایدوب صدای قریکه کانه بتله
 دکلدر * منثوی * کرشوم مشغول اشکال و جواب * تشنگا ترا کی توانم داد آب * اگر اشکال و جوابه مشغول اولم
 و بو جزو کلک مشکلاتنی حل قلم صومر لره آب و برمه که چن قادر اولورم یعنی سالکان طریقت و تشنگان حقیقت
 اولنلره آب معرفتی چن و برمه که فرصت بولورم * منثوی * کرواشکالی بکلی و حرج * صبر کن الصبر مفتاح الفرج *

اکبرست * عرض او خواهد که بازب و فرست * پس یوم قیامت عرض اکبر گوید در که هر کس نه کار و عمل اش را بدیسه
 انک نتیجه سی و جزای اکیا عرض اولنور عرضی اول که استر که زیب و فرله دریعی انک باطنی علم نافع و عمل صالحه
 مزین اولش و رونق بولشد و رونق الحقیقه بولید که سه عرض اکبر کوفی اولان قیامتی استر تا انک جمال و کمالی و حسن
 خصالی ظاهره کله * مثنوی * هر که چون هندوی بد سودا یاست * روز عرضش نوبت رسوایست * هر شول
 کسه که هندوی بد کبی سودایی و سپهر و بد دریعی سواد کفر و معصیت له انک وجه باطنی مسوده اولش در عرض کوفی
 اکار سوا یلک نوبتیدر که انک مخفی اولان قیاحت باطنه سی ظهوره کلور و آشکاره اولور * مثنوی * چون ندارد روی
 همچون آفتاب * او نخواهد جز شبی همچون نقاب * چونکم اول هندوی بد کبی اولان کسه آفتاب منور کبی بوز
 طو غمز او کسه نقاب کبی بوز اور تیجی بر کچه دن غیری استر زیر کچه انک وجه قبیجی سترا یلک یکیچون ا کطالب اولور
 کچه دن می اد بود دنیا در که اهل کفر له و اهل معصیتک عیوب و قیاحت بر بی اور تیجیدر و لم ذل اکثر کسه بود نیایی سوچی
 و روز آخر تدن نقرت اید یجیدر که (یوم تبلی السرائر فانه من قوته ولا ناصر) فخواستجه اول کونده بونلرک سرار و ضمیری
 متعرف و متبر اولور * مثنوی * بر لیک کل چون ندارد خاراو * شد بهاران دشمن اسرار او * چونکم او کسه نک
 خار و خودی بر کل پیراغنی طو غمز یعنی حسناتدن و اعمال صالحاتدن بر حسنیه و عمل صالحه مالک دکلدر بهار لراتک
 اسرار نه دشمن اولدی بهار لردن می ادر روز حشر و نشر و احوال قیامتدر که حسنیه سی اولمیان کسه نک ماتد بهار
 اولان روز شمار مبعوض و منفوری اولور * مثنوی * و انکه سر تا پا کست و سوسنت * پس بهار اورا دو چشم
 روشنت) و اول کسه که باشند آباغه کل و سوسند دریعی سر تا پا لطیف و مستحسن در پس بهارا کابیچ چشم روشندر
 * مثنوی * خارجی معنی خزان خواهد خزان * تازند پهلو خود با کستان * بی معنی اولان خارجی یعنی سیکار اولان
 وجود بد کردار خزان استر خزان استر خزاندن می ادر بوجه اندر تا کستانه کندینک پهلو سی اوره یعنی یاتده کستان
 اولان اهل ایمان و اصحاب عرفانه همسرک و برابرک دعواسن ایدوب اندر مقابل طوره * مثنوی * تابوشد
 حسن آن و تنک این * تا تبینی رنگ آن و رنگ این * تا خزان زمانی اول کستانک حسنی و بوخاری معنائک عیب
 قبیجی سترا یلیه تا انک رنگ رویی و بوخیشتک رنگ بد خوینی کورمه سن (مثنوی) پس خزان اورا بهار ست و حیات
 * یک نماید سنک و باقوت زکات * خزاندن می ادر عالم دنیا بهار دن می ادر عالم آخرت کل و سوسندن می ادر اهل دین
 و اصحاب یقین و خارجی معنادن می ادر بی دین و بی یقین اولان قوم ضالیندر پس معنی اول خارجی معنایه بی یقین اولان
 بی دینه بوخزان وقتی کبی اولان دنیا بهار و حیاتدر زیر ابودنیاده بر کور نور سنک و باقوت ظاهر زکات بمعنی ظاهر در
 یعنی خواص حقایق انسانیه بودنیاده کالیله ظاهر اولوز بلکه (یوم تبلی السرائر) فخواستجه ظهور حقایق و سرابر
 یوم قیامته مخصوص صدرتسه کم وقت خزانده آثار اشجار ظاهر و بیدار اولوز بلکه هر شجر ل اثری و عمری وقت بهارده
 آشکاره اولور انکچون خارجی معنی کبی اولان بی دین بو عالمی استر تا کم کندینک عیبی ظهوره کلیه و ابولرک حسنی و لطافتی
 نمایان اولیه * مثنوی * باغبان هم داند اورا در خزان * لیک دیدینک به از بد جهان * باغبان وجود و دیده بان
 روضه شهود اولان کامل و مربی فاضل هم اول خارجی معنایی بی دین اولان دنی بودنیاده یلور که نه مقوله کسدر و نیجه
 معدن هوا و هوس و منبت خاشاک و خسدر ا کردیر سنک که ان لله عباد ایدر فون الشاس بالتوهم حدیث شریف سنک
 فخواستجه علمای زمان و عرفای جهانندن چوق کسه لواردر که خارجی معنی اولانی انلردخی فراست و یکاستله یلور لور
 و سنک ویدی فرق قیالور پس باغبان طریقه بیلکی منحصر قیلقی نی افاده ایلر سوردر که نم بودیدر ولیکن اول
 بر کاملک کورمسی بهتر در جهان عرفانک کورم سندن مصرع ثانی سوال مقدره جواب اولور کما قدر نازیرا کله
 استدرال آتی اقتضا قیلور و جهان لفظندن مقدم مضاف تقدیر اولور علمای جهان و با عرفای جهان دیمک کبی
 فافهم (می) خود جهان انیک کسست اولهست * هر ستاره بر فلک جززمهست * جهان خود اول بر کسه در
 یعنی اول ذکرا و انان باغبان الیهیدن عبارتدر که روح عالم و زبده بی آدم اولدر و اول کامل نفسنده ایلهدر یعنی غافل
 عن الشر و مطبوع علی الخیر و صافی القلب و سلیم الصدر بر کسه در بومعنی اوزره اول کامله ابله دیمک جائزدر زیرا اصل
 لغتده ابله بومعنا را یچون استعمال اولتورا کثرا اهل الجنة ابله حدیث شریفی بومعنایه کوره در وزیرک معنایه ده
 کاور که ان خیر اولادنا لابله و العقول قولی دخی بومعنایه کوره در کاذ کر ابن الاثیر فی التهایه و الجوهری فی الصحاح
 بو تقدیرجه بومعنا بر سوال وارد اولور اول سوال بودرا کر چه ابله لفظنک بومعنی اوزره اول کامله اطلاق صحیح اولور
 ولیکن ابله لغتده عقل سز ساده دل احمقه دخی دینور و بین الناس مشهور اولان دخی بودر بو تقدیرجه نوعا کراهیتدن
 خالی اولوز پس بوندن اولی بر آخر معنی دخی اقتضایدر که بومعنی لازم کلیه بومعنی دفع ایلین معنی اولهست لفظنی

استفهام اولقدر تقدیر کلام بویله دیک اولور که عرفای جهان کور مستندن اول باغبان الهینک کور مسی به در
خود جله جهان اول باغبان الهی اولان کسه دن عبارتند و ابله می در بلکه اعلم علمای جهان و اعرف عرفای
زمانه در پس مصرع ثانی سوال مقدره جواب اولور زیر ادیک لازم کور که جله جهان اول بدر کامل و ماه شاملدن
عبارت اولیجق یا بوسا تر عرفا و علما و عقالندر یورر که هر ستاره فلک اوزره جزو مه در پس هر عالم و عارف که مصایح
زمین و کواکب فلک دیندر العلماء مصایح الارض فحوا سجه و دخی مثل العلماء فی الارض کمثل النجوم فی السماء
حدیثنک مقتضا سجه اول بدر انورک و قایم مقام پیغمبر علیه السلام فلک وجودی اوزره اجر او اصحاب سدرتہ کم
حضرت پیغمبر علیه السلام اصحاب کرامی نجومه تشبیه ایدوب یورر که اصحابی کالنجوم باهم اقتدیتم اهتدیتم
پس هر دورک اولیا و عرفای قایم مقام نبی اولان وارث کاملک اصحاب و اجزای مشابه سنده در قافهم بوجه مناسب
اولان معنی بودر و بعد و ابردمعنی دخی و یورر که ابله هست ضمیر فی خارجی معنی تقسند ابله در و سر تا با کل و سوسن
کی اولان اوبرک جزویدرنه کم هر ستاره فلک اوزره جزو مه در الحق سروری و شمعینک و بر دیکی معنادن بینه اولدر
وان شئت فتأمل فان هذه الايات انعمت الایات والمحل محل التاملات (مثنوی) پس همی گویند هر نقش و نگار
مژده مژده نک همی آید بهار * پس هر نقش و نگار و هر دیکو کار در بر لر مشتلق مشتلق اشته بهار کور یعنی
روز شمار نظام اولور * مثنوی * تا بود تا بان شکوفه چون زره * کی کندان میوه ها پیدا کره * تا کم شکوفه زره * کی
تا بان اوله اول میوه لر چن کره پیدا ایلر یعنی مادامکه شکوفه دخی زره کی ظاهر و پیدا اوله اول میوه لر دو کم کی عقد لر بن
چن اظهار ایلر یعنی ایلز * مثنوی * چون شکوفه ریخت میوه سر کند * چون که تن بشکست جان سر برزند * چونکه
شکوفه دو کلدی میوه باش ایلر یعنی باش کوسر تر کذلک چونکم تن صندی جان باش بوقر و ایلر یعنی ظهوره کاور
* مثنوی * میوه معنی شکوفه صورتش * آن شکوفه مژده میوه نعمتش * مثلاً میوه معنی شکوفه آنک صورتدر
اول شکوفه بشارتدر معنی که مراد میوه در اول شکوفه نک نعمتدر * مثنوی * چون شکوفه ریخت میوه شد بدید
چون که آن کم شد این اندر مزید * چونکه شکوفه دو کلدی میوه آشکاره اولدی چونکم اول شکوفه کم و ناپیدا
اولدی بومیوه زیاده لک و کمال بولدی * مثنوی * تا که نان نشکست قوت کی دهد * تا شکسته خوشه کی می دهد *
مادامکه نان صندی چن قوت و بر اوزم صالقماری صممش ایکن چن شراب و بر (مثنوی) تا اهل لک نشکند با دویه *
کی شود خود صحت افزا دویه * مثال آخر مادامکه هلیله ادویه ایله صغیه ادویه خود چن صحت افزا اولور یعنی اگر هلیج
دید کاری شی سائر دواله محکم بحق اولوب صغیر صغیر بدن انسانه صحت زیاده ایلد بچیلکه سبب اولز (در وصف پیر
و مطاوعت وی) (م) ای ضیاء الحق حسام الدین بکیر * یک دو کاغذ بر فرزند در وصف پیر) ای ضیاء الحق حسام الدین
برایکی کاغذ طوط پیر و صغنده و تعریفنده زیاده ایله (م) کرچه جسم نازکت رازور نیست) لیک بی خورشید ما را نور
نیست * اگرچه سنک نازک جسمک قوی بوقدر لیکن آفتاب سبز تره بوقدر یعنی سنکه خورشید مغنوس سن سبز تره
روشنالک بوقدر بعض نسخه ده کرچه جسعت نازکست و پس تر ابرغی آید جهان را بی تو کاریتی واقع اولمشدر معنای
اگرچه سنک جسمک نازک در روز زیاده ضعیف و لاغر در منسز جهانک کاری حاصل اولز دیک اولور (م) کرچه مصباح
وز جاجه کشته * لیک سرخیلی دلی سر رشته) اگرچه مصباح و ز جاجه اولشسن یعنی نور ایتنده سراج کی و لاطافده
فندیل کی صاف اولشسن لیکن معناده اهل دیک سرخیلیسن و سر رشته بیسن یعنی اصحاب دیک رتیس و پیشوا می
وجه نک سر رشته بیسنکه قلوبک مرادی رشته لر سنک اوجی سنک دست ارادتکده در (مثنوی) چون سر رشته بدست
و کام تست * درهای عقد دل زانعام تست) چونکم رشته نک باشی سنک لکده مو مراد کده در کو کل عقد نک در لری
سنک انعامکندر یعنی مراد رشته سنک اوجی سنک دست ارادتکده در کو کل رشته سنه منسلک و منسبط اولان
معانی و معارف در لری سنک احسانکندر اگر سنک استدعا و اقتضالک اولییدی بودر معارف و غرر لطایف
در دن دلدن ظهوره کلیدی بویترله نوعا حسام الدین قدس الله سره العزیز فاقدینک قطیینه دخی اشارت یورر
(مثنوی) بر نویسن احوال پیر اهدان * پیر ابگزین و عین راهدان * راهدان اولان پیرک احوالی باز پیری اختیار ایله
و عین رایل یعنی همان عین طریقت پیر صاحب هدایتی قبول و اختیار ایلکی ییل پس قشیل طریقه پیرک وصفنه
شروع ایدوب یورر (م) پیر تابستان و خلقان تیر ماه * خلق ما تشبعت و پیر ماه * مثلاً پیر تابستان در خلافت تیر
ماه در خلق شب کبیر پیر ماه کبیر پس بین التماس متعارف اولان پیردن مراد ساتلورده پیریش کسه در اول
قوه می دفع ایچون بویتی یورر (م) کرده ام بخت جوان را مام پیر (کوز حق پیرست نه از ایا پیر) بن جوان اولان بخت
پیر عقل نام ایلشم که اول حق تعالی بایندن پیر در ایا بدن پیر کلدی یعنی پیر عقلمر که علم و عرفان و مشاهدۀ یزدان

مرتبه سنده کامل در ایامدن مراد پیر اولان میدمور کبی ظاهر اسالخورده پیر دکلدر (مثنوی) اوچنان
 پیرست کش آغاز نیست * با چنان در قیم انبار نیست * اول حقندن پیر اولان انجیلین پیر در که اکابتدا و اول یوقدر یعنی
 اکل پیر لکی از لیدر انجیلین پیر در نتیجه شریک و نظیر یوقدر یعنی زمانه سنک فریدی و عصر نک قطب بی ندیدر (مثنوی)
 خود قوی تری شود خیر کهن * خاصه آن خری که باشد من لدن * خود اسکی شراب قویتر اولور علی الخصوص
 اول بر شراب که الله قسندن اوله خیر کهندن مراد اول پیرک ازلی اولسندن وی روحنک قدیمی اولسندن نگاهه در وی الحقیقه
 ازلی و قدیمی نشئه دنیا به کلوب صکر دن تحصیل نشئه ایلیندن اکل واقوی اولور (مثنوی) پیر ابکزی که بی پیر این
 سفره هست بس بر آفت و خوف و خطر * پیری اختیار الیه یعنی بر پیره می داول زیر پیر سز بوسفر زیاده آفت و خوف
 و خطر له بر در رفیق ثم الطريق والدلیل ثم السبیل قولری بومعنا به شاهد اولسندر * مثنوی * آن رهی که بارها
 نورفته بی قلا و زاندران آشفته * ظاهر ده شول بر واکه نیجه کره کاسن کشسن قولوز سز اول بولده آشفته
 و حیرانسن (مثنوی) پس رهی را که ندیدی تو هیچ * هین مر و قنهاره بر سر میج * پس شول بر وولی که سن هیچ
 کور مدک اکام اول بالکز که دلیلدن باش چورمه یعنی سرکش اولوب ره بردن اعراض قیلله * مثنوی * گری باشد
 سایه اورو تو کول * بس ترا سر کشته دارد بانه غول * اگر سن کول اوزره ره بروی شدک سایه سی اولیه پس غولک
 آوازی سنی سر کشته و حیران طور غولک شرحی ایکنی جلده و اوچنی جلده بعض مواضعه مذکور اولسندر
 بوراده شیطان سیرت اولان انسان مراد اولور * مثنوی * غولت از ره افکنند اندر کز ند * از نو داهی تردین ره
 بس بدند * غول سنی طوغری بولدن جدا ایدوب ضرر و هلا که برا غور سندن زبرک و عاقلتر بولده چوق اولدیلر
 فطنت و ذکا لینه اعتماد ایلوب خدمت پیردن اعراض قیلدیلر اما مسخره شیطان اولوب ضلالتده قالدیلر
 (مثنوی) از بی بشنو ضلال ره روان * که چه سان کرد آن بلس بدروان * ره وولک ضلالتی قرآن عظیمدن
 اوقو که اول بدروان و قبیح جان اولان شیطان انلر نه ایلدی (م) صد هزاران ساله راه از جاده دور * بردشان
 و کردشان ادب و عور * طریق مستقیمدن نیجه یوزیک ییل انلری اراق ایلندی و انلری ادبار و لباس ایمان و تقوادن
 عریان ایلدی * مثنوی * استخوانهاشان بین و موی شان * عبرتی کیرومران خرسوی شان * انلرک استخوانی
 و انلرک موی کور بر عبرت طوط و خری انلرک جانه سورمه یعنی شول ام سالقه که پیر عقل اولان انبیا علیهم السلامه
 متابعت ایلوب شیطان لعینه اوید یلریس قهر خدا الیه هلاک اولوب روی زمینده انلرک اثر لری قالدی پس (فسر و
 فی الارض فانظروا کیف کان عاقبة الکذبین) آیت کریمه سنک مقتضای سنج روی ارضده سیر قیل و اول مهلت اولان
 و نفس و شیطان متابعت قیلان قومک آثار و احواله نظر قیلوب انلرک حالندن عبرت گیر اول و انلرک کتدیکی طریقه
 مرکب نفسکی سورمه دیمک اولور (م) کردن ترک بر سوی راه کش * سوی ره بان و ره دانان خوش) ترک دنی
 طوط و بول جانه چک خوش اولان بولجیلر بول بیلجیلر جانه یعنی خرنفسکک باشنی طوط طوط طریق الهی جانه
 چک و لطیف اولان سالک و مرشدلر سخته آتی و اصل الیه (م) هین مهل خروا و دست از وی مداره زانکه میل اوست
 سوی سبزه زاره اکام اول خری صالیو برمه و اتندن ال چکمه زرا که خرنفس عشق و میلی سبزه زار جانه در * مثنوی *
 کرکی دم تو بغلت و اهلیش * اورود فرستکها سوی حبش * اگر سن بردم اول خرنفسی غفلتله کیر و قویه سن اول
 خرنفس حبش جانه فرستک کیر یعنی علفزار و مرعی سخته نیجه منزل سیر ایدر * مثنوی * دشمن راهست
 خرمست علف * ای پسا خرن بنده را کرد و تلف * خرن و لک دشمنیدر علفک مستقیدرای شول کسه که اول خرن چوق
 خرنده بی تلف ایلش * مثنوی * کردانی ره را لچه خرن بخواست * عکس آن کن خود بود آن راه راست اگر طریق
 بیلز من هر شول نسنه بیکه خرنفسک استدی انک عکسی الیه خود اول طوغری بولدر * مثنوی * شاور و هن وانکه
 خالقوا * آن من لم یعصم تالفوا * شاور و هن خالقو هن نسا حقنده و اردا اولسندر لیکن مر دان الهی نفسی زنه تشبیه
 ایتمشدر شاور و هن نفسلر بکزه مشاوره قیلک وانکه خالقوا اندن صکره هر نه دیر سه مخالفت ایلک که آن من لم یعصم
 تحقیق شول کسه که نفسلر نه عصیان ایتمدی تالفوا طلف ایلدیلر نفسلر بی و یا خودا قسندن ما خود اوله ای توافقوا
 و تالفوا انفسهم لیکن الاول اولی و بونلردن اوجه اولان معنی تالفوا صیغه امر اوله و قول مضمر اوله تقدیر کلام
 بواوله که آن من لم یعصم انفسهم مقول فی حقهم تالفوا انفسهم * مثنوی * با هو او ارزو کم باش دوست * چون بضلت
 عن سبیل الله اوست * قال الله تعالی فی سورة ص خطا بالاداد و ارشاد العباد (یا داود انا جعلناک خلیفه
 فی الارض فاحکم بین الناس بالحق) ای داود بر سنی ارضده اولان ملکه خلیفه قیلدی تا تدبیر مملکت ایدوب حق
 ذی حقه ایصال ایلیه سن پس سن نام ما یننده حقه و حکم الهی ایلد حکم ایلد پس کلکم راع و کلکم مسئول عن

رعیتہ حدیث شریفند صد اقبجہ ہر کسہ خلافت الہیہ دن استعدادی مقداری بر حصہ وارد رہی اولز سہ کنندی
 ملکوت وجودتہ خلیفہ فیلتشد ریس بو حکم اکادخی وارد اولور کہ (یا مؤمن انا جعلناک خلیفۃ فی الارض فاحکم بین
 اہلک اوفیما ملک بالحق ولا تتبع الہوی) وسن ہوا ی نفسہ تابع اولہ وحکم حقندن تجاوز قبیلہ کما قال علیہ السلام
 (تخذیر المؤمنین وایاکم الہوی فان الہوی یصم ویعمی ویضل عن سبیل اللہ رواہ ابن عباس فیضلاک عن سبیل اللہ)
 یعنی ہوا ی نفس سنی اضلال ایلر کہ ای طالب حق ہوا ی نفس و آرزوی ہوس ایلہ دوست اولہ کم باش مباح
 معناسنہ در چونکم عن سبیل اللہ سنی اضلال ایلن اولدر پس اندن دور اولوب سبیل حقہ سلوک ایتمکله روحی
 کولدر * منوی * این ہوارانشکند اندر جہان * ہیچ چیزی ہمچو سایہ ہمرہان * بوہوای جہانہ صحر
 و رفع ایلز ہمرہارک سایہ سی کی ہیچ برشی ہمرہارن مراد پیران طریقہ سایہ لزدن مراد سایہ حایت و تربیت لزدن
 فی الحقیقہ ہوا ی باغوائی پیران طریقہ سایہ حایت لزدن غیر ہیچ برشی صغہ قادراولز (وصیت کردن رسول
 علیہ السلام علی را کرم اللہ وجہہ کہ چون ہر کسی بنوع طاعتی تقرب جویند بحق تو تقرب جوی بمعیت عاقل
 و بندہ خاص تا ازیشان ہمہ پیش قدم باشی بویان حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حضرت علی رضی اللہ عنہ
 وصیت ایلسید ربوبیہ دیو کہ چونکم ہر رکسہ بر نوع طاعتہ حق تعالی بہ تقرب دیلہ لسن یا علی عاقلک بمعیتلہ
 حضرت حقہ تقرب دیلہ و بندہ خاصک بمعیتلہ تقرب دیلہ تا اول کسہ لزدن دوکلی قدمک ایلر اولہ بوحدیث شریفند
 مضبوطہ و مفہوم نہ اشارت یوردر قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم یا علی اذا تقرب الناس الی خالقہم بانواع البر فتقرب
 الی اللہ بانواع العقل تسبقہم درجۃ و زلتی عند الناس فی الدنیا و عند اللہ فی الآخرۃ (می) گفت پیغمبر علی را کای علی
 شریح حق پہلوانی بردی) پیغمبر علیہ السلام حضرت علی رضی اللہ عنہ دیدیکہ ای علی شریح حق من پہلوانسن
 و بردلسن یعنی قوی القلبسن (می) لیک بر شیری مکن ہم اعتماد اندر آدر سایہ نخل امید) لیکن ارسلنا نخلک اوزرہ
 ہم اعتماد ایلہ امید نخلک سایہ سندہ کل امید نخلندن مراد اہل سداد اولان صاحب ارشاد در (می) آندر آدر سایہ
 آر عاقلی * کش نتاند بردازرہ ناقلی * او بر عاقل سایہ سندہ کل کہ آئی بر ناقل بولدن ایتمک کہ قادراولیہ یعنی اول عاقل
 بر مرتبہ محقق و کامل اولہ کہ نقل قبل و قالہ آئی راہ حقیقتدن کیدر مکہ قادراولیہ (می) ظل او اندر زمین چون
 کوفہ قاف * روح او سیرغ بس عالی طواف * انک ظلی زمیندہ کوفہ قاف کیدر و انک روحی زیادہ عالی طواف سیر غدر
 بوصف حضرت علی رضی اللہ عنہک عصر شریفندہ ایکن اول سید کائناتک صفت علیہ سیدراول عصر دنصکرہ ہر کم
 اول سلطانہ وارث کامل اولورسہ و حقیقت محمدیہ نہ مظهر اولق مرتبہ سن بولورسہ انک وصف و شایند کہ فی الحقیقہ
 مشرب محمدیہ اولان وارث کامل سایہ سعادت و ظل حایتی کوفہ قاف کی اطراف عالمہ شاملدر و روح اعظمی قاف
 قرب الہیدہ بلند پرواز و عالی طواف در (می) کر یکوم تا قیامت نعت او * ہیچ انرا مقطع و غایت مجوہ قیامتہ دلہا کر
 اول عاقل و کامل نعتن سولیم ہیچ انک وصف جیلنہ غایت و مقطع استمہ کہ انک اوصاف شریفہ سی نہایت پذیرا و لڑ
 زیر انک اوصافی اوصاف الہیدر و اوصاف الہی لا یتناہیدر (می) در بشر روپوش کردست آفتاب * فہم کن واللہ اعلم
 بالصواب * بشر دہ روپوش ایلش آفتاب آفتابدن مراد آفتاب حقیقت یعنی جناب الوہیتدر کہ انساندہ اسما
 وصفاتیلہ تجلی اولوب وجود انسانی اکانتاب کی اولشدر بو نکتہ توحید و اتحادی فہم ایلہ واللہ صوابہ اعلمدر (می)
 یا علی از جملہ طاعات راہ * بر کزین توسایہ خاص الہ * یا علی راہ حق طاعتلرک جملہ سندن سن خاص الہ اولان
 عبد کامل سایہ منی اختیار ایلہ کہ انک سایہ خدمت و ارادتہ واصل اولق و قبول فیلق طاعات راہ خدا انک جملہ سندن
 افضلدر دینک اولور * منوی * ہر کسی در طاعتی بکر محنتد) خوشتر را نخلصی انک محنتد * ہر رکسہ بر نوع طاعتہ
 قاجد بیلر و عذاب قہر الہیدن فرار ایدوب اول طاعتہ التجا قیلد بیلر کند بیلر بو عذاب حقندن بر خلاص اولہ حق محل
 قو پر دیلر یعنی بر متجاً و ملجاً تدارک ایلد بیلر * منوی * تو بر و در سایہ عاقل کر بر * تارہی زان دشمن پنهان ستیز *
 سن پوری عاقلک سایہ حایتہ قاج تا اول نہائی عناد و مخالفت اید بی دشمنن قورتلہ سن * منوی * از ہمہ
 طاعات اینت بہترست * سبق یابی برہران سابق کہ هست * دوکلی طاعتلردن بوسکا بہتر و اولی تر در سبق بولہ سن
 ہر شول سابق اوزرہ کہ وارد رہی جمیع سابقین اوزرہ سبقت قبیلہ سن اما پیرہ واصل اولد قد نصکرہ انک شروطی و ادابی
 وارد در جملہ شرط و ادب دن برسی اولدر کہ * منوی * چون گرفت پیغمبن تسلیم شو * ہمچو موسی زیر حکم
 خضر رو * چونکم پیری طوتہ سن اکاہ اول تسلیم اول مشلا حضرت موسی علیہ السلام کی حضرت خضر
 حکمی اتندہ پوری موسی علیہ السلام حضرت نوری اولوالعزم دن بولہ عالیشان ایکن حضرت خضر متابعت
 قیلدی و انک محکومی اولدی * منوی * صبر کن بر کار خضر بی نفاق * تا نکوید خضر رو و ہذا فراق * خضر وقت

اولان مرشدك جميع كارنه صبر و تحمل اليه وليكن بي تشاق يعني ظاهر تسليم و اقرار و باطنا مخالفت و انكار اوليه
بلكه ظاهر و باطنا صفای قلبه صبر اليه تا كم خضر مشرب اولان مرشد اعتراض ظاهر و باطنك كن متالم اولور
پوري اي بي ادب شوي صبر اولق و با اعتراض قيق بنم مابينه سنك ماينكي فارقدرديميه وقصه خضر و موسي
ابكنجي جلدك آخري نه قريب صوفي بسيار كو حكايه سنده ذكرا و انشدور (مثنوي) كچه كشتي بشكند نودم من *
كچه طفلي را كشد تو موم كن * اكر كشتي بي صيه سن سويله اكرچه بر طفلي دبله سن بر قيل قورمه يعني صاچكي
بوله و فغان قيله (مثنوي) دست اورا حق چودست خودش خواند * نايده الله فوق ايديم براند * سورة قصده
اولان آيت كرميه اشارتدر (ان الذين يبايعونك) تحقيقا شول كه لركه يا محمد سنك مبابعه قيلد ير (انما
يبايعون الله) انلريعت ايتديلر الا الله ييعت ايلديلر و مرتبه به مشايخ متصوفه قريب قرايض تعبيرايدر لر پس
حضرت رسول اكرم صلي الله عليه وسلم ذات حقه ذات صفات حقه صفات و افعال حقه افعال ما حصل
هر حالن وجود حقه فنايدوب فناء من لم يكن و بقاء من لم يرل مرتبه سي حاصل اولد قبه جناب رسولدن هر نه كونه
كار كه ظهور ايدم عين جناب حقدن صدور ايتش اولور پس مبايعت رسول حقيقتده مبايعت حقدن (يدانه الله فوق
ايديم) اي قدر نه البارزه في صورة يد الرسول فوق قدرتهم البارزه في صور ايديم (فن تكث) اي نقض العهد (فانما
تكث علي نفسه) فلا يعود ضرر نكته الا عليه (ومن اوفى) شول كسه كه ايفا ايلسه (بما عاهد عليه الله) اللهم
معاهده ايلديكي سنك اوزرينه (فسيؤتيه اجر عظيم) عن قريب الله تعالى اكا اجر عظيم اعطا ايدرانك النى حق
تعالى چونكم كندى الى اوقودى حتى انك الى حقه (يدانه الله فوق ايديم) ايت كرميه سنى اوقودى يعني امضا و اجرا
ايلدى حضرت خداوند كاكار قدس الله سره العزيز بو محله العلماء ورثة الانبياء مقتضا سنجه علماء بالله
واولياء الله اولان مرشدان ولايت پناه دخی فناي الله و بقاء بالله مرتبه سنه و اصل اولد قده يد لري يد حق و قدرت
و قوت لري قدرت و قوه وجود مطلق اولد يفته اشارت يوردر لر بر اوقودى بونلر حضرت پيغمبر عليه السلامك مشكوه
روح ايتلرندن اقتباس ايدر لر پس بونلره دخی ييعت و تسليم و ارادت و خدمت حقيقتده حقه در (مثنوي) دست
حق ميرانش زنده ش كند * زنده چه بود جان پاينده ش كند * حق تعالى سنك دستى اول طفلي اولدر راني زنده ايلر
زنده ندر يعني زنده ايلك امر سهلدر آني جان پاينده ايلر و حيات ابديه و سعادت سرمديه مرتبه سنه و اصل قيلر
* مثنوي * هر كه تنها نادراين ره يريد * هم بعون همت پيران رسيد * هر شول كسه كه مرشدن فردوتنها اولديغي
حاله ندر تله بويولى قطع ايلدى هم بيرلر همتنك معاونتي ايله ابرشدي يعني ازاو لور كه بعض كسه بو طريق حتى تنها
و مرشد سز قطع ايدوب مقصوده واصل اولور ليكن معنى يوزندن نه بيرلر عون همتيله واصل اولور * مثنوي *
دست پيراز غايبان كوتاه نيست * دست او جز قبضه الله نيست * بيرلر الى غايلردن * و تاه دكلدر بيرلر الى اللهك
دست و قبضه سندن غيري دكلدر * مثنوي * غايبانرا چون چنين خلعت دهند * حاضران از غايبان لاشك به اند *
اهل الله چونكه غايب اوللره بونجلين خلعت و برلر شبهه سز حاضر لر غايلردن اولدر * مثنوي * غايبانرا چون
نواله مي دهند * پيش مهمان تاجه نعمتهاهند * چونكه غايلره نوال و طعام و برلر مهمان اوكنه عجب نه نعمتلر
قورلر يعني سنكه مهمان پيران طريق اوله سن و انلره خدمت قيله سن قياس ايله كه انلر سكاكه نعمتلر و برلر نه
راحتلر ابر * كورلر * مثنوي * كو كسي كويش شان بندكر * تا كسي كويست بيرون سوي در * قتي شول
بركسه كه انلر حضورنده كريفليه شول بر كسه به دكين كه طشيره تپو جاننده در * مثنوي * چون كزدي پيرناز كدل
مباش * مست و رزیده چو آب و كل مباش * چونكم پيري اختيار ايلدك نازل دل اوله آب و كل كي مست و رزیده
يعني كوشك و دوكلش اوله (مى) در بر رزخي قور كينه شوي * پس بجاي صيقل آينه شوي * و اكر بر رزخدن اوتري
سن پر كينه و بيجضو اوله سن پس صيقل سز قنده آينه اولور سن (كبودي زدن قزويني آه) (مثنوي) اين حكايت بشنو
از صاحب بيان * در طريق و عادت قزوينيان * صاحب بيانن بو حكايتي اشت و بوندن حظه پذير اولوب
بونكله ايش ايت قزوينيلر طريق و عادتنده يعني قزوينيلر عادتى بوايديكه * مثنوي * برتن و دست و كتفها بي كزند
از سر سوزن * كبوديه از تندي بدن والي و بغرلى اوزره بي كزند يعني ضرر سزاگنه او بچندن كبوديلر اوزر لر يعني
بو ذكرا و انسان عضولرى كبودي رنگ ايدر لر دي * مثنوي * سوي دلا كي بشد قزويني * كه كبودم زن بكن شيريني
بر قزويني بردلاك جاننه كنديكه بكا كبودا و بر شيرينك ايله يعني ناز كلك و لطيفلك ايدوب بكا كبودا ايلديدي
مثنوي * گفت چه صورت زخم اي پهلوان * گفت بر زن صورت شيريان * دلالا كايتدى اي پهلوان نه صورت اوره
قزويني دلا كه ايتدى شيريان يعني فغان ارسلان صورتي اور * مثنوي * طالع شيرست نقش شير زن * جهاد كن

رنگ کبودی سیرزن * بنم طالع شیر در شیر نقش اور جبهه ایل که کبود لک رنگین طوق یعنی وافر اور * مثنوی * گفت
 بر چه موضعت صورت زرم * گفت بر شاه که هم زن آن رقم * دلالت کایتی صوری سنک قنقی موضعنه اورم قزوینی
 ابتدای اول رقی یعنی نقش شیری بنم بغرم اور زرم اور (مثنوی) چون که از وزن فروردین گرفت * دردان در شاه که
 مسکن گرفت چونکه دلالت سوزنی آشفه ایلعل طوتدی یعنی باورمغه باشلادی اول سوزنک دردی انک شانه کهنده
 مسکن طوتدی (مثنوی) پهلوان درناه اندکان سنی * مر اسکتی چه صورت می زنی * پهلوان قزوینی
 افغانه کلدی بویه دیو که ای سنی بی دبلد لته صورت اور رسن * مثنوی * گفت آخر شیر در مودن مرا * گفت
 از به عضو کردی ابتدا * دلالت ابتدای آخر یکا شیر یوردل قزوینی ابتدای نه عضودن ابتدا ایلر (مثنوی) گفت
 از دمکاه آغازیده ام * گفت دم یکداری دودیده ام * دلالت ابتدای شیر قویری بی محلدن باشلشم قزوینی ابتدای
 ای بنم ایکی کوزم قویری قویری یعنی اولسون دیدی (مثنوی) از دم و دمکاه شیرم دم گرفت * مکه اردمکهم
 محکم گرفت * شیر لدم و دمکاهندن تقسم طوتدی یعنی قویری غندن و قویری برندن دم طوتدی شیر لدم که بنم
 دمکاهمی یعنی تقسم محلی اولان بوغاز می محکم طوتدی (مثنوی) شیر بی دم باش کوای شیر ساز * که دلم سنی گرفت
 زرخم کان * ای شیر و زرخ و ارسلان نقش اور چی دی شیر قویری قسز اولسون زیر اینم شکو کام کار زرخندن ضعف
 و ستنک طوتدی کار کاف فارسیله مقراض معناسنه در بونده سوزن مراد اولور (می) جانب دیگر گرفت آن شخص
 زرخم * بی شایا و مواسایی و رحم * اول شخص غیری جانب زحنی طوتدی قیرمق سز و مدار سز و مر جتسز
 و بر آخر جانبدن دخی سوزن اورمغه شروع ابتدای (مثنوی) بانک کرداو کین چه اندامست از * گفت این کوشست
 ای مردنکو * قزوینی بانک اوردیکه شیردن بونه اندام در دلالت ابتدای ای ایو کسه بو کوشدر (می) گفت تا کوشش
 نباشدای حکیم * کوش را بیکداز و کونه کن کلیم * قزوینی ابتدای ای عاقل تا قولنی دخی اولسون قولنی دخی ترک ایل
 و کابی قصه ایل کابی قصه ایل دیلک اول نقش طی ایل و کونه قیل دیمکدن نگایه اولور * مثنوی * جانب دیگر
 خلش آغاز کرد * باز قزوینی فغان ساز کرد * دلالت اول قزوینی غعضونده بر جاتبه دخی سوزنی باورمغه باشلادی
 کرو قزوینی فغانه باشلادی * مثنوی * کین سوم جانب چه اندامست نیز * گفت اینست اشکم شیرای عزیز *
 که بوار چینی جانب دخی نه اندام و عضودر دلالت ابتدای ای عزیز بشیر لک فریدر (مثنوی) گفت تا اشکم نباشد
 شیرای * کشف افزون در دم زن زخم * قزوینی ابتدای بونی دخی قوکه تا شیر لک قری دخی اولسون درد زیاده اولدی
 زختری اکسل اور (مثنوی) خیره شد دلالت و بس حیران بماند * نابدرانکشت دردندان بماند * دلالت قزوینی غعضونده
 بوکارندن خیره اولدی و زیاده حیران قالدی تعجبیدن چوق زمانه دکن پرمغی دیشنده قالدی * مثنوی * بر زمین
 زد سوزن زخشم او ستاد * گفت در عالم کسی راین فتاد * غضبندن او ستاد سوزنی بره اوردی کندینسنه ابتدای
 عالمه بر کسه به بوکار واقع اولدی (مثنوی) شیر بی دم و سر و اشکم که دید * اینچنین شیر خدا خودنا فرید (قویری سز
 باشنر قری سز شیر کیم * کوردی یعنی کسه کورمدی خدای تعالی خود بو بولجیل بر شیر خلق ایلدی پس قصه دن
 حصه سیاتنه شروع ایلدوب سیورلر * مثنوی * ای برادر صبر کن بر دردیش * تارهی ازیش نفس کبر خویش *
 ای برادر ریاضت نیشک دردنه صبر ایل تا کندو کافر نفسک نیشندن قورتله سن (مثنوی) کان کروهی که رهیدند
 از وجود * چرخ و مهر و ماه شان آرد مجود * زیر اشول بر طائفه که وجوددن قورتلشدر در فلک و آفتاب و ماه انلره
 سجده کتورری یعنی وجود بشر به دن و اوصاف طبیعیه دن خلاص اولان طائفه علیه به بود کراولسان اشیا خدمت
 قیلورلر و مطیع اولورلر * مثنوی * هر که مر داندن ان نفس کبر * مر وافرمان بر دخورشید و ابر * هر شول کسه نک
 که انک تننده کبر نفسی اولدی آفتاب و سحاب تحقیقا انک فرمانی ایلتور یعنی انک جمیع اشیا امرن طور و انک فرمانی
 بر نه ایلتور * مثنوی * چون دلش آدوخت شمع افروختن * آفتاب اورا یار دسوختن * گفت حق در آفتاب منتجم
 ذکر ترا و از ان که فهم) سوره که فده اولان آیت کریمه به اشارت در (وتری الشمس اذا طلعت) یا محمد اکرم اول عهده
 حاضر اولدیکه شمسی کورردل یا خود خطاب علی الانقراد جلله به اوله یعنی ای رؤیسه قادر اولان کسه اکرم اول زمانده
 حاضر اولدیکه شمسی حین طلوعده کورر ایلدیکه (تراورین که فهم) یعنی بونلر مغاره سندن میل و عدول ایدر کورر ایلدیکه
 الا زوار عن الثی المیل والعدول عنه (ذات الیمین) ای جانب عینه زیر امغار فلک قیوسی قطب شمالی طرفنه واقع
 اولمشدی (واذا غربت) چن آفتاب غروب ایلسه ایدی (تقرضهم) ای تقر که هم و تعدل عنهم و تقضهم زاصل القرض
 القطع (ذات الشمال) یعنی شمال الکف (وهم فی جوفه منده) حال بوکه بونلر اول که فدن مکان متسع و فراخده ایدیلر
 یعنی وسط غارده ایدیلر شول حیثیتدن که بونلره روح هوادایما و زان اولوب تعفن غاردن بونلر این اولمشدری

وحرارت و شعاع شمس بونلردن متدفع اولشدی (ذلك) یعنی بونلری حرارت شمسدن محفوظ و تعفن غاردن مصون و محروس قیلق (من آیات الله) الالهک آیتلرندندرکه بوندن نیجه عبرت و نصیحت الله (من یمدی الله) شول کسه که الله تعالی هدایت ایلدسه (فهو المهدی) مهتدی اولدر (ومن یضلل) و شول کسه یکه الله تعالی اضلال ایدله فلن تجزله) پس البته سن بوله من سن اول کسه ایچون (ولیا امر شدا) ارشاد ایدر بولی بوله من سن معنی یت بودرکه شول کسه لکه ماتد اصحاب کهف قید وجوددن گذر و بوعالمدن غرض بصرف قطع نظر ایدله لرجیع موجودات انلره فرمان بر اولوب مطیع و فرمان بر اولور لراول عاشق لکه قلبی آتش عشقه سوزان اولغنه معتاد اوله قادر میدر شمس جهان انلری اسراق ایدله بلکه نارجم بونلرک انوار پر اشراقلردن ابا و اشفاق ایدوب جزیا مؤمن فان نورک اطفأ ناری دیمکله لایه وزاری قیله نته کم حق تعالی آفتاب منجمده یعنی قرآن عظیمده بونلرک حقند بوایت کریمه بی یور مشدر نته کم حق تعالی آفتاب منجم حقند قرآنده (تراور عن کهم) ذکر بی یور مشدر دیمک هم وجه درکه بوایت کریمه آفتاب انلرک غاره سندن میل و عدل یلنک حقند اولور (منوی) خارجه لطف چون کل می شود پیش جزؤن کوسوی کل میرود * خار کل کبی جله لطف و زیبا اولور شوله که بر جزؤن قنده اول کل جاننه کیدر و جامع جمیع حقاین اولان مرتبه الوهیت منجمه سیر ایدر (می) چیست تعظیم خدا افراشتن * خویشتن را خوار و خاک کی داشتن * حق تعالی نیک تعظیمی بوجلمک ندر کند بی خور و خاک کی طوع و تقدر یعنی خاک کی بی اعتبار خور و حقیر ایتمکدر * منوی * چیست توحید خدا آموختن * خویشتن را پیش واحد سوختن * خدا نیک توحیدنی او کر غل ندر کند یکی واحد حقیقینک حضورنده یا تقدر یعنی وجود و همیه کی و اوصاف بشریه کی آتش محبتله باقوب انسا ایتمکدر (منوی) کرهمی خواهی که بفریزی چوروزی هستی همچون شب خود را بسوزی اگر استر سکه روز کی شعله نه سن کند یک شب کبی ظلمانی اولان وجودنی باق تا نایب اثری فالیبوب بقای حقه باقی اوله سن و وجود حقانی بوله سن * منوی * هستیت در هست آن هستی نوازی همچو مس در کیمیا اندر کداز * ای طالب حق و اراغکی اول هستی نوازا اولان حقل و ارغنده هستی نوازا وجود او خشایبی بوراده احیای وجود اید بی معناسنه اولور کیمیا ده مس کبی اربت باقر زائل اولوب کیمیا به واصل اولدنده ز خالص اولدینی کبی سنک دخی باقر کبی اولان وجود لقای زائل اولوب اتمک وجود لیه باقی و اوصاف لیه کامل اوله (منوی) در من و ما سخت کردستی تودست هست این جله خرابی ازد و هست * سن من و ما به الکی محکم ایتمشن یعنی بنلکه و سنلکه و بزیمکه محکم یا بشنسن اما خبرک یوقکه بوجله خرابلق ابکی وجوددن در یعنی دنیاده اولان جمیع فساد لک اصلی ایکیل کدن اولدیکه اول شرکدر و من و ما دیمک دخی معنا شرک خفیدرو من و ما مرتبه سنده قلان مشرک معنوی و بوایکیلک و من و ما دیمک مرتبه سندن خلاص اولان بنده صغیر پس بنلک و سنلک مرتبه سنده قلان اهل وجود لک سوء خاتمه سنی یان ایلک ایچون بوحکایتی ابراد ایدوب یورور (قصه شیر و کرک و روبه که بشکار رفته بودند (می) شیر و کرک و روبه بی بهر شکار رفته بودند از طلب در کوهسار * ارسلان و قور و بردل کوشکاردن اوتری طلب ایلک جهنندن کوهسار کتمش ایدیلر (منوی) تابه پشت همد کر بر صیدها * سخت بر بند بار و قیدها * تابی برینک یار دمیله شکار لرا و زرد باری یعنی راهی و قید لری محکم بغلیه لری یعنی شکار لری یوانی محکم بغلیه لری و قید لری دخی محکم ایلله لری * منوی * هر سه باغم اندران صحرای زرف * صیدها کیرند بیار و شکرف * هر اوچی بری بر لیه اول ایللو و عظیم صحراده جوق و عظیم صید لرونه لری * منوی * گرچه زیشان شیر نر تاسک بود * لیک کردا گرام و همراهی نمود * ارکک ارملانه اگر چه انلردن عار و ایدی ایکن هضم النفس انلره گرام ایلدی و بواله اشاق کو ستردی (منوی) اینچنین شه راز لشکر زحمتست * لیک همراه شد جماعت زحمتست * بوشلین شاهه لشکر دن زحمت وارد لیکن انلره همراه اولدی زیرا جماعت زحمتدر شیردن مراد شیر معرفت و شیر حقیقت اولان صاحب سعادتدر و کرک و روبه دن مراد حیوانیت مفتنده قلان اهل صورتدر اکثر صاحب سعادت لرا جماعت رجه حدیثک مقتضای اوزره بعض حیوان صفتله معصاحب و مقارنتی اختیار ایدر لرا گرچه انلک شاته نسبت انلردن شین لاحق اولور سه ده (منوی) اینچنین مهر راختر تنگهاست * ازمیان اختران پیر خاست * بوشلین ماهه کو کیدن عار و اردرا و ما اختر لرا و زره سنده سخا و کرمدن اوتریدر تا کنندینک نورانیت و خاصیتی مصاحب لیه مرایت ایلله * منوی * امر شاور هم پیمبر رارسید * گرچه رایی نیست رایش رانید * بویست عصر لوارث حضرت نبی علیه السلام اولان بر کزیده سنک کندی اجمالیله مشاوره و خلقه محالطه قلوب انلره نوا موافقت و متابعت سختنده اولسنی تأیید ایچون دینلشدر و مثل موقعنده ذکر اولغشدر یعنی مثلاً شاور هم امری پیغمبر علیه السلام حضرت تارینه ایشدی یعنی اصحابه مشاوره ایلک

خصوصه (وشاورهم فی الامر) آیت کریمه سی اول حضرت نه حق جابندن واصل اولدی اگرچه ائک رای شریفنه
 بر رای نظیر و ندیدد کادر پس مقصود اول حضرت تک رای شریفنک و فکر لطیفنک منافع و فوائدی انله ایشکدر
 و انلر اول حضرت تک صاحب و مکالمه سندن منتفع اولقدور (می) در تر از و جوریق زرشدهست * فی ازان که جو جوزر
 جوهر شدهست * مثلاً تر از وده اربه التونک رفیق اولشد راندن اوتری دگلکه اربه التون کی جوهر و بهتر اولشد
 (مثنوی) روح قالب را کنون هم رسیدهست * مدنی سگ حارس در که شدهست * مثال آخر روح شمدی قالبه همراه
 اولشد بر مدت کلب درگاهک حارسی اولشد رتته کم اصحاب کهفک کلبی انلرک بانی حفظ قیلدی بی کی کما قال تعالی
 و کاهم باسط ذراعیه بالوصید) پس بوندن روح تن کی اولق و سگ اصحاب کهف مرتبه سن بولق لازم کلز (مثنوی)
 چونکه رقتند این جماعت سوی کوه * در رکاب شیر بافر و شکوه * چونکه بوجاعت طایغ جابنه کنیدیلر یعنی شیر
 و کرک و روبه کوه سار جابنه شکار ایچون سیرایتیلر شیرک رکابنده شوکت و عظمتیله * مثنوی * کار کوهی
 و بز و خرگوش زفت * بافتند و کار ایشان پیش رفت * طایغ صغری و طایغ یکبسی و ابری و سمر طاووش بولدیلر و انلرک
 ایشی ایلر و کندی * مثنوی * هر که باشد در پی شیر حراب * کم نیاید روز و شب اورا کباب * هر شول کسه که محاربه
 شیرنک اردنجه اوله واکا تبعیت قیلر روز و شب کاکاب اکسک اولر حراب مفاعله باینک مصدریدر محاربه معناسنه
 مبالغیله جنک ایدیی دیمکدر و کالیله دلیر اولسندن کباب اولور * مثنوی * چون زک دریشه آوردندشان * کشته
 و مجروح و اندر خون کشان * چونکم انلر طاعدن شکارلر فی مینه به کتور دیلر د یلمش و یاره لشمش و قان ایچنده
 چکرک * مثنوی * کرک و روبه را طمع بود اندران * که رود قسمت بعدل خسروان * اول شکارلرده کرک و روباهه طمع
 اولدی بکه قسمت واقع اوله خسرو لک عدلیله یعنی کرک و روباهک طمع اولوب ضمیر لرنده بویه دیدیلر که بوصید اولان
 حیوانلر میاتده قسمت واقع اوله خسرو لمر مرتبه سنده اولان شیرک عدلیله * مثنوی * عکس طمع هر دو شان
 بر شیرزد * شیر دانست آن طمعهار اسند * انلرک هر ایکسینک طمعنک عکسی شیر اوزره آوردی شیر اول طمعنک
 سبب و سندی یلیدی * مثنوی * هر که باشد شیر اسرار و امیر * اوبد اند هر چه اندیشد ضمیر * هر شول کسه که اسرارک
 شیر و اسرارک امیری اوله اول کسه یلور ضمیر هر نی اندیشه ایلر سه و خاطر هر نی فکر قیلر سه و لهذا قال ابو یعقوب
 سوسنی فی شرح حدیث اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله انهم جواسیس القلوب یدخلون فی قلوبکم و یطلعون
 علی اسرارکم فاذا جالستموهم فجالسوهم بالصدق (می) هینک که دارای دل اندیشه خو * دل زاندهشیدی در پیش او
 ای اندیشه خویلو کوکل اکاه اول حفظ طوت کوکلکی بدوقیح اولان اندیشه دن ائک حضورنده اگر سن دیر سکه که
 اول مرشد کامل اولان کسه بنم قلمه مطلع اولسیدی نیچون بکا قلمک خاطر سنی سولز دی الجواب * مثنوی * داند او
 خراهمی راند خوش * در رخت خندد برای روی پوش * سنک جمیع اندیشه کی یلور و خری ساکت و ابسنم
 سورر سنک بوز که کولر روی پوشدن اوتری یعنی روی اسراری ستر ایلکدن اوتری قیام عمل و تغافل ایدوب سنک بوز که
 کولر (مثنوی) شیر چون دانست ان وسواس شان * وانکفت و داشت آن دم پاسشان * شیر چونکم انلرک وسواسنی
 یلیدی کرو سولیدی و اول دم انلری حفظ طوتدی و رعایت ایتدی * مثنوی * لیک با خود گفت بنجام مزا *
 مر شمار ای خسیسان و کدا * لیکن کنده دیدی سیزه لایق نه ایسه بعد الامتحان کوستره یم ای خسیسلر وای کدار
 بعض نسخه ده و اوسر واقع اولش بوتقدیر اوزره ای خسیس اولان کدار دیمک اولور (مثنوی) مر شمار ابرس نیامد
 رای من * ظن تان اینست در اعطای من * سزه بنم رایم بس کلدی بنم اعطا و احد * ستمده سزک ظنکز بودر استغهام
 اولوب بنم اعطام حقنده سزک ظنکز بومیدر دیمک دخی جائز اولور * مثنوی * ای عقول و رایان از رای من *
 از عطا های جهان آرای من * ای کرک و روبه سزک عفلر کزور ایلر کز بنم رایم دندر و بنم جهانی زنت ایدیی
 عطا لرمندر * مثنوی * نقش با نقاش چه سکالدر * چون سکالش اوش بخشید و خبر * نقش نقاشه نسبتله
 نه ظن ایلر و دخی نه عیب ایلر چونکه ظن و خبری کا نقاش بغشلدی مصرع اولده دکر دخی معناسنه سکالش ظن
 ایلک و عیب ایلک و سوء ظن ایلک معناسنه دخی کلور * مثنوی * اینچنین ظن خسیسانه بنم * مر شمارا بودتکان
 زمن * بو تچلین خسیسانه ظن بکا ای زمانک خلقنک تنک و عارلری سز بکوتمی اولدی یعنی بو کونه خسیسانه
 سوء ظن ایلک ای اهل زمانک معیوبلری بنم حقمده سیزه می قالدی و سز بکوتمی لایق اولدی دیمک اولور (می)
 (طمانین بالله ظن السوء را) کریم سر بود عین خطا) سورة فتحده اولان آیت کریمه به اشارتند (و یعذب المنافقین
 و المنافقات) الله تعالی عذاب ایلر منافقاره و منافقه لره (والمشکین و المشركات) دخی مشرک و مشرکه لره (الظانین
 بالله ظن السوء) اوله مشرکین و منافقین که ظن ایدییجیلر در الله ظن سوء ایلر و سوء ظنلری رسول الله علیه السلام

و مؤمنین منصور و مظفر و اولمز زعم ایدر لردی (علیهم دائرة السوء) بونلک اوزر نه دأر در اول بر من لقه که مغلوب و مقهور
اولر ایدر (و غضب الله علیهم و لعنهم) بومشرک و منافق و غضب و لعنت ایدوب دنیا و آخرت نه ملعون و مطرود
ایلدی (و اعتداهم جهنم و ساءت مصیرا) بونلرای چون جهنم اعداد و اظهار ابادیکه مرجع و مصیر و بتدن اول جهنم
قیح اولدی معنای بیت الله سوء ظنی ظن ایدر بیکر باشتی کسیم عین خطا اولور و صواب و عدل دن بری
اولور * مثنوی * واره نام جرح را از تنگن * تا بماند در جهان این داستان * جرحی سزک عاری بگردن قورتریم
تا جهات نه بود استان قاله و اهل عالم بوندن عبرت پذیر اوله (مثنوی) شیر با این فکری زد خنده فاش * بر تبسمهای شیر
این مباحث * شیر و فکری فاش و اشکاره خنده آوردی شیر تبسمی اوزره این اوله * مثنوی * مال دنیا شد
تبسمای حق * کرم مار است و مغرور و خلق * دنیا ملک مالی حق تعالی نیک تبسمی اولدیکه اول مال دنیا
بزی مست و غافل و کهنه و خراب ایلدی عارف و عاقل اولدر که دنیا ملک بوز کولمسته و مسخر اولوب ال و بر مسنه
مغرور اولیه زیر اظاهر مضحک و باطن مکیدر کمال الانوری فی تعریف الدنیا (یت) هی الدنیا تقول بلی فیها
حذار حذار من بطشی و فتکی (فلا یغترک طول ابتسای) فقولی مضحک و الفعل مبکی) آنکچون دیمشدر مظهر عنایت
اولین و هدایت و تقوایه وصول بولین کسه ایچون مال و منصب دنیوی مکر الهی و استدر ارج ربانیدر * مثنوی *
فقرور بخوری بهست ای سند * کان تبسم دام خود را بر کند * ای عالی قدر سکا فقر و خسته ال بکدر
زیر اول تبسم * کندی دامن عاقبت ظاهر ایدر یعنی مال دنیوی و مناصب و دول و صوری که فی الحقیقه تبسم
الهی * کبیدر غافل و جاهل اول تبسمک باطنده دآم اولدیغی بیلوب اول مکرله اولان تبسمه الدانوب دامه دوشر
و اول تبسم بر کون کند نیک دامن اظهار ایلر اول دامه دوشین فقر دنیا مال نیک تبسم حق اولوب دامنک
ظهوری کورد کوری و قنده جد و شکر ایلر (امتحان کردن شیر کرک را و گفتن که بیش آئی کرک و بخش کن صیدها را
میان ما * مثنوی * گفت شیرای کرک این را بخش کن * معدلت را و کن ای کرک کهن * شیر کرک ایتدی ای کرک
بوصیداری بخش و قسمت ایله ای * کهنه قورده عدالتی تازه ایله * مثنوی * نائب من باش در قسمت کوری *
تا بدید اید که توجه کوهری * قسامتده بنم نایم اول ناظر هر که که سن نه کوهر سن * مثنوی * گفت ای شه
کار و حشی بخش تست * آن برزق و تو برزق و زفت و چست * کرک شیر ایتدی ای شاه بیان صغری سنک بخشک
ولایقه کدر زرا کار و حشی بیوکسن و کبیر و چست سن (مثنوی) بزما که بز میانه ست و وسط
* رو به آخر گوش بستان بی غلط * بیان یکسی بکار بر میانه و او نه در بکا مناسب درای روبه سن طوشی
آل غلط و خطا سن (مثنوی) شیر گفت ای کرک چون گفتی بگو * چون که من باشم تو کوی ما و تو * شیر کرک ایتدی
ای کرک نیچه دیدک سوله یعنی بگونه سوزی نه زهره ایله سوله لیدی کوره لم چونکم بریده بن اولم سن دیر سن بز سن
یعنی بنم حضور مده نلک و سنلک سوزن سولر سن (می) کرک خود چه سله بود کو خویش دید * بیش چون من شیر
بی مثل و ندید * کرک خود نه کلدی که او کند یسنی کوردی بخیلین مثل سن و شریک و نظیر سن شیر او کنده * مثنوی *
گفت پیش آئی خری کو خود خرید * پیش آمد نیچه زدا و ادرید * شیر کرک ایتدی ایلر و کل ای شول بر خر که
او کند و بی الدی یعنی کند و بی بکنوب انانیت قیلدی بودخی جا نزد ایلر و کل ای شول کسه که او نرانی کندی صاقون
الدی کرک ایلر و کلدی شیر نیچه آوردی آتی برندی و هلاک ایلدی * مثنوی * چون ندیدش مغرور تدبیر رشید *
در سیاست پوستش از سر کشید * چونکه شیر کرک عقلی و رشد و صلاح و تدبیر کورمندی سیاستده افک پوستی
باشدن چکدی (مثنوی) گفت چون دیدمت از خود نبرد * اینچنین جان را سپید زار مرد * شیر کرک ایتدی چونکم
بنی کورمک سنی کند کدن کیدر مندی و فانی ایتدی بو بیلین جان زار اولمک کرکدر * مثنوی * چون نبود فانی
اندر پیش من * فضل آمد مرا کردن زدن * چونکه بنم قنده فانی اولمک فرض کلدی سنک بوشکی اوزمق یعنی
هر شول کسه که حقیقت شیرنک حضور نده و انک خلیفه سی اولان انبیا علیهم السلام و اولیای عظامک قنده
کند و بی محو و فانی ایتدی و آداب رعایت ایدوب طاعت و اتقیا دیولنه کندی اول بگونه عتایه مستحق اولور و عاقبت
شیر قهر الهی آتی هلاک قیلور * مثنوی * کل شیء هالک جز وجه او * چون نه در وجه او هستی بخور * نور طسنت
آخر نه در (کل شیء هالک) ای فان (الوجه) الا ذاته اذ لا موجود سواه (له الحكم) ای القضاء (والیه ترجعون) بالقضاء
فی ذاته معنای بیت کل شیء فانی در وهالکدر الا آن اول الهیک و جهندن غیر سی چونکم سنده اول الهیک و جهنده
اولیه سن یعنی وجودک فانی قیلوب ملک بقا سیه باقی اولیه سن و ازلق دیله زیر اوارل قیو قنده در پس سالت وجود
موجود مین وجود حقه اقبایا ایدر که وجود موهومی حقانی بولوب (کل شیء هالک) منزله سندن خلاص اولوب

(الوجهه) مقامه واصل اولور پس بومعتانک اربانه بودیاده دیده مشهود لرینه الان (کل شیء هالك) دوزیرا
هالك دیدی هالك دیدی پس جمله اسمیه تک دوام و ثباته دلالتی وارد معلوم اولدی که جمیع اشیا تک الان وجودی
یوقدر و ثباته دلالتی بلکه امر اعتباری در ته کم مکان الله ولم یکن معه شیء حدیثی جنید بغدادی قدس الله
سره العزیز استماع ایله کده الان کما کان یوردیلر و مولانا جامی یوررلر (یت) آن کان حسن بود و نبود
از جهان نشان * والا آن معرفت علی ما علیه کان (مثنوی) هر چه اندر وجه ما باشد فنا (کل شیء هالك) بود جزا
بویست جناب عزت لستند قدر حضرت مولانا قدس الله سره العزیز حضرت خد الساتسدن ترجمان اولوب
یوررلر که هر نه شیکه بزم وجهم زده فانی اوله کار (کل شیء هالك) جز اولز یعنی هر شیکه هالك کدر هر شیکه هالك
اولسنده اول داخل اولز بومفهوم اکابر اولز دیک اولور بلکه تک جزای وجه باقیده بقا یوقدر دیک کی افاده قیلولر
مثنوی * زانکه در الاست ارازل است * هر که در الاست ارفانی نکشت * زیرا اول وجه الهی بده فانی اولان
که الاده در یعنی اثبات وجود مر تبه سنده دلادن بکدی یعنی نفی مر تبه سندن بحوب حقیقت مر تبه سنده ابردی
هر کیکه الاده در اوقانی اولدی زیر اثبات وجود مر تبه سنده فنا صغیر و بعد الفنا حاصل اولان بقایه اصلا فطاری
اولز * مثنوی * هر که بر در اومن و ما می زند * ردیابست او بر لای تند * هر کیکه باب الهی اوزره اومن و ما او بر یعنی
بنلک و سنلک اظم بار قیلولر اول کسه باب خدا تک مر دودیدر لا اوزره طولونور یعنی هلاک و فنا مر تبه سنده در شوب
انده مقهور اولور * قصه آنکس که در یاری بکوفت از درون گفت کیست آن گفت منم گفت چون قوی در غمیکشایم
هیچ کس را از یاران نمیشناسم که اومن باشد بوسرخ شریف اول کسه تک قصه سنلک میاید که بر یار تک قیوسنی فاقدی
ایچرودن اول صاحب خانه دیدی کیمدر اول دق باب ایلین کسه دیدی بنم صاحب خانه دیدی که چونکم سنسن
سکا قیوسنی اجازم زیر یار اتدن هیچ بر کسه بی اکلمر مکه اولنلک مر تبه سنده اوله و بن دیه یوری دیدی و آتی رد ایلدی
بوحديث شریفک مضمون و مفهومی اشارت یوررلر که جابر رضی الله عنه حضرت نرندن روایت اولور قال جابر
رضی الله عنه آیت باب النبی صلی الله علیه وسلم فدقت الباب فقال من ذاقنا انا فقال انا کانه کرهها کذا
فی المصابیح یعنی لم یرض القبی علیه السلام عن جابر التکلم بهذا اللفظ لان فی هذا اللفظ تعظما و تکبرا فلم یرض النبی علیه
السلام منه التکلم بلفظ فيه التکبر و الانافیة کذا فی توفیر المصابیح (می) آن یکی آمد در یاری بزد * گفت یارش کیستی
ای معتمد * اول بر کسه کلدی یار تک قیوسنی اوزدی یاری اکا ایچرودن ایتدی ای معتمد کیسن * مثنوی * گفت من
گفتش بروهنکام نیست * بر چنین خوانی مقام خام نیست * دق باب ایلین کسه بن دیدی صاحب خانه اکا دیدی
یوری وقت وزمانی دکدر یونلک کی بر خوان اوزره خاملک مر تبه و مقامی یوقدر * مثنوی * خام راجز آتش هجر و فراق
کی بزدکی وار هاند لز فراق * خامی هجر و فراق آتشدن غیری کیم یشور و فراقدن کیم قور تر قور تر من الا که
آتش فراق و یشور من الا که نار هجر و فراق * مثنوی * رفت آن مسکین و سالی در سفر * در فراق دوست سوزید
از شرر * اول مسکین کندی و بریل سفرده دوستک فراقده شرردن یاندی یعنی اول دوستک هجر و فراقده شرر
اشتیاقدن یاندی * مثنوی * بخته کشت آن سوخته پس باز کشت * باز کرد خانه آتساز کشت * اول فراق آتسده
یاتمش بخته اولدی پس کیز و دوندی کیز و محبت و خلتده آتساز اولدی کسه تک خانه سنلک اطرافنه طولندی * مثنوی
حلقه زبرد بر صد ترس و ادب * تانجه مدبی ادب لفظی زلب * بود فعه یوز خوف و ادب له قیو اوزره حلقه اوردی تا ادب سر
و فامه قول بر حرف لبندن صغیر امیه و کستنا خانه بر کلام ایلیه (مثنوی) بانک زدیارش که بر در کیست آن * گفت
بر در هم قوی ای داستان * ایل یاری درون خانه دن صد اوردیکه او کیمدر دق باب ایلین کسه دیدی قیوده ای دلستان
هم سنسن (می) گفت اکنون چون منی ای من در * نیست کنجایی دومن را در سرا صاحب خانه ایتدی الان
چونکم بن من ای بن ایچر و کل یعنی چونکم کندی بنلک کدن بحوب وجود واحد املق مر تبه سن بولک کلک خانه
سنکدر زیر اسرایده ایکی بنه صغیر یوقدر یعنی سرای وجودی ایچره ایکی بنلک اولمغه وسعت یوقدر * مثنوی *
نیست سوزن را سر رشته دوتا * چونکه بکتایی درین سوزن در * سوزن ایچون ایکی ایلک اوچی یوقدر یعنی سوزنک
سوراخی بر در ایلک کلک اوچی ایکی اوله اکا داخل اولز بلکه ایکی قات ایلک بر قات اولوب سر رشته بر اولد قد نصکره
اکا داخل اولور چونکه بکتاسن بوسوزنک ایچنه کل یعنی چونکم مغایرت و انفیثیت مر تبه سندن خلاص اوله سن
باب خانه و حده داخل اول (مثنوی) رشته را با سوزن آمد ارتباط * نیست در خور با جل سم الخیاط * رشته تک
سوزنه ارتباطی کلدی و بکتا اولدی یعنی حاله سم خیاطه داخل اولدی اما ایکنه یوردوسی جمله لایق دکل مادامکه انسان
کبر و انانیته متصف اولان و جل کی مجسم و معظم اولان وجودنی ریاضته رشته کی قلیله سم خیاط کی اولان

راه و حد شدن ایچرو کبرمکه لایق اولمز اول باب اول انانیت صاحبك وجودی تعلق و ارتباط قیلز (مثنوی) کی شود
 باریک هستی * جل * جز بمقراض ریاضات و عمل * جل * جل و وجودی چن باریک اولور یعنی صاحب وجود جل کی
 اولان وارنچی چن رشته کی نحیف و نزار اولور ریاضت و عمل مقراضندن غیر ایله یعنی جل کی عظیم الوجود اولان
 کسه نك وجودی نحیف اولمز و انانیتی فتما اولمز الاریاضات و عمل مقراضیله پس بومر نه صاحب وجود اولان کسه لره
 ابواب سما مفتوح اولمز و جنت و حدته وصول بولمز حتی بونلر جل و وجودی رشته کی باریک اولوب سم خیاط فنادن
 ایچروداخل اولیخجه نته کم حق تعالی سورۀ اعرافده کافر لره ابواب سما نك مفتوح اولسنی و انلر جنته دخول
 قیلسنی جل سم خیاطه دخول قیلسنه تعلیق ایدوب یوردی (لا تفتح لهم ابواب السماء ولا یدخلون الجنة حتی یلج
 الجمل فی سم الخیاط) حتی بعض عشاق کنیدنك کالیله ریاضت و صیانتندن مبالغه طریقه دیر بیت * ولوان مای
 من جوی و صبابه علی جل لایق فی التار کافر (م) دست حق باید مرا ترا ای فلان * کو بود بر هر محالی کن فکان
 ای فلان اکا حق تعالی نك دست قدرتی کره یعنی هستی * جل باریک اولغه دست الهی و ارادت ربانی لازمدر که او خدا هر
 بر محال اوزره کن فکاندر یعنی هر بر محال نسنه به امری تعلق ایلسه در حال بلا توقف اول نسته اولور (م) هر محال
 از دست او نمکن شود * هر حرون از بیم اوسا کن شود * هر محال اول خدا نك دست ارادتندن ممکن اولور جمیع حرون
 و سرکش نك خوفندن رام و سا کن اولور * مثنوی * اکه و ابرص چه باشد مرده نیز مرده گردد از فسون آن عزیز
 اکه و ابرص نه اوله یعنی اصلندن اعنی اولنی و دخی ابرص اولنی ایوا بلكا کانسبت امر سملدر مرده دخی اول عزیز
 اولان پادشاهك فسوتندن زنده اولور یعنی نفس رحمانیه دن حیات بولور و وجوده کاور (م) وان عدم کز مرده مرده تر
 بود * در کف ایجاد او مضطر بود * و اول عدم مرده دن مرده نك اولور اناک ایجاد و تکوینی النده مضطر و مسخر
 اولور (م) (کل يوم هوفی شأن بخوان * هر و راب کاروبی فعلی مدان) سورۀ رحمانه اولان آیت کریمه به اشارتدر
 (یستله من فی السموات والارض) اول الاله دن استر سما و ائده اولنر و ارضه اولنر که جن و انس و بونلر امثالی اولنلدر
 استعداد و استحقاق لره مناسب استفاضه ایدرلر (کل يوم هوفی شأن) هر وقتده اول الله بر کارده در بو آیت کریمه بی
 حضرت پیغمبر علیه السلام تلاوت یورد قدسه سوال اولنلر که و ماذلک الشأن یارسول الله فقال من شأنه ان یغفر ذنبا
 و یفرج کربا و یرفع قوما و یضع آخرین ابن عیینه دن مر و یدر که دهر عند الله ایکی کوندر بری دنیایری آخرتدر دنیاده
 شانی امر و نهی و احیاء و اماته و اعطای و منع و اعزاز و اذلال و امثال ذلک و آخرتده شانی حساب و عقاب و سوال
 و جزا و ثوابدر اما محققین قمنده یوم آن معناسنه و شان تجلی معناسنه در پس تجلی الهی بحسب استعداد و قابلیت
 متجلی و هرانده نوع آخریای متعاقب و متوالی اولقده در پس تجلی الهی نامتناهیدر پس هرانده شانی دخی
 نامتناهیدر کما قال بعض المشایخ ان الله لا یجلی لصورة مرتین ولا یجلی لصورتین مرة واحدة معنی بیت کل يوم هو
 فی شأن آیت کریمه سنی او قوت تحقیقا حق تعالی بی اشسر و فعلسز بیلله * مثنوی * کترین کارش بهر روز آن بود *
 کوسه لشکر را روانه میکند * اول خدا نك بر کارنك کتری هر کون اول اولور که او خدا اوج لشکری روانه ایدر
 * مثنوی * لشکری اصلا ب سوی امهات * بهر ان تادر رحم روید نبات * بر لشکری اصلا ب آبادن ارحام امهات
 جانبهم روانه ایلر اندن اوتری تار رحم مادرانده نبات بنه یعنی اولاد حاصل اوله * مثنوی * لشکری زلرحام سوی
 خاکدان * تازر و ماده پر کردد جهان * بر لشکری ارحامدن خاکدان جانبهم روانه ایلر تازر و ماده دن جهان پر اوله *
 مثنوی * لشکری از خاک زان سوی اجل * تا یبینه هر کسی حسن عمل * بر لشکری خاکدن اول جهتدن مرلر
 و اجل جانبهم روانه ایلر تاهر بر کسه جزا و حسن عملی * کوره * مثنوی * این سخن پایان ندارد هین بتازر سوی
 آن دیوار بالیا باز * بو کونه سوزیا بیان و نهایت طومرا کاه اول اول ایکی پاکاز اولان یار جانبهم چاپ یعنی اول ذکر
 اولنسان ایکی پاکیزه سیرتک احوالی نقل ابلک سمته سرعت ایله تا انلرک حالی نه مخبر اولدی بیان اولنه (پشیمان
 شدن آن کورنده که گفت منم و بر ریاضت کشیدن او یکسال وجهت استغفار و باز کشتن آن مستغفر بدر آن خانه
 و پرسیدن صاحب خانه که کیست بر در و جواب گفتن آن مستغفر که تویی بر در * مثنوی * گفت یارش
 اندر آئی جمله من * فی مخالف چون کل و خارجن * رشته یکتاشد غلط کم شو * خون * کرد و تایی حروف کاف
 و فون * کاف و فون همچون کند آمد جذوب * تا کشاند مر عدم رادر خطوب * چونکم اول بملکه متصف
 اولان بملکدن یکدی و یوقلق و بی خودلق شرابن ایچدی در حال یاری اکاقبوا چدی و دیدیکه ایچر و کل ای جمله بن
 و کند و بی افتاقیلان چنک کل و خاری کی مخالف و ضد دکلسن بملکه عین کلسن اگر چه صورتا مغایرت و اثنبیت
 و ارسه معنا اتحاد حاصلدر اوله و ایچتی صورته اولان مغایرت و اثنبیت ضرر و بر من مثلا رشته معنای کاف و فون

یکتا اولدی اگرچه صورتا یکی قات کور و سن حروف کاف و نون کند کی چکی و جذب ایلدی کادی صورتا ضد
 معنا و فعلا متحد درنا کم چکه معدوم اولان شیئی کار عظیمه پس مقصود و اتحاد معنا در صورتا اولان کثرت و اعداد
 ضرور بر من * بیت * و جل فی قنون الاتحاد و لا تحدد الی فته فی غیره العمراننت * قوا حده جم غیر من عدا
 و شری ذمه حجت یا بالغ حجت * مثنوی * پس دو تا باید کند اندر صورت * اگرچه یکتا باشد آن دو در اثر * پس صورتا در کند
 ایکی قات کلا اگرچه اثر در اول ایکی قات بر قات در یعنی کند اگرچه ایکی قات در اما آندن حاصل اولان اثر در که اول بر شی
 طو قوب جذب یا تمکدر (مثنوی) کرد و یا کر چار باره را برد * همچو مراض دو تا یکتا برد * اگر ایکی آتی واکر درت آتی
 یولی ایل تور ایکی قات مراض کی بر قات کسر (م) آن دو همبازان کازر یاسین * هست در ظاهر خلا فی زان و این
 * مثال آخر اول ایکی کازر شریکری کور یعنی بر یوپی اور تفرقه نظر ابر کور ظاهر در * انا یونک خلا فی وارد که
 اول ایکی سنک فعلی بری برینه ظاهر انا الفدر * مثنوی * آن یکی کر یاس را در آب زد * وان در که مباح ز خشکش
 می کند * اول بری بزی صوابچه اور و اول بر شریکی کر یاسی قوری ایلر * مثنوی * باز اوان خشک را ترمی کند *
 کوی استیزه بر ضدی تد * کیر و اول بر شریکی او قوری بزی یاش ایلر * سنک که عناددن ضد اوزره طو انور یعنی
 بوا یکس سنک ظاهر لینه بقان عناد جهتمندن بری برینه ضد اولق اوزره کار ایلر بر * مثنوی * لیک این دو ضد
 استیزه نما * یک دل و یک کار باشد در رضا * ولیکن بوا یکی استیزه کو ستر یی ضد در ضاده یکدل و یک کار اولور بوشالر
 اعداد و اوضاع صور و معنوی اولان اتحاد مانع اولدیغنی اشعار ایلر (مثنوی) هر نی و هر ولی را مسلک است * لیک
 تاحق می برد جله یکست * هر نینک و هر ولینک بر مسلکی وارد که صورتا بری برینه مخالف در ولیکن چونکم اول
 مسلک سالکی تاحقه ایل تور جله سی بوجهتمندن بر در لیکن بعضی اقرب و بعضی ابعدا و اولقندن خالی اولما اگرچه
 انبیاء علیهم السلام طرقتک جله سی موصل الی الله در ولیکن اقرب جمیع طرق حضرت پیغمبر علیه السلام
 طریق قوی عیدر * مثنوی * چون که جمع مستمع را خواب برد * سنکهای آسپاراب برد * چونکم جمع مستمع
 خواب الندی در کرمک طاشلر فی آب الندی یعنی چونکم مستمع اولان جماعتی خواب غفلت اخذ ایلدی و هر بری
 حسن استماع له بولامی استماع ایلر کی قویوب آخر حتمه کندی نصیحت و ارشاده متعلق اولان آسپاراب طاشلر که
 فی المثل الفاظ و حروف در که بونار مصالح دقیق معنادر و قوت ناطقه مانند آبدربو الفاظ و حروفی اول قوت ناطقه آبی ازاله
 ایلدی دیمکدن عبارت اولور * مثنوی * رفتن این آب فوق آسپاست * رفتنش در آسپاب هر شماسست * ای گروه
 مستمعین بوا یک کسی آسپاراب اوزر زنده در اول آب آسپاب کسی سزدن او تریدر آبدن مراد نطق در آسپابدن مراد پند
 و نصیحت در پس تقدیر معنی بویه دیمک اولور که ای مستمعین طائفه سی بوا آب نطقک کسی یعنی جریان ایغسی ارشاد
 و نصیحت مرته سنک فوقنده در که بوا آب نطق که بنم ناودان دهانندن جاری اولور بونک شانی آسپاب پند و نصیحتندن
 ارفع و اعلاد را ارشاد و نصیحت آسپابنه کتمک مجرد سزل ایچوندر تا دقیق معنای آندن حاصل ایلدوب مستفید
 و منتفع اوله سن * مثنوی * چون شمار حاجت طاحون نماند * آب را در جوی اصلی باز راند * چونکم سزل آسپاب
 حاجتکز قالمدی صوبی اصلی اولان ابر مغه کیر و سوردی طاحون در کرمه دیرلر یعنی ای جمع مستمعین چونکم سزل
 ارشاد و نصیحت در کرمه احتیاجکز قالمدی ناطق اولان کسه آب نطقی اصلی جانبنه کیر و سوق ایلدی ته کم در کرمجیلر
 عادیتر در کرمه مشتری کلمه کده و بغدادی او کور در اولد قده صوبی در کرمن جانبندن قطع ایلوب اصلی اولان
 ابر مق جانبنه سوق ایلر * مثنوی * ناطقه سوی دهان تعلیم راست * ورنه خود آن نطق را جوی جداست * دهان
 جانبندن ناطقه تعلیم و ارشاددن او تریدر بویخسه اول نطق ایچون خود بر آخر جوی وارد یعنی بوقوت ناطقه دهان
 و زبان طرفندن خلقه حق تعلیم و تفهیم ایلک ایچوندر و الا اول آب نطقک بر آخر نهر و مجرانی دخی وارد که اول
 جان و دل مرته سید را کرمستمع مرشد آب نطقندن منتفع و مستفید اولور سب اول نطقی دهانه کتور و باجر ایلر و اگر
 مستفید اولور سب دهانی بند ایلوب آب نطقی جان و دل جانبنه سوق ایلر * مثنوی * می رود بی بانک و بی تکرارها *
 تحت الانهار تا کلزارها * اول قوت ناطقه صوت و صدا سز و تکرار و اداسز جوی معنویه کیدر و جریان ایلر
 انا تحتند نهر لری سب زاره دل تحتاده اولان ضمیر مؤنث بیت اولده اولان قوت ناطقه به راجع در و انا تحتند جاریه
 اولان انهاردن مراد حقایق و معانی نهر لری و سب زاردن مراد عالم حقیقت و اسرار در و تقدیر کلام و نتیجه مراد
 بویه دیمک اولور که اول ماء الحیاة قوت ناطقه ملک صیت و صدا و بی تکرار و اداسز تحتند حقایق و معانی نهر لری جاری اولور
 تا کلزار حقیقت و سب زاره اسرار بر بویه دیمک اولور * مثنوی * ای خدا باز اونیما ان مقام * که در وی حرف
 می روید کلام * خدا یا اول مقامی سن جانه کو ستر که اول مقامده کلام حرف سز بتر و صوت سز ظاهر اولور * مثنوی *

تا که سازد جان پاک از سر قدم * سوی عرصه دور و پهنای عدم * تا که بال جان باشد قدم دوزخ و مشیاعلی الالهام
 لامشیاعلی الاقدام عدمک دور و عریض اولان میدانی جانیه کندی (می) عرصه بس یا کشاد و یا فضا * وین خیال
 هست باید ز نو * زیاده کشاده و فضا و وسعت بر عرصه ده در که بو خیال و بود اول عرصه دن تو یعنی نصیب
 و غدا بود مقصود عالم عدم در که می ادم تبه حقیقت در بر عرصه راسع در که بو خیالات و دخی وجود کائنات اول
 عالمدن حظ آلود نشو و نما بود دیک اولور (منوی) تنکتر آمد خیالات از عدم * زان سبب باشد خیال اسباب غم *
 یاز هستی تنکتر بود از خیال * زان شود در روی قره همچون هلال * عالم عدم که مراد عالم اعیان و عالم ارواح در خیالات
 عالمی اندن تنکتر کلدی اول سیدن خیال اسباب غم اولدیکه عالم اعیان و ارواح غم و اسباب غم بود کیر و بود و ارق
 عالمی جیعا عالم خیال دن اضیق اولدی اول تنکتر اولدیغندن اوتری اولور اول عالم هستیده قره هلال کی یعنی بو عالم
 هستی خیال تنکتر اولدیغندن اوتری قره بو عالمه هلال کی کوچک کور نور حال بوکه عالم خیالده اویو کدر زرا
 اهل هیئت دیشدر که قره وجودی التمش بو زمین قدردر پس خیال آتی عظیم و کبیر تخیل ایلر عالم خیالده
 انک بجرمی بویه عظیم و کبیر ایکن بو عالم وجودده هلال کی صغیر اولور بو معنی دلالت ایلر که بو وجود عالمی عالم خیال دن
 تنکتر و اصغر اوله (منوی) یاز هستی جهان حس و رنگ * تنکتر آمد که زنده است تنک * کیر و حس و رنگ جهانتک
 وجودی یعنی بو مرتقی و محسوس اولان عالم شهادت تنکتر کلدی زیر انتک بر زنده اندر یعنی بو عالم حس و رنگ یت اولده
 ذکر اولسان مطلقا وجود خارجی عالمدن اضیق اولدیکه فی المثل بر زنده ان تنکدر پس علت تنکک نه اید یکنک
 یاتنه شروع ایدوب یوررلر (منوی) علت تنکیست ترکیب و عدد * جانب ترکیب جسمهای کشد * تنکک علی
 ترکیب و عدد در یعنی بو ترکیب و اعداد بو عالم حسک تنک اولسنه سیدر مصرع ثانی سوال مقدره جواب اولور
 کان بر سائل دیر که چونکم عالم ترکیب و عدد بویه تنکدر بو ترکیب و عدد عالمه انسانی نه شی چکر جواب یوررلر
 جانب ترکیبه حسلر چکر یعنی بو حواس ظاهره که بو عالم ترکیب و عددده ظهوره کلوب انکله انس کلمشدر هر بار که
 انسان بو عالمدن خلاص اولوب بی ترکیب و بی عدد اولان عالم توحیده کلمک استرسه حواس ظاهره آتی عالم ترکیب
 جانبیه جذب ایلر دیک اولور (منوی) زان سوی حس عالم توحید دان * کریکی خواهی بدان جانب بران) اول حس
 و صورت طرفندن عالم توحیدی یل و ککرت اختلافانن کجوب عالم وحدتی کورا کر برلک استرسک اول جانبیه
 سور زرا بو عالم صورته انقیضت و مغایرت مقرر در لیکن معناده جمله تک اتحادی محققدر ته که بوییتی مثال طریقله
 یوررلر (منوی) امر کن یکن فعل بود و نون و کاف * در سخن افتاد و معنی بود صاف * مثلاً صیغه امر کن بر فعل
 و بر معنی اولدیکه مراد اتحاد معدوم در و نون و کاف حرفی مخنده واقع اولدی و معنی صاف اولدی اگر چه صورته
 اختلافده اولدیه ده و معنا صاف اولسی اولدر که لفظده ایکی اولان حرفلرک معناسی بر اولدی صورته مغایرت
 و اثر و فعلده اتحاد قیلدی پس سن برلک استرسک صورتنن کجوب معنایه نظریه تا کم موحد اوله سن و برلک عالم بوله سن
 (می) این سخن پایان ندارد باز کرد) ناچه شد احوال کرلک اندر نبرد بو سور بایان طوتمز قصه به رجوع ایلر تا کرلک احوالی
 جنکده نیجه اولدی آتی بیان ایلر (ادب کردن شیر کرلر که در قسمت بی ادبی کردی (می) کرلر را بر کنند سر آن سرفرازه
 تا نمایند دوسری و امتیاز) اوسر فراز عالی قدر اولان شیر کرلک باشی قوریدی تا ایکی رئیس و امتیاز قالمیه یعنی ابیکلک
 و ایکی وجوه مخصوص حکومت و کبریا بق قالمیه و امتیاز و مغایرت دخی بر طرف اوله (منوی) فانتقمنامنهم است
 ای کرلر پیر * چون نبودی مرده در پیش امیر * سورة هجر آمده اولان آیت کریمه به اشارتدر (وان کان اصحاب الایکة
 لظالمین) یعنی (وما کان اصحاب الایکة الا ظالمین انفسهم) واضعین الشی غیر موضعه (فانتقمنامنهم) پس بر نولردن
 اخذ انتقام ایدوب بونلره عقاب قیلدق و سورة زخرفده یوررلر (فانتقمناسنهم فانظر کیف کان عاقبة المکذبین) و سورة
 اعرافده دخی (فانتقمناسنهم فاغرقناهم فی الیم) یوررلر ظلمه زجره دن اخذ انتقام مقرر در و بولوبعد بعد ته کم حدیث
 شریفده یوررلر ان الله لیملی للظالم فاذا اخذهم لیقلته معنی یت ای قوجه قورده فانتقمناسنهم در یعنی ای کرلک کهن شویلا
 و محنکه سنک اوزر یکه واقع اولدی (فانتقمناسنهم) آیت کریمه سنک مفهومی سیدر چونکم امیرلک اوکنده مرده اولدک
 یعنی ای کرلک سیرت اولان و درنده لک مرته سنده قالان کسه چونکم کندیکی امیر حقیقتنک حضورنده محووفانی
 ابلیوب ابیکلک مرته سنده قالدک و کبر و انانی ترلک ایلدک شیرل قهر و انتقامنه مظهر اولدک تنه کم ام سالفه کبر
 و انانیتنن کجه میوب مظهر انتقام اولدیلر حق تعالی بولردن انتقام الوب هلال ایلدی (می) بعد از ان رو شیر بار و باه کرد
 گفت این را بخش کن از هر خورد * کرکی هلال است کد نصکره شیر بوزی رو باه ایلدی یکدن اوتری بونی بخش
 و قسمت ایلدیدی (می) سجده کرد و گفت کین کاوشین * چاشت خوردن باشد ای شاه کزین * رو باه بو خطابی اشتدی

و سجده ایندی و دیدیکه بو کاهمین سکا چاشت خورد اولسون ای شاه کزین یعنی ای کزیده شاه بوسمز کاه سنک فوشلق
 بیجکک اولسون (منوی) و آن بر از بهر میان روز را بیختی باشد شه پیروز را و اول کچی کوشت اوره سندن اوتری
 پیروز اولان شاه ایچون بریختی اوله (منوی) و آن دگر تر کوش بهر شام هم شب چرم این شاه با لطف و کرم
 اول غیری خر کوش شاهن اوتری هم بواطف و کرمه اولان شاهن کیجه بیجکیدر (منوی) کفایت ای رویه تو عدل
 افروختی * اینچنین قسمت ز که آموختی * شیر و باده ایندی ای رویه سن عدل شعله لندردک و منور ایلدک بو تخیلین
 قسمتی کیدن او کزندک (منوی) از کجا آموختی این ای بزرگ * کفت ای شاه جهان از جان کرک * ای اولوبونی قندن
 او کزندک رویه ایندی ای جهانک پادشاهی کرکک حالندن او کزندم و اندن عبرت الدم (منوی) کفت چون در عشق ما
 کشتی کرو * هر سه را بر کبر و بستان و بر رویه شیر و باده دیدی چونکم بزم عشق مزده رهن اولدک و کند بکی فانی قیلدک
 او چنی یله قلدروال و پوری (منوی) رویه چون جلکی ماراشدی * چون آزاریم چون تو ماشدی * ای رویه چونکه
 جیمعا بزم ایچون اولدک سنی نیجه اینجیده لم چونکم سن بر اولدک پس سنی اینجتمک کندیمزی اینجتمک کبی اولور (منوی)
 ما ترا و جله آشکاران ترا پای بر کردون هفتم نه برا * بر سنک و جله شکار لسنک زیرامن کان الله کان الله له در آغکی بدنی
 فلاک اوزره قویو قاروکل (منوی) چون کفتی عبرت از کرک دنی * پس تور و به نیستی شیر منی * چونکه دنی کرکدن عبرت
 طوتدک پس سن رویه دکلسن معناده بنم شیر من یعنی بنم شیر من یعنی بنم مقبول و مرغوع من * منوی *
 عاقل آن باشد که عبرت کبرت از * مرل یاران در بلای محترز * عاقل اودر که عبرت طوته احتراز اولمش بلا ده یارانک
 موتدن کما قبل العاقل من انعط بموت جیرانه * منوی * رویه آن دم بر زبان صد شکر راند * که مر شیر از پس آن
 کرک خواند * رویه اولدم زبانی اوزره یوز شکر سوردی و جروشت لرایلدی بویه دیو که بنی شیر اول کرکد نصکره او قیدی
 منوی * کرم اول بفرموده که تو * بخش کن این را که بردی جان ازو * اگر بکا اول بیوریدیکه سن بونی بخش ایله
 اندن کیم جان قورترردی قصه دن حصه ییاته شروع ایدوب بیورور * منوی * پس سپاس اورا که
 مارادرجهان * کرد پیدا از پس پیشینیان * پس سپاس اول خدایه که بزی جهانده اولد کلان امتلد نصکره پیدا
 و موجود ایلدی پس با عریله اولوب چوق سپاس اکادمک دخی جائز اولور (منوی) تاشفیدیم آن سیاهتهای حق
 * بر قرون ماضیه اندر سبق * ناحق تعالی ک اول سیاستلری اشدک سابقه ماضیه اولان قرون اوزره * منوی *
 تا که ما از حال آن کرکان پیش * همجو رویه پاس خود داریم پیش * حتی بر اول مقدم اولان قوردرک حالندن
 رویه کچی کندیمزی زیاده حفظ طوتالم پیش با عریله زیاده معناسته در * منوی * امت مر حومه زان رو خواند مان
 * آن رسول حق و صادق در بیان * بزه اول جهتدن امت مر حومه او قیدی اول حقت رسولی و بیانده صادق
 اولان نبی کما قال علیه السلام امتی مر حومه و بامت محمد علیه السلام امت مر حومه اولسی اول جهته دندر که
 ام سالفه نک جله سنک صوکنده کلمتد رویه اول امک احوالندن عبرت پذیر اولمشدر و جناب حق انلری قهر
 ایتمکله بونلری تخویف و تنذیر قیلمشدر * منوی * استخوان و پشم آن کرکان عیان * بنکرید و پند گیرید ای مهان
 اول کرک لک استخوان و پشمه آشکاره نظر ایلکزد نصیحت طو تکرای اولور استخوان و پشمه مر ادام سابقه نک
 اثر لیدر نه کم بو آیت کریمه ایله کال اشارت وارد (فسیر وافی الارض فانظروا کیف کان عاقبه المکذبین) * منوی
 عاقل از سر نهید این هستی و باد * چون شفید انجام فرعونان و عادی عاقل باشند بو وجودی و هوایی قور و زاله قیلور
 چونکه فرعون لک و عادی قوم نک عاقبتی اشدی (منوی) و زنده دیکران از حال او) عبرتی کیرند از اضلال او) و اگر
 عاقل اولان بوانایت و هوایی باشند قوم سه غیر یارک حالندن و آنک اضلالندن بر عبرت طو تر لر یعنی آنک اضلالندن
 اوتری قهر و غضبندن عبرت الورل (تهدید کردن نوح علیه السلام مر قوم را که بامن میبجید که من روی پوشم با خدای
 بیجید در میان این بحقیقت ای مخذولان) بوسخ شریف حضرت نوح علیه السلام قومنه تهدید ایلسنک یاتده در
 بویه دیو که ای قوم بکا طولشکزد یعنی عناد و کبر ایدوب خصوصتله بکا صار لکزد که بن فی الحقیقه رو پوشم بنم صورت
 فی المثل حضرت حقه حجاب و نقاب کبی اولمش و اول بنم وجود مده تجلی قیلشد در خدای تعالی به طولشکزد حقیقتده
 بواور تاده ای مخذولر یعنی ای معین سز اولان مر دود لر دیدی * منوی * کفایت نوح ای سرکشان من من نیم
 * من زجان مردم بیجانان می زیم * حضرت نوح علیه السلام کندی قومنه ایندی ای سرکش و مستکبر لر بن
 دکلم یعنی صورت ظاهرده سزینی کندیکزد کبی بشر کورر سز لیکن بن فی الحقیقه او بیه دکلم بن جان بشریدن
 و روح حیوانیدن اولدم جانانه دیری اولورم (منوی) چون مردم از حواس بوالبشر * حق مرا شد سمع و ادراک و بصیر
 چونکه بوالبشرک حواسندن اولدم یعنی ابوالبشردن حاصل اولان حواس بشر به مقتضای نندن فانی اولدم حق تعالی

بسم وادرا له وبصرم اولدی کما قال تعالی فی الحدیث القدسی لا یرال العبد بتقرب الی بالتواقل حتی احبه فاذا احبته
 کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به آه * منثوی * چونکه من من نیستم این دم زهوست * پیش این دم
 هر که دم زد کا فراوست * چونکه بن بن دکلم بوتقس هودندر یعنی چونکم بن فی الحقیقه قانیم یو بنم نفس وکلام
 هویت ذات الهیه دندر هر که که بوتقس اوکنده دم اورر یعنی اکانکار ومخالفت قیلور اول کافر در * منثوی *
 هست این دم نقش این روباه شیر * سوی این روبه نشاید شدایر * یوروباهک تقشند بودم شیر واردر یوروباهک
 جاننه دلیر و بی باک کتمک لایق دکلدور (منثوی) کرزروی صورتش می تکروری * غره شیران ازومی نشنوی * اگر صورت
 جهمتندن اول نقش روباهه یعنی انبیاء علیهم السلام واولیای عظامه ایانیمه سن وتصدیق قلبیه سن نعره وهیبت
 شیر فی اندن اشتزمیسن یعنی ایشیدرسن استفهام تقریر بدر صورت انبیای عظامه نقش روبه تعبیری اهل کفرک
 نظر لرنده روبه کبی حقیر اولدیغی ملاسه ایلدر که انلرک نظر حبیبی اول شیران عالم معنارک صورتلر فی حقیر
 کورر لردی (منثوی) کربودی نوح را از حقیدی * پس جهانی را چرا برهم زدی * اگر حضرت نوح علیه السلامه
 حق تعالی بدن برید اولمیدی یعنی بر قدرت ونصرت اولمیدی بدبونده قدرت ونصرت معناسنه درسته کم ویدالله
 علی الجماعه حدیثنده قدرة الله ونصرة الله علی الجماعه معناسی مراد اولمشدر پس تمام جهانی نیچون بری برینه
 اورر دی * منثوی * صد هزاران شیر بودا ودر تنی * اوچو آتش بودو عالم خرمی نوح علیه السلام بر تنده صد هزاران
 شیر ایدی اول نوح علیه السلام آتش کبی ایدی وعالم فی المثل بر خرم ایدی * منثوی * چونکه خرم من پاس عشر او
 نداشت * اوچنان شعله بران خرم کاشت * چونکه خرم من انک عشر فی حفظ طومدی وحقنی ادا ایتدی واونجیلین
 شعلهی اول خرم از ره حواله ایلدی شعله دن مراد شعله قهر الهی اولور که (رب لا تذرع لی الارض من الکافرین
 دیار) دیو بد دعا ایلد کده عالمه آتش قهر اوروب بالکلیه احراق واهلاک ایلدی (منثوی) هر که آن در پیش این شیر نهان
 بی ادب چون کرک بکشد ایدهان * هر که او بونمان شیرک اوکنده کرک کبی ادب سزاغزاجه یعنی بنلکه و سنلکه
 متعلق بی ادبانه آتک اغزندن سوز حقیقه (منثوی) همچو کرک آن شیر بر در اندش * فانتقمنا منهم بر خواندش *
 اول قصه سی مذکور اولان شیر قور دی بر تندیغی کبی پوشیدنی اول بی ادب سوز سوز بلینی بر تر پس فانتقمنا منهم
 مفهومینی اکا و قور مراد شیران عالم معنی اولان انبیاء علیهم السلام واولیای عظامه کستاخانه و بی ادبانه سوز سوز بلین
 ونامعقول حرکت ایلن کسه لری شیر قهر الهی بر قوب (فانتقمنا منهم) آیت کریمه سنک مفهومینی اول
 مقهور لر حقنده اظهار ایلسی اولور (منثوی) زخم باید همچو کرک از دست شیر * پیش شیر ابله بود کوشد دلیر *
 اول بی ادب کرک شیر اندن زخم بولور شیر اکنده اول کسه که دلیر اوله ابله و احق اولور (منثوی) کاشکی آن زخم
 بر تن آمدی * تابدی کایمان و دل سالم بدی * کاشکی اول زخم جسم اوزره کلیدی تا اولیدیکه ایمان و دل
 سالم اولیدی یعنی انبیاء علیهم السلام واولیای عظامه حضورنده بی ادبک ایلنله مراد قهر الهی اتحق جسمارینه
 کلیدی وایمان و دللری سالم اولیدی انلر معنایسول احسان اولوردی لیکن بویه اولمز بلکه کاهی بر عکس اولوب
 جسملری زنده و ماللری برنده اولور قهر الهی انلر ایمان و دللر نه کلور وکاه اولور که هم جسملری وهم جان وایمانلرینی
 هلاک قیلور العیاذ بالله (منثوی) قوم نکست چون اینجار سید * چون توانم کرد این سر را بدید * قوم منقطع
 اولدی یعنی کوجم اوزلدی چونکم سوز یورابه ایشدی بوسری آسکاره ایلکه نیجه قادرم یعنی بوسری اظهار ایلکه
 قادر اولزم پس طریق خلاصی وراه نجاتی تعلیم ایلکه شروع ایدوب بیوررلر (منثوی) همچو آن روبه کم اشکم کنید *
 پیش اور روبه بازی کم کنید) اول روباهه کبی شکمی ناقص ایلکیزی یعنی تن پرور اولوب خدای تعالی به عصیان قیلکر
 ومقتضای شکمه اشتغال قیلکر انک حضورنده روباه بازلق ایلکیزی یعنی حیل و خدعه ستمنه ذاهب اولکر
 (می) جله ما ومن به پیش اونمید * ملک ملک اوست ملک اوراد هید * جله ماومنی انک اوکنه قوکر ملک فی الحقیقه
 انک ملک بدرملکی اوکا و بریکز وکندیکر اورالقندن خروج قیلکر تا ملک مجازی به کندیکرزی مالک زعم ایتکه
 عذاب مستحق اولیه سز * منثوی * چون فقیر آید اندر راه راست * شیر صید شیر خودان شجاست * چونکم
 سزای بنی آدم راه راسته فقیر که مزومن و ما قیدندن کدر قیلر سز و مؤدب اولر سز شیر و شیرک صیدی خود سز
 ایچوندر (منثوی) زانکه اویا کست و سبجان وصف اوست * بی نیازست اوزنغز و مغز و پوست * زیرا که
 اول خدای تعالی غرضدن پا کدر و سبجان انک وصفی در سبجان اسم مصدر در تسبیح معناسنه یعنی شاته لایق
 اولین نقایصدن منزومقدس اولق انک وصفی در واول خدای نیاز در لطیف اولان شیردن ولبدن و قشردن یعنی
 (والله غنی عن العالمین) حسبجه عالمک قشرندن و پوستندن و نغز و مغز می ته سنده اولان شیردن جیعامستغنی

ولی نیاز در بوجله بی عبادی ایچون خلق ایلشد کندی کا محتاج اولدیغی ایچون د کادر * منوی * هرشکار
 وهر کراماتی که هست * از برای بندکان آن شهست * هرشکار وهر برکاستکه واردر اول شاهک بنده لرندن
 اوتزیدر (منوی) نیست شه را طمع بهر خلق ساخت * این همه دولت خنک انکو شناخت * اول شاه حقیقتک طمع
 یوقدر بود وکلی دولتی خلق ایچون دوزدی سعادت اول کسه به که اول بونی اکلدی * منوی * آنکه دولت آفرید
 و دوسرا * ملک و دولتها چه کار آید ورا * اول الله که دولتی وایکی سرائی یعنی دنیا و آخرتی خلق ایلدی ملک و دولتری
 آنکه نه ایشنه یارار (منوی) پیش سجان پس نکه دارید دل * تا نکر دیدار کمان بد حجل * سجانک حضورنده قلبکزی
 زیاده حفظ طونکر تا آنک حضورنده کمان بد و سوسو خاطر دن خجل اولیه سز * منوی * کویدیند سر و فکر و جست و جو
 همچواند رشید لصل تارمو * زیرا که اول سجان سری و فکری و جست و جوی * کورر خالص شود ایچره
 اولان صاج تلی گبی بیاض سود ایچره سیاه قیل زیاده دیده ورا اولان کسه به نیجه عیان کور نورسه اول خدا به دخی
 سر و فکر و جست و جو اولیه کور نور (ان الله لا یخفی علیه خافیه) خواستجه اکامیج برخی شی یوقدر (فانه یعلم السر
 و الخفی) مقتضاستجه سری و آندن اخفی اولنی دخی یلور * منوی * آنکه اولی نقش ساده سینه شد * نقشهای غیب را
 آینه شد * اول کسه که اول نقش سز ساده سینه اولدی غیبک نقش آینه آینه اولدی یعنی حق سجان و تعالینک
 اسرار و از لری بیلمی و علام الغیوب اولسی بحب د کادر که ادنی عقل و عرفانی اولنک بو کایمان و ایقانی واردر بد که
 اول کسه که آنک درونی ما سوادن بی نقش اولدی و سینه سی افکار و خیالاتدن ساده و صافی اولق مرتبه سن بولدی
 اول کسه عالم غیبک نقوشنه و اسرارنه آینه اولدی و عالم غیبده اولوب نه اوله جقدر اکا * ورندی * منوی *
 سر مار بی کمان موقن شود * زانکه مؤمن آینه مؤمن شود * اول سینه سی صافی اولان ولی بزم سر مره و باطنزک
 مخفی اولان فکر و خاطره سینه کانسز موقن اولور یعنی بی شبهه آنی بیلیمی و ایقان ایدیجی اولور زیرا که مؤمن مؤمنک
 آینه سیدر مؤمن اولدن مراد خدای تعالی در که مؤمن اسمی آنک اسماء حسنا سندن در و مؤمن نائیدن مراد ولی الله در
 پس المؤمن مرآة المؤمن حدیث شریفنک مقتضاستجه خدای تعالی ولینک آینه سی ولی دخی خدای تعالینک
 آینه سی اولور پس خدای تعالینک علم غیبه مطلع اولسی ولینک آینه وجودنده دخی ظهوره کلوب ولی کامل
 دخی اول سر غیبه عالم اولور مؤمن مؤمنک مرآتی اولقندن مراد برسی ولی و برسی دخی افراد مؤمنیندن بری اولوب
 معنی بویه دینه دخی جائز اولور بزم سر مره اول صافی دل اولان ولی عالم اولور زیرا که مؤمن مؤمنک مرآتی اولور ای
 مؤمن سنک درونکده اولان سرانک آینه قلبینده منتقش اولوب سنک باطنک اسراری اکا عیاناً ظاهر اولور
 می (چون زند او نقد ما بر محک * پس یقین را باز داند اوزشک) چونکه ولی بزم تقدیری محک اوره پس اول ولی یقینی
 شکدن آشکاره یلور یعنی اول وایکه بزم تقدیر احوال اسرار مرئی محک قلبینه اوره بزمه یقینی واردر شکمی واردر آنی
 یلور و یقینی شکدن تمیز قیلور (می) چون شود جانش محک تقدیرها * پس ببیند تقدیر او قلب را * چونکه آنک جانی
 تقدیر محکمی اوله پس تقدیری و قلبی کورر تقدیری قلبدن فرق قیلور بعض نسخه ده مصرع ثانی پس ببیند قلب را
 و قلب را واقع اولشد بر تقدیر اوزره معنی اول ولی قلبی و قلبی کورر یعنی دلی و قلب اولان مرئی و فکری دخی یلور دیمک
 اولور قلب اولدن مراد دل و قلب نائیدن مراد ناسره و مرور اولان نسنه اولور و الحاصل اولیای عظام جو اسیس القلوب در
 قلبک اسرارنه مطلع اولور دیمکی افاده قیلور والله اعلم * نشاندن پادشاهان صوفیان عارف رایش روی خویش
 تا چشمشان بدیشان روشن شود * منوی * پادشاهان ترا چنان عادت بود * این شفیده باشی اریادت بود *
 پادشاهان ماضینک انجلین عادت و اوردیکه بونی اشتمش اوله سن اکا یادنده ایسه (منوی) دست چیشان
 پهلوانان ایستند * زانکه دل پهلوی چپ باشد یبند * اول پادشاهانک صول یا نرنده پهلوانر طورور اول سبیدن که قلب
 صنوبری الشکل صول یا تنده شد و قیده اولور * منوی * مشرف را هل قلم بردست راست * زانکه علم و خط و ثبت
 آن دست راست * دقتدار و ارباب قلم صاغ جانبده طورر زیرا که خط علمی و ثبت علمی یعنی خط یا ز منی بیلک و بعض
 مراد اولان شیئی کاغذ اوزره ثبت قیلق علمی اول صاغ ال ایچون در و لهذا قلم کا بنه متعلق اولان کسه لری صاغ جانبده
 اجلاس ایدر لردی * منوی * صوفیان ترا بشرو موضع دهند * کابنه جانتدوز آینه بهند * و صوفیه یوزا و کنده
 یعنی مواجه و مقابله ده موضع و برر لری صوفیا سینه به جانت آینه سیدر لرو حقیقتده آینه دن بکاردر (منوی)
 سینه صیقلها زده درز کور فکر (تا پذیرد آینه دل نقش بکر) زیرا صوفیا سینه به ذکر الهی و فکر ربانیده صیقلر اورمش
 تا کوکل آینه سی بکر نقش قبول ایده یعنی نقش معنایی و روی جانی مشاهده ایده (می) هر که ارا صلب فطرت
 خوب زاد * آینه در پیش او بایند * هر شول کسه که صلب فطرتدن یعنی اصل خلقتدن خوب و محبوب

طوغدی آینه بی انک اوکنه قومق کرک کندی نیک حسنی مشاهده اید (مثنوی) عاشق آینه باشد روی خوب
 * صیقل جان آمد و تقوی القلوب * روی خوب و خوی محبوب مرآت عاشق کلدی دخی جانه صیقل و صفا و قلوبه جلا
 و تقوی کلدی تقوی بونده یا کلک معنایه در * آمدن مهمان پیش یوسف علیه السلام و تقاضا کردن
 یوسف علیه السلام از حق و ارمغان * (مثنوی) آمد از آفاق یاری مهربان * یوسف صدیق راشد مهمان
 آفاقدن بریار مهربان و مر جتلور جان کلدی یوسف صدیق علیه السلام حضرت تله نه مهمان اولدی * مثنوی *
 کاشنا بودند وقت کودکی * برو سادۀ آشنایی منگی * که انار بر بری ایل کودکلک و قننده آشنایید یار آشنای یصدیق
 اوزر ما تنکا اید یجیلردی * مثنوی * یاد دادش جور اخوان و حسد * گفت کان زنجیر بود و ما اسد * او یوسف علیه
 السلام اول مهمان اخوانک جور و حسدنی یاد و یردی یعنی تذکر مرتبه سینه ایر کوردی حضرت یوسف علیه
 السلام اگایدیکه اول جور و حسد زنجیر ایدی و یزاسد ایدک (م) عاز نبود شیر از سلسله * نیست مار از قضای
 حق که * ارسلانه زنجیردن عاز اولمز به حق تعالینک حکم و قضایندن شکایت یوقدر و یرزه اندن الم کلز * مثنوی
 شیر بر کردن اوزنجیر بود * بر همه زنجیر سازان میر بود * مثلاً کرشیرک کردتده زنجیر اولدیسه جیح زنجیر سازلر اوزره
 امیر اولدی بوهم وجه در جیح زنجیر سازلر اوزره اول شیر امیر اولدی زنجیر سازلر دوزیجی دیمکدر زنجیر سازدن
 مر اوزنجیر ایل قید اولان سیاه اولسه ده اولور و زنجیر دوزن اوستاد دخی اولسه اولور که شیر غالب و قوی اولدیغی
 جهندن بونلرک میری کیسدر * مثنوی * گفت چون بودی ز زندان وز چاه * گفت همچون در محاق و کاست ماه
 اول یار حضرت یوسف علیه السلام ایتدی زنداندن و قیودن نیجه اولدک یوسف علیه السلام اکا ایتدی محاق
 و تقصانده اولان ماه کبی اولدم محاق اکسک معنایه در * مثنوی * در محاق ارمایه نو کردد و تا * فی در آخر یردر کردد
 بر سما (محاقده) کرچه ماه نوایی قات اولور آخر آسمان اوزره بر اولمز (مثنوی) کرچه دردانه بهاون کو قننده نور چشم
 دل شد و ییند بلند * کرچه انجودانه سنی ها زنده دو کدیله و محقق ایدوب خرد ایلدیلر چشم و دلک نوری اولدی و بلند
 کور نور چشم اولسی کل الجواهر اولسنه کوره اولور و نور دل اولسی بعد السحق مجنون ایدوب اکل
 اولند قد نصکره مفرح دل اولدیغنه کوره اولور و کردردانه وجود انسانیدن استعاره اولور سه ریاضتله محو و فانی
 اولد قد نصکره نور چشم و دل اولسی روشنر (م) کندی راز بر خال انداختند * پس ز خاکش خوشها بر ساختند
 مثلاً وافر کندی خالک التنه آتدیلر کویا آتی تحقیر ایتدیلر صکره آتی خاکدن خوشه لرد و زدیله یعنی وافر سبله لر حاصل
 اولوب اندن دانه را خذا ایتدیلر (م) بار دیگر کو قنندش زاسیا * قیتمش افزود و فانی شد جانقزای تکرار آتی آسیابدن
 دو کدیله یعنی اون ایلدیلر اتمق قیمتی زیاده اولدی و جان زیاده ایدیمی نان اولدی (مثنوی) بازبان راز یردندان کو قنند
 کشت عقل و جان و فهم هوشمند * فانی کیر و دیش التنه دو کدیله عقل و جان و فهم هوشمند اولدی اول فنا و محو اولدی
 بو عالی مرتبه لری بولدی (مثنوی) بازان جان چونکه محو عشق کشت (بجیب الزراع آمد بعد کشت) کیر و او جان چونکه
 عشق الهینک محوی اولدی و مو و اقبل ان غم و اتمق مفهومی و صول بولدی بوایت کریمه سورة فتحده در تفسیری
 مرده بردن خرکوش سر خنده ذکرا و لندی یعنی کیر و شول جانکه محو عشق الهی اولوب رضای حقده وجودن افنا ایدیه
 اتمک محصول و عانده سی و فاندسی زراعی عجب کتور بعد کشت یعنی جانی و جنائی تخمنی حق یوانده اکل کد نصکره
 زراعتدن مراد عمل کتند کان طریق حقدر (مثنوی) این سخن پایان ندارد باز کرد * تا که با یوسف چه کرد آن نیک مرد
 یوسف و پایان و نهایت طوغت حضرت یوسف علیه السلام ایل اول بارک قصه سی جانیه رجوع ایل تا کم یوسفه او نیک مرد
 نه دیدی بیان ایل (طلب کردن یوسف صدیق علیه السلام ارمغان از مهمان (م) بعد قصه گفتنش گفت ای فلان
 * هین چه آوردی و ما را ارمغان * حضرت یوسف علیه السلام کندی نیک قصه سنی دید کد نصکره اکا ایتدی
 لی فلان اکاه اول سن یرنه ارمغان کتوردک * مثنوی * بر در یاران تپی دست آمدن * هست بی کندم سوی
 طاحون شدن) بار اتم قبوسنه تپی دست کلک طاحون جاتنه بغدادینر کتکدر پس سفت و طریقت بود و که
 بر بارک قبوسنه و ارسک تپی دست و ارمیه سن هیچ اولمز سه بر برک سبزدن خالی اولیه سن * مثنوی * حق تعالی
 خلق را کوید بچشر * ارمغان کو ابرای روز تشر * حق تعالی حضرت تله حشرده خلقه دیر قیامت کو تندن او تری
 ارمغان قنی * مثنوی * جتتمونا و فرادی بی نوا * هم بدن سان که خلقنا کم کذا * حق تعالی اول کون دیر که ای فاس
 سبز زه کلدیکز ویا لکزی نوا اولدیغکز حالده هم اول اسلوبه که بر نسی خلق ایلدک اتمک کبی خفا تا و عرانا
 اول مرده نیجه عاری اولدیکز ایسه اوله کلدیکز سورة انعامده اولان بوایت کریمه به اشارتدر که سیوردر (ولقد جتتمونا
 فرادی) قول مضمردر یعنی جناب عزت آخرتده سیوردر که قولریم سبزیکا کلدیکز منقردا اولدیغکز حالده اریاق و اولاد

وسیم و دینار دن و دیناده اختیار ایلدیکر اعوان و انصار دن زعم ایلدیکر که بونلر سرکله برقرار اولوب پایدار اوله
 فرادی فردک جمعیدر و الف تائیت ایچوندر کسالاتی کی) کا خلقنا کم * فرادی دن بدلدرو یا خود فرادی دن خلق
 ایلدک ایدی * کا خلقنا کم اول مره * فرادی دن حالدر تقدیر کلام * ولقد جتیمونا منفردین مشتمین ابتداء خلقکم *
 و یا خود مصدر محذوفک صفتی اوله تقدیری (ولقد جتیمونا مجیثا کخلقنا لکم) (وترکتهم ما خولنا کم) ای ما فضلنا به علیکم
 فی الدنیا و شغلتم به عن الآخرة (و را عظمی و رکیم) یعنی بزم سزه انعام و تفضیل ایلدیکم ز شیئی وراء ظاهر یکزه ترک ایدوب
 اندن بر شیئی کتور مدیکر * مثنوی * هین چه آورید دست آویز را * ارمغانی روز رستاخیز را * آگاه اولدک دست آویز
 ایچون نه کتور دیکر قیامت کوفی ایچون بر ارمغان دست آویز ال طوته منی بعض محمله دخی ال ارمغانی دیمک
 معناسنه استعمال اولنور * مثنوی * یا امید باز کشتن تان نبود * و همدۀ امر و زیاطلتان نمود * یا بودر که سزه
 کیر و دوتک و بنم حضورمه کلمک امید ایلدی اولدی بی بوگونک و عده سی سزه باطلی کورندی (می) منکری مهمانیش را
 از خری * پس ز مطبخ خال و نا کستر بری * اول اللهم که مهمان لغتک منکری ایسک خر لغندن پس مطبخدن خال
 و نا کستر ایلنور سن بویت عملده تکابسل ایلن طائفه ایچون حضرت مولا قاسم الله سره العزیز لساندن واقع
 اولشدر * مثنوی * ورنه منکر چنین دست نهی * بر دران دوست چون پایی نهی * و اگر حضرت خداتک ضیافت
 و مهمان لغنه منکر دکل ایسک بو تجلین پوش ال اول دوستک قبومی اوزره نیجه آتیق قورسن حاصل معنا کرانک
 قوت لغنه منکر دکل ایسک اعمال و طاعاتدن هدیه تدارک ایلدیکم اولور * مثنوی * اندکی صرفه بکن از خواب
 و خور * ارمغان بهر ملاقاتش بر * خواب و خوردن بر از حق فائده و ذخیره ایلد آتی اول خدایه ملاقاتدن اوتری
 ارمغان ایلد * مثنوی (شوقایل النوم مما یجمعون) باش در اسرار از یستغفرون * بو آیت کریمه سورة ذاریاتده در
 * ان المتقین * تحقیق امتقیر * فی جنات و عیون * جنتلرده و چشمه لرده مستقر اوله * آخذین ما آتاهم ربهم * آخذ
 اولدقاری حالده ربیلر سیک اعطا ایلدیکی شیلری قال القاشانی * ان المتقین * ای الذین تجردوا عن تعلقات الطبیعة
 و صفات النفس البهیمة فی جنات الصفات و علومها * آخذین ما آتاهم ربهم * من انوار تجلیات الصفات (انهم كانوا
 قبل ذلك * تحقیقا بو متقیر اولدیلر جنات و عیونده اولزدن اول قال القاشانی ای قبل الوصول الی مقام تجلیات
 الصفات * محسنین * فی مقام العبادات و المعاملات و الاحسان ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه فانه یراک
 كانوا قلیلا من اللیل ما یجمعون) بو آیت کریمه بونلر احسانی تفسیردیر جمعونده مازاید در و الهجوع النوم و یجمعون
 كانوا کثیردیر تقدیر کلام كانوا متقیر اولورلردی * قلیلا من اللیل * ای فی طائفة من اللیل نائمین اولورلردی
 و یا خود ما مصدریه اوله تقدیری كانوا فی طائفة قلیله من اللیل هجوعهم و لفظ هجوعهم بو تقدیرجه مرفوع اولور
 زیرا کانونده کی و اوردن بدل اولور یا خود ما موصول اوله ای الذین یجمعون فیه (وبالاسحار هم یستغفرون) دخی بونلر
 بحر لرده استغفار ایلدر اولورلردی اول وجهله که کانه اول کیجه بونلردن نیجه برایم ظاهر اولدی ایدی و اما التأویل
 و كانوا قلیل من اللیل الاحتجاب ما یغفلون عن السلوک (وبالاسحار) ای اوقات طلوع انوار التجلیات و انغشاء ظلمة
 صفات النفس (یستغفرون) ای یطلبون الانوار الی تشرق صفات النفس پس حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز
 یورلر که یجمعوندن قلیل النوم اول یعنی نایم اوللاردن نومی قلیل کسه اول بحر لرده استغفار ایلینلردن اول تقلیل
 خواب و خور ایدوب بر مقدار بر کذا اعداد و احضار ایلد تاروزر ستخیزده سکا دست آویز اوله (مثنوی) اندکی
 جنبش بکن همچون جنبین * تا بجنبشند حواس نورین * جنبین کی بر آرجق جنبش و حرکت ایلد تا سکانور کور یچی
 حواس بغشلیه لر یعنی جنبین حرکت و جنبش ایلد کده کا حواس بجنبش اولندیغی کی سندخی راه طاعت حقه
 حرکت ایلد تا سکانور الهی کور یچی حواس و مشاهده اسرار الهی ایدیچی احساس احسان ایده لر * مثنوی
 و زجهانی چون رحم بیرون روی * از زمین در عرصه واسع شوی * رحم مادر کی اولان جهانندن طشره اوله سن
 یعنی بوجهان تنکدن قور تله سن و زمیندن واسع اولان عرصه ده اوله سن یعنی بوجهان تنکدن قور تله سن و بوزمیندن
 خلاص اولوب ارض الله واسعه به واصل اوله سن و حیرای حقیقه دخول قیله سن * مثنوی * انک ارض الله واسع
 گفته اند * عرصه دان کانیامی رفته اند * اول بره که ارض الله واسع دیمشدر بر عرصه یلکه اول عرصه انبیاء علیهم
 السلام و اولیای عظام کیمشدر سورة زمرده اولان آیت کریمه به اشارتدر (لذین احسنوا فی هذه الدنیا حسنة) یعنی
 شول کسه که بودنیاده احسان ایلدیلر یعنی عبادات و طاعاتی علی سبیل المشاهدة قیلدیلر انلر ایچون حسنة
 عظیمه وارد روی شهود الوجه الباقی و جمال الکرم و ارض الله واسعة یعنی اول کسه که وطنلرنده احسانه و تحصیل
 مراتبه قادر اولمشدر در انلر اللهم ارضی واسعدر دینلور قال القاشانی ای النفس المطمئنة المخصوصة بالله

لا تقیادها واطمینانها الیه ذات سعة حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز سورر لارض الله واسعدن مراد انبیاء علیهم السلام واولیای عظامک کتد کلری پرد که مقصود عالم ملکوت و جبروت و لا هو تد و نفس مطمئنه نک مسیره و خطیره سیدر پس بو عالم دن سفر و کذر قیلوب ریاضته صبر ایدوب ارض الله ده قرار اید کور که حقیقتده مقر اولدر

* مثنوی * دل نکر دتک از عرصه فراخ * نخل تن انجا نکر دد خشک شاخ * اول واسع عرصه دن کوکل تنک و منقبض اولز تن نخلی اول عرصه ده خشک شاخ اولز بعض نسخه ده تن برینه ترواقع اولمشدر یعنی نخل ترانده خشک شاخ اولز بلکه هر دم تازه و تراولوروا کازوال کلز (مثنوی) حاملی نومر حواست را کنون کند و مانده میشود و سر نکون * الان سن حواسکی حاملسن بورغون و قالش و باش آشنی اولور سن کند کاف عرصه نک ضمه سیله چونکملک و بورلغه دیرلر سر نکون اولقندن مراد یا توب او بومقدور * مثنوی * چونکه محمول نه حامل وقت خواب * مانده کی رفت و شدی بی ریج و تاب * چونکم خواب وقتنده محمولسن حامل دکلسن یعنی جسمکی و حواسکی کو تریجی دکلسن مانده لک کتدی و ریج و تاب سزا اولد یعنی بورغون کیدوب مشقت و سرارتدن نجات بولد (م) چاشنی دان تو حال خواب را * پیش محمولی حال اولیا * خواب حالتی سن بر چاشنی بیل اولیای عظامک حالتک محمول اولدی قتنده یعنی الان بیدارلق حالنده اولیاء الله حوامی و احوالی اسب عنایت الهی و ارادت ربانی اوزره محمول اولمشدر و بونلردن حامل حواس و احوال اولقن مقوط اولمشدر تنه کم انسان نومر وارد قده حامل حواس و احوال اولقندن بری اولور و قید و جوددن نجات بولور پس حق تعالی نوم حالنده محمول اولوب بی اختیار و بی ارادت میر قیلغی اولیای عظامک حالتک محمول لککندن بر چاشنی و انموزج ایلمشدر تا سیله سنکه انلر بیدار اولد قلی حالده دخی محموللر و آزاده و مقبوللردن * مثنوی * اولیا اصحاب کهنه دای عنود * در قیام و در تقیاب هم رقود * سورة کهنه اولان آیت کریمه به اشارتدر تفسیری اوایلده متابعت نصاری استنده مرورایتدی معنای بیت اولیاء الله اصحاب کهنه لدرای عنود قیامده و تقیاب و او بقوده انلر نا علمدر یعنی هر نه مباشرت ایتسه لباذن الله قایم اولورلر و هر نه دن کوز نومر لباذن الله کوز نومر لر * مثنوی * می کشدشان بی تکلف در فعال * بی خبر ذات الیمین ذات الشمال * حق تعالی انلری تکلف سز یعنی مشقت سز فعاله چکر انلری خبر اولد یعنی حالده ذات الیمینه و ذات الشماله یعنی تنه کم (و تقیاب ذات الیمین و ذات الشمال) آیت کریمه سنک فحوا سنجه حق تعالی اصحاب کهنی صاغ یاتنه وصول یاتنه تقیاب ایدوب انلر ذات الیمین و ذات الشمال دن بی خبر اولد یعنی کبی اولیای دخی حق تعالی روحانی و جسمانی فعللر جانبیه چکر و تقیاب ایلر بونلر صاغ جانبیه وصول جانبیه بی خبر اولد قلی حالده یعنی روحانیت و جسمانیت جانبیه مقابوب و مصروف اولوب عمل ایلمد کلری وقتنده اول عملک حقیقتنه بی خبر اولد قلی حالده حق تعالی بونلری تقیاب ایلر * مثنوی * چیست آن ذات الیمین فعل حسن * چیست آن ذات الشمال اشغال تن * اول ذات الیمین ندر فعل حسن و اعمال روحانیدر اول ذات الشمال ندر تنک اشغاللر بدر و مصالح و مشاغل جسمانیه در * مثنوی * میرود این هر دو و کار از انبیا * بنجریزین هر دو ایشان چون صدا * بوهرایکی ایش انبیاء علیهم السلام دن صادر اولور یعنی بو جسمانی و روحانی اولان اعمال و مصالح انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامدن وجوده کلور صدا کبی انلر بوهرایکیدن بی خبر لدر مثلاً بونلرک وجودی کوه کبی بونلردن صدور ایلین فعال و مقال کوه دن صدور ایلین صدور مقال کبیدر * مثنوی * کر صدایت بشنوا ندخیر و شر * ذات که باشد ز هر دو بی خبر * طاع اگر چه صدایی سکا اشتد برر خیر و شر هر نه ایتسه لیکن کوهک ذاتی ایکستدن سیله بی خبر دیر بلکه اول کوه دن صدور ایلین صدور مقال بر مصوتکدر کذلک اولیای عظامک و انبیاء علیهم السلام وجودلر ندن ظهور ایلین فعال و مقال فاعل حقیقی اولان خدای تعالی سکدر اگر بونده بر سوال اولنور سه که انبیاء علیهم السلام و اولیای عظام کندیار ندن صدور ایلین فعالی و مقال نایم کبی و کوه کبی بلمش اولورلر سه بونلر خود حقایق اشیا به عالمدر پس بو محله بو تشبیه انلر حقیقتده نیجه صادق اولور الجواب انبیا علیهم السلام و اولیای عظامک بشریتلری جهتندن (انما انابشر مثلکم) فحوا سنجه سائر انسانه کندی فعال و مقاللرینک حقیقتنه واقف و عارف اولقده بی وحی و بی الهام اولد قلی حالده برابر و مشترک لدر و سائر بشر دن بونلرک متمیز اولمسی و فعال و مقاللرینک حقیقتنه وقوف و شعور بولمسی وحی الهی و الهام ربانیه در حق وحی الهی و الهام ربانی اولسه بونلر کندیار ندن صدور ایلین اعمال و احوالک حقیقتی بیلکده نایم ایه کوهه مشابه اولورلر اگر چه اول اعمال و احوالک مرید و فاعلی حضرت حق ایدیکندن غافل اولوب کندیارینی اتمک بیدار دتنده آت اولد قلی بیلورلر گفتن مهمان یوسف را که اینته آوردمت ارمغان تا که هر بار یک در روی نکری روی خوب خویش را بینی و مراد کنی * م می گفت یوسف هین یا وراره غمان * اوز شرم این تقاضا ز دقغان * یوسف علیه السلام مهمانه ایتدی کا اول

ارمغان کتور او مهمان بوتقاضا نک شرمندن قغان آوردی من حیث الباطن (می) گفت من چند ارمغان جست ترا
 * ارمغانی در نظر نامد سرا * اول مهمان ایندی بن سنگ ایچون نیجه عدد ارمغان طلب ایلام بنم نظرمه
 بر ارمغان کلدی یعنی سکا لایق بر ارمغان بولدم (منوی) حبه را جانب کان چون برم * قطره را سوی عمان
 خون برم * کندی کندیمه دیدم بر حبه بی کان جانبه نیجه ایلتدم بر قطره بی عمان جانبه نیجه ایلتدم (منوی) زیره را
 من سوی کرمان آورم * کریش نودل و جان آورم * فی المثل ای کان کرم زیره بی بن کرمان جانبه کتوررم اگر سنگ
 حضور که دل و جان کتوررم زیره کیونه دیر لر کرمان ولا یتنده انک اعتباری یوقدر و تقدیر معنا کر بن سنگ بجر احسانک
 حضورینه دل و جانی ارمغان کتوررم همان کرمان ولا یتنه کیون ایتمش کبی اولورم که اول دیارده انک قیمت و رغبتی
 یوقدر * منوی * نیست تخمی کاند رین انبار نیست * غیر حسن نو که انرا یار نیست * بر تخم یوقدر که بوابارده
 اولیه سنگ حسن و کمال کدن غیری که کایار و نظیر یوقدر (می) لایق آن دیدم که من آینه * پیش تو آرم چونورسینه
 عاقبت آنی لایق کوردم که بن بر آینه بی سنگ حضور که کتورم بر سینه نوری کبی (منوی) تابینی روی خوب خود
 در آن * ای تو چون خورشید شمع آسمان * تا اول آینه ده کند یگ خوب یوزنی کوره سن ای کسه که سن آفتاب کبی
 آسمانک شمع سن * منوی * آینه آوردمت ای روشنی * تا چوینی روی خود یادم کنی * سکا آینه کتوردم
 ی کوزنک نوری و دیده ملک روشنیکی تا چونکه آینه ده کندی یوزنی کوره سن اول مناسبته بی یادیده سن * منوی
 آینه بیرون کشید او از بغل * خوب را آینه باشد مستغل * اول مهمان حضرت یوسف علیه السلامه بوسوزری
 دید که نصکره قولتغدن آینه بی طشره بفقاردی محبوبه محل اشتغال آینه اولدی پس الله جمیل بحب الجمال
 حدیثک مصداقچه حق تبارک و تعالی شول جیل حقیقیدر که باطن اجمال صاحبی اولان انبیاء علیهم السلام و اولیای
 عظامی سور و انزل صافی و سلیم اولان آینه دلر نه نظرایدوب کندی جمال و کمالی انلرده مشاهده بایر و یوم قیامتده
 دخی بر کسه اول حضرت قلب سلیم کتورمه عظیم نفع بولور و انک مقابله سنده مشاهده یاره و اصل اولورتنه کم بو آیت
 کریمه ده بومعنا به اشارت وارد قال الله تعالی (یوم لا یقع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم) پس هر شینگ کندی
 ذاتنه مناسب بر آینه سی وارد که اول شی اول آینه مشابه سنده اولان شیشه ظهوره کلور و رونما اولور مناسبته
 بو آینه لر که شرح و بیاتنه شروع ایدوب یورور لر * منوی * آینه هستی چه باشد نیستی * نیستی بر کر تو به نیستی *
 وجودک آینه سی ندرو ققدر حضرت حق * نیستک ایلت اگر سن ابله دکل ایسک * منوی * هستی اندر نیستی
 بتوان نمود * مالداران بر فقیر آرنده جود * زیر او ارنی یوقلده کورنگ نمکن اولور مثلاً مال دار لر فقیر او زره جود و سخا
 کتور لر که الاشیاء تبین بالاضداد مفهومی و منجه فقر غناک آینه سیدر که غنا انکله ظاهر اولور * منوی * آینه
 صافی فان خود کرسنه ست * سوخته هم آینه آتش زنه ست * نانک صافی و صحیح آینه سی خود کرسنه در سوخته
 هم آتش زنه نک آینه سیدر یعنی قار و جقمق مرئی در که جقمق اثر و خاصیتی قاول و جودنده ظهوره کلورتنه کم
 نانک لطافت و حلاوتی کرسنه نک وجود به عیان اولور اگر کرسنه نک وجودی اولسه نان بی قدر و بی قیمت اولوردی
 * منوی * نیستی و نقص هر جایی که خاست * آینه خونی بجه پیشم است * هر بریده که نقصان و یوقلق حاصل
 اولدی و ظهوره کلدی بیج پیشه لر که صنعت لر خوب لغتک آینه سیدر (می) چون که جامه چست و دوریده بود *
 مظهر فرهنگ درزی چون شود * مثلاً چونکم جامه درست و دکلش اوله اول جامه درزینک صنعت و کمالنک مظهری
 نیجه اولور یعنی اولز * منوی * تا تراشیده همی باید جذوع * تا درو کر اصل سازد یا فروغ * مثال آخر بود اقلر و نولمش
 کرک تا نجار آتی اصل دوز یا فروغ دوز را اگر تراشیده و موزون اولسه نجار محتاج اولز * منوی * خواجه اشکسته
 بند نجار رود که در آفتاب پای اشکسته بود * مثال آخر چونکم صنق بغلی خواجه اول بره کیدر که اول
 برده صنمش ایتی اوله (منوی) کی شود چون نیست و نجور و نزار * آن جال صنعت طب آشکار * مثال آخر چونکم
 مریض و نزار اولیه اول طب صنعتک جمالی چن آشکاره اولور یعنی طبک صنعتک ظهوری و نجورک وجودنه موقوف
 اولور اسکرر نجورک وجودی اولسه طبک صنعتی مخفی فالوردی (می) خواری و دوری مسها بر ملا * کر نباشد
 کی نماید کیمیا * مثال آخر قمر لر که آشکاره خورنی و دورنی اگر اولیدی کیمیا چن کور نوردی و انک حسنی نیجه ظاهر
 اولوردی (می) نقصها آینه وصف کمال * وان حقارت آینه عز و جلال (جمع نقصاندر کمال و صنعتک آینه سیدر کمال
 نقصانله مبین اولور و اول حقارت عز و جلالک آینه سیدر زیر اعز و جلال حقارت ظهوره کلور * منوی * زانکه ضد را
 ضد کند پیدایقین * زانکه با سر که بدیدست انگین * زیر اشک سر ضدی ضد پیدا ایلر کاقیل الاشیاء تبین بالاضداد زیرا
 غسل سر که ایلر ظاهر و میندر (منوی) هر که نقص خویش را بدید و شناخت * اندر است کمال خودده اسبه تاخت

هر شول كسه كه كند ينك نقصاني كوردی و اكلدی كند ينك استكانتدن یعنی وجودی كاله ابر كورمكده حددن
 زیاده چایدی ده اسبه اولدر كه بر آته بنه طقوز آتی یده مثلامه اسبه اولدر كه بر آته بنه اوچنی یده و دو اسبه اولدر كه
 بر آته بنه ایکسینی یده بونده ده اسبه تاخت دیمك زیاده سرعتله چایدی دیمكدن كایه اولور (منوی) زان نمی برد بسوی
 ذوالجلال * كوكانی می برد خود را كمال * كندیده نقصان كورمین كسه اول جهتمدن ذوالجلال جانبیه پرواز ایلز كه
 او كند یسنه صاحب كمال كان ایلر یعنی كندی به كامل دیویر كان ایلتور * منوی * علی بدتر زیندار كمال *

نیست اندر جان فوای ذودلال * ازل و از دیده ات بس خون رود * ناز توین مجبی بیرون رود * كمال ز عمدن
 بدتر بر علت و مرض سنك بیا نكده یوقدرای * كبر و ناز صاحبی سنك قلبكدن و كوز كدن چوق خون كیده
 تا بومجیلك سندن طشره * كیدرمعجب فتح جیم ایل كندی بی بكنش یعنی چوق اغلق و جوق جكر قان دوكلك
 كركدر كه بوكندوبی كانیله بكنك و كامل زعن قیلق سندن طشره كیده (منوی) علت ابلیس انا خیر بدست
 وین مرض در نفس هر مخلوق هست * ابلیس لعینك مرضی انا خیر اولندر هر مخلوقك نفسنده بومرض وارد
 مكر شول كسه لكه نفسنده دكل كه انلر بومرضی ریاضت و محبتله نفسلرندن ازاله ایلش اوله لروالابان خلی النفس و طبعه
 بحب و پنداردن خالی دكلدر (منوی) كچه خود را بس شكسته ینداو * آب صافی دان و سرکین زیر جو * اكرچه
 كندی به كمال زعن ایلن كسه كندوبی زیاده شكسته و خسته كور لیكن فی المثل فی بر آب صافی ییل و سرکین و نجس
 ایرمغلك التنده (منوی) چون بشوراند ترادرا امتحان * آب سرکین رنگ كردد در زمان * ای ذوبندار چون كم
 بر كسه سنی امتحان ایل كده فارشدر سه آب صافی سرکین رنگ اولور اول زمانده یعنی حین امتحانده صافیلك كیدوب
 بولانورسن و منكدر اولورسن (منوی) درك جو هست سرکین ای قضا * كچه جو صافی نماید مر ترا * ای جوان
 ایرمغلك دبنده سرکین وارد را كچه سكا صافی كورینور یعنی اكرچه وجود سرکینی هنوز باقیدر (منوی) هست
 پیر اهدان پرفطن * باغهای نفس كل را جوی كن * نفس كده ضم كاف و كسر كافله قرأت جائز اولور اكر ضم كافله
 قرأت اولنور سه معنی بوله دیمك اقتضا ایلر كه راهدان حقیقت اولان پیر پرفطن باغهای نفس كل اشیایه جو بكن
 اولدی یعنی جای قازنجی اولدی و موكتور بیجی اولدی مراد بجز وحدتدن ماء الحیاة فیوضاتی هر كسك نفسی باغنه
 بحسب استعدادها افاضه و اجر اید یجی اولدی دیمك اولور كه مرته قطبیته واران كامل جلایه فیض رسان اولدی
 عند المحققین ثابت و محققدر اكر كسر كافله قرأت اولور سه معنی شیخ راهدان پرذكاو پرفطن كله مضاف و منسوب اولان
 نفس باغلیسه و با خود بالقدن اولان نفسك باغلیسه جو بكن اولدی یعنی آب هدایت و معرفتی اول بجز علم
 خدادن اساله و اجر اید یجی اولوب اول بالقغه مضاف اولان و با خود بالقغه حاصل اولان نفسك باغلیه بی مطهر و مذك
 اولدی نفسك كاه اضافتی یا معنی لام یا معنی من اولور تنه كم بوتقدیر اوزره معنی ویرلدی فافهم فانه محل دقیق (منوی)
 جوی خود را کی تواند پاك كرد * نافع از علم خدا شد علم مرده * كندی جوی نفسی جن قادر اولور بر كسه پاك
 ایتكه مستقلا مر دل علی خداتك علمدن نفع آلیی و منفعت بولی اولدی پس خداتك علمك مظهر و منبعی
 و مفیض مجرایی پیر كامل و مرشد فاضلدر طالب حقه و نفسی اصلاح و پاك ایتكه سعی ایدن سالكه لازم و واجبدر كه
 بر پیر اهدان و مرشد صاحب عرفانه ارادت كتوره و كندوبی اتمك خدمت و محبتنه بتوره تا كم جوی نفسی پاك قیله
 و علم خدایه منتفع اوله (منوی) کی ترا ندیغ دسته خویش را * رو بجز اخی سپار این ریش را * مثلاً تیغ * كندی
 صابنی جن بوزر بچاق كندی صابن یوغزدید كاری مشهور مثلدر و كشی كندی یاره سینه كندیسی تیمار قیلق خیلی
 مشكلدر دید كاری معروف سوزدر بوری بویاره بی بر حراحه تسلیم ایلر احدن مراد امر اضباطنه و معالجه قبلان
 مر بی كامل اولور * منوی * بر سر هر ریش جمع آمد مكس * تا یند قبح ریش خویش كس * هر یاره لك یاشی اوزره
 مكس جمع كلدی و اول ریشی بور و یوب ستر قیلدی تا كسه كندی یاره سنك قباحتنی كورمیه مكسدن مراد نه اید یكن
 بیان یورر (منوی) آن مكس اندیشه اوان مال تو * ریش تو آن ظلمات احوال تو * اول مكس سنك فاسد و فاسد عقول
 فكر لك و اول مال و ملك كدر سنك ریشك سنك اول احوالك ظلمتیدر پس سكا بر مر بی كامل لازمدر كه اول مال
 و اندیشه مكسلرندن سنی قورزوب ظلمات احوالکی تیمار ایلیه و ازاله ایدوب سنی صحت و سلامت مرته سینه ابر كوره
 * منوی * ورنهد مر هم بر آن ریش تو پیر * آن زمان ساكن شود در دو نفر * سنك اول ریشك اوزره كریمر مر هم قوبه
 و سكا علاج ایده اول زمان سنك درد و فغا لك ساكن اولور (منوی) تا كه پندارد كه صحت یافته ست * بر تو مر هم
 برانجا یافته ست * حتی ظن ایلر كه صحت بولشدر یعنی پیر كامل كه مریض القلب اولنك ریش مغنوسی اوزره مر هم
 اوشاد و هدایتی وضع ایلیه لك مریض قلبی ساكن و محتنی اولوب كیدر حتی اول مریض القلب اولان كندوبی صحت

بواسطه زعم ایدر بیلز که بر تو می هم اول ریش اوزره یلدوامشدر یعنی ارشاد و هدایت مرهمتک توری اول مرض معنوی
 اوزره طالع اولمشدر * مثنوی * هین زمر هم سرمکش ای پشت ریش * وان ز برتودان مسدان از اصل خویش *
 ای ارقه سی یاره لوا گاه اول مرهمدن باش چکمه و اول صحتی بر تودن میل کنیدی اصلکدن بیلکه یعنی ای ظاهر قلبی
 مریمض اولان کسه مرهمتک مرهم ارشاد و تریه سندن باش چکمه و اول صحت که بولدتک آنی اول عزرتک مرهم ارشاد
 و تریه سندن میل کنیدی اصلکدن و حقیقتکدن بیلکه و بوضعت بنم کنیدی ذاعند مریمضی به نه احتیاجم وارد دیمه و اتدن
 استغنا قیلکه که تکرار مریمض معنوی اولیه سن و هلاکت مریمضی بولیه سن (مریمتشدن کاتب وحی بسبب آنکه بر تو
 وحی برورد آن آیت را پیش از پیغمبر علیه الصلوٰه والسلام بخواند و گفت پس من هم محل وحیم) (بومرخ شریف کاتب
 وحیک مریمتد اولمشک سیاتنه در اول سبیلکه که وحیک بر توی اتمک اوزرینه آوردی اول آیت کریمه بی پیغمبر علیه السلام
 حضرت تندن اول او قیدی وایتدی پس بندخی محل وحیم کاتب وحیک حضرت رسول علیه السلامدن اول او قیدی بی
 آیت کریمه (فتبارک الله احسن الخالقین) آیتدیر بولیه نقل اولنور که سورتمؤمن نازل اولدی رسول اکرم صلی الله
 علیه وسلم آنی او قوردی و عبد الله بن سعد بن ابی سرح که کاتب وحی ایدی آنی یازردی بو آیت کریمه به کلدیکه اول
 آیت کریمه بودر) و لقد خلقنا الانسان من علة من طین ثم جعلناه نطفة فی قرار مکن ثم خلقنا النطفة علقه فخلقنا
 العلقه مصفوة فخلقنا المصفوة عظما ما فکسون العظام لما ثم انشأناه خلقا آخر) چونکم حضرت رسول اکرم صلی الله
 علیه وسلم بوحله کلدی کاتب وحی (فتبارک الله احسن الخالقین) دیو آخر آیت کریمه بی قبل املاء النبی صلی الله علیه
 وسلم قرأت قیلدی پس حضرت نبی علیه السلام اکادیدی اکتب هکذا نزلت فقال عبد الله ان کان محمد نبیا و وحی
 الیه فانا نبی و وحی الی نبی علیه السلام اکادیدی فارتدله دیمش که مکیه به کتدی و فتح مکه منه سنده اسلامه کلدی
 و بعضی دخی بوقول صحیح دکلدر زیر اول کاتبک ارتدادی مدینه ده واقع اولمشدر و بوسوره مکیه در چونکم اتمک اسلامه
 کلمسده اختلاف وارد در حضرت مولانا قدس الله سره العزیزک کلام لطیفندن دخی معلوم اولان اولدر که اسلامه
 کلمش و اول حال اوزره اولمش اوله (مثنوی) پیش از عثمان یکی نساخت بود * گوینسخ وحی جدی می نمود * حضرت
 عثمان رضی الله عنہدن اول بر کاتب و ارایدی که اول کاتب وحی وحیک کاتبنه زیاده جد کوسترردی * مثنوی *
 چون نبی از وحی فرمودی سبق * او هم از او انبشی بر ورق * چونکه نبی علیه السلام وحی شریفدن سبق میوردی
 و کاتب اونی همان ورق اوزره یازردی (مثنوی) بر تو آن وحی بروی تافتی * اودرون خویش حکمت یافتی) اول وحیک
 بر توی اول کاتب اوزره طالع اولوردی و لمعه آوردی اول کاتب کنیدی باطننده حکمت بولوردی * می * عین آن
 حکمت بفرمودی رسول * زین قدر کرامه شد آن بوالفضول * اول کاتب در روتده بولیدی حکمتک عینتی رسول اکرم
 صلی الله علیه وسلم حضرت تری میوردی بوقدر بر تودن اول بوالفضول کرامه و مریمتد اولدی بولیه دیو (می) کافجه می کوید
 رسول مستنیر * مریمه است آن حقیقت در ضمیر) اول نسنه بی که مستنیر اولان یعنی حضرت حقدن نور الان
 رسول وحیدن دیر تحقیقا بکا اول حقیقت ضمیر مده وارد (مثنوی) بر تو اندیشه اش زد بر رسول * فهر حق آورد
 بر جانش نزول * اول کاتبک اندیشه سنک بر توی حضرت رسول صلی الله علیه وسلمه آوردی یعنی منعکس اولدی حق
 تعالینک قهری اول کاتبک جانی اوزره نزول کتوردی (می) هم ز نساختی بر آمد هم ز دین * شد عدو مصطفی و دین بکین
 هم کاتبکدن هم دیندن طشره کلدی کینله حضرت مصطفی علیه السلامه و دینه عدو اولدی و انکار قیلدی (می)
 مصطفی فرمود کای کبر عنود * چون سیه کشتی اگر نور از تو بود * حضرت رسول علیه السلام اکایوردی ای عناد
 ایدیمی کافر نیچون سیاه اولدتک اگر نور سندن ایسه (می) کرونیوع الهی بودی * اینچنین آب سیه نکشودنی
 اگر سن نبوع الهی اولدتک بونجیلین آب سیاهی اجز دل و مطلع انوار ربانی اولدتک بولیه ظلمت جابنه فاجز دل (می)
 تا که ناموسش به پیش این وان * نشکند بریست این اوراد هان) بوکسه نک و او کسه نک قتنده اتمک ناموسی صنیه
 بوحصوص اتمک اغزنی بغلدی حتی بواجلدن اعتذار و استغفاره قادر اولدی (می) اندرون می سوختش هم زین سبب
 توبه کردن می یارست این عجب) بوسیدن هم اتمک درونی یاندی اما توبه ایتمکه قادر اولدی بوعجبدر (مثنوی) آه می کرد
 و نبودش آه سود * چون در آمد تیغ و سر را در ربود * اول کاتب آه ایلردی و آه ایلک اکا سود و نافع اولدی یعنی مجرد
 دروندن آه قیلسی و پشیمان اولسی مفید اولدی اول اجلد نک ظاهر اعار و ناموسیه متکبر اولوب توبه و استغفار
 قیلدی چونکم تیغ قهر الهی کلدی و باشتی فایدی بونده تنبیه بودر که بر کسه ظاهرده سرکش اولسه و عار و ناموسله
 متصف اولوب اهل حق اوزره تکبر ک قیلسه اما باطنه پشیمان اولسه و نگاهنه اعتراف قیاسه بوحالت اکا نافع و مفید
 اولز بیلکه باطنده توبه و اقامت و محبت و اطاعت صادقه اولور سه البته ظاهرده دخی اتمک حکم و اثری بیانه کاور

مشنوی * کرده حق ناموس را صدمن حدید ای بسا بسته بیند نابدید * حق تعالی حاضر تری عار و ناموسی
 انسانه یوز بظمان دمور قدر ایلشد رای چوق کسه محنی و نابدید اولان بندله بغلنشد (می) کبر و کفر آنسان بیست
 آن راهرا که نیارد کرد ظاهر آهرا * کبر و کفر اول مرتبه اول بولی بغلنیکه دروتنده اولان آهی ظاهر ایلکه قادر
 اولدی (مشنوی) گفت اغلالا فهم به مقمعون * نیست ان اغلال برما از برون * حق تعالی اغلالا فهم * مقمعون
 دیدی یعنی بز کافر لک بونلر نده اغلال قیلدک پس بو کافر لک اغلال سیبیله مقمعولرد دیدی اول اغلال بزم اوزریمزه
 طشره دن دکلدربلکه مراد اغلال معنویه درتته کم سورة یس ده سورر لکه (اما جعلنا فی اعناقهم اغلالا) یعنی
 یا محمد بز بونلر لک اعناق واجیادنده اغلال معنویه و سلاسل باطنیه قیلدق قیود طبعیه و هوا و هوا جس تقسبه
 و سائر محبت بدینه و علایق و عوایق دنیویه و امثالهم سالت راه حقه اغلال و سلاسل مثالنده در (فهی الی الاذقان) پس
 اول اغلال بونلر لک ذقنلر نه متصل اولمشدر بونلر لک باشلر لک حق باینه میل و تواضع دن منع ایلر (فهم مقمعون) پس بونلر
 باشلرین یوز و قالد یروب کوزلرین یوزمشدر (می) خلفهم سدا غشیناهم (می) بیند بندر ایش و پس او) بز و اصحاب
 کفر و عصیتک خلقنده سد قیلدق پس بز بونلر لک کوزلرین یوزولک بواجلدن اوکنده واردنده اوکسه بندی کورمن
 کما قال الله تعالی فی سورة یس (وجعلنا من بین یدیم سدا و من خلفهم سدا غشیناهم فهم لایبصرون) یعنی بز بونلر لک
 اوکندن واردندن سد قیلدق پس بونلر لک کوزلرین اوزوب غشاوه غفلتله مستور و محجوب قیلدق بونلر حق و صوابی
 کورمن لر و کندیله نافع اولان رشاد و سدا ده نظر ابر کورمن لر (مشنوی) رنگ صحر ادران مدت که خاست * اونمی داند که
 آن سده قضاست * اول برسد که انسانک اوکنده واردنده فالقدی و حاصل اولدی صحر ارنکن طور یعنی وجود صحر اسنده
 موجود اولان شیشلر لک رنگن طور متلا عار و ناموس و کبر و نخوت و کفر و عصیت کبی صفتلر لک رنگن طور اول غافل
 بیلر که اول قضاء الهی سدیدر و راه حقدن مانع اولان صفتلر حکم الهینک اثریدر * مشنوی * شاهد قوس سدروی
 شاهدست * مرشد قوس سده گفت مرشدست (ای بند قضا یله مقید اولان غافل سنک شاهدک شاهدک یوزینک سدیدر شاهد
 بونده محبوب معنایه در لیکن اولکیسندن مراد محبوب صوری و ایکنی سندن مراد محبوب حقیقی اولور یعنی
 ای محجوب و غافل سنک ظاهرده اولان محبوبک من ای نوع کان محبوب حقیقتک روینه سد و حجاب اولمشدر سنک
 مرشدک مرشدک سوزینک سدیدر اولکی مرشدن مراد ما سوا یه یول کوسرتلر و فانی مرشدن مراد ذات و صفات
 خدایه دلیل اولنلر در یعنی سنی ما سوا یه ارشاد ایلین و سکا حقت ذات و صفاتندن غیر سندن سوز سولین مرشدک
 مرشد حق اولان کسه نک کلامه سد اولمشدر و سنی مرید * کاسک سوزنی استماع ایلکدن منع قیلشد * مشنوی *
 ای بسا کفار را سودای دین * بندشان ناموس * کبر و آن و این * ای چوق کفار دین سودای و ادر لیکن
 انلر بند و بجای ناموس و کبر و او بودر آن و ایندن مراد مجرد هرنه اولور سه اولسون دیمک اولور بومعنی کبردن صکره و او
 اولدیغنه کوره در اما بعض نسخده کبردن صکره و او اولوب کبر آن و اینه مضاف اولمشدر بو تقدیر اوزره کبردن صکره
 برلفظی مقدار اولمق لازم اولور و تقدیر معنی بویه دیمک اولور که ای چوق کفار دین سودای و ادر لیکن انلر بند
 عار و ناموس و بونلر و آنک اوزرینه تکبر لک ایلکدر * مشنوی * بندنپنهان لیکن از آهین تر * بنداهن را کند پاره نبر *
 کرچه بندنپنهان لیکن آهندن بتر در یعنی قویتر و محکمتر در زیر آهنی بالته پاره لر (می) بنداهن را توان کردن جدا
 بندغیمی را نداند کس دوا) آهین بندی جدا و رفع یلک نمکند را ما غیبی اولان بنده کسه دوا و علاج بیلر (می) مر در
 زبور اگر نیشی زند * طبع او آن لحظه بردفعی تند * مثلاً زبور اگر بر کسه به بریش اوزر و الم ویره اول لحظه آتک طبعی
 آتک دفعی اوزره می ایلر و آتک غم و المی کجوب دردی دخی سست اولور (می) زخم یش اما جوازه سی تست غم قوی
 باشد نکر در دد سست * نیشک زخمی اما چونکه سنک وجود و کبر که ندر غم قوی اولور در دوا الم سست و محو اولر (می)
 شرح این از سینه بیرون می جهد * لیک می رسم که نویسدی دهد * بو خصوصک شرحی سینه مدن طشره صجر دردی
 و ظهوره کلوردی ولیکن قورقمرکه نا امیدک و بر روجوق کسه بی یأس و قنوط مرتبه سنا یر کورر بواجلدن بوزایه
 مناسب تطویل کلام ایلکدن عطف عنان اولندی و ترغیب و تحریضه ملایم اولان کلماتک سیاتسه شروع قیلندی
 (مشنوی) فی مشو فومید خود را شاد کن * یش آن فریادرس فریادکن * بنم بوس و یلدیکم کلام سیبیله نا امید اوله
 کند یکی شادایه اول فریادرس اولان و بنده لرینک دعا و رجاستی قبول قیلان خداتک حضور نه فریادایه * مشنوی *
 کای محب عفو از ما عفو کن * ای طیب ریح ناسور کهس * بویه دیو که ای محب عفو اولان خدا بزدن عفوایه یعنی اللهم
 اتک عفو محب العفو عاف عناد یوسویه تنه کم حضرت نبی علیه السلام بودعانی اکثر ناسه تعلیم یوزر لردی
 ای اسکی ناسور ریحینک طبعی دیو بویکونه تضرع ایلر (مشنوی) عکس حکمت آن شفی را باوه کرد * خودمیق تاب نیارد

از تو کرد) حکمتك عكس و بر قوی اول شتی فی کرامه و ضایع ایلدی مراد کاتب و حیدر که وحی الهی و حکمت ربانیند
 بر قوی انی ضایع و کم ایلدی کند یکی کورمه تا کند یکی کورمک سندن قوز قور بر میه و کرد بوقر و کتور میه (مثنوی)
 ای برادر بر تو حکمت جاریهست * آن زاید است بر تو عاریه است * ای برادر حکمت الهی سنک اوزر یکه جاریه در
 یعنی حکم و اسرار الهی سنک قلبک اوزر یکه بریان اید یحیدر اما اول حکمت ایدال خدادند و سنک اوزر یکه عاریتیدر
 سنک ذاتکدن حاصل اولان خاصیت ذاتکد دکلدر ایدالک شرحی و بوکاستعلق اولان احادیث ایکنی جلده خر س
 حکایه سنده و اوچنی جلده دخی بعض مواضعده مذکور اولشدر * مثنوی * کرچه در خود خانه نوری یافته ست
 آن زهم سایه منور یافته ست * مثلاً کرچه خانه کندی سنده بر نور بولشدر اول نور منور هم سایه دن یلدر ایشدر
 هم سایه منور دن مراد یا آفتاب و یا ماه تاب و یا نجوم و یا خود چراغدر منور کسر و اوله صیغه فاعلدر و یونده
 هم سایه منور دن مراد منور سیوت قلوب اولان ولی خدادر که انلک روحنک نوری بعض قلوبه بر قوصالقدده اول قلبلر
 منور اولوب انلک علم و حکمتدن انلک وجودنده علم و حکمت ظهوره کاور و ذوق و راحت حاصل اولور اما کر کدر که
 قلبده یونوری بولان کسه غره اولیوب و آتی مجر کندیدن بیلایوب اول نورک منبعنه شکر کز اقلقرا یلیبه نته کم سیوررلر
 (مثنوی) شکر کن غره مشوینی مکن * کوش دارو هیچ خودینی مکن * شکر ایله مغرور اوله و تکبر لک ایله یعنی مکن
 دیک تکبر لک ایله دیکدن کتایه اولور نته کم فلان کسه نلک نوری وارد و بر برون صاحبیدر دیکله متکبر لکدن کتایه ایدرلر
 پس همان قوای طوت هیچ خودینلک ایلله دیک اولور * مثنوی * صد دوزخ و درد کین عاریتی * امتنازادور کرد از امتی
 یوزدر و در یغکه بو عاریته منسوب اولان حالت و حکمت امتاری استلکدن دور ایلدیکه امت مرتبه سنده ایکن
 و بر کماله امت اولوب و اکاتبعت قیلوب آدن کمال تحصیل ایلک منزله سنده ایکن کندی وجودنده عاریتی اولان
 علم و حکمت و ذوق و حالته مغرور و فریفته اولوب آتی مرشد کماله خدمت قیلقدن و تابع اولقدن و مجبور قیلدی
 * مثنوی * من غلام آن که اودر هر رباط * خویش را واصل نداند بر سباط * شول کسه نلک غلامیکه اول کسه
 هر رباطده کند و بی سباطه واصل بیلله رباط کار بانسرایه دیرلر بوراده مقام و منزل راه حقندن استعاره اولور و سباط
 قرب الهی و تجلی ذات و صفات ربانیند کتایه اولور یعنی حضرت مولانا قدس الله سره العزیز سیوررلر که بن شول
 کسه به تابع و انلک همتک قولیکه اول کسه منازل راه الهیدن و مقامات طریق ربانیدن هر منزل و مقامده
 کندی بی سباط حقیقه و تجلی ذات و صفات ربوبیته واصل بیلله بلکه عاریتی اولان ذوقیات و اصلا التفاتی اولیوب
 نامرتبه اصله واصل اولنجیه دلنلک و جهد و همت ایلله دیک اولور نته کم مثلاً حافظ دخی دیریت غلام همت آم که زیر
 چرخ کبود (زهر چه نلک تعلق پذیرد از اداست) (مثنوی) بس رباطی که یاید ترک کرد * تا بمسکن در رسید یکر و زمرد
 * زیاده چوق رباطی که ترک ایلک کرک تا بر کون مردمسکنه ایرشه یعنی موطن حقیقه واصل اوله پس
 عاریتی اولان حالاتک یساته شروع ایدوب آتشدن حرارت پذیر اولان آهن سرخ رنگنی تمایل ایدوب سیوررلر * مثنوی
 کرچه آهن سرخ شد او سرخ نیست * بر تو عاریت آتش ز نیست * اگرچه آهن آتشدن سرخ اولدی اول ذاتندن سرخ
 دکلدر بلکه بر آتش نلک عاریتی بر تویدر یعنی سالکات وجودنده اولان بر تو و حرارت کندینک دکلدر بلکه بر منبع
 بر تو حرارت اولان کمالک وجودندنر * مثنوی * کرشود بر نور و وزن یاسرا * نومدان روشن مکر خورشید را *
 مثال آخر اگر وزن یا خانه منور و بر نور اوله سن فی الحقیقه روشن بیلله مکر خورشیدی اگرچه خانه و وزن روشنند و
 اما روشنلک لری ذاتی دکلدر عاریتیدر اول بر قوی الحقیقه خورشیدند که منور سیوت و وزن اولدر * مثنوی *
 هر در و دیوار گوید روشنم * بر تو غیری ندارم این ستم * هر قیو و هر دیوار بن روشنم دیر بر غیرک بر قوی طوتمزم بوبنم
 دیر یعنی بویه ادا ایلر * مثنوی * پس بگوید آفتاب ای نارشید * چونکه من غارب شوم آید بدید * پس آفتاب
 اکاد برای کرام نارشید کرام دیکدر چونکم غارب و غایب اولم بدید کاور و سکا ظاهرا اولور که من ایلدیکل زعم و دعا و ده
 صادق دکلسن * مثنوی * سبزه ها گویند ما سبزه از خودیم * شاد و خندانیم و بس زیبا خدیم * مثال آخر سبزه
 دیرلر که بز کنندیم زن تازه و تر ز شاد و خندانم از زیاده زیبا خد و لطیف و خسار (می) فصل تابستان بگوید کای ام
 خویش را بینید چون من بگذرم * بهار و صیف فصلی انلره دیر که ای ام یعنی ای نباتات جماعتی چونکم بن هر و
 ایلیم کند یکزی کورن اول زمان یله سز که بواسطه و طراوت سزک ذاتکدن دکلدر بلکه سز بنم واسطه در
 مثنوی * بن همی نازد بخوبی و جمال * روح پنهان کرده فرو بر و بال * بن حسن و جمال الله ناز و تغافل بر روح ایسه
 کند نلک فرنی و پرو بالی پنهان ایلش یعنی قوتی و لطافت و ملاحظتی ستر قیلش (مثنوی) گویدش کای من یله
 تو کسیتی * بن دور و زان بر تو من ز بستی * من حیث الباطن روح تنه دیرای من یله سن کیمن بر ایکی کون بنم بر تو مدن

دیر بوردن (مثنوی) غنچ و ناز می نکشد در جهان * باس تا که من شوم از تو جهان * سنگ شیوه و نازک جهان
صغیر صبر ایله تا کم بن سندن صحرایی اولم و مفارقت قیلم (مثنوی) صحرمداران ترا کوری کنند طعمه ماران
و مورات کنند * سنی زیاده دوست طو و تخیل و حرارت له سو و بیلسکا بر مقبره قز الر سنی مار له و مور له طعمه و غذا اید له
* مثنوی * بی از کند تو کید آن کسی * که به پیش تو همی مردی بسی * اول بر کسه سنگ فیج رایحه کدن بورنی
طو ترا و کسه که سنگ او ککده چو قلق اولوردی (م) پر فور و حست نطق و چشم و گوش پر قو آتش بود در آب جوش
نطق و چشم و گوش یعنی ابصار و اسماع روح پر قویدر مثلا آید اولان جوش آتش پر قو و اثریدر * مثنوی *
آنچنانکه پر قو جان بر قست * پر قو ابدال بر جان منست * انجلین که تن اوزره جان پر قوی وارد ابدال پر قوی بنم
جانم اوزره در یعنی جانمده اولان حیات طیبه و انوار قلیبیه و اسرار الهیه اولیای کلیت کدر پس کر کدر که سندی
ای سالک اگر جاک نور حقه منور اولور سه آنی حضرت حقن و حضرت حقل خاص بنده لری اولان ابدال واقطابدن
یله سن و انله دخی شکر و ثنای قیله سن * مثنوی * جان جان چون وا کشد پار از جان * جان چنان کرد که بی جان
تن بدان * سر از آن روی نیم من بر زمین * تا گوا من بود در یوم دین * جان جانندن مراد پر قو ابدال خدا و نور باطن کل
اولیاد که طالب حقه حیات حقیقه و نشو و نما ی روحیه و بر عیبدرا کر اول انوار الهی و پر قو جان ولی طالبک
جانندن آینی کیر و چکسه جان طالب انجلین اولور که تن جانسز نبجه اولور سه مثلاً یل بونیکه بومعنایه بزم شازخی
و ناطق اولان شهادت ایلر بیکه جادوی حیات اولان دخی شهادت ایلر بن باشی اول جهتدن زمین اوزره قورم و جده
قیلورم تا بکا گواه اوله یوم قیامتده و بوجادات و نباتاتک حی اولوب نقطه شهادت قیلمه نصوص قاطعه چو قدر
بر مقدار استن حسانه ییاتنده ذکر اولندی بویتنک مقدم اولان یتنه مناسبتی تقدیر اولن وجهه اوزره اولور که سیاق
و سیاق بومعنایه دلالت قیلدیغیچون و قرینه قائم اولدیغیچون بوکلام یتنه مادن حذف اولندی و اختصار و اکورادی
و اسالیب معنایه واقف اولان در حال بونی ادرال ایلر کلام ربانیده و احادیث نبویه بوقاعده چوق واقع اولمشدر علم معانی
بیان بومعناپی فهم ایلر * مثنوی * یوم دین که زلزله زلزله ها * این زمین باشد گواه حالها * کو شحدث جهره قباخبارها
در سخن اید زمین و خاها قیامت کوتده که بر حرکت ایلر حرکت ایلسی ایل بوزمین که احوال عباد شاهده اولور اولردن
هر نه صادر اولدیه زمین و خا را طاعت و معصیتدن که اول زمین جهره و ظاهرا خبر لری تحدیث ایلر زمین و خا را سوزه
کلور یعنی زمین و انده اولان خا و یکاه جمیع سوزه کلوب آشکارا فصاحتله سوزارتنه کم سو و زلزله حق تعالی سورر
اذ از زلزله الارض اول و مقدمه که ارض زلزله به کلوب (زلزلهها) زلزله ایلر کلکله که مقدر اولمشدر و نفعه نایدم (و اخرجت
الارض افعالها) و ارض اخرج ایلیه مافی جوفنده اولان خراب و دقایق و ایدن هر نه و اریسه و انتقال ثقل
جمیع در ثقل متاع یتنه دیر لر و اخرج ایلر ارضه اسنادی اسناد مجازیدر (وقال الانسان مالها) منکران و کافران
دیه لر که تولدی بوبره که بویه زلزله شدید ایدر دیر انساندن مراد کافران و منکراندر و الا مؤمنلر حرکت و زلزله ایلدیگی
یوم تذحدت اخبارها کونده خبر لری تحدیث اید یعنی اوزرنده هر نه کار و کردار اولدیه باذن الله گفتاره کلوب خبر لر
و بره یوم تذادادن بدادر فعل ناصبی تحدت در و تحدتک مفعول اولی محد و قدر تقدیری تحدت الخلق اخبارها دیمکدر
بان ربک اوحی لها یعنی تحدیث ایدر اول بیر خبر لری ربک کا و حی سبیلله حضرت خداوند کار زمینه وضع جبین
ایدوب ساجد اولدیم انکچوندر که روز قیامتده بکا شاهده اولدیر لراما فلا سفه جاداتک نطق ظاهر بن انکار ایدوب
بومثلوا یلری تأویل ایدرب بوندن مراد لسان حالله تحدیث اخبار در دیر لر (نعوذ بالله من هذا الزعم) (مثنوی)
فلسفی منکر شود در فکر وطن * کو بر سر رابران دیوار زن * فلسفی منکر اولور فکرده و ظنده یعنی فلاسفه مذهبنده
اولنر جوامدک نطق ایلسنه باطل فکر و فاسد ظن ایللرنده منکر اولور فلسفی به باشکی پوری اول دیوار اوزره اولوردی
(م) نطق آب و نطق خال و نطق کل) هست محسوس حواس اهل دل) ابلک نطق و خا کات نطق و کلک نطق حساسینک
محسوسیدر که اهل دل اولنر جادات و نباتاتک نطق و تسبیح حواس حقیقت یتنه احساس و ادرال ایلر رتنه کم
جلد نالنده دخی مار کیر حکایتنده بویایه مناسب اولان دلایل ذکر اولمشدر (مثنوی) فلسفی کو منکر حسانه است
از خواص اولیا بیکانه است) فلسفیکه او حنانه به منکر در اول فلسفی اولیا عظامک حواسدن بیکانه در و بونلر
مشاهده ایلدیگی معانی و اسرارندن بی بهره و محرومدر (م) کویدا که پر سودای خلق) پس خیالات آورد در رای
خلق) اول فلسفی دیر که خلق سودا سنگ پر قو اثری خلقک رای و فکر نه چوق خیالات کتور و کانه بوفره ضلالت
کیش جاداتک نطق و تسبیحه اقرار ایلین مؤمنلری و انک مشاهده سنه و اصل اولان اولیای عظمای سودا مزاج
اولان خلق منزله سنه تزیل ایدوب نطق جاداته متعلق بونلردن بر قول استماع ایلد که آنی خیالات سودا و بیدن حاصل

اولدی زعم ایدوب بو کونه اعتقاد سوداتک غلبه و اثرندن حاصل اولان خیالات دردی لر و بسوداتک اثری و پرتوی خلق قلبنه بو کونه خیالاتی جوق کتورردی و دی لر (م) بلکه عکس آن فساد و کفر او * این خیال منکری رازد برو بلکه اناک اول فساد و کفر تک عکسی بو منکرلک خیالی اناک اوزرینه اوردی وانی آیات و اخبار و مشاهده کایه مثبت اولان معنائک انکار و نفی ایلسی مرتبه سنه ایر کوردی * مثنوی * فلسفی مردی و رامتگر شود * در همان دم خیره دیوی بود (کره دیدی دیورا خود را بین) بی جنون نبود کیودی بر جبین فلسفی جنه منکر اولور هم اول دمه شیطانک سخره و مغلوبی اولور تنه کم بو بحث بو کایک اولنه قریب ذکر دانش خرکوش سورد قاری محله خار خار و حیما و سوسه یتنده ایراد اولندی آنده طلب اولنه معنی بیت ثانی فلاسفه مذهبده اولنله که اگر سن شیطانی کورم دکسه ای بی عقل کند یکی کور که اول سنده اولان کفر و انکار شیطانک و سوسه و اضلاله دلالت ایدر جبین اوزره کیودلک جنونسز اولن زعمی جبین اوزره اولان کیودلک جنون و سقا هتسه شمادت ایلر تنه کم بر کسه نک جبینده کولر تک ارسه سقا هت و جنون ندر بو یتنده جنون دن مراد صرع حالده مس جندن حاصل اولان جنون اولوب و ناصیه اوزره اولان کیوددن مراد مصر و عک روی جبینده باشی طائفه اوزر مقدن حاصل اولان کیودلک اولسه دخی اولی اولور و فلسفی اولنه علی کالاته برین تو بیخ و تعریض قیلورل قافهم * مثنوی * هر که رادردل شک و بیچان نیست در جهان او فلسفی بنه نیست * هر شول کسه نک که قلبنده شک و بیچانی وارد بر معنی نطق جماداته و تکلم نباتاته در و تنده اعتقادی اولیوب کان و اعوجاج اوزره در جهانده اول کسه بنهانی فلسفیدرا کرچه اخل سنت و الجماعه شکنده ایه ده جن نطق جماداتی مشاهده قیلان اصحاب شهود و یا خود اناک مشاهده سنه معتقد اولان مؤمنین نطق و تسبیح جماداته متعلق کلام سولسه لر (مثنوی) می نماید اعتقاد و کاه * ان رله فلسف کند رویش سیاه * فلسفی مشرب اولان کاه کاه بولنه موافقه بر اعتقاد کوستر اول فلسفیان طمری عاقبت اناک یوزنی سیاه ایلر معنی فلسفیلک طمری آنده حرکت ایلد کده در حال انکاری مشعر کلام ایللیوب اناک تسبیح جمادات خصوص سنده اولان اعتقادی تباہ و عارفلر قنده روینی سیاه ایلر (مثنوی) الحذر ای مؤمنان کاندر شهادت * در شهادت عالم بی منتهاست حذر ایلکیز ای مؤمنلر که اول سیزده وارد بر معنی فلسفیلک مشرب و بعضی فرق ضاله مذهبنه موافق خوی و خصلت منزک درونکزه موجود در سزک وجود کرده نه یا قسز جوق عالم وارد * مثنوی * جمله هفتاد و دومت در وقت * وه که روزی آن برادر از خود ست * جمله بخش ایکی ملت سنده در زیر نفس انسانی مادامکه علم و عرفانده کمال مرتبه سن بولیه و انبیا علیهم السلام و اولیای عظامک مشاهده سندن و علمندن حظ و نصیب المیه البتته هفتاد و دومتدن بر ملته مائل اولور و اعتقادی و عقلنک ادراکی اول مذهبنه موافق کالور واه که بر سکون اول سندن ال بوقری کتورر معنی اول مذا هیدن نیجه مذهب اوزره اعتقاد قیلدیغک و اول ملل مختلفه نک صفایله متصف اولدیغک سر ابرو ضمایرک آشکاره اولدیغی کونده سندن ظهوره کالور و سنک اول ملته موافق اولان اعتقاد و خویک عاقبت سنی رسوای قیلور * مثنوی * هر که اورا برلن ایمان بود * هم چورلک از بیم آن لرزان بود * هر شول کسه ایچونکه اول ایمان برکی اوله یعنی یوم جزاده سر ابرو ضمایرک ظهور ایلسته ایمان اوراقی اوله بیرق کبی اول قورقودن لرزان اولور یعنی با طمنده اولان سر ابرو ضمایرک یوم تبلی السرا ترده ظهور ایلسی خوفندن بیرق کبی دتریبی اولور واضطراب قیلور (مثنوی) بر بلیس و دیوزان خندیده * که تو خود را ایندم دیدی * ای نفسندن غافل ابلیس و دیو اوزره اول سبیدن کولشتنکه سن کند یکی او و صالح کسه کور مشن * مثنوی * چون کند جان یاز کونه پوستین * چند و او بیل بر آید ز اهل دین (چونکه جان کور کی ترس ایده یعنی جان درونی و ضمیری اظهار ایلیه و در و نده اولان عقاید و صفاتی ظهوره و عیان کله اهل دیندن جوق و او لا و احسرتا و قور و کالور یعنی جوق کسه لر کندیلرینی بو دنیا ده اهل دین زعم ایللیوب طریق حقه بر دیو اعتقاد ایلر لردی بعث اولنوب یوم جزاده سر ابرو ضمایرک ظهوره کلد کده بونلرک کذب آشکاره اوله و برشی اوزره اولد قاری ظهوره کله کما قال الله تعالی فی سورة المجادلة (یوم یومهم الله جمیعاً فیحلفون له کما یحلفون لکم و یحسبون انهم علی شئ الا انهم هم الکاذبون * مثنوی * بردگان هر زرعما خندان شدست * زانکه سنک امتحان یتیمان شدست * دکان اوزره هر زرع کوستریبی خندان اولمشدر زرع که امتحان طاشیکه مراد محکدر یتیمان اولمشدر مراد شول کند و بی زر خالص کبی صافی اولمش زعم ایلین من خرفلدر که بر مقدار صلاح و طاعت ایلنک کندیلره میسر اولدیغی کبی اصلاح نفس ایلدم دیو کندی به پر زعم حاصل اولوب و اصلاح نفس ایلکدن کندی به فراغت کلوب غیر بیلک اصلاحنه سعی قیلور اما دار الضرب حقیقه وارد قده و امتحان الهی ظاهر اولد قده اناک سوء حالی کندی به آشکاره اولور و اول زمانده یلور که کندی هیچ برشی دکل ایش پس یوم جزاده اکثر کسه نک رسوای اولسی و عیولی

و عیوی ظهوره کلمی مقرر اولیجی ملک سر نه چارمالا آن بود نیاده ستار العیوب اولان حق تعالی حضرت تری نه دعا
و نضرع ابله ای یکنی تعلیم ایدوب نضرع و دعایه شروع یورور * منوی * پرده ای ستار از ما بر مکیر * باش اندر
امتحان مارا بخیر * ای ستار العیوب وای غفار الذنوب بزدن پرده بی رفع ایل * یوم امتحانده بزما مان وریجی و حفظ
ایدیجی اول بهر التضرع والدعایه صده شروع ایدوب یورور * منوی * قلب یلوی زند بازربش * انتظار روز
می دارد ذنب * قلب اولان التون کچه الیزه یلوارور یعنی بودنی کچه سنده قلب زرا ند و دشابه سنده اولان مزور
و مزخر فلر خالص و شلص اولان کسه لاله همسرک ویرا لاندعوا سن ایلر التون روزه انتظار طوری نه ذنب خالص
کبی اولان صافی درین روز قیامت متظر اولور (منوی) یازبان حال زر کوید که باش * ای مزور تا بر اید روز قاش *
التون زبان حاله ناب اولان مزور دیر که صبر ایلای مزور تا کم روز قیامت آشکاره کله و قاش اوله (می) صده زاران
سال ابلیس امین) بود زبندال و امیر المؤمنین) نیجه یوزیک ییل لعین اولان ابلیس ابدالدن اولدی و امیر المؤمنین دن
اولدی یعنی مقربین دن و سومن اولان ملائکه به امیر اولدی * منوی * پنجه زدی آدم زنازی نه داشت * کست
رسوا هم و سر کین وقت چاشت * شول برنازدن که طوطی آدم علیه السلام حضرت تری نه اول اجدن پنجه آوردی
و مقابله یلیدی رسوا اولدی وقت چاشته سر کین رسوا اولدی یعنی کبی که حرارت آفتابله نجاستک قباح و فضا حتی
زیاده آشکاره اولور بر یومنا بته بلم بن با عورک حکایه شروع ایدوب یورور (دعا کردن بلم با عور که موسی علیه
السلام رفوش را زین شهر که حصار دهنه اندی مراد باز کران و مستجاب شدن دعای او * منوی * بلم با عور را
خلق جهان * سغه شد مانند عیسی زمان * بلم بن با عور و جهاتک خلق سغه و مغلوب اولوب زمانک
عیسانه مغلوب اولدی کبی * منوی * سجده ناورند کس رادون او * صحت و نجور بود افسون او * اول زمانک
خلق ابدن غیری کسه به سجده کنور بدیلرک افسونی رنجورن یعنی ایدی (منوی) پنجه زدی موسی از کبر و کمال *
آنجنان شد که شیدستی قو حال * کبر و کمالدن حضرت موسی علیه السلام پنجه آوردی بلم انجیلین اولدی که سن ملک
حالی و قصه سنی اشتد که ایمان دن بری اولدی و کفر و شقا و زره اولدی تنه کم حق تعالی حضرت تری سوره اعرافه
ملک حالتدن خبر یلیدی و حضرت نبی علیه السلام خطا با یوردی (واتل علیهم نأ الذی آتیناه آياتنا فالسلخ
منها فاتعه الشیطان فکان من الغاوبین * منوی * صده هزار ابلیس و بلم در جهان * همچنین بودت پیدا
و نهان * جهانه یوزیک ابلیس و بلم آشکاره و نهان بود اولمشدر نهایت مافی الباب * منوی * این دورا مشهور
کرد انداله * تا که باشد این دور برقی * سواء * خدای تعالی بوا یکسینی مشهور ایلدی تا بوا یکسینی باقی سینه
شاهد اوله * منوی * این دور زدا ریخت بردار بده * ورنه اندر هر رس دزدان بددن * مثلاً بوا یکی خرسزی خدای
تعالی بوا کسک دارا و زره اصدی بو خسه قهر الهی سده جوق دزدلر اولدی * منوی * این دورا پرچم بسوی شهر رد *
کشتگان قهر را تنوان شمر د * عالمیانه عبرت ایچون بوا یکسینک پرچم و سیاستنی شهر جانی سده ایلدی پرچم
سیاستدن نگایه درو الا قهر الهینک کشته لرینی صایق ممکن دکلدر زیر اعلمادن و فضلادن و عباد و صلحادن جوق
کسه لر علم و عبادت لر نه مغرور و معجب اولوب یا عصیان قیلد قاری واسطه الهی و یا خود مقبولان الهیدن بر نه معارضه
و مقابله ایلدی سبیل ایمان و اسلامدن جی قوب سوء خاتمه اوزر میان و بر مشارد رو کفر له بوعالمدن کو چوب جهنمه
کتمشدر در نعوذ بالله من شر ذلک * منوی * نازنین توری در حد خویش * الله الله بامنه از حدیش * ای علم و علمه
مغرور اولان فرض ایدلم سن نازنین سن ولیکن کندی حد و مرتبه کده الهمدن قورق کندی حد کردن زیاده آباقی قومه
و طور کردن تعدی قیلله) کما قال علیه السلام رحم الله امرأ عرف قدره ولم یعد طوره (می) کرزی بر نازنین تراز خودت
در ملک هفتم زمین زیر آردت) اگر کند کردن نازینر که پنجه اوره سن و معارضه و مقابله قیلله سن سنی یدنی برک قهر نه آشفه
کتورر (می) قصه عاد و ثمود از بهر چیست) نابدانی کانیا راناز کیست) عاد و ثمود کقصه سی نه ایچوندر تالیله سنکه
انیبایعلیم السلامک و خلفاء اصقیاتک دخی تراکتی و لطافتی وارد رانلرک دخی اضدادی ثود و عاد قوی کبی سوء
خاتمه ایله هلاک اوللری مقرر در (می) این نسان خسف و ذنف و صاعقه * شیدیان عز نفس ناطقه * بو خسف و ذنف
و صاعقه نک نشانی نفس ناطقه نک عزتک سیانی اولدی یعنی بوقدر قهر و عذابک تروی نفس ناطقه صاحب بر نک
عند الله اولان عزتتی و علوشاتی بیان ایدیجی اولدی خسف قارونه و قومنه کوره در قنف قوم لوطه و اصحاب قیلله
کوره در صاعقه قوم ثموده کوره در که صیحه جبریل ایله هلاک اولمشدر * منوی * جله حیوان تراپی انسان نکش *
جله انسان نکش از بهر هوش * جله انسانی حیواندن اوتری اولدی یعنی اگر فرضی انساندن اوتری جله حیوانی
اولدر ملک بال ضروری لازم کسه جائز در یا خود معنی اولدر که مبحثی اولان حیوانک جله سی انساندن اوتری

اولاد که هیچ باس بود که انسان ایچون انک اولدرلسی جائز درجه انسانی هشدن اوتری اولدر یعنی اولاد که مستحق اولان انسانک جمیع سنی هشدن اوتری قتل الیه جائز و حلاله که شرعاً قتلی واجب اولنی اولدر مک خیر محضدر صاحب هسه تابع اولان مؤمنلر و حکمه داخل اولز بس هشی تفسیر ایدوب یوررلر (مثنوی) هس چه باشد عقل کل هونچند * هوش جزوی هس بود اما نرنده * هس نه اوله هوشمندک عقل کلیدر که مراد عقل معاد در هوش جزوی هوشدر اما نرنده وضعی در هوش جزویدن مراد عقل معاشدر (مثنوی) جمله حیوانات و وحشی زادی باشد از حیوان انسی درکی * آدمیدن و وحشی اولان حیواناتک جمله سی آدی به انیس اولان حیواندن تفصیلدر حیوان و وحشیدن حیوان انسینک مرتبه سی اعلا در انسانه انیس اولدنی اعتبار الیه * مثنوی * خون آنها خلق را باشد سیل * زانکه وحشی انداز عقل جلیل * حیوانات و حشینک خونی خلقه سیل اولدی انلری نامه صید ایلوب اولدر مکی حق تعالی مباح قیلدی زیرا که جلیل و شریف عقلمدن و حشیلدر * مثنوی * عزت و وحشی بدین افتاد پست * که مرانسانرا مخالف آمدست * وحشی حیواناتک قدر و عزتی بوسیدن پست و ناقص دوشدی زیر انسانه مخالف کلدر و مونس اولوب و وحشی اولمشدر (مثنوی) پس چه عزت باشند ای نادره * چون شدی تو حرم مستغفره * سوره مدثرده اولان آیت کریمه به اشارتدر (فألهی عن الذکرة معرضین) جناب رب العباد علی سیل الاستبعاد یوررلر که پس بوس کافرلر ایچون نه اولمشدر که تذکره دن نصیحت و موعظه دن اعراض ایلد کلمه حاله معرضین حالدر ظرفک تحتند کی ضمیر دن یعنی بونلر ایچون برشی بودرتذکره و موعظه دن (کانهم حرم مستغفره) کان بونلر شول وحشی مر کبلدر (فرت من قسوره) فرار ایدرلر ارسلاندن و یا خود صیاددن یعنی استماع مواعظ قرآنی و قبول اجابت دعوت رحمانه دن بونلر شیر زیاندن حمارلر فرار و تقار ایلدیکی کبی فرار ایدرلر حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز علی طریق التعمیم جمله به خطابه کوهر تشار اولورلر که پس ای عجیب که سکنه عزت اولور چونکم من و وحشی حمارلر کبی مواعظ اولبای عظام و نصایح اصفیادن فرار ایدیبی اولدک * مثنوی * نرنشاید کشت زهر صلاح * چون شود و وحشی شود و خوش مباح * نری اولدر مک لایق دکلدر انسانه صالح اولدیفندن اوتری یعنی خدمت و مصلحتی اولدیفندن اوتری نرلر قتل جائز دکلدر چونکم نرانساندن وحشی اوله انک قتل و خونی مباح اولورتنه کم حمار و حشینک صیدی و قتل مباحدر * مثنوی * کرچه نرر ادانش زاجر نبود * هیچ معذورتش نمی دارد و درود * کرچه نرلر ادانش زاجری اولدی یعنی حمار و حشینک و حشیلکندن منع و زجر ایدیبی علمی اولدی مع هذا هیچ آتی محبوب اولان خدا معذور و طوعه زدنش زاجری بوغیکن یله انک قتل حلال قیلدی (مثنوی) پس جو و وحشی شد از ان دم آدی * کی بود معذوری یارسی) فاذا کان كذلك چونکم آدی اولدمدن و وحشی اولدی یعنی کلام الهیدن و دعوت انبیاء علیهم السلامدن و ارشاد اولبای عظامدن و نقرت قیلدی دمدن مراد وحی الهی و کلام نبویدر ای عالی بار حق معذور اولور که آدمینک ادانش زاجری واردر و کلام حق قبول ایلکه استعدادی و عقل رادرا کی واردر سی عالی معنسانه درود ادانش معنسانه دخی کاور * مثنوی * لاجرم کفار را شد خون مباح * همچو وحشی پیش نشاب و رماح * لایق و لا محاله کافرلر خونی مباح اولدی و وحشی کبی او قلر و سکولر اوکنده نشاب نشابه نک جمیع درتیر معنسانه در * مثنوی * جفت و فرزند انشان جمله سیل * زانکه بی عقلند مر در در ذلیل * انلر عورتلری و فرزندلری جمیع اسبیل و اسیر در زیر که عقلسز لر در و مر دود و ذلیلدر در علمادیمشدر که کافرلر بنده و اسیر اولسی طاعت حقندن امتناع قیللر ننگ جراتمیدر چونکم حضرت جفه طوعا عبادت ایلکدن امتناع ایلدیلر حضرت حق انلر جراتدن اوتری بنده سنک بنده سی ایلکی لایق کوردی (مثنوی) باز عقلی کور مداز عقل عقل * کرد از عقلی بحیوانات نقل * کبر و شول بر عقل که عقل عقلمدن و نقرت ایده عقل فوامی اوزره بونلر حیواناتدن اضل و اسفل اولدیلر بونلرک مرتبه عقلمدن مرتبه حیوانیه تنزل ایلد کار نه هاروت و ماروتی تمثیل ایدوب یوررلر * اعتماد کردن هاروت و ماروت بر عصمت خویش و امیری اهل دنیا خواستن و در قننه افتادن * مثنوی * همچو هاروت و چو ماروت شهر * از بطر خوردند زهر آلودتیر * مشهور اولان هاروت و ماروت کبی یعنی تنه کم هاروت و ماروت مرتبه اعلا دن عالم طبیعته میل ایدوب مرتبه اسفل تنزل ایلدیلر بطردن یعنی کبر و غرور لرندن زهر آلودتیریدیلر یعنی تیر قهر الهی به هدف اولدیلر (مثنوی) اعتمادی بودشان بر قدس خویش چیست بر شرع اعتماد کاومیش) انلرک کندی قدسته یعنی نزاهت و طهارت لر نه زیاده اعتماد لری و ارادی کاومیشک شیر اوزر اعتمادی ندر کاومیشدن مراد مخلوق اولور یعنی مخلوق کندی عقل و قوتنه مغرور اولور شیر قضا اوزره اعتماد ایلک نیجه لایق و قابلدر کاومیش موصغر نه دیرلر (م) کرچه او با شاخ صد چاره کند (شاخ شاخش شیر زبانه کند

اگر چه کاومیش شاخی ایله ~~میکند~~ یسته یوز چاره و در مان ایلا رکن اوسلان آنی دایلم دایلم یاره یاره ایلا و خور
آنک شاخک شاخی یاره یاره ایلا دیمک اولور شاخ یوزده بر لر بودا غه دخی در لر اگر شاخ اول شاخ ثانی به مضاف
اوقنور سه لک یوزنک بودا غی قیرار اکر مضاف اوقنور سه آنی دال بودا ق ~~کبی~~ یاره یاره ایلا دیمک اولور و مراد
مخلوق کاومیش کبی عقل و رای شاخ لیه شیر قضا لک دفعه اکر چه در مان ایلا و کندی یی ممکن اولدینی هر تبه
انکله صیانت قیلر و لیکن شیر قضا به مقاومت قادر اولوب شیر قضا ی الهی آنی استند کندی یاره یاره ایلا دیمک اولور
منوی * کروشود پر شاخ همچون خار پست شیر خواهد کار را ناچار گشت (کاومیش اکر فی المثل کربی کبی پر شاخ اوله
شیر کاوی ناچار دیسه ک ~~کدر~~ که اول شاخ لک شیری منع ایله که قائم سی یوقدر * منوی * کچه صرصر
بس درختان می کند با گیاه تروی احسان می کند ~~مثلا~~ کچه باد صرصر چوق آغا جلری کوکندن قویار تازه
ضعیف گیاه اوزره باد صرصر احسان ایلا منوی * برضعیف گیاه آن باد تند * رحم کردای دل نواز قوت ملند *
اول تند و قوی اولان ریح عاصف گیاهک ضعیف کی اوزره رحم ایلدی ای دل سن قوت و قدر تدن لای ایله بوجه قضا
الهی و قهر ربانینک اغنیا و اقویا اولان کسه لر تقوت و شدت اوزره اولوب ضعیف و فقر اوزره کلد ~~کده~~ ملایت
و لطف اوزره اولد یغنه تمیل اولور و یوتلری دخی بو مضمونی تأیید ایچون مثل موقعنده ایدوب سور لر (منوی
تیشه راز انبوهی شاخ و درخت * کی هر اس آید بر دلت لخت * لیک بر بر کی نکو بد خویش را * جز که بر نیشی نکو بد
نیش را * کسره شاخ و درختک کثرت و جمیع شدن یقن خوف کاویرد که شاخ و درختی کسره یاره یاره ایدوب کسر لیکن
برک ضعیف اوزره کند و یی دو کز و اورمز زبانی قیرمق ایچون دوزام سدر نیشتری نیشتر کبی تیز لک ایلیندن غیری به
اورمز و دو کز و کایه در تیشه غضب اللہ لک زخی نیشتر کبی تیز و موذی اولنلره طوقمستندن و فقر اوضعیف لیت و رقت
قیلمستندن کما قال ابن القارض قدس الله سره (متی عصفت ریح الولا قصفت انا * غناء و لوبالفقر هبت لربت) (منوی
شعله راز انبوهی هیزم چه غم * کی رمد قصاب از خیل غم * مثلاً شعله آتش هیزمک کتر تدن نه غم غمک کتر تدن
قصاب یقن اور کر یعنی اصحاب قوت و قدرت و ارباب شوکت و مکت شعله قهر و غضبه نسبت حطب و قصاب قضا به
نسبت ~~ک~~ و سفتد کبیدر شعله هیزمدن غم چکمد یکی کبی و قصاب غمندن اور کدی کبی قصاب قضا دخی
و قوت و کثرت اغنیا و اقویا دن اور کیوب غم چکمز * منوی * پیش معنی چیست صورت بس زبون * جرح را به نیش
می دارد نکون * معنی قنده صورت ندر زیاده زبون و لا شیدر جرحی آنک معنایی نکون طو تر معنی شده اولان ضمیر
جرحه عائد در یعنی جرحک کنیدی جرمنده مدبر اولان معنایی سر نکون طو تر و آنک وجودنده تدبیر و تصرف ایلا
* منوی * تو قیاس از جرح دولابی بکیر گردش از کبیت از عقل مشیر * دولاب کبی اولان جرح خدن قیاس
طو تکه بو عظمت و رفعتله آنک گردش و حرکتی کیمند در مشیر اولان عقلند در یعنی هر بر فلک کنیدی جرمنده و تنفسده
مدبر اولان عقلند در که هر فلک کنیدی ~~اول فلک معنایی~~ اولور و بوجه آنک معنایی حضرت خدای تعالی اولور
منوی * گردش این قالب همچون سپهر هست از روح مسترای پسر * بوسه کبی قالبک گردش و حرکتی مستر اولان
روحند در ای اوغل که هر کسک جسمنده مدبر و متصرف اولان عقل و روحیدر که اول جسمک اول معنایی روح جسم
آنک صورتیدر (منوی) گردش این باد از معنی اوست * همچو جرحی کان اسیر آب جوست * بوبادله گردش و جسمی
آنک معنایی ندر بادله معنایی بدن می اعدند الحکما عقل فعالدر که خدای تعالی اول واسطه ایله عناصر لک وجودنده
تصرف ایلا اما عند اهل التحقيق خدای تعالی در که هر شینک ملکوتی آنک ایدار اده در پس بادله ملکوتی دخی آنک
یدنده در بادله جسمی و منقطع اولسی و شدن و ملایت قیاسی جمله ارادت حقلدر پس بادله معنایی اولور و بوا فاقده
اولان باد نفس رجائی مشابه سنده اولور و لهذا قال علیه السلام لا تسبوا الریح فانها من روح الله و فی روایة اخرى
من نفس الرحمن) مثلاً باد بر جرح ~~ک~~ کبیدر که اول جرح ابرمق صو تیک اسیریدر یعنی صو جرحده نیجه تصرف ایلا به
بادله معنایی دخی بادده اوله تصرف ایلا * منوی * جر و مدو دخل و خرج این نفس * از که باشد جز زجان بر هوس
گاه چیش میکند که حاودال) گاه ~~صفت~~ میکند گاهی جدال) هر شیده متصرف اولان معنای نفس الامیه یعنی
عقل و نفوس و افلاک و انجمده و عناصر از یعهده و موالید ثلاثه ده متصرف اولان خدای عقل و روح واسطه سیه پس
نفس اینیاده بو نفسک جر و مدی و دخل و خرجی جان بر هوسدن غیری کچدن اولور و جان دخی ارادت و قدرت الهیه
تصرف قیلور که امر و بدبر پس امر رب اولان روح سلطانی اول نفسی کاه جیم ایلا و کاه حاودال ایلا بو حروف مقطعه تیک
علی الافراد هر ربی بر آن معنای اشارت ایلا و جله سی بر بر ترکیب اولد قده بر کونه معنای دخی دلالت ایلا و لاجیم
عالم شایع و جوهی ~~ک~~ کاه فی التوحید اعلم ان الحیم من عالم الشهادة و الحیرون) بو تقدیر جبه معنی

روح سلطانی نفس انسانی بی کاه جیم ایلر یعنی عالم شهادت و جبر و تدن اولان حرفک سرین سولر و کاه ایلر یعنی عالم غیبیدن اولان حرفک سرین سولر (کما قال فی الفتوحات اعلم ان الحساء من عالم الغیب) بیت) حاء الخوامیم سر الله فی السور) اخفی حقیقته عن رؤیة البشر * و کاه دال ایلر یعنی عالم ملک و جبر و تدن اولان حرفک سرین سولر (کما قال ان الدال من عالم الملك والجبروت) و ب و حرفک اسراری چوقدر انجیق بوقدرله اکتفا اولندی پس بوجه بربره کلوب ترکیب اولسه بحد اولور بحد انکاره دیر لر و قلیل الخیر اولغه و دخی قلب طار اولغه دیر لر و کاه اول روح اول کلامی صلح ایلر و کاه جی جدال ایلر یعنی کیف مایشاء تصرف ایلر * منوی * که عیش می برد کاه می بسار * که کاستان می کنند کاهیش خار * روح اول نفسی کاه می صاغ و کاه می صول ایلر جان اول نفسی کاه می کاستان کاه می خار ایلر کاستان دن مراد خوب و لطیف کلمات و خاردن مراد قبیح و نامعقول مقالات اولور * منوی * همچنان این بادریزدان ما * کرده بد بر عاده همچون ازدها * انجیلین یعنی بوقفس کبی بوعالمده اسن بادی بزم یزدانمز عاقوی اوزره اوزره ها کبی ایلش ایدی * منوی * باز هم آن بادر ابر مؤمنان * کرده بد صلح و مراعات و امان * کبرو هم اول بادی مؤمنلر اوزره صلح و رعایت و امان ایلش ایدی عاقومنک اوزره سه اسد کده تقمت و زجت اولوب مؤمنلر اوزره کلد کده نعمت و راحت اولوردی نته کم بر انسانک نفسی عدا و اوزره قهر و غضبه متعلق کلام اولور و بار و آشنای اوزره حیات و صبا کبی صفا و بر بی اولور پس جمیع صور کائناتده موجود اولان معنادن مرادنه ایدی بکنی سیانه شروع ایدوب پیور لر * منوی * گفت المعنی هو الله شیخ دین * بحر معنیهای رب العالمین * رب العالمینک معنای ربک بحری اولان شیخ دین معنی همان اول الله در دیدی یعنی اگر مع الواسطه و اگر بلا واسطه بوعالم صورتده متصرف و متجلی و اشیا ی ظاهره دن مقصود و معنی همان اللهم در دیک اولور سروری و شعی شیخ دیندن مراد صدر الدین قنوی حضرت تریدر دیمش لریکن تخصیصه دلیل لری بوقدر پس انلرده اولسه قابل و یا خود یکاردن بر آخر کسه ده اولسه قابل بلکه شیخ اکبر اولسه ده بعید کلد رزیرا بومضمون اوزره انک کلامی چوقدر و صراحة بوالمعنی هو الله قوی بوابکی کاملک متداول اولان کابلرنده بوقدر قافهم می) جمله اطباق زمین و آسمان * همچو خاشاک کی در آن بحر روان (زمین و آسمانک طبقه لریک جمعیسی اول بحر روانده برخاشاک کیدر بحر رواندن مراد معنای صور کائنات اولان حق تعالی حضرت تریدر که جمیع جانلرک بحری کیدر رزیرا هر روح الهی انک امرید و پس بوضوح کائنات اول بحر روانده فی المثل برخاشاک کیدر می) جمله هار و رقص خاشاک اندراب * هم زاب آمد بوقت اضطراب * مثلاً خاشاک رقصی و جمله لری آبد حرکت و اضطراب ایلک وقتنده هم آبدن کلدیکه خس و خاشاک مستقلا کندی نفسلرندن جنبش و حرکت ایلک اقتدار لری بوقدر بلکه انلرده اولان حرکات و سکنات آبکدر (وقس علی هذا صور ال کائنات و اجسام المخلوقات) می) چونکه ساکن خواهدش کرد از مرا * سوی ساحل افکنده خاشاک را * چونکم صور خاشاک کی مراد یعنی جدال و عناد ایلک کدن ساکن ایلک استهیه خاشاک کی ساحل جائینه براغور آبدن مقصود خدای تعالی در خاشاک کدن مراد مخلوقات در زبده معنی چونکم خدای تعالی صور کائناتدن بر صورتی ساکن ایلک استهیه اول صورتی دریای حیاتندن اخراج ایدوب ساحل فنا و عما ته القابلر حتی اول صورت جمله و حرکتدن و سیرو زدها بادن کیر و قالب ساکن اولور (می) چون کشد از ساحلش در موجکاه آن کند با او که صرصر با کاه * چونکم ساحلدن اول خاشاک کی موجکاهه چکه مراد در یاد رخاشاکه آب آبی ایلر که صرصر یکاهه ایلر یعنی چونکم خدای تعالی صور کائناتدن بر صورتی ساحل ثبات و فواتدن دریای حیاته چکه اول صورت و جسمه اول کاری ایلر که باد صرصر یکاهه ایلر یعنی باد صرصر یکاهه نه کونه حرکت کتور رسه ونه وجه اوزره اضطرابه بتور رسه ارادت الهی دخی اول صورت نه بویه ایلر دیک اولور (منوی) این حدیث آخر ندارد بزرگان * جانب هاروت و ماروت ای جوان * بوسوز آخر و نهایت طوعز کیر و سور هاروت و ماروت جائینه ای جوان جواندن مراد حضرت حسام الدین چلبی اولور که صاحب فتوت در مشایخ بکار صاحب فتوت اولان فتایه لسان عجم اوزره جوان دیر لر لسان عرب اوزره فتی تعبیر ایدر لر نته کم حضرت علی کرم الله وجهه حقنده لافقی الاعلی دینلشدر ربیقه قصه هاروت و ماروت و نکال و عقوبت ایشان هم در دنیا بجهه یابل (می) چون کاه و فسق خلقان جهان می شدی بر هر دو روشن آن زمان * چونکه جهان خلقلریک کاه و فسق هر ایکسی اوزره اول زمان روشن اولدی یعنی بی آدمک اول زمانده که فسق و عصیان هاروت و ماروت اوزره عیان و بیان اولدی و ظهوره کادی (منوی) دست خابیدن گرفتندی زخشم * ایلک عیب خود ندیدندی بچشم) خشملرندن اللرن چیمک طوتر لردی یعنی بونلردخی مرتبه ملکوتده ایکن چونکم انسانک عیوب و عصیان بونلره ظاهر و عیان اولدی کمال غیظ و غضبلرندن کویا اللرن چینلردی لیکن کندیلرک عیبی چشمه کور منلردی جمله عیوبدن بری بواید که معیوب

اولاد مرحت ایتیموب طعن و ملامت ایلدیلر با خصوص که بزیاک و طاهر لرزدیو کندیلر بنی بکندیبلر (م ی) خویش
 در آینه دید آن زشت مرد (رو بگردانید از آن و خشم کرد) مثلا اول زشت و قبیح اولان مرد کند یسنی آینه ده کوردی
 آینه دن یوزینی دوندوردی و آینه ده اولان شکل قبیحه خشم ایلدی (م ی) خویش بین چون از کسی جری بدید
 آتشی دروی زد و زخ شد بدید * خود بین اولان کسه چون کم بر کسه دن بر عیب کوردی آنده دوزخ دن بر آتش پیدا
 اولدی که اول حیت نفسانیه و غیرت جسمانیه در پس اول مجب و خودینه اگر کسه دیسه بو غضب و حیت مذموم
 و قبیحدر (مثنوی) حیت دین خواند او آن کبر را * تکر در خویش نفس کبر را * اول خود بین کبر و غضب نه حیت دین
 او قور کند یسنده اولان کافر نفسه نظر ایلز (م ی) حیت دین را نشان دیکرست * که از آن آتش جهانی اخضرست
 حیت دینه نک غیر نشانی وارد ریز را که اول آتشدن یعنی حیت دینه دن بجهل جهان اخضر و انورد
 اما حیت جاهلیه نک شانی و نشانی انسانی خراب و بی حیات قلیق و خاطر شکن و مودی اولقدر پس بونده تنیه
 اولدر که اگر حاکم اولد و اگر امر معروف و نهی منکر قیلنله حیت نفسانیه و غضب جسمانیه دن پر هیز ایلک لازمدر
 اگر حیت و غیرت لری اولور سه ده لله و فی الله اولق شرط در تا کم اهل کبر و مجب لر مر سه ده داخل اولموب قهر الهیدن
 نجات بوله لر پس نه حصه یاتدن قصه یاتنه شروع ایلدوب یور لر (م ی) گفت حقشان گر شماروشنه کبرید *
 در سیم کاران مغفل منکرید * حق تعالی حضرت لری بویکی سنه خطاب و سائر ملکله تعریض ایلدوب دیدی ای ملککر
 اگر چه سز روشنکر سز و نورانی سز مغفل اولان سیاهکار له یعنی غفلتمش کاهکار له نظر ایلکیز بومعنی دخی جائز
 اولور که مغفل سیاهکار لر که صفی اولموب بلکه ملائکه به اسناد اولوب معنی بویله دیمک اوله که ای ملککر اگر سز
 نورانی ایسه کر کاهکار لر که حالنه غفلتمش نظر ایلک یعنی انلر خصوصنده مغفل اولدیغکر کز حالد فاطر اولمالنبلکه انلره
 دیده انصافله و چشم مر حمله نظر قیلکیز دیمک اولور * مننوی * شکر کویدای سپاه و جا کران * رسته اید از شہوت
 و از چالدران * ای ملککوت مر ته سنک سپاهی وای بنم خدمتکار لر م شکر ایلکیز و یکا حد و نسا و یلیکیز شہوتدن
 و چالدران قور تاش سز چاک راندن مر ادو بلیق مایستده اولان فرجدر * مننوی * کران نه معنی نهم من بر شما *
 مر شمارایش نپذیرد شما * اگر اول آدمینک وجودنده اولان معنادن بن سز که اوزر یکزه قورسم تحقیق قاسری شما
 ارتق قبول ایلز (م ی) عصمتی که مر شمار در تست * آن زعکس عصمت و حفظ منست * شون بر عصمت و نراحت و قدس
 و طهارت که سز که ذاتکزه در اول عصمت و قدس و طهارت بنم عصمتک و قدس و طهارتک عکسندندر
 * الله معصوم من عصمه الله * فواستجبه معصوم اللهک حفظ و عصمت ایلدیکی که در اکبر خدای تعالی
 بر کسمه بی معصوم ایلز سه ملک دخی اولسه خطادن خالی اولز * مننوی * آن زمن یسیده از خود هین
 و هین * تلخچرید بر شما دیوانهین * آتی بدن کوریکز کندیکز دن کورمکزا کاه اولیکز و کاه اولیکز که عجب و غرور
 اکبر کایردندر تاملعون شیطان سز که اوزر یکزه حرات ایتیمه و غالب اولیمه (مثنوی) ایچناکه کاتب وحی رسول
 دید حکمت در خود و نور اصول انجیلن که رسول علیه السلام حضرت تلیک کاتب وحی کند یسنده حکمتی و نور اصولی
 کوردی نور اصولدن مر ادو حی الهیدر که اصول دینک نوریدر یعنی کندی قلبنده اول کاتب وحی الهی حکمت ربانی بی
 کوروب آتی کندی ذاتندن صاندی و کامغرور اولدی * مننوی * خویش راهم صوت مرغان خدا * می شمرد
 آن بد صغیری چون صد اول کاتب وحی کند یسنی مرغان خدا که هم صوتی صایدی یعنی کند و بی انبیاء علیهم السلامه
 اول هم آواز قیاس ایلدی اول صدا کبی بر صغیر ایدی یعنی صیادل قوشدلی کبی اولمسی صیادل کندی لسانی اولموب
 انک ذاتسده نیجه عاریتی ایسه کاتب وحیت جنان و دهاتدن ظهوره کلان وحی الهی دخی آنده مجرد صدها کبی
 بر عاریتی صغیر ایدی * مننوی * لحن مرغان را اگر و صاف شوی * بر مراد مرغ کی واقف شوی * ای حکم عاریتی به
 مظهر اولان کسه مثلا کر مرغلک لحن و صوتنی وصف ایلدیجی اوله سن مرغلک مرادی اوزره بجن واقف اولور سن
 * مننوی * کریاموزی صغیر بلبل * توجه دانی ککوچه دلردیا کای * اگر بلبله منسوب صغیر اوکر نه سن
 سن نه یلور سن که اول بلبل بر کل الله نه کار طور و اول بلبل کله قرشونه دیواوتر * مننوی * ویردانی باشد آن هم از کان
 چون زاب جنبان کانهای کران * فرضی اگر بلبله سن اوهم کان وطندن اولور یقیندن و مشاهده جهندن اولز مثلا
 صاغر لر لب جنبان اولان کسه دن کانهای کبی یعنی بر نیجه کسه تحریک لب ایلسه لر و بری بر یله سوز سو طسه لر بر نیجه
 صممه مبتلا اولان صاغر لر اول مجلسده اولسه انلرک دوداقرینک حرکت ایلسندن صاغر لر نه کونه ظن و قیاس
 ایلر سه سندنخی طیورک آوازی اولیه یلور سن و کذلک طیور الهی اولان انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامن کلماتی
 انک کبی فهم قیلور سن ته کم بو حکایه ده واقع اولان صاغر یهارک گفتارنی کندی عقلی اوزره درست قیاس ایلدم دیوب

برعکس اولسندن معلوم آید بنورسن (بعیادت رفتن کر همسایه رنجور خواش (م) آن گری را گفت افزون مایه
که ترارنجور شد همسایه * برزیده سرمایہ لی کسه اول بر صاغرہ دیدیکه سنک فوکشک خسته اولدی (م) گفت
با خود کر که با کوش کرن * من چه دریام زگفت آن جوان) کر کندیسنه ایندیکه صاغر قولہ بن اول مریض جوانک
سوزندن نہ بهره الورم (م) خاصه رنجور وضعیف آواز شد * اینک باید رفت انجانست بد) علی الخصوص اول کسه
رنجور وضعیف آواز اولدی ولیکن اول مریض اولدیغی مکانہ عیادت ایچون کیمک کرلا لایدیغی بلامقارقه و مجادله
(م) چون بیدیم کان لبش جنبان شود * من قیاسی کیرم آنراهم زخود) صاغر ایندی چونکم کورمکه اول خسته نک
لی مختزل اوله بن کزدمدن اول لبک حرکتی هم قیاس طوتم (منوی) چون بگویم جونی ای محنت کشم * او پنخواهد
گفت نیکم یا خوشم * چونکم بن اول خسته یه دیم ای بنم محنت چکچی همسایه من نیجه سن او خسته یا اویم و یا خوشم
دب * کر کرد * منوی * من بگویم شکرچه خوردی ابا * او بگوید شربت یا ماش با * بن شکر والحمد لله دیم اند نصکره
نه شور با می بیرسن اول مریض دیر بر شربت و یا خود ماش یا بیرم ماش یا میر چک شور با سیدر بعض نسخه ده ماست با
واقع اولمشد یوغرتلی شور بادیک اولور (م) من بگویم صح نوشت کیست آن * از طبیبان پیش تو کوید فلان)
بن اول مریضه صحت اولسون سکانوش اولسون دیرم اند نصکره کچدر اول طبیلرد * سنک اوککه کلور اول خسته
دیر فلاندر (منوی) من بگویم بس مبارک یاست او * چونکه او آمد شود کارت نکو * بن اکادیرم او طبیب زیاده
مبارک قدمدر چونکم او طبیب کادی سنک کارل او اولور * منوی * پای او را از مودستیم ما * هر بجای شد شود
حاجت روا * بر آنک ایاغنی صنه مشرذر و تجربه قیلشز در هر قنده کتدی ایسه حاجت روا اولور * منوی *
این جوابات قیاسی راست کرد) پیش آن رنجور شدان نیک مرد) صاغر بوقیاسه منسوب اولان جوابلری قلبنده راست
و محکم ایلدی اول نیک مرد او مریضک قتنه کتدی چونکم اول صاغر مریضه کلوب ملاتی اولدی * منوی *
گفت جونی گفت مردم گفت شکر) شد ازین رنجور بر آزار و نکر اکادیدی نیجه سن خسته ایندی اولدم صاغر ایندی
شکر الحمد لله رنجور بوسوزدن بیزار اولدی و برانکار اولدی (م) کین چه شکرست او شکر با ما بدست) کر قیاسی
کردوان کر آمدست * بویله دیوکه بونه شکر در واریسه او زملمه مکربد وضدد رصاغر بر قیاس ایلدی ار قیاسی
کر و برعکس کلمشدر (م) بعد از آن گفتش چه خوردی گفت زهر * گفت نوشت یاد افزون کشت قهر * اند نصکره
صاغر مریضه ایندی سکانوش اولسون نه بیدل مریض زیاده بیحضور اولدیغندن زهر یا م دیدی صاغر مریضه ایندی
سکانوش اولسون مریضک قهری زیاده اولدی * منوی * بعد از آن گفت از طبیبان کیست او * که همی آید بچاره
پیش تو * اند نصکره صاغر مریضه ایندی طبیلردن کچدر او که سنک قنکه علاج ایتمکدن او تری کلور * می * گفت
عزرائل می آید برو * گفت پایش بس مبارک شادشو * مریض زیاده غضبندن عزرائل کلور پوری * می * صاغر
مریضه ایندی آنک قدی زیاده مبارک در شاد اول دیدی (م) کر برون آمد بکفت او شادمان * شکر کش کردم
مرعات این زمان * صاغر خسته نک قتنندن طشره کادی اول صاغر کندیسنه شادمان اولدیغی حالده دیدی شکرکه
اول مریضه بوزمان رعایت ایلدم و آنک خاطرن الہ الدم (منوی) * گفت رنجور این عدوجان ماست) ماندا نستیم
کوکان جفاست * رنجور کندیسنه ایندی بوهمسایه بزم جائزل دشمنیدر بر بیلدک که اول همسایه جفا معدنیدر
(م) خاطر رنجور جوان صد سقط * تا که یغماش کند از هر غط * مریضک خاطری بوز سقط دیلیجی یعنی نامعقول
و نامشروع استیجی تا که هر نوعدن اکا خیر ایلیمه یعنی کونا کون خاطر شکن صاغرہ سوز سوبلیه (م) چون کسی
کو خورده باشد آتش بد) می بشور اندلش تا قی کند مثلاً چون بر کسه برامز و ضرر لو آتش پیش اوله اول آتش بد اول کسه نک
کوکانی بولاندر تا قی ایلرو هضم ایتمیوب آتی دهاتندن اخراج ایلر بومناسبتله کظم غیظ ایتمک و تحمل و نصبر سمتنه کتمک
ارشاد بیوروب دیرلر (منوی) کظم غیظ ایست انراقی ممکن * نایابی در جراثیرین سخن) کظم غیظ یعنی غضبی بودن
قوللری حقه حق تعالی سورۃ ال عمرانده بیورلر * (الذین یثقفون فی السراء والضراء والکاظمین الغیظ
والعافین عن الناس واللہ یحب المحسنین * یعنی اول جنت که افک عرضی سموات وارضدراموالنی سراده و ضراده اتفاق
ایلین متقیر ایچون اعداد اولمش دخی عین غضبه غضبی بودوب صبر ایلنر ایچون ودخی ناسدن عقوایلینر ایچون
اعداد اولمشدر الله تعالی محسن اولنلری سور عن ابی هریره رضی الله عنه قال علیه الصلوة والسلام من کظم غیظا
وهو بقدر علی انقاده ملاه الله قلبه امانا وایمانا) پس حضرت خداوند کار بیورلر چن درون آتش غضبه غلیان و فوران
ایلمسه کظم غیظ اولدر که اول حینده اول غضب و خشمی قی ایلر و خشم و غضبه متعلق سوز سوبله تا امن و ایمان ایلر
طوله سن و جزا سنده اللهم دن و مغضوب علیه اولان کسه دن شیرین سخن بوله سن (م) چون بودش صبری بیچید او

کین سن زن روسی * حیر کو * صاغر ک سوز زینه چونکم رفجور ک صبری اولدی اول سوز زدن طار لدی بولدی بو که
 بو حیر خبه عورتلو کلبه قی (می) تا بر بزم بروی آنچه گفته بود * کان زمان شیر شیم خفته بود (تا اول نسته بی که بکا
 مرض حالده دیمش ایدی انک اوز زینه دوکم یعنی سوز زینه کوره جواب ویرم زیر اول زمان بنم شیم شیری اولوش
 ایدی اکا جواب ویرمکه ولج ایلسکه اول اجلدن طاقم اولدی (می) چون عبادت پیر دل آرامیست * این عبادت
 نیست دشمن کامیست * چونکم عبادت دل اراملقدن اوتری و تسلیه تلبدن اوتریدر بو عبادت دکلدر دشمن
 کاملقدرد دشمن کامی دشمن مراد لوق دیمکدر مقصود اول بی تسلیه ایتمک ایچون و خاطر م صور مق ایچون کلدی بلکه بی
 بو حالت مرضده کوروب مرادی حاصل اولقدرد یوسو وطن ایلدی (می) تابیند دشمن خود را نزار) تا بکیرد خاطر زشتش
 قرار * تا کندینک دشمنی نزار و ضعیف کوره تا انک زشت خاطر ی قرار طوته * مشنوی * بس کسان کایشان ز طاعت
 کمرهند * دل برضوان و نواب آن نهند) چوق کسه که انلر طاعتدن اکراه و اعراض اید بیجیلدر بو معنی بعض نسخه ده
 مکره واقع اولدیغی اوزره در اما اکثر واضح اولان نسخه لده کمره واقع اولشددر بو تقدیر اوزره معنی چوق کسه که انلر
 طاعت حقندن کمره لدر زیر اقلی رضوانه و اول خدامت ثوابه قورلر ثواب انده شیمه اعته راجع اولسه ده جائزدر
 و رضواندن مراد خازن جنت اولان یعنی انک حفظنده اولان چنتدر بو تقدیر اوزره معنی چوق کسه که طاعتدن کمره
 اولشددر انکچونکه قلبی جنته و اول طاعتک اجر و ثوابه تودیلر پس عملاری خالص الوجه الله اولدیغنه بنه عبادتدن
 کمره اولمش اولورلرنته کم (فن کان بر جوالقاره بلیه مل عملا صالحا ولا یشرک بعباده ربه احدا) آیت کریمه سنده یضاوی
 (ولا یشرک بعباده ربه احدا) قولانی یان براتیبه اویطاب منه اجر ایدیکه تفسیر یلر پس معلوم اولدی که طاعت و عبادتی
 جنت و اجر ایچون قیلق کمره او ایچو مستلزم اولور (مشنوی) خود حقیقت معصیت باشد خنی * بس کدر کازنا
 بو بنداری صنی) ریایله اولان و اجر و ثواب ایچون اولان طاعت خود حقیقتده خنی معصیتدر زیر ایشرک خفیدر
 و کذلک اجر و ثواب ایچون اولان طاعت دخی شرک خفیدن خالی دکلدر چوق کدر و تیره که آتی سن صافی صنور سن
 (مشنوی) همچو آن کرکه همی پنداشتست * کونکوی کردوان بر عکس جست * اول صاغر کبی ظن ایشدر که
 اوصاغر اولک ایلدی و او عکس اوزره صجرا دی یعنی ظن و قیاسنک عکسی واقع اولدی * مشنوی * او نشسته خوش که
 خدمت کرده ام * حق همسایه بجو آورده ام * اوصاغر خوش اوترمشکه خدمت ایشم همسایه نک حقی برینه
 کتورمشم اما خبری یوقه * مشنوی * بهر خود او آتشی افروختست * در دل رفجور و خود را سوختست) کندیدن
 اوتری اوصاغر بر آتش یا قشدر رفجور ک کوکلنده و کندویی اول آتشله یا قشدر اهل ریادخی طاعت و عبادت ایلدم دیو
 قیاس ایدرلر خبری یوقه که کندیلر ایچون بر آتش شعله لندر مشلر و عاقبت ککندیلر بی اول آتش ایچره سوخته ل
 قیلشددر زیر ریایله اولان طاعتک نتیجه سی نارجیم اولق مقرردر (می) فالتقوا النار التي او قد تموا * انکم فی المعصية
 زدتموا) فالتقوا پس اتقا و بریز ایلک النار التي شول آتشدنکه او قد تموا فی ایقاد ایدوب اشتعال ایلدی بکر خطا
 و عصیان سببیه انکم تحقیق اسر فی المعصية کاهلرده زدتموا از دیاد ایلد کز * مشنوی * گفت پیغمبریک صاحب ریای
 * صل انک لم تصل یافتی * روایت اولور که صاحب ریادن برکسه قالقوب غمز قیلدی بعد الفراغ حضرت رسول
 اکرم صلی الله علیه وسلم اکاتم صل فانک لم تصل یوردی اول کسه ارکان صلوتده خطا ایلدی زعم ایدوب قالقوب
 استیناف ایدوب ارکان صلوتی بالتمام والکمال برینه کتوروب فارغ اولقدده و کامل و تمام اولسنه اعتقاد قیلقدده
 حضرت رسول اکرم یودیلر که (لا صلوة الا بحضور قلب) یعنی صلوة کامله اولر لا یت خالصه و حضور قلبه مجرد
 ارکان مخصوصه نک بکمال ادا اولنسیله حقیقت صلوة کامله لازم کلز بلکه حضور قلب و نیت خالصه دخی شرط
 تکمیلدر * مشنوی * از برای چاره این خوفها * آمد اندر هر نمازی اهدنا * ان نماز را میامیزی * خدا *
 با نماز صالین و اهل ریای * یعنی بو حضور قلب و لمق و نیت خالصه ایله نماز قیامق خوفلرینک و بونله ماتسد سائر
 مخاوفک چاره سندن اوتری هر نماز ایچره سورة فاتحه قرأتی واجب اولدی (اهدنا الصراط المستقیم) دینلک
 لازم کلدی یعنی الهی همان سکا عبادت ایلرم و هر خصوصه همان سندن عون و عنایت طلب قیلورم سن بره
 هر حالده صراط مستقیم هدایت ایلد که اول اهدنا یعنی صراط مستقیم هدایت ایلد دیمک بنم نمازیم قارشدورمه
 ای خدا اهل ضلال و اهل ریاتک نمازینده دیمک معناسنی متضمندر زیر نیت خالصه سی اولین اهل ریاتک نمازی صراط
 مستقیمدن خارجدر سورة فاتحه نک بو محله کاخجه تفسیری جلد رابعده وحی کردن حق تعالی بموسی علیه السلام
 یاتده ثبت اولشددر * مشنوی * از قیاسی که بگردان کرکزن * صحبت ده ساله باطل شد بدین) اول بر قیاسی که
 اومد کور اولان صاغر اختیار و قبول ایلدی بو قیاس سببیه اون ییلق صحبت و دوستلق باطل اولدی * مشنوی *

خاصه ای خواجه قیاس حسن دون و اندران وحی که هست از حد فزون (علی الخصوص ای خواجه دون اولان حسن قیاسی اول بر عظیم الشان وحیده که حد در زیاده در یعنی بوشنک حسن دونی و عقل زبونی حد در ودائرة عقل در افزون و بیرون اولان و حق الهی در قیاس ایلنک جائز دکلدر زیر اغلظدن خالی اولمز (مثنوی) کوش حسن قیاس بحرف اردر خورست * دانکه کوش غیب کیر تو گریست * ای اهل قیاس سنک کوش حسن حرف و کلام حقیه فرضا اگر لایق اینه یعنی تصور شریفه نك حروف و القاطنه و اندن فهم معانی قیلغه سمع ظاهرک اگر مستعد و قابل اولدیه یلکه سنک غیب طریقی قولنک صاغر در یعنی سنک سمع جانک اصم در پس (مراد الله و مراد رسول الله اول کلامدن نه اید یکنی ادراک و استماعه قادر اولمز سن چونکم تصور شریفه دن مراد الله و مراد رسول الله نه اید یکنی ادراک که قادر اولیه سن مجرد قیاسات عقلیه ایله انده تصرف قیلغدن حد را ایله و آمنت بالله و رسول الله و بما جاء من عند الله و بما جاء من رسول الله و علی مراد الله و علی مراد رسول الله) دیوسویلیه تا کم علی خلاف مراد الله و علی خلاف مراد رسول الله اول کلامه معنی و بر میه سن و قیاسه اعتماد قیلیه سن * اول کسی که در مقابل نص قیاس آورد ابلیس بود * مثنوی * اول آن کس حکین قیاس که ها نمود * پیش انوار خدا ابلیس بود * اول اول کسی که بوقیاس چکاری * کوستردی حضرت خدایک نورلری قتده ابلیس ایدی حضرت خدایک انوارندن مراد کلام شریفه در حق تعالی شیطانه (قال یا ابلیس ما منعک ان لاتسجد لما خلقت ییدی) دیو خطاب عزیزی وارد اولدقه ابلیس قیاس عقلیه ایله قیاس ایلدی و جواب و پروب * مثنوی * گفت نار از خانه بی شک بهترست * من ز نارم اوز خالدا کدرست * دیدی نارخا کدن بی شک بهتر در بن آتشدم و او تیره رنک خا * کدندر بوییت شریفه بوییت کریمه نك مفهومی در قال الله تعالی ما یکا عن ابلیس (انا خیر منه خلقتنی من نار و خالقه من طین) قیاس بواولدی که کند یسی مارچ ناردن و آدم علیه السلام حضرت تلی خا کدن خلق اولغله کند سی آدمین خیر بواولدی قیاس ایلدی که جوهر نورانی خا * ظلمایندن عند العقل خیر بواولدی و افضل اوله پس افضل اولان مغضول اولنه سحره ایلنک عقله ملایم دکلدر پس بگونه قیاس عقلیه به اعتماد ایدوب کند و بی حضرت آدم علیه السلام دن خیر بویادی تنه کم انک علت و حجتی بیان ایدوب سوررلر * مثنوی * پس قیاس فرع بر اصلش کنیم * اوز ظلمات ما ز نور روشنیم * پس ابلیس دید یکم فرعی انک اصلی اوزره قیاس ایلدی لم قیاس الفرع علی الاصل اولدر که اول آدم علیه السلام ظلمدن بز نور روشننده بر ظلمات فرع در نور روشن اصل در و مقصود بالذات در و ظلمدن اثر قدر پس فرع اصله تابع ایلنق مناسب دکلدر دیدی * مثنوی * گفت حق فی بلیکه لا انساب شد * زهد و تقوی فضل را محراب شد * سورة مؤمنینک آخرنده اولان آیت کریمه به اشارت در (قال الله تعالی فاذا نفع فی الصور فلا انساب بینهم يومئذ ولا يتساءلون) قرأت عامه ضم صاد و سکون و اوله در و اما ابن عباس و حسن بصری رضی الله عنهم ضم صا و فتح و اوله قرأت ابتدایر بوقه در اوزره صور نك جمعی اولور تقدیر کلام شول و قتده که صوره و یا صور تله و و حاری نفع اولنه و هر بر جدر حشر و نشر ایچون احیای قیلنه پس اول کونده بونلرک ما بیننده انساب و اقربا و اوزر یعنی حسب و نسب نفع و فائده قیلز فرط حیرت و کمال دهشتدن تعاطف و تراحم زائل اولور و اول کونده انسان برادرندن و مادر و پدرندن و صاحبیه و اولادندن فرار قیلور و اول کونده حسب و نسب له مفاسدت اولز تنه کم دنیا و اولدی و اول کونده بعض نكسه بعض کسه دن حسب و نسب دخی سوال قیلز تنه کم بودنیانه بعضی بعضی بندن سوال قیلدی بلیکه اول کونده تفاسر و تباهی اعمال حسنی و زهد و تقوی ایلور معنی بیت حق تعالی دیدی فرعی اصل اوزره قیاس ایلنک اعتباری بوقدر بلیکه بوانسان ما بیننده یوم قیامتده لا انساب اولدی یعنی (فاذا نفع فی الصور فلا انساب بینهم) خواستجه روز قیامتده حسب و نسب اعتباری بوقدر (ان اکرمکم عند الله اتقاکم) آیت کریمه سنک مقتضای سجه فضیلت و شرف زهد و تقوی ایلور و زهد و تقوی فضیلت و شرفه قبله و محراب اولدی بلا زهد و تقوی فضل و شرف مجرد حسب و نسب ممکن اولمز پس ما الشرف بالحسب و النسب انما الشرف بالعلم و الادب خواستجه حسب و نسب له شرفیت اواز بلیکه علم و تقوی و ادب له شرفیت و فضیلت بونلور دیک اولور * مثنوی * این نه میراث جهان فانیست * که بیا نسا بپس ینابی جانیست * و محراب فضل اولان زهد و تقوی جهان فانیست میراثی دکلدر که آتی نسیله بوله سن و اکا مجرد شرف آیا از اجداده و اصل اوله سن بواجیدر یعنی میراث روحانیدر که انسا نه بونفیع ربانی و تربیه مرشد حقایق واسطه سیه منیر اولور * مثنوی * بل * که این میراثهای انبیاست * وارث این جانهای انبیاست * بلیکه بوزهد و تقوی انبیاء علیهم السلام سیرت لایدر بر میراثلرک و ارثی اتقیانک جانلیدر یعنی انبیای عظامک میراثه وارث اولنلر تی و تی اولوب کندی تری اغیار و سوی لوئندن بالذ و طاهر قیلنلرک روح و روانیدر که کافر

بلندند دخی کاور لسه و فسقه و فخره نك اولادندن اولور لسه ده (منوی) پوران بوجمل شده و من عیان * پوران
 فوج نی از کرهان (مثلا اول ابو جهل فرزندیکه عکرمه حضرت ترید را آشکاره و من اولدی واصحاب رسول الله دن
 اولوب اول حضرت دن نیجه احادیث شریفه بی روایت قیلدی اول فوج نینک فرزندى کافر لردن اولدیکه
 اسمی کتاند رس معلوم اولدیکه کافر بلندن کلک ضرر و برمن و پیغمبر اوغلی اولق بغیر طاعة مفید
 اولز ایمش * منوی * زاده ناکى منور شد چوما * زاده ناکى قوی رور و سیاه * خاکه منسوب اولان فرزند ماه کی
 منور اولدیکه مراد حضرت آدم علیه السلام در سن آتش فرزند یسن ای ابلیس روی سیاه کیت و حسب و نسب له اولان
 تساهی و تضاری ترکایت * منوی * این قیاسات و تحری روزا بر * یابش مر قیله را کردست خبر * بوقیاسات
 و تحری بی بولوتلی کونده یاشب تاریکده تحقیق قیلد ایچون ایلمشدر خبر خبر فتح حایله و کسر حایله عالم معناسنه در
 یعنی اول وقتده که بلوتلی اوله و یا خود کیچه قرانلق اوله و قبله نامعلوم اوله عالم اولنلر بوقیاسات و تحری بی بولوله محمله
 قبله دن اوتری جائز کور مشلر بولوله محمله ابر ایلمشدر ناعبادت صحیح اوله * منوی * لید باخورشید و کعبه
 پیش رو * این قیاس و این تحری را محجوب و لیکن خورشیدک ظهوری ایله و کعبه بوزک اوکنده اوله بوقیاسی و بوقیاسی بی
 استه زیر قیاس و تحری بولوله محمله باطلدر * منوی * کعبه نادیده مکن زور و متاب * از قیاس الله اعلم بالصواب *
 کعبه بی کورنمش ایلله اول کعبه دن یوز چورمه قیاسدن اترری الله صوابه و حقیقه اعلی در بوییت اهل قیاس
 جابندن اولان سوال مقدره جواب اولوب کان اهل قیاسدن بری دیر که حقیقت حال ندر بیلزم و قبله مقصودی
 کما هو حقه کورنم پس بکالایم اولان ادله عقلیه ایله تحری و قیاس ایلمشدر هر نکه عقله مطابق کاورسه و قیاسه
 موافق اولورسه آتی قبول قیلددر دیر جواب بیوررل مجرد قیاسدن اوتری و استدلال و تحری ایچون کعبه مقصود
 حضور کده ظاهر و حاضر ایکن اندن تغافل و تعامی قیلد و معرض اوله بکک قیاس و تحری بی ترک ایدوب انبیاء علیهم
 السلام و اولیای عظامک متوجه اولد قیلدی قبله مقصوده متوجه اولوب الله صوابه و حقیقت مآبه اعلی دردی و مجرد
 قیاسله ایلردن ظهور ایلین کلامه معنی و یروب بوندن مقصود فی الحقیقه بودردیمه * منوی * چون صفیری بشنوی
 از مرغ حق * ظاهرش را یادگیری چون سبق * مثلا چونکم بر صفیر ایشیده سن حقله مرغندن یعنی طیور الهی
 اولان انبیاء علیهم السلام و اولیای کرام جابندن چونکم بر کلام و آواز استماع ایدوسن اول آواز و کلامک ظاهر فی یعنی
 لفظ و حروفی سبق کبی یاد کده طو ترسن * منوی * و آنکهی از خود قیاساتی کنی * مرخیال محض را ذاتی کنی *
 و اندن صکره زعم فاسدک اوزره ککند کدن بر قیاس را بر سن تحقیق یا خیال محضی ذاته منسوب ایلرسن یعنی مرغ
 الهمینک ککلتندن قیاسات عقلیه ایلله ظهوره کلان اوهام و خیالاتی ذاتی و حقیقی زعم ایلرسن و بولکلامدن مستفاد
 اولان حقیقت معنی بودردیوسو ایلرسن حال بوکه انزل مرادی اوله دکادر انزال ایا کسه لر مراد لب دریای حقیقت اولور
 ولادیه لر مقصود لری الامر تبسی اولور کما قال فی هذا الجلد * من جواب کویم اب دریا بود * من چولا کویم
 مراد الا بود (می) اصطلاحات مر ابدال را که نباشد زان خبر اقوال را ابدال اووز کسه در و یا خود قرق کسه در
 انکچون ابدال دیدیلر که بجن بریسی وفات ایلسه صلحای فاسدن بریسی ایلرینه بدل اولور کاروی عبادت بن الصامت
 (قال علیه السلام الابدال فی هذه الامة ثلاثون رجلا تلویهم علی قلب ابراهیم خلیل الرحمن کلمات رجل منهم ابدال
 الله مکانه رجلا تقوم الارض بهم و بهم بطرون و بهم برزقون) فرق اولماری خفته دخی احادیث صحیحه چوقدر
 و بکار لک اصطلاحاتی وارد که اهل اقوال ایلدن خبری بوقدر انکچون اهل ظاهر اولیای عظامک گفتارندن خبردار
 اولدیلر اکثر اهل سلوک دخی ادراک قیلدیلر انکچون بعض علماء ظاهر مشایخ کاردن بعضیسنه انکار ایدوب
 انکار ایلدیلر و حقارنده نالایق سوز سولیدیلر اغاذنا الله و ایاکم من سوء الفهم (می) منطق الطیری بصوت آوختی *
 صد قیاس و صد هوس آفروختی * ای اهل قیاس منطق الطیری صوتله اوکرنک یوز قیاس و یوز هوس شعله لندر دل
 یعنی طیور الهی اولان انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامک نقطه لری حرف و صوت واسطه سیله اوکرنک و کندی
 قریحه کدن اول نطق اوزرینه نیجه قیاس و هوس شعله لند یروب زعم فاسدک اوزره بوندن مراد بودر و بولکلامدن
 مستفاد اولان معنی شودر بوقیاس ایلدک * منوی * همچوان رنجور دلم از تو خست * کرینده او اصابت
 کشت مست * اول سالف الذکر اولان رنجورک قلبی اهل قیاس اولان صاغر دن انجند یکی ککبی قلوب
 اولیاسندن خسته و شکسته اولدی اما صاغر اصابت پنداری ایله مست اولمشدی یعنی مذکور کندی قیاسنده
 اصابت ایلدم صایوب اول زعمه مست و خوشدل اولمشدی حال بوکه اهل قیاسی برعکس اولد یعنی تقریر اولندی پس
 سندخی ای اهل استدلال اولیای عظامک مقالندن کندی قیاسکله بر معنایی ایدوب کندی یکی اصابت ایلدم دیوزعم

ایله مادامکه نور یقین منده حاصل اولیه مجرد قیاس واستدلاله حاصل اولان معنایه اعتبار یوقدر و قیاس منده
وامتدلال منده خطا ایلش قی چوقدر * مننوی * کاتب آن وحی زان آواز مرغ * پرده ظنی کو بود هم باز مرغ * اول
وحیک کاتبی مرغ اول آوزندن برطن ایلشکه اولناز مرغ اوله یعنی حضرت عثمان رضی الله عنهدن مقدم کاتب وحی
اولان عبد الله بن سعد اول مرغ الهی اولان حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم حلقوم شر یفندن ظهور ایا این کلامدن
کندی به برطن ایلشکه اول کاتب وحی دخی اول مرغ الهینک شریکی اوله واکا وحی کلش و بودخی اول حضرت کبی
وحی حقه مظهر اولش اوله حال بوکه ظن و قیاس منده اصاب ایلوب خطا ایلدیکه (ان الظن لا یغنی من الحق شیئاً)
حسبجه ظن و قیاس حقیقتدن برشیئی مغنی و مفید اولمز * مننوی * مرغ پری زده مرغ ورا کور کرد * نیک فر و بردش
بقعر مرغ و دردی مرغ اکابر قناد اوردیکه کوزنی کور ایلدی یعنی انک چشم باطنی نور ایمانه منور اولش ایسکن
حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم اکابر بر قهر اوردیکه انک چشم باطنی کور ایلوب حقیقت بین اولقدن دور
قالدی اشته انی مرغ و دردی قهر نه ایلندی یعنی قهر جهنمه واصل ایلدی * مننوی * دین بعکسی یا بطنی هم شما *
در میفتید از مقامات شما * اکاه اولیکز بر عکس سببیه یا برطن سببیه سزدخی شما انک مقام لرندن آشغی دوشمیکز
بویت و ما بعد منده اولان ایات شریفه اگرچه حضرت حق اساتندن هاروت و ماروته خطاب ایلک طریق اوزره واقع
اولشد رلیکن مقصود کند یاره طاعت و فضیلت اسناد ایلوب عجب و غرور له متصف اولان کسه لره تعرض و تعالیم
ایچون دینلشد رکان سیورر لکه ای هاروت و ماروت سیر تلوا اولان اهل عجب سزدخی اکاه اولک یا عکس نورایت
و یا عاریتی اولان ملکیت و روحانیت سببیه و یا خود مجرد ظن و قیاس له مقامات عالیه دن و شما سیما اولان مراتب
سامیه دن مرتبه اسفله و منزله حیوانیه و نفسانیته د و شما لیدیم اولور (مننوی) کرچه هاروت و ماروت رفزون *
از همه بر بام نحن الصافون * سورة صافاتده بوآیت کریمه به اشارتدر (و ما من الا الهه مقام معلوم) جناب عزت
ملائکه لساندن علی طریق الحکایه سیورر لکه (و ما منا) بزین هیچ بر ملک یوقدر (الاله) الا انک چون وارددر (مقام معلوم
معرفده و عبادتده و قربت و اطاعتده بر مقام معین و معلوم وارددر من بعد اول مرتبه دن مرتبه آخره تجاوز ایده من لر
یعنی حقیقت انسان کبی جامع مراتب اولوب هر آنده بر حاله متصف دکالدر بلکه بر حال اوزره بر قرار در لر
(و انال نحن الصافون) ملائکه بویله دیر لر یعنی تحقیق بر صفا ایدیم بیلر ز اداء طاعتده (و انال نحن المسبحون) و تحقیق
بزحی تسبیح و تقدیس ایدیم بیلر ز شائسته لایق اولمین شیلر دن معنی بیت اگرچه هاروت و ماروت ایسه کرده و جله دن
نحن الصافون طامی اوزره زیاده ایسه کرده جواب بویت اولور (م) بر بدیهای بدان رحمت کنید) بر منی و خویش بینی
کم تفید) بد لر لیدلکاری اوزره رحمت ایلک بلک اوزره و خود یملک اوزره از طول انک بومعنی قافیه کم تید اولدینی اوزره
در اما بعض نسخه ده لغت کنید واقع اولشد بو تقدیر چه بلک اوزره و خویش بین اولان معجب اوزره لغت ایلک دیمک
اولور پس حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز و محله عبادات و طاعات له معجب و متکبر و زهت و برائت لر نه
معمد و مستند اولان کسه لره تنبیه و تائید سیورر دیر لکه صقن عبادات و طاعات که مغرور اولما لک اگرچه هاروت
و ماروت ایسه کرده و فضیلتده جله دن افزون ایسه کرده نحن الصافون اوزره پس انسانه لایق اولان نخوت و کبری
تر لایدوب که تران و اهل جرایمه حقارت له نظرا تنبیه (مننوی) هین مبادا غیرت ایداز کین * سرتکون افتید در قعر زمین
اکاه اولیکز اولیه که بوضودن غیرت الهی که باشی آشفه قعر زمینه دوشه سز * مننوی * هر دو گفتند ای خدا
فرسان تراست * بی امان تو امانی خود بکاست * هر ایکسی ایدیلر ای خدا فرمان سنکدر سنک حفظ و امان کنسز
خود بر امان قنده در یعنی سنک امان کنسز هیچ امن و سلامت یوقدر * مننوی * این همی گفتند و دلشان
می طپید * بد بکجا آید زمانم العید * هاروت و ماروت بوسوزی دیدیلر ولیکن بونلر قلبی بشریت و حکومت جانیته
میل و حرکت ایلدی و خفیه دیدیلر که بدلاک جن کلور بزدنکه بز کوزل قوللر زعم افعال مدحنددر مخصوص بالمدح
مخذ و قدر تقدیری نعم العید نحن دیمکدر * مننوی * خارخارد و فرشته هم نهشت * تا که تخم خویش بینی بانکشت
بوا یکی فرشته نک خارخاری هم قومدی یعنی بوا یکینسنک درونلر سنک تقاضا و اضطرابی هم بونلره حضور و برمدی
تا که خود بینک تخمینی اکدی یعنی قلبلر سنک تقاضا و انقلابی عاقبت بونلری خود بین ایلدی و بی آدم
حقنده طعن و لومه متعلق سوز و یلدی * مننوی * پس همی گفتند کای ارکانیان * بی خبر از پا کی روحانیان
پس هاروت و ماروت ایتدیلر ای ارکانلر یعنی ای عناصر اریده دن مخلوق اولان آدمیلر ای روحانلر با کلکندن
بی خبر لر * مننوی * ما برین کردن تنقهای تقیم * بر زمین ایم و شادروان زیم * بر شول کسه لر زک بو کردن اوزره
تنقلر طقور ز یعنی عبادات و تسبیحاتدن نورانی پرده لر حاصل ایلر زمین اوزره کلور و شادروان اورور ز یعنی آسمان اوزره

طاعتدن نورانی پرده لطف و روز زمینه کاور زامن و عدالتدن سایبان اورور زوداد و حکومت بساطنی دوشه رز
شادروان سایانه و منقش دوشکه و سول قالی به دیر لور بوراده عدالت و حکومت بساطندن استعاره اولور (مثنوی)
عدل توزیم و عبادت آوریم * باز هر شب سوی گردون بر بریم * عدل جمع اید و روز عبادت کتور برز گیر و هر کجه
آسمان جابنه پرواز اید و روز (می) تا شوم انجوبه دور زمان * تا نیم اندر زمین امن و آمان * تا دور زمانک انجوبه سی
یعنی زیاده بخوبی اولور زنازمینده امن و امان قوروزوبین الناس عدالت اوزره حکومت قیور زدیدار * مثنوی *
این قیاس حال گردون بر زمین * راست ناید فرق دارد در کین * اما غافل که اول کردونک حالنک زمین
اوزره قیاسی راست کلز کینده فرق طوری یعنی حال کردونک حال زمینله مایتمده نهانی فرق عظیمی وارد ریس
اول مرتبه اعلانک حالنی مرتبه اسفلک حالنه قیاس ایلک عدم معرفت و کمال جهالتدن ناشی اولور بومنه سبتله
مرتبه اعلا صاحب اولنله مرتبه اسفلده قلان جهلادن ستر احوال و کتم اسرار ایلک ایچون ارشاد یورور
زیرا مرتبه سفلیده قلان جهلا مرتبه علویه اولان عرفانک احوالی کنند یارک حالنه قیاس ایدوب طعن
و ملامت ایلرینه سبب اولور * در بیان آنکه حال خود دوستی خود پنهان باید داشتن از جاهلان * مثنوی *
بشنو الفاظ حکیم پرده سر هم انجانه که باده خورده بر نوع پرده به مضاف اولان حکیمک انقاسنی ایست
حکیمدن مراد حکیم سنایی حضرت تلیدر که غیون ادرالک ناسدن مستور اولدقلری ملا به ایل انلری پرده به منسوب
قیلدیلر و انلرک الفاظ شریفه سی بومصرع در که یورور لهرم انده باش قو که شراب ایچمه شسن یعنی شول مقامدن
تجاوز ایتمه و اصحاب صورت و اهل طبیعت اولنله مستلکی کشف ایتمد و راز کی اچه که انلرک طعن و تسخرنه مظهر
اولور سن و کند یکی انلر مایتمده مسخره و ضایع قیلور سن دیمک اولور * مثنوی * چونکه از خانه مستی ضال شد *
تسخر و باز ایچمه اطفال شد * مثلاً چونکم میخانه دن بر مست کراه و ضال اولدی اطفالک او یونجی و مسخره سی اولدی
* مثنوی * می فتد او سو بسو بر هر ره می در کل وی خندش هر ابلهی * اول مست هر بر ولده طرف بطرف دوش
بالجی ایچنه و هر بر ابله کا کور * مثنوی * او چنین و کودکان اندر پیش * بخبر از مستی و ذوق بیش * او مست بونک
کی حالده و او غلجقلا تمک اردنده اطفالک مستلکسندن و انک شرابنک ذوقندن بخبر در پس مست می خدا اولنله
اطفال شریعت و صبیان عالم صورت اولنله قتمده مست شراب اولنک اطفال مایتمده اولان حالی کیندر (مثنوی)
خلاق اطفالند بر مست خدا نیست بالغ بر رهیده از هوا * مست خدادن غیری اولان خلق طفالدر ره دادن
قورتمش کسه دن غیر سنی بالغ دکلدر بالغ اولنلر ولی الله اولنلر در اکر سن و سالده تازه ایسه دهومی و نابالغ هوا و هوس
مرتبه سنده قالنلر در اکر سن خورده پیر ایسه دهنته کم بومضمونده بو ترکییتی بر بیر منصف خوش دیمشدر (بیت) دیدی
بر پیره بر کسه کل او غلان * دیدی اول داخی بالغ اولدم بن * و لیلیکه ایریجک بالغ اولور و لیلک اولسه او غلنلق اولور
* مثنوی * گفت دنیا لعب و لهو ست و شما * کودکید و راست فرماید خدا * خدای تعالی کلام مجیدنده دنیا
لعب و لهو در دیدی و سزای انسان اطفال سن حضرت خدا راست یورور تنه کم سورة عنکبوتده (وما هذه الحیوة
الدنیا الا لهو و لعب) و قال ایضاً فی سورة الحديد (اعلموا انما الحیوة الدنیا لهو و لعب و زینة و تفانیر بینکم و تنکائر
فی الاموال و الاولاد) (مثنوی) از لعب بیرون زفتی کودکی * بی زکات روح کی باشی رگی * سنکه لعب و لهو دن طشره
کند و کند یکی باز ایچمه دنیا دن خلاص ایتمک کودکسن بی طهارت روح فتن پالک اولور سن * مثنوی * چون جاع
طفل دان این شهوتی * که همی راستد اینجای فتی * مثلاً بوشه و نه منسوب اولان جماعی طفل نابالغک جماعی کی
یلکه اول شهوت منسوب اولان جماعی ناس بودنیاده مورر و عمله کتورر لرای جوان طفلک جماعتدن مراد اولدر که
برایکی طفل بی عقل بر پیره کلوب لعب طریقله بری ابرری عورت اولوب بری بریده بوجه تقلید جماعت قیلوب
ملاعبه ایدر لر ولیکن خاصیت جماعتدن انلرده اثر اولوب نتیجه جماعتدن بی بهره و بخبر لر در * مثنوی * آن جماع
طفل چه بود بازئی * با جماع رستمی و غازی * طفلک اول جماعی ندر بر باز ایچمه در بر غازی و بر ستمک جماعنه
نسبتله پس اطفال سیرت اولان اهل شهوتک جماعتدن خی رجال حکمنده اولان اهل کماله نسبتله بویه قیاس ایلد
با خصوصکه بواهل شهوتک جماعی مجرد حظ نفس ایچون اوله کندوی زلادن تحصن ایتمک ایچون اولیسه و تنکثیر
عبادت الله اولن ایچون مباشرت قلیله رجال مرتبه سنده اولنلرک جماعی بونلرک جماعنه بکزه من اولانلرک جماعتدن
مرادی مجرد حظ نفس دکلدر بلکه تنکثیر عباد الله نیت ایلد کلمندن ماعدانچه نیجه اسرار بلیغه و حکم
نفیه انلرک تسائله اولان معامله سنده موجوده در و بوز جالک جماعتدن مراد تسائله اولدیغی تقدیر اوزره در
اما کندی روح بر نه و یا خود اعمال حسنه لایله و یا خود جنتده اولان حور بیلرله جماعت ایلری مراد اولور سن

وجهان الوجوه نه اطفال سیرت اولنلرک وقاع وجماعنه بکزه من * منوی * جنک خلقان همجو
 جنک کوردکان * جله بی معنی و بی مغز و مهان * خلافتک جنکی اوغلتلرک جنکی کبی سدرتسه کم
 اطفال ایکی طرف اولوب بیهوده بره بری برله جنک وجدل ایدرلر کذلک اهل دنیا متاع دنیا دن اوتری بی معنی بره
 بری برله جنک وجدل ایدرلر جله سی بی معنی و بی فائده و حقیردر * منوی * جله باشمشیرچوپین جنکشان *
 جله درلای نفعی آهنگشان * بواطفالک جله سنک جنکری انا جدن قلملرله در بونلرک جله سنک آهنگی برلا نفع
 شیده در قصد و عزیمتلی بی نفع و بی فائده اولان لعب ایچوند * منوی * جله شان کشته سواره برنی * کین براتی
 ماست یادلدل بی (انلر جله سی بر قاش اوزر و سواره اولنلر در بویه دیوکه بوقاش بزم پراقر در یا خود بردلدل پیدر
 یعنی دلدل روشلور در برلر بومثل اهل دنیا و خلق جهان کوره در که بونلرک دخی جنک وجدلی لعب و لهو و اسب تازی
 دیدکاری اسب بازی کیدر سارمتاع و کارلرین دخی بوکا کوره قیاس ایله (یت) بازیجه ایست طفل فریب این
 متاع دهر (بی عقل مردمانکه بدان مبتلاشدند (منوی) حاملند و خود ز جهل افرشته * راکب محمول ره پنداشته)
 بو خلق جهان فی الحقیقه حاملدر بر معنی یوک چکیچلر اما کند یلرینی جهلارندن عالی و بلند طوتمشدر کندیلرینی
 راکب و بولک محمولی صائمشاردر حال بوکه انلرک پنداری برنده دکادر متلاشول اطفال کبی که کند یلر حامل اولدینی
 اسب جوینده کند یلرینی راکب زعم ایدرلر اگرچه صورتلر کبلدر لیکن معنی آتی حاملدر (منوی) باش تاروزی که
 محمولان حق * اسب تازان بکذرند از نه طبق * ای کودک طبیعت اولان اهل صورت صبر ایله شول برکونه دل که
 حضرت حقل محمول اولان بنده لری آت قوشه رق طقوزقات فلکدن کچه لر و قرب حقه واصل اولوب شراب طهوری
 دست الیهیدن ایچلر (م) (تعرج الروح الیه و الملائک) من عروج الروح یتر الفلک) سورمه معارجده اولان آیت کریمه به
 اشارتدر (تعرج الملائکة و الروح الیه) ملائکه و جبرائیل علیه السلام و یاخود روح پاک عروج ایلر اول الله (فی يوم
 کان مقداره خمسين الف سنة) اول کونده که اول کونک مقداری دنیا کونلرینه نسبت الی یلک یلدر و بومعارج
 و مصاعدی امام قاشانی تاویلالتنده تحقیق یوروب دیرلر که وهی مراتب الترقی من مقام الطبيعة الی مقام المعادن
 بالاعتدال ثم الی الحيوان ثم الی الانسان فی معارج الانتقالات المرتبة (بعضها فوق بعض) ثم فی منازل السلوک
 کالاتبهاء و الیقظة و الانابة الی آخرها اشار الیه المشایخ من منازل النفس و مناهل القلوب ثم فی مراتب
 الفناء فی الافعال و الصفات الی فناء الذات عملا یحصى و معنی یت اولدر که (تعرج الروح الیه) اول الله
 امر یله الله جانبته عروج ایلر روح انبیاء و اولیاء و صلحا فی حالة النزاع و بعد قطع المراتب الجسمانية و الروحانية فی وقت
 السلوک من عروج الروح عرفانک روحنک عروجندن یتر الفلک فلککرمضطرب و متحرک اولورلر اول روحنک کمال
 سطوتندن و غایت قوت و قدرتندن (منوی) همجو طفلان جله تان دامن سوار * کوشه دامن گرفته اسب وار *
 ای اهل صورت اولنلر و حظوظ نفسانیه مرتبه سنده فالنلر سزلرک جله کراطفال کبی دامن سوار سزدامن گوشه سنی
 اسب کبی طوغش سرتسه کم اطفال اتکلی فی بوکوب آت سوار اولنلر کبی تقلیده اکا سوار اولوب فالقشر لر و آتی اسب منورلر
 (م) از حق ان الظن لا یغنی رسید * مرکب ظن بر فلکها کی دوید) بو آیت کریمه له اشارت یورولر جناب عزت
 کفارک احوالندن خبر و بررکه (وما یقیع اکثرهم الا ظنا) انلر اکثری تابع اولدی الاظنه (ان الظن لا یغنی من الحق شیاً
 تحقیقا ظن نفع قیلر معرفت حقندن برشی حقیر (ان الله علیم بما یفعلون) تحقیقا الله علیمد رایسلد کلری شیشه
 و سورة نجمده (وما لهم به من علم) بونلر ایچون بر علم یوقدر (ان یبعون الا الظن) بونلر تابع دکلدلر الاظنه (وان الظن
 لا یغنی من الحق شیاً) تحقیقا ظن حقندن برشی فائده قیلر معنی یت حق تعالی حضرتلرندن (ان الظن لا یغنی) نص
 شریفی ایرشدی ظن مرکبی فلکلر اوزر و یقن یلدی یعنی ظن و کانه اول قوت یوقدر که حقیقت فلکلرینه واصل اوله
 و ادراک حقایق قیلر بلکه ظنک ادراک ابلدکی اکثر زمانده خطا و خلدن خالی اولنر (م) اغلب الظن فی ترجیح ذا
 لا تماری الشمس فی توضیحها) ایکی ظنک غالبکی اوبرظنک ترجیحنده در یعنی ایکی ظنندن غالبک قنغسی ایسه
 ترجیحده اولان اولدر مثلاً برکارده ایکی کانه اولسه عجبا شو جایی اتقع و یاخود بوجایی اتقعدر د بومتردد اولسلر
 پس غالب قنغی طرف اولورسه ترجیحده اولان اولدر لا تماری الشمس سن اقتسابک روشنلکند و ظهورنده عناد
 ایلر سن و مرآ قیاز سن تماری مرآه دند و زیده کلام و خلاصه مرآه اولدر که ظن و کمان بر میهم و نامعلوم شیده اولور که
 حقیقتی مفهوم اولیه اول حینده اغلب ظن را جحدرا مادنی او مافیاتک هرکاری لعب و لهو کبی اولدینی براهین
 قاطعه و دلایل ساطعه ایله مقطوع در و قنغی و دولت و غنائسک بلا و عنای کالشمس فی اوقات الهوا بر ظاهر
 و باهر در پس بو خصوصده شبهه شمسک وضوحنده شبهه و شائبه کبیدر پس عاتل ایسلر شمسک توضیحنده ممارات

ایتمه * مننوی * آنکه می بینید مر کبهای خویش * مر کبی سازیده اید از پای خویش * ای اهل دنیا کندی
مر کب را بکنز حقیقتی اول زمان کو در روز کندی یا بگذردن بر مرکب دوز مشسز بایدن مر اد بونده ظن و کاند رکه اهل
صورت اولنر طریق معاشه اتم واسطه سیله مشی ایدر لر * مننوی * وهم وفکر وحس و ادراک شجاع * همچونی دان
مر کب کودله هلا * سزک وهم وفکر بکز وحس و ادراک کز تحقیق کودله مر کبی اولان فی کبی میل چونکم حقایق
اشیا ظهوره کله و سر ایر و ضمایر آشکاره اوله اول حینده بووهم وطن وحس و ادراک که اهل صورتک مر کبیری کبیدر
اطفالک فامشدن اولان مر کبیری کبی بی معنی و باطل اوله و بونلر اتم حقیقتنه واقف اولد قد نصکره هر بری کندی یلرک
اشلدیکی کاره ندامت قیله (مننوی) علمهای اهل دل جالشان * علمهای اهل تن احالشان * اهل دلک علمیری انلرک
حالیدر انلر علمیرینه را کب اولمشلر و علمیری انلری حق چاینه ایلمشدر اما اهل تنک علمیری انلرک یو کاریدر که نلک تعجب
وزجنتی چکر لر لیکن اتم فائده و منفعتندن بی بهره لدر (مننوی) علم چون بر دل زندیاری شود * علم چون بر تن زند
باری شود (علم چونکم * کوله او ره اول علم بر یار معین اولور علم چونکم تنه او ره بر بار اولور یعنی اگر علمک تاثیر
وفائده سی انجق تنه طقوز سه و بدنه منضم اولور سه اول علم صاحبیه بار عظیم اولور (مننوی) * کفت ایزدی حمل
اسفاره) بار باشد علم چون بود زهوی * ایزد تعالی سورة جمعه ده جمله تورات اولان احبار یهودی جمله اسفار اولان جاره
تشبیه ایدوب یورر لر که (مثل الذین حملوا التوراة ثم لم يحملوها کمثل الحمار يحمل اسفارا) یعنی شول کسه لر که حال
وصفتیکه اول کسه لر تورات تحمیل اولندی و احکام و معایبیه عمل ایلمک تکلیف قیلندی اندن صکره آتی حامل
اولد یلر یعنی تکلیف اولند قری احکامه عمل قیلد یلر بونلر شول اشکار کبیدر که سفر لر کتور لر یعنی تکلیف اولند قری
احکامیه عمل قیلد یلر یعنی کتب علمیه و شرعیه بی یو کتور لر بی معنی تعجب و زجت چکوب اندن منفع اولمز لر پس
هر علمیه عمل ایلمن عالمه بونده تعریض و اردر (ولهذا قال صاحب المدارک کل من علم ولم يعمل به لم یفد امله) معنی
یت حق تعالی سورة جمعه ده دیدی اول جازلر علمک کابلقی کتور لر اسفاره ده کی ضایر علمه راجعدر پس بر علمکه
هودن اولیه یعنی هویت الهویت الهیه دن ظهوره کلیه و الهام و فیض ربانیه اولیه بلکه مجرد بلا عمل تتبع و تحمل
کتب ایتمکله حاصل اوله اول علم صاحبیه بار اولور بلکه تعقی اولد یغندن ماعدل کا آخر الامر ضار اولور العیاذ بالله
* مننوی * علم کان بود زهوی واسطه * آن نه باید همجورنک ماشطه * علمکه اول علم هودن بی واسطه اولیه یعنی
هویت الهیه و ذات ربانیه جابندن قلبه بلا وسیله کلیه اول علم ماشطه نلر نکی * کبی اکلتز و قرار قیلر بلکه
آز زمانده محو و فانی اولور ماشطه یوزد وزن عورته دیر لر (می) لیک چون این بار را نیکو کشی * بار بر گیرند و بخشند
خوشی * ولیکن اگر یو بار علمی ایو چکه سن یعنی یلدر ککه عمل ایدوب مز رعه دنیاده صلاح و تقوی تخمین که سن
بر موجب من عمل جماعلم ورنه الله علم مالم یعلم یار و تعلق سندن دفع ایدر لر و سکا خوشاق و علم لدن شراندن سر خوشاق
بخش ایدر لر تا آزاده لردن اولوب حقیقت ذوقه واصل اولور سن (مننوی) هین مکش هر هوا آن بار علم * تابیینی در درون
انبار علم * آگاه اول اول علم یو کتی هوادن اتری چکمه تادر و نکرده علمک انبارنی کوره سن و نخر این معارف و حکمه
واصل اوله سن * مننوی * تا که بر ره و ار علم آبی سوار * بعد ازان اقتدر از دوش بار * تا کم علم یور غه سی اوزره سوار
کله سن و راه حق به بیان اوله سن اندن صکره سنک بولنا و موز کدن آشفه دوش زجت و تعب علمدن خلاص اولوب
اتم متافع و فوائد معنویه سنه جاتک واصل اولور (مننوی) از هواها کی ره بی جام هو * ای زه و قانع شده بانام هو *
اهویه مختلفه نفسانیه دن جن خلاص اولور من هو یا میسر یعنی شراب تجلی ذاتیه بی نوش ایتمکسزین ای هویت
الهیه دن لفظ هو به قانع اولان کسه اعلم یا اتخی لفظ هو اشارتدر ادراک ابصار دن غایب اولان ذاته و عبارتدر شول
موجود از لیدنکه صفت جلال و جمال و کمال ایلد متصف و متفرد در و کانیسدر احدیت مطلقه دن من حیث هی هی
لا بشرط النسب و الاضافات بل بشرط اسقاط النسب و الاضافات و هو اسم اعظم در روایت صحیحه اوزره کاروی
عن علی کرم الله وجهه قال رأیت الخضر فی المنام قبل بدرفقلت له علی شیا انصر به علی الاعداء فقال یا هو یا من هو
یا من لا هو الا هو فلما اصبح تصصتها علی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال لی یا علی علمت الاسم الاعظم و روی قرأ
علی یوم بدرفل هو الله احد فلما فرغ قال یا هو یا من هو یا من لا هو الا هو انصرنا علی القوم الکافرین و روی کان علی یقول
ذلک یوم صفین فقال له عمار یا امیر المؤمنین ما هذه الکلیات قال اسم الله الاعظم و عماد التوحید ای طالب اسرار هویت
هوا اگرچه اسم اعظمدر لیکن مجرد ملفوظ اولان و او هاد کل بلکه هویت مطلقه به اسم و اشارت اولد یعنی اعتبارله
پس سن ای ذا که هو هویت الهیه دن غافل اولد یغلت حاله نام هو به قانع اولسک و یو ابکی حرفی دائم ذکر قیلسک نه
افاده ایدر بلکه عمر و نفس سیانه کیدر تنم من وجه ذکر لفظ فائده ایدر اگر اول اسعدن بره * کور و بر خیال طو غوب

اول مذکور اولان اسمک مسماستی طلب قبول و سه و مسما خیا لیله ذاکرا و لور سه نته کم یورر لر * منوی * از صفت
 و ز نام چه زاید خیال * وان خیالش هست دلال وصال * صفتدن و نامدن نه طوغر خیال طوغر مثلاً الله جناب
 حق علم کبیر و صفتی لطف و کرم کبیر و مثلاً بر کسه بواسطه و صفتی ذکرا یلسه اول ذاکره بوندن بر خیال طوغر
 و اول خیال اکادلال وصال اولور (می) دیده دلال بی مدلول هیچ) تا باشد جاده نبود غول هیچ ای عاقل و داناس هیچ
 بر مدلول سزدلال کوردکی یعنی کور مدلی زیر اهر دلیل البتته مدلول مستلزم اولور نته کم جاده غولی مستلزم سدر زیر
 تا طریقی اولیه هیچ غول اولور نه برده که دلیل اوله البتته مدلول مقرر در دلیلدن مدلوله و ران معنایه جاده و بول
 دینور و هر بول ایسه اگر صوری و اگر معنوی و هر زن و غول سزا اولر پس هر اسم و صفت مسمی و موصوفه دلال و مسمی
 و موصوف اکاد مدلولدر (منوی) هیچ نامی بی حقیقت دیده یاز کاف و لام کل کل چیده * هیچ مسما سز و حقیقت سز
 بر اسم کوردکی کور مدلی زیر اسم سز ایکی اسم ممکن د کادر و اسم دخی بلاملاحظه المسمی ذکرا و انسه مفید
 و نافع د کادر پس بر اسمی بلاملاحظه المسمی اکمدن منقطع اولدکی اولدکی یا کاک کاف و لامن ذکرا قبله دین
 کل دوشوردکی دوشور مدلی * بیت * اغز طیلوی اولور بال دیمکدن * یا بالک حال بولور می حال دیمکدن * پس
 لازم اولدیکه ذکر عن غفله و بلاملاحظه اولیه بلکه موصوف ملاحظه سی و مسمی طلبی ایله اوله * منوی * اسم
 خواندی و مسمی را بچو و مه ییالادان نه اندر آب جو * ای ذاکر اسم الهی چون کسم حروفدن مرکب اولان
 اسمی او قودل و ذکرا قبله کوردکی یوری انک مسما سن طلب ایله که الفاظ و حروف آب جو کبی و مسمی انده منعکس اولان
 ماه کبیر پس ماه کبی اولان ذات الهی بی لفظ و اسمده طلب ایله بلکه بالاده و من ته اعلاده ییل و عند اهل التحقيق
 بوا اسماء و وظله اصل اسماء الهی د کادر بلکه اسماء الهیه انک اسماء سیدر یعنی اصل اسماء الهی مسمی اولان ذاتک
 اوصاف معینه سیدر مثلاً الرحمن ذات من له الرحمة و قهار ذات من له القهر و قادر ذات من له القدرة در بوصف
 حقت اسمیدر و بوردن و قادر و قهار اسمیکه حروفدن مرکب در اول اسم الهینک اسمیدر اگر اسمدن مراد بوحروفدن
 مرکب اولان اسم اولور سه مسما انک غیر در زیر اصوات و حروفدن متألف و اختلاف ام و اعصار له مختلفدر و المسمی
 لا بکون کذلک و اگر اسمدن مراد صفت الهیه اولور سه کما هو رأی الشیخ ابی الحسن الاشعری قدس الله سره العزیز
 من وجه مسما انک عینی و من وجه غیریدر پس بومحمله بحث چوقدر محصل کلام اسمدن مراد حروفدن مرکب اولان
 اسم د کادر اگر حروفدن مرکب اولان اسم مراد اولیدی (فاعبد الله مخلصاً) آیتنده و دخی (وما امر و الا لیعبد و الله)
 آیتنده اولان لفظه الله عبادت اولق لازم اولور دی پس مراد حروفدن مرکب اولان اسم اولمد یعنی بوندن معلوم
 اولور اما حروفدن مرکب اولان اسم عین مسما در و محض اسمایه دالدر دین کسه لک اذله ضعیفه سی بودر که دیر لفظه
 و حرفه اولان اسمدن مراد عین مسما در زیر مثلاً بر کسه انک خاتونک اسمی زینب اولسه و قولینک اسمی بهرام اولسه
 زینب طالق و بهرام ازاد اولسون دیسه طلاق و عتاق مسما به واقع اولور اگر اسم مسما انک غیری اولیدی طلاق
 و عتاق مسما به واقع اولر بلکه حروفه واقع اولق لازم کوردی مقصود اول د کادر جواب بودر که شوزینب و بهرام
 لفظیه تعبیر اولان ذات مطلقه و معتقد دیمک اولور اگر بویله دیمک اولسه بلکه اسم عین مسمی اولسه لسان سزا و زره
 نالک اسمی لسان سزی یا قروخار اسمی دهان سزه بتدی حال بوکه بویله دکل پس اصوات مقطعه و حروف مؤلفه دن اولان اسم
 نیجه عین مسمی اولور * منوی * کر ز حرف و نام خواهی بکذری * یا لکن خود را از خود هین یکسری * اگر بوحروف
 و اسمادن استه سکه که بکه سن و عالم معنایه اوچه سن یا لک الهی کند یکی اخلاق و اوصافدن بالکلیه تا اوصاف خدایه
 متصف اوله سن و مسما بی حق الیقین یله سن و مشاهده قیله سن * منوی * همچو آهن ز آهنی بی رنگ شو * در ریاضت
 آیتدی رنگ شو * آهن کبی آهنلکدن بی رنگ اول یعنی مصفا اولوب صیقل بول ریاضتده رنگ سز آینه اول یعنی
 قلبیکی رنگار ما سوادن آینه و ش مجلا قیل و ذاتکی قسوتدن و کدورتدن یا لک ایدوب رنگ کثرت و تفرقه دن مصنی قیل
 * منوی * خویش را صافی کن از اوصاف خود * تابعینی ذات یا لک صاف خود * کند یکی صافی ایله کند
 اوصافکدن و نفسانی اولان اخلاقکدن تا اخلاق ربانیه ایله و اوصاف محمدیه ایله متصف اوله سن و کند صافی و یا لک
 اولان ذاتکی کوره سن که مراد حقیقت محمدیه در که (انامن نور الله و المؤمنون منی) حدیث شریفک فخر و استخج مؤمنلک
 ذات حقیقیسی حقیقت محمدیه در * منوی * یعنی اندر دل علوم انبیاء * بی کتاب و بی معیاد و استقامت * شو مرتبه به
 ایرشور سنکه قلبکده علوم انبیاء علیهم السلامی کورر سن کتاب مطالعه سز و معیاد و استقامت * منوی * گفت
 پیغمبر که هست از امت * کو بود هم کو هر و هم هم * حضرت رسول علیه السلام آیتدی که بنم امتدن بعض کسه بنم
 هم کو هر * هم هم در بوحیدیت شریفه اشارتدر که ابوهریره رضی الله عنه حدیثی روایت یورر (قال علیه

السلام و ددت انی قدرایت اخواتنا قالوا یا رسول الله السنا اخوانك قال بل انتم اصحابی و اخواتنا الذین یأتون بعدی و انما فرطهم (على الحوض) مرتبة اخوت هم کوه و هو هم همت او انی اقتضا ایدر نور اخوت و ولایت له بونلک جانی پیغمبر علیه السلامی و نور نبوت و ولایت له پیغمبر علیه السلام بونلری کورر * منوی * ممر مر ازان نوریند جان شان * که من ایشانرا همی بینم بدان * انلک جانی بنی اول نور الهیدن کورر که بن انلری اول نور له کوررم (می) بی صحیحین و احادیث و روایات * بلکه اندر مشرب آب حیات * صحیحین سز یعنی پیغمبر علیه السلامی بونلر مسلم و بخاری کایسز و احادیث و روایات سز بلکه آب حیات کی اولان کوکل مشربنده کورر لر و آینه دله مشاهده قیلور لر و بونلر اول طائفة علیه در که هر بری حدثی قلبی عن ربی دیر لر و ان لی قلبا لوعصيته لعصیت الله قولنک مفهومی ایه متصف اولور لر و علمی اسانید و روایاتدن اخذ ایتمز بلکه دائم و باقی اولان علمیدن اخذ ایدر لر (کما قال ابو بکرید قدس الله سره العزیز خطایا للعلماء اخذتم علمکم مبتاعن میت و اخذنا علمنا عن الحی الذی لا یموت * منوی * سر امینال کوردیابدان * و از اصبحنا عرایبا بخوان * امینال کوردیاقولنک سرتی یل اصبحنا عریبا کلامنک رازی اوفیکه بومر تبه به ایرنلری صحیحین و روایات آب حیات مشربنده اولان ایرنلر در بعض نسخه ده دخی سر امینال کوردیابدان راز اصبحنا عرایبا بخوان واقع اولنک در دیباچه ده واقع اولان کلام مذکور ده بوموافق اولور و بونلک قصه سی دیباچه ده ممرور ایلمشدرانده طلب اولنک (منوی) و رومشالی خواهی از علم نهان * قصه کوازر و میان و چینیان * و اگر علم نهانیدن بر مثال استر سگ و مجرد نصفیه قلبه علوم و اسرارک کشفنه دلیل و برهان طلب ایلمشدر و میلردن و چینیلردن قصه سوله انلک قصه سی بودر (قصه مری کردن رومیان و چینیان در علم نقاشی و صورتگری * منوی * چینیان گفتند ما نقاش تر * رومیان گفتند ما را کورر * چینیلر ایدر نقاش تر زور و میلر ایدر بزم ایچون کورر و اردر و رونق و لطافت برده زیاده در * منوی * گفت سلطان امتحان خواهم د رین * کوشماها کیست در دعوی کزین * پادشاه ایدر بوخصوصه امتحان ایلمش کرک پادشاهدن مراد دیوان علی شرحنده اسکندر و ذوالقرنین در دیمشکه سزلردن دعوا ده کزیده و مختار کیدر * منوی * اهل روم و چین چون حاضر شدند * رومیان در علم واقفتر بدند * اهل چین و اهل روم یعنی چینی و رومی اولان تقاشلر چونکم حاضر اولدیلر رومیلر علمده واقفتر و عارفتر ایدیلر * منوی * چینیان گفتند یک خانه بما خاص بسیاریدیک آن شما * چینیلر رومیلر دیدیلر بر خانه بی خاصه تسلیم ایلمش و بر خانه سزک لایق و مخصوص کز اولسون * منوی * بود و خانه مقابل در بدر * زان یکی چینی سستدر و می دکر * قبوقبویه مقابل ایکی خانه و ارایدی اول ایکی خانه دن برنی چینی و برنی رومی الدی * منوی * چینیان صدرنک از شه خواستند * پس خزینه باز کرد آن ارجشند * چینیلر پادشاهدن پوزونک استد بلر پس اول عزیز و سعادت مند پادشاه خزینه سنی اچدی * منوی * هر صباچی از خزینه رنگها * چینیان رازانه بود از عطا * هر بر صباخ خزینه دن رنگار چینیلر عطا ی شاهیدن وظیفه اولدی * منوی * رومیان گفتند فی نقش و نه رنگ * در خور آید کار را جز دفع رنگ * رومیلر دیدیلر دفع رنگدن غیر کاره نقش و رنگ لایق کلز یعنی بزم کار عیزه لایق اولان نقش و رنگ لازم دکلر بلکه دفع رنگ ایلیوب تصفیه و تزکیه قیلنک کفایت ایدر دیدیلر (منوی) در فر و بستند و صیقل می زدند * همجو کردن ساده و صافی شدند * رومیلر قبوی بغل دیدیلر و صیقل اوردیلر فلک کی ساده و صافی اولدیلر و درون خانه بی صفا و مجلا قیلدیلر پس صافی و بی رنگ اولنک فضیلتی بویتلرله اشارت ایدوب بیورر لر منوی * از دو صدرنکی به بی رنگی رهیبست * رنگ چون ابرست و بی رنگی سهیبست * ایکی پوزونکی لکدن رنگسز لکه بر پول وارد در رنگ سحاب کیدر که حجابدر و رنگسز لک بر ما هد که حجابی منور ایلر * منوی * هر چه اندر ابرضوینی و تاب * آن را اختر دان و ماه و آفتاب * ابرده هر تقدیر ضیا و پرفو کوره سن آتی اختر دن و ماه و آفتابدن ییل پس الوانده اولان لطافت و تاب کابی رنگلک مرتبه سندن حاصل اولور * منوی * چینیان چون از عمل فارغ شدند * از بی شادی دهلهای زدند * چینیلر چونکم عملدن فارغ اولدیلر سرور دن اوتری طبلار اوردیلر * منوی * شه در آمد دید انجا نقشها * می ربودان عقل را و فهم را * شاه کلدی نقشلری کوردی اول نقشلر عقلی و فهمی قابدی و انلک ایلدیک نقش کورروب حیران اولدی * منوی * بعد از آن آمد بسوی رومیان * پرده را بالا کشیدند از میان * اندر تصکره رومیلر جابنه کلدی اورتادن پرده بی یوقر و چکدیلر * منوی * عکس آن تصویران کردارها * ز دربان صافی شده دیوارها * اول تصو بر و اول عملرک عکس کوردی بوضافی و مجلا اولش دیوار را وزره اوردی (منوی) هر چه آتجادید اینجا به نمود * دیده را از دیده خانه می ربود * هر نه بیکه پادشاه اند * کوردی بورده ابو کورندی یعنی چینیلر خانه سنده کورندیک نقش رومیلر خانه سنده دخی بهتر کورندی بر مرتبه ده کوردیکه

دیدم می دیده خانه دن قاپردی یعنی خانه چشم درن و حرقه بصر دن بصری خطف ایلردی بومصرع انک کایله اباره
واضائه سندن کتایه اولور زیاده بارق و شارق اولان شیتک خطف ابصار ایلمک شانتدندرس بوحکایه ده واقع اولان
پادشاهدن مراد حضرت حق اولور و چینیلردن مراد علماء رسوم اولور که انلرخانه دیلر شیه انواع علوم رسیه ایله
تقشلاورم شلردر و رومیلردن مراد دخی نه اید یکنه بویته اشارت یوررلر * مثنوی * رومیان ان صوفیانتد
ای پدر بی زتکرار و کباب بی هنر ای پدر و رومیلردن مراد اول صوفیلردن بونلر کاب و تکراردن مستغنیلر و هنر سزلردن
یعنی هنر صوریدن بی بهره لر و کتب علوم رسییدن و انک درس و تعلیمی تکرار ایلمکدن بریلردن * مثنوی * ایلمک صیقل
کرده اند آن سینها * باله زاز و بخل و حرص و کینهها * ولیکن اول سینه لری صیقل ایلملردن اوله سینلر که کینه لردن
و حرصلردن و بخلدن و شمتدن پاکدربویدیمک دخی و جهدر لیکن حرص و آز و بخل و کینه لردن پاک اولان سینه لری
اغیار و ماسوی زن کارندن صیقل ایلمک لر و مصفله ذکر الله صافی و مجلا قیلشلردن * مثنوی * آن صفای
آینه وصف دنت * صورت بی منتها را قابلیست * اول آینه نک صفای و صف دلدر یعنی رومیلردن یواری آینه
صافی ایلمک کارندن مراد و صف صفای دلدر که صورت بی منتهایه قابلدن یعنی دلکه صافی اوله نهایی سز صورت
و نقوش و اشکالک انده نمایان اولمسنه قابل اولور * مثنوی * صورت بی صورت بی حد غیب * ز آینه دل نافت
بر موسی ز حجب * عالم غیبک بی حد اولان صورت سز صورتی آینه دلدن یلدرادی موسی علیه السلام اوزره جیبندن
که مراد یدیه ضادر که بی صورتک عالمک اوصورتیدر (ادخل بدک فی جیبک تخرج بیضاء من غیر سوء) آیت کریمه سی
بومعنایه شهادت ایلم * مثنوی * کرچه آن صورت نکب در فلک * بی عرش و فرش و دریا و سمک * اگر چه
اوصورت فلک صغمه ز عرش و فرش و دریا و سمک دخی صغمه * مثنوی * زانکه محدودست و معدودست آن آینه دلرا
نباشد حیدان * زیرا که فلک و عرش و فرش و دریا و سمک محدودست و معدوددر لیکن کوکل آینه سسنه حد و غایت اولمز
بیل پس صورت غیبیه مظهر اولق آینه دلک شانتدن اولور بویتملرده واقع اولان صورتدن مراد صورت الهیه در
و حق تعالی به صورت اطلاق عند اهل السنه جائزدر کما قال فی الحدیث ان الله خلق آدم علی صورته ای علی
اسماؤه و صفاته پس صورت الهیه دن مراد اسماء و صفات الهیه اولور و ذات الهی مع جمیع اسمائه عرش و فرش و سمک
و سمک صغمه کاوردن فی الحدیث القدسی لایسعی ارضی و لاسمائی اه و بواجرام عالیه و اشیاء کثیره نک تجلیات الهیه به
وسعت و استعدادی اولدیغی انکی چوندر که بونلر منتهاهی و محدوددر و صفات الهیه ایسه لایقنا هیدر اما آینه دل
عارفه حد و نهایت یوقدر و لهند اوصورت بی منتهایه قابلدن کرچه عالم دخی مظهر تجلیات الهیه در لیکن جمیع اسماء
و صفاتک محلیسی اولمغه انده وسعت یوقدر و جمیع اسماء و صفاتک مرآت اولمغه قابل دل انسان کاملدر قافهم (مثنوی)
عقل اینجا ساکت آمد یا مضل * زانکه دل با اوست یا خود اوست دل * عقل حضرت خدائک کوکاه تجلی ایلمسنک
کیفیتندن یا ساکت کلدی و یا خود حیران و ضال اولدی اول جهت که اول حضرت دله و یادل آنکله میدر
و یا خود دل اومیدر نفس الامر ده بومعنی حیرت کده مشایخ عظامدر که بونک تمیزنده عاجز قالمشلردن لاسمائه
غلبه الوحده انیه و دلدن مراد صنوبری الشکل اولان لحم پاره دکلدربلکه قلب و قلوبده انواع تجلیات الهیه متجلی اولان
ذاتدر اولیه اولیجق کوکل ندر * بیت * ندانم حال او عکس دل ماست * و یادل عکس حال روی زیباست * دل اندو
روی او یا اوست در دل (مر ا پوشیده کشت این راز مشک) دین کلشن راز صاحبی بومضمونه اشارت ایتشلر و بویتملری
بومعنائی تأیید ایجون بوجمله مناسب سوبلشله * مثنوی * عکس هر نقشی تتابده تا ابد * جز دل هم با عدد هم بی عدد
هر نقشک انعکاسی طوغمز و منعکس اولمز تا ابد هم عددله و هم عدد سز اولان کوکلدن غیری به معنی هم وحدتله
و هم کثرته متصف اولیه و مرتبه جمع الجمعی بولیه که انسان کاملک قلییدر که مظهر ذات و صفات متکثره در
* مثنوی * تا ابد هر نقش نو کاید برو * می نماید بی حجابی اندر و * تا ابدی هر یکی نقش که اول کوکل اوزره کلور
بر جاب سز کوکل ایجره اول نقش نو کورینور (مثنوی) اهل صیقل رسته انداز بوورتک * هر دخی شتند خوی بی درنک *
اهل صیقل بوورتکدن قورتلشلردن هر بر دمه بی توقف بر خوب کوررلر یعنی صوفیان اهل صفا بوورتک و بومرتبه سندن
خلاص اولشلر هر دمه جناب حقیقتدن بر خوب تجلی مشاهده قیلشلردن کرخوبی ده یا مصدیره اولور سه هر دمه
حضرت حق دن خوب بلق و محبوب بلق کوررلر دیمک اولور * مثنوی * نقش و قشر علم را بکذاشتند * رایت عین الیقین
افراشتند * بونلر اول عالم ربانلردر که علمک نقشی و قشر فی قودیلر عین الیقین علمنی بوجه ایتدیلر و حق الیقین مرتبه سسنه
ایروب مشاهده و معاینه حاصل ایتدیلر (مثنوی) رفت فکر و روشنائی باقتند * شعر و بحر اشنائی باقتند * فکر
بونلردن صکتدی و روشنائی بولدیلر آشنا لک شرفی و بحر فی بولدیلر شعر و غزل و صلا تدهال بغلغه دخی استعمال

او انورا کر بوغز لقی معناسنه اولورسه فنا مراد اولور و کمال بغلق مراد اولورسه کمال تعظیم دن گایه اولور تفه دیر کلام
 بونلر قلمبندن فکرت و اندیشه کندی انک بدلی نورایت بولدیله و آشنایق بحر فی وفتار نه ظیم مرتبه سنی بولدیله دیک
 اولور (مثنوی) مرکه کین جله ارودر وحشتند * می کنند این قوم بروی ریش خند * موت که جمیع خلق اندن وحشت
 و نفرتده در لر بوقوم موت اوزره ریش خند ایلر لر بر اوت بونلر تحفه در کوبار لند طعمه در پس اندن خوف
 ایتموب انک ظاهر اخوف اولدیغنه کولر * مثنوی * کس نیاید بر دل ایشان ظفر * بر صدف آید شرر فی بر کهر
 انلر کولکی اوزره کسه ظفر بولمز یعنی انلر قلب و روحنه کسه دن ضرر کلز کرسن دیرسک که بونلردن بعضسک
 وجودنه ناسدن ضرر کلوب بونلری قتل ایلر در جواب ضرر صدف اوزره کاور کهر اوزره کلز کهر دن مراد بونده دلدر
 که مصرع اولده ذکر اولندی صدقن مراد تند * مثنوی * کرچه نحو وقفه رابکذاشتند * لیک محو و فقر را برداشتند
 بوطایفه عایه اگرچه قواعد نحویه و مسائل فقهیه فی ترک ایلدیلر و لیکن محو و فقری قالدردیلر و اختیار ایلدیلر
 * مثنوی * تاقوش هشت جنت تافته ست * لوح دلش را پذیرا یافته ست * حتی سکن جنتک نقشلری بلد را ش
 و طلوع قیلشد و انلر قلبی لوحی قبول ایدی بولمش در یعنی بوصافی دللر قلبی لوحی اوهشت جنت کندی
 نقشلری قبول قیلدی بولمش در دیک اولور * مثنوی * برتر انداز عرش و کرسی و خلا * ساکنان مقعد صدق خدا * عرش
 و کرسی و خلادن اعلی تر لر در خلا عرشک و راسته دیر لر حضرت خداتک مقعد صدقک ساکنلریدر کما قال الله تعالی
 فی شأنهم فی سورة القمر (ان المتقین فی جنات و نهرفی مقعد صدق عندم لیک مقتدر) بوجه دن صافی اولان و آینه
 قلبیه ریاضتله صیقل قیلان حضرت زید رضی الله تعالی عنک حکایتنه و انک مشاهده و مکاشفه سنک بیاتنه
 شروع ایدی * برر * (برسیدن پیغمبر علیه السلام مرید را که امر و زچونی و چون برخوایی و جواب گفتن و که
 صحبت مؤمنان حقایار رسول الله) بومرغ شریف بوحایت شریفک مضمونه اشارتدر که حضرت حبیب اکرم صلوآت
 الله علیه و سلمدن انس حضرت نلری روایت ایلر قال علیه السلام (صبح یوم زید) حضرت رسول علیه السلام بر کونک
 صبا حنده زیده دیدی زید پیغمبر علیه السلام او غلغیدر (کیف اصبحتی یزید) نه حاله صباحه داخل اولدک ای
 زید (قال اصبحت مؤمننا یا رسول الله) زید دیدیکه صباحه مؤمن داخل اولدم یا رسول الله (قال ان لکلی شیء حقیقه فا
 حقیقه ایمانک) پیغمبر علیه السلام یور دیلر تحقیقا هر شیک بر حقیقی وارد پس سنک ایمانک حقیقی ندر عیان ایلر
 قال عزات نفسی عن الدنيا) زید دیدی که نفسی دنیادن دور ایلدم و عزل ایلدم (فاطمات نهاری) پس دخی کوندرین
 صومر اولدم (واسهرت ایلی) و کیجه او یانق ام (فکا فی انظر الی عرش ربی یا زرا) بویاضت سبیلله بر مرتبه واصل اولدم که
 کائن بن نظر ایدرین رحمان عرشه ظاهرا (و کافی انظر الی اهل الجنة ینعمون و یبذلذون) و کان بن نظر ایدرین اهل جنته
 تتم و تلذذ ایلر کاری حاله (والی اهل النار یعصرون) و اهل ناره نظر ایدرین اهل ناری بری برینه کاب کبی چغرد نلری
 حاله کورورم تعاوی عوی یعوی عو آندر عواضم عینله کاب چغرمسنه دیر لر بر روایتده دخی (والی اهل النار
 یعذبون) واقع اولمش در یعنی اهل ناره نظر ایدرین عذاب اولمش در نلری حاله دیک اولور (قال النبی صلی الله علیه و سلم
 اصبت فالزم) حضرت پیغمبر علیه السلام دیدیلر که بازید اصابت ایلدک سترین کندیکه لازم ایلر * مثنوی *
 گفت پیغمبر صبا حی زید را * کیف اصبحتی ای رفیق با صفا * حضرت رسول علیه السلام بر صباح او غلغی اولان
 زیده دیدی ای صفا اولان رفیق نه حاله صباحه داخل اولدک بویت مذکور اولان حدیث شریفده قال النبی
 علیه السلام صباح یوم زید کیف اصبحتی یزید قولنک معناسی اولور (مثنوی) گفت عبدالمؤمننا باز اوش گفت *
 کونشان از باغ ایمان کرشکفت * زید حضرت نلری حضرت رسول صلی الله علیه و سلمه دیدی عبدالمؤمن اولدیغم حاله
 صباحه داخل اولدم کما وقع فی الحدیث اصبحت عبدالمؤمننا کیر و اول پیغمبر علیه السلام زید حضرت نلرینه دیدی
 نشان قتی ایمان باغدن اکر ایمانک باغی اچلدی ایسه نشان سوله باغ ایمان اکر اچلدیسه دیک دخی جائز اولور وجه
 اول فی حقیقه ایمانک قولنک معناسی اولور * مثنوی * گفت تشنه بوده ام من روزها * شب تحفه تم ز عشق
 و سوزها * زید حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلمه ایندی بن نیجه کونلر تشنه اولشم کیجه عشق حرارتلردن
 او بومشم بل که کوندر صائم و کیجه قائم اولشم فاطمات نهاری واسهرت ایلی قولنک مفهومی اولور * مثنوی *
 ناز روز شب گذر کردم چندان * که زاسپر یک گذرد نولستان * حتی روز و شبیدن انجیلین گذرایلدم که سناتک اوجی
 سپردن بکر یعنی سناتک اوجی سپردن نیجه بکر سه بند دخی روز و شبیدن اونه اوله بکدم (مثنوی) که ازان سوچه ملت
 یکبست (صد هزاران سال و یک ساعت یکبست) هست ازل را و ابد را اتحاد عقل راره نیست آن سوز افتقاد حضرت
 رسول اکرم صلی الله علیه و سلمک او غلغی زید حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلمه کندی واصل اولدیغی مرتبه دن

خبر و بر بویور که یار رسول الله بر مرتبه واصل اولد که اول مرتبه دن نظر اولنسه جمله ملل مختلفه و قجلی متنوعه
 بر در که اول مرتبه وحدت در صکه جمیع ملل مختلفه انده بر اولور زیر اجمله سی اول عین واحدک اراده کلیه و قجلی
 مختلفه سندن ظهوره کاور و حقیقتنه نظر اولنقدقه جمله سی بر اولور و بویور مرتبه به نسبتله صد هزاران سال و یک ساعت
 بر در که لامساء عند الله ولا صبح ولا ایام ولا شهر و رولا اعوام بوجه ارض و افلاک و آفتاب و ماهتاب چالا کدن
 حاصل اولور عالم معناده بوکونه احوال فالور و بویور مرتبه ده ازل الیه ایدک دخی اتحادی وارد رازل اکادیر لر که ابتدایی
 اولیه آخری اوله ابتدا کادیر لر که اولی اوله آخری اولیه ابتدا افتتاح جمیع موجودات آخر ازل در و انتهای موجودات اول
 اید در پس موجودات و کائنات اعتبار اولنقدیغی مرتبه ده ازل و اید بری برینسه ارشش و ایجاد قیلمش زیرا ازل و اید
 اعتباری مخلوقات و محدثات اعتباریه در مخلوقات و محدثات اعتباری بر طرف اولد قد و وحدت مطلقه ظهوره
 کلامه ازل و اید انده متحد اولور محدث اولان عقلا بوجابه بولی بو قدر اقتصاد و تفحص واسطه سیله بلکه فی الحقیقه
 (لا یعرف الله غیر الله ولا یصل الی القدیم حادث بل الحوادث فان فی الازل و تقدیم باق لم یزل * مثنوی * گفت ازین ره
 کوره آوردی بسیار در خور فهم عقول این دیار حضرت رسول علیه السلام زیده ابدی بو یولدن قنی برار مغان
 کنور بودیار که یعنی بو عالم صورت دیارنک خلقنک عقلنر نه و فهم ملر نه لایق تا بولر اول عالمک رازی فیه فادر اوله لر *
 مثنوی * گفت خلقان چون بینند آسمان * من بینم عرش رباعرشیان * زید حضرت رسول اکرم علیه السلام
 ابدی یار رسول الله خلائق آسمانی نیجه * و در لر سه بن عرشی عرشیلرله اوله کور و رم نته کم فکائی انظر الی عرش
 ربی بار زاد بوجواب و پردی (مثنوی) هشت جنت هفت دورخ یش من * هست پیدا هجوبت یش من * سکر
 جنت یدی دوزخ بنم اوکده پیدا و ظاهر در رب پرست اوکده بت ظاهر اولد یغی کبی * مثنوی * یک یلک وای شناسم
 خلق را * همچو کندم من ز جود را سیما * خلقی بر بر اکرم ذکر منده بن بغدادی اربہ دن اکلدیم کبی (مثنوی) که بهشتی
 کیست و یکانه کیست * پیش من پیدا چو مار و ماهیست * که بهشتی کیمدر و یکانه کیمدر مار و ماهی کبی بنم فتمزه
 آشکاره در * مثنوی * این زمان پیدا شده بر این گروه * یوم تبیض و تسود و جوه * سورة آل عمران اولان آیت
 کریمه به اشارت در (یوم تبیض و جوه) ذکر الیه یا محمد اول کوفی که انده نیجه و چهار ییاض اوله ییاض وجه بهجت
 و سرور و ذوق و حبور دن نگاہ در (تسود و جوه) اول کونده نیجه و جوه سیاه اوله و سواد وجه استیلا ی ظلمت
 و سرماندن نگاہ در (اما الذین اسودت وجوههم) فاما شول کسه لر که و جملری سیاه اوله (اکفرتم بعد ایمانکم)
 قول مضمر در و همزه توبیخ و تعجب ایچوندر یعنی بونلر یوم قیامت دیله لر که نه عجب که سز کافر اولد یکر بعد ایمان
 لایق دکلدی که کافر اولد یکر (فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون) پس عذاب ذایق اولک ای کافر لر کفر بکر سیله
 (واما الذین ابيضت وجوههم) اما شول کسه لر که و جملری ییاض اولدی (فی رحمة الله) انزل الله لر جتنده در یعنی
 جنت و نعمتنده در (هم فیها خالدون) جمله مستأنفه در تا کید ایچوندر کان سوال اولندی که کیف یکونون فیها فقال
 هم فیها خالدون و معنی بیت بوزمانده بوکروه یعنی طائفه کلینه و اهل یقینه پیدا و هویدا اولشدر قیامتده نیجه
 و جوه ییاض و نیجه و جوه سیاه اولسی بودنیاده آتی هر کسک سیما سنده نور مشاهده الیه یلور لر (مثنوی) پیش اربن
 هر چند جان پر عیب بود در رحم بود و دوز خلقان غیب بود بوندن مقدم هر نه قدر که جان پر عیب ایدی یعنی دنیایه
 کلمزدن اول جان اگر چه عالم ارواحده دخی عیب لوییدی رجده ایدی و خلا یقن غیبده و مستور ایدی الشقی من شقی
 فی بطن الام من سمات الجسم يعرف حالهم دنیاده شقی اولان کسه و الله سی قر شده شقی اولدی جسمک علامتارندن
 انلرک حالی یلنور یعنی حضرت پیغمبر علیه السلام یور لر که الشقی شقی فی بطن امه و العید سعید فی بطن امه رواه
 ابوهریره رضی الله عنه بطن آمدن مرادام الکتاب و لوح محفوظ در زیر ام اصله دیر لر یعنی اصل اصلنده شقی شقیدر
 و سعید سعید در معنی بیت الشقی یعنی شقی من شول کسه در که شقی شقی اولدی فی بطن الام الکتابه من سمات الجسم
 جسملر نلک سیما لردن يعرف حالهم حالری معلوم اولور (مثنوی) تن چو مادر طفل جازا حمله * مرک در دزدانست
 و زلزله * مثلاتن مادر کبی جان طفلنه حامله در موت فی المثل و لادنک در دوز زلزله سیدر چن بودنیاده بر خاتون وضع جل
 ایتمکه قریب اولسه و آتی در دزدان اخذ قیلسه اتمک مقارنی اولان کسه لر منتظر اولور لر که اتمک قر ننده اولان جنین بودنیایه
 نه حالله ظهوره کاور ایش الوجیه می و یا اسود الوجیه می تولد قیلور دیوهر بری منتظر اولور (مثنوی) جمله جانهای گذشته
 منتظر * تاجه کونه زاید آن جان بطر * کذلک بودنیادن آخرته انتقال قیلان و گذشته اولان جانلرک جمله سی منتظر در
 نا اول رحم تنده قرار ایلن جان مسرور عالم آخرته نه کونه طوغردیو * مثنوی * زنکیان کورسند خود از ماست او
 رومیان کویند پس زیباست او * زنکیلر دیر لر او خود بر دزد زنکیان دن مراد اشقی و فسخه و کفره در رومیلر دیر لر

وقتی زیاده بریزم جنس زدن در رومی و میلاردن مراد ارواح صلحا و ایض الوجه اولان اهل سعادتند (مثنوی) چون برآید در جهان جان وجود * پس نماید اختلاف بیض و سود چون کم جهان آخرت و وجود کجانی طوغه یعنی بطن تندن عالم آخرت بر وجود کجانی تولد قیل و اروح مایه متده اول مولود ک بیض و سود اولی سنده اختلاف قالمز زیر اول مولود اولان روح حقیقت حالی ظهوره کاورشبهه و اختلاف بر طرف اولور * مثنوی * کربود زنی بر ندس رنگیان * روم رومی بردهم از میان) اگر زنی اوله آتی رنگیلا ایلرور رومی اولی هم اورنادن رومیلا ایلرور رومی سیاه روی اولنری نه سیاه روی اولان عاصیلر و کافر لویا خود عذاب ملکری الورلویا ض الوجه اولنری نورانی اولان صالحو و یا خود ملائکه رحمت اخذ قیلاور (مثنوی) تا نژاد او مشکلات عالمست * آنکه نازاده شناسه او کست مادامکه بر وجود آثار چندن بو عالمه طوغه غلبه مشکلات عالمه که آنکه نه حالت و نه صفت اوزره طوغه جغنی کسه بیلز اول کسه که طوغه مش آکلر اوزدرو وجوده کلین شیئی ییلان شول اعیان ثابته به نظر قیلان اولیای عظامدر که انلردخی بر شیئی موجود اولزدن اول آنکه حاله واقف اولور * مثنوی * او مکر نظر بنور الله بود * کاندرون پوست اورره بود * یوناموجود کجانی ییلان مکر شول کسه اوله که الله نوریه نظر ایلیه که پوست ایچره اول ناظر نور الله اولان کسه یول اولور اول کامل الله نوریه بوطن اشیا به نظر قیلاور (مثنوی) اصل آب نطفه اسپیدست و خوش * لیک عکس جان رومی و حبش) میدهد رنگ احسن التقویم را) تا باسفل می برد آن نیم را) اصل آب نطفه آدمی بیاض و خوشدز کسه نطفه رومی اولسون و ککسه نطفه حبشی اولسون فرق بودر ولیکن رومینک جانبینک عکس و بر روی رومی به احسن الصور رنگینی و بر روی حبشینک جانبینک عکس و بر روی اول نیی و بولکی تا اسفل السافلینه واقع تقویم و زشت شکله ایلرور میدهد کجانی و باسفل می برد کجانی عکس جاندر و بویلتد لطف و نشر مرتب وارد فافهم و بوکلامدن مراد اولدر که رومی بیاض یوزلو اولان اهل جنتدن و اصحاب هدایتدن و حبشی اهل جهنم و اصحاب ضلالتدن عبارتندر یونلرک روز حقیقتده یوزلری بیاض و سیاه اوللری ماده جسمانیه لزدن دکادر که اول آب نطفه در بد که ماده روحانیه لزدندر که حق تعالی ارواحی الست عالمندن ایکی قسم خلق ایلدی بر قسم بیاض الوجه کومش کبی و بر قسمی دخی سواد الوجه کومش کبی تنه کم حکیم نرمدیدن جامع الاصوله بو حدیثی ابوذر حضرت لری نه اسنادله روایت ایلدر (قال علیه السلام ان الله تعالی خلق آدم فضرب بيمينه علی اليمين فخرج ذرية بيضاء كالفضة فضرب بيسراه علی اليسرى فخرج ذرية كالحجيمه ثم قال هؤلاء فی الجنة لا ابالي و هؤلاء فی النار ولا ابالي) پس بوازله بیاض و سواد اولان جانلرک عکسی آخر الامر رومی کبی اولان مؤمنلره احسن التقویم شکلی و حبش کبی سیاه اولان کافرو فاسقلره اقبح الصور واکره الهیته بر شکل مستکرمه و بر العیاذ بالله تعالی (می) این سخن پایان ندارد بازران * تا غنائیم از بطار کاروان بوسوز نهایت طوغه کیروزید ک قصه سی جانبته سور تا کاروانک قطارندن قالمیه لم یعنی قصه به مناسب اولان کلمات قافله سندن جدا اولیه لم صد دو مانحن فیه اولدر که * مثنوی * یوم تبیض و تسود و جوه ترک و هند و شهره کردد آن گروه * یوم قیامتده جوق و جهر بیاض و جوق و جهر سیاه اولور ک قال الله تعالی فی آیه آخری (و جوه یومئذ ضاحکة مستبشرة و جوه یومئذ علیها غبرة ترهقها فترة) قیامت کونی جمع اولان گروهن ترک و هند و مشهور اولور یعنی نورانی اولان اهل جنت و ظالمانی اولان اهل جهنم ظهوره کاورلر (می) فاش کردد کونو کادی یا که کوه * هندوی باترکیش هر گروه) فاش اولور و ظهوره کلور که سن کاه میسن یا خود کوه میسن هند و میسن یا ترک میسن هر گروهک اوکنده یعنی هر گروهک اوکنده فاش و ظاهر اولور که کاه کبی خفیف میسن و یا خود کوه کبی رسوخ و تمکین صاحبی میسن یا خود هندی کبی سواد الوجه و یارومی کبی بیاض الوجه میسن * مثنوی * در رحم پیدا نباشد هند و ترک * چونکه زایدیندش زار و سترک) رجه هند و ترک پیدا اولمز چونکم طوغه خلق انی زار و سترک هر نه ایسه کور و وضعیف و قوی هر نه حال اوزره طوغه ایسه کانظر ایرکورر (جواب گفت زید رضی الله عنه رسول را صلی الله علیه وسلم که احوال خلق بر من روشنست و پوشیده نیست) * مثنوی * جله را چون روز رستاخیز من * فاش می بینم عیان از من دوزن * نه زید دیدی یا رسول الله جله خلق حالا بود نیاده روز رستاخیز کبی بن من دوزندن هر نه ایسه فاش و ظاهر کورور یعنی روز قیامتده من دوزنی نه حال اوزره مشاهده ایلرسم حالا شدی انلری احوال اوزره مشاهده ایلرم دیدی * مثنوی * هین بگویم افر و بندم نفس * لب گزیدش مصطفای یعنی که بس * دیدیکه اکاه اول سو یایم یا خود نفسی بغلیم یعنی امر ارقیامتی سو یایم می یا خود سکوت ایلیم می دیدی حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم اکالب ابصر دی یعنی بویه که بس لب ابصر مق سره متعلق اولان کلامی افشا ایلده دیک محله متکلم جانبته اشارت اولور بوراده دخی حضرت نبی علیه السلام طرقتدن زیده بس و کافیدر ایسم اول دیکه

اشارت ایدوب مبارک لیلان ایصر دی دیمک اولور پس حضرت زید یا اشارت حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم
 فهم ایلیمش اوله لریا خود مست شراب حقیقت اولد قلندن ینه اسرارک اظهار واقشاسنه متعلق حضرت
 نبی علیه السلامدن استیدان قیله لری مشنوی * یا رسول الله بگویم سرخسره درجهان پیدا کنم امروز نشره تکرار
 دیدیکه یا رسول الله حشرک سرفی سوریم جهاند به کون احواله نشری پیدا ایلیم اجازت اولور سه * مشنوی *
 هل مرا تا پردهارا بردم * تا جو خورشیدی بناید کوهرم * قونی تا پرده لری برتم تا بنم کوهرم بر کونش
 کبی بلدرایه * مشنوی * تا کسوف آید من خورشید را * تا غایم فخل را وید را * بنم اسرار باطنک و انوار
 حقیقتن کمال ظهور و غلبه سندن بوقت اب صوری مغلوب اوله بی نور قاله تا فخل ویدی کوستریم یعنی خرما آغاجی
 کبی باثر اولان مؤمن و صالحی و سکود آغاجی * کبی بی ثمر و بی بهره قلان کافر و طالحی آشکاره ایلیم (م ی)
 * و انما یم رازر ستاخیزا * نقد را و نقد قلب آمیزا * دستم ابریده اصحاب شمال * و انما یم رنگ کفر و رنگ آل
 و اکشایم هفت سوراخ نفاق * در ضیای ماه بی خسف و محاق * حضرت زید رضی الله عنه جناب رسول
 علیه السلامه مقامندن خبر و برودیرکه (یوم تبی السرار) بکا بکون عیان اولدی و هر کسک مالی و حقیقت حالی
 ظهوره کادی اگر مراد اولور سه کوستریم راز قیامت اولانقد اولنلری کوستریمکه انلر صافی و خالص و مخلص
 اولان عاشق و صادق قلدر و قلب آمیز تقدردی دخی کوستریمکه انلر مرایی و منافق قلدر و اصحاب شمالکه مراد اهل
 جهنم لاری و ابقاری کسلسن اولدی بی حلاله کوستریم ته کم اهل جهنم در سوره عم ده (فتأون افواجا) آیت
 کریمه سنده یضا و ینک ایراد ایلدی کی حدیثه اهل جهنم حقیقه و بعضهم یحشر مقطعه ایدیم و ارجلهم یورلدی
 و دخی کوستریم رنگ کفری و رنگ آلی یعنی دخی اهل کفرک رنگنی و اهل الله و اهل محمدک رنگنی کوستریم هر اهل قران
 آل الله و هر تنی و تنی آل محمد در تنه کم انس بن مالکدن مریدر قال علیه السلام آل القران آل الله و دخی طبرانی
 اوسطه ینه انس حضرت تری نه اسنادله بو حدیثی روایت ایدر که قال علیه السلام آل محمد کل تنی تنی و دیدیکم آچم
 نفاقکیدی دلوسکی که مراد سبع مهلکاتدر کاروی عن ابی هریره رضی الله عنه قال علیه السلام اجتنبوا
 السبع الموبقات الشرك بالله والسحر وقتل النفس التي حرم الله الا بالحق واكل الربا واكل مال الیتیم والتولی
 يوم الزحف و قذف المحصنات المؤمنات الغافلات بویدی صفات مهلکک هر بری جهنمکیدی قبوسی کییدر که
 بونلردن جهنمه داخل اولورلر کما قال تعالی (وان جهنم لموعدهم اجمعین لها سبعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم)
 قال الیضاوی و اهل تخصیص العدد لا یحصار مجامع المهلکات بوذ کرا و لیلری خسف و محاق سزما هک ضیا سندن
 کوستریم یعنی بی خسوف و بی محاق اولان ماه نبوتک ضیا سنده کوستریم * مشنوی * و انما یم بس پلاس اشقیایا *
 بشنوام طبل کوس انبیایا * اشقیایک پلاسی بن کبر و کوستریم و آشکاره ایلیم انبیای عظامک طبل و کوسی استدیریم یعنی
 شوکت و دارا تیرین و دولت و سعادت تری نه دلالت قیلان انا روعلام تیرین خلقه فهم استدیریم (مشنوی) دوزخ و جنات
 و برزخ در میان * ینش چشم کافران آرم عیان * دوزخی و جنتلری واورته ده اولان برزخی یعنی اعراقی آخرته منکر
 اولان کافرلر کوزی اوکنه آشکاره کتورم (مشنوی) و انما یم حوض کوثر را بجوش * کاب برروشان زند بانکش
 بکوش * حوض کوثری جوشله کوستریم که حوض کوثرک آبی انلرک یوزنه اوره و انک صدایی قولغه ابره یعنی
 بر مرتبه آب کوثری یقین کتورم که انک صدایی خلقک قولغه کله و صوی یوزلر نه طوقنه اکر سن دیرسک که بشرده
 بومر تبه طاق و ارمیدر جواب اولدر که الله تعالی نیک کامل اولان و لیسنده باذن الله بومر تبه لری اظهار ایلکه
 قدرت و ارادتیکن ارادت الهیه هر نیجه اقتضایدر سه بونلرا کا کوره عمل ایدرلر (مشنوی) و انکسانکه تشنه بر کردش
 دوان * کشته اند این دم غمنا من عیان) و اول کسه لکه صوسر حوضک اطرافنده یلیم اولملر در بودم آشکاره کوستریم
 (مشنوی) می بساید دوش شان بردوش من * نعره هاشان می رسد در کوش من * انلرک آموزلری بنم آموزم او زره سورینور
 انلرک نعره سی بنم قولغمه ابریشور * مشنوی * اهل جنت ینش چشم را اختیار * در کشیده یسکد کراد رگزار *
 اهل جنت چشم اوکنده اختیاردن بری بری کاره حکمش و کافی انظر الی اهل الجنة یتنعمون و یلذذون فیها قولنک
 مضعونیدر * مشنوی * دست همدیکر زیارت می کنند * از لسان هم بوسه غارت می کنند * بری یرنک صدرنی و مکافتی
 و نعمتی زیارت ایدرلر دست بویله محله صدر و مکان معنای نه استعمال اولنور و حوریلرک لیلرندن بوسه یغما ایلرلر پس
 اهل جنتک احوالی بیاند نصکره زیدلسا تندن اهل دوزخک یساته دخی شروع ایدوب یورورلر * مشنوی * کشد این
 کوشم زبانه آه * از خسان و نعره و احسرتاه * بوقوام صاغر اولدی خسرک آه آه و ایلد کاری صدادن دخی
 و احسرتا نعره سندن و کافی انظر الی اهل النار یعاصرون قولنک مضعونیدر * مشنوی * این اشارتهاست گویم از غول

ایک ہی رسم زآزار رسول * بوسوید یکم سوزل اشارت در عمیق سویلرم یعنی در یکدن و باطنندن نقل ایلرم لیکن حضرت پیغمبر علیه السلام بپھضور اولمسندن خوف ایلرم مصرع اول بومعنائی دخی متضمن اولور که دینہ بوسوید یکم رموز اشارت در نفول و عمیقدن سویلرم یعنی سویلکه قادرم و سویلک استرم ولیکن حضرت نبی علیہ السلام رنجیدہ اولمسندن قورقمرکہ انک کشف ایلدیکنی و کشفہ رضاسی اولدیغنی اکازارث اولنلر کشف ایتمکہ جرأت ایلزل * مثنوی * ہمچنین ہی گفت سرمست و خراب * داد پیغامبر کربانش بتاب * زید بونک کی سوزلری سویلدی سرمست و خراب اولدیغنی حالہ حضرت پیغمبر علیہ السلام انک کربانی تابه و بردی یعنی بقہ سنی بوکدی مراد آفی بوکونہ سوز سویلکدن و افشاء سرا بیلکدن فارغ ایتدی دیمک اولور (می) گفت هین در کش کہ اسبت کرم شد عکس حق لا یستی زد شرم شد * پیغمبر علیہ السلام حضرتلری اکادیدی عنان اختیار لنچک و زباتک ضبط ایت کہ سنک اسب روحک کرم اولدی حقک عکسی لا یستی آوردی شرم کندی کہ واللہ لا یستی ان یقول الحق حدیثک موجبہ حق تعالی حضرتلری حق سویلکدن استخیا ایلز کذلک چن برنیستہ و یا خود پرولیستہ حق لا یستی اورمہ سنک عکسی تجلی قیلہ اول دخی بی شرم اولوب حق نہ ایستہ سویلکدن استخیا ایلز (مثنوی) آینہ توجست بیرون از غلاف * آینہ و میزان یکا کوید خلاف * حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم یوردیکہ یازید سنک آینہ روح و قلبک غلاف نندن طشرہ صحرادی و مرآت مجلوہ اولدی پس آینہ و میزان چن خلاف سویلر آنکچون مشایخ صافی دل اولنلر چن مرآہ مجلوہ قدیری فینا کل احد صورتہ دیمشرو بین الناس میزان خدا اولوب ہر شینک مقداری فرق و تمیز ایشملر (ولایخافون لومہ لائم) ایت کریمہ سنک مصداقچہ حق سویلکدہ و ہر کسک حسب حالن ادا ایلکدہ لائم اولنلرک لومندن خوف ایتمشلر و استخیا و شرم یولتہ کیمشملر * مثنوی * آینہ و میزان یکا بند نفس * بہر آزار و حیای ہیچ کس آینہ و میزان قندہ نفس بغلر ہیچ کسہ نک آزار و حیاسندن اوتری یعنی آینہ و ترازو ہیچ برکسہ نک اینجہ مسندن و اوتانمسندن اوتری کلام حق سویلکدن و حق کتم ایلکدن نفس بغلر و سکوت ایلز بلکہ حق نہ ایستہ آفی ادا ایلر * مثنوی * آینہ و میزان محکهای سنی * کرد و صد سالت تو خدمتہا کئی * آینہ و ترازو فی حد ذاتہ اولو محکدر ا ک فرضی سن آینہ و میزانہ ایکی یوزیل خدمتہا ایلہ سن بولہ دیو * مثنوی * گز برای من بپوشان راستی * بر فروز بنما و منما کاسی * کہ بدن اوتری استقامتی مترا بلکہ زیادہ کوسترو نقصان کوسترمہ * مثنوی اوت گوید ریش و سبالت بر بخند * آینہ و میزان وانکہ ریونہ اول آینہ و میزان سکادیر صقالکہ و بیغکہ کولہ آینہ و میزان وانہ نصکرہ حیلہ و خدعہ یعنی آینہ و میزانہ حیلہ و خدعہ قیلق وانہ نصکرہ انلری کندی خاصیتلر نندن انراج ایلک ممکن دکلدہ آینہ و میزان ہر ربسی لسان حالہ بولہ دیلر * مثنوی * چون خدا مارا برای آن فراخت کہ بمایشان حقیقت را شناخت * چونکم خدای تعالی بزیاندن اوتری عالی ایلدیکہ حقیقتی اکلک بزمہ ممکن اولہ مثنوی (ابن باشد ما چہ ارزیم ای فلان * کی شویم آیین روی نیکوان * بواولز سہای جوان بزنہ دکر زبانی بو حقیقت کوسترمکک بزدہ اولیہ و برزاست و صادق اولیہ و وزیم نہ قدر و قیمتز اولور چن نیکو اولان کسہ لک بوزینک آیینی اولور زبانی انلرک بوزنی دوزلدیجی اولمز دقا کر برزاست اولمیدق حضرت نبی علیہ السلام زیدہ ایتدی کرچہ حقیقت حال بولہ در (می) لیکن در کش در بغل آینہ راہ کر تجلی کرد سینا سینہ راہ * لیکن آینہ بی بغل چک بعض نسہدہ بغل برینہ تمد واقع اولمشدر یعنی کرچہ ای زید بولہ در ولیکن آینہ قلبی قولتی ایجرہ و یا تمد ایجرہ چک یعنی جام جہانما اولان آینہ دلی وانہہ مرئی اولان صور حقایق سترا بلکہ کرچہ سینہ بہ سینا تجلی ایلدیسمہدہ یعنی نور عالی سنک قلبکہ کرچہ تجلی ایلدی لیکن انک ستری سکالازمدر (می) گفت آخر ہیچ کیندر در بغل * آفتاب حق و خورشید ازل * زید حضرتلری رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حضرتلر نہ ایتدی یا رسول اللہ آخر ہیچ بغلہ صغری آفتاب حق و خورشید ازل یعنی حقیقت آفتابی و ازل خورشیدی کہ محدود و متناہی دکلدہ انساٹک وجود بغلنہ صغری و انک تمد جسد بلہ مستور اولق نیجہ ممکندر (می) ہم دغل راہم بغل را بردرد * فی جنون ماندیہ پیش نہ خرد * اول خورشید ازل ہم دغلی ہم بغلی برتر و کند یستی ظاہر ایلر انک قندہ نہ جنون نہ عقل قالور (مثنوی) گفت یک اصبع چو بر چشمی نہی) بیند از خورشید عالم را تہی * حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم زیدہ دیدی مثلاً سن بر برمنی بر کوز اوزرہ قویہ سن عالمی آفتابدن خالی کوردر سن (می) یک سرانکشت پردہ ما شد * وین نشان ستاری اللہ شد * بر برمنی اوجی کوزہ قوٹغلہ ماہہ پردہ اولدی بومثال اللہ تعالیٰ سنک سائر لکنک نشانی اولدی تہہ کم حق تعالیٰ دیدہ قلب اوزرہ ستاریت اصبعی وضع ایلسمہ دیدہ دل انک انوار ظاہرہ سنی و تجلیات باہرہ سنی ادرا کہ قادر اولمز پس مخزن اسرار الہی اولان ولی بہ دخی لازم اولور کہ ستاریت حقہ متصف اولوب مشاہدہ ایلدیکی اسراری اظہار ایلوب تعالیٰ

ایلیه (می) تابو شاند جهان را نقطه (مهر کردد منکسف از سقطة) بوبیت حضرت نبی علیه السلام لساندن ادنی
 شینک اعظم اولان شیئی مترقیلسنی تفهیم ایچون مثل موقعنده واقع اولمشدر تا کم جهانی برتقطه اورترتقطه دن مراد
 سرانکشددر که بو کافر نه بیت اولده واقع اولمشدر فی الحقیقه سرانکشت که برتقطه قدر شیندر اگر مردمان دیده سی اوزره
 وضع ایلسک جهانی کوسترمن و کورمکدن منع ایلسقطه بر کره دوشمک و یا خود خطا ایلسک معنا سنه در مصرع ثانیلسک
 معناسی آفتاب بر خطادن و یا بر باره شیندن منکسف اولور آفتابک انکسافنه عنداهل النجوم سبب اولدر که افک
 رصی ماهک قرصنک ظهر نه محاذی اولد قدده ماهک قرصی اکا پرده اولوب کسوف واقع اولدی دیر لپس بوراده
 سقطة دن مراد ماهک قرصی اولور و اگر خطا معنا سنه اولور سه کویا که آفتاب کندی مدارندن دوشوب ماهک
 مدارنه محاذی کلسی اولور و سقطة دن مراد بر باره بلوت دخی اولسه و جهدن خالی اولمز اما اصل معنی اولکی وجهدر
 شارح ربوبیته بعض سوز یا زمشدر ولیکن مناسبندن خالیدر * مثنوی * لب ببند و عور دریایی نکر * بحر را حق
 کرد محکوم بشر ای زیدایی بغله و دریایک غورنه نظر ایله حق تعالی دریایی بشره محکوم و مطیع ایلدی دریادن مراد بونده
 اسرار الهی و علوم ربانی دریاسیدرتقدیر کلام یازید اغزنی اسرار سونلکدن و علوم لدنی بی اظهار ایلسکدن بغله
 و دریای علوم و اسرارک باطننه نظر ایله حق تعالی دریای علوم و اسراری انسان کامله محکوم و مسخر ایلسدر تته کم
 سائر انسانه (و جانشاهم علی البر و البحر) خواستجه بحر ظاهری مسخر ایلسدر * مثنوی * همچو چشمه سلسبیل
 و زنجبیل * هست در حکم بهشتی * جلیل * سلسبیل و زنجبیل چشمه سی * کی جلیل و عالی قدر اولان بهشتینک
 حکمکنده در یعنی حق تعالی دریایی بشرک محکوم ایلدی سلسبیل و زنجبیل چشمه لرنی اهل جنتک حکمکنده ایلدیکی
 کبی (مثنوی) چارجوی جنت اندر حکم ماست (این نه زور و فرمان خداست) جنتک درت ابر معنی بزم حکم مزده در
 بونصرت بزم زور و قوغزله دکل فرمان خدا ایله در * مثنوی * هر یکا خواهیم داریمش روان * همچو سحر اندر مراد
 ساحران * هر قنده که استر زاول جویلری جاری طو ترز ساحر لک مرادنده سحر کبی یعنی ساحر لری هر نیجه
 استر لسه اوله ایلدکاری کبی بزخی آنها رجنتی کیف مایشاء استدیکمز جانبه اجرا ایدرز * مثنوی * همچو آب
 دو چشمه چشم روان * هست در حکم دل فرمان جان * و بویکی روان اولان چشمه لر چشمه سی کبی که قلبک حکمکنده
 و جانک فرماتده در که دل و جان اول ایکی کوزده استدکاری کبی تصرف ایدرل * مثنوی * کربخواهد رفت سوی
 زهر و مار * و رنجخواهد رفت سوی اعتبار * اگر کوکل استر سه کوزلر زهر و مار جانبه کیدر زهر مار دن مراد محرمان
 و ناخوش اولان مبطر اندروا کر کوکل استر سه کوزلر اعتبار جانبه کیدر و اشیادن عبرت و انتباه اخذ ایدر (مثنوی)
 کربخواهد سوی محسوسات رفت * و رنجخواهد سوی ملبوسات رفت * اگر کوکل استر سه کوزلر محسوسات طرفنه
 کیدر و اگر کوکل استر سه کوزلر ملبوسات جانبه کیدر ملبوساتدن مراد مستوران مشتهیات اولان شینلردر
 (مثنوی) کربخواهد سوی کلیات راند * و رنجخواهد حبس جزویات ماند * و اگر کوکل استر سه کوزلری کلیات جانبه
 سورروا کر کوکل استر سه کوزلری جزویاتک محبوسی قالدی یعنی امور جزئی و افعال دنیویه نک حبسنده کوزلری
 گرفتار قیلدی (می) همچنین هر پنج حس چون نایزه * بر مراد و امر دل شد جایزه (بونک کبی یعنی کوزلر امر دل مطیع
 و منقاد اولدیغی کبی هر دس حس نایزه کبی قلبک امری و مرادی اوزره جایزه اولدی یعنی یکجی و روان اولیجی اولدی
 پنج حواسدن مراد قوه سامعه و قوه باصره و قوه ذائقه و قوه شامه و قوه لامسه در بونلر هر بری قلبک امری اوزره جاری
 اولور * مثنوی * هر طرف که دل اشارت کردشان * می رود هر پنج حس دامن کشان * هر طرف که کوکل انلره اشارت
 ایلدی هر دس حس دامن کشان و بی توقف کیدر حسه دامن کشانلق چست و بی توقف اولمقدن کتابه اولور
 * مثنوی * دست و پا در امر دل اندر ملا * همچو و اندر دست موسی آن عصا * ال وایق قلبک امر نده آشکاره و ظاهرده
 حضرت موسی علیه السلامک الله اول عصا کیدر یعنی حضرت موسی علیه السلام عصاده نیجه تصرف
 ایلسه دل دخی دست و پا ده اوله تصرف ایلس * مثنوی * دل بخواهد پا در آید زور بر قص * یا کربزد سوی افزونی ز نقص *
 کوکل استیه پای فوری رقصه کلور یا خود نقص و خسران طرفندن افزونلک و کامل اولمقلق جانبه بحر * مثنوی *
 دل بخواهد دست آید در حساب * یا اصابع تا نویسدا و کتاب * کوکل که استیه دست حساب کلور بر مقلدیه یا خود اول
 دست کتاب یازر یعنی کوکل استد کده ال بر مقلدیه تا کم اول دست کتاب یزه * مثنوی * دست در دست نهائی
 مانده است * اودرون تن را برون بنشاند است * دست ظاهر نهائی الله قالمشدر نهائی الدن مراد دلر که ظاهرده
 اولان ال انک حکمکنده اولمشدر اودست نهائی که مراد دلدر در رنده تنی طشرده نصب ایلسدر یعنی کندی مستور
 و مخفی اولوب تنی و جوارح بدنی خارجه کندی به آلت اولق ایچون قومشدر که در و نندن اونجه حکم ایلسه طشرده

بوجوارح و اعضا ایلر * مثنوی * که بخواد بر عهد و ماری شود * و بر بخواد بر ولی یاری شود * اگر کوکل استیه
 دست عدو و اوزره بر مار اولور * کوکل استیه دست دوست اوزره بر یار و معین اولور * مثنوی * و بر بخواد کعبه
 در خوردنی * و بر بخواد همجوگر زده منی * و اگر کوکل استیه دست یکمکده بر کعبه اولور * و اگر استرسه اون بطنه ان
 برکزگی اولور * مثنوی * دل چه می گوید بدیشان ای عجب * طرفه وصلت طرفه پنهانی سبب * بوجوارح و اعضا به
 کوکل ای عجب نه سویلر عجب وصلت عجب پنهانی سبیدری یعنی قلبه اعضا ما بینده اولان سبب و اتصال زیاده عجب در که
 عقل انکبی کیف اولان اتصالی ادراک ایلکده عاجز و قاصر در (می) دل مکر مهر سلیمان یافتست * که * م * ا * ر * ن * ی *
 حس بر تافته ست) دل مکر مهر سلیمان علیه السلامی بولشدر و ملکوت وجودنده سلیمان منزله سنده اولشدر که بش
 حسل مہساری بولشدر یعنی حواس خسته ظاهره نک یولارنی دست تصرفه آلوب انلری ضبط قیلشدر * مثنوی *
 پنج حسی از برون میسور او * پنج حسی از برون مأمور او * بش حس صوری طشره دن اول دلک میسوریدری یعنی
 قولایلمش محکومیدری بر نوع پنج حس دخی دروندن انک سأموریدری پنج حسدن مراد حواس خسته باطنه در که قوه
 دار که قوه واهمه و قوه خیالی و قوه متفکره و قوه حافظه در (می) ده حسست و هفت ائدام و ذکر * آنچه اندر گفت
 نایدی شمر * اون حسد رویدی ائدام و بونلردن غیری اول نسنه که سوز کلمز عدا ایلر اون حسدن حواس خسته ظاهره
 و حواس خسته باطنه دریدی ائدامدن مراد ایکی ال ایکی ایاق باش و ظہر و شکم در و بونلردن ماعد اقوای جسمانیه
 مثلاً قوه غادیه و قوه هاضمه و قوه نامیه و قوه ماسکه و قوه دافعه و بونلر امثالی بی حد و بی نیایه قوتلر وارد و قوای
 روحانیه دخی مثلاً قوه عقلیه و قوه علمیه و قوه نظریه و قوه حبیه و قوه شوقیه و بونلر امثالی نیجه قوتلر دخی وارد در که
 بوجه سی پادشاه دلک حکم و تصرفنده در لر * مثنوی * چون سلیمانی دلادر مہتری * بر بری و دیوزن انکشتی *
 کردین ملک بری بانی زریو * خاتم از دست تو نستانده دیو * بحکم حدیث شریف کلکم راع و کلکم مسؤول عن
 رعیتہ هر کس مملکت وجودینک حاکم و سلیمانی کبیدر انکچون بیورر لای کوکل سن سلیمان علیه السلام کبی سن
 مہتر لکده و حکومتده که وجودلک معنا عالم کبری و کون جامعد و کشور وجود کده هر شینک نموسی مقرر در مثلاً روح
 سلطانی شاه کشور جسمانی و عقل اکا و زیر مشیر نورانی و دل خاتم سلیمانی کبیدر و هو او هوس انک ملکنت پری و دیو
 و شیطانی کبیدر او ایلر ای روح سلطانی بولشدر جسمانی پری و دیو نفسانی به خاتم سلیمانی کبی اولان انکشتی
 قلبک حکمتی اور یعنی اجر ایلر اگر سن بولشدر جسمانی حیل و خدعه و ربودن بری اوله سن و عدالت و صداقتله
 انصاف قیله سن خاتم قلبی سنک السکدن المزاج دیو که مراد هو او هوس و نفسدر که بونلر هر بری بر دیو و پری کبیدر
 (کما قال علیه السلام اعدی عدو لک نفسک التي بین جنبتک و قال علیه السلام وایاکم و الهوی فان الهوی یعمی و یصم
 کذا رواه ابن عباس رضی الله عنه بیت فاصرف هواها و اذ ان تولیه) ان الهوی ما تولی یصم او یصم و عن ابن مسعود
 رضی الله عنه قال علیه السلام یا کم و هوسات الاسواق ای فتنها هوس نفسک اکول اولسی و غرور و سرور له بجنون
 کبی اولسی و فاسله اختلاط قیلسی و بونک امثالی بر اخر صفتلیدر (می) بعد از ان عالم یکیر داسم تو * دو جهان محکوم تو
 چون جسم تو * اند نصکره سنک نامک عالمی طور ایکی جهان سنک محکومک اولور سنک جسمک کبی یعنی حیل
 و خدعه دن بری اولوب مملکت وجودنده عدالت قیلد قد نصکره سنک سائر انبیاء علیهم السلام و اولیای عظام
 کبی عالمی طوب جسمک سکانیجه محکوم اولدیه ایکی جهان سکا اولدیه محکوم اولور (مثنوی) و ز دست دیو خاتم را
 ببرد * پادشاهی فوت شد بختت ببرد * و اگر سنک الیکن دیو خاتم ابلتدیه یعنی خاتم قلبی اخذ ایتدیه
 پادشاهلق فوت اولدی سنک بختک اولدی زیر اسنک پادشاهلق و حیات بختک مهر دل سکده اولقله در چونکم
 کوکل خاتم شیطان الله دوشه پادشاهلق کیدوب طالعک مرده اولق مقرر اولور (مثنوی) بعد از ان یا حسرت ناشد
 یا عباد * بر شما محتوم تا یوم التئاد * یعنی شاه معنوی اولقلق فوت اولوب بختک اولد کد نصکره یا حسرت نادیه سنک
 و حسرت و خیبی دعوت ایدوب حیف بملک ای عباد هو اسنک اوزر یکزه واجب و لازم اولدی یوم تناده دل یعنی
 یوم قیامت دل و اول کونه یوم تناد دینلسی فاسنک اول کونده بری برینه ند او صداسی چوق اولد یغنه بناء در * مثنوی *
 مکر خود را گرفتو انکار آوری * از ترزو وانه کی جان پری * کندی مکر و حیل که انکار کنوره سن یعنی بند مکر
 و خدعه یوقدر دیوان کار ایلیه سن ترا زرو آینه دن فتن جان ابلتور سن یعنی میزان خدا و آینه عجلای کبی اولان اولیا
 الہدن بود نیاده جانکی نیجه قورنار رس و آخر تنده دخی میزان اخر ویدن و آینه کبی صورت نما اولان دقت
 اعمال کندن نه حاله خلاص اولور من یعنی مادامکه صادق و صافی اولیه سن بونلردن خلاصه مجال اولار و اخفاء عیوب
 و ستر ذنوب قیلوب مجرد حیل و خدعه ایلر با کلک دعوا سن قیلنر حین امتحانده ثبات بولنر تنه کم بوقصه دن حصه

نه اید یکی معلوم اولور * متمم کردن غلامان و خواجه تاشان بر لقمان را که آن میوه های ترونده را که می آوردیم
 و خورده است * مثنوی * بود لقمان پیش خواجه خویشتن * در میان بند کانش خوارتن * لقمان حکیم
 کندی خواجه سنک قنده انک بنده لری آورته سنده خورتن و حقیر صورت ایدی (مثنوی) می فرستاد او غلامان را باغ
 تا که میوه آیدش بر فراغ) اول خواجه غلامرینی باغ کوندردی تا که خواجه به فراغ خاطر دن اوتری میوه کله و آتی
 یوب آسوده حال و فراغ البال اوله * مثنوی * بود لقمان در غلامان چون طفیل * بر معانی تیره صورت همعولیل *
 لقمان غلام را بچنده طفیل و تابع کبی ایدی لیل کبی تیره صورت و بر معانی ایدی شب اگر چه مظلم و تیره در لیکن روزه
 نسبت انده نیجه اسرار و معانی مضمر در ظلمات ایچره آب حیات موجود اولدیغی کبی پس چوق تیره صورت لواردر که
 ظاهر اشب مظلم ککیدر لیکن باطن انورانی و منبع آب حیوانیدر (مثنوی) آن غلامان میوه های جمع را *
 خوش بخوردند از نهیب طمع را * اول غلام را باغدن جمع اولش میوه لری غلبه و هجوم طمع دن اوتری آتی خوش
 بیدلر پس افندیلر سنک قنده صفر اید کلوب حضرت لقمانه تهمت ایلدیلر * مثنوی * خواجه را کشفند
 لقمان خوردن * خواجه بر لقمان ترش کشت و کران * خواجه به ایتدیلر اول میوه لری لقمان ایدی خواجه لقمان
 اوزره ترش و ثقیل اولدی * مثنوی * چون تفحص کرد لقمان از سبب * در عتاب خواجه اش بکشدالب *
 چونکم لقمان اول ترش رو بفلک سیندن تجسس و تفحص ایلدی خواجه سنک عتابی خصوصنده لبی اجدی
 * مثنوی * گفت لقمان سید ایش خدا * بنده خاین نباشد مرضا * لقمان ایدی ای بنم سیدم خدای تعالینک
 قنده خائن بنده مقبول اولوز و ارتضا و اجتهامر به سنی بولوز (مثنوی) امتحان کن جمله ما ترا ای کریم * سیرمان درده
 نواز آب جمیم) ای کریم برم جمله مری امتحان ایله سن بره طوق و وافر آب جمیدن و بر (مثنوی) بعد از آن مارا بصحرایی بران
 تو سواره ما پیاده می دون) اندن صکره بزی بر صحرایه سور بعض نسخده بران برنه کلان واقع اولشدر اولو معناسنه
 سن سواره و بر پیاده یلدره لم * مثنوی * انکده ان بنکر تو بد کردار را * صنعهای کاشف الاسرار را * اندن صکره سن بد کردار
 و فیج کار اولنه نظرایله اسرار کشف اید یجینک صنعایله سن نظر ایله (م) کشت ساقی خواجه از آب جمیم * مر غلامان را
 و خوردند آن زبیم * خواجه آب جمیدن ساقی اولدی غلامرینه و قورقودن آتی ایچدیلم (م) بعد از آن می راندشان
 در دشتهای * می دویدند آن نفر سخت و علا * اندن صکره انلری صحرایه سوردی اول طائفه آشفه و بوقر و یلدیلم
 * مثنوی * فی درافتادند ایشان از عنا * آب می آوردن ایشان میوه ها * انلر عنا و زحمتدن فی ایلکه باشدیلم
 دوشدیلم آب جمیم غلامردن میوه لری طشره کتوردی (مثنوی) چونکه لقمان را در آمدی زفاف * می برآمد از درونش
 آب صاف * چونکم لقمانک کوبه کنند و دروشتدن فی کادی انک دروشتدن آب صافی کادی و انک طهارتی و عدم خیانتی
 ظاهر اولدی * مثنوی * حکمت لقمان چو دانند این نمود * پس چه باشد حکمت رب الوجود * لقمان حضرت تلمینک
 حکمتی چونکم بوعیوب مستوره بی کشف ایلکی بیلور پس وجود صاحبینک حکمتی نه اوله یعنی قیاس ایله که
 اول حکیم مطلق حکمتی بودرون خلقده مستوره اولان خیانت و معصیتی نیجه کشف ایله کدر
 * مثنوی * یوم تبلی و السرائر کلهها * بان منکم کامن لایشتی * سورة طارقه اولان آیت کریمه به اشارت تدبیر و رر
 (یوم تبلی السرائر) ذکر ایله شول کوفی که تبلی السرائر ای تظاهر و تعریف خفیات الضمائر بالمعارفه عن الابدان و جعل
 الباطن ظاهرا (قاله من قوة ولا ناصر) پس انسان ایچون یوقدر بر قوت مانعه که نفسندن آتی منع ایلیه و دخی بر ناصره
 یوقدر که امتناعه نصرت ایلیه معنی ییت یوم تبلی السرائر کلهها قیامت کوشده متعارف و متمایز اوله کل سرلربان
 منکم) سزدن ظاهر اوله (کامن) شول باطن و مستور اولان سرلر که (لایشتی) انک بیانی اشته اولنزدیکه سبب فصاحت
 اوله یشتی علی بناء مجهول در و قائم مقام فاعلی فحشده اولان ضمیر در که بیانه راجع در ته کم (اعدلوا و اقرب للتقوی ده
 هو اعدلوا و ارجع اولدیغی کبی (م) چون سقواما جمیما قطعت * جمله الاستار درما افخت) سورة محمدده اولان آیت
 کریمه دن مقتبدر اول آیت بودر (کن هو خالد فی النار و سقواما جمیما فقطع امعاءهم) کن هو خالد) مبتد انک خبریدر
 مبتدا مقدم مثل الجنة در تقدیر کلام امثل اهل الجنة کثل من هو خالد فی النار دیکدر و یا خود مبتدا محذوف
 خبری اوله مقدم اولان (افن ککان علی یئنه) قرینه سیله تقدیر کلام احال من کان مکرما فی الجنة کحال من کان
 هو خالد فی النار و سقواما جمیما و دخی سنی اولنه ما عاره فقطع امعاءهم پس بونلرک بغیر سقاری اول ما جمیم فرط
 حرارتدن قطع ایلیه امدی بو حاله متصف اولنلر اهل الجنة برابر سیدر دیکدر معنی ییت چون سقوا چونکم بونلر ما
 جمیدن سنی اولنه لرجله ستر لری قطع اولنه و باره باره فیلنه شول سنه لردن اوتریکه رسوای اولندی قطعت تفعلیل باندن
 فعل مجهول در قائم مقام فاعلی جمله الاستار درما افخت ده من اجلیه ما موصوفه افخت افعال باندن فعل مجهول

انك صفتی اولور تقدیر کلام قطعت جمله استاره هم لاجل الاشياء التي جعلت فصاحة لهم دیمك اولور (منشوی) نارزان
 آمد عذاب کافران * که حجر را نار باشد * نخان * نار اول سبیدن کافر لک عذابی کدی که حجر کامتعالی آتش اولور
 یعنی بجاره و بجاره دن من حیث القسوه اشدد اولان قلبری حق تعالی آنله تلین و ترقیق ایلر سبی بودر که سیان
 سیور لر (منشوی) آن دل چون سنک را ما چند چند نرم گفتیم و غمی پذیرفت بند * اول طاش کبی قلبه بر نیجه نیجه
 کره نرم سوبلدک و لطف اوزره نصیحت ایلدک پندی قبول ایلدی (می) ریش بدراداری بدیافت رله * سر سر خرا
 سزدندان سنک * مثلاً ریش بدی چون اول رله داروی بدی یعنی یاره مز یاره نک طمری یاره مز و تلخ علاج بولدی که
 اول بد اولان ریشه لایق اولان داروی بد در مشهور مثلدر که اشکک باشنه * کوپکک دیشی لایق اولور ایت دیشی
 طوکر دیشی دیدکاری ترکیه بومعنا به کوره در (می) الخبیثات الخبیثین حکمتست (زشت راهم زشت جفت و بابتست
 * خبیثات اولان اعمال واحوال خبیثین اولان رجال ایچون حکمتدر زشته هم زشت و قبیح جفت لایق در
 کما قال تعالی فی سورة النور (الخبیثات الخبیثین و الخبیثون للخبیثات و الطیبات للطیبین و الطیبون للطیبات) بآیت
 کریمه نک ورودی صادر که حضرت عایشه رضی الله عنها نک براتی حقنه در ولیکن حکمی عامدر و اکثر مثل مجرا سنه
 اجرا اولور یعنی اعمال قبیحه و اقوال خبیثه خبیث اولان کسه ایچوندر و خبیث اولان کسه لر دخی احوال خبیثه
 و اعمال قبیحه ایچوندر و کذلک احوال طیبیه و اعمال حمیده طیب اولان رجال ایچوندر و طیب و طاهر اولان رجال دخی
 همان احوال طیبیه و طاهره ایچوندر دیمك اولور بابت لایق و هم جنس معناسنه در * منشوی * پس تو هر جفتی که
 می خواهی برو * محو و هم شکل و صفات او بشو (می) سن هر بر جفتی که استرسن پوری انك محوی و شکل و هم صفاتی
 اول یعنی جنسدن قنخی فرقه به مایل ایسک انلرک شکله کیروب و انلرک صفته متصف اولوب انلرمیاتده محو اول
 منشوی * نور خواهی مستعد نور شو * دور خواهی خویش بین و دور شو * نور استرایسک نور مستعد اول حقدن دور
 اوراق استرایسک خود بین اولوب دور اول (می) ورره می خواهی ازین سخن خرب (سر مکش از دوست و اجدد واقرب
 * اگر بخراب اولان زنداندن بر پول استرسک و قور تلخی مراد ایلر سک سخن خردن مراد دینا در دوستدن باش
 حکمه که و اجدد واقرب بیور مشدر بآیت سورة علقن آخرنده در تفسیری جلد را بک او ایلنده مذکور اولمشدر
 (بقیه قصه زید در جواب رسول علیه السلام) * منشوی * این سخن پایان ندارد خیزید * بر براق ناطقه بر بند قید
 بو حکمت و معرفت سوزی نهایت طوغمز قاتی ای زید ناطقه براقی اوزره قید و بند قیل یعنی قوت ناطقه بی میدان گفت
 و کوده نک و بوا یل سکدن و اسرار سوبل سکدن بند ایدوب خاموش اول (می) ناطقه چون فاضح آمد عیب را * می در اند
 پرده ای غیب را * قوت ناطقه چون نکم عیبی رسوای اید بی کله غیبک پرده لر فی برتر * منشوی * غیب مطلوب حق
 آمد چند گاه * این دهل زن را بران بر بند راه * نیجه زمان غیب حقت مطلوبی کادی یعنی حقایق اشیا ظاهر اولمیوب
 عالم غیبده مستور اوراق نیجه زمان موت کاجه به دلک مطلوب الهی اولدی بو طاراجی بی سور بولی بغله یعنی طبل زن کبی
 اولان قوت ناطقه بی آشکاره ایدوب راه کلامی سدا یله * منشوی * نک مران در کش عنان مستور به * هر کس از بندار
 خود مسرور به * جمله و سر عتله سورمه عنان مستور اوراق کلامی چک اسب نطق ضبط ایله مستور اوراق یکدر
 هر کس کندی ظن و قیاسدن مسرور اوراق یکدر (می) حق همی خواهد که نومیدان او * زین عبادت هم نکر دانند رو
 حق تعالی استر که انك نومید لر هم بو عبادتدن یوزد و ندر میه لر یعنی قرب الهیدن و رجحت رجائیدن مأیوس اولنلر هم
 بور جا یله اولان عبادتدن اعراض قیلیر (می) هم مشرف در عبادتهای او (مشتغل کشته بطاعتی او) هم اول
 اللهم عباد تلر نده مشرف اولد قلی حاله انك طاعتلر نه مشتغل اولش اوله لر (می) هم بامیدی مشرف می شوند
 چند روزی در رکابش می دوند هم بامید ایله مشرف اوله لر بر قاج کون انك رکابنده یله لر یعنی اول امیدلر رکابنده و یا خود
 حقت طاعتی رکابنده سعی ایلیر (می) خواهد آن رجحت بتابد بر همه (بر بد و نیک از عموم مرجعه حق تعالی استراول
 رجحت جمعیسنک اوزرینه طوغمز عموم مرجعه دن یعنی مرجحت عامه و رجحت واسعه دن که نیک و بد اوزره انك شموی وارد
 (می) حق همی خواهد که هر میر و اسیر * بار جا و خوف باشند و حذیر * حق استر که هر امیر و اسیر رجاء و خوف اید بیجی
 اوله لر یعنی اولور و صالح طاعتلر نه مغرور اولمیبه لر و بد کردار اولنلر و عمل سیئه قیلنلر انك رجحتدن قطع امید قیلیر لر
 (می) این رجاء و خوف در پرده بود * تاپس این پرده پرورده شود * رجاء و خوف پرده ده اولور تا بوبر پرده نک اردنده
 هر امیر و اسیر پرورده اوله و نشو و نما بوله (منشوی) چون دریدی پرده کو خوف و رجاء (غیب را شد کوفری بر ملا چون نکم
 پرده بی برته سن خوف و رجاء قنی غیبک بر کوفری اشکار اولدی خلق اوزره یعنی خوف و رجاء مرتبه سی غیب و شهادتک
 مایتمنده پرده موجود اولد بجه ثابت اولور چون نکم پرده بی اورته دن چاک ایلیر سن و عالم غیبک رونق و لطافتی آشکاره

ظهوره که خوف و رجا قنده قالور یعنی لو ظهورت الحقایق لبطلت الشرایع فخواصه عالم غیبک اسرار و حقایق ظهوره
 کلد کده محل خوف و رجا اولان شرایع قالور خوف و رجا به سبب دخی اولما کر سن دیر سن که حشرده و نشرده اکثر
 کنسه لر خوف و رجا اوزرینه اولسه لر که در آخرت خود امور غیبیه دندر چونکم غیب ظهوره که خوف و رجا
 قالور دیک بوتقدیر اوزره نیجه ممکن اولور الجواب غیبدن مراد بونده حقایق اشیا و اعیان ثابته در امور اخرویه دکلدر
 پس حقایق ظاهر اولسه اصلا خوف و رجا قالور دی دیک اولور مرتبه حقیقت ظهوره کلد که شک و شبهه دن خالی اولدیغنه
 اولدقه اصلا خوف و رجا اولشک و شبهه قالدیغنه و مرتبه حقیقت ظهوره کلد که شک و شبهه دن خالی اولدیغنه
 بر خوب مثال بسط ایدوب یورر لر * مننوی * برابر جو بردن یکن فتا * که سلیمانست ماهی کیرما * مثلا بر جوان
 ابرمق کارنده برظن ایلدی که برزم ماهی کیرم سلیمان علیه السلام در یعنی حضرت سلیمان علیه السلام خاتم الدن
 کتد کد نصره سلطنتدن دوشوب بر فقیر بالقبحی شکنده ابرمقده بالی اولر کن برکت آفی سلطنتی حالده کوردهش
 و بیلمش ایدی اول شکده کورده کی کبی ظن ایلدی که بوالق طوئی سلیمان علیه السلام و لیکن نه شبهه و شکو که
 دوشوب کنده یه بویه دیدی (مننوی) کرویست این ازجه فردست و خفیت * ورنه سچای سلیمانیش چیست *
 اگر بوماهی کیرا و اینه نه جهندن مرده خفید روا کر سلیمان دکل ایسه پس اناک بوسلیمانلق شکلی ندر * مننوی *
 اندرین اندیشه می بود اودودل) تا سلیمان کشت شامستقل * بواندیشه ده اول جوان دودل اولدی یعنی ترد قیلدی
 حتی سلیمان علیه السلام مستقل شاه اولدی * مننوی * دیورفت از ملک و فخت او کرفت * تیغ بختش خون آن
 شیطان بر بخت * خاتم آلان دیور * کتدی اناک ملک و بختدن قاجدی سلیمان علیه السلام بخت و دولتی
 تیغی اول شیطانا قانی دو کدی * مننوی * کرد در انکشت خود انکشتی * جمع آمد لشکر دیوربری * حضرت
 سلیمان علیه السلام خاتم کنده یرمغه ایلدی دیوربری و اشکری باشنه جمع کلدی و انله کالاول حکومت قیلدی
 * مننوی * آمدند از هر نظاره رجال * در میانشان اناکه بد صاحب خیال * رجال و خلایق نظاره دن اوتری
 سیر قیلق ایچون کلدیلر اول رجالت مایته ایدی صاحب خیال یعنی ارمق کارنده حضرت سلیمان علیه السلام
 ماهی کیر شکنده کوروب بوسلیمانیدر و یا خود کلدیر دیو و فیل و توهم ایان کسه انله یله ایدی * مننوی *
 چون در انکشتش بدید انکشتی * رفت اندیشه و کانش بکسری * چونکم اول جوان سلطنت خاتم حضرت
 سلیمان علیه السلام یرمغه کوردی بال کلیه اناک اندیشه و کانی کتدی * مننوی * وهم انکاهست کان
 پوشیده است * این قوری از پی نادیده است * وهم اول قنده در که اول شی پوشیده در بوتوری نادیده اولان شیدن
 اوتریدر مثلا کعبه کورلد کده و قبله نه جابه در بیلد کده تعری و طلب یرنده اولور اما ظهوره کاسه و آشکار اولسه
 تعری و طلب باطل اولور کذلک قبله حقیقی ظهوره کاسه خلق تعری و طلبی قالور بو خوف و رجا رجاست و جور
 یرنده اولما * مننوی * شد خیال غایب اندرینه زفت * چون که حاضر شد خیال او رفت * غایب اولان شیتک
 خیال و اندیشه سی سینه ده عظیم و جسم اولدی چونکم غایب اولان نسنه حاضر اولدی و عیانه کلدی اناک ظن
 و خیالی کتدی * مننوی * کرسمای نوری باریده نیست * هم زمین تاری بالیده نیست) باریده یا غش بالیده اوزامش
 و زیاده اولش معناسنه در بویتک ما قبله مناسبی اولدر که یوردر یلر زیاده وهم و کان اول وقتده جائزدر که اول
 مقصود و مطلوب پوشیده اوله نته کم بوتوری کعبه می کورم کدن اوتریدر بوندن معلوم اولور که غیبت مقصود غلبه قوت
 خیالی مقتضیدر و حضور مقصود البته زوال خیالی مستلزمدر چونکم غایب اولان سلیمان علیه السلام
 خیالی اول صاحب خیال سینه شده زفت و قوی ایدی چون اول سلیمان علیه السلام حاضر اولدی خیالی اول
 صاحب خیال دن کتدی و حقیقت حال ظهور ایددی زیر اغیبت مقصود البته خیالی مستلزم و حضور مقصود
 البته دفع خیالی مقتضیدر مثلا کرسمای نور ایدر که یا غش سرد کلدیر هم زمین تیره نباتسز و نشو و نما سز دکلدر که
 البته سمای نورانی یا غشی و زمین ظلماتی نورمکی مقتضیدر نشو و نما زمین باران آسمانی و باران آسمان نشو و نما
 زمینی مستلزمدر پس بویت مثال غیبت مقصود جلب خیالی و حضور مقصود دفع خیالی مستلزم اولسه
 مننوی * بومنون بالغیب می باید می * از ان یستم روزن قانی سرا * سوره بقره نکه اولسه اشارتدر که یورر لر (الم ذلک
 الکتاب) مفسرین حروف مقطعه یه چوقه معنی یرمشاردر اما منتهای کلامی بودر که وهی سرمن اسرار الله
 استأثر الله بعلمه وهی القرآن محققیدن بعضی یورر لر که هر حرف بر وجوده اشارتدر الق ذات حقه اشارتدر که
 اول جمیع وجود در و لام عقل فعاله اشارتدر که انسان شرعه جبرائیل علیه السلامه دیر لر و اوسط وجوددر که
 وجود اولده استفاضه ایدوب وجود آخره افاضه ایدر (م) وجود عمده اشارتدر آخر وجود در و دائره وجود انکله و راته

تمام اولیدر پس بحروف مقسم بها اولدیغی تقدیر اوزره تقدیر قسم بویه اولور که الله حقیقونکه جمیع موجوداتک
اولیدر و عقل فعال حقیقونکه فیوضاتی ابصاله واسطه اولد و وجود محمد حقیقونکه مظهر ذات وصفات واکل
و مکمل جمیع موجود تدر (ذلک الکتاب) ای ذلک الکتاب الموعود فی التوریه و الانجیل بو تقدیر جمیع ذلک نک
مشار الیهی انجیل و تورات و یاموعود اولان قرائدرا کاشارت اوله و یاخود علم الله موعود اولان کتابة اشارت اوله
تقدیر کلام ای ذلک الکتاب المعلوم فی علم السابق الموعود فی کتب المنزله اهل تفسیر بونده وجوه کثیره بیان اینتملدر
بو مختصر ده ایرادی قابل دکلدر (لاریب فیه) بو کتابة رب یوقدو علی سبیل الاستغراق نفی رب ایلدی حال بو که اکثر
کسه خود قرائده رب و کان اوزره ایدیلر نکته بودر که اگر مرتاب اولنر بو کتابة نظر صحیح و عقل سلیم برله نظر قیله حق
اولور سه بو کلامک کمال وضوح برهانی و غایت سطوح دلایل اندره شاهد و کافی اولوب مجزیه نبوی و روحی الهی اولسنه
شک و شبهه قوم (هدی) هدی مصدر در مبتدا محذوفک خبریدر و هو الدلالة الموصلة الی البغیة یعنی بو کتابة دلالت
موصله در مطلق به (للمتقین) اتقوا لیدنرایچون متقی اسم فاعل در و فی وقایه و الوقایه فی الشریعة من یقی نفسه
عما یستحق به العقوبة (الذین) اوله متقیلر که (یؤمنون بالغیب) ای یصدقون بما غاب عنهم مما انبأهم به النبی صلی الله
علیه وسلم یعنی تصدیق ایدر کنندیلر ندن غایب اولان شیره حضرت نبی صلی الله علیه وسلم نیجه خبر و پردی ایسه
غیب غائب معناسنه در ایمان اقرار باللسان و تصدیق بالجنان و العمل لیس بداخل فی الایمان اما شافعی عملی
دخی ایمان کامله شرط در دیمشدر (و یقیمون الصلوة) دخی اوقات مخصوصه ده صلوة مفروضه فی ادا ایلیر ل (و عمار زقناهم
یتقون) و بزیم اعطا ایلدی کمز شیتک بعضندن تصدیق ایدر معنی بیت حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
خدای تعالی لسانندن و یاخود حضرت پیغمبر علیه السلام لسانندن فقر او احبب اسنه ایمان بالغیبک عند
الانبیاء و الاولیاء مقبولیتنی اعلام ایدوب یورر لر که (یؤمنون بالغیب) غیبده اولان احواله تصدیق
می یاید هر اگر کدر بره زان بیستم آدن اوتری بغلام روزن فانی سر اوقاتی دنیا نک آخرت جانبیه پنجره سنکه آخرتده
اولان احواله غایبانه تصدیق ایدر لایمان تقلیدی ایله و یا ایمان تحقیقی ایلر زرا ایمان ایکی قسمدر یا تقلیدی و یا تحقیقی
و تحقیقی دخی ایکی قسمدر بری استدلالی و بری کشنی پس اهل استدلال و اهل کشفدن هر بریسی یا واقعده علم غیبه
و یا غیر واقفدر پس غیر واقف اولان علم الیقین مرتبه سنده در بومر ته صاحب لیتک حاکم (ان تعبد الله کانک تراه
وان لم تکن تراه فانه یراک) حدیثک ماصدقیدر و اما علم غیبه واقف اولان یا ایمان عینی صاحبیدر که بومر ته به عین
الیقین دیر لر و بومر ته به اهلنک حالی جناب حق هر حالده و هر شیده مشاهده دن خالی دکلدر (و هو معکم ایما کنتم)
سیرین معاینه قیلوب (افضل ایمان المرء ان یعلم ان الله معه حیث یرید) و یاخود ایمان حقیقی صاحبیدر که
بومر ته به حق الیقین دیر لر بومر ته به نک صاحب لری مشاهده ذات وصفات ایدوب کنندیلر فی قنای مطلق قیلدر
و بومر ته به آیت کریمه ده دخی اشارت وارد (یا ایها الذین امنوا آمنوا) ای اللهم ایمان استدلالیله ایمان ایدنرا ایمان حقیقیله
ایمان ایدلر که ایمان بالعیاندر و وحدیته دخی اشارت وارد که معاذ بن جبل احیانا نداید لر دیکه (یا صهیب
و یا سلیمان و یا بلال تعالوا نؤمن ساعة فأتوا الی رسول الله فقالوا یا رسول الله انما اسما بالله و برسوله و یقول لسانه معاذ
هكذا قال علیه السلام دعوا معاذ فافاته رجل یحب الله و رسوله) بوندن دخی منقهم اولان ایمان حقیقی جانبیه
دعوتدر و زید لدخی اصبحمت مؤمنایدیکی ایمان ایمان حقیقی به اشارتدر و ایمان عیان و ایمان حقیقینک علامتی
عالم غیبده اولان حقایق مشاهده قیلدر که بومر ته به دن صاحبی خبر و پر سه شریعت باطل اولوق لازم کلور زرا
لوظهرت الحقایق لبطلت الشرایع در و حکم الهیه نک ظهوری شرایع و مظاهره مر بو طدر پس حضرت پیغمبر علیه
السلام زیده ایمان حقیقینک اسرار فی حکمت و ستره امر ایدوب ایمان بالغیبی مدح یوردر قلیر نه سبب بودر ته کم
حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز بو کفتار لر لیه دخی و اسراری استتاره ترغیب ایدوب یوردر که * سنو ی *
چون شکافم آسمانرا در ظهور) چون یکوم هل تری فیها فطور * سورة ملکده اولان آیت کریمه به اشارتدر
اولی بودر (و هو العزیز) اول الله غالبدر جمیع اشیا به (الغفور) مبالغه ایله مغفرت ایدیمیدر نائب اولنره (الذی) اوله عزیز
و غفور که (خلق سبع سموات) سموات سبعی خلق ایلدی (طباقا) صفتدر سبع سمواته ای مطابقة طباقة النعل
بالنعل دیر لر اذا خفتم یاخود فعل محذوفک مصدریدر جمله می سبع سمواته صفت اولور ای طوبقة طباقا (ما تری
فی خلق الرحمن من تفاوت) صفت اخرادر سبع سمواته و خلق الرحمن ضمیر موضعنه وضع اولندی تعظیم الشانن
و خلقهن و یاخود جمله مستأنفه اوله و خطاب حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم در و یاخطابه صالح اولان کسه لر
اوله یعنی من کور من سن ای غافل اولان کسه رحمانک مخلوقنده (من تفاوت) یعنی اختلاف و عدم مناسبتدن برشی

کور من سن (فارجمع البصر) بصر کی سماواته ردایله حتی بالمعاینه مشاهده ایدوب شبهه و شبیه دن خلاص اوله سن
 (هل ترى من فطور) سن کوررمیسن شقوق و صدوعدن برشی معلومدرکه کوررمیسن (ثم ارجع البصر کرین)
 اندنصکره بصر کی رجعة بعد رجعة و کره بعد کره خلق سماواته رجوع قیل کوربونلرده عیب و خال کوررمیسن
 (یقلب البصر خاسئا) بصر لک سکا ذلیل و بعید اولدینی حالد رجوع ایلر (وهو حسیر) ای کلبل من طول
 المعایده و کثیر المراجعة معنی بیت حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز جناب عزت اساتدن بیوررلر چون
 شکافم چونکم یارام و یاره یاره قیل آجترادرظهور و کورکاری ظاهرده چون بکویم پس آسمان شق و یاره یاره
 اولدقدنصکره نیجه دیرم هل ترى فیها فطور آسمانه نظرایله فطور کوررمیسن دیو نیجه دیرم ما حصل کلام بودرکه
 اسرار غیبیه پیدا و احوال آخرت هویدا اولدقدنصکره نیجه قایلدرکه آخرته و جنت وجهه و سایر احوالنه ایمان
 کتورلر دینه ایمان عالم غیبیه ایکن خوشدربو خسه بعد العیان اولر امدی عارف صدورالاحرار قبورالاسرار
 معناسیله عمل ایدوب افشای رازدن احتراز ایده (مثنوی) نادیرین ظلمت قحری گسترند هر کسی رو جانی می اورند*
 تا خلق بو ظلمت دنیاده قحری دوشیه لهر هر کسه قحری ایلدیکی و قلبنک اعتقاد ایلدیکی جانبیه یوز کتوره لهر (مثنوی
 * مدتی معکوس باشد کارها * شخصه رازد آورد بردارها * بر مدت اوله که کار لمعکوس اوله مثلاً دزد نخسته بی
 دارلر کتوره یعنی بودنیا کیدوب مدت اخرویه ظهوره کاد کده دنیاده اولان کارلر اکثری معکوس اوله و جوق کسه
 ظن ایلدیکی شینک عکسین بوله مثلاً دنیاده صوبائی دزدی داره کتورمک عادت اولمش و شهرت بولمشدی آخرت
 اولدقدن بعض دزد اولور که صوبائی بی داره کتورر بونک کشف معناسی بو وجهله اولور که مثلاً بری کاهی مجرد همت
 ایله و یا خود غرض نفسله صوبائی دنیاده اخذ ایلسه و بغیر حق غرض نفسله آنی داره کتورر ب صلب ایلسه آخرته
 اولدخی اگا ایلر پس آخرت امری برعکس اولمش اولور و بومصرع مجرد کار آخرت برعکس اولمسنه مثال اولور
 و مراد دنیاده اکثر غالب کوردیکل کسه لری مغلوبک مغلوبی کوررمیسن دیمکی اشعار قیلور * مثنوی * تا که بس
 سلطان و عالی همی * بنده بنده خود ایدمدی * تا که بودنیاده زیاده عالی همت اولان سلطان و یا خود جوق سلطان
 و جوق عالی همتلر بر مدت کندی بنده سنک بنده سی که توضیح معنی بودنیاده نیجه عالی همت سلطانلر اولور و انک
 تحت بند بنده نیجه بنده لرا اولور اول سلطان دنیاده اول بنده به حقارتله نظر قیلور و اول بنده اطاعت حقله کسب
 سعادت ایدیه ایلر چونکم آخرت اوله اول بنده نک عندالله مرتبه سی عالی اولور و اول سلطان اول کونده سفلی قالور
 پس دنیاده کنندی بنده سی اولنه آخرته بندل کلر و خدمتلر قیلور تا کم انک شفیع اوله و یا خود بعض حسنان
 ا کا اعطای قیلله و لهذا قال الله تعالی (بل بدالهم من الله ما لم یکنوا یحسبون * مثنوی * بندگی درغیب ایدخوب
 و کش * حفظ غیب ایددر استعباد خوش * خدمت و بنده لک غیبیه خوب و کوزل کاور غیبک حفظی استعباده
 خوش کاور یعنی اقدیسنک بر بنده حضورنده دکل ایکن غایبده بنده لک ایلک حضورنده اولان بنده لکدن خوب
 و لطیفه در برابر عبادن قیلقدن و طالب خدمت اولقدن غیبی حفظ ایتک اولی و خوشدرنته کم ابن مسعود رضی الله عنه
 حضرت نلرندن روایت اولنور که بیورمشلر (قال علیه السلام والذی لا اله غیره و ما آمن احسدا) ما افاضل من ایمان
 بغیب ثم قرأ علیه السلام (والذین یؤمنون بالغیب) بالغیبده بالتباس ایچوندر من ایمان ملتبس بغیب دیمک اولور پس
 بومعناسی تفهیم ایچون بویتلری مثل موقعنده ایراد ایدوب بیوررلر * مثنوی * کو که مدح شاه گوید یش او * تا که
 بر غیبت بودا و شرم رو * مثلاً قنی او کسه که شاه او کند مشاهلک مدحتی دبه تا اول کسه که شاهک غیبتنده شرم رواوله
 و غایبانه اتدن استحیا قیلله * مثنوی * قلعه داری کز کار ملکک * دور از سلطان و سایه سلطنت * مثال آخره مثلاً
 بردار که ملکک کارندن سلطانندن و سایه سلطنتدن دوراوله * مثنوی * پاس دارد قلعه را از دشمنان * قلعه
 نفروشد بجال بی کران * دشمنلر دن قلعه بی حفظ طوته قلعه بی بی کران و بی پایان ماله صاعقه * مثنوی * غائب از شه
 در کار نغرها) همچو حاضر او نکه دارد وفا) اول قلعه دار نغزلر کارنده پادشاهدن غائب اولدینی حالد نغرها دریندره
 و کد کلره دیر پادشاه یا تنده حاضر اولان کسه کبی او قلعه دار و فانی نکه طوته (مثنوی) یش شه او به بودازد بکران
 که بخدمت حاضرند و جان فشان * پادشاهک قننده او قلعه دار خدمتده و استقامتده غیر یلر دن به تر در که پادشاهک
 خدمتده حاضر لرو جان نثار اید بیلر در * مثنوی * پس بغیبت نیم ذره حفظ کار * به که اندر حاضری زان صد
 هزار * پس غیبتده نیم ذره کاری حفظ ایلک حاضر لقه اولان حفظ کارلر صد هزار ندن یکدر یعنی پادشاه حاضر
 دکل ایکن انک امر نه امثال قیللق و غایبانه طاعتنده و خدمتده اولق ایلک حضورنده اولنلر دن و جان کورر ب
 نیجه عطیه و احسان بولنلر دن اولی و افضل درنته کم ابن مسعود رضی الله عنه حضرت تری عصر نبوتد نصکره کلوب

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم غائبانه ایمان قیلند که ایمانی پستند ایدوب حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلمی کورند که و مجلسنه حاضر اولند که ایمانی اوزره ترجیح ایلشد رتبه کم محشی بیضاوی شیخ زاده مرحوم یؤمنون بالغیب) آیت کریمه سنده بیضاوی بنک ابن مسعود دن نقل ایلدی کی قول شریفک تحقیق سنده دیر کماذ کر عن ابن مسعود رضی الله عنه ایمان اصحاب رسول الله علیه السلام قال ان امر محمد کان ینال من رأه والذی لا اله غیره ما آمن کاهم کماذ کر بیدانه لا عجب فی ایمان من آمن وایمانه بحضوره علیه السلام لما شاهد من المعجزات بل العجب عن آمن به ولم یشهد شیاً من المعجزات فایمانه اشد اعتبار و افضل من ایمان من شهد * مثنوی * طاعت و ایمان کنون محمود شد * بعد مر که اندر عیان مردود شد * طاعت و ایمان شمعی محمود و مدوح اولدی موتد نصکره عیان وقتنده ایمان مردود اولدی انکچون ایمان یأس مقبول دکلدر * مثنوی * چونکه غیب و غایبی روپوش به * پس دهان بر بند و لب خاموش به * حضرت نبی علیه السلام نه زیده ایلدی ای زید چونکم غیب و غایب مستور اولدی یکدر بوسوز اگرچه حضرت نبی علیه السلام جابندن زیده واقع اولمشد پس دهان و لبکی بغله لب خاموش اولدی و ستر اسرار لدنی قیلدی یکدر ایکن هر زید مشرب اولان و افشاء اسرار و راز قیلان عارفله دخی بونده تقیه اولور تا کم امانت خدای نااهله و بر میله روحقایق و اسراری مستحق اولینله اظهار قیلیمه (م ی) ای برادر دست و ادا راز سخن) خود خدا پیدا کند علم لدن) ای فردا اش الکی سوزدن کیر و طوط و دیلکی علم لدن نقل ایلکدن حفظ ایت زیر تحقیقا خدای تعالی علم لدنی پیدا ایلر پس بو علم قیل و قال ایه نقل اولنقدن ذوق و حاله بولمسی اولیدر بواجلدن خدای تعالی بنک پیدا و اظهار قیلیمه استدیکي عبدالله قلبنه قذف و ملهم اولمسه و تعلیم قیلیمه تفویض اولوب بیاندن فراغت اولندی و بو حدیثه طالب علم لدن اولنله تقیه قیلندی (قال النبی صلی الله علیه و سلم علم الباطن سر من اسرار الله و حکم من حکم الله یقذفه فی قلوب من شاء من عباده رواء علی کذا فی الجامع الصغیر) مثنوی) پس بود خورشید را رویش کواه * ای شیء اعظم الشاهد له * سورۃ نعامده اولان آیت کریمه به اشارتدر (قل ای شیء کبر شهادة بآیت کریمه فلک سبب نزولی بودر که قوم قریش بر کون پیغمبر علیه السلامه دیدیلر که یا محمد یهودی و نصاری دیر لر محمد ذکری و صفی بزیم گایزده بو قدر پس سنک شاهدک کیدر بو خصوصده جناب عزت بآیت کریمه فی انزال ایلدی که قل) دی یا محمد بونله (ای شیء کبر شهادة) نه شیء اکبر در من حیث الشهادة (قل) دی بونله که (الله) اکبر شهادة شهادت جهندن جمیع شینلردن (شہیدینی و بینکم) اول الله شاهد در بقله سزله ماییمزده اولان هر حاله معنی بیت پس بود خورشید را کونشه کفایت ایدر رویش کواه بوزی اکاشا هدا رلمسی ای شیء نه شیندر اعظم الشاهد شاهدک اعظمی الله در ای شیء مبتدازاله خبریدر پس جناب عزتک وحدانیتنه و وجود مطلقنه شاهده نه بر تو ذاتی و انوار صفا تیدر) یافتاب توان یافت کافتاب بکاست * پس بو کلامدن انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامک شهادتی حقدن غیری اوراق احتمالی دفعدن اوتری یورر لر که * مثنوی * فی تکویم چون قرین شد در بیان * هم خدا و هم ملک هم عالمان بویتده فی کلمه سی مقدم اولان ای برادر دست و ادا راز سخن قولندن لازم کلان منفی بی نفی ایچوندر یعنی بوق المی سوزدن کیر و طوط و غزم سوبلرم و اسرار لدنی نقل ایلرم چونکم بیانده و حضرت قرآنده قرین اولدی هم خدای تعالی و هم ملائکه اولوالعلم پس بزد جناب عزتک وحدانیتنه شهادت ایدر بزیم شهادت غیری دکلدر زیر انص شریفده جناب عزت ملائکه و علمائک شهادت کندی شهادتنه قرین قیلشد رتبه کم مضمون آیت کریمه بی نظمه یورر لر که (مثنوی) یشهد الله و الملک و اهل العلوم * انه لا رب الا من یدوم) بآیت کریمه سورۃ ال عمرانده در اولی بودر (شهد الله انه لا اله الا هو ای بین وحدانیتنه بنصب الدلائل علیها یعنی جناب عزت وحدانیتنی تبیین ایلدی مخلوقنه نیجه دلائل و براهین نصب ایتمسילה بعضر شهادتی حکم الله معناسنه و بعضر علم الله معناسنه المثلر و ابن عباس رضی عنه حدیثی شهادتاری شهادتیه بنفسه قبل ان یخلق الخلق یور مشر یعنی اول الله شهادت ایلدی و یا حکم و یا بیان و یا اعلام ایلدی که (انه) تحقیقا اول الله (لا اله) هیچ بر معبود سزای عبادت و مستحق اطاعت دکلدر (الاهو) الا اول الله در (والملائکه) و دخی ملائکه شهادت ایدر لر وحدانیت حقه بالاعتراف و الاقرار (واولوالعلم) و علم صاحببری دخی بحسب المراتب شهادت ایدر لر وحدانیت حقه بالایمان و الاحتجاج علیها (فانما بالقسط) ای مقیما للعدل فی حکمه باعطاء کل ذی حق حقه بحسب استعداده و استحقاقه بو تقدیرجه فاما شاهدک فاعلی اولان لفظه الله لدن حال واقع اولور و اولوالعلم لدن حال اولقده جائز در و مدحیت اوزره منصوب اولقده جائز در لا اله الا هو تکرار اولمسی تا کبر داداته توحید و عزید اعتناء تمجید ایچوندر (العزیر الحکیم) العزیر الذی یقهر من یشاء من خلقه و الحکیم الذی یدبر بحکمته کل شیء و یعطیه ما یدلیق به معنی بیت شهد الله الله شهادت ایلر و الملک دخی ملائکه و اهل العلوم دخی اهل علوم بحسب

المراتب شهادت ایدر لر (انه) تحقیق ایشان بود که لارب بر مالک وسید بود قدر الامن مکرشول الله که بدوم دایم وی زوال
و باقی ولای زالدیر (می) چون گواهی داد حق که بود ملک * تا شود اندر گواهی مشترک (چونکم حق تعالی حضرت تری
کنندی و حدایتنه شاهد ملک ویره ملک کیم اوله تا شهادتده حضرت حق مشترک اوله ملک کل شهادتده اشتراکنه سبب
و علت نه اید یکن بیانه شروع ایدوب یوردر لر (منوی) و آنکه شعاع و حضور آفتاب * بر تناید چشم و دلهای
خراب (زیرا که آفتاب نور و حضور نه خراب اولان دلر و خراب اولان دیده لطافت کتوره منیعنی آفتاب حقیقی
اولان جناب خدا آن کنندی ذات بیچوته قیلدیغی شهادتی هر ضعیف الذهن فهم ایده من و آنک تجلیسندن هر کس
بیره بوله من پس نور ملائکه نور الهیدن ضعیف اولدیه شهادتده مشترک اولدی و ادای شهادت و تبلیغ رسالت
قیلدی تا عقول ضعیفه کاطافت کتوره بعد ملائکه دن استفاده علوم ایلکه قادر اولینلر ایچون حق تعالی بشر
شکائده اولان اولو العلی دخی شهادتده ملائکه به یار ایلدی تا اکثر کسه لر اندر دن کسب علوم ایده لر و حضرت حق
اشنانغنی حاصل قیلد لر * منوی * چون خفاشی کوتف خورشید را * بر تناید یکسلا امید را * مثلا خراب
اولان دلر و دیده لر شول بر خفاش کی که او خفاش آفتاب نور و تابنه طافت کتوره من امیددی قطع ایلر * منوی * پس
ملائک را چوما هم یاردان * جلوه کر خورشید را بر آسمان * پس بومقدمه معلوم ملک اولدیه ملائکه بی هم شهادتده
بزجلین یاریل آسمان اوزره خورشید ایچون جلوه اید یچی ییل خورشیددن مراد جناب حق اولور و بر آسمان
خورشیده طرف اولتی مناسب اولر زیر امر ادا اولان حضرت حق مکانه و آسمانه تخصیص ایلکی موهم اولور اولی
اولان جلوه کر اولان ملائکه طرف اولوب تقدیر معنی بولده دیمک اولور که پس ملائکه بی شهادتده بزمله یار و معین ییل
آسمان اوزره انلری خورشید ایچون جلوه کر ییل انلر قلوبه الهام و القا ایتمکله شهادت ایدر لر بر قول و فعلا خلقه تعلیم
ایتمکله شهادت ایدر ز دیمک اولور اگر آسمان دن مراد جمیع اشیا آنک وجودی اولور سه خورشیده طرف اولتی دخی جائز
اولور بونقدیر اوزره معنی جمیع موجودات آسمان وجودی اوزره جلوه کر اولان خورشید حقیقی ایچون ملائکه بی
بزمله کاشمادت ایلکده یار و معین ییل دیمک اولور بونق اولده اشیا آنک وجودی خورشید حقیقته طرف اولتی لازم
کلز بلکه انک اسماء و صفات آنک ظهور نه و تجلیسنه مظهر اولتی لازم کلورننه کم نقش فصوصده حضرت شیخ اکبر
قدس سره العزیز رفص * ادیرسیه ده بومعنا به اشارت ایلش لر در و بوریه مناسب اولان کلماتی نقش فصوصده اولان
شرحزده اول محمله تفصیلا مذکور اولمشدر * منوی * کین ضیاما ز آفتابی یافتیم * چون خلیفه بر ضعیفان
تافتیم * هر ملک بولده دیر که بوضیایی بزرافتایدن بولدی خلیفه کبی ضعیفلا اوزره یلدر ادق یعنی هر ملک لسان
ملک کوته ایل بولده دیر لر که بوزاننده اولان ضیا و نوری بر اول خورشید حقیقیدن بولدی و اندن کالیه استناره قیلدی
و قوت و قدرت الدی پادشاه ملک خلیفه لر رعایا اوزره ظهور قیلدیغی کبی بزخی ضعیف اولان عقول و قلوب اوزره
طلوع قیلدی و ظاهر اولدی و انلر بر سبیل القا و الهام تعلیم علم ایلدند دیر لر * منوی * چون مه نویسه روزیه که بدر *
هر ملک دارد کمال و نور و قدر * یکی آبی باوج کونلک ماه کبی و یا خودیدر کامل اولش ماه کبی هر ملک علی حده کمال
و نور و قدر طور بعضی کامل و بعضی اندن اکل و بعضی نورانی و بعضی اندن انور و بعضی بعضسندن
شریف و بعضی دخی من حیث المرتبه جلوه دن اشرف قدر محصل انسانک نیجه انواعی و ارایسه انلر دخی انواعی واردر
عامه ملائکه که و مؤمن ملائکه و خواص ملائکه و اولیای ملائکه و انبیای ملائکه و رسل ملائکه و ار در من حیث
المرتبه بری بزندن تفاوتلری مقرر در (می) زاجنجه نور ثلاثه و رباع) بر مراتب هر ملک را آن شعاع) ابتداء سورة فاطره
اشارتدر (الحمد لله فاطر السموات والارض) جمیع حامدک جدی و تناسی اول الله ایچوندر که مبدع و مظهر
سموات والارض در (جاعل الملائکه رسلا) بلکری انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامه رسل قیلچیدر بونلره رسالات حق
و حی ایل و الهام و رزایای صالحه ایل تبلیغ ایدر لر (اولی اجنجه منی و ثلاث و رباع) اولیه ملائکه که ایکیشرا یکیشرا و حرا و حر
و در در در قنادلر صاحبدر مثلا عقول انسانک قوت علمیه و نظریه جناحینی و حس مشترک و قوت وهمیه و خیالیه
و فکریه هرری بر جناح مشابه سنده در ملائکه نک دخی جناحاری بومثال اوزره در فافهم (بزیدی الخلق ما يشاء)
زیاده ایلر اول الله خلقنه دیلدیکی شئی عقل و تمیز و علم و معرفت کبی و یا خود بلاغت و فصاحت و صباحت اوله و بعضلر
حامه ملایله قرأت ایدوب مراد حسن صورتدر دیمش بوجله به و دخی بونلر امثالی شیشله مفسر نلک اشارتی واردر (ان الله
علی کل شیء قدير) تحقیقا الله جمیع اشیا به قادر در معنی بیت دوردر در در اوج و حرا و حر نوردر قنادلر دن مرتبه لر اوزره
هر بر ملک اول شعاع حق لامع و ساطع اولمشدی بومحمله حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز سؤال مقدره به
اشارت یوروب دیر لر که چونکه جناب عزتک شهادتی جلوه به کافیدر با ملائکه و علمانک شهادتنه احتیاج واردر

پس جواب یوردر که هر کس حقت شهادت فهمه قادر د کادر پس انبیا علیهم السلام و اولیای عظامک و ملائکه
و علمای دخی شاهد قیلدیکه هر کس استعدادی مقداری انلردن استفاده و استفاده ایدله * مثنوی * همپو برهای
عقول انسیان * که بسی فرقت شان اندر میان * اجنه ملائکه متفاوته در انسانیات عقول پرری کبی که انلرک
مایته جوق فرق وارد عقول آدمی مایته تفاوت عظیم اولدنی کبی ز برا کیمی سفیه و کیمی فقیه و کیمی کامل
العقل و کیمی بوجه لدن اکلدن و قس علی هذا قوه الملائکه و اجنهم * مثنوی * پس قرین هر بشر در نیک و بد *
آن ملائکه باشد که مائسدش بود * پس هر بشر له قرینی نیک و بدده اول ملک اولور که انک مائسدی اوله اعلی اولان ملائکه
اعلی اولان کسه له وادی اولان ادنی اولان کسه له یار و قرین اولور که مایندرنده نوعا سبب وارد * مثنوی *
چشم اعش چونکه خود را بر تنافت * اخترا و اشع شد تاره بیافت * اعشک چشمی چونکه آفتابه طاق
کتورمدی گوکب اکاشع اولدی تا آنکه یول بولدی مراد ضعیف البصره اولنلر و دیده انوردن بی بهره قالنلر حضرت
خدادن استاره به ملائکه دن و ارواح انبیا علیهم السلام دن استفاده قلیوب العلماء مصابیح الارض فخوا سنجع انجق نجوم زمین و مصابیح
دین اولان عالمردن و شخاردن که کندیلرک دیده ادراکی اکا طاق کتوردر یوللرک بوکونه ضعیف بصره
مبتلا اولنلر شمع دین اولوب بوکونه اعشک انلرک نور ارشادی واسطه سیله یول بولور (کفتن پیغمبر صلی الله
علیه وسلم هر زیدرا که این سر را فاشتر ازین مگو و متابعت نکندار) * مثنوی * کفت پیغمبر که اصحابی نجوم
رهر و انرا شمع و شیطا نزار نجوم * پیغمبر علیه السلام حضرت تری بن اصحاب نجوم کبی در دیدی (کما قال
علیه السلام اصحابی کالنجوم باهم اقتدیتم اهتدیتم) رهر و اولنلر و صراط مستقیم اوزره سلوک قیلنلر شمع و شیطانه
رجومدر یعنی شیطان انس و شیطان جن اولنلری رجم و طرد ایدرلر و سالک و رهر و اولنلر یول کوسروب
هدایت قیلرلر بولردن هر قنغیسنه اقتدایلسک مهندی اولورسن و مقصوده وصول بونورسن (مثنوی) هر کسی و
کربدی آن چشم وزور * کور کفتی ز آفتاب رخ نور * هر رکسه به اکراول چشم وقوت اولیدی که اول کسه
بر خک آفتابندن نور و تیدی بر خک آفتابندن مراد حضرت حبیب کرم صلی الله علیه وسلم اولور که هر کسک
اندن نور استفاده ایلک استعدادی یوقدرا که هر کسک اول آفتاب فلک نبوتدن نور استفاده ایلک طاق
و یاقی اولیدی * مثنوی * کی ستاره حاجتسی ای ذلیل * کی بدی برور خورشید اودایل * ای ذلیل ستاره
چن حاجت و لازم اولوردی که اوستاره و خورشیدک نوره دلیل اولیدی یعنی اگر هر کس شمس حقیقیدن
نور المغه قادر اولیدی ستاره نور خورشید اوزره دلیل المغه حاجت فالزدی و نجوم کبی اولان مشایخ و عرفا و علما
دخی شید حقیقت جابنه دلالت قیلزدی و مرشد اولزدی (مثنوی) ماهی گوید بخاله و ابرونی * من بشر بودم ولی
یوحی الی * سورة کهفده و سجده و حم ده اولان آیت کریمه له اشارتند (قل انما انابشر مثلکم) دی یا محمد سنده بزم کبی
آدمسن دینلر (انابشر مثلکم) ای من جنسکم فی البشریه و الممالئله النوعیه الموجبیه للانسان و الخلطه (یوحی الی
لیند و ابور الوحی و التوحید و تسلیک و اسبیل الحق) (انما الهکم آله واحد) تحقیقا الهکزاله واحددر (لا شریک له
فی الوجود فاستقیموا بالاثبات علی الایمان و السکینه و الایقان فی اتوجه الیه من غیر انحراف الی الباطل و استغفروا
بالتقل عن الهیئات و التجرد عن الصفات الذمیه و ویل للمشرکین من فرط جهالتهم) معنی بیت ماهی گوید ماه
حقیقی اولان انبیا علیهم السلام و اولیای عظام دیرلر بخاله و ابرونی خاله کبی تیره طبع و سحاب و سایه کبی مکدر
خیره اولنلر که برده سزک کبی صفت بشریله متصف و قید طبیعتله مقیدزلیکن نور و حی الهی بری منور و صفت
بشریه دن مطهر قیلدی دیرلر بزم سزکله مجانبتمز مطلقا سزکله موافقتکزیچوندر تا بزمله طبیعتده ای بشریتده
قالنلر بن سزجلین تاریک و تیره ایدم خورشید حقیقینک و حی بکاوشجلین بر نور و بردی و بی بویه نورانیت مرتبه سته
ایر کوردی ماهدن مراد بونده الله اعلم ولی اولق و وحیدن مراد الهام اولق فهمه اقربدر و محله انسبدر (مثنوی) ظلمتی
دارم بنسبت باشموس * نور دارم بهر ظلمات نفوس * شمس له نسبت بر ظلمات طوترم اما نفوسک ظلماتدن اوتری نور
طوترم یعنی نفوس انسانیه بی ظلمات جهل و غفلتدن خلاص ایتمک ایچون نور باطن طوترم دیر ماهدن مراد ولی
اولورسه شمسدن مراد انبیا علیهم السلام اولور و اکرم ماهدن مراد نبی اولورسه شمسدن مراد ملائکه مقربین
اولور که انلر صرف نورلر در و انبیا علیهم السلام انلر نسبت ظلمت جسد انسی وارد * مثنوی * زان ضعیف
تا توانای آوری * که نه مراد آفتاب آوری * ماه و ظلمت بشریه ده قالنلر دیر اول سبیدن ضعیفمه تاسن بکا طاق
کتورسن و بیکله آشنا اولق مرتبه سته کندیکی توره سن زیرا که سن آفتاب اولرک مریدی دکلسن (مثنوی) همپو

شهد و سر که در هم یافتیم * تا سوی ریج جگر رمیافتیم * شهد و سر که بری بریده عتج اولوب سر کنکین اولدیغی کبی بندخی
عتج اولدم و روحانیت بشریله اختلاط قیلدم تا جگر ده اولان مرض جانبیه یول بولدم نته کم سر کنکین درونه
داخل اولدقه علت صغری ای ازاله ایدر * منوی * چون ز علت وار هیدی ای رهین * سر که رابکزاروی خور انکین *
ای مرضه رهین و قرین اولان کسه چونکه ریج و علتدن قورته من سر که بی ترک ایلد و عسل بی سر که دن مراد صفات
بشریه و انکیندن مراد صفات روحانیه در چونکم طالب علل نفسانیه دن خلاص اوله مرینک ماتد سر که اولان
بشریتی جانبیه احتیاجی قالمز اول زمانده انک صافی شهد روحانیتندن اکل ایلسه اکا ضرر قیلز * می * تخت دل
معمور شد پالک از هوا * بروی الرحمن علی العرش استوی * سورة طه ده اولان آیت کریمه به اشارتدر (الرحمن علی
العرش استوی) الرحمن مرفوعه در مدحیت اوزره تقدیری هو الرحمن استوی عرش ملک و سلطاناقدن مجازدر
ننه کم دیرلاستوی فلان علی السریر ای ملک وان لم یقعده علی السریر البتة یعنی اول رحماندر که ملک العرش و استوی
علیه علماء امت حضرت علی کرم الله وجهه حضرت نرینک یوقولنی بو محله مذهب مقبول عدا بنما در نته کم یوردر
الاستواء غیر مجهول و التکلیف غیر معقول و الايمان به واجب و السؤال عنه بدعة لانه تعالی کان ولا مکان فهو علی
ما کان قبل خلق المکان لم یتغیر عما کان (له ما فی السموات و ما فی الارض) سموات و ارضینک تقدیر شیر و اریسه
انکچوندر (وما ینهم ما و ما تحت الثری) دخی سموات و ارضینک ما ینهم اولان و تحت التراد اولان شیرک جمیعسی انک
ملکیدر معنی بیت تخت دل معمور شد و کل تختی معمور اولدی پالک از هوا هوادن پالک اولدیغی حالده بروی اول
کوکک اوزره نه (الرحمن علی العرش استوی) عرش اوزره استوا و استیلا سی کیدر رحمانک بویه دیمک دخی و جهر
کوکک تختی هوادن پالک اولوب معمور اولدی کوکل اوزره (الرحمن علی العرش استوی) آیت کریمه سنک مفهومی
حاصل اولور بر اقلب المؤمن عرش الله در و كذلك استوی الله علی عرش وجود الکل بظهور صفته الرحمانیه فی
ووصول اثرها اذ فیض العام منہ الی جمیع الموجودات * منوی * حکم بر دل بعد ازین بی واسطه * حق کند چون
یافت دل این رابطه * بوند نصکره قلب اوزره حکمی بی واسطه حق ایلر چونکم کوکل بورابطه بی بوله یعنی تخت دل
هوادن پالک اولوب معمور اولد قد نصکره قلب اوزره حکمی بلا واسطه حق تعالی ایلر چونکم کوکل حق تعالی به
بومرته اتصال و رابطه بوله مادامکه دل هوادن پالک اولیه حق تعالی انک اوزره نه حکمی و سایطه و اسباب ملائسه سیله
قیلر (منوی) این سخن پایان ندارد زید کو * نادهم پندش که رسوایی مجو * بواسرار و معارفه متعلق اولان سوز پایان
طوتمزیدتی تا کاپند و برم بویه دیو که رسوایق دیله و اسرار غیبی کشف ایلیه (رجوع بحکایت زید) (منوی)
زید را کنون نیایی کو کریمت * جست از صف نعال و نعل ریخت * زیدی الا سن بوله من سنکه اول زید قاجدی
وصف نعال بشریتدن صجرا دی و نعل دوکدی یعنی پای و روحه نعل کبی اولان مقتضای طبیعتی و کفش صورتی قلع
ایلدی (می) تو که باشی زید هم خود را نیافت (همچو اختر که بروخورشید تافت) سن کم اوله سنکه زیدی بوله سن زید هم
کندی سی بولدی که کوکب کبی انک اوزره نه آفتاب یلدرادی یعنی عند طلوع الشمس نجومک وجودی نه مرته محو
و متلاشی اولور سه عاشقک وجودی دخی عند ظهور الحق اولیه محو و فانی اولور بومرته به مشایخ مرته فنا تعبیر قیلور
منوی) فی ازونقشی سیایی نه نشان * نه کهی یایی براه که کشان * بویت قناتدر قناتر نه سینه اشارتدر معنی
بیت نه اول زید دن بر نقش بولور سن نه نشان و نه آندن بر صمان بولور سن صمان او غریبی بولنده یعنی بر اثر و علامت انک
بولنده بوله من سن (می) شد حواس و ناطقه تابان ما) محو نور دانش سلطان ما) حسها و عقلها شان در درون) موج
در موج لدینا محضرون) بزم حواس ظاهره و باطنه من و تابان اولان قوت ناطقه من سلطانمزلک علینک نورینک محوی
اولدی اول حواس و ناطقه لری نور علم سلطانیده محو اولان کسه لک حسلری در و نده موج موج ایچره الله قننده
حاضر لدر نته کم جناب عزت کلیسی بزم قننده حاضر لدر دیدی سورة یس ده اولان آیت کریمه به اشارتدر (وان کل)
هیچ برشی دکلد (لما جمیع لدینا محضرون) الا بزم قننده مجموع در احضار اولنشد در و بر آئیده دخی یوردر
ان کانت الا صیحة واحدة) یعنی نفخة اخیره اولدی (الا صیحة واحدة) الا صیحة واحدة اولدی (قازاهم جمیع لدینا
محضرون (می) چون شب آید باز وقت بارشد) انجم پنهان شده بر کار شد) بیشتار او ادهد حق هوشها) حلقه حلقه
حلقه در گوشها) پای کوپان دست افشان در ثنا) ناز نازان ربنا حیبتنا * چونکه شب کله کبر و اجازت وقتی اولور پنهان
اولمش کوکب کار اوزره اولور یعنی تجلی و ظهور و آفتاب الهی ده حواس عاشقان خدا کا ختفاء الکواکب عند
ظهور نور الشمس مختفی و زائل اولور چونکم تجلی شمس حقیقی مختفی و مستتر اوله و شب بشریت ظهوره کله پنهان
اولان انجم حواس انسانی بر کار اولور و تکرار وقت بار اولور و تکالیف یو کتی یو کلور بی هوش و مستغرق اولنله جناب

حق کبر و هوشرین و برزگوشلده حلقه لر حلقه حلقه اولدنی حالد یعنی هر بری هوشت هوشی و برل کده و صحوه
 کلد کده انک کوش جاتنه نیجه علوم و حقایق حلقه لر حلقه اندر حلقه اولدنی حالد اعطا اولور اتفاق مشایخ
 صوفیه بودر که عاشق صحوه کاسه البتته نیجه حقایق و علوم اندم حاصل اولق کرل والا انک سکری سکر الهی اولر
 کما نقلنا عن الفتوحات فی درجه الصحوه و مستغرق و بی هوشر محدودن صحوه و فنادن بقایه کلد کاری حالد پای کویان
 و دست افشان نثار جدی زیاده ایلد کلدی حالد ای بزم ریمز بری احیا ایلد کلدی کاری حالد کاورننه کم بعد موت
 الطبیعی و الاضطرابی جمیع ناس هوشه کاورلر و حیات بولورلر و کندی کارلر نه مشغول اولورلر پس بورایه کانجیه دلد
 قنای معنوی و موت اختیارینک یاندر چونکم بعد موت الاختیاری صحوه کلد بعد موت الاضطرابی بشریه
 و صورتیه کلد که مشابه اولدیه در حال بعد موت الطبیعی اولان حیاتنک یاتنه شروع ایدوب یورورلر (می) آن جلود
 و آن عظام ریخته * فارسان کشته غبارانک یخته) اول دو کلس پوسترو استخوانلر تو زقو برمش فارسلا اولمش یعنی نته کم
 بعد الحو و ساق الهی صحوه کلد کده انلر جلود و عظام جسمانیه لر فارسان میدان طریقت اولورلر و حیات
 ابدیه هی بولورلر کلد بعد موت الاضطرابی وقت نفخه الشانیه ده جلود و عظام ریخته فارسان میدان عرصات
 اولرلر غبارانک یخته اولد قلدی حالد و حیات جسمانیه لر بی بولورلر و شانلر نه مشغول اولورلر بوندن مقدم اولان
 بیت مؤمن حم ده اولان آیت کریمه به اشارت در (و قالوا بیانا متنا اثنتین) کافر لر جهنمه دیه لر که ای بزم ریمز بری ایکی
 کره اولدرلر یعنی برسی موتی خلق ایلد یکیدر اولده و بری بعد انقضاء آجالهم موت طبعیه ایلدر (و احیتنا اثنتین
 و بری ایکی کره احیا ایلد بری حین ولادتده اولان حیات در و بری بعد الموت بعث و حشر ایچون اولان حیات در پس
 حضرت عیسی علیه السلام بو کلامی موجب نیجه نته کم یورورلر (من لم یولد مر تبین بل ملکوت السموات) سالک
 راه حق و ولادتین میسر اولیجیه که مقصود بری ولادت معهود و بری دخی روحنک بو وجود و محسوس و مشهوددن
 مولود اولد سیدرسیر ملکوت و جبروته دخوله قادر اولرلر فاما اول سالکان راه حقیقت و واصلان اسرار طریقتیه
 موت و وفات تعلقات بدیهه و مویقات و مهملکات شہوات نفسانیه دن خلاص اولوب انوار تجلیات ذات و صفات
 حیات جاودان بولد قلدن پای کویان و دست افشان و ناز و نازان جد و ثنای خالق کون و مکان ایدوب دیه لر که
 ای بزم پروردگار من جد و سپاس و شکری قیاس اول جناب و اهیا الرجا و الاتماسه اولسونکه (احیتنا اثنتین)
 بری ایکی کره احیا ایلد بری عالم عدمدن صحرای وجوده کتور مکلکله و بعده مهالک نفسانیه و مسالک شیطانیه دن
 خلاص ایدوب حیات جاودانیله حق قیلد (مثنوی) حله آرنده از عدم سوی وجود در قیامت هم شکور و هم کنود *
 حله کتورلر عدمدن وجود جانیته قیامتده یعنی مقابردن قائم اولد قلدی و قنده هم شکور و هم کنود یعنی زیاده شا کرلر
 و هم زیاده کافر اولدر (مثنوی) سرچه می پیچی کفی نادیده * در عدم زاول نه سر پیچیده * باشکی نیچون بو کرسن
 و کور و ملک ایلرسن یعنی حشر اولقندن و حیات ابدی بولقندن نیچون معرض اولوب تعامی ایلرسن عدمده ایکن
 اول باشکی جور مدکی یعنی عالم عدمده انست قیلش ایکن بو وجوده کلد کدن معرض اولوب سر پیچیده قیلد *
 * مثنوی * در عدم افشردی پدی خویش * که مرا کی بر کند از جای خویش * عدمده کندی ایاغکی صقمش
 و محکم با صمش ایلد یعنی لسان حاله بولده دیرد که بنی کند و برمدن کیم قور بر یعنی عدمدن بی وجوده کیم کتورلر
 دیرد (مثنوی) می بینی صنع ربانیت را * که کشید او موی پیشانیت را * سن ربانی اولان صنعی کومر سنکه حق
 تعالی حضرت تری سنی آنک صاحب چندی و عالم وجوده کتوردی موی پیشانیت چکمد زیاده ضبط و تصرف
 ایتکدن کاتبدر (کافال تعالی ما سن دایه الا هو آخذ بنامیتها * مثنوی * تا کشیدت اندرین انواع حال * که نبودت
 در کمان و در خیال * حق اول حکیم مطلق سنی بوانواع حال ایچره چکدی یعنی عدمدن سلاله طین مرتبه سنه اندن
 نطفه اندن علقه اندن مضغه اندن لحم و عظام لباسن کیوب ذی روح اولق مرتبه سنه اندن طفولیت اندن تکلیف
 لباسن کیوب محصل کلام طور ابعده طور سنی هر مرتبه ده نیجه احواله یئوردیکه سنک ظنک و خیال کده اولمش ابدی
 و بوحالات عجیبه فکر که دخی کلمش ابدی * مثنوی * آن عدم اورا هماره بنده است * کارکن دیو اسلیمان زنده است *
 اول عدم دایما حضرت خدایه بنده و مطیع درای دیو کار و خدمت ایلد سلیمان علیه السلام دریدر یعنی
 ای نفس فرمان الهیدن معرض اوله و ترک طاعت ایدوب عصیان قیلد زیر اسلیمان حقیقی یعنی حضرت حق حی
 و لا یعود و باقی و لا یفوت در پس آنک طاعتندن اعراض ایلن طاعتدر * مثنوی * دیوی سازد جفان کالجواب *
 زهره فی نادفع کوید یا جواب * دیو جفنه لردوزر جایه لر کبی یعنی کاسه لردوزر حوض کبی زهره سی یوق نادفع ایلدیه
 و یا جواب سوبلیه بوبیت سوره سبأده اولان آیت کریمه به اشارت در (بعملون له ما یشاء) جناب عزت یورورلر که

بر سلیمان مسخر قیلدق شیاطین و جنی ایشلر انکی چون هر نه دیلر سه * من محاریب و قنیل * محرابلردن
 و صورتلردن محاریب دن مراد مساجد و سائر اشیای رفیعہ در و غنائیلدن مراد سم و زرو و انجاس و زجاج و مرمر دن
 انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامک صورتلری در و زوب و یا مسجد و معبد لر نه بازوب کا نظر ایتلریدر انلرک شریعتده
 جائزیدی (و جفان کالجواب) جفان جفنه نک جعیدر قصه کبیره یه دیر لر جواب جائیه نک جعیدر که حوضه دیر لر
 یعنی دخی شیاطین و جن دوزر لر دی حوضلر کی چنقلر پس حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز نفس اماره
 صاحب لر نه یورر لر که آگاه اولت و کار و عملدن غافل اولت و قیاس ایلامک که بو عالم سلیمان حقیقیدن
 خالی اوله اگر طوعا عبادت ایتز سکنز کر هافر که سزی بر کار بدله مشغول قیله * منثوی * خویش را بین چون همی
 لرزی زبیم * مر عدم را نیز لرزان دان مقیم * کنیدی کی کور عدم اولق خوفندن نیجه در ترسن عدی دخی اللهک
 خوفندن دایم در تریجی ییل هماندمکه وجوده کل که امر ایله موجود اولور تنه کم موجوده امر ایله کده معدوم اولور
 * منثوی * ورنه دست اندر مناصب می زنی * هم زترست آنکه جانی می کنی * واکر سن منصبلر ال اوره سن
 و ملک و مالی زیاده قیلر سن هم خوف کندنر اولر که زیاده جان چکیشر سن یعنی هر بار که موت و فسادن خوف ایدوب مال
 و منصبه کوکل قویه سن و دوات صوری و عیش فانی به مشغول اولر سن اولر سنلر جان چکشمکه سبب اولور زیر اهر تقدیر
 و صلندن لذتک و ارایسه فرقتک المی اولقدرا اولور (منثوی) هر چه جز عشق خدای احسنست * کرشکر خوار است
 آن جان کنده نست * هر نه که احسن اولان خداک عشقندن غیریدر اگر صورتنا شکر خوار اقسده معنایان
 چکشمکه در * منثوی * چیست جان کندن سوی مرگ آمدن * دست در آب حیاتی نازدن * جان چکشمکه ندر
 مرگ جانیه کل کدر بر آب حیاته ال اوره در یعنی مانند آب حیات اولان محبت خدایه و دامن صاحب هدایه نمک
 قیامقدر * منثوی * خلق را دودیده در خاک و نمات * صد کان دارند در آب حیات * خلقک ایکی کوزی طبراقده
 و موندن در یعنی بر کسه اولد کد نصکره خال اولور و فنا اولور دیوب نظر لرین انجی بومر تبه یه حصر ایلیوب موت و قبردن
 ایلر و سنه نظر ایلر کور مر لر آب حیاته یوز کان طو تر لر یعنی اولر کسه لر که بود نیاده آب حیات محبت و معرفتله قلب لرین
 زنده قیلر لر بعده بحسب الظاهر اولر خلق آفی اولدی و تراب اولدی دیر لر اگر آب حیات ایچمشدرا کافنا و زوال
 کلز اولان حیواندر عاشق لر اولمز دیسک محبت و معرفتک و علم و حکمتک آب حیات اولر سنه نیجه ییک کان طو تر لر
 و بوجه سنده آب حیات یوقدر دیوب کند بلرینی چاه مرگ و فناءه ازلر * منثوی * جهد کن تا صد کان کردد نود *
 شب بروز تو بخوبی شپ رود * جهد ایله تا یوز ظن طقسان اوله یعنی تحصیل علم یقین ایلمکه سعی قبل تا سنک شکک
 و شبهاتکدن بعضی زائل اوله و ظن و کجالت بر قاج مر تبه از قاله کیجه یوری واکر سن او یویه سن کیجه کیدر یعنی
 بوشریت کیجه سنده طریق حق سلوک ایله و قطع مراتب قبل واکر سن طریق حق کتیز سنک شب بشریت الدن
 کیدر و روز آخرت ظهور ایدر اندن نصکره کار و عملک فائده سی اولمز * می * در شب تاریک جوی آن روز را * پیش کن آن
 عقل ظلمت سوز را * اول روزی قرا کو کیجه ده ایسته یعنی اول روز حقیقی بو ظلمت بشریتده ایکن طلب ایله اول ظلمت
 باقی عقلی او کو که ایله یعنی عقل معادی کندیکه قول و زقیلوب و کاتابع اولوب ظلمت نفسانیه دن خلاص اوله
 کور و روز حقیقی بوشب دنیاده بوله کور * می * در شب بدرنگ بس نیکی بود (آب حیوان جفت تاریکی بود) بدرنگ
 اولان کیجه ده جوق اولر آب حیات ظلمتک جفت و قرینی اولور یعنی شب رنگ اولان طبیعت کیجه سنده جوق
 حسنات ظهوره کلوب مشهور در که آب حیوان ظلمت ایچره در پس ظلمات بشریتده آب حیات ابدیه موجود در آب
 حیات ابدیه دن مراد ذوق ایمان و عرفان و لذت علم و ایقاندر (اومن کان میتا فاحینناه و جعلناه نوراً یمشی به
 فی الناس کمن مثله فی الظلمات لیس بخارج منها) آیت کریمه سی بو خصوصه شاهد و برهاندر * منثوی *
 سر زخفتن کی توان برداشتن * با چنین صد تخم غفلت کاشتن * باشکی یا تمقندن و او بومقندن چن قالدر مغه قادر اولور سن
 بونک کی یوز غفلت تخم اککاه ییله یعنی بوقدر غفلت و معصیت ایشلر که مادامکه ییله سن باشکی خوابدن نیجه
 قالدر رس و نه کونه احیای لیالی قیاور سن (می) خواب مرده لقمه مرده یارشد * خواجه خفت و دزد شب بر کار شد
 * خواب اولمش لقمه اولمش بری برینه بار اولدی خواجه اوددی و کیجه دزد کار و مصیحت اوزره اولدی دزدشیدن
 مراد شیاطین و جن اولور * منثوی * تو نمی دانی که حصان کیند * ناریان خصم وجود خا کیند * ای بنی آدم
 سن ییلز سنکه سنک دشمنلرک کیلر در ناریلر خا کیلرک وجود ینک خصمیدر یعنی شیاطین که ناریلر در بنی آدمک
 عدولیدر * (منثوی) نار خصم آب و فرزند ان اوست (همچنانکه آب خصم جان اوست) آتش آبک و انک فرزند لرینک
 دشمنیدر انجیلین که آب آتشک جاتک دشمنیدر فرزند ان آبدن مراد آله نشو و نما بولان انسان اولور اگر چه حیوانه و نباته

دخی شامل اولور سه ده (منوی) آب آتش را کشد زیرا که او * خصم فرزندان آبست و عدو) آب آتشی دیر زیرا که
 آتش آبک فرزند لریک خصم و دشمنیدر * منوی * بعد از آن این نار نار شهوتست * کاندرو اصل گاه و ذلتست * بونار
 شیاطین دید که نصکره بوناردن مراد نار شهوت در زیر نار و شهوت ده گاه و خطایک اصلی واردر * منوی * نار بیرونی
 بایی بقسر در * نار شهوت نایدوزخ می برد خار جده اولان آتش بر مقدار آله مرده و افسرده اولور اما شهوت آتشی صاحبی
 دوزخه دلا ایلنور * منوی * نار شهوت می نیار امد باب * زانکه دارد طبع دوزخ در عذاب * نار شهوت و آتش
 طبیعت آله ساکن اولر زیرا که آتش شهوت دوزخ طبعی طور عذاب و المده تنه کم جهنم طوع عیوب * سل من مزید
 نعره سن اورر کذلک شهوت نفسانیسه دخی قناعت قلیوب ما کولات و مشروبات جانبیه و حظوظ نفسانیت
 طرفته بولد چه سر یص اولور * منوی * نار شهوت راجه چاره نوردین * نور کم اطفاء نار الکافرین * شهوت نفسک
 ناره چاره نوردین نوردی رای مؤمنلر منزله نوردی بکر اطفاء ایلدی کافر لک آتشی که اول سبب اشتعال نار جیم اولان
 شهوت نفس لیمدر کمال علیه السلام تقول النار یوم القیامة جزای مؤمن فان نور لک اطفاء ناری (منوی) چه کشد
 این نار را نور خدا (نور ابراهیم را سازاوستا) بونار شهوتی نه سوندرو خدای تعالی نیک نوری سوندرو حضرت ابراهیم علیه
 السلام نور فی اوستاددوزیعنی ابراهیم علیه السلام قلبی اوزره اولان و قدم ابراهیم علیه السلام اوزره سیر قیلان
 بر خلیل سیرت کسه نیک نور جلدانی کندیکه دلیل ایه * منوی * ناز نار نفس چون نمرود قوی و اره داین جسم همچون
 عود قوی * ناسنک نمرود کبی اولان نفسک آتشدن سنک بو عود کبی اولان جسمک قورته * منوی * شهوت ناری
 بر آندن کم نشد * او بماندن کم شود بی هیچ بد * ناری اولان شهوت نفسانی سور مکه ناقص اولدی یعنی ای خرج
 ایتمکله و آنک مقتضاسنی و بر مکه اول اکسک اولدی هیچ شکست و چاره سزا و قالمغله کم اولور و مقتضاسنی و بر مکه
 ضعف و نقصان بولور * منوی * تا که هیزم می نهی بر آتشی * کی بمیرد آتش از هیزم کنی * مثلاً تا کم سن بر آتش
 اوزره هیزم قویاسن آتش هیزم چکبی الکنن چن اولور بلکه زیاده اولور و قوت بولور (منوی) چون که هیزم باز کبری
 نار مرد * زانکه تقوی آب سوی نار برد (چونکه آتشدن هیزم کی و طونه سن نار سو نور زیرا که تقوی آبی آتش جانیسه
 ایلدی تقوی آتشک غداسی اولان هیزم آتشدن حفظ ایتمک و بر هیزم ایلکدر آتسه غداسی اولان هیزم و بر مکه
 اکا صوابیتمک کیدر زیر هیزم حفظ ایتمک همان آتسه صوابیتمک اوزر نه دو ککله برابر در چونکم تقواده دخی
 اطفاء نار ایلک صفتی موجود اولد بسه زانکه تقوی آب سوی نار بردی و یلر نامعلوم اوله که غدای نفسانیسه دن
 بر هیزم ایلک آتش شہواتی صو کبی سوندرو بیدر (منوی) کی سیه کرد در آتش روی خوب * کونهد کل کونه از تقوی
 القلوب * خوب و زیاده از آتشدن چن سیاه اولور یعنی بر کسه نیک وجه باطنی نار شهواتدن چن سیاه اولور که
 او کسه تقوای قلوبدن وجه باطنی اوزره کلکونه قوی و زهد و ورع زینتیه جمال روحی مزین قیل (آتش افتادن
 در شهر بایام امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه (منوی) آتشی افتاد در عهد عمر * همچو خوب خشکی خورد او حجر *
 حضرت عمر رضی الله عنه زمانده شهره بر آتش دوشدی حجری اول آتش قوری خوب کبی بردی * منوی *
 در قسادند بر شاو خانها * نازداند بر مرغ و لانه * اول آتش شاو خانه لره دوشدی حتی اول آتش مرغل قسادلر نه
 و یوه لر نه آوردی (منوی) نیم شهر از شعلها آتش * گرفت * آب می رسید از آن وی شکفت * شهر لک نصفی
 شعله لردن آتش طوتدی و یاندی اب اول آتشدن قورقدی و آتشک پوشدت و غلبه سینه منجیب اولدی * منوی *
 مشکهای اب و سر که می زدند * بر سر آتش * کسان هوشمند * اب و سر که مشکتری اوردیلر آتشک باشی اوزره
 هوشمند اولان کسه لر (منوی) آتش از استیزه افزون می شدی * می رسید اورا مدد از بی حدی * آتش عسادندن
 زیاده اولور دی کویا اول آتشی بی حدلک عالمندن مدد یتشوردی * منوی * خلق امد جانب عمر شتاب *
 کاتش مای غیر دهیچ از اب * خلق حضرت عمر رضی الله عنه جانبیه سر عتله کلیدیلر بویه دیو که بزم آتش
 هیچ صودن سوینزا کا چاره ندر * منوی * گفت آن آتش زایات خداست * شعله از آتش بجل شماس
 * حضرت عمر رضی الله عنه انلره ایلدی اول آتش خدای تعالی نیک علامت لر ندر اما معنا سنک بخلکزر آتشدن
 بر شعله در (می) اب بکذارید و نان قسمت کنید * بخل بکذارید * کرا ل منید * صوی ترک ایلکزر و فقرایه نان
 قسمت ایلکزر بعض نسخه ده اب بکذارید بر نه اب و سر که چیست واقع اولمشدر یعنی اب و سر که ندر و نان قسمت ایلکزر بخلی
 ترک ایلکزر اگر بنم آلم ایه کر یعنی اگر بنم اهل ایه کر بخل و امسا کی ترک ایلکزر دیدی * منوی * خلق گفتندش که
 در یکشوده ایم (ما بخی و اهل فتوت بوده ایم) خلق اکادیدیلر که قبولی عزی آچش ایزر یعنی و اهل فتوت اولمشر (منوی
 گفت نان در رسم و عادت داده اید * دست از بهر خد انکساده اید * حضرت عمر رضی الله عنه انلره ایلدی نانی رسم

و عادتده و بر منسز الله ایچون ال اچم شسز (می) بهر نخر و بهر بوش و بهر ناز * نه از برای ترس و تقوی و نیاز *
 بلکه سخا و فتوت و کز خردن اوتری و جمعیت و کثرت ناسدن اوتری و نازدن اوتری در حق تعالی نیک خوفدن و تقوادن
 و نیازدن اوتری دکلدر * مثنوی * مال تخمست و بهر شوره منه * تیغ را در دست هر رهزن مده * مال تخمدر و آفی
 هر شوره به قومده هر رهزنک الله تیغ و برمه یعنی انسانک ملککنده اولان مال تخم حسنا تدر اگر الله سیور دینی محله
 القاب از سکر ربع و محصول بتور من فی المثل مال بر تیغ کبیدر و اهل فسق و عصیان رهزنلدر مال خدای اهل هوا به
 بذل و سخا ابلنک رهزن الله تیغ و بر ملک کبیدر و کونه سخا ابلن آتم و خائن اولمق مقرر در * مثنوی * اهل دین را با زدن
 ز اهل کین * همنشین حق بجو با او نشین * اهل دینی اهل کیندن کیرویل حقل همنشین و مقربن امسته انکله او نور
 تا سلامت بوله سن * مثنوی * هر کسی بر قوم خود ایشار کرد * کاغچه پندارده که او خود کار کرد * هر یکسه کندینک
 قومی اوزره ایشار و سخا ایلدی ابله و نادان ظن ایلر که او خود کار ایلدی یعنی مجر دکنینک مشربنه موافق اولان قومه
 سخا ایلدی کنی علم دینده نادان اولان کسه سخا و کرم ایلدم صنور حال بو که اتمک اشد یکی کار * کندینک خیانتنه
 و عقوبتنه دلالت قیلور زیر ارضاء لوجه الله اولین و الله سیور دینی محله و برین عطا و سخا صاحبنه عاقبت ندامت اولمق
 مقرر اولور پس لازمدر که سخا اولان کسه سخا و کارنی لله و فی الله ایلوب عمله خالص اوله و مخلص کلدر و اخلاص
 ندر بو حکایه دن معلوم اولور (خدوانداختن خصم در روی امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه و انداختن علی شمشیر از دست
 * مثنوی * از علی آموزا خلاص عمل * شبر حق را دان مطهر از دغل * مالک اخلاصی حضرت علی کرم الله وجهه
 و رضی الله عنه حضرت نازندن ا و کرن حضرت حقل ارسلانی حیلده و دغلدن پاکبیل * مثنوی * در غزایر پهلوانی
 دست یافت * زود شمشیری بر آورد و شتافت * غزاده بر پهلوان اوزره ال بولدی یعنی غالب اولدی فوری شمشیری
 یوقر و کتوردی و سرعت ایلدی (مثنوی) او خدوانداخت در روی علی * افتخار هر نبی و هر ولی * او پهلوان حضرت
 علی رضی الله عنهمک مبارک یوزنه خدواندی یعنی تو * و ردیکه اول علی هر نبی و هر ولینک افتخاریدر
 (مثنوی) آن خدو زبرد بر رخ که روی ماه * سجده آرد پیش او در سجده کاه * اول پهلوان بر یوزه تو کردیکه ماهک یوزی
 سجده ایدیه جک پرده اول یوزلک او * کینه سجده کتور * مثنوی * در زمان انداخت شمشیر آن علی * کرد او اندر
 غزاش کاهلی * فوری اول علی شمشیری الندن آندی حضرت علی کرم الله وجهه اول پهلوانک غزا و محاربه سندن
 کاهلک ایلدی (مثنوی) کشت حیران آن مبارزین عمل * و زغودن عفو و رحمت بی محل * اول پهلوان حضرت علی
 رضی الله عنهمک بو علمندن حیران اولدی محلسر و مناسبستز عفو و رحمت کو ستر مسندن (مثنوی) گفت بر من تیغ تیز
 افراشتی * از چه افکندی مرا بکذاشتی (اول مبارز حضرت علی کرم الله وجهه به ایدی یا علی بنم اوزر به تیغ تیزی
 قالدرک نه سپیدر شمشیری ال کدن بر اقلک بنی قودک * مثنوی * آنچه دیدی بهتر از پیکار من * تاشدی تو سست
 در اشکار من * ابریم جنکمدن بکرتنه کوردک تا بنی شکار ایلکده سست اولدک و فراغت قیلدک * می * آن چه
 دیدی که چنین خشمیت نشست * تا چنان برقی نمود و باز جست * اول تدر که کوردک که بویه غضبک ساکن
 اولدی تا انجیلین بر برق کورندی و کبر و صغیره دی * مثنوی * آن چه دیدی که مرا از آن عکس دید * در دل و جان شعله
 آمد بدید * اول نه شیدر که کوردک که بکا اول کورمک کلک عکس و اثرندن بنم دل و جان به بدید و ظاهر اولدی (مثنوی)
 آن چه دیدی بر تر از کون و مکان * که به از جان بود و بخشیدیم جان * و اول کون و مکاندن بلدرلنه کوردک اول
 کورد بکلک جاندن به ایدی و بکا جان بغشلدی * مثنوی * در شجاعت شیر با یستی * در مروت خود که داند کیستی *
 شجاعت و بهادر لقه شیر با یسن مروته خود کیم یلور کیم * مثنوی * در مروت ابرموشی بقیه * کامد ازوی
 خوان زنان بی شبیه * مثلامر و و بخشیده تبه صحر اسنده اولان موسایه منسوب ابر سنکه اول سحابدن خوان
 و تان بی شبیه و بی زجت قوم موسی اوزره کلدی * مثنوی * ابرها کندم دهد کاز اچهد * پخته و شیرین کندم مردم
 چو نه * ابر لر بغدادی و برر که انی جهده مردم پخته و شیرین ایلر شد * کی یعنی حالا بولودک و بر دیکه بغدادی
 ز جندن خالی دکلدر اگر چه بارانی سحاب ایدوب حیوانات وجودنه سبب اولور لیکن خلق انی نیچه زجت و جهده
 لطیف و شیرین ایدوب غذا مرتبه سته کتور * مثنوی * ابر موسی بر رجت بر کشاد * پخته و شیرین بی زجت بداد *
 اما حضرت موسی علیه السلامک محبابی رجت قنادی آجیدی زجت و مشقتسز اول قومه پخته و شیرین و بردی
 مثنوی * از برای پخته خواران کرم * رجتش افراخت در عالم علم * کردک پشمش و حاضر یجیلری ایچون اتمک رجتی
 عالمده علم بوجلدی یعنی احسان محضه عالمده مشهور اولدی (مثنوی) تا چهل سال آن وظیفه وان عطا * کم نشدینک
 روز زمان اهل رجا * فرق یله دکن اول وظیفه اول عطا و اول اهل رجا دن بر * کون ناقص اولدی * مثنوی *

تا هم ایشان از خسیسی خاستند * کند تا و تره و خس خواستند * حتی هم اندر خسیس اسکارندن قالقدیلر براسه
وتره و مارول استدیلرته کم بومحله مناسب اولان کلمات و تحقیقات و آیات بوجلدک اوابلنه قریب درخواستن
توفیق ادب یساتده هرور ایلشدر * منوی * امت احمد که هستند از گرام * تاقیامت هست باقی آن طعام *
حضرت احمد علیه السلام استی که (کنتم خیرامة) خواستجه اکر ام سالفه (و کذلک جعلنا کم امة وسطا
لتکونوا شهداء علی الناس) مقتضای نسخه افضل ملل سابقه در قیامت ده انرا یحیون بوطعام ربانی ومن وسلوای
روحانی باقیدر (قال البیضاوی فی تفسیر آیه المائدة وعن بعض الصوفیة المائدة هنا عبارة عن حقایق المعارف الالهیة
فانها غذاء الروح کما ان الاطعمة غذاء البدن) پس بومواید روحانی و حقایق و معارف ربانی محمد علیه السلام یحیون
لا یقطعدر (م) چون ایت عند ربی فاش شد (یطعم یسقی کایت زاش شد) بویست شریف بوحدیث شریفدن مقتبسدر
روایت صحیحیه ایله مریدر که رسول علیه السلام صومده بر نیجه کونی کجه به ایصال ایدوب افطار ایتمزلدی
احمد بن بعضر تشبه قصد ایلد کارنده منع یوروب دیدیلر که ایا کم والوصال ثلث مرات یعنی وصالدن حذر ایلدین
دیدیلر اوج کره (قالوا فانک فواصل یا رسول الله) دیدیلر که سن کجه بی کوندره اولشدر رسن یا رسول الله (قال لستم
فی ذلک مثلی) بو خصوصده منربنم کبی دکلر دیدی (ای ایت عند ربی یطعمنی ویسقینی) زیر این ربم قنده کجه لم
بکا اطعام ایلدی واسقا ایلدی چونکم (ای ایت عند ربی یطعمنی ویسقینی) حدیثی روایت صحیحیه ایله بین العلماء
فاش و مشهور اولدی حضرت پیغمبر علیه السلام حین یتوتننه ده بکار بم اطعام واسقا ایلدی دیدیکی اول طعام باقی
و معنودن کتایه اولدی و اول طعام باقی و معنودن مراد تجلیات ذاتیه و صفاتیه سیدر و انوار غیبیه و اسرار لاریبیه
سیدر و م) هیچ بی تاویل این را در پذیر * تا در آید در کا و چون شهد و شیر * یعنی بعض شراح بوحدیثی شرح ایدوب
و تاویل ستنه کیدوب دبر که یتوتننه اولان طعام و شرابدن مراد حقیقه طعام و شراب و حقیقه اکل و شرب
دکلر بلکه جناب حق اول حضرتک من اجنی بدل ما یتخلله محتاج اولقدن و جوع و عطشه متبلا قیلقدن حفظ
ایلسنک صفتی و روح محمدینک بوطعام و شرابه عدم احتیاجنک صورتیدر و بوصفت ایا کم والوصال قولنک موجبجه
همان اول حضرته مخصوصدر غیرک بونده اشتراکی یوقدر پس حضرت مولانا قدس سره العزیز بومذهبه ذاهب
اولان علمایی رد ایدوب یورور که هیچ تاویل سز بوحدیثک معناسنی قبول ایله تا کم بونازه شهد و شیر کبی لنذ و ملج
کله اکر بونک خلا فی معنی ویریلور سه بصل و سیر کبی قبیح اولور پس بوندن مراد بلا تاویل اکل و شرب روحانیدر که بدنه
دخی غذا اولور و بواکل و شرب روحانی بی کر که جناب حق اطعام واسقا ایلسون کر که حضرت پیغمبر علیه السلام
اطعام واسقا ایلسون مقصود حاصل اولور (کما ان تقی بن مخلد صاحب کتاب السند رأی النبی علیه السلام فی المنام سقاء
لبناف صدق تقی بن مخلد رؤیاه واستقاء لبناف کنا قال الشیخ الاکبر قدس سره العزیز م) و انکه تاویلست
و اداد عطا) چونکه یند آن حقیقت را خطا) بویست هیچ بی تاویل بونی قبول ایلد کاری قوله علتدر یورور که بی تاویل
بوحدیثک معناسنی و اکل و شربک حقیقه اولسنی قبول ایله ایدن اوزر که تاویل نقسده و اداد عطای الهیدر چونکم
مؤل آیت و حدیثک حقیقتنه حل اولند قدده خطا اولر سه تاویل و اداد عطای الهی و نعمت ربانی اولر بلکه اوهم
و خیالات نقسانی اولور دیکدر زرا عند المحققین تاویل بر کلامی صرف ایل کلکدر معنای حقیقتسندن بر آخر
معنایه که اول معنی کتاب و سفته و وافق و کلامک ما قبلنه و ما بعدنه مناسب و مطابق اوله اکر اول کلامک حقیقت
معناسنده خطا کوریلور سه اکر حقیقت معناسنه حل اولند قدده خطا اولر سه تاویل خطا در و حقیقتدن عدول
و مقتضای ظاهر دن بلامر ج نکول جائز دکلر مثلا (ید الله فوق ایدهم) آیتی (وجاء ربک) آیت کریمه سی کبی
آینرودخی فحک الله البارحة و دخی مرضت فلم تعدنی حدیثی کبی حدیثک که متسا به تندر اکر حقیقتنه حل
اولنه خطا و اکر کتاب و سفته موافق تاویل قیلنسه و اداد عطای خدا را ما بویست عند ربی حدیثی کبی احادیث
شریفه حقیقتنه حل اولنه خطا لازم کلز پس بگونه اخبار لطیفه تاویل محتاج اولر فافهم سروری و شمع بویستده
بر اخر وجه اوزره معنی ویرمشدر در اما بومعنی اولیدر مکر انرا قولی شوجه اوزره تعبیر اولتوب دینه زیرا که عطای
حق کیرو طوتان تاویلدر چونکم مؤل اول حقیقتی خطا کوره یعنی هیچ تاویل سز بویست عند ربی حدیثی قبول
ایل و بونک حقیقت معناسنده و حقیقتنه حل اولنسنده خطا کورمه و انکار قیله چونکم انک حقیقتنای مؤل خطا
کوروب تاویل قیله من سندن عطای حق کیرو و برن تاویلدر می) ان خطا دیدن زضعف عقل اوست) عقل کل مغرست
و عقل جزو پوست) خویش را تاویل کن نه اخبار را) مغر زاید کوی فی کلا زار را) بویسترسوأل قدره جوابدر کان بر سائل
دیر که علمای ظاهر دن اکثر که بوحدیث شریفک شرحنده دیشلر که صوم وصال حضرت رسول علیه السلام

مخصوص در امتنه محظور در واکل و شرب اگر حقیقتنه حل او انور سه ناقض صوم اولور پس معنای حقیقتنه سنده
خطا و لیجق تاویل اولق لازم کلور حضرت مولا مقدس الله سره العزیز جواب صواب و یروب یورر لکه بونک حقیقه
اکل و شرب اولم سنده خطا و یرمکک اول عالمک عقلنک ضعفند زبانا قاض صوم اولان طعام دنیوی وارضی
و سفیدر طعام حقایق و ربانی ناقض صوم اولمز و دخی وایاکم والوصال وانی است کا حد کم دیلرندن اول حضرت
وارث کامل اولان کسه لردن بو طعام و شراب حقانینک منع اولسی و اول حضرته تخصیص قیلنسی لازم کلز اگرچه
صوم وصالدن تحذیر لازم کلور بو طعام و شرابه وارث اولم دخیه اندن حذر قیلق واجب اولور پس عقل کل مغزدر
و عقل جزو معاشی قشدر قشربلک حالی و مقصودنی بیلز الاطن و و هملا پس ای قشرمزله سنده اولان مول
کند یکی اخبار رسوله تاویل ایله اخبار رسولی کندی فهمکه تاویل ایله و کند و مغز بیکه بددی کلزار معنایه دکل
یعنی قلت معرفتک و عدم فهمکه اعتراف ایله و کلزار معنادن قوت شامه عقلک رایحه معنایی المدیغنه بدسویه
یوخسه حقیقت معناسنه حل اولنسه معنایه خلل کلور دیوتاویل قیلله دیمک اولور * منوی * ای علی که جله عقل
و دیده * شمه واکو از انچه دیده * ای علی سنکه جله عقل و دیده سن اول نسنه دنکه کور منسن بر شمه کیرودی یعنی
سیان ایله * منوی * تیغ حلت جان مارا چاک کرد * آب علت خاک مارا پالک کرد * سنک حلت تیغی بزم جاتیزی چاک
ایلدی سنک علت آبی بزم جاتیزی پالک ایلدی یعنی کفر و جهالت لو تندن بنم جسدی طاهر قیلدی * منوی *
باز کودتم که این اسرار هوست * زانکه بی شمیر کشتن کاراوست * کیر و سویه یلورمکه بوا سرار هودر زیر که شمیر سن
اولدرمک انک کاریدر * منوی * صانع بی آلت و بی جارحه واهب این هدیه ای رایحه * آلتیز و جارحه سز اولان
صانع بو ذور بیخ اولان هدیه لکه واهی جواب بو پیتدر (منوی) صد هزاران می چشاند هوش را که خبر نبودد و چشم
و گوش را * نیچه بوزینک می اذاقه ایله هوشه که ابکی کوزه و ابکی قولغه اندن خبر اولمز یعنی صانع بی آلت و واهب
بی ضنت عقل انسانه انواع اذواقی اطعام و اذاقه ایله که اندن بو حواس ظاهره نک آکا هلقی اولمز * منوی * باز گوی
باز عرش خوش شکار * تا چه دیدی این زمان از کرد کار * کیر و سویه ای عرش اعلانک خوش شکار اولان طوغانی
تا بوزمان حضرت خدادن نه کوردلک پس اول حضرتک مدحنه باشلیوب دیدی (منوی) چشم نوادر الغیب
آموخته * چشمهای حاضران بردوخته * آن یکی ماهی همی بیند عیان * وان یکی تاریک می بیند جهان (وان یکی سه
ماه می بیند هم) این سه کس بنشسته یک موضع نم یا علی سن شول انسان کامل و ولی فاضل سن که سنک اسرار غیبیه کل
ادراکنه آموخته و حاضر اولنلک کوزلری بومرته ادرالک اسرار ایلمکدن بردوخته در تفاوت و انظار محققدر مثلاً
اول برکسه بر ماهی عیان کورر و اول برکسه آخر دخی بوجهانی تاریک و بر ظلت کورر و اول برکسه دخی اوج آبی
بر بر جمع کورر بلی حال بو که بواج کسه بر موضعه او تر مشلدر بو محله مناسب ابکی کونه معنی وارد بری بودر که برکسه نک
قوت با صره سنده بغایت ضعف و خلل اولسه اول کسه بوجهانی تاریک کورر ماهی کوره می و برکسه نک دخی قوت
با صره سنی بینالکن قوت بصیرتی اعمی اولسه اول کسه اثبقی محسوس اولان ماهی کورر برکسه نک دخی هم قوت
با صره سی و هم بصیرتی بینا و کامل اولسه هم بو محسوس اولان ماهی کورر و هم بصیرتله تحت الارضدن قره نور و برن
شمسی کورر و هم شمسه نور و برن ماه اعظم یعنی عقل کلی کورر و بر معنی دخی بودر که اوج کسه بر موضعه اولسه لقلت
معرفتی اولدیغیچون انوار توحیددن بوجهانی خالی و تاریک کورر و بری دخی بصیرتله ماه توحید افعالی کورر و بری
دخی عین یقینله ماه توحید افعالی هم ماه توحید صفاتی هم ماه توحید ذاتی بر برده کورر سه ماهدن مراد ماه شریعت
و ماه طریقت و ماه حقیقتدر دینسه ده وجهدن خالی دکادر (منوی) چشم هر سه باز و گوش هر سه نیز در تو آویران
و از من در کر برز) و هر اوج طائفه نک ظاهره کوزی آچق و قولغی نیز در باعلی بو تارکاتعلق ایدیمی و بندن قاقچده در
یعنی بو ذکرا و انسان اوج مرتبه صاحبک اهلی سنک جنابکه متعلقدر کسن انلر که هر برینک مرتبه سنی یلور سن
و بندن غائب اولوب فرار قیلجیلدر که بن انلرک حالی و مافی البالی بیلزم (م) سحر عینست این بحب لطف خفیتست
بر تو نقش کرک بر من یوسفیست * بو کا و که ظهور ایلدی عینک سحر میدر و یا خود لطف خفیمدر لطف خفی
اکادیر لکه سبی معلوم اولیه و سحر عینا کادیر لکه کوز سببی ادرالک ایلدی یکی شیئی کوره که انک اصلی ندر فهم ایلمکه قادر
اولیه یعنی بو حالتکه الان ظهور ایلدی سحر عین میدر و یا خود لطف خفیمدر که عقل بونک سببی بیلز و اصلنه واقف
اولمز سنک اوزر بیکه نقش کرک بنم اوزر بیه بر یوسف میدر و یا خود سکا نقش کرک بکا نقش یوسف میدر بویست پهلوان
لسانندن حضرت علی کرم الله وجهه به خطا بادینلشد و مصرع ثانی و مصرع اوله موافق اولوب استفهام اولق
اولیدر استفهام اولسه دخی جائزدر بوجه اوزره که دینه باعلی بو حالت سنک اوزر بیکه نقش کرکدر یعنی صورت زشتدر

ولهذا غزا وفتلند بوحالت سبیلہ نفرت ایدوب اجتناب قیلدک لیکن بنم اوزریمه بریوسف کبی جیل واطیفدرکه
 بن قتلدن خلاص اولدم وکفر وعصیاندن دخی نجات بولدم دیدی * مثنوی * عالم ارجمده هزارست وفزون * نیست
 این هجده بهر چشمی زبون * عالم اکر اون سکزیلک وکرزاده درزیرا اون سکزیلک اولمسنده واندن زیاده اولمسنده
 اختلاف واردر محصل مایعلم به الصانع بواون سکزهر برنظره زبون دکادر وهرکس بواون سکزیلک عالمک
 مشاهده سنه قادر دکادر * مثنوی * رازیکشای علی مرتضای * ای پس سوء القضا حسن القضا * ای اون سکز
 یلک عالمک اسرارنه عالم اولان علی المرتضارازی آج بوحالت حقیقتی بکا کشف ایله ای سوء القضا نصدکره
 حسن القضا مریته سنده اولان علی کندینک سوء حالتی سوء قضا منزاسنه و حضرت علی رضی الله عنه کرم الله وجهه بی
 حسن قضا منزله سنه تنزیل ایلش اولور و بومصر عده بوجه دخی جائز اولور که دینه ای علی سوء القضا نصدکره
 بکا حسن القضا واردر یعنی سنک سبیکه کفر وخصومت نصدکره ایمان و صلح و طاعت حاصل اولدی دیک اولور (م)
 یا فوا کو آنچه عقلت یافته ست * یا بگویم آنچه بر من یافته ست (یا من سوله اولنسنه بیکه سنک عقلت بولشد ریا بن
 دیم اولنسنه بیکه بنم اوزریمه طوغشدر * مثنوی * از تو بر من یافت چون داری نهان * می فشیانی نور چون
 مری زبان * سندن بنم اوزریمه طوغدی ولعه اوردی نیچون نهان طور سن ماه کبی تکلم سز نور صاچرسن یعنی
 ساکت وی نطق ایکن عالمه نور افشان اولوب وازاله ظلمت قیلوب منور ایلر سنک دخی بی نطق وی تکلم قلوبه نور و یروب
 ازاله کفر و ظلمت قیلوب دللری منور ایلرسن * مثنوی * لیلکا کردر کفت اید قرص ماه (شب روان از رود تر آرد برآه
 لیکن قرص ماه سوزده کله وکیجه ایله بول یور یجیلری تیزوله کتورر یعنی ماه فلک هدایت اولان مری شدا کرسوزده کلوب
 وهروله قاله دخی ارشاد ایلر سه نور علی نور اولور و زهرور لاندن زیاده قوت قلب بولور (م) از غلط ایمن شوند و از ذهول
 باتکمه غالب شود بر باتک غول * وهرور ماه هدایتک حالا قه لاولان ارشادی سبیله غلطدن و ذهول و غفلتدن
 ایمن اولور ل ماهک باتکی غولک باتکی اوزره غالب اولور و شیاطینک اغوا و ذهولنی دفع قیلور شهروردر که غول بیابان
 بعض وهرور لری ظلمت شیده بول بودردوب طریقدن استخراج ایدوب بروادیده هلاک ایدرمش اماماه تابان اولسه
 و سالکده بولی کورسه انک قولنه اعتماد ایلزاکر رحیله ایله انک قولنه میل ایلچک اولدینی جینده ماه سوبلسه واکا
 اوبجه غول بیاباندر دبو حقیقت حالی نقل ایلسه مالک راه من بعد غلط و غفلت ایلز * مثنوی * ماه بی کفتن چو باشد ره نما
 چون نکوید شد ضیا اندر ضیا * ماه چونکه سوبلک سز همان نور و ضیا سبیله ره نما اوله چو تکم ماه سوبلیه
 وهرور له حقیقت حالی نقل ایلیه ضیا اندر ضیا اولور (مثنوی) چون تو بای ان مدینه علم را * چون شعاعی آفتاب
 حلم را * یا علی چونکم اول علم مدینه سنک بایسن که سنک شان شریفکده حضرت نبی علیه السلام (انام مدینه العلم
 و علی بابها) بیوردی چونکم حلم آفتابک بر قو و شعاعین حلم آفتابندن مراد حضرت رسول اکرم صلی الله علیه
 وسلم در حلمی بر مریته ده ایدیکه حتی کفار و منافقینه سبیله حلم و ملائمت اوزره ایدیلر پس جناب حق اول حضرت
 یا ایها النبی جاهد الکفار و المنافقین را غلظ علیهم (دیوترک حلم ایدوب غلظت و شدت ایلکه امر بیوردی * مثنوی *
 بازباش ای باب بر جویای باب * تارمداز تو فشر اندر لباب * ای باب مدینه علم جویای باب اوزره مفتوح اول تاقشر
 سندن لبلره ابریشه یعنی صورتده قالنلرو اجساد حکمنده اولنلر سنک ارشاد وهدایتکله عالم حقیقتنه واصل اوله
 و مغز تغزی بوله (م) بازباش ای باب رحمت تابد * بارگاه ماله کفو احد (حضرت علی رضی الله عنه اول پهلوان
 خطاب ایدوب دیر که کشاده اول ای اللهم رحمتی بانی الی غیر التهایه ای اول کسه نک بارگاهی کاکابر احد کفو و نظیر
 دکادر بویله دینه دخی جائزدر ای باب رحمت تابد مفتوح اول شول بارگاهه که آنچون بر احد کفو و نظیر دکادر
 حضرت علی رضی الله عنه واکوارث اولان هرولی بارگاه الهی و باب اسما و صفات نامتناهیدر بلکه نظر حق بینله بفرسک
 هر ذره نک وجودی جانب خدایه بر در درته کم سیورر (م) هر هوا و ذره خود منظر یست * ناگشاده که کود
 کافجادر یست * تانبکشایددری رانیده بان * در درون هرگز نخبندان کان (چون کشاده شددری خیر آن شود * مرع
 امید و طمع بران شود) جانب ربوبیته و جناب الوهیته هر هوا و ذره مار آیت شینادینله بر منظر و دریمچه در که بونلر
 ابواب ذرات کاشاتدن اسما و صفات الهیهی مشاهده ایدنلر در که بونلر ابواب حقایق اشیا مفتوح اولمشد راما ابواب
 حقایق مادام که ناگشاده در کیم سوبلکه ازل محله بر قبو واردر اسما و صفات الهیه آنده روغما اولور دیده بان حقیقت
 تا کیم بر کسه یه بر قبو اجدی انک در و تده اصلا کاقیو اولق کانی حرکت ایلز چونکم بر قبو اجدی واکابر شیندن
 فتح باب اولدی اول کسه اول قیودن حقل مشاهده سنده حیران اولور و امید و طمع قوشتی اول جانبه بران اولور و اول
 قیونه مقوله قیو ایدیکن بیلور و ریسن اندن مشاهده قیلور * مثنوی * غافل نا که بویران گنج یافت * سوی

هر ویران از آن پس می شتافت * مثلاً بر غافل ویرانه ده کنج ولدی هر ویرانه جانیده او گنجی بولدند نصکره سرعت
 ایلدی اول امیر ایلکه اول ویرانه لرده دخی کنج بوله * مننوی * نازدرویشی نیای تو کهره کی کهر جوی ز درویش دکره
 کذلک سندخی ای درویش مادامکه درویش شد که کهر بولمیه سن واندما اولان کترلا یقنایه واصل اولمیه سن درویشلکدن
 کیر وچن کهر طلب ایلر سن بومعنی دخی جائز در تابر درویشدن سن کهر بولمیه سن چن بر آخر درویشدن دخی کهر طلب
 ایلر سن * مننوی * سالها کرغان دود با پای خویش * نکذر داشکاف یغیمای خویش * نیجه ییلار کرطن
 کندی باغیلده یعنی صاحب ظن اولان کسه راه حقه ما کر نیجه ییلار پای ظن و قیاسیه بلسه کندی سنک برونلر سنک
 دلکندن ایلر وچن معنی مادامکه ظن صاحبی یقین صاحبنه مقارن اولمیه واندن علم یقینی نعلم قیلیمه انک ظنی پورنی
 دلکارندن ایلر کیدوب قوه شامه روحانیه واصل اولمز و علم یقین رایحه سنی استشمام قیلار * مننوی * تابیدی نایدت
 از غیب بو * غیر بینی هیچ می بینی بگو * تا کم عالم غیبدن سنک پورنیکه رایحه کلمیه و سکا حق تعالی عالم غیبک رایحه سنی
 استشمام ایلچک بر قوت روح فی عطا قیلیمه پورنکدن غیری هیچ بر نسنه کوررمیسن دی بهنی مادامکه سکا دماغ روحانی
 حاصل اولمیه و اول دماغ روحانیه جائک حق رایحه سنی استشمام قیلیمه انجق کوردیکان ظاهرده اولان پورنکدر
 و رایحه دخی آکور سنک ظاهرده اولان روایحدن رایحه الیه یفکدر غیری دکلدر (سوال کردن آن کافر از علی کرم الله وجهه
 که چون بر من مظفر شدی شمیر از دست چو انداختی (م ی) پس بگفت آن نومسلمان ولی * از سرمستی
 ولدت با علی) پس حضرت علی کرم الله وجهه به دوست و قریب اولان نومسلمان دیدی مستک ولدت طرفندن
 با علی دیدی ولی بونده قریب معناسنه اولق محله مناسبد (مننوی) باز فرمایا امیر المؤمنین * تا یجنبد جان بتن در چون
 جنین * که سیوریا امیر المؤمنین تاتنده جان جنین کی حرکت ایلیمه یعنی رحم مادرده روح اولد قنده و حیات بولد قنده
 جنین نیجه حرکت ایلر سه بنم جانم دخی سنک نفس شره نکدن حیات بولوب تنده جنبش و حرکت کاه و طبیعت مادرندن
 تولد ایلکه متوجه اولد دیدی * مننوی * دقت اختر هر جنین رامدنی (می) کنند ای جان نبوت خدمتی * چونکه
 وقت آید که جان کیرد جنین) آفتابش آن زمان گردد معین بدی اختر بویتمده ذکرا و نثان سبعة سیاره در (یت) قرست
 و عطارد و زهره * شمس و مریخ مشتری و زحل * صاحب تجربه اولان منجملر بویه تحقیق ایلر لدر که نطفه که رحم
 مادرده دوشه سبعة سیاره دن هر بری علی طریق المناوبه اول نطفه به خدمت و تربیت ایدر اولکی آی زحل تربیه ایدر
 ایکنجی آی مشتری و ادر چنی آی مریخ تربیه ایدر چونکم در دنجی آی اوله و جنینک جان طومق و قی کله آفتاب اکا
 معین اولور و تربیه قیلور پس جنین در دنجی آید روح بولور و جنبش قیلوریشنی آید زهره و آینه آید عطارد و دیدنجی
 آید مریخ تربیه ایدر اند نصکره نوبت ینسه زحل در ککه سکر نیجی ایدر ینسه برای کاسل اول تربیه قیلور
 اند نصکره نوبت مشتری به دکر پس طقوز نیجی آید متولد اولور اول نومسلمان لساتدن بوکلامی اراد ایلر لادن مراد
 بودر که سالک ابتدای حالده جنین کیدر مظهر آفتاب حقیقت محربه اولان شیخ کامل شمس برضیا کی و سایر
 مشایخ و علماء نجوم و کواکب سما کیدر پس جنین جان سالک اگر چه بر شجک تربیه سنده بر کونه رنگ و شکل بولور
 اما تحت تربیه آفتاب حقیقت کلمه نیجه حیات ابدیه نشسته سن بوله من و بطن بشری ده انک روحی حرکت قیلیمه پس
 بو نجوم محسوسه نک جنینی تربیه ایلک کده بطن مادرده بولی معقول و معنودر کذلک نجوم فلک الهی اولان مشایخک
 دخی ارواح اهل سلوکی تربیه ایلک کده باطن صریحده اولان بوللری معنودر که اول معقول و معنوی اولان بولدن انلری
 تربیه و تکمیل ایدر پس معانی ایسات شریفه اولدر کیدی بلدر رحم مادرده اولان هر جنینه بر مدت ای جان انلر
 هر بری نوبت خدمت ایدر چونکم وقت کله بطن مادرده جنین جان طونه آفتاب اول زمان اول جنینه معین اولور
 و جنین روحی حکمه الله برله آفتابک تربیه سنده مظهر اولدینی و قنده بولور * مننوی * این جنین در جنبش آیدز آفتاب
 کافتابش جان همی بخشد شتاب * بواته قرتمده اولان جنین آفتابک تربیه سندن جنبش و حرکت کلو رزرا که
 آفتاب اکا علی القور روح بغلر * مننوی * از دکر انجم بحر قشعی نیافت * این جنین تا آفتابش بر شتافت * غیری
 کواکب دن و جنین بر نقشدن غیری بولدی تا کم اول جنینه آفتاب یلدر آمدی یعنی آتی تربیه ایلکه باشلیدی
 (مننوی) ارکدامین ره تعلق یافا * در رحم یا آفتاب خوب رو * قشعی بولدن اول جنین تعلق بولدی رجهه ایکن
 خوب روی اولان آفتابه تعلق سوال در جوابی بویتمدر که سیورلر * مننوی * اوزره پنهان که دور از حس ماست *
 آفتاب یرخ رابس راههاست * پنهان بولدن جنین آفتابه تعلق بولدی که اول رامنهای بر زم حس و ادرا کمزدن
 دور در سر خل آفتابنک نهانی چوق بوللری وارد یعنی آفتابک هر شیشه معنوی بوللری وارد که اشیاک وجودی اول
 معنوی اولان طرفدن تربیه ایلر و اشیاک وجودی نک دخی اول طرق معنودن آفتابه تعلقانی وارد کذلک آفتاب

حقیقتیک تریه سی و افاضه و انارسی عقول و حواسدن خارج اولان یولار نذر و اشیا ک دخی ا کاتعلق اول معنوی
اولان طریق نذرند و پس آفتابک اشیا به و اشیا ک آفتاب اولان خرق معنویه سنک یاتنه شروع ایدوب یوردر (منوی
آن ره می که زیر یابد قوت از وید واد ره می که سنک شد یا قوت از و) آن ره می که سرخ سارد لعل را (دان ره می که برق بجشد
نعل را) اول بر یولدر که زیر زمینده التون اول یولدن غذا و قوت یولور و اول بر یولدر که سنک او یولدن یا قوت اولدی و اول
بر یولدر که اعلی فر می دوزر و اول بر یولدر که نعل برق بفشار (منوی) و آن ره می که بجنه سازد میوه را * و آن ره می که
دل دهد کایو را * و اول بر یولدر که سیوه لری بجنه دوزر و اول بر یولدر که قورقغه قوت قلب و برر کالیو ما کرچه بون کسه به
واحق کسه به * بر یولدر که مراد قورقغه معناسنه در تنه کم اکثر و هام اولان کسه که کجه اولد قده خائف اولور لریکن
کوندر اولوب آفتاب طلوع قبلد قده قوت قلب یولور لریسن قورق کسه به جرأت وضعیف القلب اولنه قوت و شجاعت
و بر مکن دخی آفتابک خاصیتی اولدی لیکن نظرا و انسه بوجه می راه نهانیدن حاصل اولور و می * باز کوا ی باز بر
آفر وخته * باشد و با ساعدش آسوخته * کیر و اول پهلوان ایدی ای قنادی شه لشمس و جناح روحی نور خدایه منور
اولش باز الهی کیر و سوله حضرت شاهه و آلت ساعده او کرشم بوسری بیان الیه (می) باز کوا ی باز عنقا کیر شاه
ای سپاه انکن بخودنی با سپاه * کیر و سوله ای شاه حقیقتیک عنقا کیر اولان بازی ای کندی تقسبله عسکر صیجی
سپاه معاونه لیه کل یمنی حق تعالی ک سنده بر مر نه قوت و قدرتی وارد که بی معاونت سپاه متفر دابر عسکری
صفحه فادر سن چونکم بومر نه صاحب دولت و مظهر ولایت سن بوسری بکا کشف الیه دیدی بوجه اول
پهلوان اساتیرن اول مظهر مجاییدن و منبع غرایب فضیلت و شانی بیان اولور (منوی) امت وحدی یکی و صدهزار *
باز کوا ی بنده باز را شکار * بالکز بر امت سن و صدهزار سن یعنی بحسب الظاهر بر کسه سن و بحسب المانی صد
هزار کسه مر نه سنده سن واحد کالات و رجل بعدل الا لاف قولی ما صدق حال کدر دیدی و فی الحقیقه جمیع
عالمک قوتنی حق تعالی بر کسه ده جمع ایلمه مستکر دکا و کاقیل * یت * لیس علی الله بمسئله کمران یجمع العالم
فی واحد * و بوحديث شریف دخی بومضمرنی مؤید اولور قال صلی الله علیه وسلم لم واحد اشد علی الشیطان من ان
عابد * و شاعرک ذلیل اذا عدا و اکثر اذا شد و اقوی دخی بویه محملده استعمال اولور یعنی مصرع ثانی بوسری
کیر و سوله ای کسه که بنده سنک باز که شکار در بی بونده کینه سنک شهباز همتک صیدی اولشدر بوسری اکایان
الیه دیدی * منوی * در محل فخر این رحمت ز چیست * از دها را دست دادن راه کیت * قهر محملده بوحسب نذر
از درهایه دست و فرصت و بر مکن کیمک طریقیدر * جواب کفتن اسیر المؤمنین رضی الله عنه سب افکندن
شمع از دست چه بوده است در آن حالت * منوی * کفت من تیغ اربی حق می زنم * بنده حقم نه ماسورتیم
حضرت علی کرم الله وجهه او پهلوانه ایدی بن تیغی حق رضا می چون اورورم بن حق تعالی ک بنده سیم تنک بنده
و مأموری دکام (منوی) شیر حقم نیست شیر هوا * فعل من بردن من باشد * کوا * حقت شیری هم هوا ک شیری
دکام بنم فلم بنم دینم از ره شاهد در (منوی) مار میت ادر میت در حراب * من چون تیغ و ان زنده آفتاب * محاربه ده
بن مار میت ادر میت ام حراب بمعنی محاربه در مضاعفه باینک مصدریدر بن فی المثل تیغ کبی ام و اول اور میجی آفتابدر یعنی
مار میت ادر میت مفهومک مظهری ام قتال و حرابه بن تیغ کبی بر آلت دست الهیده و اول اور میجی آفتاب حقیقیدر
تنه کم حضرت نبی صلی الله علیه وسلم کفار جابنه بر اوج طیرانی ظاهرده می ایدی حقیقته آفی را می الله ایدی و اول
حضرت ید قدرته بر آلت از لدی تنه کم (و مار میت ادر میت و لکن الله می) ایت کریمه سی بومعنا به شهادت قبلدی بآیت
کریمه سورة انفالده در تفسیری بوجده ک اولینه قریب و زیر حکایه سنده اعتراض مریدان برخلوت وزیر سر خنده
مذکور اولدی * منوی * رخت خود را من زره برداشتم * غیر حق را من عدم انکاشتم * بن کندی رختی یولدن
قالدرم حضرت حقن غیر سی بن عدم ظن ایلدم یعنی (کل شیء عاکل الا وجهه) مقتضایه الان هر شیئی
معدوم یلدم (منوی) سایه ام کخدا ام آفتاب * حاجیم من نیستم اورا حجاب * بن بر سایه ام فی المثل بنم کد خدا
و صاحب آفتابدر یعنی سایه نهی و وجود ایسه و تابع آفتاب ایسه و انده اولان حرکات و سکنات و هر کونه حالات
افتابدن اولدینی مقرر ایسه بنم دخی هر حال اول آفتاب حقیقیدر بن آلت باب سعادتک در بانیم اکاجاب دکلم
* منوی * من چون تیغ بر کهرهای وصال * زنده کردام نه کشته در قتال * بن فی المثل وصال الهی کوه لر زدن بر تیغ
کبی ام جنگ و قتالده دری ایلرم دیلمش ایلزم * منوی * خون نهوشد کوه تیغ مرا * باد از جا کیدر تیغ مرا * بنم
تیغ کوه رفی فان اورغز مرا دیغیر حق سفک دماء ایلز دیمکدن گایه اولور باد بنم میغمی * بن برندن ایلر تورینی با دهاوی
نفسانی بنم صحاب وجودی مقامدن نیجه کیده در یعنی تحریر که قادر اولمز * منوی * که نیم کوهم زحلم و صبر و داد *

کوه را کی در پاید تند باد * همان دکلم و عدل و داد در جبل راسخ محکم بل طاعی چمن قناری یعنی جبل راسخی باد
 صرصر مقامندن ر بوده قیلز کذلک صاحب تمکینی باد هوای نفس مرتبه سندن آبرمن و اخذ قیلز * منوی * آنکه
 از بادی رود از جا خسیست * زانکه باد ناموافق خود بیست (اول کسه که برندن بریلدن کید بر رخسدر زیر مخالف
 بل زیاده قتی چو قدر پس باد مخالفدن مرادنه ازلد یغفلک بیسته شروع ایدوب یورور * منوی * باد خشم و باد شهوت
 باد آرز * برداورا که نبود اهل نماز * غضب بلی و شهوت بلی و حرص بلی اول کسه بی ایلندی یعنی قایدی و اخذ ایدیکه
 اهل نماز اولادی پس بوندن منقهم اولان بودر که بر کسه صحیح اهل نماز اولسه باد خشم و باد شهوت و باد آرزو نلر امثالی
 اولان آتی مقامندن ازاله قیلز دیمک اولور زیر (ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر) یورولشدراول کسه بی که صلوة
 غشا و منکر دن منع ایلله آنک صلواتی فی الحقیقه صلوة اولاز * منوی * کوه و هستی * من * بنیاد اوست * در شوم
 چون کا * بادم باد اوست * ای * لوان بن مرتبه تمکین و یقینده فی المثل کوه * بنم * وارلغ * انک بنیاد ایدروا کرکا * کبی خفیف
 اولسم هر جابه میل و حرکت قیلسم بنم بادم انک با داراد تیدر یعنی انک ارادت و تصرفی بادنک کاهی ام بویه خفت و حرکت
 بغایت مقبولدر (منوی) جز یاد او غنجد میل من * نیست جز عشق احد سرخیل من * اول باد شاهک با داراد تندن
 و عوای محبتندن غیرله بنم میل حرکت و جنبش ایلز بنم عسکرم حضرت احدلک عشقندن غیری دکلدربنی وجودم
 عسکر بنک سرداری انک عشقیدر جله قوای روحانیه و قوای نفسانیه اکتا با بعدر * منوی * خشم بر شاهان شه
 و مار * خشم راهم بسته ام زیر لکام * خشم و غضب باد شاهلر اوزره شاه و میردرو بره غلام و اسیردو غضبی هم
 لکام الله * بغلشم یعنی غضب بنم مر که در (منوی) تیغ حلم کردن خشم زدست * خشم حق بر من چو رحمت
 آمدست * بنم حلم تیغی بنم غضب بونی اورمشدر حضرت حقک خشمی بکار رحمت کبی کلمشدر یعنی چو نکم بنم حلم
 خشم و غضبی ازاله قیلشد در خدای تعالی انک خشم و قهری دخی بنم اوزریمه راحت و رحمت اولمشدر بوندن ایکی معنی
 منقهم اولور بری بودر که بن خشمی دفع ایتکهله خشم حق دخی بندن من دفع اولوب انک خشمی بر نه عین رحمت کلور
 دیمک اولور بری دخی بودر که انک خشمی بکا عین رحمت و قهری عین لطف و نعمت اولمشدر دیمکی اشعار قیلور که عشاقک
 شاید * منوی * غرق نورم کچه سققم شد خراب * روضه کشتم کچه هستم بوترباب * بوترباب حضرت علی کرم الله
 وجهه نک کنبه شریفه لیدر بونکنبه به باعث اولدر که بر کون حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم فاطمه نک خانه
 سعادتنه کلوب سوال ایلدیکه این ابن عمک یعنی ابن عمک نبرده در دیدی یوردر لکه بنخله انک ما یستده بر مقدار
 شکر آب واقع اولدی و کندی پس حضرت رسول علیه السلام در حال بر کسه بی انک جست و جوینه حواله قیلدیلر علی
 الفور کلوب مسجد رده یا توردیو خبر و بریدی حضرت نبی علیه السلام کلوب کوردیکه اول حضرت یا غث و اعضاء و دوشی
 ترابه یا غث یوردر لکه قم یا ایا التراب قم یا ایا التراب پس اول زماند نبر و اول حضرت کنبه کنبه اولمش معنی بیت نوره غرقم
 اگر چه سققم خراب اولدی روضه اولدم اگر چه بوترباب یعنی اگر چه بوترباب ولیکن حقایق و معارف و اسرار و لطایف
 از هارنک روضه سی اولدم اگر چه صورت ظاهر م قانی و خراب اولدیه بحار انوار حقه مستغرق اولدم دیدی
 * منوی * چون در آمد علی اندر غزا * تیغ را دیدم نهان کردن سزا * چو نکم غزاده بر علت کلدی و غرض نفس
 ظاهر اولدی تیغی نهان ایلدیک و غزادن فراغت قیلغی لایق کوردم * منوی * تا احب الله اید نام من * تا که ابغض الله
 اید کام من * تا که بنم نام احب الله کله تا که بنم مر ادم ابغض الله کله * منوی * تا که اعطاه الله اید جود من * تا که
 امسک الله اید جود من * تا که بنم مخا و جودم اعطی الله کله تا که بنم وجود و ذات امسک الله کله (می) بخل من الله عطا الله
 و پس * جله اللهم نیم من آن کس * بنم بخلم الله و عظام الله در انحق جله الله ایچونم بن کسه نک ان و تابعی دکلم بویاسات
 شریفه بوحیدت شریفه به اشارتدر که ابوامامه رضی الله عنه حضرت نوری روایت یوردر لکال علیه السلام من احب الله
 و ابغض الله و اعطاه الله و منع الله فقد استكمل الايمان کذا فی المصابیح (می) و انچه الله میکنم تقلید نیست * نیست تمجیل
 و کان جزید نیست) و اول نسته بی که الله ایچون ایلرم تقلید دکلدربنم ایلدیکم تمجیل و کان دکلدردیدی و معاینه دن
 غیری دکلدربلکه اشلدیکم کار تحقیق مشاهده اوزره در * منوی * زاجت هاد و از تحری و بسته ام * آستین بردامن
 حق بسته ام * اجتهاددن و تحریدن قورتلشم یعنی ظن و کانه اولان اجتهاددن خلاص اولوب قبله حقیقی مشاهده
 قیلشم آستینی حق تعالی انک دامت به غلشم یعنی دست قلبی دامن امر حق به محکم قیلشم آستین دن مراد دست
 و دامنندن مراد امر الهی اولور (منوی) کره می برم همی نیم مطار * و همی کردم همی نیم مدار * اگر او برسم
 مطاری کورورم یعنی اگر پرواز ایلرسم محل جولان و طیرانی مشاهده قیلورم و اگر دوران و جولان ایدم دور و دوران
 ایدم جک بری کورورم (ی) در کشم باری بد آنم تا جلا * ماهم و خورشید یشم یثواب و اگر بولج حکم یلورم

ناقله ایا تورم بن ماهم و آفتاب او کده پیشوادر یعنی آفتاب حقیقی بکار همادر (مثنوی) پیش ازین با خلق گفتن
 روی نیست * بجرا گنجایی اندر جوی نیست * بودند زیاده و بواسر ار حکمیدن ارتق خلقه سوبلکه وجه بود در
 زیر ابجرایر مغه صغم قلاق بود در خلق فهماری جوی کبی واسر ار خدا بجر بکران کبیدر پس بجر اسر ار خلق جوی
 فهمنه صغم ممکن دکل در فهماری یندیک می تبه بودر که اندن بر مقدار تعبیر اولندی * مثنوی * پست می کورم
 باندازه عقول * عیب نبود این بود کار رسول * سوزی خلق عقلماری یندیک قدر الجق سوبلکم بو خصلت کامله عیب
 دکل در زرار رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضر تلرینک کاری بو اولدی تبه کم سورر (نحن معشر الانبیاء امرنا ان نزل
 الناس منازلهم وان نکلم الناس علی قدر عقولهم) و بر آخر حدیث دخی علوم واسر ار سوبلین عالمه امر قیلوب سورر
 (کلوا الناس علی قدر عقولهم لا علی قدر عقولکم * مثنوی * از غرض حرم کواهی سرشتو * که کواهی بند کان
 نه از زد و جو * غرض نفسانیدن بن حرو آزادم حرک شهادتی اشیت زبانه لر شهادتی ایکی اریه دکنر بنده نفس اولنلر
 شهادتی دخی عند اهل التحقیق امور الهیده و امور دینی ده بنده صوری کبی مقبول دکلدر * مثنوی * در شریعت
 می کواهی بنده را) نیست قدری وقت دعوی و قضا) شریعت مطهره ده تحقیق بنده نک کواهی غنه دعوی و حکم
 وقت بنده بر قدر و قیمت بودر * مثنوی * که زاران بنده باشند کواهی * بر نسجد شرع ایشا زار بکاه * اگر زاران قول
 سکا شاهد اوله لر شرع شریف انلری صمانه طار غمز و شهادت لر مقبوله ای تجز * مثنوی * بنده شهوت بترزدیک حق *
 از غلام و بند کان مسترق * حق تعالی بنده شهوت بنده می بدتر و زشت تر در غلامدن و مسترق بنده لر دن مسترق
 رق اولمش یعنی اسیر اولمش بنده لر دن دیمک اولور * مثنوی * کین یلک افطی شود از خواجه حرم * و آن زید شیرین
 و میر سخت می * زبیر ابوظاهر ده اولان عبد علول افندیسندن بر لفظ ایلد حرا اولور و اعتققتن دیمه هماندم عتیق
 و نجات می تبه سن بولور اول بنده شهوت شیرین دیر بولور زیاده آجی اولور و انک موتی قتی تلخ اولور * مثنوی * بنده
 شهوت ندارد خود خلاص * جز بفضل ایرد و انعام خاص * شهوت بنده می خود شهوتدن خلاص طو غمز الله
 تعالی بنک فضلیدن و خاص انعام سندن غیر بیه * مثنوی * در چهی افتاد کازرا غور نیست * و آن گاه اوست جبر
 و جور نیست * زبیر بنده شهوت بر قیویه دوشد بیکه انک غوری و قهری بودر و اول چاه امانه کاهیدر اول حالت اکا
 جبر و جور دکلدر (مثنوی) در چهی انداخت او خود را که من) در خور و عرش نمی یابم رسن) اول بنده شهوت کند یسفی
 بر قیویه اندیکه بن انک قعر نه لایق ایب بولمز که اول شهوت قیوسندن آتی اول سبیل خلاص ایلیم بوقیودن
 مراد الله اعلم جهنده اولان غیا قیوسی اولقدر که اهل تفسیر بو آیت کریمه نک تفسیر بنده تقریر را بتسلر در اول آیت
 کریمه بودر که سوره مریمه حق تعالی سورر (خلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة و اتبعوا الشهوات فسوف یلقون
 غیا) روایت اولنور که غیا جهنده بر دبی بوق قیودر که جهنم اندن خوف ایلر و غیا قیوسنه تارک صلو و تابع
 شهوات اولنلر داخل اولور سور مشر * مثنوی * پس گم کرا بن خض افزون شود * خود جکر چه بود که خار اخون شود
 بوسوز لر دن فراغت ایدوب خاموش اولورم زبیر ابوسوزا کر زیاده اوله جکر خود ندر که بوسوزک هیئتندن سنک خار اخون
 اولور * مثنوی * این جکر ها خون نشد از مختیست * غفلت و مشغولی و بد مختیست * بوج کر لر خون
 اولدیمه سخته قدن و کمال قسوتند در قلبک سخت و قاسی اولسنه سبب غفلت و امور دنیا به مشغول اولمقلق
 و بد مختیست بعض نسخه ده مصرع اول این جکر ها خون نشدنه از مختیست واقع اولمشدر بو تقدیر اوزر معنی
 بوجکر لر خون اولدیمه سخته قدن دکلدر یعنی غلظت و صلابتی اولدینی اجلدن دکلدر بط که غفلتدن و دنیا به
 مشغول لقدن و بد مختیست قدن خون اولدی دیمک اولور (می) خون شود روزی که خوش سود نیست) خون شو
 آن وقتی که خون می دود نیست * بر کون فان اولور که اکا خون اولق سود اولمز و فائده قیلز شول بروقت خون
 اولکه خون اولق می دود دکلدر یعنی بود نیاده کلام خدادن و استماع کلام انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامدن خون
 اولین جکر بر کون خون اولور که اول کون یار و زاجل و با خود بوم قیامتدر ولیکن اول کون خون اولق مقبول دکلدر
 پس ای قسوت قلب صاحبی اول کونندن مقدم حالا کلام اولیای عظامدن متأثر اولوب جکر لر خون اولسونکه
 الا آن جکر لر خون اولق سکا نافع و پر سوددر * مثنوی * چون کواهی بند کان مقبول نیست * عدل او باشد که
 بنده غول نیست * شرع شریفه چونکه بنده لر شهادتی مقبول دکلدر شاهد عدل اول اولور که غول قوی
 اولیمه غولدن مراد نفس و شیطاندر عدل بونده عادل معنانه در موصوف محذوفه بر تقدیری شاهد عادل دیمکدر
 * مثنوی * کشت ارسلناک شاهد در تدر * زانکه بود از کون ارحر بن حرم سوره احزابده اولان آیت کریمه * اشارتدر
 قال الله تعالی فی حق نبیه (یا ایها النبی اما ارسلناک شاهد او مبشر او نذیر او داعی الی الله باذنه و سرایم نیرا) یعنی

اسلام عرض ایلد یوب حضرت نبی علیه السلام کاتلقین کلمه شهادت ایلد یوب شرف اسلامله مشرف اولوب
 بومر تبه قدر و شرف بولوب اصحاب کزندن اولدیلمر * منئوی * فی سحر ساحران فرعونشان * می کشید و کشت
 دولت عونشان * مثال آخر بولید کلمی که ساحر لک هجری سبیلله فرعون انلری کندی جانینه چکدی و دولت
 انلره عون اولدی و حضرت موسی علیه السلام ایمان کتورملرینه انلرک هجرلری سبب اولدی و شهادت مر تبه سنه
 ایصال قیلدی (منئوی) کربودی سحرشان آن جود * که کشید ایشان بفرعون عنودی * اکر انلرک هجری و اول
 انکاری اولیدی جود عناد وانکار معنایه در انلری فرعون عنوده کیم چکردی یعنی انلری فرعون عنودی جانینه
 ساحر لکری و جود لکری چکدی چونکم فرعونک یاتیه کلوب حضرت موسی علیه السلامه مقابل اولوب انلک
 مہجرات باهره سنی کوروب نبی صادق اولدیغنی ییلد کزندن ایمان کتور دیلر حتی کندیلر فی مرتبه شهادت
 یوردیلر * منئوی * کی بدیدندی عصا و مہجرات * معصیت طاعت شدای قوم عصات * اکر ساحر لک هجری
 اولیدی انلر عصائی و مہجراتی چن کورورلری چونکم بونلرک هجری ایمانه کلمرینه سبب اولدی معصیت
 طاعت اولدی ای عاصیلر قومی * منئوی * ناامیدی را خدا کردن زدست * چون کتیه ماتت طاعت آمدست *
 حضرت خدا لاتقنطوا من رحمۃ الله ان الله یغفر الذنوب جمیعاً) آیت کریمه سبیلله ناامید لکات بونین اورمشدر چونکم
 کلاه طاعت ماتدی کلمدر کلاهک طاعت ماتدی کلمنی بویته تفسیر یورورلر * منئوی * چون مبدل میکند
 اوسنیات * طاعتی اش میکند رغم و شات * چونکم اول خدای عزوجل سیأتی حسناته مبدل ایلر کلاه قال الله تعالی
 فی حق التائبین عن الذنوب (فاولئک یدل الله سیأتهم حسنات) اول سیأتی علی رغم الزیاده بر طاعت ایلر و شاة
 و اشینک جعیدر و اشی غمازه دیرلر بوجده شیطانی مر ادا اولور یعنی شیطانی کورلکنه حق تعالی سیأتی طاعتانه
 تبدیل قیلر دیک اولور * منئوی * زین شود مر جوم شیطان رجیم * وز حسدا و بطرقه کردد و نیم * رجیم اولان
 شیطان بوندن اوتری مر جوم اولور حسدنندن اوچاتلر ایکی پاره اولور شیطان رجیم اولان الله سیأتی
 حسناته تبدیل ایلدیکنی کوره بوسیدن مر جوم و مدح و اولوب حسدنن پاره پاره اولوب ایکی یاریلور زیر اکندی
 انلری مہجور اولوق باندہ ایلدیکنی سعی و کوششک جملہ سعی ضایع اولمش (منئوی) او بکوششتا کلاه پورور * زان
 کنه مارا بچاهی آورد * او شیطان سعی و کوشش ایلر تا بکاهی سبیلله تریسه ایلله اول کلاه دن بزی برقیوبه کتوره
 واکار اغسه * منئوی * چون بیند کان کنه شد طاعتی * کردد اورا نامبارک طاعتی * چون کوره کلاه
 بر طاعت اولدی اول وقت اکانامبارک بر ساعت اولور (منئوی) اندر امن در کشادم مر ترا * تف زدی و تحفه دادم
 مر ترا * پس حضرت علی کرم الله وجهه ینہ اول نومسلان ولی به دیدی ایچر و کل و علم شهر نه داخل اولکه بن سکا
 قیو اچدم سن بنم یوزمه تو کردک و بن سکا تحفه ویردم * منئوی * مر جفا کراچتینها میدهم * پیش پای چپ
 چه سان سری نم * تحقیقا جفا کرا اولنه بونک کبی احسانلر و بریرم صول ایاغک اوکنه نه وجهله باش
 فورم پای چیدن مراد عصیان جفا یله حضور نه قدم قوین کسه دن ککلاه اولور یعنی تحقیقا جفا کرا
 اولنلره بونجیلنلری و بریرم و پای چپ مشابه سنده اولان جانی و ستم کزله کورک نه وجهله باش فورم و اسأ نلری
 مقابل سنده احسان قیلورم (منئوی) پس وفا کراچه بختنم توبدان (کنجه او ملکهای جاودان) پس وفا کرا اولنلره
 نه بغلرم سن ییل و محبت و صفایه کلنلره نه کونه احسان ایلرم بوندن استدلال قیل ابدی کجیلر و جاودانی ملکر و بریرم
 و آتی حیات ابدیه و سعادت سرمیده مر تبه سنه ایر کورورم (گفت پیغمبر صلی الله علیه و سلم بکوش رکابدار امیر
 المؤمنین علی کرم الله وجهه که کشتن علی بردست تو خواهد بود) (منئوی) من چنان مردم که برخونی خویش
 نوش اطفا من نشد در قهر نیش * حضرت علی کرم الله وجهه اول نومسلان اولان ولی به کندینک کمال مر و تنی رعایت
 فتوتی بیان و سایر نامه ارشاد ایچون یوردیلر بن انجیلن مر دمکه کندی قاتلم اوزره بنم لطفم نوشی قهر ده نیش اولدی
 یعنی نوش کبی اولان لطفم آتی قهر ایلکده نیش کبی اولدی و آتی رنجیده قیلدی * منئوی * گفت پیغمبر بکوش
 چاکرم * کوردر روزی ز کردن این سرم * حضرت پیغمبر علیه السلام بنم چاکرم قولغنه دیدی چاکر و رکابداردن
 مر اذان ملجدر حضرت نبی علیه السلام انک کوشنه دیدیکه سن علی بی برکون قتل ایلرسن و بندخی ییلد مکده اول
 چاکرم بنم باشمی برکون کردم دن کسر مصرع نانتینک مصرع اوله مر تبط اولسنه و مناسب کلمسنه بولکلاملر ینهماده
 تقدیر اولور شعرده ضرورت اولدیغیچون وقرنه کلام بوتقدیر اولسان کلماته دلالت قیلدیغیچون ینهمادن حذف
 اولنوب اختصار مطلوب قیلندی (منئوی) کردا که آن رسول از وحی دوست * که هلاکم عاقبت بردست اوست *
 دوستک و حیدر اول رسول بنی اکاه ایلدی که بنم هلاکم عاقبت انک انده در (منئوی) اوهمی کوید بکوش

پیشین مرا * تا بساید از من این منکر خطا * اور کابد از چون که حضرت رسول علیه السلام بنو کلامی آشته دی
 بکاد بردی بنی با علی مقدم اولدر تا بوقیع و فامعقول خطا بندن کلمه و صادر اولیه (منوی) من همی گویم چو مرگ من
 زنت * با قضا من چون توانم حیل جنت * بن کاد بر دم چون که بن مرگ و لا کم سند در قضای حقه بن حیل
 ایتم که نیجه قادر اولورم * منوی * او همی افتد به پیشم کای کریم * مرا کن از برای حق دوزیم * اور کابد از بنم
 او که دوشردی بویه دیو که ای کریم بنی الله ایچون البته ایکی پاره ایله * منوی * تانه آید بر من این انجام بد * تا نسوزد
 جان من بر جان خود * تا بواججام بدیعنی سو خاتم بنم اوزریمه کلمه تا بنم جانم کنیدی جانی اوزره یا نمیه و بوی کونه فعل
 شیعیه مظهر اولیه * منوی * من همی گویم برو جف انقم * زان فلم بس سرنگون کرد علم * بن رکابداره ایدردم بوری
 جف القلم یا انت لاق در یعنی قلم اعلی شول کاره که سن اکاملاقی اولور سن و عاقبت آتی ابراقیلور سن قلم ازله انک
 اوزرینه جاری اولدی رفورودی جفوف قلم اول کارل ازله نبوتندن کتابه دربر و فتح با و ضم را ایله اوقتی دخی جائزدر
 برو امر حاضر اولوب کیت معنای ویرلسه دخی جائز اولور اول قلمدن چوق علم باش آشفه اولور زیر قلم الهی لوح
 محفوظه هر نه یازدیه متغیر اولوب البته انسانک باشنه او کاوره * منوی * هیچ بغضی نیست در جام زوق * زانکه
 این راسن غیر از من زوق سندن بنم جامده هیچ بر بغض یوقد زبراکه بوقتی بن بیلزم سندن (می) آلت حق فاعل دست حق
 * چون زخم بر آلت حق طعن و دق * و من حق تعالینک آلتین و فاعل دست حقد حق تعالینک آلتی اوزره نیجه
 طعن و دق اورم چونکم حضرت علی کرم الله وجهه کنیدی نیک مقبول اولسی و اول قاتلک قتلنی قضاء حقه اسناد
 ایادی قاتل جانندن بر سوال لازم کادیکه اول سوال بودر که آلتک اساتندن حکایه بیوررلر * منوی * گفت اوبس
 آن قصاص ازهر چیست * گفت هم از حق آن سر خفیت * اول قاتل حضرت علی کرم الله وجهه به دیدیکه چونکم
 حقیقتده کار بویه درس قاتله بوقصاص ندن او تریدر حضرت علی کرم الله وجهه ا کا جواب ویروب آتیدی قصاص
 هم حضرت حقد ندر و از رخنی سردر که هر کس فهمی آلتک ادرا ککنه قادر اولم * منوی * کر کندی بر فعل خود
 او اعتراض * ز اعتراض خود بر و یا در ریاض * اگر کنیدی فعلنه اول اعتراض ایلرسه کنیدی نیک اعتراضندن با غچه لر
 بتور و عو ضلر ظهوره کتور بوی کلامک نکته سی و سری اولدر که حضرت حق فاعل حقیقی و اشیا انک دست قدر تنده
 بر آلت کبیدر چن بر شنی واسطه سبیل اول فاعل حقیقی بر فعلی ظهوره کتورسه و بر جانندن کنیدی ارادته ظهوره
 کلان فعله اول فعلک آتیه اعتراض ایلرسه اول اعتراض عبث و بیوده د کادربلکه نیجه حکم خفیه بی متضمندر
 اول کنیدی نیک اعتراضندن نیجه ریاض اسراری ظهوره کتور و روانده نیجه کونه حکمتلر و صفتلر بتورر که عقول انسانی
 آلتک ادرا کنده عاجز اولور * منوی * اعتراض اورا رسد بر فعل خود * زانکه در فهرست و در اطف او احد * کنیدی
 فعلنه اعتراض ایلک کالایق اولور زبراکه قهرده و لطفده اول خدا فرود و احد در آلتک ملک کنده کسه نیک شرکتی یوقدر
 (منوی) اندرین شهر حوادث میراوست * در مالک مالک تدبیراوست * بوحادث شهر نده میراودر حوادث شهر ندن
 مرا دجیع کائنات موجودات تدبیر یعنی جیع کائنات موجودات شهر نده همان حاکم و اسیر اولدر جیع مملکتلر ده
 همان مالک تدبیر اولدر * منوی * آلت خود را اگر ایشکند * آن شکسته کشته را نیکو کند * حضرت خدا
 اگر کنیدی نیک آلتی صیه اول شکسته اولشی او و در دست ایلر یعنی مثلاً بر قاتلی قصاصله شکسته قیلر و کافا هر
 اولر نفع اول قهرلر ضمیمه ازل قاتله منفعت وارد (می) رمز نسخ آیه اوتنسها * نأت خیرا در عقب می دان منها
 ما نسخ من آیه اوتنسها) کلامنک رمز فی و سری آلت عقبنده (نأت بخیر منها) رمز فی ای اولوبیل اگر چه بوابت
 کریمه نیک ورودی آیات منسوخه قرآنی حقه واقع ایلدر لیکن معنای باطنیسی جهتندن صحایف کونده واقع
 اولان آیات الهیه دخی شامل اولور چن حق تعالی بوحفا کوانده مسطور اولان آیاتندن بر شینک ایت وجودنی
 نسخ و ازاله ایلر (نأت بخیر منها او مثلها) موجب نیجه اول وجوددن خیر لوسن روزا خر تنده ظهوره کتور و یا خود
 آلتک مثلنی کتور و دیک اولور بوابت کریمه نیک تفسیری و بر اخر نوع اوزره تحقیق بوجلدک اوایلنه قریب باز ککتن
 باز در کان باطوطی سر خنده میرا ایلندر (می) هر شریعت را که حق منسوخ کرد * او یکا برد و عوض آورد و در (مثلاً
 هر شریعتی که حق تعالی حضرت تری منسوخ ایلدی اول خدا فی المثل یکا کی کیدردی و کا عوض و بدل کل کتوردی
 یعنی منسوخ اولان شریعتلر کویا یکا کی ایدی و آلتک یرینه کلان شریعت انلردن خیر لورنم البدل کل کی در که اول
 جیع شریعتلر اسرارنی وزیده احکامنی جامع اولان شریعت مجیده در (می) شب کند منسوخ شغل روز را * بین جادی
 خردا فرود را) باز شب منسوخ شد از نور روز) تا جادی سوخت زان آتش فروز) بوابت شریعتی حضرت علی کرم الله
 وجهه اساتندن این مجله سر قتل و قصاصی میان ایلک صد دنده هلاک و مقتول اولان کسه بی آیت کریمه به منسوخه

و شریعت منسوخیه تشبیه ییورد قد نصکره اشغال روزی شب واحوال شی روز نسخ ایلمد یکنه دخی تشبیه ایدوب
 ییوررلر که نه ارک اشغال واعمالی کیجه منفوخ ایلمر یعنی شبده اولان نوم و خفته لک روزده اولان افعال واعمالی
 منسوخ ایلمر دیکدر که ذکر محل اراده حال قیلمدن اولور روز کرسبب اراده مسبب دخی دینور کور اول کیجه ده واقع
 اولان جماد لکی و خفته لکی خردافر و زدر یعنی حواس اعضا و خرداندن منور اولور و کسل و فتور کیدوب راحت بولور
 پس النوم ان الموت فحوا سبجه حالت نوم موت کی اگر چه معطللق و فسرده لک و منجمد لک حالتیدر و صورتا کرا هتدن
 خالی دکدر اما معنا چونکم بوقدر راحت و حیاته باعذر و مکروه و منفور دکدر اما معنی کذلک (ولکم فی القصاص
 حیات) کیر و شب واحوال شب منسوخ اولدی روز نورندن حتی فسرده لک و خفته لک ییلمدی و کتدی اول آتش
 شعله لودن یعنی کوندن (قال الله تعالی وجه لنا اللیل والنهار آتین فمعونا آیه اللیل وجعلنا آیه النهار مبصرة (م ی)
 کر چه ظلمت آمدن نوم حیات (فی درون ظلمت آب حیات) فی دران ظلمت خردها تازمه شد (سکته سرمایه آوازه شد
 اگر چه صور تا ظلمت کادیه اول نوم و راحت و با احساس و حرکتدن قاطع اولدیه (کما قال الله تعالی وجعلنا
 نومکم سباتا) ای قطعه عن الاحساس والحركة استراحة للقوى الحيوانية و اراحتل کلا لها پس فاذا کان کذلک
 درون ظلمتده دکلمه در آب حیات مقرر در که آب حیات درون ظلمتده در اول ظلمت نومده خردلر تازمه اولدیمی و حواس
 زنده اولوب اطرافت بولمیدی بوحققدر که بولدی و سکتهدید کلمی مرض سرمایه آوازه اولدیمی مثبتدر که اولدی
 و سکتهدید بر مرضدر که انسانه طاری اولدیده بر زمان میت کی بیهوش و دمبسته اولور بیده نه هوشه کلوب حیات
 بولور و سکتهدید موسیقی داندلر اصطلاحده بر حالدر که خواننده اولان کسه آوازه او فورکن بر مقدار نفس قطع ایدوب
 راحت بولور و اول سکوت آوازه سرمایه اولور و محسن نغمات و الحان اولور مع هذا سامعینه اول سکتهدید نه ملال
 کلمز که محظنده واقع سرمایه آوازه اولان سکتهدید بودر اما بوسکتهدید نک افظا اول سکتهدید من وجه قطع نفس ایلمکده مشایقی
 اولدیمچون کان اول دخی کوباسر سرمایه آوازه اولمش اولور تشبیه التلک السکته بهذه السکته لا شتر کهما فی اللفظ
 فافهم فانه معنی لطیف ما عثر علیه احد من السارحین * مثنوی * که ر ضدها ضدها آید بیدید * در سدیدار و شنای
 آفرید * زیر اضدر ضدلر دن ظاهر کور الاشیاء تبین بالا ضداد قولی بومعنائی تفسیر قیلده * حضرت حق سدیدای
 دلده و روشنالت براندی سدیدای قلب بوقدر و روشنالت ایچره مردمک دیدده مقداری برسیاه فاشیغزد در دیمشدر که
 قلبک و درونک بوقدر و روشنالتک محل اولور (مثنوی) جنک پیغامبر مدار صلح شد * صلح این اخر زمان زان جنک بد *
 حضرت پیغمبر علیه السلام جنکی صلحک مداری اولدی بواخر زمانک صلحی اول جنکدن اولدی که اهل اسلام انلرک
 مجاهده سی سبیل قوت بولدی و اهل کفر ضعیف و مغلوب اولوب عاقبت مصالحه قیلدی پس آسوده لکه سبب انلرک
 جنک و قتالی اولدی (مثنوی) صدهزاران سر بریدان دلهستان * تا امان یابد سر اهل جهان * اول دلهستان نیچه
 یوزیک باش کسدی تاجهان خلقنک باشی امن و امان بوله * مثنوی * باغبان زان می برد شاخ مضر * تا ییابد شغل
 قامتها و بر * مثلاً باغبان مضر اولان شاخی اول سیدن کسرتا کم خرما غاچی اول شاخ بدله منقطع اولمسیله قامتلر
 و ثمر بوله (مثنوی) می کند از باغ دانا آن حبشیش * تا غماید باغ و میوه خرمیش * مثلاً آخر باغبانلق صنعتنده دانا
 اولان کسه باغدن اول حبشیش یعنی بیان اولر فی قویرتا کم باغ و باغده حاصل اولان میوه کاخر ملک کو ستره
 (مثنوی) می کنندندان بدر آن طیب * تارهد از درد و بیماری حبيب * مثال اخر بر امر و مضر اولان دیشی اول طیب
 قویرتا یار و حبيب درد و رنجدن قورته (مثنوی) پس زیاده تبار درون نقصه است * مر شهید انرا حیات اندر فناست
 فاذا کان کذلک بومقدمات معلومک اولدیه زیاده لکتر نقصلرک در و تنده در پس باعریله پس اولده دخی محله انسیب
 اولور بوقدر اوزره معنی نقصلر ایچره چوق زیاده لکتر واردر تحقیقا شهیدلر حیات فناده در که انلر فنای جسملرند
 حیات ابدی بولورلرنته کم یوررلر (مثنوی) چون بریده گشت خلق رزق خوار * برزقون فرحین می شد کوار *
 سورئال عمرانده اولان ایت کریمه به اشارتدیرنته کم یوررلر (ولا تحسبن الذين قتلوا فی سبیل الله امواتا) بوایت کریمه
 مطلقا شهید احقنده اوله و یا خود شهید بدر حقتده اوله و خطاب یا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلمه اوله و یا جلله
 ظن ایدنلر اوله پس تفسیر شریقی سن ظن ایلمه یا محمد و یا خود سن ظن ایلمه ای ظن ایدپی شول کسه لریکه قتل اولندیلر
 (فی سبیل الله الله یولنده امواتا غیر یلرین امواتی کی بل احیاء) بلکه بونلر حیلدر (عند ربهم برزقون) ربیلر قتنده
 بونلر رزقنورلر سائر احیاء رزقنلندی کی (وهو تا کیدلکونهم احیاء و وصف لخالهم التي علیهم امن التسم) (فرحین بما اتیم
 الله من فضله بونلر فرحین و شادان اولدیلر حالده الله تعالی نلر فضل و عنایتدن اعطا ایلمدی شیشه که اول شرف
 شهادت و نعم جنتدر (و یستبشرون) ای یسرون بالبشارة (بالذین لم یلقوا بهم) یعنی بوشهدا بشارتله مسرور اولورلر شول

کسه لره که شهادتله بونلر مرتبه سینه لاحق اولدی لردي (من خلفهم) بونلر خلقندن یازمانا اربته (ان لا خوف علیهم ولا هم یحزنون) بالذین دن بدلدن تقدیری استبشار ایدر لر مرتبه لری نه لاحق اولمیلر بونلر اوزرینه خوف یوقدر دخی بونلر محزون اولمز و بایت کریمه ده دلالت واردر که انسان بوهیکل محسوسه دکلدر بیلکه بذاته مدرک بر جوهر در که فناء بدندن ا کافیا لازم کلز و تالم و تنعمی بدنه متوقف و منوط دکلدر معنی بیت چونکم رزق یچی بوغاز کسلش اولدی (یرزقون فرحین) مفهومی سکچی اولدی یعنی (یرزقون فرحین) قولیله مشارالیه اولان نعمت مرزوقه اول کسلش بوغازه خوشگوار اولدی و هضم و سایغ اولدی * مثنوی * خلق حیوان چون بریده شد بعدل * خلق انسان رست آفرایید فضل * حیوانک بوغازی چونکه عدل ایل کسلش اولدی انسان بوغازی بدی و فضل و شرف زیاده اولدی یعنی چونکم حیوانک بوغازی کسلوب انسانه غدا اولد قده انسانک وجودنده هضم اولوب انک نشو و نماسیله خلق انسانی قوت بولور و اول لحم حیوانی انسانک بدنه کلوب انده هضم اولوب جزو حکم بولد قده نصکره شرف و فضیلتی زیاده اولور (مثنوی) خلق انسان چون برده هین بیر * ناچه زاید کن قیاس آن برین * چونکم انسانک بوغازی کسله اگاه اول کور نانه طوغر آتی بونک اوزرینه قیاس ایل یعنی حیوانک مذبح اولد قده نصکره انسان مرتبه سینه کلوب شرف بولسی اوزره انسانک بوغازی کسلشی قیاس ایل که انسان اولد کده نصکره نه مرتبه یه واصل اولور (مثنوی) خلق ثالث زاید و تیمار او * شربت حق باشد و انوار او * خلق بریده خورد شربت ولی * خلق از لارسته مرده در بلی * خلق انسان بریده اولد قده خلق ثالث طوغر و اول خلق ثالث و روحانیتک تیماری شراب حق و انک انواری اولور بومعنی خلق انسان طعام و شرابدن بریده اولد قده حاصل اولور طعام و شرابدن بریده اولان و شهادتده قطع اولان بوغاز شربت حتی ایچر و لیکن هر خلق بریده دکل بلکه شول خلق بریده ایچر که لایمکدن و انکار قیلقدن قورتلش و بلی دیمکده و اقرار ایلکده اولمش اوله (مثنوی) بس کن ای دون همت کونه بنان * تا کیت باشد حیات جان بنان * ای کونه بنان اولان دون همت اکل و شربدن فراغت ایل بعض نسخه ده همتله کونهک ماییننده و او عاطفه واقع اولمشد بونقدر اوزره معنی ای دون همت وای کونه بنان اکل و شربدن فراغت ایل بچنه دکن سنک جانک حیاتی نانه اوله مصرع اولده اولان بنان جمع بنانه در بنانه پرمق اوجنه دیر لر کونه بنانک عجزدن و عدم قدرتدن کایه اولور یعنی ای عاجز و بی قدرت وای دون همت اکل و شرب نفسانیه یه مشغول اولمقدن فراغت ایل تا سنک جانک حیاتی بچنه دکن نان و طعامله اوله بیلکه ارزاق روحانی و ازواق سبحانی تحصیلنه همت ایل تا حق تعالی آتی سنک جانکه غذا ویره (می) زان نداری میوه مانند بید * کاب روبردی بی نان سپید * اول سپیدن سکود آغاجی کبی بر میوه دوغز سنکه آب رویکی نان سپیدن اوتری کیدر دکل یعنی غذای نفسانیدن اوتری یوزک صویر برلره دوکوب عندالله و عند انبیائه و اولیائه بی عرض و بی ادب اولد بوی قدر و بی اعتبار قالد * مثنوی * گزند ادر صبر زین نان جان حس * کیمیا را کبر و زور کردن تو مس * اگر حسه متعلق اولان جان بوناندن صبر طوغز سه سن کیمیا طوت و باقری التون ایل جان حسدن مراد روح حیواندر کیمیا دن مراد مرشد کاملک تریسه اکسیر تأثیر دمرسدن مراد نفسک صفات ذمیه سپیدر تقدیر کلام ای اکل و شرب به حریص اولان اگر سنک روح حیوانیتک بونان و طعامدن صبر طوغز سه مرشد کاملک کیمیاوش اولان نظری و تریسه سنی طوت و نفسک مس کبی حقیر و دون اولان صفتلر ازاله ایدوب زر خالص کبی کامل العیار ایت دیمک اولور * مثنوی * جامه شوی کرد خواهی ای فلان * رومگردان از محله کازران * ای فلان کسه جامه شوی ایتک استرسک یعنی و ثیابک فظهر مفهومی اوزره ثیاب قلب و روحی پالک و طاهر قیلق دیلرسک کازر لرک محله سندن یوزکی دوندومه کازر لر بر یویمی و بر آغردیمجه دیر لر بونده مراد مطهر قلوب انسانی و مزکی نفوس آدمی اولان مشایخ عظام و اولیای کرام اولور یعنی اگر دنس ماسوادن و و سخ هوا دن کندیک پالک ایتک استرسک مرشد لره ملازمت ایلکدن اعراض ایله دیمک اولور (مثنوی) کرچه نان بشکست مرزوقه ترا در شکسته بند پیچ بر ترا * اگرچه نان سنک صومکی صدی ایسه یعنی سنی صایم اولغه مانع اولد یسه صنتق بغلابی یه صارل و یوقر و کل شکسته بنددن مراد یا خدا و یا مرشد اولور یعنی اگرچه نان و طعام سنک صومکی کسر ایلدی و فضایل صومدن سنی محروم قیلد یسه جابر مکسور اولان مرشد کامله یاش و انک معا و تنبیه انکسار و انقههار مرتبه سندن یوقر و کلوب جبر مافات ایل * مثنوی * چون شکسته بند آمد دست او پس رفو باشد یقین اشکست او * چونکم اول مرشد دست تریسه سنی شکسته بند کلدی و مصلح اعمال و احوال اولدی پس اول مرشدک صمه سنی و صفات نفسانیه کی ازاله ایتکله سنی منکسر قیاسی یقینار فودر زرا که انک کسر ایلسنده صدر رستلک وارد و شکست قیلسنده نیجه منافع و فوائد حاصل اولور اما سن کندی نفسکی مراد اوزره مرت ایلسنک انده نیجه شکسته لک مقرر در * مثنوی

کروا زایشکی گوید یا * نودر سقش کن نداری دست و پا * بویتده از انجیری شکسته بنده راجع اولور مضاف
 مقدار اولوق اوزره تقدیری اکر توالت آن شکسته بنده را و یا خود مراد آن شکسته بنده را بایشکی دیمک اولور معنی اکر سن
 اول شکسته بنده آلتی و یا خود مرادنی صیه سن اول سکادر کل سن بونی درست ایله سن ال و آیق طوغزن که آنی
 درست قیله سن و کسر ایله بیکل شیی مصلح اوله سن معلوم اولدیکه صمقلق و کسر قیلقلق سنک لایقک دکادر (منوی)
 پس شکستن حق او باشد که او * مر شکسته کشته راد اندر قو * پس صمقلق اول کسه نک حق اولور که او شکسته اولمش
 اصلاح ایلمک یله رفویمغه دیرلر بویه محالده اصلاح ایلمک و درست ایلمک معنارنده استعمال اولنور * منوی *
 آنکه داند دوخت اوداند درید * هر چه را بفر و خست نیکو تر خرید اول کسه که دیکه کی یلور او ییلور برتمنی اندن غیره برتمنی
 مناسب دکادر هر نی که صاندی آنک برینه نیکو تر صاقون الدی پس بویه کسه بر شیی صمقلق عیب اولنور کسه آکا بویه
 نفیس شیی نیچون ضایتک دیودخل قیلز (منوی) خانه را ویران کند زیر و زبر * پس ییک ساعت کند معمورتر (مثال
 آخر خانه یی ویران ایلر زیر و زبر ایلر بر ساعتده اولکیدن معمورتر ایلر پس بویه کسه به خانه یی سن نیچون ویران
 وزیر و زیر ایلر سن دیمک لایق اولنور منال لر حضرت حقل خلیفه سی اولان انبیاء علیهم السلام و اولیای عظام و حضرت
 حق تعالی به کوره اولور که انبیاء علیهم السلام و اولیای عظامک و حق تعالی حضرت نرینک شاندندر که هر نی
 شکسته ایله لردخی اعلا و درست ایلمک قادر در * منوی * کرکی سر را بیداریدن * صده زاران سر برارد در زمن
 مثال آخر اکر بدندن بر بانی کسدی ایسه فوری نیچه بوزینک باش ظهوره کتور ربیعنی اول کسه به صد هزاران
 سرفضیلق و برر * منوی * کفرمودی قصاصی بر جنات * بآنکه فی فی القصاص آمد حیات * سورة بقره ده
 اولان آیت کریمه به اشارتدر (ولکم فی القصاص حیاة یا اولی الالباب) سزچون قصاصده حیات عظیمه
 وارد رای عقلا صاحبی علماء معانی متفقددر که بولکلام مثالی بلاغت و فصاحتده برکلام دخی یوقدر مع قله اللفظ
 و الحروف کثرت معنایه دلالتی وارد و فصیحای عربک بومضمونه جوق کلامی وارلیکن (مصرع) جراع مرده بکا
 نور آفتاب بکا * جله دن بری قتل البعض احیاء الجمع دیرلر و بری دخی اکبر و القتل یقتل القتل دراما اجود
 کلاملری القتل اننی للقتل در لیکن وجوه شتی ابله ناستدر که بوات کریمه به هم ایجازده وهم القلظ و معناده بولکلامدن
 افصح و باغدر اکر مخافت تطویل اولسه وجوه کثیره بیان اولنق لازم کلودی و کتب معانی به بعض تفاسیر
 مراجعت اولنق لازم کلودی ظاهری قصاص سبب حیاتدر مثلاً برکسه برکسه یی قتل مراد ایله عقبنده
 قصاص نعلل ایدوب قتلدن اجتناب و خلق عالم قتلدن سالم اولور لر پس قصاصده حیات بوجهله اولور و اما تفسیر
 باطنیکه اهل تحقیق اشارت یوردر که سزچون ای اصحاب عقول صافی و ارباب الباب و افیه قصاص نغسه وارد
 حیات ابدیه و بقای سرمدیه وارد و قصاص نغسدن مراد نغسدن هر یار که بر ذلت صادر اوله آنی ریاضتله و اولکی
 مجاهده دن زیاده مجاهده ابله تأدیب و تهدید اتمکدر معنای یتا اگر جنایت ایدیمیلر اوزره قصاص یورمیییدی
 و یادیمیدیکه قصاصده حیات کادی یعنی حیات وارد در کیم قادر اولیدی آنک عبادنه تیغزن اولوب بنیان حق تخریب
 ایده (می) خود گرازهر بدی تا اوزر خود * براسیر حکم حق تیغی زند * خود کیم قدرت زهره سی اولوردی تا اول
 کسه کند بسندن حضرت حقل حکمک اسیر و بنده سی اوزره بر تیغ اوره * منوی * زآنکه داند هر که چشمش را
 کشود * کان کشنده سخره تقدیر بود * زیرا که یلور هر که که حضرت حق آنک چشمی اجدیکه اول قاتل تقدیر الهینک
 سخره و مغلوبی ابدی * منوی * هر که آن حکم بر سر آمدی * بر سر فرزند هم تیغی زدی * هر کسه به که اول حکم
 الهی باشی اوزره کلیدی فرزندک باشی اوزره هم بر تیغ اوریدی * منوی * رو بترس و طعنه کم زن بریدان * پیش دام
 حکم عجز خود بدان * چونکم کار بویه در یوری حقدن قورق ویدلر اوزره و قاتل و فاسدلر اوزره طعنه اورمه حکم
 الهینک داعی قنده کندی عجز کی ییل زیر انسان کندینک صلاح و فلاحنه اعتماد اتمکله مغرور و موجب اولوق
 و کهنکار اولنلره و فسق و عصیان قیلنلره طعن و دق ایلمک دخی برگاه آتربلکه ذنب اکبر درنته کم بوحکایه دن
 معلوم اولور * تعجب کردن ادم علیه السلام از ضلالت ابلیس لعین و عجب آوردن * منوی * چشم آدم بر بلیسی
 کوشقیست * از حقارت و زریافت نکرست * آدم علیه السلامک چشمی ابلیس اوزره * که او ابلیس
 شقیدر حقارتدن و زیافتدن یعنی اولو اتق جهندن و شیطانی تحقیر اتمک جانتدن نظر ایلدی * منوی * خورش
 یی * کرد و آمد خود کزین * خنده زدی بر کار ابلیس لعین * حضرت آدم علیه السلام خود بینلک ایلدی
 و کند یسنی اختیار ایدیمچی کادی لعین ابلیسک * کار و فعلی اوزره خنده اوردی (منوی) بانک برزد غیرت حق
 کای صنی * نوعی دانی زاسرا خنی * حضرت حقل غیرتی بانک اوردیکه ای صنی سن اسرار خفیدن بیلر سن (منوی)

پوستین را باز کونه گر کند * کوه را از بیخ و از بن بر کند * حضرت حق اگر پوستینی یعنی کورگی ترس ایلویه کورک ترس ایلویه
 نمکدن مراد لطف بر نه قهر و هدایت بر نه ضلالت کونده و خیر محسنه شمر مراد ایلویه دیک اولور طاعنی کو کندن
 مدیندن قور بر یعنی اگر امر بر عکس اولق مراد ایلویه طاع کبی راسخ و ثابت اولان نمکدن صاحبی مقامندن
 قلع ایدوب هبء منشور ایلر * منوی * پرده صدام آن دم بر در * صد بلیس نومسلان آورد * یوز آدمک پرده سنی
 اودمه بر تر بوزیک ایلیر مسلمان کتور راستر سه نیجه بوزیک صدیق آن واحدده زندیق ایلر واستر سه نیجه بیک
 زندیق در حال صدیق مرتبه سینه تور و قلمبرنده ایمان و ایقان از هارنی تور چونکم حضرت آدم علیه السلامه
 بو کونه عتاب آمیز تادیب ایشدی * منوی * گفت آدم توبه کردم زین نظر * اینچنین گستاخ ندیشم دگر * حضرت
 آدم علیه السلام دیدی الهی بو نظر دن توبه ایلدم بونک * کبی غیری گستاخ و ناسز افکر ایتیم * منوی * یا غیثات
 المستغیثین اهدنا * لا افتخار بالعلوم والغنا * حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز رسالت راه حقه مناجات
 و نیاز طریقن تعلیم یوروب عجب و ریادن احتراز ایدک دیوتنیسه یورور لر اسلوب مناجاتی بویا سالت تفهیم قیلور لر که
 یا غیثات المستغیثین ای مدد طلب ایدن لر قریادر سی اهدنا بره هدایت ایلد و بری ثابت قیل هدایت اوزره لا افتخار لانا
 خبری محذوف در تقدیری لا افتخار لانا یعنی بزم افتخار من یوقدر بالعلوم علم ایلد و الغنی دخی غنا ایلد * منوی * لا ترغ
 قلبا هدیت بالکرم * واصرف السوء الذی جف القلم * لا ترغ مائل و مصروف قیلد قلبا بزم قلبی ضلالت و غوایت
 جانبیه هدیت بالکرم سن هدایت قیلدک اول قلبی بره کریمه ملتبس اولد بغمه حالده بالکرمده بالتباس ایچوندر
 و بویست سوره آل عمرانده اولان آیت کریمه به اشارت در (بنا لا ترغ قلوبنا) ای بزم پرورد کار من بزم قلبی مصروف
 قیلد عن التوجه الی جنابک والسعی فی طلب لقائک والوقوف بیابک بالافتقار بحب الدنیا و غلبه الهوی (بعد
 اذ هدیتنا بنورک الی صراطک المستقیم والذین القویم) و هب لنا بره هب ایلد (من لدنک رحمة) فتکدن رحمت و شفقت
 موهبت ایلد (انک انت الوهاب) تحقیق سانسین و هاب بلا غرض و اصرف السوء بلای و کساکری تحویل ایلد الذی
 جف القلم اولد سو که قلم آتی یازدی و قورودی جفوف قلم غرقدن و ثبوت کاتبدن کتایه در یعنی لوح و قلم بر دخی بلای
 محو ایلد یاربی خط القلم دخی نسخه در * منوی * بگذران از جان ما سو القضا * و امیر ما را از اخوان صفا الهی
 بزم جانمزدن سو القضا بی کور یعنی بزم جانمزی قضای بدن خلاص ایلد اخوان صفادن بری کسمه و خلان وفادان
 بری منقطع قیلد * منوی * تلختر از فرقت تو هیچ نیست * بی پناحت غیر بیچایچ نیست * سنک فراقکدن آجیرک
 هیچ نسنه یوقدر سنک پناهک سز بیچایچدن غیری دکلد یعنی سنک حفظ و حایه کسز طول و لا شقلقدن و معقد اولمقلقدن
 غیری یوقدر الا سنک پناهکده و حفظ کده اولنر بیچایچده دکلد که انر سنک حفظک واسطه سیله محل امنده و مقام
 سلامتده در لر (منوی) رخت ماهم رخت مارا راعزن * جسم ما مر جان مارا جامه کن * بزم رختهم رختلر
 بولن اور بیجیدر یعنی دنیوی اولان اسباب از خروی اولان اسبابمزلر یوان اور بیجی و صوری اولان رخت و بختمز روحانی
 اولان رخت و بختمز طریقن قطع قیلجیدر بزم جسمم تحقیق بزم جانمزلر جامه سنی قور بیجیدر یعنی مقتضیات
 جسمانی بلباس روحانیزی و حلل معنوی میز خلع ایلد بیجی و بری عریان قیلجیدر (منوی) دست ما چون پای مارا
 می خورد (بی امان تو کسی جان چون برد * بزم المز چونکم بزم ایغیزی بر یعنی بزم المزدن حاصل اولان اعمال سینه
 و ظلم و فساد یا بزم حاصل اولان اعمال صالحه بی و افعال نافعه بی ازاله ایلر سنک حفظ و امان کسز بر کسه مهالک
 نفسانیه و مخاوف شیطانیه دن نیجه جان قور تر * منوی * و بر در جان زین خطرهای عظیم * برده باشد مایه ایدار
 و بیم * و اگر فرضی بو عظیم خطر لردن و هولناک لردن بر کسه سنک امان کسز جان ایلتنه و خلاص ایتسه معناده
 بد بختلک و خوفک مایه سنی ایلتمش اولور بعض نسخه ده برده برینه باء فارسیله برده واقع اولمشر بو تقدیر اوزره معنی
 اگر جانی اول کسه بو خطر لردن خلاص ایتسه ایدار و سر مایه بیم اگر برده و حجاب اولور اما اصح اولان باء عربیله
 اولمشر (منوی) زانکه جان چون واصل جانان نبود * تا ابد باخویش کورست و کیود * زیرا که جان چونکه جانانه
 واصل اولدی تا ابدی کند سیله کور و کیود یعنی بی توفیق الهی اول جان بی تفع و بی نور در دیک اولور (منوی) چون
 توندهی راه جان خود برده کیر * جان که بی تو زنده باشد مرده کیر * الهی چونکم من و صالک یول ورمیه سن جانی
 خود ایلتمش طوت جانکه سنمزدیری اوله اتی اولمش طوت (منوی) کر تو طعنه می زنی بر بند کان * مرزان می رسد
 ای کامران * ای خدا اگر سن بنده لک اوزره طعنه اوره سن ای کامران وای غنی پادشاه سکا اول لایقدر * منوی *
 ورتو ماه و مهر را کوی جفا * ورتو قد سرور را کوی دوتا * اگر سن ماه و افتاب جفا دیه سن و کثیف و بی نور عدا ایلویه سن
 و اگر سن سروک فاشنه دوتا و ناموزون دیه سن و سروکی مستقیم و معتدل اولنره دخل ایلویه سن * منوی *

ورتورخ وعرش را خوانی حقیر ورتو کان وپحررا کوی فقیر واکرسن جرخ وعرشه بویه عظیم الشان ایکن حقیر
 اوقیه سن واکرسن کانه وپحره فقیر دین سن * مثنوی * آن بنسبت با کمال تورواست * ملک اکمال فضاها مر تراست *
 خدا با اول طعنه سنگ کمال که نسبت را اول بقدر فضا کمال ویرمک و فایز و وجود هر سه سته ایرکور ملک ملکی سکا
 مخصوص و مسلد (مثنوی) که تو با کی از خطر و زنیستی * نیست از امر وجود و مغنیستی * زیرا من شر و خطر دن
 و نقصان دن بال و منزه سن یوقری ایجادید بی و غنا بر بیجی سن * مثنوی * آنکه روایند داند سوختن * زانکه
 چون بدید داند سوختن * و اول الله که یوقری بتوردی و ظهوره کتوردی یا قنی یلور و اول کسه که چونکم برتدی
 دکی یلور یعنی اول در یکن احیا و وجوده کتوردی یکن افتا یلم که قادر در * مثنوی * می بسوزد هر خزان صباغ را
 باز روایند کل صباغ را * اول قادر و اولان الله هر خزان و قنده باغی یا قری و اول محی اولان پادشاه کل صباغی بتور
 یعنی باغی رنگه بویا بیجی کای ظهوره کتور رلسان معنایله بویه دیو (می) کای بسوزیده برون آتازه شو بار دیگر
 خوب و خوب آتازه شو * که ای موت و فضا آشیله یا تمش عدم دن طشره کل تاز اول تکرار خوب و خوب آتازه
 و لطیف و تاز اول پس (انما امره اذا اراد شیاً ان یقول له کن فیکون) آیت کریمه سنگ مصداقچه چونکم اشیا تک
 وجوده کله سن مراد ایلله در حال وجوده کاور وید قدرت انتری تکرار ایجاد یلور (می) چشم ترکس کور شد بازش
 بساخت * خلقی ببرد و بازش خود فاخت) مثلاً ترکس چشمی کور و اولدی کور و آتی دوزدی قامنک بوغازن کسدی
 و کور و آتی او خشادی یعنی بتوردی و تکرار کالذ و حلوت و بردی * مثنوی * ما چو و صنوعیم و صانع نیستیم *
 جز بون و جز که فانع نیستیم * بز چونکم مصنوع عز صانع دکار بون اولقدن و قناعت قیلقدن غیری دکلز یعنی
 مصنوعه لایق اولان بحزن بیلک و صانعنه تسلیم اولق و اتدن کانه قناعت قیلقدن * مثنوی * ما همه نفسی و نفسی
 می زیم * که بخوانی ما همه اهر منیم * خدا یار که مصنوع عز دو کز نفسی و نفسی اورر ز یعنی تقبیزی خلاص ایلدیو
 تضرع یلور زاکرسن بزی حضور که و قرب که دعوت ایتمه سن بز جله مر اهر من زو و شیطان کبی بز * مثنوی *
 زان ز اهر من رهید ستیم ما * که خریدی جان ما را از عا * الهی اول سیدن براهر منلکدن قورتلد که بزم جائزی
 کوراکدن صانن الدل و بزی ینا قیلوب جتناب که مؤمن و موقن اولنلردن قیلدک (مثنوی) نوعصا کش
 هر کرا که زند کیست * بی عصا و بی عصا کش کور چیست * هر کیم که زنده لکی وارد سن انک عصا کشی
 و قائدین عصا سز و عصا کش سز کورند یعنی کراه و ضالدر کما قال فی الحدیث القدسی عبادی کاسکم ضال الامن
 اهدیته فاستمدونی اهدکم آه * مثنوی * غیر تو هر چه خوشست و ناخوشست * آدمی سوزست و عین آتشت *
 سندن غیری هر نه که خوشد و ناخوشد و آدمی باقیبی و عین آتشد را نیای عظام علیم السلام و اولیای کرامک محبتی
 خدادن غیری دکلدر (می) هر کرا آتش پناه و پشت شد * هم مجوسی کشت و هم زردشت شد * هر شول کسه به که آتش
 پشت و پناه اولدی هم مجوسی اولدی و هم زردشت اولدی مجوسی آتش پرستلر دیر زردشت شول حکیمدر که ابتدا
 آتش پرستلک مذهبی اول ابداع ایلدی چونکم خدادن غیری و مادی حکمنده اولان شیئر تقدروار ایهه معنا آتش
 اولدیه طالب ماسوی و خدادن غیری به محبت و عبودیت قیلان بوا متک زردشتی و مجوسی اولور تنه کم (القدریه
 مجوس هذه الامة) حدیثی بومضمونه دلالت قیلور که انرفعنک بهضنی خدادن غیردن یلور و قبایح و شروری
 نفس و شیطان ایجاد ایلدی و اعتقاد قیلور * مثنوی * کل شیء ما خلا الله باطل * ان فضل الله غیم هاسط * مسلم
 و بخاری نیک اتفاقیله صحیحینده وارددر که (قال علیه السلام اصدق کلمة قالها الشاعری کلمة لا یبد الا کل شیء ما خلا الله
 باطل) و کل نعیم لا محاله زائل) یعنی آگاه اولک هر شیء که حقن غیری اوله باطلدر و هر نعمت لا محاله و لابد زائلدر
 اذل نحو جله دن سیرانی ما خلا نک محلی حلیت اوزره منصوبدر دیمش تقدیر کلام قاموا ما خلا زیدا دیکدر قاموا خالین
 عن زید دیکدر و بعضی محلی ظرفیت اوزره منصوبدر دیرلر بوقدیر جله ما مصدریه اولوب مضاف مقدر اوله تقدیر کلام
 قاموا وقت خلوه هم عن زید دیکدر اولور پس بومصرعک معنایی بوقدیر جله (الا کل شیء خالی عن الله او وقت خلوه
 عن الله باطل) دیکدر اولور پس هیچ برئی ظاهر ارباطنا حقن خالی دکلدر پس هیچ برئی باطل دکلدر بعض اهل
 ظاهر اشیایی حقن غیری ظن ایدوب معنایی بویه ظن ایلدی که هر نه شیکه حقن غیری اوله اول باطلدر دیرلر
 اما اهل تحقیق هیچ برئی حقن خالی و حقن غیری کور منلر پس هیچ برئی باطل اوله لا تمنع الوجود اولان عدم
 و الوجودا کرباطل صورتنده ایهه باطل دکلدر تنه کم شیخ ابومدین مغربی قدس الله سره یوردر * بیت * لا تنکر
 الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته * و حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز دخی یوردر که * بیت *

سوزان هر بری دیر که بزی اولدرک بزی اولدرک ای ثقات لوم ایادیکر کز حالدہ تحقیقاً بنم قتلده در حیاتم دائماً
 واهذا لا حیوة الا فی الموت دینم شدور * منتهوی * ان فی موتی حیاتی یافتی * کم افارق موطنی حتی متی * تحقیقاً بنم
 موئده در حیاتم ای فتوت صاحبی کم افارق نیجیه دک مفارقت ایدم موطن و منزلدن حتی نیجیه دک و نه زمانه دک
 وطندن مراد عالم احده در دین عالم احده و اصل اولز کسه الاموت اختیار یله وجود مو هو میسن فنا یلدوب بو عالم
 کثرتدن خلاص اولغله * منتهوی * فرقتی لولم تکن فی ذال سکون * لم یقل انا الیه راجعون (فرقتی بنم فرقتم لولم تکن اگر
 اولمیدی فی ذابودنیاده السکون سکونم اولمیدی السکونده الف لام مضاف الیه دن عوضدرای سکونی تقدیر نه در
 یا خود معنی شود نیاده اولان سکونلره کر بنم فرقتم اولمیدی لم یقل دینلیدی علی بناء المجہولدر انا الیه تحقیقاً
 بر اول الله راجعون رجوع اید یجیلز یعنی بو عالمده بود نیاده سکون و قرار یز اول عالمدن فرقتدر امدی مو تو اقبل
 ان تموتوا فخواستجبه بو عالمدن سال که رجوع لازمدر (منتهوی) راجع آن باشد که باز اید بشهر * سوی وحدت اید
 از تقریق دهر * راجع اول کسه اولور که شهره کبر و کله یعنی سکندی وطنی اولان شهر دن خارج کشم ایکن تکرار
 شهر نه عودت ایله دهرک تقریق و برا کنده لکندن وحدت جابنه کله و وطن اصل یسنده قرار قیلہ (اقتادن رکابدار
 هر باری یدش علی کرم الله وجهه که ای امیر المؤمنین مرا بکش و ازین مضایر همان (می) باز آمد کای علی زودم بکش
 تانینم آن دم و وقت ترش * رکابدار بود در منع اولند قد نصکره کبر و کاسدی بویله دیو که ای علی علی الغوری بنی اولدر
 تا اول ترش وقتی و قییم دی * کوریم (منتهوی) من حلال میکنم خونم بریز * تانیند چشم من آن رستخیز *
 بن سکا حلال ایلرم بنم قائمی دولت تانیم چشم اول قیامت کوریم (منتهوی) کفتم ار هر ذره خونی شود * خنجر اندر
 کف بقصد نورود حضرت علی کرم الله وجهه ایدر بن اول رکابداره دیدم که اکبر هر بر ذره خونی اولسه
 کفنده خنجر سن قصد که کیده و سنک قتلنه عزیمت اید * می * یک سرمواز توتتواند برید * چون قلم بر تو چنان
 خط کشید * جمعی سندن بر قیلک اوجنی کسمکه قادر اولمز چونکم قلم تقدیر سنک اوزرینه انجلین بر خط چکدی
 (می) لیک بی غم شوشیع نوم (خواجہ روح نه عملوت تم) لیکن غمز اول سنک شفیعک بنم روحک خواجہ می ام
 تنک عملوک و بنده می دکلم * منتهوی * یدش من این تن ندارد قیمتی * بی تن خویشم فیق ابن الفقی * بوتن بنم قفده
 بر قیمت طوعز کندی تمسز جوان اوغلی جوانم قتی اگر چه لغتده جوانه دیر لر لیکن روحی و قلبی تازه و قوی اولان
 کسه به استعمال ایدر لر اگر صورتا پیرایه ده * می * خنجر و شمشیر شد ریحان من * مرک من شد بر من و ترکستان من
 خنجر و شمشیر بنم ریحانم اولدی بنم مرکم بنم بزم ترکستانم اولدی زیر اجام حیات طیبه بی اول مر کده بولدی
 و لقای حضرت حقه انک واسطه سیله وصلت میسر اولدی کما قال علی رضی الله عنه السیف و الخنجر ریحاننا فی علی
 النرجس و الامس شرابنا من دم اعدائنا) افکاشنا بجمعة الرأس (منتهوی) آنکه اوتن رابد بن سان پی کند * حرص
 میری و خلافت کی کند * اول کسه که کندی تنی بونک کی سکر لر یعنی باعمال ایلر چن امیرک و خلافت حرصن ایلر یعنی
 امارت و خلافته بومر تبه ده اولان صاحب سعادت حرص و محبت ایلر اکر سوال اولنور سه که بعد خلافت حضرت
 عثمان رضی الله عنه حضرت علی کرم الله وجهه خلافته سعی قیلدی و انک طلبینده مجدا اولدی حتی معاویه ایلر محاربه
 ایلدی اکا جواب بویتر اولور (منتهوی) زان بظاهر کوشد اندر جاه و حکم * تا امیرز ناماید راه و حکم * اول سبیدن جاه
 و حکمه و اصل اولغله ظاهرده سعی ایلر تا کم امیرلره حکم بولنی کومستره و امیر و قاضی اولنلره عدالت و حکومت نه کونه
 اولور تعلیم ایلله * منتهوی * تا امیری راده دجانی دکر * تاده دخیل خلافت راثر * تا امیرلکه بر غیری جان و بره
 و خلافت و امارت مر تبه سنی کماله در رفعت و شرفیته ایر کوره تا خلافت نخلنه ثمر و بره و شجر خلافت اندن ثمر اوله
 و الحاصل اوسلطانک خلافته میل امر او خلقای زمانه کی جاه و مال تحصیل ایچون و حظ نفسه میل و محبتدن اوتری
 دکل ایدی بلکه امر او خلقایه آداب خلافتی تعلیم و مر تبه خلافتی دخی قدم مبارک لرله تشریف ایلک ایدی تنسه کم
 حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم مکه شهرنک فتحی و سائر قلاع و بقاعک تسخیر فی طلب ابلسی کبیر که
 بونده غرض نفسانی بو قدر تنه کم بویاندن معلومک اولور (بیان آنکه فتح طلبیدن پیغمبر صلی الله علیه و سلم مکه را
 و غیر مکه راجعت دوستی ملک دینا بود چونکه فرمودست الدینا جیفه بلکه بامر بود (می) جهد یغما بر فتح
 مکه هم * کی بود در حب دنیا منم * پیغمبر علیه السلام حضرت تارینک جد و جهدی فتح مکه به هم چن دنیا حبند منم
 اولور یعنی او حضرتنک جد و جهدی فتح مکه ایلد دنیا به محبتی اولغله منم اولر (می) آنکه اواز مخزن هفت اسما (چشم
 دل بر بست روز امتحان * اول رسول اکرم صلی الله علیه و سلم ایدی اسما نک مخزن شدن امتحان کونی چشم و دانی بغلدی
 یعنی معراج کبیر کن عجایب ملکوت و غرایب جبروت عرض اولند قدده اصلا عین و شماله التفات یور مد بلر

و بصیرت بقرین مائل قیامد بکمال الله تعالی فی حق بصیر الشریف (ما زاغ البصر وما طغی) (منشوی) از بی نظار و
 حور و جان * پر شده آفاق هر دقت آسمان * انک نظاره سندن اتری حور و جان جانن مراد ارواح انبیاء علیهم
 السلام و اولیای عظام و صلحا و اصفیاء در هریدی آسمانک اطراف بر اولمش ایدی * منشوی * خویشتن و آسته
 از هر او * خود را بر روی غیر دوست گو * حور و جان و اهل آسمان کنند یلربنی بزمش ایدی اول حضرت تن اتری
 ا کا خود دوستدن غیر بسند میل و پروای فی بر و آقا بر حق معناسنه در * منشوی * آنچنان بر کشته از اجل حق
 که دروهم ره نیابد آل حق * حق تعالی نکل اجل سندن حضرت رسول علیه السلام آنچنان پر و ملو اولمش ایدی که اول
 حضرت به آل حق دخی یول بولز و انک حضرت حقه قرینه و مرتبه سینه اهل حق دخی مزاجه قیامز آل حق دن مراد
 اهل حق در که انبیاء مرسلین و جمیع ملائکه مقربین شامل اولورتنه کم بویتدن بوسر که فهمی آسان کلور (منشوی
 لا یسع فینا نبی مرسل * و الملك و الروح ایضا فاعقلوا) یعنی سلطان انبیاء صلی الله علیه و سلم حضرت حقن اجل سندن
 انک کی بر اولدی و درون و بروی شول مرتبه فحلی احدیله طولدی که اول حضرت به اول مرتبه ده هم آل حق
 یله یول بولز یعنی اول مقامه اهل حق اولان نبی مرسل و ملک مقرب هم صغیر من حیث التبعین و الشخص
 صغیر بلکه نبی مرسل تعیینله متعین اولدی یعنی جهتدن اول حضرت یله اول مقامه یول بولز بمرتبه به اول
 حضرت ولایتی حیثیتدن واصل اولور و لهذا بمرتبه به ولایت محمدیه دینور پس بمرتبه به اشارت ایدوب
 یورور که علی مع الله وقت لا یسعی فیہ ملک مقرب و لانی مرسل یعنی بنم ایچون و بکا مخصوص الله به وقت
 وارد که اول وقتده بکا ملک مقرب و نبی مرسل من حیث تعینانهم صغیر لرتنه کم اول مرتبه به بندخی نبی مرسل اولدیغ
 جهتدن صغیرم لازم کاسه ملائکه مقربین و انبیاء مرسلین بومقامه فنا فی الله اولدقلری جهتدن و انشای تعین
 ایلدقلری حیثیتدن صغیر و اهل ظاهر دیر لکه لام جاره تخصیص ایچوندر و الله اولان اول وقت حضرت
 محمد صلی الله علیه و سلم مخصوصدر که لام تخصیصیه دن مستفاد اولان معنی بودر پس بر کسه دیسه که ملک مقرب
 و نبی مرسل اول وقتده صغیر لری لیکن اولیای عظام صغیر لرتنه کفر هکذا ثبت فی الاشباه و النظائر الجواب حضرت نبی
 صلی الله علیه و سلم اول وقتی کندیلر تخصیص ایللری نبوت و رسالت جهتدن دکلر بلکه ولایتلری حیثیتدن در
 و ولایت نبینک فنا فی حضرت حقه بقای نبی مرتبه سیدر پس اولیای محمدی و ورثای ولایت احمدی فانی
 فی الله اولدقلری و بقا بالله صفتیه انصاف قیامدقلری جهتدن بلا تعین و لا تشخص اول حضرت به مخصوص اولان
 وقت و مرتبه به فائز و حائز اولور و مرتبه ولایت محمدیه و مشکات باطن احمدیه حضرت حق بلا مزاجه اعداد و کثرات
 چشم حقیقت ینله مشاهده قیلور و بوج حضرت محمد صلی الله علیه و سلم مخصوص اولان وقت و مرتبه ده جمیع انبیاء
 علیهم السلام و اولیای عظام من حیث فنا تعینانهم و من جهة قیامهم و بقائهم بالحق جمع اولور و لهذا
 بوج حضرت احمد علیه السلام مخصوص اولان وقت و مرتبه به مشایخ عظام مرتبه جمع دیون تعبیر قیلور پس بوج
 اولشان معنای شریفی اعلام و ثبوت بولان نکته لطیفی اشعار و افهام ایچون حضرت خداوند کار قدس سره العزیز
 بویت حقیقت شعاری اول معدن اسرار اولان نبی مختار صلی الله علیه و سلم لسانتدن صیغه جمع اوزره علی اراده
 اضمماره قول تقریر و تعبیر یورور لار اول حضرت اگر چه بحسب الظاهر لری مع الله وقت لا یسعی فیہ ملک مقرب و لانی
 مرسل یوردی ولیکن من حیث المعنی بوندن کنددی به مخصوص اولان مرتبه جمعی مراد قیلدی
 و اگر چه من حیث تعین لا یسعی فیہ ملک مقرب دیدی فاما من جهة ولایت لا یسع فینا نکتة سن اشعار ایلدی
 و کانه بوج سولدی که نبی مرسلدن بر کسه بنم ایچون الله به وقت وارد که اول وقتده بن عین جمع پس
 بزمه صغیر نبی مرسل من حیث تعین و نبوت بل من حیث فناء و ولایت و دخی ملک مقربده ملک مقرب اولدیغ
 جهتدن صغیر و دخی جبرائیل علیه السلام و یا خود جنس روح هم کیر و یکن نبی مرسل و ملک مقرب کی
 صغیر بلکه بوج لازم کاسه من حیث فناء فی الله و بقائه بالله بوقت و مرتبه به صغیرای عقلا سز بومعنای
 توحیدی فهم ایدک و ولایت محمدیه جائزه کیدک دیک اولور * منشوی * گفت ما زاغیم همچون زاغ فی
 * مست صباغیم و مست باغ فی * وارل حضرتک مرتبه جعنک لسانی مرتبه بشری حقنه نازله اولان آیت
 کریمه نکه معناسنی بوج کونه صیغه جمع اوزره تعبیر و تحقیق ایلوب دیدیکه بکه حقیقت حقایق انسانیه ب
 ما زاغ یعنی محبوبدن غیری به میل ایا ز زانغان هوا و هوس کی دکاز الوان و اسکوائی بورنکه بویه بن صباغ
 حقیقتک مستی برباغ دنیا و آخرتک مستی دکاز کما روی عن ابن عباس قال علیه السلام الدنیا حرام علی اهل
 الاخرة و الاخرة حرام علی اهل الدنیا و هما حرامان علی اهل الله و اهل الدنیا فی فردوس الاخبار * منشوی * چونکه

مخزنهای افلاک و عقول * چون خسی آمد بر چشم رسول * افلاک و عقول مخزنهای کبی نهجه مخازن و کنوز بر حسن
 کبی کادی حضرت رسول اکرم صلی الله و سلم چشم شریفه و لهذا (ما زاغ البصر وما طغی) بیورلدی فاذا کان کذلک
 ندر اول حضرت تک قنده فتح مکه و ضبط و ربط شام و عراق که حتی بوا یکسینه آرزو و اشتیاق کو ستره اول حضرت تک فتح
 بلاد و مداین مقصودی سلاطین و مورینک قصدی کبی دکدر فلیعلم * مثنوی * پس چه باشد مکه و شام و عراق *
 که نماید او نبرد و اشتیاق * چونکه افلاک و عقول مخزنهای حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم مبارک چشمینک
 قنده بر حسن کبی کادی یعنی خزان عقول و افلاک و بدایع نفوس و املاک اول حضرت نه حقیق و لایثی اولدی
 پس مکه و شام و عراق ندر که اول رسول اکرم صلی الله علیه و سلم انلردن اوتری جنک و اشتیاق کو ستره * مثنوی *
 آن کان بروی ضمیر بد کند * کو قیاس از جهل و حرص خود کند * اول کافی اول رسول اکرم صلی الله علیه و سلم آوزره
 بد اولان ضمیر ایلر زیر اول سوء خاطره صاحبی * مثنوی * چهلندن و حرصندن قیاس ایلر که اول حضرت تک فتح بلاد
 و تسخیر قلاع و بقاع اولان سعی و اجتهادی نفسک حرص و هوا سندن اوله (مثنوی) آبکینه زرد چون سازی نقاب
 زردینی جله فوراً قناب) مثلاً صاری صرجه بی چونکه نقاب دوز سن و آفتابه اتدن نظرایده سن آفتابک نورنی جیعا
 صاری کور رسن (مثنوی) بشکن آن شیشه کبود و زرد را * ناشناسی کرد را و مر در * ای ضمیر بد صاحبی اولی
 کبود و زرد پیش بی صی یعنی جهلی و سوء ظنی و فکر فاسدی از اله اله تا کردی و مردی اکیسه سن و غباری سواردن
 فرق ایلیم سن * مثنوی * کرد فارس کرد مر افراشته * کرد را و مر در حق پنداشته) مثلاً فارسک اطرافنه غبار باش
 یوقرو ایلشدر یعنی نور القمشدر و یوجلمشدر بی تمیز اولدی بگدن کردی سن مر در حق ظن ایلش سن یعنی فارس که ولی
 و بنینک روح لیدر و کرددن مر اد جسد لیدر چونکم جسد لوی انلر روحنه پرده اولوب ستر قیلدی سن ای صورت
 بین غبار کبی اولان جسد لکی مر در حق زعم ایلرک حال بوکه مر در حق اولان انلرک باطنی و روحیدر * مثنوی * کردید
 ابلیس و گفت این فرع طین * چون فزاید بر من آتش جبین * ای صورت بین سنک حالت شیطان لعینک حالی کییدر
 نته کم ابلیس لعین کردی کوردی و دیدی بو طینک فرعی و باخود بفرع اولان طین مر اد حضرت آدمک جسد شر یقیدر
 بن آتش جبین آوزره یعنی بن آتش آلا و آوزره نهجه زیاده اولور و فضیلت بولور * مثنوی * تا قوی بینی غیر بر اثر آبشیر *
 دان که میراث بلیست آن نظر) ای صورت بین سندی عزیزی بشر کور رسنک بیل که اول نظر ابلیسک میراثیدر
 و سن اتمک وارثین (مثنوی) گنه فرزند بلیسی ای عنیده بس بنو میراث آن سنک چون رسید * ای معاند اگر ابلیسک
 فرزند دکل ایسک پس اول کلبک معرانی که مر اد صورت بین اولق و تکبر قیلقد رسکا نهجه بقشدی و سن شیطان صفتیه
 نیچون متصف اولرک پس حضرت علی کرم الله وجهه لسانتدن چونکم بو معرفتاری بیان ییوردیلر نه اول حضرت تک
 و کابداره سوبلدیکی کلماتک تقریر نه شروع ایدوب یوررلر (مثنوی) من نیم سنک شیر حقم حق پرست * شیر حق انست
 که صورت پرست * بن کلب دکلم حضرت حقه طایبی و کاعبادت اید بی شیر حقم حقل ارسلاقی اول کسه در صکه
 صورتدن تورلدی پس شیر دنیا یله شیر خدا تک مایتنی فرق ایدوب یوررلر (مثنوی) شیر دنیا جویدا شکاری ویرلر *
 شیر مولی جویدا زادی مرلر * دنیا شیری و هواد لیری اولان کسه برشکار و رزق و غذا استر اما شیر مولی بن قیندن
 و دنیا بندندن آزاد اولق و اولوب نجات بولق استر * مثنوی * چونکه اندر مرلر نیند صد وجود * همچو پروانه بسوزاند
 وجود * شیر حق چونکم مون ایچره بوز وجود و حیات کوره پروانه کبی وجودنی یا ندر روشه له عشقه نفسی کوی بندر
 (مثنوی) شدهای مرلر طوق صادقان) مر و داتر اید این دم امتحان) اولمک هواسی صادق لک کردن جاتنه طوق اولدی
 و تحقیق یهود یله بودم یعنی محبة الی لقاء الله تنی موت ایلک نفسی و کلامی امتحان اولدی نته کم حق تعالی قرآنده
 ییوردی (یا ایها الذین هادوا) یعنی ای قوم یهود (ان زعمتم انکم اولیاء الله من دون الناس فتمنوا الموت ان کنتم صادقین
 اگر سز کند یکزی تحقیقا اولیاء الله دن زعم ایلر که ایسه ناسدن ماعدایس اگر دعوا کرده صادق ایسکز محبة الی لقاء
 الله موتنی ایلک که صادق مرلر موت کنج و سود اولدی زیر انلر حیات طیبیه بی موده بولدی انجیلین که عند التاجین
 آرزوی سود ایلک وارد در عند الصادقین آرزوی مرلر ایلک اتدن یهتر در پس ای جهودلر ما تر کسه لر قنده عرض
 و ناموسکزدن اوتری یعنی نام و ناموسکز خوار و شکسته اولسون ایچون غنای موتی باری زیانکزار آوزره اجرا ایلک ویر
 موت استرزد بولسا نله سوبیلک چونکم حضرت محمد علیه السلام بوعلم تنی موتی اعلام ایلدی و بولر علی طریق تعدی
 بونی سوبلدی بوجه یهود یلردن بری اولقد رزهره طوعدیکه تنی موتی اسانه کتوره رود عوارنی محلی ثبوت یوره لر
 می) درجی فرمود کای قوم یهود * صادقان مرلر باشد کنج و سود حق تعالی حضرت تری حضرت قرآنده ییوردیکه
 ای یهود طایفه سی صادق مرلر موت کنج و فائده در تته کم سوره بقره ده دخی حق تعالی یوررلر (قل ان کانت لکم اله اولر

الاخرة عند الله خالصة من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين وان يتنونه ابدا بما قدمت ايديهم * مثنوی *
 همچنانکه آرزوی سود هست * آرزوی مرگ بردن زان هست * انجلی که جهانده اهل دنیا به آرزوی سود و منفعت
 وارد موت آرزو من ابلتک صادق اول سودن یکدر * مثنوی * ای جهودان بهر ناموس کسان * بگذرانید این
 دنیا بر زبان * حضرت نبی صلی الله علیه وسلم رانک اصحابی جهود له یجهدی ایدوب دیدیلر ای جهودلر کسارک ناموسندن
 اوتری یعنی ناس ایچنده عرض و ناموسکزی صیانت ایلکدن اوتری یوقتی مونی لسانکرا اوزره اجر ایلک و بر مونی غنی
 ایلرزدیوسو بلیک * مثنوی * یک جهودی این قدر زهره نداشت * چون عجم این علم را بر فراشت * بر جهود بود زهره
 و طاقت طوعدی چونکه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بوعلی یوجاندی یعنی جهودله مونی غنی ایلک
 نکایفی اظهار ایلدی * مثنوی * گفتا کراتند این را بر زبان * یک یهودی خود نمائی در جهان * حضرت
 رسول علیه السلام اصحاب کرام دیدیلر کربو یهودی طایفه سی تمینا الموت دیسه لردی بونلر نیجه اولوردی
 یوردیلر که اکر بونی لسانلری ایله دیسه لردی و اجر ایله لردی جهاندی خود بر یهودی قالمیدی کما قال علیه السلام
 لو غنوا الموت لغص کل انسان بر یقه فانت مکانه ولم یبق علی وجه الارض یهودی (می) پس یهودان مال بردند و خراج *
 که مکن رسوا تو ما را ای سراج * چونکم حضرت نبی علیه السلام بونلر موتک تمینسی تکلیف ایلدی بونلر لسانلرله
 کتورمکه قادر اولوب پس اول یهودیلر مال و خراج ایلدیلر بونلر دیوکه ای سراج عالم وای آفتاب بنی آدم سن بری
 رسوای ایله و بره بوکونه سوزی سوبله (می) این سخن را نیست پایانی بدید * دست بامن ده چو چشت دوست دید *
 بوسوزلر بر پایانی ظاهر دکا رالکی بکا و بر چونکه سنک چشمک دوستک یوزنی * کوردی یعنی اکر دوستی مشاهده
 ایلرکسه بکا ارادت کتوروب بیعت و متابعت قیل بعض نسخه لده بوا یکی بیت واقع اولمشدر که معناری بود رمزی بلدن
 گلستان ایچره کل چونکم ظلمتده مشعل کوردلر توقفسر علی الفور طاعت بولنه قدم تو بودی اولین قیودن دم اورمه
 ارم باغی جانبیه یعنی مزبله نفسدن گلستان حقیقت جانبیه کل چونکم ظلمت طبیعتده چراغ هدایتی مشاهده ایلدک
 بوغوری و قهری اولین چاه طبیعتده باغ حقیقت جانبیه تأخیر و توقفسر قدم تو بودی و کل دبعک اولور * گفتن
 امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه باقرین خود که چون خد و انداختی در روی من نفس من جنبید
 و اخلاص عمل نمائید مانع کشتن تو آن شد * مثنوی * گفت امیر المؤمنین با آن جوان که به شکام نبردای پهلوان
 * امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه حضرتلری اول جوانه ایتدی که جنک وقتنده ای پهلوان * مثنوی *
 چون خد و انداختی در روی من * نفس جنبید و نه شد خوی من * چونکه بنم یوزمه تو کرک آتد بشریت
 مقتضای اوزره بنم نفس حرکت ایلدی و بنم خوم خراب اولدی * مثنوی * نیم بهر حق شد و نبی هوا *
 شرکت اندر کار حق نبود روا * بوغز انک نصی حقدن اوتری و بر نصی هوای نفسدن اوتری اولدی حضرت حق
 کارنده شرکت لایق و روا اولماز کما قال تعالی (ولا یشرک بعباده رب احد) * مثنوی * تو نکاریده * کف مولیستی
 آن حق کرده من نیستی * سن حضرت مولینک گفتک نکاریده سی یعنی نقش اولنشی و مصنوعین حق
 تعالینک آتی سن و بنده مصنوعین بنم ایلدی یکم دکسن و سی بن خلق ایلدم (می) نقش حق راهم با هر حق
 شکن * برز جاحه دوست سنک دوست زن * حضرت حق نقشی هم حق امریله صی دوستک صرجه سینه
 دوستک طاشنی اور یعنی انسانکه بنیان الهی و زج جاحه دست ربانیدر برکسه آتی صحت استسه کر * کدر که
 انک امریله صیه (مثنوی) کبر این بشنید و شد فوری بدید * در دل اوتا که زناری برید * کبر حضرت علیدن بوسوزلری
 اشدی انک قلبنده بر نور ظاهر اولدی تا که ایمانه کلوب زناری کسیدی (مثنوی) گفت من تخم جفای کاشتم *
 من ترافع ذکر نداشتم) اول مبارز ایتدی بن جفا تخم کدم بن سنی غیری دور لوصاندم یعنی بن سائر هوا و هو شده اولان
 اهل غرض کی قیاس ایلوب سنک اخلاصکدن و حقه اولان معامله کدن غافل ایمشم * مثنوی * تو ترازی
 خدا خوبوده * بل زیانه هر ترازی بوده * سن خدا خوبو ترازی اولمشن یعنی سن حضرت احدک اخلاقیه تخلق
 قیلشمن بلکه عدل و استقامتده هر ترازیونک زیانه سی اولمشن * مثنوی * تو تبار و اصل و خویشم بوده * تو فروغ
 شمع کیشم بوده) سن بنم قوم و قبیله م و اصل و اقربام اولمشن سن بنم مذهبتک شمعک فروغ و ضیایم اولمشن (مثنوی)
 من غلام آن چراغ چشم جو * که چراغ روشنی پذیرفت از تو * بن اول چشم طلب ایدیحی چراغک غلامیم که سنک
 چراغک اندن یا علی روشناک قبول ایلدی چراغدن مراد حضرت نبی مکرمد کما قال الله تعالی فی حقه (یا ایها النبی
 انما ارسلناک شاهدا و مبشرا و نذیرا و داعیا الی الله باذنه و سراجا مبیرا) و اول حضرتک چشم جو اولمشندن مراد
 اولدر که چونکم اول حضرت سراج الهی اولدیه سراجک شاستدندر که بر ظلمتده قالمش بصیر و دیده ورکسه اوله

تاملت نورن کوره و اول سراج منیرا کابل کوسره پس سراجک نشی ینالره اولوب اعماله اولدیغی جهندن سراج
 چشم جو اولور تا کم کند ینک خاصیتی ظهوره کله * می * من علام موج آن دریای نور که چنین گوهر برآرد در ظهور
 بن اول نور دریا سنک موجک غلامیم که بو تجلی لطیف گوهر ظهوره کتور دریا ی نور دن مراد حضرت خدا و حضرت
 نبی مجتبی صلی الله علیه وسلم اولق دخی جائزدر که حضرت علی کرم الله وجهه اول دریای نورک موجی و اول بحر جمورک
 گوهری کیمدر پس اول مبارز اول حضرت دیدی * مثنوی * عرضه کن بر من شهادت را که من * مرترادیدم
 سرافراز من * باعلی بنم اوزرجه شهادت عرض ایله که بن سنی زمانک سرافرازی و ممتازی کوردم (مثنوی) قرب
 پنجه کس زخویش وقوم او عاقلانه سوی دین کردند و اول پهلوانک قومندن واقربا سندن الی کسه به قرب
 عاشقارگی دین مین جاتنه توجه ایلد بلر * مثنوی * اوبتیغ حلم چندین خلق را * و آخرید از تیغ و چندین خلق را *
 اول علی کرم الله وجهه حلم تیغی ایله بو قدر بوغازی و بو قدر خلق تیغدن کیر و الدی اول کیسی دخی شاه معجمه ایله و مصرع
 نانیده کی شاه معجمه ایله او نفسه دخی معنایه خلل کلزیر اول علی کرم الله وجهه حلم تیغیله بو قدر خلق و بو قدر بوغازی
 تیغدن کیر و صاوتن الدی و بونلری طعمه شمشیر اولقندن خلاص قیلدی دیمک اولور (مثنوی) تیغ حلم از تیغ آهن تیغتر *
 بل ز صمد لشکر ظفر آنکیزتر * حلم تیغی آهن تیغندن کسکین رکدر بلکه بوز عسکردن ظفر قور بر بجز کدر یعنی حلمک
 تأثیری بوز عسکردن زیاده در (مثنوی) ای دریغای لقمه دو خورده شد * جوشش فکرت از آن افسرده شد * حضرت
 مولا ناطق الله سره العزیز له عادت شریفی بود که هر نه حال که اثنای نظم مثنویده واقع اولسیدی یا غیرک حکایه سی
 ضمیمه تقریر ایدر لر و یا خود صریحه ذکر یورر لردی پس بومحله کلدکر نده و مقتضای بشریت بر قاج لقمه تناول
 ایلد کر نده البطنة تمت الفطنة فحوا سنج و دخی اذاملت المعدة خرس الحکمة مقتضا سنج کلات ذکا و فطنته
 بادی و انجماد فکرت و انسداد باب حکمته اکل و شرب باعث اولدیغی بیان یورر لردی بر که ای دریغای برایکی لقمه
 صوری خورده اولدی جوشش فکرت و جریان نبوع حکمت اولقمه لردن فسرده اولدی و حقایق مثنوی بی منع
 قیلدی (می) گندی خورشید آدم را کسوف * چون ذنب شعشاع بدی را خسوف بویست بعض معتقد ینک
 خاطرنه لایح اولان تعجبی دافع در کان دیکدر که اگر سن دیر سنکه خورشید عقلنه و بدر قلبنه بر قاج لقمه فوجله مانع
 نور اولور نم محل تعجب دکلدر کور من میسن بر کند ملکلی منبع علوم الهی اولان آدمک خورشید عقلنک کسوفنه
 باعث اولدی مثلاً ذنب بدر اولش آیک شعشاعنک خسوفنه سبب اولدی ذنب اصطلاحات مجتهدین بر اصطلاح در که
 بیلغسی ایکی دائرة تقدیر ایله که موقوفه در یسلکل که آفتابک مداری وارد در ماهتابک مداری بشقه اول ایکی مدارک
 بری برینه مقابل اولدیغی موضعه تقاطع دیر لر و اول تقاطعک ایکی نقطه سنه عقدین دیر لر و اول عقده که ماه
 کجه و شمالی اوله کارا دیر لر و اول عقده دنکه ماه یکوب جنوبی اوله اکاذنب دیر لر پس چن آفتابک
 بوزی ماهتابک ظهر نه مقابل کلدکده کسوف واقع اولور و آفتابله ماهتابک مایبته ارض حایل اولدقه
 خسوف واقع اولور بونی کالیه بیلک علم هیئته موقوفه در بو قدرله اککتفا اولندی (مثنوی) اینت لطف
 دل که از یک مشت گل * ماه اوچون می شود پروین کسل بویست مثنوی شریفک انحض ایستندند را متحسان اذهان
 اولنه حق بریندر اولایسلکل که شعرای عرب و عجم کال انتظام و جمعیتی نظام ثریایه تشبیه ایدر لر مشهور در اثباته حاجت
 یوق و بونک عکسی تفرقه و پریشانلی ثریاتک اتشارنه و پراکنده اولسنه تشبیه ایدر لر تنه کم رشته پروین او یکسته شد
 دیر لر و بر کسه نک سبب جمعیت بالی و انتظام حالنک منقطع اولسندن کایه ایدر لر بومعلومک اولایسه بویته پروین
 کسل پریشان و پراکنده لکدن کایه در و ماه دلک ادر اکندن استعاره در این اسم اشارت در ات حرف خطا بدر معنی
 هذاک و بواسارت کاه اولور که تحقیر معناسی متضمن اولور تنه کم هذا الذی بذکر الیه تکم ده اولان هذا ککی
 پس بویته دخی اینت تحقیر معناسن متضمندر و کوردیمکی مستلزم اولور پس تقدیر معنی یت بودر که اشته
 سکا ککوکل لطافتی که براوج بالچقدن یعنی برپاره لقمه دن انک ادر اکی ماهی نیجه پروین کسل اولور کور معنی نه
 مرتبه ضعیف اللطافتدر و حقیر القماتندر که انک ادر اکی بر مقدار لقمه دن پریشان و پراکنده اولدی اما سروری
 می جومک شری بر غیر کونه در پس بعینه تحریر ایلدک تا یله سن که مجذ مناسبتی آرد بر معنی مصرع اول بترکی بوسکا
 ککوکل لطافتی دکلکی که براوج بالچقدن یعنی از لطافت دلست که از پاره لقمه ماه اوچون می شود پروین کسل یعنی
 ماه دل چکونه شود پروین کسل که بی نور بماند و باندک چیز در تغییر کلی پیدا شود بومعنی دخی لطیف اولور
 اگر پرویندن مراد فلان روحده ثابت اولان معانی منظومه اولور سه بشرط انکه از یک مشت کله بر متعلق مقدار اوله
 بو تقدیرجه معنی بویه دیمک اولور که بوسکا لطیفه دلدر که بر مشت کلدن انک ماه فکری بی نور اولدی و بی تاب فالیدی

نیجه پروین کسل اولور یعنی فوجله ائک ماه فکری مع ضعفه پروین معانی منظومه یی خلک روحدن قطع ایدیی ورشته
 تقریرده دیرنجی اولور دیمک اولور الله اعلم * مننوی * نان که معنی بود خوردش سود بود (چونکه صورت کشت
 انگیزد بخود * نان و غذا که معنوی اوله ائک یمنی سود و نافع اولور نان مغنوبکه مراد علوم و حکم الهی در روح
 اندن عظیم پرورش و حیات بولور چونکه نان صوری اولدی قلب طارلقنه و ملت خیره باعث اولور چود بو محله ضیق
 القلب و قلت خیر معناسنه در واقعده اکل و شرب صوری خیر کثیر اولان حاکم قلتنه باعث و تضییق قلبی موردر
 (مننوی) همچو خلر سبز کاشتری خورد * نان خوردش صد نفع و لذت می برد * مورث حکمت و روحانیت اولان نان
 و غذای اشتره نافع اولان خار سبز تشبیه ایدوب و باعث قلت خیر کثیر و تضییق قلب خیر اولان نان و غذای خار خشک
 بی منفعت تشبیه ایدوب و حکمت خورنده اولان مؤمنی اشتره تشبیه ایدرلر کاشبه رسول الله صلی الله علیه و سلم
 المؤمنون هینون لینون کالجل الانف و یوررلر که مورث حکمت و معرفت و باعث روحانیت و فطنت و ذکاوت اولان
 نان شول خار سبز کبیر که اشتر آبی اکل و بلع قیلولر اول خوردش صد نفع و لذت اولور * مننوی * چونکه آن سبزیش
 رفت و خشک کشت * چون همانزای خورد اشتر زدشت * می در اندکام و انجش ای دریغ) کان چشان ورد مر بی
 کشت تیغ) چونکم اول خارل سبز لکی و لطافتی کیده و خشک بی معنی اوله چون همان یسه آبی یسه اشتر صحرادن
 ائک دماغن و آوردین بر تر و یاره یاره ایدر ای حیف و دریغ که انجیلین ورد مر بی تیغ اولدی و آلت ضرر اولدی مراد
 اولدر که چونکم نان و لقمه نلک روحانیتی و مورث حکمت و معرفت اولان لطافتی کیده و قوری صورت قاله و یسه همان
 آبی مؤمن و سالک دشت ارض الله دن یسه بوقدر اوزره اول سالک کک کام و دهان جاشه ضرر و بر و کام و انج دویده
 اولان کبی روحه زجت ابر کورر ای حیف و دریغ که حکمت و روحانیتله مر بی اولان غذای تیغ کبی آلت ضرر اولدی دیمک
 اولور (مننوی) نان چومعنی بود بودان خار سبز * چونکه صورت شد کنون خشکست و کبر * قودن عادت که
 اورا یش ازین * خورده بودی ای وجود نازنین * بر همان بوی خوری این خشک را * بعد ازین کاشخت معنی باثری
 حضرت خداوند کار قدس الله سره العزیز ختم کلامه و حسن اختتامه وسیله اولسون ایچون کلام سعادت
 انجاملین حکم الهی و معارف ربانیله تجمیر و آمیخته اولدیغی جهتدن نان معنوی و غذای روحانی تعبیر ایدوب
 و بو حکم و علمو مدن قطع نظر اکان صورت اطلاق ایدوب بعده نان معنوی اولان کلاملین و ارادات الهیه و فیوضات
 ربانیله لطیف و نازنه اولدیغی جهتدن خار سبز نافع و فیوضات الهیه و الهام ربانیله دن قطع نظر اولدیغی اعتبار ایل
 خار خشک و بی منفعت تشبیه یورروب حسام الدین چلبی به علی طریق الاعتذار یوررلر که نان چونکم
 معنوی و لقمه روحانی اولدی اول خار سبز لطیف و نافع کبی اولدی چونکم صوری اولدی الان خشک و درشت دریغی
 بزم کلام که مقدماتن معنوی و غذای روحانی ایدی بواسطه الهام الهی و ارادات ربانی اما الان انقطاع و ارادات
 و فیوضات سبیله چونکم صورت القاط و کلمات خشک و بی لذت قالدی پس سن اول عادت ایل که بوحالتده مقدم
 اول نان معنوی اولان کلامی عیش ایل ای حسام الدین وجود نازنین همان یسه اول عادت قدیمه و رایحه طیبیه اوزره
 بو خشک اولان القاط و گفتاری خار سبز لطیف عدا ایدوب یسه سن و اسلوب سابق اوزره قبول ایل یسه سن ای حسام
 الدین بوند نصیحه که آمیخته اولدی معنی خالک غنا که مر هوند مر مابعدنه (می) کشت خالک آمیز و خشک و گوشت بر *
 زان کلام کنون ببر هیزای شتر * خالک آمیز و سفلی اولدی و قوری صورت و قشر قالدی و قاطع لحم اولان خار کبی
 بی نفع و بامضرت اولدی بو گونه یکاهدن و خار خشک کبی اولان گفتاردن الان بر هیزایله ای شر الهی و ای جل ربانی
 * مننوی * سخت خالک آلوده می آید سخن * آب تیره شد سر چه بند کن * سوزلین آیه و قلبلین چاهه تشبیه ایدوب
 و آب معنی ائک چاهه دلده قلتنه و خالک غنا لبدنله آلوده و یست اولسنه اشارت ایدوب یوررلر که زیاده خالک آلوده و قلیل
 النفع کلور اولدی آب کلام چاهه دلده کویا که بی امداد الهی چاهه دلدن آب معنی منقطع اولوب الهام الهی و افاضه
 ربانی سزمع التکلف و التفکر کلام یوررمی جائز کورمن را انکچون علی قاعده التجرید وجود شر یقارنه خطاب
 یوررلر آب سخن تیره و خالک آلوده اولدی سر چاهه قلبی بند ایل ای مولانا * مننوی * تا خدایش باز صاف و خوش کند
 * او که تیره کرد هم صافش کند * تا خدای تعالی اول منکدر اولان کلامی صافی و خوش قیل و شایع علوم و حکمی
 اول نایه معنادن خالی اولان چاهه قلبه صافی و معیض و مجری اوله اول الله که انی تیره و منکدر ایلدی هم صافی
 ایلر و خالک الحیاة الطلیف و اعطا ایدوب اسعاف ایلر لیکن خیر مبدت حبس نفس و تقیه موقوف و صبر جیل و ترک شتاب
 و هوسه مر بوطه می هوند مر می صبر آرد از بدیانی شتاب * صبر کن و الله اعلم بالصواب) ایزر و مر ایدی صبر ائک
 کتور و حبس نفس و تقیه بولنه کجک حاصل ایدر شتاب و بخله کتورمن صبر ایل الله تعالی بوتا خیرک صوابه بل

هر کار و تدبیر را مرجع و مآبند اعمد و صبر مفتاح فرج و مصباح درون پر حرج و منہاج اعلائی کلد و جد و صبر نصف
ایمان و در رأس عرفان و ایتقان در فضایل صبر قتی چوق و آثار خواصنه نهایت یوقد و پس آخر جلد اولی آنکچون
توصیه صبر له ختم یور دی تنه کم آخر سورة عصر ده توصیه صبر

اینداره حضرت جناب حق مدح یور دی

و اهتمام الشان الصبر حق اوزره عطف

اولندی الحمد لله علی توفیق

الانعام والصلاة

علی سید

الانعام

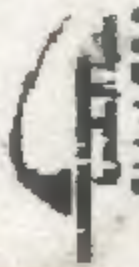

Bibliotheca Alexandrina

0410589